Aelij Antonij Neb[illegible] intro-
ductiones in latinam gram[illegible]
cum per eundem recognit[illegible]
atque [illegible]
[illegible]

¶ Cum [illegible]

[illegible]

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

R. 22.479

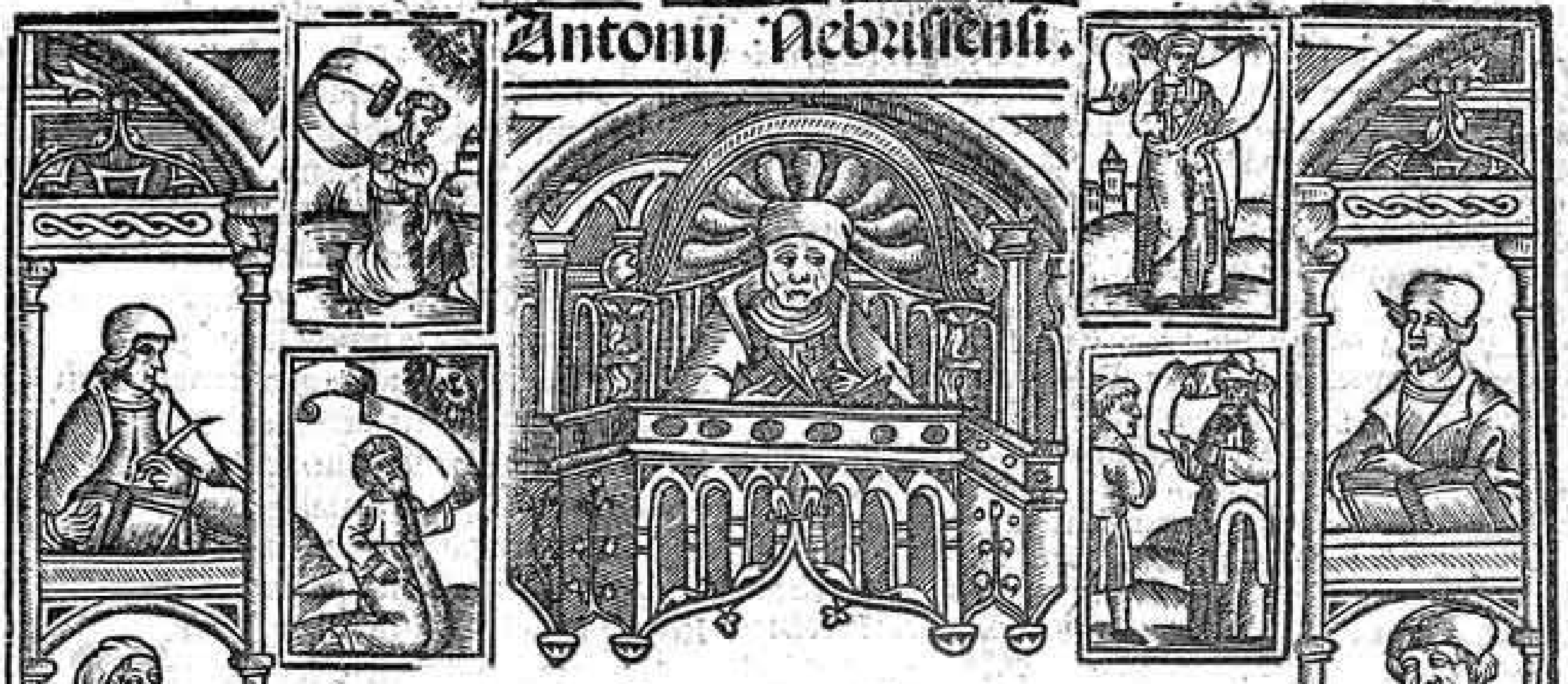

Aelij Antonij Nebriſſeñ. introductiones in latinam grammati cem per eundem recognitae atq3 exactiſſime correctae gloſſematis cũ anti quo Exemplari collatis.

¶ Cum priuilegio Imperiali.

Liber primus de primis grammaticæ rudimentis.
Liber ſecundus de gñe / & declinatione / & p̃teritis / & ſupinis.
Liber tertius de erotematis partium orationis.
Liber quartus de conſtructione octo partium orationis.
Liber quintus de quantitate ſyllabarum metris & accentu.
Barbariſmus Donati cum eiuſdem Antonii expoſitione.
Differentiarum epitome ex elegantiis Laurentii Vallæ.
Nomina nũeralia / diuidua / ordinalia & aduerbia numerãdi.
De punctis quibus orationis clauſulæ diſtinguuntur.
De ordine partium orationis quam uocant conſtructionẽ.
Repetitio de accentu latino aut latinitate Donato.
Quædam partes grammaticæ magis explicatæ: hoc eſt
De litteris & declinatione græca: quibus opus eſt latinis.
Quædam quoq; regulæ de litterarum prolatione.
De litteris hebraicis & accentu quoq; hebraico opuſcula duo.
Lexicon dictionum quæ per totum opus ſparguntur.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

¶ Prologus.

Ad artem ſuam auctor

O Mihi p̄ mltos caſte nutrita labores
Ars mea. q̄ genui. tp̄s in om̄e uale.
Tp̄s in omne uale: neq̄ enim tu⁹ addere qcq̄.
Sed neq̄ qd̄ genitor demere poſſit hēt.
Quē ſua nūc ætas opa ad maiora remittit.
Queq̄ ſibi fuerint inuidioſa min⁹.
Et te iā grandē latebras exire paterni.
Liminis: & media uiuere luce decet.
Sed ne ſola domo uadas: gloſſemata iūxi:
Quæ te circūſtent quolibet ire uelis.
His comitata (metu poſito) ɔ̄tēnere uulg⁹.
Et detractoꝝ uerba maligna potes.
Qui nō agnoſcāt cū te. mera ſōnia fingūt.
Qui nihili uerſus ſuppoſuere meis.
Ito bonis auib⁹: tū impartire ſalute.
Multa: diſcipuli ſint ubicunq̄ mei.
Siue ego quos docui: uel ſiq̄s doct⁹ ab illis:
Nam licet & fas eſt dicere utroſq̄ meos:
At ſi forte roges quo primū uertere curſus:
Quāq̄ tibi iubeā ɔ̄tinus ire uiam:
Te prius ad nr̄æ hinc auguſtę limina pfer:
Nuſq̄ tota tibi eſt ianua apta magis.
Inuenies illic ab eadē ſtirpe ſorores:
Quę te ſubcollent excipiantq̄ ſinu.
Altera qua nr̄o mutat̃ ſermo latinus:
Altera q̄ Hiſpane nectere uerba docet.
Preterea fratres: alia ſed m̄ tre. gemellos
Inuenies: quos tu nō aliena petes.
Alter em̄ Latio ſermonē reddit Iberꝫ:
Alter ab Hiſpanis uerba latina refert.
Si regina tuos repetet uoluetq̄ libellos.
Vtq̄ ſolet uultus forte ſerenus erit.
Pauca tui refers mēor hęc mādata parētis:
Tp̄ibus ur̄is nōnihil iſte dedit.
Quōd ſi tu nobis fœlicia tp̄a donas:
Et meus illuſtrat ſæcula ueſtra parens.

O Mihi. Alloqͬ̃ artē ſuā Antoni⁹ q̄ſi filiā q̄ndā ex ſe genitā· q̄ cū ſit m̄lto iā tp̄e domi caſte integreq̄ꝫ ab illo educata· iubet ipā ꝫ valere· atq̄ꝫ ex latebris domeſticis in lucē emittit. Q̄ꝺ iſ ꝟgo ē ɔ̄taſq̄ꝫ ludibrio expoſita addit illi gloſſemata q̄ſi comites ſtipatoreſq̄ꝫ q̄ illā deducāt· atq̄ꝫ ab inidoꝝ iniuria defendāt aſſerātq̄ꝫ. Dat illi p̄terea mādata· vt ſuo noīe ſalutet diſciplos q̄ſcū q̄ꝫ aut vbicunq̄ꝫ nacta ſit. Impat q̄ꝫ illi vt i p̄mis Regiā domū reuerēter adeat. vbi nō oīno erit hoſpes q̄ppe q̄ illic īuētura ſoro res frēſq̄ꝫ ad q̄s diuertat. Deīde p̄cipit vt ſuis ꝟb pauca regine ipī dicat. ¶ O (iq̄t) ars mea q̄ꝫ gēui. Trāſlatio freq̄ns ē. nā eo mō poete opa ſua dn̄r gignere atq̄ꝫ amare· q̄ parētes filios autor ē Ariſto. i li. ethicoꝝ. ix. Tp̄s i oē. i. i ɔ̄tnū ſic Oui. Effice me meritis tp̄s i oē tuū, ꝛ ꝟgili. Salue mihi maxīe Pala eſnſiq̄ꝫ vale. Tp̄s i oē. Iucūda repetitio Sappho poetiſſe freq̄ntiſſima. Tuus genitor. i. autor p̄ſtatq̄ꝫ in allegoria. Nꝫ q̄ꝺ poſſit addere aut demere. nā i recte factis vt ait Ariſto. ij. ethico. nec addi. nec detrahi qcq̄ pōt. Et te iā grādē. ac ſi dicat nubilē ac viro maturā. Exire latebras· vbi āteh ac latuiſti. ꝛ viuere i media luce. i. ꝟſari i oclis hoīꝫ ac freq̄ntia. Sꝫ ne ſola. q̄ꝺ i ꝟgie piclosūꝫ ē. Gloſſemata i. gloſſulas. ſic eīn greci appellāt. q̄ autoꝝ lcōni enarratores de ſuo addūt viua (vt aiūt voce.) Que te circūſtēt. i. ſatellitio ſtipēt. eodē nāq̄ꝫ mō gloſſule apponūt̃ lcōni q̄ ſtipatores cingūt lat⁹ atq̄ꝫ circūſtāt eū quē comitant̃. Quolꝫ. i. in q̄cūq̄ꝫ p̄tē. Comitata his ſcꝫ gloſſematis. Vulg⁹. i. multitudinē impitā. Uerba maligna. ab iuidia detractoꝝ naſcētia. Qui ſcꝫ hoīes impiti ꝛ detractores. Cū nō agnoſcāt te. i. intelligāt q̄d ɔ̄tineas. Mera ſomnia. i. pura ꝛ q̄ nihil ſignificēt. nā ſunt ēt aliq̄d ſignītia· illa q̄ ſunt veꝫ pituita purgatiſſima. Marti. Sēp mā e mihi de me mera ſomnia narras. ꝟg. i buc. An q̄ amant ipī ſibi ſomnia fingūt. Uerſus nihili. ocioſos ꝛ nulli⁹ momēti. Suppoſuere meis. i. q̄ſi ſuppoſiticios inſuerūt. Ito bōis auib⁹. i. auſpicijs foelicib⁹. Antiq̄ eīn ſine augurio nihil icipiebāt· Impartire ſalute m̄lta. i. ſaluta meis ꝟb diſciplos meos. ſic Terē. i eu. plurima ſalute Parmenonē ſūmū ſuū ipartit Gnato. Utroq̄ꝫ eīn mō decliat̃ ipartior ꝛ ipartio. Utroſq̄ꝫ ſcꝫ diſciplos ad diſciploꝝ meoꝝ. At ſi forte. Q̄ꝛ p̄mittit autor artem ſuā libere vagari ſuadet illi vt domū regiā i p̄mis adeat. Auguſte limina. i. regine. Nā vxores ceſaꝝ auguſte appellāt̃. ꝟgil. j. ē̄n. Perge mō atq̄ꝫ hic te regie ad limīa pfer. Nuſq̄. i. nllo loco. Tota ianua. ſic Mart. Nulli tota magis ianua poſte p̄tꝫ. Sorores. duas artes grāmatices. alterā q̄ꝫ ipſi⁹ regie ipio e regiōe ꝟſuū hiſpanīēſem fecim⁹. Alterā. i q̄ ſmonē hiſpanū ſub regulas atq̄ꝫ artis p̄cepta ɔ̄traxim⁹: op⁹ eiuſdē regie auſpicijs editū. Que te ſubcollēt: hūero ꝛ collo ferāt. Varro i. iij. ꝺ re ruſt. de apib⁹: regē (iq̄t) ſuū ſequūt̃ ꝛ feſſū ſubleuāt. ꝛ ſi neq̄t volare: ſubcollāt. Sueto. i othōe. Dōec ɔ̄miſſa meta ſubcollat⁹. Preterea frēs. i. duo vocabularia alia ſed m̄re. i. diuerſa vocabuloꝝ materia. Nā alteꝛ ex ſmōe latio i hiſpanū. Alteꝛ ex hiſpano i latias ɔ̄uerſū dictiōes. Forma ꝟo ē q̄ꝫ ars iducit: noīa ꝛ ꝟba aliaſq̄ꝫ ptes orōnis q̄drās ad ſmōis ſtructurā. vn̄ ſignāt̃ dixit alia m̄re: alludēs ad materiā vocabloꝝ. Gemellos. Q̄ꝛ ſimul geniti atq̄ꝫ editi ſūt. Latio. i. latio ſmōi. Iberꝫ. i. hiſpanū. Si regia. q̄d ipī regie oſ̄dit. Nōnihil. i. aliq̄d. ꝛ modeſte ꝺ ſe loq̄t̃: atq̄ꝫ ex Martiale ſumptū ē. Q̄ꝺ ſi dicis o regina te dare nob tp̄a foelicia: ꝛ me⁹ parēs ſua doctrina facit ſecla vr̄a illuſtriora.

¶ Petri nuñez delgado pbr̄i ꝛ portionarij hiſpali pſ̄itētis: de Antonio Nebriſſeñ. p̄ceptore ſuo miris laudib⁹ extollendo. Ad lectores carmen pridem exaratrum.

Hini geras xp̄o grates: pia fūdite thura.
Qui bon⁹ Antonii ɔ̄tulit hui⁹ opē.
Pāgite vos m̄reꝫ roſeo fulgore micātē.
Ut lacheſis gelidas tardet amica colos.
Et tū celebrate dec⁹: celebrate parentē.
Si q̄s pieridū tāgere caſtra cupit.
Mūd⁹ erat ſine lege chaos. ſine noīe mo(les
Prebuit at formā iupit̃ iſte ſophos.
Sol⁹ hic iñ̄ueros q̄ iā dñata p̄ ānos.
Barbariē fuerat: repulit arte ſua.
Quas ſanie t̄ras maclauit barbara lexis.
Terſit. ꝛ aonijs iāq̄ꝫ rigauit aq̄s.
Nā totū pagrās orbē: ſudauit. ꝛ alſit.
Per magnā heſpiā laurea ꝟta gerēs:
Quicq̄d inceptū veteres liq̄re diſerti.
Explicuit chartis. vidit ꝛ excoluit.
Et q̄ ſparſa nimis cecinit laurēti⁹: ꝛ q̄
Garrula p̄ſcoꝝ: ꝛ craſſa minerua cāit.
Et q̄ donat⁹. diomedes. chartaq̄ꝫ p̄ſci.
Ars tenet Antonij ſed p̄cioſa breuis.

Hic valet eloq̄o ſupare ſcripta poꝝ.
Eſt alt̃ cicero. q̄ntilian⁹ adeſt.
Caſtalio doctas cātādo i fōte puellas.
Mnemoſines vidit tēdere plectra lyræ.
Et q̄ꝛ ſic ligua ē modꝛator vtraq̄ꝫ ſacdoſ.
Tradidit auratā flau⁹ apollo cheli.
Hic vires logices reſecat: ſophiq̄ꝫ ſecre(ta
Naturę. ꝛ repat ſidera fortis atlas.
Eſt ēt cultor legū. ſic oīa callet.
P̄ꝛci⁹ ſit medicis. vt galien⁹ ope.
Cādida lnciferos geſtāt agiographa ſeſ⁹
Et patꝫ Antoni cult⁹ vbiq̄ꝫ loc⁹.
Dēiq̄ꝫ magnanim⁹ ſineret reſpōſa ſibillę
Aeneas: cāit hic certa magis tripode.
Cur ſileāt geniti. vel q̄ naſcēt̃ ab illis.
Nāq̄ꝫ oīs reꝫ cognita cauſa ſibi eſt.
Quicq̄d agēt alij. nimiū delebit̃ inq̄.
Sꝫ poſt nebriſſę pl⁹ celebrād⁹ honos.
Nō poterit nomē ſeclis abolere vetuſtas.
Morib⁹. ingenio. religiōe. fide.

Māt ua q̄ꝫ meritis ꝺcorauerat alt̃ hōe(r⁹
Nil valet. ātōi ſꝫ volat aſtra ſolū.
ſitq̄ꝫ dracōigerę celebratę āphiōe thebę
Sꝫ poſt nebriſſę pl⁹ celebrād⁹ honos.
Grecia p̄ſpicuos ſe iactat ginere natos
Q̄ꝺ craſſi careāt aeris ingenia.
Fallit̃ at nimiū. viget hic ſubtilior aer
Sꝫ poſt nebriſſę pl⁹ celebrād⁹ honos
Artib⁹ ingenij laxauit mille labores.
Abſtrahe rhinoceros iuida ꝟba. man⁹
Pauca q̄dē refero maior ē ſua glia ꝟo.
Sꝫ poſt nebriſſę pl⁹ celebrād⁹ honos.
Diſpeā. ꝛ ſtygijs claudar plutōis i vn(dis
Debet̃ meritis ni mea vita ſuis.
Quo circa mecū petite hoc iuueneſq̄ꝫ ſeneſq̄ꝫ.
Flectet̃. iuſta voce rogāte. de⁹.
Uiuat i ɔ̄ternū ſuper Antoni⁹ iſte.
Climaticos ānos neſtoreoſq̄ꝫ dies.

Telos.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

AELIVS ANTONIVS NEBRISSENSIS
Iſabelæ principi ſuæ Salu. Dicit.

CVM introductiones meas præclariſſimo tuo nomine recognitas atq; interpretatas ede
re cœpiſſem: multi a me petierunt: ut illum ipſum prologum: quo ſum celſitudinem tu-
am præfatus enarrarem: tum ꝙ propter eas antiquitates quæ in eo perſtringuntur: ſub
ſcurus atq; difficilis cognitu uideretur: tum etiam ꝙ rei literariæ profeſſores a proœmio
librorum ſemper auſpicari conſueuerunt. Et quamq̃ multa erant quæ me id facere pro
hiberent: tum ꝙ commentarios commentariis inculcando: nimio apparatu tempus inſumebatur: tũ
ꝙ officium interpretis eſt multa in commendationem autoris illius dicere quem exponit: tum deni-
q; ꝙ nullo exemplo aut perq̃ raro id fieret: ut quiſq̃ autor ſuum opus interpretaretur: geſſi tamen illis
morem: quibus nihil denegare potui. Expoſitionem igitur præfationis aggrediamur. Ad optimam
eandemq; maximam. In titulo ſiue indice ſiue inſcriptiõe cuiuſq; operis duo præcipue annotãda ſunt:
nomen autoris & ſubiecta libri materia. Quidam addunt & perſonam: cuius nomine opus illud in-
ſcribitur: quæ ſi expreſſa non fuerit: nihilominus tamen intelligimus librum publicæ lectorum utili
tati dedicatum. Autor igitur eſt Aelius Antonius Nebriſſenſis grammaticus. Materia eſt recognitio
cum cõmentariis introductionum ſuarum: quas de ſermone latino iam bis ædiderat. Perſona cui o-
pus dedicatur eſt optima eademq; maxima Auguſta Iſabela. Titulus non ut quidam furore perciti di
uinant: a Titane hoc eſt a Sole dicitur: quia illuſtrat qua de re in illo opere diſputatur: ſed autore Fe-
ſto Titulus a tutando uenit: quia tuetur & prohibet: ne plagiarius quiſpiam librum alieno labore par
tum pro ſuo ædat. Index uero dicitur ab eo quod & autoris nomen ſimul & materiam indicat: & qua
ſi digito demonſtrat. Inſcriptio quoq; appellatur: quia prima ſtatim fronte atq; libri initio inſcribitur.
Sed q̃q̃ ordo naturæ deſiderat: ut nomen autoris preponi debeat: deinde materia ſubiũgi: tum demũ
perſona cuius nomine opus æditur: nos inani quadam ambitione perſuaſi omnia inuertimus: poſtpo
nimuſq; quod fuerat præponendum. Pari ſunt in errore: qui in hunc modum loquuntur. Rex & tu
& ego uenimus. Nam ſi uerum eſt quod grammatici dicunt uerbum digniori reſpondere debere: ea
dem ratione dicendum fuit: Rex & tu & ego uenit. Quod non minus abſurdum q̃ ridiculum eſt dice
re: quoniam in orationis ſerie non tam rerum dignitas: q̃ perſonarum ordo deſideratur. Quare in ti
tulo dicendum fuit potius: Aelii Antonii Nebriſſeñ. Grammatici præfatio in recognitionem cõmẽ-
tarioſq; introductionum ſuarum ad optimam eandemq; maximam Auguſtam. Sed quoniam autor
eſt Ariſtoteles: multitudinis arbitrio loqui oportere: ſentiendum uero eſſe cum paucis: in titulo qui
multitudini legendus proponitur. Auguſtam noſtram antepoſuimus. Ad optimam eandemq; maxi-
mam. Ego non alio potiſſimum dignitatis epitheto dignatus ſum Hiſpaniarum Reginam: q̃ quod
antiquitas dedit ſuo Ioui: quem Græcia in arce diuinitatis cum poſuiſſet: optimũ maximumq; appel-
lauit. Optimum uidelicet propter beneficentiam. Maximum uero: quia ſupremum gradum in uni-
uerſitate rerum optinere putabatur. Idem prope ualeret ſi dixiſſem. Ad altiſſimam eandemq; clariſſi-
mam Auguſtam. Nam Altiſſimum eſt quod in ſummo rerum faſtigio collocatum eſt. Clariſſimum
uero: quod uirtutis ſplendore conſpicuum atque illuſtre redditur unde gloria illa reſultat: quam Ci-
cero dicit eſſe conſenſum bonorum atque incorruptam uocem bene iudicantium de excellenti qua-
dam uirtute: tametſi in epiſtolis ad Lucillum Seneca: Gloriam a Claritudine diſtare putet: ut gloria ſit
conſenſus multorum: claritudo uero tantum bonorum. Quod uero nonnulli reges ſereniſſimos ap
pellant: id neque uſitate neque latine dicitur. Nam ſi uultus ſerenitas: que animi tranquilitatem pro-
mittit: uirtus eſt: ſi iuſticia: fortitudo: ſeueritas grauitas: magnitudo animi: largitas: beneficentia: libe
ralitas: uirtutes regiæ ſunt: ut Cicero pro rege Deiotaro ſcribit: non minus tantum ad ſubditos perti
nent. Regum igitur propria eſt celſitudo claritaſque: & ſi ambitioſe nimium Vulpianus in libris dige
ſtorum titulo de ſenatoribus dicat ſenatores quoque poſſe claros appellari. Auguſtam. Quemadmo
dum uxores regum Reginæ: ſic imperatorum (ut uulgus loquitur) nõ imperatrices: ſed auguſtæ ap-
pellantur. Auguſtam igitur diximus ſiue ab Auguſto augurio. quod huius auſpiciis res omnis Hiſpa
na reſtituta eſt: ſiue ab augendo: quia ipſa uires ſubminiſtrante: ductu atque imperio dultiſſimi coniu
gis res publica Hiſpana aucta propagataque ſit. Iſabelam. Hiſpanus ſermo nomen hoc a diui Ioan-
nis Baptiſtæ matre Eliſabe ut Hebræi dicunt: ſiue Eliſabet per. t. exile in fine detorſiſſe uidetur. at-
que ut græci utrobique penultima acuta: non Heliſabet per. t. atque accẽtu acuto in fine ut corrupte
in oĩbus libris legebatur proferebaturque corruptius. Sed quia declinationis latine ratio exigebat: ut
ab Eliſabet Eliſabeta diceremus: idque durum tum plæriſque: tum eidem ipſi reginæ uiſum eſt: ab Iſa
bel uoce Hiſpana nouo nomine Iſabelam potius q̃ ex Heliſabet uoce Hebraica Eliſabetam fecimus.
Huius nominis tertiam. Prima namq; huius nominis regina fuit Ludouici illius filia: qui primus in
Gallia hoc nomine regnauit: quam duxit uxorẽ Alphonſus ille: qui Hiſpaniarum Imperator eſt con

ſalutatus. Secunda fuit huius noſtræ ex Ioanne ſecundo mater fœliciſſima Hiſpaniæ. Hæc Gręcis ab
Ibero amne ſiue ab Iberibus:qui illam incoluerunt:Iberia dicta eſt. A latinis uero Heſperia minor ea
dem ratione:qua Heſperia maior Italia eſt a Græcis appellata. A iunioribus deinde ab Hiſpali Hiſpa
nia ut nominaretur obtinuit. Ac inſularum noſtri maris. Quod uulgus Mediterraneum uocat:lati-
ni Noſtrum ſiue Herculeum mare appellant:cum mediterranea potius dicantur loca a mari remota
ut ſi dixeris Toletum eſt urbs mediterranea. Inſularum uero. Ambitioſe dixit cum nõ omnium ſit re-
gina:ſed tantum Pityuſarum. Balearium. Sardiniæ. Corſicæ. Siciliæ cum reliquis illi adiacentibus
inſulis. Reginam non qua ratione uxores atq; filiæ regum a latinis reginæ dicuntur:ſed quia regnũ
Hiſpaniarum illi dotale fuit. Aelii Antonii Nebriſſeñ. grammatici. ut Aelius ſit prænomen. Antoni
us nomen:Nebriſſenſis cognomen:Grammaticus uero:agnomen ex profeſſione ſumptum. Solent
multi a me quærere cur Aelii prænomen mihi adoptauerim:cum prænomina gentilicia eſſe debeãt:
hoc eſt familiæ cuiuſq; propria. Quibus ego reſpondendum eſſe opinor hoc in loco ſimul omnibus
quod ſum ſingulatim reſpondere ſolitus:illam uidelicet fuiſſe mihi cauſam prænomen hoc aſſumẽ
di quod Nebriſſæ atq; in agro Nebriſſenſi complura ſunt antiquitatis monumenta:in quibus Aelio
rum atq; Aelianorum familia marmoribus inciſa legũtur. Licuit ergo mihi tanq̃ maioribus meis hæ
reditario quodam iure prænomen hoc adoptare:cum præſertim in tota Bettica Aeliorum familia
fuerit clariſſima:ex qua ſunt Ael. Traianus. Ael. Hadrianus Cæſarum præſtantiſſimi:qui mihi fue-
runt prope dixerim conterranei. Dicet uero quiſpiam. Aelii atq; Aeliani:quos tu dicis Nebriſſam tu-
am coluiſſe:quoſq; falſo maiores tuos fuiſſe iactitas:quod ipſa nomina præ ſe ferunt Romanos fuiſ-
ſe conſtat:qui poſt annos circiter ſeptingentos a Gotthis Vandaliſq; Nebriſſa pulſi ſunt:atq; rurſus
Gotthi Rhoderico rege a Pœnis Mauritaniſq;:quos tandem poſt annos circiter quingentos Ferdi-
nandus tertius omnium gẽtis Gotthicæ regũ clariſſimus atq; perinde ſanctiſſimus:tam diuturna poſ
ſeſſione deiecit. Quo igitur iure quaue iniuria tibi inde hæreditarium nomen uſurpas:cuius ſtemma
toties interruptum eſt? His ego poſſum illud adhuc reſpondere. Et ſi fortuna illius oppidi:quẽadmo-
dum & aliarum rerũ:ſæpe mutata eſt:licuiſſe tamen a Romanis patriæ quondam meæ colonis:quo
rumq; uirtutis ſum admirator:ſi non per naturam ſaltem per adoptionem:aut per Pythagoræ palin
geneſiam:aut per Anaxagoræ potius homeomeriam. i. omnium partium atq; membrorum inter ſe
ſimilitudinem:quam Maro quarto ęneidos libro ſignificare uiſus eſt cum Eliſſam his uerbis imprecã
tem inducit. Exoriare aliquis noſtris ex oſſibꝰ ultor:qui face Dardanios ferroq; ſequare colonos. Nã
quẽadmodũ Dido optat atq; precatur:ut ex cineribus ſuis aliquãdo oriatur:qui iniuriæ ſibi ab Aenea
illatæ ſit ultor:quod Hãnibal poſtea feciſſe putatur:eadem quoq; ratione poſſum ego dicere me unũ
ex poſteritate Romanorũ eſſe:ex quorum cineribus non minus ego ſum ortus:q̃ Hannibal fuit ex
oſſibus Eliſſæ. Antonius nomen eſt genti meæ frequentiſſimum:quo nomine fuit mihi auus atauuſ-
q; materni:uiuitq; adhuc ſoror Antonia quæ nomine quoq; ipſo proauiã refert. Nebriſſenſis. De anti
quitate illius oppidi quoniam multa in aliis quoq; locis carmine & proſa oratiõe conſcripſimus:illud
tantum in hoc loco nõ diſſimulandum. Nebriſſam quæ alio nomine Veneria eſt appellata Turdeta
norum eſſe oppidum perq̃ uetuſtum in Bettica poſitum a Libero patre:quo tempore uictor Hiſpaniã
luſtrabat:inter æſtuaria Betis:quemadmodum autores ſunt Strabo:Plinius:& Ptolemæus:appella
tamq; Nebriſſam a nebridibus dãmarum pellibus:quarum erat uſus in ſacris:quæ Bacchus illo in lo
co inſtituerat:dicente Sillio Italico punicorum libro tertio. At Nebriſſa Dionyſeis conſcia Thyrſis.
Quam ſatyri coluere leues redimitaq; ſacra nebride. & hortano menas nocturna Lyæo. Nam tempo
ribus ſecundi belli punici iam floruiſſe Nebriſſam atq; ſingularem in eo bello operam Hannibali na-
uaſſe:idem Silius teſtatur. Grammaticus Nomen eſt profeſſionis:neq; enim dedignati ſumus nos a ꝓ
feſſione cenſeri:quæ nobis tantum honoris peperit:quantum etiam me tacente obtrectatores mei fa
tentur. Præfatio. Sic latine dicitur:qui græce prologus ſiue procemium appellatur. In recognitionẽ
cõmẽtarioſq;. Et cur utrumq; fecerit:cauſas in ipſa pręfatione narrabit. Introductionum. Iam ab ipſo
ſtatim operis initio profitemur nos nõ artem grãmatices abſolutam:& cui nihil addi poſſit:ſed intro-
ductiones tantum latinas ſcribere:ne quiſq̃ poſſit calũniari nos aliquid omiſiſſe eorũ:quæ ad gram-
maticem pertinere exiſtimantur quod aſſequi erat infiniti cuiuſdam operis:& quod magis obeſſe q̃
prodeſſe poterat:iis maxime:quibus introductiones noſtrę ſcribuntur. Bis ædiderat. Priores ad perq̃
Reuerendum patrem illuſtriſſimum dominum Petrum Mendoçam. S.R.E. Cardinalem Hiſpanũ.
Quæ quia hominibus carmini Alexandrino aſſuetis non multum placebant. Secundam adiecimus
ad nobiliſſimum adoleſcentem Guterrium a Toleto. in quo illa tantum uerſibus complexi ſumus:q̃
cum ſint uaria atq; de rebus minutiſſimis differentia:in promptu pueris habenda erant:quod uidetur
poſſe facilius carmen de ſe pręſtare.

Thales ille Mileſius. Hec prefatio in tres partes diſtribuitur. Prima enumerat cauſas cur autor introductiones ſuas iam bis editas recognouerit. Secunda cur in illas commentarios adiecerit. Tertia cur Eliſabe Hiſpaniarum regine potiſſimum dedicauerit. In p̄ma p̄fationis parte artificioſa quadam inſinuatione vtitur. Nam cum inconſtantie ac leuitatis nec minus ignorantie ſignum videri poſſet toties idem opus edere: excuſat ſe auctoritate Mileſij Thaletis. qui cum aliquando interrogaretur quis eſſet ſapiens. reſpondit tempus ꝙ omnia inuenit. Hoc igitur autor dixit quedam operi adieciſſe. quedam rurſus detraxiſſe. Deinde ſubdit aliam adhuc cauſam opus illud emendandi ꝙ inſcitia quorundam atqꝫ ignorantia impreſſorum librariorumqꝫ multa fuerant ex exemplari deprauata. q̄ tamen ſuis locis reddenda ſunt. Dicit igitur proponens Thales Mileſius. Quemadmodum Dioge. Laertius ſcribit Thales patriam habuit Pheniciam: poſtea vero ciuis Mileti aſcriptus que fuit vrbs in Ionia clariſſima obtinuit vt Mileſius potius q̄ Phenix cognominaretur. Ille. hoc in loco emphaſim quandã habet autore Valla. Qui fuit vnus ex numero ſeptem ſapientũ. Idemqꝫ p̄mus in ordine. ſcilicet illorum ſeptem. Nam cum adoleſcentes Ionij iactum retis a piſcatoribus emiſſent: eſſetqꝫ inter illos de tripode aureo cum piſcibus educto exorta contentio. ex Apollinis oraculo quod iubebat vt tripus ille ſapientiſſimo traderetur: vtriuſqꝫ partis conſenſu Thaleti datus eſt. Hinc igitur p̄mum ſophie ideſt ſapientie nomen exoritur. quemadmoduꝫ philoſophie a Pythagora. Illorum ſeptem. Hi prope omnium conſenſu fuerunt Thales Mileſius. Solon. Salaminus. Chilo Lacedemonius. Piracus Militeneus. Bias Prienens. Cleobulus Lindius. Periãder Corinthius. quamq̄ Plato in Protagora huius loco Miſonem Cheneum numerauit. Sapientie ſtudioſos. i. ſapientes. non illi quidem ſimpliciter ſapiẽtes illa ſcilicet ſapientia quam adhuc mortalis nemo conſecutus. ſed vt vulgus vitaqꝫ communis loquitur: que appellat ſapientes viros ingenio doctrinaqꝫ p̄ſtantes. Interrogatus aliquando. Interrogandi cauſa illa fuiſſe videtur. quod cum ſapientie nomen: vt paulo ante diximus: nuper eſſet inuentum: atqꝫ illi ſeptem qui ſapientes eſſe putabantur: profeſſionem tanti nominis recuſarent. Interrogatus Thales quis igitur eſſet ſapiens tempus reſpondit. & ſubdidit cauſam. quia omnia inueniat. E veſtigio. i. ↄtinuo & ſtatim: dictum ab eo ꝙ in eodem veſtigio inſiſtentis fit. Deinde ꝓpoſitam ſententiam commendat ſimul & exponit dicens. Preclara me Hercule vox. Hercule aduerbium eſt iurandi. quod tametſi videtur ſignificare per Herculem: vel ita me Hercules amet. apud nos tamẽ aduerbium eſt dei obteſtatione aliquid affirmantis. Nam ꝙ diuus Hieronymus prohibet nos huiuſmodi ſermonibus vti ſcribens in illud euãgelij de filio ꝓdigo & frugi. abſit ab ore Chriſtiano Iupiter omnipotens & me Hercule. me Caſtor. loquendi modus ille ſua etate fuerit forte periculoſus: cum adhuc Rome complures ex gẽtilitate ſupeſſent. noſtro vero ſeculo quis adeo infirmus eſt vt offendatur: ſiue vt greci dicunt: ſcandalizetur: cum audit: me Hercule me Caſtor. & quod poeta noſter dixit. Aquel con quien Iupiter tuuo tal zelo. Tali viro. Emphaſim habet. quaſi velit dicere illo: qui ſit ab omnibus ſapientiſſimus iudicatus. Humano ingenio. Nam q̄ diuinitus reuelantur. temporis momento poſſunt infundi. quamq̄ & ille temporum diuturnitate quibus non ſunt reuelate acquirantur. Abſoluat. hoc per accidens fit. nã Ariſtotele autore libro Phiſicorum quarto. tempus corruptionis per ſe cauſa eſt generationis vero p accidens. Unde eodem teſte ꝓuerbium fuit apud grecos. omnia tempore ſeneſcere atqꝫ corrũpi. Hinc & Ariſtoteles. Superiori Thaletis ſententie aſtipulari dicit Ariſtotelem. qui primo de moribus libro ſcripſit. tẽpus eſſe quod res inuenit adiuuatqꝫ. Tempus inuentor adiutorqꝫ. nam teſte Priſciano maſculina & feminina vel duorum communia in or. inueniuntur etiam neutris coniuncta. vt Vergili. x. enei. Italiam petijt fatis autoribus eſto. Illud quoqꝫ figurate dicitur tempus res inuenire. cum intelligendum ſit ab hominibus in tempore iueniri. Unde. i. a quo tempore. ſic Vergi. Genus vnde latinum. i. a quo latino. Artium ſiue ille ſint practice ſiue theorice. Facta ſunt additamenta. nam ſic artes abſoluuntur: ſi noſtris atqꝫ aliorum inuentis quotidie aliquid addamus. Sed quemadmodum diximus. hoc per accidens fit, nam per ſe tempus cauſa eſt obliuionis atqꝫ artium interitus. Q̄ð cum a Thalete p̄mum. Quod Thales p̄mum deinde Ariſtoteles in genere dixerunt tempus omnia inuenire. Cleobolus proprie ad eas artes contraxit. quas ſermocinales appellant. Nam omnes artes ſiue ſcientie aut ſunt de rebus aut de ſermonibus. De rebus aut ſunt practice quarum finis eſt actio ſiue opus. aut theorice quarum finis eſt contemplatio. quo in genere ſunt phiſica. mathematica. theologia. Circa ſermones quoqꝫ tres verſantur. grammatica. dialectica. rhetorica. Poſt annos trecentos. nam floruiſſe Thaletem circa olimpiada quinquageſimam. quo tempore iudeorum captiuitas fuit Babylonie. autores Laertius Diogenes atqꝫ Euſebius Pamphili. Ariſtotelẽ vero circa olympiada centeſimam vigeſimam omnes confitentur. Cleobulus hic quemadmodum ſuperius eſt memoratus vnus fuit ex numero ſeptem ſapientũ. Euagore filius natus Lyndi. que fuit vrbs nobiliſſima inſule Rhodi. Sunt qui dicant hunc non Lyndium. ſed ex Caria fuiſſe: q̄ regio ↄtra Rhodum in Aſie continenti ſita eſt. Thaleti contemperaneus. Nam ſeptem illi quos diximus omnium prope conſenſu fuiſſe ſapientes. ſynchroni hoc eſt contemporanei fuerunt. quandoquidem circa olympiada quinquageſimam floruiſſe omnes fatentur. Ad eas artes con-

¶ Ad optimam eandemq; maximam auguſtam Eliſaben huius nominis tertiam Hiſpaniæ: Inſularumq; Maris noſtri Reginam Clariſſimam: Aelii Antonii Nebriſſenſis Grammatici in recognitionem Commẽtarioſq; introductionum ſuarũ: quas de ſermone latino bis ædiderat: præfatio incipitur.

THales ille Mileſius: qui fuit unus idẽ q; primus illorum ſeptem quos Græcia iactat ſapientiæ ſtudioſos. interrogatus aliquando quiſnam eſſet ſapiens: tempus inquit: ſubiecitq; e ueſtigio cauſam: quod omnia inueniat. Præclara me Hercule uox: & tali uiro digna ſententia: quæ declarat nullam eſſe artem ex iis quæ ſunt humano ingenio adinuente: quam non temporis longinquitas abſoluat. Hinc & Ariſtoteles tempus: inquit: rerum repertor eſt: adiutorq; probus. Vnde & artium facta ſunt additamẽta. Quod cum a Thalete primum deinde ab Ariſtotele poſt annos circiter tercentum dictum ſit: Cleobulus Lindius qui fuit prope Thaleti cõtemporaneus: ad

traxit: ideſt reſtrinxit: et ex genere ad ſpeciem reduxit. Que circa ſermones. i. quas greci logicas latini ſermocinales appellant. qualis eſt grammatice. i. quo in genere eſt habenda quoniam circa ſermonis congruitatem verſatur: quemadmodum Rhetorica circa ornatum. Dialectica circa veri falſiq; diſſertionem. Cuius. hoc eſt Cleobuli verba que ille ſoluta oratione dixit: nos addita metri neceſſitate redegimus in diſtichon ideſt in duos verſus hoc modo. Copia verborum rerumq; inſcitia verſat. etc. quaſi velit dicere: homines in adoleſcentia duabus rebus inuoluũtur: hoc eſt rerum ignoratione et verborum abundantia: ſed poſtea etate perficiuntur et ſapiunt. Quam ſententiam ſimilitudine quadam deinde exponit dicens: quod quemadmodum infrumento ſato multa procreantur: que nihil ad rem pertinent: quibus neglectis tantum ſemina leguntur: ſic homines cum rerum inſcitia tenentur: abundant verbis quaſi herbis floribuſq; quibuſdam cum vero incipiunt ſapientie grana legere: verborum illam redundantiam contemnunt. In frumenti ſatione ideſt in frumento iam ſato. Luxuries illa ſegetum: que ex nimia terre atq; anni fertilitate prouenit. In herba tenera depaſcendam. id debere fieri Plinius libro ſecundo naturalis hiſto. his verbis precipit. Luxuries ſegetum caſtigatur dente pecoris in herba duntaxat: et depaſte quidem vel ſepius nullam in ſpica iniuriam ſentiunt. Maro precipit. Vergilij verba ſunt ex. j. Georgicorum libro quid qui ne grauidis procumbant culmus ariſtis luxuriem ſegetum tenera depaſcit in herba. Tunc calami ideſt poſt frumenti herbam calami procreantur. Ad certa. puta quaterna vel quinta internodia. Internodium appellatur illud quod duabus calami nodis hoc eſt geniculis continetur. Tum ſpice ideſt poſt calamos procreantur ſpice. Quarum gratia. id eſt cauſa vel fine. Natura ludens ac ſi dicat ocioſa qui modus loquendi frequens eſt. vt apud Plinium lib. x. cum de conchis ſcribit. in quibus ait: eſt magna ludentis nature varietas. Et in ſacris literis prouerbiorũ capitulo. viij. Ludens coram eo omni tempore: ludens in orbe terrarũ. et illud pſalmographi. Draco iſte quem formaſti ad illudendum ei. cum quo quaſi per ocium luderet Quaſq;. ideſt ab agricolarum ſpe. M. Varronis verba ſunt in primo libro de re ruſtica. ſpica autem a ſpe nominata videtur: eam enim quod ſperant fore ſerunt. Tum vero ariſtis. eodem autore ſpica tria habet. granum. glumam et ariſtam. granum a gerẽdo dictum: quia vt id ſpica gerat frumentum ſeritur. gluma a glubẽdo: quod eo folliculo detracto deglubatur. hoc eſt detrahatur granum. Nam gluma proprie folliculus eſt eius fici quem edimus: et per tranſlationem frumenti ſiliqua vel vagina. Ariſta vero dicta quia prima areſcit. In etatis flore. ideſt in adoleſcentia. vt Iuuenalis flos Aſie ante ipſum precio maiore paratas. Ignoratione propter rerum inexperientiam abundant verbis: quod vitium ſimul etatis et ignorantie eſt. Temere aſſeuerant. ideſt ſine cauſa aſſeuerate affirmant. Quintilianus noſter. Vel quia Hiſpanus ex Calagurre citerioris Hiſpanie oppido: aut noſter quia latinus: aut quia hunc autorem in hoc potiſſimum opere ſecuti ſumus. verba Quintiliani oratoriarum inſtitutionum libro ſecundo ſunt. Prima eſt eloquentie virtus perſpicuitas: et quo quis ingenio minus valet: hoc ſe magis attolere ac dilatare conatur: vt ſtatura breues in digitos eriguntur: et plura infirmi minantur. Cum vero incipiunt econtrario dicit omnia ſenes facere. Minus minuſq;. contra id quod dixit magis abundant verbis. Nihil ſine temperamento illo forte contra id quod dixit. Temere aſſeuerant. Forte aduerbium temperamentum eſt philoſophorum Academiorum maxime: qui nihil affirmare audent. Taciturnitas. vnde Iuuenalis de ſimulatis philoſophis dixit. Rarus ſermo illis et magna libido tacendi. Loquacitas. a qua ſermo Hiſpanus eleganter. quemadmodum et multa alia. furioſos et inſanos appellat locos: quaſi locutuleios et loquaces. Hec idcirco. ex ſuperioribus colligit autor ſe tempore admonitum quedam introductionibus ſuis adieciſſe: quedam rurſus detraxiſſe: atq; licuiſſe ſibi in opere ſuo: quod licuit alijs in alieno atq; etiam in proprio opere facere. Princeps non princiſſa: aut principiſſa quemadmodum neq; duciſſa aut comitiſſa: vt indocti quidam dixerunt: cum princeps dux comes duorum generum communia ſint. Tam multis. ſubaudi verba repetita quaſi a longe petita. Quedam adiecimus. perpauca illa quidem et que ſuis locis reddenda ſunt. Que tempus ſubiecit. i. que inter legendum poſtea occurrerunt tempore illa ſuggerente atq; ſubminiſtrante. Quedam detraximus. ſed hec pauciora et que etatis ingraueſcentis ratio. ideſt ſenecta que pleriſq; grauis et moleſta videtur. vt Cicero in Catone maiori oſtendit. Elimare. ideſt lima veluti quadam detergere. An mihi non liceat. ſuperiorem concluſionem a prediccio arguens adhuc confirmat. In opere preſertim meo. ac ſi dicat licet hoc in opere alieno facere: ergo multo magis

eas artes contraxit: que ſunt circa ſermones: qualis eſt grammatice quam nos profitemur. Cuius ea de re uerba nos in diſtichon ſic redegimus.

Copia uerborum rerumq; inſcitia: uerſat
Mortales: tempus perficit atq; ſapit.

Et profecto ita res ſe habet. Nam quemadmodum in frumenti ſatione primo luxuries illa ſegetũ procreatur: quam in herba tenera depaſcendam eſſe. Maro præcipit: tunc calami ad certa quædam internodiatum ſpicæ quarum gratia nugas illas natura ludens produxerat: quaſq; ab agricolarum ſpe Marcus Varro dictas eſſe putauit. tum uero ariſtis folliculis neglectis grana ipſa deglubuntur: ſic in ætatis flore: in qua homines rerum prope omnium ignoratione tenentur: magis abundant uerbis: audacius loquuntur: temere aſſeuerãt: ut recte Quintilianus noſter dixiſſe uideatur: quo quiſq; ingenio minus ualet: eo ſe magis attollere ac dilatare conatur. quemadmodum ſtatura breues in digitos erigũtur. Cum uero incipiunt aliquid ſapere: minus minuſq; uerba effundunt: nihil ſine temperamento illo forte affirmant: ut iam nullum ſit maius ſapientiæ ſignum quam taciturnitas: quemadmodum e diuerſo nullum magis ignorantiæ quam loquacitas. Hæc idcirco ſunt a me clariſſima princeps tam multis repetita: ut nemo miretur ſi introductionũ latinarum æditioni ſecundæ cui nihil iam addi poſſe uidebatur: quædam adiecimus: quæ nobis interim tempus: rerum omnium inuentor: ſuggeſſit: quædam rurſus detraximus: quæ uidelicet ætatis iam ingraueſcentis ratio elimare ſuadebat. An mihi non liceat in opere præſertim meo facere: quod licuit multis ſacrarum atq; ſæcularium literarum

ſcriptoribus: qui non modo in aliorum libris quoſdam locos infamiæ nota inuſſerunt: uerumetiam in propria opera libros retractationum ædidere. Quod licuit nobis in eos qui ante nos artis grammaticæ præcepta tradiderunt. Quod deniq; poſteris meq; etiam uiuo & ſententie præſentibus licebit ut aliquid uelint operi meo addere: nonnihil etiam detrahere: quædam rurſus in alium ordinem commutare. Itaq; ego græcorum prudentiam quemadmodum cæteris in rebus in hac quoq; parte uehementer admiror: qui ſtatuis & imaginibus non ſcribebant (ut mos artificum eſt) Lyſippus fecit aut polycletus: ſed titulo impendenti. Lyſippus aut polycletus faciebat: ut contra iudiciorum uarietates ſupereſſet artifici regreſſus ad ueniam: uelut emendaturo quicquid deſideraretur: ſi non eſſet interceptus. Quid quod & illa quæ fuerunt ab Impreſſoribus & librariis detorta: cum prototypo meo: unde omnes codices emanarunt cõtuli: atq; ad lineam ueritatis quod aberrauerat q̃ diligentiſſime reduxi. Hos uero commentarios ædendi cauſa illa in primis fuit ꝙ cum multis in locis a uulgata præcipiendi uia diſceſſerim: reddenda fuit a nobis ratio: tum amicis tum etiam alienoribus: cur antiquorum iuniorumq; autoritate neglecta: præceptiones quaſdam auſus ſum in aliam formã commutare: quod cum poſſemus pluribus adhuc aliis in locis magno huius doctrinæ compendio facere: fecimus id quidem modice: uel intra modum potius: ne alicuius nouitatis eſſemus autores niſi ubi plurimum intererat hoc uel illo modo præceptiones quaſdam tradi. deinde quod cum introductiones noſtræ puerorum eruditioni ſcriptæ ſint: habenda fuit ratio ut eſ

hoc in proprio opere licebit. Sacrarum. quibus Chriſtiana religio continetur. Secularium. i. profanarum. nam quia profanum a noſtris in malam partem accipitur: pro eo quod non eſt ſacrum ſeculare dicunt: cũ omnis res aut ſacra ſit aut profana. ſeculare vero ſit quod ad ſeculum pertinet: vt ludi ſeculares: carmen ſeculare: quod vtrumqꝫ ſacrum eſt. Infamie nota. oſtendendo libros illos hereſim aut falſitatem aliquam continere. Inuſſerunt quaſi igne atqꝫ cauterio ſignum impreſſerunt: quod ſeruis erronibus aut fugitiuis fieri conſueuit. Libros retractationum. quemadmoduȝ Aurelius Auguſtinus qui in opera iam edita libros retractationum fecit. In eos qui ante nos. ideſt a quorum preceptis atqꝫ doctrina nonnunq̃ diſceſſimus. Poſteris. ideſt futuris. Meqꝫ viuo ⁊ ſentiente. ex Martiale ſumptum eſt: qui libro epigrammatum primo ſcribit. Cui lector ſtudioſe quod dediſti viuenti decus atqꝫ ſentiẽti. Itaqꝫ ego. ſuperioris adhuc concluſionis rationem exemplo grecorum confirmat: que in operibus ab aliqua arte profectis preterito imperfecto tempore ſubſcriptiones apponebant: illud ſignificare volentes: nullum eſſe mortale opus: cui non aliqd deſit quod tempore ſuppleri poſſit. In hac quoqꝫ parte. de qua ſum ſtatim dicturus. Statuis ⁊ imaginibus. ſtatue ex materia ſolida ſunt veluti auro: argento: ere: ligno: marmore. Imagines vero ſunt etiã ex coloribus. Ut mos artificum eſt. qui in baſibus ſtatuarũ tabularumqꝫ calcibus nomina ſua ſubſcribere cõſueuerunt. dummodo opera illa non eſſent publicis impẽſis facta. nam fuit lex: que adhuc hodie extat in codice Iuſtiniano: ne quid operi publico liceat inſcribere. Et Cicero lib. Thuſculanarum queſtionum primo. quid enim Phidias ſui ſimilem ſpeciẽ incluſit in clypeo Minerue: cum inſcribere non liceret? Lyſippus fecit aut Polycletus. tota hec clauſula pene ad verbum ex Plinij prefatione in lib. naturalis hiſtorie tranſlata eſt. Ex illis inquit nos velim intelligi pingiqꝫ conditoribꝰ quorum in libellis his inuenies abſoluta opera: ⁊ illa quoqꝫ que mirando non ſatiamur. pendenti titulo inſcripſiſſe. vt Apelles faciebat aut Polycletus: tanq̃ inchoata ſemper arte ⁊ imperfecta: vt contra iudicioꝝ varietates ſupereſſet artifici regreſſus ad veniã: velut emendaturo quicquid deſideraretur: ſi non eſſet interceptus. Lyſippus ⁊ Polycletus. ſtatuarij fuerunt: quorum opera idem autor illuſtrabit libro trigeſimo quarto. Fecit tempore preterito perfecto: ne ſignificarent opera ſua fuiſſe ab illis abſoluta: quodqꝫ nihil illis addi poſſet quod ipſum magne inuidie haberetur: vt idem Plinius eſt autor. ſed titulo impendenti: quaſi tempore imperfecto. faciebat: aut pingebat. quod faciebant: vt ſupereſſet artifici regreſſus ad veniam: ideſt ex eo qđ populus de ſuis operibus iudicaret. ipſi opus emendarent. artifici inquam: velut emendaturo quicquid deſideraretur .i. deficeret. nam ⁊ hoc quoqꝫ ſignificat deſidero. Si non eſſet interceptus ideſt morte raptus. vt Lucanus in primo. abſtulit ad manes parcarum Iulia ſeua intercepta manu. Quid quod ⁊ illa. aliam quoqꝫ fuiſſe cauſam recognoſcendi ſecundam editionem dicit: quia fuerunt nonnulli: qui aut ignorantia aut auſu quodam temerario pleraqꝫ loca inuerterunt. Impreſſoribus ideſt qui libros torculis imprimunt: quos quidam chalcographos appellant: hoc eſt ereis literis cartas imprimendo ſcribentes. Librarijs: qui libros calamo vel penna ſcribunt: nam qui vendunt bibliopole dicuntur. Detorta ideſt a vero exemplo deprauata. Cum prototypo meo ideſt primo illo meo atqꝫ archetypo exemplari. Contuli ideſt comparaui. Et qđ aberrauerat ideſt a via recta deprauatum fuerat. Ad lineam veritatis ideſt ad regulam reduxi. Hos vero commentarios. hoc eſt ſecunda prologi pars: in qua duas affert cauſas: cur in introductiones ſuas autor hos commentarios ediderit. quarum prima eſt ꝙ reddenda fuit ratio cur ab antiquis grammaticis aliquando diſceſſerit. Amicis. q putabant a me fuiſſe ſcriptum quod nec ſuſpicatus quidem ſum aut cogitaui. Alienoribus ideſt non amicis: qui ſuam ignorantiam ſimul ⁊ maleuolentiam in meos libros tranſtulerunt. Multis in locis. ⁊ qui illi ſunt in ipſo commentariorum diſcurſu patebit. Antiquorum. puta Diomedis. Phoce Seruij. Priſciani. Donati. Iuniorum. puta Alexandri. Ebrardi. Catholici. ⁊ ex ijs qui ſuperſunt. Peroti verulani. Nigri. Mancinelli. Sed cum poſſemus. ſed id perparce dicit feciſſe cum poſſet adhuc alijs in locis idem facere. Compendio. i. breuiori via: ſicut diſpendium eſt vie ambages. Modice. i. cum modo. Intra modum. i. adhuc arctius quam in modo. Plurimum intererat. i. magnum compendium atqꝫ emolumentũ: vt ſi dicam huius doctrine lucrum faceret. Deinde ꝙ cum. hec eſt ſecunda cauſa cur commentarios hos ediderit: quia introductiones ille fuerunt ſimplices: quippe que puerorũ eruditioni ſcripte ſunt: nunc vero in hoc opere cum adultis: vel potius cum ipſis preceptoribus ſermo habendus eſt. Ingenio tumultum fa

UNIVERS SEVILLA

ceret. Horatianum eſt. ſtomachoqꝫ tumultum lenta feret pituita: vides vt pallidus omnis cena deſurgat dubia. Cū vero iam. quaſi dicat. cum erant pueri ac rudes in ſtudio literarum: danda fuit illis doctrina ſimplex ⁊ quaſi lac paruulis: vt apoſtolus ait. ſed prouectis ⁊ in etate progreſſis porrigendus eſt doctrine ſolidior quidam cibus. i. durior ⁊ numeroſior. i. magis varius. Lac pulpamentumqꝫ. adhuc in tranſlatione cibi ad doctrinam perſtat. vt lac pulpamētumqꝫ ſit doctrina ſimplex facilis. nam pulpamentum eſt corpus ſine oſſibus quod facile mandi conficiqꝫ dentib⁹ poteſt. oſſa vero ⁊ nerui ſunt difficultates doctrine ſecretioris: que non niſi a grandiuſculis penetrari percipiqꝫ poſſunt. Quare nō tam ex ſuperioribus infert cui lectori hos commentarios ſcripſerimus. Tue vero celſitudini. Hec eſt tertia pars prefationis in q̄ ponuntur rationes cur hoc opus celſitudini regie dedicatum ſit. Extremum laborem. quia nobis in animo eſt poſtea q̄ antiquitates Hiſpanienſes abſoluerimus: omne reliquum vite noſtre tempus in ſacris literis cōſumere. Quante ſit tibi cure: hec eſt ratio cur frontē perfricuit autor: vt rem tenuem atqꝫ ieiunam tāte maieſtati dedicarit: quod multis argumentis intellexit: q̄nta illi cura ſit ne rei Hiſpane hoc vnum ſermonis latini ornamentum deſit: tum quod in eo liberos erudiendos curet: tum q̄ omnes putant ſe rem iucundiſſimā illi facere: ſi dent operam literis precipuam. quodqꝫ iam a feminis expectatur: quod viri ante hac vix optare audebant. In hac diſciplina. hoc eſt grammatice: de qua nunc ſcribimus. Adoleſcentes. exoletos ⁊ purpuratos regios intelligit. Omnium etatū. quia etiam adulti iam hoc aggrediuntur. Alter ſexus. ſcilicet a virili hoc eſt muliebris. Nam quid ego. aliud quoqꝫ ſignum affert: cur huic maxime cure regina intendit: quod ad autorem dederit literas humaniſſime ſcriptas: quibus illū admonebat: vt introductiōes latinas e regione verſuum Hiſpanienſes faceret ad eum modum quem preſul Illiberritanus illi prefiniſſet. Quas literas quaſi dicat quam comiter atqꝫ clementer ſcriptas. Archiepiſcopus. Ferdinandus Talabrica regius ſenator atqꝫ illa tempeſtate preſul Abulenſis.

Illiberritanus. Illiberri vrbs eſt que noſtro ſeculo Granata dicitur queqꝫ annis ſuperioribus in deditionem Chriſtianorum venit: cum annos circiter octingentos ſub ditione Poenorū Mauritanorumqꝫ fuerit. E regione id eſt ex oppoſito. hoc eſt vt ſermo Hiſpanienſis ſit poſitus contra latinum. Hiſpanienſes vero dixit non Hiſpanas: quia introductiones ille in Hiſpanum ſermonē non vſqꝫ adeo migrare potuerūt: vt non maximam latinitatis partem retinuerint. nam Hiſpanum eſt quod in Hiſpania atqꝫ ex Hiſpania eſt. Hiſpanienſe vero quod non penitus Hiſpanum: ſed aut in Hiſpania ab extremis geritur: vt bellum Hiſpanienſe quod a Romanis in Hiſpania: aut extra Hiſpaniam ab Hiſpanis: vt Collegiū Hiſpanieſe: quod eſt Bononie ab immortalis memorie viro Egidio Albornozio. S. R. E. Cardinali Hiſpano fundatum. Quam differentiam videtur obſeruare Martialis cū in epiſtola duodecima libri epigrammaton ſcripſit: ſe mittere Romam librum iam non hiſpanienſem ſed hiſpanum. Nam cum ſuperiores libri magna ex parte fuiſſent Rome conſcripti: quia ab homine hiſpano hiſpanienſes poterant appellari. at vero duodecimus q̄ in hiſpania ⁊ ab homine hiſpano recte hiſpanus dici debuit. Nemo igitur me. ex ſuperioribus autor concludit ſe non ambitioſe feciſſe: quod opus de rebus leuiſſimis qualis eſt grāmatice: tante principi dedicauerit: cum preſertim ab ipſa per literas fuerit admonitus: vt iiſdem de rebus ſcriberet. Neqꝫ petulanter. cum grammatice non debeat res parua iudicari quod multis rationibus confirmat. Ambitioſe. hoc eſt quod nos inſinuauerimus regie familiaritati: vt honores aut aliquam bonam gratiam aucuparemur: a qua ſuſpitione ſe purgat cum dicit ſe iuſſum iiſdem de rebus ſcripſiſſe. Petulanter. id eſt impudenter ⁊ procaciter. quod videlicet illepidum fuerit donum quod eſt de rebus leuiſſimis ⁊ parui precij: quod tamen excuſatur oſtendendo rei literarie dignitatem. Ille inquit. Quintilianus eſt: qui oratoriarum inſtitutionum lib. j. hoc ſcribit. An vero eſt qui. neceſſitatem ſimul ⁊ dignitatem huius artis oſtēdit. Sermo continetur. nam hoc preſtat ars: vt ſermoni vitium aliq̄d irrepere nō poſſit. Sacramēta. ⁊ myſteria ⁊ ſacra ſecreta. Quaſi depoſitū. hoc ex Quintiliano quoqꝫ de

ſent quam ſimpliciſſimæ: ne quaſi ciborum redundantia ſtomacho: ſic præceptorum uarietas illorū ingenio tumultum faceret. Cum uero iam in literis aliquantulum progreſſi ſunt: quaſi ſolidior quidam numeroſiorq; cibus eſt illis porrigendus: ut non modo lac pulpamentumq; deguſtent: uerum etiam oſſa neruoſq; poſſint obrodere. Quare non tam cum rudibus nouiciiſq; rei literariæ profeſſoribus: quam cum prouectis uel potius cū magiſtris ipſis ſermo mihi in his commentariis habendus eſt. Tuæ uero celſitudini extremum hunc artis grammaticæ laborem meum dedicandi illa ratio maxime fuit: quod nemo eſt qui nō intelligat quātæ ſit tibi curæ rem publicam hāc Hiſpanam cum cæteris rebus: tum uel præcipue in re literaria quā florentiſſimam efficere. Quanta diligentia dulciſſimos liberos tuos in hac diſciplina erudiendos curaueris. Quam tibi ſit iucundum quod non modo adoleſcentes nobiliſſimi: qui ſunt tuo miniſterio dedicati: uerumetiam reliqui omnes omniū ætatum atq; ordinum homines dent operam uel præcipuam literis: quas ante hac quaſi nimis delicatas atq; animorum eneruatrices oderant. Quodq; alter ſexus de ſe iam præſtat: quod uiri ante hac uotis omnibus uix audebant exoptare. Nam quid ergo referam quas ad me literas ab hinc ſeptenniū celſitudo tua dedit? Quas præterea mihi Archiepiſcopus Illiberritanus ex tuis uerbis atq; ſententia reddendas curauit: ut introductiōes meas quas de ſermone latino ædideram: e regione uerſuum Hiſpanienſes faceremus. Nemo igitur me æquus iudex ambitioſe atq; petulanter feciſſe iudicabit: q̄ leuiſſimis de rebus ſcribens uigilias meas auſus ſum maieſtati regiæ dedicare: cum p̄ſertim quicquid illud eſt quod elaboramus: tuis auſpiciis tuoq; imperio ſimus aggreſſi neq; ut ille inquit: exiſtimari parua debeant ſine quibus magna cōſtare non poſſunt. An uero eſt qui paruam audeat artem illam appellare: quū ſermo latinus continetur? in quo religionis noſtræ imprimis ſacramenta quaſi depoſi-

ductum eſt:qui de literis ſcribens ait:hic eſt vſus literarum vt cuſtodiant voces:⁊ velut depoſitum reddant legentibus.nam depoſitum perfecte ſeruandum:⁊ cum repoſcitur ſumma fide reddendum eſt. Coagmentata. coniuncta

tum quoddam fideliſſime ſeruantur? Quæ cum reliquis omnibus diſciplinis ita eſt coagmentata : ut nec ab aliis facile ſecerni:illæ uero ab hac quemadmodum diſiungantur:nec intelligi ullo modo poſſit. Nam oro te atq; per deum immortalē obteſtor: quotam ſibi uitæ noſtræ partem reliq̄ omnes diſciplinæ uendicant? Quoties in eum ſermonem incidimus:ut de numeris magnitudinibuſq;.quoties ut de uocum aſtrorumq; ratione.quoties ut de moribꝰ rerumq; natura? quoties ut de medicina deq; ciuilis & pontificii iuris ſcientia?quoties ut de religiōe atq; de re diuina diſputemus? At uero grammatice om̄i in loco omniq; tempore ita præſto eſt : ut ſi quid legas:ſi quid ſcribas:ſi cum alio loquaris:ſi deniq; tecum ipſe quid cogites:ſine illa efficere nullo modo poſſis. Atq; ut de illa Fabius ueriſſime ſcripſit: neceſſaria eſt pueris:iucunda ſenſibus:dulcis ſecretorum ſcholarum temporibus:ſed uita terminatur. Et q̄ſq̄ eſt adeo ſtupidus & a communi ſenſu alienus:qui audeat hanc artem tenuem atq; ieiunam appellare : & indignam:cuius libri auguſtæ noſtræ debuerint dicari:cum uideamus non modo uiros ſummo ingenio ſingulari quæ doctrina ꝑditos:huius diſciplinæ opera maximis principibus dedicaſſe:uerum etiam duces ipſos imperatoreſq; in media totius orbis terrarum adminiſtratione occupatos: uolumina iiſdē de rebus ſcripta reliquiſſe? Sed ego demens : qui de re iam pridem celſitudini tuæ compertiſſima pluribus diſputem. Illud modo tantum hic dicam : q̄d alio in loco magna ſcholaſticorum frequentia reſtatus ſum:tuum atq; dulciſſimi coniugis tui præſidium implorans. Vos:inquam:clariſſimi atq; inuictiſſimi principes : quorum ductu auſpiciiſq; totius Hiſpaniæ membra diſſipata in unum prope corpus rediere:curate obſecro ne fœlicitati quā noſtro ſæculo dediſtis hoc unum latini ſermonis ornamentū deſit ampliſſimum.

⁊ conglutinata. Nec ab alijs.nam in hoc eius dignitas oſtenditur quod ab alijs omnibus eſt abſoluta cū relique ſine illa conſiſtere non poſſint. Nam oro te. neceſſitatem huius artis demōſtrat:q̄ nulla vite pars illius officio vacare poteſt:cum relique omnes raro in vſum veniant. Quotam.interrogatiue:quaſi dicat minimam:quia raro de illis fit ſermo cum ſine hac nec momento:vt ſic dixerim:temporis eſſe poſſimus. De numeris:quod eſt arithmetice opus.De magnitudinibus:quod eſt geometrie. De vocum ratione.de quibus eſt muſica. Aſtrorum de quibus eſt aſtrologia. De moribus.quod ad ethicen pertinet. De rerum natura:quod ad phyſicen pertinet. De re diuina:que dicitur grece theologia. Ita preſto eſt.id eſt preſens. Ut ſi quid legas:hic locus ex prooemio Ciceronis in libro de officijs tranſlatus eſt, Nulla inquit vite pars:neq; publicis:neq; priuatis:neq; forenſibus: neq; domeſticis in rebus:neq; ſi tecum agas q̄d : neq; ſi cum altero contrahas:vacare officio poteſt. Fabius.M.Fabius Quintilianus:qui oratoriarum inſtitutionum libro hoc ſcribit. Iucunda ſenibus.quia etiam citra neceſſitatem:altiſſimam quoq; eruditionem exercere poteſt. Dulcis ſecretorum comes : quia per illam dulces curas:cogitationeſq; noſtras literis mandamus. Cuius amor:id eſt voluptas que ex illa percipitur:non terminat̄ dū in ſcholis verſamur ſed morte ſola. Et quiſq̄ eſt. ad prefationis epilogū accedit. A communi ſenſu.non quemadmodum phyſici qui potentiam illam ſuperiorem quinq; ſenſibus communem ſenſum. Sed vt Cicero:pro eo in quo plerique omnes ſapientes conueniunt. Sic Quintilianus in primo.ſenſum ipſum qui communis dicitur: vbi diſcet. cum ſe a congreſſu ſegregarit. Seneca in epiſtolis.hoc philoſophia promittit ſenſum communem ⁊ humanitatem. Horatius. communi plane ſenſu caret. Tenuem atq; ieiunam.id eſt aridam ⁊ ſterilem. Maximis principibus:vt Iulius pollux ad cōmodum. Ceſarem de vocabulis atq; arte grammatica. Duces imperatoreſq;.vt Ceſar qui de analogia libros ſcripſit. Compertiſſima:id eſt certa ⁊ explorata. Alio in loco in repetione ſecunda in qua de literis diſputauimus.

Fr Antonius [illegible] Martinez [illegible] professus Ann: Dni 1663 [illegible]

Prologus.

SVPPOSITVM DE AVTORIBVS GRAMMATICAE latinæ in quo doctiſſimus quiſq; conſentit.

SED QVIA NOSTRI SAECVLI SCRIPTORIBVS eatenus fides adhibẽda eſt: quatenꝰ ea q̃ nobis afferunt, rõne ꝓbauerint nemoq; eſt adeo imperitus: qui iam nõ intelligat antiquis autoribꝰ ideo aſſentiẽdum eſſe: quia ſic locuti ſunt. Iunioribus uero quia quod nobis perſuadere uolunt: illorum autoritate freti probare contendũt: neceſſarium eſſe duxi hoc in loco demonſtrare quantum fidei ſcriptorum cuiq; ſit habendum. Neq; enim omnibus illis paſſim atq; indifferenter credere debemus: ſed illis duntaxat: qui floruerunt intra ducentos circiter quinquaginta annos ab ortu Ciceronis ad Antonium Pium: hoc eſt ante Chriſtianum natalem annis centum ad centeſimum quinquageſimum ex quo ſalutem Chriſtianam numeramus. Nam & latinus ſermo quemadmodum & cætera mortalia aliquando incepit: habuitq; ſuam infantiam: in qua uix quicq̃ effari potuit. Sic locuti ſunt ab Origenes primum cum Faunis Vatibusq;. Sic deinceps Latini & Albani. Sic poſtea Romani ad annum quartumdecimum ſupra quingenteſimum ab urbe condita: quo Liuius Liuii ſalinatoris libertus fabulam primus latinis uerſibus ædidit. Hunc ſecuti ſunt ex poetis Ennius. Nęuius. Plautus. Cæcilius. Terentius. Pacuuius. Lucillius. Actius. Turpilius. Affranius. Tintinnius. Lucius. Laberius. Pomponius. Ex Oratoribus. Cethægus. Cato. Sex: Aelius. Gallus. Scipiones Naſica & duo Aphricani. Gracchi pater & duo filii. Lælius aliiq; complures: quos Cicero in libro de claris oratoribus ad ſua uſq; tẽpora commemorat. Ex iure conſultis. Papyrius. Appii duo. Coruncanus. Attilius. Manilius. Brutus. Rutilius. Virginius. Antipater. L. Craſſus. Q. Mutius. Lucillius. Iuuentius. Fuerit atq; hæc latini ſermonis pueritia: in qua multa quidem emendate atq; diligenter: plæraq; tamen nimis antique duriterq; dicta ſunt. At uero illius iuuenta: in qua & lacertos mouere & uires ſuas oſtentare cœpit: cum Cicerone orta eſt: cœpitq; cum Cæſare Hadriano conſeneſcere. Hac ætate fuerunt autores illi qui latinã linguam locupletarunt: quoſq; imitandos eſſe dicimus. Ex poetis Catullis. P. Varro. Lucretius. Vergilius. Horatius. Manilius. Tibullus. Propertius. Ouidius. Germanicus. Auienus. Macer. Perſius. Seneca. Lucanus. Valerius. Flacus. Silius. Italicus. Martialis. Iuuenalis. Papinius. Ex Oratoribus uariarum rerum ſcriptoribus. Cicero. Cæſar. Brutus. Seruius. Sulpitius. Pollio. M. Varro. Nigidius. Cato Vticenſis. Cælius. Victruuius. Columela. Celſus. Iginius. Pedianus. Feſtus. Marcellus. Mela. Apicius: uterq; Seneca. uterq; Plinius. Quintilianus. Ex Hiſtoricis uero. Saluſtius. Nepos. Liuius. Valeriꝰ maximus. Feneſtella. Solinus. Iuſtinus. Tranquillus. Tacitus. Curtius. Florus. Aemilius. Ex iurecõſultis. Alphenus. Offilius, Aufidius. Nam uſa. Flauius. Proculus. Antiſtius. Gellius. Trebatius. Caſſellius. Tubero. Capito. Caſius. Sabini duo. Labeones tres. Nerua pater & filius. Pegaſus. Iabolenꝰ. Celſus. Neratius. Alburnus. Iulianus. Poſt Hadrianum cœpit in dies latinus ſermo languere & quodam quaſi ſenio contabeſcere quod nimis factum eſt ſub aduentum Gotthorum in Italiã regnumq; Longobardorum ad fatalem illam totius humani generis peſtem Mahumetam: quæ cum omnibꝰ ingenuis & bonis artibus ſermonem quoq; latinum intercepit. Hanc igitur recte dixerimus latinæ linguæ ſenectutem: quæ cum annos prope quadringentos quinquaginta ægre ſpiritum duxiſſet: tãdem cum Imperio populi Romani extincta eſt. Hoc temporum interuallo pauci admodũ reperiunt̃ autores tolerabiles illi quidem: ſed qui nullo modo cum ſuperioribus debeant comparari. Ex poetis & Grammaticis aliarumq; rerum ſcriptoribus. Auſonius. Claudianus. Serenus. Diomedes. Phocas. Cellius. Macrobius. Acron Porphirion. Victorinus. Donatus. Sergius. Seruius. Priſcianus. Apuleiꝰ Socraticus. Apuleius gramaticus. Vegetius. Frontinus. Ex Hiſtoricis. Spartianus. Capitolinꝰ. Trebelius. Lampridius. Volcatius. Vopiſcus. Eutropius. Damaſus. Oroſius. Ex iureconſultis. Arrianus: Aphricanus. Arcadius. Caius Caliſtratus. Florentinus. Largus. Hermogeneſis. Martianus. Modeſtinus. Marcellus. Mela Papinianus. Paulus. Scæuola. Tryphonius. Venulcius. Vulpianus. Ex iis qui ꝓ religione noſtra ſcripſerunt. Tertullianus. Iuuencus. Cyprianus. Lactantius. Ambroſius. Hieronymus. Auguſtinus. Ruffinus. Sedulius. Licinius. Prudentius. Sidonius: Boetius. Caſſiodorus. Gregorius. Iſidorus. Proſper: Qui ſequuntur quod ad latini ſermonis rationem attinet: nec digni quidem ſunt: quorum meminiſſe deceamus. Qui autores cum ſint in triplici temporum diuerſitate poſiti: illorum tantum autoritate nitemur: qui fuerunt medii.

¶ Prima nominis declinatio.

Nominatiuo hæc muſa.
Genitiuo muſæ.
Datiuo muſæ.
Accuſatiuo muſam.
Vocatiuo o muſa.
Ablatiuo a muſa.
Plurali ntõ muſæ.
Gtõ muſarum.
Dtõ muſis.
Accuſatiuo muſas.
Vocatiuo o muſæ.
Ablatiuo a muſis.

¶ Secunda declinatio.

Ntõ hic dominus.
Gtõ domini
Dtõ dño.
Accuſatiuo dñm.
Vocatiuo o domine.
Ablatiuo a dño.
Plurali nominatiuo dñi.
Genitiuo dñorum.
Datiuo dominis.
Accuſatiuo dños.
Vocatiuo o dñi.
Ablatiuo a dominis.
Nominatiuo hoc templum.
Genitiuo templi.
Datiuo templo.
Accuſatiuo templum.
Vocatiuo o templum.
Ablatiuo a templo.
Plurali nominatiuo templa.
Genitiuo templorum.
Datiuo templis.
Accuſatiuo templa.
Vocatiuo o templa.
Ablatiuo a templis.

¶ Tertia declinatio.

Nominatiuo hic ſermo.
Genitiuo ſermonis.
Datiuo ſermoni.
Accuſatiuo ſermonem.
Vocatiuo o ſermo.
Ablatiuo a ſermone.
Plurali nominatiuo ſermones.
Genitiuo ſermonum.
Datiuo ſermonibus.
Accuſatiuo ſermones.
Vocatiuo o ſermones.
Ablatiuo a ſermonibus.
Nominatiuo hoc tempus.
Genitiuo temporis.
Datiuo tempori.
Accuſatiuo tempus.
Vocatiuo o tempus.
Ablatiuo a tempore.
Plurali nominatiuo tempora.
Genitiuo temporum.
Datiuo temporibus.
Accuſatiuo tempora.
Vocatiuo o tempora.
Ablatiuo a temporibus.

¶ Quarta declinatio.

Nominatiuo hic ſenſus.
Genitiuo ſenſus.
Datiuo ſenſui.
Accuſatiuo ſenſum.
Vocatiuo o ſenſus.
Ablatiuo a ſenſu.
Plurali nominatiuo ſenſus.
Genitiuo ſenſuum.
Datiuo ſenſibus.
Accuſatiuo ſenſus
Vocatiuo o ſenſus.
Ablatiuo a ſenſibus.
Nominatiuo hoc ueru.
Genitiuo ueru.
Datiuo ueru.
Accuſatiuo ueru.
Vocatiuo o ueru.
Ablatiuo a ueru.
Plurali nominatiuo uerua.
Genitiuo ueruum.
Datiuo uerubus.
Accuſatiuo uerua.
Vocatiuo o uerua.
Ablatiuo a uerubus.

¶ Quinta declinatio.

Nominatiuo hic dies.
Genitiuo diei.
Datiuo diei.
Accuſatiuo diem.
Vocatiuo o dies.
Ablatiuo a die.
Plurali nominatiuo dies.
Genitiuo dierum.
Datiuo diebus.
Accuſatiuo dies.
Vocatiuo o dies.
Ablatiuo a diebus.

¶ Adiectiua primæ & ſecundæ.

Nominatiuo bonus bona bonũ.
Genitiuo boni bonæ boni.
Datiuo bono bonæ bono.
Accuſatiuo bonum bonam bonum.
Vocatiuo o bone bona bonum.
Ablatiuo a bono bona bono.
Plurali nominatiuo boni bonæ bona.
Genitiuo bonorum bonarum bonorum.
Datiuo bonis.
Accuſatiuo bonos bonas bona.
Vocatiuo o boni bonæ bona
Ablatiuo a bonis.

¶ Adiectiua tertiæ.

Nominatiuo hic & hęc & hoc prudens.
Genitiuo prudentis.
Datiuo prudenti.

Accuſatiuo prudens.
Vocatiuo o prudens.
Ablatiuo a prudente uel prudenti.
Plurali ntõ prudentes & prudentia.
Gtõ prudentium uel prudentum.
Dtõ prudentibus.
Accuſatiuo prudentes uel prudentia.
Vocatiuo o prudentes uel prudentia.
Ablatiuo a prudentibus.
Ntõ hic & hæc breuis & hoc breue.
Gtõ breuis.
Dtõ breui.
Accuſatiuo breuem & breue.
Vocatiuo o breuis & breue.
Ablatiuo a breui.
Plurali nominatiuo breues & breuia.
Genitiuo breuium.
Datiuo breuibus.
Accuſatiuo breues & breuia.
Vocatiuo o breues & breuia.
Ablatiuo a breuibus.
Nominatiuo hic & hæc breuior & hoc breuius.
Genitiuo breuioris.
Datiuo breuiori.
Accuſatiuo breuiorem & breuius.
Vocatiuo o breuior & breuius.
Ablatiuo a breuiore uel breuiori.
Plurali nominatiuo breuiores & breuiora.
Genitiuo breuiorum.
Datiuo breuioribus.
Accuſatiuo breuiores & breuiora.
Vocatiuo o breuiores & breuiora.
Ablatiuo a breuioribus.
Nominatiuo hic acer hæc acris hoc acre.
Genitiuo acris.
Datiuo acri.
Accuſatiuo acrem & acre.
Vocatiuo o acer acris & acre.
Ablatiuo ab acri.
Plurali nominatiuo acres & acria.
Genitiuo acrium.
Datiuo acribus.
Accuſatiuo acres & acria.
Vocatiuo o acres & acria.
Ablatiuo ab acribus.

¶ Irregularia.

Nominatiuo hęc domus
Genitiuo domi uel domus.
Datiuo domui.
Accuſatiuo domum.
Vocatiuo o domus.
Ablatiuo a domo.
Plurali nomino domus.
Genitiuo domorum uel domuum.
Datiuo domibus.
Accuſatiuo domos uel domus.
Vocatiuo o domus.
Ablatiuo a domibus.
Plurali nominatiuo duo duæ duo.
Genitiuo duorum duarum duorum.
Datiuo duobus duabus duobus.
Accuſatiuo duos uel duo duas duo.
Vocatiuo o duo duæ duo.
Ablatiuo a duobus duabus duobus.
Plurali nominatiuo ambo ambæ ambo.
Genitiuo amborum ambarum amborum.
Datiuo ambobus ambabus ambobus.
Accuſatiuo ambos uel ambo ambas ambo.
Vocatiuo o ambo ambæ ambo.
Ablatiuo ab ambobus ambabus ambobus.
Nominatiuo hoc plus.
Genitiuo pluris.
Datiuo pluri.
Accuſatiuo plus.
Vocatiuo o plus.
Ablatiuo a pluri.
Plurali nominatiuo plures & plura.
Genitiuo plurium.
Datiuo pluribus.
Accuſatiuo plures & plura.
Vocatiuo o plures & plura.
Ablatiuo a pluribus.

¶ Pronominis prima declinatio.

Nominatiuo ego.
Genitiuo mei.
Datiuo mihi uel mi.
Accuſatiuo me.
Ablatiuo a me.
Plurali nominatiuo nos.
Genitiuo noſtram uel noſtri.
Datiuo nobis.
Accuſatiuo nos.
Ablatiuo a nobis.
Nominatiuo tu.
Genitiuo tui.
Datiuo tibi.
Accuſatiuo te.
Vocatiuo o tu.
Ablatiuo a te.
Plurali nominatiuo uos.
Genitiuo ueſtrum uel ueſtri.
Datiuo uobis.
Accuſatiuo uos.
Vocatiuo o uos.
Ablatiuo a uobis.
Genitiuo ſui.
Datiuo ſibi.
Accuſatiuo ſe.
Ablatiuo a ſe.
Plurali genitiuo ſui.
Datiuo ſibi.
Accuſatiuo ſe.
Ablatiuo a ſe.

¶ Secunda ꝑnominis declinatio.

Nominatiuo hic hæc hoc.
Genitiuo huius.

Datiuo huic.
Accuſatiuo hunc hanc hoc.
Ablatiuo ab hoc hac hoc.
Plurali ntõ hi hæ hæc.
Gtõ horum harum horum.
Dtõ his.
Accuſatiuo hos has hæc.
Ablatiuo ab his.
Ntõ iſte iſta iſtud.
Gtõ iſtius
Dtõ iſti.
Accuſatiuo iſtum iſtam iſtud.
Ablatiuo ab iſto iſta iſto.
Plurali nominatiuo iſti iſtæ iſta.
Genitiuo iſtorum iſtaꝝ iſtorum.
Datiuo iſtis.
Accuſatiuo iſtos iſtas iſta.
Ablatiuo ab iſtis.
Nominatiuo ille illa illud.
Genitiuo illius.
Datiuo illi.
Accuſatiuo illum illam illud.
Ablatiuo ab illo illa illo.
Plurali nominatiuo illi illæ illa.
Genitiuo illoꝝ illarum illorum.
Datiuo illis.
Accuſatiuo illos illas illa.
Ablatiuo ab illis.
Nominatiuo ipſe ipſa ipſum.
Genitiuo ipſius.
Datiuo ipſi.
Accuſatiuo ipſum ipſam ipſum.
Ablatiuo ab ipſo ipſa ipſo.
Plurali nominatiuo ipſi ipſæ ipſa.
Genitiuo ipſorum ipſarum ipſorum.
Datiuo ipſis.
Accuſatiuo ipſos ipſas ipſa.
Ablatiuo ab ipſis.
Nominatiuo is ea id.
Genitiuo eius.
Datiuo ei.
Accuſatiuo eum eã id.
Ablatiuo ab eo ea eo.
Plurali nominatiuo ei uel ii eæ ea.
Genitiuo eorum eaꝝ eorum.
Datiuo eis uel iis.
Accuſatiuo eos eas ea.
Ablatiuo ab eis uel iis.

¶ Tertia pronominis declinatio.

Nominatiuo meus mea meum.
Genitiuo mei meæ mei.
Datiuo meo meæ meo.
Accuſatiuo meum meã meum.
Vocatiuo o mi mea meum.
Ablatiuo a meo mea meo.
Plurali nominatiuo mei meæ mea.
Genitiuo meorum meaꝝ meorum.
Datiuo meis.
Accuſatiuo meos meas mea.
Vocatiuo o mei meæ mea.
Ablatiuo a meis.
Nominatiuo tuus tua tuum.
Vocatiuo caret.
Ntõ ſuus ſua ſuum.
Vocatiuo caret.
Ntõ noſter noſtra noſtrum.
Vocatiuo o nr̃ nr̃a nr̃m.
Ntõ ueſter ueſtra ueſtrum.
Vocatiuo caret.

¶ Quarta pronominis declinatio.

Nominatiuo hic & hæc & hoc noſtras.
Genitiuo noſtratis.
Datiuo noſtrati.
Accuſatiuo noſtratem & noſtras.
Vocatiuo o noſtras.
Ablatiuo a noſtrati.
Plurali nominatiuo noſtrates & nr̃atia.
Genitiuo noſtratium.
Datiuo noſtratibus.
Accuſatiuo nr̃ates & nr̃atia.
Vocatiuo o nr̃ates & noſtratia.
Ablatiuo a noſtratibus.
Nominatiuo hic & hęc & hoc ueſtras.
Vocatiuo caret.

¶ Nomina per ſecundã declinationem pnominis declinata.

Ntõ unus una unũ. unius uni.
Ntõ nullus nulla nullum: nullius nulli.
Ntõ ſolus ſola ſolum. ſolius ſoli.
Ntõ totus tota totum. totius toti.
Ntõ alius alia aliud. alius ali.
Ntõ alter altera alterum: alterius alteri.
Ntõ uter utra utrum: utrius utri.
Ntõ neuter neutra neutrum: neutrius neutri.
Ntõ uterq̧ utraq̧ utrumq̧: utriuſq̧ utriq̧.
Ntõ quis uel qui quæ quod uel quid.
Genitiuo cuius.
Datiuo cui.
Accuſatiuo quẽ quã quõ uel quid.
Ablatiuo a quo qua quo uel qui.
Plurali nominatiuo qui quæ que.
Genitiuo quorum quarum quorum.
Datiuo quis uel quibus.
Accuſatiuo quos quas quæ.
Ablatiuo a quis uel quibus.

Coniugatio.

¶ Compoſita a quis uel qui.

Quiſq; quæq; quodq; uel quidq;. cuiuſq;.
Quiſquis quicquid in nominatiuo & accuſatiuo tantum.
Quiſnam quænam quodnam uel quidnam. cuiuſnam.
Quiſpiam quæpiam quodpiam uel quidpiam. cuiuſpiam.
Quiſquam quæquam quodquam uel quidquam. cuiuſquam.
Quiſputas quæputas quodputas uel quidputas. cuiuſputas.
Quicũq; quæcũq; quodcũq; uel quidcunq;. cuiuſcunque.
Quidam quædam quoddam uel quiddam. cuiuſdam.
Quilibet quælibet quodlibet uel quidlibet. cuiuſlibet.
Quiuis quæuis quoduis uel quiduis. cuiuſuis.
Aliquis aliqua aliquod uel aliquid. alicuius.
Ecquis ecqua ecquod uel ecquid. eccuius.
Nequis nequa nequod uel nequid. necuius.
Nunquis nunqua nunquod uel nunquid. nũcuius.
Siquis ſiqua ſiquod uel ſiquid. ſicuius.
Vnuſquiſque unaquæque unumquodque uel unumquidque.

Coniugatio.

IN coniugatione uerboꝝ explicanda uiſum eſt quædam tempora adiicere. ductique ſumus ad id faciendũ tũ antiquoꝝ autoritate: tũ ratione: tũ etiam neceſſitate. Adiecimꝰ inq̃ in indicatiuo alteꝝ futuꝝ in voce ſimile futuri ſubiũctiui. Imperatiuo in vtroq; tempore adiecimꝰ voces alteras ſimiles futuro optatiui: alteras ſimiles preterito aut futuro ſubiũctiui. Optatiuo pterea adiecimꝰ duo tpa. Infinitiuo futuꝝ propriũ vltra duo illa circũloquia q̃ vulgo habentur. Qđ ſi qs dixerit fruſtra hec tpa fuiſſe adiecta: cũ ad alioꝝ modoꝝ tpa reduci poſſint: fruſtra igiť futuꝝ optatiui ponimꝰ: q: ſimilis eſt in voce pſenti ſubiũctiui. Fruſtra quaſdã imperatiui perſonas: cũ ſimiles ſint eiuſdem ſubiũctiui partibus perſonis. Non igiť per voces diſtinguunť tpa atq; modi verboꝝ. ſed ratione ſignificationis: quemadmodũ in dictionibꝰ per caſus declinatis: caſus ⁊ numeri non vocibꝰ ſed ſignificationibꝰ diſtinguunť. alioqui ntũs ⁊ vctũs idem eſſent caſus: q: plerũq; ſimiliter deſinũt. ablt̃us ⁊ ſeptimꝰ caſus vtriuſq; numeri dt̃us quoq; ⁊ ablt̃us plurales q: ſemper eodem modo terminanť. Qđ ſi multo commodius eſt verboꝝ qualitates cũ ſuis tempoꝛibꝰ diſtincte poni: etiam ſi aliqđ interim addiſcentibꝰ diſpendiũ fuerit: q̃ omnia miſcere atq; inculcare: id qđ Joannes paſtrana fecit ↄfundendo modos cũ tpibꝰ. ↄſulamꝰ boni: atq; patiamur hanc tantulã moꝛã: q̃ ſit nobis poſtea magnã allatura vtilitatem. Adiecimꝰ inq̃ in indicatiuo tp̃s futuꝝ qđ perfectũ dicimꝰ: qm̃ alteꝝ qđ eſt in vſu freq̃ntioꝛi impfectũ dici opoꝛtet. Nam q dicit ego amabo vxoꝛem nihil aliud deſignat q̃ futuꝝ eſſe tempꝰ in quo vxoꝛem amare inchoabit. quemadmodũ q dicit amo ⁊ amabam. Qui vero dicit amauero non minꝰ impoſiturũ eſſe finez vxoꝛis amande ſignificat q̃ ſeq dicit ego amaui ⁊ ego amaueram. ⁊ ne p libidine nr̃a hoc dixiſſe videamur. attulimꝰ. M. varronis verba ex ſcđo de analogia libro. q̃dam inq̃t ſunt tpa impfecta. vt diſco. diſcebã. diſcã. q̃dã vero pfecta. vt didici. didicerã. didicero. Uides inter tpa voceſq; indicatiui modi a Uarrõe poſitũ didicero in futuro pfecto. qđ eſt ſile futuro ſubiũctiui modi. Quare ſi qs dixerit cũ didicero bucolica. Uerg. ceſſabo a laboꝛe. ſubiũctiuꝰ eſt. Qđ ſi dixerit intra decem dies didicero bucolica Uerg. indicatiuꝰ eſt. Et quemadmodũ alibi diximꝰ pluſq̃ pfectũ indicatiui modi poni p pterito pfecto ſi nõ ad aliđ pteritũ referať: ad nũc dicimꝰ de futuro pfecto. vt eiꝰ manifeſta ſignificatio appareat. indigere altero futuro ad qđ referať. Ut: Cicero in epl̃is ad Appiũ. ⁊ ſic cũ tu in puinciam veneris ego annũ munꝰ ↄfecero. id eſt a me ↄfectũ erit. Impatiui quoq; modi ſcđis pſonis pſentis tpis vtriuſq; numeri voces futuri optatiui earũdem perſonaꝝ ſiles adiecimꝰ. vt ama vel ames. amate vel ametis. Terentiꝰ in heautõ. ſolicitudinẽ iſtam q̃ te excruciat. omittas. qđ tñ ſignificat quantũ omitte. Horatiꝰ. iij. carmi. Per meos fines ⁊ apzica rura lenis incedas. abeaſq; in paruis equus alũnis. qđ valet incede. ⁊ abi. Jam cũ negatione phibẽdo freq̃ns eſt hic dicẽdi modus vt ne neges. ne facias. ne dicas. pro ne nega. ne fac. ne dic. Nam pꝛohibitiuus modus ad imperatiuũ referť. quod phibere quodammodo eſt imperare. Sed ⁊ alias ſignificationes hic modꝰ habet. Eſt eñ ⁊ pꝛecatiuꝰ. Uergiliꝰ. Parce pio generi. ⁊ propius res aſpice noſtras. Eſt ⁊ exhoꝛtatiuus. vt o iuuenes tectis ſuccedite noſtris. Eſt ⁊ conceſſiuꝰ. vt I ſeq̃re italiam ventis. pete regna per vndas. Et eſt execratiuꝰ. vt Juuenalis. ite qbꝰ grata picta lupa barbara mitra. In futuro vero imperatiui cur oẽs voces pteriti pfecti ſiue futuri ſubiũctiui pterquam prime pſone ſingularis addiderimꝰ. res ipſa nos admonuit. nam voces ille permodũ impandi freq̃nter reperiũtur. Cicero in ſcđo de oꝛatoꝛe. tu quemadmodũ his ſatiſfecias. videris. Juue. greculꝰ eſuriens ad celũ iuſſeris ibit. Per. dixeris hec inter varicoſos centuriones. Et illđ eiuſdem. verterit hunc dñs momento turbinis exit Marcꝰ dama. nec eſt neceſſe ſuppleri cõiũctionem. vt ad modũ ſubiũctiuũ hmõi conſtructiones referantur. Jam vero illa ex euangelio. tu videris ⁊ vos videritis. ſatis liquet ad hmõi tempꝰ pertinere quamquam apđ grecos loca illa futuri ſunt indicatiui. Cũ particl̃a negatiua frequentius hec conſtructio reperitur. Uergilius in tertio eneidos. Hic tibi nequa moꝛe fuerint diſpendia tãti. Horatius in epiſtolis. Mancipiis locuples eget eris Capadocum rex. ne fueris hic tu. Plautus in Epidico. Ubi voles pater eſſe ibi eſto. vbi nolis ne fueris pater. Que voces non magis ſubiũctiui ſunt quam ille quas futuro perfecto indicatiui tribuimus. cum non voces ſed ſignificationum diuerſitas faciat diſtinctos modos. Optatiui mo-

di præteritum perfectum extricauimus a præſenti. propterea quod in ſermone Hiſpano vtrumq; tempus ſub eadem voce diuerſos habet ſenſus. Tempus praeteritum perfectum ſubiunctiui praeterito adiecimus ſimile. ductitum Diomedis autoritate: tum etiam ratione ſignificationis quae in vſu frequenter reperitur. Vergilius ſexto Aeneidos. Hac Troiana tenus fuerit fortuna ſecuta ⁊. Lucanus in ſecundo. Sed conditor arcis finxerit iſta Tages. Cicero in libello de fato. Poſidonius pace magiſtri dixerim quaedam comminiſci videtur. quamquam hic dicendi modus magis videatur futuri temporis huiuſmodi quam praeteriti. Eſt quoq; figura loquendi cum officium praetermiſſum fuiſſe a nobis aut ab alijs conquerimur: que locutio ad hunc modum referri poteſt: qualis eſt illa apud Terentium in andria. hem praediceres. Idem in Heauton. fortaſſe inquior erat ⁊ pateretur. Idem in Phormione. ſumeret vel foenore. Vergilius quarto Aeneidos. Faſces in caſtra tuliſſem: impleſſemq; foras flaminis. natumq; patremq; cum genere extinxem: memet ſuper ipſa dediſſem. Idem in eodem. eadem me ad fata vocaſſes. Idem dolor ambas ferro atq; eadē hora tuliſſet. Subiunctiuus cum ab eo dicatur. quod aliud verbum ſibi adiungi deſiderat: idq; niſi per coniunctionem fieri non poſſit: non omnes coniunctiones omnibus temporibus conueniunt: ſed quaedam quibuſdam. Sed ideo haec coniunctio cum in verbo ſubiunctiuo praeponitur: quia plaeriſq; huiuſmodi temporibus aptari poteſt. Illud tamen aduertendum ſubiunctiui tempora non eſſe ſatis explicita. nam ⁊ praeſens magis ſignificat futuru; aut inſtans quam tempus praeſens. vt ſi dixeris venio vt legam. lego vt intelligam. Praeteritum quoq; imperfectum nō nunquam in tempore praeſenti rem fieri ſignificat. vt Vergilius ſexto Aeneidos. Si nunc foret illa iuuenta. Idem in buccolicis. Nec tuus hic Meris: nec viueret ipſe Menalcas. Futurū quoq; tempus aliquando ſignificat. vt Vergilius. Tyrias olim quae euerteret arces. Item qui mare qui terras omni ditione tenerent. Praeteritum quoq; perfectu; plaerumq; ſenſum habet futuri. vt Terentius in Andria. Si inde te exemerim ego pro te molam. Idem in eodē. Certe ſi reſciuerim. atq; in vſu frequenti eſt. vt ſic dixerim: cum aliquid improprie aut barbare loquimur. Quare non ſine cauſa Gellius in ambiguo reliquit an eiuſmodi voces praeteriti an futuri ſubiunctiui eſſent. Eſt ⁊ alia ſubiunctiui ſignificatio per modum concedendi: que quidem verbi qualitas ab alijs modis diſtinguenda fuit: vt eſſent modi ſex. Cicero in Academicis. Sed fuerint illa vetera: ſi vultis illa cognita. Idem in ſecundo de finibus. ſed eſto fecerit ſi ita vis. Vergilius quarto Aeneidos. Verum anceps pugne fuerat fortuna: fuiſſet. In futuro quoq; repitur hic modus. vt Cicero in Academicis. Age reſtitero Peripateticis. ſuſtinuero epicurios. ⁊ per alterum futurum ſimile praeterito. Vergilius ſecundo georgicorum. haud alios prima naſcentis origine mundi illuxiſſe dies aliumue habuiſſe tenorem crediderim. Idem in eodem. Non ego te menſis ⁊ dijs accepta ſecundis tranſierim rhodia.

ℭ Coniugatio huius uerbi ſum.

SVm. es. fui. eſſe. ens futurus.

ℭ Indicatiuo modo.

Tempore præſenti. Sum. es. eſt. Sumus. eſtis. ſunt.
Præterito imperfecto. Eram. eras. erat. Eramus. eratis. erant.
Præterito perfecto. Fui. fuiſti. fuit. Fuimus. fuiſtis. fuerunt uel fuere.
Præterito pluſq̄ perfecto. Fueram. fueras. fuerat. Fueramus. fueratis. fuerant.
Futuro imperfecto. Ero. eris. erit. Erimus. eritis. erunt.
Futuro perfecto. Fuero. fueris. fuerit. Fuerimus. fueritis. fuerint.

ℭ Imperatiuo modo.

Tempore preſenti. es uel ſis. ſit. Simus. eſte uel ſitis. ſint.
Futuro. Eſto uel fueris. eſto uel fuerit. Fuerimus. eſtote uel fueritis. ſunto uel fuerint.

ℭ Optatiuo modo.

Tempore præſenti. Vtinam Eſſem. eſſes. eſſet. Eſſemus. eſſetis. eſſent.
Præterito imperfecto. Vtinam Eſſem. eſſes. eſſet. Eſſemus: eſſetis. eſſent.
Preterito perfecto. Vtinā Fuerim. fueris. fuerit. Fuerimus. fueritis. fuerint.
Præterito pluſq̄ pfecto. Vtinā Fuiſſem. fuiſſes. fuiſſet. Fuiſſemus. fuiſſetis. fuiſſent.
Futuro. Vtinam Sim. ſis. ſit. Simus. ſitis. ſint.

ℭ Subiunctiuo modo.

Tempore præſenti. Cum Sim. ſis. ſit. Simus. ſitis. ſint.
Præterito imperfecto. Cum Eſſem. eſſes. eſſet. Eſſemus. eſſetis. eſſent.
Præterito perfecto. Cum Fuerim. fueris. fuerit. Fuerimus. fueritis. fuerint.
Preterito pluſq̄ pfecto. Cū Fuiſſem. fuiſſes. fuiſſet. Fuiſſemus. fuiſſetis. fuiſſent.
Futuro. Cum Fuero. fueris. fuerit. Fuerimus. fueritis fuerint.

ℭ Infinitiuo modo.

Tempore præſenti. Eſſe. Preterito. Fuiſſe. Futuro. Fore uel futurum.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

SUm es fui. Hoc ꝟbũ ideo pꝑpoſuim⁹ alijs ꝟbis regularibus: q2 neceſſariũ fuit ad circũloquia ꝟboꝝ paſſiuoꝝ aut paſſiuã vocẽ habẽtiũ declinãda. In impatiuo. es. vel ſis poſuim⁹: quãquã alias dixim⁹. ſis nõ eſſe hmõi vocẽ ſed es tantũ. Nã ſi habet ſit ⁊ ſimus ⁊ ſite ⁊ ſint: cur nõ habeat ⁊ ſis? Et cũ Uer. dixit. j. aeñ. Sis bonus o foelixq3 tuis: cur magis ſit optatiui ſis ꝙ̃ deprecatiui hoc eſt impatiui modi? Sed qδ de ſite dixi: apud antiqores tñ fuit. vt apud Plautũ in Curguliõe: ſite mihi volẽtes ꝓpiciae. ⁊ in eodẽ. ſite cauſa mea Lydi barbari. Suſtulim⁹ ꝟo qδ alij ꝑperã poſuerũt eſſendi eſſendo eſſendũ: q̃ gerũdia nuſquã apud latinos repiri veriſſime ſcripſit Ualla. Ens ꝟo ⁊ ſi latine dici nõ poſſe Seneca in quadã epla aſſeuerat: poſſuimus tñ illũ q2 Priſcianus ait apud antiquos fuiſſe: ⁊ ab eo cõpoſita abſens ⁊ pſens adhuc extãt: ⁊ philoſophi neceſſitate coacti vtunꝶ eo ad exprimẽdũ qδ ex greco iterptaꝶ. on. vſa. on. ꝓ hic ens. hęc ens. hoc ens. Futuꝝ quoq3 ab alio ꝟbo ſumptũ eſt: qδ i vſu nõ extat hoc eſt fuo fuis: a quo ẽt mutuati ſum⁹ pteritũ ⁊ tpa q̃ ab eo formanꝶ. Foꝛe quoq3 ab eo qδ eſt foꝛẽ ſumptũ eſt: ꝓ eo qδ futurũ eſt circũloquiũ vel futuri infinitiui modi. Cõpoſita vero ab hoc verbo rationẽ ſimplicis ſequũtur: niſi qδ poſſum a pos ⁊ ſum aliquãdo recipit. t. mediã vt potes poteſt poteſtis poterã. In impatiuo poteſte poteſto. ⁊c. In pꝛęterito ⁊ tpibus ab eo formatis. f. mutatur in. t. vt potui. In futuro quoq3 indicatiui. t. interponitur. vt potero. Et in participio pꝛęſentis tpis vt potens. qδ magis nomen eſſe videtur. Inuenimus quoq3 poſſetur pro poſſet. Quadrigarius apud Marcellũ. cũ nõ poſſetur diſcerni vtrius putaretur victoria. Poteratur pro poterat. Caelius apud eundẽ. ſine periculo bellum geri poteratur. Uergilius quoq3 libro octauo. liquido vt poteſtur electro dixit. Proſum quoq3 a pro cõpoſitũ ſequẽti vocali d. recipit. Cum pꝛępoſitionibus frequenter componitur his. ſ. ad. ab. de. in. inter. ob. pro. pꝛę. ſuper. vt adſum. abſũ. deſum. inſum. interſum. obſum. proſum. pꝛęſum. ſuperſum. Sed quemadmodum poſſum. accepit. t. pro. ſ. ita proſum euphoniae deſeruiens accepit. d. quando ſequitur vocalis. vt proderam. prodero. prodeſſem.

¶ Prima coniugatio.

AMo amas amaui amare. Amandi amando amandum. Amatum amatu. Amans amaturus. Amor amatis. Amatus amandus.

¶ Actiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præſenti. Amo amas amat. Amamus amatis amant.
Præterito imperfecto. Amabam amabas amabat. Amabamus amabatis amabant.
Præterito perfecto. Amaui amauiſti amauit. Amauimus amauiſtis amauerunt uel amauere.
Præterito plusq̃ perfecto. Amaueram amaueras amauerat. Amaueramus amaueratis amauerant.
Futuro imperfecto. Amabo amabis amabit. Amabimus amabitis amabunt.
Futuro perfecto. Amauero amaueris amauerit Amauerimus amaueritis amauerint.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore preſenti. Ama uel ames amet. Amemus amate uel ametis ament.
Futuro. Amato uel amaueris: amato uel amauerit. Amemus uel amauerim⁹: amatote uel amaueritis Amanto uel amauerint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præſenti: utinam Amarem amares amaret. Amaremus amaretis amarent.
Præterito imperfecto. Vtinam Amarem amares amaret. Amaremus amaretis amarent.
Preterito perfecto. Vtinã Amauerim amaueris amauerit. Amauerimus amaueritis amauerint.
Præterito plusq̃ pfecto. Vtinã Amauiſſẽ amauiſſes amauiſſet. Amauiſſem⁹ amauiſſetis amauiſſent.
Futuro. Vtinam Amen amẽs amet. Amemus ametis amẽt.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præſenti. Cum Amem ames amet. Amemus ametis ament.
Præterito imperfecto. Cum Amarem amares amaret. Amaremus amaretis amarent.
Præterito perfecto. Cum Amauerim amaueris amauerit. Amauerimus amaueritis amauerint.
Pręterito plusq̃ pfecto. Cũ amauiſſem amauiſſes amauiſſet. Amauiſſemus ama uiſſetis amauiſſent.
Futuro. Cum Amauero amaueris amauerit. Amauerimus amaueritis amauerint.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore præſenti. Amare. Præterito. amauiſſe.
Futuro. Amaturum: uel amaturum eſſe: uel amatum ire.
Gerundia ſubſtantiua. Amandi amando amandum.
Supina uerba. Amatum amatu.
Participia uocis actiuæ. Amans amaturus.

¶ Verbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore præſenti. Amatur.
Præterito imperfecto. Amabatur.
Præterito perfecto. Amatum eſt uel fuit.
Præterito plusq̃ perfecto. Amatum erat uel fuerat.
Futuro imperfecto. Amabitur.
Futuro perfecto. Amatum erit.

¶ Imperatiuo modo.
Tempore præsenti. Ametur. Futuro. Amator uel amatum sit.
¶ Optatiuo modo.
Tempore præsenti utinam Amaretur. Præterito imperfecto. utinam Amaretur.
Præterito perfecto. utinam Amatum sit uel fuerit.
Præterito plusq̃ perfecto utinam Amatum esset uel fuisset. Futuro utinam Ametur.
¶ Subiunctiuo modo.
Tempore præsenti. cum Ametur. Præterito imperfecto. cum Amaretur.
Præterito perfecto. cũ Amatũ sit uel fuerit. Præterito plusq̃ perfecto. cum Amatum esset uel fuisset.
Futuro cum Amatũ erit uel fuerit. ¶ Infinitiuo modo.
Tempore præsenti. Amari. Præterito. Amatum esse uel fuisse.
Futuro. Amandum. uel Amandum esse. uel amatum iri.
¶ Passiua uoce. Indicatiuo modo.
Tempore præsenti. Amor. amaris uel amare amatur. Amamur: amamini: amantur.
Preterito impfecto Amabar. amabaris uel amabare: amabatur. Amabamur: amabamini: amabant.
Præterito pfecto. Amatus. a. um. sum uel fui. Præterito plusq̃ pfecto. Amat⁹. a. um. erã uel fueram.
Futuro impfecto. Amabor: amaberis uel amabere: amabit. Amabimur: amabimini: amabuntur.
Futuro perfecto. Amatus: amata: amatum ero.
¶ Imperatiuo modo.
Tempore præsenti. Amare uel ameris: ametur. Amemur. amamini uel amemini: amentur.
Futuro. Amator uel amatus sis. Amator uel amatus sit. Amemur uel amati sim⁹. amaminor uel amati sitis: amator uel amati sint. ¶ Optatiuo modo.
Tempore præsenti. utinã Amarer. amareris uel. ere. amaretur. Amaremur. amaremini. amarentur.
Præterito imperfecto. utinã Amarer. amareris uel. ere. amaretur. Amaremur. amaremini: amarent.
Preterito pfe utinã Amat⁹. a. ũ. sim uel fueri. Preterito plusq̃ pfe. utinã. Amat⁹. a. ũ. essem uel fuissem.
Futuro. utinã Amer. ameris uel. ere. ametur. Amemur. amemini: amentur.
¶ Subiunctiuo modo.
Tempore præsenti. cum Amer. ameris uel amere: ametur. Amemur. amemini: amentur.
Præterito impfecto. cũ Amarer. amareris uel. ere. amaretur. Amaremur: amaremini: amarentur.
Preterito pfe. cũ Amat⁹. a. ũ. sim ul̃ fueri. Preterito plusq̃ pfecto. cũ Amat⁹. a. um. essem uel fuissem.
Futuro. cum Amatus. a. um. ero uel fuero. ¶ Infinitiuo modo.
Tempore præsenti. Amari. Præterito. Amatus amata amatum esse uel fuisse.
Futuro. Amandum uel amandum esse. uel amatum iri.
Participia uocis passiuæ. Præteriti. Amatus. a. um. Futuri. Amandus. da. dum.
¶ Secunda coniugatio.
Doceo doces docui docere. Docendi docendo docendum. Doctum doctu docẽs docturus. Doceor doceris doctus docendus.
¶ Actiua uoce. Indicatiuo modo.
Tempore præsenti. Doceo doces docet: Docemus docetis docent.
Præterito imperfecto. Docebam docebas docebat. Docebamus docebatis docebant.
Preterito perfecto. Docui docuisti docuit. Docuimus docuistis docuerunt uel docuere.
Preterito plusq̃ perfecto. Docueram docueras docuerat. Docueramus docueratis docuerant.
Futuro imperfecto. Docebo docebis docebit Docebimus docebitis docebunt.
Futuro perfecto. Docuero docueris docuerit. Docuerimus docueritis docuerint.
¶ Imperatiuo modo.
Tempore præsenti. Doce uel doceas doceat. Doceamus docete uel doceatis doceant.
Futuro doceto uel docueris. doceto uel docuerit. Doceamus uel docuerimus. docetote uel docueritis. docento uel docuerint. ¶ Optatiuo modo.
Tempore præsenti. utinam Docerem doceres doceret. Doceremus doceretis docerent.
Præterito imperfecto. utinam Docerem doceres doceret. Doceremus doceretis docerent.
Præterito perfecto. utinam Docuerim docueris docuerit. Docuerimus docueritis docuerint.
Præterito plusq̃ pfecto. utinã Docuissem docuisses docuisset. Docuissemus docuissetis docuissent.
Futuro. utinam Doceam doceas doceat. Doceamus doceatis doceant.
¶ Subiunctiuo modo.
Tempore præsenti. Cum Doceam doceas doceat. Doceamus doceatis doceant.
Præterito imperfecto. cum docerem. doceres doceret. Doceremus doceretis docerent.
Præterito perfecto. cum Docuerim docueris docuerit. Docuerimus docueritis docuerint.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Preterito pluſq̄ perfecto.cū Docuiſſem docuiſſes docuiſſet. Docuiſſemus docuiſſetis docuiſſent.
Futuro cum Docuero docueris docuerit. Docuerimus docueritis docuerint.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore p̄ſenti. Docere. Præterito docuiſſe. Futuro docturū uel docturū eſſe uel doctū ire.
Gerundia ſubſtantiua. Docendi docendo docendum. Supina uerba. Doctum/doctu.
Participia p̄ſentis. Docens. Futuri. Docturus.

¶ Verbo imperſonali. Indicatiuo modo.

Tempore p̄ſenti. Docetur. Præterito imperfecto. Docebat. Præterito perfecto. doctū eſt uel fuit.
Preterito pluſq̄ pfecto. doctū erat uel fuerat. Futuro impfecto. docebit. Futuro pfecto doctum erit.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præſenti. Doceatur. Futuro. docetor uel doctum ſit.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præſenti utinam doceretur. Præterito imperfecto. utinam doceretur.
Præterito perfecto. utinam doctum ſit uel fuerit. Præterito pluſq̄ perfecto utinam doctum eſſet uel fuiſſet. Futuro utinam doceatur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tpe p̄ſenti. cū doceatur. Præterito imperfe. cū doceretur. Præterito perfecto. cū doctū ſit uel fuerit.
Præterito pluſq̄ perfecto. cum doctum eſſet uel fuiſſet. Futuro cum doctū erit uel fuerit.

¶ Infinitiuo modo.

Tpe præſenti. doceri. Præterito. doctū eſſe uel fuiſſe. Futuro. docendū uel docēdū eſſe uel doctū iri.

¶ Paſſiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præſenti. doceor. doceris uel docere docetur. Docemur: docemini: docentur.
Preterito ipfecto Docebar. docebaris uel. are. docebatur. Docebamur: docebamini: docebant.
Præterito pfecto. doctus. a. um. ſum uel fui. Præterito pluſq̄ pfecto. doct⁹. a. um. erā uel fueram.
Futuro impfecto. Docebor: doceberis uel. ere. docebit. Docebimur: docebimini: docebuntur.
Futuro perfecto. Doctus: docta: doctum ero.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præſenti. Docere uel docearis: doceatur. Doceamur. docemini uel doceamini doceantur.
Futuro. docetor uel doct⁹ ſis. docetor uel doctus ſit. Doceamur uel docti ſim⁹. doceminor uel docti ſitis. docentor uel docti ſint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore p̄ſenti. utinā Docerer. docereris uel. ere. doceretur. Doceremur. doceremini. docerentur.
Præterito impfecto. utinā Docerer. docereris uel. ere. doceret. Doceremur. doceremini: docerent.
Preterito pfe. utinā doct⁹. a. ū. ſim uel fueri. Preterito pluſq̄ pfe. utinā. Doct⁹. a. ū. eſſem uel fuiſſem.
Futuro. utinā Docear. docearis uel doceare. doceatur. Doceamur. doceamini: doceātur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præſenti. cum Docear. docearis uel doceare: doceatur. Doceamur. doceamini: doceātur.
Præterito impfecto. cū Docerer. docereris uel. ere. doceretur. Doceremur: doceremini: docerentur.
Preterito pfe. cū doct⁹. a. ū. ſim uel fueri. Preterito pluſq̄ pfēcto. cū doct⁹. a. um. eſſem uel fuiſſem.
Futuro. cum Doctus. a. um. ero uel fuero.

¶ Infinitiuo modo.

Tpe p̄ſenti. Doceri. Præterito. Doct⁹. a. um. eſſe uel fuiſſe. Futuro. Docendum uel docendum eſſe, uel doctum iri. Participia uocis paſſiuæ. Præteriti. doctus. a. um. Futuri. docendus. da. dum.

¶ Tertia coniugatio.

Lego. legis. legi. legere. Legendi. legendo. legēdū. Lectū. lectu. Legēs. lecturus. Legor. legeris. lectus. legendus.

¶ Actiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præſenti. Lego legis legit. Legimus legitis legunt.
Præterito imperfecto. Legebam legebas legebat. Legebamus legebatis legebant.
Preterito perfecto. Legi legiſti legit. Legimus legiſtis legerunt uel legere.
Præterito pluſq̄ pfecto. Legeram legeras legerat. Legeramus legeratis legerant.
Futuro imperfecto. Legam leges leget. Legemus legetis legent.
Futuro perfecto. Legero legeris legerit. Legerimus legeritis legerint.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præſenti. Lege uel legas legat. Legamus legite uel legatis legant.
Futuro legito uel legeris. legito uel legerit. Legamus uel legerimus. legitote uel legeritis. legunto uel legerint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præſenti. utinam Legerem legeres legeret. Legeremus legeretis legerent.
Præterito imperfecto. utinam Legerem legeres legeret. Legeremus legeretis legerent.
Præterito perfecto. utinam Legerim legeris legerit. Legerimus legeritis legerint.

Pręterito pluſq̄ perfecto. utinam Legiſſem legiſſes legiſſet. Legiſſemus legiſſetis legiſſent.
Futuro utinam. Legam legas legat. Legamus legatis legant.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præſenti. cum Legam legas legat. Legamus legatis legant.
Præterito imp̄fecto. cũ Legerem legeres legeret. Legeremus legeretis legerent.
Pręterito p̄fecto. cũ Legerim legeris legerit. Legerimus legeritis legerint.
Pręterito pluſq̄ p̄fecto. cũ Legiſſem legiſſes legiſſent. Legiſſemus legiſſetis legiſſent.
Futuro. cum Legero legeris legerit. Legerimus legeritis legerint.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore p̄ſenti. Legere. Præterito Legiſſe. Futuro. lecturũ uel lecturũ eſſe uel lectũ ire.
Gerundia ſubſtantiua. Lgendi legendo legendum. Supina uerba. Lectum/lectu.
Participia p̄ſentis. Legens. Futuri. Lecturus.

¶ Verbo imperſonali. Indicatiuo modo.

Tempore p̄ſenti. Legitur. Præterito imperfecto. legebať. Præterito perfecto. lectũ eſt uel fuit.
Pręterito pluſq̄ p̄fecto. lectũ erat uel fuerat. Futuro imp̄fecto. legeť. Futuro p̄fecto lectum erit.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præſenti. legatur. Futuro. legitor uel lectum ſit.

¶ Optatiuo modo.

Tp̄e p̄ſen. utinã Legeretur. Præterito ip̄erfe. utinã legereť. Præterito p̄fecto. utinã lectũ ſit uel fuerit.
Præterito pluſq̄ perfecto. utinam lectum eſſet uel fuiſſet. Futuro utinam legatur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tp̄e p̄ſenti. cũ Legatur. Præterito imperfe. cũ legeretur. Præterito perfecto. cũ lectũ ſit uel fuerit.
Præterito pluſq̄ perfecto. cum lectum eſſet uel fuiſſet. Futuro cum lectũ erit uel fuerit.

¶ Infinitiuo modo.

Tp̄e præſenti. Legi. Præterito. lectũ eſſe uel fuiſſe. Futuro. Legendũ uel legẽdũ eſſe uel lectũ iri.

¶ Paſſiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præſenti. Legor. legeris uel legere legitur. Legimur: legimini: leguntur.
Pręterito ip̄fecto Legebar. legebaris uel legebare. legebať. legebamur: legebamini: legebantur.
Præterito p̄fe. lectus. a. ũ. ſum uel fui. Præterito pluſq̄ p̄fecto. Lectꝰ. a. ũ. erã uel fuerã. Futuro imp̄fe.
Legar legeris uel legere. legeť. Legemur: legemini: legenť. Futuro p̄fecto. Lectus. cta. ctum ero.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præſenti. Legere uel legaris: legatur. Legamur. legimini uel legamini legantur.
Futuro. legitor uel lectꝰ ſis. legitor uel lectus ſit. Legamur uel lecti ſimꝰ. legiminor uel lecti ſitis. legũtor uel lecti ſint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore p̄ſenti. utinã Legerer. legereris uel. ere. legeretur. Legeremur. legeremini. legerentur.
Præterito imp̄fecto. utinã Legerer. legereris uel. ere. legereť. Legeremur. legeremini. legerenť.
Pręterito p̄fe. utinã Lectꝰ. a. ũ. ſim uel fueri. Pręterito pluſq̄ p̄fe. utinã. Lectꝰ. a. ũ. eſſem uel fuiſſem.
Futuro. utinã Legar. legaris uel legare legatur. Legamur. legamini. legãtur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præſenti. cum Legar legaris uel legare legatur. Legamur legamini legantur.
Præterito imperfecto. cum Legerer legereris uel. ere. legeretur. Legeremur legeremini legerentur.
Pręterito p̄fecto. cũ lectꝰ. a. ũ. ſim uel fuerim. Præterito pluſq̄ p̄fecto. cũ lectꝰ. a. ũ. eſſem uel fuiſſem.
Futuro. cum. lectus lecta lectum. ero. uel fuero.

¶ Infinitiuo modo.

Tp̄e p̄ſenti. Legi. Præterito. Lectꝰ. a. um. eſſe uel fuiſſe. Futuro. Legẽdũ uel legẽdũ eſſe uel lectũ iri.

¶ Participia uocis paſſiuæ.

Præteriti. Lectus. lecta. lectum. Futuri. legendus. legenda. legendum.

¶ Quarta coniugatio.

AVdio. audis. audiui. audire. Audiendi. audiendo. audiẽdũ. Auditũ. auditu. Audiẽs. auditurus. Audior. audiris. auditus. audiendus.

¶ Actiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præſenti. Audio audis audit. Audimus auditis audiunt.
Præterito imperfecto. Audiebam audiebas audiebat. Audiebamus audiebatis audiebant.
Pręterito perfecto. Audiui audiuiſti audiuit. Audiuimus audiuiſtis audiuerunt uel audiuere.
Præterito pluſq̄ p̄fecto. Audiueram audiueras audiuerat. Audiueramus audiueratis audiuerant.
Futuro imperfecto. Audiam audias audiat. Audiemus audietis audient.
Futuro perfecto. Audiuero audiueris audiuerit. Audiuerimus audiueritis audiuerint.

¶ Imperatiuo modo.

Quarta coniugatio.

Tempore præſenti. audi uel audias audiat. Audiamus. audite uel audiatis audiant.
Futuro Audito ul̃ audiueris. audito uel audiuerit. Audiamꝰ uel audiuerimꝰ. auditote uel audiueritis. audiunto uel audiuerint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præſenti. utinā Audirē audires audiret. Audiremus audiretis audirent.
Præterito imperfecto. utinā Audirem audires audiret. Audiremus audiretis audirent.
Præterito ꝑfecto. utinā Audiuerim audiueris audiuerit. Audiuerimus audiueritis audiuerint.
Pręterito plusq̃ ꝑfe. utinam Audiuiſſem audiuiſſes audiuiſſet. Audiuiſſemꝰ audiuiſſetis audiuiſſent.
Futuro utinam. Audiam audias audiat. Audiamus audiatis audiant.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præſenti. cum Audiam audias audiat. Audiamus audiatis audiant.
Præterito imꝑfecto. cū Audirem audires audiret. Audiremus audiretis audirent.
Pręterito ꝑfecto. cū Audiuerim audiueris audiuerit. Audiuerimus audiueritis audiuerint.
Pręterito plusq̃ ꝑfecto. cū Audiuiſſem audiuiſſes audiuiſſet. Audiuiſſemus audiuiſſetis audiuiſſent.
Futuro. cum Audiuero audiueris audiuerit. Audiuerimus audiueritis audiuerint.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore p̄ſenti. Audire. Præterito audiuiſſe. Futuro. auditurū uel auditurū eſſe uel auditū ire.
Gerundia ſubſtantiua. Audiendi audiendo audiendum. Supina uerba. Auditum/auditu.
Participia p̄ſentis. Audiens. Futuri. Auditurus.

¶ Verbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore p̄ſenti. Auditur. Præterito imperfecto. Audiebat̃. Præterito perfecto. Auditū eſt uel fuit.
Pręterito plusq̃ ꝑfecto. Auditū erat uel fuerat. Futuro imꝑfe. Audiet̃. Futuro ꝑfecto Auditum erit.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præſenti. Audiatur. Futuro. Auditor uel auditum ſit.

¶ Optatiuo modo.

Tp̄e p̄ſen. utinā Audiretur. Præterito iꝑfecto. utinā audiret̃.
Præterito ꝑfecto. utinā Auditū ſit uel fuerit. Præterito plusq̃ perfe. utinam auditum eſſet uel fuiſſet.
Futuro utinam audiatur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tp̄e p̄ſenti. cū Audiatur. Præterito imperfe. cū audiretur. Præterito ꝑfecto. cū auditū ſit uel fuerit.
Præterito plusq̃ perfecto. cum Auditum eſſet uel fuiſſet. Futuro cum Auditū erit uel fuerit.

¶ Infinitiuo modo.

Tp̄e præſenti. Audiri. Præterito. auditū eſſe uel fuiſſe. Futuro. audiēdū uel audiēdū eē uel auditū iri.

¶ Paſſiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore præſenti. Audior audiris uel audire auditur. Audimur audimini audiuntur.
Pręterito iꝑfecto Audiebar audiebaris uel. are. audiebat̃. Audiebamur audiebamini audiebantur.
Præterito ꝑfe. Auditus. a. ū. ſum uel fui. Præterito plusq̃ ꝑfecto. Auditꝰ. a. ū. erā uel fuerā.
Futuro imꝑfe. Audiar audieris uel. ere. audiet̃. Audiemur audiemini audientur.
Futuro ꝑfecto. Auditus audita auditum ero.

¶ Imperatiuo modo.

Tp̄e p̄ſenti Audire uel audiaris audiatur. Audiamur audimini uel audiamini audiantur.
Futuro. Auditor uel auditꝰ ſis. auditor uel auditꝰ ſit. audiamur uel auditi ſimus. audiminor uel auditi ſitis. Audiuntor uel auditi ſint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore p̄ſenti. utinā Audirer audireris uel. ere. audiretur. Audiremur audiremini audirentur.
Præterito imꝑfecto. utinā Audirer audireris uel. ere. audiret̃. Audiremur audiremini audirent̃.
Pręterito ꝑfecto utinā auditus audita auditū. ſim uel fuerim.
Pręterito plusq̃ ꝑfe. utinā auditus audita auditum. eſſem uel fuiſſem.
Futuro. utinā audiar audiaris uel audiare audiatur. Axdiamur audiamini audiātur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore præſenti. cum Audiar audiaris uel audiare audiatur. audiamur audiamini audiantur.
Præterito imꝑfecto. cum audirer audireris uel. ere. audiretur. Audiremur audiremini audirentur.
Pręterito ꝑfe. cū auditꝰ. a. ū. ſim uel fuerim. Præterito plusq̃ ꝑfecto. cū auditꝰ. a. ū. eſſem uel fuiſſem.
Futuro. cum auditus. a. um. ero. uel fuero.

¶ Infinitiuo modo.

Tp̄e p̄ſenti. audiri. Præterito. auditꝰ. a. ū. eſſe uel fuiſſe. Futuro. audiēdū uel audiēdū eē uel auditū iri.
Participia uocis paſſiuæ. Præteriti. auditus. a. tum. Futuri. audiendus. a. dum.

De formatiõe verborũ regulariũ. Cap.vi.

Amo:doceo:lego:audio:non formantur aliunde: quin potius alia tempora formantur ab eis.

Amabam:docebam: formantur a ſecũda perſona ſingulari præſentis indicatiui modi ablata.s.& addita.bam.

Legebam:audiebam:formantur a prima perſona ſingulari præſentis indicatiui modi.o.mutata in e.& addita.bam.præter.eo.is.quod mittit.ibam & queo.quis.quibam.

Amaui:docui:legi:audiui:non formantur aliũde: quin potius reliqua tempora quæ circumloquimur in uoce paſſiua formantur ab eis.

De formatiõe. Analogia quã ꝓportionẽ Quintilian⁹ interpretat̃:in nulla grãmatices parte magis deſeruit nobis ꝙ̃ in verboꝝ cõiugatiõe vt vel ſola propemodũ poſſit in hac vna parte ſufficere:pterꝙ̃ in pteritis ⁊ ſupinis q̃ a ꝓportiõe plaerũq; diſceſſerũt. Nã ſi amo.as.fecit in ꝑterito impfecto indicatiui amabã:⁊ in futuro amabo.poſſis nullo ꝓcepto ſed ſola analogia duce ab eo ꝙ eſt porto.as.⁊ ab eo qđ ambulo.as.facere portabã ambulabã.portabo ambulabo. Qr tñ video graecos ⁊ latinos circa tẽpoꝝ formationẽ atq; ẽt ꝑſonarũ q̃ a prima verbi poſitiõe deſluxerũt laboraſſe: nõ oĩno ⁊ nos ocioſum eſſe putauimus hac de re praecepta tradere. Amo. doceo.lego.audio. Cũ verborũ cõiugatiões q̃tuor ſint: quarũ diuerſitas colligit̃ ꝑcipue ex ſcđa ꝑſona ꝑſentis indicatiui modi ⁊ ꝑſentis infinitiui. proponit quatuor verba:q̃ explicita per oẽs voces modos numeros ⁊ perſonas exibẽt nobis imaginẽ totius cõiugationis: et quibus in locis illi⁹ partes inter ſe cõueniãt. Dicit igit̃ in primis ꝙ prima verbi poſitio:hoc eſt ꝙ prima perſona praeſentis indicatiui nõ formatur aliũde: quin potius ipſa gignit ex ſe reliqua alia tẽpora. Eſt.n.haec in verbo:qđ in noĩe rectus. Et quẽadmodũ gignẽdi caſus in noĩe oſtẽdit nobis quotae declinationis eſt nomen: eodẽ modo ſcđa perſona ꝑſentis indicatiui que primum diſceſſit a verbi poſitione:oſtẽdit quotae cõiugationis eſt verbũ.nã q̃ mittunt in.as.ſunt primae: q̃ in.es.ſunt ſecũdae.q̃ in.is.breuẽ ſunt tertiae. q̃ in. is. productam quartae.quã quidã nõ quartã ſed tertiam productã dixerũt. Sed quẽadmodũ prima verbi poſitio ſemp terminat̃ in.o.vel in.or.pterꝙ̃ in verbis defectiuis ⁊ irregularib⁹ ita ſcđa cõiugatio h; propriã terminationẽ in eo:⁊ q̃rta ſemp in.io.ꝑter eo ⁊ queo cũ cõpoſitis:q̃ cu; ſint quartae: tñ terminant̃ in eo. Sũt pterea pauca verba primae cõiugatiõis q̃ terminãtur in.eo.vt meo.as.creo.as.nauſeo.as.⁊ aliq̃ plura tertiae q̃ terminãtur in.io.vt facio facis.fodio fodis.fugio.is. Primae itaq; cõiugatiõis poſitio mittit ſecũdã perſonã.o.mutata in.as.vt amo amas.porto portas. Scđae vero.o.mutata in.s.vt doceo doces.ſtudeo.es.eſtq; minor vna ſyllaba. Tertiae vero cũ in.io.deſinit.o.mutata in.s.eſtq; minor aeq̃ vna ſyllaba.vt facio facis.fugio.gis. Alia tñ eiuſdẽ ꝯiugatiõis q̃cũq; lr̃a ꝑcedẽte.o.mutata i.is.vt ſcribo.bis.dico dicis.ſcãdo.dis.lego.gis. Quartae ꝯiugatiõis.io.vel.eo.mutatis i.is.vt audio audis.polio polis.eo is.queo qs. Tertia ꝑſona fit.s.finali ſcđae ꝑſonae mutata in.t.vt amas amat.doces.cet.legis.git.audis.dit. Prima ꝑſona plr̃alis fit.mu.interpoſita inter.s.finalẽ ſcđae ꝑſonae ⁊ ꝑcedẽtẽ vocalẽ.vt amas amam⁹. Scđa ꝑſona pluralis fit.ti.interpoſita.vt amas.atis. Tertia ꝑſona pluralis in prima quidẽ ⁊ ſcđa cõiugatiõe fit a tertia ꝑſona ſingularis.n.ĩterpoſita ĩter.t.finalẽ ⁊ vocalẽ ꝑcedẽtẽ.vt amat amãt. docet docẽt. In tertia vero ⁊ q̃rta fit primae poſitiõis.o.finali mutata in unt.vt lego legũt.facio faciũt.audio audiũt. eo.eũt. Amabã.docebã. Praeteritũ impfectũ primae cõiugatiõis atq; ſcđae fit a ſcđa ꝑſona ſingulari ꝑſentis indicatiui ablata.s.⁊ addita.bã.vt amas amabã.doces.docebã. Legebã ⁊ audiebã.hoc eſt verba tertiae ⁊ q̃rtae cõiugatiõis fiũt primae verboꝝ poſitiõis.o.finali.mutata in.e.⁊ addita bã.vt lego.gebã.facio faciebã.audio audiebã. Eo tñ ⁊ q̃o ſequũtur rõnẽ verboꝝ primae ⁊ ſcđae cõiugatiõis:q̃ formãt pteritũ impfectũ:vt dixim⁹ a ſcđa ꝑſona ꝑſentis indicatiui ablata.s.⁊ addita.bã.vt queo.qs.qbã.eo.is.ibã. Ad quoꝝ ſilitudinẽ antiqores poetae ꝑſertiꝫ hoc tp̃s formabãt in oĩb⁹ verbis q̃rtae cõiugatiõis.vt Vg.viij.aeñ. Tũc mihi prima genas veſtibat flore iuuẽta Idẽ in eodẽ. Certatis ſquãmis ſerpẽtũ auroq; polibãt:ꝑ veſtiebãt:⁊ poliebãt. Secũda ꝑſona ſingularis fit.m.mutata i.s.amabã.amabas. Tertia ꝑſona ſingularis fit.m.mutata in.t.vt amabã.abat. Prima ꝑſona pluralis fit addita.us.amabã amabamus Scđa ꝑſona pluralis.fit.m.mutata in.tis.vt amabã.amabatis. Tertia ꝑſona eiuſdẽ nũeri fit.m. mutata i nt.vt amabã.amabãt. Amaui.docui.legi.diui. Oĩs pteriti pfecti indicatiui modi prima ꝑſona ſingularis deſinit in.i.que tamẽ nullã certã ꝓportionẽ verboꝝ ſequit̃ a q̇bus deſcẽdit:niſi ꝙ verba primae ⁊ q̃rtae cõiugatiõis plaerũq; formantur a ſcđa ꝑſona ꝑſentis indicatiui.s.ablata ⁊ addita.ui.vt amas.amaui.porto portas.aui.audio.is.audiui.polio.is.iui. Sed de vltimis ⁊ penultimis ſyllabis pteritoꝝ in tertio cap.li.ſcđi explicabim⁹. Secũda ꝑſona ſinglaris fit ſupra primã.i.ſti.aſſũpta.vt amaui amauiſti. Tertia ꝑſona eiuſdẽ nũeri fit.t.aſſũpta.vt amaui amauit. Prima ꝑſona plr̃alis fit aſſumpta.mus.vt amaui amauim⁹. Secũda eiuſdẽ nũeri fit.ſtis.aſſũpta vt amaui amauiſtis. Tertia eiuſdẽ nũeri fit.i.finali mutata in.e.⁊ aſſumpta rũt.vel re.vt amaui amauerũt vel amauere. Hoc tp̃s crebras recipit abſciſiões. neq; id tñ in carmine.verũetiã in pſa oratiõe:maxime in verbis primae cõiugatiõis.q̃ mittũt pteritũ in.aui. pterꝙ̃ laui: quod ipſum videt̃ abſciſſum ab eo qđ eſt lauaui.neq;.n.poſſem⁹ dicere laſti ꝑ lauaſti.⁊ in verbis tertiae ⁊ q̃rtae q̃ mittũt pteritũ i.iui.ſ; in verbis primae recipit tñ abſciſionẽ i ſecũda ꝑſona ſinglaris nũeri:⁊ i ſecũda ⁊ tertia plr̃alis vt amaſti ꝑ amauiſti.amaſtis.ꝑ amauiſtis.amarũt ꝑ amauerũt. In verbis tertiae ⁊ q̃rtae oẽs ꝑſonae pñt recipe abſciſionẽ.vt ſapij ſapiſti ſapijt ꝑ ſapiui ſapiuiſti ſapiuit.et i plr̃ali ſapijm⁹.ſapijſtis.ſapierũt vel ſapiere.ꝑ ſapiuim⁹ ſapiuiſtis ſapiuerũt vel ſapiuere.audij audijſti audijt.ꝑ audiui audiuiſti audiuit audijm⁹ audijſtis audierũt vel audiere.ꝑ audiuim⁹ audiuiſtis.audiuerũt vel audiuere. Et i oĩbus cõpoſitis ab eo.is.iui.ſemp fit abſciſio.vt ꝑterij poti⁹ ꝙ̃ ꝑteriui. redij.adij.inij.ꝑdij.poti⁹ ꝙ̃ rediui.adiui.iniui.ꝑdiui.⁊ eodẽ mõ de reliqs. Illud ẽt eſt aduertẽdũ in ſecũdis ꝑſonis vtriuſq; nũeri duplex i.abſciſoꝝ poſſe ꝑ ſynaereſin coire i vnũ.i.lõgũ.vt ſapiſti ꝑ ſapijſti. Martia.nubere vis priſco nõ miror paula ſapiſti.eodẽ mõ dicimus poliſti poliſtis.ꝑ polijſti polijſtis.audiſti audiſtis.pro audijſti audijſtis:facimus etiã ſyncopã in hoc verbo noui.vt noſti ꝑ nouiſti.noſtis ꝑ nouiſtis. Ab eo quoq; quod eſt admoueo Verg. dixit i.iiij.aeñ. Hyrcanaeq; admorũt vbera tigres.⁊ primo aeñ.ab eo ꝙ eſt accedo acceſti. Idẽ quoq; dixit. Acceſtis ſcopulos vos ⁊ cyclopeia ſaxa:⁊ ab eo quod eſt dirigo direxi.dixit in.vj.dardana q paridis direxti tela manuſq; Hora. quoq; ab eo quod eſt euado euaſi dixit in.ij.ſermonũ.euaſti credo metuẽt doctuſq; caueris. Et catull⁹ ad oratium.e

tu noſ orbũ luxti deſerta cubile. pro luxiſti a lugeo. & Oui. xj. meta. & ꝗ pars admõſet abſtit pro abſtitit dixit & Propertius: quoties raro duxti ſuſpiria motu. pro duxiſti. Amaueram. docueram. legeram. audiueram. hoc eſt primũ ex circumloquijs vocis paſſiuae que formantur a preterito perfecto indicatiui. i. finali mutata in. e. & addita ram. vt amaui amaueram. docui docueram. legi. legeram. audiui audiueram. Scda perſona fit. m. finali mutata in. s. vt amaueram. ras. docueram. ras. legeram. ras. audiueram. ras. Tertia eiuſdem numeri fit. m. mutata in. t. vt amauerat docuerat. legerat. audiuerat. Prima pluralis fit addita. us. vt amaueram amaueramus. Scda eiuſdẽ numeri fit. m. mutata in tis. vt amauerã amaueratis. Tertia eiuſdẽ numeri. fit. m. mutata in. nt. vt amauerã amauerãt. Recipit tñ hoc tẽpus abſciſionẽ in verbis fere iiſdẽ quibus pteritũ perfectũ recipiebat: & hoc in oibus pſonis. vt amaram. ras. rat. ramus. ratis. rant. noram. ras. rat. noramus. ratis. rant. cupierã. ras. rat. ramus. ratis. rãt audierã. ras. rat. ramus. ratis. rant. Abeo quoqȝ qđ eſt remoueo dixit. Hora. in. ij. ſer. verum vbi ſe a vulgo & ſcaena in ſaecreta remorãt. ſed hoc fortaſſe tñ in carmine: qđ pſa oratio nõ admitteret. & ab eo qđ eſt ſurripio dixit idẽ Hora. iiij. car. ꝗ me ſurpuerat mihi. pro ſurripuerat. Idẽ. ij. ſer. vnũ me ſurpite morti. pro ſurripite. Amabo. docebo. hoc eſt ꝙ futurũ indicatiui modi primae & ſcdae cõiugatio. formaẽ a ſcda pſona preſentis indicatiui modi ablata. s. & addita. bo. vt amas amabo. doces docebo. Scda pſona eiuſdẽ nũeri fit. o. finali mutata in. is. vt amabo. amabis. Tertia quoqȝ fit. o. mutata in. it. vt amabo amabit. Prima pſona pluralis fit. o. mutata in imus. vt amabo. bimus. Scda pſona eiuſdẽ numeri fit. o. mutata in. tis. vt amabo. bitis. Tertia eiuſdem numeri fit. o. mutata in. unt. vt amabo amabunt. Legam audiam. hoc eſt ꝙ futuruȝ indicatiui modi tertiae & quartae cõiugationis fit a prima verbi poſitione. o. mutata in. am. vt lego legã. antiquiores in em. terminabãt. Quin. li. j. Quid nõ Cato Cẽſorius dicã & faciã dicẽ & faciã ſcripſit. eũdẽqȝ in caeteris ꝗ ſilr cadũt: modũ tenuit: qđ ex veteribus eius libris manifeſtũ eſt: & a Meſſala in li. de. s. lra. poſitũ. Scda pſona eiuſdẽ nũeri fit. am. mutata in. es. vt legã leges. Tertia eiuſdẽ nũeri fit am. muta. in. et. vt legã leget. Prima pſona pluralis fit. am. mutata in. emus. vt legaȝ legemus. Secũda eiuſdẽ numeri fit. am. mutata in. etis. vt legã legetis. Tertia eiuſdẽ nũeri fit. am. mutata in. nt. vt legam. gent. Duo tñ verba co. is. queo. quis. miſerũt hoc tempus ibo. quibo. retinẽtqȝ alterũ. i. per vtrũqȝ numerũ & oẽs pſonas. vt ibo ibis. bit. bimus. itis. ibũt. qbo. qbis. quibit. bim⁹. ibitis. quibũt. Antiquiores quoqȝ ad horũ ſilitudinẽ declinabãt in futuro verba ꝗrtae cõiugatiõis. vt audibo. ibis. audibit. audibim⁹. bitis. audibunt. Caecilius audibis male ſi male dicis mihi. Ennius in Telamone. Ubi molarũ ſtrepitũ audibis. Propertius lenibũt tacito vulnera nſa ſono. Plautus in Aulularia. teſtudinuũ iſtũ grãdibo gradũ. Amauero. docuero. legero. audiuero. hoc eſt futurum perfectũ indicatiui modi qđ eſt vnũ ex circũloquijs vocis paſſiuae. formatur a pterito pfecto eiuſdẽ idicatiui in prima pſona. i. finali mutata in. e. & addita. ro. vt amaui. uero. docui. cuero. legi legero. audiui audiuero. Scda pſona eiuſdẽ nũeri fit a prima pſona. ro. mutata in. ris. Tertia eiuſdẽ nũeri. ro. mutata in. rit. Prima pluralis fit. ro. mutata in. rim⁹. Scda eiuſdẽ nũeri. ro. mutata in. ritis. Tertia eiuſdẽ nũeri. ro. mutata i. rint. Recipitqȝ hoc tps abſciſionẽ in vbis fere iiſdẽ qb⁹ pteritũ recipiebat. Qua tñ rõne & autoritate hoc futurũ cũ alijs qbuſdã tpib⁹ adiecerim⁹: ſupius diſputauimus.

Amauerã. docueram. legeram. audiueram. formãtur a prima perſona ſingulari preteriti perfecti indicatiui modi. i. mutata in. e. & addita. ram.

Amabo: docebo formãtur a ſecũda pſona ſingulari pſentis idicatiui modi ablata. s. & addita. bo.

Legam. audiam. formantur a prima perſona ſingulari preſentis indicatiui modi. o. mutata in. am. preterꝗ eo. is. ibo. queo. quis. quibo.

Amauero: docuero: legero: audiuero: formantur a prima perſona preteriti perfecti indicatiui modi. i. mutata in. e. & addita. ro.

¶ De formatione imperatiui.

AMa: doce: audi: formantur a ſecunda perſona ſingulari preſentis indicatiui. ablata. s.

Lege. formatur a ſecũda perſona preſentis indicatiui modi. is. mutata in e. Dicimus tamen dic. duc. fac. pro dice. duce. face. & eodem modo de compoſitis ab illis.

Amet: doceat: legat: audiat: ſimilia ſunt tertię pſonę ſingulari futuri optatiui modi.

Amemus: doceamus: legamus: audiamus: ſimilia ſunt primę pſonę plurali futuri optatiui modi.

Amate. docete. legite. audite. formãtur a tertia pſona ſingulari preſentis indicatiui modi addita. e.

Ametis. doceatis. legatis. audiatis. ſimilia ſunt ſecũdę perſonę plurali futuri optatiui modi.

Ament. doceant. legant. audiant. ſimilia ſunt tertię perſonę plurali futuri optatiui modi.

Amato. doceto. legito. audito. formantur a tertia perſona preſentis indicatiui modi. addita. o.

Amemus. doceam⁹. legamus. audiam⁹. ſimilia ſunt primę perſonę plurali futuri optatiui modi.

Amatote. docetote. legitote. auditote. formãtur a ſecũda pſona ſingulari eiuſdẽ futuri addita te.

Amãto. docẽto. legũto. audiũto. formãtur a tertia pſona plurali pſentis idicatiui modi addita. o. Cętera huius tpis ſimilia ſunt futuro ſubiunctiui.

DE formatiõe impatiui. Ama. doce. lege. audi. Qr imperatiuus aliquãtulũ diuerſitatis habet in declinatiõe: decet formare oẽs pſonas numeri atqȝ tpis vtriuſqȝ. Tñ aduertendũ eſt tria illa dic. duc. fac. receſſiſſe a formatione aliorũ: ne cõcurrãt vt aiunt cũ obliquis horũ nominũ dica dice. dux duce. fax face. & ab eis cõpoſita. vt maledic. praedic. deduc. benefac. malefac. que apud antiquiores fuerunt dice. duce. face. Unde & Vergili. antiquitatis amator edice pro edic dixit. tu Voluſi armari volſcorũ edice maniplis. a facio vero cõpoſita ſi ppoſitionẽ acceperint: ad regulam veniunt. vt inficio infice. Ouid. ij. metamor. infice tabe tua natarum Cecropis vnaȝ. deficio defice. Verg. ij. aeñ. dubijs nec defice rebus. Illud quoqȝ animaduertẽdũ eſt. ꝙ oẽs fere grammatici poſuerũt in futuri tertia perſona plurali eſſe duplicem terminationem: vt amanto vel amantote. docento vel docentote, ſed terminationes illae ſecundae diſceſſerunt ab vſu: atqȝ ideo a nobis quoqȝ ſublatae ſunt.

De formatiõe optatiui. Amarē·docerē·legerē·audirē·hoc ē ꝙ pñs optatiui modi formaṫ a ſc̄da pſona pñtis ĩpatiui addita rē. vt ama. vtinā amarē. doce vtinā docerē. lege vtinā legerē. audi vtinā audirē. Sc̄da pſona fit.m.mutata ĩ s. Tertia.m.mutata ĩ.t. Prima pl̄alis addita.us. Sc̄da eiuſdē nūeri.m.mutata ĩ tis. Tertia adhuc eiuſdē.m.mutata ĩ.nt. vt vtinā amarē amares amaret amaremꝰ amaretis amarēt. Sȝ illa dicerē·ducerē·facerē·ſequunṫ regulā antiq̄ a dice duce face. Amarē·docerē·legerē audirē·hoc ē preritū ipfectū optatiui modi eodē mō formaṫ quo pſens eiuſdē optatiui modi. Amaueri. docueri. legeri. audiuerim. hoc ē pteritū pfectū optatiui modi qd̄ ē vnū ex circūloquijs vocis paſſiuae: formāṫ a pterito pfecto indicatiui modi ĩ pma pſona.i.finali mutata ĩ.e.ꝛ addita rim. vt amauerim·docuerim·legerim·audiuerim. Sc̄da pſona eiuſdē nūeri fit a pma pſoa.m.finali mutata ĩ.s. Tertia eiuſdē nūeri fit ab eadē pma.m. finali mutata ĩ.t. vt amaueris amauerit. Prima pſona pl̄alis fit a pma ſinglaris addita.us. Sc̄da eiuſdē nūeri.m.mutata ĩ.tis. Tertia eiuſdē q̄ȝ nūeri.m.mutata in.nt. vt amaueritis. amauerit. Recipit tñ hoc tp̄s eaſdē abſciſſiões quas reliqua circūloqa q̄ a pterito indicatiui formāṫ. Amauiſſeȝ. docuiſſeȝ. legiſſeȝ. audiuiſſem hoc ē pteritū pluſq̄pfectū optatiui modi: qd̄ ē vnū ex circūloquijs vocis paſſiuae: formāṫ a pterito pfecto indicatiui modi addita.s.ꝛ ſem. vt amaui. vtinā amauiſſem·docui vtinā docuiſſem·legi vtinā legiſſem. audiui vtinā audiuiſſem. Sc̄da pſona eiuſdē numeri fit m.mutata ĩ.s.ꝛ rurſus. Tertia. m. mutata ĩ.t.ꝛ pma pl̄al' addita.us: ꝛ ſc̄da eiuſdē.m.mutata ĩ.tis. ꝛ tertia adhuc eiuſdē.m.mutata ĩ.nt. vt vtinā amauiſſeȝ. uiſſeȝ. uiſſet. amauiſſemus. uiſſetis. uiſſent. Hoc tp̄s atq̄ȝ etiā pteritū pluſq̄ pfectū ſubiūctiui qd̄ ē ĩ terminatiõe illi ſile: atq̄ȝ ēt pteritū ĩfinitiui: qd̄ vtriq̄ȝ.m. finali ſubtracta ſimilaṫ: recipiūt abſciſionē ĩ oībꝰ pſonis vtriuſq̄ȝ nūeri: ĩ vb̄ pme ꝯiugatiõis mittētibꝰ pteritū ĩ.aui. a.ꝛ.u.ꝯſonāte extritis. In vb̄is tertiae ꝛ quartae q̄ mittūt pteritū ĩ.iui.u.tñ ꝯſonāte diſploſa aut facta ſyncreſi.i.ꝛ.u.reiectis. vt vtinā amaſſeȝ. cū amaſſeȝ. amaſſe. p vtinā amauiſſeȝ. cū amauiſſeȝ. amauiſſe. vtinam cupiſſem. vl' cupiſſem. cū cupiſſem. vl' cupiſſem. cupiſſe vl' cupiſſe. p vtinā cupiuiſſem. cū cupiuiſſem. cupiuiſſe. vtinā audiſſeȝ vl' audiſſeȝ. cū audiſſem vl' audiſſeȝ. audiſſe vl' audiſſe. p vtinā audiuiſſeȝ cū audiuiſſem audiuiſſe. Sȝ hę abſciſiões carmini atq̄ȝ orōni ſolutae cōes ſunt illae tñ poeticae. a viuo vixi vixet. p vixiſſet. vg. xi. eñ. Vixet cui vitā deꝰ aut fortuna dediſſet. ꝛ ab extigo. is. extinxi. extinxē. Idē. iiij. eñ. cum gn̄e extinxē: memet ſup ipſa dediſſeȝ. Repo repis repſi. repſem. Hora. j. ſmo. nuq̄. repſemꝰ p repſiſſemꝰ. Idē in eodē. natis diuiſſe duobꝰ: p diuiſſe. ſicut ꝛ ĩ alio loco dixit: ſeruis dū munia didit p diuidit. Abſceſſeȝ p abſceſſiſſeȝ. Siliꝰ li. viij. punicoꝝ. Neq̄ȝ abſceſſeȝ thalamo in magna minatꝰ. Ab eo q̄ȝ qd̄ eſt noui licet in pſa orōne dicere: vtinā noſſem. cū noſſem. noſſe. illd̄ vo qd̄ Hora. dixit. ij. ſmonū. Diſpeant ni ſummoſſes oēs. licet ĩ carmine tñ dicere. Quinti. lib. j. vbi de analogia diſputat etiā in pſa orōne nō putat eē vtendū vb̄o integro ex rōne ꝑportiõis in hoc tp̄e ꝛ ſillbꝰ. ꝯmittamꝰ inqt iſ iſ ſcȝ q ꝯtra vſum analogiā defendūt. dicere audiuiſſe ꝛ ſciuiſſe. Et paulo poſt. dicere ꝯſeruauiſſe potiꝰ q̄ qd̄ dicimꝰ hoc eſt ꝯſeruaſſe. Amem. hoc eſt ꝙ verba pmae ꝯiugationis formant futuꝝ optatiui modi.o. finali pſentis indicatiui mutata in.em. vt amo. vtinam amem. Doceā·legā·audiā·hoc eſt ꝙ in ſc̄da tertia ꝛ quarta ꝯiugatione futuꝝ eiuſdē optatiui fit ab eadē prima vb̄i poſitione.o.mutata in.am. vt doceo doceā·lego legā·audio audiā. Sc̄da pſona eiuſdē nūeri fit a prima pſona eiuſdeȝ futuri.m.mutata in.s.ꝛ tertia pſona eiuſdē.m. mutata in.t. vt amem ames·amet. Prima pſona pl̄alis fit a pma pſona ſinglari addita.us. Sc̄da eiuſdē nūeri ab eadē prima pſona ſingulari.m.mutata in.tis. Tertia eiuſdē nūeri ab eadem pma pſona ſingulari.m.mutata in.nt. vt amemus·ametis ament.

¶ De formatione optatiui.

VTinam amarem:docerem:legerē : audirem:formantur:a ſecūda perſona ſingulari pſentis imperatiui modi addita rem. Præteritum imperfectum eodem modo formatur quo pſens.

Amauerim:docuerim:legerim:audiuerim:formantur a prima pſona pteriti pfecti indicatiui modi.i. mutata in.e.& addita rim.

Amauiſſem:docuiſſem:legiſſem:audiuiſſem : formantur a prima pſona ſingulari pteriti pfecti indicatiui modi addita s.& ſem.

Amem formatur a prima pſona pſentis indicatiui modi.o.mutata in.em.

Doceā:legā:audiā:formātur a prima pſona pſentis indicatiui modi.o.mutata in.am.

¶ De formatione ſubiunctiui.

AMem:doceam:legam : audiam : eodem modo formantur : quo futurum optatiui modi.

Amarē:docerē:legerē:audirē:eodē modo formantur quo pſens optatiui modi.

Amauerim : docuerim : legerim: audiuerim : formantur a prima perſona ſingulari præteri perfecti indicatiui modi.i.finale mutata in.e. & addita rim.

Amauiſſem:docuiſſem:legiſſem:audiuiſſem:eodē modo formantur:quo pteritum pluſq̄ pfecto optatiui modi.

Amauero:docuero:legero:audiuero:formantur a præterito perfecto indicatiui modi.i. finali mutata in.e.& addita ro.

De formatiõe ſubiūctiui. Amē doceā·legā·audiā·q2 futuꝝ optatiui ſimile eſt pſentis ſubiūctiui modi: nō eſt opꝰ hoc loco ab ĩtegro formari. Amarē docerē·legerē audirē. idē dicit de pterito ipfecto ſubiūctiui: eſt ſile pterito ipfecto optatiui modi: atq̄ȝ hic nō ē neceſſe iteꝝ formari. Amaueri docueri·legeri·audiuerim. nō eſt opꝰ formari. q2 ſile eſt pterito pfecto optatiui: eaſdemq̄ȝ patiṫ abſciſiones. vt amari amaris·amarit·amarimꝰ·amaritis amarint. Audierim·audieris audierit·audierimꝰ·audieritis·audierint. Hora. ij. ſermo. ac ille q me cōmorit. Silius quoq̄ȝ q memet finibꝰ vnq̄ amorim Auſonijs. Amauiſſem·docuiſſem· præteritum pluq̄ perfectum ſubiunctiui eaſdem abſciſiones formationēq̄ȝ habet: quas pteritū optatiui. Amauero·docuero: ideſt futurū ſubiūctiui eodeȝ modo formatur. eaſdēq̄ȝ abſciſiões habet quas futurū pfectū indicatiue modi.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

DE formatione infinitiui. Praeſens eo modo formatur: quo praeſens optatiui: ⁊ praeteritum eo modo quo praeteritum eiuſdem optatiui. vt amare amauiſſe. ⁊c.

DE formatione gerundiorum. Amandi amando amandum hoc eſt ꝙ gerundia ſubſtantiua formantur a genitiuo ſingulari participij praeſentis temporis. tis. finali mutata in. di. pro primo gerundio. ⁊ in. do. pro medio: ⁊ in. dum. pro vltimo. Quemadmodum vero participium ipſum formetur ſtatim dicturus eſt.

DE formatiōe ſupinoꝝ. Amatū amatu. Qđ ſupina nō hñt aliqđ prius vnde formenť: ⁊ ꝙ de ꝑterito ꝑfecto indicatiui modi diximus ꝙ nullā ſequiť ꝓportionē verboꝝ a quibꝰ deriuať. Et ita videť ī verbo tres eſſe poſitiōes: a qbꝰ tota cōiugatio deduciť: ꝑſens indicatiui: ꝑteritū ꝑfectū eiuſdē. ⁊ ſupinū. ⁊ quēadmodū a ꝑterito formanť reliq̄ ſex tpa: que circūloquimur in voce paſſiua: ita a ſupino formatur participiū futuri tēporis actiuae vocis. ⁊ participium ꝑteriti paſſiuae.

DE formatiōe ꝑticipioꝝ. Amās. docēs. legēs. audiens. hoc eſt participiū ꝑſentis tpis cuiuſcūq3 cōiugatiōis formatur a prima ꝑſona ꝑteriti imꝑfecti indicatiui modi. bā. ſyllaba finali mutata in. ns. vt amabā amās. Memineris tñ participia duoꝝ verborū. eo. is. cū ſuis cōpoſitis: recepiſſe. e. mediā ſcđȝ rōnē huiꝰ formatiōis. Itaq3 ab eo. is. dicimꝰ. iens. eūtis. a queo qs quiēs queūtis. qđ magis in eoꝝ cōpoſitis intelligiť. vt ꝑteriēs. rediēs. ꝓdiēs. nequiens. Amaturus. ꝙ participiū futuri tpis actiuae vocis formať ab vltimo ſupino addita. rus. vt amatu. amaturus amatura amaturū. Amatus. ꝙ participiū ꝑteriti tpis vocis paſſiuae formať ab eodem vltimo ſupino addita. s. vt ab amatu. amatus amata amatum. Amādus amāda amādū. ꝙ participiū futuri tpis paſſiuae vocis: cui gerūdia adiectiua ꝑ oia ſimilantur ꝑterq̄ȝ in ſignificatiōe: formať a gtō ſingulari participij ꝑſentis actiuae vocis. tis. finali mutata in dus. da. dū. vt amās amātis. amādus amāda amādū. Antiquiores tñ participia ⁊ gerūdia tā adiectiua q̄ȝ ſubſtantiua tertiae ⁊ q̄rtae cōiugatiōis in vndus vnda vndū. mittebant. Vñ adhuc ſunt apud iurecōſultos tituli de cōi diuidūdo: et finiū regundorū ⁊ familiae herciſcūdae. ⁊ apud Plautū in nr̄is mercimonijs emundis vendundiſq3. ⁊ ius dicundū. ſed haec exoleuerūt ꝑterquam in hoc verbo. eo. is. ⁊ ſuis compoſitis. vt adeundi adeundo adeundum adeundus. adeunda. adeundum.

DE formatiōe indicatiui. Amor. doceor. legor. audior. hoc eſt prima perſona praeſentis indicatiui modi paſſiuae vocis formatur ab eadem prima perſona vocis actiuae addita. r. vt amo amor. doceo doceor. lego legor. audio audior. Scđa ꝑſona eiuſdē nūeri formať ab eadē ſcđa perſona actiuae vocis. s. mutata in. ris. vel in. re. in verbis tñ tertiae cōiugatiōis eiuſdē ꝑſonae. is. mutata in. e. ⁊ addita. ris. vel. re. vt amor amaris vel amare. doceor doceris vel docere. legor legeris vel legere. audior. iris. vel ire. Tertia eiuſdē nūeri fit a tertia ſili actiuae vocis addita. ur. vt amat amať. docet doceť legit legiť audit audiť. Prima pluralis fit a prima ſili actiuae vocis. s. mutata in. r. Scđa eiuſdem nūeri. tis. mutata in. mini. fit a ſili ſcđa ꝑſona actiuae vocis. Tertia vero fit a ſili tertia ꝑſona actiuę vocis. addita. ur. vt amamur. mini. anť. docemur. ini. enť. legimur. ini. unť. audimur. iui. unť. Amabar. docebar. hoc eſt ꝙ praeteritū īꝑfectū idicatiui paſſiuae vocis format primā ꝑſonā ſingularē a ſili ꝑſona vocis actiuae. m. mutata in. r. vt amabar. docebar. legebar. audiebar. Scđa fit ab hac addita. is. vel. e. vt amabaris. vel bare. docebaris vel docebare. legebaris vel bare. audiebaris vel. bare. Tertia fit in ſili tertia ꝑſona vocis actiuae addita. ur. vt amabatur docebať. legebatur. audiebať. Prima ꝑſona ꝑlalis fit a ſili ꝑſona vocis actiuae. s. mutata in. r. Scđa a ſili ꝑſona vocis actiuae. tis. mutata in mini. Tertia a ſili ꝑſona vocis actiuae addita. ur. vt amabamur. amabamini. amabātur docebamur docebamini. docebantur. legebamur. legebamini legebantur. audiebamur. audiebamini. audiebantur. Amabor. docebor. ꝙ prima perſona futuri indicatiui modi vocis paſſiuae in verbis primae ⁊ ſcđae coniugatiōis formatur ab eadē prima perſona vocis actiuae addita. r. vt ab amabo amabor. a docebo docebor. Scđa perſona eiuſdē nūeri fit ab his. o. mutata in. e. ⁊ addita. is. vel. e. Tertia vero eiuſdem numeri a ſimili ꝑſona vocis actiuae addita. ur. vt amabor. amaberis vel amabere amabiť. docebor doceberis vel docebere docebiť. Prima pluralis fit a prima ſimili actiuae vocis. s. mutata in. r. Secunda eiuſdem numeri a ſimili perſona actiuae vocis. s. mutata in. mini. Tertia eiuſdem numeri fit a ſimili perſona actiuae vocis addita. ur. vt amabimur. amabimini. amabuntur. docebimur. docebimini. būtur.

¶ De formatione infinitiui.

AMare. docere. legere. audire. formātur a ſecūda perſona ſingulari præſentis imperatiui modi addita. re.

Amauiſſe. docuiſſe. legiſſe. audiuiſſe. formāť a ꝑteriti ꝑfecti prima ꝑſona ſingulari addita. s. & ſe.

¶ De formatione gerūdiorū: ſupinorum: & participiorum.

AMādi. amādo. amādū. Docēdi. docēdo docēdū. Legēdi. legēdo. legēdū. Audiēdi. audiendo. audiendū. formātur a genitiuo ſingulari participii ꝑſentis. tis. mutata in. di. do. dū.

Amatū. amatu. doctū. doctu. lectū. lectu. auditum auditu. non habent unde formati poſſint.

Amans. docens. legens. audiens. formantur a prima perſona præteriti imperfecti indicatiui modi bam. finali mutata in. ns.

Amaturus. docturus. lecturus. auditurus. formanť ab ultimo ſupino addita. rus.

Amatus. doctus. lectus. auditus. formātur ab ultimo ſupino addita. s. litera.

Amandus. docendus. legendus. audiēdus. formantur a genitiuo ſingulari participii præſentis. tis. finali mutata in. dus. da. dum.

¶ De formatione indicatiui modi uocis paſſiuæ.

AMor. doceor. legor. audior. formantur ab eadē prima ꝑſona ſingulari præſentis indicatiui modi actiuę uocis addita. r. Amabar. docebar. legebar. audiebar. formantur ab eadē prima perſona ſingulari præteriti imperfecti Indicatiui modi uocis actiuę. m mutata in. r.

Amabor. docebor. formantur a prima perſona ſingulari eiuſdem futuri indicatiui modi actiuę uocis addita. r.

Legar: audiat: formantur a prima perſona ſingulari eiuſdem futuri. m. mutata in. re.

ℭ De formatione imperatiui modi.

Amare. docere. legere. audire. formantur a ſecunda perſona ſingulari p̄ſentis imperatiui modi actiuæ uocis. addita. re.

Ametur. doceatur. legatur. audiatur. ſimilia ſunt tertiæ pſonæ ſingl'ari futuri optatiui.

Amemur. doceamur. legamur. audiamur. ſimilia ſunt primæ pſonæ plurali futuri optatiui.

Amamini: docemini. legimini: audimini: formant̃ a ſcd'a pſona plurali p̄ſentis impatiui modi actiuæ uocis. te mutata in mini.

Amemini. doceamini. legamini. audiamini. ſimilia ſunt ſcd'æ pſonæ plurali futuri optatiui.

Amentur. doceātur. legātur. audiātur. ſimilia ſunt tertiæ pſonæ plurali futuri optatiui.

Amator. docetor: legitor. auditor. formātur a tertia perſona ſingulari futuri eiuſdē impatiui modi addita. r.

Amemur. doceamur. legamur. audiamur. ſimilia ſunt primæ pſonæ plurali futuri optatiui.

Amaminor. doceminor. legiminor. audimior. formantur a ſecūda perſona plurali futuri eiuſdem imperatiui modi actiuæ uocis. tote. mutata in. minor.

Amantor. docentor. leguntor. audiūtor. formant̃ a tertia perſona futuri eiuſdem imperatiui modi actiuæ uocis addita. r.

ℭ De formatione optatiui modi.

Amarer. docerer. legerer. audirer. formāt̃ a prima perſona ſingulari præſentis eiuſdem optatiui modi actiuæ uocis. m. mutata in. r.

Præteritum imperfectum eodem modo formatur quo præſens.

Amer. docear. legar. audiar. formantur a prima pſona ſingulari futuri eiuſdē optatiui modi actiuæ uocis. m. mutata in. r.

ℭ De formatione ſubiunctiui modi.

Amer. docear. legar. audiar. eodem modo formantur: quo futurū optatiui modi paſſiuæ uocis.

Amarer. docerer. legerer. audirer. codē modo formantur: quo præſens optatiui modi paſſiuæ uocis.

ℭ De formatione infinitiui modi.

Amari. doceri. audiri. formāt̃ a p̄ſenti infinitiui modi actiuæ uocis. re. mutata i. ri. Legi formāt̃ ab eodem infinitiuo actiuæ uocis. ere. mutata in. i.

Futurū infinitiui modi circūloquimur per primum ſupinum. & hoc uerbū ire in uoce actiua. & iri in paſſiua. aut per participium futuri in. rus. & hoc uerbū eſſe in uoce actiua: & per participiū futuri in. dus. & idem uerbū eſſe in paſſiua.

Legar. audiar. q̄ prima perſona futuri indicatiui modi vocis paſſiuae in verbis tertiae & quartae coniugationis formatur ab eadem prima perſona vocis actiuae. m. mutata in. r. vt a legam legar. ab audiā audiar. Secunda eiuſdem numeri fit ab eadem prima. a. mutata in. e. & addita. is. uel. e. vt legar. legeris. vel legere: audiar audieris vel audiere. Tertia a ſimili tertia perſona actiuae vocis addita. ur. vt legetur audiet̃. Prima pluralis a ſimili perſona vocis actiuae. s. mutata in. r. Secunda a ſimili perſona vocis actiuae. tis. mutata in. mini. Tertia eiuſdem numeri a ſimili perſona vocis actiuae addita. ur. vt legemur legemini legētur. audiemur audiemini audientur.

ℭ De formatione imperatiui: quia perſonas omnes vtriuſq; temporis atq; numeri huiuſmodi ſatis explicite formauimus in ipſa operis lectione: ad ſequentia properemus.

ℭ De formatione optatiui. Amarer. docerer. legerer. audirer. hoc eſt p̄ſens optatiui modi formatur a p̄ma perſona eiuſdem p̄ſentis optatiui actiuę vocis. m. mutata in. r. vt amarē amarer. docerem docerer. legerē legerer. audirem audirer. Secunda perſona eiuſdē numeri formatur a prima pſona addita. is. vel. e. vt amarer. eris. vel. ere docerer. eris. vel. ere. legerer. eris. vel. ere. audirer. eris. vel. ere. Tertia perſona eiuſdē numeri fit a prima ſimili perſona actiuae vocis addita. ur. vt amaretur. doceretur. legeretur. audiretur. Prima perſona pluralis numeri fit a prima ſimili perſona vocis actiuae. s. finali mutata in. r. Secunda eiuſdem numeri fit ab eadem ſecunda perſona vocis actiuę. tis. mutata in mini. Tertia eiuſdem numeri fit a ſimili tertia perſona vocis actiuae addita. ur. amaremur. mini. rētur. doceremur. mini. rentur. audiremur. mini. rētur.

Amarer. docerer. legerer. audirer. hoc eſt p̄teritum imperfectum optatiui modi eodem modo formatur quo p̄ſens eiuſdē modi. Amer. docear. legar. audiar. hoc eſt futurum optatiui modi formatur a prima perſona eiuſdem futuri actiuae vocis. m. finali mutata in. r. vt amem. er. doceam. ar. legam. ar. audiam. ar. Secūda perſona eiuſdem numeri fit a prima addita. is. vel. e. vt amer. eris. vel. ere. docear. aris. vel. are. legar. aris. vel legare. audiar. aris. vel. are. Tertia eiuſdem numeri fit a ſimili tertia vocis actiuae addita. ur. vt ametur docetur. legatur. audiatur. Prima pſona pluralis fit a ſimili perſona vocis actiuae. s. mutata in. r. Secūda eiuſdem numeri a ſimili pſona vocis actiuę. tis. mutata in mini. Tertia eiuſdem numeri a ſimili pſona vocis actiuae addita. ur. vt amemur amemini amētur. doceamur. amini. antur. legamur. amini. antur. audiamur. amini. antur.

ℭ De formatione ſubiunctiui. Amer. docear. hoc eſt p̄ſens ſubiunctiui eodem modo formatur quo futurū optatiui: & p̄teritum imperfectum eiuſdē ſubiunctiui ſimile eſt p̄terito imperfecto optatiui.

ℭ De formatione infiniti. Amari. doceri. audiri. hoc eſt q̄ p̄ſens infinitiui modi p̄mae & ſcd'ae & quartae cōiugatiōis formatur ab eodem p̄ſenti infinitiui modi actiuae vocis. re. mutata in. ri. vt amare. amari. docere. ceri. audire. iri. Legi hoc eſt p̄ſens eiuſdē infinitiui vocis paſſiuae fit ab eodem p̄ſenti infinitiui actiuę vocis. ere. mutata in. i. vt legere legi. vel breuius a ſcd'a perſona p̄ſentis indicatiui vocis actiuae ablata. s. Futurū infinitiui. q̄ ratio ſic circumloquendi futurum tā in voce actiua q̄ȝ in voce paſſiua libro quarto cū de infinitiuo diſputabit̃ copioſius dicemus.

m Circũloquia vocis paſſiuae: hoc eſt illa tp̄a qb⁹ ſermo latinus caret: circũloqmur ꝑ participiũ p̄teriti tēporis ⁊ hoc verbũ ſum. es. fui. Per p̄ſens eni ⁊ p̄teritũ ꝑfectũ indicatiui circũloquimur ipſuꝫ p̄teritũ. vt amatus ſum vel fui. Per praeteritum imperfectũ ⁊ praeteritũ pluſq̄ꝫ perfectũ eiuſdem indicatiui circũloquimur ipſum praeteritum pluſq̄ꝫ perfectũ. vt amatus erã vel fuerã. Per futurũ impfectũ eiuſdē indicatiui circũloquimur ipſum futurum perfectum. vt amatus ero. Per futurum ⁊ praeterituꝫ perfectũ optatiui circũloquimur ipſum p̄teritũ perfectũ optatiui. vt vtinam amatus ſim vel fuerim. Per praeſens ⁊ praeteritum pluſq̄ꝫ ꝑfectum optatiui circũloquimur ipſum praeteritũ pluſq̄ꝫ perfectũ optatiui. vt vtinam amatus eſſem vel fuiſſem. Per praeſens ⁊ p̄teritum perfectũ ſubiũctiui circũloqmur ipſum p̄teritũ ꝑfectũ ſubiũctiui. vt cũ doctus ſim vel fuerim. Per praeteritũ impfectũ ⁊ pluſq̄ꝫ perfectũ eiuſdem ſubiunctiui circumloquimur ipſum praeteritum pluſq̄ꝫ perfectum ſubiunctiui. vt cum amatus eſſem vel fuiſſem. Per futurum indicatiui ⁊ futurum quoqꝫ eiuſdem ſubiunctiui circumloquimur ipſum futurum ſubiunctiui. vt cum amatus ero vel fuero. Per praeſens ⁊ praeteritum infinitiui circumloquimur p̄teritum infinitiui vt amatum eſſe vel fuiſſe.

De verbis irregularibus. Sunt quedaꝫ verba: que non ſequuntur analogiã neqꝫ formationē verborum regularium: quedam rurſus que deficiunt certis temporib⁹ numeris ⁊ perſonis. quare viſum eſt hoc loco illa cõmodiſſime debere poni. Atqꝫ in primis hoc verbum fero fers. qđ cum ad tertiam coniugationē ſit reducendum: pro eo quod eſſe debuit feris in ſcđa perſona ſingulari p̄ſentis indicatiui differentiae cauſa abſciſſionem fecimus. pro eo qđ ferit in tertia pſona fert. ꝓ eo qđ feritis in ſcđa pſona pluralis fertis. In imperatiuo quoqꝫ pro eo qđ eſt fere in ſcđa praeſentis pſona ſingulari dicimus fer. ⁊ pro eo qđ eſſe debuit ferite: in ſcđa plurali dicimus ferte. In futuro quoqꝫ eiuſdē imꝑatiui. pro eo qđ eſt ferito ⁊ feritote diximus ferto ⁊ fertote. In p̄ſenti optatiui ⁊ p̄terito imperfecto ſubiũctiui ⁊ p̄ſenti infinitiui. ꝓ eo qđ eſſe debuit fererē ferrere: dicimus ferrē ferre. In p̄ſenti indicatiui paſſiuae vocis. pro eo qđ eſſe debuit ferreris: dicimus ferris vel ferre. In ſcđa perſona ſingulari p̄ſentis imꝑatiui. pro eo qđ eſſe debuit ferrere: dicimus ferre. ⁊ in futuro pro feritor fertor. In praeſenti optatiui ⁊ in praeterito imperfecto ſubiũctiui. ꝓ eo qđ eſſe debuit fererer ferereris vel ferere: dicimus ferrer ferreris vel ferrere. Et in p̄ſenti īfinitiui. ꝓ eo qđ eſſe debuit fereri: dicimus ferri: reliq̃ tp̄a ⁊ pſonae ſequũtur rõnē verborũ tertiae. Volo. vis. vult. volumus. vultis. pro volis volit. volim⁹. volitis. Imperatiuo caret: quē ſupplem⁹ ex futuro optatiui. ab illius cõpoſito nolo dicimus in p̄ſenti noli nolite. Nolito. tote. in futuro ex proportiōe quartae cõiugationis. Diomedes tamē in inſtãti imperatiui in ſcđa perſona ſac velis dicit. ⁊ totũ pluralē ponit velimus. itis. int. ⁊ in futuro. velito. velimus. tote. velint. Hora. modo velis: q̃ tua virtus expugnabilis eſt. In futuro optatiui ⁊ in praeſenti ſubiũctiui. ꝓ eo qđ volim: dicimus velim velis. velit. q̄q̄ꝫ Cicero. ij. de natura deorũ dixit: quo facilius id quod docere volimus intelligi poſſit. volimus pro velimus ſcripſit. Alia tempora ſequuntur rationem verborum tertiae coniugationis. Phocas tamen carere hoc verbum dicit gerundijs ſupinis ⁊ participijs. ſed quia vtuntur illis iuniores: ideo poſui.

Circũloquia uocis paſſiuę nõ formantur. ſed circũloquimur ea per participium pręteriti temporis paſſiuae uocis: & hoc uerbum ſum. es. fui.

Verbũ impſonale ſiſe eſt tertiis perſonis ſingularis nũeri paſſiuę uocis. niſi q̄ in circũloquiis participiũ eſt quaſi ſubſtantiuum in genere neutro.

De uerbis irregularibus & defectiuis. Capi. vii.

FEro. fers. tuli. ferre. ferẽdi. ferẽdo. ferẽdũ latũ. latu. ferens. laturus. Feror. ferris uel ferre. latus. ferendus.

¶ Indicatiuo modo.

Tp̄e pręſenti. Fero. fers. fert. Ferimus. fertis. ferunt.

¶ Imperatiuo modo.

Tp̄e p̄ñti. Fer. uel feras. ferat. Feram⁹. te. uł. atis rãt

Futuro. Ferto uel tuleris ferto uel tulerit. Feramus uł tulerim⁹. fertote uel tuleritis. ferũto uł tulerit.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præſenti. utinam Ferrem. ferres. ferret. Ferremus. ferretis. ferrent.

¶ Subiunctiuo modo.

Præterito ip. cũ Ferrẽ. ferres. ferret. Ferrem⁹. etis. rent.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore præſenti. Ferre.

¶ Paſſiua uoce. Indicatiuo mõ.

Tempore præſenti. Feror. ferris. uel ferre fertur. Ferimur. ferimini. feruntur.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore præſenti. Ferre. uel feraris. feratur. Feramur. feramini. ferãtur. Futuro Fertor. uel latus ſis. fertor uel latus ſit. feramur uel lati ſimus. feriminor uel feruntor uel lati ſint.

¶ Optatiuo modo.

Tempore præſenti. utinam Ferrer. ferreris uel ferrere. ferretur. ferremur. ferremini. ferrentur.

¶ Subiunctiuo modo.

Præterito imperfecto. cum ferrer. ferreris. uel ferrere. ferretur. ferremur. ferremini. ferrentur.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore præſenti. ferri.

Alia tempora declinãtur per proportiõnem tertiæ coniugationis.

VOlo. uis. uolui. uelle. uolendi. uolendo. uolẽdũ. uolitũ. uolitu. uolẽs. uoliturus.

¶ Indicatiuo modo.

Tp̄e p̄ſenti. Volo. uis. uult. uolum⁹. uultis. uolunt.

Imꝑatiuo modo caret. ſed ab eo cõpoſitũ nolo habet i p̄ſenti noli nolite. In futuro nolito nolitote.

¶ Optatiuo modo.

Tp̄e p̄ñti. utinã vellẽ. uelles. uellet. uellem⁹. tis. ent.

Futuro utinã Velĩ. uelis. uelit. Velim⁹. uelitis. lint.

¶ Subiunctiuo modo.

Tp̄e p̄ñti. cũ uelim. uelis. uelit. uelim⁹. uelitis. uelit.

Pręterito ipfecto. cũ Vellẽ. uelles. let. lem⁹. tis. lẽt.

¶ Infinitiuo modo. Tẽpore p̄ſenti. Velle.

Alia tempora formãtur per proportionẽ tertiæ coniugationis.

De uerbis defectiuis.

ES.eſt.pro eo quod edis edit in ſecunda & tertia perſona ſingularis indicatiui modi. Eſſem eſſes.eſſet.eſſemus.eſſetis.eſſent.in præſenti optatiui & in præterito imperfecto optatiui & ſubiunctiui. Eſſe in præſenti infinitiui. Eſtur in præſenti indicatiui modi uocis paſſiuæ. Quæ deficiunt ſupplentur ab hoc uerbo.edo.is.

Forem.fores.foret.forent.ꝓ eſſem.eſſes.eēt.eēnt. in præſenti & in pͥterito impfecto optatiui modi: & in præterito imperfecto ſubiunctiui reperitur. & fore ꝓ futurum eſſe in futuro infinitiui. In aliis locis deficit.

Aio.ais.ait.aiunt.in pͥſenti indicatiui modi. Aiebā. aiebas. aiebat. aiebamus. aiebatis. aiebant. in pͥterito imperfecto eiuſdē modi. Aiā.aias.aiat.in futuro eiuſdem. Ai in ſecunda perſona ſingulari pͥſentis imperatiui modi. Aiens.in participio præſentis.

Inquio uel inquam.inquis inquit.inquiunt in præſenti indicatiui. Inquiſti in ſecunda perſona pͥteriti eiuſdem indicatiui. Inquiat in tertia ſingulari futuri eiuſdem indicatiui. Inque in ſecūda perſona ſingulari præſentis imperatiui modi. Aliis in locis deficit.

Quæſo quæſumus in primis perſonis utriuſq; numeri pñtis indicatiui modi reperitur in uſu.

Inſit pro inquit. & Ouat in tertiis perſonis ſingularibus pñtis indicātiui modi reperiuntur.

Faxo. faxis. imus. itis. int. in futuro tantū indicatiui modi.

Auſim in prima perſona ſingularis futuri indicatiui modi tantum.

Cedo ꝓ dic. & cedite pro dicite in ſcd͛is perſonis tm̄ utriuſq; numeri imperatiui modi.

Salue. ſaluete. ſaluere. Aue. auete. auere. in eiſdem ſecundis perſonis imperatiui. & in præſenti infinitiui.

¶ De ꝟbis defectiuis. Sunt q̄dam ꝟba q̄ deficiunt modis ⁊ tpib⁹ aut pſonis. vt es ē. cui⁹ nō mō pͥma poſitio deficit: verūetiam nihil aliud habet: q̄ꝫ es. eſt. eſſem. eſſes. eſſet. eſſem⁹. eſſetis. eſſent. eſſe. Verg. iiij. aen̄. eſt mollis flāma me dullas. Idem. j. geoꝛ. vt mala. culmos eſſet rubigo. ⁊ Mar. ſi vis eſſe satur: nſm pōt eſſe priapum. In voce q̄ꝫ paſſiua eſtur tm̄ pro editur. Es in ſcd͛a perſona imperatiui numeri ſingularis. Plaut⁹ in milite. es bibe aio obſecro mecum. Oui. j. de ponto. eſtur vt occulta vitiata putredine nauis. Forē. res. ret. rent. Neqꝫ eñ vſq̄ꝫ lectū eſt forem⁹. etis. et q̄ð ē in hoc ꝟbo ſingulari fore ꝓ futurꝫ eſſe in futuro infinitiui: oīa alia ꝟba carent. hn̄t q̄ꝫ ab eo ꝯpoſita affore. ⁊c. Aio pro dico diſſyllabum ē habetq̄ꝫ ſm̄ Phocam pͥſens ⁊ pͥteritum imperfectum ſuſtulim⁹ tm̄ aijm⁹ ⁊ aijtis: q̄ð ex ꝓportione dicendū erat: q̄m̄ eas voces vidēt aures nr̄ae quodammodo reformidare. Aiebā in pͥterito imperfecto. Aiā in futuro ex ꝓportione. Plaut⁹ in rudente. vel tu mihi aias vel neges. Cice. de finib⁹: q̄ſi ego id curē q̄ð ille aiat aut neget. Adiecim⁹. q̄ꝫ ſecūdā perſonā ſingularē pͥſentis impatiui modi. Ai. q̄ð apð Plautū reperiť. an nata ē ſponſa pͥgnans: vel ai vel nega. ⁊ apud Terentiū. ſaepe ain. q̄ð Cic. de pfecto oratore interpͥtať ain pro ais ne. Aiens. Apule. vj. meta. ſic aiens cryſtallo dedolatū vaſculū tradidit. Inquo inq̄s q̄̄ꝫ ex ꝓportione videatur poſſe declinari per oēs modos tpa ⁊ perſonas tertiae ꝯiugationis nos tm̄ illa poſuimus q̄ in vſu reperiūtur hoc ē inquo. Cice. de orat. Aucupari ꝟba oportebit inquo. Inq̄s Perſi⁹. hoc iuuat hic inq̄s vero q̄ſq̄ꝫ faxit oletum. Inq̄t. Iuuena. q̄ñ artibus inq̄t honeſtis. Inquint. Cic. in verrē. vbi ſunt Pamphile inquit ſcyphi. Reperiť tm̄ freq̄ntius inq̄ꝫ in pͥma poſitione indicatiui modi dicēte Diomede et Phoca. Inq̄ꝫ pͥmā pſonā ꝯtra morē oīꝫ ꝓfert vtrūqꝫ numerꝫ modi indicatiui pñtis tpis. Inq̄ſti Cice. ij. de ora. tu ꝟo inq̄ſti. moleſtus non eris. Inquat. idē ad herenniū. Quid eñ tibi vis aliq̄s inquat. Inque Terēti⁹ in phormi. te emittere inuitū eam inque. ꝓ eo q̄ð ē dic. Quaeſo vt dicit Phocas pͥmā habet perſonā ſinglarē pͥſentis indicatiui modi. Habet ēt pluralē eiuſdē tpis vt Cice. in. j. de legib⁹ q̄obrem aggredere q̄ſum⁹. ⁊ Silius in li. xiij. punicoꝝ. Nō ardua regnis q̄ſum⁹ aut in hora tuis. Quae ſit q̄ꝫ dicit Lucretius in. j. Ni diuū pacem votis adit. ⁊ pͥce q̄ſit. Apð Saluſtiū q̄ꝫ referēte Phoca q̄ſere lectum eſt. Sed queadmodū pͥorib⁹ duobus vti poſſumus: ita his poſterioribus nō eſt vtēduꝫ. Inſit ꝓ inq̄t. ꝟg. x. aen̄. Tunc pr̄ ops rex cui ſumma ptās inſit. ⁊ in. xij. ita turbidus inſit. Var. apð Priſc. li. viij. pͥmā ponit pſonā inſio. Ouat q̄q̄ꝫ Phoca teſte tm̄ habet tertiā perſonaꝫ ſingularē pñtis indicatiui et participiū ouās. vt ꝟg. j. geoꝛ. ⁊ ouātes gutture corui. Faxo. faxis. Idē Phocas dicit tm̄ habere futurꝫ indicatiui: nos tm̄ inuenimus faxo. faxit. faxitis faxint. ꝟgi. libro nono. Haud ſibi cum Danais rem faxo ⁊ pube pelaſga. ⁊ Liuius libro ſexto. ab vrbe. faxo ne iuuet vox iſta. ⁊ Ennius apud Ciceronē in libro de ſenectute. Nemo me lachrymis decoret. nec funera faxit. ⁊ Liuius libro. xxxiiij. Quod faxitis deos omnes fortunare velim. Faxint frequenter apud Plautum ⁊ Terentium legitur. Auſim primam tantum habere perſonam futuri indicatiui modi teſtis eſt Phocas. Liuius libro. j. Nec ſi forſan dicere auſim. Verg. quoqꝫ. ij. geoꝛ. Auſim vel tenui vitem cōmittere ſulco. vbi Seruius exponit auſim ꝓ auſus ſum vel audebo. Feſtus quoqꝫ Pompeius auſis ꝓ audeas exponit ⁊ auſit. Oui. in. vj. meta. ⁊ nil eſt quod nō in operino captus amore auſit. Catull⁹ in epitha. qs huic deo comparari auſit. ſed hoc rariſſime inueniť apud autores. Cedo. cedite. Cice. de cla. ora. Cedo q̄ſo orōnis ſunt eñ. ⁊ Iuue. in. vj. Cedo. ſi breue parui ſortita eſt lateris ſpaciuꝫ. Cedite q̄ꝫ in plurali ꝓ dicite Plau. eſt vſus. Cete quoqꝫ pro cedite. Neuius in lycur. apud Mar. pro induſtris cete regem propugnatū patrem. Enni⁹ in me. ſaluete optima corpora cete man⁹ veſtras meaſq̄ꝫ accipite. Actius in menaeneo aliq̄s cete in conſpectū aut nos vbi es ducite ad eū. Pac. in atalanta. is. vſm vter ſit ei⁹ ſignū datū ē cete. Salue ſaluete. Verg. v. aen̄. Salue ſancta parens. iterꝫ ſaluete recepti. Salueo tamen in pͥma poſitione dixit Plaut⁹ in truculento. Salue inq̄t ſatis eſt mihi tuae ſalutis: nil moror non ſalueo. Cicero quoqꝫ ad atticū futuro indicatiui ē vſus. ⁊ ſaluebis inquit a meo Cicerone. Auete et auere a Phoca tollitur: cum tamen apud Mar. reperiantur. Mane tibi ꝓ me dicit auere liber. Quīn. dicit in pͥmo fuiſſe virꝫ valde litatum: q ſalutauerit ſic auete: cum ab vſu iam defeciſſet

Odi. odiſti. Hęc ꝟba cũ tm̃ in ꝑterito ⁊ tꝑib⁹ ab eo formatis repiant̃: hñt tñ ſenſum etiã alioꝝ tempoꝝ. ecõtrario ad ea tpa q̃ circũloqmur in voce paſſiua. Nam quẽadmodũ mutuamur ꝑſens indicatiui ad circũloqndũ illius ꝑteritum ꝑfectũ. ⁊ ꝑteritũ imꝑfectũ ad circũloqndũ illius plusq̃ ꝑfectũ ita ediuerſo ꝑteritũ ꝑfectũ accõmodat ſuã ſig̃tiõnẽ praeſenti. ⁊ ꝑteritũ plusq̃ ꝑfectũ imꝑfectũ. Itaqȝ ꝑteritũ perfectũ hoꝝ ꝟboꝝ habet ſenſum ꝑſentis atqȝ ſuiipſius. Praeteritũ plusq̃ ꝑfectũ eiuſdẽ modi habet ſuũ ſenſuȝ ⁊ ꝑteriti imꝑfecti. Praeteritũ optatiui habet ſuũ ſenſum atqȝ etiã ꝑñtis. Plusq̃ ꝑfectũ ſubiũctiui ſuum ſenſuȝ atqȝ etiã ꝑteriti imꝑfecti eiuſdẽ modi. Preteritũ ꝑfectũ ſuũ ſenſuȝ atqȝ ꝑſentis eiuſdẽ ſubiunctiui cũ futuro optatiui. Futuꝝ ſubiũctiui hȝ ſenſuȝ atqȝ etiã futuri indicatiui modi. Preteritũ infinitiui ſuũ atqȝ etiã ꝑñtis. Preterito caret Furio qd̓ aliunde aſſumpſit inſaniui. Ferio qd̓ a ꝑcutio ſumpſit ꝑcuſſi. Tollo qd̓ olim habuit tetuli a ſuſtollo ſuſtuli mutuat⁹ eſt. Quatio. is. qd̓ tñ vſu nõ hȝ quaſſi: vt dicem⁹ in ꝑteritis tertię ꝯiugationis: vbi etiã de gliſco ⁊ inchoatiuis.

Partes orõnis octo ſunt. Poſt ſimplicẽ nõis ⁊ cũ eo participij ꝓnois ꝟbiqȝ declinatiõnẽ: ſequens opa pueris adhibẽda eſt: vt incipiãt partes dignoſcere nõ qdẽ adhuc exacte admodũ ſed q̃ntũ illa aetas capere põt: deinde q̃uo inter ſe ꝯſtruunt̃: vt iam incipiãt quaſi degustationẽ quandã habere eoꝝ: q̄ poſtea enodaci⁹ tradẽda ſunt. Dicit igit̃ in ꝑmis q̄ octo ſunt orationis partes quas enũerat. Sed nemo miret̃ poſtea cũ dixerimus gerundia ⁊ ſupina alias eſſe orationis partes ab octo ſupioꝛib⁹: qd̓qȝ li. iij. dicturi ſum⁹ alios poſuiſſe tres tantũ. vt Ariſto. ⁊ Theodectes: alios quattuoꝛ vt Stoici. Alios diſtinxiſſe vocabulũ ⁊ appellationem a nõie. Alios adieciſſe aſſeuerationẽ attractionẽqȝ. Sed nihil neceſſe eſt pueritiae teneritudinẽ tãta veluti ciboꝝ varietate farcire: ſatiſqȝ illi fuerit octo orõnis ptes diſtinguere: q̄ numer⁹ ꝑmũ Ariſtarcho ex graecis: deinde Palemoni ex latinis placuit: quos deinde oẽs grãmatici graeci ⁊ latini ſecuti ſunt. Ita tñ q̄ greci interiectionẽ partẽ aduerbij eſſe dixerũt: latini interiectionẽ ab aduerbio ſeparãt. Articulũ ꝟo q: latin⁹ ſmo nõ agnoſcit: ad ꝓnomẽ referũt. Itaqȝ oĩno ptes eſſe octo dicũt. Quattuoꝛ ex his declinant̃. Qd̓ ex hoꝝ octo partiũ nũero quattuoꝛ ſunt declinabiles: ⁊ quattuoꝛ rurſ⁹ indeclinabiles: quas explicat. graeci qȝ articulũ declinẽt: latini qȝ gerũdiũ ⁊ ſupinũ. q̄ diſtingũt vocabuluȝ ⁊ appellationẽ a nõie: tria illa eodẽ mõ declinant. Nomẽ eſt qd̓ declinat̃ p caſus: haec non ẽ diffinitio nõis: ſed q̃dã ꝓprietas: p quã puer magis venit in nõis cognitionẽ: q̃ p diffinitionẽ: q̃ lib iij. reddituri ſumus. Nomen ẽ pars orõnis declinabis coꝛp⁹ aut rẽ ꝓprie cõiter ve ſignificans: ⁊ eodẽ mõ de reliq̄s partib⁹ orõnis: quaꝝ ꝓprietates ponit p quas poſſint a pueris rudib⁹ iſtaꝝ dignoſci. poſtea ꝟo li. iij. hui⁹ opis illaꝝ diffinitiõ eoꝝq̄ magis naturã oñdũt explicabim⁹. Genera nõiũ. Declinabiliũ orõnis partiũ cẽgit q̃dã accidẽtia ſine qb⁹ nõ põt fieri illa quã dixim⁹ ꝯſtructio in nõie ꝓnoie ⁊ participio: gen⁹ nũeꝝ ⁊ declinationẽ. In ꝟbo ꝯiugationẽ vocẽ ſig̃tionẽ atqȝ in oib⁹ his ꝑſonã. De gñe nõim ꝓnoim ⁊ participioꝝ q̃m alijs in locis copioſi⁹ diſputabit̃ q̄ ad hũc locũ attinet. dicim⁹ gña eſſe qnqȝ. Maſculinũ qd̓ declinatur cũ hic ⁊c. Sed hec q̃ ſufficiẽter dicãtur q̄s nõ videt. Primũ vt alijs ĩ locis dixim⁹ q: nõ ideo nomen ẽ aut maſculinũ qd̓ declinatur cũ hic. aut foemininũ qd̓ declinatur cũ haec. aut neutrũ qd̓ declinatur cũ hoc ſed q: ẽ vel maſculinũ vel foemininũ vel neutrũ ideo declinatur. aut cuȝ hic. aut cũ haec. aut cũ hoc. Deinde q̄ nõia adiectiua q̃ p ꝑmã ⁊ ſcḋam nõis declinationẽ inflectũtur. ⁊ ꝓnoia ⁊ participia nõ declinãtur p hic ⁊ haec ⁊ hoc. ſed per ſuas cuiqȝ generi terminationes accommodatas. Praeterea q̄ dubij ⁊ ꝓmiſcui generis nullam facit mentionem. Sed vt diximus haec pueris adhuc rudibus ꝓponuntur. quae ꝓuectioribus accuratemagis poſtea tradentur. Numeri nõim. numer⁹ cõis ẽ omnibus partibus orõnis quae declinant̃

Odi odiſti. Noui nouiſti. Coepi. iſti. Memini. iſti. in uoce tm̃ hñt ꝑteritũ perfectũ indicatiui: & tpa q̃ formantur ab eo: ſignificationẽ uero etiã omniũ alioꝝ tempoꝝ.

Præterito & temporibus q̃ ab eo formantur carẽt. Furio. is. inſaniui. Fero tuli. Ferio percuſſi. Tollo ſuſtuli. Quatio. is. Gliſco. is. cũ uerbis q̃ dicuntur inchoatiua.

¶ De primis puerorum ꝑexercitamentis. Cap. viii.

Partes orõnis octo ſunt. Nomen. Pronomen. Verbũ. Participiũ. Præpoſitio. Aduerbiũ. Interiectio. Coniunctio. Quattuor ex his declinantur. Nomẽ. Pronomẽ. Verbũ. Participiũ. Quattuor non declinantur. Præpoſitio. Aduerbiũ. Interiectio coniunctio.

Nomẽ eſt qd̓ declinatur p caſus: & nõ ſignificat cũ tempore: ut hæc muſa muſæ.

Pronomẽ eſt qd̓ ponitur loco nõis ꝓprii ut ego. tu. ille. & ſunt illa quindecim tantum.

Verbũ eſt qd̓ declinatur per modos & tempora ſine caſu. ut amo amas amaui. amare.

Participiũ eſt quod declinatur per caſus cũ tempore & deriuatur a uerbo ſemper. ut amans. amat⁹. amaturus.

Prepoſitio eſt q̃ ꝑponitur nomini per appoſitiõem & aliis etiam partibus per compoſitionẽ. ut adeo ad eum.

Aduerbiũ eſt qd̓ additũ uerbo: nomini aut participio ſignificationẽ ei⁹ auget aut minuit aut mutat ut ualde amat. min⁹ amat. nõ amat. ſatis doctus.

Interiectio eſt q̃ aliquẽ mentis affectũ ſignificat uoce incõdita. ut hei mihi. heu me.

Coniunctio eſt q̃ diuerſas partes orõnis cõiũgit ut Pompeius & Cæſar amat & docet.

Genera nõim: ꝓnoim & participioꝝ qnq̃ ſunt. Maſculinum quod declinatur cum hic. ut hic dominus. Fœmininum quod declinatur cum hæc. ut hæc muſa. Neutrum quod declinatur cum hoc. ut hoc templum. Cõe duũ quod declinatur cum hic & hæc. ut hic & hæc homo. Cõe trium qd̓ declinatur cũ hic & hæc & hoc: ut hic & hęc & hoc fœlix amans.

Numeri nominũ pronominũ uerborũ & participiorũ duo ſunt. Singularis qui de uno tm̃ loqtur. Pluralis qui de pluribus loquitur.

Caſus vero homini pronomini ⁊ participio tm̄:ſed de his poſtea copioſius dicetur. Declinationes noim̄. Sūt aūt quinqʒ tm̄:qui numerꝰ ex gti diuerſitate colligitur. Pronoia p duas pprias declinatiōes:⁊ p duas itē: q̄ ad nois declinationē referūtur. participia per primā ⁊ ſecūdā ⁊ tertiā nois declinationē variātur. Cōiugatiōes verboꝝ q̄tuor ſunt. haec diuerſitas ex ſcd̄a pſona pſentis indicatiui modi accipiēda erat. nā verba q̄ mittūt illaꝫ in. as. ſunt primae cōiugatiōis. q̄ in es. ſcd̄e. q̄. in. is. correptā tertiae. q̄ in. is. pductā q̄rtae. quā quidē tertiā pductā appellāt. ſed qꝫ pueri nondū percipiūt quid ſit ſyllaba producta quid correpta in fine dictionis viſum eſt hanc diuerſitatem ex infinitiuo diſtinguere. in quo accentus poteſt oſtendere que ſyllaba ſit longa que breuis in penultimo loco. vt q̄ verba habent. a. productam ante re. finalem ſint primae: hoc eſt q̄ habent accentum in penultima. ⁊ eodem modo de reliquis coniugationibus. Voces verboꝝ tres ſunt. Quia nondum pueri capaces ſunt ſignificatiōis verboꝝ: que in actiuā· paſſiuā· neutrā· deponētē· communēqꝫ ſpargit̄: de quibꝰ li. iiij. dicturi ſumus: hoc loco tantū admonēdi ſunt tres eſſe verboꝝ voces. Actiuā. vt amo. as. amat. Impersonalem vt amatur. amabatur. amabitur. Paſſiuā. vt amor. aris. vel amare. loquor. loqueris vel loquere. Quaelibet rurſus vox diuiditur in quinqʒ modos quos Quinti. qualitates appellat. Indicatiuū quo indicamꝰ aliquid fieri. vt ego amo. tu doces ille legit. Imperatiuū: quo imperamus vt o vergili audi. Optatiuū: quo aliquid optamus. vt vtinā veniret Antonius. Subiunctiuū: quo verbū verbo ſubiūgimus: vt ſi legeris ſoluā tibi mercedem. Infinitiuū. quo indiffinite aliquid dicitur qḋ altero verbo diffiniēdum eſt vt oportet nos legere. bonum eſt nos audire. Modus iterū diuiditur in ſex tēpora hoc eſt praeſens quod rē inſtātē ſignificat. vt ego lego. Praeteritū imperfectū: quo demonſtramus q̄ aliquid faciebamus ſed nō dicimus an perfectum ſit. vt ego legebā. Praeteritum perfectum: quo oſtendimus aliquid fuiſſe perfectum. vt ego legi. Praeteritum pluſq̄ perfectū: quo ſignificamus ante factū fuiſſe aliquid poſteaq̄ aliqua res facta fuit. vt iam ego legerā cū tu veniſti. Futurū imperfectū: quo oſtēdimus aliquid faciēdū eſſe. vt legā. Futurum perfectū: quo oſtēdimus aliquid factū fore. vt ad duas horas legero. Meminiſſe aūt debet puer nō oīa tēpora eſſe in oībus modis. ſed in indicatiuo ſex. In optatiuo ⁊ ſubiunctiuo quinqʒ. In infinitiuo tria: pſens praeteritū ⁊ futurū. In impatiuo duo tantū. praeſens ⁊ futurum. tēpora participioꝝ tria ſunt tm̄. praeſens praeteritum ⁊ futurum. praeteriti imperfecti tpis ⁊ praeteriti pluſq̄ perfecti ad vocem participij tēporis praeteriti reducitur. vt Vergi. j. aen̄. ⁊ qua vectus Abas. ⁊ qua grandeuus Aletes. quod exponit Ser. i. qua vehebatur: qꝫ nos participio p̄teriti impfecti caremus. qḋ tm̄ graeci habent. Perſonae noim̄ pſona propriū accidēs eſt pnois ⁊ verbi: ſed noia ⁊ participia cū ſint tertiae pſonae oīa· vtū tm̄ ab oībus illis eſt ſcd̄e pſonae: vt paulopoſt dicturi ſumus. Ois ntūs eſt tertiae perſonae, ac ſi dicat oīs dictio q̄ p caſus dclinatur: hoc eſt nomē pnomē ⁊ participiū eſt tertiae pſonae. ⁊ facta regula ex ijs q̄ ſunt plura: facit exceptionē huius pronominis ego: qḋ eſt primae pſonae. atqꝫ iterū huiꝰ pnois tu: qḋ eſt ſcd̄ae pſonne: atqꝫ huiꝰ pnois rōne excipiunt oēs vocatiui in qbꝰ ſubintelligit̄ tu in ſingulari ⁊ vos in plurali: nā queadmodū pnomē ponit̄ loco nois proprij: ita vocatiuꝰ oīm partiū q̄ p caſus declinant̄ ponit̄ loco huiꝰ pnois tu. Nomē ſubſtātiuū eſt. Quid ſit nomē ſubſtātiuū oſtēdit ex quadā illius pprietate hoc eſt qꝫ declinat̄ p vnū articulū vel p duos tm̄. Adiectiuū So ex alia pprietate oſtēdit qd ſit: hoc eſt qꝫ declinat̄ p tres articulos vel p tres diuerſas terminatiōes. hoc nō eſt docere ſed q̄ſi p q̄dā ſigna vl̄ pprietates oſtēdere qd ſit nomē ſubſtātiuū. qd adiectiuū. Sed ſi cōſideramꝰ q̄lē diſcipulū inſtituimꝰ: nulla poterit aptior diffinitio excogitari: ⁊ ex qua magis poſſit diſtinguere adiectiuū a ſubſtātiuo. Nā queadmodū alio loco dicturi ſumus: nō propterea nomē eſt ſubſtantiuū qḋ per vnū vel per duos articulos declinatur: neqꝫ ideo adiectiuum qꝫ p tres articulos vel per tres diuerſas terminationes inflectitur: ſed quia illud ſubſtantiuo: hoc adiectiuo accidit. Accidentia aūt q̄ ſubſtantiae notiora ſunt pueris praeſertim rerū oīm ignaris: lib. tamē. iij plenius hac de re inſtructur.

Caſus nominum pronominum & participiorum ſeptem ſunt. Ntūs. Genitiuus. Datiuus. Accuſatiuus. Vocatiuus. Ablatiuus. Effectiuus.

Declinationes nominū: ad quas etiā reducitur participiorū declinatio: quinqꝫ ſunt. Prima q̄ mittit gtm̄ in. æ. diphthongō: ut hæc muſa muſæ. Secūda que mittit genitiuū in. i. ut hic dn̄s domini. Tertia que mittit genitiuū in. is. ut ſermo ſermonis. Quarta q̄ mittit gtm̄ in. us. ut ſenſus. ſenſus. Quinta q̄ mittit genitiuū in. ei. ut dies diei.

Declinatiōes pnoim̄ quatuor ſunt. Prima q̄ mittit gtm̄ in. i. ut ego mei. tu tui. ſui. Secunda q̄ mittit gtm̄ in. ius. ut ille illiꝰ. iſte iſtiꝰ. Tertia q̄ ad primā & ſecūdā nois declinationē refertur. ut meus. a. um. tuꝰ. a. ū. Quarta q̄ ad tertiā nominis declinationē refertur. ut nr̄as noſtratis ueſtras ueſtratis.

Cōiugatiōes uerborū quatuor ſunt. Prima q̄ habet a. pductam ante. re. in infinitiuo. ut amo. as. are. Secūda q̄ habet. e. pductā ante. re. in infinitiuo. ut doceo. es. ere. Tertia q̄ habet. e. correptā ante. re. i infinitiuo: ut lego. is. ere. Quarta q̄ habet. i. pductā ante. re. in infinitiuo. ut audio. audis. audire.

Voces uerborū tres ſunt. Actiua. ut amo amas. Impersonalis. ut amatur. Paſſiua ut amor amaris.

Modi uerborū quinqꝫ ſunt. Indicatiuus. Imperatiuus. Optatiuus. Subiunctiuus. Infinitiuus.

Tpa uerborū ſex ſunt. Præſens. Præteritū imperfectū. Præteritum perfectū. Præteritum pluſq̄ pfectū. Et futurū imperfectū. Et futurū perfectum.

Tpa participiorū tria ſunt. Præſens ut amans. Præteritū ut amatus. Futurū ut amaturꝰ. amandus.

Perſonæ nominū pronominū & uerboꝝ tres ſunt. prima ut ego amo. ſecūda ut tu amas. tertia ut ille amat. Vergilius docet.

Omnis ntūs eſt tertie perſonæ: præterq̄ ego quod eſt primæ: & tu quod eſt ſecūdæ: & omnes uocatiui: qui ſunt ſecundæ perſonæ.

Nomē ſubſtātiuū eſt: qḋ declinat̄ p unū articulū uł p duos tm̄. ut hic dn̄s. hic & hec hō. Adiectiuum: qḋ declinatur per tres articulos uel per tres diuerſas terminationes: ut hic & hec & hoc foelix: bonus. bona. bonum.

Relatiuum eſt quod refert aliquod antecedens. Antecedens uero eſt qđ refertur ab aliquo relatiuo.

Adiectiuum & ſubſtantiuum in tribus cōueniunt: in genere numero & caſu. ut uir bonus.

Relatiuū & antecedens in tribus conueniunt in genere numero & perſona. ut ego amo qui doceo.

Ntūs & uerbū in duobus conueniunt: in numero & perſona. ut ego amo. tu doces.

Omne uerbum actiuum uel actionem ſignificans exigit ante ſe nominatiuum pro perſona agenti. & accuſatiuum uel alium caſum pro perſona patienti.

Omne uerbum paſſiuum uel paſſionem ſignificans exigit nominatiuū pro perſona patienti: & ablatiuum cum præpoſitione. a. uel. ab. uel datiuum pro perſona agenti.

Gerūdia ſupina & participia exigunt poſt ſe caſum: cum quo cōſtruitur uerbum a quo deſcendunt.

Præpoſitiones accuſatiuo deſeruiētes ſunt. Ad. apđ āte. aduerſus. aduerſum. cis. citra. circū. circa. circiter. cōtra. erga. extra. iter. intra. infra. iuxta. ob per. ꝓpter. prope. propius. proxime. pridie. ꝓcul. poſt. præter. penes. ſupra. ſecundum. ſecus. trans uſq;. ultra.

Præpoſitiōes abltō deſeruiētes ſunt. a. ab. abs. abſq; cum. coram. clam. de. e. ex. pro. præ. palam. ſine tenus. quæ aliqñ gtō iungitur.

Præpoſitiones actō uel abltō deſeruientes ſunt. in. ſub. ſuper. ſubter.

Præpoſitiones q̄ tantū in compoſitione reperiuntur ſunt. an. con. dis. di. re. ſe.

Ntūs ſemper regitur a uerbo expſſo uel ſubintellecto in ratione ſuppoſiti.

Gtūs plærumq; regitur a nomine ex ui poſſeſſionis: nōnunq̄ ex natura nominis uel uerbi.

Relatiuū eſt. Aliā noīs differentiā oſidit. Aliō nāqꝫ ē relatiuū: aliō antecedens: ⁊ qd vtrūqꝫ ſit oſidit. Ex quo manifeſtū eſt relatiuū ⁊ antecedens noīa eſſe ad aliqd dicta. poſito eñ relatiuo: neceſſe ē poni antecedens: atqꝫ e diuerſo neceſſe ē poſito antecedenti poni relatiuū. Adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū. Ponit tria ꝑcepta q̄ non ſermonis latini ꝓpria verūetiā oīb⁹ linguis cōia publica ⁊ quodāmodo naturalia ſunt: ſi qdē naturale ē: vt inqt Ariſto. qđ apđ oēs gētes idē eſt. Primū itaqꝫ ꝑceptū naturale ⁊ ꝯtra qđ ſi qs peccauerit nō tm̄ indoct⁹ ſed plane barbar⁹ habeat̃ ē ꝙ adiectiuū et ſubſtantiuū in trib⁹ ꝯuenire debēt. in gñe. nūero. ⁊ caſu. hoc eſt qđ vtrūqꝫ ſit eiuſdē gñis nūeri ⁊ caſ⁹. Qđ tm̄ hoc ꝑceptū exceptionē patit̃ ſuis locis dicem⁹. Relatiuū ⁊ antecedens: hoc ē ſcđꝫ ꝑceptū naturale: ꝙ relatiuū ⁊ antecedens in trib⁹ ꝯueniūt in gñe nūero ⁊ pſona. hoc ē ꝙ vtrūqꝫ ſit eiuſdē gñis nūeri ⁊ pſonae. De rōne aūt hui⁹ ꝯuenientiae lib. iiij. copioſi⁹ diſputabit̃. Ntūs ⁊ ꝟbū. Hoc ē tertiū ꝑceptū naturale: ꝙ ntūs et ꝟbū ꝯueniūt in duob⁹ hoc ē nūero ⁊ pſona. i. ꝙ ābo debēt eē eiuſdē nūeri ⁊ perſonae. Figurate tm̄ aliqñ videt̃ eſſe diſcōuenientia inter ntm̄ ⁊ ꝟbū. quēadmodū li. iij. cū de figuris ꝯſtructionis aget̃: pleni⁹ dicendū ē. Oīe verbū actiuū: ſubaudi perſonale qđ habet vocē actiuā. vel actionē ſignificans: quale ē deponēs ⁊ cōe: ea parte qua ſignificat actionē: exigit ante ſe hoc eſt in ratione ſuppoſiti ntm̄ pro perſona agēti: et accuſatiuū ſed non neceſſario pro perſona patienti vel alium caſum: ſed tūc paſſio illa non recta ⁊ tranſitiua ſed obliqua eſt. Omne verbum paſſiuū: quod etiam de perſonali intelligendū eſt: vel paſſionem ſignificans: qualia ſunt illa exulo. vapulo. veneo. fio. liceo. exigit nominatiuum pro perſona patienti atqꝫ in ratione ſuppoſiti: ⁊ ablatiuū cū praepoſitione a. vel ab. vel etiaꝫ datiuū pro perſona agenti. vt ego amor a te vel tibi. exulo a rege: vbi non auſim dicere regi pro a rege. Gerūdia ſupina ⁊ particia. De gerūdijs quod diximus intelligendum eſt de gerūdijs ſubſtantiuis actionem ſignificantib⁹. vt veni cauſa legendi. Vergili. ⁊ inſeruiendi amicis. ⁊ carendi voluptatib⁹. ⁊ miſerendi viduarū. De ſupinis praeterea intelligendū eſt de primis: nam vltima cū nullo caſu poſt ſe conſtruūtur: quemadmodum libro. iiij. dicturi ſum⁹. vt eo venatū feras. inſeruitum amicis. Participia vero ſiue illa ſunt actiuae vocis ſiue paſſiuae eandem rationem ſeruant. Nam participia pſentis temporis cū actionē ſignificant conſtruuntur poſt ſe cum accuſatiuo. vt amans virtutes. aut dtō vt ſeruiens amicis: aut abltō vt carens voluptatib⁹. aut gtō vt miſerens filiorum. Eodem modo de participio temporis futuri vocis actiuae. Participia quoqꝫ vocis paſſiuae paſſionem ſignificantia ꝯſtruūt cū abltō ⁊ praepoſitione a. vel ab. aut dtō. vt amat⁹ a te: amand⁹ ab illis. Praepoſitiones actō deſeruientes. Praepoſitiones aut ſeparabiles ſunt aut inſeparabiles Separabiles ſunt q̄ pñt appoſitioni caſib⁹. Inſeparabiles ſunt q̄ nūq̄ reperiūt̃ niſi in compoſitione. De ſeparabilib⁹ itaqꝫ ponit primam reglam ꝙ praepoſitiones actō deſeruientes ſunt apđ. ante ⁊c. q̄ ſequūt̃. Deinde ſubdit praepoſitiones abltō deſeruientes. atqꝫ mox q̄ ſunt vtriqꝫ caſui deſeruientes. tūc demū ponit praepoſitiones: q̄ nūq̄ reperiūt̃ niſi in compoſitione. cū reliqs partib⁹ orationis: ſed haec vberi⁹ explicabunt̃ libro tertio. vbi de praepoſitione diſſerem⁹. Enumerauim⁹ aūt hic praepoſitiones: vt pueri haberent illas in promptu: cū incipiūt partes orationis inter ſe connectere. Ntūs ſemper regit̃ a verbo. Regi aliam dictionem ab alia: nihil aliđ eſt q̄ eſſe appendicem illi⁹: vt in ordine conſtructionis aliqd ſignificet. Sed cū verbū vt ait Ariſtote. ſit orationis forma: neqꝫ ſine verbo poſſit eſſe illđ qđ graeci vocant axioma: qđ Boeti⁹ enūciationem: Cicero tū pronūciatū tū proloqū interpretat⁹ eſt, conſeqns eſt vt omnes partes orōnis a verbo regant̃ immediate: vel media aliqua parte orationis. Dicit igit̃ in primis ꝙ ntūs a verbo ⁊c. Nam vt verbū perſonale nūq̄ poteſt eſſe ſine nominatiuo. ſic nominatiuus ſine verbo perſonali eſſe nō poteſt. ergo merito ab illo regitur tanq̄ ab orationis forma: ⁊ dat illi ſuppoſitū tanq̄ accidenti. Genitiuus praeter illaꝫ communē ſignificationem: qua regitur a nomine appellatiuo ex vi poſſeſſionis: aliquando regit̃ ex natura ſpeciali nominis. vt vini plen⁹. vel verbi vt impleo vini vaſa a nomine inq̄ appellatiuo: qꝫ ſi ꝓprio iūgat̃: appellatiuū ibi ſubintelligit̃. Vergil. j. aeneidos vni⁹ ob noxam ⁊ furias aiacis oilei. vbi Serui⁹ notat ex figura graeca dictū eē: qua vtimur circa patres ⁊ maritos tantū. vt aiacis oilei intelligam⁹ filiū. deiphobe glauci intelligim⁹ filiaꝫ. hectoris andromache: intelligim⁹ vxorem: quinimmo haec figura latius patet. Nam Euſebi⁹ Pamphili dictus eſt ſubaudi amicus. et Terentius in Andria. huius Byrriam: ſubaudi ſeruum. nam pronomen loco nominis proprij ponitur.

Datiuus plerūq₃ regitur a uerbo ex ui acquiſitionis nōnunq̄ uero a nomine ex ſpeciali ſignificatiōe.

Accuſatiuus plærumq₃ regitur a uerbo ex ui tranſitionis: uel a parte anteriori ex natura īfinitiui: uel media præpoſitione: nonnunquam etiam a nomine adiectiuo uel uerbo uel participio ex ui ſynecdoches.

Vocatiuus ſemper regitur a uerbo ſecundæ perſonę imperatiui modi in ratione ſuppoſiti ſunt qui dicant aliquando poni abſolute.

Ablatiuus plærumq₃ regitur a uerbo media præpoſitione nonnunq̄ ex ſpeciali nominis uel uerbi ſignificatione.

Effectiu⁹ plærūq₃ regitur a uerbo uel participio ex ui inſtrumēti quo aliquid fit. aliquando ex ui cōparationis: aliquando ponitur abſolute.

Datiuus plaerūq₃ regitur a verbo ex vi acquiſitionis: atq₃ etiā cuiuſcūq₃ rei attributiōis ſiue illa ſit vtilis ſiue dānoſa ſiue indifferēs: regitur etiā nōnunq̄ a noīe ex ſpeciali ſignificatiōe. vt vtilis amico. difficilis vxori. iucūdus familiaribus. Actūs plaerūq₃ regitur a verbo ex vi trāſitiōis. vt amo vxorē: vel a parte ante ex natura infinitiui. vt oportet me amare. vel media ꝓpoſitiōe. vt eo ad forū. vel ex vi ſynecdoches a noīe adiectiuo. vt niger oculos. vel a verbo vt expleri mentē nequit. vel a participio. vt nodoq₃ ſinus collecta fluētes. Vocatiuus. haec regula multū nouitatis attuliſſe videtur ijs qui dicebāt vocatiuum aliq̄n poni abſolute: qd eſt cū oratio ex recta fit obliqua: hoc eſt ex ſcda perſona ad quā loquimur fit trāſitus ad tertiam de qua loquimur. vt ſi dicas o Caeſar legat Pōpeius. intelligitur audi vel auſculta vel intende: qd ita eſſe facillime probatur ex interpretatiōe pſalmi. xxi. cuius initium eſt apud haebreos idipſu₃ qd dominus noſter atq₃ ſaluator dixit i cruce hoc eſt eli eli lama azabtani. qd euangeliſta interpretatur. deus meus deus meus vt qd dereliquiſti me. At vero ſeptuaginta interpretes verbū ſubintellectum: vnde vocatiuus ille regebatur: expreſſerunt dicentes. Deus deus meus reſpice in me: q̄re me dereliquiſti. aut qua ratio fuit aliquid addendi: qd in hebraico nō legebatur. ſi non erat in illis ipſis verbis cōcluſum. Illud qd adhuc maius eſt auſim affirmare: etiam ſi exprimatur ſcda imperatiui modi pſona: adhuc verbum qd attentionem ſignificet ſubintelligendū eſſe: a quo vocatiuus ille regatur. Quale eſt illud quod Marci. cap. v. legimus dicente dño. talita cumi. qd interpretatur puella ſurge. at euangeliſta cum interpretaᵣ: tibi dico interpoſuit: quod tantum valet quantum audi. qd erat incluſum in eo qd dixit puella ſurge. neq₃ enim ſaluator noſter dixit tibi dico: ſed aliquid morae adiecit: quod fere ſemper facim⁹ quoties vocatiuo vtimur: vt adiutor paret ſe ad ea quae dicturi ſumus. Nam et vocatiuus a graecis rectus dicitur: quemadmodū et nominatiuus: quia vterq₃ recte ſtans rectam ſubſtantiam ſignificet: vnde et verbo ſuppoſitum dare poſſunt. Ablatiu⁹ regitur a verbo media praepoſitione: aut ex ſpeciali nominis vel verbi ſignificatione. vt plenus vino. impleo vino. Effectiuus de quo plura libro. iij. cum de caſibus nominum diſputaturi ſumus dicenda ſunt: plaerumq₃ regitur a verbo. vt malo me Galatea petit. caeſus ferroq₃ petitus. regitur etiam ex vi comparationis. vt doctior illo. aut ponitur abſolute. vt ducente deo expedior. ducente deo non regitur. quia per ſe orationem quodammodo facit licet imperfectam qualis eſt ſubiunctiui modi: in quam reſolui conſueuit. vt nato Ieſu in Bethleē. pro quo Hieronymus vertit. cum natus eſſet Ieſus in Bethleem.

Liber ſecūdus de genere & declinatione nominū & de præteritis ſupiniſq₃ uerborum.

Liber ſecundus. In ſuperiori libro facta ſunt prima artis grammaticae fundamenta: rudia illa quidē et inelaborata. ſed que paulatim elimanda ſunt. et cum puerorum aetate coaleſcere debēt. Quale eſt illud quod de genere nominum pronominum et participiorum dicebamus. maſculinum eſſe quod declinatur cum hic foemininum quod declinatur cum haec. neutrum quod declinatur cum hoc. In ſermone namq₃ graeco. hebraico. punico. aut deniq₃ cuiuſq₃ alterius linguae quae articulis vtitur praeceptum illud ſufficiens erat. cum in ſerie orationis nomina plaerumq₃ articulos habeant connexos. At vero latinis qui ex idiomate articulos ignorant regula illa non ſuffragatur neq₃ ob aliam cauſam fuit propoſita niſi vt pueri confuſam quandam generis haberent cognitionem. Nam ſi puero interroganti muſa cuius generis eſt. foeminini reſpondeas quia declinatur per haec. ſubijciet ille rurſus quare declinatur per haec. reſpōdebis opinor quia generis eſt foeminini. ergo circulum feciſti. quod in doctrina q̄ ſit vitioſum Ariſtot. in poſterioribus analyticis praeclarae demonſtrat. Quoniam ſi foemininum iccirco eſt. quia per haec declinatur. et rurſus per haec declinatur q₂ eſt foemininum. nunq̄ omnino ſcire poterimus muſa cuius generis eſt. Quare ne pueri diutius a nobis eludantur. tradendae ſunt illis regulae. quibus non per articulos qui in ſermone latino nulli ſunt. ſed per ſignificatiōes aut terminationes poſſint genera nominum cognoſcere. Sed quemadmodum ſupra memorauimus. icirco nominum gen⁹ cum declinatione et verborum praeterita cum ſupinis. hoc eſt capita quattuor ſumus carmine proſecuti. quod in tota grammatices arte nihil eſt tam varium. tam multiplex. tam lubricum et labile. ſed neq₃ quod magis in promptu ſit habendum quam rem facilius carmine aſſequi poterimus. Illud autem mihi in hoc loco praefandum eſt. non eſſe carmina haec talia. ex quibus laudem mihi poſſe comparari ſperem. quippe quae ſunt ijs de rebus. quas muſae plurimum aduerſantur atq₃ reformidant. et quas plaerumq₃ propter ſyllabarum contumaciam verſus heroicus. quo facillius res huiuſmodi ſcribuntur. non admittit. vt atagen. comparatiua. inchoatiua. in quibus dictiōibus ſyllaba breuis duabus clauditur longis. Circuitiōe vero ſi vteremur. res ipſa obſcurius diceretur. quod fecimus in illo hemiſticho. Et quod dat ſeruo nomen. pro eo qd eſt ſeruitus. quod heroicum carmen nō recipit. Cumq₃ nulla dictio latina per. eu. diphthongon ſcribi poſſit. nos ita hoc nomine neuter neutra neutrum vſi ſumus. perinde ac ſi graecū eſſet. Nam. e. et. u. vocales in diphthongon coire ſaepe fecimus niſi mauis id per ſynereſim poſſe fieri. Lu₃ enim ſcripſi Neutra ſiler robur. ſi eu. non coeat aut per diphthongon aut ſynereſim. primus pes proceleumaticus eſt quē hic verſus recuſat. Cum vero dixi. Dictio non nomen pro nomine ſit tibi neutra. anapeſto vſus ſum. qui paris habet tempora cum ſpondeo et dactylo.

Liber ſecundus.

¶ Capitulum primum de genere. nominum.

F Oemina maſcq̄ gen⁹ nullo mōſtrāte reponūt
Maſcula ſunto tibi q̄ſi maſcula. foemineū q̄.
Sit quaſi foemineum. Mars eſt pro teſte. Venuſq̄.
Eſt duplicis generis recipit quod ſexus uterq̄.
Eſt cōe trium: quod ad hæc iungis quoq̄ neutro.
Menſes cum fluuiis ſexu diſtingue uirili.
Arboris eſt nomen muliebre. Sed excipiatur.
Hic rubus & dumus foliiſq̄ oleaſter amarus.

Foemina maſq3 gen⁹ &c. Praemittit regulas gn̄ales q̄ colligūt ex noīm ſignificatiōe gn̄ali: ⁊ q̄ terminationū regulis pferēdae ſunt. Eſt igit̄ ſigt̄ōis regl'a: q̄ noīa ,ppa ſiue appellatiua ſexus alterutrius ſi ſunt maſculoꝝ gn̄is ſunt maſculini. Si foeminaꝝ foeminini: quā rē ſola natura duce poſſum⁹ itelligere: ēt ſi nob id monſtrauerit nemo. Nā vt Priſcian⁹ ait: duo ſunt gn̄a q̄ ſola ratio naturę nouit: maſculinū ⁊ foemininū. Neq3 id ſolū i hūana ſpecie: vt hic vir. hęc mulier. hic papa. haec obſtetrix. hic Myſia. haec Glyceriū: ſed etiā i alijs rebus: in quibus pe. genitalia membra aut p certa quaedam ſigna marem a foemina ſeparam⁹ quemadmodum equum ab equa, aſinum ab aſina. ceruum a cerua, canem ⁊ bouem mares a foeminis genital': galluꝫ vero a gallina tum criſta: tum cauda: tum etiam calcaribus, atq3 alias animantes certis quibuſdam inſignibus natura diſtinxit. In quibus vero ſub altero tantum genere ⁊ terminatione vtrūq3 ſexum intelligimus: qualia ſunt illa quae graeci epicaena: latini promiſcua conſueuerunt appellare: ſi neceſſe habuerimus ſexū diſtiguere: additamento id facere poſſumus: vt qm̄ perdix gn̄e foeminino ſemp latini hmōi vſus pfert: ſi fuerit grādiuſcl'a: aut calcarib⁹ armata: aut foeminā interit: aut aliđ qddā fecerit qđ ſit maris ppriū: recte poſſum⁹ dicere hic pdix maſcul⁹ ē. Ambro. q3 in epl'a ad Irenū tractās illđ Ieremię cap. xvij. clamauit perdix: congregauit q̄ non pepit: graecos ſecutus ſemp perdix genere maſculino ptulit. eodē mō aquila maſcul⁹. piſcis foemina. Oui. ni. ij. de arte. Inuenit in media foemina piſcis aqua. Et Varro Fabiū pictorē ſecut⁹ lupū foeminā dicit. quēadmodū Quin. in. j. lib. refert. Maſcula ſunto tibi. Scđa ſigtionis regula eſt: q̄ noīa eaꝝ reꝝ q̄ ſexū diſcretū non habent: ſi res illas tales imaginamur ⁊ fingimus: aut de illis ita loqmur quaſi ſint maſculi aut foeminae: generis ſunt maſculini aut foeminini. vt hic mars. haec venus. ſic eīn de dijs gentiū poetae fabulant̄. quaſi ſexū habeant. ⁊ qđ mars venerē adulterauit, quodq3 illa ex Anchiſe gneā genuit: ⁊ talia q̄dam q̄ in naturā diuinā cadere nullo mō poterant. Sic pterea illū pingunt armatū ⁊ viriles pugnas tractantē. quēadmodū ⁊ illā fluxiori veſte ⁊ mūdicijs mulieb͛rib⁹ deditā. Quāq̄ Varro in pmo li. de re ruſtica venerē inter deos mares poſuit: qđ etiā Vgi. ſignificare viſus eſt cū. ij. aeñ. dixit. Ducēte deo. i. venere flammā inter et ignē expedior. Idē q3 li. ſatur. j. Macrobi⁹ ꝯfirmat autoritate Calui. Leuini. Ariſtophaniſq3 poetaꝝ. Eadē ratiōe angeloꝝ q̄dā ,ppria noia gn̄is ſunt maſculini. vt michael. gabriel. raphael. thron⁹. ptim foeminina. vt vt⁹. dn̄atio. poteſtas. ptim neutra. vt daemoniū cherubin ⁊ ſeraphin. q̄ in nūero mltitudinis nr̄i gn̄e neutro protulerūt: cū tū autore Priſcia. in. v. li. hebraica lingua gen⁹ neutrū nō habeat: ſed forte fecerūt vt oñderet ſpūs illos nō habere ſexum diſtinctū: quēadmodū oſtreū. ſcortū. mancipiū. ſeruitiū. ſub qb⁹ vtrūq3 ſexū intelligi voluerūt. Dicit ergo q̄ noia quaſi maſculina ſunto. i. ſint maſculina. i. gn̄is maſculini. ⁊ nomē quaſi foemineū ſit foemineū. i. gn̄is foeminini. vt mars de⁹ belli: ⁊ ven⁹ dea amoꝝ. p teſte. i. p exēplo. Qđ ſi p metonymiā mars p bello accipiat̄. lar p domo. neptunus pro mari. aut rurſus ven⁹ p libidine. ceres p frumēto. tell⁹ p terra: q̄ figura freq̄ns eſt apđ poetas: nihilomin⁹ ſuū genus retinent. Eſt duplicis gn̄is. Tertia ſignificationis regula ē: q̄ noia q̄ ex ipſa reꝝ ſigtione ad mares ⁊ foeminas ptinēt, cōia ſunt duoꝝ generꝝ vt hic ⁊ haec paup. homo teſtis. Noia pterea q̄ ex ipſa reꝝ ſigtione ad mares ⁊ foeminas ptinent: atq3 etiā neutris iūgi pn̄t. cōia ſunt triū generꝝ. hic ⁊ haec ⁊ hoc paudēs ſapiēs. foelix. Sed qm̄ haec regula ad innumeras ppe dictiōes ptinet: in qb⁹ aliqua fuerit difficultas quo gn̄e ſint pferēdae p reglas terminationū facili⁹ explicabit̄. Dicit igit̄. illđ nomen ē duplicis gn̄is qđ vterq3 ſex⁹. hoc ē maſculinū ⁊ foemininū recipit. Et illđ nomen ē cōe triū genꝝ: qđ ad haec. i. vltra duo illa gn̄a iūgis neutro q2 maſculinis ⁊ foemininis ⁊ neutris iūgi poteſt. Meſes cū fluuijs. Quarta regla ſigtionis ē q̄ q2 menſis gn̄is ē maſculini noia quoq3 mēſiū gn̄is ſunt maſculini. vt hic aprilis. qntilis. ſextilis. ſeptēber. Praeterea q2 fluui⁹ gn̄is ē maſculini nomia quoq3 fluuioꝝ gn̄is ſunt maſculini. vt hic arar. garūna. baetis. atax. Prop. lib. ij. Teſtis arar rhodanuſq3 celer. magnuſq3 garūna. Mar. baetis oliuifera crinē redimite corona. Itē in eodē. Quē tremeret forti milite vict⁹ atax. Sequunt̄ tñ aliqñ gen⁹ terminationis. Lu. in. vij. Et dānata diu Romanis alia faſtis. Oui. iiij. faſto. Clauiger ⁊ tanto ē albula pota deo. nā albula is ē q poſtea tybris fuit appellat⁹ Mar. tñ lib. xj. maſculino iūxit dicens. Cui rector aquaꝝ albula nauigeꝝ p freta tendit iter. Luca. neutro gn̄e li. ij. Cruſtumi ūq3 rapax ⁊ iūcto ſapis iſauro. Idē in. iiij. Et tepidū in molles zephyros diſcurrit iader cruſtumiū ⁊ iadir etiā rōne ſigtionis pn̄t eſſe neutri: q2 flumina intelligunt̄ qđ Hora. expſſit in arte poetica dicēs aut flumē rhenū aut pluui⁹ deſcribit̄ arc⁹. Idē. iiij. car. Teſtis metauꝝ flumē ⁊ hānibal deuict⁹. nā teſtis etiā neutris iūgi poſſe ſuo loco dicem⁹. Arboris ē nomen. Quinta regla ſignificationis ē q̄ q2 arbor gn̄is ē foeminini noia quoq3 arboꝝ gn̄is ſunt foeminini. vt haec prun⁹. pyr⁹. ſorb⁹. pin⁹. laur⁹. pplus. Excipiunt̄ gn̄is maſculini. hic rub⁹ dum⁹. Sꝫ rubus q2 frutex potius ē qđ ad arboris altitudinē nō aſſurgit. Vg. in buco. Ferat ⁊ rub⁹ aſper amomū q̄q̄ ſerenus foemininū etiā ptulit dicens. Mandit̄ apta rub⁹ gingiuis. Dum⁹ vero q2 nō tā certū quoddā genus fruticis q̄ fruticē ipm ſigt̄. Oleaſter quoq3 q2 degenerat ab oliua maſculino gn̄e quaſi fruticē protulit Vergi. ij. geor. Iudicio eſt tractu ſurgens oleaſter eodem plurimus. Quod vero dixit amarus folijs. alluſit ad illud Vergilij. folijſq3 oleaſter amaris. Calphurnus tamen neutro genere protulit aeglogis. Me teneras ſalices iuuat aut oleaſtra putare. aut poteſt eſſe ab eo quod ē hoc oleaſtrum. ſic eīn poſſum⁹ dicere ab oleaſter oleaſtrum, a pyrus pyraſter ⁊ pyraſtrum. Plinius libro. xv. pinaſter nihil aliud eſt q̄ pinus ſiluestris. copioſam dat haec materiam genere foeminino dixit haec. Theophraſtus quoq3 interprete Theodoro gaza libro quarto de ſtirpibus ſicut pinaſtri inquit quae in locis vmbroſis naſcuntur. Idem quoq3 autor eodem interprete ſub alia terminatione in genere neutro protulit in primo eiuſdem operis pinaſtrum inquit ampliſſimum pulcherrimumq3 apricis locis emigrat. Idem in. ij. Exit ex pyro vitiatum pyraſtrum cū alias pyraſter ſaepe dixerit. Spinus ſpini Vergil. ij. georgicorum. ſpino ⁊ pruna ferentes. genere maſculino dixit.

figura ſintaſis

Neutra quoq; ſunt. ſiler. robur: ſuber. laburnũ. Vergi. ij geor. molle ſiler lẽteq; geniſte. vbi Seruius notat genꝰ neutrum raro de arbore inueniri. Theophra. li. ij. de ſtirpibus Theodoro interprete. quidã robur ⁊ nucẽ auellanã florere exiſtimãt. Idẽ eodẽ interpte. li. j. Suber etiã viride leue eſt: niſi forte hic de ligno locutus neutro gñe eſt vſus. nam Pli. li. xvj. maſculino gñe dixit. ſerotino aũt germine malus tardiſſimꝰ ſuber. Idẽ in eodẽ. iuglãdes caſtanee. laburnũ alpina hec arbor nec vulgo nota: q̃ cũ ſola materia cẽſeatur merito gñis eſt neutri: pſertim cũ gñis neutri terminationẽ habeat. quẽadmodũ Verg. de materia hebeni dixit. India nigrũ fert hebenũ. Idẽ li. j. eiuſdẽ operis. ⁊ torno raſile buxũ. Et. vj. eneid. mirata volubile buxũ. Oui. j. de amoribus. At nuper vile fuiſtis acer. Multa pterea arborũ peregrinarũ noĩa quarũ materia tantũ ad nos puenit: neutro gñe inueniũtur ab oratoribus plata. vt bdeliũ: balſamũ. cinamomum. Inſula cincta mari. Sexta regula eſt. q̄ q: inſula. nauis. vrbs. fabula poetica gñis ſunt feminini: noĩa quoq; inſularũ. nauium. vrbiũ. fabularũ. ex ratione ſignificatiõis gñis ſunt feminini. Itaq; quattuor partes cõtinet. Prima eſt. q̄ noĩa inſularũ feminina ſunt. vt Samos. Chios. Leſbos. Verg. j. eñ. poſthabita coluiſſe ſamo. Hora. j. epla. quid tibi viſa chios Bullati notaq; leſbos. Sequitur tñ aliqñ genus terminatiõis. vt Oui. xj. met. ⁊ mytylinei potiũtur littore leſbi. Hora. igit̃ ex rõne ſignificatiõis ptulit leſbos gñe feminino. Oui. eñ. reſpiciens terminationẽ gñe maſculino. Nauiũ quoq; noĩa gñis eſſe feminini poetarũ vſus oſtẽdit. vt cẽtaurus. piſtris. argo. Vergi. v. eñ. Cẽtauro iuebit̃ magna ſcyllaq; cloãthꝰ cerulea. ⁊ ibidẽ. partẽ roſtro pmit emula piſtris. Ibidẽ in buc. erit altera q̃ vehat argo delectos heroas. Noĩa pterea vrbiũ gñis ſunt feminini. vt ſeſtos. abydos. ſagũtos. caſtulo. pneſte. Oui. i epla Leãdri. vel tua me ſeſtos: vel te mea ſumat abydos. Silĩ. li. j. ceu tua ſagũtos igne micet. Idẽ li. iij. fulget pcipuis pnaſia caſtulo ſignis. Ver. viij. eñ. pneſte ſub ipſa. Iuue. qs. timet aut timuit gelida pneſte ruinã. Idẽ tñ. j. geo. terminationẽ reſpiciẽs dixit. pōtꝰ ⁊ oſtriferi fauces tẽtant̃ abydi. Luca. li. iij. obſeſſum Peno geſſit qđ marte ſagũtũ. ⁊ Iu. atq; coronatũ ⁊ petulãs mãdidũq; tarẽtũ. Verg. vij. eñ. qq; altũ pneſte viri. Silĩ. iij. pu. ⁊ celebꝛe oceano atq; alternis fluctibus hiſpal. ⁊ Mar. fluctus paſſeris aut ſupbus anxur. qđ oppidũ etiã gñe neutro ptulit Hora. j. ſer. ipoſitũ ſaxis late cãdẽtibꝰ anxur. Noĩa quoq; poematũ hoc eſt comediarũ tragediarũ ⁊ fabularũ poeticarũ gñis ſunt feminini: vt eunuchus heautõtimorumenos. thyeſtes. eneis. ilias. Terẽ. eas ſe nõ negat pſonas trãſtuliſſe in eunuchũ ſuã. Idẽ. hodie ſum acturus heautõtimorumenõ duplex: q̃ ex argumẽto facta eſt ſimplici: ⁊ ſi cũ Quin. dicã varij thyeſtes cuilibet grecorũ cõparãda eſt. Papi. xij. the. neq; tu diuinã eneida tẽta. ⁊ Perſi. nulla tibi vẽdo iliada. Qđ vero Iu. dixit ſcriptꝰ ⁊ in tergo necdũ finitus oreſtes. ad virũ potius illũ q̃ ad fabulã reſpexit. Sũt q dicãt nomẽ fabule cũ eſt appellatiuũ: debere eſſe gñis feminini. cũ vero ppriũ: retinere genus ſuũ. Nã qđ Verg. buc. geor. neutro gñe inſcripſit: alia figura dictũ eſt. cũ neq; illa pp̃e poemata dicãtur: q̃ Ariſt. autore i li. de arte poeti. debẽt eſſe vnĩꝰ rei ⁊ cõtinuate. ad qđ videt̃ alluſiſſe. Oui. cũ in principio ſue meta. ſcripſit. Primaq; ab origine mũdi: ad mea ppetuũ deducite tẽpora carmẽ. Dicit igitur inſula cincta mari. ad differẽtiã inſule vrbane. hoc eſt noĩa inſularũ: ⁊ nauis i. noĩa nauiũ: ⁊ poema. i. noĩa fabularũ. cũ vrbe i. cũ noĩbus vrbiũ. ſunt gñis feminini ex rõne ſignificatiõis. Dictio nõ nomẽ. Septima regula eſt q̄ dictio q̃ a prima poſitiõe ſua nõ eſt nomẽ: ſi ponatur p noĩe gñis eſt neutri: q̃ regula nõ de pnoĩe ſz de alijs ptibus orõnis itelligitur: q: pnomẽ nõ ponitur p noĩe ſimplr̃: ſed p noĩe pprio tñ. dictiones aũt hmõi aut ſunt verba. aut participia. aut aduerbia. vt hoc amare. viuere. aue. ſalue. vale. Terẽ. i eunu. extrema linea amare nõ nihil eſt. i. amoris. Per. aũt genꝰ expſſit in. j. ſaty. Nrm iſtud viuere triſte aſpexi. i. nrãm iſtã vitã triſtẽ. Mart. aue latinũ chere nõ põt grecũ exprimere. Oui i epla Laodomie. vix illud potuit dicere triſte vale. Participia quoq; vt hoc incõueniẽs. accidẽs. cõtingẽs. antecedẽs. gñis. Intelligo aũt de pticipijs q̃ nõ iũgunt̃ ſubſtãtiuis maſculini aut feminini gñis: cũ exprimunt̃: aut cũ ſupprimũtur. nã illa oriẽs. occidẽs maſculina ſunt: q: itelligit̃ ſol. pfluẽs. pfluẽs. torrẽs eque maſculina: q: ſubintelligit̃ fluuius: aliqñ tñ ſeq̃ pfluẽs dr̃. vt apud Liuiũ. j. ab vrbe. pueros in pfluẽtẽ aquã mitti. Cõtinẽs p̃o femininũ eſt q: terra ſubintelligit̃: cõſonãs q: lr̃a ſed de his cũ de gñe participiorũ differet̃: plura dicemꝰ. Aduerbia quoq; gñis ſunt neutri vt decẽter. belle. euge. ſophos. cras. Perſi. quin optes tepidũ hoc audire decẽter. Idẽ euge tuũ ⁊ belle. nã belle hoc excute totũ. Idẽ ecce aliud cras egerit hos ãnos. Mart. audieris cũ grãde ſophos dũ baſia iactas. Idẽ alio loco. Qđ tã grãde ſophos clamat tibi turba togata. interptatur aũt ſophos ſapienter. Illa quoq; decies. vicies. cẽties. ponũtur ſepe pro noĩe ⁊ ſunt neutrius gñis. Mar. nõ plenũ modo vicies habebas. Idẽ in alio loco. Hic vbi ſit decies mater qđ auara reliquit. Neutras pone notas. Octaua regula ſignificatiõis eſt: qđ noĩa lr̃arũ grece ⁊ latine gñis ſunt neutri: ⁊ hoc q: grece grãmata: dr̃ latine vero elemẽta. vt hoc alpha. beta. iota theta. Mart. eſt operepciũ diſcere theta nouũ. ⁊ Perſius. ⁊ potis es vitio nigrũ pfigere theta. Hierony. in euangelio. Nõ pertranſibit neq; vnũ iota. neq; vnus apex. eadẽ quoq; ratiõe dicemus. omicron. ypſilõ: ⁊ vnũ. a. ⁊ duo. b. tria c. Ex rõne quoq; ſignificationis q: litera generis eſt feminini: literarũ nomina aliqñ genere feminino pferimus. vnde alias appellamus vocales. alias ſemiuocales. alias mutas. alias liquidas. Dicit igitur neutras pone notas. i. lr̃as hoc eſt literarum nomina: ſiue ſint greca ſiue latina. ⁊ ſunt indeclinabilia.

Neutra ſiler: robur: cum ſubere iunge laburnũ.
Inſula cincta mari: nauis: cumq; urbe poema.
Foeminei generis ſunt cauſa ſignificati.
Dictio non nomen pro nomine ſit tibi neutra.
Neutras pone notas ſeu grecas ſiue latinas.
Sepe tamen profert muliebre ſermo latinus.

Regulę terminationis:

Nomen quod ſit in. a. finitum: dic muliebre.
Accedũt maribꝰ popa uẽter: ſcriba: laniſta.

Nomẽ qđ ſit in. a. Propoſitis reglis gñalibꝰ ad cognoſcẽdũ genꝰ noĩm ex rõne ſignificatiõis. nũc qđ reliquũ eſt quoq; ſub nulla ex illis regulis cõtinet̃: p terminatiões ordinis alphabetarij diſponit: ſic tñ vt prius vocales deinde cõſonãtes digerãtur. Dicit itaq; in pmis q̄ noĩa terminata i. a. gñis ſunt feminini. vt hec muſa. grãmatica. terra: fortũa. Excipiunt̃ pauca gñis maſculini popa cũ p vẽtre ppigui accipit̃. nã gñis eſſe maſculini. Phocas teſtat̃. dixit aũt popa vẽter alludẽs ad illud Per. aſt illi tremit omẽto popa vẽter. Pope etiã dicebãtur miniſtri ſacrorũ ſiue victimarij. Prop. li. iiij. ſuccictiq; calẽt ad noua ſacra pope. Spartia. in geta. pcuſſit iquit hoſtiã popa noĩe Antoniꝰ Per. itaq; nõ tã ppigui ⁊ obeſo q̃ p phagone ⁊ heluone vẽtre dixit. aſt illi tremit omẽto popa vẽter. Scriba. laniſta.

Et notandum q̄ nomina vrbium aliq̃ declinant̃ in numero plurali terminata in. i. et maſculina vt burgi. orum. ... et aliq̃ terminant̃ in e. et ſunt feminina vt athene. arum. aliq̃ terminant̃ per. a. et ſunt neutra vt Ieruſolima. orum. ...

Scurra.lixa.qꝛ noĩa ſunt officioꝝ ad ſolos mares ꝑtinẽtis:ideo ſub gñe tñ maſculino ponũt. Adria quoqꝫ ꝓ mari ſiue adriatico ſinu ſemꝑ maſculinũ repit. Luc.i.v.ſonat ionio vagꝰ adria põto. Hora.ij.car. Adria diuiſus obiecto remittas ꝗrere.⁊ in.iij.improbo iracũdioꝛ adria.⁊ in eodẽ.dux inqeti turbidus adrie. Sene.i thyeſte. aut ſeuo rapidus freto vẽtoſi tumoꝛ adrie. Priſ.impibegeſi.necnõ ſinus adria vaſtus. Uacia.pãſa.verna.rabula.cacula.agrippa ⁊ ſi rõne ſignificatiõis ad mares feminaſqꝫ ꝑtinere pñt:nunꝙ tñ niſi de maſculinis dñr. Noĩa quoqꝫ greca venĩctia a noĩbus terminatis in es.ꝗ ad primã noĩs declinationẽ latinã referunt gñis ſunt maſculini:quẽadmodum ⁊ apud grecos erãt. vt hic ſcythes.e. ſcytha.e. hic nautes.e.nauta.e.hic ſophiſtes.e.ſophiſta.e.⁊ hic poetes.e.poeta.e.hic ꝓphetes.e.ꝓpheta.e hic thecnites.e. thecnita.e.hic ſarmates.e.ſarmata.e.hic getes.e. geta.e. ãmonites.e. ammonita.e. moabites.e.moabita.e. Hora.ij.car.quid bellicoſus cantaber aut ſcythes. Cic.v.tuſ. Scythes anacharſis potuit pro nihilo pecuniã ducere

Scurraq; cum lixa:ſinus:adria:uacia:panſa.
Vernaq; cũ rabula:caculaq;:agrippaq; iunges.
Et quod ab es greco conſtat ueniſſe latinum.
Cuius fœmineum plerumq; fit in tria uel.tis.
Quod declinatum dat tertia:dicito neutrum.
Compoſitum a uerbis:eſto:commune duorum.

Idẽ in academicis.at quis eſt nũc ſophiſtes:ſic eni appellant qui oſtẽtatiõis aut q̃ſtus cauſa philoſophãtur. Verg.in v.cõſilijs pare q̃ nũc pulcherrima nautes dat ſenioꝛ.nautes eñ nauta interpretat. vnde ⁊ Propertius nauta cognominatus eſt:qꝛ ex familia nautarũ fuit. Deute.xxiij.ammonites ⁊ moabites etiã poſt decimã gñationẽ nõ intrabũt eccleſiã dñi.⁊ eodẽ modo de reliquis que oĩa ſub hac terminatiõe gñis ſunt maſculini. nã feminina in.tis. vel in tria exeunt.vt ſcytha.e.ſcythis.idis. Oui.v.meta. Exercere artes ſcythides memorãtur eaſdẽ. Eodẽ modo nauta.e.nautis idis.ſophiſta.e.ſophiſtis.idis.poeta.e.poetis.idis ꝓpheta.e.prophetis.idis.vel propheteſſa. Perſius. coruos poetas ⁊ poetidas picas:nõ poetridas:vt quidã codices habẽt. Iſraelita.e.iſraelitis.idis. Leuit.xxiiij. Ecce nũc egreſſus filiꝰ mulieris iſraelitidis quẽ peperat de viro egyptio inter filios iſrael.iurgatus eſt in caſtris cũ viro iſraelita. Sedulius quoqꝫ leuitis gẽs dixit in paſchali. Ambro.tñ in euãgeliũ Luce cũ loqret de Eliſabet ⁊ Maria cognata:inquit:qꝛ ambe iſraelite erãt:ſed ſuſpicamur mẽdũ eſſe.qꝛ idẽ paulopoſt dixit: vtiqꝫ Ruth itrauit in eccleſiã:⁊ facta eſt iſraelitis. Prudentiũ vero nulla ratio excuſare põt:cũ in pſychomachia dixit:ſodomita libido.⁊ in vita Emetherij ⁊ Celedonij martyrum hymniſtas idẽ dixit. Madianites.itis. Nume.xxv. Mulier madianitis: ꝗ pariter interfecta eſt: vocabatur cozbi.⁊ pauloante.qui occiſus eſt cũ madianitide. Iezraelita.itis.carmelita.itis. Parali.j.cap. iij. Dauid habuit primogenitũ ammon ex achinoe iezraelitide:ſcd̃m Daniel de abigail carmelitide. Iudicũ.iiij.erat aũt delbora ꝓphetis.⁊ Lucas.eodẽ interprete.erat anna ꝓpheteſſa.pro quo in greco habetur prophetis. A moabita quoqꝫ idẽ Hiero.fecit moabitis.idis.li. Ruth.ſepe.vt hec eſt moabitis ꝗ venit cũ noemi de regione moabitide.a Sauromata.atis Põponius mella.li.iij. Amazones:quas ſauromatidas appellabãt.⁊ a ſarmata.atis.idis. Mar. Venit ⁊ epoto ſarmata paſtus equo. Oui.j.de põto. Terreat ⁊ manes ſarmatis vmbra meas. Dicimus tñ a cythariſtes.riſta. iſte. ⁊ cythariſtris.iſtrie.tympaniſtes.niſta.e.tympaniſtria.iſtrie.pſaltes.pſalta.e.pſaltria.e.cymbaliſtes.liſta.e.cymbaliſtria.e.ſambuciſtes.ciſta.e.ſambuciſtria.e. Liui.ab vrbe condi.li.xxxix. Tũc pſaltrie ſambuciſtrie: ⁊ conuiualia ludionũ oblectamẽta. Iuue.ꝗ pſaltria penẽ maioꝛẽ intulerit. Quin.maſculino vſus eſt li.j.ſi pſaltes inquit ⁊ geometres multa dicit dediſſe.ab eo quoqꝫ qḋ eſt tympaniſtes iſtria.fecit Hiero.in pſal. In medio inquit iuuenculaꝝ tympaniſtriaꝝ. Illud etiã cõſiderandũ eſt nullũ eſſe nomẽ latinũ:qḋ in iſta terminet.vt ignari latini ſermonis dicũt. artiſta. terminiſta.licet tñ a grecis hmõi denoĩatiua formare:vt hic canoniſtes vel canoniſta.origeniſtes vel origeniſta. quoꝝ feminina mittũt in.tis.vt canoniſtis.idis.origeniſtis.idis. Rõne quoqꝫ ſignificatiõis iueniũtur noĩa mõtiũ in hac terminatione gñis maſculini. Oui.in ibin.vtqꝫ dedit ſaltus ⁊ ſumo theſſalus oſſa.in eodẽ. Plurima ꝙ flãma ſicanus ethna vomit. Idẽ tñ alibi terminationẽ reſperit dicẽs. Ingeſtaq; olympo ardua deuexũ peliõ oſſa tulit. Qḋ declinatũ.ꝗ tertie declinatiõis noĩa in.a.terminata gñis ſunt neutri. vt hoc emblẽma.atis.toreuma.atis.peripetaſma atis. ſchema.tis. Antiquioꝛes tamẽ per primã declinationẽ ſub feminino gñe ꝓtulerũt.vt Plau.in perſa.cũ decoꝛa ſchema. Laberius nec pythagoꝛeã dogmã doctus. Põponius:liber diademã dedit. Oui.tñ ſingulari exẽplo polẽta poſuit in genere neutro cũ ſit latinũ declinationis prime. Ait.n.meta.v.dulce dedit teſta qḋ coxerat ante polẽta. ⁊ paulopoſt cũ liqdo mixta pſudit diua polẽta. Tolerabilius nři mãna.mãmona.⁊ paſcha neutro gñe protulerũt:cũ ſint barbara ⁊ indeclinabilia:ꝗꝙ ſunt qui paſcha declinari contẽdant tũ per primã tũ per tertiã. Cõpoſitũ a verbis.ꝗ noĩa a verbis cõpoſita:quoꝝ ſignificatio ad mares ⁊ feminas ꝑtinet cõia ſunt duoꝝ generũ ſub hac terminatione. vt a gigno.is.hic hec terrigena.e.alienigena.e.a colo.is.hic hec celicola.e.agricola.e.a venio.is.hic hec aduena.e. conuena.ne.a ſequoꝛ ſequeris.hic hec aſſecla.e.pediſſequa.e.a fugio.is.hic hec transfuga.e.perfuga.e.ab ago.is.hic hec auriga.e.a cedo.is.hic hec homicida.e.parricida.e.a lego.as.hic hec collega.e. Phocas ſub gñe poſuit maſculino pleraqꝫ ex huiꝰ vt aſſecla.collega.transfuga.perfuga.homicida.parricida quaſi non ⁊ ſequi aliũ: ⁊ eſſe ex corpoꝛe alicuius collegij.⁊ transfugere ad hoſtes:⁊ parentẽ cedere ad feminas etiam multomagis pertineat ꝙ aurigam eſſe cũ Verg.li.xij eñ.dicat:nec currus viꝙ videt aurigamqꝫ ſoroꝛẽ. Qḋ vero quidã dicũt verbigenã ex ratione ſignificatiõis eſſe tñ generis maſculini:qꝛ vnus tantũ Chriſtus Ieſus eſt verbigena:nihil ad grãmaticũ pertinet:qui recte poterit dicere ſolẽ verbigenam.lunam verbigenam.quid qḋ nec Chriſtus verbigena debet appellari cũ non ſit verbo genitus. quin potiꝰ ipſe ſit verbũ genitũ:qꝛ generatione interna dicit a patre: ⁊ per qḋ reliqua omnia creata ſunt:dicẽte ſacra ſcriptura. verbo dñi celi firmati ſunt. Oĩa ergo preter vnũ Chriſtum ſunt verbigena.i.verbo genita.quẽquidẽ a gigno cõpoſita illo modo ſignificãt terrigena ex terra genitꝰ.martigena ex marte genitus. Iunonigena ex iunone genitus. ex ꝓportione igit verbigena verbo genitus qḋ de Chriſto an recte dicat iſti viderint:quibus nõ magis aſſentioꝛ ꝙ Prudentio qui in ode ante cibũ ſcripſit:o crucifer bone omĩps pie verbigena.qḋ ipſe quoqꝫ in hymno natalis chriſti interꝑtat dicens. Ex oꝛe quãlibet pr̃is ſis oꝛtus ⁊ verbo editus:inueniunt ꝗdã ex his noĩbus neutro generi adiuncta: vt qḋ pauloante diximus oĩa verbigena.ſed figurate:vel potius ꝙ antiquioꝛes hmõi noĩa ꝑ tres terminationes ⁊ tria gña declinabãt. Pacuuius.caprigeno generi gradibus greſſio eſt.⁊ Cice. in prognoſticis. caprigeni generis cuſtos. Actiꝰ ex taurigeno ſemine oꝛtam fuiſſe.⁊ hac ratione Valerius maxi.in.j.li.dixit.duo eiuſdem generis alienigena exempla.

Neutrũ nomẽ in.e.ꝙ noia latina terminata in.e.gñis ſunt neutri.vt hoc mare.cubile.monile. ⁊ a noibus adiectiuis
duoꝝ generũ cõibus ſub hac terminatiõe.is.vel maſculinoꝝ in.er.foemininoꝝ in.is.neutra p.e. vt hic haec breuis ⁊
hoc breue.hic alacer.haec alacris,hoc alacre.vel hic ⁊ haec alacris hoc alacre.graeca tamen generis ſunt foeminini.vt
haec libye.es.ſynechdoche.es.pẽtecoſte.es.Nerine.es.Vnũ nomẽ in.i.ꝙ noia in.i.deſinentia gñis ſunt neutri:q̃q̃
Priſcianũ ſecuti vnũ tñ poſuimus hoc gũmi.Pli.li.xiij.gũmi optimũ eſſe ex aegyptia ſpina conuenit.Vermiculatũ
purum.deterius ex amygdalis amaris.peſſimũ ex pru
nis.Colu.lib.xij.de re ruſti.genere foeminino eſt vſus
ſub terminatione.is.ſatius eſſe inquit noua dolia gum
mi liquida perluere.⁊ infra ſerias craſſa gũmi liuerũt:
⁊ iterum talis materies:qualis eſt gũmis.Eodem mo
do ſinapi gñi neutro poſuit Phocas.vnde Seren⁹.ſe
pius ergo decet mordax haurire ſinapi:atq; in hũc mo
dum ſemper vſus eſt Cornelius celſus.Reperitur ta
men ⁊ ſinapis gñe foeminino.Plau.in.pſeu.teritur ſi
napis ſcelerata.⁊ Colume.ſeq; laceſſenti fletũ factura ſi
napis.ami quoq; moly.meli.⁊ quedam alia noia pere
grina ſub hac terminatione in gñe neutro reperiũtur ꝓ
lata.Pli.li.xx.eſt cumino ſimillimũ:qḋ graeci vocant
ami.quidã vero Aethiopicũ cuminũ.Vg.i priape.quẽ
cur moly vocãt:mẽtula moly fuit.meli quoq; qḋ mel
interptatur:huius gñis eſt:ſed nõ repitur apud nos ni

Neutrum nomen in.e.Muliebria ſint tibi graeca.
Vnum nomen in.i.ſed neutrum dicito gummi.
O finita dabis maribus uelut unio gemma.
Foemineis iunges per io nec habentia corpus.
Additur atq; caro:coenatio:portio:quodq;.
Deſinit in.do.go.Tamẽ haec ſunt maſcula ꝑdo.
Ordo:pedo:comedo:ſpado:udo:cardoq; cerdo.
Et cudo:burdoq;:harpago:mango:ligoq;.
Ad duo cõmunis homo nemo iunge latronem.
Eſt comune trium praeſto quod ſum comitatur.
Neutrum nomen in.u.cornu eſt pro teſte geluq;.
C.D.neutra dabis.reperis tamen haec quoq; raro.

hoc nomen homo aliq̃ [illegible] … debet homonem

ſi in cõpoſitione.vt melilotos.melimelũ.Nihili vero ⁊ hmõi huiuſcemodi genitiui ſunt caſus:ab eo qḋ eſt nihilum ⁊
modus:quemadmodũ frugi ⁊ mancipi datiui:ab eo qḋ eſt fruges ⁊ manceps.vnde apud Plautũ ſaepe legimus.eſt
vir bonae frugi.Ergo haec nomina non ſunt cõia triũ generũ:vt dixit Phocas,ſed quẽadmodũ Priſcia. obliqui ca
ſus figurate cũ omnibus caſibus adiũcti.O finita.ꝙ noia in.o.deſinentia gñis ſunt maſculini.vt hic ſermo.hiſtrio.
vnio pro gẽma vel margarita potius grandiori.nã pro vnitate ſi vſpiam reperiretur.gñis eſſet foeminini.ergo addi
dit gẽma.vt ſignificaret lapillũ rẽ corporeã.Sed autore Phoca.i.ante.o.habẽtia q̃ rẽ incorpoream ſignificant:gene
ris ſunt foeminini.vt haec religio.rebellio.talio.perduellio.⁊ q̃ dñr verbalia.vt lectio.auditio.Caro quoq; gñis eſt
foeminini:quã antiquiores haec carnis declinabãt.Liuius in odyſſea:carnis ait:vinũq; qḋ libant.Liuius.xxvij.ab
vrbe con.carnis q̃ dari debet data non fuerat.Coenatio ꝓterea.i.locus vbi coenamus ⁊ ſi rem corporeã ſignificat:ni
hilominus tamẽ generis eſt foeminini.Mar.mica vocor.quid ſim cernis.coenatio parua.Portio quoq; q̃ñ rei cor
poreae pars eſt corpus ſignificat tñ ſemper generis eſt foeminini:ſuperioribus etiam annumerantur deſinentia in do.
vel in.go.vt haec albedo.fortitudo.formido.ferrago.fuligo.virgo quã nemo vnq̃ apud autores idoneos legit ma
ſculino genere:etiam ſi de Ioanne euangeliſta noſtri dicant:ꝙ illi virgini Chriſtus virginem matrem cõmendauit.
Ab hac exceptoria regula rurſus excipiuntur pauca nomina:quae duobus verſibus continẽtur:quoniam gñis ſunt
maſculini.vt hic predo.⁊c.ordo.inis.pedo.onis.ideſt qui pedes habet grandio:es.comedo.onis.qui nimium come
dit.ſpado.onis.vdo.onis.Mar.in diſticho.cuius titulus eſt vdones Cilices:⁊ in digeſtis titulo de auro ⁊ argento
legato.l.argumento.alia inquit eſt cauſa vdonũ.qui vſus calciamentorum praeſtant.Cardo.inis.cerdo.onis.cudo.
onis.Silius lib.viii.puni.Spicula bina gerunt capiti cudone ferino.capitis eſt armamentum ex corio.burdo.onis.
etiam his iungitur.vt digeſtis titulo de legatis.iij.l.item legato.ſella inquit vel burdones.iiij.quoq; regum lib.cap.
v.harpago.onis.Liui.xxx.ab vrbe con.aſſeres ferreo vnco praefixos harpagonas vocant milites.Plautus.noui ego
hos harpagones.mango mangonis.ligo ligonis.Ad duo cõmunis homo.ꝙ haec tria noia.homo.inis.nemo.inis.
latro.onis.cõia ſunt duoꝝ generũ.Verg.i.aeñ.nec vox hominẽ ſonat.o dea certe.Teren.in andria hoc ego ſcio vnũ:
neminem peperiſſe hic.Titinius qḋ rogas neminem decet bonam.Latro quoq; a neotericis cõis duorum generum
ponitur:cum apud idoneos autores nunq̃ foeminino genere reperiatur.ſicut nec leo:q̃q̃ dicat Seruius eſſe cõe duo
rũ generũ.⁊ fullo cũ eodem autore non mittat foemininum in.a.niſi ſit vſurpatum.Nec diſſimulandus eſt hoc in lo
co circulus:quem praeter vnum Phocam grãmatici omnes fecerunt:in genere ſupponentes declinationẽ:⁊ in decli
natione genus.Nam quomodo reliqui omnes grãmatici ꝑcepta tradiderunt:nunq̃ omnino ſcire poterimus noia i.
do.vel in.go.deſinentia cuius ſint gñis.aut quẽadmodũ mittũt gnũ.Eſt commune trium praeſto.ꝙ hoc nomen inde
clinabile praeſto cõe eſt trium generũ:⁊ ſemper iungitur huic verbo ſum es fui.vt praeſto ſum.praeſto fui.pro ꝑſens ſum.
praeſens fui.Cicero in epiſtolis ad Appium.fabius legatus mihi praeſto fuit.reperitur etiã praeſto eſt pro efficax eſt.vt
Celſus lib.vj.neq; medicamentũ praeſto eſt.i.praeſens ⁊ efficax.Pſeudo propterea nõ poſuimus:qui nuſq̃ eſt niſi in cõ
poſitione.vt pſeudoprophetes.pſeudoſtomos.pſeudographia.Neutrum nomẽ in.u.ꝙ nomina in.u.deſinẽtia gñis
ſunt neutri.vt hoc cornu.veru.pecu.gelu.penu.tonitru.Oui.ix.meta.rigidum fera dextera cornu dũ tenet.declinat
quoq; hic cornus.us.genere maſculino.Luca.in.vij.cornus tibi cura ſiniſtri.Celſus.lib.vj.ceruini cornus combu
ſti.⁊ paulopoſt.q: cornũ habet.Plinius quoq; multis in locis hoc genere ⁊ declinatiõe eſt vſus.Dicimus quoq; hoc
pecu.⁊ hoc pecus.oris.Pli.li.viij.natura.hiſt.equinoctio verno ⁊ caetera pecua admittitur.ab eo quod eſt pecu dicit
pecua.hoc gelu ⁊ hic gelus.Lucre.lib.vij.q: ſaeue gelus qḋ cõtinet in ſe emittit.Actius in prometheo.ꝓfuſus flami
ne hiberno gelus.Hoc genu ⁊ hoc genus.i.Verg.i.aeñ.nuda genu nodoq; ſinus collecta fluentes.Idem in.v.genua
aegra trahentem.Cicero in ara.iam dextrum genus ⁊ decoratã lumine ſuram.Idem in eodem.tertia ſub cauda ad ge
nus ipſum lumina pandit.ac rurſus ibidẽ.ac propter laeuũ genus omni ex parte locata.Hoc tonitru ⁊ hic tonitrus.
Pli.li.xxxvj.tonitru intus terribile exiſtat.Oui.i.meta.humanas motura tonitrua mentes.Idem.i.de triſtibus hoc
mihi nõ ouiũ fibrae tonitrus ve ſiniſtri.Silius li.xij.puni.fulminaq; ⁊ tonitrus ⁊ nymbos concitat aer.C.D.neutra
dabis ꝙ noia deſinẽtia in.c.vel in.d.gñis ſunt neutri.vt hoc lac.halec.aliud.qḋ.qd.⁊ de ꝓnoibus id.illḋ.iſtud.nec
alia ſorſe inuenies.Antiquiores tamen hoc lacte lactis declinabant:a quo videtur abſciſſum fuiſſe lac.Plau.in me

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

nechmis. neq; lacte eſt lacti mihi credere vſq; ſimilius. haec lactis. aliud ſignificat. eſt enim inteſtinū: ꝑ qd̄ labitur cib⁹ Titinius craticula. cerebellū: lactis agnina: ſed magis vtimur in plurali. Pli. li. xj. a ventriculo lactes in hoīe ⁊ oue: per quas labitur cibus. Pōpeius. oro te per lactes tuas. Halec quoq; ⁊ haec alecis poſſe declinari Priſci. autoritate ꝓbi grāmatici cōfirmat id qd̄ ⁊ nos fatemur: ſed qd̄ vtrūq; putat nomē eſſe piſcis: id nos aſſeuerāte negamus. cū halex piſcis ſit: ex quo ſale macerato exudabat ſanias: q̄ vtebātur ꝓ ſalſamēto: qd̄ dicebatur halec. ſed de piſce. Mar. halecem ſed quā protinus illa voret.

Al neutrum pones. tamen hic ſal debet habere.
Et duo ſunt neutris cum melle fel annumeranda.
Nil nihil eſt neutrum. uigil & pugil eſto duorum.
Solus in ol. eſt ſol. Hic conſul dicitur eſſe.
Sed tamen ad duo ſunt cōmunia præſul & exul.
Sit commune trium tibi nequam. nec uariatur.
Vm neutris iunges. exemplo ſit tibi templum.
Græcū nomen in. an. & in. in. ſit ſemper & eſt mas.
En dabitur neutris. ſed ſunto maſcula: lichen:
Ren: ſplen: atq; lyen: attagen: cū pectine flamen.
Addis hymen. & quod cano cōponit tibi nomē.
Nomen in. on. grecum tibi ſit: maribuſq; repones.
Ex his pauca tamen ſunt fœmineis adhibenda.

Cato de re ruſt. vbi olee comeſe erūt. halecē dato. Colume. diminutiuo vſus eſt dicens: in eſcam piſciū præberi cōuenit haleculas putremq; ſardinā. ⁊ paulopoſt. haleculā inquit modo captam. Theodo. in lib. de animali. halecē interpretat̄ menā. Halec vero pro ſalſamēto poſuit Hora. in. j. ſer. ſiler. halec aecula coa. ⁊ in. ij. ego faecem cogitare primus ⁊ halec. Halex quoq; gn̄e foeminino poſuit Pli. lib. ix. Mart. apicius inquit: e fecore mulorꝫ halecē excogitare ꝓuocauit: cuius ntr̄ū nō eſt halecis. vt Priſc. putauit: ſed halex. vt Pli. li. xxxj. vnguiū ſcabriciā tollit halex. ⁊ ibidē vitiū gari eſt halex imperfecta nec colata faex. Al neutrū pones. ꝙ noīa in al. deſinentia gn̄is ſunt neutri vt hoc tribunal. ceruical. vectigal. animal. iupcal. Vnū tamē reperit̄ gn̄is maſculini hic ſal. Pli. li. xxxj. aiunt dentes nō erodi nec putreſcere: ſi quis cotidie mane ieiunus ſalē contineat: donec liqueſcat. Saluſt. in iugur. nec ſalem. nec alia irritamenta gulae querebant. ⁊ illud Teren. in eunu. qui habet ſalem qd̄ in te eſt. i. que res. Antiquiſſimi tamē ⁊ iuniores neutro genere protulerunt. vt Afra. quicquid loquimur: ſal merū eſt. Sere. ſal. niueū ſumes: bacticū qd̄ noīe dicūt. Et lucas Hiero. interprete: bonū ſal eſt. ⁊ Aug. qd̄ ſi ſal infatuatū fuerit. Et duo ſunt neutris. ꝙ in el. duo tm̄ reperiuntur noīa gn̄is neutri. hoc mel. hoc fel. Nil nihil eſt neutrū. ꝙ hoc nomē nihil atq; ab eo abſciſſum nil. gn̄is ſunt neutri. Vigil ⁊ pugil cōia ſunt duorꝫ generū ex rōne ſignificatiōis. ⁊ ſi Phocas ⁊ Priſ. pugilē ſub gn̄e tm̄ maſculino poſuerīt. Aug. in libel. de grāmatica inſta ntās exēs in cōibus vigil ⁊ pugil. aſſertq; illud Terē. in eunu. ſi q̄ paulo eſt habitior: pugilē eſſe aiunt. nam ⁊ foeminas pugillatu exerceri ſolitas Iuue. oſtēdit in. ij. ſatyra. luctātur paucae. comedūt colipbia paucae. ⁊ in. vj. Aſpice q̄ fremitu mōſtratos ꝑferat ictus: ⁊ quāto galeę curuet̄ pōdere. ⁊ q̄ ſequunt̄. Mugil. ilis. ⁊ mugilis. lis. declinat̄. Phocas mugil declinat. vt Pli. li. ix. nat. hiſt. mugil ⁊ lupus mutuo odio flagrāt. Iuue. quoſdā moechos ⁊ mugilis itrat. Sil neutro gn̄e pigmēti genus eſt. de quo multa Pli. li. xxxiiij. ſil inqt cęruleum. ſil ꝓprie limus eſt. Solus in ol. eſt. ꝙ in. ol. vnū tm̄ eſt maſculinū: hic ſol. Vnū quoq; eiuſdē gn̄is in. ul. vt hic cōſul. ⁊ qd̄ Enni⁹ apud noniū dixit mortalē ſummū fortuna repēte reddit ſummo regno famul vt optimus eſſet. ꝓ famul⁹ famul. is. dixit. ea nāq; dignitas virorꝫ tm̄ fuit. Praeſul tm̄ ⁊ exul cōia ſunt duorꝫ generꝫ. Mac. j. ſat. luna q̄ corporꝫ ꝑſul eſt. Sed ſeduli⁹ in paſcha. ēt neutro iungit. ligno ꝑſule dicēs. Sit cōe triū neq̄. ꝙ in. am. vnū tm̄ repit̄: qd̄ eſt cōe triū generꝫ ⁊ eſt indeclinabile: qd̄ ipſū argumēto eſt nullū nomē in. am. terminatū poſſe declinari. Vm neutris iūges. ꝙ in. um. deſinētia gn̄is ſunt neutri. vt hoc tēplū. regnū. donū. bellū. tectū. Graecū nomē in. an. ⁊ in. in. ꝙ nomina in. an. ⁊ in. in. deſinētia oīa ſunt gn̄is maſculini. vt hic peā. acarnā. delphin. Peā igit̄ ꝓ phoebo manifeſtū eſt gn̄is eſſe maſculini. Sed ⁊ pro hymno apollinis eiuſdē gn̄is eſt. Vg. in. vj. laetūq; choro peana canētes. ⁊ Sili. herculeū paeana canūt. Acarnā ꝓ ꝓpꝛo epirotarꝫ. Vgi. v. gn̄. quorꝫ vn⁹ acarnā. Delphin q̄ ⁊ delphis ⁊ frequēti⁹ delphin⁹ dr̄. Perſ. ⁊ q̄ caeruleū dirimebat nerea delphin. Auie. in ara. tū curu⁹ caudā ſubit inter ſydera delphis. Iuue. q̄tū delphinis balęna britānica maior. En dabit̄ neutris. ꝙ nomina terminata in. en. gn̄is ſunt neutri. vt hoc fulmē. flumē. nomē. ſemē. glutē. munimē. ſolamē. Maſculina tm̄ ſunt hic lichē. Mar. li. xj. nec triſte mētū ſordidi de lichenes. interꝑtat̄ aūt impetigo. Pli. li. xx. impetiginē inqt ⁊ ſcabiē: q̄s pſorē ⁊ lichenē vocāt. Vtit̄ quoq; hoc noīe Hippocrates in aphoriſmis ⁊ Galenus multis in locis. Hic rē. Cel. li. iiij. renes diuerſi: q̄ lūbis ſub imis coxis in haerēt a parte earꝫ reſimi. dr̄ quoq; hic riē teſtib⁹ Phoca ⁊ Priſc. Hic ſplē hic lyen vl̄ lyēnis. Cel. li. iiij. lyen ſub ipſo ſepto a ſiniſtra parte. ⁊ ibidē. at lyenis vbi effectus eſt. Attagē auis: q̄ ⁊ attagena dicitur. Hora. in epodo. nō attagen ionicus iucūdior. Mar. cōeq; duobus attagenā. in diſtichis ionicarū guſtus attagenarꝫ. attage. es. Hiero. in epl̄is. tu attagen ructas. Pectē pro piſce ⁊ pube ⁊ inſtrumento quo lana ⁊ capilli pectuntur: ſub genere maſculino poſuerunt omnes grāmatici. Pli. in. ix. pectines in mari ex eodem genere habentur. reconditi ⁊ ipſi in magnis frigoribus. Seruius in illud Verg. in. vj. aeñ. iam pectine pulſat eburno. pectē pro plectro gn̄is eſſe neutri dicit. Nam qd̄ Iuue. in. vj. ſatyra dixit. inguina traduntur medicis iam pectine nigro. pro pube. ⁊ Vg. in. vij. aeñ. arguto tenues percurrens pectine telas pro inſtrumento textorio: nō poteſt diſtingui genus cū eadē ſit terminatio maſculini ⁊ neutri in ablatiuo ſcdae declinationis. Flamen pro ſacerdote maſculo. Sueto: in Caeſare: flamē dialis deſtinatus: nam pro foemina flaminica vl̄ flaminia dicimus. Flamen vero pro vēto gn̄is eſt neutri. Cice. in ara. inferior paulo eſt aries ⁊ flamē ad auſtri. Hymē ꝓ deo nuptiarꝫ ꝓſide gn̄is eſſe maſculini vl̄ ex ſignificatione gn̄ali pōt intelligi eiuſdē quoq; gn̄is eſt ꝓ tenui illa mēbrana q̄ infantes aliq̄ñ naſcūtur inuoluti. ꝓ mēbrana ēt poſuit Ariſt. in. ij. lib. de aīa. Et qd̄ cano cōponit. ꝙ ab hoc verbo cano. is. cōpoſita ſub hac terminatiōe maſculina ſunt: q̄ oīa mittūt foemininum per. a. vt hic tubicē. haec tubicina. tibijcen. tibijcina. fidicē. fidicina. lyricē. lyricina. ſiticen. ſiticina. oſcen quoq; oſcinis ex ꝓportione oſcina mittet foemininū. Hora. in car. oſcinem coruū prece ſuſcitabo ſolis ab ortu. Nomē in. on. graecū. ꝙ noīa in. on. deſinētia graeca ſunt oīa gn̄is maſculini. vt hic canon. daemon. daphnon. platonon. lacō. horizō biſon. Pli. li. xxxiiij. q̄ canona artifices vocāt lineamenta artis ex eo petentes. Plinius iunior in epiſtolis. quid platanon opaciſſimus. Martia. daphnonas platonas ⁊ aerias cypariſſos. Idem. caeſus matre iubente lacon. cuius foemininum eſt lacena. Iginius horizon circulus appellatur is: qui terminat ea quae perſpici aut videri nō poſſunt

Martia. ceſſerũt illi bubalus atq̃ biſon. Pli. li. viij. inſignia boum ferarũ gñia biſontes iubatos. Unũ. tñ ſub hac terminatione reperitur foemininũ ſindon. onis. nã vrbiũ nomina vt babylon. calydon. pleuron ad vrbiũ regulã generalẽ referẽda ſunt. Barbiton vero gñis eſt tñ neutri. barbitos foeminini. q̃re apud Oui. in epla Sapphus legdũ: nõ facit ad lachrymas barbitos vlla meas. nõ barbitõ. Sindõ gñis eſſe foeminini Mar. li. xj. demõſtrat cũ dicit: quo tu quo liber ocioſe tendis cultus ſindone nõ cotidiana. ⁊ illud ex Euãg. Matth. xxvij. inuoluit eũ in ſindone mũda. Sydon vero vrbis nomẽ ad regulã generalẽ referẽduz eſt. Luca. in. iij. precioſaq̃ murice ſydon. Python ſerpentis quẽ Apollo occidit nomen: plaerumq̃ generis maſculini. vt Oui. j. met. ſtrauit ⁊ innumeris tumidum pythona ſagittis. tamen genere foeminino dixit Tibullus vbi delphica pythoñ. Eſt neutrum qđ. Cũ nomina in. on. deſinentia aut ſint ſecundae declinationis: aut tertiae. aut indeclinabilia: ⁊ quemadmodum diximus tertiae declinationis nomina omnia ſint maſculina pter q̃ ſindon: reliquum eſt vt ſcdę declinatiõis omnia ſint neutra. vt hoc ilion. epithetõ. antithetõ. Vergi. ij. aen. ceciditq̃ ſupbũ ilion: qđ etiam ſub alia terminatione foemininũ reperitur. vt apud Oui. ſed mihi quid prodeſt veſtris diſiecta lacertis ilios. ⁊ q̃ noſtri nõ ſunt auſi declinare generis ſunt neutri. vt diapaſon. diateſſaron. diapenidion. Nomen in. ar. q̃ noĩa in. ar. deſinẽtia

Eſt neutrum quod non declinat tertia nomen.
Nomen in. ar. neutrum ſed par tria debet habere.
Er. finita tibi ſunt maſcula. neutra tamen ſunt.
Spinther: iter: ruder: laſſer: piper: atq̃ papauer.
Et cum uere ſiſer: uber: cicer: adde cadauer.
Zinziber: & tuber: cum matre reponito linther.
Commune eſt pauper cũ pubere: degener: uber.
Ir. maribus iunges: hir: gadir: ſint tibi neutra.
Maſcula ſunt & in. or. Muliebris ponitur arbor.
Neutra dabis tñ cor: ador: cũq̃ equore marmor
Collatiua duplex retinẽt genꝰ. & memor & autor
Et quod componit corpuſq̃: colorq̃: decuſq̃.

generis ſunt neutri. vt hoc puluinar. nectar. torcular. inſtar. laquear. lacunar. iubar. qđ Ennius apud Priſc. maſculino gñe protulit dicens. interea fugit albus iubar hyperionis curſum. Lar quoq̃ pro domo p metonymiã vt diximus gñis eſt eiuſdẽ cuius ⁊ deus. Par vero ⁊ ab eo cõpoſita cõpar. impar. diſpar. ſuppar. ſepar. ex rõne ſignificatiõis cõia ſunt triũ generũ. Reperit quoq̃ par ſubſtantiuũ in gñe neutro. Luca. in. vj. parq̃ ſuũ videre dei. ⁊ Hora. ij. ſer. ludere par impar: equitare in arũdine lõga. Hepar grecũ eſt: qđ ad nos nõ ptinet. Er. finita tibi. q̃ noĩa in. er. deſinẽtia generis ſunt maſculini. ſiue illa ſint ſcdae ſiue tertiae declinatiõis: vt puer. eri. magiſter. tri. anſer. is. paſſer. is. Veſper. is. nuſq̃ enim q̃ ego ſciã gñe neutro reperit: qđ plaeriq̃ ex iunioribus grãmaticis dixerũt. Vgi. j. geor. deniq̃ qd veſper ſerus vehat. Idẽ in. iij. cũ frigidus aera veſper tẽperat. Vale. Flaccus. iiij. argonau. iam frigidus ethere veſper. Idem in. vij. te quoq̃ theſſalico iam ſerus ab aethere veſp. Neutra vero ſunt q̃ hic digeruntur. Spinther, eris. qđ fibulã ſiue armillã in mũdo muliebri ſignificat. Plau. in menech. iubeas ſpinther nouũ recõciliarier. ⁊ ibidẽ. ſpinter nouum nunq̃ repies. Pro cognomẽto tñ Lẽtuli ſpintheris Romani ciuis ex ſignificatione gñis eſt maſculini. Iter: qđ etiam itiner dicit ab antiquiorib9. Manilius. i. aſtronomicõ fecit ⁊ ignotis itiner cõmertia terris. Ruder: qđ freq̃ntiꝰ rudꝰ eris. declinat: nã ruder adhuc nõ legi pterq̃ apud grãmaticos. Laſſer. eris. Pli. lib. xix. laſſer piſſiũ inquit: qđ graeci ſilphiũ vocãt in Cyrenaica puincia repertũ. cuius ſuccũ vocãt laſſer. Et in libris digeſtorũ de pe. liga. l. nõ omne piper lyguſticum. ⁊ carreũ. ⁊ laſſer. Papauer. eris. piper. eris. ver veris. ſiſer. eris. radix eſt edulis: quam Pli. li. xx. etiã genere maſculino protulit: nemo inquit tres ſiſeres poſſit edere. alibi eodẽ in. li. ſiſer erraticũ ſatiuo ſile eſt effectu. ⁊ Col. iã ſiſer aſſyrio venit q̃ ſemine radix. Uber pro mãma ⁊ p nimia agri fertilitate. Hor. q̃dq̃ aliena capella gerat diſtẽtius vber. Vg. in. vij. aen. nõ vobis rege latino diuitis vber agri Troiae ve opulẽtia deerit. Cicer. eris. Perſius. cicer ingere large rixanti populo. Cadauer. eris. zinziber. eris. hanc alij gingiberim. Pli. li. xij. zingiuerim appellat. Tuber pro terrae callo. ſic Pli. li. xix. appellat. vbi dicit Laertio licinio accidiſſe vt mordenti tuber depẽhenſus inde denarius primos dentes infleceret. Pro tumore quoq̃ Oui. x. meta. immodico pdibant tubere tali. ⁊ Hora. j. ſer. qui ne tuberibꝰ ppriis offendat amicũ poſtulat: ignoſcet verrucis illius. nã pro re tumida ⁊ pro arbore ad regulas generales recurrendum eſt. pro illius arboris pomo. Mart. gñe foeminino vſus eſt dicens. ⁊ vernae tuberes: quid tibi cum libycis. Sueto. tamen maſculino. niſi in alterutro mendum eſt. ait namq̃ in Domitiano: cum oblatos tuberes ſeruare iuſſiſſet in craſtinum. Cum matre reponito lynther. ac ſi dicat lynther gñis eſt foeminini: quemadmodum ⁊ mater: ſed mater ratione ſignificatiõis: lynther ratione terminatiõis. Liuius. vj. ab vrbe iã in altũ expulſa lynthre. Cõmune eſt paup. q̃ q̃tuor haec noĩa paup. puber. degener. vber. cõia ſunt duorũ generũ: tametſi figurate poſſunt etiam neutris in obliq̃s maxime iungi. Vg. in buc. paupis ⁊ tuguri cõgeſtũ ceſpite culmẽ. ⁊. vj. aen. Curibus paruis ⁊ paupe regno. Idẽ. iiij. geor. degeneres animos timor arguit. Luca. in. j. degenerẽ patiere togam. Puber. eris. ſic enim iubet Caeſar declinare in li. de analog. cum Probus pubis puberis declinet. Uber. eris. Lucre. in. vj. ſequitur grauis imber ⁊ vber. Cato in origi nibus. res. vber fuit: anteq̃ vaſtaſſent regiones. Idem quoq̃ de tubere dicendum. Ir maribus iunges: q̃ nomina in ir. deſinentia gñis ſunt maſculini: vt hic vir. treuir. ⁊ in. yr. per. y. pſilon. vnũ reperitur hic martyr ⁊ ab eo cõpoſitũ p tomartyr: q̃ apud graecos tñ gñis ſunt maſculini. nſi tñ eo q̃ſi duorũ generũ cõi vtuntur. Abadir ſiue ſit deus: ſiue lapis ille quẽ Saturnꝰ dr deuoraſſe: ad regulã gñalẽ deferẽdus eſt. Duo tñ reperiũtur neutra hoc hir ⁊ gadir. qđ neutro gñe protulit. Saluſt. ij. hiſto. tarteſſum inquit ciuitatem quã nunc tyrij mutato nomine gadir habẽt. Maſcula ſunt ⁊ in. or. q̃ noĩa in. or. deſinentia gñis ſunt maſculini. vt hic amor. dolor. timor. color. Arbor tñ eſt foemininũ. q̃ ẽt haec arbos arboris declinatur. Vg. ij. geor. herculeaeq̃ arbos vmbroſa coronae. ſic ⁊ plura ex maſculinis. vt vapos. colos. labos. p vapor. color. labor. Soror p̃terea ⁊ vxor ex ſignificatiõe foeminina ſunt. Quatuor p̃o haec noĩa cor. ador. aeq̃r ⁊ marmor neutra ſunt. Collatiua tñ. i. cõparatiua ſub hac terminatiõe cõia ſunt duorũ generũ. nam neutrum terminationẽ habet propriã in. us. vt hic ⁊ haec nobilior hoc nobilius. Antiq̃ores etiã generi neutro terminationem in. or. tribuerũt. Valerius antias. prior bellũ qđ cũ his geſtũ erat. Idem cõmemorant Graccho foedus prior non eſſe ſeruãdũ. Senior Pal. dicit tantũ generis eſſe maſculini: cũ etiã Cornelius Celſus in quinto quaſi in comparatiuo dixerit. corpora ſeniora tentant. ⁊ Pli. xj. naturalis hiſtoriae. de apibus dixerit. ſeniores intus opantur. q̃ flores cõportant prioribꝰ pedibus. nihil ergo phibet ſenior gñis eſſe cõis duorũ cũ pſertim ſenex etiã foeminino gñe ſit repertum apud Varro

Jis addũtur memor. ⁊ autor. qđ vnũ cũ videatur verbalis formã habere: foemininũ plerũqꝫ repitur. Vg. xij. eñ. autor ego audẽdi. Macro. vij. ſatur. natura huius fabricae autor ⁊ nutrix. Neutro ẽt iũxit Luca. in. v. Italiã ſi coelo autore recuſas. ⁊ Vg. x. aeñ. dicẽs. Italiã petijt fatis autoribus eſto. quẽadmodũ ⁊ memor. Idẽ. iiij. aeñ. ſi qđ nõ aequo foedere amãtes curae numẽ hꝫ iuſtũ memorqꝫ pcat. ⁊ in. ix. nulla dies vnq̃ memori vos eximet aeuo: ſꝫ figurate ſic iũgi. Priſ. in. vij. dicit. Cõpoſita quoqꝫ a corpe ⁊ colore ⁊ decore duoꝝ generꝫ cõia repiũtur. vt diſcolor. cõcolor. decolor

Vr. neutrale dabis. Sed maſcula ſint tibi quinqꝫ.
Turtur: auis: piſcis: uultur: ſatur: aſtur: & anxur.
Cõmunis gñis tria ſunto: fur: lygur: & augur.
Foemineum pones quod in. as. finitur. ut aeſtas.
Sed iunges maribus as aſſis. uas uadis & mas.
Neutra tamen dices uas uaſis faſqꝫ nefaſqꝫ.
Sit commũne trium nomen gentile. dabuntur.
Partim foeminea tibi: partim maſcula greca.
Eſto nomen in es muliebre. Virilia ſunto.

bicolor. Oui. etiã neutro cõiũxit. iij. elegi. d. diſcolor agmẽ eqs. A. Gel. li. vj. noc. atti. tunica muliebri indutus ⁊ pallio pſicolore. A corpe tricorpor fecit Vgil. in. vj. ⁊ forma tricorporis vmbrae. A decore quoqꝫ Verg. indecor. ⁊ Saluſt. dedecor fecerũt. Vr. neutrale. ꝙ nomina in. ur. dſinẽtia generis ſunt neutri. vt hoc ſulphur. murmur. qđ maſculinũ ꝓtulit interpres Ioã. vij. murmur multus in turba de Chriſto. iecur. fulgur. guttur. qđ ẽt maſculino gñe protulit Plautus in aulularia. ne obturat gutturẽ inferiorẽ. Maſculina vero ſunt haec quinqꝫ. Turtur pro aue. Oui. ij. elegi. tu tamẽ ante alias turtur amice vole. Idẽ in epiſtola ſapphus. ⁊ niger a viridi turtur amatur aue. Plau. quoqꝫ tibi ob iſtos turtures dixit. Iuue. carituꝛus turture magno muloꝛũqꝫ iubis. Neqꝫ audiendus eſt Seruius: qui dixit poſſe eſſe gñis foeminini turtur. qđ probare nititur carmine illo Verg. in buc. nec gemere aeria ceſſabit turtur ab vltimo: cũ aeria ex ratione carminis aptius vltimo q̃ turturi iungatur. quaſi nõ aerius pro altus frequẽtius repiatur: q̃ qđ ille vult pro aerij coloris. vt Vg. in buc. Aerij ſpecula de mõtis in vndas. Idẽ. iij. aeñ. aeriae q̃rcus: aut coniferae cypariſſi. ⁊ Mart. daphnonas, platanonas ⁊ aerias cypariſſos. Sed turtur ꝓ piſce apud vnũ tñ ex ijs: qui autoritatẽ habent Ambro. in hexame. legiꝛ. atqꝫ ibi in gñe tñ foeminino: deceptus eſt ex eo ꝙ in baſilio vnde opus illud interꝓtatus eſt: trygon legitur: qđ apud graecos tũ piſcem: tũ auẽ ſignificat. apud latinos tñ nuſq̃ legitur turtur ꝓ piſce ſed paſtinaca. neqꝫ eſt q̃ vulgus opinaꝛ tructa: ſed ex gñe piſciũ planoꝝ ⁊ cartilagineoꝝ. Vultur quoqꝫ qui ⁊ vulturius ⁊ vulturis ab antiquoribus eſt appellatus. Catullus. lingua exerta auido ſit data vulturio. Idem ſuſcitat a cano vulturiũ capite. Ennius apud Priſ. vulturis in ſiluis miſerũ mandebat homonẽ. Satur. Iuue. ſatur eſt cũ dicit Hora. ohe. cuius foemininũ ſatura ⁊ neutrũ ſaturũ eſt. Terẽ. in eccyra. ſed tu cũ ſatura atqꝫ ebria eris: puer vt ſatur ſit facito. Aſtur. Lu. in. iiij. erat impiger aſtur. Silius. j. punico. Aſtur auarus viſceribus lacerae telluris veſcitur imis. genus vero foemineum ad poſſeſſiuũ potius eſt referendũ. vt Idẽ. li. xvj. Laelius aſturica rapidos de gẽte iugales. Anxur. Mar. vj. epigrã. ſiue° paſſeris aut ſupbus anxur. Idẽ alio loco. cãdidus anxur aquis. qđ etiã neutro gñe poſuit. Hora. in. j. ſer. impoſitũ ſaxis late cãdentibus anxur. vtrũqꝫ pro oppido poniꝛ. nã cũ anxur iouẽ imberbẽ ſignificat: ex rõne ſignificatiõis maſculinũ erit. Furfur poſuit. Serenus in gñe maſculino nũeri ſingularis. d. additur exceſſus niuea ſimilagine furfur: pleꝛũqꝫ tñ in nũero multitudinis furfures legim°: atqꝫ ideo inter pluralẽ numerꝫ tñ hñtia poſuimus. Cõis gñis duoꝝ tria reperiũtur fur. Hora. iulius ⁊ fragilis pedacia furqꝫ voranus: foemininũ nõ facile repias. Lygur. qđ ẽt lygus declinaꝛ Luca. in. j. ⁊ nũc tonſe lygur quãdo ꝑ colla decoꝛ. Saluſt. in iugurtha. forte qdã lygus ex cohortibus auxiliarijs. Vgi. xj. aeñ. vane lygus fruſtraqꝫ animis elate ſupbis. Perſi. mihi nũc lygus ora intepet. Salu. ij. hiſt. corſa noleqꝫ lyg° mulier. Augur cũ nomẽ dignitatis eſt: ad viros tñ ꝑtinet: quoꝝ fuit Romae collegiũ: cũ vero officiũ augurãdi ſignificat cõe eſt duoꝝ. Vg. iiij. aeñ. nũc augur apollo: nũc lyciae ſortes. venerẽ quoqꝫ dixerimus augurẽ. cũ in. j. aeñ. ipſa dicit ñ fruſtra auguriũ vani docuere parẽtes. Foemineũ pones qđ in. as. ꝙ noia in. as. deſinẽtia gñis ſunt foeminini. vt haec aetas. bonitas. pietas. probitas. autoritas. honeſtas. Maſculina vero ſunt. as. aſſis. Priſcianus de ponderibus. ſiue aſſi ex quo qđ capimus perhibemur habere. Vas vadis. Cice. iij. officioꝝ. vas factus eſt alter alterius ſiſtendi. Idem. v. thuſcu. cũ alterũ vadẽ mortis accepiſſem. foemininũ vero nuſq̃ repitur: ꝓpterea ꝙ foemininis iure interdictũ eſt vadimoniũ: figurate tñ poſſum° dicere foemina nõ põt eſſe vas. ſicut neqꝫ cõſul neqꝫ ꝓtor nec aedilis. Mas maris. qđ rõne ſignificatiõis ſolis cõuenit maſculis. nã foeminae ſiles maribus maſculae potius dñr. vt apud Horatiũ. tẽperat alcaei muſam pede maſcula ſappho. Neutra vero ſunt tria. vas vaſis. vt Hora. ſynceꝝ eſt niſi vas. Fas ⁊ ab eo cõpoſitũ nefas. Vg. j. geor. quippe vbi fas verſum atqꝫ nefas tot bella ꝑ orbẽ. Sit cõe triũ. ꝙ noia gentilia cõia ſunt triũ generꝫ vt hic ⁊ hęc ⁊ hoc arpinas. priuernas. ſarſinas. caſinas. tolosas. capenas. Iuue. arpinas alius volſcoꝝ in monte ſolebat. Mar. metãqꝫ lactis ſarſinate de ſilua. vnde ⁊ Plautus ſarſinas eſt dictus. Liuius. xxij. vt ſe in agrum caſinatẽ ducat. Silius li. viij. puni. priuernatumqꝫ maniplos. Mar. li. xij. nec quadra deerat caſei toloſatis. Quod vero phocas ⁊ Priſcia. haec noia ſub cõi duoꝝ gñe poſuerũt: refelluꝛ autoritate Cice. qui ſcribẽs ad atticũ ait. in quo fluu° eſt ad iter arpinas. Idẽ in alio loco. vt veni in arpinas. i. in agrũ arpinatẽ. noia eñ ꝓdioꝝ prope aliqđ oppidũ ex noie poſſeſſiuo illi° oppidi in gñe neutro figurabãtur: vt hoc thuſculanũ thuſculani. formianũ formiani. albanũ albani. cumanũ cumani. eodẽ modo hoc arpinas arpinatis. ꝓdiũ iuxta arpinũ: ſiue in agro arpinati. Pli. li. xiiij. priuernatia vina dixit: quemadmodũ ⁊ Luci. oleũ caſſinas. atqꝫ vt in declinatiõe pronominũ diximus. ex hoꝝ ꝓportione Ci. in epĩa ad Celiũ ꝟba noſtratia dicere nõ reformidat. Dabũtur partim foeminea. ꝙ nomina graeca partim ſunt maſculina. vt adamas adamãtis. elephas elephãtis. gigas. antis. arcas. adis. Iuue. adamas notiſſimus ⁊ beronices factus in digito ꝓcioſior. Hora. ij. epĩaꝝ. ſiue elephas albus vulgi cõuerteret ora. Vg. de euãd. non equidẽ extimui danaũ qđ ductor et arcas. ⁊ oia noia q̃ ad primã declinationẽ latinã referũtur. vt tiaras. e. Vg. vij. aeñ. ſacerqꝫ tiaras. q̃lia etiã vẽtoꝝ. vt boreas. ae. ecteſias. ae. cecias. ae. aparctias. ae. Pli. li. ij. aparctias ⁊ boreas dicti. ⁊ ibidẽ pflant diebus quadraginta quos ecteſias vocãt. Gell. li. ij. eſt etiã vẽtus quẽ noie vocant ceciam. partim ſunt foeminina. vt haec olympias. adis. Helias. adis. monas. adis. decas. adis. Eſt nomẽ in. es. ꝙ nomina tertiae ⁊ quintae declinationis terminata in. es. generis ſunt foeminini: nam vt dixim° primae declinationis omnia ſunt maſculina. vt haec vulpes. is. proles prolis. ſeges ſegetis. teges tegetis. res rei. progenies progeniei. ſcabies ſcabiei. Maſculina vero ſunt quae hic dicerentur.

Limes.itis. Vg.xij.aen.limes.agris poſitus lité vt diſcerneret agris. Pes.edis.cuius cōpoſita cōia ſunt triū generū: vt hic haec hoc bipes.tripes.alipes.pterq̄ vulpes ⁊ cōpes. Fomes.itis. Luca.in.viij.excitat in validas admoto fomi te flāmas. Termes itis. Gel.li.iij. Palmae termes ex arbore cū fructu auulſus ſpadix dr. nā qd̄ Seruius ſcribit in illud Vg.j.geor.aut tépeſtiuā ſiluis euertere pinū: importuno tpe arbores caeſę cito termites faciūt: opinor debere ſcribi teredines: cū teredo ppie ſit ligni vermis: nā termes ſurculus eſt arboris. Hora.ē epodo.germinat ⁊ nunq̄ fallētis termes oliuę. Palmes.itis. Gellius.li.xviij. vberrimos vinū palmites decidit. Trames.itis. Vg.v.aen.nulli viſa cito decurrit tramite virgo. Gurges.itis. Idē.j.gn.apparēt rari nātes in gurgite vaſto. Merges.itis. qui teſte Seruio in illud verg.ij.geor. Cerealis mergite culmi manipulus ſpicarū eſt. Verres.is.q rōne ſexus ⁊ geniturę maſculini gnīs eſt. Poples.itis. Luca.in.iij. Niſi poplite lapſo vltia curuati pcederet vngula tauri. Magnes.etis.cū alijs grāmaticis cōe duoꝝ poſuerāmꝰ.nūc vero maſculinū eſſe dicimus: tū q nuſq̄ foemininū reperit tū q etiā eius foemininū in magneſſa ⁊ magnetis erit: queadmoduz in fine capitis huius dicet. Paries.etis. Oui.iiij.met.fiſus erat tenui rima quā duxerat olī cū fieret paries. Aries.etis.rōne ſexus ⁊ geniturae maſculini gnīs eſt. Stipes.itis. Vg.in moreto paruulus exuſto remanebat ſtipite fumꝰ. Ceſpes.itis. Perſi. nūc ⁊ de ceſpite viuo frāge aliqd. Satelles.itis. Iuue.diruſq3 a pōte ſatelles. Dies diei. p ambitu ſolis diurno: ⁊ hz numerū multitudinis.vt dies natalicius.dies luſtricꝰ.dies dnīcus nō natalicia luſtrica dnīca. Pro tpe vero foemininū eſt: ⁊ caret plurali: vt lōga dies hoi docuit parere leones. Vg.ij.aen.venit ſumma dies ⁊ ineluctabile tpꝰ. A die pro eo qd̄ eſt ſolis ambitus diurnus aut latio eius ſup horizōta dr meridies: qſi medius dies eiuſdē gnīs cū in eadē ſignificatiōe accipiatur. Sed poſuit medius dies p meridies qd̄ in carmine heroico vix recipit. Pli.frequentius vtit medio die q̄ meridie: vt de fonte Cyrenaico a medio die ad mediā noctē aqs feruētibus totidē horis ad mediū diē rigentibus. Et grecū primae.q noia graeca p primā vel p tertiā declinationē latinā inflexa gnīs ſunt maſculini: vt planetes.ę.cometes.ę.priamides.ę.pelides.ę.⁊ vētoꝝ noia.vt apeliotes.ę.⁊ q̄ ſupra nūerauimus: cū de terminatis in.a.diſſeruimꝰ. Lebes.etis.tapes.etis.cres.etis. Oui.in epl̄a briſeidis.addidit ⁊ fuluos pcioſo ex ere lebetes. Vg.li.x.aen.arma crateraſq3 ſimul pulchroſq3 tapetas. Sed excipiūtur etiā in .es.terminata neutri gnīs.vt hippomanes.cacoetes.ſcyllites. myrtites Iu.tenet inſanabile multos ſcribēdi cacoetes. Vg.iij.geor.hinc demū hippomanes vero qd̄ noie dicūt paſtores: lentū diſtillat ab inguine virus: hippomanes qd̄ ſaepe male legere nouercae. Iuue. Hippomanes carmēq3 loquar coctūq3 venenū. Pli.l.xx.in aceto ſcyllite decocti.⁊.xxxij.idē ex aceto ſcyllite. Idē lib.xiiij.multa de vino myrtite q̄uo fiat ex autoritate Catonis. Sed cōia ſunt.q noia hic explicata cōia ſunt duoꝝ generū: vt hic ⁊ hęc miles. Oui.ij.metam.de Calliſto.miles erat phebes nec menalō attigit vlla gratior hac triuie. Comes.itis. Verg.ij.aen.nec comitē hinc aſportare Creuſam.qd̄ etiā neutris iungi pōt.vt Lu.rerū nos ſumma ſequet imperiūq3 comes. Supſtes.itis. Oui.j.meta. o ſoror o cōiūx o foemina ſola ſupſtes. Etiā neutro idē iunxit.iij.elegia.poſt mea māſurū fata ſupſtes opus.huic etiā pōt annumerari pſtes.itis. Mar.capella.geniū etiā pſtitē qd̄ pſit gerūdis oibus vocauerūt.⁊ Mac.j.ſatur. deos pſtites hoi naſcēti q̄tuor eſſe.ſed a pſtādo potius q̄ a pſidēdo: ſalua Mar.autoritate deductū videt. Antiſtes.itis. Cice.j.de ora.vix qui ſit primꝰ eiꝰ artis antiſtes.foemininū frequētius repit in.a.antiſtia.ę. Cic.in verrē ſacerdotes cereris atq3 illius ſani antiſtiae maiores natu pbatae. Vg.in iri.icta ve barbarico Cibeles antiſtia buxo. Ouid.iij.met.tractiſq3 comis antiſtia phoebi. Cocles itis.qd̄ rōne ſignificatiōis ad vtrūq3 ſexū ptinet. Pli.li.xj.ab oculis qui altero lumine orbi naſcūtur coclites vocātur. Diues.itis. Vg.carthago diues opū.iūgit etiā neutris: vt apud Valemaxi.in.ij.diues ⁊ ppotēs naturae regnū ſcrutatus. Oui.ij.faſtoꝝ.pietas p diuite grata eſt munere. Hoſpes.itis. Lu.in.v.hoſpes in externis audiuit curia tectis.cuius foemininū etiā in.a.reperit apud eūdē.li.iij. tūc obtulit hoſpita tellus puppibus acceſſus faciles. Vg.iij.aen.bellū o terra hoſpita portas.iūgitur etiā neutris. Hor.j.epl̄a.nā q̄ deſerta ⁊ inhoſpita teſqua credis. Soſpes.itis.cuius foemininū etiā in.a.erit. Oui.ij.faſtoꝝ de iunone ſoſpita dlubris creditur aucta nouis. Pedes.itis. Vg.iiij.aen.congreſſus pedes hūc veniētē cuſpide lōga. Interps.etis. Vg.iiij.gn. nūc ioue miſſus ab ipſo interps diuū. Eques.itis.qd̄ cū nomē dignitatis eſt: ad viros tm̄ ptinet.cū vero inſidētē equo ſigt: ad foeminas etiā ptinet: ſicut ⁊ pedes.itis. Indiges.etis. Oui.xiiij.meta.de enea.quē turba quirini nūcupat indigetē. Haeres.dis.cuius ſignificationē manifeſtū eſt vtriq3 ſexui cōpetere. Hebes.etis.qd̄ etiā neutris iūgit. Iuue.hebeti lautiſſima ferro. Teres etis.qd̄ neutris quoq3 iūgitur. Vg.vij.aen.ſed haec tereti mos eſt aptare flagello. Col.aut teretis mali aut tectae cortice glādis. Praepes.etis. Luca.in ix.de perſeo.⁊ ſubditus ppes cyllenida ſuſtulit harpē. Cū neutro etiā iunxit Ennīꝰ apud.vj.ſaturnaliū nec reſpirādi ſit copia ppete ferro. Locuples.etis. Iuue.vidua eſt locuples: que nupſit auaro.qd̄ etiā autore Priſcia.neutris iungi poteſt. Perpes.etis: pro perpetuus ⁊ cōtinuus. Iuſt.li.v.ppeti nocte fortunam publicā queſtibus iterāt.⁊ in hymno.ppes corona pſulū.poteſt etiā quēadmodū ⁊ ſupiora neutris aptari. Ales.itis. Vg.in moreto.excubitorq3 diē cantu predixerat ales. Mart.alitis eximiae cauda ſuperba fuit. Inquies triū generum eſt teſte Priſcia. Gel.lib.viij.labor hic vigiliarum inquies. Saluſt.apud. Priſc.in.j.hiſto.vitio humani ingenij: quo inquies atq3 indomitum ſemper. Eius quoq3 ſimplex apud antiquiores reperitur trium generum. Ennius.namq3 eius mentem fecerat fortuna quietem. Licinius.non minimo opere milites quietes volebant eſſe. Vates.is. Iuuena.ſed vatem egregium cui non ſit publica vena. Vergilius.iij.aen. aut quem tum vates Caſſandra moneret. Quod format pes ſedeoq3.q cōpoſita ab hoc noie pes.dis.⁊ ab hoc verbo ſedeo.es.ſupioribus annumeranda ſunt: ſed de compoſitis a pede paulo ante diximus.⁊ a ſedeo hic ⁊ haec preſes.idis.reſes.idis.obſes.idis. deſes deſidis. Luc.in.x.natura deſide torpet.⁊ a ſedeo quoq3 Martia.capella.praeſtes.itis.deduxit.ait namq3 de philologiae nuptijs.genium praeſtitem quod praeſit gerundis omnibus vocauerunt. Macro.in.j.ſatur.deos praeſtites homini naſcenti quatuor eſſe.

Limes:pes:fomes:termes:cum palmite trames.
Et gurges:merges:uerres:cum poplite magnes.
Et paries:aries:ſtipes:ceſpeſq;:ſateleſq;.
Atq; dies mediuſq; dies pro tempore certo.
Et græcum primę uel quod dat tertia nomen.
Sed cōmunia ſunt miles:comes:atq; ſuperſtes.
Antiſtes:cocles:diues:cumq; hoſpite ſoſpes.
Et pedes:interpres:eques:indiges:heres:hebeſq;.
Et teres:& præpes:locuples:& perpes:& ales.
Inquies & uates.quod format pes ſedeoq;.

Eſt quoqꝫ nomen in.is.muliebre.Sed eſto uirile.
Corbis & ædilis.faſcis quoq;.piſcis & axis.
Et collis.uermis & callis.follis:& enſis.
Menſis cum uecti:poſtis:glis:fuſtis & anguis.
Et torris:caulis:lapis:unguis:torquis & orbis.
Et ſanguis:cucumis.iūges cum uomere puluis.
Queq; ſilent alii lybis atq; canalis aqualis.
Et quibus.n.præit.is.Et quod componis ab aſſe.
Adiectiua dabis communia:iunge tricuſpis.
Samnis.dis.iuuenis:ciuis:teſtis:canis:hoſtis.

Eſt quoqꝫ nomen in.is.ꝙ noïa in.is.deſinētia foeminina ſunt.vt haec auis.puppis.claſſis.nauis.meſſis. Maſcula ꝟo ſunt q̄ ponūtur in ſerie quinqꝫ verſuū ſequentiū.hic corbis.is.Seruiꝰ tñ.j.geoꝛ.foemininū eſſe dicit Cice.autoꝛitate:q ait:meſſoꝛia ſe coꝛbe cōterit.Aedilis.is.qꝺ magiſtratꝰ nomē ad viros tm̄ ptinet.Faſcis.is.Vg.in buc.ego hec te faſce leuabo.Piſcis.is.p foemina.Oui.in.ij.de arte dixit inuenit in media foemina piſcis aqua.Axis.is.Idē.ij.meta.aureus axis erat.Collis.is.Vg.collē qui pluribus vrbi iminet.Uermis.is.cuius diminutiuū vermiculus maſculinū eſſe oſtēdit.Callis.is.Vg.in.vj.ſecreti celāt calles. Follis.is.a quo diminutiuū eſt folliculus paruꝰ follis. Enſis.is.Iuue.enſe velut ſtricto quoties Luciliꝰ ardēs.cuiꝰ diminutiuū enſiculus ꝛ enſicula eſt.Mēſis.Vg.totoſqꝫ ex oꝛdine mēſes.Uectis.is.poſtis.is.Vg poſteſqꝫ ſub ipſo nitūtur gradibus.Glis.iris.Mart.ſomniculoſos ille poꝛrigit glires.Fuſtis.is.a quo diminutiuū declinatur fuſticulus.i.Anguis.is.Vg.ij.aeñ.gemini immēſis oꝛbibus angues.Uale.maxi.in.j.foemininū ptulit haec anguis.Toꝛris.is.Flaccus.iij.argo.viuoqꝫ reluxit toꝛre focus.Caulis qui etiā colis dicitur.vñ coliculus.Hoꝛa.ij.ſer.cole ſuburbano qui ſiccis creuit in agris.Toꝛquis:qꝺ frequētiꝰ gñe foeminino reperitur.Gel.li.viij.toꝛqs ex auro quā ex hoſte quē occiderat detractā induit.ꝛ paulopoſt toꝛquē detraxit:eāqꝫ ſanguinolētā ſibi in collū impoſuit.Iuſti.li.xliij.toꝛq̄ aurea donatus.Apule.ij.floridoꝝ circulo mineo veluti aurea toꝛq̄.Hie quoqꝫ multis in locis.vt Iudicum.viij.pter toꝛques aureas cameloꝝ.ſed ꝛ maſculinū reperitur.vt apud Silliū.iiij.puni.colla viri fuluo radiabant lactea toꝛq̄.ꝛ Liui.vij.ab vrbe cōdita in tñ vno toꝛq̄ ſpoliauit quē reſperſum cruoꝛe collo circūdedit ſuo.Sueto.in auguſto.lapſu debilitatū aureo toꝛq̄ donabit.Quaeqꝫ ſilēt alij.cū oēs grāmatici libys ꝛ canalis ꝛ aqualis cuius ſint gñis ſiluerint:dicit ꝙ gñis ſunt maſculini.nā cū libys gētile ſit:poſſet quiſpiā putare ꝙ eſt cōe duoꝝ generū:nos dicimus nuſq̄ reperiri niſi gñe maſculino.Mar.ꝛ libys in lōgo puluere ſudet eques.ꝛ Luca.in.vj.cū iaculū parua libys amētauit arena.eius foemininū libiſſa eſt vel libyſtis.vt infra dicemꝰ.Canalis quoqꝫ cū oēs ſub gñe foeminino reliq̄rint.tñ Seruius grāmaticꝰ id expſſit.ait eñ in illud.Uerg.iij.geoꝛ.currētē ilignis poꝛtare canalibus vndā.canalis melius gñe foeminino pferimus.Ego cōtradixeri vſitatiꝰ gñe maſculino eſſe pferēdū.vt Vg.in.etna.qꝺ ſi diuerſos emittit terra canales.ꝛ iterū:nec tñ in rigidos exit cōtēta canales.atqꝫ iterū adhuc pſſoqꝫ canali huc illuc ageret vētos.Sene.iij.na.q.amiſſo canali ſuo flumina primū refundūtur.Idē in.iiij.tādē tenuiſſimos canales tenēt:p quos anguſta rupiū effugiunt.Idē in.iiij.ſulphuratā aquā circa canales ſuos durari.ꝛ in eodē:qbus toꝛrēs in canali ſuo curſus eſt.Pli.li.viij.ſanguiſuga vbi in ipſo amne canali ſe fixit.Li.xxiij.ab vrbe.vtraqꝫ eſt in capitolio canali vno diſcreta.Cel.li.iiij.vulua recta cōtinuataqꝫ ceruice:quē canalē vocāt.Sene.in ep̄la.cviij.illū turba p lōgi canalis anguſtias tractū.Apul.vj.meta.canali directo pgas ad ipſam oꝛci regiā.ꝛ ibidē.anguſti canalis exerto cōtēti tramite.ꝛ in libꝛis digeſtoꝝ.ti.de riuis.l.ſeruius.ſi qs nouū canalē vel phyſtulā.Eius quoqꝫ diminutiuo vſus eſt Celſus.li.viij.excipiēda ſunt ex ferula facto canaliculo.Nō inficioꝛ ego apud antiquioꝛes inueniri aliqñ etiā foemininū.vt apud Cato.ꝛ apud Uarro.ſed ego de optimoꝝ vſu loquoꝛ.nā Cato.ꝛ Uarro.q̄tū autoꝛitatis haberi debeat:initio teſtati ſumus.Aq̄lis pterea nemo eſt qui ex regulis traditis nō dicat eē gñis foeminini:ſed quō Uarro dixit de oꝛigine linguae latinae:ab aq̄ aq̄lis ē dictꝰ:vñ ēt p diminutionē aq̄liculus fit:qꝺ ipm argumēto fuerit aq̄lis eſſe gñis maſculini.Et qbꝰ.n.pit.is.ꝙ noïa btīa.n.ante is.gñis ēt ſunt maſculini.vt hic panis.cinis.ignis.funis.qꝺ gñis eē maſculini Quin.ex illius diminutiuo funiculꝰ oñdit.Tametſi Luc.foeminino ſit vſus apud Gel.li.xij.aurea de coelo ſubmiſit funis ꝛ arua.Clunis.is.Iuue.ad terrā tremulo deſcēdūt clune puellę.Hoꝛa.tñ.j.ſer.foemininū eſſe oñdit.qꝺ pulchꝛę inq̄ clunes.Amnis antiqoꝛes quoqꝫ gñe foeminino dixerūt.Et qꝺ cōponis ab aſſe.ꝙ ab aſſe cōpoſita ſub hac terminatiōe gñis ſunt maſculini quēadmodū ꝛ as aſſis.vt ſemis.cētuſſis.beſſis.treſſis.octuſſis.decuſſis.vigeſſis.In libꝛis digeſtoꝝ titu.de vulgari ꝛ pupillari ſubſtitutiōe.l.ſi pſ.vt vnꝰ ſemis apud te maneat.Perſi.curto cētuſſe licet.ꝛ Lucil.apud Gel.lib.ij.fanni cētuſſeſqꝫ miſellos.Adiectiua dabis cōia.qꝺ noïa adiectiua ſub hac terminatiōe cōia ſunt duoꝝ generū.vt hic ꝛ haec nobilis foꝛtis.breuis.tricuſpis quoqꝫ ꝛ ſi nō hꝫ genus neutrū tricuſpe:pōt tñ in obliq̄s caſibꝰ ēt neutris iungi.Ouid.j.meta.poſitoqꝫ tricuſpide telo.Sānis.itis nō ſolū vtriqꝫ ſexui aptari poteſt autoꝛe Caeſare in libꝛis de analogia:verūetiā antiqoꝛes hoc ſamnite ptulerūt:vt Neuius in carmine belli punici.Liuius tñ li.x.ab vrbe.nō eſt auſus gñi foeminino aptare:cū nuſq̄ repiatur niſi maſculino.ait eñ cohoꝛtiū ſamnitiū paulisp recrudiut pugna.Dis.tis.qꝺ etiā neutro iūctū inuenit.Hoꝛa.j.ſer.bruto ꝑtoꝛe tenēte ditē aīā.Lu.in.viij.nō illic lybicae poſuerūt ditia gētes tēpla.atqꝫ ēt in ſingulari hoc dite:qꝺ Priſ.negat repiri poſſe.Flac.tñ.ij.argonau.non pplos nō dite ſolū nō vlla perēti regna peto.Teſtis plaerūqꝫ gñi neutro coniūctū reperitur.vt Lu.in.ix.teſte tulit coelo victi decus oꝛionis ꝛ.Hoꝛa.teſtis metaurū flumē.ꝛ Pꝛopꝛtius ſydera teſtes.ꝛ Hie.ad euſtochiū.teſtis eſt tribunal:ante qꝺ iacui.Sūt q putēt his pceptionibꝰ deeſſe pauca noïa q̄ iunioꝛes grāmatici poſuerūt.bipēnis.altilis.molaris.Sed opinoꝛ hi non putabāt hęc noïa triū generū eſſe cōia.qꝺ ſi vſpiā q̄ſi ſubſtātiua repiātur:illius erūt gñis cuius eſt ſubſtantiuū qꝺ ſubintelligitur:vt hic ꝛ haec bipēnis ꝛ hoc bipēne declinatur.Vg.xj.aeñ.ferro ſonat alta bipenni fraxinus.Idē tamen quaſi ſubſtantiuū poſuit.ij.aeñ.coꝛrepta dura bipēni roboꝛa pfringit.Eodē modo hic haec altilis ꝛ hoc altile declinatur.Pli.lib.xix.heu prodigia vētris.ecce altiles ſpectantur aſparagi.Idē in.ix.cochleę quoqꝫ altiles ganeā implerent.Cū vero Iuue.dixit ad nos iā veniet minoꝛ altilis:gallina intelligitur:qꝺ Mar.expſſit in diſt.cuius titulus eſt gallinae altiles.Eadem quoqꝫ ratione hic haec molaris declinatur:nimirū a mola poſſeſſiuū:ſed cū dixit Iuue.preſſoqꝫ diu ſtridere molari.itelligitur dēs.ꝛ cum Papi.v.theba.vaſtaeqꝫ ſudes fractiqꝫ molares:intelligūtur lapides.quod Uergilius.expreſſit in etna.quippe molaris illius incēdi lapidis.ꝛ paulopoſt ardenti lapidem cauſam eſſe molarem.Graeca nomina ſub hac terminatione foeminina ſunt plaerumqꝫ:ſed reperiuntur aliquando maſculina:vt apud Uerg.iij.georg.ꝛ lapidis arua timaui.

Nomē in.os.dabiť marib⁹.ſed fœmineis ſunt
Hæc addenda duo.dos.cos.neutris epos.argos.
Et chaos.atq̃ melos.iunges os oris & oſſis.
Eſt cõe duum bos.cuſtos atq̃ ſacerdos.
Et q̄ cõponit potis & pote.cõpos & impos.
Vs declinatū per quartā ſiue ſecundam.
Dic maribus iunctū.Sed fœmineis referantur
Aluus.humus.uānus.ficus.dom⁹ & col⁹ addes.
Porticus atq̃ trib⁹.ſuperaddis acuſq̃ manuſq̃.
Et q̄ uertentes permutant græca latinis.
Hoc plærūq̃ gradu.marib⁹ quandoq̃ reponis.
Hæc tria neutra facis.uiris.uulgus.pelaguſq̃.

Nomen in os.ꝙ noia in os.finita gn̄is ſunt maſclini.vt ros.mos.flos.labos.vapos.lepos.colos.p co quod color. Pli.li.xxxv.glebis ſuus colos:ꝛ fere nū q̄ aliter i caſu noiandi vtiť.Heros.is.cuius foemininū eſt heroina vel herois vel heroiſſa.Foeminina ꝟo ſunt duo haec dos.tis.haec cos.tis.q̄ alio mō haec cautes.is.declinať:ꝑpter eā aſſinitatem q̄ eſt īter.au.diphthōgō ꝛ.o.Arbos q̄z alteri⁹ terminatiōis gen⁹ ſeqť.Sed neutra ſunt hoc epos.i.gen⁹ carminis. Hora.j.ſer.forte epos acer vt nemo vari⁹ ducit.Mar.ſcribebam⁹ epos.coepiſti ſcribe excesſi.Argos.i. Oui.j.de reme.vacuū litib⁹ argos erat.Luca.in.vj.vbi nobile quōdam nūc ſup argos arāt.Chaos.i.Idē in.ij i chaos ātiquū ꝯfundimur.Melos.i.Perſi⁹.cātare credas pegaſeiū melos.q̄q̄ ratio carminis nō melos ſz carmen recipiat.Os.oris.Verg.ꝟginis os habitūq̄z gerens. Os oſſis.Cato.ſi quis membrū rupit:aut os fregit.q̄ ēt oſſum.i.antiquores declinabant.ſic Pac.oſſum ihumatū dixit.Communia duoꝝ generꝝ ſunt bos.is.ꝟg. ille meas errare boues.Cuſtos.dis.cōmune duorū eē cū oēs fateňť:tū maxime Serui⁹ exponēs illud ꝟg.vj. eñ.cernis cuſtodia qualis.nam cū de Tiſiphone poeta loq̄reť:cuſtodia ꝑ cuſtos vſurpatū eſſe dicit.Iuue ēt neutro iūxit dicens tituliq̄z cupido heſuri ſaxis cinerū cuſtodib⁹.Sacerdos.tis.ꝟg.i.j.eñ.donec regina ſacerdos Marte grauis.Gell.li.ix.foemininū ꝓtulit ſacerdotiſſa:eadē inq̄t cerimoniae ſunt:quas flaminas ſacerdotiſſas diales ſeorſum aiūt obſeruitare.Supiori-bus ēt iūgūtur ab hic haec potis ꝛ hoc pote compoſita:ſunt aūt duo:hic hec compos.tis.impos.tis. Oui.j.de arte.ſeq̄re ꝛ voti poſt modo cōpos.eris.Hora.in poe.poſt ēt incluſa eſt voti ſententia compos.Gell.i.j.nō idoneus ad dicendū ſed ad tacendū impos.Vs.declinatū ꝙ noia.ij ꝛ.iiij.declinatiōis i.us.finita gn̄is ſunt maſclini:vt hic de⁹.i. dn̄s.i.ſenſus.us.auditus.us.Foeminina vero ſunt q̄ hoc loco explicať.haec aluus.i.ꝟg.ij.eñ.in latus inq̄z feri curuam compagibus aluū.Actius maſclinū ꝓtulit:maia nem⁹ retinens grauido ꝯcepit i aluo.Humus.i.q̄ gn̄is foeminini ſemp repiť.Vān⁹.i.ꝟg.j.geor.ꝛ myſtica vān⁹ Iacchi.Ficus.i.vel fic⁹.us.q̄ ꝑ arbore ex gn̄ali ſigñōe.ij.ꝛ.iiij. declinatiōis foemininū repiť.Iuue.ad q̄ diſcutiēda valēt ſterilis mala robora fici.Cic.de ora.vxorē ſuā ſe de ficu ſuſpendiſſe dixit.Pro pomo q̄z repiť vtriuſq̄z declinationis gn̄is foeminini.aliq̄ñ ēt maſclini.ſed ſcdē declinatiōis tñ. Sueto.i augu.caſeū bubulū manu pſſum ꝛ ficus biferas petebat.Pli.q̄z li.xv.ficos ꝛ ficus ſub gn̄e foeminino ꝓtulit ꝑ pomo.Var.in.j.de re ruſt.fici.inq̄t quē edimus.ꝛ Luciľ.apud Noniū Marcellū ſicuti cū ꝑmos ficos:ꝑ palaz recētes ꝓtulit:ꝑcipio ingenti dat ꝑmitus ꝑmos.Pro morbo ꝟo gn̄is eſſe maſclini atq̄z ſcdae declinationis teſtatur. Mar.cū.i.epla lib.ſcribit dicem⁹ ficos Ceciliane tuos.quem ꝟſum ego nō ignoro a diuerſis autorib⁹ aliter atq̄z aliter legi.Priſ.ēt ꝑ morbo quarte declinatiōis eſſe putat gn̄is maſclini:atq̄z ita legit:dicem⁹ fic⁹ Ceciliane tuos. Valla ꝑ morbo gn̄is maſclini.Priſ.aſtipulať:ſed de declinatiōe ab eo diſſentit:ꝯtenditq̄z ſic debere legi carmē:dicem⁹ ficos Ceciliane tuos.Geor.Merula nō putat Mar.in eo loco de morbo ſenſiſſe:ſed de ipſo arboris pomo.Neq̄z.n.vt ait: illi erat cū Ceciliano ꝯtentio:niſi de noīs declinatiōe:quēadmodū voluit Ariſto.interpſ in li.elē.ac ſi poeta voluiſſet dicere:neq̄z dicem⁹ ficus:quas ſcimus i arbore naſci:ſed dicemus ficos tuos.i.quēadmodū tu ſentis.q̄ ſ.ficus ꝑ pomo gn̄is ſit maſclini.Nam q̄ Galeotus Martius expoſuit.dicemus ficos tuos.i.fucos ꝛ familiares ficoſos.ridiculū eſt.Q̄ ꝟo Geor.putat Martialē nō fuiſſe adeo impudentē:vt tam illoto atq̄z illiberali ioco vtereť:ego non intelligo cur tam bene de illo ſentiat:cū ſint illius poete alij ioci multo turpiores.neq̄z in eo Merule aſſentior:q̄ putat ficū ꝑ morbo nō ꝑtinere ad anni circulū:ſed tñ ad caput:eūq̄z eſſe quē greci ſycoſin vocāt:cū Mar.idē atq̄z ꝟg.in ꝑape.in illū podicis morbū ſepe iocenť:q̄ de morbo capitis frigidiuſcule diceret.Groſſus q̄z ꝑ fico cū pomū ſigt tū gn̄is maſclini tū foeminini repiť.Celſ.li.v.groſſi inq̄t in aqua cocti.Plin.lib.xv.deprehenſaſq̄z in his hyeme groſſos. Domus q̄z ꝛ colus vtriuſq̄z declinatiōis repiūtur:ſed de domo li.j.diximus de colo.Iuue.ſed graue tardas expectare colos.Cic.ij.de ora.quō ad me venis cū tua colu ꝛ lana.Porticus.us.tribus.us.acus.us.manus.us.foeminina ſunt quartae declinationis:niſi q̄ acus.i.ꝑ piſce gn̄is eſt maſclini declinatiōis ſcdē.Et q̄ ꝟtentes.ꝙ noia graeca in.os.finita q̄ tranſeūt ad nr̄am declinationē.os.mutata in.us.plerūq̄z ſunt foeminina.vt hec papyr⁹ i.Mar.ꝑdite niliacas muſe mea dāna papyros.Hec biblos.biblus.i.Luca.in.iiij.nondū flumineas mēphis ꝯtexere biblos.Cryſtallos.allus.i.ꝟg.in ꝑape.rigetq̄z dura barba iūcta cryſtallo.Coſtos.coſtos.i.Catullus.regia quā ſuaues expirās coſt⁹ odores.ꝛ Luca.in.ix.eoaq̄z coſtus.Smaragdos ſmaragdus.i.Pli.li.xxxvij.ſmaragdus in qua exculpta fuerat amymone.q̄q̄ idē autor freq̄ntius vtiť gn̄e maſclino.quēadmodū ꝛ Mar.ſcythas ſmaragdos appellauit.Phaſellus q̄z ꝛ ſi gn̄is ſit foeminini apud grecos:Catullus gn̄e maſclino dixit phaſellus ille quē videtis hoſpites:aiūt fuiſſe nauiū celerrimū.Dicit igiť:tu repones plerūq̄z in hoc gradu.i.inter foeminina illa q̄ ꝟtentes.i.iterptes q ex ſermone greco in latinū interpťať q̄uq̄z terminationē latinā reſpiciētes:repones illa marib⁹.i.iter maſclina.vt i illo ꝟſu.inſula cicta mari dixim⁹.Tria ꝟo repiūtur gn̄is neutri.hoc virus.i.Mar.virus vt hoc alio fallax ꝑmutet odor.Vulgus.i.ꝟg. ij.eñ.ſcindiť incertū ſtudia in ꝯtraria vulgus.in eodē quoq̄z maſclino gn̄e ꝓtulit dicens:ꝛ ſpargere voces i vulgum ambiguas.Saluſt.i iugur.vulgū effuſum quod oppido cedere.Pli.li.viij.id vulgū credediſſe video.Pelag⁹.gi.ſpecus quoq̄z antiquores tū gn̄e foeminino:tum neutro ꝓtulerūt.Gel.li.vij.ſpecū quandam nactus remotā tenebroſamq̄z penetro.ꝛ Pacu.aduenio in ſcrupuloſam ſpecū.Cato.ſpeca oppoſita quo aqua deuia abiret.freq̄nti⁹ tñ maſclinū repitur.Hora.iij.car.quos agor in ſpecus.Oui.iij.meta.eſt ſpecus in medio ſiluis ꝛ vimine denſus.Genus.i.ꝑ co quod eſt genu:quēadmodū ſupra de noībus in.u.terminatis dixim⁹:gn̄is eſt neutri.Penus.i.penus.us.ꝑ ſecūdā et quartā gn̄is ſunt maſclini vel foeminini.hoc penus.oris.tertie ſemp eſt neutrū.Plau.in pſeu.niſi mihi annuus pen⁹ ab amatoribus congeriť.Luci.magno penus paruo ſpacio ꝯſumpta gibit.Eſt ꝑterea titulus in lib.digeſt.de penu le-

gata. ſed ibidē frequētius hoc penus. oris. legim⁹: quēadmodū apd̓ Hor. portet frumēta penuſq;. Affranı⁹ queq; in pen⁹ herile dixit: ab eo qd̓ eſt hoc pen⁹. Sex⁹ q; neutro gñe. Plau. in rudēte ꝓtulit. D. virile ſexus nunq̄ vllū habui. Tertia qd̓ nomē. q noīa in. us. deſinētia tertię declinatiōis gñis ſunt neutri. vt hoc tp̄s. oris. corpus. oris. ſyd⁹. eris. vuln⁹. eris. rud⁹. eris. q̄ vt diximus ruder q; ruderis declinaꝶ. Maſclina ꝟo ſunt duo. hic lepus. oris. hic. mus. ris. Iūgiꝶ illis. q hoc nomē pus podos qd̓ ex grꝍco interp̄taꝶ pes pedis. ꝛ ab eo ꝯpoſita ſunt gñis foemini. vt dipus. dis.

Tertia qđ nomē declinat: dicito neutrum.
Sed duo maſcula ſunt leppus & mus. iūgiꝶ illis
Pus podos hoc eſt pes: & q̄ cōponis ab illo.
Foemineo gñe ſunt uirtus atq; iuuentus.
Et palus atq; ſalus. & qđ dat ſeruio nomen.
At pecus pecudis. incus. ſubſcuſq;. ſenectus.
Sint cōiuncta trib⁹. uetus. intercuſq;. duob⁹
Sint cōiuncta tibi tria tantū. ſus. lygus & grus
Maſculus eſt hic præs. Sed neutrū dicitur hoc æs
Et duo fœminea laus laudis. fraus quoq; fraudis.
S. muliebre datur: ſi cōſona iungitur illi.
Attamen eſto mas fons. dens. pons. tabific⁹ ſeps.
Et cū mōte calybs. & arabs. polyſyllaba iunges.
In qbus anteuenit. p. lr̄a. qđ ꝓbat hydrops.
Et partes aſſis. tñ eſt cōmune duoꝝ.
Cælebs & princeps. infanſq;. bifrōſq;. parēſq;.
Adiectiua tribus iungunt ſua ſignificata.

tripus. dis. decap⁹. odis. chytrap⁹. odis. daſip⁹. odis. lagopus. odis. imātopus. odis. ſcropus. odis. ſacrop⁹ odis. Foeminina ſunt octo tm̄ haec ꝟtus. utis. iuuēt⁹. utis. palus. udis. ſalus. utis. ꝛ qd̓ dat ſeruio nomen. i. ꝟbale ſiue ꝑticipiale nomē ab hoc ꝟbo ſeruio. is. hoc eſt ſeruitus. utis. pecus. udis. p vna tm̄ gregis aiante. nam ꝓ toto grege hoc pecus. oris. dr̄ incus. udis. ſenectus. utis. Subſcus. udis. foemininū q; eſſe oſtendit. Pacu. apud Feſtū dicēs. nec vlla ſubſcus ꝓhibet ꝯpagē. reqre in declinatione. Sint ꝯiūcta tribus. q huius ordinis duo nomina reperiūꝶ cōia triū generꝝ. hic hęc hoc vetus. eris. p quo antiquores veter. eris. dicebant. Actius. veter fatoꝝ terminus ſic iuſſerat: vn̄ ēt ſuperlatiuū declinaꝶ veterrimus. Intercus q; intercutis cōe triū eſt. Gell'. li. xviij. liberatū ſe eſſe aq̄ intercutis morbo. Idē li. xi. intercutibus ipſi vitijs madētes. quēadmodū ꝛ Cato dixerat intercutibus ſtupris ingnatus. Duobus ſint ꝯiūcta qd̓ duoꝝ generꝝ cōia. tria tm̄ reperiunꝶ. hic ꝛ hęc ſus. is. Vg. iij. geor. dēteſq; exacuit ſabellicus ſus. Idē. iij. aeñ. inuēta ſub ilicibus ſus. Lygus vel lygur vt ſupra diximus. cōis duoꝝ generꝝ ē. ſ; vt ego ſuſpicor lygur gñis eſt maſclini lygus ꝟo cōis duoꝝ. Grus. is. Vg. j. geor. ſtrymoniaeq; grues. Hora. ij. ſer. diſcerpta ferentes mēbra gruis ſperſi. Maſculus eſt hic pręs. q in es. diphthōgo finita duo tm̄ reperiūꝶ: hic pręs. dis. maſcu. ꝛ hoc. ęs. eris. neutrū. ꝛ in aus. quoq; diphthongon itidē duo foeminina. hęc laus. dis: ꝛ haec fraus. dis. S. muliebre daꝶ. qd̓ noīa finita in. s. hn̄tia ꝯſonātē an̄. s. generis ſunt foeminini. vt hęc puls. tis. hyems. is. glās. dis. ars. tis. frōs. dis. p arboris folio: qd̓ ēt hęc frōdis declinaꝶ. frōs. tis. Vg. j. aeñ. frōte ſub aduerſa ſcopulis pēdētibus antrū. Idē in. vj. ſ; frōs laeta parū ꝛ deiecto lumine vultu. Gell. tm̄ li. xiij. cū rōne analogiae tū autoritate antiquoꝝ ꝯtēdit rectius debere ꝓferri frōs in gñe virili q̄ in foeminino: citatq; Caeciliū: q ait: nā ij ſunt inimici peſſimi frōte hilaro. ꝛ Cato in. vj. originū dicentē. poſtridie ſignis collatis aequo frōte pugnauit. Probat ēt ex ꝓportiōis rōne: q2 oia noīa in. ns. terminata ſi adiectiua nō ſunt: maſclina ſp reperiunꝶ. vt hic mōs. pōs. fons. dēs. q̄ ꝓculdubio maſclina ſunt. Seps q; ſepis maſclinū eſt ꝓ ſerpēte. addit igiꝶ tabificus alludēs ad illud Luca. li. x. oſſaq; diſſoluēs cū corpe tabificus ſeps. hūc Pli. li. xx. ſepā i gñe foeminino poſuit. multipedē inqt ſepā graeci vocāt oblongā. piloſis pedibus. pecori ꝑcipue nociuā. Idē. xxxij. ceraſtē: aut quas ſepas uocant. Calybs. bis. ſiue p illis ponti prope Paphlagoniā ꝑplis: ſiue p metonymiā ꝓ ferro. Vg. j. georgi. at chalybes nudi ferrū: qd̓ ex ꝓportiōe eo modo facit foemininū chalybiſſa: quo arabs. iſſa. Hiero. in ꝓlo. Iob. ꝛ accepit vxorē arabiſſam. Lybs quoq; ꝓ vento quem latini Affricū appellāt: ex ſigtione gñali maſclini gñis eſt: vt reliqua ventoꝝ noīa. Polyſyllaba iūges. q noīa pluriū ſyllabaꝝ in. ps. deſinentia maſclini gñis ſunt. vt hic hydrops. opis. merops. opis. epops. opis. europs. opis. cyclops. opis. adeps. ipis. manceps. ipis. aethiops. opis. cuius foemininū. Hiero. poſuit aethiopiſſa. ae. nūeri. xij. locutaq; eſt maria ꝛ Aaron ꝯtra Moyſen ꝓ vxore eius aethiopiſſa. Reperiꝶ tm̄ forceps gñe foeminino. vt apud Oui. ij. meta. quem forcipe curua faber duxit. Per. labefacient forcipe adūca. Et partes aſſis. q partes aſſis ſiue ꝓ libra duodecim vnciarū: ſiue ꝓ ſolida haereditate gñis ſunt maſculini. vt hic triens. entis. quadrans. antis. qncunx. uncis. ſextans. antis. ſeptūx. cis. dodrans. antis. dextans. antis. decūx. uncis. Iuue. nec h; quē porrigat ore trientem. Mar. ꝛ quadrans mihi nullus eſt in arca. Priſ. de ponde. ſeptūcē dēpto qncūce vocarūt. Dodrantem reliquū vocent quadrante retracto. At ſi dextantem retrahas erit illi decūces. Tm̄ eſt cōe duoꝝ. quod qnq; noīa q̄ vno ꝟſu complexus eſt: cōia ſunt duorū generū. Caelebs. Hora. de ſeipſo. iij. car. martijs caelebs qd agam calendis. Idē. j. ep̄la. nil ait eſſe ꝓus melius nil caelibe vita. Princeps. Iuue. cytharoedo ꝑncipe natus. Vergil'. x. aeñ. tu mihi nūc pugnae ꝑnceps: tu diua ſecūdo. Pro quo iuniores dixerūt ꝑncipiſſa: ſicut a dux duciſſa: a comes comitiſſa. Infans pro puero ꝛ puella q p aetatem nondū fari ꝑſſt: nam pro non loqnte cōe eſt triū generū. ꝛ ſic dicim⁹ ora infantia: ꝛ homo infantiſſimus. Bifrons duas habens facies. Verg. xij. aeñ. ianūq; bifrontem: ꝛ ſic rem quampiā bifrōtem poſſumus dicere. ꝛ Dianam trifrontem quemadmodū Verg. iiij. aeñ. tria ꝟginis ora Dianae. ꝛ eūdem Ianum quadrifrontem: autore. Macro. ꝛ Mar. Parens vterq;. i. pater ꝛ mater. Verg. v. aeñ. ſalue ſancta parens. Idē in. ij. alma parens confeſſa deam. Adiectiua tribus. q noīa adiectiua rōne ſigtionis communia ſunt triū generū. vt hic ꝛ haec ꝛ hoc prudens. ingens. diſcors. iners. inops. ꝛ a capite cōpoſita. vt biceps. anceps. ꝛ a capio. is. vt particeps. municeps. q̄; in plurali vix poſſent neutris iungi: quod aliud ſignificare viderentur municipia. participia. ſed manceps. ipis. vt diximus a generis maſculini: quod tantum viris eius ſigtio cōpetit: quemadum ediuerſo forceps generis eſt maſculini: tametſi a capio declinetur. Quod vero de torrens qdam obijciunt. ij. mihi non videntur intelligere qd torrens ſignificet: neq; eū tantum eſt fluuius temporarius: ſed ēt qcqd fluit. vt Iuuena. torrens dicendi copia. et alio loco. Ipſo inqt torrentior. Verg. in buco. torrentia flumina dixit. Nefrens quoq; pro oblactato porcello ab eo dictus. vt Varro in. iij. de re ruſt. ſcribit: quod nondum fabam aut glandem frendere hoc eſt frangere poteſt ex ratione ſignificationis nunq̄ reperitur niſi generis maſculini. q2 ſemper ſubintelligitur porcellus: nec de alia re dicitur.

Neutrum pone caput in.t. neutrũ reperiꝭ hoc caput.itis. ⁊ duo ꝯpoſita ab illo. ſinciput.pitis.⁊ occiput.pitis. nam interciput qđ quidam dixerunt nõ eſt latinũ. Iuue. comedã ego flebile nati ſinciput. ⁊ Perſi⁹. occipiti cęco poſticae occurrite ſannę. Plinius ⁊ Celſus nunq̃ occiput: ſed ſemꝑ occipitiũ appellant. ⁊ Sueto. in calo. comatos quotiens ſibi occurrerẽt: occipitio deturpabat. Duo quoq; reperio neutra indeclinabilia. hoc git frit. Pli. lib. xx. git ex grecis alij melãthion alij melãſpmõ vocant: optimũ q̃ exacitatiſſimi odoris: ⁊ q̃ nigerrimũ. Eſaiae cap. xxviij. ſeret git ⁊ ciminum ſparget. Uarro. j. de re ruſt. illud autẽ in ſumma ſpica iam matura: qđ eſt minus q̃ granũ. vocaꝭ frit. Si monoſyllaba. ꝙ monoſyllaba in.x. deſinẽtia generis ſunt foeminini. vt hęc pax. fax. lanx. nix. nox. lux. Maſcula ꝓo ſunt hic thrax. Hora. thrax eſt gallina ſyro par. eius foemininum eſt thraiſſa. non threiſſa. nam ai. diphthõgus eſt graeca quae ſoluiꝭ non ei. vt notauit Geor. merula in illud Uerg. j. aeñ. qualis equos thraiſſa fatigat harpalice. Phryx. is. cuius foemininum eſt phrygia. Uerg. x. aeñ. o verę phrygiae. neq; eñ phryges: hoc eſt o verę foeminae Troianae ⁊ non Troiani. Rex. gis. grex. gis. calx. cis. pro ea pedis parte: qua terram calcamus. vt Seruius inquit in illud. Uerg. v. aeñ. calcẽq; terit iam calce diores. Apu. vij. meta. expugnata patientia mea calces validos extuleram. Reperitur etiam foemininum in hac ſignificatione Uerg. ix. aeñ. quadrupedemq; citum ferrata calce fatigat. Cice. j. tuſ. nunc video calcem: ad quam cum ſit decurſum. Gell. li. xiij

Neutrum pone caput. git. ſinciput. occiput. & frit.
Si monoſyllaba ſunt in. x. finita: referto.
Foeminino gñi. ſed thrax phryx maſcła rex grex
Et calx cũ pedis eſt. nam calx hęc ſtringit arenã.
Ad duo dux facies cõe. huic adiice cõiunx.
Sunt polyſyllaba in. ax. tibi tñ maſcula thorax.
Nycticorax. limax. dropax. cũ ſtorace. abaxq;.
Et duo foeminea tibi ſunt cũ ſmilace fornax.
Ex. finita tibi ſunt maſcula. foeminea halex.
Et forpex. uibex. carex. imbrexq; ſupellex.
Quod nomen ſit in. ix. muliebre eſt. Excipe fornix.
Atq; cilix. phoenix & onyx. maſtix & iapix.
Atq; calix & oryx. natrix. calyxq;. uarixq;.

curſus omnium ad eandem virtutis calcem tendentium. nam vtrobiq; per tranſlationem pro fine ſiue extrema alicu⁹ rei parte accipitur ſicut planta corporis eſt terminus. Calx quoq; pro lapide in cineres ignibus ſoluto: qua vtimur in ſtructuris generis eſt foeminini. ideo dixit haec calx ſtringit arenam. quia ſine calce intritum ex terra ſiue argilla facile ſoluitur. Unde Caius Caeſar autore tranquillo Senecę genus dicendi aiebat eſſe arenam ſine calce. Duorum generum commune eſt hic ⁊ haec dux. Uerg. j. aeñ. dux foemina facti. pro quo vt ſupra memorauimus quidam perperã dicũt duciſſa. Cõiunx quoq; duoꝝ generũ commune eſt: qđ extra ordinem inter monoſyllaba poſuit q2 ſolũ cũ duce in genere conueniebat. Sũt polyſyllaba in. ax. ꝙ nomina polyſyllaba in. ax. deſinentia pauca reperiuntur. haec fere. thorax. acis. Sil. lib. iiij. paſſurus dextra atq; trita vulnera thorax. Uerg. xj. aeñ. bis ſex thoraca petitũ perfoſſumq; locis. Nycticorax. acis. qđ generis eſt maſculini apđ graecos quemadmodũ ⁊ corax vnde deriuaꝭ: interpretaꝭ eñ nycticorax coru⁹ noctis. Limax. acis. Colu. implicit⁹ conchalimax hirſutaq; campe. Dropax. acis. Seren⁹. nec non appoſito curanꝭ dropace membra. Mart. lib. x. leuis dropace tu quotidiano. Storax. acis. Uerg. in ciri. nõ ſtorace ideo flagrantes picta capillos. declinaꝭ etiam ſtyrax. acis. ⁊ ſtyrace. aces. ſed hoc vltimũ genere foeminino. Abax. acis. ꝙ teſtẽ Priſcia. idem eſt qđ abac⁹. i. Iabole. lib. xxxij. digeſto. q eſt de legatis. iij. l. heres. cui corinthia inquit vaſa legata eſſent abaces quoq; eoꝝ vaſoꝝ collocandoꝝ cauſa paratos videri. pro quo in omnib⁹ fere codicib⁹ extrita. a. litera baces nihili verbũ reperiꝭ. Duo quoq; dicit foeminina reperiri. Smilax. acis. ſpecies hederae ẽ. vt refert Pli. li. xvj. l quã puella dr̃ fuiſſe conuerſa dicente. Ouid. iiij. meta. ⁊ crocon in paruos verſum cũ ſmilace flores. Fornax. acis. eſt q̃ grece dr̃ camin⁹. Ex finita tibi. ꝙ nomina deſinentia in. ex. maſcłina ſunt. vt hic pulex. veruex. pollex. vertex. Foeminina vero ſunt halex. ecis. nam pro piſce: ⁊ pro garo generis eſt foeminini: quemadmodũ ꝓbauim⁹ cũ de nominib⁹ in. c. finitis dictũ eſt. Forpex quoq; ſicut forceps generis eſt foeminini. nam alter ab altero per antiſtechon dictus eſt. Uibex. icis. Perſi. ſi puteal multa caut⁹ vibice flagellas. Carex. icis. Uerg. iij. geor. ⁊ carice paſt⁹ acuta. Imbrex. icis. Pli. li. xxxv. primuſq; perſonas regulaꝝ extremis imbricib⁹ impoſuit: q̃ inter initia prototypa vocanꝭ. Serui⁹ in illđ Uergil. iiij. geor. anguſtiq; imbrice tecti licet inq̄t hic imbrex lectũ ſit: melius ſcđm Plau. haec imbrex dr̃. ait eñ fregiſti imbrices meas. Plau. in milite: ꝙ meas fregiſti imbrices ⁊ tegulas. Supellex. lectilis. Perſi. noris q̃ ſit tibi curta ſupellex. Culex Plaut⁹ in caſſina. genere foeminino protulit. dicens. cho tu nihili cana culex. Qđ ſit in. ix. ꝙ nomina in. ix. deſinentia foeminina ſunt. vt haec perdix. cornix. filix. lodix. Iuuena. magnae mentis op⁹ nec de lodice parãda. q̃q̃ Aſinius pollio ſermonis latini autor exactiſſim⁹ hos lodices genere maſculino protulit. vt Quin. li. j. refert. Maſcula vero ſunt hic fornix. icis. Auien⁹ in arato. deminuat gemino ſe fornice circul⁹. Cilix. icis. Lucan⁹. o nunq̃ pacate cilix. a quo foemininũ eſt ciliſſa. Oui. j. faſt. ⁊ ſonat accẽſis ſpica ciliſſa focis. Phoenix. icis. ꝓ aue. ⁊ ꝓ vẽto. ⁊ ꝓ q̃cũq; re maſcula ex phoenice regione: nam foemininũ mittit pheniſſa. Uerg. j. aeñ. hũc pheniſſa tenet dido. ⁊ in. iiij. eñ. at nõ infoelix animi pheniſſa. Onyx. chis. Luca. in. x. totaq; effuſus: in aula calcabaꝭ onyx. ⁊ Mar. vnguẽtũ qđ paru⁹ onyx. ab eo ꝯpoſitũ ſardonyx. vt ſtatim dicem⁹ etiã foemininũ repiꝭ. Maſtix. gis. qđ flagellũ interpretaꝭ: a maſtico vel maſtizo. qđ eſt flagello. as. hic dict⁹ Homeromaſtix. ꝓ quo illo maſtix. ciceromaſtix. Homerij Uergilij Ciceroniſq; rephenſor ſiue flagellũ. Pli. in ꝓemio libroꝝ na. hiſt. vt obiter hos fugiã homeromaſtigas. Gel. li. xvj. laertiã licini⁹ cui⁹ liber etiã ferꝭ infando titulo ciceromaſtix. Iapyx. igis. ꝓ vento: q ſpirat ab apulia. Hora. in. iij. car. ne qđ alb⁹ pecet iapyx. Calix. icis. ꝓ vaſe potorio. Idem ſcđi calices quẽ nõ fecere diſertũ. Oryx. igis. Iuueñ. ⁊ getul⁹ oryx ⁊ phoenicopter⁹ ingens. Natrix. icis. ꝓ ſerpẽte. Luca. in. ix. ⁊ natrix violator aquę. q̃q̃ Luci. foemininũ ꝓtulit. dicẽs. ſi natib⁹ natricẽ impſſit craſſam ⁊ capitatam. Calyx. ycis. ꝓ echino glandis ſiue caſtaneę. Pli. lib. xv. armatũ his echinato calyce vallũ. dr̃ aũt calyx a calypto qđ eſt velo. as. vnde eſt apocalypſis reuelatio. Uarix. icis. Celſus lib. ij. at varix or⁹ vel ꝑ ora venarũ ſubita ꝓfuſio ſanguinis. Spadix. icis. Ug. iij. geor. honeſti ſpadices. Gel. lib. iij. palmę termes ex arbore cum fructu auulſus ſpadix dr̃. Bombyx pro materia illa: ex qua ſiunt veſtes. generis eſt foeminini. vnde ⁊ Plinius libro. xj. caput inſcripſit de bombyce coa. ⁊ in eodem. aſſyria inquit bombyce foeminis credimus. pro verme tamen ad genus generale referri debet: vt ſic hic bombyx vermis. haec bombyx lanugo illa. Martialis. bombyx pendulus vrget opus.

Voluox.ocis.ex terminatis in.ox.tñ maſclinũ eſt:eſt eñ ɔmis:q ⁊ cõuoluol⁹ ⁊ inuoluol⁹ ḋr.Foeminina ꝟo ſunt ſolox.ocis.ꝑ lana hirta:q̄q̄ põt ẽt triũ genex eſſe cõe.vt apð Lucil.mõtano hirco atqȝ ſoloce.⁊ Titinnius lana ſoloci ad purpurã data.Celox.cis.quoqȝ qð eſt gen⁹ nau⁹ apð Pli.in.vij.aliosq̄ȝ autores.Phalanx quoqȝ addit̃ ſupioribus.ꝟg.ij.aeñ.⁊ iam argiua phalanx inſtructis nauib⁹ ibat.⁊ Iuue.iũctaqȝ vmbone phalanges.Sirynx ꝑ fiſtula ſic dicta a ſyringe nympha in calamũ paluſtrẽ ɔuerſa.Oui.ij.meta.nymphe ſyringa vocabãt.Menynx.gis.ꝑ panniculo cerebri:quo verbo etiam nunc vtuntur medici.naȝ ꝑ inſula aegypti ad regulã generalẽ refertur.Iynx.auicula eſt q̄ latine ḋr torquilla ſiue turbo.de qua Ariſt.li.ij.de aĩali.us.⁊ theocrit⁹.Generis quoqȝ maſclini ponit quattuor thominx.cos.q̄ nos appellamus thomicen.Spelinx.gos.q̄ interp̄tatur ſpelunca.Pharynx.gos.pro fauce gutturis.⁊ larynx.gos.pro ipſo gutture:quas Galeni interpres pharyngas ⁊ laryngas appellat.

Quę dantur maribus.uoluox quoq̧ iungitur illis.
Foemineis addes ſolox.celoxq̧.phalanxq̧.
Sirynx & menynx & iynx.Sed maſcula ſunto.
Thominx thomicos.ſpelinxq̧ pharinxq̧ larinxq̧.

De genere dubio.

AMbigui generis tibi tradunt pauca poetę.
Cum talpa.dama.cardo.panthera.cupido.
Et margo.bubo.finis.cum puluere clunis.
Torquis.ſtirps & adeps.cũ ſcrobe.ſpecuſq̧ penu ſq̧.
Cortex.atq̧ ſilex.cum pumice.lynxq̧ latexq̧.
Et nomen lapidis quod gignit ſardus onyxq̧.

DE gñe dubio.Septẽ ſunt gña noĩm quemadmodũ libro in ſeq̄nti dicturi ſumus.maſcu.foemi.neutrũ.cõe duox.cõe triũ.ꝑmiſcuũ.dubiũ.ſed de gn̄qȝ priorib⁹ hucuſqȝ dictũ eſt.ꝑmiſcuũ etiã ad gen⁹ terminationis refertur.Nunc ꝟo de gñe dubio dicit eſſe pauca noĩa:q̄ autores alio gñe auſi ſunt ꝓferre:q̄ vſus atqȝ grãmatices regulae exigebãt.vt talpa.dama.cũ rõne terminatiõis gñis ſint foeminini.vt apð Hora.j.car.⁊ ſuperiecto pauidae natarũt aequore damae.ꝟg.autoritate ſua vtrũqȝ ſub gñe maſclino ꝓtulit.vt in buc.cũ canib⁹ timidi veniẽt ad pocula damę.⁊.j.geo.aut oclis capti fodere cubilia talpę.Quin.li.ix.ſiũt ⁊ circa genus figurę in oĩb⁹.naȝ ⁊ oclis capti ⁊ damę timidi a ꝟg.dñr:ſed ſubeſt ratio:qꝛ ſexus vterqȝ altero ſignificat̃.Panthera nuſq̄ niſi gñe foeminino legi.vt apud Hora.ij.epſa.diuerſum ɔfuſa gen⁹ panthera camelo.apð grecos tñ panther.eris.maſclinũ eſt.Cardo.inis.cũ plaeriqȝ oẽs gñe maſclino ꝓtulerint.Gracch⁹ in ataiãta ꝓportionẽ ſecut⁹ dixit.o grata cardo regiũ egreſſum indicãs.Cupido.inis.ꝑ deo amoris.gñis eſt maſclini vel ex regla fictiõis gñali comp̄tũ habem⁹.nam ꝑ cupiditate foemininũ eſt rõne terminatiõis.Hora.tñ in hac etiã fictione maſclinũ ꝓtulit.ij.car.dicẽs.cupido ſordibus aufert.Margo quoqȝ rõne terminatiõis foemininũ eſt.vt apud Iuue.ſummi plena iam margine libri.Papi.tñ.ij.the.dixit:ſoluerat heſperij deuexo margine ponti.Bubo ediuerſo gñis eſt maſclini.Oui.v.meta.ignauus bubo dirx mortalibus omẽ.Idẽ in.xv.eiuſdẽ.ſtygi⁹ dedit oĩa bubo.Pli.li.x.bubo funebris ⁊ maxime abominat⁹.ꝟgi.iiij.aeñ.autoritate ſua foemininũ ꝓtulit dicẽs.ſolaqȝ culminib⁹ ferali carmine bubo.Finis ⁊ clunis ideo ſunt maſclina q̄ñ eñ hũt ante.is.ꝟg.v.aeñ.feſſiſqȝ ſub ipm finẽ aduentabãt.⁊ Iuu.ad terrã tremulo deſcẽdũt clune puellae.ꝟg.tñ.ij.ſñ.dixit haec finis ꝑami fatox.⁊ Hora.j.ſer.qð pulchx clunes breue qð lat⁹.miroꝛqȝ Seruiũ in illð ꝟg.haec finis priami putaſſe neqȝ dici poſſe hic finis.neqȝ haec clunis ait namqȝ his ꝟbis oĩa latina inaĩa ſimplicia.a ꝟbis nõ venientia in.nis.ſyllaba terminata maſclina ſunt.inaĩa ꝓpter canis.ſimplicia ꝓpter bipẽnis.a ꝟbo nõ veniẽtia ꝓpter finis ergo Iuue.bene dixit termulo deſcendũt clune puellae.Hora.male:qð pulchrae clunes.Puluis.eris.maſculinum eſt.Hora.j.car.aut puluere troico nigrũ melionẽ:qð etiã ab illo diminutiuũ ɔfirmat puluiſculũ.Apul.ꝑ magia.tenuẽ.candificũ.nobilẽ puluiſculũ.Prop.tñ.li.elegi.j.foemininũ ꝓtulit.d.ſit mihi ꝑcipue puluis etruſca dolor.Idẽ li.ij.⁊ duo ſint ꝟſus q nũc iacet horrida puluis.Torquis etiã:vt ſuo loco diximus⁹ frequẽtius foemininũ q̄ maſclinũ repit̃.Stirps quoqȝ ꝑ arbore tum maſclinũ tum foemininũ eſſe teſtat̃.Ser.in illud ꝟgi.vij aeñ.quorumqȝ a ſtirpe nepotes ſtirpẽ inqt cũ de gñe dicimus tñ foemininũ eſt.vt Idẽ in eodẽ.heu ſtirpẽ inuiſam:cũ de arbore maſclini ⁊ foeminini gñis inuenit̃.Hora.ſtirpes raptas ⁊ pecudes ⁊ domos.Sed de maſclino.ꝟg.ij.geor.admorſo ſignata in ſtirpe cicatrix.Idem li.xij.ſed ſtirpẽ teneri nullo diſcrimine ſacrũ.Adeps.ipis.apud Celſum ſemꝑ foemininũ repio.vt.v.lib.adipis anſerinae.apud Pli.ꝟo ſemꝑ maſclinum:niſi qd me fallit.nunq̄ eñ aliter loqtur:niſi adeps anſerinus.verrinus.hũanus.⁊ li.xxviij.admixto anſeris adipe ſeuoqȝ taurox.Scrobs.bis.ex gñali regla foemininum eſt.Luca.lib.viij.exigua poſuit ſcrobe.Serui.quoqȝ dixiſſe contra artem a Lucano poſitum miror.cũ etiam Oui.vij.meta.dixerit.ſcrobibus tellure duab⁹.ait nãq̧ in illud.ꝟg.ij geor.ſcrobibus mandet mutata ſubactis.nos ſcrobes dicim⁹ genere maſclino:ſed Luc.dixit contra artem.exigua poſuit ſcrobe.neqȝ eñ qꝛ Plau.in amphy.dixit.ſcrobes effodito ſexagenos:parũ latine Lucanũ Ouidiũqȝ dixiſſe putandi ſunt immo magis ex arte ſcrobẽ foeminino gñe protuliſſe.Specus.penus.de vtroqȝ ſatis multa in gñe diximus⁹.Cortex.cis.ſilex.icis.pumex.icis.latex.icis.rõne terminationis maſclina ſunt.Verg.rapt⁹ de ſubere cortex.⁊ Mart.cortice depoſito mollis echinus erit.Iuuena.nec melior ſilicem pedibus quae conterit atrum.Verg.vj.aeñ.latebroſo in pumice nidi.Idem in.j.aeñ.laticemqȝ lyęum.⁊.iij.geor.latices infundere cornu lenęos.Inueniuntur tamen autores etiam genere foeminino protuliſſe.Verg.in buco.muſco circũdat amarę corticis.vbi Seruius ait maſclino potius eſſe vtendum.In illud quoqȝ Verg.vij.aeñ.ſtabat acuta ſilex his verbis ſcribit.pene omnes hunc ſilicem dixerunt.nam ⁊ Varro ⁊ Lucretius ita dicunt.Tanta tamen eſt Vergilij autoritas:vt perſuadeat nobis etiam hanc ſilicem dici.Idem quoqȝ Seruius ſcribit in illud Vergilij.ecce maris magni claudit nos obice pontus.melius inquit dicit hic obex q̄ haec obex.Ouidius.ques obice firmo clauſerat iliades.ſed de hoc nomine in defectiuis dicetur:atqȝ ea cauſa hic non poſitum eſt.Eo modo Catullus poſuit ſub genere foeminino pumicẽ.quemadmodum ⁊ Ennius latycem.Lynx praeterea cum ex regula foemininũ ſit:vt apud Verg.iij.geor.quid lynces bacchi variae.Hora.tamen in.ij.carmi.maſculinum protulit dicens:nec curat orion leones aut timidos agitare lyncas.Et lapidis nomen.qꝛ ſardonyx hoc genus carminis non recipit:circuitione vtitur dicẽs.ꝙ ille lapillus:cui⁹ nomen eſt cõpoſitũ ex ſard⁹ ⁊ onyx.eſt generis dubij.Iuuena.radiant teſtudine denſi ſardonyches.Idẽ tamen alio loco dixit.atqȝ ideo conducta Paul⁹ agebat ſardoniche.Alia fortaſſe reperiũtur noĩa generis ambigui:q̄ ſcriptores autoritate ſua freti contra vſuȝ artẽqȝ protulerũt genere diuerſo ſed nos haec tñ annotaſſe ſufficiat.

DE nominibꝰ maſculinis. Quã illa regula fictionis: quam ꝓncipio huiꝰ libri poſuimꝰ: ꝙ noīa q̃ ad mares pertinent gñis ſunt maſculini: ⁊ q̃ ad foeminas foeminini ⁊ q̃ ad vtrũqꝫ cõmunis duoꝝ: nimis ꝯfuſe atqꝫ inſufficiẽter fuit poſita: partim explicata eſt a nobꝭ ꝑ regulas terminationũ: partim ẽt hoc loco explicabit. Non dico nũc de illis noīb⁹ q̃ hñt vtriuſqꝫ ſexꝰ diſtictas terminatiões. vt magiſter. iſtra. lupꝰ. pa. romanꝰ. ana. ſꝫ de illis q̃ cũ poſſint eẽ gñis foeminini ex rõne terminatiõis atqꝫ illoꝝ fictio ad vtrũqꝫ ſexũ ꝑtinere. tñ hñt ꝓ alterutro ſexu diuerſas terminatiões. vt ecce draco rõne terminatiõis ita potuit eſſe cõe duorũ generꝝ: quẽadmodũ hic ⁊ haec homo: ⁊ q̃ſi epicenũ ſub gñe maſculino ꝯphendere foemininũ: maſculinũ tñ appellamꝰ dracõe: foemininã ꝓo dracenã. Eodẽ mõ de leone lea vł leęna dicimꝰ. Oui. iiij. meta. vt lea ſęua ſitim multa compeſcuit vnda Vg. in buc. toruа leęna lupũ ſeqtur. Strabo. ſtrabo. teſte Priſ. iiij. car. facit. A caupone qꝫ fullone ⁊ latrone. qꝛ nunq̃ niſi de viris dicuntur: vſurpant vt inqt Ser. foemina in. a. vt caupona. fullona. ⁊ latrona. ſed caupona in vſu eſt. fullona ⁊ latrona nondũ legi: ſed ſi mihi eſſet neceſſe illã noīare: q̃ nobis lintea polire ſolet ego potiꝰ fullonã q̃ fullonem appellarẽ: quandoq dẽ fullo maſcłoꝝ eſt ꝓprium: ⁊ eodẽ mõ latronã foeminã potius q̃ latronẽ: ⁊ ſi cũ grammaticoꝝ vulgo ſupra dixi: homo nemo iungi latronẽ. Lacon tñ ſigt marẽ ex lacedemone vrbe: Mar. nondũ adhuc matre iubente lacon. foemininũ ab eo. Vg. ptulit. ij. aeñ. nec tibi tyndaridis facies inuiſa lacęne. Cõpoſita quoqꝫ a cano. nis. in. cen. finita maſclina ſunt. foeminia ꝓo mittũt in. a. vt ſupra diximꝰ: cũ de noibus terminatis in en. diſputaremꝰ. Flamẽ. inis. ſacerdos tñ de viris dr nã ſacerdotiſſa flaminica ⁊ flaminia dr. Aſtur cũ maſclinũ eſſe dixerimꝰ: ꝓ foeminino aſturica dicimꝰ. Sambuciſtes. ae. vł ſambuciſta. ę. foemininũ mittit ſambuciſtria. Cymbaliſtes vł cimbaliſta. iſtria. Citbariſtes vł riſta. riſtria. Tympaniſtes vł niſta. niſtria. Pſaltes vł pſalta. tria. Prophetes vł ꝓpheta. etis. tidis. vł ꝓphetiſſa. poetes vł poeta. etis tidis. qdã etiã dixerũt poetiſſa Scythes vł ſcytha. ſcythis. ſcythidis. Sarmates vł ſarmata atis. tidis. de q̃bus oībus ꝯplura diximus cũ de gñe noim in. a. terminatoꝝ diſſerebamꝰ. Magnes. tis. ſemꝑ ſub hac terminatione maſclinũ reꝑitur ſiue ꝑ lapide ſiue ꝑ populo Theſſaliae. nam foemininũ mittit magnetis. tidis. vł magneſſa. Oui. in epi. Medeae. cur vnq̃ colchi magnetida vidimus argo. nauis eñ cũ ſit nomẽ. foeminini generis eſt. Hora. iij. car. magneſſam hippolytẽ duꝫ fugit abſtinens. Pari ratione. Cres. tis. cretis. idis. vł creſſa. ę. mittit foemininũ. Sil. ij. pu. cres erat griſonis Curetum aduectꝰ ab antris. ⁊ Tibul. de dędalo li. iiij. phoebo gratiſſima dona cres tulit. Auſo. qꝫ in monoſyllabis. ꝙ dędalo cres poſuit. Oui. j. de arte. creſſa thyeſteo ſi ſe abſtinuiſſet amore. Vg. v. aeñ. creſſa genus pholoę gemini circum vbera nati. Iuue. nec minus ſthenoboea q̃ creſſa excanduit. Ex terminatis in. bs. Lybs. yſſa. vł lybiſtis. idis. Verg. v. aeñ. horridus in iaculis ⁊ pelle libyſtidis vrſae. Sil. li. j. vrſaeqꝫ libyſſe īſignis ſagulo duris certare maniplis. Arabs. iſſa. Chalybs. biſſa. ⁊ in. ps. aethiops. piſſa. quemadmodum in genere terminatorum in. bs. ⁊. ps. dictũ eſt. Ex terminatis in. x. thrax. iſſa. cilix. iſſa. phoenix. iſſa. phryx. igia. rex regina. q̃ omnia ſuo quoqꝫ loco in genere terminationum requirenda ſunt. Quędam ſunt nomina. Seruius in illud. Verg. vj. aeñ. cernis cuſtodia qualis: loqns eñ de tiſiphone inqt. cuſtodia eſt q cuſtodit. vſurpatũ eſt aũt ſicut hoſpita. nam hic ⁊ haec cuſtos facit. Idem qꝫ dicẽdum de ſoſpes. antiſtes. ⁊ ſacerdos.

DE nominibus maſculinis quæ ex diuerſis terminationibus mittunt fœminina in. a. uel. in. is.

Draco dracena.	Flamen flamina.
Caupo caupona.	Aſtur aſturica.
Leo leæna uel lea.	Sambuciſtes. ciſtria.
Fullo fullona	Cythariſtes. riſtria.
Lacon lacena.	Cymbaliſtes. liſtria.
Fidicen fidicina.	Tympaniſtes. paniſtria.
Lyricen lyricina.	Pſaltes pſaltria.
Siticen ſiticina.	Prophetes ꝓphetis.
Tubicen tubiicina.	Poetes poetis
Tibiicen tibiicina.	Scythes ſcythis.
Cornicen cornicina	Sarmates ſarmatis.
Oſcen oſcina.	Magnes. etis. uel. neſſa.
Cres cretis. uel creſſa	Chalybs chalybiſſa.
Moabita moabitis.	Aethiops æthiopiſſa.
Amonita amonitis.	Thrax thraiſſa.
Nepos neptis.	Cilix ciliſſa.
Heros heroina	Phoenix phoeniſſa.
Lybs lybiſſa.	Phryx phrygia.
Arabs arabiſſa.	Rex regina.

¶ Quędam ſunt nomina quæ tametſi communia duorum generum reperiuntur. habent tamẽ aliã propriam terminationem generis fœminini. ut Hoſpes hoſpita. Soſpes ſoſpita. Sacerdos ſacerdotiſſa. Cuſtos cuſtodia. Antiſtes antiſtia.

¶ De nominum declinatione. Cap. ii.

NE ſit opus toties eadem pcepta reſumi.
Accipe q̃ teneas in nominibus uariandis.
Compoſiti formã ſimplex & cõpoſitiuum.
Simplicis obſeruant. Exanguis dat tibi ſanguis.

Cap. ij.

DE qnqꝫ noim declinatiõibꝰ. Iam puer eo videt adoleuiſſe: vt qđ ante hac faciebat: nõ debeat inflectere noia ꝑ ꝓportionẽ illoꝝ: q̃ in ꝓncipio huiꝰ opis poſita ſunt: cũ declinandi modꝰ ille ſit paulo incertior atqꝫ ꝯfuſus. ſed ꝑ reglas ⁊ pcepta q̃ i hoc. ij. cap. tradunt. Principio itaqꝫ ponit documẽta oibus qnqꝫ declinationibus cõia. deinde ſingłatim de vnaquaqꝫ illaꝝ qnqꝫ declinationũ reglas ꝓſequetur. Dicit igit ꝙ ne oporteat autorẽ ſaepius eandem pceptionem repetere: hoc ẽ in qualibet declinatiõe idẽ dicere: o auditor accipe q̃ teneas memoria in noibus variãdis. ſ. in declinãdo noia. Cõpoſiti formã. Primũ pceptũ ad añalogiã grãmatices ꝑtinet: q̃ vt ait. Quin nõ rõne nitit ſed exẽplo. ⁊ ex certis incerta ꝓbare nitit. vt cũ exploratũ habueris ꝙ iber facit in gtõ iberi: intelliges ꝙ celtiber ꝯpoſitũ aceꝑta ⁊ iber facit in gtõ celtiberi. Atqꝫ ediuerſo ſi exploratũ tibi ſit ꝙ celtiber facit celtiberi intelliges etiã ꝙ iber facit i gtõ iberi. Haec regła qꝛ declinationi ſeruit maxime: viſum eſt autori hoc loco illã ponere. Dicit itaqꝫ ꝙ nomẽ ſimplex ſeruat formã ꝯpoſiti. i. ꝓportionẽ. ⁊ ꝯpoſitũ ſeruat ecõtrario formã ſimplicis. Habet regła exceptionem: qꝛ nõ vſqꝫquaqꝫ vera eſt. vt ſanguis gtñ facit ſanguinis vna ſyllaba creſcente: exanguis vero facit exanguis parium ſyllabarum.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Pręterea cũ vulpes ⁊ apes a pede ꝯpoſita videant̃:qm̃ vulpes autoꝛe.Quin.quaſi volipes dicta eſt:apes quoq; vel q ſine pedib⁹ naſcant̃:vel poti⁹ q̃ pedib⁹ ꝑ mutua nexis. vt ꝟg.vij.geo.ait in vuę modũ pendeãt:debuerit facere in gtõ vulpedis ⁊ apedis:ſed amiſſa vna ſyllaba fecerũt vulpis ⁊ apis.ꝗ̃ꝗ̃ ꝑ cypſelo aue apedis q̃; facit. Lep⁹ q̃; ſi vt autoꝛ eſt Quin.quaſi leuipes dr̃:leuipedis debuit facere:ſed fecit lepoꝛis.Pubes q̃; mittit gtm̃ parũ ſyllabaꝝ:ſed ab eo ꝯpoſitũ impubis:vt Prob⁹ ⁊ Phocas voluerũt:vel impuber vt Ceſar in li.de analogia impuberis in gtõ facit.Cice.iiij. inuectiuaꝝ. Filiũ eius impuberẽ legatũ a pr̃e miſſum. ꝟg.tñ regulã ſecutus impubis Iuli.dixit. ⁊ Hoꝛa. ij. car.nec impubẽ parẽtes Troili.⁊ Oui.ix.meta.faciet q; viros in pubib⁹ annis.Quies.etis.pterea cũ ſit tertiae declinationis:ab eo ꝯpoſitũ reqes qntę repitur.vt apud ꝟg.iiij.aen.tp̃s inane peto requiem ſpaciũq; furoꝛi.ꝗ̃ꝗ̃. ⁊ quies quiei antiquiores ẽt ꝑ qntã declinabãt. vt Affrani⁹.ſollicito coꝛde coꝛp⁹ non potiť nec quie.e. Neuius.ꝯplexo ſummo coꝛpa opiunt ac ſuaui quiei. Atq; ꝯtrario Cicero in Catone maioꝛe dixit:vt meae ſenectutis requietẽ oblectamentumq; noſcatis. Macro.q̃; in.j.de ſomno Scipionis.qr ⁊ illa inqt regetis eſt inſcia.Multa q̃; alia ſunt q̃ nõ ſequunť ſimpliciũ declinationẽ.vt centimanu⁹ giges dict⁹ eſt ab Hoꝛa. ſ; in gtõ centimani gigę dicem⁹. Alia q̃; ꝯplura paſſim repies:q̃ nõ ſequunť ex regula ꝑpoꝛtionẽ. Quartus cũ qnto.Scd̃a regula eſt.ꝙ noĩa neutra. ij.iij.⁊ iiij.declinationis qm̃ ꝑmę ⁊ qntę nullũ eſt neutrũ: hñt actm̃ et vctm̃ ſiles ntõ:⁊ in plurali ſemꝑ terminantur in.a.vt hoc tẽplũ tẽpla.hoc coꝛp⁹ coꝛpa.hoc veru verua.Eſtq; vctũs recto ſilis. Tertia regula eſt.ꝙ vctũs oim̃ qnq; declinationũ in vtroq; numero ſilis eſt ntõ.Sed dixit nõ ſemꝑ ſed ꝑpe.i.quaſi ſemꝑ.ꝑpter noĩa ſcd̃ae declinatiõis terminata in.us.q̃ alio mõ exeunt:⁊ ꝑpter noĩa graeca:de qb⁹ ſuo loco differem⁹.Pręterq̃ qntę.Quarta regula.ꝙ gtũs pluralis oim̃ declinationũ ꝑterq̃ quintę põt recipe ſyncopã hoc eſt abſciſſionẽ.vt in ꝑma ęneadũ ꝑ aeneadaꝝ.graiugenũ ꝑ graiugenaꝝ:ꝟg.j.aen.qs gen⁹ aeneadũ:qs Troiae neſciat vrbẽ. Idẽ in.viij.optime graiugenũ cui me foꝛtuna pcari. In ſcd̃a viꝝ ꝑ viroꝝ.diuũ ꝑ diuoꝝ. ꝟg.j.aen.arma viꝝ tabulaeq;. Idẽ in.ix.turne qd̃ optanti diuũ ꝑmittere nemo. In.iij.agreſtũ ꝑ agreſtiũ.coeleſtũ ꝑ coeleſtiũ.prudẽtũ ꝑ prudẽtiũ.mẽſum ꝑ mẽſium.Oui.xij.met.⁊ quos ſuſtinui bis mẽſum qnq; laboꝛes.ꝟg.j.geoꝛ.⁊ vos agreſtũ pſentia numina fauni.⁊ Oui.j.met.vltima coeleſtũ terras aſtrea reliqt. In.iiij.paſſum ꝑ paſſuũ nurũ ꝑ nuruũ.currũ ꝑ curruũ.Mar.ſ; duo ſunt q̃ nos diſtinguũt milia paſſum.Lucil.apd̃ Macro.in.j.ſatur.hũc mille paſſum q vicerit atq; duob⁹ cãpan⁹ ſonipes. Idẽ.li.xij.cinctaq; adeſt vgo matrũq; nurũq; caterua.ꝟg.vj.aen.q̃ gr̃a currũt armoꝛũq; fuit viuis.Neq; ſolũ in car.fit hui⁹ caſus abſciſſio: verũ ẽtiã in pſa oꝛone.vt Cice.in oꝛa.ꝑ ſextio.vr̃aꝝ inquit ſedũ tẽploꝛũq; cauſa.⁊ in noĩb⁹ nũeralib⁹.vt duũ ꝑ duoꝝ quadragenũ ꝑ quadragenoꝝ.tricenũ ꝑ tricenoꝝ.⁊ diuerſo aies in gtõ plurali.u.ſuſcepit tm̃ metri cauſa.vt dixit Seruius in illd̃. ꝟg.viij.aen.alituũ pecudũq; gen⁹.alituũ eñ ꝑ epentheſi; ꝑ alitũ poſuit.ſicut ⁊ Manil. in vltimo aſtro. alituũq; genus ſtudiũ cenſuſq; volabit.Tertius ⁊ ſextus:ꝙ dtũs ⁊ abltũs numeri pluralis in terminatione ſiles ſunt in omnibus quinq; declinationibus.Itaq; cum ſimul datiui terminationem poſuerimus:ablatiui eandem eſſe intelligemus. vt dtõ muſis:abltõ a muſis.

A pede fit uulpes & apes nec regula ſeruit.
Impubis dat.eris.ſed pubes dat tibi pubis.
Eſt requies quintæ.declinat tertia ſimplex.
Quartus cum quinto ſemper recto ſimilãtur.
In neutris.ſed in.a.pluralem ponis ubiq;.
Eſt quocatiuus recto ſimilis ꝑpe ſemper.
Præterq̃ quintæ pluralibus in genitiuis.
Syllaba nonnunq̃ colliditur.u.capit ales.
Tertius & ſextus plurales aſſimilantur.

De prima nominis declinatione.

Cum ſint quinq; puer declinandi tibi formę.
Quas unus uariis ex rectis dat gtũs.
Prima ſit in.as.es.ſed.græcis.a.q; latina.
Eſt gtũs in.æ.diphthongon.ſed tñ ai.
Dat tibi nonnunq̃.dat &.as.ſed & id quoque raro.
Octo triũ generũ ſunt nomina.q̃ dant in.ius.

De ꝑma nominis declinatione.Foꝛmae declinationũ vt quibuſdã (Diomede referente) viſum eſt : ſeptem ſunt. Nam ex ſcd̃a nr̃a duas fecerũt:alterã eoꝝ qui gtm̃ in.i.ſimplex alterã eoꝝ qui in.i.duplex terminant̃. Duas q̃; ex quarta nr̃a:alterã eoꝝ q̃ mittũt gtm̃ in.us.alterã exaptotis in.u.deſinentib⁹ q̃ nõ declinant̃ in nũero ſingulari.Qui declinationũ nũerus ad quinariũ redact⁹ eſt:qm̃ tot videbant̃ eſſe genitiui diuerſitates.Dicit igiť ꝙ ꝑma noĩs declinatio terminatiões h; nominatiui tres in.as.es.a.Sed in.as.⁊ in es.tm̃ graecoꝝ.vt aeneas.ę.archias.chiae.anchiſes chiſae.planetes.netae.In.a.ꝟo tam graecoꝝ q̃ latinoꝝ.vt muſa.ae.helena.enae terra.ae.fabula.ae.Itaq; dixit.a.latina.nõ ꝙ omnia nomina ꝑmae declinatiõis in.a.deſinẽtia latina ſint:ſed ꝙ cũ in.as.⁊ in.es.omnia ſint graeca in.a. finita ſunt ẽt latina.Eſtq; illud ẽt hoc loco repetendũ ꝙ in cap.ſupioꝛi dictũ eſt.ꝙ nomina hui⁹ declinatiõis in.as. ⁊ in.es.finita omnia ſunt graeca:⁊ maſclina in.a.ꝟo ptim graeca ptim latina.ptim maſclina.ptim foeminina nã neutrũ nullũ eſt ꝑmae declinatiõis:ꝑterq̃ qd̃ Oui.v.meta.bis poſuit in neutro gñe polẽta.idq; ſingl̃ari:vt diximus exẽplo:quẽ opinoꝛ nñi ſecuti ſunt.cũ hoc paſcha.chae.in neutro gñe poſuerũt.Eſt gtũs in.ae.diphthõgõ.ꝙ nomina ꝑmę declinatiõis a quacũq; veniãt nominatiui poſitiõe mittũt gtm̃ in.ae.diphthõgõ.vt aeneas.eneę.ãchiſes.ſae.muſa.ę. terra.ae.itatñ vt gtũs ſit pariũ ſyllabaꝝ. Poetae ꝟo aliqñ ſoluũt diphthongõ illã in.ai.ſyllabas.ꝟgi.iij.aen.aulai in medio libabãt pocula bacchi. Idẽ in.vj.aurai ſimplicis ignẽ.⁊ in.ix.Diues pictai veſtis ⁊ aurai.Cice.in arato.Atq; oculos vrget pedib⁹ pectuſq; nepai.ꝑ aulae:aurae.pictae.nepae.ſed hoc poetis tm̃ licitũ fuit.neq; omnib⁹ qdẽ ſ; antiquioꝛib⁹:aut antiquitatũ amatoꝛib⁹:quales fuerũt ꝟgili⁹.Lucre.Cic.Exit ẽt hic gtũs in.as.ſed id quoq; apd̃ ãtiquoꝛes quidẽ raro.Liui⁹ ãdronic⁹.atq; eſcas habem⁹ mẽtionẽ ꝑ eſcae ab eo qd̃ eſt eſca.Neui⁹.rũc⁹ atq; purpureus filij terras ꝑ terrae.Unde ẽt nũc pr̃familias.mr̃familias.filiuſfamilias.dicim⁹ ꝑ familiae:qd̃ antiqui ſic loq̃bant̃. Deinde dicit ꝙ illa nomina adiectiua q̃ ꝑ ꝑmã ⁊ ſcd̃am nominis declinationẽ inflectunť:mittũt gtm̃ in.ius a quacũq; noĩatiui terminatiõe exeãt ſiue ꝑmae ſiue ſcd̃ae ſint declinatiõis. Ea ſunt vn⁹.a.um.uni⁹.i. Ull⁹.a.um.vlli⁹.li.Nullus.a. um.nulli⁹.li.Sol⁹.a.um.ſolius.li.Totus.a.um.totius.ti.Alius.la.lud.alius alij.Alter.a.um.alterius.ri.Uter.a.ũ. vtrius.ri.Et ab his compoſita. vt Neuter.a.um. Uterq;.aq;.vmq;. Uterlibet.alibet.vtrumlibet. Uteruis.auis. vtrumuis.Utercunq; vtracũq; vtrũq;.Alteruter.utra.utrũ.q̃ omnia mittunt gtm̃ in ius.⁊ datiuum in.i. Sequũ-

tur tñ aliqñ ꝓportionē nominū actiuoꝝ pͥme ſcḋe declinationis. Cice. nō vne rei ſed oībus conſuli putetur. ꝑ vni. Idē ad Herenniū. nō res tote rei neceſſe ē ſimilis ſit. ꝑ toti. Teren. in heautonti. altere dū narrat forte audiui. ꝑ alteri. Idē in eunucho. mihi ſole ridiculo fuit. pro ſoli. Cecilius. nulle nationi tot victorias tam breui ſpacio datas arbitror. pro nulli. Sed in noīe neuter frequentius reperitur genitiuus regularis: ꝙ gtūs in. ius. ⁊ dtūs in. i. Pone datiuis. e. ꝙ dtūs in. e. diphthongon terminatur: ſimiliſqꝫ eſt gtō. Nomina tñ que miſerunt gtm̃ in. ius. ablata. us. faciunt dtm̃ in. i. vt vnus vnius vni.

Pone datiuis in. æ. diphthongon. ſed genitiuus.
Cum tibi fiet in. us. us. rapta pone datiuum.
Omnibus ex rectis finitur in. am. tibi quartus.
Atqꝫ uocatiuus fit in. a. cui iungito ſextum.
Rectus pluralis fit in. æ. gtūs in. arum.
Atqꝫ dtūs in. is. finitur. Pauca tamen ſunt.
Quæ faciunt. abus. uelut eſt equa. filia. nata.
Mula. dea. liberta. ambabus iunge duabus.
Accuſatiui plurales. as. tibi mittunt.

Omnibꝰ ex rectis. ꝙ accuſatiuus pͥme declinationis a quacunqꝫ exeat terminatione nominatiui. in. am. deſinit: fitqꝫ a genitiuo æ diphthongon mutata in. am. vt muſa. e. muſam. ſed in oībus grecis accuſatiuus grecus plerumqꝫ a latinis vſurpatur quemadmodū in declinatione greca dicemꝰ. Atqꝫ vctūs fit in. a. ꝙ vctūs i. a. terminatur: etiā cū venit a nominibꝰ grecis in. as. ⁊ in. es. deſinentibus. vt aeneas o aenea. anchiſes o anchiſa. atrides o atrida. Vergilius. x. eneiḋ. vigilas ne deum gens enea vigila. Idem. iij. eneidos coniugis anchiſa veneris dignate ſuperbo. Hora. ij. ſer. ne quis humaſſe velit aiacē atrida vetas cur? Abltūs quoqꝫ ſimilis eſt vctō in terminatione. Sed qḋ de actō diximus: idē quoqꝫ de vocatiuo ⁊ abltō dicendū eſt: frequētius in noībus grecis in. as. ⁊ in. es. deſinentibꝰ vſurpari caſus grecos: vt ſuo loco dicemꝰ. Rectus pluralis. ꝙ ntūs pluralis huiꝰ declinatiōis in. e. diphthongon deſinit: ⁊ eſt ſimilis gtō ⁊ dtū numeri ſingularis. ſicut muſa muſe. plurali ntō muſe. Gtūs in. arum. ꝙ gtūs pluralis in. aꝝ. terminatꝛ. fitqꝫ ab abltō ſingulari addita. rū. vt hec muſa a muſa. aꝝ. Atqꝫ dtūs in. is. ꝙ dtūs pluralis terminatꝛ in. is. fitqꝫ ab abltō ſingulari. a. mutata in. is. vt muſa. is. Excipiuntꝛ tñ paca ꝙ differētie cauſa faciunt dtm̃ in. abus. ⁊ ꝙ ſunt illa ſubiungit. equa equabꝰ. filia filiabꝰ. nata. abꝰ. mula. abꝰ. dea deabꝰ. liberta. abꝰ. ambe ambabꝰ. due duabꝰ. Priſcia. inter hec numerat aſina aſinabꝰ. qḋ Valla poſſe dici negat. Antiqſſimi quoqꝫ ab is ea id. eabꝰ dixerūt. Caſſius. hemina pōtifici q cū eabꝰ ſtuprū fecerat. Iuniores aīa aīabꝰ dixerūt. vt Seruiꝰ multis in locis ⁊ noſtre religionis autores. Neqꝫ diſſimulandꝰ eſt hoc in loco illoꝝ error: q nō intelligētes verba Priſciani qḋ ille de paucis noībꝰ ſcripſit: ad infinita prope noīa extendunt. Dicit eñ lib. vij. vbi de datiuo ⁊ abltō pluralibꝰ pͥme declinationis differit. Inueniuntꝛ tñ pauca gnīs feminini ꝙ ex maſculinis traſſigurantꝛ non habētibꝰ neutra: ꝙ animalium ſunt demonſtratiua naturaliter diuerſum ſexum hntia ꝙ differentie cauſa in abltō ſingulari. bꝰ. aſſumpta faciunt dtm̃ ⁊ abltm̃ plurales. ⁊ ꝙ ſunt illa pauca ſubdit. natabꝰ. filiabus. deabus. mulabus. libertabus. aſinabꝰ. ambabus. duabus. Iſti vero dū putant ſe latinū ſermonē locupletare. funditus euertunt: cū artis grāmatice ꝑcepta cōtrahenda atqꝫ limitanda potiꝰ ſint ꝙ̃ ampliāda. Quis eñ vnꝗ̃ apḋ autores idoneos legit qḋ iſti faciunt ab agnus. agna. abus. ab iuuencus. ca. abus. a lupus lupa. abus. a ceruus. ua. abus. ⁊ alia innumera: ꝙ ſolēt ſine autoritate in exemplū deducere. Quid qḋ neqꝫ illa ipſa ꝙ Priſcia. ⁊ Valla dicūt exire in. abꝰ. ſemꝑ ita faciūt niſi tñ differētie cauſa ꝙ ſi aliūde ꝑcepi pōt: nihil neceſſe eſt illa noīa in. abus. terminare. vt equa rōne diſcriminis potuit mittere equabus. vñ ⁊ Varro in. ij. de re ruſt. fecit caput de eqs et equabꝰ. vt vtrūqꝫ ſexū ꝯplecteretꝛ. At vero Papiniꝰ li. xxij. digeſ. titulo de vſuris ⁊ fructibꝰ. l. eqs. eqs. inqt ꝑ fidei ꝯmiſſum relictis poſt morā foetꝰ quoqꝫ pſtabūtꝛ. Vulpianꝰ in titulo de varijs ⁊ extra ordinarijs cog. l. de vſu. itē de eqs alienis a ſciēte poſſeſſis foetuqꝫ eaꝝ. nō dixerūt equabus. qꝛ de partu eaꝝ vterqꝫ iure ꝯſultꝰ mentionē fecit: neꝗ̃ ambiguū erat de quo ſexu loqrentꝛ. Colume. quoqꝫ lib. vij. de re ruſt. cū de admiſſura equoꝝ in equas loqretꝛ: admiſſariū inqt ceteris eqs facit inimicū. Qḋ ſi ex adiūctis nō ſatis cōſtat: de quo ſexu loquimur: equabꝰ potiꝰ ꝙ̃ eqs dicemꝰ. vt Ser. iij. geor. Equabꝰ inqt ciꝰ immiſit furorē. Filia ꝑterea differētie cauſa potuit facere filiabꝰ. Enniꝰ tñ in andromeda dixit: filijs ꝑpt te innocēs obiecta ſuꝫ nerei: nō dixit filiabꝰ: qꝛ de nereidibꝰ loqbatꝛ. Plau. quoqꝫ in ſticho. ego intrabo ⁊ gratulabor aduentū vr̃m filijs. nō dixit filiabꝰ: qm̃ antipho ſenex de duabꝰ filijs panegyri ⁊ pinatio ad generos duos loqbatꝛ. Hiero. quoqꝫ interpres Geneſeos. cap. xxxi. qd poſſum facere filijs ⁊ nepotibꝰ meis: cum Labā de Lia ⁊ Rachel dephenſis loqretꝛ. Nata quoqꝫ ⁊ ſi differentie cauſa pōt aliqñ exire in abꝰ. Papiniꝰ tñ in achilleide dixit. chariſqꝫ para cōnubia natis: quas tibi ſydereis diuaruꝫ vultibꝰ equas ſors dedit. nō dixit natabꝰ: qꝛ Lycomedes rex ſcyri filias tm̃ habuit: cū pſertim vt ſexꝰ ambiguitateꝫ tolleret: adiunxit: quas equas vultibus diuaꝝ. Oui. quoqꝫ. xiij. meta. euboea duabꝰ ⁊ totidem natis andros fraterna potita eſt: qꝛ duabꝰ dixit. nihil neceſſe habuit natabus dicere. Qḋ vero Laurentiꝰ aſina ab hac regla excluſerit. illa forte ratio fuit: qḋ non habuit autores: quoꝝ teſtimonio fretꝰ auderet dicere aſinabꝰ: preter vnū Priſci. cui nō ſolet multū fidei adhibere. Nam Pli. lib. xi. Aſinis inqt a foetu mamme dolent: ideo ſexto menſe arcent partus nihil neceſſe fuit dicere aſinabꝰ: qꝛ ſtatim ſubiūxit de mammarū dolore atqꝫ illarū foetu. In. i. etiam libro regū Hiero. interprete legimꝰ: ⁊ de aſinis quas perdidiſti ne ſoliciꝰ ſis. non dixit aſinabꝰ: qꝛ ſtatim adiecit quas perdidiſti. Eadē preterea ratione. Cicero ſcribens ad filiam ⁊ vxorem dixit. duabꝰ animis ſuis non animabus: qꝛ illḋ adiunctū duabꝰ tollebat ſexus ambiguitatem. Nam qḋ Seruiꝰ. atqꝫ religiōis nr̃e autores dicūt ab aīa aīabꝰ. ne coincideret cum animis qḋ eſt ab animꝰ: recte id feciſſent ſi autoritate niterentꝛ. Et qḋ a dñ̄a qdam faciūt dñ̄abꝰ facile refellitꝛ teſtimonio. Q. curtii. q de vxore ⁊ filia Darij ſcribens dixit actū eſt de dñ̄is: niſi forte velint dicere: qḋ qꝛ hiſtoricus de foeminis loqbatur: ideo dixit dñ̄is. nunꝗ̃ tamen iſti autorem idoneū mihi monſtrabūt. q vnꝗ̃ dixerit dominabꝰ. Nā qḋ nonnulli afferūt ex epiſtola diui Hieronymi ad demetriadem: dñ̄abꝰ ille non dñ̄abus: ſed dñ̄i ſcripſit: incedentibus inqt dñ̄is ancilla ꝟgo procedit ornatior. Atqꝫ vt vno verbo colligam qḋ ſentio: tūc vtemur datiuo ⁊ ablatiuo in abus. cū poteſt eſſe dubiū de quo ſexu loquimur: neqꝫ id paſſim ſed in illis tm̃ noībus: in quibꝰ optimi autores hoc fieri voluerunt. Ambe vero ⁊ due ꝗuis nulla ſimili differentie cauſa cogente. vt Priſcia. ait habent dtm̃ ⁊ ablatiuū ambabus duabus. Accuſatiui plurales. ꝙ actūs numeri pluralis exit in. as. addita. s. ablatiuo ſinglari vt muſa. as.

De ſcōa nois declinatiōe. Scōa nois declinatio terminatiōes hʒ nti ſex. er. ir. ur. um. us. eus. q̄ oēs mittūt gtīuʒ in. i. vt puer. eri. cap. i. vir. iri. treuir. i. ſatur. uri. qd̄ in. ur. ſolū repit̄: nā mater latie nō dr̄: ēt Priſcia. autore: q dicit in ur. vnū tātū repiri ſatur. Tēplū. li. lignū. i. dn̄s. i. deꝰ dei. In us. diphtōgō finita oīa ſunt greca. vt pētheus ei. orpheus. ei. Repiunt̄ ēt due terminatiōes in os. ⁊ in. on. noim. tātū grecoꝝ q̄ ad hāc declinatiōnē referunt̄ queād modū in declinatiōe greca diſſeremus. vt hic logos. gi. hoc iliō. ij. Sed rectū nō ſupabit. Oēs gtōs ſcōe declinatiōis in. i. terminari diximꝰ ſed qꝛ partim creſcūt vna ſyllaba: partim ſunt eqlīū ſyllabaꝝ vt tollat hāc ambiguitatē: dicit qꝫ gtīūs huius declinatiōis equalis eſt ſuo ntō in nūero ſyllabarū. vt hoc tēplū. li. hic dn̄s dn̄i. Excipit pauca noīa q̄ hic numerātur. gibber. eri. Sueto. de orbilio grāmatico. gibberoſos ſe de ſole in vmbrā trāſſerre rn̄dit. erat enim murena gibber. Pli. li. viij. Syriacis nō ſunt palearia ſed gibber. ꝓ gibbo poſuit. Mar. in diſt. ſigillū gibberi fictile ꝑ gibberoſo. Nam queād modū gibbus tū ipſum tumorē ſignificat ſiue dorſuʒ naſi. vt Iuue. medijſqꝫ in naribus ingēs gibbus. tū rē ipſam gibbū habētē. vt Mart. nō aliter ridet̄ Atlas cū corpoꝛe gibbo ⁊ Celſus lib. iiij. Extrinſecus gibbū: intrinſecus cauū eſt iecur. ſit gibber tū ipſum dorſi tumorē deſignat. tū eū qui tumorē habet quem gibberoſum appellat iurecōſultus in titulo de edilitio. i. vel proterui vel gibberoſi. Lacer. i. Uer. vj. eñ. lacerū crudeliter ora Socer eri. Idē in. ij. eñ. ad ſoceros ⁊ auo puerū aſtyanacta trahebat. Aſper. eri. qꝫ etiā ꝑ ſyncopā obliquos habet aliquando equales. Uerg. ij. eñ. improuiſum aſpris veluti qui ſentibus anguē preſſit. Adulter. eri. Liber. eri. pro eo qd̄ eſt bacchus. ⁊ pro eo qd̄ eſt ingenuus ſiue non ſeruꝰ Nam pro libro ſcripto ⁊ pro cortice libri facit. Iber. i. pro hiſpanus. Luca. in. vj. ſi tibi durus iber aut ſi tibi terga dediſſet. Uerg. iij. georgi. aut implicatos a tergo horrebis iberos. Nam pro flumine iberus. eri. poſuit Luca. in. iiij. qui preſtat terris aufert tibi nomen iberus. Iber. eris. per tertiam populus eſt ſeptentrionalis iuxta armeniam. Ab iber. eri. fit celtiber. eri. nomē compoſitū a celtis ⁊ iberis. Luca. in. iiij. galloꝝ celte miſcentes nomen iberis: nō vt hiſtoriographi noſtri delirāt dicti quaſi cetus tubalis. Preſbyter. eri. pro eo qd̄ greci dicunt preſbyteros. i. interpꝛtaturqꝫ ſenioꝛ. apud noſtros pro eo qd̄ eſt ſacerdos: quemadmodū ⁊ abbas. pro eo qd̄ eſt pater: ⁊ papas pro eo qd̄ auus: nomina ſunt honoꝛis. Liger. eri. nomen eſt celebꝛe apud Uerg. x. eñ. fraterqꝫ liger: ſed frater anhelos flectit equos: ⁊ paulo poſt genitiuū expreſſit dicens. ve ſani talia late dicta volāt ligeri. Miſer. eri. gener. eri. tener. eri. neceſſitate oꝛdinis literarū creſcūt vna ſyllaba in gtō: quoniā. n. vel. s. nō poſſunt in eadem ſyllaba. r. literam precedere. Proſper. eri. qd̄ etiam proſperus dicit Cice. in. vj. de repu. ſcribens. Deinde hoim gn̄i proſperus ⁊ ſalutaris. Dexter. i. quod etiā per ſyncopē dextri facit in gtō. Puer. eri. pro quo antiquiſſimi puerus pueri faciebāt. Ceci. age puere duce me ad patrios ſines. Affranius. o puere puere ſine me proſpicere mihi. Et noīa cōpoſita a gerēdo ⁊ ferendo. vt armiger. eri. ſetiger. i. coꝛniger. eri. furcifer. eri. armiſer. eri. Uir. ri. ⁊ ab eo cōpoſita duumuir. iri. leuir. iri. Treuir. iri. populus eſt Gallie. Lu. in. j. tu quoqꝫ letatus cōuerti ꝓlia treuir. Satur. uri. Iuue. ſatur eſt cū dicit Hora. hoc. Minuuntur etiā gt̄i vna ſyllaba ꝑ ſyncopē. ſiue mauis apocopē: quoties gtīūs in. i. duplex deſinit. altero. n. ex illis detracto gtīūs vna ſyllaba decurtatur: vt Antonius. oni. pro antonij. peculium. uli. pro peculij. tugurium. uri. pro tugurij. Iuue. antoni gladios potuit contēnere ſi ſic oīa dixiſſet. Uerg. in buc. nec ſpes libertatis erat: neqꝫ cura peculi. Idē in eodē opere. pauperis ⁊ tuguri cōgeſtū ceſpite culmē. Sed diphthōgus in. eus. qꝫ noīa in. eus diphthōgo deſinētia q̄ oīa diximus eſſe greca duplicē habēt genitiuū in ei. diphthōgō copulatū. vel in ei. ſyllabas diuiſum. Nā in eos. mere grecus eſt: vt tereus terei. vel terei vel tereos. ꝓmetheus. thei. vel ꝓmethei. theos. Uer. in buc. aut vbi mutatos terei narrauerit artus. Idē in eodē ope. cauſas eaſqꝫ refert volucres furtūqꝫ ꝓmethei. Mart. flet philomela nefas inceſti tereos ⁊ q̄. ſed hic gtīūs ex greco vſurpat̄: quare in ſuū locū referēdus eſt. Ambiget ꝙ quiſpiā mulciber quō mittet gtīm. nā ſi mulciberi facit: turpe eſt a nobis fuiſſe ꝑtermiſſum: cū ab alijs qbuſdā grāmaticis hoc in loco poſitū ſit. Ad qd̄ illud eſt rn̄dēdū: hoc nomē Pri. teſte duos habere gtōs: ſed vtrūqꝫ tertie mulcibris ⁊ mulciberis: queādmodū ſuo loco dicemus. Ci. tu. ij. thuſ. mulcebri dixit in ſcōa declinatiōe: qd̄ colligit̄ ex rōne carminis ſenarij qd̄ ex Aeſchilo poeta greco vertit in latinū ſermonē in hūc modū. iouiſqꝫ numē mulcibri aſciuit manus: vbi neqꝫ mulcibris neqꝫ mulciberis: ſʒ neqꝫ mulciberi eſſe pōt. vt in qbuſdā codicibꝰ legit̄. neceſſe eſt eni vt iābus ſit in q̄rto loco. Cōferte obſecro vos nūc: q̄ alios autoꝛes admirari ſoletis: bꝛeuitatē nr̄am ſimul ⁊ facilitatē ⁊ copiā cū alioꝝ ꝓceptis inextricabilibꝰ: ⁊ cū m̄lta ꝟborū ꝑplexitate diminutis. Atqꝫ dt̄ūs in. o. qꝫ dt̄ūs ⁊ ablt̄ūs ſingularis in. o. terminant̄. ſiūtqꝫ a gtō. i. finali mutata i. o vt dn̄s. i. dn̄o a dn̄o. puer. eri. ero. a puero. Actō. qꝫ actūs i. ū. deſinit: fitqꝫ a gtō. i. finali mutata i. ū. vt dn̄i dn̄ʒ. pueri rū qd̄ de noibꝰ latinis aut grecis latine declinatis eſt dicēdū: atqꝫ ideo adiecimꝰ declinatio nr̄a. i. latia. Nā ſi q̄ſieris a me theſeꝰ queādmodū mittit actm̄: rn̄debo theſeū vel theſea: ſʒ theſeū declinatiōe latina: theſea declinatione greca. q caſus vt alias dicemꝰ a latinis vſurpat̄. ꝟg. in. vj. qd theſea magnū qd memorē alcidē. Cic. de natura deoꝝ actm̄ latinū ꝓtulit. theſeū inqt ⁊ hippolitū. Us recti mutās: qꝛ ſupiꝰ poſuit regulā gn̄alē qꝫ vctūs eſt ſilis ntō. imo apd̄ ātiqores idē fuit i terminatiōe: atqꝫ a grecis vterqꝫ rectꝰ appellat̄: ⁊ qꝛ i regl'a illa gn̄ali adiecimꝰ ꝑpametū ꝓpe: nūc ꝓceptū illud limitās dicit. qꝫ cū ntūs terminat̄ in. us. vctūs exit in. e. us. ni mutata i. e. vt dn̄s o dn̄e. marcꝰ o marce. Patit̄ tñ regl'a illa exceptionē: qm̄ hoc nomē filiꝰ debuit facere filie ⁊ facit fili: qd̄ ēt apd̄ ātiqores filie fecit. Liuiꝰ andronicꝰ pr̄ nr̄ ſaturni filie. fluuiꝰ quoqꝫ deꝰ ⁊ latinꝰ atqꝫ ēt ſi vis ꝓpꝛs ⁊ foꝛtaſſe alia hmōi noia apd̄ antiqores in vctō ſiles ntō repiunt̄. ꝟg. viij. eñ. coꝛniger heſpidū fluuiꝰ regnatoꝛ aq̄rū. ꝓ o fluuie. Idē in priape. de cera facta dat tibi poma deꝰ. ſʒ hoc nomē de antiqtate nihil videt̄ mutaſſe. nemo eñ dixit o dee. Idē ſocer arma latinꝰ habeto ꝓ o latine. ſic quoqꝫ

De ſecunda nominis declinatione.

Altera dat rectis tibi ſex. er. ir. ur. uel. us. aut. um
Atqꝫ eus diphtōgō. ſed & hāc tātūmō grecis
Fit genitiuus in. i. Sed rectum non ſuperabit.
Excipias gibber. lacer. & ſocer. aſper. adulter.
Preſbyter atqꝫ liger. miſer & gener & tener addes
Et proſper. dexter. puer. & quod fit tibi nomen
A gero ſiue fero. uir. treuir. iunge ſaturqꝫ.
Liber bacchus & ingenuus. cui iunges Iberum.
Sed diphthongus in eus. ei. dat uel ei genitiuo.
Atqꝫ datiuus in. o. dabitur. Cui iungito ſextum
Accuſatiuo. um. dat declinatio noſtra.
Vs recti mutans in. e. caſum pone uocandi.
Sed dices fili. fluuius. deus atqꝫ latinus.

Lucanus dixit in.ij. degener o populus vix ſaecula longa decorum: ⁊ quod in re diuina cotidie audimus. agnus dei qui tollis peccata mundi. pro agne. ⁊ alio in loco. attendite popule meus. pro o mi popule. Si tamen eſt proprium. ꝙ nomina propria in. ius. finita mittunt vocatiuum in. i. ablata. us. nominatiui. vt Vergilius o vergili. Mercurius o mercuri. larius o lari. qui lacus eſt Italiae. de quo Verg. ij. geor. te lari maxime teqꝫ fluctibus aſſurgens. Genius quoqꝫ ⁊ ſi nomen eſt appellatiuum: plures enim ſunt genij hominum ⁊ locorum: tamen quaſi nomine proprio Tibullus vocat eum li. iiij. mane geni cape thura libens. Antiquores tamen qd̄ de filius diximus: haec quoqꝫ nomina in e. terminabant. vt Vergilius o vergilie. Mercurius o mercurie. Illud quoqꝫ animaduertendū eſt vocatiuū hūc quandoqꝫ deſinere in. i. vocalē. qñqꝫ in. i. conſonantē. Nam ſi in ntō. i. conſonans eſt ante. us. ablata. us. relinquitur in fine. i. conſonans. vt vulteius o vultei. Hora. j. epiſtolarum. durus ait vultei nimis attentuſqꝫ videris. vbi vultei diſſyllabum eſt ratione carminis. ergo in i. conſonantem deſinit. Nam in actō qui ntō par eſt in numero ſyllabarū: vulteiū triſſyllabum poſuit dicens. vulteium nomine meni. Qd̄ ſi ante. us. in ntō eſt vocalis in vocatiuo quoqꝫ ablata. us. vocalis erit. vt caius o cai. Mar. qd̄ peto da cai non peto cōſilium. Nam in ntō triſſyllabum poſuit idem autor alibi dicens. Caius vt fiat Iulius ⁊ proculus. Qd̄ vero Oui. pompei triſſyllabum poſuit in. iiij. li. de ponto cum dixit. Accipe Pōpei deductū nomē ab illo: eadem ratione potuiſſet Pōpeius in ntō quadriſſyllabum ponere. Qd̄ ſi rectus triſſyllabus eſt. vt apud Lucanum Pompeius vcparē: neceſſe eſt vocatiuum duarum eſſe ſyllabarum. Rectus pluralis. ꝙ ntūs pluralis ſecundae declinationis in. i. terminatur. eſtqꝫ in terminatione ſimilis genitiuo ſingulari: vt dn̄s dn̄i. plurali dn̄i. Genitiuus in. orum. ꝙ genitiuus eiuſdem numeri ⁊ declinationis in. orum. terminatur. fitqꝫ ab ablatiuo ſingulari aſſumpta. rum. vt a dn̄o dn̄orum. Atqꝫ datiuus in. is. ꝙ datiuus pluralis eiuſdem declinationis terminatur in. is. fitqꝫ ab ablatiuo ſingulari. o. finali mutata in. is. vt a dn̄o dn̄is. Ambo vero ⁊ duo. q̄ noīa ad hanc declinationem potiſſimū referuntur: quēadmodū in alijs quoqꝫ locis diximus: in hoc caſu ambobus ambabus ambobus: ⁊ duobus duabus duobus fecerunt. Sed deus in ntō atqꝫ conſequenter in vctō pluralibus facit dei regulariter: ⁊ dij per ſynaereſim. atqꝫ eadem ratione in datiuo deis vel dijs. Luca. in. ij. o vtinam coeliqꝫ deis erebiqꝫ liceret. Accuſatiui. ꝙ actūs in. os. terminatur: fitqꝫ ab abltō ſingulari addita. s. vt a dn̄o dn̄os. Noībus neutris. qꝛ in principio huius ſcdi capitis dictum eſt. ꝙ nomina neutra tres caſus habent ſimiles ntm̄ actm̄ ⁊ vocatiuum: ⁊ in plurali terminabantur in. a. nunc regula illa contrahitur magis atqꝫ limitatur: dicitqꝫ formari a genitiuo ſingulari. i. finali mutata in. a. Nam ſi genitiuus in. i. duplex deſinit: neutra pluralia in. a. purum. i. vocali antecedente deſinunt. vt hoc augurium augurij. haec auguria. hoc paeculiuꝫ paeculij. hec pecula. ſi vero in vnico. i. deſinit gtūs ſingularis: pluralia neutra in. a. mixtum cum conſonante que praecedit illud. i. deſinunt. vt hoc templū templi templa. hoc donum doni dona.

Si tamen eſt proprium per ius. tunc. us. rapiatur.
Rectus pluralis fit in. i. Genitiuus in orum.
Atqꝫ datiuus in. is. Sed dat tibi dii deus & diis.
Accuſatiui plurales. os. tibi mittunt.
Nominibuſ neutris in. a. uertitur. i. genitiui.

De tertia nominis declinatione.

Tertia diuerſos dat declinatio fines.
Et quamq̄ uarie tamē exit in. is. gtūs.
Ex. a. ponit. atis. Ex. e. facit. is. gtūs.
Onis ab. o. fiet. Per. inis. nonnulla dabuntur.
Cardo: ordo: turboqꝫ: homo: nemo: iūgis apollo.
Et quod foeminei generis datur in. do. uel in. go.
Vnedo. dat. onis. ſeu pomum ſiue ſit arbos.

De tertia nominis declinatione. Quemadmodū prima declinatio tres habuit nominatiui terminationes. ſcda vero ſex. ita tertia habet multo plures: que oēs mittūt gtīm in. is. atqꝫ ideo dicit tertia diuerſos dat declinatio fines: qꝛ cū ꝗ litere terminales huius declinationis ſint vndecim. a. e. o. c. d. l. n. r. ſ. t. x. terminationes qnquaginta ſunt ⁊ eo amplius: q̄s cū de gtō diſputabimus. ex ordine proſequemur. Ex a ponit. atis. ꝙ nomina tertiae declinationis in. a deſinentia: ſuper. a. nominatiui. tis. aſſumpta mittūt gtīm in. atis. vt hoc toreuma toreumatis. ſchema. atis. pegma. pegmatis. ſyrma ſyrmatis. pneuma pneumatis. haec antiquiores etiam per primā declinabant: ſuntqꝫ omnia greca: vt in genere diximus. Ex. e. facit. is. gtūs. ꝙ huius declinatiōis noīa in. e. finita mittūt gtīm. e. mutata in. is. vt hoc mare maris. cubile cubilis. mantile mantilis. ſuntqꝫ omnia neutra atqꝫ latina: nā greca foeminina ſunt: reducunturqꝫ ad primā declinationē latinam. Onis ab. o. fiet. ꝙ nomina tertiae declinationis in. o. deſinentia mittūt gtīm in. onis. ſuper. o. nti aſſumpta. nis. vt hic ſermo ſermonis. harpago harpagonis. vnio. onis. porphyrio. onis. Per. inis. nonnulla dabūtur. ꝙ hec noīa q̄ vno verſu cōplectūtur: mittūt gtīm nō in. onis. ſed in. inis. hic cardo cardinis. ordo ordinis. turbo turbinis. pro vētorꝫ vertigine: aut ꝓ puerorꝫ trochiſco. Verg. in. j. turbine corripuit: ſcopuloqꝫ infixit acuto. Hora. in epodo. citūqꝫ retro ſolue turbinē. Nam cū propriū eſt nomē gladiatoris cuiuſdā generalē regulā ſequitur. Idē. ij. ſer. rides turbonis in armis ſpm̄. Homo. inis. ⁊ nemo. inis. qd̄ ab hoīe cōpoſitum eſt. apud antiquiores genitiuum miſit in. onis. Ennius apud Priſcianum. vulturis in ſiluis miſerum mandebat homonem. Ipſe quoqꝫ genitiuus neminis antiquus eſt. quo vix vti poſſumus. Plautus in captiuis. neminis miſere certum eſt. ⁊ Lucillius. neminis ingenio quem q̄ confidere oportet. Apollo apollinis. cuius genitiuus atticus eſt apollo. vt Paulus in epiſtola ad Corinthios. j. Hierony. interprete. ego quidem ſum Pauli. ego autem Apollo. ſed de hoc in declinatione greca dicemus. antiquiores quoqꝫ Feſto autore apellinis dicebāt. Et qd̄ foeminei generis. ꝙ nomia etiam deſinentia in. do. vel in. go. q̄ ſunt generis foeminini: mittunt gtīm in. inis. vt haec teredo teredinis. formido formidinis. virgo virginis. vligo vliginis. Vnedo tamen pro arbore ⁊ pro pomo ⁊ ſi generis eſt foeminini genitiuum facit vnedonis. Plinius. lib. xvj. quibuſdam arboribus cortex cadit: vt malo ⁊ vnedoni. Idem lib. xv. de vnedone arbore ipſa fructicoſa cui nomen ex argumento ſit vnum tantum edendi. Mendum eſt incredibili conſenſu in omnibus libris receptum: quod a me primū eſt deprehenſum in expoſitione Seruij ſuper illud Vergi. j. georgi. arbuta ſacrae deficerēt ſiluae. ait namqꝫ arbuta ſunt rubra poma ſiluarum: quae Plinius vnedones vocat: ꝙ aſperitate ſua plures edi non poſſunt. atqui Plinius. nō oredones: ſed vnedones appellat. ergo vel meo periculo emendandus eſt iſte locus. atqꝫ fidei priſtinae reſtituendus.

Aſt anio. ⁊ nerio. q̄ hec duo noīa. hic anio vel aniē. ⁊ hec nerio vel neriē. mittūt gtīm in. enis. vt anienis nerienis. Hora. j. car. ⁊ pceps anio ac tiburti loc⁹. qd antiquiſſimi ſcdm analogiā declinabāt aniē. enis. Cato. nō minus q̄ quīdecim milia aniē abeſt. Papi. et in ſiluis priſcos imitat⁹ pceps aniē dixit. Declinatˀ et hic anienis. vt Sil. li. j. puni. q̄ pater acceptis anienis ditior vndis. Quāq̄ pōt eſſe gtūs anienis: ſiue igitˀ prima nīi poſitio ſit anio ſiue aniē ſiue anienis. gtīm hʒ anienis. Luc. in. ij. gelidas anienis ad vndas. Oui. xiiij. met. quaqʒ anienis aq̄ curſuqʒ breuiſſim⁹ almo. Nerio quoqʒ. v. A. gelli⁹ li. xij. noc atti. ſcribit. a veterib⁹ ſic declinabatˀ q̄ſi anio. nā perinde inqt vt aniené. ſic neriené dixerūt tertia ſyllaba pducta. Plau. in truculento. Mars peregre adueniēs ſalutat neriené vxoré ſuā. Mar. in nuptijs philologiae certūqʒ eſſe gradiuū nerienes cōiugis amore torreri. declinatˀ et haec nerienes. is. vt Var. in ſaty. menipea. nerienes inquit minerua fortuna ac ceres. Caro pterea a regula excipitur facitqʒ i gtō carnis. q̄m apud priſcos haec carnis. is. dclinabatˀ. Liuius andro. carnis ait vinūqʒ qd libant. Tit. Liuius. xxv. ab vrbe. laurentibus carnis q̄ dari debet data nō fuerat. Itaqʒ ab eo qd eſt caro carūcula: ⁊ ab eo qd eſt carnis carnicula diminutiua declinata ſunt. Animaduertēdū hoc i loco qd in graecor̄ declinatione diximus: noīa graeca foeminina in. o. longū deſinētia in. onis. feciſſe gtīm apud priſcos atqʒ reliquos caſus cōſequēter. vt io. ionis. calypſo. onis. dido. onis. Plau. in aulu. argus quē quondā ioni iuno cuſtodē dedit. Liuius andro. apud nymphā atlātis filiā calypſonē. Ennius poenos didone oriūdos. Sed hmōi declinatiōe iā nō eſſe vtēdū oſtēdit Quin. li. j. his verbis. mihi aūt placet latinā rationē ſequi quouſqʒ patitˀ decor. neqʒ eīm calypſonē dixerim vt iunonē. quāq̄ ſecutus antiquos Caeſar vtitˀ hac rōne declinādi. Illud pterea eſt annotādū. maſculina graeca in on. finita in hāc terminationē plaerūqʒ a latinis referri. vt tarchō. co. raphō. pho. agamemnō. eno. Vg. ix. gñ. hinc tarcho ⁊ thyrrheni tuta tenebat. Idē in. x. partheniūqʒ rapho ⁊ pdurū virib⁹ orſen. Papi. in achi. ſtimulatqʒ agāmeno volētes. Lac tibi dat lactis. q̄ in. c. duo tm̄ noīa repiuntˀ hui⁹ declinatiōis. hoc lac lactis qd antiquiſſimi hoc lacte lactis declinabāt. Plau. in menech. nec lacte eſt lacti ſiq̄ ſimilius. nā lactes in plr̄: vt alias diximus ſunt inteſtina p q̄ labitˀ cib⁹. vt ſcribit Pli. li. xj. nat. hiſt. ſinglr quoqʒ lactis in ntō dixit Pōponi⁹ in ferētinati. cerebellū inqt lactis agnina. Halec queadmodū in gñe memorauim⁹ ſalſugo erat ex piciulis halecibus ſale maceratis cōfecta: qd etiā garū vocabatˀ: facit in gtō halecis. queadmodū ⁊ halex. ecis. vt infra dicim⁹. ſed halec caret nūero multitudinis: queadmodū ⁊ alia multa hmōi noīa. Bogud format. udis. q̄ in. d. vnū tm̄ repitˀ nomē hui⁹ declinatiōis bogud: q fuit rex Mauritaniae. facitqʒ in gtō bogudis. Liui⁹ apud Priſ. li. cxiij. ab vrbe cōdit. caſſius inqt ⁊ bogud caſtra adorti. Idē in eodē. bogudis cauſa exercitū in Aphricā traijcere conatus ſit. Oppius in cōmētarijs. rex bogud cōiūctis ſuis copijs ⁊ cognito regis Iube egreſſu. ⁊ ibidē paulo ante: pfect⁹ ab vtica in Mauritaniā regnūqʒ bogudis eſt ingreſſus. Nri dixere dauidis. ac ſi dicat q̄ hoc nomē dauid cū finalē ſyllabā acuat: neqʒ poſſit declinari q2 barbarū eſt tm̄ nri hoc eſt religiōis Chriſtianae ſcriptores aliq̄ auſi ſunt hic dauid. idis. declinare penultima in gtō longa: q2 dauid vltimā acuit. ergo neceſſe eſt vt gtīm habeat penultima pducta. vt Michael. elis. Daniel. elis. vtitˀ illa ratiōe declinādi Iuuēcus in q̄tuor euāgelia. Additˀ. is. poſt. l. q̄ huius declinatiōis noīa in. l. lrām finita: faciūt gtīm aſſumpta. is. ſup nīi terminationē. vt hoc aīal. tribunal. alis. vectigal. alis. Michael. elis. vigil. ilis. ſol. olis. cōſul. ulis. Deinde dicit q̄ hec duo noīa mel ⁊ fel in gtō aſſumūt. lis. pro. is. itaqʒ gtūs ⁊ reliq caſus q pēdent a gtō duplici. l. ſcribuntˀ vt mel. lis. fel. lis. melli. felli. a melle felle. Nomē qd fit in. n. q̄ noīa in. n. finita mittūt gtīm. is. aſſumpta. vt hic titan. is. hec ſyrē. is. delphin. is. canō. is. ſed queadmodū in gñe diximus in. an. ⁊ in. in. ⁊ in. on. finita oīa ſunt greca. in en vero partim graeca partim latina. Men finita. q2 ſuperior regula tm̄ finali ſyllabae gti pſpexit. dicit nūc q̄ noīa terminata in mē. vt hoc fulmē. numē. ⁊ in cen. vt cōpoſita a cano. is. q̄lia ſunt tubicē. fidicē. cū his q̄tuor noibus. vnguē. pectē. inguē. glutē. mutāt. e. nīi in. i. vt fulminis. numinis. tubicinis. fidicinis. vnguinis. pectinis. inguinis. glutinis. qd Pli. li. vij. glutinū dixit. glutinū inqt ppēdiculū ⁊ terebrā. Hymē vo quō mittat gtīm nō expſſit: q2 nuſq̄ eius obliq a me repti ſunt. qd ſi declinaretˀ nihil dubiū eſt qn hymenis gtīm faceret: ⁊ reliquos caſus cōſeqnter. In. on. vo q̄ vt dixim⁹ oīa ſunt greca: pti mittūt gtīm in. ōtis. vt lacoō. ontis. demophoō. ontis. hippocoō. ontis. hippomedō. ōtis. phaetō. ontis. acherō. ōtis. tarchō. ontis. biſon. ōtis. ptim i. onis. vt demō. onis. canō. onis. daphnō. onis. ſindō. onis ſidō. onis. ſinō. onis. hierō. onis. Euā q̄ʒ vnū de Bacchi noib⁹ autore Priſ. tis. in gtō aſſumit: dicimuſqʒ Euātis. Papi. v. theb. ⁊ a ſūmis auditus mōtib⁹ Euā. Vg. vj. gñ. illa chor̄ ſimulās euātis orgia circū. Serui⁹. participiū eſſe vult euātis. q̄ſi bacchātis. Sʒ de his vbi de greca declinatiōe plura. Is poſt. r. iūges. q̄ hui⁹ declinatiōis noia in. r. lrāʒ terminata aſſumūt i gtō. is q̄cūqʒ vocali pcedēte. vt puluinar. aris. torcular. aris. anſer. eris. paſſer. eris. gadir. iris. amor oris. decor. oris. murmur. uris. fur furis. Far vo accipit in gtō. ris. itaqʒ p. r. duplex ſcribitˀ far farris. ⁊ reliq cōſequēter caſus q a gtō formantˀ farris aūt ideo putāt. r. in gtō ſumpſiſſe ne coincideret cū ſcda pſona hui⁹ vbi for faris. Deinde dicit. q̄ tria noīa in cer deſinētia mittūt gtīm. cer mutata in cris. ea ſunt acer acris. p fortis ⁊ vehemēs ⁊ acutus nam p arbore aceris in gtō facit. Solin⁹ de ture ſcribēs. ramis inqt ad aceris q̄litatē. Volucer. cris. alacer. cris. Deinde q̄ hoc nomē imber. ⁊ ab eo cōpoſita ſeptēber. october. nouēber. decēber. mulciber formāt gtīm. ber. mutata in bris. vt ibris. ſeptēbris. octobris. nouēbris. decēbris. mulcibris. nā a mulcendo ⁊ imbri cōpoſitū videtur: ⁊ recte ſimplicis declinationē ſeruat ſed Oui. in. ij. de arte mulciberis poſuit dicēs mulciberis capti Marſqʒ Venuſqʒ dolis. Cic. vt in. ij. declinatione diximus gtīm mulcibri protulit. ij. thuſ. Celeber quoqʒ ⁊ ſaluber gtōs faciūt celebris ⁊ ſalubris. poſſunt aūt haec duo adiectiua cū illis trib⁹ acer. volucer. alacer. ⁊ cū illis q̄ terminantˀ in ſter etiā ⁊ ſub terminatione in. is. p gñe maſculino. ⁊ foeminino declinari. vt hic ⁊ haec alacris ⁊ hoc alacre. hic ⁊ haec acris ⁊ hoc acre. Vg. vj. aeñ. anchiſes alacris palmas vtraſqʒ tetendit. Enni⁹ apud. Priſ. ſomnus repente in campo paſſim molliſſimus perculit acris.

Aſt anio & nerio dant. enis. dat caro carnis.
Lac tibi dat lactis. halec halecis habebit.
Bogud format udis. noſtri dixere Dauidis.
Additur. is. poſt. l. Sed lis. mel felq̄ recepit.
Nomen qood fit in. n. aſſumit. is. in genitiuo.
Men finita dabunt. inis. & quod deſinit in. cen.
Atq̄ unguē: pectē: iunges cunq̄ inguine gluten.
Et quandoq̄ datur ex. on. genitiuus in. ontis.
Is. poſt. r. iunges tamen. r. tibi far geminabit.
Cris dat acer: uolucer: alacer: bris accipit imber
Et ſua compoſita: celeber: quibus adde ſaluber.

In tris plura dabis:frater:mater:pater:uter
Accipiter:uenter:linther:quod deſinit in.ſter.
Iupitris atq; Iouis dat Iupiter.O.facit ex.u.
Femur:ebur:robur:iecur:at cor dat tibi cordis.
Suſcipit.atis.ab.as.genitiuus.Demitur inde
Vas uadis & uaſis.as.aſſis.mas maris.Atqui
Græcum ponit.adis.genitiuo ponit & antis.
Cum ſit nomen in.es.mas aut commune duorum.
Dat genitiuus.itis.Sed uerres dat tibi uerris.
Et uates uatis.Dat etis.parieſq;arieſq;.
Perpes & interpres:teres:indiges:ꝑpes.hebeſq;.
Inquies & locuples.magnes.Hereſq; dat.edis.
Pes pedis.At nomen dat.idis.quod de ſedeo ſit.
Graecum nomen in.es.genitiuum mittit in.etis.
In propriis ex.es.facit.is.quandoq; dat.etis.

In tris.plura dabis.ꝙ in ter.deſinētia noīa multa reperiunt̃ mittētia gtm̄ in tris.nō tñ oīa vt qdā putauerūt:qm̄ grēca oīa mittūt gtm̄ in .eris.vt ſoter.eris.pāther.eris.character.eris.phyſeter.eris.ſtater.eris.luter.eris.ſpinther.eris.nō ſpinthris.ꝛ cōplura alia:de qb⁹ li.v.cū de cremētis noīm dicet̃ plenī⁹ diſſerēdū eſt.Quę vero in tris.mittunt.gtm̄ hęc ſunt fere.frater.tris.mr̄.tris:pr̄.tris.ꝛ ab eo ꝯpoſita vt dieſpiter.itris.marſpiter.iris.opiter.tris.iupiter.tris.qḋ etiā iouis facit.ſ; hoc a nt̄ō iouis eſt quēadmodū iupitris a iupiter:q̄ declinādi rōne ꝯgini⁹ freq̄nter vtit̃.vt vter.tris accipiter.tris.vēter.tris.lynther.thris.etiā ſi graecum ſit.Et noīa adiectiua ꝑ gn̄e maſculino deſinētia in ſter.mittūt quoq; gtm̄ in ſtris.vt ſilueſter ſtris.qḋ cū eſt viri ꝓpriū ſilueſter.eſtri.ꝑ ſcđam declinatur rureſter.ſtris equeſter.ſtris.pedeſter.ſtris.paluſter.ſtris.cāpeſter.ſtris ſeq̄ſter.ſtris.qḋ etiā ꝑ ſcđam ꝛ primā declinat̃.ſeq̄ſter.ſtra.ſtrū.Sed q̄ret fortaſſe qſpiā cur nō fecit mētionem hoc loco hui⁹ noīs iter.Ad qḋ illud dicim⁹ hoc nomē in vſu nr̄o ex duob⁹ rectis conſtare hoc eſt iter iteris.itiner.eris.ſed in nt̄ō ꝛ duob⁹ reliq̄s caſibus.qui neutris noībus ſunt nt̄ō ſimiles magis eſt in vſu iter.in obliq̄s magis eſt itiner.ſed de hoc infra iterū dicem⁹ cū de habētib⁹ duplex cremētū diſſeret̃.Eadē rōne cū Jupiter ꝛ Jouis in nt̄ō dicat̃:atq; in gt̄ō Jupitris ꝛ Jouis.Jupiter in nt̄ō magis eſt in vſu quēadmodū ꝛ Jouis in genitiuo qui eſt ab eo qḋ hic Jouis.Caecilius apḋ Priſci.nō nobis quidē deus reptus eſt Jouis.ꝛ Acti⁹ apḋ eūdē.lucifera lāpade exurat Jouis arietē.O facit ex.u.ꝙ haec q̄tuor nomina femur.ebur.robur.iecur.ꝛ ſi regulā ſequūtur terminatoꝝ in.r.q̄tū ad ſyllabā gti terminalē attinet:tñ in penultima mutāt.u.nti.in.o.dicimuſq; femoris.eboris.roboris.iecoris.qḋ ēt in gt̄ō iecinoris vl̄ iocinoris fecit.q̄ſq̄ videatur ab eo qḋ eſt iecinus vel iocinus declinari.Perſi.rupto iecore exierit caprificus.Liu.viij.ab vrbe caput iocineris a familiari parte caeſum.Antonius gnifo:quē Cicero poſt fori laborē frequenter audiebat:ab eo qḋ eſt ebur ꝛ robur ebura ꝛ robura faciebat:autor eſt Quin.in.j.deinde dicit ꝙ hoc nomen cor accepit.d.litteram mediā:fecitq; in gt̄ō cordis.Hepar vero qḋ apud graecos hepatos gtm̄ facit:ideo nō poſui:q; hoc nomen a latinis receptū nō eſt:cū propriū habēt iecur.ꝛ qḋ ex antiquioribus grāmaticis nullus poſuit qḋ ipſum argumēto eſt eo nō eſſe vtendū.Lar quoq; pro rege velentū:qḋ Priſ.poſuit facere gtm̄ lartis:ego nō poſui:qḋ huius nominis tm̄ obliquos repio.Liui.li.iiij.larte tolūnio rege veientoꝝ.ꝛ Oui.larte ferox.caeſo coſſus opima tulit Suſcipit.atis.ab.as.ꝙ nomina tertiae declinatiōis in.as.finita mittūt gtm̄ in.atis.s.nti mutata i.tis.vt pietas.atis.ſanctitas.atis.ciuitas.atis.veritas.atis.ꝛ nomina gētilia.vt arpinas.atis.altinas.atis.toloſas.atis.q̄ antiquores ꝑ.is.ꝛ.e.declinabāt.vt arpinatis.ate.altinatis.ate.Excipiunt̃ q̄tuor monoſyllaba q̄ aliter exeūt in gt̄ō.ea ſunt vas.dis.Cice.iiij.offi.vas fact⁹ eſt alter eius ſiſtēdi.Hora.j ſer.ille datis vadibus q̄ rure extract⁹ in vrbē.Vas vaſis.qḋ ēt antiquores hoc vaſum vaſi declinabāt.atq; ideo in plāli tm̄ ſcđae repit̃ declinatiōis.Cato apud Gel.li.xij.noct.atti.neq; vaſum neq; veſtimētū vllū eſt in manu ꝑcioſum.As.aſſis.ꝑ libra.duodecim vnciaꝝ ſiue ꝑ ſolida haereditate.Mas.aris.ꝑ maſculo in qualibet ſpecie.qḋ aliq̄n figurate etiā neutris iunximus q; maſculinū ſicut ꝛ foemininū verſus heroicus nō recipit.itaq; aliq̄n nomē mas aliq̄n maſculū diximus quod vtrūq; improprium eſt.Atq; graecū ponit adis.ꝙ noīa graeca ꝑtim mittūt gtm̄ in adis.vt arcas.adis.pallas.adis.monas.adis.ogdoas.adis.decas.adis.hellas.adis.arcas.adis.partim in antis.vt pallas.antis.calchas.antis.thoas.antis.elephas.antis.gigas.antis.adamas.antis.atlas.antis.Sed q̄ ſunt illa q̄ mittūt in adis.q̄ in antis a declinatiōe graeca petēdū eſt.nā q̄ illi mittūt in ados.nos in adis.qui illi in antos.nos in antis vertere debemus.Cū ſit in es nomē.ꝙ noīa maſculina aut cōia duoꝝ generꝝ terminata in.es.mittūt gtm̄ in.itis.e.nti mutata in.i.ꝛ.s.mutata in.tis.vt hic ſtipes ſtipitis.hic trames.itis.hic ꝛ haec miles.itis.hic ꝛ haec ſoſpes.itis.Excipiunt̃ duo.hic verres.hic ꝛ haec vates.q̄ formāt gtm̄.es.mutata in.is.vt verres.ris.vates.tis.In.etis.ꝓo mittūt gtm̄ vndecim nomina q̄ ſequunt̃.paries.etis.aries.etis.ꝑpes ꝑpetis.interps.etis.teres.etis.indiges.etis.praepes.ꝑpetis.hebes.etis.Inquies inqetis.locuples.etis.magnes.etis.manſues.etis.quod apud priſcos fuit.Acti⁹ in meleagro.miſericordia māſuetus ſit.Plaut⁹ in aſinaria.reddā ego te fera fame māſuetē.Apul.vij.meta.māſuetes ac māſues inde factos.Idē in.xj.vide ꝛ vrſam māſuē.ab eo qḋ māſuis.e.videt̃ feciſſe vtrobiq;.impes impetis.tm̄ in ablt̄ō ſiue ſeptimo caſu repit̃.atq; ideo ad defectiua nomina reiecimus.apud Columelā quoq; reperi in.ij.de re ruſt.cōpitibus ab eo qḋ eſt cōpes cōpitis.a vepribus inquit cōpitibuſq; cōgeſta colligere.Duo tm̄ ponit mittētia genitiuū in edis.hęres.edis.ꝛ pes.dis.Cōpoſita quoq; a ſedeo.es.exeūt in.idis.vt obſes.idis.reſes.idis.ꝑſes.idis.Graecū nomē in.es.ꝙ nomina gręca in.es.finita.pleriūq; mittūt genitiuū in.etis.vt cres.etis.lebes.etis.tapes.etis.quod etiā hoc tapete vel tapetū declinari pōt.Silius.iiij.puni.illū ſidonio fulgētē ardore tapeta.verg.in.ix.aeñ.pulchroſq; tapetas.Pli.li.viij.in tapetis antiq̄ſſima gr̄a.ꝛ dige.in titulo.de auro ꝛ argēto legato.l.argumēto.tapeta inquit veſti cedūt.q̄ aut ſterni aut iniici ſolent q̄uq̄ tapeta poſſe legi alibi diximus.nam qḋ verg.ix.aeñ.dixit:qui forte tapetibus altis.ab eo quod eſt tapes tapetis.vel tapete tapetis eſſe poteſt.Nomina vero propria viroꝝ q̄ñq; mittunt genitiuū.es mutata in.is.vt ioānes ioānis diomedes.diomedis.vlyſſes vlyſſis.achilles achillis.q̄ñq; mittūt genitiuū.es.mutata in.is.atq; etiā in.etis.vt dares daris vel daretis.thales thalis vel thaletis.chremes chremis vel chremetis.rhānes.is.vel rhānetis.pheres.is.vel pheretis.Vergilius.v.aenei.vaſtis cum viribus effert ora dares.Atq; iterum praecipitē darem ardens agit.ꝛ pauloposſt.feſſumq; dareta eripuit mulcens dictis.Juuena.ꝛ mitte thaletis ingenium.Terenti.in andria.puerum inde abiens conueni Chremis.Idem in eadem.Chremetis affinitatem effugere potero.Vergili⁹ ix.aeñ.eurialus phaleras rhānetis:ꝛ aurea bullis.Papinius.ix.theba.inde pheres acerq; ictibus:ſed caſſa pheretis.

Es.tibi fœmineum conuertit in.is.genitiuum.
Sed teges atqꝫ ſeges:abies:quieſqꝫ dat.etis.
Merces mercedis facit.in ceteris ceres exit.
Is.finita tibi mittunt ſimilem genitiuum.
Cuſpis format.idis.caſſis:lapis: additur illi.
Semis ſemiſſis.dat ſanguis ſanguinis:& quæ
Dāt eris.ut cucumis:uomis:& cinis addito pluis
Impubis iunges glis gliris.liſqꝫ dat.itis.
Samnis ſamnitis.dis.ditis. adde quiritem.
Græcum mittit.idis.Simois pyroiſqꝫ dat.entis.
Quod fit in.in.& in.is.dabit inis.iungito pollis.

Es tibi foemineū.ꝙ nomina foeminina in.es.deſinentia mittunt genitiuū .es.mutata in.is.vt apes.is.vulpes.is.proles.is.ſoboles.is.q̄tuor vero foeminina q̄ hic explicant̄.mittūt gt̄m in.etis.ea ſunt teges.etis.ſeges.etis.abies.etis.quies.etis.qȯ vt ſupra diximus.veteres ꝑ quintā nominis declinationē ꝓferebāt.merces facit mercedis.⁊ ceres cereris.Qȯ ꝟo iuniores ab eo qȯ eſt agnes.etis.in gtō fecerunt:arte exēploqꝫ caret.nullū enim graecū foemininū eſt hui⁹ declinationis qȯ faciat gt̄m in.etis.⁊ diuus Ambro.qui nobis vitā atqꝫ hiſtoriā btē agnes ſcriptā reliquit:cū freq̄nter nomen virginis repetat:nunq̄ꝫ agnetis agneti agnetem ab agnete dixit.ſed agne agnes ⁊ reliquis caſibus graecae declinationis ſemper vſus eſt.nam cum agne nomen ſit graecū.interpretatur nāqꝫ caſta.aut declinatione graeca flectendum eſt:agne agnes vel agnes agneos:aut latina agna agnae.vt Hora.j.ſer.delectat veluti balbinum polypus agnae.quid qȯ in codicibus antiquis atqꝫ fidei probatiſſimae in quibus rei diuinae myſtica pertractantur:cum virginis martyriſqꝫ cōmemoratio fiat:non agnetis ⁊ agnete:ſed agnes ⁊ agne legit̄.quā ſcripturam adhuc retinent viri religioſi.atqꝫ antiquitatum veraeqꝫ lectionis diligentiſſimi indagatores:qui habitu moribus ⁊ vitae ſanctimonia diuū ꝫ nobis Hiero.repraeſentant. Is finita tibi mittunt.ꝙ nomina in.is.deſinentia habent genitiuum ſimilem ntō:vt panis panis.ignis ignis.nauis nauis.claſſis.is.Tria tn̄ nomina mittunt gt̄m in.idis.Cuſpis.idis.atqꝫ ab eo cōpoſitū,tricuſpis.idis.Oui.j.meta.poſito tricuſpide telo.Caſſis.idis.qȯ etiam haec caſſida declinatur.Verg.li.xj.aeñ.aurea fuit caſſida.Lapis.idis.a quo Ennius.in.vij.caſu fecit lapi.dicens occumbunt multi loetum ferroqꝫ lapiqꝫ.Semis preterea facit ſemiſſis.vt in dige.libris de vulgari ⁊ pupillari ſubſtitutione.l.etſi per bonorū poſſeſſionem ſemis ei ablatus ſit.Gt̄m poſuit Priſ.de ponderibus ⁊ menſuris.d.poſt haec ſemiſſis ſolidi pars maxima fertur.Cū vero non ſex vncias aut aſſis medietatem:ſed tantum alicuius integri dimidium ſignificat:ſiue ſit aduerbium ſiue ſit nomen indeclinabile eſt.Sanguis.inis.a quo exanguis compoſitū exanguis fecit in gtō non exanguinis:vt ſupra memorauimus.Et q̄ dant eris.ꝙ quinqꝫ noīa q̄ hoc in loco explicātur mittunt gt̄m in.eris.Cucumis.eris.Vg.in copa.⁊ pendet iunco ceruleus cucumis.declinatur etiā cucumer.eris.immo quantū ſuſpicamur haec nomina duplices habuere caſus ex duplici nominatiui terminatiōe profectos cucumer vel cucumis.eris.vel cucumis cucumeri vel cucumi.cucumerem vel cucumin.Pli.li.xix.cucumin vero ⁊ in odore ⁊ in colore ſimilē.Idē li.xx.cucumin ſilueſtrē eſſe dicimus multo infra magnitudinē ſatiui.⁊ paulopoſt cucumin qui magnificāt.Vomer vel vomis vomeris.Seruius.j.geor.vomer inquit vel vomis ab vtroqꝫ vomeris.Et eodem modo ciner vel cinis.eris.puluer vel puluis.eris.⁊ puber vel impubis.eris.quemadmodū in principio huius libri diximus.Caeſar in li.de analogia puber puberis declinare praecepit.Probus vero grāmaticus eruditiſſimus pubis puberis.nos tamen cum apud Cice.in.ij.de ora.legamus:ꝙ niſi puberē te iam inquit haberē.⁊ apud Saluſt.in iugur.deinde oēs puberes numidas atqꝫ negociatores interfecit:ſuſpicamur ex analogia quam habent inter ſe dictiones ſimplices ⁊ ab eis compoſitae duplices fuiſſe nominatiui terminationes.atqꝫ vtrāqꝫ regularē habuiſſe gt̄m puber puberis:a quo fit cōpoſitum impuber.eris.quemadmodū Cicero in iiij.inuecti.dixit filiū eius impuberē legatū a patre miſſum.⁊ hic ⁊ haec impubis ⁊ hoc impube.q̄ꝫ declinādi rationē.Vg.ſecutus ait.impubis iuli.⁊ Hora.ij.car.impubē parētes troilū.⁊ idē in epodo.tremēti q̄ſtus ore cōſtitit puer impube corpus.Glis.iris.aīal notū eſt de quo Martia.in diſticho.cui⁹ lēma eſt glires.ingt.tota mihi dormit̄ hyems ⁊ pinguior illo tp̄e ſum:quo me nil niſi ſomnus alit.Qȯ ꝟo quidā glitis ⁊ gliſſis ab eo qȯ eſt glis fecerūt:adhuc nuſquā legi.Lis litis.ſamnis.itis.dis ditis.gt̄m in.itis.miſerūt.Quirites quoqꝫ qȯ Phocas in numero tm̄ multitudinis declinat:ex proportiōe in ſingulari quiris quiritis declinari poteſt.quā rationē Ouidius ſecutus in elegijs dixit.an ſi pulſaſſem minima de plebe quiritē.⁊ Perſius.quibus vna quiritē vertigo facit.Graecum mittit.idis.ꝙ nomina graeca hui⁹ declinatiōis terminata in.is.mittūt gt̄m in.idis.vt paris paridis.adonis adonidis.eupolis eupolidis.doris.idis.thetis.idis.iaſpis.idis.Aliq̄ñ habēt gt̄m pariū ſyllabarū.cū ſcꝫ gtūs apud graecos in.os.purū deſinit.vt paris parios.paris paris.adonis adonios.adonis.adonis.neapolis neapolios.neapolis neapolis.Pleraqꝫ tamen ex his que graeci terminant in.ios.in gtō mittūt apud nos gt̄m i.idis.vt tigris tigrios vel tigris tigridis.Simois pyroiſqꝫ.ꝙ haec duo nomina graeca pyrois ⁊ ſymois reperiūtur apud latinos facere gt̄m in.entis.vt pyrois pyroentis.ſimois.ſimoentis.Oui.ij.meta.interea volucres pyrois eous ⁊ ethon.Valle.flacus.in.v.argonauticae.⁊ formidantem patrios pyroenta dolores.Verg.j.aeñ.vbi tot ſimois correpta ſub vndis.Idem in eodem.alma Venus Phrigij genuit ſimoentis ad vndam.Quod fit in.in.ꝙ nomina graeca q̄ in ntō duplicē habēt terminationem hoc eſt in.in.vel.in.is.mittūt genitiuum in.inis.vt eleuſin.eleuſis eleuſinis.ſalamin vel ſalamis ſalaminis.trachyn vel trachys trachynis.delphin vel delphis delphinis.phorcyn vel phorcys phorcynis.Ouidi.in epiſtola.phoedrę.tempore quo nobis inita eſt cerealis eleuſis.Idem.vij.metamor.cerealis eleuſis iterum dixit.Seruius in illud Vergilius.j.georgicorum.vomis ⁊ inflexi primum graue robur aratri:graeci inquit delphin ⁊ delphis dicunt eleuſin ⁊ eleuſis.ſed verius in.n.deſinunt qȯ in obliquis habent n.delphinos.eleuſinos.dicitur etiam ⁊ eleuſina.Iuſtinus.li.v.tyrānos inquit eleuſina emigrare iuſſerat.Oui.xiiij.meta.dn̄ae ſub imagine ſignū ſeruat adhuc ſalamis.Hora.j.car.teucer ſalamina patremqꝫ cū fugeret.Trachyn ⁊ trachys quod interpretatur aſpera:vrbs eſt Boetiae.Lucanus trachyn precioqꝫ nefandae lāpados.⁊ Oui.in.xj.meta.herculeā trachyna iube.qȯ vero dicit iungito pollis.quātū ad terminationē.is.intelligendū eſt:nā illa.in.inis.penultima lōga faciūt:hoc penultima breui.illa preterea graeca ſunt:hoc latinū declinatur etiam pollen pollinis autorib⁹ Probo ⁊ Caeſare in li.de analogia.Phocas vero ⁊ Cariſius pollis.inis.declinant.ſed quemadmodum de recto non ſatis conſtat:ita de obliquis exploratum eſt.Serenus proderit ⁊ madida frumentum polline turgens.Celſus.li.ij.ex polline infirmiſſim⁹ cibarius panis.Pli.lib.xxxiiij.illinūt ingt cū polline.

Otis nomen in. os. mittit. Tamen exit in. oris.
Ros:flos:moſq; lepos. os. tranſit in. oris. & oſſis.
Cuſtos cuſtodis dat. bos bouis. Et tamen. ois.
Græca dabunt. ut tros:thos:minos:addit heros.
Vs. tibi mittit. oris. Per. eris. ſed plura dabuntur.
Vlcus:acus:uiſcus:foedus:cum pōdere ſidus.
Vellus:holuſq;:ſcel⁹:funus:gen⁹ addito uulnus.
Mun⁹:onuſq;:latus:uetus:atq; op⁹. Et tñ. udis.
Dant ſubſcus:incus:palus & pecus hęc muliebre
Telluris. Veneriſq; dabunt telluſq; uenuſq;.
Cætera foeminei generis mittuntur in. utis.
Quę polyſyllaba ſūt. monoſyllaba dant inuris.
Grus & ſus dat. uis. Intercus. utis. tibi mittit.
Græcum nomen in. us. gtm̄ mittit in. untis.
De pus exit. odis. tibi ſit pro teſte melampus.
Dat diphthōg⁹ in. æs. præs. p̄dis. & æs. dabit æris.
Dat diphthōg⁹ i. aus. la⁹ laudis. fra⁹ quoq; fraudis.

Otis. nomen in. os. alij hanc regulam de terminatis in. os. aliter poſuerūt dicētes mittere frequētius gtm̄ in. oris. nos aūt illam inuertētes diximus gñaliter facere gtm̄ in. otis. q̄ plura in. otis. facere reperiūtur q̄ in oris. vt rhinoceros otis. monoceros. otis. niceros. otis. egoceros. otis. eros erotis. phileros. otis. nepos. potis. dos dotis. cos cotis. ſacerdos. tis. compos. otis. impos. otis. Marti. in. j. que non promiſit. prelia rhinoceros. Idem in eodem. & pueri naſum rhinocerotis habent. Pli. li. viij. aſperrimā autem feram rhinocerotem. Luca. humidus aegoceros. nec plus leo tollitur vrna. Mart. cum placeat phileros tota tibi dote redemptus. & paulopoſt. perpetuam dij te faciant philerotis amicam. & in lib. digeſto. titulo de fideicommiſſis. l. Lucius eros eroti liberum non dedit. In oris. vero exeunt pauca: que hic enumerat. ros roris. flos. oris. mos oris. lepos. oris. os. oris. & que terminantur etiam in or. vt arbor vel arbos. oris. color vel colos. oris. vapor. vel vapos. oris. odor. vel odos odoris. honor vel honos. oris. Verg. in buc. nūc omnis parturit arbos. Pli. xxxv. glebis inquit ſuus colos. atq; ibidem ſaepius ea declinandi ratione vtitur: Lucre. li. v. & volitans permanat ad hos friguſq; vapoſq;. Plau. in captiuis. cui⁹ odos ſub baſilica nos omnis adegit in forū. Vergi. j. aeñ. hic pietatis honos: ſic nos in ſceptra reponis. timor etiam vel timos apud Marcel. legit. Os quoq; in alia ſignificatiōe oſſis. facit. cuſtos. dis. bos bouis. Et tñ ois. q̄ q̄dā noīa greca reperiūtur mittentia gtm̄ in. ois. vt minos. ois. tros. ois. thos. thois. heros. ois. ab eo q̄d eſt minos. onis. fecit. Saluſt. apud Priſ. in. ij. hiſto. dedalus. inquit Sicilia profectus quo minonis fugeret iram. ſ; poteſt eſſe hic gtūs ab eo q̄d minon. Verg. j. aeñ. tros tyriuſq; mihi nullo diſcrimine agetur. Et in eod;. troas reliquias danaū. & troes te miſeri vētis maria oīa vecti. Pli. li. viij. nā thoes lupor̄ id genus eſt. Vs. tibi mittit. ſaepe de hac quoq; regula inuertēda cogitauimus: ppterea q̄ aliquāto plura excipiebant: q̄ cōtinebat. ſ; ne ſim⁹ tātę nouitatis autores dicam⁹: q̄ huius declinatiōis noīa terminata in. us. mittūt gtm̄ in. oris. ea fere ſunt corpus. oris. decus. oris. lepus. oris. litus. oris. foenus. oris. frigus. oris. nemus. oris. pectus. oris. pignus. oris. pecus. oris. ſtercus. oris. tēpus. oris. tergus. oris. facinus. oris. & noīa cōparatiua ſub terminatiōe. us. vt nobili⁹. oris. breuius. oris. Excipiunt vero ſeptēdecim noīa: q̄ tribus verſibus cōtinent: q̄ gtm̄ mittūt in. eris. vlcus. eris. acus aceris. viſcus. eris. foedus. eris. pōdus. eris. ſydus. eris. vellus. eris. hol⁹. eris. ſcelus. eris. funus. eris. gen⁹. eris. vulnus. eris. munus. eris. onus. eris. latus. eris. vetus. eris. opus. eris. Illa quoq; duo pign⁹ & foenus etiā in. eris. quoq; exeūt. Iuu. milia foen⁹ pigneribus poſitis. a foenere quoq; foeneror & foenero declinata ſunt. Et tñ. udis. q̄ hui⁹ declinatiōis q̄tuor tm̄ noīa exeunt in. udis. ſubſcus. udis. incus. udis. palus. udis. pecus. udis. Quatuordecim anni ſunt ex quo hāc regulā magno honoris nři piculo cepim⁹ ędere. vt alior̄ autorū pplexitatē fugerem⁹: q̄ hac in parte gen⁹ cū declinatiōe atq; vtrūq; cū ſyllabar̄ quātitate cōfundūt: in quo quāto breuiores faciliorefq; fuerim⁹ q̄ caeteri addo etiā copioſiores: etiā maleuolis iudicādū relinquo. Sed in tāto tpis interuallo ex frequēti librorum lectiōe: quos lexici mei gr̄a excuſſi: vnū tm̄ reperi nomē: q̄d regulis a me traditis nō cōtinebat: cuius neq; alij quoq; grāmatici mētionē fecerāt. Id erat ſubſcus. udis. Ennius apud feſtū. neq; vlla ſubſcus phibet cōpagem. Cato de re ruſti. ſubſcudes ilignas adindito. Quod vero dixit pecus haec muliebre. dictū eſt ppterea q̄ hoc pecus. oris: facit in gtō. Caetera foeminei gñis. ſunt aūt tm̄ quinq; vt in gñe diſputauimus. virtus. tis. iuuentus. tutis. ſenectus. utis. ſalus. tis. ſeruitus. tutis. Monoſyllaba dantur. q̄ nomina monoſyllaba huius declinatiōis terminata in. us. mittūt gtm̄ in. uris. vt mus. ris. ius. ris. crus cruris. thus. ris pus. ris. quo frequēter et obliqs. Celſus vtitur. Grus tm̄ facit gruis. & ſus ſuis. Lygus. pro ratiōnē monoſyllabarū ſequit. aut gtm̄ ab altera terminatiōe hoc eſt lygur accepit: fecitq; cū illo lyguris. Hoc nomē intercus. x. in gtō accepit: ppterea q̄ ab inter & cutis cōponit. Graecū nomē in. us. q̄ noīa graeca terminata in. us. mittūt gtm̄ in. untis. vt amathus. untis. ſipus. untis. phycus. untis. hiericus. untis. opus. untis. trapezus. tis. hydrus. untis. Vergilius. x. aeneiđ. amathus eſt celſa mihi paphos. Oui. x. meta. at ſi forte roges foecundā amathunta metalis. Luca. in. vij. & ſubdita ſipus montibus. Silius. ix. puni. terras. & litora ſipus. vrbs eſt Apuliae. que poſtea ſipontus dicta eſt. Pli. in cyrenaicae deſcriptione promontoriū inqt. phycus p creticū mare excurrit. Luca. in. ix. facuas meritum phycūta ruinas ſparſit. Ptole. in palaeſtinae deſcriptione hiericus in recto poſuit. actm̄ vero Pli. li. v. hiericuntē inqt palmetis conſitam fontibus irriguā. Opus. untis. oppidū a Ptolemęo ponitur in Achaia. Oui. in. j. de ponto. cede puer facta patroclus opūta reliquit. Pli. li. vj. a phenice centū milia paſſuum trapezus. & paulopoſt. a trapezunte. inquit centum quadraginta mille paſſus. Curtius. regionē meā vſq; ad trapezunta defendere. Luc. in. vij. quas auius hydrus antiquiſq; bares Pli. in. iij. ab hydrūte in p̄mis Italiae portu nobili. Cice. in epl̄is. ab hydrūte inqt ludibūdi peruenim⁹. Phli⁹ quoq; ab Ptolemęo in Sicyonia ponitur. pythagorā vero ad leontē phlionta veniſſe legimus. De pus exit odis. q̄ noīa cōpoſita a pus podos graece q̄d interpretatur pes: mittunt gtm̄ in. odis. vt tripus tripodis. non tripos tripodis. vt idocti grāmatici dicunt; oedipus oedipodis. Martia. qui legis oedipodem caligantemq; thyeſtem. Plautus in penulo per ſecundam declinauit. Iſti inquit orationi oedipo opus eſt coniectore. Suetonius quoq; in Caeſare eadem declinatione vſus eſt. Papinius etiam in primo thebaidis. con dicit oedipode confuſe domus. ab eo quod eſt hic oedipodes. de Melampus. hic diuinus fuit Amithoanis filius: a quo melampodium herba dicitur reperta. Dat diphthongus in. aes. q̄ duo reperiuntur nomina in. aes. diphthongon finita hoc. aes. quod facit in genitiuo. eris. & hic praes quod facit praedis. In. aus. quoq; duo haec laus. haec fraus. quod vtrumq; facit genitiuu; in. dis. fraudis. laudis.

Si.b.p.phi.præit.s.mediam dabis.i.genitiuo.
E.mutatur in.i.quando præponitur illis:
Si polyſyllaba ſunt. Tñ aucupis exit ab auceps.
Ponit hyems hyemis.puls pultis mittere debet.
Si præit.n.aut.r.mediam dat.ti.genitiuus.
Lẽs lẽdis mittit.frõs frõdis.glãs quoq; glandis/
Nefrens nefrendis. Quod pendo libraq; gignit.
Vt cor dat cordis:ſic q̃ componis ab illo.
Vncia quod nomen componit.mittit in.uncis.
Dat capitis caput.incipitis ſua compoſitiua.Et
Quæ dant crementũ tibi duplex. Adde ſupellex
Atq; iter aut itiner.dant lectilis hæc in eriſq;.
X.finita dabunt.x.rapta.cis.genitiuo.
E.mutatur in.i.quando præponitur illi.
Dum polyſyllaba ſint. ueruex: halexq; dat.ecis.
In.gis.multa dabis.lex.rex.grex.addito remex.
Inq; petix & frux.A coniux coniugis exit.

Si.b.p.phi.præit.s.ꝙ noia hñtia.b.aut.p.aut.ph.q̃ a graecis dr.phi.ante.s.formãt gtĩm iterpoſita.i.inter.b.p.ph.⁊.s vt arabs.bis.plaebs.bis.chalybs.ybis.ſcobs.bis.vrbs.bis.laelaps.apis.ſeps.ſepis.ſtirps.pis.inops.opis.gryphs.yphis.cinips.phis.q flumius eſt Aphricae ad garamantes.q̃q̃ graeci in recto p.p.exile ſcribãt:in obliqs per.ph.aſpiratũ.E mutatur in.i.haec regula ad gti penultimã ptinet:dicitq; ꝙ noia pluriũ ſyllabaꝝ habẽtia.e.ante.bs.aut.ps.mutãt illud.e.in.i.gtõ.vt celebs.ibis.princeps.pis.ꝙ ſi monoſyllaba ſunt:nõ mutant.e.in.i.vt plaebs.bis.ſeps.pis. Auceps tamen neq; fecit aucepis:nec fecit aucipis ſed aucupis.Probus tamen eos dicit errare:qui dicũt auceps aucupis:cum dicendum ſit aucupes aucupis. Sz ego neſcio quid ſibi voluerit vir doctiſſimus:cũ nunq̃ aucupes:ſed frequenter auceps.reperiatur:vt apud Oui.xi.metam.laqueis quos callidus abdidit auceps. Ponit hyems hyemis.ꝙ in.ms.vnum tantum reperitur nomen haec hyems.qd̃ fecit hyemis.⁊ in.ls.vnum quoq; haec puls.qd̃ fecit pultis.Pli.lib.xviij.videtur tam puls ignota Graeciæ fuiſſe q̃ Italiae polenta. Iuue. ⁊ grandes fumabant pultibus ollę.Si preit.n.aut.r.ꝙ nomina habentia.n.aut.r.ante.s.mittunt gtĩm interpoſita.ti.inter.ns.aut.rs.vt hic dodrãs.antis.ſextans.antis.ſapiens.entis.mens.entis.tiryns.this.qd̃.th.aſpiratũ recipit.frons.ontis.aruns.untis. In.dis.tñ gtĩm faciunt quinq;.Lens.dis.animal illud ſiue beſtiola:q̃ in capillis palpebriſq; innaſcitur.Seren⁹.vnde maris lendes capitis decutit iniquas.Pli.lib.xxxv.itẽ lendes in palpebris tollit.lens vero cũ facit lentis.legumen eſt notũ.Frons.dis.Uerg.ij.geor.pcipue dum frons tenera.vbi Seruius.ait:veram lectionem eſſe frondis:ſed a fronte ⁊ a fronde vnum ait eſſe ntĩm. Uarro quoq; in libris de re ruſt.etiam frons in ntõ protulit:cũ vero facit frontis:partẽ capitis aut faciẽ alicuius rei ſignificat.Glans dis.Oui.xiiij.meta.miſſa ſolet medio glans intabeſcere coelo.Caeſar in cõmentarijs.codẽ tpe glans miſſa eſt inſcripta.⁊ digeſtis de glande legata.glandis nomine omnis fructus cõtinetur.Uerg.tñ pluit ilice glandis dixit. Nefrens.dis.pro porcello vt in gñe diximus:qui cũ ablactatus ſit nõdũ tamẽ fabã aut glandẽ frendere hoc eſt frangere poteſt. Libripens.dis.ꝙ a libra ⁊ pẽdo pendis.a quo eſt appendo ⁊ ſuſpendo.Pli.li.xxxiij.ſtipis ponderandae penſatores dicũtur libripendes.Liuius Andronicus apud Priſcia.impubis libripens eſſe nõ poteſt.Ut cor dat cordis.ꝙ etiam cõpoſita a corde faciũt in gtõ quemadmodum ſimplex cor cordis.vt concors.ordis.diſcors.dis.vecors.dis.ſecors.dis.praecors.ordis.miſericors.ordis.Uncia qd̃ nomen.ꝙ cõpoſita ab vncia mittũt gtĩm in.vncis.vt quincuns.vncis.ſextunx.uncis.decuns.uncis.deuns.uncis.Sũt qui p.x.in fine pcipiãt ſcribere.quincũx.ſextunx.deunx.decunx.illa opinor ratione ducti:qd̃ propriũ eſt deſinẽtiũ in.x.mittere.gtĩm in.cis.Dat capitis caput.in.t.finitũ nomẽ qd̃ declinetur vnũ tñ reperitur nomẽ caput qd̃ facit in gtõ capitis.⁊ duo ab illo cõpoſita ſinciput ⁊ occiput facientia gtĩm in cipitis.ſincipitis ⁊ occipitis.Dicit pterea in cipitis mittere gtĩm cõpoſita a capite.habẽtq; duplex genitiui crementũ vt biceps bicipitis.triceps.itis.anceps.itis.pceps.itis.q̃ etiam antiquiſſimi ancipes.itis.⁊ precipes.itis.declinabant.Plau.apud Priſ.in commorientibus.ſaltam in puteum miſiſti precipes. Idem in rudente.altrinſecus eſt ſecuricula ancipes.atq; e diuerſo pcipes.ipis.atq; anceps ancipis.declinabant. Liuius Andronicus apud Priſcia.ſeq; in alta maris precipem inops dedit.⁊ Ennius apud eundem.intra muros aut extra precipe cauſa.Superioribus quoq; annumerantur duo nomina duplex crementum habentia.ſuppellex ſupellectilis.⁊ iter itineris.ſed iter vt ſupra diximus.iteris fecit.quẽadmodum itiner itineris.de quibus duobus eruditior aetas vnum conſtauit iter itineris.itaq; nõ dicimus.itiner in recto.neq; iteris.iteri.itere in obliquis.Supellex vero ideo fecit ſupellectilis ꝙ antiquiores hacc ſupellectilis declinabant.ſic Cato apud Priſci.quaſi ſupellectilis inquit ſolet.nunc vero hęc ſupellex dicimus.vt Hora.campana ſupellex.⁊ Perſius.quam ſit tibi curta ſupellex.Uergi.j.georg.verges preteres coeli villiſq; ſupellex:vbi ait Seruius.ſupellex vſurpatum eſt:nam artis ſupellectilis eſt:qr gtĩus aut par eſſe debet aut maior vna ſyllaba.ſi duabus contra artem ideſt.X.finita dabũt.ꝙ nomina deſinentia in.x.faciunt gtĩm ablata.x.⁊ cis addita:vt haec pax pacis.faex faecis.merx mercis.pix picis.vox vocis.lux lucis.Deinde dicit ꝙ ſi noia plurium ſyllabarum terminata in.x.habuerint.e.ante.x.illud.e.mutat̃ in.i.vt hic index indicis.pollex.cis.iudex.cis.ilex.cis.vindex.cis.cortex.cis.q̃ vero vnius ſyllabae ſunt:nihilominus.e.retinent.vt faex faecis.nex necis.Duo quoq; noia ponit:q̃ cum ſint plurium ſyllabarum:etiam in gtõ ⁊ in reliquis obliquis:qui ab eo formantur.e.retinent.ea ſunt veruex veruecis. Iuue.ſutor ⁊ elixi veruecis labra comedit.⁊ alio loco.veruecum in patria craſſoq; ſub aere naſci. Halex halecis.de quo require ſupra:quod in capite generis nominũ terminatoꝝ in.c.diximus.Duo praeterea reperio terminata in.ex.q̃ gtĩm gque mittunt in.ecis.ſed ideo non poſui qm̃ apud autores rara ſunt inuẽta.ea ſunt myrmex myrmecis pprĩũ ſerui nomen apud Apuleium.ix.libro.meta.refex.ecis.quo vtitur Colume.in lib.de re ru.pro ſubſidiario palmite. In gis multa dabis.ꝙ ⁊ ſi noia in.x.finita mittũt plaerũq; gtĩm in.cis.multa ſunt tñ q̃ in.gis.exeũt.ea ſunt fere.lex.legis.rex regis.grex gregis.remex.gis.qd̃ ſecutũ eſt rationẽ habentiũ.e.ante.x.pluriũ ſyllabarum. Impetix.tigis.p eo quod impetigo.ginis.autore Feſto.quam nos impetiginem dicimus graeci lichenem.diciturq; ab impetendo. Sed quia ſyllaba breuis poſita eſt inter duas longas.vſi ſumus epentheſi hoc eſt ſyllabae interpoſitione vel potius themeſi. Frux frugis.Ennius dictum factum q; facit frux. Idem ſi iam data ſit frux.Auſonius quoq; Burdegalenſis inter monoſyllaba poſuit.frux.gis.dicens.Ante equidem campis q̃ ſpicea ſuppeteret frux.Coniux.gis.ꝙ non a coniungo coniũgis venit:ſed a coniugo.gas.quod multis rationibus probauit.Lauren.Abſtemius contra Priſcia.⁊ alios autores.

Illex atq̃ aquilex. compluraq̃ nomina græca.
Syrinx & menix & iynx: iapixq̃ lelexq̃.
Sphinx phryx atq̃ phalāx: ſtyx ſtryxq̃ pharinxq̃ larinxq̃
Allobrox: maſtyx & oryx. cũ pōpholige & iazyx
Et reges Galli: quorum fit rectus in orix.
Inchis dant maſtix & onyx. thomynxq̃ diorix.
Et duo dant actis hipponax: aſtianaxq̃.
Nix niuis atq̃ ſenex ſenis īfert. nox quoq̃ noctis
Fitq̃ datiuus in. i. ſi tollas. s. genitiui.
Accuſatiuus fit in. em. Sed in. im. tibi mittunt.
Hæc ſitis & tuſſis: uis: buris: peluis. At iſta
Dantur in. em. uel in. im. reſtis turriſq̃ ſecuris.
Et puppis febris. Sed in. im. tantũmodo græca.
In quibus eſt recto non diſſimilis genitiuus.
Quæ dant & in. in. plærũq̃ ut naſo charybdin.

Illex. gis. p. l. duplex. q2 p vnũ. l. arbor eſt. cũ ꝟo facit gtĩ illicis eſt res blãdicijs ⁊ illecebris ad ſe trahẽs. at ꝟo cũ legibus inobediẽtẽ ſigt. e. atq3. g. ſimplicis vñ cõponit̃ retinet. Plau. in pſa. ipure. inboneſte. iniuriae. illex. Eadẽ. quoq3 rõne exlex. exlegis. facit. Cice. p cluẽtio. nõ qd illi exlegẽ ſyllã arbitrent̃. Aqlex. gis. Varro hoc pacto īquit vtilior tuſcus aqlex. Sene in. iij. natu. q. ſudorẽ aqleges vocãt. q2 guttae q̃dã vel preſſura loci elidũtur vel aeſtu euocant̃. Plin. xxvj. tuſſilago vbi naſcit̃: ſubeſſe aq̃s credũt. hoc habẽt ſignũ aqleges. ſunt aut putearij. hoc eſt q putei effodiẽdi certis in locis ratione hñt. Cõpluraq3 noĩa. ꝙ multa nomĩa greca terminata in. x. mittũt gtĩ. in. gis. vt ſyrinx. gis. nympha in calamũ paluſtrẽ ꝟſa: de q̃ Oui. j. meta. naias vna fuit nymphe ſyringa vocabãt. Meninx. gis. p cerebri. pãniculo quã medici corrupte vocãt miringã. fuit ⁊ meninx lotophagorũ in Aphrica regio ⁊ ibidem nympha. Iynx. gis. auicula eſt: de q̃ in gñe diximꝰ: quã latini vocãt torqllã veneficijs adhibi ſolitã vt eſt apud Theocritũ. Iapyx gis. vẽtus q ſpirat ex Apulia nauigãtibus Athenas. de quo Hora. j. car. ventoꝝ regat pr̃ obſtrictis alijs pter iapyga. Lelex. gis. Oui. viij. met. narici uſq3 lelex. ꝟg. viij. acñ. hinc lelegas carraſq3. Sphynx. gis. animal fuit ⁊ monſtrũ ſolitũ viatoribus enigmata pponere ab oedipode occiſum. Phryx. gis. Oui. in epiſtola. phryx erat ⁊ noſtro genitus de ſanguine. ꝟg. j. acñ. hac phryges inſtaret curru criſtatus Achilles. Phalãx. gis. ꝟg. ij. aeñ. ⁊ iã argiua phalãx iſtructis nauibꝰ ibat. Et ibidẽ. Agamẽnoniaſq3 phalanges. Styx. gis. p palude inferoꝝ filia tethyos ⁊ oceani. ꝟg. in. vj. ſtyx iterfuſa coercet. Oui. xv. met. qd ſtyga qd manes. Strix. gis auis nocturna. Sere. pterea ſi forte pmit ſtrix atra puellos. Tibullus ⁊ e tectis ſtrix violẽta canat. Oui. vij. met. ſtrigis. ⁊ infames ipſis cũ cornibus alas. Pharinx ⁊ larinx. in gis. quoq3 mittũt gtĩ de qbus in gñe diximus. Allobrox. gis. Hora. in epodo. nobiſq3 rebꝰ infidelis allobrox. Iuue. ruffus. qui toties Cice. allobroga dixit. maſtix. gis. qd interptat̃ flagellũ. vnde Homeromaſtyx. gis. ciceromaſtyx. gis. vergiliomaſtyx. i. flagellatores ſiue rephenſores Home. Cice. ꝟgilij. Oryx. gis. Mar. ſaeuus oryx cõſtat quot mihi morte canũ. Pli. orygẽ inqt appellat aegyptus. Põpholix. gis. Pli. li. xxxiiij. etiã nũc in aerarijs reperiũtur qua vocãt põpholigen ⁊ ſpondion differẽtia: qd põpholyx lotura paratur ſpondios illota eſt. Hiſpane dicimus atutia. iazyx. gis. iaziges populi ſunt ſeptẽtrionales. Et reges Galli. ꝙ etiã noĩa quorũdã reguloꝝ galliae in orix finita mittũt gtĩ in origis. vt orgẽtorix. gis. dũnorix. gis. ambiorix. gis. vercigẽtorix. gis. Caeſar in cõmẽ. belli gallici primo. nobiliſſimus ⁊ ditiſſimus fuit orgẽtorix. ⁊ paulopoſt orgentorigẽ ex vinculis cauſam dicere coegerũt. Idẽ in eodẽ dũnorix gratia ⁊ largitiõe apud ſequanos plurimũ poterat. ⁊ ibidẽ legatos dũnorigẽ heduũ mittũt reliqua adhũc in modũ in eodẽ ope frequẽter declinata reꝑies. Nix. uis. ⁊ ſenex. nis. pter aliorũ pportionẽ miſerũt genitiuũ. nox pterea qd in gtõ. t. ſup. c. accepit dicimuſq3 noctis atq3 ab eo cõpoſitũ pnox. ctis. Sed ⁊ nix apud antiquores ninguis fecit. quos imitãs Apu. in herinago. dixit oĩa ningue cãdebãt. Et ab eo qd eſt ſenex ecis. in gtõ ptulerũt. vt in ciſtellaria Plau. doctores belliſſimi negocioli ſenecis ſoletis eſſe. Noctis quoq3 gtĩs a graecis pendet: qui nix nyctos declinãt. In chis dãt maſtyx. ꝙ quattuor hic expoſita mittũt genitiuũ in chis. hoc eſt p ch aſpiratũ. maſtyx. chis. onyx. chis. ⁊ ab eo cõpoſitũ ſardonix. ichis. thomix. inchis. quã nos tomicẽ vocamꝰ: ⁊ diorix. ichis. qd interpretat̃ foſſa. Põponi. mela. ex nili alueo diorische adductus. Et duo dãt actis. ꝙ duo haec nomina hipponax ⁊ aſtyanax mittũt genitiuũ in actis. aſſumpta. t. ſup. c. dicimuſq3 hipponax. actis. aſtianax. actis. Ruffinꝰ. vitur hipponax hoc metro ſaepius autor. Pli. li. xxxvj. qd hipponax indignatus. ⁊ ibidẽ hipponactis aetate poetae. atq3 iterũ hipponacti notabilis foeditas vultus erat. Oui. xiij. me. mittitur aſtyanax illis de turribus. Idẽ ad liuiã. ⁊ pr̃ et cõiux aſtyanaxq3 puer. Verg. iij. acñ. o mihi ſola mei ſup aſtyanactis imago. Et in. ij. eiuſdẽ puerũ aſtyanacta trahebat. Fitq3 datĩus in. i. ꝙ dtĩus ſingularis tertię declinatiõis in. i. terminat̃. fitq3 a gtõ eiuſdẽ numeri ablata. s. vt pris. i. corporis. i. foelicis. i. Actũs fit in. em. ꝙ actũs eiuſdẽ declinatiõis atq3 numeri terminat̃ in. em. fitq3 a gtõ. is. mutata in. em. vt patris patrẽ. foelicis. cẽ. hoĩs hominẽ. Quaedã tñ q̃ hic explicãtur mittũt acñ in. im. ea ſunt. Sitis. im. ꝟg. in buc. dulcis aq̃ ſaliẽte ſitim reſtingere riuo. Tuſſis. im. Pli. li. xxvj. tuſſim ſedat bechiõ que ⁊ tuſſilago dr̃. Vis vim. ꝟgi. vj. acñ. nec vim tela ferũt. Buris. im. Idẽ. j. geor. domat̃ in burim ⁊ curui formã accipit vlmus aratri. Pelꝰ. iuim. qd oẽs dicũt mittere acñ in. im. ſed exẽplũ non mihi ſuccurrit. At vero in. em. ſimul ⁊ in. im. faciũt hec. Reſtis reſtẽ vel reſtim. Terẽ. in eunu. ad reſtim mihi quidẽ res rediſt. ab eo qd eſt reſtẽ reſte fecit in abltõ Iuue. dicẽs puteꝰ nec lõga reſte mouẽdus. Turris turrẽ vel turrim. ꝟg. ij. gñ. turrim in pcipiti ſtãtẽ. Securis ſecurẽ vel ſecurim. Idẽ in eodẽ ⁊ incertã excuſſit ceruice ſecurim. Puppis. im. Idẽ. j. gñ. ingẽs a vertice põtꝰ in puppim ferit. Febris febrẽ vel febrim Mar. nõ habui febrim ſymache nũc habeo. De terminatione in. em. vbiq3 reperies exẽpla. Ver. ix. acñ. gratã quãtiẽs tarpeia ſecurẽ. Iuue. diſcedũt ſtatuę reſteq3 ſequũtur. Aqualis quoq3 apud Plau. date īquit iſti ſedẽ: vt ſedeat aqlim cũ aqua. Sed in. im. tãtũmodo graeca. ꝙ noĩa graeca terminata in. is. hñtia gtĩ ntõ ſimilẽ actõs i. im. mittũt: vt eclipſis. ſis. ſim. leucaſpis. is. im. mephitis. is. im. opis. is. im. magudaris vel magydaris. magudarim magydarim. ꝟg. vj. gñ. leucaſpim ⁊ liciae ductorẽ claſſis orontẽ. Idẽ in. vj. ſęuãq3 exhalat opaca mephitim. Idẽ. xj. velocẽ interea ſuperis in ſedibꝰ opi. Pli. li. xix. alteꝝ genus ſilphij eſt: qd magudaris vocat̃. Colu. li. vij. radix inquit quã greci vocãt magudari: nr̃a ꝯſuetudo laſerpiciũ appellat. qd ſi graecũ eſt. qd opus fuit a grãmaticis iter noĩa latia explicari: cũ ad regulã grecoꝝ potuerit reduci: Qd ꝟo ꝟg. i bu. dixit aut arari pthus bibet aut germãia tigri. arari nõ eſt ab eo qd ararſ: ſ3 ab eo qd araris: nã i vtrãq3 terminationẽ definẽs repit̃. Sz i. i. actũs latiae declinatiõis ẽ. In. i. ꝟo p. n. graeca declinatiõe ẽ. vt ſuo loco diximꝰ. vt charybdis. is. i acis. idis. vt acis. i. Oui. de põ. charibdi ſebet. Idẽ. iiij. met. aci amas.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

pferſq; meis amplexibus acin. Nomẽ i.e. abltũs tertię declinatiõis: qm̃ in.e. vel in.i. deſinit. Pr̃o ponit regulas noĩm deſinẽtiũ in.i. tm̃ aut i.e. vl' in.i. deĩde terminatoꝝ in.e. tm̃. Dicit igiẽ in pͥmis: ꝙ huiꝰ declinatiõis noĩa deſinẽtia i.e. vel in. al. vel in. ar. ſi gn̄is ſunt neutri mittũt abltm̃ in.i. tm̃. vt hoc mare a mari. hoc rete a reti: q̃ ipſa etiã antiqores in e. terminabãt. vt Plau. in rudẽte. dicãt in mare cõmuni captos. Oui. v. faſto. cur tibi p lybicis claudũtur rete leænis. Sueto. quoq; in Nerone. rete aurato dixit. q̃q̃ videri poſſit ab eo qḋ eſt ntõ hęc retis qḋ Plau. in truculẽ. gn̄e poſuit maſculino dicens. nõ vides pferre me vbidũ retẽ. ⁊ ibi dẽ iterũ. vt dimiſi retẽ atq; hamũ. In.e. tamen ablatiuũ mittũt q̃ ſequũtur. hoc far a farre. Iuue. cũ farre ⁊ vino ianũ veſta. nq; rogabat. Prẽneſte a prẽneſte Vg. vij. ẽñ. quiq; altũ prẽneſte viri. atq; idẽ in. viij. cũ primã aciez prẽneſte ſub ipſa. figurate enĩ ad vrbez retulit ſub ipſa. Iubar a iubare. Vg. iiij. aeñ. it portis iubare exorto dele cta iuuentus. Soracte a ſoracte. q̃q̃ Plini. lib. viij. maſculino gn̄e dixit. quod fit ad montẽ ſoractẽ. nã Hora. hoc ſoracte. is. dixit in. j. car. vt alta ſtet niue cãdidũ ſoracte. Gauſape. a gauſape. Per. balanatum gauſape pectis. Hora. ij. ſer. gauſape purpureo menſam pertexſit. Nectar. a nectare. Vg. j. eñ. dulci diſtẽdũt nectare cellas. Mittis in.i. menſes. ꝙ noĩa menſiũ q̃ per tertiam declinationẽ inflectũtur: mittũt abltm̃ in.i. vt quĩtilis a quĩtili. ſextilis a ſextili. ſeptẽber a ſeptẽbri. decẽber a decembri. Iuue. medio ſeruare minutal ſeptẽbri. Idẽ alio loco. toto vinũ neſcire decẽbri. Et in. as. ꝙ nomina gentilia terminata in. as. mittũt etiã ablatiuũ i.i. vt arpinas ab arpinati. caſſinas a caſinati. naz ⁊ Priſ. li. vj. inquit perfecta eoꝝ reperiũtur apud antiquos in. tis. deſinentia. vnde neutra quoq; eoꝝ in.e. deſinunt ⁊ abltm̃ in.i. more eoꝝ q̃ in. is. deſinũt ⁊ in.e. q̃ etiã apud priſcos in.e. terminare abltm̃ repimus. vt apud Ouiḋ. in epſa paridis hoc mihi nã recolo foꝛe. vt a celeſte ſagitta. Et q̃ fecerũt vel in. im. ꝙ noĩa mittẽtia acrm̃ in. in. per. n. vel in. im. per. m. mittũt abltm̃ in.i. q̃ vero fecerũt in em. vel in. im. mittũt in.e. vel in.i. vt tuſſis a tuſſi. puppis puppẽ vel puppim. a puppe vel puppi. charybdis charybdin. a charybdi. In.e. pterea ⁊ in.i. mittũt abltm̃ noĩa hic poſita. Ciuis a ciue vel ciui. Iuue. qḋ illo ciue tuliſſet. Cice. in philippi. in pncipe ciui nõ eſt ſatis. Auis ab aue vel aui. Hora. j. car. fata mala ducis aui domũ. Nauis a naue vel naui. Teren. in andria. naui facta apud Andrũ. Clauis a claue vel claui. Vg. in moretꝰ. ⁊ reſerat clauſa q̃ puidet oſtia claui. Anguis ab angue vel angui. Hora. j. epſa. alter mileti textã cane peius ⁊ angue. Vnguis ab vngue vl' vngui. Idẽ in eodẽ. acuto ne ſecer vngui. Amnis ab amni. Vg. j. geoꝛ. prono rapit alueus amni. Vectis a vecte vel vecti. Terẽ. in eun. in mediũ huc agmẽ cũ vecti. Poſtis a poſte vel poſti. Oui. v. met. raptaq; de dextro robuſta repagula poſti. Neptis a nepte vel nepti ſuperioribus annumeratur: ſed exemplũ non ſuccurrit. Ignis ab igne vel igni. Vg. iiij. eñ. vulnus alit venis: ⁊ ceco carpitur igni. Strigilis a ſtrigile vel ſtrigili. Hora. ij. ſerm. qui puer vuã furtiua mutat ſtrigili. Claſſis a claſſe vel claſſi. Vg. viij. aeñ. aduectũ aeneã claſſi. victoſq; penates. Pugil ⁊ vigil a pugile vel pugili. a vigile vel vigili. Iuue. preterea lateris vigili cũ febre doloꝛẽ. Supellex a ſupellectile vel ſupellectili. vnde eſt in lib. digeſt. tit. de ſupellectili legata. Imber imbre vel imbri. Verg. in buco. iupiter ⁊ læto deſcendet plurimus imbri. Verbaleq; qḋ facit in trix. ꝙ nomina verbalia ſiue participialia fœminina terminata in trix. mittũt etiã ablatiuum in.e. vel in.i. vt victrix a victrice vel victrici. Luc. in. j. in ſua victrici conuerſum viſcera dextra. vnde tẽ in plurali cũ figurate neutris cõiungimus victricia ⁊ vitricia dicimus. Idẽ in eodẽ. tollite iãpridem victricia tollite ſigna. Verg. iij. aeñ. res agamẽnonias victriciaq; arma ſecutus. Adiectiua triũm. ꝙ noĩa adiectiua huius declinatiõis nõ habẽtia genus neutrũ in.e. terminatũ mittũt abltm̃ in.e. vel in.i. vt hic ⁊ hęc ⁊ hoc prudẽs a prudẽte vel prudenti. foelix a foelice vel foelici. velox a veloce vel veloci. Q̃ḋ ſi genus neutrũ habẽt in.e. mittũt abltm̃ in.i. tm̃ vt hic ⁊ haec breuis ⁊ hoc breue a breui. hic acer haec acris hoc acre ab acri. Deinde dicit ꝙ nomina quinq; vno verſu explicata ⁊ ſi neutris iungi poſſunt queãdmodũ in genere diximus abltm̃ tñ per.e. tantũ mittũt: vt degener a degenere. pauper a paupere. vber ab vbere. hoſpes ab hoſpite. ſoſpes a ſoſpite. Illud etiã animaduertẽdũ nomina propria ab adiectiuis in. is ⁊ in.e. deſinẽtibus deducta: mittere etiam ablatiuũ in.e. tantũ vt iuuenalis a iuuenale. ab eo qḋ eſt hic ⁊ haec iuuenalis ⁊ hoc iuuenale. Eodem modo Mar. laterenſis. annalis Mar. cũ Iuuenale meo quid me committere tentas? Cicero pro Plancio. confiteoꝛ in Laterenſe ſumma oꝛnamẽta eſſe. Idẽ pro Fundanio apud Priſcia. non hoc modo a Iulio annale factũ probari poteſt. Reperiuntur quoq; adiectiua in. is. ⁊ in.e. deſinẽtia mittere abltm̃ in.e. Oui. xv met. finẽ ſpeciei celeſte re ſumpta luctibus impoſuit. Idẽ in epiſtola Paridis. foꝛe vt a coeleſte ſagitta. Idem quoq; in faſtis. amne perẽne latens anna perẽna vocoꝛ. Aſt ablatiuos. ꝙ reliqua omnia huius declinationis nomina mittunt ablatiuum in.e. a quacũq; veniant terminatione. vt emblẽma ab emblẽmate. ſermo a ſermone. lac a lacte aſdrubal a aſdrubale. titan a titane. caeſar a caeſare. pietas a pietate: caput a capite. pax a pace.

Nomẽ in.e. uel. in. al. uel in. ar. modo ſit tibi neutrũ
Exit in. i. ſexto. Sed. in. e. perpauca dabuntur.
Far: prænæſte: iubar: ſoracteq; gauſape: nectar.
Mittis in. i. menſes. & in. as. gentilia iunges.
Et quę fecerũt uel in. im. uel in. in. tibi quartum.
Nã q̃ dantur in. em uel in. im. dãt. i. uel. e. ſexto.
Ciuis: auis: nauis: clauis: iungatur & anguis.
Vnguis & amnis: uectis: poſtis; neptis & ignis.
Strigilis & claſſis: pugil & uigil: atq; ſupellex.
Additur his imber. uerbaleq; quod facit in trix.
Adiectiua trium generum uel in. i. uel in. e. pones.
Dũ modo neutra per. e. non declinet tibi rectus.
Quæ ſic declinans: per. i. tantum mittere debes.
Degener & pauper. uber: cumq; hoſpite ſoſpes.
Dant ablatiuos per. e. tantum. plus quoq; pluri.
RAſt ablatiuos per. e. tantum cætera mittunt.
REctus pluralis fit in. es. cui iungito quartum.

REctus pluralis fit in. es. ꝙ nomina tertiae declinatiõis maſculina vel foeminina vel cõia duoꝝ generũ mittunt nutm̃ ⁊ acrm̃ atq; etiam cõſequẽter vocatiuũ plurales in. es. is. gti ſingularis mutata in. es. vt hic pater patris hi patres o patres. haec mater matres o matres. hic ⁊ haec breuis breues o breues. Illa vero que fecerũt genitiuũ in yos. vel in. ys. diph: hõgõ a noibus deſinẽtibꝰ in. ys. mittũt46 pluralẽ in. yes. vt hic libys. yos. vel libys. plurali libyes. haec erinnys nyos. vel erinnys. yes. Proper. li. ij. tum me vel tragicę vexent erinnyes. Saluſt. in iugur. Affricã in initio habuere Getuli ⁊ libyes. Reperiũtur etiã pauca nomina graeca mittentia praedictos caſus in. is. vt haec trallis. ſyrtis. alpis. ſardis. Euſebius interpte Hiero. trallis inquit terraemotu conciderunt. Horat. j. epſa. quid croeſi regia ſardis

Quod ſi mittis.ium.q noia hui⁹ declinatiōis mittētia gtm̄ pluralē in.iū.quoꝝ gtūs ſinglaris nō creſcit ſup ntm̄: plerumqꝫ mittūt actm̄ pluralē in.is.vt hic ⁊ hec oīs:gtō plāli oīm:actō oīs.hoꝝ rōne ſequunt pluralr̄ declinata:q̄ ſi haberent numeꝝ ſingularē:ex illoꝝ ꝓportiōe declinarent:vt plurali ntō tres actō tris.Vg.i.eñ.tris not⁹ arreptas in ſaxa latentia torq̄t.paulopoſt.tris cur⁹ ab alto in breuia ⁊ ſyrtes vrget.eo mō dicit tris:quo Saluſt. in cati.oīs hoīes q ſeſe ſtudent ceteris pſtare aīantib⁹.antiqores terminationē illā p.ei.diphthongō ſcribebāt:quo deſignarēt illā eſſe longā: qđ etiā docti nr̄i ſeculi obſeruant. Cū dedit.i.ſextus.

Quod ſi mittis.iū.pluralib⁹ in genitiuis.
  Accuſatiui q̄nq; per.is.tibi ſient.
Cū dedit.i.ſextus.per ia.tibi neutra dabunt.
  Collatiua tñ per.a.ſolū mittere debes.
  Plus & apluſtre uetuſque adduntur collatiuis.
Dat gtūs.ium.ſi fecit in.i.tibi ſextus.
  Tolle uigil.pugil.& ſupplex.opifexque.uetuſq;.
  Artifici memor.& cōſors addūtur inopſq;.
  Præterq̄ pluri qđ comparat additur illis.
  Et q̄ de capio componis iungere debes.
Abltūs in.e.ſi deſinit.um.tibi mittit.
  Sed p.iū.dabit as.mas.uas uadis.& caro corque
  Os.nix.nox.ſamnis.lis.dis.glis.adde quiritē.
  Et q̄ dantur in.s.nec creſcūt in gtō.
  Excipias tū hec iuuenis.paniſque caniſque.
  Quę monoſyllaba ſunt qb⁹.s.b.ꝑuenit aut.p.
  Et qb⁹.l.aut.n.aut.r.ſubit.s.ſubit aut.x.
Nomen in.es.tm̄ pluraliter & uariatum
  Mittit.ium.ſed &.um.penitus ſi conſiſus aures.

hec regula limitatio eſt illi⁹ quartus cū q̄nto ſemper recto ſimilant in neutris.vbi dixit neutra in plurali tribus in caſib⁹ terminari in.a nunc vero dicit q noia illa q̄ fecerīt ablm̄ in.i.accepta.a.hn̄t in plurali.i.ante.a. vt a puluinari.aria.a.breui breuia.q̄ vero fecerīt ablm̄ in.e.tm̄ mutant illō.e.in.a.vt a tp̄e tp̄a.ab emblemate.ata.Deinde dicit.q noia ꝯparatiua q̄cūq; fecerīt ablatiuū in.i.non tñ in plurali mittūt neutra per.ia.ſꝫ tm̄ per.a.vt a breuiore vel breuiori non breuioria:ſed breuiora dicim⁹.preterea hoc nomen plus qđ ⁊ ſi quātū ad vocem ꝯparatiuū non videat:quantū ad ſignificationem ꝯſtructionemqꝫ attinet comparatiuū eſt:cū fecerit in abltō pluri:in plurali neutro non tm̄ pluria et ꝯpluria:qđ apō āntiq̄ſſimos freq̄nter legim⁹:ſed etiam plura ⁊ complura dicim⁹.Apluſtre quoqꝫ qđ in abltō fecit apluſtri:non tm̄ apluſtria ſed ⁊ apluſtra fecit i numero multitudinis.Sill.libro.x.puni.laceroqꝫ apluſtria velo.Cicero in ara.nauib⁹ aſſumptis fluitantia q̄rere apluſtra.Vetus qđ fecit vetere vel veteri.non veteria:ſed vetera fecit.Dat gtūs.iū.q noia fecerūt ablatiuum ſingularem in.i.mittūt gtūm pluralem in.iū. vt ab aīali aīaliū.a prudente vel prudenti prudentiū:q̄ tñ plerūqꝫ abſciſſionē recipiūt:vt ſupra diximus:⁊ dicimus hoc modo vba ſapientū.reſponſa prudentū.p ſapientiū ⁊ prudentiū.In.um.vo mittūt ea q̄ ſunt hic poſita.a vigili vigilū.Vgi.ix.eñ.interea vigilū excubijs obſidere portas.Ex ꝓportione quoqꝫ pugili.um.dicem⁹. Supplex a ſupplici ſupplicū ne coincideret cū hoc noīe ſuppliciū.ij.Opifex ab opifici opificū:ne coincideret cū hoc noīe opificiū.cij.Cicero p Ligario.nos iacētes ante pedes ſupplicū voce ꝓhibetis.Vg.i.eñ.artificūqꝫ man⁹ inter ſe operūqꝫ laborē.Memor quoqꝫ a memori nō memorium:ſed memoꝝ facit.⁊ ꝯſors a ꝯſorti nō ꝯſortiū ſed ꝯſortū.⁊ inops ab inopi nō inopiū ſed inopum.Et oīa ꝯparatiua.vt a breuiori.breuioꝝ.a meliori.oꝝ.Preterq̄ plus.q cū ſit ꝯparatiuū qua rōne ſuperi⁹ dixim⁹:fecerit qꝫ in abltō pluri:in gtō plurali non pluꝝ ſed pluriū fecit:⁊ ab eo ꝯpoſitū ꝯpluriū.vt Cice.ad heren.compluriū negocioꝝ.A capio ēt compoſita q̄cūq; abltm̄ in.e.⁊ in.i.fecerint.in gtō plurali non.ium.ſed in um.faciūt.vt particeps a participe vel participi participum.ne coincidat cum hoc nomine participiū participij.Municeps a municipe vel municipi municipuꝫ.ne coincideret cum hoc noīe municipiū municipij.Manceps mācipe vel mācipi mācipū.ne coincideret cum hoc noīe mancipiū mācipij.Abltūs in.e.ſi deſinit.q noia q̄ fecerūt abltūm ſingularē in in.e.mittūt gtm̄ pluralē in.ū.e.ablatiui mutata in.um.vt a toreumate toreumatū.a Cicerone ciceronum.a ꝯſule.um.a noīe noīm.a ceſare ceſaꝝ.a ſacerdote ſacerdotum.a capite capitum.a fornace fornacum.In.ium.vo faciunt vt vult Priſ.noia latina in.as.finita vt ciuitas ciuitatium.ꝓbitas ꝓbitatium.bonitas bonitatium:ſed p ſyncopā fecere bonitatum ciuitatum ꝓbitatuꝫ.qđ ego nō auderē dicere:cum illa ſupiora nunq̄ legerim:hec vo inferiora plerumqꝫ reperiant.In.ium.vo mittunt gtm̄ pluralem q̄cūq; miſerunt abltm̄ in.e.q̄ ſequunt.as.aſſis.ab aſſe aſſium.mas maris a mare marium.vas vadis a vade vadium.nam vas vaſis in plurali p ſcdam declinationē effertur vaſa vaſoꝝ.Caro carnis a carne carnium.Cor cordis a corde cordium.Os oſſis ab oſſe oſſium.Nix niuis a niue niuium.Nox noctis a nocte noctiū.Samnis ſamnitis a ſamnite ſamnitium.Lis litis a lite litium.Dis ditis a dite ditium.Glis gliris a glire glirium.⁊ ex analogia. Quiris qritis a qrite qritum.Et q̄ dantur in.s.q noia in.s.deſinentia non creſcentia in gtō ſingulari.q̄ ſunt fere in es.⁊ in.is.finita:gtm̄ pluralem mittunt in.ium.licet ablm̄ ſingularē in.e.fecerint:vt hic verres a verre verriuꝫ:hic vates a vate vatium.hec cedes a cede cedium.hec ſedes a ſede ſedium.hic collis a colle collium:hic mēſis a mēſe menſium.q̄ vt ſupra memorauimus aliq̄ñ ſyncopā recipiunt.vt Cice.p Sextio viraꝝ ſedum tēploꝝumqꝫ cauſa.Vg.iiij.eñ.heu vatum ignare mētes qđ vota furentē.Oui.v.faſt.cum tua ſint cedātqꝫ tibi ꝯfinia mēſum.Ab hac rurſus regula exceptoria excipiunt hec pauca mittētia gtm̄ pluralē in.um.panis a pane panū.ſi mō panis numeꝝ hꝫ multitudinis,iuuenis a iuuene.um.canis a cane.um.Quae monoſyllaba ſunt:ab illa quoqꝫ regla.abltūs in.e.excipiunt noia monoſyllaba terminata in.bs.aut.ps.aut.ls.aut.ns.aut.rs.aut.lx.aut.nx.aut.rx.deſinentia.q̄ ⁊ ſi fecerīt abltūm in.e. nihilomin⁹ tñ mittunt gtm̄ pluralē in.ium.vt haec trabs a trabe trabium.plebs a plebe.ium.ſcobs a ſcobe.iū.vrbs a vrbe.ium.daps a dape.ium.ſeps a ſepe.ium.ſtirps a ſtirpe.ium.puls a pulte.ium.glās a glande.ium.gēs a gente.ium.mōs a mōte.ium.ars ab arte.iū.ſors a ſorte.iū.falx a falce.iū.lanx a lance.iū.lynx a lynce.iū.arx ab arce.iū.merx a merce.iū.Nomē in.es.tantū.q noia hui⁹ declinatiōis pluralr̄ declinata mittūt gtūm.iū.vt hi manes.iū.pēates.iū.caſſes.iū.he vires.iū.fores.iū.tres.ium.Dicit tñ ⁊ haec ⁊ alia ꝯplura poſſe mittere gtūm in.iū.ſi gtūs ille in.iū.foret abſonus:quare dicit ꝯſulendas eſſe aures penit⁹.i.ꝓfunde:ſed nō quoꝝcūqꝫ ſed tantū eruditoꝝ:quēadmoduꝫ et muſici facere ꝯſueuerunt:q non omnia ꝓmittunt rationibus ⁊ arti.ſed aliqđ etiā ſenſui auditus putant eſſe tribuendum.Ego namqꝫ potius dicerem penatum ⁊ ꝓcerum ⁊ ciuitatum q̄ penatium:ꝓcerium ciuitatium.

Atqz boum dat bos.ꝙ hoc nomen bos cũ in abltõ a boue fecerit debuit facere gtm̃ pluralem bouum ⁊ facit boum.u. conſonante extrita.Pręterea cum ex alioꝝ ꝓportione in dtõ ⁊ abltõ debuerit facere bouibus:expuncta.ui ſyllaba fecit bobus aut bubus quemadmodũ apð Catonem.Uarronem.Columelam ⁊ Pliniũ ſaepe legimus.Uerg.iij.aeñ.laeta boũ paſſim campis armenta videmꝰ.⁊ Hora.in epo.paterna rura bobꝰ exercet ſuis. Datqz dtũs ibus.ꝙ dtũs pl'alis huiꝰ tertiae declinationis in ibus terminaẗ:fitqz a gtõ ſingulari.bu.interiecta.inter.i.⁊.s.finales.vt bois boibus.patris patribus.Sed noia in.a.deſinentia.q̃ oĩa gręca eſſe diximꝰ:hunc caſum non in ibus.ſed in atis.plaerũqz mittũt.vt hoc peripetaſma peripetaſmata.atis.emblema emblemmata.atis.poema poemata.atis.Cice.in Uerrem.nũc de peripetaſmatis quemadmodum expedias non habes.Idem in eodem.ſcaphis iñgt cũ emblemmatis:⁊ in.iiij.ad Herenniũ de oꝛonibꝰ aut poematis Sed q̃q̃ haec declinatio videatur eſſe ab eo qð eſt in ntõ hoc peripetaſmatũ peripetaſmati.emblematum emblemmati.poematũ poemati.illð eſt certiſſimũ autoꝛes idoneos potius vſos in his noibus tertia declinatione:atqz dtm̃ ⁊ abltm̃ in.atis.potius q̃ in.ibus.terminaſſe.

Atq; boum dat bos.ſed bobus pone dtõ.
Datq; dtũs.ibus.dat.atis.ſed cũ dat.a.rectus.

De quarta nominis declinatione.

Quarta dat.us.recto.dat &.u.ſed dic uariari
Plurali tm̃.Ctũs in.us.tibi fiet.
Sæpe dtũs.ui.ſed &.u.non ſepe reponit.
Actõ dabis.um.dabis.u.quoq; ſexto.
Rectus pluralis fit in.us.cui iungito quartum.
Dat gtũs.uum.ſed.ibus.tu pone dtõ.
Dant.ubus.hec tm̃.ficus.tribus.arcus.acuſq;.
Et partus.portus.lacus.& quercus.ſpecus.artus.
Cumq; ueru quæſtus qđ quæro dat tibi nomen.

De quarta declinatione.Quarta dat.us.recto.ꝙ quarta nois declinatio duas hʒ noiatiui poſitiones in.us.⁊ in.u.ſed in.us.maſculinoꝝ ⁊ foemininoꝝ.in.u.neutroꝝ tantũ.quę cũ in ſingulari aptota ſint:in plurali ꝑ hanc declinationẽ inflectunẗ.vt hic ſenſꝰ ſenſus.haec manꝰ manꝰ.hoc cornu cornu.plurali cornua cornuũ.Gtũs in.us.tibi fiet.ꝙ gtũs huiꝰ declinationis in.us.terminaẗ.eſtqz ntõ ſilis in terminatione ſraꝝ:non tñ in tpibus vt ſuo loco dicemꝰ.In.u.vero finita vt diximꝰ non declinanẗ:nam qð Luca.in.vij.dixit cornus tibi cura ſiniſtri lentule.⁊ Celſus.li.vj.ceruini cornus combuſti.⁊ paulo poſt.q꜡ cornum habet.⁊ Plinius multis in locis non eſt ab eo qð cornu in ntõ.ſed potius ab eo qð eſt hic cornus.us.Repiẗ quoqz gtũs huiꝰ declinationis in.uis.ſyllabas terminatꝰ.vt apð Teren.in heauton.eius anuis opinoꝛ cauſa:q̃ erat mortua.Cato.anuiſeñ vt ſanguis deterioꝛ ſit ⁊ lac.Uarro.ij.de ruſt.eius ſiluam eſſe fructuis veneno.ꝑ anus ⁊ fructus.⁊ gtũs ille eſt a quo exit dtũs in.ui.diuiſas:vt ſtatim dicemus.Saepe dtũs.ui.ꝙ dtũs huiꝰ declinatiõis in.ui.ſyllabas terminaẗ.vt hic ſenſus ſenſus ſenſui.haec manus manus manui.Exit tamen aliquando in.u.vt Uergili.iiij.geoꝛ.namqz alię victu inuigilant ⁊ foedere pacto.⁊ paulopoſt.qð nec ↄcubitu indulgent.ꝑ victui ⁊ ↄcubitui dixit Seruiꝰ Vgi.poſuiſſe.Idẽ.j.aeñ.flectit equos curruqz volans dat loꝛa ſcðo:vbi Seruiꝰ his ꝟbis ſcribit.ars antiqua volebat ꝙ ntũs pluralis regat gtm̃ ſingularem:vt hę muſę huius muſę.⁊ dtũs ſingularis regaẗ a gtõ ſingulari.ergo hi currꝰ huius currus facit.⁊ huic curru:nam huiꝰ curruis huic currui hoc modo irreglaria ſunt.ſed vſus obtinuit vt in gtõ currus freq̃nter.curruis raro ⁊ in dtõ curru raro:currui freq̃nter dicamꝰ.Gel.tamen li.iiij.noc.affirmat.M.Uarronem.⁊.P.nigidium viros illo ſaeculo eim doctiſſimos nõ aliter fuiſſe locutos atqz etiam ſcripſiſſe:q̃ ſenatuis.domuis fluctuis.in gtõ ab eo qð eſt ſenatus domus fluctus.Actõ dabis.um.ꝙ actũs huius declinationis in.um.deſinit.nominatiui.s.mutata in.m.vt hic ſenſus.um.haec manus.um.Dabis.u.quoqz ſexto.ꝙ abltũs huius declinationis finitur in.u.ſitqz a ntõ ablata.s.vt hic ſenſus a ſenſu.haec manus a manu. Rectus pluralis.ꝙ ntũs ⁊ actũs plurales quartae declinationis terminantur in.us.⁊ ſunt ſimiles gtõ ſingulari.vt hic ſenſus.hi ſenſus ſenſus.haec manus.hae manus manus.Dat genitiuus.uum.ꝙ gtũs pluralis in.uum.terminatur.fitqz ab abltõ ſingulari addita.um.vt a ſenſu ſenſuum.a manu manuum.Sed.ibus.tu pone datiuo.ꝙ datiuus pluralis in.ibus.terminatur.fitqz ab ablatiuo ſingulari.u.mutata in.ibus.vt a ſenſu ſenſibus.a manu manibus. Pauca tamen nomina quae hic explicantur:exeunt in.ubus.ablatiui.u.retenta.ea ſunt ficus ficubus.ſed in hac terminatione adhuc non legi.ſed neqz ficubus ſed tantum ficis per ſecundam.ſed icirco poſui quod video artis grammaticae ſcriptoꝛes ficubus poſuiſſe.Tribus tribubus.Sueto.in auguſto.legauit populo quadringenties tribubus quinquies tricies ſeſtertium.Seneca in epĺis.q̃ putas eſſe iucundum tribubus vocatis.Arcubus ab eo quod eſt arcus.ideo ſic exire grammatici dicunt ne coincideret cum arcibus ab eo quod eſt arx arcis.ſed cur acubus ab eo quod eſt acus acus non fecit acibus:quandoquidem a nulla alia nominatiui poſitione venire poterat.nimirum quia totum hoc vſu conſtat.Partus partubꝰ.quemadmodũ Seruiꝰ.iiij.georgico.exponens illð Uergilii aut foetꝰ nixibꝰ edũt.nixibꝰ partubꝰ exponit.⁊ Hora.in epo.ſi vocata partubꝰ lucina veris affuit.Portꝰ poꝛtubꝰ.Pompo.in.ij.de coſmographia:mare caſpium eſt atrox ſine poꝛtubꝰ.Priſcia.in perihegeſi.auris difficilis nautis vel poꝛtubꝰ aptae.Lacꝰ lacubꝰ.Ouidi.iij.faſto.ꝓmia de lacubꝰ proxima muſta tuis.Idem.xij.metamoꝛ.qð foxipe curua cũ faber eduxit lacubꝰ demittit. Quercus quercubꝰ.cũ omnes ſic exire dicant:nullius autoꝛis mihi ſuccurrit exemplũ.Specꝰ ſpecubꝰ.Uergi.iij.georgico.ipſi in defoſſis ſpecubꝰ ſecura ſub alta.Artꝰ artubꝰ.Seruiꝰ in illð.Uergilii.iij.georgico.micat auribꝰ ⁊ tremit artꝰ.artus pro artubꝰ exponit.Ueru verubus.Idem primo aeneidos.verubuſqz trementia figũt. Queſtubꝰ.a.q̃ro q̃ris.nam a q̃roꝛ.eris.quaeſtibꝰ exire nemo vnq̃ dubitauit.Uergi.ix.aeneidos.coelũ de hinc queſtibꝰ implent.Idem.iiij.geoꝛ.integrat.⁊ maeſtis loca late queſtibꝰ implet.Seneca in thyeſt.feſqz omne rupiũ q̃ſtibus vanis agis.Flaccꝰ libro ſecũdo argona.tũ voce deos tũ queſtibꝰ implent.Idem libro ꝑmo.q̃ſtibꝰ ⁊ magni numen maris excitat ille.Idem in.vij.commotis q̃ſtibꝰ aeſtꝰ.Et in eodem.hinc coelũ q̃ſtibꝰ implent.Iuſti.libro.v.perpetim nocte foꝛtunam q̃ſtibꝰ iterant.Ego non inficioꝛ reperiri ſemel apð Ciceronem de artificijs ⁊ q̃ſtibꝰ.⁊ iterũ apð Ouidiũ.iiij.faſtoꝝ:multa profeſſurũ q̃ſtibꝰ apta Uenꝰ.Seneca de vita beata.opes ſiue tanq̃ iniuria partas ſiue ſoꝛdidis q̃ſtibus.ab eo quod eſt quaero quaeris.Sed aut noſtra vel potius Lauren.differentia nihil eſt:aut credibilius eſt vnum aut alterum q̃ centũ locos fuiſſe depꝛauatos.

De quinta declinatione. Quinta dat. es. tñ. q̄ q̄nta noīs declinatio vnā tm̄ hꝫ noīatiui terminationē in. es. ſemꝑ foemininoꝝ: ꝓterꝗ̄ in vno maſculino hic dies: ⁊ eiꝰ ꝯpoſitū hic meridies. Cuiꝰ gt̄ūs ⁊ dt̄ūs ſemꝑ exeunt in. ei. vt haec ꝓgenies. niei. haec materies. riei. haec ſpecies. ei. Antiquores tñ hūc gtm̄ tū in. e. tū in. es. tū in. ij. duplicē terminabāt. Salu. dubitauit acie pars. ꝑ aciei. Vg. j. geoꝛ. libra die ſomniq̄z pares vbi fecerat horas. vbi Serui. dicit. hunc eſſe gtm̄ regularē: q̄ꝛ vt paulo an̄ diximꝰ ntūs pluralis debet regere gtm̄ ſingularē: vt cū illo ſit pariū ſyllabaꝝ. Gel. li. viij. noct. att. multis teſtimonijs ꝓbat atq̄z cōfirmat hunc gtm̄ in. es. q̄z ⁊ duplex. ij. aliq̄ñ extitiſſe. Enniꝰ. poſtremę longinqua dies cū fecerit ętas. ꝑ diei. Cic. ꝓ ſextio. equites daturos illius dies poenas. Adducit q̄z Gell. teſtes q̄ dicebant ſe vidiſſe libꝛū. Vg. idiographū. i. ꝓpa illiꝰ manu ſcriptū in quo legebať libꝛa dies ſomniq̄z pares vbi fecerat horas. atq̄z eiuſdē Vg. manu fuiſſe ſcriptū in. j. gſi. munera leticiaq̄z dij nō dei vt q̄dā legūt. neq̄z die vt Ser. ſed dij ꝑ diei. Nā ſic dies dij a veteribꝰ declinabať. vt fames. ij ꝓnicies. icij. ſpecies ſpecij. progenies. nij. luxuries. rij. acies acij. Cato. pueri atq̄z mulieres extrudebanť famij cauſa: ꝑ famei nā ꝑ q̄ntam hoc nomē antiq̄ declinabāt: cuiꝰ ablt̄ūs adhuc in vſu reꝑitur. Luci. rugoſum. inq̄t atq̄z famij plenum. Siſenna Romanos ferendę ꝑnicij cauſa veniſſe. ꝑ ꝑniciei. Cic. etiā. ꝓ ſextio. Quoꝝ nihil ꝑnicij cauſa diuino cōſilio. ſed vi ipſa ⁊ magnitudine reꝝ factū putamus. Paccu. pr̄ ſupreme nr̄ę ꝓgenij pr̄is ꝑ ꝓgeniei. Maciꝰ. an maneat ſpecij ſimulachꝛū in moꝛte ſilentū. Gracchus. ea luxurij cauſa aiūt inſtitui. ꝑ luxuriei. In dt̄ō q̄z eodē Gellio teſte q̄ puriſſime locuti ſunt: nō faciei vt nūc d̄r ſed facie dixerit. Luci. ⁊ pmū inq̄t facie honeſtas accidit. Idē q̄ te diligit: aetati facieq̄z tuae ſe fautoꝛē oſtēdit. Quin. li. j. videť excludere. ex vſu ēt gtm̄ ſinglarē huiꝰ noīs ꝓgenies quaſi duꝝ. q̄d inq̄t refert nulla ſint an ꝓdura. nā q̄d ꝓgenies gt̄ō ſingulari: q̄d ſpecies pluralē facit: quaſi velit ꝓgeniei non poſſe dici.

De quinta nominis declinatione.

Quinta dat. es. tm̄ rectis. Gt̄ūs in. ei.
Atq̄ dt̄ūs erit. Em quartis. e. dato ſextis.
Rectus pluralis fit in. es. cui iungito quartū.
Erum. ebuſq̄ dabis genitiuis atq̄ datiuis.

Em quartis. q̄ actūs ſingularis in. em. deſinit in. s. nominatiui mutata in. m. vt hic dies diem. haec ſpecies ſpeciem. E. dato ſextis. q̄ ablt̄ūs in. e. terminatur: ſitq̄z a nt̄ō ablata. s. vt hic dies a die. haec ſpecies a ſpecie. Rectus pluralis fit in. es. q̄ ntūs ⁊ actūs plurales huius declinationis in. es. terminantur: ſuntq̄z ſimiles nt̄ō ſingulari. vt hic dies. hi dies. Erum. ebuſq̄z dabis. q̄ gt̄ūs pluralis in. erum. deſinit. ſitq̄z ab ablt̄ō ſingulari aſſumpta. rum. vt a die dierum. Dt̄ūs in ebus. deſinit. ſitq̄z ab eodem ablt̄ō addita. bus. vt a die diebus. a re rebus. nam haec duo nomina tantū habent numerum pluralem integrum. deficiunt: vt paulopoſt: cum de deficientibus in certis caſibus agetur. caetera.

De nominibus anomalis. Capi. iii.

Sunt q̄dam nomina q̄ dr̄ anomala. hoc eſt irregularia. aut quia mittunt genus aut declinationem. aut carent altero numero. aut deficiunt certis caſibus in alterutro numero.

Maſculina in neutra.

Menalus. i. menala. oꝝ. Iſmarus. i. iſmara. oꝝ.
Gargarus. i. gargara. orum. Dindymus. i. dindyma. orum.
Pangæus. i. pangæa pangæoꝝ.
Tænarus. i. tenara. oꝝ. Tartarus. i. tartara. oꝝ.
Auernus. i. auerna. oꝝ. Pileus. i. pilea. oꝝ.
Intybus. i. intyba. oꝝ. Baltheus. i. balthea. oꝝ.
Sibilus. i. ſibila. oꝝ. Supparus. i. ſuppara. oꝝ.

De noībꝰ anomalis. cap. iij. Anomaliā voco omnē varietatē aut gñis aut declinationis aut caſuū defectꝰ. nam dictiones aliq̄ inueniunť accidētibꝰ q̄buſdā oꝛbatae: q̄d fit aut ſigtionis repugnātia neq̄z eñ dicimꝰ puerperus quēadmodū dicimꝰ puerpa. aut incōſonātia ſiue lraꝝ incōſeq̄ntia. vt ab eo q̄d ē curſoꝛ nō recte dicimꝰ curſtrix. nec a nutritoꝛ nutritrix. vt fas nō hꝫ gtm̄ faris. aut fatis. aut faſtis: ne cū alijs dictiōibꝰ coincideret. aut deniq̄z q̄ꝛ ꝑdura in vſu nō ſunt. Itaq̄z cū ſupioꝛa duo capita ad noīa reglariter atq̄z ſolide iflexa ꝑtinerēt: i hoc. iij. ca. de illoꝝ irregularitate atq̄z defectu ptractabiť: atq̄z declarabimꝰ i q̄bꝰ noībꝰ aliq̄ ē declinatiōis diuerſitas. q̄d fit aut q̄ꝛ genꝰ a ſinglari in plr̄lē mutať. vt hic menalꝰ. i. hęc menala. aut q̄ꝛ mutať declinatio. vt hoc vas. haec vaſa. aut q̄ꝛ vtrūq̄z mutať. vt hic euērꝰ. us. hęc euēra. oꝝ. aut q̄ꝛ carēt altero nūero. vt acetū plurali ⁊ manes ſinglari. aut deficiūt caſibꝰ. vt tabi tabo. ¶ Maſcłina in neutra. ſunt q̄dam noīa in ſingulari maſcłina in plurali vo neutra: qualia ſunt q̄ hic deſcribūť. menalꝰ. i. menala. oꝝ. Vg. in buc. menalꝰ argutūq̄z nemꝰ pinoſq̄z loq̄ntes. Idem. j. geoꝛ. pan ouiū cuſtos: tua ſi tibi menala curae. mons eſt Arcadiae. Iſmarꝰ. i. iſmara. oꝝ. Idē in buc. nec tm̄ rhodope mirať ⁊ iſmarꝰ oꝛphea. Idem. ij geoꝛ. iuuat iſmara baccho ꝯſerere atq̄z olea igentem veſtire taburnū. Gargarꝰ. i. gargara. oꝝ. gargarus autoꝛe Macro. vocatur. vrbs eſt i imis radicibꝰ idae ſiluae poſita. gargara aūt ſunt ipſa montis capita. Vg. j. geoꝛ. ipſa ſuas miranť gargara meſſes. Pangęus mons Thraciae in ſingulari poniť a Plinio. Ptolaemeo i plr̄ali pangaea. oꝝ. Vg. iiij. geoꝛ. altaq̄z pangaea. ⁊ Lucanꝰ in. j. video. pangęa niuoſis cana iugis. Dindymꝰ. i. Ouid. iiij. meta. dindymon ⁊ cibelen. teſte Ptolaemeo mons eſt phrygiae. quem ēt in plurali dindyma appellant. Vg. x. aeñ. alma parens idaea deū: cui dindyma cordi. ⁊ Sil. libro. xvij. punicoꝝ. gemino q̄ dindyma monte. Taenarꝰ. i. mōs eſt Laconiae q̄ ēt in plurali taenara. oꝝ. d̄r Luca. in. ix. ⁊ apertam taenaron vmbris. Tartarꝰ. i. tartara. oꝝ. Vg. vj. aeñ. tū tartarus ipſe bis patet in praeceps tantū. Idem in. v. non me impia namq̄z tartara habent. Auernꝰ. i. auerna. oꝝ. Idem in. vj. inde vbi venere ad fauces graueolentis auerni. atq̄z ibidem ⁊ auerna ſonantia ſiluis. Pileus. i. pilea. oꝝ. declinať aūt hic pileus in ſingulari teſte Seruio. ij. aeñ. q̄ dicit tyara phrygius pileus eſt. quamꝗ̄ Lauren. in Raudenſem negat genere maſculino reperiri. ⁊ apud Feſtum legimus albogalerus capitis pileum eſt. hinc igitur Perſius dixit. haec mera libertas hanc noƀ pilea donant. ⁊ Mar. totis pilea ſarcinis redemi. Intybus. i. intyba. orum. Celſus libro. ij. radicula intybus ocymum. Verg. j. geoꝛ. ⁊ amaris intyba fibris. Baltheus. i. balthea. oꝝ. Verg. xij. aeñ. infoelix humero cū apparuit alto balthe. Iuue. quoties rumoꝛibꝰ viciſcunť balthea. Sibilꝰ. i. ſibila. oꝝ. Vg. i buc nam neq̄z me tm̄ venientis ſibilꝰ auſtri. Idē ij. aeñ. ſibila lambebant linguis vibrantibus oꝛa. Seruiꝰ tamen in buco. res inquit ipſa ſibilus eſt: ſibila vero participialiter accipitur pro ſibilantia. Supparus. i. ſuppara. orum. Luca. in ij. ſuppara nudatos cingūt anguſta lacertos.

Cetus.i.cete indeclinabile. Auien⁹ in ara. diſtātē Andromedā plixo tramite mūdi pterret cet⁹. Pli. li. ix. hoc gen⁹ ſolū: vt ea q̄ cete appellāt aīal parit. Vg. immania cete. Loc⁹.i.loca.oꝝ. Vg.i.eñ.loca ſoeta furētib⁹ auſtris. Idē in eodē. deuenere locos vbi nūc ingētia cernis moenia. Ioc⁹.i.ioca.oꝝ. Oui. ⁊ cū iunone remiſſos agitaſſe iocos. Salu. in iugur. ioca ſeriaqꝫ cū humillimis agere. Permiſſus.us. pmiſſa.oꝝ. vt in digeſtis titulo de acqrēdo reꝝ.d.l. in laqueū p miſſu ingreſ⁹ cui⁹ fund⁹ erat. Iuſſus.us. iuſſa.oꝝ. a quo ē ēt iniuſſus.us. vt Cic. in. vj. de rep. neqꝫ iuſſu ei⁹ a quo ille ē vob̄ dat⁹. Euētus.ta.oꝝ. Oui. qſqs ab euētu facta notāda putat. Nō tñ dicim⁹ in plali pmiſſib⁹. iuſſib⁹ euētib⁹. ſꝫ pmiſſis. iuſſis. euētis. vt Valla oñdit. Vg. i buc. accipe iuſſis carmina cepta tuis. Cic. in li. de ora. ex alioꝝ factis aut dictis ⁊ euētis. Idē ad Lucretiū. fabulā reꝝ euētorūqꝫ meoꝝ. Ad cui⁹ ſilitudinē. Oui. dixit. ij. met. ſucceſſorūqꝫ Mineruę indoluit: q̄d vtrūqꝫ repif ēt quartę. Foeminina in neutra. ſunt ꝑterea q̄daꝫ noīa in ſinglari foeminina ⁊ in plali neutra. vt paſcua paſcuę. paſcua.oꝝ. vt in pſal. xxij. Hiero. interpte. i loco paſcuę ibi me collocauit. Oui. iiij. met. axe ſub heſperio ſunt paſcua ſolis equoꝝ. Carbaſus.aſi.oꝝ. Vg. viij. glauco velabat amictu carbaſus. Luca. i. iij. ſiura coloratis aſtringūt carbaſa gēmis. Supellex. ctilis. ctilia. ctiliū. q̄d Diom. inter plali nūero carētia nūerat: ⁊ adhuc re vͣa nō memini me legere. Pergam⁹ pgami. a.oꝝ. ſed q̄ꝙ hoc nomē inter heteroclita ponaſ a grāmaticis: re vͣa nō ē. Eſt eñ Pergamus ciuitas in Aſia minori: q̄ fuit Attali regia: ⁊ cui⁹ meminit diu⁹ Ioā. i apocal. Pergama vͦo Phrygiae vrbs fuit regia ꝑami: de qua Vg. nāqꝫ videbat vti bellātes pgama circū. Reꝑio tñ apd̄ vnū Senecā in troade pgam⁹ p pgama poſitū. Neutra in maſclina q̄ ſunt q̄dā noīa in ſingulari neutra: ⁊ in nūero mltitudinis maſclina. vt hoc porrū porri. porri.oꝝ. Iuue. qs tecū ſectile porrū ſutoꝛa quo etiā in plali porra neutro gñe repif. apd̄ Vg. in moreto. ait eñ ⁊ ſiſer ⁊ capiti nomē debētia porra. Codices tñ Vgiliani quos nō dubitarē caſtigatioꝛes eē ſic hñt. hic cicer ⁊ capiti debētes noīa porri. ſic ediuerſo apd̄ Celſum porrus in ſinglari gñe maſclino legimus. Ait eñ li. iiij. porrus cū pullo gallinaceo coctus ſit. Raſtrū.i. raſtri.oꝝ. Vg. in buc. nō raſtros patieſ humus nō vinea falcē. Coelum.i. coeli.oꝝ. Coeliū q̄ꝛ vnū tñ eſt nūero multitudinis carere Caeſar in li. de analo. ad Ciceronē ſcribit referēte Gel. lib. xviij. noc. att. Varro. tñ in plurali vſus ē in origine linguę latinę dicēs. Coeli dr̄ loca ſupa ⁊ ea deoꝝ. Lucre. quoqꝫ dixit. qs totidē vͤtit celos. Argos.i. argi.oꝝ. Luca. vbi nobile quondā deſup argos arāt. Vg. ij. eñ. ſi patrios vnq̄ꝫ remeaſſem victoꝛ ad argos. Frenū.i. freni.oꝝ. Cicero de claris oꝛa. alteri ſe calcaria adhibere: alteri frenos. Vg. tamē. iij. geoꝛ. dixit. frena pelectronij lapithę giroſqꝫ dedere. Eodē mō dicimus capiſtrū.i. capiſtri.oꝝ. ⁊ capiſtra.oꝝ. filū.i. fili.oꝝ. vel fila.oꝝ. clauſtrū.i. clauſtri.oꝝ. vel clauſtra.oꝝ. Neutra in foeminina. q̄ repiunſ q̄dā noīa in ſinglari neutra: in plurali vͦo foeminina. vt hoc epulū.i. epulę.aꝝ. q̄ꝙ autoꝛe Valla. epulū ſit ꝯuiuiū nūeroſis ciuibus paratum. Gel. li. xj. ſolēni die Ioui epulū libareſ. ⁊ Iuue. vñ epulū poſſis cētū dare pythagoꝛeis. epulę vͦo ſunt ēt ſinglis nō modo hoībus: ſed ⁊ reliqs aīantibus paratę. Vg. iiij. eñ. epulaſqꝫ draconi q̄ dabat. Deliciū. ij. delicię.aꝝ. Catullus. paſſer delicīū meae puellae: atqꝫ illū imitatū Martia. ſtellae deliciū mei colūbe. Vg. in buc. delicias dñi. nec qd ſparet habebat. Reperiunſ tñ etiā apd̄ Plau. delicia in ſinglari. mea ingt voluptas mea delicia. Balneū. ei. balneae.aꝝ. Gel. li. ix. parū cito balneas ſibi traditas eſſe: ⁊ parum lautas fuiſſe. dr̄ ēt balineae. vt apd̄ Pli. li. xxxiij. ſtratas argento mulierū balineas. Reperitur ēt in plurali balnea ab eo q̄d eſt balneum. Iuue. ⁊ crudū pauonē in balnea poꝛtas. Cepe indeclinabile in ſingulari. Gel. li. xix. cepe ingt reuireſcit: ⁊ cōgerminat decedēti luna. Iuue. porrū ⁊ cepe nefas violare ⁊ frāgere moꝛſu: declinatur ēt cepa. ae. Verg. in moꝛeto. cepa rubens ſectiqꝫ famē domat area porri. Variae declinationis noīa. reperitur ēt varietas in declinatione: q̄m q̄dam noīa reperiunſ alterius declinatiōis in ſingulari alterius in plurali. Praeterea q̄dā reperiunſ per duas atqꝫ ēt plures declinationes inflexa. ⁊ ponit aliqua: cum alia multo plura reperianſ. Dicit igiſ in pmis: q̄ iugeꝝ in ſingulari ſcđae eſt declinationis. Varro. in. j. de re ru. iugeꝝ dictū q̄d quadratos duos actus habeat. Idē de origine linguae latinae. iugeꝝ dictum iūctis duobus actibus quadratis. ⁊ Colu. duos actus iugeꝝ efficiūt. Et ibidē. actus duplicatus facit iugeꝝ. In plurali vͦo eſt tertiae. Mar. ⁊ caſa iugeribus nō oneroſa ſuis. ⁊ illd̄ iureconſulti. ex mille iugeribus q vnū iugerū p indiuiſo ſolidū hꝫ. Reperimus tñ in ſingulari ēt tertiae apd̄ Proper. vt multo innumerā iugere paſcat ouem. E contrario vas vaſis in ſingulari tertiae eſt declinatiōis in plurali ſcđae q̄ꝙ ēt in ſingulari apd̄ antiquoꝛes reperitur ſcđae. Cato apud Gel. xij. noc. att. neqꝫ vaſum neqꝫ veſtimentū vllum eſt in manu precioſum. Penus. oris. vel penus. us. ſpecum ſpeci. vel ſpecus ſpecus. de gñis atqꝫ declinationis varietate in his duobus noībus (cū de gñe noīm terminatoꝝ in. us. diſſerebamus) abūde dictū ē. Laurus.i. hęc noīa q̄ ſequunſ ⁊ ſcđae ⁊ quartae declinatiōis reperiunſ in vtroqꝫ nūero: ſed q̄dā ſunt caſus in alterutro frequētioꝛes. Vg. in buc. ⁊ vos o lauri carpam ⁊ te ꝓxima myrthe. ⁊ ibidē. fragilis incēde ⁊ bitumine laurus. Pinus.i. vel pinus. us. Vg. in buc. męnelaus argutūqꝫ nemus pinoſqꝫ loq̄ntes. Idē in. xj. altas ad ſydera pinus. Quercus querci vł querc⁹. us. Cicero in chꝛonographia. ibi. quercoꝝ rami ad terram iacent. Verg. viij. eñ. arma ſub aduerſa poſuit radiantia quercu. Cornus.i. vel cornus. us. Serenus. vel corno ex arboꝛe ſertum. Papi. vij. thebai. cornu depreſſus achiua.

Locus.i. loca. orum. uel loci. Iocus.i. ioca. orum. uel ioci.
Cetus.i. Cete indeclinabile. Euētus.us. euenta. orū.
Iuſſus.us. iuſſa.oꝝ. Permiſſus.us. permiſſa.oꝝ.

Fœminina in neutra.

Paſcua.æ. paſcua.oꝝ. Carbaſus.i. carbaſa.oꝝ.
Supellex ſupellectilis. ſupellectilia ſupellectilium.
Pergamus pergami. pergama pergamoꝝ.

Neutra in maſculina.

Porrum.i. porri.oꝝ. Raſtrum.i. raſtri.oꝝ.
Cœlum cœli. cœli.oꝝ. Argos.i. argi.oꝝ.
Frenum.i. freni uel frena frenorum. Capiſtrum.i. capiſtri. orum.

Neutra in fœminina.

Epulū.i. epulę.aꝝ. Deliciū.ii. deliciæ.aꝝ
Balneū.i. balneæ.aꝝ. Cepe indeclinabile. cepę.aꝝ.

Variæ declinationis nomina.

Iugerum.i. iugera.um. Vas uaſis. uaſa. orum. Pen⁹ oris. penus.us. Specum.i. ſpecus.us. Laurus.i. laurus.us. Pinus.i. pinus.us. Quercus.i. quercus.us. Cornus.i. cornus.us.

Ficus.i.vel ficus.de hoc multa in gñe diximus. Lacus.i.vel lacus. Seneca iiij.natura.q̃ſtionũ.cõtinuatis aqs in faciem laci ac turbidi maris. Colus.i.vel colus. Vg.viij.aenẽ.cui tolerare colo vitam tenuiq3 Minerua. Papi.vj.thebai.extra iã colu.fila dat ordo. Domus.i.vel domus.de varietate declinatiõis ꝛ quos ex vtraq3 caſus h3.li.j.dixim⁹ Neq3 ab re fuerit hoc loco dicere qͦd. Sueto.trãquillus animaduertit in epłis Augusti Caeſaris: ſemp in gtõ ſinglari domos ꝛ nũq̃ domus ſcriptũ.qͦd ẽ cõſentaneũ epitaphio antiqtatũ multaꝝ pleno:qͦd anno ſupiori Romę erude-ratũ eſt:cuius ẽt mihi copiã fecit amicus haꝝ rerũ curioſus indagator: ſcriptio aũt fuit hmõi.

Ficus.i.ficus.us.Colus.i.colus.us.Domus.i.dom⁹ us.Acus.i.a cus.us.Arcus.i.arcus.us. Fasti.orum. fastus.uum.

C. MAN. C. MAN. F. INFERNO PLOTONI. TRICORPORI. OXORI. CARISSIMAE. PROSERPINAE. TRICIPITI. QVE. CERBERO. MVNVS. MECVM. FERENS. DAMNATAM. DEDO. ANIMAM. VIVAM. QVAE. HOC. ME. CONDO. MONIMENTO. NE. OBRVTIS. DOMOS. LAPSV. FILIVS. SEX. QVOS. P. SCIPIO. PATRIIS. CAMERTIBVS. ASALE. EX. LIBYA. INCOLVMES. RESTITVERAT. IN DESOLATA. ORBITATE. SVPERSIM. MISERA. VIXI ANN. LVI. M. I. D. V. HORAS. SCIT. NEMO. VALE VITA.

¶ Masculina plurali carentia.

Sanguis sanguinis.	Arena.ae.Bilis bilis.
Limus limi. Fum⁹ fumi.	Cholera.ae.Culpa.ae.
Fimus fimi.Muscus.i.	Caries cariei.
Mundus mundi.	Diligentia.ę.
Pontus ponti.	Dementia dementia.
Nemo neminis.	Dies diei pro tempore.
Sol solis.	Eloquentia.ę.
Vesper.eris.Carcer.eris.	Fames famis.Fides.ei.
Faeminina p̃ali carẽtia.	Fuga fugae.Fama.ae.
Auaritia auaritiae.	Gaza gazae. Humus.i.
Amentia amenciae.	Infamia infamiae.

Qͦd eſt Caia mãlia. Caij mãlij.filia inferno Plotoni tricorpori. Oxori chariſſimae. Proſerpinae.tricipitiq3 cerbero munus mecũ ferẽs dãnatã dedo aiam viuã:q̃ hoc cõdo monimẽto:ne obrutis domos lapſu filijs ſex:qs. P.ſcipio pr̃is camertibus a ſale ex Libya icolumes reſtituerat:i deſolata orbitate ſupſim miſera.vixi ãnos qnquagita ſex. menſem vnũ.dies qnq3 horas ſcit nemo.vale vita. Acus.i.vel acus. Mar.ꝛ ſatius tenuẽ ducere credis acos. Iuue.emerita q̃ ceſſat acu. Arcus.i.vel arcus. Cice.in.iij.de natu.deoꝝ cur arci ſpẽs i deoꝝ numero ꝑponat Ennius.apͦd Priſ. arcus vbi aſpiciũt mortalibus q̃ ꝓhibent. Faſti.oꝝ.faſtus.uũ.vtrũq3 i plurali tñ ꝓ li.i quo cõtinent ãnales.atq3 faſti ꝛ ꝓfeſti dies.vñ.Oui.opus illud ſuũ faſtoꝝ iſcripſit. Luca.i.x.ꝑ quartã ꝓtulit dicẽs.nec meus eudoxi vicet faſtibus ãnus.qͦd ex errore ſcripſiſſe Luca.teſtat Ser.i.iij.li.gñ.vergilianae. Ceteꝝ ipe fallit:cũ Ho.q3 in.iij. dixerit ꝑ memores genus oĩe faſtus. Varro ꝑterea i ephemeride.cauſa Iulij Caeſaris q faſtus porrexit:mẽſis Iulius appellat⁹ eſt.faſtus i ſingulari ſupbiã ꝛ arrogãtiã ſigt. ¶ De plurali carẽtibus ꝛ ꝑmo de maſclinis. Sãguis.inis. cuius pluralis ẽ abuſ⁹ freqnter i ſacris lr̃is.vt i pſal. Libera me de ſanguinib⁹.ꝛ alio loco. viꝝ ſanguinũ ꝛ doloſum abominabit dñs Limus.i.fumus.i. quo i numero multitudinis vſus ẽ in cõmẽ. Caeſar ꝓ ſignis illis q inter hoſtes ꝑ diẽ fumis ſolẽt fieri:queadmodũ ꝑ noctẽ ignibus. Mar.quoq3 in alia ſigtiõe dixit:vedere nec vanos circũ palatia fumos. Fimus.i.muſcus.i.mũdus.i.q2 cũ nõ ſit niſi vnus mũdus:merito caret nũero plurali:ſicut ſupra de coelo diximus:ſ3 ſigurate dixit Pli.i.ij.natu.hiſto.alios inumerabiles tradidiſſe mũdos. Põtus.i. Nemo.inis.Sol.is. Veſper.is.qͦd de coelo ꝛ mũdo diximus:idẽ de ſole ꝛ luna.ꝛ veſpe ꝛ phoſphoro.ꝛ reliqs ſtellaꝝ planetarũq3 noibus dicẽdũ eſt:qͦd q2 ſinglares ſunt nũero multitudinis carẽt:ſed ſigurate pñt habere: Vg.j.aenẽ.qd tñ oceano ꝓperẽt ſe tigere ſoles hiberni.ꝛ qͦd legimus tris ſoles Romae ſimul ortos paulatim i eũdẽ coiſſe orbẽ.ꝛ Pli.li.ij.totidẽ tñ ſoles:totidẽq3 lunas.ꝛ Claudia.in eutrop.binaſq3 polo cõcurrere lunas:ꝛ geminos ſoles mirari deſinat orbis. Addit quoq3 ſupioribus Phocas genius.ij.cũ Pli.li.ij.dixerit.totidẽ faciat iunones genioſq3 adoptãdo ſibi. Alij addũt veſpe.is.ꝛ heſperus heſpi q̃ ꝓ ſtella ſiue diei parte carẽt pl̃ali.nã veſpi veſpoꝝ:qͦd iſti dicũt:qua rõne poſſet dici ego nõ video.ſ3 neq3 veſpę veſparũ:cũ potius dicere debeamus illos pſalmos veſptinos:q2 veſpi canunt.has horas veſptinas.q2 eo tpe agit aut agi debebat res diuina quo veſp ꝓpter ſolis occaſum icipit apparere. Nã multa hmõi q2 in cõpendiũ ſcripta ſunt:pperam legunt vt qͦd in re diuia canitur. dum ꝓplus aut ſacerdos i pſona ꝓpli corpus xp̃i Ieſu deguſtat: qͦd cõmunicare a noſtris d2.ꝛ ꝑ eo quod impiti legunt poſt communicandã:debet legi poſt communionẽ.hoc eſt oro illa quam ſacerdos i pſona ꝓpli atq3 ſua recitat.eodẽ modo dicunt pſa ꝓ eo quod eſſe debet ꝓſa.nam diſtiguitur a verſu.ꝛ capitula ꝓ capitulum.ꝛ alia complura de qbus alias. Carcer.eris.ꝑ loco vbi detinẽtur in cõpedibus noxij:numero multitudinis caret.nam carceres i pl̃ali.vt paulopoſt dicemus:aliud ſigt. Foeminina pl̃ali carentia. Phocas.et Diomẽ.pauca huius ordinis noia ponunt alij mulo plura q̃ repiuntur plaerũq3 i numero multorũ.vt vita ꝓ aia. Vg. vj.aenẽ.tenues ſine corpe vitas.ꝛ ꝑ viuendi modo Laer.ſcripſit vitas phõꝝ. Hiero.vitas patrum. Glias quoq3 i plurali dixit.Gel.li.j.has ingt ille glias cũ iactaret. Plau.i Trinũmo. haſ tuc i me ꝓpter eos maledicas famas ferunt. Et eodem modo de reliqs q̃ ſequunt:q̃ ꝛ ſi raro iuenian tur i numero multitudinis:aliqñ tñ autores illis vſi ſunt.vt Luca.li.vij.coaſq3 ꝑmũt tentoria gazas:ꝛ Sene.in hercule furẽti gazis inhians:ꝛ eſt cõgeſto paup i auro. Arenas quoq3 etſi Caeſar i li.de analogia ad Cicero.dicat vicioſe dici i numero multitudinis Lucan⁹ tñ li.x.dixit:ꝛ diras calcauit Caeſar arenas. Mortes quoq3 i plurali dixit Opius ſiue Hirtius i cõmẽtario Hiſpanienſi.mortibus igt mortes exaggerabãt. Auguſti.lib.iij.de ciuitate.ne minus haberet mortium Roma q̃ vicerat.ꝛ iteꝝ iſra.Sene.j.natu.q̃ſt.ergo tu i tantis erroribus es:vt exiſtimes deos mortiũ ſigna ꝑmittere. Pax ẽt ꝛ ſi Diomedes ꝛ Phocas ſcribãt plurali carere Hora.tamen.j.epiſto.dixit bellaq3 ꝛ paces longum diffundit in aeuum.et Plautus in perſa etiam Paces dixit. Sic et philoſophi dicunt tres eſſe labes rerum publicarum:cum grammatici dicant labem carere numero plurali

Neutra plurali carētia. Diom. tñ ponit hęc pauca inter ea q̄ nūe⁊ pluralē nō hñt. vir⁹. i. pus. ris. barathrū. i. aliū alij crocū. i. ingeniū. ij. halec. cis. iuſticiū. ſinapi. ſ⁊ aliū ⁊ igeniū in freq̄nti vſu hñt pluralē. Crocū ⁊ ſinapi ad res q̄ mēſurātur ptinēt. Halec p ſalſamēto caret plurali ſicut ⁊ garū. Halex q̄⁊ p eo qd̄ halec ēt pl̄ali caret. nā p piſce nūe⁊ multitudinis h⁊. Phocas addit coenū. i. foenū. i. lutū. i. viſcū. i. gnū. i. vulg⁹. i. pelag⁹. i. pen⁹. oris. ſiue pen⁹. i. vel penus. us. Solū q̄⁊ ſoli pleriq̄⁊ his ānūerāt. cū Vg. i. geor. dixit. ne ſaturare fimo pigui pudeat ſola. Sic Apu. in. iij. meta. i aſini inq̄t faciē foena rodebam⁹. Plurali pterea carēt noīa ppria deo⁊. vt Jupiter. Mars. Vulca n⁹. hoī⁊ vt pam⁹ hector achilles. mōtiū. vt apenin⁹. pyreneus. ſylua⁊. vt ida hercinia. fluuio⁊. vt anas tag⁹. īſula⁊ vt ſardinia ſicilia. vrbiū. vt corduba hiſpalis. cęterarūq̄⁊ re⁊. vt canū equo⁊ boū capra⁊. vt apd̄ Oui. lelaps. apud Vg. theb⁹. Inueniunt tñ q̄dā ppa ex his pluralr declinata ⁊ tūc carēt nūero ſinglari. vt gades. iū. baleares. iū. athenę. a⁊. celenę. a⁊. cythera. o⁊. ēt aliqñ ſub diuerſis gñib⁹ inueniūt declinata in vtroq̄⁊ nūero vtī dicim⁹ męnela⁹. i. męnala. o⁊. tęnar⁹. ari. tęnara. o⁊. Aliqñ ēt ſub eodē gñe. vt mycene. es mycenę. a⁊. Vg. v. aeñ. argolico ve mari dephēſus ⁊ vrbe mycene. Idē. i. ij. ⁊ nūc qd̄ patrias vēto petiere mycenas. ſ⁊ cū dicim⁹ ſcipiōes fabios. metellos. camillos. curios. ſcauros. iā deſinūt eē ppa: ⁊ incipiūt eē appellatiua. nā cū ſit nomē ppriū qd̄ de vno d̄ appellatiuū qd̄ de plurib⁹. cū dico ſcipiones intelligo plures ex ea familia: vt cneiū. ⁊ publium ſcipiōes: ergo ſcipio tūc appellatiuū eſt: cū de oib⁹ illis dicat̄. ſic Iuue. dixit. q curios ſimulāt ⁊ fictos ꝯtēnūt ſcauros. ⁊ Luca. ad ſyllas marioſq̄⁊ redis. Noīa elemēto⁊ carēt ēt nūero multitudinis. vt aer aeris. ignis ignis. dicim⁹ tñ in pl̄ali ignes. tū. p particlis ip̄i⁹ elemēti. vt apd̄ Vg. crebris micat ignibus ęther. ⁊ alio loco. aut ignib⁹ ęgra dedere. Et noīa metallo⁊. vt au⁊. argētū. plūbū. neq̄⁊ eñ dicim⁹ in pl̄ali aura. argētea. plūba. dicim⁹ tñ ęra in trib⁹ caſib⁹ p reb⁹ ex illa materia fabricatis: vt paulopoſt dicturi ſumus. Et noīa ſignītia res aridas ⁊ liq̄das: q̄ in pōd⁹ ⁊ mēſurā referūt̄. vt triticū. cicer. piper. crocū. neq̄⁊. n. dicimus tritica. cicera. pipera. croca. Dicim⁹ tñ ordea. vt Vg. in buc. grandia ſępe qb⁹ mādauim⁹ ordea ſulcis p granis ordei. ſic ēt dicimus fabas. lupinos ⁊ piſa p granis illo⁊ legumi nū. ⁊ Iuue. ſpirāteſq̄⁊ crocos ⁊ in vrna ppetuū ver. p flores. Vinū q̄⁊ ⁊ muſtū. ſapa. defrutū. paſſum. lac. ſerū. amomū. ⁊ alia liq̄da hm̄oi nūero pl̄ali carēt plerū q̄⁊. dicim⁹ tñ in pl̄ali. vina. muſta. defruta. mella. balſama. cinnama. cū partes aut gña illo⁊ rerū ſignificamus. Vg. in buc. vina nouū fundā calatis aruiſia nectar. Idē. iiij. geor. aut igni pinguia miſto defruta. Idē. i. gñ. redolētq̄⁊ thymo fragrantia mella. Iuue. ſpirans opobalſama collo q̄ tibi. ⁊ Mar. cinnama q̄ redolēt hęc. Sēr. in. ij. geor. dicit in plurali tñ habere tres caſ⁹ nam. Oui. nimis licēter in pl̄ali muſtis dixit ab eo qd̄ eſt muſtum. Itaq̄⁊ in hm̄oi nominib⁹ multominus ſig̃t pl̄alis nūerus q̄ ſinglaris. nam cū dixit terrā totū elementū intelligo: cū vo terras: particulas quaſdā aut terrae gña. Vergil. ij. georgico. difficiles pmū terrae colleſq̄⁊ maligni. multo ergo minus dixiſti cū dicis habeo duas aut tres terras. q̄ cū dicis habeo terrā. Eodē quoq̄⁊ modo aera dicim⁹. vt Mar. aera. ſ⁊ acuneis viteriora petis. Cato q̄⁊ vt inq̄t Feſt⁹ aerib⁹ dixit. ¶ De maſculinis ſinglari carētibus. pmo ponit maſclina. vt plurali ntō ātes ātiū p vitiū ordie Vg. ij. ge. iā canit extremos eſſoet⁹ vinitor ātes. Art⁹. uu⁊. nā qd̄ Vg. iij. dige. xit micat aurib⁹ ⁊ tremit art⁹. art⁹ actūs pluralis ē figurate iūctū cū v̄bo tremit. vñ Ser. exponit art⁹ p artubus. Cācelli. o⁊. p ſignis trāſuerſis feneſtra⁊ vel ſepto⁊. Cice. v. in Verrē. circūdati cācelli videtur in ſua puincia. Cani cano⁊. p capillis canis. nā de vno capillo cano recte diceret̄. hic capill⁹ catenus eſt. Carceres carce⁊ p repagulis equo⁊. Vg. i. geor. vt cū carcerib⁹ ſeſe effudere quadrigae. Idē tñ. v. aeñ. in ſingulari carcere p carcerib⁹ poſuit dicēs. ruuntq̄⁊ effuſi carcere currus. qd̄ ⁊ Seruius adnotauit dicens. carcerē vſurpauit. nā carcer in ſingulari eſt cuſtodia noxio⁊. carceres in plurali oſtia qbus equi arcēt̄ur. Caſſes caſſiū. Oui. de arte. decidit in caſſes pda petita meos. Seneca tamen in agamēnone in ſingulari poſuit dicens. at ille vt altis hiſpidus ſiluis aper cū caſſe vinctus. Codicilli codicillo⁊. p teſtamento illo ſecūdario. nā p paruo codice vel libro ſingulariter dici poteſt codicillus. vñ Cato de re ruſt. i tabulato inq̄t condito cōdicillos oleaginos. Coelites coelitū. ⁊ ſi cōmunis duo⁊ gene: ñ eſſe poteſt: ab autoribus tamen inter maſculina ſingulari carentia ponitur. Faſti faſto⁊ vel faſtus faſtuū ſecundae ⁊ quartae declina

Inſania. æ. Iuuēta. æ.	Neutra plurali carentia.
Indoles indolis.	Ador indeclina. Aeuū æui
Lues luis. Labes labis.	Barathrū barathri.
Mors mortis.	Cœnū cœni. Fœnū fœni.
Negligentia. æ.	Fas & nephas indeclinabi.
Parſimonia. æ.	Halec halecis. Iuſticiū. ii.
Pax pacis. Proles plis.	Inſtar. aris. Lœthū lœthi.
Pauptas. atis. Pix picis.	Lutū. i. Neceſſū & neceſſe.
Pernicies. ciei. Rabies. ei.	Nihil. nihilum. nil.
Senecta ſenectæ.	Pelag⁹ pelagi. Pus puris.
Stultia. tiæ. Sal⁹ ſalutis	Salum ſali. Senium ſenii.
Strues ſtruis. Tabes. is.	Solium ſolii. Vulgus. gi.
Tuſſis tuſſis.	Viſcum uiſci. Ver uerus.

Plurali præterea nūero carent propria nomina deorum hominum: montium: ſiluarum: fluuiorum: inſularum. urbium. cæterarumq́ rerum niſi quæ pluraliter declinātur. Dicimus tñ ſcipiōes: fabios metellos & eiuſmodi ppria uirorum nomina in numero plurali. ſed tūc appellatiua potius q̄ propria dicēda ſunt.

Carent quoq́ numero multitudinis nomina elemētorum ut aer. ignis. aqua. terra. ęther. Et nomina metallorum. ut aurum. argentum. plumbum. ſtannum. orichalcum. Et nomina ſignificantia res liquidas & aridas. quæ in pondus & mēſuram referuntur. ut triticum. ripha. cicer. panicum. acetum. ſapa. defrutum. paſſum. Quæ tamen nonnunquam pluraliter efferuntur. maxime cum illarum rerum genera ſignificare uolumus. ut cū dixi uinum ſimpliciter: omne uinum ſignificaui. Cum uero dixi uina in plurali multas uini diuerſitātes puta falernum. albanum. fundanum. ſignaui.

Maſculini ſinglari carētia.	Carceres. e⁊. Caſſes. iū.
Antes antiū. Art⁹ artuū.	Codicilli codicillo⁊.
Cancelli. orū. Cani. orū.	Cœlites cœlitum.

tionis ꝓ eo q̄ eſt liber annaliū: vt paulo ante diximꝰ ſingularē numeꝝ nō habet. Fori.oꝝ.ꝓ parte illa nauis ꝑ quā a proꝛa in puppim diſcurrit. Uerg. vj. aeñ. deturbat laxatq̄ foros ſingulari vſus eſt dicens. multa foro ponens agea q̄ longa replet. Furfures.um.ꝓ puſtulis q̄ ex capite reſoluunt. nam ꝓ farinae purgamento ſingulari nūero dixit Serenus. addit excuſſus niueā ſimilagine furfur. Inferi.oꝝ.ꝓ dijs infernis. Liuiꝰ andro. in odyſſea in ſingulari dixit. inferꝰ aut ſuperꝰ tibi fert deꝰ funera vlyſſes. Loculi.oꝝ.ꝓ nummoꝝ receptaculo. vnde Mar. in diſti. cuiꝰ tema eſt loculi. locellꝰ in ſingulari ꝓtulit dicens: ipſe locellus erit. Liberi.oꝝ.ꝓ filijs ⁊ nepotibꝰ poſteriſq̄ vſq̄ adeo ſingularem numeꝝ reformidat: vt de vno tm̄ liberos dicamus in plurali. Lemures ꝓ phātaſmatis nocturnis. Hora. in epi. nocturnos lemures incēdia magas. Manes.iū.ꝓ dijs manibꝰ q̄q̄ Apule. in li. de deo Socratis ſingulariter ꝓtulit lemurē ⁊ manē. hunc inq̄t veterē latina lingua inuenio lemurē dictitatū: ⁊ paulopoſt vtrū lar ſit in larua noie deū manē vocant. Maioꝛes.oꝝ.ꝓ ijs q̄ nos ꝑceſſerunt: ſicut minoꝛes ꝓ illis q̄ nos ſequūtur. vtrūq̄ numero ſingulari caret: q2 de pluribus ſemp illo modo loq̄mur. Natales.ium.ꝓ generis nobilitate. vt putauit Diome. vel potius vt Ualla pro conditione naſcendi. nam in ſingulari diez natalitium ſiḡt. Optimates.um. ⁊ dūr principes ciuitatis ſi boni ſunt ciues in republica. Penates.ium.ꝓ dijs priuatis cuiuſq̄ domꝰ aut ciuitatis aut gentis. Poſteri.oꝝ.ꝓ nepotibꝰ ⁊ ijs q̄ nos ſequentur. alias poſterus.a.um. integrū eſt ꝓ re ſeq̄nti. Primoꝛes.um.ꝓ ꝑncipibꝰ ciuitatis. Hoꝛa. ꝑmoꝛes ppli diripuit populūq̄ tributim. Sil. tm̄ li. xj. puni. ſingulariter dixit exciſſum ꝑmoꝛi in parte Saguntū.

Faſti.oꝝ. uel faſtus faſtuū.	Antię antiaꝝ.
Fori.oꝝ. Furfures.uꝝ.	Antennæ antennarum.
Inferi inferorum.	Aedes ędiū. Bigæ.arū.
Loculi loculorum.	Calendæ calendarum.
Liberi.oꝝ. Lemures.uꝝ.	Cerimonię. arum
Manes.iū. Maiores.oꝝ.	Copię.aꝝ. Cunæ.aꝝ.
Minores minoꝝ.	Diuitiæ diuitiaꝝ.
Natales.iū. Optimates.tū.	Diræ.aꝝ. Excubiæ.aꝝ.
Penates.iū. Poſteri.oꝝ.	Exuuiæ exuuiaꝝ.
Primores.oꝝ. ꝑceres.eꝝ.	Exequiæ exequiaꝝ.
Pugillares pugillariū.	Feriæ.aꝝ. Facetię.aꝝ.
Quirites.itū. Sales ſalium.	Fortunę fortunaꝝ.
Superi ſuperoꝝ.	Genæ genarum.
Vepres uepriū.	Gingiuæ gingiuarum.
Fœminia ſingłari carētia.	Inferię inferiaꝝ.
Argutiæ.arum.	Inimiciciæ.arum.

Proceres.um.ꝓ ꝑncipibꝰ ciuitatis. Iuue. tm̄ in ſingulari dixit: agnoſco ꝓcerē ſalue getulice. Pugillares.ium.ꝓ tabellis ſcriptoꝛijs q̄ q2 plures ſunt merito pluraliter declinant: alioq̄ hic hęc pugillaris declinat ꝓ re q̄ pugillo ɔtinetur. aut pugilli magnitudinē ęquat. Quirites.iū.ꝓ romanis a q̄rino hoc eſt Romulo dicti. a poetis tm̄ in ſingulari d̄r in obliq̄s maxime. vt apd̄ Hoꝛa. j. epła. ⁊ amici dona q̄ritis. ⁊ apd̄ Perſiū. heu. ſteriles veri q̄bus vna q̄ritem ꝟtigo facit. Sales.iū.ꝓ facetijs. Luca. in. ij. nō ſoliti luſere ſales. ⁊ Iuue. ⁊ ſalibꝰ vehemens intra pomeria natis. in hac quoq̄ ſigtione dixit Terē. in eunu. q̄ habet ſalē q̄ in te eſt. Supi.oꝝ.ꝓ dijs ſupis ſicut dicimꝰ inferi.oꝝ. pro inferis dijs. alioq̄ ſuperꝰ.a.ū. declinat. Uepres.iū. autoꝛes in nūero plurali tm̄ reperiri dixerūt. Ouid. tm̄ ſingulari vſus eſt ablīō. ⁊ q̄d plus eſt. Colum. li. xij. dixit manifeſtū eſt hūc veprē interire nō poſſe. Fœminina ſingulari nūero carētia. argutiae.aꝝ. Phocas in hoc oꝛdine poſuit. Apu. tm̄ in. j. meta. argutia inq̄t niliotici calami ſcripta. ⁊ ab eo diminutiuū fecit Gel. argutiola li. ij. argutiola q̄ppe hęc inq̄t friuola ⁊ inanis eſt. Antię.aꝝ. Apu. in met. crines inq̄t apollinis ꝑmulſis antijs. Aedes.iū.ꝓ priuata domo: nā in ſingulari templū ſiḡt. vnde ſemp addit cuiꝰ dei eſt. aut ɔſecratio. vt ędes caſtoꝛis. ędes ſacra. Antennę.aꝝ. q̄q̄ Hiero. in epła ad Heliodoꝝ dixit. ⁊ antēna crucis figat in frōte. Bigę.aꝝ. quadrigę.aꝝ. addit etiā Phocas trigę.aꝝ. Pli. tm̄ li. xxxv. biga dixit in ſingulari. Euclides inq̄t pinxit bigā regis cū victoꝛia. ⁊ Papi. xij. the. tenuauerat aera biga. Quadrigas quoq̄ ⁊ ſi Caeſar in lib. de analo. ad Ciceronem referēte Gellio dicat ſemper nūero pluratiuo dicendas eſſe. Pli. tm̄. li. xxxiiij. quadriga inq̄t regit ab alcibiade. Et in eodē diminutiuū ꝓtulit dicens. leua tribꝰ digitis quadrigulā tenuit. ⁊ in li. digeſt. de legatis tertio. l. peculiū quadrigę legatū equo poſtea moꝛtuo. Gel. li. xxviij. q̄d vnū rariſſimū videbat inuenimꝰ quadrigā nūero ſingulari dictā in. l. ſatyraꝝ Uarronis q̄ inſcriptꝰ eſt Demetriꝰ. Copię.aꝝ.ꝓ exercitu teſte Ualla nūero ſingulari caret. nam Uergil. q̄d dixit in. ij. ḡſi. reſpicio: ⁊ q̄ ſit me circū copia luſtro. ibi etiā Serui. notat quaſi autoꝛitate ſua fretꝰ de exercitu copiam in ſingulari dixit: cum copias de exercitu numero plurali dicamꝰ. vt Saluſt. memoꝛare poſſum q̄bus in locis maximas hoſtium copias ꝑpło roma. parua manu fuderit. ſed Uerg. excuſare poteſt metri neceſſitas. q̄m copiae.aꝝ. in plurali carmē heroicū non recipit. Cunę.aꝝ. Phocas ⁊ Diome. in hoc oꝛdine poſuerūt. Cerimoniae.aꝝ. Diom̄. etiam poſuit: Cicero tm̄ in. ij. de legibꝰ. magnam inq̄t religionē cerimoniamq̄ declarat. q̄q̄ Fronte apd̄ Gel. lib. xviij. dicat: ſcriptoꝛes veteres nunq̄ cerimoniā ſingulari numero appellaſſe. Diuitiae.aꝝ. delitiae.aꝝ. a Phoca ⁊ Diom̄. inter ſuperioꝛa numerantur: ſed quemadmodū ſupꝛa diximus delitiae ⁊ delitia ⁊ delitiū in ſingulari habuit. Dirae.arū. furiae.arū. ⁊ Eumenides ſemper in nūero plurali reperiunt: q2 triplices ſunt quemadmodū ⁊ gratiae: niſi de vna illaꝝ loquaris. Ug. in. iiij. aeñ. vltriceſq̄ ſedent in limine dirę. ⁊ ibidē. heu ſerijs incenſa feroꝝ. atq̄ etiā ibidē. Eumenidū veluti demens videt agmine penthęꝰ. Excubiae.aꝝ. exuuiae.aꝝ. exequiae.aꝝ. a Phoca ⁊ Diom̄. ⁊ Frontone in hoc nūero ponuntur. Uerg. in. iiij. excubias diuū aeternas. ⁊ in eodem: dulces exuuiae dum fata deuſq̄ ſinebant. ⁊ in. vij. at pius exequijs Aeneas rite ſolutis. Ambro. in euange. Lucę cap. xij. non eñ ſolicitam deꝰ curę numerantis intēdit excubiam: in ſingulari dixit. Feriae.aꝝ. a Phoca ⁊ Diome. ⁊ Gellio nunq̄ niſi in pluratiuo numero efferri dūr. noſtri tm̄ aliter accipiunt. cū dicunt feria ſcd̄a. feria. iij. feria. iiij. Facetiae.aꝝ. Phocas inter haec numerat. Diomedes. foꝛes.iū. Hoꝛa. tm̄ in. j. ſer. dixit excluſus foꝛe cū Longarenus foꝛet intus. Foꝛtunae.arum. pro diuitijs ac foꝛtuna ꝓſpera. vt apd̄ Teren. in andria. laudare omnes foꝛtunas meas. in ſingulari media eſt ⁊ ad bonam ⁊ ad malam. Genae.arū. Phocas inter haec poſuit. Diomedes vero gingiuae.aꝝ. poſſis tm̄ ſi opꝰ fuerit dicere hic habet genam dextram eminentioꝛē ſiniſtrā ⁊ Iuue. dixit. frangendus miſero gingiua panis inermi: atq̄ eius diminutiuo Apuleius ꝓ magia eſt vſus comp̄lanatoꝛem inq̄t tumidae gingiuulae. Quod ꝟo Caeſar in libris de analogia. atq̄ Diomedes ⁊ Phocas inimicicias in plurali tm̄ declinari putant. ego non video cur non eadem rōne dicamus inimiciciam: qua inſcitiam. impotētiā. iniuriā. vt Cice. tuſ. iiij. dixit inimicicia eſt ira vlciſcendi tempꝰ obſeruans: atq̄ ibidē ſępe ſingłari vtimur nūero.

Illecebræ.aꝝ.ab oib⁹ grammaticis fere ponunꝭ in hoc ordine. Cicero tñ in.j.de legibus dixit:q̄ ⁊ ſi eſt illecebra turpitudinis. ⁊ Gel.li.ij.cū audiēdi quadā illecebra induit. Plau. in aſinaria illecebra exijt tādē. Inducię.aꝝ. Inſidię.aꝝ. Idus.iduū quemadmodū ⁊ calendę.aꝝ.⁊ nonę.aꝝ.ſemp pluratiua repiunꝭ. Latebrę.aꝝ. Phocas ſuptorib⁹ annumerat. Cicero tñ in epl'a ad Appiū.ne in tabellę q̄dē latebra abſconditā maleuolentiā. ⁊ Gel.li.xj.dicit impunitatē ex ea latebra ſperarent. Lactes.iū.p inteſtinis hoim atq₃ ouiū p quas labiꝭ cib⁹.vt ſupra ex Plinij ꝟbis annotatū eſt cū de hoc noie lac diſſerebam⁹. Lirę.aꝝ.p epl'a:vt dicit Diomedes.nūero tñ plurali vtimur:excuſanꝭ tñ poetę carminis neceſſitate.vt Oui.in epl'a briſeidis.quā legis a rapta briſeide litera venit.vnde fit vt q₃ heroicuʒ atq₃ elegū carmen:literę.aꝝ.in plurali non recipit:frequentius vtamur ei⁹ diminutiuo literulae.aꝝ. Minae.arū. manubiae.aꝝ.ſemp pluratiuo reperiunꝭ.quemadmodū ⁊ nūdinae.aꝝ.⁊ nugae.aꝝ.⁊ nuptiae.aꝝ. Nam nęnię.aꝝ.⁊ nares.ium.etiā in ſingulari declinanꝭ aliqn̄. Hora.j.epl'a.an puerorum naenia:q̄ regnum recte facientib⁹ offert.⁊ in odis:diceꝭ merita nox quoq₃ naenia. Oui.v.meta.acta retro naris:medioq₃ eſt fixa palato. Opes.opū.pro diuitijs.nam in ſingulari opis.opem.ab ope.vt infra diceꝭ auxilium ſigt. Paleae.aꝝ.q̄d ⁊ ſi a grammaticis inter nomina pluratiua poniꝭ. Verg.tñ in ſingulari eo vtiꝭ.j.geor.ait pinguis paleae terit area culmos.vbi Serui⁹ notat paleam dictaʒ eſſe ſingulari nūero contra artem:quia vt dicit quę ex pluribus conſtat numeri ſunt tñ pluralis.vt cancelli.bigę.ſcopae. Praeſtigiae.arum.phalerae.arum.plagae.arum.pro reti.primitiae.arum.hui⁹ eſſe ordinis Diome.⁊ Phocas teſtanꝭ.nam q̄d. Ouid.xij.meta.dixit.ꝑmiciuʒ torrem ab eo q̄d eſt ꝑmicius.a.um.adiectiuū ſubſtantiue tamen exceptū pro re ꝑmicia primicię.aꝝ. declinatur. Quiſquiliae.arum.pro purgamento atq₃ reparui aut nulli⁹ precij:⁊ q̄ proijcienda eſt quaſi inutilis. Apule.j.met.at has quiſquilias quanti paraſti:de piſcibus minimi precij dixit. quiſquiliam vero p arbuſcula ſiue frutice:quae coccum procreat.dixit Pli.libro.xvj.omnes inquit has dotes ilex ſolo prouocat cocco.granum hoc ꝑmoq₃ ceu ſpecies frutices paruos aquifoliae ilicis.quiſquiliam vocant. Reliquiae.arum.ſuperioribus a Phoca additur. Apu.tamen pro magia dixit.conuerritorem pridianae reliquiae:ne qua viſatur tetra labes ſordium.ſed poteſt excuſari q₃ eſt carmen.nam in proſa orone vix dici poſſet. Sortes.iū.pro oraculo atq₃ deoꝝ reſponſo a Diomede ⁊ Phoca inter haec noia poniꝭ:in ea tñ ſigtione etiam ſingulariter dictū eſt illō ex actib⁹ apoſtoloꝝ:cecidit ſors ſuper Matthiā.i.ſpūſſancti oraculū:quo Apoſtol⁹ eſt declarat⁹.neq₃ eñ de tanta re viri ſanctiſſimi ſortirenꝭ:ſed poti⁹ expectare debuerant.q̄ in ea re diuina erat volūtas. Sordes.iū.pro auaricia ⁊ immūdicia. Scopae.aꝝ.⁊ ſcalae.arum. Caeſare Gellio.Phoca.Diomede.⁊ Seruio inter pluraliter declinata nūeranꝭ. Hiero.altero vſus eſt in ſingulari in Eſaia.altero in libro Geneſ.iureconſult⁹ in digeſt.titulo.de furtis.l.ſi ꝑus armariū inqt vel ſcalā. Suppetiae.arum.immo vero ſuppetias tñ in actō plurali cū his verbis fero ⁊ mitto:vt Valla putat. Cęſar etiā in cōmen.cū venio venis iūxit decens.auxilia magna egtat⁹ oppidanis ſuppetias venire. Sentes.ium.tenebrae.arum.thermae.arum.tricae.arū.valuae.arū.nunq̄ niſi in nūero multitudinis reperiunꝭ. Neutra ſingulari carentia. Arma.oꝝ.quod ideo Priſcia.numero ſingulari carere putat.q̄ varias res hoc nomen ſignificat:quaꝝ ſingula habent ſua noia:vt ſcutum.galea.tibiale. Caſtra.oꝝ.pro exercitu.aut exercit⁹ ſtatiuis:q̄d etiam de ſimilib⁹ eſt dicendū.vt aeſtiua.oꝝ.hiberna.orū.ſtatiua.oꝝ. Caſtrū in ſingulari.idem eſt q̄d caſtellū.vt apō Verg.in.vj.caſtrū inui bolamq₃ coramq₃. Crepūdia.oꝝ.cibaria cibariorum.quoꝝ prius inter hui⁹ ordinis nomīa poſuerūt Diomedes ⁊ Phocas.poſteri⁹ Diomedes tātū.quemadmodū ⁊ exta extoꝝ Phocas ſol⁹. Cunabulo.oꝝ.incunabula.oꝝ.ſemper pluralia reperiūꝭ.⁊ ilia iliū.nam q̄ Serui⁹ dicit.hoc ile ilis in ſingl'ari declinari.non magis reperiꝭ in vſu q̄ꝫ q̄ Maryl⁹ mimograph⁹ eodē Seruio referente ad fabulā alludens dixit.tu vt hector ab ilio nunq̄ diſcedis. Iuga.oꝝ.pro montiū ſummitate. Verg.tamen lib.vj.hoc ſuperate iugū dixit. Iuſta.oꝝ.pro exequijs nūero ſingulari caret. Flacc⁹ in.v.argonauticae.tū comiti pia iuſta tulit. Saluſti.in iugurthi.poſtq̄ꝫ illi more regio iuſta magnifice fecerant. Luſtra.orū pro ferarū atq₃ meretricū latibulis. Verg.ij.geor.non abſunt illi ſaltus ac luſtra ferarū.pro lupanari apō Plautū q̄ꝫ ſaepiſſime.in ſingl'ari vero quatuor annoꝝ ſpaciū ſignificat q̄ graece d̄r olympias. Moenia.iū.magalia.iū.⁊ mapalia mapaliū.ſemper pluralia ſūt. Praecordia.oꝝ.non praecordiū ſic eñ apō Celſum legiꝭ ſemper.vt libro ꝑmo. Qui crudū inqt ſine praecordioꝝ dolore ructat.⁊ diu⁹ Thomas in hymno:⁊ ex praecordijs ſonent praeconia. Spolia.oꝝ.licet Verg.in ſingulari ſpoliū dixerit. Serta.oꝝ.pro corona ex florib⁹.ſeria ſeriae.in ſingulari poſuit Cato de re ruſt.pro herba quam graeci melilothon medici ſertulam campanam vocant. Ait namq₃ iris aridae contuſae heminam ⁊ ſertam campanicam. Spōſalia.oꝝ.vel ſponſaliū. Gel.libro.iiij.hos ius ſponſalioꝝ obſeruatum dicit.⁊ de ſponſalibus eſt titulus apud iureconſultus. Tripudia.orum.teſqua.orum.tempe indeclinabile ſicut.tot.quot.⁊ pondo cuius ſingulare vt Phocas dicit in librā effertur. Itaq₃ dicimus vna libra:⁊ non vnum pondo:⁊ econtrario duo ⁊ tria pondo:non duae aut tres librae. Feſtorū.quoq₃ noia.vt ſaturnalia.orū.vel ſaturnaliū:ſed quemadmodū Macro.in.j.ſatur.deducit in gtō plurali frequentius vtimur ſecūda declinatione:in datiuo ⁊ ablō frequētius tertia. Nam ſaturnaliū ⁊ ſaturnalijs vix pōt dici.at Po.

Illecebre illecebrarum.	Therme thermaꝝ.
Induciæ.arum.	Tricæ.aꝝ. Valuæ.aꝝ.
Inſidię.aꝝ. Idus iduū.	Neutra ſingulari carētia
Lactes.iū. Latebrę.aꝝ.	Arma armorum.
Literę.aꝝ. Minæ.aꝝ.	Crepundia crepundiorū.
Manubiæ manubiaꝝ.	Cunabula cunabuloꝝ.
Nares.ariū. Næniæ.aꝝ.	Cibaria.oꝝ. Exta.oꝝ.
Nonæ.aꝝ. Nugę.aꝝ.	Incunabula.abulorū.
Nundinę nundinaꝝ.	Iuga.oꝝ. Iuſta.oꝝ.
Nuptiæ nuptiaꝝ.	Ilia iliū. Luſtra.oꝝ.
Opes opū. Palęę.aꝝ.	Magalia.iū.mapalia.iū.
Plagæ plagaꝝ.	Mœnia mœnium.
Præſtigiæ pſtigiaꝝ.	Pręcordia precordiorū.
Primiciæ primiciaꝝ.	Serta.oꝝ. Spolia.oꝝ.
Quiſquiliæ.aꝝ.	Sponſalia ſponſalioꝝ.
Quadrigæ.aꝝ.	Tripudia tripudioꝝ.
Reliquię reliquiaꝝ.	Teſqua indeclinabile.
Scalæ.aꝝ. Sentes.iū.	Tempe indeclinabile.
Sortes.iū. Sordes.iū.	Tot indeclinabile.
Scopę ſcopaꝝ.	Quot indeclinabile.
Suppetiæ.aꝝ.	Pondo indeclinabile.
Tenebræ tenebraꝝ.	Feſtoꝝ quoq₃ noīa.ut.

ſaturnalioꝝ ⁊ ſaturnalibꝰ fere ſemꝑ. Uerrius Flaccus. ſaturnalioꝝ ingt dies apud graecos quoqꝫ feſti habent. Atqꝫ iterū de cōſtitutiōe ſaturnalioꝝ ſcripſiſſe arbitror. Itē Juliꝰ Modeſtus de ferijs ſaturnalioꝝ ingt ferię. Hor. ij. ſer. qd fiet? ab ipſis ſaturnalibus hoc fugiſti. Eadē rōne Saluſt. apud Gell. li. iij. hiſtoriaꝝ bacchanalioꝝ dixit: cuiꝰ ſingulare Plautus in bacchidibus ꝓtulit dicēs. q2 bacchis bacchas metuo ⁊ bacchanal tuū. Maſurius quoqꝫ ſabinus vinalioꝝ inquit dies Joui ſacer eſt. ⁊ Ualerius Antias. agonalioꝝ repertorē Numā pōpiliū refert. Eodem ꝑterea modo quinquatria. orū. quinquatribus. Hor. ij. epiſtolaꝝ. feſtis quinquatribus olim. ⁊ Juue. totis quinquatribus optat. Cicero in epiſtolis ad Caeliū. ita tumultuoſę cōciones: ita moleſtę qnquatrijs afferebātur. niſi forte mēdū eſt quinquatrijs pro quinquatribus. at vero ecōtrario dicimus potius floraliū q̄ꝫ floralioꝝ. liberalium q̄ꝫ liberalioꝝ. lucariū q̄ꝫ lucarioꝝ. Uarro ferialiū ingt dies a ferendis in ſepulchra epulis dicti. ⁊ idē alio loco. floralium: non floraliorum dixit. Maſurius quoqꝫ Sabinus: liberaliū inquit dies a pōtificibus agoniū Martiale appellatur. ⁊ idē alio loco. eam noctē deiceps in ſequentē diē qui eſt lucariū. erant aūt lucaria feſta: in quibus fiebant lucoꝝ ſacra. Libri quoqꝫ eoꝝ. vt rhetorica. orū. nam ſi de arte rhetorica plures libri partiales ſunt rhetoricorum inſcribuntur in numero multitudinis. ſin tamen eſt tm̄ vnus: rhetoricus potius in ſingulari dicitur. Sic eñ citare ſolemus Ariſtote. in rhetoricis ad Theodectē: ⁊ in rhetorico ad Alexandruꝫ q2 noīe illius tres libros de arte rhetorica ſcripſit: ad hūc vero vnū duntaxat libellū. Duos pręterea quos de re familiari libros ſcripſit coeconomicorum appellauit. at vero Xenophon qui ea de re vnum compoſuit coeconomicon inſcripſit. vt Hiero. in Euſebij interpretationem de tēporibus cum Aratum inquit hexametris verſibus Romanū feciſſet: in Xenophontis coeconomico luſit. Sic pręterea dicimus bucolica Uerg. quia decē ſunt. ⁊ georgica q2 q̄tuor libros opus illud continet. at vero cū de vno loquimur dicemus ⁊ citabimus Ꝟg. in. j. vel. ij. buco. Cōia triū generū. carēt etiā numero ſingulari noīa nūeralia. pręterq̄ꝫ vnus. vna. vnum. qđ caret numero multitudinis: niſi cū iūgitur noībus pluraliter declinatis. Saluſtius in Catilinario: hi poſteaq̄ꝫ in vna moenia conuenere. idem in Jugurtha. vbi vnae ⁊ alterae ſcalae comminutae ſunt. ⁊ in digeſtis titulo de damno infecto. l. ſi aedibus. ⁊ ſi vnas inquit aedes cones. nam vt ſupra diximus moenia. ſcalae. aedes. pluraliter declinātur. Nomina quoqꝫ diuidua ſiue in ſingulos diſtributiua carent numero ſingulari. vt ſinguli. ae. a. bini. ae. a. ⁊c. vt ſi dicas ꝑdices eūt ſingulae. aut binae. aut ternae. dicis ꝙ q̄libet incedit ſingularis aut ſolitaria. aut q̄libet duę aut q̄libet tres incedunt. aut ſi rurſus dixeris ciuibꝰ diſtribuuntur ſinguli aut bini aut terni aurei: dicis ꝙ cuilibet ciui datur vnus aureus aut duo aurei aut tres aurei. Poetae tamen aliquando ponunt diſtributiua pro numeralibus. Uerg. j. aeñ. bina manu lato criſpans haſtilia ferro. bina dixit pro duo. ⁊ Luca. in. viij. gurgite ſepteno dixit pro ſeptē gurgitibus. Jungūtur etiā hmōi noīa diſtributiua noībus pluraliter declinatis eo modo quo vnus. vna. vnū. cū pluraliter declinatur. vt Cicero. binas litteras tuas accepi. ⁊ Uerg. viij. aeñ. terna arma mouenda: ter loco ſternendus erat. ¶ Nomina certis caſibus deficientia. dictum eſt hucuſqꝫ de nominibus integris aut altero nūero deficiētibus. nūc de illis agit: q̄ certis caſibus deficiūt. dicitqꝫ in primis ꝙ nomina interrogatiua ⁊ infinitiua ⁊ relatiua ⁊ negatiua ⁊ diſtributiua ſiue diuidua carent vocatiuo. Oīa enim haec vocatiuū habere nō poſſunt: q2 vt Priſ. ait vctūs ad aliquā pręſentem perſonā atqꝫ finitam fit. ad quā ſermo dirigitur. Jus iuris. ꝙ hęc quatuor noīa cū nominibus quintae declinationis ꝑterq̄ꝫ hic dies haec res carent gtō datiuo ⁊ ablatiuo pluralibus. Pli. iū iunior in ep̄lis. fontibus. ruribus. ⁊ agro dixit. Uerg. viij. aeñ. componens manibuſqꝫ manus atqꝫ oribus ora. ⁊ rurſus lib. x. quinquagita oribus ignē pectoribuſqꝫ arſiſſe. In gtō etiā plurali oriū dixit Pli. li. xx. vitia ingt oriū ſanare affirmat. Aes aeris gribus. Politianus dixit in ruſt. ⁊ tūdunt aeribus aera. Caeſar in cōmen. paulo latiores inquit q̄ꝫ quibus in reliquis maribus vtimur. Eiſdē quoqꝫ caſibꝰ deficiūt noīa quintae declinatiōis. neqꝫ. n. dicimꝰ ſpecieꝝ ſpeciebus. facierū faciebꝰ. q̄ꝫq̄ꝫ apud antiquos ⁊ antiq̄rios legamus haec ⁊ alia hmōi. Apuleius in li. de mūdo. perſeuerātia inquit amicitiae inter ſe dedit elemētis ſpecierū ipſarū partitio. Cato Cēſorius apud Priſcianū. earū facierū ſigna domi pro ſupellectili ſtatuere. iuniores quoqꝫ non dubitant dicere faciebus ⁊ ſpeciebus. qđ Cicero reformidat. ſcribit enim in topicis. in diuiſione formae ſunt quas graeci ideas vocant: noſtri ſi qui haec forte tractant ſpecies appellant. non peſſime id quidem ſed inutiliter ad mutandos caſus in dicēdo. nolim enim niſi latine dici poſſit ſpecierū ⁊ ſpeciebus dicere: ⁊ ſaepe his caſibus vtendum eſt. at formis ⁊ formarum velim.

Saturnalia ſaturnaliorum
Bacchanalia bacchanaliorum.
Vulcanalia uulcanaliorū.
Neptunalia neptunaliorū.
Lupercalia lupercaliorū.
Quinquatria orum.
Agonalia agonaliorū
Vinalia uinaliorum.
Dyoniſia dyoniſiorum
Et ſimilia quę omnia ſere & in ium.

Libri quoq3 eorum qui græce: aut ad imaginē græcorum opera ſua inſcripſerunt. ut rhetorica rhetoricorum. œconomica œconomicorū. ethica ethicorum. bucolica bucolicorum.

Cōmunia triū generū ſunt nomina nūeralia. carēt q3 nūero ſingulari. ut duo duæ duo. tres & tria q̄tuor: qnq3: ſex: & quæ ſequūtur: præterq̄ unꝰ una unū. quod caret numero multitudinis. niſi cū iūgitur noībus pluraliter declinatis. Sūt aūt oīa indeclinabilia uſq3 ad cētū præterq̄ tria illa: hoc eſt: unus una unum. duo duæ duo. tres & tria.

Singulari præterea nūero carent noīa diuidua ſiue per certos nūeros diſtributiua. ut ſinguli ſingulę: ſingula. bini: binæ: bina. terni: ternæ: terna. quaterni: quaternæ: quaterna. quinqueni. æ. a. ſeni. ę. a. ſepteni. æ. a. octoni. ę. a. noueni. ę. a. deni. ę. a

Nomina certis caſibus deficientia.

Vocatiuo carent nomina interrogatiua. ut quis? q̄lis? quantus? cum interrogatiue proferuntur. Et infinita. ut quidam: aliquis. Et nomina relatiua ut qui: qualis: quantus cum aliquid referunt. Et nomina negatiua. ut nullus: nemo. Et diſtributiua. ut ambo: uterq3. & quæ ſupra memorauimus diuidua ut bini binæ bina. terni. æ. a.

Os oris. ius iuris. rus ruris. æs æris. mare maris. & nomina qntæ declinatiōis: ꝑterq̄ hic dies: & hæc res gtō datiuo & abltō numeri pluralis deficiunt.

Satias uel ſaties tantũ ntm̃ ſingularem habet.
Præſto ntm̃ utriuſq; numeri tantum habet.
Expes o expes ntm̃ & uocatiuũ tantum habet.
Fors o fors a forte nominatiuum uocatiuũ & abla-tiuum habet.
Vis. uim. o uis. a ui. ntm̃ accuſatiuũ uocatiuum & ablatiuum tantum habet. in plurali uires uiriũ uiribus integrum eſt: ſiue ſit a ui ſiue aliunde.
Tabi a tabo gtm̃ & abltm̃ tantum habet.
Ditionem a ditione. Laterem a latere. Vicem a uice. actm̃ & ablatiuũ ſingularem tantũ habet. In numero plurali integra ſunt duo poſteriora.
Tantundem & tantidem ntm̃ gtm̃ & accuſatiuum ſingularis tantum habet.
O macte macti uctm̃ utriuſq; numeri tantũ habet.
Sponte. Impete. Obiice. Natu. Diu. Noctu. abltm̃ ſingularis numeri tantum habent.
Suppetias & inficias actm̃ pluralem tantũ habent.
Grates nominatiuum accuſatiuum & uocatiuũ numeri pluralis tantum habet.
Opis opem ab ope ntõ datiuo & uocatiuo caret.
Verbere abltm̃ in ſingulari tantum habet. in plurali uero uerbera uerberum integrum eſt.

Satias ⁊ ſaties. nã vtrũq; legiť: ntm̃ tm̃ ſingularẽ habere dicit Phocas. Sil'. iiij. puni. nec finis ſaties ve noui ſed ſanguinis ardoꝛ. ⁊ Gell'. li. vij. quoꝝ ſatias nunq̃ eſt. Actm̃ tñ ſecuti ꝓpoꝛtionẽ fecimus in quodã diſticho in quo ſolonis celebrẽ ſententiã cõplexi ſumus. diuitiae gignũt ſatiẽ: ſatieſq; ſupbũ. Praeſto quoq; ꝓ eo qđ eſt pſens Valla dicit ſemp iungi verbo ſum es fui in vtroq; nũero in ratiõe ſuppoſiti. Cicero pro murena laboꝛauit. pſto mitis fuit. Idẽ ad herẽniũ. hirũdines eſtiuo tpe pſto ſunt: hyeme pulſae recedũt. Memini me tñ legere in actõ pſto cũ infinitiuo huiꝰ verbi ſum es fui cõſtructũ: idq; notauerã opinoꝛ in epiſtolis familiaribus Ciceronis. expes ꝓ eo qđ eſt ſine ſpe ntm̃ hꝫ ⁊ ꝯſr vctm̃ tm̃. Hoꝛat. in poe. qd hoc ſi fractis enanat expes nauibus. Fors ntm̃ hꝫ ⁊ vctm̃ ⁊ ablatiuũ tm̃. In ntõ ab Auſonio inter monoſyllaba numeratur Terẽtius vctm̃ poſuit dicẽs. o fors foꝛtuna Verg. j. eñ. abltm̃ foꝛte ſua lybicis tẽpeſtas appulit oꝛis. Vis gtõ et datiuo caret. in ntõ. Verg. j. geoꝛ. ni vis humana quotãnis. ⁊ Salu. in catil. ois nr̃a vis in aio ⁊ in coꝛpoꝛe poſita eſt. Vg. vj. aeñ nec vim tela ferũt. Et in. j. vi ſuperũ ⁊ ſaeue memoꝛẽ Iunonis ob irã. In nũero multitudinis vires viriũ viribus vires o vires a viribꝰ dicimꝰ: ſed an ſit a pꝛima poſitiõe nti ſingularis hoc eſt vis: an nomẽ per ſe pluraliter declinatũ. ſiue ab alia poſitione nũeri ſingularis que nõ ſit id vlu. grãmatici dubitare videntur. nã Lucre. antiquitatẽ ſecutus has vis in plurali dixit. Tabi a tabo. Phocas ⁊. Diom. hoc nomen abltm̃ tm̃ habere dicũt: ⁊ reuera gtm̃ nõ memini me legere. Tabes vo in ntõ actõ ⁊ abltõ tm̃ repi. itaq; ſi gtõ eſſet opus: potius vteremur tabi q̃ tabis dĩũs a neutro eſt. Ditionẽ a ditione. haec tria noia duos tm̃ habere caſus actm̃ ⁊ ablatiuum numeri ſingularis Diomedes ⁊ Phocas teſtãtur. Ditionis tamen in gtõ ⁊ ditioni in datiuo frequenter vtitur Hiero. in interpꝛetatione ſacraꝝ literarũ quemadmodũ Geñ. cap. xxxvij. nũquid rex nr̃ eris aut ſubijciemur ditioni tuę. Lateres quoq; ⁊ lateribus vtitur Pli. li. xxxv. lateres ingt nõ ſunt e ſabulo: ⁊ ibidẽ: luto ⁊ lateribus crudis extrui qs ignoꝛat? Idem quoq; ab eo qđ eſt vicẽ a vice. in plurali dicimus vices viciũ vicibus. Tantũdẽ a tm̃ ⁊ dem particula cõpoſitũ in ntõ gtõ ⁊ actõ ſolũ reperitur. nemo enim tantodẽ dixit. at tantidẽ ſaepe reperias. vt apud Teren. in adel. tantidẽ emptã. ⁊ in digeſtis titulo de diuoꝛ. tantidem aeſtimata reddeSres. O macte. eſt aũt mactus vt ſic dixerim autoꝛe feſto magis auctus: ſed nunq̃ reperitur niſi in vctõ cũ exhoꝛtatione quadã ad virtutẽ ⁊ g'oꝛiã. Verg. ix. aeñ. macte puer virtute noua ſic itur ad aſtra. ⁊ Hoꝛat. in. j. ſer. macte virtute eſto inquit ſentẽtia dia Catonis. ⁊ in plurali. Pli. li. ij. macti ingenio coeli īterpꝛtes. Spõte abltm̃ tm̃ habere Phocas dixit. Vg. ij. geoꝛ. ſpõte ſua veniũt: vbi Seruius dixit. nomẽ eſſe nõ aduerbiũ: qꝛ iunctũ eſt ei genus cũ dixit ſua. Sed ⁊ Gell'. li. xij. genitiuũ poſuit dicẽs. ſpõtis ſuae moꝛtẽ. ⁊ Colume. li. xij. de re ruſt. neq; ſuae ſpontis aquã miniſtrare patitur. Spõs quoq; in ntõ Auſoniꝰ poſuit inter monoſyllaba. Impete idẽ Phocas ⁊ cũ eo alij cõplures grãmatici in ablatiuo tantũ plurali poſuerũt. Oui. iij. met. impete nũc vaſto ceu cõcitus imbꝛibus annis fertur. Idẽ in. viij. ſic ipete vulnificus ſus ferť. genitiuũ etiã ꝓtulit Silliꝰ li. vj. punico. nec fruſtra rapidi ſtimulãte doloꝛe fuiſſet impetis. ⁊ Lucretiꝰ li. j. ablatiuũ pluralẽ poſuit dicẽs. quãlibet in partẽ tradũt res ante ruũtq; impetibus crebꝛis. Natu quoq; qđ videť eſſe ab eo qđ eſt natus in abltõ tantũ repiť. vt cũ dicimus grãdis natu. maioꝛ natu. minoꝛ natu. pro eo qđ eſt aetate. Obijce inter abltm̃ tm̃ habẽtia poſuit Phocas in numero ſingulari. Sillius tñ. l. iiij. puni. dixit in actõ plurali ⁊ firmos certant obijces arceſſere ſilua. ⁊ abltm̃ eiuſdẽ numeri Vg. poſuit. ij geoꝛ. dicẽs. q̃ vi maria alta tumeſcant obijcibꝰ ruptis. Noctu. diu. qui caſus ablti nõ ſunt a nox ⁊ dies: ſed ab alia foꝛſam poſitione venerũt: q̃ in vſu nõ eſt: ſed neq; ſemper aduerbia ſunt: q̃uis aliquãdo aduerbialiter poſita reperiãtur. Ennius apud Gelliũ. qua galli furtim noctu ſumma arcis adoꝛti moenia concubia. ex duobus igitur adiũctis nocte ⁊ cõcubia colligiť noctu eſſe nomẽ. Idẽ quoq; in. iij. annaliũ. hac noctu filo pẽdet hetruria tota. ⁊ etiã quadrigarius apud eundẽ Gelliũ. ſenatus de noctu plurima conuenire ⁊ noctu multa domũ demitti. Illud adhuc qđ oẽm ſupat antiqtatẽ reperi in q̃dã lege. xij. tabulaꝝ. Si nox inquit furtũ factũ ſit: ſi ira aliqs occiſit iure caeſus eſto. nox poſuit ꝓ noctu vel nocte. De diu nõ ita ſuccurrit exemplũ vt ex adiunctis poſſit oſtendi eſſe nomẽ. nã illud Saluſt. diu noctuq; laboꝛare. ⁊ illud Gell. lib. xvj. fumare noctu etiã flãmigare. Ser. in. j. geoꝛ. aduerbia eſſe dicit. Suppetias ⁊ inficias. vt ait Valla. ſemp in actõ plurali reperiuntur. ſed illũ conſtructum fere cum his verbis fero. mitto. eo. venio. hoc vero cum eo is tantum. Plau. tñ in epidico. auxilia ingt ⁊ ſuppetiae mihi ſunt domi. Inficias ire idem eſt qđ inficiari ⁊ negare. Grates in plurali tm̃ repitur. nemo tñ vnq̃ legit gratiũ ⁊ gratibus. ſed grates. Vg. j. aeñ. grates perſoluere dignas. ⁊ ſi dixeris magnae grates habẽdae ſunt bñfactoꝛi. q̃q̃ Laurentius hoc nomen poeticum eſſe dicit. ⁊ ſi Cicero in. vj. de repub. ſcripſit. grates tibi ago ſumme ſol. Opis opem ab ope genitiuũ accuſatiuũ ablatiuum ſingularis numeri habet pro eo quod eſt auxilium. Verg. j. aeñ. nõ opis eſt noſtrae dido. ⁊ in. ij. nec ſpes opis vlla dabatur. In plurali vero pro diuitijs vt auxilio tutos dimittã opibuſq; iuuabo. Ops. opis eſt cybele Saturni vxoꝛ. Opis opis nympha. de qua Vergi. iiij. geoꝛ. atq; ephyre. atq; opis. Idem. xj. aeñ. velocem interea ſuperis in ſedibus opim. Verbere ab eo quod eſſe debuit verber. eris. tantum in ablatiuo numeri ſingularis reperitur. nam in plurali verbera verberum verberibus integrum eſt.

BIBLIOTECA ... SEVILLA ...ITARIA

De pteritis verboꝝ.ca.iiij. Cõpoſiti formã ſimplex.qꝺ in principio declinatiõis noim ꝓpoſuit: noia ſimplicia ſeq rõnem cõpoſitoꝝ atqꝫ ediuerſo cõpoſita ratione ſimpliciũ:idẽ quoqꝫ nũc in declinatiõe verboꝝ repe it vcꝫ ꝙ ꝟbũ ſimplex ſeruat rõnẽ cõpoſiti.ꝛ ecõtrario cõpoſitũ rõnẽ ſimplicis. vt ſi exploratũ habueris qꝺ ipleo eſt ſcꝺe cõiugatiõis:ꝛ facit in pterito ipleui itelliges ẽt ꝙ pleo.es.qꝺ verbũ nõ eſt in vſu:fuit eiuſdẽ cõiugatiõis: fecitqꝫ in pterito pleui. Atqꝫ ecõtrario ſi exploratũ habueris ꝙ ſono.as.qꝺ eſt verbũ primae cõiugatiõis fecit in pterito ſonui: itelliges ẽt ꝙ rſono.as.verbũ eiuſdẽ cõiugatiõis:facit in pterito inſonui.

De preteritis uerborum. Cap.iiii.

Compoſiti formã ſimplex:& cõpoſitiuum.
Simplicis obſeruat uerbũ:quod ponis ubiq;.
Præter uenundo:circundo:do quoq; peſſum.
A do compoſitum declinat tertia.iunges.
Quod lauo: quodq; cubo componens: mittit in umbo.
Et mico dat micui:ſed dimico mittit in.aui.
Dat maneo manſi ſed.in.e.pro.præ minui.dant.
Atq; oleo dat.ui.ſed in.eui.compoſitiua.
Et cio uel cieo ciui:ſed compoſitiua
Semper ſunt quartæ. Lego legi.ſed tamen.exi.
Hæc tria dant:intelligo:diligo:negligo tantum.
Dat ſapio ſapere:ſed reſipio reſipire.
Quod trahis a pario infinitum mittit in ire.
Quod ſi præteriti geminetur ſyllaba prima:
Verbaq; componas:ex illis tolle priorem.
Quam retinẽt poſco cum diſco. ſtetiq; dediq;.

Habet tamen haec regula exceptionem que partim hoc in lõco partim in capitibus preteritoꝝ ꝛ ſupinoꝝ ſequentibus explicanda eſt. Principio itaqꝫ excipiuntur cõpoſita ab hoc verbo do das.di. qꝺ cum ſit primae coniugatiõis: omnia compoſita ab illo ſunt tertiae. vt addo.is.addidi.trado.is.didi.perdo.is.perdidi.vendo.is.didi.credo.dis.didi.ſequuntur tamen ſimplicis rationẽ tria tantũ venũdo.as venundedi.circundo.as.dedi.peſſundo.as.pſſundedi. Compoſita quoqꝫ a lauo lauas.qꝺ eſt primae coniugatiõis omnia ſunt tertię. vt alluo.is.ui.perluo.is perlui.diluo.is.dilui.interluo.is.interlui.proluo.is.prolui. Compoſita praeterea a cubo.as.quod eſt etiam primae coniugationis ſi recipiũt.m.inter.u.ꝛ.b.hoc eſt ſi finiuntur in umbo.omnia ſunt tertiae.vt incumbo.is.incubui.procũbo.is.procubui.accũbo.is.accubui.Quod ſi.m.nõ recipiunt nihilominus ſequuntur ſimplicis rationẽ. vt incubo.as.incubui.ꝛ procubo.as.procubui. accubo.as.accubui.Et mico dat micui.hoc verbum mico.as.in praeterito fecit micui:ꝛ ab eo compoſitum emico.as emicui. Luca.in.j.qualiter expreſſum ventis per nubila fulmen emicuit.Dimico tamen:qꝺ ab eo cõpoſitũ eſt facit dimicaui.qꝺ Priſ. autoritate Liuij probat qui li.xxiiij.ab vrbe.condita ſcribit:iuſta quoqꝫ acie ꝛ collatis ſignis dimicatũ eſt.quod non potuit dici:niſi a dimico fuiſſet preteritũ dimicaui ꝛ ſupinũ dimicatũ.Oui.tamen ſimplicis rationẽ ſecutus i.ij.elegiarũ.dixit:hac tibi ſit pugna dimicuiſſe ſatis. Dat maneo manſi.ꝙ maneo.es.facit in pterito mãſi:quam rationẽ ſequũtur cõpoſita ab illo vt pmaneo pmanſi.remaneo.anſi.Quae vero in cõpoſitiõe mutãt.a.i.i.mittũt pteritũ in.ui.ſyllabas. vt pmineo.es.pminui. emineo.es.eminui imineo.es.iminui pmineo.es. preminui. Praeterita illa mittũt ſupina in ſum.vt maneo i ſupino habet mãſum pmaneo.anſum.remaneo.remãſum.emaneo.anſum.hęc ꝟo carẽt ſupinis.qꝺ vero dicit ſed in.e.p.prae.itelligit qꝺ cõpoſita a maneo cũ illis ꝓpoſitionibꝰ ſi modo mutãt.a.i.i.faciũt pteritũ i.ui.ſyllabas. Atqꝫ oleo dat.ui.ꝙ oleo oles:vt ifra dicemꝰ mittit pteritũ in.ui.ſyllabas: tñ ab eo cõpoſita maxime q̃ mutãt ſigtionẽ:mittũt pteritũ in.eui.vt adoleo.es.adoleui.aboleo.es.aboleui.ſoleo qꝺ ab eo cõpoſitũ videt.ſolitꝰ ſum vel ſolui triſyllabũ fecit.Saluſ.ij.hiſt. neqꝫ ſubſidijs vti ſolueↄat a quo rurſus cõpoſitũ obſoleo obſolui fecit.Et cio vel cieo.ꝙ ab hoc ꝟbo.cio cis.qꝺ eſt q̃rtae cõiugatiõis.vel cieo cies:qꝺ eſt ſcꝺae: oĩa cõpoſita ſunt q̃rtae cõiugatiõis.vt cõcio.is.cõciui.accio.is.acciui.excio.is.iui. Plau.i milite.ego illũ,pbe iã oneratũ huc acciebo dixit.Lego legi.ꝙ hoc ꝟbũ lego legis.cũ ſuis cõpoſitis mittũt pteritũ in.egi.vt lego.gi.plego.gi.relego.gi.colligo.gi.tria tñ mittũt pteritũ i.xi. intelligo.exi diligo.exi.negligo.exi.Quã q̃ aemiliꝰ macer ſimplicis rõnẽ ſecutꝰ dixit.oim nrm neglegerit autoritatẽ:p neglexerit.Dat ſapio ſape.ꝙ hoc ꝟbũ ſapio.is.tertiae cõiugatiõis eſt atqꝫ ab eo cõpoſitũ deſipio.is.deſipe. reſipio ſi autoꝛe Dictũ.nõ reſipe ſed reſipire facit.ac ſi p q̃rtã verboꝝ cõiugatione declinetur Qꝺ trahis a pario.ꝙ a pario.is.cõpoſita:q̃uis ſuũ ſimplex ſit tertiae cõiugatiõis:ipſa p quartã ꝺclinant. vt cõperio.is.cõpire.repio.is.repire.opio.is.opire.apio.is.apire.Qꝺ ſi pteriti.ꝙ ꝟba cuiuſcũqꝫ cõiugatiõis geminãtia in pterito ſyllabas pmas cũ i cõpoſitionẽ veniũt:amittũt ex illis priorẽ.vt ſpõdeo es.ſpopõdi.reſpõdeo.es.reſpõdi. deſpondeo.es.deſpõdi.pẽdeo.es.pepẽdi.depẽdeo.es.depẽdi.tõdeo.es.totõdi.detõdeo.es.detõdi.p quo antiqores ẽt detotõdi ꝓtulerũt. vt Uarro detotõderat forcipibꝰ.Sũt aũt ꝟba geminãtia pmas in pterito ſyllabas:niſi qꝺ me fallit: tria ꝛ viginti.pmae cõiugatiõis duo.do.das.dedi.ſto.as.ſteti.ſcꝺae q̃tuoꝛ.mordeo.es.momordi.ſpõdeo ſpõdes ſpopõdi.tondeo.es.totõdi.pẽdeo.es.pepẽdi. Reliq̃ oĩa ſunt tertiae. Pario.is.pepi.diſco.is.didici.poſco.is.popoſci. parco.is pepci.cado.is.cecidi.caedo.is.caecidi.pẽdo.is.pepẽdi.tẽdo.is.tetẽdi.tũdo.is.tutudi.tango.is.tetigi.pungo. is. pupugi.pãgo.is.pepigi.fallo.is fefelli.pello.is.pepuli.tollo.is.tetuli.cano.is.cecini.curro.is.cucurri. Scindo quoqꝫ apud antiqoꝛes ſcicidi faciebat. Afra.ſatis fortiter paulo vras ſcicidiſtis colus.Actius. nõ ergo vt pꝺicãt ſciciderat pectus. Neuius.imo qꝺ ſcicīderã cõſcindã atqꝫ abijciã.Ennꝰ:cũ ſapũ ſciciderit. Apud iunioꝛes tñ ſcidi facit.Luc.in.iij.q̃ mare tellurẽ ſubitis aut obruit vndis:aut ſcidit. Papi.viij.theba.ꝛ viridẽ ſcidit horrida veſtẽ.ſiue igiſ geminet pteritũ.cõpoſita poꝛẽ ſyllabã amittũt:ſiue nõ geminet.rõnẽ ſimplicis ſequũtur. vt abſcido.dis.abſcidi cõſcindo.dis.cõſcidi.reſcido.dis.reſcidi.Deinde dicit.ꝙ ab hac regula excipiũtur cõpoſita a poſco.is. popoſci. ꝛ a diſco. is.didici.qꝫ in pterito poꝛes ſyllabas nõ amittũt .vt depoſco.is. depopoſci.repoſco.is.repopoſci.addiſco.is. addidiſci.dediſco.is.dedidici. Praeterea cõpoſita a ſto ſtas ſteti. ꝛ do das dedi retinẽt ẽt priorẽ illã ſyllabã in pterito: niſi ꝙ mutãt.e.i.i.vt reſto.as.reſtiti.conſto.as.conſtiti pſto.as.pſtiti.trado.is.tradidi.reddo is.reddidi.credo.is. credidi. Sꝫ a do cõpoſita que cũ ſimplici p pmã cõiugationẽ declinanſ:nõ mutãt in pterito.e.i.i. vt venũdo.as. venũdedi. circũdo.as.circũdedi. peſſundo.as.peſſundedi. Pũgo.gis.qñ componiſ cũ re.repupugi facit.vñ Cap apud Pri.cũ ciꝫ nos pupugit talionẽ.ideſt vicẽ a nobis redditã oſtẽdimꝰ:repupugi dicimꝰ:cũ alijs ꝓpoſitioibus cõpoſitum alteriꝰ pteriti hoc eſt punxi rationẽ ſequitur. vt expungo.gis.expunxi.diſpungo.gis.diſpunxi. compungo.gis. compunxi.

Curro quoqꝫ cum preteritum eandem retinet. vt Plau. in ſticho. precucurri vt nunciarem nuncium exoptabilē. Terentius in ecyra. vna illarum interea propere precucurrit. alias vero eandem amittit. Uerg. iiij. aen̄. ecce fere ſummo delectae vertice caprae decurrere iugis. Liuius. xx. ab vrbe condita. ⁊ ſi fortius procurriſſent.

DE preteritis primae coniugationis. Quoniam ſupra dictum eſt in coniugatione verborum proportionem eſſe ſequendam illorum quatuor que in primo li. per modos tempora numeros ⁊ perſonas explicauimus: atqꝫ inſuper ne quid in ea re fallere nos poſſet formationem adiecimus iam tēpus eſt vt de preteritis verborum atqꝫ ſupinis diſſeramus: quia ipſa ab analogia verborum aliquāto diſceſſere. ⁊ quodāmodo alterae verborum poſitiones habendae ſunt. nā a preterito ſex illa tēpora formantur. q̄ in voce paſſiua circūloquimur ⁊ a ſupino tū participia q̄dā: tū nomina participialia formari docemus. In primis illud animaduertēdū eſt p̄teritū perfectū indicatiui modi aut pariū eſſe ſyllabarum cū prima perſona p̄ſentis eiuſdē modi. vt iuuo. ui. lauo. ui. doceo cui. habeo. bui lego. legi. ſcribo. pſi. audio. iui. munio. iui. aut minuit vna ſyllaba. vt fauco faui. facio feci. comperio. eri. Aut creſcit vna ſyllaba. vt amo. aui. cado cecidi. Praeterea exit p̄teritū in varias terminationes. in bi. tm̄ tertie. vt bibo bibi. In. ci. etiā tertie. vt facio feci. In. di. vnū tm̄ primae do dedi. ſecūdae plura. vt ſedeo. di. tertie adhuc plura vt ſcādo. di. In. gi. tm̄ tertie. vt fugio fugi. In li. tertie quoqꝫ tm̄. vt fallo fefelli. In. mi. vnū tm̄ tertiae. vt emo emi. In. ni. tm̄ tertiae. vt cano cecini. In. pi. tertiae tm̄. vt rūpo rupi. In. ri. tertiae ⁊ quartae. vt pario peperi. cōperio. eri. In. ſi. ſcdae tertiae ⁊ quartae. vt fulgeo fulſi. ludo luſi. fulcio fulſi. In. ti. tantū tertiae. vt verto verti. atqꝫ vnū primae. ſto ſteti. In. xi. ſcdae tertiae ⁊ quartae. vt lugeo. xi. dico. xi. ſancio. xi. In. u. ſyllabā oim̄ quattuor cōiugationū. vt amo. as. aui. faueo. ui. ſino. ui. audio. iui. In. ui. vocales etiā oim̄ quatuor. vt ſeco. cui. doceo. cui. colo. ui. amicio. cui. Igitur primae cōiugatiōis verba mittūt p̄teritū perfectū indicatiui modi in aui. fiūtqꝫ a ſcda pſona p̄ſentis indicatiui modi nūeri ſingularis. s. finali mutata in. ui. vt amo. as. aui. ambulo. as. aui. Excipiūtur tamē pauca mittētia p̄teritū in. ui. diuiſas ea ſunt. crepo. pas. pui. ⁊ ab eo cōpoſita. vt diſcrepo. as. pui. Ci. iij. de ora. nil ſane ad rē pertinet ſi qua in re diſcrepuit ab antonij diuiſione. Hora. in poe. nō diſcrepuit ſentētia delphis: cōcrepo. pui. increpo. pui. qꝺ apud Pla. repitur increpaui. Perſi. ſcrepui: ceſſa: nugator. Nexo. as. xui vel nexo. is. xui. nā primae ⁊ tertiae cōiugatiōis reperitur. Vg. v. aen̄. nexantē nodis: ſeqꝫ in ſua mēbra plicātē. Liui. andro apud Priſ. nexebant multa interflexu nodorū dubio. Uerg. v. aen̄. ⁊ paribus palmas amborum innexuit armis. Cubo. as. bui. ⁊ ab eo cōpoſita q̄ ſunt primae atqꝫ etiā tertiae cōiugatiōis. vt accubo. as. bui. accūbo. is. bui. Plau. in mene regulā ſecutus dixit. prandi potaui ſcortū accubaui. Apu. vj. meta. europam inquit tauro ſupcubaſſe. Hie. quoqꝫ in Ezech. ca. xviij. ēt ſimplex in. aui. fecit. q̄re mr̄ tua legna inter leones cubauit. Tono. as. ui. ⁊ ab eo cōpoſita. vt ptono as. ui. itono. as. nui. Sono. as. ui. Manil. tn̄. v. aſtro. regulā ſecutus dixit. aura p extremas reſonauit flebile ripas. Apul. quoqꝫ i. v. met. aciē dixerit: ⁊ claſſicū pſonauit. Domo. as. mui. pdomo. as. mui. indomo. as. mui. Ueto. as. tui. ſeco. as. cui. mico. as. cui. Oui. vij. met. neqꝫ micuerūt ſydera fruſtra. Dimico tn̄ vt ſupra diximus: dimicui ⁊ dimicaui facit. Frico. as. fricui. Sꝫ duo dāt ⁊ i aui. q2 hec duo verba plico. as. ⁊ neco. as. mittūt p̄teritū. nō ſolū in ui. ſyllabas. ſꝫ ēt in. aui. vn̄ dicit. ſꝫ duo dāt ⁊ p ēt: in aui vt plico. as. cui: vel plicaui. ⁊ ab eo cōpoſita: vt explico. as. explicui. vel. aui. iplico. as. icui. vel. aui. applico. as. cui. vel aui. ſupplico tn̄ duplico. triplico. multiplico. ⁊ ſilia cū noibus nūeralibus a plico cōpoſita mittūt p̄teritū in. aui ſemp. vt ſupplicaui. duplicaui. multiplicaui. Neco. as. cui. vel. aui. De iuuat accipe iuui. q2 hoc verbū iuuo relicta pportiōe verborum primae cōiugatiōis mittētiū p̄teritū in. ui. diuiſas ⁊ in. aui. miſit p̄teritū extrita ſyllaba. fecitqꝫ iuui. q̄uq̄ Manil. in. iiij. aſtro. ēt iuuaui. dixit. Syllabā quoqꝫ: expūxit. lauo. as. qꝺ fecit laui: q̄uq̄ ⁊ lauaui apud autores repitur. Praeterea diuerſum in modū exeunt haec duo verba ſto ſtas quod fecit ſteti. ⁊ do das quod fecit dedi. De compoſitis illorum paulo ante diximus.

Dic pupugi cum re: ſed cum pre pone cucurri.

De preteritis primæ coniugationis.

PRæteritum primæ facit aui. demito pauca.
Quæ mittunt in. ui. diuiſas. ut crepo: nexo.
Et cubo cūqꝫ tono: ſono iūge: domoqꝫ uetoqꝫ.
Et ſeco: cūqꝫ mico: frico. Sed duo dant & in aui.
Hæc plicat atqꝫ necat. Sed de iuuat accipe iuui.
Præteritum ſto. do. miſere ſtetiqꝫ dediqꝫ.

De præteritis ſecundæ coniugationis.

PRæteritum per ui. uocales pone ſecundæ.
Ardeo: mulceo: rideo: ſuadeo: torqueo: dāt ſi
Algeo: mulgeo: fulgeo: tergeo: turgeo: iunges.
Vrget & indulget: manet: hæret: ſorbeo ſorpſi.
Siue. bui. iubeo iuſſi. quod & . s. geminauit.
In. xi. prætereunt hæc frigeo: conniueoqꝫ.
Augeo: mulgeo: lugeo: luceo: quatuor in. di.

DE p̄teritis ſcdae cōiugatiōis. q2 verba ſcdae cōiugatiōis mittūt p̄teritū in. ui. diuiſas. vt debeo. es. debui. noceo. es. cui. ſtudeo. es. dui. vigeo. es. vigui. doleo. es. dolui. tumeo. es. tumui. teneo. es. nui. ſtupeo. es. pui. delicio. es. cui. dēſeo. es. ſui. niteo. es. tui. Ardeo. mulgeo. qꝺ in. ſi. mittūt p̄teritū verba q̄ hic ponūtur. Ardeo. es. ſi. exardeo. es. arſi. Mulceo. es. ſi. pmulceo. es. ſi. Ennius apud Priſ. mulſerat huc nauē cōpulſam fluctibus pōti. Rideo. es. riſi. derideo. es. deriſi. Suadeo. es. ſi. pſuadeo. es. ſi. Torqueo. es. torſi. cōtorqueo. es. ſi. Algeo. es. alſi. Mulgeo. es. mulſi. quod etiā miſit p̄teritū cōe cū mulceo. Vg. iij. geor. qꝺ ſurgēte die mulſere horiſqꝫ diurnis. Fulgeo. es. fulſi qꝺ etiā fulgo. gis. p tertiā declinatur. tergeo. es. terſi. qꝺ etiā tergo. is. p tertiam dr̄. Turgeo. es. ſi. Ennius apud Priſ. cyclopis venter velut olim turſerat altim carnibus hūanis diſtētus. Urgeo. es. ſi. q̄uq̄ Phocas de hoc verbo dicat neſciri q̄uo preteritū mittat. Indulgeo. es. ſi. Iuue. ⁊ ventri indulſit nō omne legumē. Maneo. es. manſi. de cuius cōpoſitis in ſuperioribus dictū eſt. Haereo. es. haeſi. adhaereo. es. adheſi. Sorbeo. es. pſi. abſorbeo. es. abſorpſi. exorbeo. es. exorpſi. quae mittūt etiā p̄teritū regulare in. ui. diuiſas. ſorbui. abſorbui. exorbui. Luca. in. iiij. abſorpſit penitus rupes ac tecta ferarum. Cicero in philippicis. ſanguinem ciuilē exhauſit vel potius exorbuit. Iubeo. es. qꝺ in preterito iuſſi per. s duplex fecit. In. xi. pretereunt. q2 verba que hic ponūtur: mittūt preteritū in. xi. vt frigeo. es. frixi. non vt quidam dicūt frigui. Iuue. ⁊ ſi perfrixit cantat bene. Mart. perfrixiſſe tuas queſta eſt prefatio fauces. ⁊ Terentius refrixerit res. Conniueo. es. connixi. Turpil. apud Priſcia. dū ego connixi ſomno. Augeo. es. auxi. adaugeo. es. adauxi. Mulgeo. es. mulxi. quod quemadmodū paulo ante diximus fecit etiā mulſi. Lugeo. es. luxi. atqꝫ etiā luceo. es. luxi. preteritum habent commune.

Quatuoꝛ in.di.ꝙ q̃tuoꝛ verba q̃ hic explicantur: mittunt praeteritum in.di.ea ſunt. video.es.di.prouideo.es.di.ſedeo.es.di.deſideo.es.deſedi.ſtrideo.es.ſtridi.vel ſtrido.is.per tertiam qđ etiã facit ſtridi.prandeo.es.di.qđ etiã pranſus ſum facit. quẽadmodũ ⁊ illa gaudeo ⁊ audeo:que apud antiquiſſimos fecerunt pꝛeterita gauiſi ⁊ auſi. nũc gauiſus ſum. ⁊ auſus ſum dicimus. Liuius.andro.apud Priſ.qm̃ audiui inquit pacem:gauiſi. Cato.cenſo.apud eũdẽ. ex illo die nõ auſi recuſare. Sed tamẽ addes.ꝙ quatuoꝛ verba q̃ hic ponũtur: mittũt etiã pꝛeteritũ in.di.geminantq̃ primas praeteriti eiuſdem ſyllabas. ea ſunt moꝛdeo. es. momoꝛdi. qđ etiam: vt autoꝛ eſt Gelli. vij. noctiũ atti. memoꝛdi fecit apud antiquioꝛes. Enniꝰ. aſſi me canis memoꝛderit. ⁊ Laberius. de integro patrimonio meo centum millia nummum memoꝛdi. Nigidius. ſerpẽs ſi memoꝛdit gallina diligitur. Spõdeo.es. ſpopõdi.qđ etiã ſpepondi fecit. Gracchus q̃ſtoꝛ mãcino in hiſpania fuerat. ⁊ caeteri qui pacem ſpeponderant. Pẽdeo.es.pependi.tondeo.es.totondi.quoꝛũ alterum.e. habet ab altero tetondi nõ reperit̃. Aleo ſiue pleo.ꝙ verba compoſita.a leo.es.⁊ pleo.es.que verba non extant: mittũt pꝛeteritũ in.eui.vt deleo.es.deleui.releo.es.releui.ſuppleo.es.eui.compleo.es.compleui.duo quoq̃ verba mittũt etiam pꝛeteritum in.eui.fleo.es.fleui.neo.es.neui.Cieo es.ciui.Verg.j.aeneiđ.bella cient: pꝛimaq̃ vetant conſiſtere terra. Idẽ in.vj.lachꝛymaſq̃ ciebat.⁊ in eodem. aere ciere viros. Martemq̃ accendere cantu.⁊ in iiij. tonitru coelum omne ciebo. Reperitur etiam p quartam. Lucre. auarum cimus ad ortus. ⁊ illud ex hymno qui in re diuina canitur. Jeſum ciamus vocibus. Pli. etiam frequẽter hac ratione declinãdi vtitur dicẽs. Aluum cit: vrinam cit. Compoſita vt diximus ſemp ſunt quartae coniugationis. vt accio accis acciui, excio excis exciui. Oleo. es.olui. Hoꝛa.j.epiſtolarum. vina fere dulces oluerunt mane camoenae. Martia. atq̃ oluere lares commeſſatoꝛe Lyaeo. Q̃q̃ ⁊ oleui poſſe facere ex analogia coniectamus: quia fecit in ſupino oletum. Perſius. vero quiſq̃ facit oletum. nam ab eo compoſita ea maxime que mutant ſignificationem a ſimplici: in.eui.mittunt praeteritũ: quẽadmodum ſupꝛa diximus. Sed. ueo. dat.ui.ꝙ verba deſinentia in.ueo.mittunt praeteritum in.ui.ſyllabã. ueo.mutata in.ui. vt moueo moui.foueo.ui.ferueo.ui.voueo.ui.caueo.ui.paueo.ui.cõniueo.ui. Craſſus in iliade. nam conniui ego oculos deinde ſopoꝛe.quod etiam conniri praeteritum fecit.

Mittunt præteritum: quę ſunt uideo: ſedeoq̃.
Strideo ſeu ſtrido cum prandeo. Sed tamẽ addes
Quorum præteriti geminatur ſyllaba prima.
Hæc ſunt mordeo: ſpondeo: pẽdeo: tõdeo tãtũ.
Aleo ſiue pleo deductum mittit in.eui.
Adde fleo atq̃ neo. Sed dat cieo tibi ciui.
Dic oleo per ui. diuiſas. Sed ueo dat ui.

ℭ De pręteritis tertiæ cõiugationis.

Tertia præteritum diuerſo fine reponit.
Dat iacio ieci. facio feci. Tamen. exi
Allicio mittit & pellicio: illicioq̃.
Quod ſpicio uerbum componit iungitur illis.
Elicio dat. ui. diuiſas. meioq̃ minxi.
Dat fodio fodi. Sed dat fugio tibi fugi.
Dat rapio rapui. Sapio ſapui atq̃ ſapiui.
Et quatio quaſſi: gemino. s. cupioq̃ cupiui.
Dat pario peperi. Sed dat capio quoq̃ cœpi.
Cœpio non extat: ſed cœpi manſit ab illo.

De pꝛeteritis tertiae coniugationis.ꝙ verba tertiae coniugationis mittũt pꝛeteritũ in multo plures terminationes q̃ aliarũ triũ cõiugationũ. ⁊ pꝛimo ponit praeterita verboꝝ habentiũ.i.ante.o.in pꝛima poſitione: deinde proſeq̃tur de habentibus conſonantes ante.o.dicit igitur in pꝛimis ꝙ duo reperiũtur verba deſinentia in.cio. mittentia pꝛeteritũ in.eci.ea ſunt iacio ieci.facio feci cũ ſuis compoſitis. vt abiicio.eci. deiicio.eci.perficio.eci. conficio.eci. ⁊ compoſita a licio.is.⁊ ſpicio.is.quae verba non extant quae mittunt praeteritum in.exi.vt allicio.is.allexi.pellicio.is.exi. illicio.is.exi.que etiam in.ui.ſyllabas reperiũtur.vt Piſo.apud Priſcia.cuius vnius pꝛimo multoꝝ allicuit animos. ⁊ Varro: deinde vbi pellicuit dulcis leuis vnda ſapoꝛis. Elicio vero tantum elicui facit. Liuius li.iiij. ab vrbe condita.ad colloquiũ vatem elicui. De compoſitis a ſpicio.is.aſpicio aſpexi.reſpicio.exi.cõſpicio.exi.inſpicio.exi.circunſpicio.exi. Meio meis.qđ hꝫ.i.cõſonãtẽ ante.o.minxi facit in pꝛeterito.nec eſt ab eo qđ mingo: qđ nuſq̃ reperit̃. Hoꝛa.ij.ſermo.ditioꝛ aut foꝛmae melioꝛis meiat eodem. Mar.matella curto rupta latere meiebat. Idẽ. minxiſti currente ſemel Pauline carina.meiere vis iterũ: iã Palinurus eris. ⁊ Juue.cuius ad effigiẽ nõ tantũ meiere fas eſt. Participiũ quoq̃ pꝛeſentis poſuit Catullus dicẽs.meiẽtis mulae cũnus olere ſolet. nam qđ in ſacris literis legit̃ ſaepe nõ reliquit vſq̃ ad mingẽtẽ ad parietẽ: aut mendũ eſt: aut nõ đ latine. Dat fodio. di.ꝙ in dio vnũ tantũ reperitur verbũ fodio.is.qđ facit fodi.⁊ ab eo cõpoſita vt defodio.di.effodio.di. Unũ quoq̃ i.gio.fugio.gi.⁊ ab eo cõpoſita.vt confugio.gi.refugio.gi. In.pio.repiũtur.rapio.is.rapui.⁊ ab eo cõpoſita.vt coꝛripio.pui.eripio.ui.ſapio.ui.vel.iui. Plau.in rudẽ.pol magis ſapuiſſet ſi doꝛmiſſet domi. Affra.eadẽ nunc reſipui poſtq̃ pectus laeticia eſt onuſtũ. Neuius q̃ñ ego plus ſapiui: qui fullonẽ cõpꝛeſſi. Sed reſipio quẽadmodũ diximus: ad quartã cõiugationẽ ptinet autoꝛe Diom̃. Cupio.is.iui.qđ etiã antiquioꝛes per quartã declinabãt. Lucre.effingere vt arte naturae pꝛimus terraꝝ clauſtra cupiret. Capio.is.cepi.ſine diphthõgo.nã coepi per.oe.diphthongon ab eo qđ eſt coepio coepis venit.qđ non eſt in vſu: quã q̃ apud Terentiũ in adelphis repitur.pꝛius inquit olfeciſſem quã ille quicq̃ coeperet pꝛo inciperet. Plautus in menechmis.neq̃ pugnas veliris coepio. Cato.coepiam ſeditioſa verba loqui.ab hoc cõpoñi videt̃ incipio.pis.ſcđa pꝛoducta: quod facit in pꝛeterito incoepi per.oe.diphthongõ: ſed nõ reperit̃ in vſu.nã a capio capis.incipio.is.ſcđam breuiat.⁊ in pꝛeterito incepi ſine.oe.diphthongo facit.erit igitur incipio magis a capio q̃ a coepio cõpoſitũ. Interpoſuit quoq̃ duo verba alterũ in.rio.hoc eſt pario: qđ facit in pꝛeterito peperi.qđ veteres p quartã etiã cõiugationẽ pꝛoferebãt. vt Ennius.oua parire ſolent pẽnis genus condecoꝛatũ. Alterũ in tio.hoc eſt quatio quatis.qđ facit quaſſi per duplex s.qđ pꝛeteritum ⁊ ſi in vſu non eſt reperiũtur tamẽ cõpoſita ab illo.vt cõcutio cõcuſſi.percutio percuſſi. diſcutio diſcuſſi. Furio furis.q̃q̃ a grammaticis inter verba carentia praeteritis numeratur. Sedulius tñ dixit: nec minꝰ ⁊ Decij furuerũt iuſſa tyranni. V.ſi vocalis.u.litera apud latinos tripilici fungit̃ officio.nam aut eſt vocalis. aut liquida. aut conſonans. Vocalis eſt cum ſequentem vocalem non ferit. vt ruo ruis. Liquida eſt cum neq̃ ſonum habet vt vocalis: nec ſequentem vocalem ferit: ſed quodammodo in pꝛonunciatione langueſcit. vt tinguo.is. Conſonans eſt cũ vocalem ſequentem ferit: vt ſoluo ſoluis: triplex ergo ponitur regula verboꝝ habentium.u.literam ante.o.finalem.

V. ſi uocalis præueniat. o. tibi purum:
 Præteritum per. ui. diuiſas ponere debes.
 At fluo dat fluxi. ſtruo ſtruxi. ſed pluo plui.
 Si tamen. u. liquidum præit. o. tūc præterit in. xi
 Vt tingo: linguo: coquo: ſed dat linquere liqui.
 Quatuor in. uo. ſunt hæc uoluo: ſoluoq; caluo:
 In. ui. præteritum mittentia. Viuoq; uixi.
Bo. finita dabis in. bi. Sed nubere nupſi.
 Scriboq; dat ſcripſi. per. ui. quæ de cubo ducis.
In. ui. prętetitum mittit quod deſinit in ſco.
 S. tamen ablata. de poſco mitte popoſci.
 Dediſco didici. Sed præteritis caruere
 Cliſco cum uerbis quæ dicunt inchoatiua.
 Aut certe capiunt a uerbis unde trahuntur.
 Compeſco dat. ui. diſpeſco iungitur illi.
 Ico dat. ici. uincoq; uici. parco peperci
 Seu parſi. dico dat dixi. ducoq; duxi.
O mutatur in. i. ſi uerbum deſinit in do,
 N. tamen amittunt tria: ſcindo: findoq; fundo.
 Sed geminat tundo tutudi. cædoq; cecidi.
 Pendo pependi dat: cecidi cado: pedo pepedi.

Prima nāqꝫ dicit ꝙ verba habētia. u. vocalē. ante. o. purū. i. cū nulla cōſonante mixtū: nā vocalis pura dr̄ a gręcis. quā nulla conſonās ferit. mittūt ꝑteritū in. ui. diuiſas. vt acuo. is. cui. imbuo. is. imbui. induo. is. indui. metuo. is. metui. arguo. guis. gui. nuo. is. nui. In. xi. vero mittūt ꝑteritū duo ex illis fluo. is. fluxi. ⁊ ſtruo. is. uxi. Pluo quoqꝫ aliū in modu miſit preteritū: hoc eſt pluui. Liuius. ij. ab vrbe. lapidibus pluuiſſe. Et itez. xxiiij. ſanguine pluuit. Si tamē. u. liquidū: ꝙ verba. u. liquidū ante. o. habētia mittūt ꝑteritū in. xi. vt tingo. is. xi. extingo. is. xi. vnguo. is. xi. linguo. gis. xi. ninguo. gis. nixi. coquo. is. coxi. ſtiguo. is. xi. Linquo tñ amiſſa. n. lr̄a diuerſum in modū miſit ꝑteritū hoc eſt liqui. ⁊ ab eo cōpoſita. vt delinquo deliq. relinquo. reliqui. Quatuor in. uo. ſunt. ꝙ habentia. u. conſonantē ante. o. tria mittunt ꝑteritū in. ui. ſyllabam hoc eſt voluo. is. lui. ſoluo. is. ſolui. caluo. is. ui. Saluſtius. iij. hiſto. apud Priſciā. infinitiuū paſſiuū ꝓtulit dicēs. cōtra ille calui ratus. pro decipi. ſed deponēs protulit Plau. in caſſina. vbi domi ſola ſum ſoror man⁹ caluitur. i. decipitur. inter haec poſſet numerari cauo. is. ui. pro eo qđ eſt caueo. es. neqꝫ enim ſcđam perſonā imperatiui modi ſingularis numeri in. e. breuē terminaret niſi huius eſſet ordinis. Proper. tu caue ne triſti cupias pugnare puellae. ⁊ Horat. tu caue ne minuas: tu ne me maius facias id. Unū vero miſit preteritum in. xi. viuo is. xi. Bo. finita dabis in. bi. incipit diſſerere de preteritis verboꝝ habētibus cōſonantē ante. o. finalem. ⁊ primo deſinentibus in. bo. ⁊ dixit qđ mittūt preteritū in. bi. bo. mutata in. bi. vt bibo. is. bi. ſcabo. is. bi. glubo. is. bi. lābo. is. bi. Oui. vj. met. vberaqꝫ ebiberat auidi lactentia nati. Lucil. iucunduſqꝫ puer: qui lāberat ore placentas. Idē ſcaberat vt porcus contrictis arbore coſtis. In pſi vero duo verba mittūt preteritum nubo. is. pſi ⁊ ſcribo. bis. pſi. Cōpoſita vero a cubo. as. que accepta. m. lr̄a. per hāc cōiugationē inflectūtur: extrita. m. mittūt preteritū in. ui. diſiūctas: de quo in principio capitis huius dictum eſt. In. ui. preteritum. ꝙ verba deſinentia in ſco. mittūt praeteritū in. ui. ablata. s. ⁊. co. finali mutata in. ui. vt paſco. is. paui. cuius cōpoſita q̄ mutant. a. in. e. vt ſtatim dicemus in. ui. ſyllabas mittūt ꝑteritū. cōpeſco. is. cui. diſpeſco diſpeſcis diſpeſcui. creſco. is. creui. noſco. is. ui. quieſco. is. eui. ſueſco. is. ſueui. Sed duo verba geminăt in praeterito primas ſyllabas: mittūtqꝫ ꝑteritum in ci. ea ſunt poſco. is. popoſci. diſco. is. didici. Antiquiores tñ. vt Gell. lib. vij. noctur. atti. ſcribit pepoſci pro popoſci dicebāt. Ualerius Antias in annalibus. diē. a. Q. martio prope pepoſcit. Deinde dicit ꝙ verba q̄ ab alijs grāmaticis dicūr inchoatiua a Laurentio cōtinuū incremētū ſignificantia: carēt ꝑteritis. Laurētius tñ illa ꝑterita magis propria eſſe dicit inchoatiuoꝝ q̄ꝫ primitiuoꝝ. vt caleſco. is. calui. cuius opinioni refragari. Uidet Nonius Marcell. qui dicit hoc verbū caleſco. cis. apud antiquiores feciſſe caleſci. inducitqꝫ Catonē cenſorē de bello Carthagineñ dicentē. aures nobis caleſcerūt ad iniurias. Ratio aūt Ualiſe in hoc ſtat: quod cū iter macreo ⁊ macreſco illa ſit differētia ꝙ cū macreo ſignificet macer ſum: marceſco macer fio. macrui in ꝑterito potius ſignificat macer factus ſum q̄ꝫ macer fui: ⁊ eodem modo de ſimilibus. His dicit annumerari hoc verbū gliſco. is. quod ipſum cū inchoatiuū nō ſit: formā tamē inchoatiuoꝝ habet. antiquiores gliſcor. eris. declinabant. vt Marcell. autoritate Sempronij probat. Cōpeſco. is. ⁊ diſpeſco. is. ⁊ ſi cōpoſita ſunt a paſco. is. paui. compeſcui. ⁊ diſpeſcui fecerūt. Ico dat. ici. de non habentibus. s. ante. co. dicit: ꝙ hoc verbū. ico. is. facit praeteritū ici. Celius apud Priſc. qui cū his ita foedus iciſtis. Uinco ꝑterea ablata. n. facit vici. ⁊ parco quod in ꝑterito primā geminauit peperci. Luca. in. ij. ſanguinis effudit iugulo: flammiſqꝫ pepercit. facit etiā parſi. vt apud Terentium hăccine ego vitā parſi perdere. Plau. duoꝝ ego hoim labori parſiſſem libens. fecit quoqꝫ apud antiquiores parciui. Neuius apud Marcell. nemo parciuit ſuo labori. Duo ſunt facientia preteritum in xi. dico. is. xi. duco. is. xi. O mutatur in. i. ꝙ huius cōiugationis verba finita in. do. mittunt praeteritum. o. finali mutata in. i. vt ſcādo. is. di. pādo. is. di. defendo. is. di. offendo. is. di. aſcendo. is. di. deſcēdo. is. di. qđ etiam feciſſe deſcēdidi finali ſyllaba geminata confirmat Gellius autoritate Ualerij Antiatis: qui dixit: deinde funere locato ad forū deſcendidit. Laberius quoqꝫ in Catulario apud eundem Gelliū. ego inqt mirabar: q̄uo mamae mihi deſcendiderāt. A fido. is. Priſcia. dicit ſe ꝑteritū nō reperire: ꝓportiōe tñ fidi debuit facere: quēadmodū ⁊ ſtrido ſtridis. vel ſtrideo ſtrides ſtridi. Ab edo. is. pro eo ꝙ eſt comedo Martia. fecit edi in ꝑterito. Boletus inqt qualez Claudius edit edas: nam pro eo qđ eſt publicare: edidi facit cū a do das compoſitū ſit. Deinde dicit ꝙ. n. lr̄am in ꝑterito diſpungūt tria verba. ſcindo ſcindis ſcidi. findo findis fidi. Fundo fundis fudi. Gellius lib. vij. noctium atticarū. a ſcindo. is. praeteritū dicit fuiſſe ſciſcidi prima ſyllaba geminata. idqꝫ Priſcianus Actij autoritate confirmat dicens: non ergo aquila vti predicant ſciciderat pectus: quod ⁊ Aſſmonius in arte quam ad Conſtantinum Ceſarem ſcripſit: ſolum in vſu eſſe putat. cum Lucanus in. iij. dixerit: tellurem ſubitis aut obruit vndis aut ſcidit. ⁊ Martialis. vnguentum fateor bonum dediſti conuiuis here: ſed nihil ſcidiſti. Deinde dicit ꝙ ſex verba quae hic explicantur: geminant primas praeteriti ſyllabas. vt tundo tundis tutudi. quod. n. in praeterito amiſit: quemadmodum ⁊ tria ſuperiora caedo caedis per ę. diphthongon pro eo quod eſt ferio: qđ facit cecidi penultima longa. nam cado cadis cecidi. pro eo quod eſt labor. eris. penultimā breuiat. Pēdo pēdis pepēdi. pro eo qđ eſt ſoluo penſionem ſiue ſuſpendo: habetqꝫ praeteritum commune cū hoc verbo pēdeo pēdes. quod ſignificat ſuſpenſum eſſe. Pedo pedis pepedi. Hora. quantum veſica pepedi.

Atq̧ tetendi dat tendo. Sed di geminatur
A do compoſitis. his credo uendoq̧ iunges.
In. ſi. pretereunt hæc claudo diuido plaudo.
Et ludo. ledo. cum rado. rodoq̧. trudo.
Et uado. cudo dat cuſſi: cedoq̧ ceſſi.
In. go. quod uerbum finitur preterit in. xi.
Spargo ſparſi. mergo merſi. tergoq̧ terſi.
Egi. mittit ago. lego. frango. pangoq̧. iunges.
Quod dedit & pepigi uel panxi: pungoq̧ punxi.
Sed dabit & pupugi. tetigi ſed dat tibi tango.
A ueho dic uexi. ſed de traho dicito traxi.
Lo. finita lui mittunt. dat fallo fefelli.
Et pello pepuli. tollo tetuli dedit olim.
Percello tibi dat perculſi perculeratq̧.
Exculit excello. de ſallo dicito ſalli.

Tendo. is. tetēdi. Cōpoſita quoq̧ a do das dedi q̄ per hāc cōiugationē declinātur: gemināt finales praeteriti ſyllabas. vt addo. is. addidi. pdo. is. didi. trado. is. didi. pdo. is. didi. ſed quēadmodū facile apparet a do das verba eſſe cōpoſita cū ppoſitione: ita nō ſatis liquet an credo & vēdo ſint cōpoſita illud a cretus & hoc a venū. eſt. n. credo quaſi cretū do. & vēdo quod venū do. Prēdo quoq̧ q̄ſi a do cōpoſitū geminauit. Hiero. in. xxj. afferte inquit de piſcib⁹: quos prēdidiſtis. In. ſi. ptereūt q̄ verba q̄ hic enūerātur: mittūt pteritū in. ſi. vt claudo. is. clauſi. q̄ et cludo. is. cluſi declinatur ppter illā affinitatē: que eſt inter. au. diphthongon. & u. Mar. video: mihi meo iure facturus: ſi epiſtolā verſibus cluſero. Diuido. is. uiſi. Plaudo. is. plauſi. cuius cōpoſita mutāt au. in. o. ppter affinitatē q̄ eſt inter au. & o. vt cōplodo. is. loſi. explodo. is. loſi. diſplodo. is. loſi. Ludo. is. luſi. laedo. is. laeſi. cuius cōpoſita mutāt. ae. diphthōgon. in. i. lōgū vt colido. is. liſi. illido. is. illiſi. allido. is. liſi. rado. is. raſi. rodo. is. roſi. trudo. is. uſi. cudo cudis. uſſi. ſcdm Diom. Cariſiū & Phocā. At vero Priſcij. illud Verg. j. aeñ. ac primū ſilicis ſcintillā excudit Achates: excudit inquit tā preſentis q̄ pteriti eſt: ſed q2 ſyg. ſuſcepit ſubiūxit: melius pteritū pōt intelligi. idq̧ etiā Seruius cōprobat expōnes illud verbū. excudit inquit. i. feriēdo eiecit. Cedo ptérea pro eo q̄ eſt do locū ceſſi facit. & ab eo cōpoſita. vt recedo. is. eſſi. cōcedo. is. eſſi. procedo. is. eſſi. Cado vero pro eo q̄ eſt labor. eris. cecidi facit: vt paulo ante diximus: differentia qd̄ hoc primā breuiat illud producit eandem. nam caedo pro eo q̄ eſt ferio per. ae. diphthōgon ſcribitur: quemadmodū modo dicebamus. In. go. q̄ verba huius coniugationis deſinentia in go. mittūt praeteritum in. xi. vt pingo. is. pinxi. cingo. is. cinxi. ango. is. xi. rego. is. rexi. cuius compoſita in praeſenti mutant. e. in. i. vt corrigo. is. correxi. dirigo. is. direxi. porrigo. is. porrexi. q̄ etiam per ſyncopam porgo. is. porrexi facit: quemadmodū pgo. gis. perrexi. pro perrigo. is. dicimus quoq̧ ſurrigo. is. ſurrexi. & p ſyncopam. ſurgo. gis. ſurrexi. Deinde ponit exceptionē dicens: q̄ tria verba huius terminationis mittūt pteritum in. ſi. vt ſpargo ſpargis. ſi. cui⁹ cōpoſita q̄nq̧ mutāt. a in. e. q̄nq̧ nō mutāt. vt diſpargo. gis. parſi. vel diſpergo. gis. diſperſi. cōſpargo. gis. cōſparſi. vel cōſpergo. gis. pſi. reſpargo. gis. reſparſi. vel reſpgo. gis. reſpſi. mergo. gis. merſi. tergo. is. terſi. qd̄ etiā ſcdē reperiť: vt ſupra diximus: vergo. gis. verſi. vel in. xi. Diom. Egi. mittit ago. q̄ verba: q̄ tribus verſib⁹ explicātur: mittūt pteritū in gi. ſed varijs modis. nā ago facit in pterito egi. cuius cōpoſita mutāt in pſenti. a. in. i. vt redigo. igis. egi. adigo. gis. adegi. exigo. gis. exegi. cogo. gis. coegi. a litera diſpuncta abago. agis. & n. quemadmodū in redigo redegi. d. littera interpoſita. Lego legis legi. cuius compoſita quaedam mutant. e. in. i. vt colligo colligis collegi. ſeligo ſeligis ſelegi. quaedam nihil mutant. vt relego relegis relegi. perlego perlegis perlegi. Ex iis quae mutant. e. in. i. quaedam etiam mittūt praeteritum in. exi. ſunt autem vt ſupra in principio huius capitis dictum eſt tantum tria: intelligo. gis. intellexi. diligo diligis dilexi. negligo. gis. neglexi. quae & ipſa aliquando miſerunt praeteritum cū ſimplici. Frango. gis. fregi. cuius compoſita in praeſenti mutant. a. in. i. vt infringo infringis infregi. confringo confringis confregi. refringo refringis refregi. Pango pangis pegi. Pacunius apud Priſcianū. in medio tonſillam pegi laeto in littore. ab eo cōpoſita in praeſenti mutant. a. in. i. vt compingo compingis compegi. impingo impigis impegi. Lucanus in. v. fortunae qd̄ te nſis impegit arenis. facit quoq̧ ſcdm Cariſiū pepigi & panxi. ſed autore Quintiliano pepigi nō eſt a pāgo. gis. ſed a pago pagis. ſcribit enim oratoriarum inſtitutio. lib. j. memoria repeto conuictos a me qui reprehēderāt: qd̄ hoc verbo pepigi vſus eſſem. nā id quidē dixiſſe ſummos autores confitebanť: rationē tamen negabant permittere: quia prima poſitio paciſcor cum haberet naturam patiendi: faceret tempore praeterito pactus ſum. nos praeter autoritatē oratorum atq̧ hiſtoricorum analogia hoc quoq̧ dictum tuebamur. Nam cum in duodecim tabulis legeramus ni ita pagunt: inueniebamus ſimile huic cadunt. inde prima poſitio etiam ſi vetuſtate exoleuerat: apparebat pago. vt cado. vnde non erat dubium ſic pepigi nos dicere: vt cecidi. Quid quod Cicero in. ij. ad Herēnium. eo verbo eſt vſus: q̄ Quin. exoleuiſſe dicit. rē inquit vbi pagunt oratione pagunt. Deinde dicit. q̄ hoc verbum pungo facit in praeterito per regulam punxi. a quo ſunt compoſita diſpungo. gis. diſpunxi. expungo. gis. expunxi. compungo. gis. compūxi. facit etiam pungo pupugi. a quo eſt repungo. is. quod pro eo q̄ eſt retaliare facit repupugi. facit praeterea pūgo pepugi. q̄ Gell. lib. vij. noc. atti. Actij autoritate cōfirmat dicētis. in aediliſio. ſi pepugero: metuet. Tango quoq̧ tetigi facit cuius cōpoſita mutāt. a. in. i. tā in pſenti q̄ in pterito. vt contingo. gis. contigi. attingo. gis. attigi. A clango. gis Hierony. facit clangui. in lib. numerorum cap. x. ſi ſemel inquit clangueris venient ad te principes. A veho dic vexi. duo reperiuntur verba in. ho. deſinentia. quae mittunt praeteritum in. xi. veho vehis vexi. traho trahis traxi. Lo finita lui. q̄ huius cōiugatiōis verba finita in lo mittūt pteritū i lui. vt colo colis colui. molo. is. molui. alo alis alui. volo vis volui. cōſulo cōſulis cōſului. occulo. is. occului. Tria verba gemināt in pterito primā ſyllabā. ea ſunt fallo. is fefelli. pello pellis pepuli. tollo tollis tetuli. q̄ñ pteritū nō eſt in vſu: ſed cōpoſitum ab eo q̄ eſt ſubſtollo ſubſtuli. Terētius referente Diomede. huc inquit tetuliſſem pedem. & Catullus ad oratum ſi reditū tetuliſſetis. aut in tēpore longo. Plautus in amphytri. me ſalutauiſti & ego te. & oſculum tetuli tibi. Percello duplex habet praeteritum perculſi et perculi. Terentius in andria. perculſit ilico animum. Vergili. v. aeñ. perculit & fului moribundum extendit arena: & quemadmodum percello fecit perculi: ita etiam ex analogia excello excellis exculi debuit facere. nam excellui ab eo eſt praeteritum quod excelleo excelles. Cicero in epiſtolis ad filium. quare effice & elabora vt excelleas. Sallo ſallis ſalli. Lucillius apud Priſcianum ſallere murenas mercem in frigidaria ferre. Reperitur etiam per quartā: vt apud Celſum libro ſecundo de medicina. Piſces inquit qui ſalem non patiuntur ſolidi ve ſaliuntur.

Vello dat uelli uel uulſi. pſalloq; pſalli.
Mo. tibi mittit. ui. diuiſas. ſed dabis in. pſi.
Quatuor hæc. como cũ demo. ſumoq;. promo
S. duplici preſſi premo dat. ſed emo facit emi.
Pono dat poſui. gigno genui: ceciniq;
Dat cano. ſed per. ui. quę componuntur ab illo.
Temno dat tempſi. ſino ſiui: cernoq; creui.
Et ſperno. ſpreui. ſed ſterno mittit in aui.
De lino dic lini uel liui. dic quoq; leui.
In po. pauca dabis mittentia preteritum in pſi.
Sed ſtrepo dat ſtrepui. de rumpo fit tibi rupi.
Dat uerro uerri uel uerſi: dat gero geſſi.
Mittis ab uro uſſi. de curro mitte cucurri.
Quæro quæſiui. tero triui. dat ſero ſeui.
Cuius compoſitum per. ui. mittatur & ſeui.
So tibi dat ſiui. tria dant ſi. uiſo capeſſo.
Atq; faceſſo. ſed de pinſo pinſuit exit.
Xi. duo dant plecto cum flecto. Sed duo dant xi.

Vello. is. velli vel vulſi. Vg. in buc. cinthius aurẽ vellit ⁊ admonuit paſtorẽ. Luca. in. iij. caſtrorum ſiccas de ceſpite vulſerat herbas. Pſallo. is. pſalli. Baſſus calliope princeps ſapiẽti pſallerat ore. Plau. in amphy. ne ego homo infoelix fui: qui non interuelli alas. Mo. tibi mittit. ui. diuiſas. ꝗ verba finita in. mo mittunt pteritũ in. ui. ſyllabas. vt vomo. is. ui. gemo. is. ui. tremo. is. mui. fremo. is. mui. Quatuor tñ verba q̃ ſequũtur mittũt pteritũ in. pſi. como. is. cõpſi. demo. is. dempſi. ſumo. is. pſi. promo. is. pſi. Premo tñ facit in pterito pſſi. cuius cõpoſita in pſenti mutãt. e. in. i. comprimo. mis compreſſi. imprimo. is. impreſſi. reprimo repreſſi. Emo. is. facit in pterito emi. ſed ab eo compoſita mutant. e. in. i. i pſenti vt redimo. mis. emi. perimo. is. emi. adimo. is emi. dirimo. is. emi. qđ euphoniae. cauſa. r. mediam accepit. quemadmoduʒ redimo ⁊ adimo. d. literam acceperunt. Coemo. is. non mutauit. e. in. i. Pono. is. poſui. quod in. no. deſinentia reperiuntur pauca verba. que quia nõ poſſunt ſub regula colligi: ſingulorum pterita explicantur. Itaqʒ dicit ꝙ pono. is. facit in pterito poſui: p quo antiquores poſiui dixerunt. Plau. apud Priſci. in viridularia. vitulũ ſequeſtrum poſiuimus. ⁊ Apule. in hermagora. cibatũ quem iucundum eſſe vobis animaduerteram. eum apoſiuerunt. Gigno. is. genui quod veteres geno. is. genui. declinabant. Varro in andabata. ſed quod haec aliquid genunt. Lucre. in. iiij. totum poſſe extra corpus durare: geniqʒ pro gigni poſuit in infinitiuo. Cano. is cecini. cuius compoſita mutant. a. in. i. mittuntqʒ praeteritum in. ui. ſyllabas. vt cõcino. is. nui. pcino. is. nui. occino. is. nui. qđ Saluſt. in. j. hiſto. ita compoſuit. vt. a. in. i. non mutaret iuſſu inquit Metelli cornicines occanuere. Temno. is. tempſi. cuius compoſitum contemno. is. contempſi magis eſt in vſu. Sino. is ſiui. Teren. in. adel. quia non ſiuit egeſtas. Diomedes etiam ſini in pterito poſſe facere dicit autoritate Publij: qui de vita ſua ſcribens inquit ꝙ ſi me inuitũ abire ſiniſſet: melius tñ vt ait dicimꝰ ſiui. quẽadmodũ Varro in cõplexionũ. iij. ad mortẽ non ſiui me pducẽs. Plautus in ciſtellaria. nunq̃ ego hãc viduam cubare ſiui. Cõpoſitũ quoqʒ ab eo deſino. is. deſiui. facit nõ deſini. Cerno. is. creui. Plau. in ciſtellaria. cũ ego te amauĩ mea antiphila: ⁊ mihi amicã eſſe creui: pro eo ꝙ eſt vidi. Sperno. is. ui. ſterno. is. ſtraui. Lino. is. triplex habet pteritum. lini. liui. leui. ſed lini vel liui raro ſunt in vſu. vt apud Varronẽ de re ruſti. cum obliuerit vaſa. Leui vero potius ab eo ſimplici naſcitur quod non eſt in vſu. leo. les. ui. a quo ſunt deleo. es. eui. releo. es. eui. dicimus quoqʒ a lino linis. relino. is. eui. vt apud Terentium in heauton. releui dolia oia. ſimplex etiã ptulit Hora. in. j. carminũ. cõditũ leui datus in theatro cũ tibi plauſus. In po. pauca dabis. ꝙ huiꝰ cõiugatiõis verba in. po. deſinẽtia pauca ſunt mittẽtia pteritũ in pſi. vt carpo. is. carpſi. cuius cõpoſita mutãt. a. in. e. vt decerpo. is. decerpſi. cõcerpo. is. cerpſi. diſcerpo. is. diſcerpſi. repo repis repſi. ſerpo. is. ſerpſi. ſcalpo. is. ſcalpſi. a quo eſt cõpoſitũ exculpo. is. exculpſi. clepo clepis. qđ raro inuenitur: clepſi fecit in praeterito. Strepo ſtrepis ſtrepui: atqʒ rumpo rumpis rupi. aliũ in modũ q̃ ſuperiora pteritũ miſere. Dat verro verri in. ro. verba deſinẽtia cũ nõ poſſint in vnã quãdã regulã cõtrahi: eorũ pterita ſingulatim explicauimꝰ. nã verro ſcđm Seruiuʒ verſi: ⁊ ſcđm Cariſium verri facit. qđ magis vſu pbatur. Licinius. hiſce etiã reliquias auerrerũt. ⁊ Publius cellas inquit ſeruorum cum verri. Gero. is. geſſi. vro. vris vſſi. s. duplex in praeterito acceperunt. Curro. is. primam geminãs ſyllabam cucurri fecit. Verg. ij. aeñ. gelidusqʒ per ima cucurrit oſſa tremor. feciſſe etiam cecurri autor eſt. Gell. lib. vij. noctiũ attica. dicitqʒ pbũ annotaſſe verba Aelij tuberonis ad Oppiũ ſcribẽtis. ſi generalis ſpẽs occecurrit: pro eo qđ eſt occurrit. Quaero quaeris quaeſiui: cuius cõpoſita mutant. ae. diphthongõ in. i. lõgũ. vt cõquiro. is. cõquiſiui. acquiro acquiris acquiſiui: requiro. ris. requiſiui. Tero. ris. triui. Sero ſeris ſeui. antiquiores ſerui quoqʒ p ui. diuiſas dixerunt. vt Ennius. quã tanto ſtudio ſerui. ſed cõpoſita a ſero ſeris cum retinent ſimplicis ſignificationem: faciunt in eui. vt conſero. is. ſeui. inſero. is. inſeui. aſſero. is. aſſeui. Hora. j. ſer. nunq̃ tibi vitiorum inſeuerit olim natura. Qđ ſi mutant ſimplicis ſignificationem in. ui. ſyllabas mittũt praeteritum: vt conſero. is. ſerui. inſero. is. inſerui. aſſero. is. aſſerui. So. tibi dat. ſiui. ꝙ verba huius cõiugatiõis in ſo deſinẽtia mittunt praeteritũ in. iui. vt acceſſo. is. iui. laceſſo. is. ſiui. quaeſo q̃ſis q̃ſiui. pro eo ꝙ eſt rogo. a quo iam nõ extat aliud q̃ quaeſo ⁊ quaeſumus. Saluſt. in. j. hiſto. curionem inquit q̃ſiui vti adoleſcentior ⁊ populi ſuffragijs integer aetati concederet mamerti. In ſi. tamen mittũt pteritũ tria verba ſecundũ Diomedẽ ⁊ Cariſium. viſo. is. viſi. capeſſo. is. capeſſi. faceſſo. is. faceſſi. Cicero in diuina. ne innocenti periculum faceſſeris. frequentior tamen vſus habet vt verba hmõi mittant pteritum in. ui. vt Cicero apud Auguſtinum in. ij. lib. de ciuitate dei. Aeſchines inquit cum adoleſcens tragoedias actitaſſet. rempub. capeſſiuit. Saluſtius apud Priſcia. li. ij. hiſto. diuerſa ſolet vti rebus perditis capeſſiuit. Idem in. iiij. legiones pridie in monte poſitas laceſſiuit. ⁊ Cicero. pro Roſcio acerſiuit inquit aliquem. Inceſſo. is. apud autores varijs modis reperitur: ſed frequentius inceſſi. Seruius. in illud. Verg. iiij. georgicorũ. regibus inceſſit magno diſcordia motu: inceſſit expoſuit proinuaſit. Saluſtius in cathilina. tanta cupido gloriae inceſſerat. Gellius li. xiij. cap. ij. obiurgatione iuſta inceſſiuit: niſi forte pro inceſſiuit legendum ſit inceſſiuit. Pinſo pinſis in praeterito pinſui debere facere Probus autoritate Pomponij affirmat dicentis neqʒ molis molui. neqʒ palatis pinſui. Xi. duo dant plecto. cum verba huius coniugationis deſinentia in. to. non poſſint ſub vna regula comprehendi: explicat ſingulorum praeterita dicens: quod in. xi mittunt praeteritum haec duo verba plecto plectis plexi: flecto flectis flexi. Liuius andronicus apud Priſcianũ in ſolito pexi munere. Vergilius. ij. aeneiđ. nec prius amiſſam reſpexi animumue reflexi. Duo quoqʒ mittunt praeteritum in. xi.

ſimul & in.xui. necto.is.xi.vel nexui. Sal. in.j.hiſto. nexuit inqt catenae mõ. Vgl.v.aeñ. & paribꝰ palmas amboꝝ innexuit armis. Prop. at tibi q̃ nõ nexiſti retia lecto. Pecto.is.pexi vel pexui. Mece. in octaui. pexui capillũ naturae muneribꝰ gratũ. facit q̃ȝ Capro autore pectiui: a quo Colume. facit ſupinũ pectitũ: ſed penultima breui vt ſuis locis dicemꝰ. Mitto.is.ſi. Uerto.is.ti. In.ui.ſyllabis duo mittũt p̄terita. ſterto.tui. Perſi. poſtq̃ȝ deſertuit eſſe mçonides qntus. Meto.is ſſui.qd̄ in p̄terito.s.duplex accepit. Cato apđ Priſ. in campo inqt tiburti: vbi ordeũ demeſſui. Peto.is.tiui. Sed ſiſto ſtiti mittit. hoc v̄bũ ſiſto.is. aut actiuum eſt: facitq̃ȝ in p̄terito ſtiti. aut abſolutũ neutrũ: facitq̃ȝ ſteti. quemadmodũ & ſto ſtas cui ſimile eſt gñe et ſigtione. ab hoc ɔpoſita mittũt p̄teritũ.e.mutata in.i. obſiſto.is.ſtiti. reſiſto.is.ſtiti. ɔſiſto.is.ɔſtiti. quemadmodũ & ɔpoſita.a.ſto.as. vt obſto.as.ſtiti. reſto.as.ſtiti. ɔſto.as.ſtiti. inſto.as.ſtiti. Quo piaculo mihi ſatiſfacere p̄ſũt qui p̄ eo qđ ego ſcripſi ſiſto ſtiti. p̄ ſtiti ſtatui ſuppoſuerũt: forte illa rõne ducti quod legerant apud Priſ. ſiſto qñ actiuam h̄ȝ ſigtionem in p̄terito deficere ſtaq̃ȝ vt v̄bi defectũ reſarcirent: a ſtatuo.is. p̄teritum ſtatui mutuati ſunt. itaq̃ȝ mihi accidit tale qđ ẽ hoc in loco: quale narratur a Gellio accidiſſe. M. Catoni cũ quibuſdam ſuoꝝ operũ emendatoribus. Nam ego cũ ſtiti hoc in loco ſcripſerim id qđ in archetypis comentarijs meis adhuc monſtrare poſſum: audaculi iſti emendatores p̄ ſtiti. ſtatui poſuerunt. V̄ba Gelij ex lib.ij. noctiũ atti. hmõi ſunt in li. veteri. M. Catonis. q̃ inſcribitur ɔtra Tibe. exulẽ. inſcriptũ qđẽ ſic erat. qđ ſi vadimoniũ capite obuoluto ſtitiſſes: & recte inqt ille ſtitiſſes ſcripſit: ſed falſi emẽdatores.e.ſcripto per libros ſteriſſes fecerunt: tanq̃ȝ ſtitiſſes vanũ & nihili v̄bum eſſet. cum potius ipſi neq̃ȝ & nihili ſint: q̃ ignorãt ſtitiſſes dictum a Catone: qñ ſiſteretur vadimonium nõ ſtaretur. Nexo p̄teritum. & duo v̄ba recipiuntur finita in.xo. mittentia p̄teritũ in.ui. diuiſas. nexo.is.xui. & texo.is.xui.

Siui.xui.necto cũ pecto qđ dat & iui.
Dat mitto miſi.de uerto ponito uerti.
Ster tuit a ſterto.meto meſſui.atq̃ petiui
A peto.ſed ſiſto ſtiti mittit ſteteratq̃.
Nexo p̄teritũ per.ui.dat.texoq̃ iũges.

¶ De p̄teritis quartæ coniugationis.

QVartæ p̄teritũ prope ſemper mittit in.iui.
In.xi.p̄tereũt duo.ſancio.uincio.tantũ.
Dat ſalio ſalui.micui facis ex amicire.
Sepio dat ſepſi.ſed ab haurio mittit̃ hauſi.
Quoꝝ p̄terita plærũq̃ reponis in.iui.
Fulcio.ſarcio.farcio.raucio.ſentio dant ſi.
Et uenio ueni. Sed q̃ pario tibi format
Præteritũ per.ui.diuiſas mittere debẽt.
Comperio.dat.eri.cui iũgitur & reperire.

¶ De ſupinis uerboꝝ. Cap.v.

PRæteritis in.bi.tum.iuncta pone ſupinũ.
In.ci.finitis.tum.debes ponere ſemper.
Dat parſi parſum.per.itũ ſed mitte peperci.
Ex.di.p̄teritis in ſum.tranſmitte ſupina.
Dum deo p̄ſentis.dio uel do in ſum uarietur.
S.geminat ſedeo ſeſſum.fodio quoq̃ foſſum.

DE p̄teritis quartae coniugationis. q̃ verba quartae ɔiugationis mittunt p̄teritum in.iui. ſcđe p̄ſonae p̄ſñtis indicatiui modi.s.finali mutatã in.ui. vt audio.is.audiui. munio.is.iui. inſanio.is.niui. ſcio.is.ſciui. nutrio.is.triui. Deinde dicit q̃ duo tñ v̄ba mittunt p̄teritũ in.xi. ſancio.is.xi. Hora.ij. epi. tabulas peccare vetantes. quas biſq̃ȝ viri ſanxerũt. Uincio.is.vinxi. p̄ eo qđ eſt vinculo aſtringere. Duo quoq̃ȝ dicit repiri v̄ba huius ɔiugationis mittẽtia p̄teritũ in.ui. ſyllabas. ſalio.is.ui. Oui. j. faſtoꝝ p̄ flammas ſaluiſſe pecꝰ ſaluiſſe colonos. cuius ɔpoſita mutãt.a.in.i. vt inſilio.is.lui. deſilio.is.ſilui. p̄ſilio.is.lui. Luca. in.iiij. inſilui ſolo nociturꝰ põdere. V̄gi.v. eñ. haud mora p̄ſiluere oẽs. Idẽ in.xj. portis regina ſub ipſis deſiluit. Amicio.is. Diom. autore amicui q̃q̃ȝ facit. vt Brutꝰ in laudatiõe Appij claudi. toga inqt p̄texta amicuit: apđ Actiũ q̃ȝ lectũ eſt ab amicio.is.ixi. in p̄terito. Sepio.is.pſi. haurio.is.ſi. V̄g.j.eñ. at venꝰ obſcuro gradientes aere ſepſit. Idẽ in.iiij. vocẽ his auribꝰ hauſi. ſed hec oĩa v̄ba ex ɔpoſitiõe v̄boꝝ quartae ɔiugatiõis mittũt aliqñ p̄teritũ in.iui. vt ſanctio.is.ciui. vincio.is.iui. ſalio.is.iui. amicio.is.ciui. Põpo. ſcđs. ſancierat ius vtile ciuitati. p̄ ſanciuerat. Papi.ix. theba. excuſſi ſalierũt cuſpide dentes: p̄ ſaliuerũt. V̄g.ij.geor. mollibꝰ in pratis vnctos ſalierẽ vtres p̄ ſaliuere. Var. ad Cice. cũ idẽ quoq̃ȝ haurierit p̄ hauriuerit dixit. Eſa. cap.v. Hiero. interp̄te. ſepiuit eã & lapides exegit. Deinde dicit q̃ qnq̃ȝ v̄ba q̃ vno v̄ſu ɔplectunt̃. mittunt p̄terita in.ſi. ea ſunt fulcio.is.fulſi. Oui. in ep̄la. Deianirae. hercule ſuppoſito ſydera fulſit Atlas. Phocas tamẽ hoc v̄bũ in.xi. dixit exire fulxi. Sarſio.is.ſarſi. farcio.is.ſi. cuiꝰ ɔpoſita mutãt.a.in.e. vt refercio.cis.referſi. differcio.is.erſi. Cic.ij. tuſculanaꝝ. cuiꝰ v̄b ẽt oĩa referſeit. Raucio.cis.rauſi. Cic.j.đ orato. ɔpoſitiõe ẽt ſi paulo irrauſit. Sẽtio.is.ſi. Uenio.is.p̄ter morẽ v̄boꝝ q̃rte ɔiugatiõis fecit p̄teritũ veni. Deĩde dicit qđ a perio.is.ɔpoſita mittũt praeteritum in.ui. ſyllabas vt apio.is.rui. opio.is.rui. coopio.is.rui. duo tñ a perio ɔpoſita miſert p̄terita in.eri. comperio.is.eri. repio.is.eri.

DE ſupinis v̄boꝝ. Cap.v. Tota ɔiugationis difficultas verſat̃ in cognoſcenda prima verbi poſitione. deinde p̄terito: tũ demũ ſupino: ſed q̃ȝ ſupina ex p̄teritis plerũq̃ȝ naſcunt̃: viſum ẽ ex p̄teritoꝝ varia terminatiõe ſupina oĩm ſimul ɔiugationẽ elicere ſeruato iſtaꝝ ordine. Dicit igit̃ in p̄mis: q̃ v̄ba q̃ fecerũt p̄teritũ in.bi. mittũt ſupina in itũ ſup.i.finalẽ p̄teriti addita tũ: vt bibo.bis.bibitũ. glubo.bis.bi.bitũ. Lãbo.bi. & ſcabo ſcabi ſupinis carẽt. In ci finitis: q̃ verba q̃ fecerunt p̄terita in ci mittũt ſupina in ctũ. ſunt autem duo p̄cipue facio facis feci: factũ. iacio.is.ieci iactũ: quoꝝ ɔpoſita in ſupinis mutãt a.in.e.ſi in p̄ma poſitiõe mutauerũt a.in.i. vt p̄ficio p̄ficis p̄feci p̄fectũ: inficio inficis infeci.ctũ. reficio reficis refeci refectũ. Jco icis. hoꝝ rõnẽ ſeq̃ns q̃ȝ fecit in p̄terito ici. in ſupino q̃ȝ ictum fecit. At v̄o parco parcis q̃ȝ duplex h̄ȝ p̄teritũ p̄ſi & peperci: a p̄ſi facit p̄ſum: a peperci p̄citũ. Pli.li.xxxiij. natu. hiſto. Italię p̄citũ ẽ vetere interdicto patrũ. Hie. q̃ȝ ad heliodoꝝ nõ te p̄ſi p̄citum eſſe nõ miſi. Ex.di.p̄teritis q̃ v̄ba q̃ fecerũt p̄terita in.di. mittũt ſupina in ſum. ita tñ q̃ v̄ba ſcđae ɔiugationis terminata in.deo. & tertię in dio vel in do. mittũt ſupina deo. vel dio. vel do. mutata i ſum. vt tõdeo tõſum: fodio foſſũ. ſȝ hoc.s. geminauit vt ſtatiȝ dicemꝰ. Scãdo.ſuȝ. cado.ſum. caedo.ſum. Deĩde dicit q̃ qnq̃ȝ v̄ba hic poſita hñt duplex.s.i ſupinis ea ſunt ſedeo.ſeſſum. fodio foſſũ. ſcindo.ſſum. findo.ſſum. pãdo.ſſum. quoꝝ tria poſteriora amittũt.n.i ſupinis quẽadmodũ & duo q̃ addit. fũdo.ſſũ

⁊ tundo tuſum. qđ euphoniae cauſa Seruiꝰ atq3 Priſ. dicūt eē factū. Sed in ꝯpoſitiōe huiꝰ vbi tūdo. n. ſemp extertr vt ꝯtūdo. ſum. retūdo. ſum. ꝓtūdo. ſum in ſimplicitate potiꝰ retinet. vt apđ Vg. ij. aeñ. ſuppliciter triſtes ⁊ tūſę pectora palmis. Tēdo. is. duplex h3 ſupinū tēſum ⁊ tētū. Luca. in. j. ⁊ varias ignis tēſo dedit aere formas. Idē in. ij. tēñ ſq3 rudētibꝰ actę. Vg. in ꝑape. tetaq3 ad exēplū ſit ſua turba dei. In ꝯpoſitis q3 vtrūq3 repit. vt oſtēdo. is. oſtētū. vł. ſu3. ꝑtendo ꝑtentū vel ꝑteſu3. intēdo. tū. vel ſum. extēdo. tū. vel ſum. Edo es duplex h3 etiā ſupinū eſtū ⁊ eſum. qđ magis in ꝯpoſitis apparet. vt comedo comeſtū vel comeſum.

Scindoq3 ſciſſum: findoq3 fiſſum. pādoq3 paſſum.
N. tñ amittunt cū fundo tundoq3 tuſum:
Dat tñ & tunſum. de tendo dicito tenſum
Vel tentū. ſed edo dabit eſtū: mittit & eſum.
A do pone datū. Sed q̄ componis ab illo.
Si nō ſunt primæ: per itum miſere ſupinū.
Actum mittit ago. cū pango. tangoq3. frāgo.
Dat fugitū fugio. lego lectū. pungo punctum.
Dat fallo falſum. ſallo ſalſum atq3 ſalitum.
Vello uulſum. pello pulſum: tolloq3 latum.
Percello culſum dabit: excello quoq3 celſum.
Emptū mittit emo. Venio uentū. cano cantum.
Et rumpo ruptū. capio cū cœpio dant. ptum.
Dat linquo lictū cui iunges cōpoſitiua.
De curro curſum. de uerro ponito uerſum.
Dat pario paritū uel partū. Compoſitūq3.
Quod uenit a pario: ſemper mittatur in ertum.

Cice. ꝓ cluentio. potiꝰ comeſſū q̄3 epotū in venas atq3 oēs partes corꝑis ꝑmaneret. ⁊ Salu. referente Diomede. comeſta ingt patrimonia. Iuue. ⁊ cito rapturus de nobilitate comeſa quod ſupereſt alia potius in eſu3 q̄3 in eſtum mittunt. vt ambedo. ſus. adedo. ſus. exedo. ſus. Vergi. in. iij. aeñ. ambeſas ſubigat malis ꝯſumere menſas. Idem in. ix. ⁊ poſtibus haeſit adeſo. Idē. ſ. geoꝛ. nigris exeſa chelydris. A do pone datum. ꝙ hoc verbum do das. dedi. facit in ſupino datum ⁊ ab illo compoſita ſi ſunt ꝑmae coniugationis habent etiā ſimplicis rōnem. vt circundo. as. dedi. datum. Sin vero ſunt tertiae mittunt ſupina in itum. vt trado. is. didi. ditum. vendo. is. didi. ditum. credo. is. didi. ditū. abſcondo. is. abſcondi vel abſcondidi. ſum. vel abſconditum: ſed quemadmodū Diome. ait melius dicimꝰ abſconditum. Pedo. is. pepedi. aut caret ſupinis. aut peditum facit. Catullus. ſubtile ac leue peditum liboni eſt. Actum mittit ago. in. gi. reperiuntur tantū ſex verba facientia praeteritū quoꝝ ſupina ſingulatim explicat. ea ſunt ago. gis. egi. actū tango. is. tetigi tactū. pango. is. pegi. vel potiꝰ. pago. is. pepigi. pactum. frango. gis. fregi fractum q̄ duo in ſupinis euphoniae cauſa eñ līam extriuerūt. ſed ab eis compoſita etiā ſi in ꝑſenti mutant. a. in. i. in ſupinis illā. a. retinent. vt ago. is. egi. actū. redigo. is. redegi redactū. adigo. is. adegi. adactū. tango. is. tetigi tactū. contingo. is. contigi contactū. attingo. gis. attigi attactū. frango. gis. fregi fractū. infringo. gis. infregi īfractū: ꝑfringo. gis. gi. perfractū: pango. gis. pepigi pactū. impingo. gis. gi. impactū: fugio quoq3 qđ in ꝑterito fecit fugi: in ſupinis fecit fugitum. Lego legis legit: fecit lectū. compoſita vero ab illo q̄ mutāt. e. in. i. retinent illā. e. vt colligo. gis. collegi collectum. ſeligo. gis. ſelegi ſelectum. pungo. gis. pupugi punctū: tam ab eo qđ eſt pepugi q̄3 ab eo ꝙ puxi. Dat fallo falſum. in lib. praeteritū mittentia haec ferere periuntur mittentia ſupinum in ſum. fallo. lis. fefelli falſu3. ſallo. lis. ꝓ eo qđ eſt ſaltem infundere alicui rei: tertiae coniugationis fecit in praeterito ſali. atq3 inde mittit in ſupino ſalſum. hinc Munius dixit. iſthaec ſum multo ſale ſalſurus: ⁊ dicimꝰ homines ſalſos ⁊ inſulſos reperit etiam quartę coniugationis. ⁊ tūc facit in praeterito ſaliui: ⁊ in ſupino ſallitum qđ freqntius reperitur q̄3 ſalſum. Liuius andronicus ſaliturus iſthaec ingt mittā ſalem. Corne. ſeuerꝰ. ad quē ſaliti pomiliones afferebant. Idem alio loco. diſtractos atq3 ſalitos. Salu. apđ Diom. in. iiij. hiſto. reliq̄ ingt cadauera ſalita. Itaq3 cū tertię ꝯiugatiōis eſt ꝑmā ꝓducit poſitione. l. duplicis: vt facile apparet ex Lucilij poetae verſu illo. Sallere murenas mercē in frigidaria ferre. Itaq3 ea rōne. l. accepit duplex qua religio ⁊ relliquiae. Cū vero eſt quartae q: nuſq̄3 in carmine repit ꝑ. l. ſimplex ſcribi debet ſalio. is. Diom. putat ſalitus a ſallo nō a ſalio deduci: ſcribūt eñ his vbis veteres ambiguitatē appellatiōis vitātes ex analogiā ſalitꝰ ſum dixerūt a ſallo. is. nō a ſallo. nos tñ cū apđ Celſum li. ij. de medicina legerimꝰ. piſces q ſalem non patiunt ſolidi ve ſaliunt. ⁊ apđ Lucā. Hiero. interpte. ꝙ ſi ſal euanuerit: in quo ſaliet? vtrāq3 vbi poſitionē i vtraq3 ꝯiugatiōe poſuimꝰ. repit etiā ſalleo. es. ſcđę ꝯiugatiōis apđ Fabia. referēte Diom. cū caro ſallet: diuturnꝰ eſt ingt. Vello vellis: duplex habet ꝑteritū velli vulſi: ſed ab vtroq3 miſit ſupinū vulſum. ꝓ quo antiqores dicebāt volſum: Martia ſed mens eſt pannicbe volſa tibi. Pello. is. pepuli pulſum. Tollo. is. qđ apud antiqores vt diximꝰ fecit tetuli. in ſupino debuit facere latū: ſ3 cū in vſu nō ſit quemadmodū loco tetuli poſuimꝰ ſuſtuli: ita ꝓ eo quod eſſe debuit latum. ſuffecimus ſublatum. Percello. is. duplex habet praeteritū ꝑculi ⁊ perculſi: ſed ab vtroq3 miſit ſupinū ꝑculſum. vt apđ Vg. quarū ſacra fero ingēti ꝑculſus amoꝛe. Excello. is. culi. celſum. nā cū ſcđę ꝯiugatiōis eſt excelleo: vix habere poteſt ſupinū ex ꝓportionis ratione. A pſallo. is. li. ſupina non repiunt: ideo eiꝰ nō meminit hoc in loco. Emptum mittit emo: ꝙ vnū modo verbū repitur ꝙ facit ꝑteritum in mi. emo. is. emi. facitq3 in ſupino emptum cuiꝰ cōpoſita retinent. e. ꝑteriti in ſupinis: vt redimo redemi redemptū: ademo ademi ademptū. In ni duo tantum repiunt feciſſe ꝑteritum: venio. is. veni. ꝙ fecit ventū: ⁊ cano. is. cecini. qđ fecit cantū. Hiero. tñ in apoca. ca. viij. canituri dixit. Et rūpo ruptū. in ꝑ. tria vba mittūt ꝑterita rūpo. is. rupi qđ facit ruptū. capio. is. cepi. ꝙ facit captū coepio. pis. coepi: a quo tñ eſt in vſu ꝑteritū coepi ⁊ tpa q̄ formant ab eo: facitq3 i n ſupino ceptū. Dat linquo ꝙ hoc vbū: linquo cū ſuis compoſitis mittūt ſupina in ctū. vt linquo lictū: ꝙ nō eſt in vſu: ſed in ꝯpoſitis repit: vt delinquo delictū: relinquo relictū. De curro curſu3. ꝙ tria vba q̄ hic ponūt mittētia ꝑteritū in ri. mittūt ſupina variū in modū: nā curro. is. cucurri facit curſu3: verro. is. verri facit verritū vel vſu3: ſ3 ab eo ꝙ ē verſi videt eſſe vſum: ab eo ꝙ eſt verri verritū. Vg. j. eñ. vſa puluis inſcribit haſta: ꝙ participiū teſte Seruio. ibidē nō a vto. is. ſ3 a verro. is. deducit quēadmodū ⁊ Plau. dixit in vētū oia vſa. Apuleiꝰ in apologia ꝓ magia ab eo ꝙ ē ꝯuerto: is. ꝯuerri. rritū. dixit ꝯuerritorem tumidę gingiuulę. Pario. is. ꝙ ex deriuatis ab eo poſſumꝰ intelligere: duplex h3 ſupinū partū ⁊ paritum. nam a partu diximꝰ partꝰ. a. um. partꝰ. us. parturio. is. ab eo qđ eſt paritū. Papi. x. thebai. dixit atq3 hoſti veniat paritura marito. Cōpoſita vo a pario q̄ oīa vt diximꝰ quartę ſunt ꝯiugatiōis: ſiue mittāt ꝑteritū i. ri. ſiue i. rui ſemp mittūt ſupina in ertū. vt cōperio. is. cōperi. ꝑtum: repio. is. repi. reptum: apꝛio. is. apui. aptum. opio. is. operui opertum.

In ſi.pteritū. q verba facientia pteritū in ſi mittūt ſupina in ſum: vt mulceo.es.mulſi mulſum. vñ Cic. apd Priſc. p mulſa atq3 recreata: ⁊ Varro apd eūdē capite pmulſo dixit. Salu. in. iij. hiſt. poſtera inqt die liberalib⁹ vbꝫ pmulſi ſūt. Ludo.is.ſi.luſum. ledo.is.ſi.leſum. ſentio.tis.ſi.ſum. raucio.is.rauſi rauſum. Luci. rauſuro tragic⁹: q carmina pdit Oreſte. Quinq3 tñ vba q̄ hic ponūt geminãt.s.in ſupinis.ea ſunt mitto.is.miſi.ſſ. ſucedo.is.ceſſi ceſſū. cudo.is.cudi vl cuſſi.ſſū.ab vtroq3 pterito fecit in ſupino cuſſuꝫ.iubeo.es.iuſſi.ſſū. pmo.is.ſſi.ſſū. indulgeo.es.induſi ex ꝓportiõe facit induſſū: ſꝫ ⁊ indult⁹ dixit Marcel. tāq̄ licētia in qt crudelitati īdulta. gero.is.geſſi geſtū. torqo.es.torſi tortū vel torſum: vro.is.vſſi vſtū. ſartio.is. ſarſi ſartū. vnde ſartores ⁊ ſarta tecta dñr: fartio.is. farſi fartū. a quo fartus.a.um. ⁊ fartores dicti: fulcio.is.fulſi.tuꝫ. Iuue. nos vrbē colim⁹ tenui tibijcine fultam. haurio. is.hauſi vel hauriui hauſtū vel hauſum vel hauritum. Vg. iiij. gi. q̄ bella exhauſta canebat. Idē in eodē. ſupplici hauſuꝝ ſcopolis ⁊ noie Dido ſepe vocatuꝝ. Apuleius. ij. meta. lagena inqt facilis hauritu. Idem in. iij hauriro pluſculo vncto corpis mei membris pfricui: ⁊ in. iij. rorem rigentem hauritū iſta confeſtim deferto vrnula. Cambio.is. nunq̄ niſi in Apuleio ꝓ magia legi. operas inqt tuas cū vicinis cambias. eius preteritū referente Priſc. Cariſi⁹ ꝓtulit campſi. qd̄ ideo non poſuim⁹: qꝛ nuſq̄ inuenimus. Itaq3 ſupinū hoc in loco extra ordinem poſuim⁹: qm̄ ab eo deriuat̄ freq̄ntatiuū campſo.as. quo Ennius vſus eſt. leucatam inqt campſant. ⁊ iuniores ab eo fecerunt campſoꝝ campſoris. Qd̄ ſi pteritū: verba illa q̄ fecerūt pteritū in pſi. mittūt ſupina in ptum. vt nubo.is.nupſi nuptum como.is. compſi comptū. ſorbeo.es.ſorpſi ſorptū: nam ab eo qd̄ eſt ſorbui ſorbitū fit: vnde eſt ſorbitio ⁊ ſorbitiūcula. Perſi⁹ ſorbitio tollit quem dira cicutae. Statū ſiue ſtatū in ti. tria tantū verba mittūt pteritū ſto ſteti: ſiſto ſteti vel ſtiti: verto verti. qd̄ ſine controuerſia facit in ſupino verſum quemadmodū ⁊ verro verris verri. Sed ſto ſteti facit ſtatū pma indifferenti: qd̄ ſignificat̄ cū dicit ſtatū ſiue ſtatū dat ſto. nam in priori ſta pducit̄ in poſteriori ſta. breuiatur: in ſimplicitate tamen ſemper ſtat⁹.a.um. breuiat̄ ſtaturus producit̄. In compoſitione ſi.a. mutat̄ in.i. breuiat̄. vt preſto preſtitū. inſto inſtitū ſi manet integra pducit̄. vt pſto pſtas praeſtatū. inſto inſtas inſtatū. Sed de his libro qnto diſſerem⁹. nūc vero tantū dicamus qd̄ a ſto ſtas compoſita mittūt ſupina in. itū. vel atū. vt conſto conſtas conſtitū vel atū. aſto.as. itū vel atū pſto pſtas pſtitū vel pſtatū. a quo freq̄nter in libris digeſtoꝝ legimus pſtatio. Siſto.is cū abſolutū eſt eandem rōnem ſeqtur in ſupino quam ſto ſtas. cū quo verbo pteritū ⁊ ſupinū habet cõe. vt ſiſto.is.ſteti ſtatū. ſed compoſita ſemper exeūt in itū. vt circūſiſto.is.ſtiti circūſtitū. aſſiſto.ſtis.aſtiti aſtitū. Siſto.is.ſtiti. cū actiuum eſt. ego non abnuerim habere ſupinū in atū. ſed pma pducta. a quo ē ſtator. ꝓ eo q ſiſtit aliquem coram praetore vel alio magiſtratu. vnde Iupiter ſtator q ſitit. i. ſtare fecit. Romanos fugientes. Oui. vj. faſtoꝝ temp⁹ idem ſtatoris erat. ſed de his ſuo loco diſputabit̄. De. xi. ctū. mitte ſupina. q verba q̄ fecerunt pterita in. xi. mittūt ſupina in. ctum vt ugeo.es.xi.ctū. dico.is.xi.ctū. vincio.is.vinxi.ctū. ſancio.is.xi.ctū. nam ab eo qd̄ eſt ſanciui.citū. diximus. Lucre. qd̄ porro nefas ſancitū quandoqdem extat. Quinq3 tamen verba q̄ hic ponunt̄ amittūt eñ in ſupinis. ea ſunt pingo.gis.pinxi.ctū. ſtringo.is.xi.ctū. fingo.is.xi.ctum. ringo.gis.xi.rictum. qd̄ etiam ringor.eris. declinat̄. meio.is. minxi.ctum. qd̄ nonnulli mingo.gis. declinauerunt ſe. ſed quemadmodū ſupra dixi: ego nuſq̄ legi. Deinde dicit q altera qnq3 verba q̄ fecerunt pterita in. xi. mittunt ſupina in. xum. ea ſunt necto.ctis. nexi vel nexui nexum. ſiue enim ſit a necto.is.xi. vel nexui: ſiue a nexo.xas. vel nexo.is.xui. ſemper facit in ſupino nexum. Fluo.is.xi.xum. vnde fluxas veſtes ⁊ fluxa corpora dicimus. ⁊ fluxus aquarum. Antiquiores quoq3 autore Priſc. fluctum a fluo.is. dixerūt vnde eſt adhuc fluctus.us. ⁊ murena flucta. Figo.is.fixi.xum. quamq̄ Scaurus apud Diom. ſagitta confictus dixerit. Pecto pectis.xi.xum. nam a pectiui pectitum fecit. a pexui aeque pexum. Flecto flectis.xi.xum. Plexi quoq3 ab eo quod eſt plecto plectis quod ſumus pene obliti plexum in ſupino facit. Catullus. hos inflectis plexos tulit ipſe corollis. ſic eſt ab amplector: amplexus. a complector complexus. Mittit itū. qd̄ verba facientia pteritū in. ui. ſyllabas mittunt ſupina in itū. penultima breui. vt domo.as.ui.itū. quamq̄ ab eo qd̄ eſt domatū. Tibul. lib. iiij. dixit te dulce nō alias conuerſus terga domator. ⁊ domatio nomen participiale. Valla formauit. ſono.as.itū. ⁊ ſi ab eo qd̄ eſt ſonatū. Hora. dixit. magna ſonatuꝝ des nois hui⁹ honorem. ſicut a tono.nas.atum. Idem in epodo dixit. Si quos eois intonata fluctib⁹ hyems ad hoc vertit mare. Sene. in. ij. natu. q. illo vt ſic dicam comminatio ⁊ tonatio ſine ictu. Neco tamen cū duplex habet pteritū necui ⁊ necaui ab eo qd̄ eſt necui facit nectū ab eo qd̄ necaui atū. Sed inter necat⁹ ⁊ nectus nō eſt illa differētia q̄ putauit Priſ. vt necat⁹ ſit ferro. nect⁹ vo alia vi pempt⁹ ſed poti⁹ necat⁹ eſt oīno extinct⁹. vt Cic. veneno necat⁹ dixit. ⁊ Quin. fame necat⁹. nect⁹ vo quaſi expiat⁹ ⁊ mortuo ſilis. Cic. ij. thuſ. nect⁹ ſiti Tantal⁹ ⁊ Hora. in epi. bos eſt nect⁹ arādo. Frico.as.cui.ctū. Iuue. ſi pruriſt frict⁹ ocelli angul⁹. ab eo tñ q eſt fricatū. Pli. lib. viij. dixit pātheras p carnes fricatas aconito venant̄ barbari. Celſus li. vj. ante oleo pfricatus. ⁊ Macer. vrticq̄ folliis reuocat̄ vulua fricata. Seco.as.cui.ctū. Vg. j. geor. via ſecta p ambas. Apu. j. met. a ſecatu dixit impetu teli pſecata gula. Cenſeo.es.ſui.ſum. qd̄ ſm analogiā facit cenſitū. miſceo.es.cui.mixtū. p. x. qd̄ etiā in marmorib⁹ antiqs p.s. miſtum legimus. Torreo.es.rui.toſtum. Doceo.es.cui.ctum. Teneo.es.nui.tum. Pateo.es.tui.ſſum. qd̄ etiā a pando.is. ⁊ patior.eris. ſupinū eſt cõe. Vg. j. aen. Crinibus iliades paſſis plaerūq3 ferebant: quod a pando vel pateo eſſe pōt.

In ſi. pteritū plærūq3 reponitur in ſum.
S. geminat miſſum de mitto. cedoq3 ceſſum.
Et cudo cuſſum. iubeo iuſſum. pmo pſſum.
Induſi indultū dat & induſum. gero geſtum.
Tortū uel torſum dat torqo. at uro dat uſtum.
Sartio ſartū. fartio fartū. fulcio fultum.
Hauſtū uel hauſum dedit haurio. Cābio cāpſum
Quod ſi pteritum dat pſi. ptum pone ſupino.
Statum ſiue ſtatum dat ſto cum ſiſto. ſed illud.
Quod ſto ꝯponit, dat itum. qñq3 dat. atum.
Quæ tibi dat ſiſto per itum miſere ſupina.
Vertoq3 dat uerſum de. xi. ctum mitte ſupina.
N. tū amittunt hæc pingo. ſtringoq3 fingo.
Ringoq3 cum meio. ſunt q dicāt quoq3 mingo.
Necto. fluo. figo. cū pecto. flectoq3 dat xum.
Mittit. itū. qd̄. ui. diuiſas pteritum dat.
Sed necui nectum. fricui frictum. ſeco ſectum.
Cenſeo cenſum. miſceo mixtum. torreo toſtū.
Et doceo doctum. teneo tentum. pateoq3

Careo.es.rui.ritũ. vel caſſum. Sed a caritu formať participiũ futuri in.rus.cariturꝰ. Juue. cariturꝰ turture magno mulorũq; tubis. a caſſu formať participiũ ꝓteriti caſſus. Vg. ij. aeñ. nũc caſſum lumine lugẽt. Si ꝓſens dat.uo.diſiunctas.qđ verba tertiae ꝯiugationis deſinentia in.uo,uocales mittũt ſupina in.utũ. vt nuo.is.nui nutũ.ſuo.is.ſui ſutũ. acuo.is.cui.acutũ.arguo.is.ui.utũ. Plau. i pſeudulo. Argutꝰ inqt malo⁊ facino⁊. Sal. tñ apđ Priſ. in. ij. hiſt. arguiturꝰ quaſi ab arguitu dixit. multi inqt ex bithynia volẽtes occurrere falſum filiũ arguituri. Ruo.is.rui.ſemp fecit ruitũ i ſupio. Luca. i. iiij. rituraq; ſemp ſtat moles. ab illo ꝯbo ꝯpoſita oĩa exeũt i utũ. vt obruo.is.ui.utũ. diruo.is.ui.utũ. eruo.is.erui.utũ. rapio.is.pui. facit ꝓtũ.meto.is.ſſui.ſſum.p.ſſ. duplex facit ẽt ſupinũ. Coſulo.is.lui.ultũ. Colo.is.lui.ultũ Excello.is. lui. ſiue exculi excelſum. Alo.is.lui.itũ.facit ꝑ regulã aliqñ ſed freqntiꝰ altꝰ repiť. Salu. in iug. oẽm inqt aetatẽ arpini altꝰ. repiť etiã alto⁊ ⁊ altrix ab altu formata. Vg. iij. eñ. ⁊ terrã altricẽ viri execramur Vlyſſi. Occulo.is.cului ultũ. Pinſo.is.ſui.piſtũ. a quo ẽ piſto⁊ oris. Texo.is. xui.xtũ. Nexo.is xui.xũ. Pecto.is.pexi vel pexui. xũ. nã ab eo ꝙ eſt pectiui.ctitũ.exit. Colũme.lib.xiij.ꝓparatae ſint ⁊ pectitae lanae. Jdẽ etiã de cura horto⁊. verũ vbi iã puro diſcrimine pectita tellꝰ. ſed q? penultimã breuiauit põt videri ductum ab eo qđ eſt pecto.is. ciui.qđ nullꝰ vnq̃ poſuit. Cõpoſita ꝯbo a cano.is.mittũt ſupina in entũ. vt occino.is.nui.entũ. concino. is. nui.entũ.accino.is.nui.entũ. A pario.is.ꝯpoſita tã illa qua fecerũt in.ri.ꝓteritũ de qbꝰ paulo añ diximꝰ:q̃ illa q̃ in.rui.de qbus nũc agimꝰ. mittũt ſupina i. ertũ. vt apio.is.rui.aptũ.opio.is.opui.optũ. A ſero.is.q; ꝯpoſita q̃ mutãt ſimplicis ſigtionẽ qq; diximꝰ facere ꝓteritũ in.ui.ſyllabas:mittũt ſupina in. ertũ. vt diſſero.is.rui.diſſertũ.aſſero.is.rui.aſſertũ.cõſero.is.conſerui.ꝯſertũ. Jn.ui.ꝓterito.ui.ſemp ꝯtiť in.tũ.ꝙ verba faciẽtia ꝓteritũ in.ui.ſyllabã mittũt ſupina. ui.mutata in.tũ. vt amo.as.aui.atũ.moueo.es.ui.tũ. cupio. is.iui.itũ.audio.is.iui. itũ. excipiũť ꝯbo pauca verba mittẽtia ſupinũ aliter:ea ſunt potoras.aui.qđ facit potũ. Vg. in buc. huc ipſi potũ veniẽt ꝑ prata iuuẽci. ⁊ ibidẽ. ⁊ potũ paſtas age Tityre ⁊ iter agẽdũ. Luca. in. v. poturae tenile grues. Terẽ. tñ ꝓportionẽ ſecutꝰ dixit i phormione. nã apud me potaturus eſt. Lauo.as.laui. lotũ vel lautũ:propter affinitatẽ q̃ eſt inter. au. ⁊ o. vel lauatũ. Terẽ. in eunu. abeũt lauatũ. Ouí. iiij. faſto. ſacra lauaturas mane petebat aquas. Horti. aſt vbi me feſſum ſol acrio⁊ ire lauatũ admonuit:quod nimis licenter dici putatur. Caueo.es.caui.utũ. Faueo.es.faui.fautum ab illo eſt cautus ⁊ cautio:ab hoc fauto⁊ quãq̃ Plau. in Amphytrione:regulam ſecutus dixit fauito⁊. Adoleo vel adoleſco.lui.vel adolcui adultus. Paſco.is.ſtum.quod ſolũ in ſupino.s.retinuit. Agnoſco.is.noui.nitũ.cognoſco.cis.noui.nitũ. Juuena. agnitus accipies iubet a ꝓcone vocari. Luca. in iij. calida mihi cognitus axis. Aegypto. Salu. tamen regulam ſecutus in ſecũdo hiſto. dixit neq; inermes ex ꝓlio viros quenq; agnoturũ. Sero.is.ſeui ſatum: cuiꝰ ꝯpoſita retinentia ſimplicis ſigtionẽ q̃ fecerũt ꝓterita in.eui.mittũt ſupina in itũ:ea ſunt inſero inſeris inſeui inſitũ:ꝯſero.is.ſeui ꝯſitũ. Vgi. ij. geo⁊. mutatamq; inſita mala fere pirũ. Cice. quoq; in Verrem ab eo qđ eſt obſero.ris. ſeui:dixit vt cũ obſitũ leontinũ agrũ vidiſſes:⁊ ab aſſero.is.ſeui.ſitũ. De facientibus ꝓterita in.ui.paulo ante diximꝰ mittere ꝓteritũ in ertũ. Soluo ſoluis ſolui:⁊ voluo voluis volui. fecere ſupina ſolutũ ⁊ volutũ. u.ꝯſonante in vocalẽ mutata ⁊ extrita.i.atq; ex horũ ꝓportione caluo caluis debuit facere calutũ:niſi qđ in vſu nõ eſt. Veneo venis veniui venũ pro eo quod eſſe debuit venitũ nunq̃ reperitur niſi coniunctũ aut compoſitũ cũ hoc verbo do das dedi. dicimuſq; venũdo.as.dedi. Sepelio.lis.liui.ſepultũ. Vg. ij. aeñ. inuadũt vrbem ſomno vinoq; ſepultam. Cato proportionem ſecutus dixit mortuus eſt/ſepelitus eſt.

Dat paſſum.careo cariturus.dat quoq; caſſus.
Si ꝓſens dat.uo.diſiunctas exit in.utum.
Sed ruitũ ſemp ruo dat. Quæ ducis ab illo.
Dant tibi ſemp utũ.rapio raptũ.meto meſſum,
Cõſulo cõſultũ.colo cultũ.excelloq; celſum.
Deq; alo dic alitũ.dat & altũ.aſt occulo cultum.
Pinſo piſtus.texo textus.nexoq; nexus.
Pectoq; dat pexus.& pectitus.& tñ entum.
Q. ď cano cõponit. Pario.& ſero mittit in ertũ.
Amicui dat.ctum.dat amixi.dat amicini.
In.ui.ꝓterito.ui.ſemp uertitur in tum.
Poto dat potũ.lauo lotũ.& utrũq; dat atũ.
Et caueo cautum.faueo fautum.ſed adultum.
Mittitur ex adolet.de paſco mittito paſtum.
Dat gnitus agnoſco.cognoſcoq;.dat ſero ſatũ.
Inſitus inſeui.conſeui conſitus.atqui
Dant utum ſoluo cum uoluo.ueneo uenum.
Et ſalio ſaltum.mittit ſepelire ſepultum.

¶ De ſupinis uerborum deponẽtiũ & cõmuniũ. Cap. vi.

DEponentium & communium uerborum ſupina fiunt ex proportione uocis actiuę. ut lætor lætaris.læto lætas lętaui lætatum.uereor uereris.uereo.ueres.uerui.ueritũ.Fungor fungeris fungo fungis funxi functum.

¶ Pauca tamen quæ ſequuntur aliter exeunt.

Reor reris ratum.	Fateor fateris faſſum.
Miſereor.eris.miſertum.	Gradior.eris.greſſum.

DE ſupinis verbo⁊ deponentiũ communiũ cap:vj. Qũ in capite ſupio⁊ expoſuit regulas ſupino⁊ deductas a ꝓteritis verbo⁊ actiuae vocis:hoc in loco oſdit qua rõne a ꝯbis deponentibꝰ ⁊ cõibꝰ formari debeant ſupia. Jtaq; dicit in pmis qđ ſi volumꝰ ſcire ſupinũ alicuiꝰ verbi deponentis aut cõis:debemꝰ ex analogia fingere vocẽ illiꝰ verbi actiuam:⁊ per reglas ſuperiꝰ traditas formare ſupina:vt ecce laeto⁊ laetaris:ex ꝓportione debuit facere in ꝓterito laetaui:facit igiť in ſupino laetatũ per illam regulam in.ui.ꝓterito.ui.ſemper vertiť in tũ.ꝓterea vereo⁊.eris ex ꝓportione debuit facere in ꝓterito verui.ergo in ſupino faciet veritũ per illam regulam mittit.itũ.quod ui.diuiſas ꝓteritum dat. Fungo⁊.eris.ex ꝓportione debuit facere in ꝓterito funxi:faciet igitur in ſupino functũ per illam regulaꝫ de.xi.ctum.mitte ſupina. Quaedam tñ verba nõ ſeruant reglas atq; ꝓportionẽ:vt reo⁊.reris.qđ debuit facere rui.atq; in ſupino ritum.facit tñ ratum. Vg. ij. aeñ. nos abiiſſe rati ⁊ vento petiiſſe Micenas. Miſereo⁊.eris.qđ debuit facere in ꝓterito miſerui:⁊ in ſupino miſeritũ:fecit tñ miſtũ. Fateo⁊.eris.debuit facere in ꝓterito fatui:⁊ in ſupio fatitũ: fecit faſſuꝫ. Gradio⁊.eris.ex ꝓportiõe huiꝰ ꝯbi fodio.is.debuit facere gradi i ꝓterito ⁊ i ſupio graſſũ:⁊ fecit greſſuꝫ.

Patior.eris.fecit paſſum ſecut⁹ ꝓportionē hui⁹ ꝟbi quatio.is.quaſſi quaſſum poti⁹ q̄ꝫ hui⁹ potior.ris. qđ fecit potiſ tus. Loquor.eris.ex ꝓportiōe hui⁹ ꝟbi linquo.is.debuit facere lictū ⁊ interiecta.u.fecit locutū.eadē quoqꝫ rōne a ſequor.eris.fecimus ſecutū.q.mutatā.c.ꝓpter affinitatē vtriuſqꝫ lr̄e. Fruor.eris.debuit facere in p̄terito frui. ⁊ in ſupino frutū.⁊ interiecta.c.fecit fructū.quēadmodū ſtruo.is.ſtruxi ſtructū. Cicero in Hortēſio.autoritate ſumma fruct⁹ eſt. Vlpianus tn̄ fruiturus dicit in participio futuri tp̄is ſigṫionis actiuę. Labor.eris. debuit facere in p̄terito lapſi laptū.ſcribo ſcripſi ſcriptū.⁊ fecit lapſum. Comminiſcor.eris.debuit facere comminiui.comminitum:et fecit commentū. Proficiſcor.eris. debuit facere proficiui.itum.⁊ fecit ꝓfectum. Nanciſcor.eris.debuit facere nanciui nancitū.⁊ fecit nactū. Paciſcor.eris.debuit facere paciui.itū.⁊ facit pactū. Adipiſcor.eris.debuit facere adipiui adiptū.⁊ facit adeptum. Vlciſcor.eris.debuit facere viciui vlcitū.⁊ facit vltum. Obliuiſcor.eris.debuit facere obliui.iuitum. ⁊ fecit oblitum. Expgiſcor expgiſceris.debuit facere expgiui expgitū.et fecit experrectū.q̄ꝫq̄ꝫ Lucilius penultima breui expgit⁹ dixit.⁊ ſomno pueros cū mane expgitus clamas. Defeciſcor defeciſceris.quo ꝟbo vſus eſt Terē.in phormione:neqꝫ defeciſcar vſqꝫ adeo experirier. Idem quoqꝫ participiū fecit.defeſſus ſum iam ambulando.cū ex ꝓportione debuit facere defeciui defecitū. Queror quereris.potius ſecutū eſt ꝓportionē hoꝝ verboꝝ gero geſtū ⁊ vro vſtū:q̄ꝫ huius ꝟbi quero q̄ſitū.itaqꝫ dicimus queſtū. Vtor.eris.ſic fecit vſum ſicut verto verti verſum.⁊ Nitor niteris.niſum vel nixū ſicut verto verti ꝟſum.⁊ flecto flexi flexū. Amplector ⁊ cōplector ideo amplexū ⁊ complexū fecerūt:q: illorum ſimplex.plecto plectis plexi plexū fecit. Tueor tueris.ꝓ eo qđ eſt defendere.tutū.tuor tueris.ꝓ eo qđ eſt cernere. tuitum facit habentqꝫ idē infinitiuū teſtibus Marcello atqꝫ Priſciano.hoc eſt tueri:ſed ab eo qđ eſt tueor manifeſtū eſt exire tueri. Qui.de arte.nō minor eſt ꝟtus q̄ꝫ q̄rere parta tueri:ab eo ꝟo qđ eſt tueor.eris.infinitiuus eſt tui. Pōponius apđ Marcel.incepi ingt cōtui. Turpilius apud eūdem. Oculi longa intercapedine appetūt cupide contui. Sed ⁊ in alijs modis ⁊ tp̄ibus tuor ꝓ aſpicio fere ſemper tertię coniugationis reperitur. Plautus in aſinaria:nam ego illud argentum tam paratum filio ſcio quā me hunc Scipionem contui. Papinius in achilleide.namqꝫ modo infenſos vtero mihi contuor enſes. Seneca i hippolito:hippolite tales intuor vultus tuos:non intueor vt in omnibus legitur libris:quod ratio carminis iambici reformidat.⁊ apud Teren.in heauton.hic adoleſcens:qui intuitur nos. Lucretius lib. iiij.cum tuimur miſceri abſynthia tangit amator. Idem in eodem:contuimur miras ſimulachraqꝫ luce carentum. Ergo quantū ego ſuſpicor.tueor pro defendo ſemper eſt ſecundae coniugationis.tuor.pro cerno ſemper eſt tertiae.ſupina vero habent mutua.nam a tuor tueris tutus tutor ⁊ tuitio reperitur. Macrob.ij.ſatur.ſi facere talia vis videri tuitione pudoris.atqꝫ ediuerſo a tuor.eris.dicimus intuitus ⁊ obtutus. Verg.j.aen.dum ſtupet obtutuqꝫ manet defixus in vno. Ordior.iris.debuit facere ordiui.itum.⁊ fecit orſum. Hierony.tamen pſalmum ſecundum ex Hebraica veritate interpretans:ego (ingt) orditus ſum regem meum. Joannes quoqꝫ baptiſta in carmine Alfonſiano bellum ordíturus ⁊ arma dixit. Expior.iris.debuit facere experiui experitum ⁊ fecit expertum. Metior.iris.debuit facere metiui metitum.⁊ fecit menſum. Unde eſt menſor ⁊ menſura. Morior morieris vel moriris quod tam tertiae q̄ꝫ quartae coniugationis reperitur. habetqꝫ ſupinum moritum a quo eſt participium futuri temporis moriturus.mortuus vero ꝓ eo quod eſſe debuit moriturus participium eſt aut nomen potius ꝓ participio temporis p̄teriti. Eodem modo orior oreris vel oriris.tertię ⁊ quartę coniugationis reperitur.habetqꝫ ſupinū oritū a quo eſt oriturus participiū tp̄is futuri ⁊ ortū a quo eſt ortus participiū tp̄is p̄teriti. Adorior adortus facit vel adorſus niſi forte ab adordior deſcendit:ſed eiuſdem ſigṫionis reperitur. Naſcor quoqꝫ naſceris ſupinū habet naſcitū.a quo participiū futuri tp̄is naſciturus ⁊ natū.a quo eſt participium praeteriti temporis natus.

Patior pateris paſſum.
Loquor.eris.locutum.
Sequor ſeq̄ris ſecutū.
Fruor.eris.fructū ul'.itū.
Labor laberis lapſum.
Cōminiſcor.eris.cōmētū.
Proficiſcor.eris.fectū.
Nāciſcor.eris.nactum.
Paciſcor.ceris.pactum.
Adipiſcor.eris.adeptū.
Vlciſcor ulciſceris ultum.
Obliuiſcor.ceris.oblitū.
Expgiſcor.tis.exprectū.
Defeciſcor.eris.defeſſū.

Queror q̄reris queſtum.
Vtor uteris uſum.
Nitor.eris.niſū ul' nixū.
Cōplector.eris.cōplexū.
Amplector.eris.āplexū.
Tueor.eris.tutū ul' tuitū
Tuor.eris.tutū ul' tuitū.
Ordior.iris.ſum.ul' itū.
Experior.iris.expertū.
Metior metiris mēſum.
Morior.eris.ul' moriris.
mortuus moriturus.
Orior.eris.l'.iris.ort⁹.ur⁹
Naſcor.eris.nat⁹.citur⁹.

ℂ Verba actiua ſupinis carentia. Cap.vii.

Arceo.es.arcui.
Vrgeo.es.urſi.
Timeo.es.timui.
Metuo metuis metui.
Luo luis lui.
Reſpuo reſpuis reſpui.
Lingo lingis.xi.
Linquo linquis li?qui.

Caluo caluis calui.
Lambo lambis lambi.
Scabo.is.ſcabi.
Compeſco.cis.cōpeſcui.
Diſpeſco.is.diſpeſcui.
Diſco.is.didici.
Scando ſcandis ſcandi.
Ango angis anxi.

De verbis carentib⁹ ſupinis. Cap.vij. Sūt q̄dam verba a q̄b⁹ ſupina in vſu non reperiūt̄ qualia ſunt ex actiuis Arceo.es.arcui.qđ ex ꝓportione debuit facere arcitū:ſed non eſt in vſu niſi in compoſitis ab illo vt coerceo.es.coercitū.exerceo.es.exercui.exercitū. Vrgeo.es.vrſi.qđ debuit facere vrſum.timeo.es.timui.qđ timitū metuo.is.metui.quod metutum.luo.is.lui.quod lutum.reſpuo.is.pui.quod reſputum.lingo.is.xi.quod linctum.q̄ꝫq̄ꝫ apđ Celſum linctus.us.legimus. Linquo.is.liqui.qđ debuit facere lictū.ſed non reperit̄ niſi in compoſitione.vt delinquo.is.deliqui.ctū.relinquo.is.reliqui lictum.derelinquo.is.dereliqui derelictum. Caluo.is.calui.quod ex proportiōe atqꝫ Priſ.autoritate debuit facere calutū. Lambo.is.lambi.qđ lambitū. Scabo.is.qđ ſcabitū. Cōpeſco.cis.ꝯpeſcui dipeſco.is.dipeſcui:q̄ verba Priſ.ex rōne ꝓportionis dicit facere compeſcitū quemadmodū diſco.is.ci.diſcitum.et poſco.is.ci.poſcitū.ſed in vſu non ſunt. Scando.is.di.quod debuit facere ſcanſum a quo eſt ſcanſilis.⁊ ab eo ꝯpoſita aſcendo.is.ſum.deſcendo.is.ſum.conſcendo.is.conſcenſum. Ango.is.xi.qđ debuit facere anctū.ſed quēadmodū ingt Diom.in voce paſſiua tp̄a deficiētia circūloqmur ꝑ anxius.a.um.loco participij per hoc ꝟbum ſum es fui

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Ambigo.is.ambegi.qđ debuit facere ambactū.Tollo.is.tetuli.ꝙ debuit facere latū:ſed nō reꝑitur niſi in cōpoſitiōe ſublatū.Pſallo.is.pſalli.ꝙ pſallū.⁊ cerno.is.creui.ꝙ cretū ſed in hac ſignificatione non reꝑitur.Neutra ſupinis carētia ſunt.mico.as.micui:⁊ ab eo ꝯpoſitū emico.as.emicui.dimico tn̄ vt diximus alio loco dimicatū facit in ſupinis.Aeſtuo.as.aeſtuaui.a quo quaſi ab actiuo aeſtuatū fecit Hiero.in fine eccliaſtici.in medio inqͭ ignis nō ſum aeſtuatus.Ardeo.es.arſi.qđ ex ꝓportiōe diximus feciſſe arſum.Algeo.es.alſi.qđ alſum:Fulgeo.es.fulſi.qđ fulſum.Turgeo.es.turſi.qđ turſum.Strideo.es.uel ſtrido.is.ſtridi.Coniueo.es.ꝯnixi.qđ debuit facere connictū.Conquiſco.conqxi.qđ verbū fuit apđ antiquos.ſignificabatqꝫ caput inclinare ⁊ quaſi conniuere.Pomponius.ad eū cōquexi.interim mulieres ꝯſpiciūt.Sido.is.ſidi.qđ verbū ſupina a ſedeo.es.mutuatur.vel potius caret illis.Rudo.is.rudi.qđ debuit facere ruſum.Dego.gis.degi.qđ dactū.Satago.is ſategi.qđ ſatactū:qꝛ compoſita ab ago.is.egi actū.Sterto.is.ſtertui.quod ſtertitū.Obedio.is.obediui.qđ obeditū a quo Pli.li.xvij.natu.hiſto.obeditur⁹ dixit.ramo inqͭ oleę q̄ꝫ maxime ſequaci atqꝫ obedituro.Et verba neutra ſcd̄ꝫ ꝯiugatiōis facientia p̄teritū in.ui.ſyllabas q̄ debuerant mittere ſupina in.itū.vt hebeo.es.bui.flacceo.es.flacui.ſtudeo.es.ſtudui.vigeo.es.gui.oleo.es.olui.ab eo tn̄.Perſi.fecit oletū:vt ſuo loco diximus.tumeo tumes tumui.ſeneo.es.ſenui.a quo antiqores.ſenectus a.um.participiū fecerūt.Pauca tn̄ huius ordinis verba hn̄t ſupina:ea fere ſunt placeo.es.placui placitū a quo ſunt participia placitus ꝓ placens ⁊ placitur⁹:noceo.es.nocui nocitū.a quo eſt nocitur⁹.Iuue.nocitura togę.nocitura petūr militię.Valeo.es.valui valitū a quo teſte Priſc.valitur⁹ fecit Lic.Doleo.es.dolui dolitū.reꝑitur dolitur⁹.⁊ a caleo.es.lui.calitur⁹.a ſoleo.es.tn̄ ſolit⁹.a.ū.reꝑitur.neqꝫ.n.vſq̄ꝫ lectū eſt ſolens aut ſolitur⁹.hoc verbū pateo.es.tui.vt alijs ī locis diximus cōe hꝫ ſupinū cū pando.is.⁊ patior.eris.Illđ qꝫ notandū eſt hoc verbū fio fis.neqꝫ habere ſupina neqꝫ participia.neqꝫ.n.vſq̄ꝫ reꝑitur fiens neqꝫ fiend⁹ vt inqͭ Diome.nā fact⁹.a.um.atqꝫ faciend⁹.a.ū a facio.is.feci.mutatū eſt.

¶Deponentia ſupinis carentia ſunt.Reminiſcor.eris qđ debuit facere reminitū:⁊ veſcor.eris.qđ debuit facere vetū.⁊ medeor.eris.qđ debuit facere meditū.opperior.iris.ꝙ debuit facere opperitū.quoꝝ circūloqa vt iqͭ Diom.aliūde ſupplentur reminiſcor eris.recordatus ſum.veſcor.eris.paſt⁹ ſum.medeor.eris.medicatus ſum.opperior.iris.oppert⁹ ſum.liquor.eris.qđ debuit facere lic ū:in circūloquijs dicim⁹ liqfact⁹ ſum vl fui.liqfact⁹ erā vel fuerā ⁊c.Liceor.eris.qđ debuit facere licitū qđ cū in vſu nō ſit:ab eo tn̄ eſt licitor.aris.eiuſdē ꝓpe ſigtiōis verbū.ꝑ quod ſupplentur circūloqa ſui p̄mitiui.Carent ēt ſupinis oīa verba p̄teritis carentia:nā cū ſupina ex p̄teritis quodāmodo pendeāt:merito deficiētib⁹ p̄teritis deficient ēt ſupina.ea ſunt aio ais.quod a dico.is.p̄teritū mutuatur.Furio.is.quod ſupplet ab inſanio inſaniui.Sido.is quod Priſ.p̄terito dicit carere mutuatur illud tn̄ vt putat a ſedeo ſedi.atqꝫ ꝯſeqͭnter ſupinū vt paulo āte dicebam⁹.Ferio.is.quod a percutio mutuatur p̄teritū percuſſi.Ambro.tn̄ de obitu Theodoſij Imperatoris a ferio feritur⁹ fecit.Iſaac inqͭ ꝑ fidē nec gladiū ferituri parētis expauit.Siſto.is.quod p̄terito carere autores ſunt Phocas ⁊ Priſ.nos tn̄ Gellij ⁊ Catonis autoritate pſuaſi cū actiuū eſt ſtiti facere diximus i ſupino ſtatū.cū abſolutū ſteti ⁊ eque ſtatū i ſupino.Quatio.is.p̄terito carere dicit Phocas ꝙ ex analogia quaſſi ⁊ quaſſum facere compoſitis manifeſtū eſt.dicim⁹ eīn concutio.is.ſſi.ſſum.percutio.is.ſſi.ſſum.Praeteritis ēt caret vt ſupra dictū eſt hoc verbū gliſco.cis.Et verba inchoatiua q̄ ex conſeqͭnti ſupina non habent.

Ambigo.is.ambegi. Pſallio pſallis pſalli.
Tollo.is.tetuli. Cerno cernis creui.

Neutra ſupinis carentia.

Aeſtuo æſtuas æſtuaui. Cōquiniſco.cis.cōnqxi.
Ardeo.es.arſi. Sido ſidis ſidi.
Strideo ſtrides ſtridi. Rudor rudis rudi.
Fulgeo fulges fulſi. Dedo dedis dedi.
Turgeo turges turſi. Satago ſatagis ſategi.
Lugeo.es:xi.Frigeo.es.xi. Sterto ſtertis ſterti.
Cōniueo.es.cōniui. Obedio obedis obediui.

Et uerba ſecundæ coniugationis mittentia p̄teritū in.ui.ſyllabas p̄ter hæc ſex uerba.

Placeo.es.placui placitū. Doleo.es.dolui dolitū.
Noceo.es.nocui nocitū. Soleo.es.ſolui ſolitū.
Valeo.es.ualui ualitū. Pateo.es.patui paſſum.

Deponentia ſupinis carentia.

Reminiſcor reminiſceris. Liceor liceris.
Veſcor ueſceris. Liquor liqueris.
Medeor mederis. Opperior opperiris.

Carent etiam ſupinis uerba p̄teritis carentia.ut

Aio ais.Ferio feris. Furio furis.Gliſco.cis.

Et uerba q̄ dr̄ īchoatiua ut palleſco palleſcis.turgeſco.is.tepeſco tepeſcis.

¶ De uarietate quadā uerboꝝ. Cap.viii.

Verba diuerſis cōiugatiōib⁹ declinata ſunt.

Lauo.as.lauo.is. Accubo.as.accūbo.is.
Arto.as.artio.is. Procubo.as.pcūbo.is.
Sono ſonas.ſono.is. Recubo.as.recūbo.is.
Denſo denſas.denſeo.es. Succubo.as.ſuccūbo.is
Et cōpoſita a cubo.as.ut Nexo nexas.nexo nexis.

De varietate quadam verborū.cap.viij.Et ſi de verborū varietate ſparſim ꝑ ſingulas coniugationes aliqđ perſtrinximus:viſum tamen eſt hoc in loco ſimul de oībus hmōi verbis dicere.Ponit igitur in p̄mis verba p̄mae atqꝫ aliarū coniugationū.Lauo.as.lauo.is.per tertiam.Verg.iij.aeñ.finidū lauit inde cruorem.Idē in.x.lauit in ꝑba teter ora cruor.p̄ſentis.n.indicatiuū.eſſe vtrobiqꝫ ex quantitate ſyllabae deꝓhendim⁹.nam i p̄ſti p̄ma breuiatur in p̄terito ꝓducitur.arto.as.artio.is.iui.quartae ꝯiugationis.Nigi.apud mar.artiuit linguā in palatū:cepit labia ſuggere.Idē apud eūdem.conat⁹ inqͭ artiuit mr.Sono.as.ſono.is.per tertiam.Luc.i caligare oculos:ſonere aures.Idē alio loco.littora lata ſonūt.Denſo.as.denſeo.es.ꝑ ſecūdam.Vg.x.eñ.extremi addēſ.nt acies.ſic.n.legēdū eē pſ.teſtatur.Idē.j.ge.denſet erant q̄ rara mō.q̄ denſa relaxat.Cōpoſita a cubo.as.as.quod alijs in locis diximus ꝑ p̄mā ⁊ tertiam declinantur.habentqꝫ p̄teritū cōe.vt incubo.as.incūbo.is.accubo.as.accumbo.is.ꝓcubo.as.pcūbo.is.recubo.as.recūbo.is.dicim⁹ tn̄ ſecubo.as.⁊ non ſecūbo.is.atqꝫ e diuerſo ſuccumbo.is.⁊ non ſuccubo.as.Nexo.as.⁊ nexo.is.Vg.v.aeñ.nexantē nodis ſeqꝫ i ſua mēbra plicantē.Liui.andro.apud Priſ.nexebant multa iterflexu nodorū dubio.

Deinde ponit ꝟba ſcd̄ae ⁊ tertiae ꝯiugatiõis. Strideo.es.ſtrido.is.de quo in ſcd̄a ꝯiugatiõe diximꝰ. Fulgeo.es. fulgo.is. ꝟg. v. aeñ. ductores auro effulgẽt. Idẽ viij. auroq̄ꝫ effulgere fluctꝰ. Tergeo.es.tergo.is. Iuue. vaſa aſpa tergeat alter. Hor. quā gallina tergere palatū. de tertia ꝯiugatiõe nõ ſuccurrit mihi exẽplū:ꝗꝫ idcirco de īduſtria. Hora. verſum illū imitati quodā in loco diximꝰ. ſi placare famẽ tibi vẽtris oluſcula poſſent. nõ tua ſordidior tergeret ora cibꝰ. Claudeo.es.claudo.is.ꝓ eo q̄d ẽ claudico.as. Cecil. aut vbi vos ſitis: ibi ꝯſiliū claudeat. Salu. iij. hiſt. ꝯiuratiõe claudit ꝓ eo q̄d claudicat. Cõniueo.es.ꝯniuo.is. Caluus. cū grauis ingẽti ꝯniuere pupula ſomno. Perſiꝰ. ve niſi ꝯniues. Ferueo.es.feruo.is. ꝟg. j. aeñ. feruet opꝰ. redolẽtq̄ꝫ thymo fragrãtia mella. Idẽ in. viij. feruere leucatẽ: auroq̄ꝫ effulgere fluctꝰ. Luci. q̄ꝫ apd̄ Quin. li. j. orato. inſtitu. feruit aqua ⁊ feruet: feruit nũc feruet ad annũ. Caueo.es.cauo.is.nā tertiae ꝯiugatiõis etiā fuiſſe ſupra notauimꝰ cū de ꝟb in. uo. ſyllabā deſinẽtibꝰ dictū eſt. Oleo.es.olo.is. Plau. in cornicula apd̄ Diom. olũt ędes arabicae. Excelleo.es.excello.is. de quo in tertiae ꝯiugatiõis ꝟboꝝ ꝑteritis diximꝰ. Rideo.es.rido.is. Brutꝰ de patiẽtia apd̄ Diom. Irridũt hoꝝ lachrymas. Cieo.es.cio.is. quẽadmodū in ſuperioribꝰ dictuꝫ eſt tā ſcd̄ae q̄ȝ q̄rtae ꝯiugatiõis repit̄: in ꝯpoſitiõe vero tm̄ quartae: q̄d ẽt de pario.is. ⁊ ſuis ꝯpoſitis dicẽdū ẽ. nā ꝑ tertiā dixit Terẽ. in phormiõe: nec parere hace iā diu ꝑ aetatẽ põt. ⁊ ꝑ quartā Enniꝰ: oua parire ſolet genꝰ pẽnis ꝯdecoratū. Cuiꝰ ꝯpoſita oīa ſunt q̄rtę ꝯiugatiõis. Cupio.is. cū plaerūq̄ꝫ tertiae repiat̄. Lucre. in. j. dixit portaꝝ clauſtra cupiret. Atq̄ꝫ e diuerſo cū venio.is. ꝑ quartā ꝓpe ſemꝑ repiat̄. Enniꝰ apd̄ Marc. dixit: ſenex ſum ⁊ morẽ occupẽ pluſq̄ȝ euenat: quaſi ꝑ tertiā eueno.is. declinet̄. Seduliꝰ q̄ꝫ in paſchali ſcd̄aꝫ ꝑſonā p̄ntis idicatiui modi nūeri ſingl'aris q̄ in q̄rta cõiugatiõe ſemꝑ in fine ꝓducit̄ ꝑinde ac ſi eēt tertiae breuiauit dicẽs. puenis ad xp̄m nõ xp̄s puenit ad te. Potior.eris potior.iris. tertiae ꝯiugatiõis plaerūq̄ꝫ repit̄: nõnūq̄ȝ ẽt q̄rtae maxie in infinitiuo. ꝟg. iij. aeñ. polydoꝝ obtrūcat ⁊ auro vi potit̄. Oui. xiij. meta. tuq̄ꝫ tuis armis nos te poteremur Achille. Neuiꝰ apd̄ Priſ. foecūde penetrat penitꝰ thalamoq̄ꝫ potit̄. Lucil. apd̄ eūdẽ deficit alma ceres nec plebes pane potit̄. in infinitiuo nõ poti ſꝫ potiri ſemꝑ facit. Morior.eris. ⁊ morior.iris. Luca. in. iiij. nõ gratis morit̄ iugulo q ꝓuocat enſem. ꝟg. ij. aeñ. nūc morere. Enniꝰ. nūc ẽ ille dies: cū gl'ia maxia ſeſe nob oñdat. ſeu viuimꝰ ſiue morimur. Terẽ. in eu. riſu emoriri oẽs. freq̄ntiꝰ tm̄ infinitiuo mori q̄ȝ mori repitur. Orior oreris. orior. iris. ꝟg. ij. gẽ. nſoꝝ obruimur oriturq̄ꝫ miſerrima caedes. cuius infinitiuum ſemper reperies quartae coniugationis oriri. Complura alia verba reperiuntur diuerſarum cõiugationum. ſed diuerſi generis ⁊ ſignificationis. vt albo.as. primae coniugationis actiuum eſt. albeo.es. ſecundo neutrum: eodēꝫ modo nigro.as. nigeo.es. duro.as. dureo.es. atq̄ꝫ etiam tertiae. albeſco.is. nigreſco. dureſco.is. Liquo liquas. per primam actiuum eſt. Perſius. vatum ⁊ plorabile ſiq̄d reliquat. Uerg. in more. foraminibuſq̄ꝫ liquatur emundata ceres. liqueo.es. per ſecūdam ⁊ liqueſco.is. per tertiaꝫ ꝯ neutra ſunt abſoluta. liquor. ris. deponens eſt abſolutum. Miſeror.aris. per ꝑmam: ⁊ miſereor.eris. per ſecundaꝫ ꝑterea: medico.cas. ſiue medicor.aris. per ꝑmam. ⁊ medeor.deris. per ſcd̄am ſola conſtructione ⁊ ꝯiugatione differũt: ſed de conſtructione ſuo loco dicetur. Tueor.eris. ꝓ eo q̄d eſt defendo. tuor.eris. ꝓ eo q̄d eſt cerno: ꝯiugatiõe ⁊ ſignificatiõe differunt vt ſupra diximus. Uariẽ ſignificationis. ſunt q̄dam ꝟba q̄ cū eandem habeant poſitionẽ ꝯiugatione mutata mutant ẽt ſignificationem. vt mando.as. mandaui. q̄d eſt ꝓpemodū commendare. mando.dis. q̄d eſt dentibus conficere cum illud ſit ꝑmae ꝯiugationis. hoc vero tertiae. Eodẽ modo fundo.as. ꝓ eo q̄d eſt fundamentū iacere. fundo.is. ꝓ eo q̄d eſt ſpargere. Dico.as. ꝓ eo quod eſt appropiare ſiue conſecrare dico.is. pro eo q̄d artificioſe loq. Praedico.as. ꝓ eo q̄d eſt laudo. praedico.is. pro eo quod eſt ante dicere ſiue diuinare. Uolo.as. ad aues pertinet. volo vis ad homines atq̄ꝫ deos immortales. Lego legas: eſt mittere legatum aliquo. ſiue teſtamento aliquid poſt mortem alicui relinquere. Lego legis. eſt colligere: furari. ⁊ libros legere. Sero ſeras. eſt clauſtra adhibere. ſero ſeris. eſt ſemen ſpargere. Educo educas. pro eo quod eſt nutrire. educo educis. pro eo quod eſt extra vel ſurſum duco. Appello.as. ⁊ compello.as. pro eo q̄d eſt alloquor ſiue voco. compoſita verba a pello.as. quod in vſu nõ eſt. at vero appello.is. ⁊ compello.is. compoſita ſunt a pello.is. pepuli. ſignificatq̄ꝫ illud applicare. hoc vero cogere ſiue adunare. Eadem ꝑterita. eſt ⁊ alia in verbis conſideratio: q̄ q̄dam ſunt ꝑterita a diuerſis verborum poſitionibus deriuata: vt aceo.es. ꝓ eo quod eſt acidū eſſe. ⁊ acuo

Strideo.es.ſtrido ſtridis.	Rideo.es.rido.dis.
Fulgeo.ges.fulgo.gis.	Excelleo.es.excello.is.
Tergeo.es.tergo.is.	Cieo cies.cio cis.
Claudeo.es.claudo.is.	Pario.is.parere & parire.
Cõniueo.es.cõniuo.is.	Potior poteris uel potiris.
Caueo caues.Cauo is.	Orior oreris & oriris.
Ferueo ferues.feruo.is.	Morior.eris.& moriris.
Oleo oles.olo.is.	

℃ Verba diuerſarum coniugationum ſed diuerſi generis.

Duro.as.dureo dures.	Miſeror.aris.miſereor.is
Liquo liquas.liqueo.es.	Medico.as.medeor.eris.
Liqueſco.cis.liquor.eris.	Tueor.eris.tuor.eris.

℃ Verba uariæ ſignificationis & diuerſarum coniugationum.

Mando.as.mando.is.	Preterita duplicia ab eodẽ uerbo.
Fundo.as fundo.is.	Plico.as.plicui uel.aui.
Dico.as.dico dicis	Neco.as.necui uel.aui.
Prædico.as.prædico.is.	Lauo.as.laui uel lauaui.
Abdico.as.abdico.is.	Sorbeo.es.ſorbui ul.pſi.
Volo.as.uolo uis.	Sapio.is.ſapui uel ſapiui
Lego.as.lego legis.	Parco.is.pepci uel parſi.
Sero.as.ſero.is.	Pãgo.is.pepigi ul panxi.
Educo.as.educo is.	Vello.is.uelli uel uulſi.
Appello.as.cõpello.is.	Lino.is.lini ul liui ul leui
Eadẽ ꝑterita a diuerſis inſtantibus.	Sino.is.ſini uel ſiui.
Aceo.es.acui acuo.is.acui	Verro.is.uerri uel uerſi.
Frigeo.es.xi.frigo.is.xi.	Necto.is.nexui uel nexi.
Luceo.es.xi.lugeo.es.xi.	Pecto.is.xui.xl.xi.ul iui
Fulgeo.es.ſi.fulcio.is.ſi.	Sancio.is.ſanxi uel.iui.
Paueo.es.ui.paſco.is.ui.	Vincio.is.uixi ul uinciui
Pẽdeo.di.pẽdo pepẽdi.	Salio.is.ſalui uel ſaliui.
Cerno.is.cui.creſco.is.ui.	Amico.is.amicui ul.iui.
Fero fers tuli.tollo.is.tuli.	Sepio.is.ſepſi uel ſepiui.
Sto ſtas ſteti.ſiſto.is.ſteti.	Haurio.is.hauſi uel.iui.

is. ꝓ eo qᷓ eſt acutū facere: idē atqȝ cōe hñt ꝑteritū. atqȝ eodē mō de reliqs ꝟb q̄ hic ponunt. Præterita duplicia ab eodē ꝟbo. Sūt ecōtrario qdā ꝟba duplex hñtia ꝑteritū. vt plico. as. cui. vl' plicaui. ⁊ ab eis ↄpoſita. vt explico. as. explicui vl' explicaui. ſȝ de his copioſiꝰ i capite ꝑteritoꝝ diſputatū ē. Eadē ſupia a diuerſis ꝟbis: vt verro. is. ⁊ ꝟto. is. qᷓ vtrūqȝ facit i ſupio ꝟſuȝ. ⁊ pateo. es. patui. pādo. is. pādi. patioꝛ. eris. q̄ oia cōe hñt ſupinū paſſuȝ. Supina duplicia. ediuerſo ſunt qdā ꝟba q̄ duplicia ſupia hñt. vt torqeo. es. tortū vl' torſuȝ. Sȝ de his oibꝰ in capite ꝑteritoꝝ ⁊ ſupinoꝝ pleniꝰ dictū ē. nūc tm̄ volumꝰ lectorē admonere quēadmodū in ꝟbis diuerſitates hmōi repiant.

Supia eadē a diuerſis uerb.	Tēdo. is. tētū uel tēſum.
Verro. is. uerſū. uerto is. ſū.	Abſcōdo. is. itū. uel ſū.
Pateo. es. ſſū. pādo. is. ſſū.	Alo. is. alitū uel altū.
Patior pateris paſſum	Figo. is. fictū uel fixū.
Supina duplicia ab eodem uerbo.	Fluo. is. fluctū ul' fluxū.
	Ruo. is. rutū uel ruitum
Torqo. es. tortū ul' torſū.	Nitor. eris. niſū ul' nixū.

De ↄpoſitiōe ꝟboꝝ. Præpoſitiōes ↄponūt cū reliqs ceibꝰ fere ōronis ptibꝰ: ſȝ cū ꝟb freqntiſſime. Itaqȝ viſuȝ ē in hoc loco pauca de ↄpoſitiōe ꝟboꝝ et alioꝝ partiū ōronis cū ꝑpoſitiōibꝰ ānotare. Cū igit ꝑpoſitiōes veniūt in ↄpoſitionē cū ꝟbis: aut corrūpūtur ꝟbi integritate manēte. vt appono. is. appoſui. qᷓ cū ex ad ꝑpoſitiōe ⁊ pono. is. ↄponat. corrūpit ad. d. mutata i. p. ipo ꝟbo manēte itegro. Aut corrūpūt ꝟba ipſis ꝑpoſitiōibꝰ manētibꝰ itegris. vt pficio. is. pfeci. qᷓ ex p ꝑpoſitiōe ⁊ facio. is. ↄponit: ꝟbū corrūpit. a. mutata in. i. ꝑpoſitiōe itegra manēte. Aut ꝑpoſitiōes simul ⁊ ꝟba corrūpūt. vt efficio. is. qᷓ ↄponit ab ex ꝑpoſitione ⁊ facio. is. corrūpit ex. x. mutata i. f. ⁊ facio ꝟbū. a. mutata i. i. Aut ꝑpoſitiōes ſimul ⁊ ꝟba manēt itegra. vt deamo. as. qᷓ ex de ꝑpoſitiōe ⁊ amo. as. ↄponit. Sȝ q̄q̄ de ꝑpoſitionū corruptiōe i ea pte q̄ ē de orthographia copioſiꝰ diſputet: ne hoc a nobis itactū oino relīqt libuit pauca delibare. ꝑus tñ de ꝑpoſitiōibꝰ: deinde de ꝟb diſſeremꝰ. Igit ꝑpoſitiōes i. b. deſinētes ſūt ab. ob. ſub. Sȝ ſi ↄponat ab cū dictiōe icipiēti a vocali exili vl' aſpirata: itegra mācet. vt abactoꝛ. oꝛis. aberro. as. abigo. is. abominoꝛ. aris. abūdo. as. abhorreo. es. Cū icipiētibꝰ a. b. nō ↄpōit. nā abbreuio. ⁊ ſi cū. b. ab aliqbꝰ ſcribat. ex ad nō ex ab ↄponit qᷓ ēt de adbibo dicēduȝ eſt. Cū icipiētibꝰ a. c. abs. ↄponit vt abſcedo. is. abſcōdo. is. Cū icipiētibꝰ a. d. mācet itegra. vt abdico. as. abdo. is. abduco. is. Cū incipiētibꝰ ab. f. parti mācet itegra. vt abſui abfuturꝰ. abfore. parti. b. mutat in. u. vocalē. vt aufero aufugio. Cū incipiētibꝰ a. g. nō ↄponit. Cū incipiētibꝰ ab. l. mācet itegra. vt ablacto. ablego. abluo. Cū icipiētibꝰ ab. m. nō ↄponit ꝑterq̄ cū hoc noīa matertera. dicimuſqȝ abmatertera. Cū incipiētibꝰ ab. n. mācet integra. vt abnego. abnepos. abnuo. Cū incipiētibꝰ a. p. nō ↄponit ꝑterq̄ cū hoc noīe patruꝰ. dicimuſqȝ abpatruꝰ. Cū duobꝰ ꝟb. b. mutatur in. s. porto. as. ⁊ pello. is. dicimuſqȝ aſporto. as. aſpello. is. Cū incipiētibꝰ ab. r. b. aliqñ mutat in. r. vt arreptꝰ. a. ū. arripio. aliqñ mācet integra. vt abrado. abrogo. abrūpo. Cū incipiētibꝰ ab. s. integra mācet. vt abſumo. abſorbeo. Cuȝ incipiētibꝰ a. t. abs ↄponit. vt abſtraho. abſtergo. abſtineo. Cū incipiētibꝰ ab. x. vel a. z. nō ↄponit. Cū icipiētibꝰ ab. i. ↄſonāte mācet integra. vt abiuro abiudico. Cū incipiētibꝰ ab. u. ↄſonāte nō ↄponit ab: ſed. a. vt auoco. as. auerto. is. Ob ꝑpoſitio qñqȝ manet integra. qñqȝ trāſit in ↄſonātē q̄ ſeqt. qñqȝ abijcit. b. cū incipiētibꝰ a vocali mācet integra. vt obaudio. oberro. oboꝛioꝛ. obūbro. Cū incipiētibus a. b. manet integra. vt obbibo. is. Cū incipientibus a. c. recipit. ſ. mediā aliqñ: vt obſcurus: qᷓ ex ob ⁊ carus ↄponit obſcoenū qᷓ ex ob ⁊ coenū. obſoleo. qᷓ ex ob ⁊ oleo. aliqñ b. mutat in. c. vt occūbo. is. occurro. is. occido. is. Cū incipiētibꝰ a. d. manet itegra. vt obdo. is. Cū incipiētibꝰ ab. f. b. mutat in. f. vt officio. is. ex ob. ⁊ facio. offendo. is. ex ob ⁊ fendo: qᷓ ꝟbū nō eſt in vſu. diximus tñ ab ob ⁊ ſum obſuȝ obſes obſui in ꝑterito. Cū incipiētibus a. g. b. mutat in ipam. vt oggānio. is. ex ob ⁊ gānio. Cū incipiētibus ab. l. mācet integra. vt oblatꝰ. oblecto. obligo. obliquoꝛ. obluctoꝛ. Cū incipientibus ab. m. partim manet integra. vt obmurmuro partim. b. obterit. vt omitto. omuteſco: ſunt q ſcribāt p. b. obmuteſco. Cū incipiētibꝰ ab. n. mācet integra. vt obnitoꝛ. eris. obnuo. is. obnoxiꝰ. Cū incipiētibꝰ a. b. p mutat in ipaȝ. vt oppono. is. oppugno. as. Cū icipiētibꝰ a. q. nō ↄpōit. Cū incipiētibꝰ ab. r. mācet integra. vt obrado. is. obrepo. is. obruo. is. Cū incipiētibus ab. s. mācet integra. vt obſideo obſto. obſtupeo. obſtrepo. Cū incipiētibus a. t. mācet integra. vt obtineo. obturo to btempo. in qbus autoꝛ Quin. potius. p. q̄. b. ſonat. vñ ſunt q putēt p. p. ſcribēda eſſe. Cū incipiētibus ab. i. vel. u. ↄſonātibus mācet integra. vt obiuro. as. obiurgo. as. obijcio. is. obuerto. is. obuio. as. Cū incipiētibus ab. x. ⁊. z. nō ↄponit. Sub ꝑpoſitio in ↄpoſitiōe aliqñ manet integra. aliqñ. b. mutat in ↄſonātē q̄ ſeqt. Cū incipiētibꝰ a vocali mācet itegra. vt ſubaudio. is. ſubeo. is. ſuborno. as. Cū incipiētibus a. b. mācet integra. vt ſubbibo. is. ſubblādioꝛ. iris. Cū incipiētibꝰ a. c. trāſit. b. i. c. vt ſuccurro. is. ſuccūbo. is. Cū incipiētibꝰ a. d. mācet integra. vt ſubdo. is. ſubduco. is. Cū incipiētibus ab. f. trāſit. b. in. f. vt ſuffero. ers. ſufficio. is. ſuffundo. is. Cū incipiētibꝰ a. g. trāſit ēt in ipam. vt ſuggero. is. Cū incipiētibꝰ ab. l. manet integra. vt ſubleuo. as. ſubligo. as. ſubluo. as. Cū incipiētibꝰ ab. m. b. trāſit in ipaȝ. vt ſūmitto. is. ſūminiſtro. as. ſūmoueo. es. Cū incipiētibꝰ ab. n. mācet integra. vt ſubnecto. is. ſubnitoꝛ. eris. Cū incipiētibus a. p. b. mutat in ipaȝ vt ſuppono. is. ſupprimo. is. ſupputo. as. Cū incipiētibus a. q. nō ↄponit. Cū incipiētibꝰ ab. r. mācet integra. vt ſubrado. ſubrepto. ſubruo. is. Cū incipiētibꝰ ab. s. mācet integra. vt ſubſano. as. ſubſideo. es. ſubſuȝ. es. aliqñ abijcit. b. vt ſuſpiro. as. a. ſub ⁊ ſpiro: niſi forte a ſurſum ↄponit. quēadmodū ⁊ ſuſpicio. is. Cū incipiētibus a. t. mācet integra: vt ſubtero. is. ſubticeo. es. ſubtrabo. is. cū hoc ꝟbo. teneo. s. accipit loco. b. vt ſuſtineo. niſi mauis a ſurſū ⁊ teneo ↄpoſitū eē. Cū incipiētibꝰ ab. i. ⁊. u. ↄſonātibꝰ mācet itegra. vt ſubiūgo. is. ſubuenio. is. Cū icipiētibꝰ ab. x. ⁊. z. nō ↄponit.

De compoſitione uerborum cum præpoſitionibus.

Præpoſitiones cum ueniunt in compoſitionē cum uerbis aut corrumpuntur uerbi integritate manente. ut pono ponis. impono imponis. aut ipſis manentibus integris uerba corrumpuntur. ut incipio. is. aut inuicem prępoſitiones & uerba corrumpunt & corrumpuntur. ut impero. as. aut utrumq; manet integrum. ut infundo. is. Sed quemadmodum præpoſitiones corrumpātur in ea parte quę eſt de orthographia. diſſeritur. nunc quemadmodum uerba corrumpantur dicemus monentes in primis.

præpoſitiones in compoſitione aliquando augere uerbi ſignificationem. ut amo.as.deamo.as.aliqn̄ do minuere. ut doceo.es.dedoceo.es.aliquando in totum mutare. ut mico.as.dimico.as.

De uerbis mutantibus.a.in.e.

Lacto.as.delecto.as.oblecto.as.
Mando.as.commendo.as.
Patro.as.perpetro.as.impetro.as.
Halo halas.anhelo anhelas.
Sacro.as.conſecro.as.execror.aris.
Damno.as. condemno.as.indemno.as.
Apto.as.ineptio.is.uel ineptior.iris.
Tracto.as.obtrecto.as.contrecto.as.
Arceo.es.coerceo.es.aberceo.es.
Pario.ris.comperio.is.reperio.is.
Paſco.is.compeſco.is.diſpeſco.is.
Scādo.is deſcēdo.is.cōſcēdo.is.Parco.is depco.is
Fatiſco.is.caret preterito. a quo defetiſcor. eris.
Spargo.is.diſpergo.is.conſpergo.is.
Carpo.is.decerpo.is.concerpo.is.
Paciſcor.eris.depeciſcor.eris.
Partior.iris.impertior.iris.diſpertior.iris.
Gradior.eris cōgredior.eris. Patior.eris.ꝑpetior. (eris.
Farcio.cis.confercio.is.refercio.is.

De mutantibus.a.uel.e.in.i.

Amico.as.amicaui.inimico.as.inimicaui.
Maneo.es.emineo.es.immineo.es.

Ad ꝓpoſitio in cōpoſitione aliqn̄ manet integra.qn̄qꝫ tranſit in cōſonātē q̄ ſequitur.qn̄qꝫ penitus exterit̄.cū dictiōi bus a vocali exili vel aſpirata incipiētibus manet itegra: vt adamo.as.adeo.is.adoro.as.aduro.ris.adhereo.res.adhortor.aris. Cū incipiētibus a.b.manet integra: vt adbibo.is.adbreuio.as. Cū incipiētibus a.c.trāſit in ipſam.vt accurro.is.accōmodo.as. Cū incipiētibus.a.d.manet integra.vt addico.is.addo.is.adduco.is. Cū incipiētibus ab f.trāſit in ipſam.vt afficio.is affero.ers. Cū incipiētibus ab.g.trāſit in ipſam.vt aggero.as. Cū incipiētibus a. gn .d penitus expūgitur: vt agnoſco.is.agnitus agnatus. Cū incipiētibus ab.l.tranſit in ipſam.vt alleuo.as. allido is.alludo. is.allubeſco.is.quo ꝟbo frequēter vtit̄ Apuleius atqꝫ nōnunq̄ Martian⁹ capella : cū antiquitate.d.quoqꝫ retinuit. Cū incipiētibus ab.m.itegra manet. vt admitto.tis.admoueo.es.admurmuro. as. Cū incipientibus ab.n.d.tranſit in ipſam.vt annitor.eris.annoto.as.annumero.as. Cū incipiētibus a.p.tranſit in ipſam.vt apparo.as.appeto.is.Aperio.is.qḋ ex ad ⁊ pario cōponitur.d.extriuit atqꝫ primā breuiat. Cū incipientibus a.q.d.tranſit in.c.vt acquiro.iris.acquieſco.cis. Cū incipiētibus ab.r.d.vertit̄ in ipſam .vt arrideo.es.arrogo.as. Cū incipiētibus ab.s.d.tranſit in ipſam.vt aſſumo.is.aſſimulo.as.Qḋ ſi cōponat̄ cum dictionibus ab.ſc.⁊.ſp.incipiētibus.d.penitus exteritur. vt aſcendo.is.aſciſco.is.aſpicio.is aſpgo.is.aſpernor.aris. Cū incipiētibus a.t.in ipſam vertit̄.vt attero.ris.attingo.is.attono.as. Cū incipientibus ab.i. ⁊.u.conſonātibus integra manet.vt adiuuo.as.aduerto.is.aduoco.as. Dis ⁊ di ꝓpoſitiones inſeparabiles cōponunt̄ aliqn̄ integrae manētes.aliqn̄.s.mutata.in ſequentē cōſonātē. Cū dictionibus a.c.p.q.ſ.t.incipiētibus cōponit̄ dis.vt diſcalcio.diſcedo.diſputo. diſpicio.diſquiro.diſſono.diſſoluo.diſturbo. Cū incipiētibus a.d.g.l.m.r.di.cōponitur.vt diduco.is.digero.is.diluo.is.dimitto.is.diruo.is. Cū incipiētibus ab.f.s.mutat̄ in.f.vt diffido.is.diffundo.is. Cū incipiētibus ab.i.conſonāte.dis cōponitur.vt diſiūgo.is.diſijcio.is. Cū incipiētibus ab.u.cōſonāte di cōponit̄.vt diuerto.is.diuēdo.is. Ex ꝓpoſitio in cōpoſitione aliqn̄ manet itegra aliqn̄.x.mutat̄ in conſonātē q̄ ſubſequit̄.aliqn̄.x.exteritur: integra manet cū dictiōibus incipiētibus a vocali exili vel aſpirata.vt exaudio.is.exero.is.exigo.is.exoro.ras.exudo.as.exhaurio.is.exheredo.as.exhibeo.es.exhorreo.es.integra quoqꝫ manet cū dictiōibus incipiētibus a.c.vt excrucio.as.excurro.is. a.p.vt expello.is.expūgo.gis.a.q.exquiro.is.⁊ a.t.extēdo.is.extrudo.is. Cū incipiētib⁹ ab.f.x.mutat̄ i ipā: vt efficio.is.effugio.is. Cū icipiētib⁹ a reliqs cōſonātib⁹.e.cōpōit̄.vt ebullio.is edico.is.egero.is eluo.is.emitto.is.enūero.as.erudio.is.euado.is. Cū icipiētib⁹ ab.s.itegra mānet: ſꝫ exterit̄.s.ne duo.s.iculcent̄.alteꝝ qḋ.x.hꝫ īplicitū alteꝝ ipi⁹ dictiōis cū q̄ cōpōit̄.vt exanio.as.exeqr.ris.exicco.as.exudo.as. Reliq̄ oēs ꝓpōnes cū i cōpoſitionē veniūt fere itegrę manēt niſi ꝙ i ⁊ cō.cū dictiōib⁹ a.b.m.p.icipiētib⁹.cōpoſitę.n.mutāt i.m.vt imbuo.is.immitto tis.imputo.as.cōbibo.is.cōmuto.as.cōputo.as. Cō.ēt.cū dictiōib⁹ a vocali icipiētib⁹ cōpoſita exterit.n.lrāꝫ ꝓterq̄ i hoc ꝟbo cōedo qḋ ex cō ⁊ edo cōponit̄.n.mutata i.m.⁊ i hoc ꝟbo cōburo.i q̄ b.ē aſſūpta poſt.m.nā ex cō ⁊ vro cōponit̄ ſicut āburo ex am ⁊ vro: cū dictiōib⁹.ab.r.icipiētib⁹.n.mutat̄ i.r.vt corrigo.is.corruo.is. Aliqn̄ ēt dtrahit̄ lrā.vt dēo is.qḋ a dē ⁊ emo cōpōit̄.dbeo.es.qḋ a dē.⁊ habeo.ꝓbeo.es.a pre ⁊ habeo.dgo.is.qḋ a dē ⁊ ago.is.cogo.is.qḋ a cō ⁊ ago.a rego.is.ſurgo.is.porrigo.is.pgo.is. Aliqn̄ addit̄ lrā.vt redamo as.ꝙ a re ⁊ amo.redigo.is.qḋ a re ⁊ ago.redimo.is.qḋ a re ⁊ emo. Deīde notat ꝓpōnes i cōpoſitiōe cū ꝟbis aliqn̄ augere ꝟbi ſigtiōnē.vt deamo.as.i.valde amo.dmereor.eris.ꝑ valde mereor.aliqn̄ minuere.vt dedoceo.es.ꝙ ē falſū oſidere ꝙ ali⁹ docuit.dficio.is.ꝑ eo ꝙ factū ē diminui.aliqn̄ i totū mutare.vt mico.as.ſigt ſplēdere.dimico.as.ferro dcertare.emico.as.cū ꝓ exilio accipit̄.ꝟg.in.vj.iuuenū man⁹ emicat ardēs litt⁹ i heſperiū. De ꝟbis mutātib⁹.a in.e.ſupiori pte diximꝰ quēadmodū ꝓpōnes i cōpoſitione cū ꝟbis corrūpūtur.nūc dicit ꝙ ēt ꝟba i cōpoſitiōe corrūpūt̄. vt lacto lactas.ꝙ ē lac ꝓbere cōpōit̄ cū.ab.dicimuſqꝫ ablacto.as.ꝙ ē depellere atqꝫ a lacte remouere: ſꝫ i illa cōpoſitiōe nihil imutatū ē.lacto lactas ꝑ trāſlationē eſt blāditijs delinire.vn̄ eſt illud Salomōis.Hiero.iterpte: fili mi ſi te lactauerint pctōres: ne acqeſcas eis.ab hoc ꝟbo in hac ſignificatiōe cōponūtur oblecto.as.⁊ delecto.as.ꝑ eo ꝙ eſt voluptatib⁹ demulcere. Eodē mō de reliqs ꝟbis q̄ hic ponūtur q̄ cū in cōpoſitiōe veniūt: nō ſp mutāt lrās alias in alias.vt mādo.as.demādo.as.remando.as.commēdo.das.halo halas.exhalo exhalas.anhelo.as.apto aptas.adapto adaptas.ineptio.eptis.tracto tractas.pertracto.ctas.retracto.tractas.detracto.ctas.obtrecto obtrectas. Spargo ſpargis.diſpargo diſpargis.vel diſpergo diſpergis.conſpargo.conſpargis.vel cōſpergo cōſpergis.reſpargo reſpargis.vel reſpgo reſpergis.paſco paſcis.depaſco.ſcis.vel depeſco depeſcis.cōpaſco.ſcis.vel cōpeſco.cis.diſpeſco.cis.ꝙ eſt quaſi a paſtu arcere.itaqꝫ cōpeſcere ⁊ diſpeſcere ſi originē vn̄ deriuātur aſpicias: ꝓprie eſt pecudes a paſtione ꝓhibere.ſed per trāſlationē accipiūtur pro eo qḋ eſt frenare. De mutātibus.a.vel.e.in.i.amico.as.inimico.as.q̄ cōpoſitio prius facta eſſe videt̄ in amic⁹ ⁊ inimic⁹: ſꝫ nihil refert. Maneo.es cū his ꝓpōnib⁹ ꝑ re.cō.nō mutat a.in.i.vt ꝑmaneo .es.remaneo.es.cōmaneo.es.cum his præpoſitionibus.e.in.pro.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

præ mutat.a.in.i.vt emineo.promineo.immineo.es. præemineo.es.dicimus tñ emaneo.es.immaneo.immanes.Placeo.es.cõplaceo.es.compoſitum cum dis mutat.a.in.i.vt diſpliceo.es.cũ con vero non mutat.vt cõplaceo.es.Facio facis compoſitũ cũ præpoſitionibus mutat.a.in.i.vt afficio afficis conficio conficis.cũ alio vero nihil mutat.vt tepefacio.is.calefacio.is.frigefacio.cis.pro eo quod eſt facere aliq̃ rẽ tepere.calere.frigere.niſi mauis a nominibus ⁊ verbis compoſita eſſe vt ſit calefacio.frigefacio.tepefacio.calidum.frigidum.tepidum facio.cum quibuſdam nominibus compoſitũ mutat.a.in.i.ſed mutat cõiugationẽ atq; exterit ſuum.i.vt amplifico as.magnifico.as.cãdifico.as.fortifico.as.pro eo quod eſt amplũ magnũ candidũ fortem facio.Cado is.⁊ cædo.is.in compoſitis ſuis eandem habent literaturam:differunt tamen accentu.nam a cado cõpoſita breuiant.ci.a cædo.is.producunt eandem.vt occido.idis.occidi.penultima breui a cado.dis.occido.is.cidi.penultima lõga a cædo.is.Ago.gis.egi.cũ per cõpoſitũ nihil mutat.vt perago peragis peregi.cum reliquis præpoſitionibus mutat.a.in.i.

DE mutantibus.au.in.e.vt audio.dis.obedio.dis.nam ex ob ⁊ audio componitur.reperitur ẽt obaudio obaudis:ſed in contraria ſignificatione ei q̃ eſt obedio.Defrudo pro eo quod eſt diminuo:vnde eſt vinum defructum dictum quod ſit decoctione defraudatum.i.diminutum.

DE mutantibus.a in.u.Scalpo ſcalpis.a quo ſũt exculpo ⁊ inſculpo.nam ſculpo ⁊ ſculptile:quod in aliquibus libris legimus:mendum eſſe ſuſpicamur:pro exculpo ⁊ exculptile.aut pro ſuis ſimplicibꝰ ſcalpo ⁊ ſcalptile.

DE mutantibus.e.in.i.Sedeo.es.cũ ſup cõpoſitũ nihil mutat:dicimuſq; ſupſedeo ſupſedes ſupſedi.cũ reliquis mutat.e.in.i.Lego.gis.cũ per.⁊.re.nihil mutat.dicimuſq; perlego perlegis perlegi.relego relegis relegi cum reliquis mutat.e.in.i.

DE quibuſdã alijs verborum conſiderationibus.Reperiuntur adhuc in verbis aliæ communes conſiderationes.qualis eſt illa.quod ſi in prima poſitione hoc eſt in prima perſona aut ſcđa pſentis indicatiui modi reperitur.a.etiam ſi in præterito mutetur:in ſupino quoq; redditur.vt ſto.ſtas.ſteti.ſtatum.do das dedi datum.facio.is.feci.factum.iacio.is.ieci iactum capio is.cepi.captum.pario.is.peperi partum.cado cadis.cecidi caſum.ago agis egi actum.frango.gis.fregi fractum.pango.gis.pepigi pactum.fallo.is.fefelli.falſum cano canis.cecini cantum.Gradior tamen in ſupino.a mutauit in.e.dicimuſq; greſſus non graſſus.

¶Si in cõpoſitiõe.alia cõſideratio eſt qđ ſi in cõpoſitione verbũ mutat a in.i.aliquando in præterito manet.e.ſimplicis.vt iacio iacis ieci.conijcio conijcis conieci.proijcio proijcis proieci.facio facis feci.conficio conficis confeci.proficio proficis profeci.capio capis cepi.cõcipio.cõcipis cõcepi.recipio recipis recepi.frãgo frãgis fregi.cõfringo.cõfringis cõfregi.ago.agis egi.exigo exigis exegi.cogo cogis coegi.pango pangis pepigi.vel pegi.cõpingo.gis.cõpegi.impingo.gis.impegi.tango.gis.tetigi.⁊ cado dis.cecidi.ſequũtur in pterito regulã geminãtiũ primas ſyllabas.In ſupinis vero quãq; retinẽt.a.ſimplicis.vt frãgo fractum.infringo infractum.perfringo pfractũ.tango tactũ.contingo contactũ.intingo intactũ.pango.ctum.impingo impactum compingo pactum ago.actum.redigo redactum.adigo.actum cado.ſſum.occido.occaſum.recido recaſuz.

Taceo.es.conticeo.es.reticeo retices.
Placeo.diſpliceo.complaceo non mutant.a.
Habeo.es.adhibeo.es.cohibeo.es.
Lateo lates latui.deliteo.es.delitui.
Fateor.eris.confiteor.eris.diffiteor.eris.
Iacio.is.adiicio.is.proiicio.is.reiicio.is.
Facio.is.officio.is.perficio.is.deficio.is.
Sapio.is.deſipio.is.reſipio.is.uel reſipiſco.is.
Rapio.is.diripio.is.corripio.is.arripio.is.
Capio.is.accipio.is.percipio.is.concipio.is.
Cado.is.occido.is.concido.is.decido.is.
Cædo.is.cecidi.concido.is.occido.is.incido.is.
Lædo.is.allido.is.illido.is.collido.is.
Quæro.is.acquiro.is.conquiro.is.
Ago.is.adigo.is.prodigo.is.redigo.is.
Frango.is.confringo.is.perfringo.is.
Tango.is.contingo.is.attingo.is.
Pango is.impingo.is.compingo.gis.
Cano.is.accino.is.concino.is.præcino.is.
Salio.is.aſſilio.is.reſilio.is.deſilio.is.

De mutantibus.au.in.e.o uel.u.

Plaudo.is.complodo.is.explodo.is.
Claudo.is.concludo.is.diſcludo.is.
Fraudo fraudas fraudaui.defrudo.as.

De mutantibus.a.in.u.

Quatio.is.concutio.is.diſcutio.is.
Salto.as.reſulto.as.aſſulto.as.inſulto.as.
Calco.as.conculco.as.proculco.as.
Scalpo.is.exculpo.is.inſculpo.is.
Capio.is.cœpi.occupo.as.occupaui.

De mutantibus.e.in.i.

Teneo.es.contineo.es.pertineo.es.
Sedeo.es.aſſideo.es.conſideo.es.
Rego.is.arrigo.is.dirigo.is.erigo.is.
Lego.is.colligo.is.diligo.is.intelligo.gis.
Emo.is.adimo.is.eximo.is.perimo.is.
Premo.is.preſſi.apprimo.is.comprimo.is.

De mutantibus.u.in.e.

Iuro iuras.deiero deieras.peiero peieras.

De quibuſdam aliis uerborum conſiderationibus.

Si in prima uerbi poſitione fuerit.a.etiam ſi in præterito mutetur:ſemper manet in ſupinis.ut do das dedi datum.ſto ſtas ſteti ſtatum.pario paris.peperi partum.tango tangis tetigi tactum.fallo fallis fefelli falſum.frango frangis fregi fractũ.facio facis feci factum.Iacio iecis ieci iactum.Cado cadis cecidi caſum.

Si in compoſitione uerbi.a.mutatur in.i.aliquando in præterito manet.e.ſimplicis &.a.in ſupinis ut frango frangis fregi fractum.infringo infringis infregi infractum.Pango pangis pepigi pactum.Impingo impingis impegi impactũ.Ago is.egi actum.Adigo.is.adegi adactum.

Quãq3 a ꝟtis i.e. vt iacio.iactũ.ↄiicio cõiectũ,ꝓiicio ꝓiectũ.facio.ctũ.cõficio.ectũ,ꝑficio.fectũ.rapio. ptũ. corripio· eptũ.diripio.eptũ.capio.ptũ.cõcipio.eptũ.cano cãtũ.cõcino.cẽtũ.accino accẽtũ.fateor faſſũ.ꝓfiteor ꝓfeſſũ.ↄfiteor cõfeſſum. Sũt ꝟba q̃ i cõpoſitiõe.alia ↄſideratio eſt q̃d q̃dã ꝟba ſũt q̃ cõpoſita mutãt ↄiugationẽ ſui ſimplicis: ſʒ d̃ hoc i ꝑncipio capitis q̃d ẽ de ꝑteritis dictũ ẽ. Sũt q̃ mutãt genꝰ.alia ↄſideratio ẽ q̃d q̃dã ſũt ꝟba q̃ cõpoſita mutãt genꝰ ſui ſimplicis.⁊ ponit exẽpla de cõpoſitis ab eo.is.⁊ facio.is. Sũt q̃ repiunt. alia cõſideratio ẽ ꝙ ſunt q̃dã ꝟba q̃ tantũ in compoſitione reperiũtur. vt apello appellas. compello, as.quae a pello pellas.cõponũtur:q̃d verbum nõ eſt in vſu.⁊ eodẽ modo de reliq̃s ꝟbis q̃ hic explicantur.

Aliquando.a.ſupini uerbi ſimplicis uertitur in.e.ut Facio.is.feci factũ.Conficio.is.confeci.fectum. Iacio.is ieci.iactũ.Coniicio. is. coniectum. Capio.is.cepi.captum.Cõcipio.is.concepi.ceptum Rapio.is.pui.raptũ.Corripio.is.ipui. correptũ. Cano.is.cecini cantũ.Occino.is.occinui. entũ.

Sunt uerba quæ in compoſitione mutant coniugationem ut do das dedi.reddo.is.reddidi.addo addis addidi.Cubo cubas cubui.accumbo accumbis accubui.procumbo procumbis procubui.Facio.is.feci.amplifico.as.amplificaui. Sapio.is.ſapere.reſipio.is.reſipire.

Sunt etiam uerba quæ mutãt genus in compoſitione.ut eo is.quod eſt neutrum.prætereo.is.adeo.is.& fere omnia compoſita ab illo quæ ſunt actiua.Præterea facio.is.quod non habet facior faceris perficio perficis habet perficior perficeris. Mutat etiam genus in compoſitione uerſificor uerſificaris quod eſt deponens.

Sunt etiam quæ reperiuntur tantũ in compoſitiõe. ut pello pellas.appello.as.cõpello.as.Clino.as.iclino.as.reclino.as.declino.as.Cuſo.as.accuſo as.recuſo.as.incuſo.as.Sipo ſipas.diſſipo.as. Frigero.eras.refrigero.eras. Fragor.aris. refragor aris.ſuffragor.aris.Pleo ples. impleo iples. compleo.es.depleo.es.Leo les.deleo. deles. releo reles.Spicio.is.deſpicio.icis. cõſpicio. icis. reſpicio reſpicis.Licio licis.elicio elicis.pellicio pellicis.allicio allicis.illico illicis. Fendo.dis.offendo.dis. defendo defendis.Pedio pedis.impedio.is.compedio.is.præpedio.is.

¶ Liber tertius qui eſt de erotematis hoc eſt de interrogatiõibus quibus pueri de omnibus grammaticæ partibus interrogandi ſunt.

De erotematis grãmaticæ. Cap.i.

Hic mihi quam artem profiteris? Grammaticam.

Quid eſt grammatica? Scientia recte loquẽdi recteq3 ſcribẽdi ex doctiſſimorũ uirorũ uſu atq3 autoritate collecta.

Hic mihi quã artẽ ꝓfiteris? Poſteaq̃ libris ſuperioribus inſtituti ſunt a nobis pueri in declinatiõe nõis ⁊ ꝟbi:in q̃ velut in q̃buſdã cardinibus tota ꝓpe res literaria ꝟſat: iã paulatim quaſi manu ducendi ſunt per omnes artis grammaticę ꝑtes vt a ꝑceptoribus interrogati ſciant reſpõdere:quid de quaq3 re ſentiãt. Nã ⁊ hoc cõtra dialogorũ rationẽ fecimꝰ:in q̃bus rerũ de q̃bus diſputatur minꝰ eruditi doctiores interrogare ↄſuerũt illiſq3 aſſentiunt: nos ꝟo ꝑceptorẽ inducimꝰ ꝑcõtãtẽ q̃d de interrogatis diſcipulꝰ ſentiat. Tũ q2 illud ipſum Quintil.oratoriarũ inſtitutionũ li.j.iubet ꝑceptores facere:vt crebro pueros interrogẽt iis de rebꝰ:crebraſq3 ab illis opas exigãt Tũ q2 in hac re lõge difficilius eſt interrogare q̃ rñdere Tũ etiã q2 ꝑuectiores iã aliquãto diſcipulos interrogamus.Dicit igit̃ preceptor diſcipulũ interrogãs.quã artẽ ꝓfiteris.i.diſcis. Nã ſi ad ꝑceptorẽ referas: ꝓfiteri ẽ docere.ſi ad diſcipulũ:eſt diſcere. Cui diſcipulus reſpõdet.grãmaticã.ſubaudi ꝓfiteor. Et eadẽ ratiõe ſunt interrogata ⁊ reſpõſa q̃ ſequunt. Quid eſt grammatica? Queſtio an aliq̃ res ſit:quẽadmodũ inq̃t Ariſtoteles: reliquas oẽs q̃ſtiões ꝑcedere debet ſeq̃ns ꝟo eſſe debet q̃d res eſt. Sed q2 nemo eſt vt Quint.de rhetorice ait: adeo nõ ab eruditione modo ſed ab oĩ ſenſu remotus: vt fabricãdi ⁊ texẽdi ⁊ e luto vaſa fingẽdi artẽ putet: grãmaticẽ vero exiſtimet ſine arte venire poſſe. Reliqua eſt illa q̃ſtio q̃d ſit grãmatica. q̃ quia de ſubſtantia grãmatices inquirit:diffinitione mõſtrandũ eſt q̃d q̃ritur. grãmatica eſt ſcientia recte loquendi.⁊ q2 vt Quint.ait ſcribendi ratio cũ loquẽdo coniuncta eſt:vt rem magis explicaret:ſubiunxit recteq3 ſcribendi. Ex doctiſſimorũ virorꝫ vſu.hoc adiecimus ad illorꝫ temeritatem coarguendã qui putant in hoc aliud eſſe artẽ: aliud vſum cõſuetudinẽq3.Dicũt.n.aliq̃d ex arte poſſe dici: quod vſus reformidet. atq3 e diuerſo aliq̃d ex vſu poſſe dici: q̃d ars repudiet:nõ enim vt Quintilianus ait:cum primũ fingerent hoĩes analogia miſſa coelo formã loquendi dedit:ſed inuẽta eſt poſtq̃ loquebãtur ⁊ notatum in ſermõe quid quoquo modo caderet.itaq3 nõ rõne nititur:ſed exẽplo. An ꝓpterea hõ facit in gtõ hominis: q2 nos ita dicere ars docuit:an potius hoc in artẽ reductũ eſt:ꝙ vſus freq̃ẽtior doctiſſimorꝫ in ſermõe latino virorꝫ hoc habet. Nã quo tpe Ennius poeta dixit:vulturis in ſiluis miſerꝫ mandebat homonẽ:ne quis putet ex arte fuiſſe dictũ:tã vſus fuit illius ſaeculo dicere homo homonis:q̃ nr̃o hõ hoĩs:ſed quẽadmodũ diximꝰ alio loco:priſcus ille vſus ab eruditiori ſaeculo eſt exploſus vt vel ide hoĩes intelligãt totã hãc rõnẽ vſu cõſtare quẽ penes arbitriũ vis eſt ⁊ norma loq̃ndi. Sed de quo vſu intelligamus ſubiũgit.doctiſſimorꝫ virorꝫ.nã indoctorꝫ potius abuſus q̃ vſus appellãdus eſt. Atq3 vt pulchre Quinti.ait: cõſuetudo nõ ex eo accipiẽda eſt ꝙ plures faciũt:nã haec rõ piculoſa eſſet nõ mõ in ſermõe.verũ etiã in vita hũana ſʒ ex eo q̃d optimꝰ atq3 ſapiẽtiſſimus q̃ſq3 exeq̃t. vt ſit ↄſuetudo ſermõis eruditorꝫ: quẽadmodũ viuendi cõſenſus bonorꝫ. Sed dicet q̃ſpiã:ſi res lr̃aria vſu cõſtat:q̃d mihi ars cõferet? Hoc loco repetendũ nobis eſt:q̃d ſcripſimus in principio illius artis:in q̃ ſermonẽ Hiſpanũ ſub regulas atq3 ꝑcepta cõtraximꝰ, artẽ licet ſit collecta ex vſu doctiſſimorũ virorꝫ:ꝓhiberetũ apud hoĩes ꝓbati vſus impitos ne abuſus irrepere poſſit: vt latinũ ſermonem corrũpat. Nã quia vſus loq̃ndi mlto indiget tpe:neq3 facile niſi ab iis q̃ ſunt in tenera etate cõparari põt.excogitata eſt ars que nõ modo ſit vtilis latinae linguae impitis verũetiã peritis.impitis inq̃ vt ꝑ ea ipſa ꝑcepta in vſum illũ facilius deducant.peritis ꝟo:vt ea q̃ ſunt ꝓpe infinita ⁊ ſparſim ex lõgo vſu didicerũt: ſub paucis regulis atq3 praeceptis complectantur.

Vnde dicitur grammatica? Sequens queſtio eſt vnde dicitur grammatica: hęc queſtio cum ad omnes qui aliqua de re diſputant pertinere poſſit vt inquirant vnde id dicatur de quo diſputant: tum maxime ad grammaticum: cuiꝰ officium eſt demonſtrare vnde cuiuſqꝫ dictionis origo ſit: ſi modo aliunde dicatur. A grammatis graece reſpondet: qđ eſt a litteris latine. vt ſit grammatica ſciencia vel ars litteralia. non vt indocti dicebant a gramma littera ⁊ tica ſciẽtia: grammaticam eſſe dictam. nam in grammatica non plus addit. q̃ꝫ vt Cicero ait in topicis. timus infinitimus ⁊ legitimus aut enſis in Hiſpalẽſ. Cordubẽſ. Italicenſis. neqꝫ enim in illis dictionibus timus ⁊ enſis aliud ſunt q̃ꝫ productiones nominum deriuatiuoꝝ a fine. lege. Hiſpali. Corduba. Italica. Sed homines graecarum litterarum ignari occaſionem errandi habuerunt ex eo qđ inueniebant pro grammatica interpretatum in latinuꝫ ſermonẽ: ſciencia vel ars literaria: pro dialectica ſciẽcia vel ars diſputatiua. pro rhetorica ſcientia vel ars oratoria. Nam ſcientiarum nomina que ſunt gręca plerumqꝫ a latinis in hunc modum verti conſueuerunt. vt politice reſpublica. oeconomice res familiaris. Georgice res ruſtica: ⁊ eodẽ modo grãmatice res literaria. Quotuplex eſt grãmatica? Quaſi velit dicere grãmatica in genere accepta in quot partes diuiditur. huic queſtioni reſpondet ex Quintiliani autoritate: qui oratoriarũ inſtitutionum libro primo his verbis inquit. Et finitae quidem ſunt partes duae quas haec profeſſio pollicetur. id eſt ratio loquendi. ⁊ enarratio autorum. quarũ illã methodicem: hanc hiſtoricem vocant. Idem quoqꝫ Diomedes grammaticus ſentit alijs tamen verbis dicens. Grãmaticae partes ſunt duae: altera que vocatur exegetice: altera hiſtorice. nam tota grãmatica conſiſtit precipue intellectu poetarũ ſcriptoꝝ ⁊ hiſtoriarũ prompta expoſitione: ⁊ recte loquẽdi ſcientia. Quã ergo grãmatices partem Quintilianus vocat hiſtoricẽ. i. narratiuã: qm̃ hiſtoreo graece interpretatur narro: hanc eandem Diomedes exegeticem nominat: que aeque narratiua interpretatur. Quam rurſus Quin. methodicem appellat. i. doctrinalẽ qm̃ methodus doctrina interpretatur: eam ipſam Diomedes vocat hiſtoricem. i. diffinitiuam: quia horizo graece eſt latine definito ſiue termino Ergo recte dixit hiſtoricẽ ſiue exegeticẽ verſari in enarrandis exponendiſqꝫ autoribus ad quoꝝ imitationẽ poſt artis precepta ſe debent pueri cõponere. Methodicẽ vero ſiue horiſticem verſari circa eadẽ ipſa artis precepta: q̃ vt diximus ex optimo autoꝝ vſu collecta ſunt. Quot ſunt partes ꝓceptiuae grãmaticae. Omiſſa altera grãmatices parte: quã diximus hiſtoricẽ ſiue exegeticẽ: q̃ non eſt huius conſiderationis. rurſus interrogat quot ſunt partes methodices ſiue horiſtices: hoc eſt preceptiuae grammaticae. ⁊ reſpondet eſſe quatuor illius partes. quae vero illae ſint: ⁊ q̃ cuiqꝫ ſubiecta materies: enumerat. Nõ orthographia diſputat de lr̃a. ꝓſodia de ſyllaba. etymologia de dictione. ſyntaxis de partium ſiue dictionũ inter ſe conſtructione. Ex quo Ioannis Paſtranae cõuincitur erratũ atqꝫ artis dialecticae ignorãtia: qui in principio illius operis ꝙ in perniciẽ ſermonis latini caſſo labore cõpoſuit: ſcripſit partes orationis eſſe quatuor quas nos partes grãmatices eſſe diximus lr̃am. ſyllabã. dictionẽ. orationẽ. Aliud enĩ eſt grãmatica. aliud oratio. illius partes ſunt cõſiderare de lr̃is. qđ eſt minimũ in oratione. aut de ſyllabis: q̃ lr̃is cõſtãt. aut de dictiõibus q̃ ſyllabis cõficiũtur. aut de oratione: q̃ ex dictiõibus cõſtruit̃. huius vero partes ſunt in quas oratio ipſa diuiditur: queadmodũ aliud eſt rhetorica. aliud eſt orõ qđ eſt opus rhetorices. nã partes rhetoricae ſunt inuẽtio. diſpoſitio. elocutio. mẽoria. ꝓnũciatio. Orõnis vero. exordiũ. narratio. partitio. confirmatio. ꝯfutatio. cõcluſio. queadmodũ enim nulla eſt pars orationis rhetoricę in qua nõ ſit inuẽtio. diſpoſitio. elocutio. memoria. ꝓnũciatio. eadẽ quoqꝫ ratione nulla eſt pars orationis grãmaticae: in qua nõ cõſideremus q̄bus lr̃is ſcribẽda ſit: quo accẽtu quaeqꝫ ſyllaba enũcianda quid dictio ſignificet. ⁊ q̃ habeat accidentia. ⁊ qua ratione in conſtructiõe orationis veniat. Nõ recte igit̃ Paſtrana cõfudit partes orationis cũ partibus grãmatices. Queadmodũ enĩ dialectici definiũt: ⁊ vſurpat̃ a Cice. in. ij. li. de finibus bonoꝝ ⁊ maloꝝ: vitioſum eſt in diuidẽdo partem in genere numerare. qđ hic noſter facit. qui lr̃am q̃ pars ſyllabae eſt: ⁊ ſyllabã q̃ pars dictionis ⁊ dictionẽ q̃ pars orationis ſub vno genere hoc eſt oratione ex aequo diuidit: quod eſt vt Ciceronis verbis vtar: non partiri ſed frangere non aliter q̃ꝫ ſi quis animalis corpus diuidat in caput. oculũ ⁊ pupulã. cũ pupula pars oculi ſit. oculus capitis. caput vero totius corporis.

Vnde dicitur grammatica? A grammatis: hoc eſt a literis: quaſi ſcientia literalia.

Quotuplex eſt grammatica? Quintiliano autore duplex. Hiſtorice: quæ in enarrandis autoribus uerſatur: ad imitationem propoſita. Et methodice: quæ artis præcepta continet.

Quot ſunt partes præceptiuæ grammaticæ? Quatuor Orthographia: cui reſpondet litera. Proſodia: cui reſpõdet ſyllaba. Etymologia: cui reſpõdet dictio. Syntaxis: cui reſpõdet partium orationis conſtructio.

De erotematis Orthographiæ. Cap. ii.

QVid eſt orthographia? Scientia docẽs quibus literis quæqꝫ dictio ſcribenda ſit.

Vnde dicitur orthographia? Ab orthos quod eſt rectum. & grapho ſcribo: quaſi ſcientia recte ſcribendi.

DE erotematis orthographiae. Totum artis grãmaticae negociũ Quin. autore in duobus maxime cõſiſtit. in recte loquendi recteqꝫ ſcribẽdi rõne. Recte loquendi regulas continet proſodia. etymologia. ſintaxis. Recte ſcribẽdi vero ea quã graeci orthographiã vocãt: ⁊ a qua potiſſimũ tota grãmatica nomẽ aſſumpſit. Querit igit̃ i primis. quid eſt orthographia. Cui r̃ndet. Sciẽtia docẽs quibus literis quaeqꝫ dictio ſcribẽda ſit. Breuiꝰ ⁊ fortaſſe melius dixiſſet ſcientia recte ſcribendi. Cuius ratio vt inquit Fabius non in hoc poſita eſt vt nouerimus quibus quaeqꝫ ſyllaba literis conſtet: ſed tota eius artis ſubtilitas verſatur circa rectã ſcriptionẽ dictionũ graecaꝝ: atqꝫ etiam latinarum quae non ſunt in vſu frequenti. ⁊ quae diphthongo quae vocalibus aſpiratis aut conſonantibus. quae per ypſilon ſcribantur. nam ſi Ariſtotele autore virtus ⁊ ars circa difficile verſantur: hic labor hic tota difficultas orthographiae verſatur. Quae ⁊ ſi conſuetudini ſeruit. ideoqꝫ ſaepe mutata eſt. quemadmodum ait Quintilianus. illã tamen ſcribendi rationẽ ſequemur. in quã doctiſſimus quiſqꝫ conſentit. Atqꝫ vbi illi inter ſe varij ſunt. in qđ plures illoꝝ cõueniũt. Rurſus q̃rit vnde d̃r orthographia: ⁊ q̃ graeca dictio atqꝫ compoſita eſt. reſpondet ꝙ ab orthos qđ interpretatur rectũ ⁊ grapho qđ eſt ſcribo cõponit̃. vt ſit qđ ipſa orthographiae diffinitio explicat ſcientia recte ſcribendi.

Quid eſt lr̃a? Qr̃ vt dixim⁹ orthographia circa lr̃as q̃ſi circa ſubiectã materiã v̄ſat. iter̃ q̃rit: qd eſt lr̃a: memineris aũt lr̃as ab elemẽtis autore Priſ. diſtare: q̄ lr̃ę ſunt duct⁹ ſiue characteres q ſcribunt. Elemẽta v̄o ſunt p̄nũciatiões ipſae q̃ ſcribunt. cõfundũt tñ autores hãc differẽtiã alter̃ p̄ altero accipiẽtes. Rn̄det v̄o ex diffinitiõe Pri. dicẽs. lr̃a eſt vox idiuidua: q̃ ſcribi põt. hic lr̃am p̄ elemẽto accipit. ſ; qr̃ vt ĩngt fabi⁹. ſic qdq; ſcribẽdũ eſt quẽadmodũ ſonat: qr̃ hic eſt vſus lr̃ar̃ vt cuſtodiãt voces: ⁊ veluti depoſitũ legẽtib⁹ reddãt. q̄ de lr̃a p̄lata dixim⁹ de ſcripta quoq; eſt intelligẽdũ.

Quid eſt littera? Vox quæ ſcribi poteſt indiuidua. Vnde dicitur littera? a lituris quod antiqui tabulis ceratis ſcribere ſolebant & poſtea delere.

Quot ſunt lr̃æ in uſu apud latinos? Duæ & uiginti & .h. quæ non eſt litera ſed aſpirationis nota.

Quot ſunt genera litterarum? Duo. quędam enim ſunt uocales. quædam uero conſonantes.

Quid eſt uocalis? Litera quę per ſe & pura pronunciari poteſt. Vnde & uocalis dicitur: quod per ſe ipſam uocem habeat.

Quot ſunt uocales? Sex. a. e. i. o. u. y. pſilon.

Quid eſt cõſonãs? Littera quæ niſi feriat uocalem pronunciari non poteſt: unde & conſonans dicitur: quod cum uocalibus ſonet.

Quot ſunt cõſonãtes? Sedecim reliquæ a uocalib⁹.

Quot ſunt ſpecies conſonantium? Duæ. quædam enim ſunt mutæ & quædam ſemiuocales.

Quot ſunt mutę? Nouem. b. c. d. f. g. k. p. q. t.

recte igit Priſc. definiuit. lr̃a eſt vox q̃ ſcribi põt indiuidua. Si eñ ſcribi nõ poteſt q̃les ſunt volucrũ voces: ⁊ mugitus boũ ⁊ gemitus hoĩum: q̃s Priſ. illiteratas vocat: illa nõ recte appellabit lr̃a. Indiuidua aũt ſubiecit: qr̃ vt alia diffinitione Priſc. oñdit. lr̃a eſt minima pars vocis cõpoſitę: minimũ aũt eſt qd̃ ampli⁹ diuidi nõ poteſt cui⁹modi eſt lr̃a. Ex quo infert. pſi. lr̃a; apd̃ grecos ⁊. x. apud grecos ⁊ latinos nõ eſſe lr̃as: qñqdẽ altera in ps. altera in. cs. vel. gs. diuidit. ſ; poti⁹ dicẽdũ eſt vtrãq; figurã binar̃ lr̃ar̃ eſſe cõpẽdiũ. Cur̃ d̃r lr̃a? Rn̄det ex Priſci. v̄bis lr̃am dici a lituris. V̄ba Priſc. ſunt. d̃r aũt lr̃a q̃ſi legitera: eo qd̃ legendi iter praebeat. vel a lituris vt quibuſdã placet: quod plaerũq; antiqui in ceratis tabulis ſcribere ſolebant: ⁊ poſtea delere. Ideo autẽ ex hac ratione. t. geminauit: qr̃ litura primã ſyllabã breuiat: q̃ in lr̃a lõga eſt. ergo hic de lr̃a ſcriptili rn̄det. Quot ſunt lr̃ę in vſu: hic quoq; de nũero lr̃ar̃ q̃ ſcribunt inquirit. Neq; enim recte duo ⁊ viginti reſpõdiſſet cum apud latinos ſex ⁊ viginti ſint p̄nũciatiões lr̃arum diſtinctę: ⁊ totidẽ cõſequẽter debeãt eſſe lr̃ę quẽadmodu; paulopoſt dicem⁹: ⁊ exacti⁹ diſputatũ eſt in repetitione: quã de lr̃is habuimus: ⁊ in ope illo q̄ de ſermonis Hiſpani grãmatica fecimus: q̄bus in locis d̃ductũ eſt octo eſſe vocales apud latinos. ⁊ duo de viginti conſonãtes. Ergo figurae lr̃arũ q̃ ſcribũtur: duae ſunt ⁊ viginti. ⁊. h. q̃ ⁊ ſi quãtũ ad figurã lr̃a ſit: atq; in ordine lr̃ar̃ ponatur: non eſt elementũ. qr̃ non ſonũ: ſed tñ ſpm̃ ſiue flatũ habet: vnde ⁊ illã flatilẽ plures dixerũt. q̃ cũ additur lr̃is. c. p. t. quodãmodo ſonũ illar̃ alterare videt: ⁊ aliud genus lr̃ar̃ efficere. qd̃ qr̃ in vocalibus ⁊. r. lr̃a nõ apparet: graeci. c. p. t. aſpiratis diuerſos characteres dederũt. r. vero nõ dederũt. qr̃ aſpiratio illi nõ cohaeret: ſed potius vocali q̃ ſeqtur. vocalibus v̄o qr̃ in illis nõ eminet atq; ideo graeci vocalibus aſpiratis apices aſpirationẽ deſignãtes imponũt. Quot ſunt gn̄a literar̃. ac ſi dicat lr̃ae in quot partes ſiue ſp̄es diuidũtur vt lr̃a ſit genus: ⁊ querat de eius partibus ſiue ſpeciebus vt dicũt dialectici: qd̃ tñ Cice. dicere reformidat. Rn̄detq; duo eſſe gn̄a. alterũ vocaliũ alterũ cõſonantiũ. Quęrit inde quid eſt vocalis? Rn̄det vero ⁊ quid ſit ⁊ vnde dicat. Eſt eni; vocalis lr̃a que p̄ ſe ⁊ pura. i. nulli alteri lr̃ae admixta pronũciari põt. vt cũ dico. a. ſic ſonat pura ⁊ impmixta: vt a nulla vndiq; alia litera feriat. Ex qua diffinitiõe originẽ vocalis oſtẽdit dicẽs qd̃ vocalis ex eo d̃r q̄ p̄ ſeipſam vocẽ habeat. Poſtea de nũero vocaliũ inquirit dicẽs. quot ſunt vocales? Rn̄det aũt eſſe ſex. a. e. i. o. u. y. pſilõ. Ex quo facile apparet queſtionẽ hãc de vocalibus eſſe q̃ ſcribunt. nã que a tẽpeſtatis noſtrae hoibus enũciant quinq; ſunt tm̃. que vero ab antiquioribus octo. a. e. i. o. u. y. pſilõ. ⁊ duę alię vocales altera q̃ ſonat inter. e. i. altera inter. i. u. quẽadmodũ in repetitiõe ſupius memorata ſatis copioſe deduxim⁹. Illud tñ interim nõ eſt diſſimulãdũ vocales illas oẽs in eadẽ gutturis pte formari ſed oris labiorũq; diſtorſionẽ facere illar̃ diuerſitatẽ vt ex eo vel facile intelligi poſſit cũ innumerae ſint oris labiorũq; figurae infinitas quoq; eſſe poſſe vocales nedũ octo illas q̃s ſupra memorauim⁹. differẽtias tñ illarũ nõ ſentiri. Nã quẽadmodũ in arcu coeleſti q̄ vt Uerg. ait mille trahit varios aduerſo ſole colores: oculi nõ pcipiunt niſi tres tm̃. ⁊ in quo vt Oui. ait nitẽat cũ mille colores: trãſitus ipſe tñ ſpectãtia lumina fallit vſq; adeo q̄ tãgit idẽ eſt: tñ vltima diſtãt. eodẽ mõ cũ aures nr̃e tm̃ vocales quinq; ſentiãt: rõ tñ intelligit tot eſſe quot poſſunt eſſe oris diuerſitates. nã ⁊ mathematici dicũt q̄titatẽ ↄtinuã nõ hr̃e finẽ in diuidẽdo. Quid eſt ↄſonãs? ⁊ rn̄det eẽ lr̃am q̃ p̄ ſe nõ põt enũciari: niſi vocalẽ feriat. vt ſi velis p̄nũciare. b. nõ poſſis efficere niſi vocalẽ ſequentẽ aut p̄cedẽtẽ feriat: ⁊ poteſt p̄ ſequẽtẽ media altera ↄſonãte ferire. Ex hac cõſonãtis diffinitiõe infert originẽ vñ d̃r: qr̃ ab eo qd̃ cũ vocalibus ſonet. Quot ſunt ↄſonãtes: qr̃ de nũero q̃ſiuit: rn̄det eſſe ſedeci reliq̃s a ſex vocalib⁹. cũ tñ ſint aliquãto plures quẽadmodũ e veſtigio deducem⁹. Quot ſunt ſp̄es cõſonãtiũ: q̃rit adhuc an ↄſonãs q̃ erat lr̃ae ſp̄es: poſſit in ptes diuidi. ⁊ dicit eſſe duas adhuc cõſonãtiũ ſp̄es: alterã mutar̃. alterã ſemiuocaliũ. Sed cũ dixit nouẽ eſſe mutas: ⁊ ſeptẽ ſemiuocales manifeſtũ eſt de ſimplicib⁹ lr̃ar̃ figuris rn̄diſſe. nã p̄nũciationes vt dixim⁹ duo de vigiti ſunt: duodeci mutarũ ⁊ ſex ſemiuocaliũ: q̄ ſic p̄bari põt. ait Pli. li. na. hiſt. vij. latinos habere vim oim̃ lr̃ar̃ q̃s greci hñt. nã dictiões grecas cũ lr̃atura in latinũ ſermonẽ trãſferre placuit. Illi nãq; nouẽ hñt mutas in triplici differentia poſitas. p. c. t. ſubtiles. ph. ch. th. craſſas. b. g. d. medias. quar̃ ſubtiles ⁊ medias hñt latini. hñt quoq; ⁊ ſpiſſas ſed tm̃ in dictioib⁹ graecis. vt phia. chor⁹. thalam⁹. q̃s qr̃ figuras nõ habemus p̄ ſubtiles aſpiratiõe addita rep̄ſentamus cũ diuerſae oino ſint ab illis. multoq; magis in p̄nũciatiõe diſtẽt quã ab illis q̃s dixim⁹ eſſe medias. Cũ ergo diuerſitas lr̃ar̃ nõ in figuris ſed in p̄nũciatiõe ſit manifeſtũ eſt. ph. ch. th. alterius eẽ gn̄is q̃. p. c. t. cũ nõ aſpirant. hñt p̄terea latini tres mutas q̃s ignorãt greci. f. i. u. cõſonãtes. vt eñ alio in loco p̄bauim⁹ inter. f. ⁊. ph. tãta eſt differẽtia vt iter duas lr̃as eiuſdẽ gn̄is nulla maior eſſe poſſit. f. v̄o mutã eſſe oẽs grãmatici teſtant. a q̃ nõ multũ in p̄nũciatiõe differt. u. cõſonans q̄ antiquiores digama aeolicũ appellabãt. i. cõſonãs quẽ habeat ſonũ fateor me ignorare. nã quẽadmodũ cõpertũ habeo nõ eũ eſſe quẽ Hiſpani p̄ferũt quẽq; ego cõtẽderim nõ aliũde q̃ a poenis Hiſpaniã accepiſſe ita ſuſpicor proxime accedere ad ſonũ. i. vocalis. niſi q̄. i. ſupſi inſidet reliquaſq; vocales frangit. ſed interim reijciamus illã in numerũ mutar̃.

Liber tertius.

Quot ſunt ſemiuocales? Septem.l.m.n.r.ſ.x.z.

Quare dicūtur mutæ? Quia comparatione uocalium & ſemiuocalium nihil prope ſonent.

Quare dicuntur ſemiuocales? Quia in ſonoritate proxime ad uocales accedant.

Quot accidūt literæ? Quinq̨. Nomen. Figura. Poteſtas. Cognatio. Ordo.

Quid eſt nomē in litera? Vocabulū quo una queq̨ appellatur ad aliarum litterarum diſcretionem.

Quid eſt figura in littera? Eius deſcriptio certis lineamentis terminata. puta lōga. breuis. rotūda.

Quid eſt poteſtas in littera? Ipſa litteræ pronunciatio propter quā & figuræ & noīa ſunt inuenta.

Quid eſt cognatio in littera? Quædam affinitas q̄ alia in aliam commutatur aut per interpretationem ut a lida leda. aut per deriuationem. ut a tego toga aut per compoſitionem. ut ab amicꝰ inimicus. aut per declinationem ut a facio feci.

Quid eſt ordo in littera? Ratio demōſtrās quæ præponi: quæ ſubſequi debeat in pronunciatione.

Quotuplex eſt ordo in litteris? Duplex ſcilicet ī uocalibus & in conſonantibus.

Quid eſt ordo in uocalibus? Quod cum in diphthongon coeunt: quędam ſemper præponuntur ut.a.o.y. quædam ſemper poſtponuntur.ut.i.u. quædam aliquando præponūtur: aliquādo poſtponuntur.ut.e.

Colligamuſq3 duodeci eſſe mutas: tres graecoꝝ ꝓprias.ch.ph.th. tres latinoꝝ.f.i.u. cōſonātes. ſex cōes grecis ꝛ latinis.b.c.d.g.p.t nā.k.q.ocioſae ſunt: cū eūdē ſonū habeāt quē hꝫ.c.neq3 figuraꝝ diuerſitas debeat numerū augere lraꝝ. ſex tn̄ eſſe ſemiuocales diximꝰ: cū reliqui oēs grāmatici greci ꝛ latini dixerint eſſe ſeptē. ꝛ quē fecimus rn̄dentem diſcipulū ſeptē quoq3 eſſe dixit. Sed hi oēs de figuris loquunt̄ literaꝝ: nos v̄o de illaꝝ vi poteſtateq3 diſſerimꝰ: cuius rō cōuincit.x.nō eſſe literā: ſ3 vt ſupra memorauimus: duarū literaꝝ cōpēdiū. quarū altera hoc eſt.c.vel.g. ad mutas altera hoc eſt.s. ad ſemiuocales referēda eſt. Quare dr̄ mutae: cui q̄ſtioni rn̄det: mutas ideo dici nō quia illae partes vocis nō ſint: ſed q2 cōparatiōe vocalium ꝛ ſemiuocaliū nihil ꝓpe ſonēt. Qd̄ exēplo Priſcia. oſtēdit ſic. quēadmodū informis dr̄ mulier nō q̄ caret forma: ſ3 q2 eſt male formata. ſic ēt muta dr̄ nō q2 oīno caret voce: ſ3 qd̄ exiguā partē habeat. Immo vero poſſem ego dicere mutas iccirco appellatas ꝙ per ſe nulla rōne poſſint enūciari: cū in ea oris parte formētur: qua nullo modo poſſit vocis eſſe iter: nā.p.b.ph. ore clauſo labriſq3 ꝑſſis effingūtur.t.d.th. lingua inter dentes cōpreſſa priori parte.c.g.ch. ipſius arteriae faucibus clauſis.f. uo ꝛ.u conſonas prioribus dētibus inferiori labro impſſis: niſi qd̄.f. vt Quin. ait per dentiū diſcrimina extrorſū3 efflatur.u. uo ipſū quodāmodo intus attracto.i. vero cōſonās quā habeat vocē iam cōfeſſi ſumus nos ignorare. Cū igit̄ oibus in his locis ea ſit oris figura: vt nulla ratione vox exire poſſit: quia per ſe nō poteſt enūciari niſi vigore dūtaxat vocaliū: merito dr̄ mutae quippe q̄ nullā p ſe vocē habeant. Quare dr̄ ſemiuocales: rn̄det ideo ſic appellatas: ꝙ in ſonoritate ꝓxime ad vocales accedāt. Nā vt ait Priſc. ſic appellate ſunt: q2 plenā vocē non habeāt: vt ſemiuiros appellamus. non qd̄ dimidiā partē habēt viroꝝ. ſed q2 pleni viri non ſunt. Cur aūt magis q̄3 mutae: minus aūt q̄3 vocales ſonēt: ratio eſt q2 in ea oris parte figuraq3 formant̄ in q̄ hoc effici poſſit. Nā ore faucibuſq3 ſemiadapertis lingua ad palatū celūq3 ipſum illiſa ſemiuocales enūciant̄ ꝓpterq̄3.m.q̄ ꝛ ipſa potius inter mutas enumerari deberet: ꝓpterea qd̄ in pronūciatione ad.b. proxime accedat: niſi ꝙ.b. labijs clauſis cū vocali ſequenti erumpit.m. quodāmodo p nares efflatur. Quot accidūt literae? poſteaq̄3 dixit quid eſt lr̄a: atq3 illā in partes diuiſit: q̄rit quot ſunt illius accidētia: reſpōdetq3 eſſe quinq3. Nomē eſt quo vnaqueq3 appellat̄. Figura q̄ deſcribit̄. Poteſtas qua ꝓnūciat̄. Cognatio q̄3 cū alia hꝫ lr̄a. Ordo quo cū alia ſyllabicat̄. Quid eſt nomē in lr̄a. vocabulū inq̄t: quo vnaq̄q3 appellat̄. vt q̄3 greci vocāt alpha. hebrei aleph. poeni alpha. nos ipſiꝰ vocis noīe appellamꝰ.a. magna ꝑfecto vtilitate illoꝝ q̄ ex illis lr̄is icipiūt ſyllabas ꝯiūgere. nā grecis hebreis ꝛ poenis euaneſcūt poteſtates lraꝝ cū in ſyllabicādo illas lōgo circuitu noīm ſuaꝝ appellāt. ex quo fit vt hac vna in re mlto plus latini triduo ꝑficiāt quā illi mēſe. Quid eſt figura in lr̄a? Deſcriptio inq̄t ſiue lineaꝝ ductus certis lineamētis ꝛ characteribus terminata: qd̄ exēplo declarat. vt.l. lōga.i. breuis.o. rotūda. ꝛ cōpoſita ex lōga ꝛ rotūda.b.d.p. ex breuibus.m.n. ꝛ eodē mō de reliq̄s. Illud mō memineris lineamētoꝝ varietatē nō facere diuerſitatē lraꝝ. Quid eſt poteſtas in lr̄a? Ipſa rn̄det lrae ꝓnūciatio. nā quēadmodū lraꝝ diuerſi ductus atq3 tractus nō diuerſificāt lraꝝ: ita ediuerſo ſi vna lrae figura plures ſoni repreſentētur: plures quoq3 lras illā vnā eſſe itelligemus. Quid eſt cognatio in lr̄a? Hāc lre accidētiā Quin. ꝑcepit vt pueri ſciāt. ſcribit enī his v̄bis. quare diſcat puer qd̄ in lr̄is ꝓpriū: qd cōe: q̄ cū quibus cognatio: nec miret̄ cur ex ſcāno fiat ſcabellū. neq3 has mō nouerit mutatiōes quas affert declinatio aut ꝓpoſitio ſed ꝛ q̄ rectis caſibus aetate trāſierūt. Quibus in v̄bis q̄tuor modos mutatiōis lraꝝ in alias litteras tāgit. Deriuationis cū dicit: cur ex ſcanno fiat ſcabellū q2 ꝓpter eā cognationē q̄ eſt.m. cū.b. Declinatiōis. vt cū ſubdit ſecat ſecuit. Praepoſitionis p quā intelligimus cōpoſitionē. q2 ꝓpoſitiones pleruq3 veniūt in cōpoſitionē. vt cū ſubdit cado excido. De interp̄tatiōe ſiluit. tn̄ adiecit aliū modū cognationis cū dicit q̄ rectis caſibꝰ.i. manēte prima noīs poſitione: aetate.i. tpis vetuſtate trāſierūt.i. aliae literae in alias mutatae ſunt. vt valeſij ꝛ fuſij in valerios ꝛ furios.s. mutata i.r. Ergo a lida fit leda.i. mutata eſt in.e. a tego toga.e. mutata eſt in.o. ab amicus inimicus.a mutata eſt in.i. a facio feci.a mutata in.e. ꝓpter eā quā diximus lraꝝ cognationē. cuius cōſideratio: q2 latiſſime patet: ſatis erit in p̄ſentiaꝝ pueros admonuiſſe cognatiōis lraꝝ ne poſtea mirētur cur aliae in alias trāſeāt. Quid eſt ordo in lr̄a? Accidit ꝓterea lrae ordo nō quēadmodū Iſidorus ait qd̄.a. ponit̄ ante.b. ꝛ.b. ante.c. ꝛ.c. ante.d. q̄n̄ ille ordo litteraꝝ eſt q̄ ſcribunt̄: nihilq3 ad grāmaticū ꝑtinet. ſ3 q̄rit de ordine litteraꝝ enūciataꝝ: cū in vnā ſyllabā colligūtur. Ideo rn̄det ordinē in littera eſſe rationē q̄ demōſtrat q̄ ꝓponi q̄ ſubſequi debeat: nō in ſcriptura: ſed in ꝓnūciatione. Sed quia litterae aut ſunt vocales aut conſonātes: q̄rit primo de ordine vocaliū dicēs. Quis eſt ordo in vocalibus: q2 tamen vocales in ſyllabam coire non poſſunt niſi diphthongō: reſpōdet ꝙ cū in diphthongō coeunt quedā ſemp̄ preponūtur. quedā ſemp̄ poſtponūtur. q̄dam aliq̄n̄ ꝓponunt̄ aliq̄n̄ poſtponūtur. Cū enim apud latinos ſex in vſu diphthongi ſint. ae. au. ei. eu. yi. oe. facile colligitur.o.a.y. prepoſitiuas eſſe.i.u. poſtpoſitiuas.e. vero communem. nam in.ei. ꝓponitur in.ae. poſtponitur.

Quid eſt diphthõg° occaſiõe habita ex eo qđ diphthõgi meminit: q̃rit rurſus qđ eſt diphthõg°. Cui rñdet eſt cõglutinatio .i. cõſtricta qdã & ferruminata cõiũctio duarũ vocaliũ: nã tres Quint. autor nunq̃ põt coire in ſermõe greco aut latino: cũ tñ in hiſpano frequẽter coeãt: quẽadmodũ alio loco pbauim°. Qđ ſi qs obiecerit has pticulas q̃ q̃ro .v. e. vecordia .i. qb° priores ſyllabę ternas hñt vocales: dicim° in priorib° illis .u. nõ eẽ vocalẽ ſ3 vocalẽ liqdã: in poſteriorib° vo eẽ cõſonãtẽ. Qđ .n. Hor. in .j. car. dixit nũc mare nũc ſiluę. vbi .u. ex rõne carminis vocalis eſt: dicim° factã eſſe illic ſolutionẽ vt .u. iã nõ ptineat ad diphthõgõ q̃ ſequit̃: ſed per ſeipſam ſyllabã efficiat. Et ſubiũgit deide in eadẽ ſyllaba ſuã vim retinẽtiũ. qđ ſi verũ eſt idq; oẽs grãmatici antiq & iuniores fatent̃ ego nõ video cur tãta iniuria ↄ̃beat fieri vocalib° illis q̃ exterunt̃: vt oĩno illas ſupprimam°. Qđ ſi Quin. & cũ illo oẽs q̃ de orthographia ſcripſerũt: recte dixiſſe putant̃ cũ aiũt ſic ſcribẽdũ eſſe vt pnũciam°. atq; e diuerſo ſic pnũciandũ vt ſcribim°: ego nõ intelligo qđ ad rẽ ptineat diphthõgos ſcribere ſi proferendae nõ ſunt. aut ſi in eadẽ ſyllaba ſuã vim retinẽt: cur ambae illae vocales enũciari non debeãt. qđ vo qdã dicũt illud ſuã vim retinẽtiũ debere intelligi quãtũ ad ſyllabae quãtitatẽ: ridiculũ eſt: cũ vel ex ipſa diphthõgi deriuatiõe facile appareat vtraq; vocalẽ debere enũciari. Dicit̃ eñ diphthõg° vt ſtatim ſubiũgit. a dis grece. qđ eſt bis latine & phthõgus ſonus. q̃ſi duplex ſon°. S3 qđ ego hac de re ſentiã in ſequẽti erotemate declarabo. Quot ſunt diphthõgi: ſex diphthõgi ſunt apud latinos. ae. au. ei. eu. yi. oe: quarũ tres. ei. eu. yi. in dictiõib° tñ grecis reperiunt̃. Reliq̃ tres. ae. au. oe. in grecis pariter & latinis. Sed quẽadmodũ vocales in diphthõgis pronũciari debeãt: ſignificauimus in hũc modũ vt in ae. ei. oe. priores vocales ſupprimãtur id eſt paululũ qdã atq; obſcurũ ſonẽt. quo Oui. j. met. dixit ſupprimit exẽplo vocẽ. ſequẽtes vero vocales plene enũciẽtur: i reliquis vero tribus. au. eu. yi. priores vocales enũciẽtur integre: ſequẽtes vero rapiant̃ .i. raptim pferãtur. vt inter ſupprimere & rapere faciamus differentiã quantũ ad hũc pertinet locũ: qđ ſupprimere ſit minus q̃ rapere quemadmodũ & rapere minus eſt q̃ pnũciare ſiue enũciare ſiue pferre. Qđ vo in .yi. diphthõgõ diximus vtraq; vocalẽ in .i. lõgũ proferri: volebamus ſignificare q̃ cũ .y. ſubtilis ſonus ſit nobis incognitus .i. vo latini oib° notus vtraq; vocalis in ſonũ nobis cognitũ cõfunderet. Quis eſt ordo i cõſonãtibus: hęc q̃ſtio pq̃uã vtilis eſt tũ librarijs: tũ incipiẽtib° primas lr̃as in ſyllabã cõiũgere: tũ deniq; ipſi pnũciatiõi cuius cauſa & libri ſcribunt̃ & lr̃as legimus. Librarijs inq̃ & reliq̃s ſcriptoribus qđ cũ in fine lineaꝝ dictiones lõgiuſculas diuidere neceſſe eſt. neſciũt q̃s cõſonãtes in ſequẽtẽ lineã trãſferãt: q̃s ve relinquãt. in quẽ errorẽ ne auguſtus Caeſar incurreret: cõſueuit lineas cũ dictiõibus finire: ſcribit .n. Trãqll° in vita illi° his vbis. Notaui & in chirographo ei° illa pcipue nõ diuidere vba: nec ab extrema pte verſuum abũdãtes lr̃as in alteꝝ trãſferre: ſ3 ibidẽ ſtatĩ ſubijcit circũducitq;. hoc quoq; obſeruam° hodie fieri ab hebraeis & poenis: qđ Sueton° dicit auguſtũ obſeruaſſe. Prodeſt ẽt pueris illorũq; paedagogis: vt in ſyllabicãdo ſciãt q̃s cõſonãtes pcedẽti vocali q̃s in ſeq̃nti cõiũgere debeãt. Cõfert q̃; ad pnũciationẽ vt in pferẽdo ſciamus q̃ cõſonans cui vocali adhaereat. Qđ plures q̃ tres. ponit primo hui° negotij regulas q̃ſdã gñales: deinde ſubiũgit particulares. Prima igitur regula eſt q̃ in eadẽ ſyllaba nunq̃ põt pcedere vocalẽ pluſq̃ tres cõſonãtes. vt ſcribo. ſtratũ. ſcrobs. nec rurſus põt ſubſeq vocalẽ pluſq̃ totidẽ vt ſtirps. Et q̃ ſi ſequẽs ſyllaba. Scđa regula eſt: q̃ ſi in dictiõe pluriũ ſyllabaꝝ ſequens ſyllaba incipit a vocali: neceſſe eſt pcedentẽ in vocalẽ deſinere: vt deus tuus. rõ aũt huius eſt q: aut inter duas vocales nihil eſt mediũ aut eſt vna cõſonãs. aut duae aut plures: ſi nihil eſt mediũ h3 locũ ſcđa regula. Si fuerit media vna tãtũ cõſonãs: h3 locũ q̃rta regula: q̃ñ illa ſemp ptinet ad vocalẽ ſequẽtẽ pter q̃ in dictiõib° cõpoſitis: vt ſtatĩ diſſerem°. Si vo plures fuerint cõſonãtes: aut ptinẽt ad ſequẽtẽ ſyllabã oẽs: vt ſcript°. reſcribo. aut q̃dã ẽt ptinẽt ad pcedentẽ. vt forte. pſcribo. quo in caſu h3 locũ tertia regula. Sed q̃ñ cõſonãtes ptinẽt ad vocalẽ pcedentẽ: q̃ñ ad ſequentẽ ſtatĩ explicabim°. Dicit tñ regulas ſupiores eſſe veras in dictiõib° ſimplicibus q̃ñ in cõpoſitis cõſonãtes erũt illius vocalis: cuius fuerãt ante cõpoſitionẽ. vt inimicus cõponit̃ ex in & amicus: q̃uis eñ cõſonãs ſit in medio duaꝝ vocaliũ: deberetq; ex rõne regulae ſupioris ad vocalẽ ſequẽtẽ ptinere: ex hac limitatiõe non ptinet niſi ad pcedẽtẽ. Eodẽ mõ ſi fuerint plures cõſonãtes vt reſto. reſcribo. q̃ cõponunt̃ ex ſto & ſcribo cũ hac ppoſitiõe re. manifeſtũ eſt oẽs illas cõſonãtes medias ptinere ad ſeq̃ntes vocales. Quin. li. j. eſt ẽt in diuidẽdis vbis obſeruatio mediã lr̃am cõſonãtẽ priori an ſequẽti adiũgas ſyllabae. Aruſpex eñ q: a ſpectãdo pars ei° poſterior eſt. s. lr̃am tertiae dabimus. abſtemius q: ex abſtinẽtia temeti cõpoſita vox eſt: primae relinq̃tur. Sed videamus q̃ñ in dictiõibus ſimplicibus cõſonãtes mediae ptinẽt ad vocalẽ ſequentẽ. q̃ñ ad pcedẽtẽ. qua de re hm̃õi regulas dabimus. in q̃bus etiã oſtẽdemus q̃ cõſonantes añ q̃s eſſe põt i pncipio & i medio dictionũ. B. põt añ .d. poni. vt bdeliũ. abdera. añ .l. vt blãdus hybla. añ .r. vt breuis. fabrica. añ .s. vt abſyrtus. C. põt poni ante .l. vt clar°. amyclas. añ .m. vt pyracmõ. ante .n. vt cnidos. aracne. ante .t. vt cteſiphõ. doct°. añ .s. h3 ſonũ q̃ nũc p .x. repſentat̃. D. põt poni añ .l. vt abodlas. añ .m. vt admetus. añ .n. vt cidn°. añ .r. vt draco. cedr°. F. põt poni. añ .l. vt flagellũ pflo. añ .r. vt frãgo refrigo. G. põt poni añ .l. vt gladi°. aegle. añ .m. vt agmẽ. añ .n. vt gnau°. ignis. añ .r. vt grat° pigritia. L. añ nullã cõſonãtẽ poni põt. ſ3 ipſa poſtponit̃. b. c. d. f. g. p. t. M. añ nullã cõſonãtẽ poni põt pter q̃ .n. vt mnemoſyne. ãnis. ſomn°. ſolẽnis. cõtemno. p quo impiti huius rõnis. p. interiecta

Quid eſt diphthõgus? Conglutinatio duarum uocalium in eadem ſyllaba ſuam uim retinẽtium. Vnde dicitur diphthongus? A dis quod eſt bis & phthongus ſonus: quaſi duplex ſonus. Quot ſunt diphthongi quibus utũtur latini? Sex. æ ubi ſupprimitur .a. & pfertur .e. ut muſæ. au. ubi profertur .a. & rapitur .u. ut audio. ei. ubi ſupprimitur .e. & profertur .i. ut penthei. eu. ubi profertur .e. & rapitur .u. ut pentheus. yi. ubi utraq; uocalis in .i. lõgum profertur ut harpyia. œ. ubi ſupprimitur .o. & profertur .e. ut pœna. Quid eſt ordo i cõſonãtib°? Quod plures q̃ tres nõ poſſunt pcedere uocalẽ: nec plures q̃ totidẽ ſuccedere. ut ſcrobs. ſtirps. & quod ſi ſequens ſyllaba incipiat a uocali neceſſe eſt precedentẽ in uocalem deſinere. quodq; ſi præcedens ſyllaba in conſonãtem deſinit: neceſſe eſt ſequentem a conſonante incipere. quodq; non eſt neceſſe ſi ſequens ſyllaba a conſonante inceperit: præcedentem quoq; in conſonantẽ deſinere. Quæ regulę ſũt ueræ in dictionibus ſimplicibus nõ tamẽ in compoſitis.

ſcribebant ſompnus.ſolēpnis.cōtempno. N.ante nullā conſonantē ponitur:ſed ipſa poſtponi pōt aliis. P.pōt poni ante.l.vt placeo duplico.añ.n.pneuma.añ.r.vt pratū.capra.ante.s.vt pſalmus ante.t.ptolomeus. Q.ante nullā cōſonantē poni pōt:q2 ipſa ſemp ponit̄ añ.u.liqdā. R.añ.nullā cōſonātē ponit̄:ſed ipſam reliq̄ pcedūt. S.pōt poni añ.b vt aſbeſtos.añ.c.vt ſcribo:aſcra.añ.l.vt ſlatari⁹.ante.m.vt ſmaragd⁹.añ.p.vt ſpaciū,aſpis.añ.q.vt ſqualor.ante.t.vt ſtatus iſte. T.pōt poni ante.l.vt tlepolemus.atlas.añ.m.vt tmol⁹.añ.n.vt gna. X.ante nullā cōſonantē pōt poni.

¶ De erotematis proſodiæ. Cap.iii.

Quid eſt proſodia? Scientia demonſtrās quo accentu q̄q3 dictionis ſyllaba proferat̄.

Vnde dicitur proſodia? A pros quod eſt ad & ode cantus quaſi accētus.hunc latini tum uoculationem:tum tenorem:tū tonum interpretati ſunt.

Quid eſt ſyllaba? Comprehenſio literarum enūciata:quę uno accentu & uno ſpiritu indiſtanter profertur.

Vnde dicitur ſyllaba? A ſyllabin quod eſt comprehendere.

Quot accidunt ſyllabæ? Quatuor.tenor.ſpiritus.tempus & literarum numerus.

Quid eſt tenor in ſyllaba? Modus quo aut eleuatur aut deprimitur.aut eleuatur ſimul & deprimitur

Quot ſunt tenores? Tres. Acutus.Grauis.& circunflexus. Acutus eñ eſt quo ſyllaba eleuatur. Grauis quo ſyllaba deprimitur. Circūflexus.quo ſyllaba partim eleuatur partim deprimitur.

Quid eſt ſpiritus in ſyllaba? Qualitas quædā qua aſpere uel leniter ſyllaba profertur.

Quid eſt tempus in ſyllaba? Duratio uel tractus in quo ſyllaba pronunciatur.

Quotuplex eſt tēpus in ſyllaba? Duplex:quia aut habet unum tempus in quo profertur & dicitur breuis.aut habet duo tempora & dicitur longa.

Quid eſt numerus in ſyllaba? Comprehenſio literarum ſyllabam conſtituentium.

Quot poſſunt eſſe literæ in ſyllaba? Vt multū ſex.ut minimum ūna. Sed tunc proprie non dicitur ſyllaba:cum plures literas non comprehendat.

De proſodiae erotematis. Scd̄m partitionem grāmaticeſ:qua ſuperius vſi ſumus:haec eſt ſecūda pars:in qua querit de proſodia & de ſyllaba hoc eſt materia circa quā proſodia verſatur. Et pncipio q̄rit qd eſt proſodia? Scientia inquit demonſtrās quo accētu q̄q3 dictionis ſyllaba pfeiatur. Nā in vna quaq3 dictione vt paulopoſt dicemus:eſt vna ſyllaba in qua eſt accētus predominans acutus vel circunflexus:reliquę omnes proferuntur accētu graui. Unde dicitur proſodia? Rn̄det:a pros pꝛepoſitione graeca qd̄ eſt ad.& ode odes qd̄ interpretatur cantus:vt ſit verbum ex verbo accentus:quem latini vt autoꝛ eſt Gell.tum voculationē.tū tenoꝛē.tum tonum interpretati ſunt. Nā queadmodū ait Boetius in arte muſica:poetarum carmen inter ſermonē & cantilenā eſt:ac ſi velit dicere q̄ hō cū loquitur:& poeta cū in carmine quoſdam flexus facit:& muſicus cū cantus modulatur:omnes ſuo modo canunt. Igit̄ quia qui loquitur quaſdam in dictionibus attollit voces:quaſdā depꝛimit:quaſdā circūflectit:quodāmō videtur canere.& hmōi modulatio eſt accētus hoc eſt quaſi cantus. Quid eſt ſyllaba? Ad diffinitionē Priſciani addit enunciata & indiſtāter:& tollit qd̄ ille dixit conſequēs. Ait eñ:ſyllaba eſt cōpꝛehenſio litterarū cōſequēs ſub vno accentu:& vno ſpiritu pꝛolata. Cōpꝛehēſio inquit lrāx:nam ſi vna vocalis ſyllabam facit per ſeipſā nō appellabitur pꝛopꝛie ſyllaba cum etymologia & diffinitio ſyllabae non conueniat illi:que eſt ſyllaba eſt compꝛehenſio litterarū.enūciata iquit:quia ſyllabae forma enūciatio eſt.non ſcriptio.& quod Priſcianus addit cōſequens:magna ex parte explicat ſyllabae diffinitionē:quia ſi litterę non ſunt cōſequentes.i.nō poſſint ſyllabicari:non erit ſyllaba pꝛolata ſub vno accētu:& vno ſpiritu:q2 vt diximus q̄libet ſyllaba h3 vnū accentū qui eſt forma illi⁹ ſyllabae.adiecimus autem indiſtanter:quia omnes illę litterę colligendę ſunt ſub vnum vocis ictū. Unde dicitur ſyllaba? Et quia originem habet graecā:dicit q̄ a ſyllabin graece quod eſt compꝛehendere latine:vt ſit quod ipſa diffinitio demonſtrat compꝛehenſio litterarū. Quot accidunt ſyllabę? Quatuoꝛ eſſe reſpondet ſyllabae accidentias:quas enumerat.atq3 iterū de ſingulis illarū querit:& pꝛimo. Quid eſt tenoꝛ in ſyllaba? Diximus ſupꝛa quem accentum grammaticoꝝ vulgus appellat:tum voculationem:tū tenoꝛem.tū tonum:a viris doctis fuiſſe vocatū:& reſpondet eſſe modū ſiue modulationē:quo ſyllaba eleuatur:cū pꝛofertur accētu acuto aut depꝛimitur cū pꝛofertur accentu graui.aut eleuatur & depꝛimitur cū3 pꝛofertur accentu circunflexo.ſimul añt dixit non qd̄ eodem tp̄e eleuatur & depꝛimitur:ſed qd̄ pꝛioꝛ pars duratiōis in ſyllaba eleuatur:poſterioꝛ vero depꝛimitur:& ita fit quaſi quidam flexus a ſurſum deoꝛſum. Quot ſunt tenoꝛes? Cū dixit quid tonus eſſet:querit rurſus de numero partiū illius. Rn̄detq3 eſſe tres & nominatim expꝛimit quid vno quoq3 illoꝝ efficiat̄.ſed q2 hoc negociū ad quinti libꝛi diſpoſitionē pertinet:q̄ hoc loco curſim tetigimus:in illū reijcienda ſunt:vbi copioſius diſputabitur. Quid eſt ſpūs in ſyllaba? Ex quatuoꝛ ſyllabae accidentibus.ſpiritus pertinet ad q̄litatē.tenoꝛ & duratio ad quantitatē continuā.numerus litterarum ad quantitatē diſcretā. Itaq3 reſpōdet ſpiritū eſſe qualitatē qua ſyllaba aſpere vel leniter pfertur. Aſperū enim & lene cōꝑ ſunt differentiae tangibiliū:transferunt̄ tamē ad ſonos qui perueniūt ad aures demulcēdo aut exaſperando ſenſum auditus. Quid eſt tēpus in ſyllaba? Hic de longitudine durationis in ſyllaba querit quemadmodum de tenoꝛe interrogatus de ſyllabae pꝛofunditate querebat:& quia pars maioꝛ quinti lib.eſt de hac re:hic tantum dicit eſſe durationem ſiue tractum.ſiue extenſionem.ſiue poꝛrectionem in qua ſyllaba pꝛonunciatur. Quotuplex eſt tempus in ſyllaba? Quod eſt ſatis puero nondum in re ſcrupuloſa erudito. Reſpondet eſſe duo tempoꝛa.breue & longum.lib.tamen quinto dicturi ſumus.alios iſta exquiſitius diſtinxiſſe in quinq3 tempoꝛum diuerſitates:hoc eſt vnum.vnum & ſemis.duo.duo & ſemis.tria. Quid eſt numerus in ſyllaba? Hic de quantitate ſyllabae diſcreta quaerit hoc eſt quot lr̄is conſtat. Nā queadmodū lr̄a indiuidua eſt.ita ſyllaba in lr̄is diuiditur. Itaq3 reſpōdet ex ſyllabae diffinitiōe eſſe cōpꝛehenſionē certi numeri literarum ex quibus ſyllaba conſtituitur.& rurſus quaerit de numero. Reſpondetq3 eſſe poſſe ſex cū plurimae ſunt vt ſcrobs.ſtirps.poſſunt eſſe vna min⁹ vt trās.pñt eſſe q̄tuoꝛ.vt tran.pñt eſſe tres.vt tra.pñt eſſe duae vt ra.vt minimū pōt eſſe vna.vt.a.ſed vt ſupꝛa memoꝛauimus tunc pꝛopꝛie non dicitur ſyllaba cum neq3 diffinitio neq3 etymologia ſyllabae illi conueniat.

DE erotematis etymologię cap. iiij. Quid ē etymologia. Incipit inq̄rere de tertia grāmatices pte hoc ē ď etymologia: q̄ circa dictiōes ſinglas v̄ſaſ. etymologia p̄cipue q̄rit de origie dictionū: vn̄ ſunt deductę. vt an coelebs dicaſ q2 coeleſtis: eo q̄ȯ onere grauiſſimo vacet: vt vult Sabini⁹. an ab eo vt putauit Modeſt⁹. q2 coelo Saturn⁹ gēitalia abſtulerit hoc noīe appellatū q̄ vxore careat: ſ3 ꝯſiderat ēt de reliq̄s accidētib⁹ ſinglar ptiū ōronis. vt ad dictionū ſubſtātiā ptineat q̄d ſignificēt ⁊ vn̄ dicāſ. reliq̄ v̄o ſunt illar accidētia. Quō aūt etymologia q̄ eſt accidēs dictiōis de-

De erotematis etymologiæ. Cap. iiii.

QVid eſt etymologia? Scientia oſtendens ueram dictionum originem cum reliquis accidentibus.

Vnde dr̄ etymologia? Ab etymō q̄d eſt uerū. & logos ſermo. quaſi ueriloquiū q̄d Cicero reformidans notationē appellat. hæc ab Ariſtotele ſymbolū: a q̄buſdam originatio dicitur.

Quid eſt dictio? Minima pars ōronis cōſtructæ. id eſt in ordine compoſitę.

Dictiōi quot accidūt? Quattuor. Significatio. Etymologia. Figura. Ordo.

Quid eſt ſignificatio in dictione? Illud quo breuiter oſtenditur quid dictio ſignificet.

Quid eſt etymologia? Dixi eſſe ſcientiā qua oñdiſ uera dictionum origo.

Quid eſt figura in dictione? Forma qua dictio ſimplex a cōpoſita diſtinguitur.

Quid eſt ordo in dictiōe? Qualitas qua in oratione alia ſemper p̄ponitur. alia ſemper poſtponiſ alia modo p̄ponitur modo poſtponitur.

Partes ōronis quot ſunt? Octo. Nomē. Pronomē. Verbum. Participium. Prepoſitio. Aduerbium. Interiectio. Coniunctio.

Quot ſunt partes ōronis declinabiles? Quattuor. Nomen. Pronomen. Verbum. Participium.

Quot ſunt partes orationis indeclinabiles? Quattuor. Præpoſitio. Aduerbium. Interiectio. Coniunctio.

mōſtret ſubſtātiā ipam ⁊ accidētia illi⁹. nihil ad grāmaticū ptinet q̄ pinguiori. Minerua res hm̄ōi cōſiderare debet. Vn̄ dr̄ etymologia: ab etymō q̄ȯ ex greco interpſtaſ verū ⁊ logos ſmo q̄ſi ſit latine veriloqū hic locus ex Quin. ſumpt⁹ ē q li. j. inſtitu. orato. ait hic v̄b. etymologia q̄ v̄boꝝ originē inq̄rit: a Cic. dicta ē notatio: q2 nomē ei⁹ apȯ Ariſto. inueniſ ſymbolū: q̄ȯ ē nota: naz v̄bū ex v̄bo ductū. i. veriloqum ipe Cicero q finxit reformidat. ſunt q vim poti⁹ intuitu origiationē vocēt. hec Quin. Quid ē dictio? q2 etymologia circa dictiōes v̄ſaſ: q̄rit q̄d ē dictio. r̄ndetq3 ex Priſ. v̄b in hūc modū diffiniētis. Dictio ē pars minima ōronis ꝯſtructę. i. in ordie ꝯpoſitę. Pars ingt Priſ. q̄ntū ad totū intelligēdū. i. toti⁹ ſenſus itellectū: q2 ſi dictio diuidaſ nō ad totū intelligēdū hec fit diuiſio vt ſi diuidas vires in vi ⁊ res: nihil ptes illę ſignt quātū ad toti⁹ rōnē ptinet: et q̄uēadmodū vna lr̄a ,p̄ſe nō facit ſyllabā cū ſyllaba ,p̄prie ſit ꝯp̄hēſio lr̄aꝝ: ſic nec ſyllaba dictionē cū debeat dictio ꝯſtare ſyllabis. nec dictio ōronē: q̄ debet cōſtare dictiōib⁹ q̄ ſunt ptes ōronis. pōt tn̄ vna lr̄a facere non mō ſyllabā ſ3 dictionē ⁊ ōronē vt ſi dixeris. i. in ſcd̄a impatiui pſona ab hoc v̄bo eo. is. iui. ſ3 nō in q̄ntū ē lr̄a aut ſyllaba aut dictio: ſ3 q̄ten⁹ ōronis h3 vim. Dictiōi q̄t accidūt? Ac ſic dicat dictiōis ſi i gn̄e accepte q̄t ſunt accidētię: r̄ndetq3 eē q̄ttuor q̄s enūerat. ⁊ ruſ⁹ de ſinglis q̄rit ⁊ p̄mo de ſigſiōe q̄ȝ dicit eē illȯ q̄ breuiter oñdiſ q̄d dictio ſignificet. hoc p diffinitionē magis exp̄miſ. ſed q̄ȯ ad grāmaticū ſpectat: ſatis eſt digito velut q̄d q̄q3 dictio ſignificet oñdere. q̄ȝ ptē aſſecuti ſum⁹ i octo codicib⁹: q̄s de vocabuloꝝ ſigſiōe ptim ędidim⁹ ptim ſunt ędēdi. Q̄ugrit rurſus. Quid ē etymologia? Etymologia hic ,p̄p̄e accipiſ ,p illa ſc3 grāmatices pte q̄ oñdit verā dictionū originē ⁊ tūc ps ſiue ſpecies ē ei⁹ etymologię: q̄ȝ ſupra diffiniuim⁹ ad q̄ȝ ptinet ꝯſiderare nō ſolū dictionū originē: ſ3 ⁊ ſigtionē ⁊ alias cuiuſq3 dictiōis accidētias. Quid ē figura? Quāq̄ȝ figura oīb⁹ accidat ōronis partibus p̄cipue de illa differem⁹ in capite erotematū noīꝝ v̄bi: q2 numeroſioꝝ ē illic figurę diſputatio. Quid ē ordo? De ordie q̄ȝ pauca dixim⁹ li. j. nōnihil ēt dicēdū ē in fine hui⁹ tertij cū de ſyntaxi agem⁹. nā tot⁹ liber quart⁹ hac de re ē. Dicit igiſ quaſdā dictiōes ſemp p̄poni. vt nomen v̄bo. adiectiuo ſubſtātiuū. relatiuo ātecedēs. p̄poſitio dictiōi q̄ p caſus declinaſ v̄bū aduerbio. S3 hic ordo nō ,p ſerie ptiū ōronis accipiſ: ſ3 ,p ordine q̄ in diſponēdis clauſulę cuiuſq3 dictiōib⁹ vtimur. nā in ſerie ōronis ſola p̄poſitio ⁊ ꝯiūctio aliq̄ñ p̄poniſ. vt ad. apȯ. ⁊ at aliq̄ȯ poſtponiſ vt ten⁹. v̄ſus. q3. q3. aliq̄ñ p̄poniſ ⁊ poſtponiſ vt ꝯtra. cū. ergo. itaq3. Interiectio ⁊ p̄poni ⁊ poſtponi pōt: q2 idcirco dicta ē interiectio. q2 iterponiſ reliq̄s ptib⁹ ōronis quaꝝ ſeriē pōt abrūpe. Quot ſunt ptes ōronis? Q2 dictio nihil aliȯ ē q̄ȝ ps ōronis. q̄rit de nūero ptiū ōronis ac ſi velit dicere q̄t ſunt gn̄a dictionū. ex q̄bus vt veluti ex q̄buſdā ptib⁹ integralib⁹ ōro ꝯſtruiſ. R̄ndet aūt eē octo q nūer⁹ Ariſtarcho p̄mū placuit. quē deide ſecuti ſunt greci et latini artis grāmaticę ſcriptores. S3 q̄uēadmodū li. j. dixim⁹. greci iterictionē aduerbio ānūerāt. articulū v̄o a ,p̄noie diſtingūt. quē latini. q2 nō agnoſcūt. in ,p̄nomē reiecert. Fuert tn̄ q pauciores ōronis ptes q̄ȝ octo poſuert. fuert etiā3 q plures. nā referēte Quin. Ariſto. ⁊ Theode. v̄ba mō ⁊ noia ⁊ ꝯiūctiōes tradidert. vez q̄ in v̄b ſmōis formā i noib⁹ materiā. in ꝯiūctiōib⁹ aūt coꝝ ꝯplexū indicauert. Dialectici ceteras ōronis ptes a noie ⁊ v̄bo ſyncathegoreumata vocāt. i. ꝯſignificātia: paulatim deide a philoſophis auct⁹ ē nūerus. Stoici nomini v̄bo ⁊ ꝯiūctiōi ,p̄nomē ⁊ vocabulū addidert. articulū ,p̄nomini ānūerātes. poſt adiectę ſunt p̄poſitiōes noib⁹. appellatio deide. ⁊ pticipiū deide mixtū v̄bo. S3 vt dixim⁹ Ariſtarch⁹ octo ptes ōronis poſuit. Nomē. ,p̄nomē. articulū. v̄bū. pticipiū. p̄poſitionē. aduerbiū. ꝯiūctionē. Palemō dicētu⁹ apȯ latios rē octo. Nomē. Pronomē. Verbū. Participiū. P̄poſitionē. Aduerbium. Interiectionē. Cōiūctionē. hūc ſecuti ſunt autores grāmaticę q poſt illū fuere. Hic ē ille Palemō: q interrogat⁹ quo diſtaret gutta ab ſtilla: gutta ingt ſtat: ſtilla cadit. q̄q3 dixit V̄g. de ſe vaticinatū dixiſſe i buc. audiat hec tm̄ vl̄ q venit ecce Palemō: q̄ppe inſtas i grāmatica enodatur⁹ erat q̄ſtiōes: q̄uēadmodū ille iudex arbitrari⁹ fuit inter damętam ⁊ menalcā diſceptātes. Qui vocabulū a noie diſtinxert: nouē faciūt. q rurſus appellationē a vocabl̄o: decē. vt nomē eē tm̄ id q̄ȯ nos ,p̄p̄ū dixim⁹. vt Ceſar. Pōpei⁹ Vocabulū q̄ȯ ſigt rem corporeā viſu tactuq3 manifeſtā: vt aqua. lapis. Appellatio. cui alteꝝ deeſt. vt coelū. aer. vel utrūq3 vt de⁹. vtus. Fuert q adijcerēt aſſeuerationē. vt heu. q̄dā attractionē. i. ꝯtractionē. i. cū aliq̄d p multa trahiſ. vt viritim. alij ifinitū: q̄ȯ q̄dā nomē ifinitū q̄dā v̄bū ifinitū dixert. Sed nos appellationē ⁊ vocabulū ad nomē. aſſeuerationē ad iterictionē. attractionē ad aduerbium. iſinitum ad verbum reduximus. gerundia vero ⁊ ſupina alias ab octo ſuperioribus poſuimus.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

De erotematis nominum. Cap. v.

Muſa quæ pars orationis eſt? Nomen. Quid eſt nomen? Pars orationis declinabilis corpus aut rem proprie communiter ue ſignificans.

Vnde dicitur nomen? Ab onoma gręce: quod latine interpretatur nomen.

Quotuplex eſt nomen? duplex ſubſtantiuum & adiectiuum.

Quod eſt nomen ſubſtantiuum. Quod ſubſtantiam uel quaſi ſubſtantiam ſignificat. ut homo albedo.

Quod eſt nomen adiectiuum. quod adiectum ſubſtantiuo ſignificat in eo aliquod accidens. ut homo bonus.

Muſa igitur quale nomen eſt? Subſtantiuum. ſignificat enim rem per ſe ſubſiſtentem obnoxiamqꝫ occidentibus.

Nomini quot accidunt? Sex. qualitas. ſpecies. genꝰ numerus. figura. caſus cum declinatione.

Quid eſt qualitas in nomine? Accidens per quod proprium nomẽ a communi ſiue appellatiuo diſtinguitur.

De erotematis nominum. Cap. v. Muſa quae pars orationis eſt? Incipit de erotematis nominum diſſerere. et Cum interroganti muſa quae pars orationis eſt? reſpondiſſet nomen: ſubiecit rurſus quid eſt nomen: reſpondetqꝫ iam non tanq̃ rudis in arte. vt. i. libro nomen eſt quod declinatur per caſus ⁊ non ſignificat cum tempore: ſed nomen eſt pars orationis declinabilis corpus aut rem proprie communiterue ſignificans haec eñ diffinitio dialectica eſt conſtans ex genere ⁊ generis differentijs. Declinabilis autem dicit ad differentiam indeclinabilium. Corpꝰ aut rem dixit vt ſub hac diffinitione comprehendat vocabulum ⁊ appellationem. Proprie communiterue ſignificans vt intelligamus nomen non tantum dici de ꝓprio quod faciebant qui vocabulum ⁊ appellationem a nomine diſtinguebant. Corpus autẽ a re diſtinxit ꝓinde ac ſi corpus non ſit res. quemadmodum ⁊ iuriſconſulti diſtingunt actionem in rem ⁊ i perſonã quaſi perſona non ſit res: ſed hi rem accipiunt pro eo qđ quiſqꝫ poſſidet. in diffinitione vero nominis pro re intelligimus omne quod non eſt corpus. naꝫ omnis res aut eſt corporea aut incorporea. res corporea dicitur corpus. res incorporea quia non habet nomen appellatur nomine ſui generis. quod multis in locis fit vt cum ſpecies caret nomine: generis nomen accipiat. Donatus in diffinitione adiecit cum caſu Diomedes. cum caſu ſine tempore vt diſtigueret nomen a verbo ⁊ participio. Priſcianus. paulo obſcurius ſed tamen verbis idem ſignificantibus definiuit. nomen eſt pars orationis quae vnicuiqꝫ ſubiectorum corporum ſeu rerũ communem vel propriam qualitatem diſtribuit. Vnde dicitur nomen? Et reſpondet ducere originem ex graeco. illi enim onoma. atos dicunt a quo detracta o priori fecimus nomen. inis. Priſcianꝰ. mauult a nemeo quod eſt diſtribuo deducere: quod ipſum verbũ in diffinitione nominis expreſſit. vel poteſt dici nomẽ vt ait Seruius ab eo quod res notas efficiat. vt ſi nomen quaſi notamen media ſyllaba vt Diomedes. inquit per ſyncopam ſubtracta. Quotuplex eſt nomen? Inquirit de quadam differentia quae ad nominis diſtinctam cognitionem eſt neceſſaria: reſpondetqꝫ eſſe duplex nomẽ ſubſtãtiuũ ⁊ adiectiuũ: ⁊ ſubiũgit ſubſtãtiuũ eſſe qđ ſubſtãtia vel q̃ſi ſubſtantiã ſig̃t. vt homo. albedo. Adiectiuũ vero eſſe quod adiectum ſubſtantiuo ſig̃t in eo aliquod accidens: atqꝫ ideo adiectiuũ dr̃ ꝙ adijci ſolet nominibus proprijs aut appellatiuis ſubſtantiam ſignificantibus ad manifeſtandam eorum qualitatem aut quantitatẽ quae augeri vel minui ſine ſubſtantiae conſumptione poſſunt vt bonus homo. arbor procerior: albedo intenſa: nigredo remiſſa. Vides quemadmodum puer iam dedignatus eſt reſpondere ex eo quod libro primo didicit? Nomen ſubſtantiuum eſſe quod declinatur per vnum articulum vel duos. adiectiuum vero quod per tres articulos vel per tres diuerſas terminationes. neqꝫ enim propterea eſt nomen ſubſtantiuum vel adiectiuum quia illo vel illo modo declinatur. Nam quia adiectiuum poteſt iungi nominibus ſubſtantiuis quae ſunt aut maſculina: aut foeminina: aut neutra: ideo eſt commune trium generum: declinaturqꝫ vel per tres articulos vel per tres diuerſas terminationes. Muſa igitur quale nomen eſt. Reſpondetqꝫ eſſe ſubſtantiuum. ⁊ ex eo quod ſupra dixerat cauſam reddit cur ſit ſubſtantiuum: quia inquit ſignificat rem per ſe ſubſiſtentem obnoxiamqꝫ accidentibus. vt muſa. docta. pulchra. canora. Nomini quot accidunt? Cum nominis accidentias alij aliter enumerauerint. reſpondet eſſe ſex accidentias ſiue obſeruationes nominis. vt ait Diomedes qui cum Donato numerat inter eas comparationem. ſilet ſpeciem. Priſci. tollit comparationem ⁊ addit ſpeciem quae qualitatem quaſi proprietatem quandam in nominis diffinitionem reiecit. Quid eſt qualitas in nomine? Per qualitatem nominis voluerunt grammatici ſignificare illud per qđ nomen proprium diſtinguitur a communi ſiue appellatiuo. ⁊ rurſus quęrenti quid eſt nomen proprium: reſpondet eſſe quod vni tantum conuenit. i. quo res indiuidua demonſtratur. denominaturqꝫ vt calliope eſt nomen proprium: quia eo deſignamus vnam ex nouem muſis. hoc eſt principem illam ſui chori. Sed eſt aduertendum quatuor eſſe proprij nominis ſpecies. praenomen. nomen. cognomen. agnomen. Praenomen eſt quod praeponitur nomini gentilico. vel differentiae cauſa: quod plures in eadem familia vno nomine vocabantur. vt. P. ſcipio. L. ſcipio. vel potius in ſignum nobilitatis aut honoris. vt Horatius ſecundo ſermo. quinte puta aut publi: gaudent prenomine moles. vnde ⁊ ſerui praenomina non habuerunt: vt colligimus ex Perſi. carmine. hic dama eſt non treſſis agaſo. et ſequitur momento turbinis exit Marcus dama. hui Marco ſpondente recuſas credere tum nummos. quin potius male meritis de republica in notam ignominiae quamuis eſſent nobiles detrahebatur. vt. M. manlio qui capitolium defenderat. affectati regni crimini damnato conſtitutum: ne quis in illius familia Marci praenomen haberet. Scribuntur autem praenomina in compendium ſingulis aut binis aut ternis literis. ſingulis ſi a vocali aut ſimplici conſonantem incipiant. vt. A. pro aulus. C. pro gaius. D. pro decius. L. pro lucius. M. pro marcus. P. pro publius. Q. pro quintus. T. pro titus. Binis. vt. Cn. pro gneus. Sp. pro ſpurius. Ternis ſi a conſonante incipit prima praenominis ſyllaba ⁊ in conſonantem deſinit. vt Ser. pro ſextus. Tul. pro tullius. ꝙ fit differentiae cauſa ne ſi primas tantum lr̃as poneremus: aliud poſſet intelligi. vt ſi pro tullio. T. poneremus quiſpiam legeret non tullius ſed titus.

Quod eſt nomẽ ꝓprium? Quod uni tm̃ cõuenit: ut calliope. uni ex nouem muſis.

Quod eſt nomen cõe? Quod pluribus conuenit ut muſa. calliope. uraniȩ. clio.

Quid eſt ſpecies in nomine? Illud quo primitiuum nomẽ a deriuatiuo ſeparatur.

Species nominũ quot ſunt? Duæ. primitiua q̄ aliunde nõ trahitur. ut mons. Deriuatiua q̄ aliunde deriuatur. ut montanus a monte.

Muſa igitur cuius ſpeciei eſt? Deriuatiuæ ſpeciei. dr̄ eñ a moſo qđ eſt inquiro.

Deriuatiuoꝝ nominũ quot ſunt differẽtiæ. Nouẽ. Patronimicũ. Poſſeſſiuũ. Denominatiuũ. Diminutiuũ. Comparatiuũ. Superlatiuum. Verbale. Participiale. Aduerbiale.

Quod eſt nomẽ patronymicum? Quod ſignificat filiũ uel filiam. nepotem uel neptem. uel aliquem ex poſteris illius a quo deriuatur.

Nomen ꝓprium eſt uniuſcuiuſqȝ ꝓpriũ. vt Priſ. inqt. addit Diom. eſſe gentiliciũ. i. qđ originẽ gentis vel familiȩ declarat vt Porti⁹. Corneli⁹. Juli⁹. Et aduertendũ eſt nomẽ ꝙ ꝑus erat gen⁹ ad ꝓprium nomẽ ⁊ appellatiuũ: nunc eſt nois ꝓprij ſpecies. Cognomẽ eſt toti⁹ cognatiõis ⁊ familiȩ cõe. vt Scipio. Cicero. ſubiungiturqȝ ſemꝑ gẽtilicis noibus. Agnomẽ eſt qđ ab aliquo euẽtu imponit̃ vt affrican⁹. põtic⁹. iſauric⁹. q affricã. põtum. iſauros deuicit: deqȝ eis triumphauit. vt ſi dixeris. P. cornelius Scipio affrican⁹. P. ꝑnomẽ eſt ad. cn. differẽtiã: ſiue nobilitatis inſigne mõſtrandũ. Cornelius nomẽ ꝓprium: ꝙ originẽ Corneliȩ gentis oñdit. Scipio cognomẽ qđ in ea familia ſic oẽs cognoiabant̃: qđ in illo ꝑmo Scipiõe fuit agnomẽ: q ſcipiõe. i. baculo innitebatur. Affricanus aũt a deuicta Affrica. eodẽ mõ. M. porcius. Cato Cẽſorius. M. tullius Cicero arpinas ſiue orator. Eſtqȝ illđ ſiaduertẽdũ noia ꝓpria aliqñ poni ꝑ appellatiuis: ⁊ ediuerſo appellatiua ꝑ ꝓprijs. vt Venus pro venuſtate aut libidine. Bacchus ꝑ vino. ⁊ Cupido ꝑ illo deo amoꝝ ꝑſide. Donatus. foelix. Macer. ⁊ fere nullum eſt nomẽ proprium qđ nõ fuerit aliqñ appellatiuum: niſi qđ in pleriſqȝ originẽ neſcimus. Eſtqȝ hoc miruȝ in Hebraico ſermone ꝓpria eſſe appellatiuã cuȝ ꝑſertim antiqor ſit graeco atqȝ latino. Ponunt̃ qȝ ꝑnoia ꝑ noibus ꝓprijs ⁊ cognois ⁊ a agnoi ꝑ ſe inuicẽ. Qđ eſt nomen cõe? Querit de altero diuiſionis mẽbro qđ eſt nomen cõe: ꝙ alij appellatiuum appellãt: diciturqȝ eſſe illđ qđ pluribus ꝯuenit. i. de pluribus dr̄. aut quẽadmodum dialectici dicunt de pluribus ꝑdicat̃: vt muſa q̄ dr̄ de qualibet ſoroꝝ: cõe eſt calliopȩ vraniȩ. clio. melpomonae. hõ cõe eſt Cȩſari. Põpeio. Marcello. ⁊ reliqs indiuiduis ſub ſpecie humana ꝯtentis. Quid eſt ſpecies in noie? Inqrit de ſcđa nois accidẽtia. i. de ſpecie. ⁊ ꝑmo qrit qđ ſit ſpecies in noie. nã cum ſpẽs multis modis dicatur: quantũ ad grãmaticũ attinet: ſpecies in noie accipit̃ ꝑ illo quo ꝑmitiuũ a deriuatiuo diſtinguit̃. Itaqȝ occaſione inde accepta qrit de nũero vt ſic dixerim ſpecieꝝ: ⁊ dicit eſſe duas ꝑmitiuã ⁊ deriuatiuã: vt ſit ꝑmitiua q̄ nõ trahit̃. i. deriuat̃ aliunde. vt mõs. ſchola. Deriuatiua q̄ aliunde deriuat̃. vt mõtan⁹ a mõte. ſcholaris ſcholaſtic⁹ a ſchola. Sed cũ nullũ ſit nomẽ nõ mõ apđ latinos: verumetiã vt Plato in cratylo deducit apđ grecos: qđ nõ aliunde ducat̃: dicimus tñ illđ nomẽ eſſe ꝑmitiuũ: ſiue vt Varro dicit ꝑmogeniũ: cui⁹ deriuatio nõ eſt in ꝓ̃ptũ cum forte a Graeco vel Oſco vel Opico vel deniqȝ alteri⁹ linguȩ vel antiqoris vel incognitȩ ꝟbo deriuet̃. Muſa igit̃ cui⁹ ſpeciei eſt? Muſe aut ꝑmitiuũ eſt. aut a moſo ꝙ ẽ interrogo vel inqro deriuat̃: vt ſint muſȩ quaſi inqſitrices reꝝ aut inuẽtrices. Deriuatoꝝ noim. i. noim q̄ aliunde deriuant̃: quot ſunt ſpẽs ſiue differẽtiȩ ſiue modi? Rñdetqȝ eſſe nouẽ. Quas ꝑmo enũerat. deinde ꝓſeqt̃ de ſinglis eaꝝ. Qđ eſt nomẽ patronymicũ? Querit de ꝑma noim deriuatiuoꝝ ſpecie. ꝙ eſt patronymicũ dictũ q: pleruqȝ a noibus patrũ format̃. Rñdetqȝ eſſe illđ qđ ſigt̃ filiũ vel filiã. nepotẽ vel neptẽ vel aliquem ex poſteris vt ſic dicã deſcẽdẽtibus ab illo: vñ nomẽ patronymicũ format̃ vt eacides ſigt̃ filiũ eaci hoc ẽ peleũ. vel nepotem hoc ẽ achillẽ: vel aliquẽ ex poſteris. vt pyrrhũ achillis filiũ ⁊ pyrrhũ regẽ epirotaꝝ: q ab illo ducebat originẽ. Formant̃ etiã patronymica a noib⁹ matrũ. vt ab ilia Iliades Romul⁹. a maia Maiades Mercurius. a phyllira Phyllirides Chirõ. Oui. xiiij. met. quas obijce firmo clauſerat iliades. fit etiã a noibus fratrũ: vt Vg. in buc. tũ phaetontiadas muſco circũdat amarȩ corticis. i. ſorores phaetõtis. ⁊ Oui. j. met. maia tanta phoronidos ira. i. Ius q̄ fuit ſoror phoronei. ⁊ a filijs. vt alithea meleagris ab ibico dicta eſt: referẽte Diomede. fiunt ꝑterea a noibus ꝑncipũ. vt Cecropidȩ ⁊ theſeidȩ dicti ſunt athenĩẽſes a cecrope ꝑmo vrbis ꝯditore ⁊ a theſeo illoꝝ qȝ rege. Patronymica maſclina in nominib⁹ ꝑmae declinatiõis format̃ a gtõ. ae. mutata in ades. vt aeneas aeneae eneades. ae. maia. ae. maiades. ae. In noibus ſcđae declinatiõis fiunt a gtõ addita. des. vt eacus eaci eacides. ae. ꝑamus. i. ꝑamides. Quae tñ in eus diphthongon terminant̃ cum duplicẽ habeant gtĩ in. ei. alteꝝ ſolutas ⁊ in ei diphthongon alteꝝ: formant ex ſe patronymicum ab hoc ſcđo gtõ addita. des. vt ꝓmetheus ꝓmethei vel ꝓmethei ꝓmetides. ae. theſeus theſei vel theſei theſides theſidae. Oui. j. meta. inde ꝓmethides placidis epimethida dictis. ⁊ Vg. ij. geor. ꝑmiaqȝ ingentes pagos ⁊ compita circũ theſidae poſuere. In noibus tertiae declinationis patronymica formant̃ a dtõ addita. des. vt neſtor. oris. ori. neſtorides. antenor. oris. antenori. rides. Vg. vj. aeñ. tris antenoridas cereri ſacrum polybeton. Sed haec regula nõ eſt vſqȝquaqȝ vera. nam autores aliqñ addunt aliquid. aliqñ detrahunt: vt ab atlas atlantis atlanti atlantiades. amphytrionis. oni. amphytrioniades. Oui. riſit atlantiades ⁊ me mihi decipes inqt. Verg. viij. eñ. Amphytrioniadae magno diuiſqȝ ferebat. Ouid. in epiſtois penelopes. ſiue menaeciadem falſis cecidiſſe ſub armis. Ab aeneas quoſqȝ fecit Vg. aenides. viij. aeñ. ſit ſatis aenide telis impune numanum. Idem quoqȝ ſcipiades fecit ꝑ Scipionides dicẽs. duo fulmina belli ſcipiades. ⁊ Hora. ij. ſermo. virtus ſcipiade ⁊ mitis ſapientia laeli. ⁊ Oui. deucalides ꝑ deucalionides. declinanturqȝ oia per primam nois declinationem. Patronymica foeminina fiunt a patronymicis maſculinis ablata de. vt priamides. ae. priamis. idis. aeolides. ae. aeolis. idis. Aliqñ tamen aliter exeunt. vt ab aeneades. ae. aeneis. idis. a theſeides. ae. theſeis. idis. Papi. lib. xij. thebai. viue precor nec tu diuinam aeneida tenta ⁊ Iuuena. vexatus totiẽ raucis theſeide codri. declinanturqȝ per tertiam nois declinationem. Reperiuntur quoqȝ noia foeminina patronymica terminata in. ne. per primam nominis declinationem variata. vt nerine filia nerei. adaſtrine filia adaſtri. acriſione filia acriſij. Vergil. in buc. nerine galathea thymo mihi dulcior hyblae. Patronymica non ſunt in vſu apud eos q̄ in orõne ſoluta ſcribunt: ſed tñ apđ poetas ⁊ raro qdem a noibus latinis. nam illa q̄ vident̃ patronymica: iuſtin⁹ iuſti-

ut priamides filius uel nepos uel aliquis ex poſteris priami.

Quod eſt nomen poſſeſſiuum. Quod cum genitiuo ſui principalis ſignificat aliquid ex his quæ poſſidentur : ut Euandrius enſis : pro Euandri enſis.

Quod eſt nomen denominatiuum? Quod a nomine deriuatur : neq; denominatur ab aliqua ſpeciali ſignificatione : ut a iuſtus iuſticia. a ſapiens ſapientia.

Quod eſt nomen diminutiuum? Quod ſignificat diminutionem ſui principalis. ut a rege regulus.

Quod ē nomē cōparatiuū? Q. d' cū intellectu poſitiui uel aliquo ꝑticipe ſenſꝰ poſitiui ſignificat ma

filius.albinus albi filius.longinꝰ longi filiꝰ.potiꝰ dicendū eſt eē poſſeſſiua ꝓ patronymicis ſicut ediuerſo ponūtur patronymica ꝓ poſſeſſiuis.vt Vg.eneis.ꝓ ope illo Vg.Sed de patronymicis alias diſſereť pluribꝰ.Qđ eſt nomē poſſeſſiuū? Scđa ſpecies noim deriuatoꝝ ē eoꝝ q̄ dr̄ a grecis:ctetica.a latinis poſſeſſiua dicta vt diſcipulꝰ ex Priſ.Ꝟbis rn̄det.ꝙ cū gtō principali.i.illius nois vn̄ deriuať ſig̃t aliqd ex ijs q̄ poſſidenť.Cū.n.gtūs poſſeſſionē plerūqꝫ ſignificet nomē qđ dr̄ poſſeſſiuū eqpollet gtō illi vn̄ deduciť.vt ꝙ Vg.x.en.dixit.nam tibi tymbre caput euandrius abſtulit enſis.pindꝰ eſt ac ſi dixiſſet euandri enſis. Sunt etiā quidam noia poſſeſſiuis ſilia.hoc ē q̄ cū nō ſint poſſeſſiua ꝓprie tn̄ hn̄t formā poſſeſſiuoꝝ.vt Quin.Julianꝰ.Gētilia qꝫ poſſeſſiuis ſilia ſunt vt romanꝰ.hiſpanꝰ.Exeūt aūt hmōi poſſeſſiua ſiue gētilia in varias terminationes in eus penultima breui. vt ethereꝰ.a.um.neſtoreꝰ.a.um. In.eus.penultima.e.diphthōgo ſcripta.vt thebeus.a.um.acheꝰ.a.um.acteꝰ.a.um.q̄ ꝓpria ſunt grecoꝝ. In.ius.penultima breui.vt pſeiꝰ.a.ū.phineiꝰ.a.um. In.ius.penultima lōga.vt dius.a.ū.chius.a.ū.phthiꝰ.a.um.q̄ ⁊ ipſa ꝓpria ſunt grecoꝝ. In.ous.qꝫ greca ſunt.vt argous.a.ū.herous.a.ū.myrous.a.ū. In.us.quacūqꝫ ꝑcedente ꝯſonāte.vt arabꝰ.a.ū.lybicus.a.ū.indꝰ.a.ū.Exeunt ꝓterea noia gētilia plaerūqꝫ in enſis.vt ab ithaca ithacēſis.ab athenis atheniēſis.a carthagine carthaginenſis Exeunt ⁊ in.as.vt a ceſena ceſenas.atis.ab arpino.as.atis.a ſaſina.as atis. Exeunt ⁊ in er.is.e.vel.is.⁊.e.vt campeſter.ſtris.ſtre.ſilueſter.ſtris.ſtre.eqſter.ſtris.ſtre.a campo ſilua equo.Qđ eſt nomē denominatiuum? Rn̄det ex Priſc.Ꝟbis.Denoīatiuum nomen eſt ꝙ a noīe deriuať.qꝛ patronymica ⁊ poſſeſſiua de qbꝰ ſupra diximꝰ diminutiua.ꝯparatiua ⁊ ſupłatiua.de qbꝰ infra dicendū eſt a noīe deriuanť.poſſetqꝫ aliqs illa rōne ductꝰ appellare denoīatiua ſubdit neqꝫ denoīať ab aliqua ſpeciali ſig̃tiōe. Nā patronymicū ex eo dr̄ ꝙ a noīe pr̄is deriuať.poſſeſſiuū ex eo ꝙ ſig̃t aliqd ex ijs q̄ poſſidenť.Diminutiuum ꝙ ſig̃t diminutionē ſui ꝓncipalis. Cōparatiuum qđ cum intellectu poſitiui ſig̃t magis aduerbium.Supłatiuum qđ oībꝰ ſupponiť.At ꝟo denoīatiuū nō ab aliqua hmōi ſpeciali ſig̃tiōe:ſed tm̄ a ḡnali appellať denoīatiuum qꝛ vt ſępe diximꝰ quoties ſpecies nomē non hꝫ neceſſe eſt vt a noīe ḡnis appelleť.Exeunt itaqꝫ denoīatiua in.a.vt iuſtꝰ iuſticia.a prudēs prudētia.a cautꝰ cautela.a cantꝰ cātilena.Exeunt in.o.vt a capite capito.onis.a naſo.naſo.onis.a fronte.frōto.onis.Exeunt in.al.vt a ceruice ceruical.a tribuno tribunal.a puteus puteal. In.il.vt a pugilꝰ pugil. In.ium.vt a ſole ſolarium.a roſa.rium. In.etum.vt oliuetum ab oliua.coryletum a corylo. In.bulum.vt a cunis cunabulum.a veſte veſtibulum. In.ar.vt a lupa lupanar.a lacu lacunar. In.er.vt ab oleo oleaſter.a pyro pyraſter. In.as.vt a bonꝰ.itas.ꝓbus.itas. In.es.vt ab equus eqs a pes pedes. In.is.vt a fides fidelis.a crudꝰ crudelis. In.os.vt a lepus lepos. In.us.vt a tribꝰ tribunus. In.ceus.a.um.⁊ in cius q̄ materiā ſig̃t.vt triticeꝰ.harundinaceꝰ.cementicꝰ.ex materia triteci.arundinis.cementi. In.eus.vt terreꝰ.aureus.frondeꝰ.arbuteꝰ.ex materia terrae.auri.frondis.arbuti. In.oſus.habitationem ſiue copiā ſig̃t.vt animoſus.ſaxoſus.ideſt hn̄s animi vehemētiā ⁊ copiam ſaxoꝝ.Quod eſt diminutiuum? Ex Priſci.propemodum Ꝟbis rn̄det.diminutiuum eſt qđ diminutionem ſui ꝓncipalis ſiue ꝑmitiui demonſtrat.vt a rege regulus.a fratre fraterculꝰ.Priſ.addit abſolute ad comparatiuoꝝ differentiam qꝛ comparatiua aliqn̄ minuunt vim ꝑmitiui:ſed non abſolute ſed comparatiue.Exeunt diminutiua in varias terminationes:ſed plaerumqꝫ in ulus.a.um. vt a frater fraterculꝰ.a ſoror ſororcula.a munꝰ munuſculum.a bonꝰ bellꝰ bellulꝰ bellula bellulum.a bimꝰ bimulꝰ.a.um. Exeunt aliqn̄ in.i.o.vt ab hoīe homuncio.a ſene ſenecio.aliqn̄ in.aſter.a.um.q̄ ꝓprie non ſunt diminutiua:ſed imitationem quandam ſig̃tia vt a pyro pyraſter.a filia filiaſtra.a mēta mētaſtrum. Exeunt ⁊ in.olus.a.um.vt a ſergio ſergiolꝰ.a corona corola.a pallio palliolum.Aliqn̄ in ellus.a.um.vt a cane.catelꝰ.a puera puella.a ſcamno ſcabellum a tener tenera.erum.tenellus tenella.um.Aliqn̄ in illus.a.um.vt a pugnꝰ pugillꝰ.ab horeſte horeſtilla.a paruo puſillꝰ.a.um.Aliqn̄.in.eus.vt ab equeo equuleus. Aliqn̄ in.iſcus.vt a pan paniſcꝰ.a petrus petriſcus.a ſyro ſyriſcus.ſꝫ hec forma eſt a noībus graecis.Sunt qdam q̄ cum formam diminutiuoꝝ habeant diminutiua non ſunt.vt ab auunculꝰ.i.cuniculus cuniculi.muſculus.ſculi.ꝓ neruoſa toroſitate.pediculus.i.cuculus.i.cicerula.e.nouacula.ae.lenticula.e.acicula.e.auricula.ae.mentula.ae.fidicula.ae.cubiculum.i.curriculum.i.vmbraculum.i.crepitaculum.i.q̄ videť deducta ab auo.cunno.mure.pede.cicere.nouo.lente.acu.aure.mente.fide.cubili.curru.vmbra.cubitu. Quod eſt nomen comparatiuum? Comparationem vt ſupra memorauimꝰ Diom.⁊ Donatꝰ inter nois accidentia numerant:nos aūt plerosqꝫ grammaticoꝝ ſecuti ꝯparationē in ſpeciei ꝑtes reiecimꝰ illa ꝑſuaſi rōne qđ nō oībꝰ ſꝫ certi cuiuſdā ḡnis ⁊ ſig̃tiōis noībꝰ accidit ꝯparatio. Cuiꝰ gradꝰ cum ſint tres hoc eſt poſitiuꝰ.ꝯparatiuꝰ ⁊ ſupłatiuꝰ.omiſſo poſitiuo hoc eſt ꝑmo ꝯparationis gradu.a quo tanq̄ ꝑma poſitione reliq duo formanť tria de quolibet illoꝝ q̄rit.Primū q̄ ſint ꝯparatiua ⁊ ſupłatiua.Scđm a qbꝰ noībꝰ deriuanť.Tertiū quō debeant formari.Cū qbꝰ caſibꝰ ꝯſtruanť li.iiij dicturi ſumꝰ.Igiť interroganti ꝙ eſt nomē ꝯparatiuum rn̄det non qd eſt ſed qd ſignificet dicēs ex Priſ.Ꝟbis.comparatiuū eſt qđ cū intellectu poſitiui.i.vltra illđ qđ ſig̃t nomē poſitiuum aut aliquo participe ſenſus poſitiui.i.quacunqꝫ alia parte orōnis q̄ poniť loco nois poſitiui.puta verbo.participio.ꝓpoſitione.aduerbio a qbus vt mox diceť ꝯparatiua pn̄t deriuari ſig̃t aduerbium magis.vt fortior magis fortis.Nam oīa ꝯparatiua in magis ⁊ ſuū poſitiuū reſolui pn̄t.ꝓterq̄ ipm magis ꝙ cum ſit ꝯparatiui aduerbium ab eo qđ eſt maior ⁊ maius lrārū facta mutatione non poteſt in aliqd aliud reſolui.Qđ vero Lauren.ait comparatiua eque poſſe reſolui in plus.vehementius ⁊ validius.vt fortior plus fortis.vehementius fortis.validius fortis:non inficior:ſed ea ipſa rurſus in magis reſoluuntur.vt plus.i.multo magis validius magis valide.vehementius magis vehementer.ipſum magis in aliud non poteſt

nā iſto mō in reſoluēdo termin⁹ occurreret. Sʒ cū ꝯpatiu⁹ aliqd addere velit poſitiuo: quoties repit̄ abſolutū hoc eſt nō ꝯpatū: aut idē valet qð poſitiu⁹ dicēte Quin. j. inſti. vtimur vulgo ꝯpatiuis ꝓ poſitiuis vt ſi qs ſe īfirmiorē appellās. nō diſcit ꝑ min⁹ ꝙ infirm⁹. aut ēt min⁹ ſigt ꝙ poſitiuus. vt Priſ. exponēs illð Vgi. j. ēñ. triſtior ⁊ lachrymis oculos ſuffuſa nitētes. triſtior inqt ꝑ ex pte triſtis. Serui⁹ ꝓ triſtis tm̄. hoc ē ꝓ poſitiuo exponit. Neqȝ aſſentior Valle q auidiuſcule rep̄hēdit Ser. ⁊ cū illo Varronē Pliniūqȝ dicētes: ſenior ⁊ iunior eē ꝯpatiua ꝑ iminutionē: vt ſit ſenior nōdū

gis aduerbiū. ut iuſtior magis iuſtus. inferior magis infra.

Comparatiua unde formantur? A nominibus adiectiuis: quæ poſſunt incrementum diminutionemq́ ſuſcipere. ut a bonus. a. um. melior. a doctus. a. um. doctior. Et a uerbis ut a detero deterior. & ab aduerbiis & ꝓpoſitionibus. ut a pridem prior ab ultra ulterior.

Comparatiua quomodo formantur? In nominibus adiectiuis ſecundæ declinationis formantur a genitiuo terminato in. i. addita. or. ut albus albi albior.

In nominibus uero tertiæ declinationis a datiuo addita. or. ut fortis forti fortior. A nominibus habentib⁹ uocalem ante. is uel. us. comparatiua non formantur ſed ſupplentur ex hoc aduerbio magis & poſitiuo. ut tenuis magis tenuis. arduus magis arduus.

Quod eſt ſuperlatiuum nomen? Quod ad plures ſui generis comparatum omnibus ſuperponitur. uel per ſe prolatum ſignificat quantum poſitiuum cum hoc aduerbio ualde: ut Plato græcorum doctiſſimus. & Plato doctiſſimus. i. ualde doctus.

Superlatiua unde formantur? Ab eiſdē nominibus adiectiuis unde formantur comparatiua.

Superlatiua q̄uo formant̄? in nominibus adiectiuis

aut nō ſatis ſenex. iunior nō ſatis iuuenis. Qui mihi rectius ꝙ Valla ſentire videt̄. Quoties nāqȝ nō exp̄mit̄ is ad quē fit ꝯpatio. quēadmodū ſupra mēorauimus: ꝯpatiuū min⁹ ſigt ꝙ poſitiuū aut tātūdē. vt Vg. vj. ēñ. de Carōe: iā ſenior: ſʒ cruda deo viridiſqȝ ſenect⁹. qd eñ āplius deſideram⁹: cū ipſe Vg. exponit qd ſit ſenior ſubijciēs: ſʒ cruda deo viridiſqȝ ſenect⁹. hoc ē nō adulta aut p̄ceps. ſʒ viridis ⁊ cruda hoc ē incipiēs. qð Vo Laurē. affert ex Oui. de triſtib⁹. ſoſpite ſic te ſit nat⁹qȝ ſoſpes. ⁊ oliʒ impiū regat hoc cū ſeniore ſenex. Nō videt hō auiditate carpēdi cecus ſigtionē hoc loco ſenioris augeri: qꝛ ſit ꝯpatio ſenioris ad ſenē. Priſ. aūt Seruius Varro ⁊ Plini⁹ de abſoluto nō de ꝯpato itelligebāt. Eadē qȝ rōne ꝯpatiuus vt mox dicet̄: pōt trāſcēdēre ſuplatiuū ſi illi ſuperponat̄. vt ſi dixeris. Hector fuit fortiſſim⁹: ſʒ Achiles fortior. idē quoqȝ dicēdū eſt de eo q̄ affert ex Quin. de Iſocrate. eoqȝ iam ſeniore. octauū eñ ⁊ nonageſimū ꝯpleuit ānū. manifeſtū ē eñ ꝯpari Iſocratē iā ſeniorē ſibijpſi ſeni, vt ſi dicat ſenex ad decē ānos ſum futur⁹ ſenior. Cic. i fine tertij offici. Vale mi Cic. tibiqȝ p̄ſuade te mihi eē chariſſimū: ſed mlto fore chariorē ſi talib⁹ monumētis p̄ceptiſqȝ letabere. Cōpatiua vñ formāt̄: rñdetqȝ nō paſſiʒ ab oib⁹ ꝑtibus orōnis formari ſʒ tm̄ a noib⁹ adiectiuis q̄ pñt incremētū diminutionēqȝ ſuſcipe. aut quēadmoduʒ aiūt Diom. ⁊ Dona. q̄ q̄litatē aut q̄ntitatē ſignt. Naʒ q̄ ab ipſe ipſa ipſʒ. Plau. fecit ipſiſſimus: ⁊ i penulo nullus me ē penus penior: ⁊ q a nerōe neronioꝛa lapide lapideoꝛ fecerīt nimis licēter abuſi ſūt ꝯpatiuo ⁊ ſuplatiuo. A p̄ticipio futuri i. rus. ſiue i dus. ꝯpatiua ⁊ ſuplatiua nō formāt̄ niſi q̄ Plau. more ſuo i rudēte finxit a piturus pituriſſime cedo iqt ſis mihi talētū magnū argēti pituriſſime: ⁊ qð iuniores dicūt reuerēdiſſimus ⁊ obſuādiſſim⁹. Ex q̄ infert̄ ꝯpatiuū nō poſſe formari a noib⁹: quoꝝ ſigtio nō pōt creſcere aut minui q̄lia ſunt. ingēs. vnic⁹. ſumm⁹. im⁹. oīpotēs. q̄ꝙ Macro. dixit oīpotētiſſim⁹. Noīa ēt nūeralia ſiue ſint diſtributiua ſiue ordinē ſigntia. vt p̄m⁹. ſcōs. terti⁹. ⁊c. nō repiūt̄ ꝯpatiua neqȝ ſuplatiua. Sūt p̄terea qdā ꝯpatiua ⁊ ſuplatiua ſine poſitiuo. vt ocyor ocyſſim⁹. Cōpatiua q̄uo formāt̄: rñdetqȝ q̄ cū nomina adiectiua ex qb⁹ pñt ꝯpatiua formari aut ſint p̄me declinatiōis ⁊ ſcōe aut ēt tertię i illis p̄orib⁹ formāt̄ a gtō terminato i. i. poſterioꝛib⁹ a dtō addita. oꝛ. a ꝓpoſitiōe aduerbio ⁊ Vbo nullā certā rōnē ſequūt̄. Qð ē nomē ſuplatiuū? q̄rit rurſus tria eadē q̄ de ꝯpatiuo. Rñdetqȝ p̄mū ex Priſciani Vb ſuplatiuū eē: qð ꝯpatū ad plures ſui gñis: qꝛ ꝯparatiuus ēt ad vnū ⁊ ad plures diuerſoꝝ geneꝝ pōt ꝯpari: oib⁹ ſupponit̄. i. oēs in ſignificato ſuperlatiui trāſcēdit. vt plato grecoꝝ lōge doctiſſim⁹: plato eñ cū ſit grecus ad reliquos oēs ꝯparatus oibus ſupponit̄: neqȝ eñ recte atqȝ latiē diceret̄: plato latioꝝ doctiſſimus: cū plato latinus nō fuerit. At Vo ꝑ ꝯpatiuū recte dixeris greci doctiores ſūt latinis. ⁊ plato eloq̄ntior Cicerōe: ⁊ addit vl ꝑ ſe platū. i. nō facta ꝯpatiōe ſʒ abſolute poſitū ſigt q̄ntū poſitiuū cū hoc aduerbio valde. vt plato doctiſſimus. i. valde doct⁹ q̄ inepte a Priſ. exponi Valla bis Vb oſidit. qd inqt abſurdius ꝙ cū exponamus ꝯpatiuū ꝑ ꝯpatiuū exponere ſuplatiuū ꝑ poſitiuū. ſʒ quēadmodū hoc auidius. ita illð iuſtiſſime rep̄hēdit qð Priſ. exponit. fortiſſimus grecoꝝ fuit Achilles. i. ſup oēs grecos fortis. eēt eñ ſup ſe fortis achilles: niſi ſubintelligat̄ relatiuū diuerſitatis hoc ē ſup ceteros grecos cū ſit grecus. Itaqȝ īfert exponēdū fuiſſe poti⁹ achilles fuit graecoꝝ maxime fortis q̄ñqdē fortior exponit̄ magis fortis. ſʒ de gradunū ꝯpatiōe li. iiij. qð reliquū ē dicturi ſum⁹. Suplatiua vñ formātur? ab eiſdē rñdet noib⁹ adiectiuis: a qb⁹ formāt̄ ꝯpatiua. hoc ē ab ijs q̄ icremētū diminutionēqȝ pñt recipere. Suplatiua quēadmodū forment̄: ſatis explicite demōſtrat. Regulae tm̄ ſupiores q̄ de ꝯparatiuis ⁊ ſuplatiuis traditae ſunt patiunt̄ ex pte aliqñ exceptionē. vt i his. Bonus. a. ū. a quo debuit eē bonior boniſſimus: ⁊ dicim⁹: melior optimus. Malus. a. ū. ꝓ malior maliſſimus dicimus peior peſſimus. Magnū. a. ū. ꝓ magnior magniſſimus dicim⁹ maior maximus. Paruus. a. ū. ꝓ paruior paruiſſimus dicimus minor minimus. Multus. a. ū. ꝓ mltior mltiſſimus dicimus plus tm̄ gñe neutro i ſingłari ⁊ i pł̄ali plures ⁊ plura cōe triū geneꝝ i ꝯpatiuo. ⁊ i ſuplatiuo plurimus. a. um. Dexter. a. ū. qð ēt ꝑ ſyncopā dexter dextra dextrū dr̄. ꝓ dextrior dexteriſſimus vel dextriſſimus: dicimus dexterior dextimus. Salu. i iugurtha. ſylla cū eqtatu apð dextimos Varro de greſſibus a p̄mo cōpito dextimā viā munit. Eadem quoqȝ rōne a ſiniſter. a. um. ꝓ ſiniſtrior ſiniſtriſſimus dicimus ſiniſterior ſiniſtimus. Senex ſenis cū ſit ſubſtantiuum gñis maſclini: fecit ex ſe cōparatiuū tm̄ ſenior quēadmodū ⁊ iuuenis iuuenior ꝑ iunior. neqȝ tm̄ dicimus ſeniſſimus ⁊ iuueniſſimus. Nequā cū indeclinabile ſit: tm̄ ex ꝓportiōe regulariū formauit neqor neqſſimus. Matur⁹. a. ū. debuit

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

formare ſuplatiuū maturiſſimꝰ. ⁊ fecit maturrimꝰ. vt Cice. de ora. qppe q oim maturrime ad cauſas publicas acceſſerim. q̄ꝫ idē in. v. ad herenū dixit: in ętate maturiſſima velint ꝯparare. Eadē qꝫ rōne vetꝰ formauit ſuplatiuū veterrimꝰ ꝑ veteriſſimꝰ. Vg. ij. eñ. ingēs ara fuit iuxta veterrima laurꝰ. q̄ꝫ videri pōt eē deriuatū ad eo ꝙ antiqores vet̄er dicebāt. vt Enniꝰ. Cū veter occubuit ꝓamꝰ ſub marte pelaſgo. Magnificꝰ ⁊ reliqua huiꝰ formę a facio cōpoſita qualia ſūt munificꝰ. mirificꝰ. maleficꝰ. bn̄ficꝰ. a formatiōe alioꝝ deſcēdētia fecerūt ꝯparatiuū in entioꝛ. ⁊ ſuplatiuū in entiſſimꝰ. vt magnificꝰ magnificētioꝛ magnificētiſſimꝰ munificꝰ munificētioꝛ munificētiſſimꝰ. mirificꝰ mirificētioꝛ mirificētiſſimꝰ. maleficꝰ maleficētioꝛ maleficētiſſimꝰ. bn̄ficꝰ. cētioꝛ. bn̄ficētiſſimꝰ antiqores tñ ꝓportionē ſecuti mālficiſſimꝰ ⁊ bn̄ficiſſimꝰ dicebāt. vt Cato de Ptolomeo rege bn̄ficiſſimo. ⁊ Actiꝰ magnificiſſimo excellētiſſimoqꝫ honoꝛe. ⁊ Terē. i phormiōe. qdnā arbitrare neſcio atq mirificiſſimꝰ. Maledicꝰ qꝫ bn̄dicus. veridicꝰ. i hūc modū gradꝰ formāt maledicētioꝛ maledicētiſſimꝰ. bn̄dicētioꝛ bn̄dicētiſſimꝰ. Vidicētioꝛ Vidicētiſſimꝰ. Bn̄uolꝰ. maleuolus. ad ſupioꝝ formā bn̄uolētioꝛ bn̄uolētiſſimꝰ. ⁊ maleuolētioꝛ maleuolētiſſimus faciūt. Vaniloquꝰ. multiloquꝰ ⁊ ſilia a loquoꝛ. eris. ꝯpoſita eodē mō mittūt ꝯparatiuū ⁊ ſuplatiuū. vt Magniloquꝰ magniloq̄ntioꝛ magniloq̄ntiſſimꝰ. multiloquꝰ multiloq̄ntioꝛ multiloq̄ntiſſimꝰ vaniloquꝰ vaniloq̄ntioꝛ vaniloq̄ntiſſimꝰ. Facilis. agilis. hūilis. gracilis. ſilis. ſuplatiuū miſere i limꝰ. vt facilis facillimus agilis agillimꝰ. hūilis humillimꝰ. gracilis gracillimꝰ. ſilis ſimillimꝰ. A vb̄ duo venerūt ꝯpatiua ⁊ totidē ſuplatiua. q̄ꝫ ſunt q̄ illa eadē a noibꝰ deriuare ꝯtēdāt. a veter qd̄ i vſu nō ē deterioꝛ deterrimꝰ. qd̄ a detero potiꝰ deriuatꝰ ⁊ a potis ⁊ pote potioꝛ potiſſimꝰ qd̄ a potioꝛ. iris. magis deriuari videt̄: cū a ſiḡtiōne potis ⁊ pote receſſerit. Ab aduerbijs qꝫ ⁊ ꝓpoſitiōibꝰ formāt̄ ꝯparatiua ⁊ ſuplatiua. vt a Penitus penitioꝛ penitiſſimus. Apuleiꝰ Socraticꝰ i hermagora. trahere inqt ſe i penitiorē partē domus. Plau. ꝓterea i pſa. furtiuā aduectā ex arabia penitiſſima. q̄ꝫ pn̄t videri formata a noie ꝑſco penitꝰ penita penitū: quo Plau. i aſinaria ē vſus. Age q̄ſo hercule vſqꝫ ex penitis faucibus. A pridē ꝓoꝛ ꝓmus. nā ſuplatiuū eē hoc ex ꝯſtructiōe itelligit̄. dicimꝰ eñ ꝓmus olim. Ab extra dicimus exterioꝛ extimus. ab intra iterioꝛ itimꝰ. a citra citerioꝛ citimus. ab vltra. terioꝛ. vltimus. q̄ꝫ exterioꝛ extimus ⁊ extremus. a q̄ iteꝝ ꝯpatiuū fecit Apu. j. met. dicēs ſi qd ē tñ nouiſſimo extremiꝰ. pn̄t videri formata ab exter extera exteꝝ. q̄ Vg. vſus ē. iiij. eñ. ⁊ nos fas extera q̄rere regna. ⁊ Pap. xj. the. ne qs ſua pignora curę exter bonos. A citer. a. ū. q̄ ē vſus Cato ⁊ Affranius: citerioꝛ citimus. Cic. vj. de rep. ea minima q̄ vltia a coelo citima a terris luce lucebat alieā. A ſupra ſupioꝛ ſupmus. ab infra iferioꝛ ifimus. q̄ ⁊ ipa pn̄t videri formata a ſupus. a. ū. ⁊ iferus. a. ū. qbus ē vſus Li. ādro. iferus an ſupus tibi fert deus fūera vlyſſes. nūc tñ i pſali dicimus ſupi. oꝝ. ⁊ iferi. oꝝ. Poſt qꝫ format ex ſe poſterioꝛ ⁊ poſtremus. q̄ꝫ videri pōt deductū a poſterus. a. ū. Ante format ꝯparatiuū āterioꝛ ſuplatiuo caret: ſicut a ſene ſenioꝛ. Prope fecit ꝯpatiuū: ꝓpꝛioꝛ: ⁊ ſuplatiuū ꝓximus. ꝙ ⁊ ipꝫ ex ſe facit ꝯpatiuū ꝓximioꝛ. Vlpianus ad edictū. ſi qs ꝓximioꝛ cognatus naſceret̄: ⁊ Vegetius ꝓximioꝛ dextra ſit: q̄ plagā poſſit inferre. A nup Cic. fecit nupꝛime ſcribēs ad herē. qd̄ nupꝛime inqt dictū ē: facile mēoꝛię mādat̄. pōt ⁊ ab eo ꝙ ē nupus. a. ū. q̄ Plau. vtit̄ i captiuis ꝯriuari. recēs inqt captū hoiēꝫ nupeꝝ ⁊ nouiciū. Ocyoꝛ ꝑ velocioꝛ nō hꝫ poſitiuū latinū vñ formet̄. ocyſſimus hꝫ ꝑ velociſſimus: deriuāt̄ tñ ab ocys grece ꝙ velox interpꝛtat̄. Cōpatiua qꝫ ⁊ ſuplatiua nō formāt̄ a noibus adiectiuis hn̄tibus. i. vl. u. vocales ante. is. vl. us. vt pius. arduus. q̄ ſupplēda ſūt ꝑ aduerbia illa magis ⁊ valde. ātiqores tñ piētioꝛ piētiſſimus dicebāt: ⁊ ab Egregiꝰ Ju. dixit. egregius coenat meliuſqꝫ miſerrimus. ꝑ egregijus ⁊ Pacuui. mulier egregiſſima forma. ⁊ a ſtrenuus ſtrenuioꝛ fecit Plau. i epidico. d. nā ſtrenuioꝛi deterioꝛ ſi ꝓdicat ſuas pugnas. ⁊ Lucil. villicus ſtrenuioꝛ ſi euaſeris. Ad iduſtrius qꝫ iduſtrioꝛ. C. gracchus i tuberonē. vti me iduſtrioꝛ ſis q̄ꝫ i te. ⁊ ab īnoxius īnoxioꝛ. Cato ātiqorē animū indocēt eē q̄ꝫ īnoxiorē. ⁊ a ꝑpetuo ꝑpetuioꝛ ⁊ ꝑpetuiſſimus. idē Cato fecit dicēs. Jdqꝫ ꝑpetuius atqꝫ firmius repſit ⁊ alio loco idē. fugit maria flagella ꝑpetuiſſimo curriclo. Qd̄ ē nomē vb̄ale: Vb̄alia noia ſub varijs formis exeūt a vb̄o. Jn. a. vt a cādeo cādela. a ſuadeo ſuadela a caueo cautela. ſiue ſit a cautus. a. ū. Jn. e. vt a ſedeo ſedile. a cubo cubile. Jn. o. vt lateo latro. a lenio leuo. a palpo. as. palpo. onis. Jn. il. ⁊ i. ul. vt a vigilo. as. vigil. a ꝯſulo. is. ꝯſul. ab exulo. as. exul. a ꝓſū. es. ꝓſul. Jn. bulū. vt a voco. as. vocabulū. a ſto. as. ſtabulū. a paſco. is. pabulū. Jn culū. diuerto. is. diuerticulū. ab oro. as. oraculū. a ꝓpugno. as. ꝓpugnaculū. Alia exeūt i mētū: vt ab iduo. is. mētū. a munio. is. munimētū. a fulco. is fulcimētū. Jn mē. vt foro. as. foramē. a certo. as. certamē. a nuo. is. numē. ⁊ ſūt hmōi noia plerūqꝫ poetica. vt ſolamē inis. munimē. inis. molimē. inis. oblectamē. inis. Jn. er. vt a rubeo. es. ruber. a macero. cer. a lacero. cer. Jn. oꝛ. vt. a. coloro coloꝛ. ab honoro. oꝛ. a laboro. boꝛ. Jn. ur. vt a murmuro. mur. ab auguro. gur. a ſaturo. tur. Jn. es. vt a tego. is. teges. tis. a mergo. is. merges. itis. a ſtruo. is. ſtrues. is. Jn bilis q̄ paſſionē ſiḡt vt ab amo. bilis. a lego. bilis. audiobilis. i. qd̄ pōt amari. legi. audiri. Exeūt i ilis. alijs ꝯſonātibus ꝑcedētibus. vt a doceo. lis. ſetio. ſēſilis. Lucre. i. ij. ex iſenſibili ne credas ſenſile naſci. ab vtoꝛ vtilis. i. qd̄ pōt doceri ſentiri. ⁊ q̄ poſſumus vti. penetrabilis tñ actiue repit̄. Vg. j. ge. penetrabile frigus adurat. ⁊ xij: eñ. aſpice nū mage ſit nr̄m penetrabile telū. ⁊ Oui. xv. met. penetrabile fulmē. Jdē tñ li. xij. eiuſdē paſſiue dixit. nullo penetrabile telo. Greſſibilis qd̄ gradit̄. rōnabilis actiue ⁊ paſſiue. Terribilis qd̄ terret. ⁊ q̄ dialectici finxerūt riſibilis. hinnibilis. ꝑ riſiuus. hinnitiuus ⁊ ſilia. vt cruciabilis ⁊ diſſociabilis. Jn. os. vt a cuſtodio. is. cuſtos. dis. a do das. dos dotis. Jn. us. vt a ſupbio. is. ſupbus. ab oꝛbo. as. oꝛbus a parco. is. parcus Jn būdus ſiḡt cū ꝑticipio ꝑn̄tis tp̄is ⁊ q̄dā nimietate nō vt Priſ. putauit ſilitudinē. vt vitabūdus valde vitās moribūdus valde moriēs. Jn. ax. vt a voro. as. vorax. cis. teneo. es. tenax. cis. a peto. is. petax. cis. a ſagio. bis. ſagax. cis.

in. er. deſinentibus ſuperlatiua formantur addita rimus. ut tener tenerrimus. pauper pauperrimus. Alias uero aut poſitiua ſunt ſecundæ declinationis aut tertiæ. Si ſecundæ declinationis. ſuperlatiua formantur a genitiuo terminato in. i. addita. s. & ſimus. ut albus albi albiſſimus. Si tertiæ formantur addita ſimus tantum. ut fortis. is. fortiſſimus.

Patiuntur iſtę regulę exceptionem? Nimirū patiuntur quoniam & a uerbis & ab aduerbiis & a præpoſitionibus aliquando formantur. Sed & a nominibus irregularia quædam non legitime formantur de quibus alias.

Quod ē nomē uerbale? Q. d' a uerbo deriuat̄. ut ab amo. as. hic hęc amabilis & hoc amabile.

Quod eſt nomē participiale? Quod a participio de riuatur. ut a lectus. lector & lectio.

Quod eſt nomē aduerbiale? Quod ab aduerbio de riuatur. ut perendie perendinus. a. um.

Quid eſt genꝰ in noīe? Illd quo maſculinū a fœmi nino diſtinguitur. & neutrū ab utroq̄.

Genera nominū quot ſunt? Septē. maſculinū fœmi ninum. neutrū. cōmune duoꝝ. cōmune triū. du bium. ꝓmiſcuum.

Quod eſt nomen maſculinum? Quod declinatur cū hic. ut hic dn̄s. hic ſermo.

Quod eſt nomē fœmininum? Quod declinatur cū hæc. ut hæc muſa. hæc terra.

Quod eſt nomē neutrū? Quod declinatur cū hoc. ut hoc templum. hoc regnum.

Quod eſt nomē cōe duoꝝ? Quod declinatur cū hic & hęc. ut hic & hæc ſacerdos. conuiua.

Quod eſt nomen commune trium? Quod declina tur cum hic & hęc & hoc. ut hic & hęc & hoc pru dens. fœlix.

Quod eſt nomen dubium? Quod declinatur cum hic uel hæc. ut hic uel hæc finis. hic uel hæc cor tex.

Quod eſt nomen promiſcuum? Quod cum arti culo hic uel hæc ſignificat animalia utriuſque ſexus. ut hic miluus. hic mus. hæc aquila. hæc dorcas.

In .ex. vt a lateo. es. later. icis. a ꝟto. is. ꝟtex. icis. In .ox. vt a voco. as. vox vocis. In .ux. vt a luceo. es. lux. a duco. is. dux. In .nx. vt a ꝯiungo ꝯiunx. ſunt q̄ malint ꝯiux a ꝯiugo. as. In .rx. vt ab arceo. es. arx. a mercor. aris. merx. Qd̄ ē nomē participiale. Noīa pticipialia ſunt q̄ a pticipijs ſiue a ꝟbis pticipialibꝰ: q̄ alij dicūt ſupina formantur horum q̄dam terminant̄ in .io. ſiūtq̄ ab vltimo ſupino .u. finali mutata in .i. ⁊ addita .o. vt a lectu lectio. ab auditu auditio. a viſu viſio. dicimus tñ a cubo. as. cubitū cubitu nō cubitio. ſed cubatio. Varro de origine linguae latinae. a cuba tiōe inq̄t cubiculū eſt. a domo. as. domitū domitu non domitio ſed domatio: q2 vt in ſupinis diximꝰ etiā do mator a domitu deducit̄. a lauo. as. lotū non lotio ſed lauatio ab alio ſupino qd̄ eſt lauatū. Cicero ad Var ronē. aſt te certiorē faciā: vt lauatio parata ſit. a frico. as. frictū frictu frictio. ab eo qd̄ ē fricatū fricatio. Cel ſus. li. j. in ipſo q̄z itinere freq̄ns frictio. Pli. li. xxxiiij. frictiōes inbibeat oculoꝝ. Colume. lib. vij. cū fricatio nihil ꝓfuit: ſcarificatiōe demit̄. eodē mō autore Valla a tonatu potiꝰ dicimꝰ tonatio: q̄ꝫ a tonitu tonitio. a ſo natu ſonatio potiꝰ q̄ꝫ a ſonitu ſonitio. a p̄ſtatu p̄ſta tio. potiuſq̄ꝫ a p̄ſtitu p̄ſtitio. Quaedā terminantur in. or. q̄ formātur ab vltimo ſupino. u. finali mutata in. or. vt ab amatu amator. ab auditu auditor. ⁊ oīa ſignt actionē p̄ter vnū vector qd̄ actionē ⁊ paſſionē ſigt. cuꝫ vcꝫ q̄ vehit ⁊ q̄ vehit̄. Luca. i. iiij. vectoris patiēs tumi dū ſupernicat amnē. Idē in .v. cauſa timoris vectorē nō noſſe tuū. vtrobiq̄ paſſiue. Martia. poſuit actiue. ꝑ te perq̄ tuā vector laſciue puellā. ⁊ Seneca in hercu le furente. tyri ꝑ vndas vector Europae nitet. Ab his rurſus formant̄ fœminina noīa terminata in trix. tor mutata in trix. vt amator amatrix. creator. trix. altor. al trix. ab eo qd̄ eſt nutritu nutritor euphonię cauſa dixi mus nutrix ⁊ nō nutritix. Propter inconſeq̄ntiam q̄z lſaꝝ noībꝰ terminatis in ſor. formantes fœminina. t. interponimꝰ vt aſſeſſor aſſeſtrix. a poſſeſſor poſſeſtrix. a tōſor tonſtrix. ab expulſor. s. lſa extricta expultrix. Af franius aſſeſtricē me ſibi adeſſe vocat. ⁊ philo. Hiero nymo interp̄te da mihi ſediū tuaꝝ aſſeſtricē ſapientiā. Martia. tōſtrix ſuburę faucibꝰ ſedet p̄mis: ſed iſta ton ſtrix amiane nō tōdet. Cic. v. thuſ. de phia. indagatrix inq̄t ꝟtutū expultrixq̄ vitioꝝ. Sūt tñ q̄dā: a q̄bus ne mo audeat formare fœmininū in trix. vt a curſor cu ſtrix. a deriſor deriſtrix. a morſor moſtrix. a ꝑſuaſor ꝑ ſuaſtrix. Plau. in bacchidib. ꝓbri ꝑlecebrę ⁊ ꝑſuaſtrices. ⁊ ſilia. In tilis. ſilis. ⁊ ilis. deſinētia in ſigtiōe ſilia ſunt partici pijs vñ formant̄. vt fictilis. raſilis. nexilis. qd̄ fictū. raſum. ⁊ nexū ē. In cius. q̄z terminata eiuſdē ꝓpe ſunt ſigtiōis cū pticipijs vñ formant̄. vt ſcripticiꝰ. facticiꝰ. dediticiꝰ. q̄ factū. ſcriptū ⁊ deditū eſt. In iuus iua iuū. tñ actionē tū paſſio nē ſignt. vt actiuꝰ q̄ agit. paſſiuꝰ q̄ patit̄. indicatiuꝰ q̄ idicat: īſitiuꝰ nō q̄ īſerit. ſed qd̄ inſerit̄. Hor. in epo. vt gaudet inſitiua decerpēs poma. Qd̄ eſt nomē aduerbiale: aduerbialia dn̄r noīa nō tm̄ q̄ ab aduerbijs deriuāt̄: ſꝫ ēt q̄ a ꝓpoſi tionibꝰ: q̄ quoties caſualibꝰ ſuis nō apponunt̄ aduerbia potiꝰ dn̄r. vt ab hodie hodiernꝰ. ab heri heſternꝰ. a cras cra ſtinꝰ. a ꝑendie ꝑendinꝰ. ab infra infernꝰ. a ſupra ſupnꝰ. ab extra externꝰ. Quid ē genꝰ in noīe: genꝰ in noīe aut natura le ē: aut ab vſu atq̄ autoritate deſcēdit. naturale ē eaꝝ reꝝ q̄ ſexu diſtinguūt̄: hoc ē mariū ⁊ fœminaꝝ: q̄ ſunt in natu ra gn̄atiōis p̄ncipia. vñ ⁊ ab his duobꝰ gn̄a dicta ſunt a gn̄ando: de q̄bꝰ Priſ. dixit duo gn̄a ſunt q̄ ſola ratio naturae nouit ⁊ maſculinū ⁊ fœmininū. Genꝰ illd alteꝝ qd̄ ab autoritate deſluxit. nullū ſexū p̄ſefert: ſꝫ illd tm̄ ſeq̄t qd̄ vſꝰ cō firmauit. vt lapis. terra. cū natura nulliꝰ certi ſunt ſexꝰ: alteꝝ maſclino alteꝝ fœminino gn̄e vſꝰ ꝓtulit. ergo recte dixit genꝰ in noīe eē notionē quādā: qua maſculinū a fœminino diſtinguit̄ aut natura duce. aut vſu. ⁊ neutrū ab vtroq̄. nā ex illis duobꝰ ⁊ ex hoc reliqua gn̄a ſunt. Gn̄a noīm quot ſunt: ad gn̄a q̄ li. j. ⁊. ij. poſuit. duo reliq̄ adiecit dubiū et ꝓmiſcuū. de q̄bꝰ iteꝝ ſinglatim q̄rit. Qd̄ ē nomē maſculinū nō magis ſatiſfacit hoc loco q̄ꝫ li. j. nā vt illic dicebamꝰ: nō ꝓpterea dn̄s ē maſclini gn̄is qd̄ declinat̄ ꝑ hic: ſꝫ declinat̄ cū hic q2 ē gn̄is maſclini: ſꝫ i hoc ſeq̄t̄ vulgarē rōnē. naꝫ ꝟa ratio erat: cur dn̄s ſit gn̄is maſclini: aut q2 repit̄ ꝯiūctꝰ cū noībus adiectiuis gn̄is maſclini aut rōne ſigtiōnis: q̄ ad maſclos tm̄ ptinet: aut deniq̄ q2 ſcdę ē declinatiōis i. us. terminatū. ſꝫ vt in capite gn̄is dictū ē: illa ratio valet apd̄ gre cos plurimū: q̄ loquūt̄ ꝑ articlos. apd̄ latinos nulliꝰ ē momēti. Qd̄ eſt nomē dubiū: q2 de dubijs ſiue incertis gn̄ibꝰ in fine capitis q̄ de gn̄e ſcripſimꝰ: ſatis copioſe dictū ē. nihil alid hoc loco dicimꝰ. q̄ꝫ q̄ dubiū genꝰ differt a cōi duoꝝ in eo qd̄ dubiū ē: quo autores nulla rōne ducti ſꝫ ſola autoritate ſub alio gn̄e vſi ſunt. Cōe ꝟo ē: vbi viſu ſecernimꝰ ſexū quē vtrūq̄ ſub vna terminatiōe ꝓferimꝰ. vt hic ⁊ hęc hō. hic ⁊ hęc canis in quo ēt ab epiceno differt. vt ſtatiꝫ di cemꝰ. Qd̄ ē nomē ꝓmiſcuū: q̄ grece epicenū: latine interp̄tat̄ ꝓmiſcuū ſiue ꝯfuſum: inter qd̄ ⁊ cōe hoc diſtat: q̄ cōe ē vbi viſu ſecernimꝰ ſexū. epicenū ꝟo: vbi viſu nō ſecernimꝰ ſexū: ⁊ ſub vno articlo quē vcꝫ firmauit autoritas vter q̄ ſexꝰ intelligit̄. Cū eñ naturalr̄ nō poſſumꝰ in ꝓmiſcuis ſexū dep̄hēdere: vocē illiꝰ ſexꝰ ſeq̄mur quē vſus elegit. naꝫ cū in natura ſit diſtinctꝰ ſexꝰ cuiuſq̄ ſpeciei aīaliū p̄fectoꝝ. puta milui: aq̄lę: cū nos alteꝝ ab altero diſtinguere nō poſ ſumus: placuit in altero maſculinū in altero fœmininum eligere: ita tñ vt ſub altero illoꝝ ſubintelligeremus alterū

Muſa igitur cuiꝰ gn̄is eſt? rn̄detq̨ adhuc ꝓmo tanq̄ rudis in hac gn̄is rōne: ſed iteꝝ interrogatꝰ affert regulā: ꝙ muſa ꝓpterea eſt gn̄is foeminini: q̄ terminat̄ in. a. potuiſſet etiā illā rōnē ſiue regulā afferre. ꝙ noīa foeminaꝝ aut quaſi foeminaꝝ gn̄is ſunt foeminini. Cū igitur muſae quaſi foeminae dicātur genitae ex ioue ⁊ mnemoſyne. i. memoria: iuſte gn̄is foeminini dicēdū fuit eſſe muſa. Quid eſt nūerus in noīe? rn̄det eſſe incrementū q̄titatis ſubaudi diſcretę ꝓcedens ab vno. q nūerus eſt finitꝰ eſt: ad plura ꝓcedens: q̄ ad infinita nūero extendit̄ illius ſignificatio. ad quā infinitatē determinandā numeri ſunt inuēti. vt centū hoīes. mille hoīes: nā cū dixi tm̄ hoīes: nil definite locutus ſum. Numeri noīm quot ſunt? duo inq̄t ſed vnꝰ ꝓprie numerus nō ē: ſed q̄ ꝓncipiū eſt numerādi: ⁊ in ipm̄ reliqui numeri reſoluunt̄: quodāmodo nūerus eſt: quēadmodū ntūs inter caſus numerat̄: nō ꝙ in declinatione ab alio cadat ſed ꝙ ipe ꝓncipiū eſt cadendi. Illō q̨ eti aduertendū eſt grecos tres nūeros habere. ſingulare q ad vnū ꝑtinet. dualē q ad duos. pluralē q ad plures q̄ duo. at ꝟo latinus ſermo dualē nō h̄: niſi tm̄ in his noībꝰ ambo ambę ambo. duo duę duo. q̄ nō minꝰ carent nūero multitudinis. q̄ ſingulari. Sed q̄ noīa ſingulari: q̄ plurali nūero carent: libro ſuꝑiori diſputabimus. Quid eſt figura a noīe? Figura in noīe ē a ſimilitudine figurae q̄titatis in corpe. nam quēadmoduꝫ corpis figura lineamētis ꝓtrahit̄: ſic in noīe alia eſt figura q̄titatis in ſimplici. alia in cōpoſito. Dixit ergo ꝙ figura in noīe eſt illō quo ſimplex nomē a cōpoſito diſtinguit̄. Deinde rurſus q̄rit. Figurę nominū quot ſunt? rn̄det ex autoritate Donati atq̨ Seruij cū Sergio: duas eſſe figuras in noīe ſimplicē atq̨ cōpoſituꝫ. Priſ. graecos ſecutꝰ addit etiā decōpoſitam. hoc eſt q̄ deriuat̄ a dictiōe iam ꝯpoſita. vt parricidiū a parricida. magnanimitas a magnanimo. addit Priſc. cauſaꝫ cur decōpoſita figura nō ſit idē ꝙ cōpoſita. q̄m cōpoſita pōt diuidi in partes q̄ p ſe aut integrae ſunt aut corruptae vnaq̨q̨ illarū aliq̄d ſignificat. neq̨ rurſus ſimplex. q̄m a ꝯpoſita deriuat̄. Magnanimitas ꝟo parricidiū ⁊ hmōi non pn̄t diuidi in partes aliq̄d ſignificantes. animitas eīn ⁊ cidiū nihil p ſe ſignificat. Sed haec ratio. Priſ. atq̨ graecoꝝ quantū valeat ꝯtra Donati autoritatē nemo eſt q nō intelligat: ſi ꝯſideret eandē eſſe rōnē partiū corruptaꝝ cū in ꝯpoſitionē veniūt. parri eīn ⁊ cida nihil magis p ſe ſignificat. q̄ cidiū ⁊ animitas. Utcunq̨ tamen ſit nos dicamꝰ figurā compoſitā eſſe dictionū q̄ per ſe componunt̄ aut deriuant̄ a dictionibꝰ per ſe compoſitis. Dicit ꝟo in partes ſignificatiuas eiꝰ qō integrū ſignificat: ideo q̄ parens poteſt diuidi in partes ſignificatiuas hoc ē in par ⁊ in ens: ſed nō ſignificatiuas eiꝰ quod integrum ſignificat: quod eſt pater aut mater. Compoſita q̄ poteſt diuidi ⁊c. ꝙ intelligendum ſi compoſitio fiat ex duobus nominibꝰ. aut ex nomine ⁊ verbo. aut ex alijs partibus orationis ꝓter q̄ ſi fiat compoſitio ex ꝓpoſitione q̄ plaerumq̨ ſignificationem mutat. vt ab emo perimo. a facio interficio. Cōponunt̄ aūt noīa quatuor modis. Ex duobus integris. vt reſp. ſuburbanus. Ex duobꝰ corruptis. vt efficax municeps. Ex integro ⁊ corrupto. vt ineptus ꝙ ab in ⁊ aptus cōponit̄. inermis ꝙ ab in ⁊ armis. Ex corrupto ⁊ integro. vt omnipotēs. ex oīs ⁊ potens. nugigerulꝰ. a nugis ⁊ gerulꝰ. Cōponitur ēt ex pluribꝰ. vt imperteritꝰ. ex in ⁊ p ⁊ territꝰ. Inexpugnabilis: ex in ⁊ ex ⁊ pugnabilis. ſine ꝓpoſitionibꝰ raro fit triū dictionum ꝯpoſitio. atq̨ vt Quin. inq̄t. hoc latino ſmoni incōceſſum eſt: q̄uis. capſis Cice. dicit in li. de ꝑfecto ora. compoſitū eſſe ex cape. ſi. uis. Et ſolitaurilia ex ſue oue ⁊ tauro. dicente Uar. in. ij. de re ruſti. Populꝰ roīn. cū luſtrat̄ ſolitaurilibꝰ: circūagūtur verres. aries. taurꝰ. Sed vt Quin. ſubdit. haec nō tam ex tribꝰ q̄ ex particulis triū coeūt. Ex duobꝰ nominatiuis compoſita ab vtraq̨ parte declinant̄ vt reſpublica reipublicae. Ex recto ⁊ obliquo a parte nominatiui tm̄. vt ſenatuſconſultū. ſenatuſconſulti. Praefectus praetorio ꝑfectiptorio. Alteruter tam etſi ex duobꝰ rectis componat̄. a priori parte non inflectit̄. itaq̨ dicimus alteruter alterutriꝰ alterutri. ⁊ cur ita fiat laborat. Priſc. afferre cauſam. Quid eſt caſus in nomine? Et reſpondet eſſe quoſdam gradus declinationis per quos nomen inflectitur. i. gradatim cadit. Priſc. dicit caſus eſt declinatio nominis: q̄ maxime. i. plaerūq̨ fit in fine. nam ⁊ aliq̄n fit in medio: vt in dictionibus cōpoſitis quales ſunt plaeruſq̨ plaeraq̨ plaerūq̨ q̄libet cuiuſlibet cuilibet. Caſus noīm quot ſunt? Et rn̄det eſſe ſeptē. nam ⁊ ſeptimū adiecimus ꝯtra cōmunē doctrinā: ꝓpterea ꝙ autores plaerūq̨ illiꝰ meminerūt: ⁊ ꝙ noſter Quin. grammaticū iubet inq̄rere an ſit apō latinos vis q̄dam ſeptimi caſus. nam ſubdit. cū dico haſta percuſſit: non vtor ablatiui natura. Laborat Priſcia. ⁊ q̄dem iudicio meo fruſtra: ꝓbare non eſſe caſum ſeptimū apō latinos: idq̨ ꝓcipue illa rōne: ꝙ nulla differentia vocis diſſet a ſexto: quae ratio ſi vera eſſet neq̨ ex diuerſitate ſignificationis potius q̄ terminationis caſus diſtinguerent̄: idem eſſet ablūs pluralis dtō eiuſdē numeri: ⁊ vctūs cū ntō q̄ terminatione ſemꝑ ſibijpſis ſimiles ſunt. qō ꝟo idē. Priſ. ait neminē appellare ſeptimū caſum illū cū quo ꝯſtruit̄ ꝯparatiuū: immo nullꝰ autor eſt q ſeptimū caſum admittat: q idē nō dicat ꝯparatiuū ꝯſtrui cū ſeptimo caſu nūq̄ ꝟo cū ablō. Ergo cū dicit ſemꝑ ablō ſimilis intelligendū eſt in terminatione: nō in ſignificatione: q̄m ſi mile cū dtō iunctū ſimilitudinē q̄titatis ⁊ lineamentorum ſignificat.

Muſa igitur cuius generis eſt? Fœminini generis. declinatur enim cum hoc articulo hæc. ut hæc muſa muſæ.

Da regulam gn̄is. Nomen qđ ſit in. a. finitum dic muliebre. neq̨ eīn ab ea excipit̄ muſa.

Quid eſt numerus in noīe? Incrementū quantitatis ab uno uſq̨ ad plura ꝓcedens.

Numeri nominum quot ſunt? duo. Singularis qui unum ſignificat. ut homo. Pluralis qui plura. ut homines.

Muſa igit̄ cuius numeri eſt? Singularis numeri. q̄a unum ſignificat tantum.

Quid eſt figura in noīe? Illud quo nomen ſimplex a compoſito diſtinguitur.

Figuræ nominum quot ſunt? Duę. ſimplex q̄ non pōt diuidi in partes ſignificatiuas eius qđ integrū ſignificat ut parens. Compoſita q̄ poteſt diuidi in partes ſignificatiuas eius qđ ante cōpoſitionē ſignificabant. ut parricida.

Muſa igitur cuius figuræ eſt? Simplicis: nihil enim ſignificant. mu. & ſa. per ſe ſeparata.

Quid eſt caſus in noīe? Quidā gradus declinatiōis per quos nomen inflectitur.

Caſus nominum quot ſunt? Septem. Ntūs. Gtūs. Datiuus. Actūs. Vctūs. Abltūs. Effectiuus ſemper ablatiuo ſimilis.

Quare dr ntūs. Caſus oēs ſiue ab ſpeciali quadā illoꝝ ſignificatione dicti ſunt: vt ntūs: qꝛ per eum nominamur. vt ego vocor Antonius: cur nō ⁊ factiuus vel actiuus cū per eū quid facimus vel agimus. cur nō paſſiuus: cū per eū patimur? Eodem modo gtūs dr: qꝛ in eo caſu ponimus nomē genitoris: cur nō poſſeſſiuus cū eius ſignificatio cōmunior ſit poſſeſſio. cur nō ſuperlatiuus: qñquidē ſuplatiuus gradus cū illo cōſtruiť. Et eodē modo de reliquis praeter vocatiuū cuius ſignificatio ſemꝑ habet vocādi vim. Ntūs vocatur etiam rectus: qꝛ cū caeteri caſus ab illo cadāt. vnde etiā obliqui dicūtur: ipſe etiam in prima ſua poſitione rectus ſubſiſtit. vnde etiam improprie caſus nominať vt paulo ante memorauimus: cum de numero agebať. Vocatiuum quoqꝫ graeci rectum appellant: ⁊ ſi nōnunꝗ̄ a nominatiuo cadat. Gtūs quoqꝫ tum caſus patrius tum paternus tum gignendi vocatur. P. nigidius teſte Gell. lib. xij. interrogādi caſum appellat vt cuius? Dtūs eodē modo dandi caſus. ⁊ Accuſatiuus accuſandi caſus: quem etiam Diomedes incuſatiuum nominat. Vocatiuus etiam vocandi: ⁊ ablatiuus etiā auferendi caſus dicitur. Effectiuum quoqꝫ nouo nomine ad ſuperiorem ſimilitudinē nos primū appellauimus: cū ab alijs ſemper ſeptimus voceť vt abltūs ſextus latinus a Diom. vocatur. Et ꝗ̄ꝗ̄ effectiuus alias habet ſignificationes ꝗ̄ cum inſtrumentū aliquid efficimus: nominatur tamē ab hac ſpeciali ſignificatione· quēadmodum de reliquis ſuꝑioribus dicebamus. Sūt qui octauū caſum ponāt: cū ſcꝫ vtimur datiuo ꝑ accuſatiuo ⁊ ꝑpoſitione. vt Verg. it clamor coelo. i. in coelum. Illud quoqꝫ eſt aduertendū nomina aptota dici ꝗ tm̄ ntō caſu reperiūtur. vt Iupiter fas. inſtar. ſed in illis caſus ntō ſimiles etiā repiūtur. vt in maſculinis ⁊ foemininis vocatiuus. in neutris actūs ⁊ vocatiuus. vt hic Iupiter o Iupiter. hoc fas. actō fas vctō o fas. ⁊ dr aptotū. ab. a. quod priuat ⁊ ptoſis caſus. quaſi reliqꝯ caſibus carens. Quid eſt declinatio in noie? Declinatio dr a declinādo· hoc eſt diſcedēdo diſcedūt eni atqꝫ declināt: vt diximꝰ reliqui caſus a recto idqꝫ fit per quoſdā veluti ſcalarū gradus ꝗ declinatio fit in fine. Declinationes nominū quot ſunt? quinqꝫ. Alij ſeptē declinationes fecerūt. Nā tertiā fecerūt ex noibus ꝗ mittūt gtīm in. ius. ⁊ datiuum in. i. atqꝫ ex tertia nr̄a fecerūt quartā: ⁊ rurſus ex quarta noſtra nominū maſculinoꝝ ⁊ foemininoꝝ fecerunt quintā. ⁊ ex quinta fecerunt ſextā. Septimam vero fecerūt ex noibus neutris in. u. terminatis ꝗ nos ꝑ quartā nominū declinationē inflectimus. Muſa igitur quotę declinationis eſt? Quoties de ordine ꝗrimus ꝑ quotꝰ quota quotū interrogare debemus de ſubſtātia vero ꝑ quis vel qui. Itaqꝫ cū ꝗrimus muſa quotae declinationis eſt? rñderi debet ꝑ nomē ordinale· qḋ eſt primus prima primū. Qḋ ſi ꝗreremꝰ cuius declinatiōis eſt rñdendū fuiſſet eius ꝗ mittit gtīm in. ae. diphthongon. Quotuplex eſt nominū inflexio? De formis declinationū ꝗrit quot ſunt: ⁊ rñdet ſex eſſe formas. Monoptotā ꝗ ꝑ oī caſu vna eadēqꝫ terminatiōe fungiť· qua inflexiōe declinātur oīa noīa lrāꝝ ⁊ nomina nūeroꝝ a tribus vſqꝫ ad centū. Mille quoqꝫ cū eſt adiectiuū pluraliter declinatur. nā cū eſt ſubſtātiuum hoc mile milis mili milia milium milibus declinatur. hac quoqꝫ forma declinātur nomina barbara: que per noſtram declinationeꝫ inflecti non poſſunt in quibus ſola conſtructio facit caſuum diuerſitates· non articuli· cum latini illos non habeant.

Quare dicitur ntūs? Quia per illum nominamur. Rectus uero idē dicitur: quia aliunde non cadit.

Quare dicitur gtūs? Quia per eum oſtendimus cuius ſumus filii: ut Antonius Ioannis.

Quare dicitur datiuus? Quia in eo caſu ponimus illum cui aliquid damus. ut do tibi pecunias.

Quare dicitur actūs? Quia in eo caſu ponimus illū quē accuſamus. ut Pōpeius accuſat cæſarem.

Quare dicitur uctūs? Quia in eo caſu ponimus illū quē uocamus. ut o muſa mihi cauſas memora.

Quare dicitur abltūs? Quia in eo caſu ponimꝰ illū a quo aliquid auferimꝰ. ut ego aufero a te libros

Quare dr̄ effectiuꝰ? Quia in eo caſu ponimus iſtrumentū quo aliquid efficitur. ut ego peto te ſaxo.

Muſa igitur cuius caſus eſt? Nominatiui ſiue uocatiui ſiue ablti: qa in his caſibus declinādo repitur

Quid eſt declinatio in noie? Vocis uariatio ꝗ circa finem tantum attenditur: ut muſa muſæ muſam

Declinationes nominū quot ſunt? Quinqꝫ. Prima quę mittit gtīm in. æ. diphthongon ut muſa muſę. Secunda quæ mittit gtīm in. i. ut dominꝰ dn̄i. Tertia ꝗ mittit gtīm i is. ut ſermo ſermōis. Quarta quæ mittit genitiuū in. us. ut ſenſus. us. Quinta quæ mittit gtīm in. ei. ut dies diei.

Muſa igitur quotæ declinationis eſt? Primę. mittit enim gtīm in. æ. diphthongon. ut muſa muſæ.

Quotuplex eſt nominū inflexio? Sexcuplex. Monoptota inflexio eſt cū per oēs caſus nuſꝗ̄ nomē uariatur. ut nominatiuo ador genitiuo ador datiuo ador &c. Diptota inflexio eſt: cum ꝑ duos caſus tantum nomē uariatur. ut ſapho ſaphus. Triptota inflexio eſt: cum per tres caſus nomē uariatur. ut templum templi templo. Tetraptota inflexio eſt: cū per quatuor caſus nomen uariatur. ut deus dei deo deum. Pentaptota inflexio eſt: cum per quinqꝫ caſus nomē uariatur. ut ſermo ſermonis ſermoni ſermonem a ſermone. Hexaptota inflexio eſt: cum per ſex caſus nomen uariatur. ut unus unius uni unum o une ab uno.

De erotematis pronominū. Cap. vi.

EGo quæ pars orationis eſt? Pronomē. Quid eſt pronomē? Pars oratiōis declinabilis quę pro nomine proprio cuiuſqꝫ accipitur: perſonaſqꝫ finitas recipit. ut ego. tu. ille.

De pronomine.

EGo ꝗ pars oronis eſt? Rñdetqꝫ ex Paſcia. diffinitiōe. ꝑnomē eſt pars oronis: adiecit tn̄ declinabilis ad differentiā partiū indeclinabiliū. ꝗ pro noie ꝑprio cuiuſqꝫ accipiť. nō tn̄ vt ait Ser. in artē Donati ꝑnoīa ideo dicentur eſſe noīa· qꝛ noīm fungūť officio· qm̄ ⁊ ſi noīm vim exprimūt· nō tn̄ plene exprimūt. vn̄ in ꝑnoīm diffinitiōe Diomedes ⁊ Donatꝰ pene aduerbiū adiecerūt dicētes. ꝑnomē eſt pars oronis ꝗ ꝑ noie ꝑprio poſita idē tātūdēqꝫ pene ſigt̄ ꝑſonaſqꝫ finitas recipit. nō oīa ꝑnoīa pſonas finitas recipiūt vt mox dicemꝰ· ꝗre Diom. ⁊ Donatꝰ nō dixerūt ſimpliciter perſonas finitas recipit ſed adiecerūt in ꝑnoīs diffinitiōe pſonaſqꝫ finitas interdū recipit. vt ego tu ille. haec tria ꝑnomina· vt ait Ser. pſonas finitas tm̄ recipiūt: qꝛ ad pſentem pſonaꝫ referunť. ꝗ̄ꝗ̄ ille variat vt ſtatim dicemus.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Vnde dicitur pronomen? A pro præpoſitione & nomen quia pro eo ponitur in oratione.

Pronomini quot accidũt? Sex. Species. Genus. Numerus. Figura. Perſona. Caſus cũ declinatione.

Species pronominũ quot ſunt? Duæ ſicut in nomine primitiua. ut ego. Deriuatiua ut meus.

Quot ſunt pnomina primitiua? Octo. ego. tu. ſui. hic. iſte. ille. ipſe. is.

Quot ſunt pronomina deriuatiua? Septem. meus. tuus. ſuus. noſter. ueſter. noſtras. ueſtras.

Ego igitur cuius ſpeciei eſt? Primitiuæ. non enim aliunde trahitur: quãq̃ græce dicitur. Fac ex eo deriuatiuum. meus mea meum.

Genera pronominum quot ſunt? Quatuor. maſculinum. ut meus. Foemininum. ut mea. Neutrum ut meum. Commune trium. ut ego. noſtras.

Numeri pronominum quot ſunt? Duo ſicut in nomine. ſingularis. ut ego. pluralis ut nos.

Figuræ pronominum quot ſunt? Duæ ſicut in nomine. ſimplex. ut hic hæc hoc. Compoſita ut iſthic. iſthec. iſthoc.

Quot modis componuntur pronomina? Quatuor. Primo cũ nominibus ut eiuſmodi: huiuſmodi. Secundo cũ altero pronomine. ut iſthic. iſthec iſthoc. Tertio cum præpoſitione. ut mecum. tecum. Quarto cum aduerbiis aut ſyllabicis adiectionibus. ut egomet.

Quot ſunt adiectiones ſyllabicę? Quatuor. met. te ce. pte. ut egomet. tute. hicce. meapte.

Unde dr pronomē? Origo pnōis ſatis expſſa eſt in diffinitione illius. Pronomini quot accidũt? Rñdet ex Priſcia. ſentia ſex eſſe pnois accidētia: quas enũerat. Diom. ⁊ donatus adiecerũt ſupioribꝰ q̃litatē: ⁊ ſubſtulerũt ſpeciē. Diomedes etiā adiecit ordinē. Quin. in pnoie ⁊ oēs grāmatici antiquiores pſonā poſuerũt. Ea triplex erat. finita. infinita minus q̃ finita. Finita eſt q̃ notat certū nūez: ⁊ geſtū dirigit ad certā pſonā. vt ego. tu. Infinita q̃ certā nō recipit pſonā: ſed cuilibet pōt aptari q̃lia ſunt illa ſeptē: q̃ illi inter pnoia nos inter noia ponimꝰ. qs. talis. q̃lis. tātus. q̃ntꝰ. totꝰ. quotus. Noia eñ queādmodū ⁊ tertię vboꝝ perſonę infinita ſunt: cū nulla in eis certa finiaẜ pſona: niſi pronomini finito adiūcta. Minus q̃ finita eſt q̃ certis ⁊ incertis pſonis aptari pōt: q̃lia ſunt illa. ſui. hic ille. iſte. ipſe. is. Pronoia aūt poſſeſſiua ⁊ infinita ⁊ minus q̃ finita eſſe poſſunt. Pronoim ſpēs duę ſunt ſicut in nomine Primitiua ⁊ deriuatiua: ⁊ enumerat pnoia primitiua q̃ dicit eſſe octo: ⁊ rurſus deriuatiua: q̃ dicit eſſe ſeptē vt ſint oia quindecim: cū alij duo ⁊ viginti. Diomedes aliquāto plura poſuerit. Ego igiẜ cuius ſpeciei eſt? Ex ſuperiori enūeratiōe rñdet eſſe primitiuę: cū tñ videatur ex gręco ſermōe deriuatū. Sed queādmodū diximꝰ paulo ante cū de ſpecie noim agebamus cū in prōptu nō habemus vnde nomē vel quecūq3 alia dictio deriuatur: dicimus eſſe primitiuā. Fac ex eo deriuatiuū ⁊ facit meus mea meū. fac rurſus noſter noſtra noſtrū. fac adhuc. noſtras. noſtratis. Genera pnoim quot ſunt? Et rñdet eē q̃tuor. qḋ inductiōe pbat. nā aut hñt tres articulos. vt hic ⁊ haec ⁊ hoc noſtras. ⁊ ſic ſunt cōia triū generū. aut hñt tres diuerſas terminatiōes. vt meus mea meū: ⁊ ſic primae rñdet genus maſculinū. ſcḋae foemininum. tertiae neutrū. aut illoꝝ ſignificatio cōis eſt tribus generibus. vt ego. tu. ſui. Nūeri. pronominū quot ſunt? Oia repetēda ſunt ex ijs q̃ diximus cū de numero nominuz diſſerebamꝰ. Figurę pronominū quot ſunt? Et dicit eſſe duas ſicut in noie. ſimplicē ⁊ cōpoſitā. ⁊ ſubdit modos q̃tuor cūpoſitiōis pronominū. Cū nomie vt hmōi huiuſcemodi: q̃ Priſc. noibus annumerat. Cuz altero pronomine. vt iſthic ab iſte ⁊ hic. ſed aduertēdū hāc cōpoſitionē nō fieri niſi per ntm̄ actm̄ ⁊ ablm̄ ſingulares ⁊ p ntm̄ ⁊ actm̄ plurales tm̄ gñis neutri vt iſthic iſthaec iſthoc. iſthunc. iſthanc. iſthoc. ab iſthoc. iſthac. iſthoc. Plurali ntō iſthaec actō iſthaec. que per aſpirationē nō eſſe ſcribēda miror placuiſſe Priſciano. Cū praepoſitione quoq3 pronomē cōponiẜ p anaſtrophē hoc eſt inuerſionē pronominis ⁊ ppoſitionis. ea fit tantū in caſu cui ſeruit haec prepoſitio cū: ex qua cōponūtur tria tm̄ pronomia triū perſonarū hoc eſt mecū. vobiſcū. tecū. nobiſcū. ſecum in vtroq3 nūero. Cū quis vel qui etiā qḋ ipſum inter pronomina antiquiores numerabāt: vt quicū quibuſcū. Cōponūtur quoq3 cū aduerbio: ſine ſyllabicis adiectiōibꝰ. vt idē: qḋ ab is ⁊ demū facta vtriuſq3 finis abſciſſione. vt ſit idē quaſi iterū. is. In neutro quoq3 geminaẜ cōpoſitio: dicimuſq3 idētidē: qḋ magis videaẜ aduerbio cedere: vt ſignificet idē qḋ ſaepe. Cicero in. vj. de repub. hęc ego. admirās referebā tamē oculos ad terram identidē. Idē in. iij. thuſcu. q̃ſt. ſcindens dolore idētidē intonſas comae. Eccū. eccā. ellum. ellam. eccos. eccas. ellos. ellas. Priſ. ⁊ Sergius in Donati artem pronomina eſſe dicunt ab ecce ⁊ is. ea. id. ⁊ ille illa illud compoſita. que tamen Laurentius in aduerbia reſoluit. Ex eo quod dicit aut ſyllabicis adiectionibus. Quęrit rurſus quot ſunt hmōi ſyllabae: dicitq3 eſſe quatuor. met. te. ce. pte. Met iungitur pronomini primę perſonę p omnes caſus. vt egomet. meimet. mihimet. memet. a memet eodē modo in plurali. Cū pronomine vero ſcḋę perſonę tantū iungitur obliquis ſingularibus ⁊ omnibus caſibus pluralis. dicimuſq3. tuimet. tibimet. temet. a temet. ⁊ eodē modo in plurali. in ntō ſingulari non dicimus tumet: ne videatur coincidere cū tertia perſona ſingulari praeſentis indicatiui huius verbi tumeo. es. tumet. Dicimꝰ tamen pro tumet tute te ſyllaba breui adiecta. aut tutemet Lucre. in. j. accipe praeterea q̃ corpora tute neceſſe eſt. Idē in eodem. tutemet a nobis iā quouis tēpore vatū. iūgiẜ quoq3 met. tertię pſonae triptoto. ſuimet ſibimet. ſemet. a ſemet. Pte. quoq3 iūgiẜ ablatiuo tm̄ q̃nq3 pronominū poſſeſſiuoꝝ mea. tua. ſua. nra vra. Dicimuſq3 meapte. tuapte. ſuapte. noſtrapte. veſtrapte. Cice. in. j. de finibꝰ bonoꝝ. qua vos doceat ⁊ ad ſe alliciat ſuapte natura. Et idē. iij. de pfecto oratore. P. Craſſum ſuapte interfectā manu. Idē etiā maſculino gñe protulit in. j. thuſcu. q̃ſtio. ſuopte inq̃t nutu ⁊ ſuo pōdere ad pares angulos ferantur. Ce particula tm̄ addiẜ caſibꝰ illoꝝ pronoim hic ille cū in. s. litām terminanẜ. vt huiuſce. hiſce. hoſce. haſce. illiuſce. veteres tm̄ hicce. hocce. illice. illucce. dicebāt: qḋ vſus reformidat. at vero Priſcia. ex his particulis nō fieri cōpoſitionē aſſeuerat: cū per ſe ⁊ ſeparatae nihil ſignificēt q̃ ratio ſi vera eſt: neq3 ex prepoſitionibus inſeparabilibꝰ poſſet fieri compoſitio: qm̄ nuſq̃ niſi in compoſitione reperiuntur: quod nemo vnq̃. ſed neq3 ipſe Priſcianus dixit. quid quod eodem Priſciano teſte additae ſignificant aliquid. ne putentur vt ille dicit eſſe pronominum porrectiones ſiue extenſiones. vt quod affert ex Terentio in adelphis. egomet rapui intelligitur ego ⁊ non alius ac ſi dixiſſet ego ipſe. Quae igitur partes orationis ſunt dicet aliquis? Ego aduerbia inſeparabilia dicerem quemadmodum particulas illas re. con. ſe. di. an. praepoſitiones inſeparabiles.

Perſonę pronominum quot ſunt? Tres. prima quę de ſe loquitur. Secũda ad quam prima loquitur. Tertia de qua prima loquitur.

Quot ſunt pronomina primæ perſonæ? Vnũ tantum Nominatiuo ego. Genitiuo mei.

Quot ſũt pnoĩa ſcdę pſonæ? Itẽ unũ. Ntõ tu. Gtõ tui. cũ oib⁹ uocatiuis noim: pnoim. & pticipiorũ

Quot ſunt pnoĩa tertiæ perſonæ? Reliqua oĩa.

Caſus pronominũ quot ſunt? Septẽ ſicut in nomine. carent tamen uocatiuo oĩa pronomina. præterq̃ tu. meus. a. um. noſter. a. um. noſtras noſtratis. caret etiam ntõ cũ uctõ. Genitiuo ſui.

Declinationes pronoim quot ſunt? Quatuor. Prima q̃ mittit gtm̃ in. i. ut ego mei. tu tui Gtõ ſui. Secunda quæ mittit gtm̃ in. ius ut hic huius. iſte iſtius. ille illius. ipſe ipſius. is eius. Tertia quæ mittit genitiuum in. i. æ. i. ut meus. a. um. mei meæ mei tuus. a. um. tui tuæ tui. ſu⁹. a. uum. ſui ſuæ ſui. noſter. a. um. noſtri noſtrę noſtri. ueſter. a. ũ. ueſtri ueſtrę ueſtri. Quarta quæ mittit genitiuum in. is ut noſtras noſtratis. ueſtras ueſtratis.

¶ De erotematis uerborum. Cap. vii.

Amo quæ pars orationis eſt? Verbum.

Quid eſt uerbum? Pars orationis declinabilis cum modis & temporibus ſine caſu agẽdi uel patiendi ſignificatiua.

Vnde dicit̃ uerbũ? A uerbero uerberas: qa uerberato aere oratio pfert̃: q̃ ſine uerbo eſſe non poteſt.

Verbo quot accidũt? Octo. Genus. Modus. Tẽpus. Numerus. Perſona. Species. Figura. Cõiugatio.

Genera uerborum quot ſunt? Quinq̃. Actiuũ. Paſſiuum. Neutrum. Commune. Deponens.

Quod eſt uerbum actiuum? Quod deſinit in. o. & habet paſſiuũ in. or. ut amo amas. amor amaris.

Quod eſt uerbũ paſſiuũ? Q. d deſinit in. or. & habet actiuum in. o. ut amor amaris. ab amo. amas

Quod eſt uerbum neutrum? Quod deſinit in. o. & non habet paſſiuum in. or. ut ſeruio. is.

Perſonę pronominũ quot ſunt? Reſpõdetq̃ eſſe tres: & quid proprietatis q̃libet habeat ſubiũgit dicẽs. Prima pſona eſt q̃ de ſe loquitur: haec ratio nõ placet Priſ. ſed dicit prima pſona eſt cũ ipſa q̃ loquit̃ de ſe pronũciat: q: vel põt prima pſona nihil de ſe loqui ſed de ſcda pſona vel tertia: eſſetq̃ dubitatio. Itaq̃ videt̃ Priſ. facere differẽtiã inter loqui & pronũciare de ſe eſt loqui de ſe vt aliqd de ſeipſo dicere: pronũciare de ſe eſt ex pſona ſua aliqd de ſe vel de alijs dicere Qð ſi in hoc vlla differẽtia eſt magis exprimeret̃ per has prepoſitiones de & ex. q̃ p verba loquor & pnũcio. Vt loquor & pronũcio de me ſit habere ſermonẽ de me. loquor & pnũcio ex me ſit habere ſermonẽ in pſona mea vel ð me vel de te vel de alijs. Quot ſunt pnoĩa primę pſonae? et rñdet eſſe vnũ tm̃ ego: idq̃ in ſingulari tm̃. Nã in plurali cõceptionẽ facit aliaꝝ perſonaꝝ ſcdaꝝ q̃ñ ad ipſas pſentes loquimur. vt ego & vos faciamus. Tertiarum q̃ñ ad ſcdam & alios vel pſentes vel abſentes ſibi adiũgit. vt ego & vos & illi fecimus. Eodẽ quoq̃ mõ dicit eſſe vnũ tm̃ pronomẽ ſcdae pſonae ſed in vtroq̃ nũero: ſed adijcit oẽs vocatiuos noim & reliquoꝝ pronominũ cũ participijs. Caſus pronoim quot ſunt? Dicitq̃ eſſe ſeptẽ: niſi qð carent vocatiuo oĩa pręterq̃ tu. meus. noſter. noſtras. & quẽadmodũ paulo ãte diximus: ntõ ego & vt libro primo dictũ eſt ntõ ſuus ſua ſuũ: ſed illa non proprie ſed figurate. Declinationes pronominum quot ſunt? Et oſtendit per exempla eſſe quatuor. Nã per primã declinãtur tria. ego. tu. ſui. per ſcdam quinq̃. hic. iſte. ille. ipſe. is. per tertiam quinq̃. meus. tuus. ſuus noſter. veſter. per quartam duo. noſtras. veſtras.

De verbo. Amo q̃ pars orationis eſt? Reſpõdetq̃ eſt verbũ: dicitq̃ eſſe partẽ orationis declinabilẽ ad differentiã partiũ indeclinabiliũ. cũ modis. ad differentiã nominis & participij. & tẽporibus. ad differentiã nominis. ſine caſu. ad differentiã participij agẽdi vl' patiendi ſignificatiua. Donatus addidit aut neutrũ ſignificans propter verbũ impersonale qð pprie neq̃ actionem neq̃ paſſionẽ ſignificat. Vñ dr verbũ. dicitq̃ a verbero verberas verbari: q: verberato aere oratio profertur: qð licet oibus oratiõis partibus accidat: tñ pcipue in hac dictiõe q̃ſi propriũ eius accipit̃: q̃ frequẽtius vtimur in oratiõe: atq̃ in cuius vi reliquae oratiõis ptes ſignificãt. Unde & in illius diffinitiõe Diomedes adiecit pcipue dicens: verbũ eſt pars oratiõis pcipue ſine caſu. Verbo quot accidũt. dicitq̃ octo eſſe verbi accidentias: quas enumerat. Deinde q̃rit rñdetq̃ de ſingulis illarũ. Gña verboꝝ quot ſunt? Genus in vbo alij ſignificationẽ vbi appellant. vt enim in noib⁹ ſunt gña quibus explorat̃ ſexus: ita in verbo gen⁹ eſt quo ſignificat̃ vtrũ actiuũ ſit an paſſiuũ. Sunt aũt quinq̃ gña verborũ. Loqimur aũt de verbis integris. nã reperiũtur q̃daꝫ vba defectiua quorũdã pdictoꝝ accidentium: q̃ reduci nõ poſſunt ad vnũ quoddã ex his quinq̃ gñibus qð ſit vt Priſ. ait vel naturae neceſſitate vel fortuna & caſu vel differentiae cauſa. Naturae neceſſitate. vt pluo ſereno. q̃ verba cũ ſimilibus cũ ad ſolã pertineant naturã: quantũ ad ſermonẽ noſtrũ attinet defectiua ſunt: niſi fiat proſopopeia. i. pſonae fictio. Fortuna & caſu. aut q: inuſitata ſunt: aut q: turpia & inconcinna. inuſitata vt q: a faris & fare & daris vel dare nõ habeamus for & dor: inconcinna & turpia. & q a metuo non habeamus participia metutus & metuturus. differentiae cauſa vt a facio. dico. duco. fero in ſcda perſona ſingulari imperatiui dice. duce. face. fere non diximus ne coincideret cũ obliquis caſibus quorundã nominũ. Quod eſt verbũ actiuũ? qð deſinit in. o. ſubaudi in prima verbi poſitione: & habet paſſiuum in. or. Quid aũt dicendũ eſt de hoc verbo do? qð vt paulo ante dicebamus: nõ habet in voce paſſiua dor. Diximus hoc verbũ eſſe mancũ nõ repugnãte ſignificatiõe ſed vſu: nuſq̃ eñ apud autores lectũ eſt dor. ergo quãtũ ad rationẽ ſignificatiõis actiuũ eſt. Idẽ quoq̃ de facio facis dicẽdũ eſt. qð nõ miſit paſſiuũ in. or. ſupplet̃ tñ ab alio vbo qð eſt fio fis. Quid eſt vbũ paſſiuũ? qð deſinit in. or. & hꝫ actiuũ in. o. Inuenim⁹ tñ aliq̃ñ in voce atq̃ ſignificatiõe paſſiua: q̃ nuſq̃ reperitur in actiua: vt cõſternor p exanimor. Ouid. ij. meta. cõſternãtur equi: atq̃ idẽ. xij. cõſternatiq̃ timores. & Liui⁹. xviij. ab vrbe cõdi. conſternati e comib⁹ in mediã aciẽ ſeſe intulerãt. nuſq̃ tñ legimus cõſterno cõſternas. Eiuſdẽ ppe ſignificatiõis reperit̃ in voce & ſignificatiõe paſſiua tm̃ linquor aio. vt Sue. in vita Caeſaris. niſi qð extremo tpe linq aio ſolebat. nemo tñ diceret anim⁹ linquit me. aut ego linquo te aio. Qð eſt verbũ neutrũ? hui⁹ gñis ſignificatio latiſſime patet. aliud nãq̃ actionẽ ſigt. vt ãbulo. curro. aliud paſſionẽ. vt vapulo. exulo. aliud in quo nec agẽtis nec patiẽtis ſignificatio dignoſcit̃. vt ſedeo. ſudo. algeo. eſurio. q̃q̃ quo ad grãmaticum.

attinet: hęc potius actionem ſignificare dicēdū eſt. hęc quidā ſupina: alij abſolutiua: nōnulli depoſitiua appellāt. Qđ eſt verbū deponēs? Deponēs verbū dicit vt ait Diom. vel per antiphraſim hoc eſt ecōtrario. qz verbū .r. lra finitū deponere eā nō pōt. vel qz cū oīa verba deponētia apud antiquiores cōmunia eſſent. alterā .i. paſſiuā ſignificationē depoſuerūt. vt loquor. eris. ſequor. eris. Qđ eſt verbū cōe? Verbū cōe dr. qđ ſub vna voce actiuā ⁊ paſſiuā ſignificationē habet. quēadmodū ⁊ nomē cōe dr. qđ duo aut tria gña ſub vna voce cōplectit. Impſonalis verboꝝ ſignificatio ⁊ actiuā paſſiuāqz vocē referunt. Modi verborum quot ſunt? Modꝰ in verbo: quē Quī. appellat qlitatē: ē inclinatio varios animi affectꝰ demōſtrās: hi ſunt qnqz. Indicatiuꝰ. quē alij finitiuū. alij diffinitiuū. alij pnūciatiuū appellāt. Impatiuꝰ qui ⁊ pcōtatiuꝰ. Optatiuꝰ Subiūctiuus. q ⁊ cōiūctiuus ⁊ adiūctiuꝰ ab alijs dicit. Infinitiuꝰ qui ⁊ impſonatiuus dr: qz pſonas diffinitas nō hz. dr ⁊ ppetuꝰ qz finē nō hz. Quis eſt indicatiuus modus? Quo indicamus inqt ſiue oſtēdimꝰ ſiue pnūciamus aliqd fieri ſine vlla alteriꝰ modi inclinatiōe: vñ et finitiuus a Diomede dr: qꝑ qſi finita ⁊ ſimplici vtimur expoſitiōe cū p ipſum mētis ſenſum depromimꝰ. Quis eſt iperatiuus modus? Quo impamꝰ inqt aliqd fieri. plaerūqz aūt ⁊ p eū pcamur: vnde ab Ariſto. depcatiuꝰ dr. vt Verg. muſa mihi cauſas memora: neqz eñ tā imperat qꝑ pcat. hz ⁊ alias cōplures ſignificatiōes vt alibi diximꝰ. Quis eſt optatiuus? Hūc modū vſurpamus cū pcibus aliqd a dijs expoſcimus vt inqt Diom. vnde optādi aduerbijs illū adiūgimus. vt vtz ⁊ vtinā ⁊ o. ⁊ oſi in ſermone Hiſpano mutuamur a Poenis oxala: qđ interptat deus velit. deus faciat. Reperit etiā ſine aduerbio optādi. vt Luca. i. j. dij viſa ſecūdēt: ⁊ fibris ſit nulla fides. Quis eſt ſubiūctiuꝰ? Subiūctiuꝰ qui dubitatiuus dr: ideo dictus eſt qđ p ſe nō exꝑmit ſenſum niſi alteri verbo iūgatur alterū. qđ fit media cōiunctiōe vt ſi audiueris legā. cū amaueris docebo. Quis eſt infinitiuꝰ? Qui caret inquit nūeris ⁊ pſonis. hoc ⁊ impſonale verbū habet: indiget verbo alterius modi. hoc ⁊ ſubiūctiuus hz: ſed vtrūqz ſimul ſolus infinitiuus. His quinqz ſupioribus modis quidā adiecerūt ſextū quē appellauerūt pmiſſiuū: vt ego amabo. ego docebo. ſed hunc indicatiui futurū nos fecimus. quidā impſonalē modū cōiungūt: vt ſint modi ſeptē ſed nos vt diximus in actiuā paſſiuāqz vocē hūc modū reduximus. Adhuc alij cōmēdatiuū ab impatiuo ſeparant: qm̄ p imperatiui pſens ſiue inſtans vt confeſtim aliqd fiat impamus: quē ideo imperatiuū dixerūt. p futurū vero tēpus vt aliquid in ppetuū ⁊ ad multa tpa fiat cōmēdamus. atqz ideo hūc quaſi diuerſum a ſupioribus modū mandatiuū appellauerūt. fuerūt adhuc q cōiūctiuū a ſubiunctiuo ſepararēt vt eſſent modi nouē. adhuc alij adhortatiuū ab impatiuo ſeparāt. Gerūdia quoqz ⁊ ſupina verbi modos eſſe dicūt. Sed nos quinario modorū nūero cōtēti fuimus ad quos reliq ſunt reducti. niſi qꝑ gerundia ⁊ ſupina nō recuſamus ab octo partibus oratiōis ſeparare. Tpa verboꝝ quot ſunt? Tps in verbo vt inqt Diom. eſt viciſſitudo rerū triformi mutabilitate cōprehēſa. Cū vero tēpus vt philoſophi dicūt idiuiduū ſit: nos illud in partes diuidimus: ſed nō tam ipſum tps qꝑ actiōes nras per tpa diuidētes ea quantū ad nos attinet tria ſunt. pſens. qꝑ a quibuſdā inſtans appellatur. pteritū ⁊ futurū. qꝑ a nōnullis vt ſupra dictū eſt promiſſiuus dr modus. qđ alij infinitū tēpus appellant qz incertū ſit. quod duplex quoqz eſt impfectū alteꝝ ⁊ alterū perfectū. de quo alibi plura diximus. Praeteritū in triplici differētia eſt. impfectū. perfectū ⁊ pluſqꝑ perfectū. Praeteritū impfectū qꝑ inchoatiuū alij dicunt: eſt p qđ ſignificamus nos aliquid in tpe perfecto incepiſſe nec perfeciſſe tamē. vt ego amabā. Praeteritū perfectū eſt p qđ ſignificamus nos aliquid in tempore pterito incepiſſe: atqz perfeciſſe. vt ego amaui. Pluſqꝑ perfectum omnes antiqui ⁊ iuniores grāmatici videntur mihi nō recte diffiniuiſſe. dicunt enim eſſe cum tempus iam pridem exactum demonſtramus: ita vt per praeteritum perfectum rem factam breui aut non multo tempore ante oſtendamus. per pluſquā perfectum vero illud quod iam longo tpe inueteratum eſt. Quae ratio ſi vera eſt nō poſſemus latine atqz grammatice dicere: qđ in ipſo ſtatim ſacraꝝ litteraꝝ initio ſcriptū eſt. In principio creauit deus coelum ⁊ terram. ⁊ qđ ſequitur: dixit deus fiat lux ⁊ facta eſt lux: qua actione nulla prior. nulla antiquior eſt. Sed neqz rurſus diceremus recte cū tu veniſti ego iam legeram: quod de re paulo ante facta dici poſſe nemo eſt adeo ſtupidus qui non confiteatur. Sz hęc duo tēpora non eo modo cenſentur quo iſti putant: ſed illo potius qđ praeteritum pluſqꝑ perfectū pterito perfecto cōparatū antiquius eſt: ſiue id in multo ſiue in paruo tempore exacto ſit: atqz ideo adiecimus inueteraſſe citra praeteri-

Quod eſt uerbū deponēs? Quod deſinit in .or. & tamen habet actiui ſignificationē. ut loquor eris.

Quod eſt uerbum commune? Quod deſinit in .or. & habet actiui & paſſiui ſignificationem. ut amplector amplecteris.

Amo igitur quod uerbum eſt? Actiuum.

Modi uerborū quot ſunt? Quinqꝫ. Indicatiuus. Imperatiuus. Optatiuus. Subiūctiuus. Infinitiuus.

Quis eſt indicatiuus modus? Quo indicamus aliquid fieri. ut ego amo. tu amas. ille amat.

Quis eſt imperatiuus modus? Quo imperamꝰ uel prohibemus uel exhortamur aut permittimꝰ aliquid fieri. ut o Antoni lege. ne legas.

Quis eſt optatiuus modus? quo optamus aliqd fieri ut utinam ego legerem.

Quis eſt ſubiunctiuus modus? Qui indiget altero uerbo: ut perfectum ſenſum ſignificet: ut ſi legeris audiam.

Quis eſt infinitiuus modus? Qui caret numeris: & perſonis: & indiget uerbo alterius modi: ut aliqd determinatum ſignificet: ut cupio legere.

Amo igitur cuius modi eſt? Indicatiui modi.

Tempora uerborum quot ſunt? Sex. Præſens. Prgteritum imperfectum. Præteritum perfectum. Præteritum pluſqꝫ perfectum. Futurum imperfectum: & Futurum perfectum.

Quod eſt tempus præſens? Quo aliquid in pręſentiarum fieri oſtendimus. ut ego lego.

Quod eſt præteritum imperfectum? Quo oſtendimus qꝑ aliquid fiebat. ſed non fuit perfectum. ut ego legebam.

Quod eſt præteritum perfectum? Quo oſtendimus aliquid iam factum atqꝫ perfectum eſſe. ut ego legi.

Quod eſt pteritum pluſqꝫ perfectum? Quo oſtendimus id quod factum eſt: inueteraſſe citra præteri-

tum perfectum.ut ego legeram anteq̃ tu uenisti.
Q̃d eſt futurũ iperfectũ? Quo oſtẽdim⁹ aut ꝓmittimus nos aliquid inchoaturos.ut ego legã cras.
Quod eſt futurum perfectũ? Quo oſtendimus aut promittimus quod ad certum tempus aliqd erit a nobis factum.ut ad horam legero.
Amo igitur cuius tẽporis eſt? Præſentis temporis.
Numeri uerborũ quot ſunt? Duo ſicut in nomine. Singularis qui de uno loquitur.ut ego amo. Pluralis qui de pluribus loquitur.ut nos amamus.
Amo igitur cuius numeri eſt? Singularis numeri.
Perſonæ uerborũ quot ſunt? Tres. Prima quæ de ſe ſola uel de ſe cũ aliis loquitur.ut ego amo.nos amamus.Secunda ad quam ſolam uel cum aliis prima loquitur.ut tu amas.uos amatis.Tertia de qua ſola uel de quibus prima loquitur.ut Cicero legit.homines legunt.
Species uerborũ quot ſũt? Duę ſicut in noĩe. Primitiua.ut lego legis.deriuatiua.ut lectito lectitas.
Deriuatiuorũ uerborũ formæ quot ſunt? Septẽ Inchoatiua.Meditatiua.Deſideratiua.Frequẽtatiua.Diminutiua.Denominatiua.Aduerbialia.
Quę dicũtur inchoatiua? que Laurentius dicit continuum incrementum paſſionis innatę ſignificare:ſiuntq; tantum a uerbis neutris abſolutis ſecũdæ coniugationis.formanturq; a ſecunda perſona pręſentis idicatiui modi addita co. ut a tepeo.pes.tepeſco.is.i.in horas magis tepeſio.

tũ perfectũ.vt ſi dixerim.ego legerã cũ tu veniſti:dico te veniſſe poſt id tp̄s quo ego legi.ſic Oui.j.meta. ſic mō q̃ fuerat rudis & ſine imagine tellus.induit ignotas hoim̄ cõuerſa figuras.q̄ ſi ꝑteritũ pluſq̃ pfectũ ꝑterito perfecto non cõparetur:nihil aliud quã ipſum pręteritũ pfectũ ſignificat. vt Oui.legerat huius amoꝛ titulũ nomẽq; libelli.i.legit. Sed indicatiuus & optatiuus cũ ſubiunctiuo habẽt oĩa quinq; tpa:qm̄ per illa oĩa poſſumus indicare quid facim⁹. fecimus aut facturi ſumus.cuius eſt per oĩa ſimilis ſubiũctiuus. Impatiuus duo tm̄ habet tpa.inſtãs & futurũ: ſed i ſingulari primã nõ admittit pſonã. Abſurdũ nãq; eſſet quẽq̃ ſibi imperare cũ pꝛoptus ſua ſpõte ſit imo vltro facere qd̄ vult.externae vero pſonae impio indigẽt niſi figurate q̄ſi ad aliũ loquẽs in ſcd̄a pſona ſeipſum pꝛoferat.vt Iuue.tecũ prius ergo voluta haec. in plura ſi vero etiã primã adhibet:q: cũ iperat ſe quoq; ad idẽ miniſteriũ vocat. Sed aĩaduertendũ q̄ per impatiui pſens imperamus aliquid eueſtigio fieri: vt puer lege. i. fac vt ſtatim legas.p futurũ vero imperam⁹ aliqd in poſterũ faciẽdũ atq; vt ita dicã in ppetuũ. Eſt quoq; eadẽ differẽtia inter futurũ iperatiui & alioꝝ modoꝝ futura. q̄ haec indifferẽter futurũ tp̄s ſignificãt.qd̄ eſt p aduerbia diſtinguẽdũ. vt ego legã mox.cras. perẽdie. die q̃rti.die quinti.die primi. Imperatiui vero futurũ nõ ſignificat.vt cõfeſtim aliquid fiat : ſed vt diximus ſemp in poſterũ faciẽdũ eſſe:vt ſi vis eſſe doctus legito libros i.fac vt ſemp legas libros.q̄ poſſis commode facere.neq; opus eſt adiungere aliquid q̄ temporis diuturnitatem illã exprimamus. Inuenitur tm̄ apud antiquiores futurũ pꝛo pręſenti. vt Terẽ.in heautõ.loquitoꝛ paucula.& idẽ in adelphis.de te largitoꝛ puer:pꝛo eo qd̄ eſt loqre largire.quos Uerg.antiquitatis amatoꝛ ſecutus dixit v.aeñ.pꝛimus equũ phaleris inſignem victoꝛ habeto. & paulopoſt tertius argolica.hac galea contentus abito: p eo qd̄ eſt habeat & abeat. In voce paſſiua plurale futuri tp̄is hmōi reperitur:idq; apud antiquiores tm̄ in legibus & foederib⁹ q̄ fiũt & ꝓmulgãtur:vt ſic dixerim:ad ppetuã rei memoꝛiã. Optatiuus quinq; tpa habet vt alibi diximus:q̄q̃ fuit tẽpus quo putabam⁹ tria tãtũ habere tẽpoꝛa. Sũt qui ab optatiuo pſens tẽpus excludãt:qm̄ futura ſunt q̄ optamus. Sed dicet quiſpiã quõ poſſumus pterita optare? Ad qd̄ dicẽdũ quod non ſolũ futura optare poſſum⁹: verũetiã plerũq; optamus nos aliquid feciſſe:qd̄ tm̄ nõ fecimus. vt vtinã ego legiſſem. Infinitiuus tria tẽpoꝛa habet.pręſens. pręteritũ et futurũ. Uſurpat tm̄ plerũq; pſens infinitiui pro pterito iperfecto indicatiui:quo gñe dicẽdi plerũq; vtunt hiſtoꝛici. Salu.equitare curſu.cũ equalibus certare:cũ oĩs anteiret:oib⁹ tm̄ charus eſſe. p equitabat:certabat.erat. Nũeri verboꝝ quot ſunt? Duo inqt ſicut in noĩe. Fuerũt tñ q in tertia pſona plurali pteriti pfecti indicatiui modi dualẽ numerũ a pſali diſtinxerũt in illis duabus vocalib⁹ amauerũt vel amauere. vt amauerũt ſit ad plures amauere ad duos tm̄ referẽdũ. ſed vt Quin.refert.apud nroꝝ neminẽ haec obſeruatio repit:cũ ecõtrario Uer.j.aeñ. dixerit. deuenere locos: vbi nũc ingẽtia cernis. Et idẽ in.ij.cõticuere oẽs:intẽtiq; oꝛa tenebãt.& Ouid.xiij.meta.cõſedere duces: & vulgi ſtãte coꝛona.hi apte nos docẽt:nihil hoꝛũ ad duos ptinere. Perſonae verboꝝ quot ſunt? Tres inquit. & repetẽdũ eſt hoc loco id qd̄ de pſona in capite ſupioꝛi diximus:cũ de pſonis pronoĩs agebatur. Illud tm̄ addimus:qd̄ Diome. ait pſonã eſſe rationabilẽ ſubſtantiã:qd̄ pꝛoprie in pꝛima & ſcd̄a perſona reperitur:niſi fiat ꝓſopopeia. Species verboꝝ quot ſunt? Duae inqt ſicut in noĩe. Pꝛimitiua & deriuatiua. Deriuatiuoꝝ rurſus ſeptẽ dicit eſſe formas:quas Diom. & Donatus ad verbi referũt q̄litatẽ.alij ad genus ſiue ſignificationẽ. Deinde q̄rit ſubdetq; de ſingulis ſeptẽ verboꝝ formis. Quae dicũtur inchoatiua? Oẽs grãmatici q vnq̃ fuere ante Laurẽtiũ Uallã:appellauerũt verba inchoatiua q in ſco deſinũt:qualia ſunt frigeſco.tepeſco.albeſco. dixeruntq; inchoationẽ quandã ſignificare.quod eſſe falſum validiſſimis rõnibus cõuincit:quin potius haec verba incremẽtũ paſſionis innatae ſignificare videtur:quã ſignificant verba a qbus deriuãtur.vt aegreſco.i.magis magiſq; aegerſio.albeſco.nigreſco.i.in dies magis magiſq; albeo & nigreo & vel vt ipſe exponit:albeſio & nigreſio. Haec verba alij ante Laurẽtiũ dixerũt a verbis neutralib⁹ tm̄ deriuari: nos aũt adiecim⁹ a verbis neutris:nõ quidẽ oĩbus ſed tm̄ ſcd̄ae cõiugatiõis.nã ab aliis cõiugatiõibus deducta non tã inchoatiua q̃ inchoatiuoꝝ ſimilia eſſe dicẽda ſunt vt illa labaſco.cis.integraſco.cis.& ab hio hias hiſco hiſcis.a cõcupio.pis.cõcupiſco.cis. Sũt pręterea huius formae verba:quoꝝ pꝛimitiua in vſu non ſunt. vt herbeſco herbeſcis. ſilueſco ſilueſcis.ligneſco ligneſcis.igneſco igneſcis.iuueneſco iuueneſcis. & ſimilia que poſſunt videri a nominibus. herba.ſilua.ligno.igne.iuuene.potius q̃ ab herbeo herbes.ſilueo ſilues ligneo ligneſ.igneo ignes.iuueneo iuuenes deriuata. Nã verba huius formae certis regulis cõſtant:quarũ vna ſi defuerit:inchoatiua ſiue vt Laurẽtius mauult augmẽtatiua nõ erũt.pꝛima eſt qd̄ in.ſco.deſinãt. Deinde qd̄ a ſcd̄a perſona pſentis indicatiui modi verboꝝ neutraliũ ſcd̄ae coniugationis paſſionem innatã ſignificatiuã formentur.praeterea qd̄ deficiant in pterito perfecto indicatiui modi & in reliquis tempoꝛibus que formantur ab eo.quodq; per tertiam verboꝝ coniugationem declinantur.

Quae dicũtur meditatiua? Scḋa verborũ forma eſt meditatiua: ꝗ Laurẽtius ⁊ quidẽ recte deſideratiua ſiue optatiua eſſe dicit. neqꝫ enim eſurire eſt meditari comedẽdũ eſſe qḋ ad intellectũ ptinet. ſed cupere ſeu optare: qḋ eſt opꝰ partis appetitiuae. Formãtur aũt ab vltimo ſupino addita rio. repiturqꝫ haec verborũ forma in paucis verbis: apud antiquiores fortaſſe in pluribus. ſed quorũ ego memini in his fere. ab edo edis. eſum eſu eſurio. is. a coeno. as. atũ. atu. aturio. a pario. is. partũ partu parturio. a meio. is. mictũ mictu. urio. a caco. as. atũ. cacatu. urio. ab emo. is. emptũ emptu empturio. i. cupio ſiue libido mihi icẽſſit edere. coenare. parere. meiere. cacare. emere. Iuue. eſurit intactam paridi niſi vendat agauẽ. Marti. xi. epigra. coenaturii Vacerra nõ cacaturit. Iuue. noctibus hic ponunt lecticas micturiũt hic. Verg. in buc. nũc oĩs parturit arbos. Varro. ij. de re. ruſt. te empturiẽtẽ in campos macros adducũt crebro pedes. ex quibꝰ exẽplis facile colligitur inter meditatiua ⁊ formae perfectae ſiue abſolutae verba illã eſſe differentiã: quod abſoluta actũ meditatiua effectũ mentis nõ meditationẽ ſignificãt. vt Liuius qḋ diu parturiuit animus veſter aliqñ pariat. ⁊ illḋ pſalmographi. Ecce parturit iniuſticiam concepit dolorem ⁊ peperit iniquitatem. ergo parturire eſt cupere a partu liberari. parere illud ipſum qḋ cõceptũ eſt: quod qꝫ cupimus parere in lucem edere. Dicturio a dico. is. dictu. Macrobius. vj. ſatur. vſus eſt. quid duces inqt ⁊ milites: qui fortiter a ſe facta ſemꝑ dicturiunt. Idem lib. j. ne vltra te dicturientem tardem. ⁊ Apuleius. a nubo. is. nuptu nupturio. ſine vlla vnqꝫ magia iam olim nupturiſſe. Inter ſcaturio. is. qḋ videtur huiꝰ formae verbũ eſſe ⁊ ſcateo. es. a quo deriuari videtur. nulla talis differẽtia reperitur: idem nãqꝫ eſt ſcaturio ⁊ ſcateo. declinantur autem huiuſmodi formae verba oĩa ꝑ q̄rtã verborũ cõiugationẽ. Quae dñr deſideratiua? Tertia verborũ forma eſt eorũ que dicũtur deſideratiua. Laurẽtius tamẽ nõ affectũ mẽtis deſideriũqꝫ haec ſignificare dicit: ſed actũ corporis. Nã qḋ Priſcia. affert illud Verg. in. viij. nã memini heſionẽ viſentem regna ſororis Laomedõtiadẽ priamũ. exponitqꝫ viſentẽ pro cupientem videre omnino ratione caret. nã ſi viſere eſt cupere videre: ſemꝑ Priamus ſororẽ Heſionẽ viſebat poſteaqꝫ ablata fuit nec minus cũ erat in Troia: qꝫ cũ vt illã videre profectus eſt Salaminã. Ergo viſere nõ cupere videre: ſed ire ad videndũ ſignificat. quod ſi viſo cupio videre ſignificaret nunqꝫ Cice. ad atticũ ſcripſiſſet: cupio Alexandriã reliquamqꝫ epirum viſere. ſed viſo Alexandriam reliquamqꝫ Aegyptũ. Vſurpãtur tamẽ haec verba pro ipſorũ primitiuis. vt laceſſo pro eo ad lacerandũ vel lacero. faceſſo. eo ad faciendũ vel facio. Verg. iiij aeñ. ocyus omnes imperio laeti parent ac iuſſa faceſſunt. Reperitur tamẽ pro eo quod eſt recedere vel ire ad recedendũ. Cice. j. de legibus paulliſper faceſſant rogemus. Reperitur etiã faceſſo pro prohibeo. Cice. in verrẽ. ne innocenti periculũ faceſſeris. Idẽ quoqꝫ in eodẽ. cũ audiuiſſent ei negociũ faceſſitũ. Capeſſo. is. pro capio vel eo ad capiendũ. Verg. j. aeñ. mihi iuſſa capeſſere fas eſt. Cice. j. thuſcu. is animus ſuperiora capeſſat neceſſe eſt. acceſſo. is. vel arceſſo literis inuerſis pro eo ad vocandũ. Terẽ. in andria. obſtetricem acceſſo. ſed cũ oĩa huius formae verba ſint tertiae coniugationis ⁊ in ſo deſinãnt: hoc reperitur etiam in. io. terminatum declinatumqꝫ per quartam cõiugationẽ. vt Cice. de claris ora. acceſſiuiſti ex vrbe ea que domus eſt ſemper habita doctrinae. Et actuum ca. x. mitte in ioppẽ et acceſſe Simonem quendam. Ex quibus exẽplis colligimus verũ aut vero proximũ eſſe quod Valla ſuſpicatur: praedictarũ formarũ verba ab antiſſimis aliter fuiſſe appellata qꝫ a grãmaticis iunioribus nũc dicũtur. ⁊ illorũ noĩa ſic fuiſſe inuerſa: vt pro meditatiuis dixerint inchoatiua. ꝑ deſideratiuis meditatiua. pro actũ corporis ſignificãtibus deſideratiua. Sed que nos ex eo qḋ ſignificãt nouo nomine dicimus augmentatiua: Laurentius opinatur ab antiquioribus fuiſſe meditatiua appellata ex illa reconditiore ſignificatione qua meditor ſignificat exerceri. vt apud Iuuenã. ſtatua meditatur praelia luſca. ⁊ alibi. Marmorea meditatus plia villa. vt ſit caleſco quaſi exerceor calore. frigeſco exerceor frigore ⁊ ſilia eodẽ modo. Quae dñr frequẽtatiua? Frequẽtatiua verborũ forma. quã Diomedes iteratiuã appellat eſt ꝗ aſſiduã vel potius frequẽtẽ in agẽdo vim habet: vnde ⁊ appellationẽ hꝫ qm̃ frequẽter agendo iterat affectũ. Formant aũt ab vltimo ſupino. u. finali mutata in. o. declinãturqꝫ ꝑ primã ꝯiugationẽ. vt a curro. ris. curſu. curſo. as. a quo eſt occurſo occurſas. i. frequẽter occurro. Vg. in buc. occurſare capro cornu ferit ille caueto. A duco. is. ductu ducto. ctas. i. freq̄nter duco. Salu. in catilina. L. ſylla exercitũ quẽ i Aſia ductauerat. A mergo. is. ſu. merſo. ſas. i. freq̄nter mergere. Vg. j. geor. fluuio merſare ſalubri. eſt ⁊ freq̄ntatiuũ a freq̄ntatiuo curſito curſitas. Hora. ij. ſermo. veluti ſuccinctus curſitat hoſpes in vrbis tñ primae cõiugatiõis mittẽtibus ſupinũ in atũ. fiũt frequẽtatiua a penultima in i. breuẽ mutata. vt ab impero impas impatu impito iperitas. Hora. j. ſer. olim qui ſummis legiõibus impitarũt. a volo. as. volatu volito volitas. a rogo rogas rogatu rogito rogitas. ab ago agis actu nõ dicimꝰ acto actas ſed actito actitas. Marti. cogit me titus actitare cauſas. dicimus etiã ab ago agis. in alia ſignificatiõe agito agitas. Vg. ij. geor. ipſe dies agitat feſtos fuſuſqꝫ ꝑ herbã. a dico dicis dictu dicto dictas: quod eſt alio ſcribente dicere. Iuue. celſo dictare parata e. dictito dictitas. quod videtur eſſe frequẽtatiuũ a frequẽtatiuo eſt frequenter dicere. Hora. ij. epiſtola. dictitet Albano muſas in monte locutas. A quaero quaeris. debuit eſſe q̄ſito quaeſitas. penultima longa. ſed dicimus quaerito quaeritas. eadem breui. A ſcribo ſcribis ſcriptu ſcriptito ſcriptitas. A ſcio ſcis ſciui ſcitu. ſcitor ſcitaris. ⁊ ſciſcitor ſciſcitaris. A noſco noſcis noui notu. noto notas. noſcito noſcitas. A cogo cogis coegi coactu nõ coacto coactas: ſed cogito cogitas. dicimus. ⁊ a ſequor ſequeris ſecutu. non ſecutor ſecutaris. ſed ſector ſectaris formatur.

Quę dicuntur uerba meditatiua? quæ Laurentius appellat deſideratiua: fiũtqꝫ ab ultimo ſupino addita. rio. hęc fere ab edo. is. eſu. eſurio. a cœno. nas. atu. cœnaturio. a pario. is. partu. parturio. a meio. is. mictu. micturio. a caco cacas cacatu. cacaturio. ab emo. is. emptu empturio.

Quæ dicuntur deſideratiua? quæ Laurentius non mentis affectum ſed actum corporis ſignificare dicit. Sunt uero ꝗ rariſſima. ut uiſo uiſis. laceſſo. is. faceſſo. is. capeſſo. is.

Quę dicũtur frequẽtatiua? Quę aſſiduã in agẽdo uim habere ſignificãt. fiũtqꝫ ab ultimo ſupino. u mutata. i. o. ut a curro. is. curſu. curſo. ſas. aduco is. ductu. ducto. as. Aiaduertẽdũ tamẽ eſt in uerbis primę cõiugatiõis ſupina a q̄bus formantur frequẽtatiua mutare a penultimã ſupini in. i. breuẽ. ut ab impo. as. iperatu. iperito impitas. Dicimus tñ ab ago agis. actito actitas. & agito agitas. a dico dicis dicto dictas. & dictito dictitas.

Quae dñr diminutiua? Eſt quĩta ꝟboꝝ forma eoꝝ q̄ dñr diminutiua: eo q̄ᵭ ſignificãt diminutionẽ a ſuo ꝓncipali vñ deriuantur. vt a ſorbeo.es.ſorbillo.as.q̄ſi minuti ſorbere.a garrio.is.garrulo.as.a caluo.is.cauillo.las.ꝛ cauillor.ris. Sũt ꝓterea q̄dã diminutionũ formã habẽtia ſine origine formae ꝑfectae, vt pitiſſo.as.ꝑ minuti bibere.vacillo.as pro eo q̄ᵭ eſt alterno motu fluctuare. Terẽ.in heau.pitiſſando mõ mihi quid vini aſſumpſit. Cice.de cla.ora.cum ex eo toto corꝑe vacillãte q̄ſiuit: qs loq̄retur e lintre.huius ordinis videtur mihi eſſe verba illa: q̄ paulo ante frequẽtatiua eſſe diximus. vt dormito.as.ſcriptito.as.q̄ᵭ eſt non ꝓfunde dormire: aut plene ſcribere: ſed ꝑ interualla id facere ſignificãt. vt ſit dormitare minꝰ q̄ꝫ dormire: ſcriptitare minus q̄ꝫ ſcribere. vt illud dormitauerũt oẽs ꝛ dormierũt. Quae dñr denoiatiua? Sexta verboꝝ forma eſt eoꝝ q̄ dñr denoiatiua: eo q̄ᵭ a noibus deriuãtur. vt a pr̃e patriſſo.iſſas.a graeco graeciſſo.iſſas.ꝛ graecor.aris.ab attico atticiſſo.ciſſas.q̄ ꝟba imitationẽ quãdã ſignificãt. dicimꝰ quoq̄ꝫ a pabulo.lor.aris.a frumẽto.entor.ris.a ligno lignor.aris.ab aqua aquor.aris.ꝓ eo q̄ᵭ eſt ire q̄ſitũ pabulũ.frumẽtũ.ligna.aquã Liui.xxv. ab vrbe cõdita.lignatũ pabulatũq̄ꝫ ꝓgreſſos exciperet. Gel.li.xvj.noct.atti.ea figura eſt captant̃ q̄ lignãtur pabulant̃ ꝛ aquant̃ Liui.xxij.tertiã pt̃e militũ frumẽtatũ dimiſit. Dicimꝰ quoq̄ꝫ a rure ruſticor.aris. Cice.ij.de ora.laeliũ ſemꝑ fere cũ Scipiõe ſolitũ ruſticari.pro quo antiquiores ruro.ras.ꝛ ruror.aris.dicebãt.a philoſophia philoſophor.aris.a poeta poetor.aris. q̄ poſteriora ſignificãt dare operam philoſophiae poeticae. Quae dñr aduerbialia? Septima ꝟboꝝ deriuatoꝝ forma eſt eoꝝ q̄ dñr aduerbialia: eo q̄ᵭ ab aduerbijs deriuant̃. vt a ꝑendie ꝑẽdino.as.q̄ᵭ eſt in diẽ tertiã differre. a cras craſtino.as.ab intra.intro.as. Amo igit̃ cuiꝰ ſpeciei eſt? Primitiuae inq̄t.neq̄ꝫ enĩ hꝫ vnũ deriuet̃.ſꝫ tẽperamẽtũ adiecit: q̄ᵭ ego ſciã.fieri enĩ põt vt originẽ hẽat vnde dicat̃. Sed neq̄ꝫ format ex ſe inchoatiuũ vt iſti dicũt amaſco.aſcis.neq̄ꝫ deſideratiuũ amaſſo amaſſis.nec meditatiuũ amaturio.turis.neq̄ꝫ frequẽtatiuũ amito.itas Figurae verboꝝ quot ſunt? Due inquit quẽadmoduꝫ in noie. Sĩplex.vt amo.as.clamo.as.cõpoſita vt deamo.as.declamo.as.cõponunt̃ aũt verba q̄tuor modis ſicut ꝛ nomẽ.ex duobꝰ integris vt examo.as.deamo.as.ex de ꝛ amo.as.ex ĩtegro ꝛ corrupto. vt diligo.gis.ex di ꝛ lego.gis.aut ex corrupto ꝛ integro. vt alligo.as.ex ad ꝛ ligo.gas.aut ex duobꝰ corruptis. vt officio.ex ob ꝛ facio.cis. Cõponũtur enĩ verba frequẽter cum ꝓpoſitiõibus: ſed nõnunq̄ꝫ cũ noibus. vt tepefacio a tepidꝰ ꝛ facio verſificor a verſus ꝛ facio.belligero a bellũ ꝛ gero. Cõponũtur ẽt ex ꝓpoſitiõe noie ꝛ verbo. vt ꝑterrefacio cis.a ꝑ ꝛ terrorẽ ꝛ facio.ex duabꝰ ꝓpoſitiõibus et verbo vt recõpẽſo.as.recõdis.is. Sed quẽadmodũ in cõpoſitiõe corrũpãtur: i fine li.ſupioris dictũ eſt. Cõiugatiões verboꝝ quot ſunt? Antiq̄ores grammatici fere oẽs tñ ponebãt cõiugatiões tres ſed tertiã rurſus diuiſerũt in breuẽ ſiue correptã.ꝛ in longã ſiue productã. Nos aũt iuniores ſecuti grãmaticos.q̄ꝛ nihil referebat q̄tuor cõiugatiões poſuimꝰ. Cõiugatio eſt ꝯñs verboꝝ declinatio.dicta q̄ꝑ vna eadẽq̄ꝫ rõne declinatiõis plima cõiugant̃ verba.vt ad ſĩilitudinẽ amo.as,oĩa verba primae cõiugatiõis.haec a graecis ſyzigia dr̃. Prima q̄ ſcd̃am ꝑſonã. Iã puer nõ rñdet ex eo q̄ᵭ li.j.didicit prima coniugatio eſt q̄ hꝫ a.ꝓductã ante re in infinitiuo q̄ᵭ ex ipſa ꝓnũciatiõe atq̄ꝫ accẽtu ꝑcipere poterat intelligere ſed ex eo q̄ᵭ iã lib.v.audiuit. Scd̃am perſonã pr̃eſentis indicatiui modi primae cõiugationis in nũero ſingulari in.as.longã terminari. Secũdae vero in.es.aeque longã. Tertiae in.is.breuẽ. Quartae in.is.lõgã.q̄ ratio ꝛ ſi eadẽ eſt cũ ſuperiori: hic rñdit q̄ſi prouectus ex Diom.Donati.Phocae.Priſci.oĩumq̄ꝫ antiquoꝝ verbis: qui ex ſcd̃a perſona indicatiui colligunt diuerſitatẽ cõiugationũ.illic vero quaſi rudis didicit rẽ ex eo quod erat intellectu facillimũ.

Quæ dicũtur diminutiua? Quę a ſuo pricipali diminutioné ſignificãt.ut a garrio.is. garrulo.as. a ſorbeo.es.ſorbillo.las.a caluo.is.cauillor.aris

Quæ dñr denoiatiua? Quę a noie deriuantur.ut a patre patriſſo.as.a græco græciſſo.as.& gręcor aris.a frumẽto frumẽtor.aris.a pabulo.lor.aris. a rure ruſticor.aris.

Quę dñr aduerbialia? Quę ab aduerbio deriuãtur ut a pẽdie.no.as.a ſupra ſupo.as.ab itra itro.as.

Amo igitur cuiꝰ ſpeciei eſt? Primitiuę ſpeciei. Non enĩ habet quod ego ſciã unde poſſit deriuari.

Figurę uerborũ quot ſunt? Duæ ſicut in noie. Simplex ut amo amas. Cõpoſita ut deamo deamas.

Amo igitur cuiꝰ figuræ eſt? Simplicis figuræ. Non enĩ poteſt diuidi in partes ſignificatiuas eius q̄ꝫ i tegrum ante compoſitionem ſignificabat.

Cõiugatiões uerborũ quot ſunt? Quatuor. Prima q̄ ſcd̃am pſonã ſingularẽ pſentis indicatiui modi mittit in.as.pductã in uoce actiua. Et in aris uel are.i uoce paſſiua.ut amo.as.lætor.aris.uel.are. Secũda q̄ eãdẽ ſecũdã pſonã mittit in.es.pductã in uoce actiua.& in.eris.uel.ere.in uoce paſſiua. ut doceo.es.medeor.eris.uel ere. Tertia q̄ eandẽ ſecũdã pſonã mittit in.is.correptã in uoce actiua & in.eris.uel.ere.penultima correpta i uoce paſſiua ut lego.is.loquor.eris.uel.ere. Quarta quæ eandẽ ſecũdã perſonã mittit in.is. productam in uoce actiua.& in iris.uel.ire.penultima pducta i uoce paſſiua ut audio.is.audior.iris.uel.ire.

De erotematis participiorum. Cap.vii.

Amans q̄ pars oratiõis eſt? Participiũ. Quid eſt participiũ? Pars oratiõis declinabilis que pro uerbo accipitur: ex quo deriuatur: genus & caſus habens ad ſimilitudinẽ nois: & accidẽtia uerbi ſine diſcretione modorũ & perſonarum.

Vnde dicit̃ pticipiũ? Quaſi particapiũ: quia partem accipit a noie: partem a uerbo. partem ab utroq̄ꝫ.

Participio quot accidũt? Sex. genus. tẽpus. ſignificatio. figura. numerus. caſus. cũ declinatione.

¶ De participio.

Amãs q̄ ps orõnis? Deinde rñdet pticipiũ eſſe partẽ orõnis declinabilẽ ad differẽtiã indeclinabiliũ q̄ ꝓ ꝟbo accipit̃ ex q̄ deriuat̃.nã verboꝝ ſignificatiões hꝫ atq̄ꝫ ꝓ verbo põit̃ ſꝫ ab eo differt: q̄ꝛ genꝰ ꝛ caſꝰ hꝫ ad ſĩilitudinẽ nois a q̄ rurſus differt: q̄ꝛ accidẽtia ꝟbi hꝫ modos ꝛ pſonas qbꝰ pticipiũ caret. Vñ dr̃ pticipiũ: ab eo rñdet q̄ᵭ duaꝝ ptiũ q̄ ſunt pticipes i orõne: hoc ẽ nois ꝛ verbi partẽ capiat ꝛ participet vt ſit participiũ quẽadmodũ cũ Seruio dicit Sergiꝰ q̄ſi pticapiũ.accipit enĩ vt diximꝰ a noie gñã ꝛ caſus ꝛ a ꝟbo tp̃a ꝛ ſigñatiões.ab vtroq̄ꝫ nũeꝝ ꝛ figurã. Participio quot accidũt? Sex inq̄t: duo q̄ diximꝰ accepiſſe a noie.i.genꝰ ꝛ caſus. Duo quoq̄ꝫ q̄ a ꝟbo: hoc eſt tp̃s ꝛ ſigñatio. Duo

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Genera participiorū quot ſunt? Quatuor. maſculinū ut amatus. fœmininūm ut amata. neutrū ut amatū. cōe trium. ut hic & hęc & hoc amans.

Amans igitur cuius generis eſt? Commune trium.

T pa participiorū quot ſunt? Tria. pſens ut amās. pteritū ut amatus. futurū ut amaturus. amandus.

Amās igitur cuius tēporis eſt? Pręſentis temporis.

Significationes participiorum quot ſunt? Duę actiua ut amans. paſſiua ut amatus.

Quę participia ſignificāt actionē? A uerbis actiuis & neutris actionē ſignificātibus actionē ſignificāt participia pſentis & futuri in. rus. ut amans. amaturus. ſeruiēs. turus. A uerbis paſſiuis uel neutris paſſiuis. uel neutris paſſionē ſignificantibus participia omnia ſignificant paſſionē ut amatus: amādus: uapulās: uapulaturus. A uerbis deponētibus participia pſentis & pteriti & futuri in. rus. ſignificant actionē. futuri uero in. dus. paſſionē ut loquens: locutus: locuturus: loquendus.

A uerbis cōmunibus participia pſentis & futuri in. rus. ſignificāt actionem: præteriti actionē & paſſionem. futuri in dus. tātum paſſionem. ut criminans: criminaturus: criminatus: criminandus.

pterea q̄ ab vtroq3: hoc eſt figura ⁊ nūer⁹. Gn̄a pticipioꝝ qt ſūt? Quatuor eē dicit gn̄a pticipioꝝ. maſculinū eoꝝ q̄ termināt i. us. vt amatur⁹ amat⁹ amād⁹. foemininū eoꝝ q̄ termināt i. a. vt amatura. ata. amāda. Neutrū eoꝝ q̄ termināt i. ū. vt amaturū amatū amādū. Cōe triū eoꝝ q̄ termināt in. ns. vt hic ⁊ haec ⁊ hoc amās. hic ⁊ haec ⁊ hoc docēs. Repiūt tn̄ pticipia i. ns. termiata i gn̄e maſculio q̄ſi ſubſtātiue poſita ex eo qd̄ i illis ſubitelligit nomē ſubſtātiuū gn̄is maſculini. vt hic oriēs. hic occidēs vbi itelligit ſol. Vg. v. aen̄. ⁊ inc ſaeu⁹ eqs oriēs afflauit anhelis. aliqn̄ tn̄ ipm ſubſtātiuū exprimit. dicimuſq3 ab oriēte ſole ab occidente ſole. rudēs q2 intelligit funis torrēs q2 fluui⁹. gn̄is q̄q3 ſunt maſculini. pfluēs ⁊ cōfluēs q2 ſubintelligit aque gn̄is ſunt foeminini. Liui⁹. j. ab vrbe cōdita pueros i pfluētē aquā mitti. Caeſar i cōmētariis. cū ad pfluentez moſae ⁊ rheni ꝯuenissent. ⁊ Juſtinus in trogi epitome. ps q̄dā in cōfluētē Danubij ⁊ ſabij cōſedit. Eſt aūt profluēs in ea pte fluminis q̄ eſt violētior aq̄ vena cōfluēs vo q̄ duo flumia iūgūtur. quā Ptolomaei iterps ſciſſionē fluīnis appellat. Cōtinēs quoq3 p terra. q̄ nō eſt iſula ēt gn̄is foeminini. q2 ſubintelligit terra. Pli. li. vj. a lymnū a pxima cōtinēte abeſt ſeptē mille cētū qnquaginta paſſus. Cōſonās quoq3 p lr̄a q̄ nō eſt vocalis hoc genere pfert. Aians tū gn̄e maſculino repit. vt Hor. ij. ſer. ſed hic ſtil⁹ haud petet vltro quēq̄3 aiantē. tū feminino vt Cice. in. j. de legib⁹ nā cū caeteras aiantes adiecisset ad paſtū. Repit quoq3 gn̄e neutro: ſ3 i pl̄ali tm̄ animātia. Serpēs foemininū repit. Juue. ⁊ mouiſſe caput viſa eſt argētea ſerpēs Vg. ij. aen̄. maſculinū ptulit dicēs. ſerpēs cōplex⁹ vterq3. Pregnās quoq3 qd̄ pticipij formā h3 ſine origine verbi rōne ſignificatiōis tm̄ gn̄is eſt foeminini. Jn neutro gn̄e pticipia reperiūtur q̄ſi ſubſtātiua. vt antecedēs ꝯn̄s. decēs. coueniēs. Tpa participiorū quot ſunt? Tria inquit. ſed aīaduertēdū eſt qd̄ non ex omni Vbo oīa tpa naſcūtur. quēadmodū ſtatim de ſignificatiōibus participiorū dicemus. illud quoq3 eſt cōſiderādū. qd̄ licet latini nō habeāt participia pteriti impfecti tpis ⁊ pluſq̄3 pfecti. inueniūtur tn̄ p illis participia pteriti poſita. vt apud Vg. j. aen̄. ⁊ q̄ vect⁹ abbas: ⁊ q̄ grādaeu⁹ alethes. qd̄ Serui⁹ p vehebat exponit. Sigtiōes pticipioꝝ quot ſunt? Duae inqt actiua ⁊ paſſiua. ſed q̄ pticipia ſignificēt actionē. q̄ paſſionē ſubiūgit dicēs. q2 a verbis actiuis ⁊ neutris nō qdē oīb⁹ ſed q̄ ſignt actionē. participia pn̄tis ⁊ futuri in. rus. ſignificāt actionē. vt amās q amat. amatur⁹ q amabit. ſeruiēs q ſeruit. ſeruitur⁹ q ſeruiet. A verbis paſſiuis vel paſſionē ſignificātib⁹ q̄lia ſunt. exulo. vapulo. caleo. ardeo pticipia oīa ſignificāt paſſionē. vt amatus quē amauit qſpiā. amādus q amabit. vapulās q Vberat. vapulaturus q verberabit: exulās q mittit in exiliū. exulatur⁹ qui mittet. Quin. in. j. adde qd̄ vapulātibus multa dictu deformia Cice. iij. thuſ. q̄ſt. Thelamonē pulſum patria exulantē atq3 egētē. Juſtinus in epito. trogi. illae q̄ſi in ppetuū cū viris exulaturae. A verbis deponētibus q̄tuor veniūt pticipia: ſ3 pn̄tis pteriti ⁊ futuri in. rus. actionē ſignificāt: futuri vero. in. dus. paſſionē. qd̄ q2 Alexandrini nō recipiebāt: autoritate pbandū eſt. a loquor loquēdus. Hora. iiij. car. pl̄ia cōiugib⁹ loq̄nda. a ſequor ſeq̄ndus. Oui. in epiſ. phillidis. nō tibi ſic dices phylli ſeq̄ndus erā. ab inficior inficiādus. idē in ep̄la deianirae. Decolor ⁊ factis inficiāda tuis. a patior patiēd⁹. Jdē in. iij. de arte multaq3 tyroni nō patiēda feret. ab imitor imitādus. Jdē i ep̄la phed. arcus ⁊ arma tuae tibi ſūt imitāda dianae. a fateor fatēdus. Oui. in. j. de triſtibus. ſunt tn̄ euētu dura fatēda meo. ⁊ ab illius cōpoſito pfiteor pfitēd⁹. Jdē in. j. de arte. nec ſpēs veneris ſp pfitēda rogāti. a tueor tuēdus. Jdē in. iij. de arte. huic eqtes illi ſigna tuēda dedit. A modulor modulādus. Hora. i. ij. epiſ. fidibus modulāda latinis: ⁊ fere ab oīb⁹ Vbis deponētibus q̄ cū actō cōſtruūtur: paſſim repies hm̄oi pticipia. Sūt ēt ex deponētib⁹ q̄ cū alijs caſibus cōſtruūtur vt ab vtor vtēdus. Gel. li. vij. q iumētū alioꝛſum duxerat. quā quo vtēdū accepat. Et i digeſtis tit. de acqrēda poſſeſſiōe. l. ſi qs rē vtēdā dederat: ſ3 hoc Vbū ēt cū actō ꝯſtrui pōt: vt apd̄ Cice. ij. de ora. ſi aerarij corpus vtimur ad belli adiumēta ⁊ ornamēta pacis. ⁊ Gel. li. xviij. q̄s voces nos poſſemus vti. Quid qd̄ ⁊ actiuū repit. vt apd̄ Neuiū. q2 ſupellex miſta q̄ nō vtit: emit. Eodē mō a veſcor legimus veſcēdus. q2 Pli. li. viij. dixit caprinū iecur ſi veſcat. ab eo qd̄ eſt veſco veſcis. ⁊ a fungor fungēdus. q2 Terē. in adel. dixit aeſchinus tuus neq3 boni neq3 liberalis functus eſt officium viri. ⁊ qd̄ Plau. in trinūmo ēt actiue ptulit dicēs. munus fungas tuū. Qd̄ ſi dixerit qſpiā haec Vba olim fuiſſe cōia: atq3 ide pueniſſe haec pticipia futuri in dus. ego nō inficior ſed illud dico qd̄ aut nullū eſt verbū deponēs: aut ſi qd̄ eſt qd̄ deponēs dicat ſi cū actō cōſtruit: poſſe habere pticipiū futuri in dus: qd̄ paſſionez ſignificet. Participiuz quoq3 pteriti aliqn̄ ſignificat paſſionē illa rōne qd̄ oli cōia fuerūt. vt a comitor comitaris comitatus Vgi. j. aen̄. ipſe vno gradit comitatus achate ab imitor imitatus Oui. ix. met. nec abeſt imitata voluptas. A verbis cōibus q̄tuor veniūt pticipia pn̄tis ⁊ futuri in. rus. q̄ ſignificāt actionē. ⁊ pteriti qd̄ ſignificat actionē ⁊ paſſionē. ⁊ futuri in dus. qd̄ paſſionē. vt criminās q accuſat: criminaturus q accuſabit: criminatus q accuſauit ⁊ q accuſatus eſt. criminādus q accuſabit. Repit quoq3 nōnūq̄3 a Vbis neutris pticipiū in dus. vt a careo carēdus. Oui. in epiſ. penelopes. virq3 mihi dēpto ſine carēdus abeſt. ⁊ ab ipſonalibus. vt a pudet pudēdus. vt Oui. i epi. deianirae: huic victor victo nēpe pudēd⁹ eras. a piget pigēdus. Cice. de cla. ora. ad miaz iducit ad pudēdū ad pigēdū. a facio. is. faciēd⁹. nō fiēd⁹ dr. A Vbis q3 neutris abſolutis vt a reuiuiſco. Pli. li. vij. ſilis ð aſſeruādis corpib⁹ hoiz ac reuiuiſcēdis pmiſſa. p reuicturis

Antonio Sanchez

Eſt ne hoc ſemper uerũ? Propemodũ id quidem niſi qđ a uerbis actiuis & neutris participia ꝑteriti ſignificant nonnunq̃ actionem. ut

Argutus.a.um.ab arguo.is.
Auiſus.a.um.ab audeo.es.
Adultus.a.um.ab adoleſco.is.
Aſſuetus.a.um.ab aſueſco.is.
Cautus.a.um.a caueo.es.
Caſſus.a.um.a careo.es.
Circunſpectus.a.um.a circunſpicio.is.
Conſuetus.a.um.a conſueſco.is.
Conſideratus.a.um.a conſidero.as.
Contentus.a.um.a contineo.es.
Cœnatus.a.um.a cœno.as.
Decretus.a.um.a decreſco.is.
Defectus.a.um.a deficio.is.
Diſceſſus.a.um.a diſcedo.is.
Diſertus.a.um.a diſſero.is.
Excretus.a.um.ab excreſco.
Exoletus.a.um.ab exoleſco.is.
Euaſus.a.um.ab euado euadis.
Falſus.a.um.a fallo.is.
Fluxus.a.um.a fluo.is.
Iuratus.a.um.ab ignoſco ignoſcis.
Oſus.a.um.ab odi odiſti.
Paſſus.a.um.a pateo.es.
Placitus.a.um.a placeo.es.
Potus.a.um.a poto potas.
Pranſus.a.um.a prandeo.es.
Profuſus.a.um.a profundo profundis.
Scitus.a.um.a ſcio.is.
Sparſus.a.um.a ſpargo.is.
Tacitus.a.um.a taceo.es.
Titubatus.a.um.a titubo.as.

Reperiunt̃ quoq; participia pñtis tp̃is a uerbis actiuis ſignificantia paſſionem. ut uoluens. uolutans quaſſans. ꝑcipitans pro eo qđ uoluitur. uolutat̃. quaſſatur. ꝑcipitatur. Et qđ dr̃ euidẽs negociũ. i. quod uidetur & perſpicuum eſt.

Amãs igit̃ cuiꝰ ſignificatiõis ẽ? Actiuę ſignificatiõis.

Eſt ne hoc ſemp verũ? ꝓpemodũ id quaſi ⁊ fere verũ eſt: facit tñ exceptionẽ dicẽs qđ a ṽbis actiuis ⁊ neutris participia ꝑteriti aliqñ ſignt actionẽ. Ut ab arguo.is. qđ eſt actiuũ: argutꝰ.a.ũ. i. acute arguẽs ⁊ iueſtigãs. inde argutiae dictae ſunt ingenij cautelę: ⁊ argutor, aris. argute loq. Adultꝰ.a.ũ. q adoleuit. ab adoleſco.is. qđ eſt neutrũ. Auſus.a.ũ. q audet ab audeo.des. qđ ẽt paſſiue acceptũ repit̃. Mar. hoc tibi ꝓ meritis ⁊ talibꝰ impꝯoꝛ auſis. ⁊ ab eo ꝯpoſitũ ĩ auſus.a.ũ. Idẽ nil intẽtatũ. Seliꝰ nil lingt inauſum. Aſſuetꝰ.a.ũ. ab aſſueſco.is. q aſſueuit: ⁊ qđ aſſuetũ ẽ paſſiue. ⁊ eodẽ mõ ꝯſuetꝰ q ꝯſueuit: ⁊ qđ eſt ꝯſuetũ. Cautꝰ.a.ũ. i. q cauet: ⁊ qđ cautũ eſt. Cõſideratꝰ: q ꝯſiderat: ⁊ qđ ẽ ꝯſideratũ. Inſuetꝰ q inſueuit ⁊ qđ eſt iſuetũ. Circũſpectꝰ q circũſpicit. ⁊ qđ circũſpectꝰ ẽ. Cõtẽtꝰ q ꝯtinet: ⁊ qđ ꝯtinet̃. Caſus q caret tñ. nã a ṽbis neutris hmõi participia actionẽ tñ ſignt quemadmodũ ab actiuis actionẽ et paſſionẽ. Coenatꝰ q coenauit. Diſertus q diſſerit: qꝛ a ſuo ſimplici alterũ.s. expũxit: vñ ⁊ pma breuis repitur. Defectꝰ q deficit. Mar. dulcia defecta modulat̃ carmina ligua. Quin. defecta laboꝛe ſenectꝰ. Diſceſſus q diſceſſit: quẽadmodũ occaſus q occidit. ⁊ obitꝰ q obijt. Cecilꝰ cuſtodibꝰ diſceſſis multi interficerẽt̃. Lucil. q hoꝛtis ſublata duabus oĩa ſunt ſole occaſo ductoq;. Liuiꝰ. ãdro. cupidiꝰ miſerulo obito. ſic Claudiꝰ quadrigarius ab itereo iteritus fecit: acriter inqt cõmiſſa pugna mltis interitis. A ſeneſco. ſcis. Saluſ. fecit ſenectus.a.ũ. cibus inqt qbus ſenecto coꝛpe animus militaris erat. Decretꝰ.a.ũ. q decreuit: a decreſco decreſcis. Liuius ãdro. nocte dieq; decretũ ⁊ auctũ. Excretꝰ. qꝫ q excreuit. Exoletus q exoleuit ⁊ adultus ẽ: aut quẽadmodũ Feſtus ait: q adoleſcere deſijt. ṽg. iij. geoꝛ. multi iã excretos ꝓhibẽt a mr̃ibus haedos. ⁊ Mar. ſtat exoletus ſuggeritq; ructãti. Euaſus q euaſit. Liui. xxij. ab vrbe ꝯdita: exercitũ inqt cęſum ſeq; euaſum eẽ. Falſus q fallit ⁊ qđ falſum, hoc ẽ deceptũ ẽ. ṽg. j. geoꝛ. ſolẽ qs dicere falſum audeat. i. fallentẽ. Fluxus qđ fluit. vñ et veſtes fluxas ⁊ ętatẽ fluxã ſenectutẽ dicimus. Iuratꝰ q iurauit. ⁊ iniuratus q nõ iurauit. Iuue. q̃uis iurato metuã tibi credere teſti. Gel. li. vij. atq; iureiurãdo ſatiſfacto iniurati abijſſent. Ignotus q ignouit hoc ẽ ignoꝛauit. Qui. ne qs tñ erret. ignotus nõ ẽ filij mei nouerca. Profuſus q ꝓfundit. Salu. alieni appetẽs ſui ꝓfuſus. Paſſus, ꝓ patẽs. ſiue qđ patet. ṽg. j. ẽñ. crinibus iliades paſſis peplũq; ferebãt. Placitꝰ q placet. Idẽ. ij geoꝛ. placitã paci nutritoꝛ oliuã. i. placẽtẽ. Pranſus q prãdit. Hoꝛ. i poetria. nec prãſae lamiae viuũ puerũ extrabat aluo. Potꝰ q potauit. i. bibit. Terẽ. in eũnu. cũ ṽgine vna cubuerit plꝰ potꝰ. Scitꝰ.a.ũ. q ſcit ⁊ ſapit. Qui. ix. meta. neſus adit mẽbꝛiſq; valens ſcituſq; vadoꝝ. Sparſus.a.ũ. i. q ſpargit. ṽg. iiij. geoꝛ. ꝑfus hauſtus ſparſus aquaꝝ. ꝓ ſpargẽs. Tacitꝰ.a.ũ. q tacet. ṽg. ij. tacita ꝑ amica ſilẽtia lunę. hoc ẽ tacẽtis alias tacitus qđ tacet̃. Idẽ in. vj. qs te magne Cato tacitum aut te Coſſe relinquat. Titubatꝰ. i. q titubat. Idẽ in. v. aeñ. veſtigia preſſo haud tenui titubata ſolo. ꝓ titubantia. Exoſus ⁊ peroſus actionẽ ſemp ſignt quẽadmodũ ⁊ ſuũ ſimplex oſus: itaq; cũ actõ ꝯſtruũt̃. Repiũt qꝫ. Cũ a ṽbis actiuis participia pñtis tp̃is ex idiomate hmõis latini ſemp ſignificẽt actionẽ: aliqñ ad imitationẽ grecoꝝ repiũt̃ ſigre paſſionẽ. vt voluẽs ꝓ eo qđ voluit̃. ṽg. j. geoꝛ. tardaq; eleuſinae mr̃is voluẽtia plauſtra. i. q voluunt̃. Idẽ. j. aeñ. olim voluẽtibus ãnis. Volutãs. i. qđ volutatur. Idẽ in. iij. genibuſq; volutãs haerebat ꝓ volutatus. Quaſſans ꝓ quaſſatus. Idẽ. j. geoꝛ. ſiliqua quaſſante legumẽ ⁊ Apu. ij. meta. tũc illa capite quaſſanti abi igt fatue. Idẽ i. iij. quaſſanti capite ac demuſſata ꝯtumelia. Plautꝰ i aſinaria. quaſſanti capite incedit. Inuehẽs. ꝓ inuectus. Quadrigarius apud Gellium. li. ij. ei ꝯſuli pr̃ ꝓconſul obuiam in equo vehẽs venit ꝓ vectus. Inuehẽs quoq; ꝓ inuectus. Cice. in. ij. philippica in te inuehẽs q̃ſtus eſt. Idem in. iij. in me abſentem inuehens. Intolerans etiã ꝓ intolerabilis poſuit Neuius apud Gellium lib. xviij. curis inquit intolerãtibus. Praecipitãs quoq; ꝓ ꝑcipitatus. ṽg. vj. aeñ. ꝑcipitans traxi mecũ. qđ Diom. fruſtra dicit eſſe figuratũ vt ſubintelligatur me. Nam ſi in carmine id poterat ex licencia poetica fieri: vt actũs ille in pſona patienti ſubijceretur: quõ poterit excuſari Cice. q in. iij. de oꝛato. dixit: in amne precipitante nõ poſſumus: pro ꝑcipiti ſiue ꝑcipitato. Sed potius dicẽdũ eſt: ꝑcipito eſſe ṽbũ neutrũ paſſiuũ quale ẽ exulo vt in ſeqñti li. dicetur cũ de ṽbis neutris q̃rte ſpẽi agemꝰ. Atq; eodẽ modo de vibꝛo dicendũ vibrans ꝓ vibratus. ṽg. ij. aeñ. linguis vibrãtibꝰ oꝛa ſyllaba lãbebãt.

Figurae participioꝝ quot ſunt? Duae inqͭ autoritate Donati. Simplex ⁊ ꝯpoſita: ⁊ ſi Priſ. ꝯtendat nullū eſſe participiū ꝯpoſitae figurae. qꝛ participiū ꝑ ſe nō ꝯponiꝉ ſed ꝯpoſitionē ꝟbi ſeqꝉ. Numeri participioꝝ quot ſunt? Nūeri participioꝝ duo ſunt quēadmodū in noīe ꝓnoīe ⁊ ꝟbo. Caſus ꝟo ſeptē quēadmodū in noīe ⁊ ꝓnoīe. Declinationes ꝟo ad nomē referunꝉ vt ſint tres: qꝛ nullū eſt participiū quartę ⁊ qntę declinatiōis noīm. Compoſita ꝟo ab iens quēadmodū ⁊ ipm̄ mittūt gtm̄ in eūtis. vt rediens redeūtis. pteriens ptereūtis. inens ineūtis. Sūt ꝟo qdā noīa participijs ſilia: vt tunicatꝰ. galeatꝰ. togatꝰ qdam rurſus ſine ꝟbi origīe. vt innocens indoctus.

AD q pars orōnis eſt? Poſtea q̄ꝫ de partibꝰ orōnis declinabilibꝰ diſſeruit: accedit ad indeclinabiles inter quas a ꝑpoſitiōe incipit. Nā quēadmodū in partibꝰ declinabilibꝰ a noīe orſi ſumꝰ: ita ī declinabilibꝰ a ꝑpoſitiōe ꝓpter eā affinitatē q̄ꝫ hꝫ cū noīe: cui appoſita ius ſibi dictiōis defendit. Deinde ponit diffinitiōez ꝑpoſitiōis dicēs: ꝙ eſt pars orōnis. i. vna ex octo partibꝰ orōnis indeclinabilis ad differētiā partiū declinabiliū: q alijs partibꝰ orōnis ꝑponiꝉ aut ꝑ ꝯpoſitionē vt ꝑduellis indoctꝰ aut ꝑ appoſitionē. ꝑ vicos. ī vrbē. Unde dꝛ ꝑpoſitio? Suū atqꝫ ꝓpriū eſt ꝑpoſitiōis ꝑponi: atqꝫ inde ſibi nomē vſurpauit nā ꝯtra naturā ſuā ꝑpoſtere poniꝉ vnde ⁊ accentū mutat: quēadmodū li. v. dicturi ſumꝰ. vt in his dictiōibus tecū pube tenus. Praepoſitiōi quot accidunt tria inqͭ figura. ordo. caſus. Figurae ꝑpoſitionū duae ſunt ſicut in noīe. Simplex. vt ab. abs. circū. Cōpoſita vt abſqꝫ ex abs ⁊ qꝫ ꝯiunctiōe. ⁊ circūcirca. ex circū ⁊ circa ꝑpoſitiōibus. Cōſiderandū tn̄ ꝑpoſitiōes eſſe q nunq̄ repiunꝉ niſi in ꝯpoſitiōe. ⁊ ſunt ſex. con. re. ſe. an. di. dis. vt ꝯduco. reduco. ſeduco. anqro. diuido. diſtraho. Sūt quoqꝫ q nunq̄ in ꝯpoſitiōe repiunꝉ. vt apd. iuxta. pone. penes. Sunt q componi ⁊ apponi pſſt. vt ad. ante. ꝑ. in. Cōponunꝉ aūt ꝑpoſitiones cū noībꝰ. vt ꝑbonꝰ. iniuſtus. deformis. Cū ꝓnoībus. vt mecū. tecū. ſecū. nobiſcū. vobiſcū. Cū ꝟbis. ut adamo. deamo. dedoceo. Cum participijs. vt indoctꝰ. ꝑlectus. Cū aduerbijs. vt ꝑpulchre iniuſte. Cū ꝯiunctiōibus. vt abſqꝫ. Cū alijs ꝑpoſitiōibus vt circūcirca. Illud q̄ꝫ hoc loco ē annotādū qd Quin. li. j. ſcribit: q̄ri ſolere in ſcribendo ꝑpoſitiones ſonū quē iunctae efficiunt: an quē ſeparatę obſuare ꝯueniat. Nam cū dico obtineo ſcdam. b. lrāꝫ ratio poſcit: aures magis audiūt. p. atqꝫ hęc potiſſimū fuit ratio cur ꝑpoſitiōes in ꝯpoſitiōe corrūperent. Quotuplex ē ordo? Accidit ēt ꝑpoſitioni ordo: ⁊ ſi quēadmodū diximus: ꝓpriū illius ſit ſemꝑ debere ꝑponi. Quę veniūt in ꝯpoſitionē ſemꝑ ꝑponunꝉ illis dictionibus cū qbus ꝯponunꝉ. pōt ēt ꝑponi alteri ꝑpoſitioni iā cōpoſitae: vt ꝑterritus. imꝑterritus. extricabilis. inextricabilis. Cū ꝟo ꝓnoibꝰ poſtpoſita ē: nō dꝛ ꝓprie cū illis ꝯponi: ſicut nec tenꝰ cū hac, q̄q̄ videꝉ in vnā dictionē vtraqꝫ particula coaleſcere. vt hactenꝰ aruoꝝ cultꝰ ⁊ ſydera coeli. Per appoſitionē accidit ꝑpoſitioni ordo. qm̄ ſunt q ſemꝑ ꝑponunꝉ. vt ad. in. vt eo ad vrbē. ꝯueni in vrbē. Sūt q ſemꝑ poſtponunꝉ. vt tenꝰ. ꝟſus dicimus eñ capulo tenus: ⁊ nō tenus capulo: dicimꝰ q̄ꝫ eo vrbē ꝟſus: ⁊ nō ꝟſus vrbē. Sūt q ꝑponi ⁊ poſtponi pſſt: vt cū q ſemꝑ ꝑponitur ablt̄o noīm ꝓnoīm ⁊ participioꝝ. ꝑterq̄ ablatiuis trium ꝓnoīm ⁊ huius noīs qs vel q. qd ipm placeriqꝫ ꝓnoībus annūerant. dicimuſqꝫ mecū. tecū. ſecū. nobiſcū. quocū. quacū. qcū. qbuſcū, ⁊ nō ecōtrario. ſed hac ꝑpoſitiōs inuerſione neceſſario vtimur in proſa orōne nedum in carmine: in reliqs huius ordinis ꝑpoſitionibus hac ꝑpoſtera immutatione vti nō poſſumus niſi tn̄ in carmine. vt Uerg. j. aeñ. errabāt acti fatis maria oīa circū. Idem in. v. immiſſis Uulcanus habenis tranſtra ꝑ ⁊ remos. atqꝫ iterꝫ in. iiij. te ꝓpter lybicae gentes numadūqꝫ tyranni odere: infenſi tyrāte ꝓpter eundē. Cum ꝑpoſitiones ponūtur mediae inter relatiuum ⁊ antecedens: aut adiectiuū ⁊ ſubſtantiuum: illis vti poſſumus indifferenter in ꝓſa ⁊ in ꝟſu vt quamob rē. quas ob res. quēadmodū quē in modū. bonas ad artes. multis in locis. q̄q̄ illa quēadmodū. quamobrem coniunctiōes poſſunt videri: ſicut quapropter eapropter. idcirco

Figuræ participioꝝ quot ſunt? duæ. Simplex. ut amans. Cōpoſita ut adamans. Quāq̄ ſunt q dicāt quia participiū per ſe nō cōponitur: non eſſe cōpoſitæ. ſed de cōpoſitæ figuræ.

Amans igitur cuiꝰ figuræ eſt? Simplicis figuræ.

Numeri participioꝝ quot ſunt? Duo ſicut in noīe. Singularis ut amans. Pluralis ut amantes.

Amans igiꝉ cuiꝰ nūeri eſt? Singularis numeri.

Caſus participioꝝ quot ſunt? Septē ſicut in noīe.

Amans igitur cuiꝰ caſus eſt? Noīatiui caſus.

Declinationes participiorum quot ſunt? tres. Nam participia p̄teriti & futuri tam in. rus. q̄ in. dus. declinantur per primam & ſecundam nominis declinationem. Pręſentis uero per tertiā. niſi ꝙ iens participiū ab eo. is. mittit gtm̄ in euntis cū cōpoſitis. ut iens euntis. abiens abeuntis. Ambiens tamē facit ambientis.

Amās igiꝉ quotæ declinatiōis eſt? Tertię noīs.

¶ De erotematis p̄poſitionū. Ca. ix.

AD q pars orōnis eſt? Præpoſitio. Quid ē p̄poſitio? Pars orōnis indeclinabilis: q aliis partibus orōnis præponitur: aut per compoſitionē aut per appoſitionem.

Vnde dꝛ p̄poſitio? Ab eo ꝙ aliis partibꝰ orōnis p̄ponitur. Nam cōtra naturā p̄poſitionis eſt ꝙ poſtponatur. ut cum. tenus. uerſus.

Præpoſitiōi quot accidūt? Tria. figura. ordo. caſus.

Figuræ p̄poſitionū quot ſunt? Duę ſimplex ut abs. circum. Cōpoſita. ut circūcirca. abſq̄.

Ad igitur cuiꝰ figuræ eſt? Simplicis figuræ. quia nō poteſt diuidi in partes ſignificatiuas.

Quotuplex eſt ordo præpoſitionum? Triplex. prępoſitiuus. poſtpoſitiuus. communis.

Quis eſt ordo præpoſitiuus? Qui præpoſitiōem in conſtructione ſemper debere p̄poni oſtendit. ut ad. ab.

Quis eſt ordo poſtpoſitiuus? Qui p̄poſitionem in conſtructione ſemper debere poſtponi oſtendit. ut tenus. uerſus.

Quis eſt ordo communis? Qui præpoſitionem in conſtructione modo p̄poni modo poſtponi debere oſ̄dit. ut cū. per. propter.

Ad igitur cuius ordinis eſt? Prępoſitiui quia ſemp in conſtructione p̄ponitur.

Caſus ꝑpoſitionũ quot ſunt: Tres inqt. nã cũ alij duos tñ poſuerint caſus ꝑpoſitioni accidere: nos gtñ adiecimus ꝓpterea qꝺ haec ꝑpoſitio tenus repit gtõ in nũero tñ plurali poſtpoſita. Vg. iij. geoꝛ. ⁊ cruꝝ ten⁹ a mẽto palearia pendent. Idẽ in. x. exterrẽt freta cui lateꝝ ten⁹ hiſpida nãti. Quin. q haec nõ vocib⁹ ſibi nota atqꝫ noib⁹ aurium ten⁹ in vſum lingua ꝑcepit. Curti⁹ pauci hoſtiũ ten⁹ exacti penetrauere ad portũ. Apu. j. florido. aqla cũ ſe nubiũ ten⁹ altiſſime ſublimauit. Oui. tñ cũ abltõ plurali iunxit in. xiiij. metamoꝛ. atqꝫ iteꝝ in. xv. dicens pectoribuſqꝫ tenus.

Caſus præpoſitionũ quot ſunt? Tres. Accuſatiuus: & Ablatiuus. & nonnunq̃ Genitiuus. Prępoſitiones genitiuo deſeruientes quot ſunt? Tres pridie. poſtridie. tenus.

Præpoſitiões actõ deſeruiẽtes quot ſunt? xxx. octo. Ad. apud. ante. aduerſus. aduerſum. cis. citra. circiter. circum. circa. contra. erga. extra. inter. intra.

Pridie quoqꝫ gtõ reperit ꝯiũctũ. vt ꝑdie illi⁹ diei. ⁊ ĩ digeſtis titulo de teſtamẽtis. l. qua aetate. ſi teſtamentuꝫ ꝑdie calendaꝝ fecerit. reperitur ẽt ꝑdie cũ actõ iunctũ vt Cic. ad atticũ. ꝑdie compitalia. ⁊ in digeſtis titulo de diuoꝛtijs. l. fruct⁹. Nam ſi mulier ꝑdie vindemias doti dederit. poteſt tñ ꝑdie aduerbiũ eſſe ea rõne qua Seruſ. dicit eſſe aduerbiũ. nos tñ recte ꝑpoſitionib⁹ annumeramus: ſiqdẽ caſib⁹ apponit: queadmodũ econtrario ꝑpoſitiões aduerbia fiũt ſi caſualib⁹ nõ ſint appoſitae. Quoqꝫ de ꝑdie diximus: de poſtridie qqꝫ dicendum eſt. poſtridie iduũ ⁊ poſtridie idus. poſtridie calendarum ⁊ poſtridie calendas. Liui⁹. li. vj. poſtridie idus rebus diuinis ſuperſederi iuſſi. Praepoſitiones actõ deſeruiẽtes quot ſunt? Cũ antiqoꝛes grammatici oẽs dicant eſſe triginta nos octo adiecim⁹. quas illi inter aduerbia numerant: nos inter ꝑpoſitiones poſuim⁹: qm̃ caſib⁹ inueniunt appoſitae. hae ſunt ꝓpius. ꝓrime. ꝑdie. poſtridie. ꝓcul. Vſus. Vſuꝫ ⁊ ab eo compoſita aduerſum. de qb⁹ ſuo loco dicem⁹. Ad ꝑpoſitio tam in ꝯpoſitione q̃ꝫ appoſitione reperitur. ſiḡtqꝫ ꝓpe ſemp ꝓximitatẽ. vt adſum ꝓpe ſum. ad vrbẽ eo. i. accedo. nam Diom. atqꝫ Dona. teſtib⁹: ad vrbẽ venire aut ire eſt ad vrbẽ accedere: ẽt ſi nõ ingrediaris in vrbẽ. venire eſt intrare. ad villã ꝯfero me recte dr: queadmodũ ⁊ in villaꝫ ꝯfero me. ſed nõ aeque poſſum⁹ dicere in Catonẽ ꝯfero me: queadmodũ ad Catonẽ ꝯfero me: nam cũ dicim⁹ ꝯtuli me. nõ licet ꝑ in. ſed ꝑ ad addere alterã pſonã. ad. plaerũqꝫ gtõ nois alicui⁹ dei iungit: vbi tẽplũ vel aedẽ ſubintelligimus. Liui⁹. li. j. ab vrbe. ad Murtiae inqt datae ſedes latinis. ſubaudi ad aedẽ veneris q̃ murtia dicta ẽ. Terẽ. vbi ad dianae veneris: abito ad dexterã. Hora. j. ſmo. vẽtũ erat ad veſtae. Cice. in epi. ad atticũ ſenat⁹ ad Appolinis dat⁹ ẽ. Porphiriõ in illõ Hora. vẽtũ erat ad veſtae. ſubaudiẽdũ inqt aedẽ vel aliqd tale. amãt eñ eclyſim in relatione ſui ſacra loca. ſic deniqꝫ Terẽ. ait vbi ad dianae veneris. ſic deniqꝫ nos hodie in claudij vel telluris dicim⁹: nec addimus tẽplũ aut aedẽ. haec porphiriõ cui Acrõ aſtipulat. Apꝺ nunq̃ꝫ niſi ꝑ appoſitionẽ reperit: ſiḡtqꝫ in loco ſiue pſona autore Feſto. vt apꝺ foꝝ. i. in foro apꝺ Platonẽ. i. in Platone. vel in loco vbi eſt Plato. Ad Vo ſiḡt ad locũ ⁊ ad pſonã. vt eo ad foꝝ. eo ad Antoniũ. Aliqñ ẽt repit ad ꝑ apꝺ. Vg. ꝓma qꝺ ad Troiã ꝓ charis geſſerat argis. An repit in ꝯpoſitione ⁊ appoſitiõe: idemqꝫ ⁊ vtrobiqꝫ ſiḡt. vt Vg. iiij. aeñ. q qb⁹ anteferam: Idẽ in. j. qs ante oꝛa patrum troiae ſub maenib⁹ altis. Reperit ẽt ſine caſu ꝓ aduerbio antea poſitũ. vt Vg. in buc. an leues ergo paſcent in aethere cerui. Aduerſus. aduerſum ꝓ eo qꝺ eſt ꝯtra vel erga. vt Terẽ. in and. idqꝫ aduerſum te gratũ fuiſſe habeo grãm. Cõponũt ex ad ⁊ Vſus vel a Vſum. qm̃ vtrũqꝫ repit: vt ſuo loco dicem⁹. Compoſitũ Vo cũ ex aduerbio cedit. vt idẽ in phormiõe ei loco ex aduerſum tõſtrina erat qdã. Cis. citra. inter cis ⁊ citra nulla penit⁹ differẽtia ẽ: niſi q̃ antiqoꝛes vt autoꝛe Gel. li. xj. has tres particulas citra. intra. vltra. qb⁹ certi locoꝝ fines demonſtrant ſingularibus apꝺ veteres ſyllabis appellabant cis in. vls. q qm̃ paruo exiguoqꝫ ſonitu obſcurius ꝓnũcibant: addita ẽ his trib⁹ eadẽ ſyllaba. ⁊ qꝺ dicebat cis tyberim. ⁊ vls tiberim. dici ceptũ eſt. citra tybirim. ⁊ vltra tiberim. haec Gelli⁹. Cõponit haec ꝑpoſitio cis: dicimuſqꝫ gallia ciſalpina. i. q citra alpes ẽ. citra nunq̃ꝫ ꝯponit vtraqꝫ tñ ſeparata apponit noib⁹ fluminũ aut montium aut deniqꝫ alicui⁹ rei cui⁹ ſit traiectio paulo difficilioꝛ. vt cis rhenũ. cis tauꝝ. montẽ. citra tauꝝ mõtẽ. Extendit ei⁹ ſiḡtio ẽt ad tps. vt citra calendas. cis natale Chriſtianũ. Reperit etiã citra ꝓ ſine apꝺ iureconſultos. maxime vt in digeſtis titulo de diuoꝛtiis. l. quoties citra volũtatẽ inqt filiae ſtipulari ⁊ in titulo de donatiõib⁹. l. in aedib⁹. citra coꝛporis datiõnẽ. Circiter ad tps tm̃ pertinere Priſ. dicit: vt apꝺ Hora. j. epla. octanã circiter horã dũ redit. põtẽt autoꝛe Valla ad numeꝝ locumqꝫ pertinere. vt circiter mille eqtes circiter decẽ mille hoies. aſſertqꝫ Caſſij haeminae Vba dicentis. lapidẽ quadratũ circiter in medio arce iunctũ candelis. vbi circiter aduerbiũ eſt locũqꝫ ſiḡt. Circũ circa ꝓ eo qꝺ eſt in circuitu loci. Sed circũ reperit in ꝯpoſitione cũ noie vt circũfoꝛan⁹ cũ Vbo vt circũfero. cũ participio vt circũciſus. cũ aduerbio vt circũſcripte. ꝯponit ẽt cũ circa teſte Donato: dicimuſqꝫ ex circũ ⁊ circa circũcirca. Ipſum Vo circa rurſus ꝯponit cũ quo: ſitqꝫ ꝯiunctio quo circa. Vg. j. aeñ. quo circa cape an dolis ⁊ cingere flãma. Cõponitur q̃ꝫ cũ id. a. finali mutata in. o. dicimuſqꝫ idcirco: q eſt ꝯiunctio aeq̃ cauſalis. Circũ repit poſitũ aduerbialiter. vt apꝺ Vg. iiij. aeñ. anna vides toto ꝓperari littoꝛe circũ. Cõtra ꝯpoſita ⁊ appoſita repit. Cõponit eñ cũ noie. vt ꝯtrouerſia: cũ Vbo vt ꝯtrouerto. cũ participio vt ꝯtrouerſus. cũ aduerbio vt ꝯtrouerſim. Vg. in eſt ⁊ nõ. ſin ꝯtrouerſim ꝯtentio ſubijciet non. per appoſitionẽ ꝯſtruit cum actõ. Vg. viij. eñ. ꝯtra Neptunũ ⁊ venerẽ ꝯtraqꝫ mineruã. Repit q̃ꝫ aduerbialiter poſitũ. Idẽ in. j. ſic ven⁹ ⁊ veneris ꝯtra ſic fili⁹ oꝛſus. ꝓ ediuerſo. Erga ſemp aſſect⁹ ꝓximitatẽ ſiḡt. Cice in epi. ego oĩ officio ac poti⁹ pietate erga te. ſemel tñ reperi ſiḡcare loci ꝓpinqtatem in digeſtis titu. de Vboꝝ ſiḡtione. l. ſtatuae. Extra ꝯpoſita eſt ab ex ⁊ tra ſyllaba q in aliaꝝ ꝑpoſitionũ ꝯpoſitionẽ q̃ꝫ venit. Repit in ꝯpoſitiõe. vt extra ordinari⁹. ⁊ in appoſitiõe. vt apꝺ Terẽ. in phoꝛmi. extra vnã aniculã. ⁊ Iuue. extãtẽ extra pocula caprum. ⁊ ꝓ aduerbio poſita. vt apꝺ Perſi. pinge duos angues. pueri loc⁹ eſt ſacer extramejte. Inter. intra eodẽ mõ fiunt ab in quo ꝓpter a pro ſubter a ſub extra ab ex. citra a cis. Inuenit inter in ꝯpoſitione cũ noie vt iter nuncius. cũ Vbo vt interpono. cũ aduerbio vt interdiu: ⁊ ſiḡt tam in ꝯpoſitione quã in appoſitiõe duo extrema inter q ſit vel eſt aliqd. Vg. xj. ꝯuerſiqꝫ oculos inter ſe atqꝫ oꝛa ferebant. hoc eſt qꝺ alter alteꝝ intuebat. vt ſi dicas inter prodigũ ⁊ auaꝝ media eſt liberalitas. dicis qꝺ inter illa duo extrema certis interuallis diſtans media eſt liberalitas. Intra Vo ſiḡt fere idẽ qꝺ in aliqua re: vt intra domũ. i. in domo. intra calendas. i. in calendis. intra oppidũ. i. in oppido. ſic eñ exponit. A. gelli⁹. xj. lib. vbi multa de vi hui⁹ præpoſitionis intra diſſeruit. Sed fortaſſe adhuc arctius ſignificat intra vt in Cicero. pro Seſtio. anthiocũ maioꝛes noſtri in montem taurum regnare iuſſerunt. i. in locis qui finib⁹ montis tauri clauduntur

⁊ ſi nō oībus·certe q̄buſdā. vt ego ſum intra domū. i. in aliqua parte q̄ claudiť terminis dom⁹. Infra ab in ꝓpoſitiōe queadmodū inter ⁊ itra deriuatur. Sed itra ad nūez ⁊ ſpaciū refertur. vt itra vigīti dies. nō īfra vigīti dies. itra cubiculū. nō īfra cubiculū. Infra ad locū ⁊ dignitatē. vt īfra tectū·⁊ quod Teren. i eunu. dixit. ego te eſſe īfra oēs infimos puto. Deniq̄ꝫ īfra habet relatiuū ſupra: itra ꝟo habet extra. Sed itra nō pōt eſſe aduerbiū ꝓ quo vtimur itro ⁊ itus. Infra ꝟo aduerbiū eſſe pōt. vt ego ſedeo īfra tu ſupra. Iuxta ꝓpoſitio eſt·⁊ idē ſigt̄ quod ꝓpe. Repitur etiam

infra. iuxta. ob. pone. per. prope. propius. proxime.
pridie. poſtridie. ꝓcul. poſt. penes. præter. propter.
ſupra. ſcd'm. ſecus. trans. uſq̄ꝫ. ultra. uerſus. uerſum.

aduerbiū ꝓ eo quod eſt ſiliter. vt Liui. ab vrbe ꝯdi. li. vj. parere atq̄ꝫ impare iuxta paratos. Saluſti⁹ in catilina: cor ego vitā morteq̄ꝫ iuxta eſtimo. qm̄ de vtraq̄ꝫ ſileť. ⁊ alio loco. iuxta bonos ⁊ malos libidinoſe interficere. Ob. repiť i ꝯpoſitione ſigt̄ atq̄ꝫ ꝯtra vel circa vt obui⁹. obuio. obuiā. obambulo. In appoſitione aliqñ ſigt̄ propter cauſale. Verg. j. aeñ. cunctus ob Italiā terraꝝ clauditur orbis. Aliquando pro eo quod eſt pro. Idē. iiij. geoꝛ. haud q̄ꝙ̄ ob meritū. Pone ab oībus grāmaticis inter ꝓpoſitiōes accuſatiui numerať: ego aūt niſi ſemel nō memini me legere pone niſi ꝓ aduerbio poſitū. ꝟg. ij. aeñ. pars caetera pontū pone legit. Idē in eodē. pone ſubit coniunx. ⁊ geoꝛ. iiij. ſupas veniet ad aures pone ſequens. Lucā. in. j. patriaq̄ꝫ a ſede reuulſos pone ſeq. i. retro. Pli. li. iiij. natu. hiſto. pone eos montē vltraq̄ꝫ aqlonem gens foelix. Per in ꝯpoſitiōe ꝓ valde plaerūq̄ꝫ accipiť cū noīb⁹ poſitiuis illoꝝq̄ꝫ aduerbijs. vt ꝑpulcher ꝑpulchre. ꝑfacet⁹ ꝑfacete. ꝑdoct⁹ ꝑdocte. Nonnūq̄ꝫ ſigt̄ in malū. vt ꝑiur⁹. ꝑfid⁹. ꝑtinax. ꝑuerſus. ꝑfuga. ſaepe accipiť quaſi ꝑ mediū. vt ꝑlucidus. perſpicu⁹. perfluo. is. perpluo is. Aliqñ ſigt̄ ad finē ꝑducere. vt perficio. peruigilo. perlego. in appoſitione aliqñ ſigt̄ inter. vt ꝟg. in. j. geoꝛ. circū perq̄ꝫ duas in morē fluminis arctos. ſigt̄ etiā per locū ⁊ tp̄s. vt per foꝝ. per viā. per noctē. per diē. ſigt̄ etiā per cauſam. vt per ꝟtutē fio laudabilis. Eſt aliqñ obteſtantis. vt ꝟg. in. iiij. aeñ. per ego has lachrymas dexteramq̄ꝫ tuam te oro. Prope. Propi⁹. Proxime. ꝓpoſitiones ſemper reperiunť appoſitae. ꝟg. vij. eñ. eſt ingēs gelidū lucus ꝓpe ceritis amnē. Cicer. in philipicis. nec ꝓpi⁹ vrbem milia paſſuū ducenta. Caeſar in cōmen. partē inſulae. q̄ ꝓpi⁹ ſolis occaſum. nam cū dtō potius aduerbiū eſſe putandū eſt. vt Sili⁹ lib. j. punico. ꝓpiuſq̄ꝫ fuere periclo. ⁊ ꝟg. in. viij. ꝓpiuſq̄ꝫ periclo it metus. Cicer. ꝓ milone ꝓxime deos acceſſit clodi⁹. Et in digeſtis titu. de ſer. pre. vr. l. ſi ꝓpi⁹ aedes tuas. Et in eodem. l. Seruitutes q̄ inclivos ꝓpi⁹ ianuam meam facere poſſum. Salu. in iugur. ea loca q̄ ꝓxime carthaginem numidia appellať. ⁊ paulo poſt. ꝓxime hiſpaniā mauri ſunt. ⁊ Cice. ad atticū oſſm̄ meū putaui exercitū habere ꝓxime hoſtē. Et ceſar in ꝯmē. ꝓxime atteguam vt flumen ſit. ⁊ Gel. lib. xiiij. q̄rcū vidit ꝓxime viam. Reperiť quoq̄ꝫ ꝓpe in eadem ſigt̄ione aduerbiū. Teren. in andria. ꝓpe adeſt cū alieno more viuendū eſt mihi. Reperiť ⁊ compoſitū ex ꝓpe ⁊ mod⁹ ꝓpemodū ꝓ quaſi Cice. de perfe. orato. de ſyllabis ꝓpemodū dinumerandis ⁊ dimetiendis. Pridie ⁊ poſtridie diximus poſſe conſtrui cū gtō. Conſtruunť etiam cū actō: vt pauloante ꝓbauim⁹. Procul quoq̄ꝫ tum ꝓpoſitio reperiť hui⁹ ordinis. vt apd̄ Pli. in fine lib. noni hiſtoriae natu. pauliſippū villa eſt campaniae haud ꝓcul neapolim. Curti⁹ quoq̄ꝫ ꝓcul vrbem dixit. tum aduerbiū. vt Iuuena. ꝓcul o ꝓcul eſte ꝓphanae: clamať. Poſt in compoſitione reperiť. vt poſthum⁹. poſtpono. poſtea. poſthac. ⁊ in appoſitione. ꝟg. iij. geoꝛ. poſt montē oppoſitū. Reperiť quoq̄ꝫ ꝓ aduerbio poſituꝫ. vt idē in ꝓmo. poſt mihi nō ſili poena cōmiſſa luetis. Idē in buc. ꝓſpexit tn̄: ⁊ longo poſt tp̄e venit. vbi Ser. dixit poſt antiquores etiā cū abltō iūxiſſe. Penes nō repiť in ꝯpoſitiōe. in appoſitiōe ſigt̄ dominiū ac ꝑtātem. nam inter apd̄ ⁊ penes autore Feſto illa eſt differentia: q̄ vt ſupra memorauim⁹: apd̄ perſonam ⁊ locū ſigt̄. penes perſonam ⁊ dominiuꝫ. vt ſi dixerim penes me ē liber. ſigt̄ qd̄ ⁊ habeo in ꝑtāte mea libꝝ: ⁊ me⁹ ē. qd̄ ſi dixero apd̄ me ē liber: ē qd̄ habeo illū domi ēt ſi non ſit me⁹. Praeter in compoſitione reperiť. vt ꝑterlabor. ꝑteruehor. ꝑterfluo. ſigt̄q̄ꝫ ſemper ꝓpe. in appoſitione vero magis. ſigt̄ extra accipere: vt ſi dicas omnes ſapiūt aut ſapere volūt ꝑter Hiſpanos. Propter eodē modo componiť a ꝓ interpoſita. p. quo ꝑter a pre. in compoſitione nuſq̄ꝫ reperitur. in appoſitione tū cauſalis ē. vt ꝟg. iiij. aeñ: te ꝓpter libycae gētes numadūq̄ꝫ tyrāni: odere infenſi tyri te ꝓpter eūdē. tū ꝓ eo qd̄ ē ꝓpe accipiť. vt ꝟg. in buco. ꝓpter aq̄ riuū viridi ꝓcūbit in vlua. qd̄ Ser. exponit ꝓ iuxta ⁊ iiij. geoꝛ. ꝓpter aquā tard⁹ ingens vbi flexibus errat minci⁹. ⁊ ix. aeñ. atheſim ſeu ꝓpter amoenū. Reperiť q̄ꝫ ꝑter ꝓpter ꝓpoſitio ex duab⁹ ꝓpoſitiōib⁹ ꝯpoſita. vt Enni⁹ apd̄ A. gelliū. Im⁹ huc. hinc. illuc. cū illuc ventū ē: ire illinc libet. Incerte errat anim⁹ ꝑter ꝓpter vitā viuiť. qd ꝟo ꝑter ꝓpter in eo loco ſignificet nec ip̄e Gell. auſus ē exponere ꝑter ꝓ ſine in abltō. Salu. in catilina. ꝑter reꝝ capitaliuꝫ ꝯdemnatis. Priſ. lib. xviij. Supra in ꝯpoſitione non reperiť. in appoſitione ſignificat in parte ſuperiori. ꝟg. iij. eñ. olli caerule⁹ ſupra caput aſtitit imber In eadēq̄ꝫ ſignificatiōe reperiť ꝓ aduerbio poſitū. Salu. in iugur. pauca ſupra repertā. Scd̄ꝫ in appoſitiōe ſemper reperiť: ſigt̄q̄ꝫ aliqñ iuxta. ꝟg. iij. geoꝛ. dulcib⁹ illa qdē illecebris aut plena ſcd̄m flumina. ⁊ in digeſtis de via pu. l. aediles. eas q̄ ſcd̄m ciuitates ſunt vias. Aliqñ ſigt̄ poſt Quin. in gladiatore. Nā qd̄ vnū mihi fortuna ſcd̄m patrē videbať paraſſe ꝑſidiū. Cic. ꝓxime aūt ⁊ ſcd̄m deos hoīes hoīb⁹ maxime eſſe vtiles ꝑſit accipiť etiā pro eo qd̄ ē pro. vt Gel' li. v. ſin ꝟo ſcd̄m te iudicatū erit. ⁊ li. xiij. tūc illi vnde petiť credere. ⁊ ſcd̄m eum iudicare. In eo ꝟo q̄d diximus ſcd̄m Thomā: ſcd̄m Cice. ſcd̄m pro iuxta accipiť. Sec⁹ ꝓpoſitio pro iuxta raro inueniť apd̄ autores: i. ſacris lr̄is ſaepe quale ē illd̄ pſalmi ꝓmi. ⁊ erit tanq̄ꝫ lignū qd̄ plātatū ē ſec⁹ decurſus aquaꝝ. aduerbialiter ꝟo poſitum ſec⁹ ſigt̄ aliter. Perſi⁹. nō ſec⁹ ac ſi oculo rubricā dirigat vno. ꝟg. li. xij. haud ſec⁹ accenſo gliſcit violētia turno. Trās reperitur in ꝯpoſitiōe freq̄nter. vt trāſtyberin⁹. tranſalpin⁹. tranſcribo. traduco. In appoſitione quoq̄ꝫ ꝟg. iij. geoꝛ. illas ducit amor trans gargara tranſq̄ꝫ ſonantē Aſcaniū. Ultra nō reperiť in ꝯpoſitione. in appoſitione ꝟo ſignificat ꝯtrarium ei⁹ qd̄ ē citra. nā citra ē ante locum: vltra ē poſt locū: intra ꝟo ē in loco. Iuue. vltra Sauromatas fugere hinc libet. reperitur ēt pro aduerbio poſitū. vt apd̄ Cenſorium. nil vltra facies. Uſq̄ꝫ ꝓpoſitio nō videť multis: q̄ ſine alia ꝓpoſitione nunq̄ꝫ repitur: vnde vtriq̄ꝫ caſui adiungiť pro qualitate ꝓpoſitiōis illi⁹ cui ſu erit copulata. vnde Sergi⁹ ait nouo quodā mō ſibi ſemper adiūgere aliā ꝓpoſitionē. ꝟg. xj. protei menela⁹ aduſq̄ꝫ colūnas exulat. nā ſi ꝯiuncta ſit: iam non aduerbiū erit ſed poti⁹ habet naturā ſuā. Uerſus ⁊ ꝟſum. ſol⁹ Ualla inter ꝓpoſitiones numerauit: ſemperq̄ꝫ ꝯtra naturā ſuā poſtponunť. Salu. in iugur. quem locum Aegyptum ꝟſus imperij finem habuere Carthaginenſes. Cice. de diuinatione. q̄ cum exercitu luſtrato arctium ꝟſus caſtra mouiſſet. dicim⁹ quoq̄ꝫ deorſuꝫ ꝟſus vel deorſum ꝟſum. quoquo ꝟſus ⁊ quoquo ꝟſum. nam ſic ꝟſus ⁊ ꝟſum dicim⁹ ſicut aduerſus ⁊ aduerſuꝫ.

Prępoſitiones abltõ deſeruientes quot ſunt? q̄ndecim ſunt ꝓpoſitiões abltõ deſeruiẽtes. quaꝝ. a. ab. abs. tam in ꝯpõſitione q̄ in appoſitiõe repiunẽ: ablationemq; ſigñt. In appoſitione ꝟo ſigñt tũ ablationẽ. vt rapio a te libros. tũ locum. vt diſcedo. a te. tum tp̄s. vt a meridie te expecto. tũ ordinẽ. vt tertius ab hercule. tum ꝟbis paſſiuis iũgũtur cũ ꝑſona agẽte vel faciẽte. vt a me amaris. Utimur tñ ꝓpoſitiõe ab cũ dictiõib⁹ incipientib⁹ a vocali exſli vel aſpirata vt ab Antonio. ab hoie. Utimur ꝟo a cũ incipiẽtib⁹ a ꝯſonãte. vt a Bruto. a Catone. a Decio. Cũ icipiẽtib⁹ tñ vel ab. i. ꝯſonante. vel ab. l. vel ab. r. plaerũq; apponimus ab. vt Uerg. in buc. ab Ioue ꝑncipium muſae. Iouis oĩa plena. Et ibidem. hinc tibi q̄ ſemꝑ vicino ab limite ſepes. Idem. xj. pacem Troiano ab rege petendum. Cũ incipientibus ꝑterea a. q. t. nonnunq̄ apponim⁹ abs. Ut Teren. in adelphis. abs quis hoie bñficiũ accipe. ꝛ Hector ille Neuij. apd̄ Cicero. laetus ſum laudari me abs te pr̄ laudato viro. Abſq; qd̄ ab abs et q; particula componitur ſigtq; idem qd̄ ꝑter. ſiue ſine. vt abſq; iniuria abſq; metu. Cum nunq̄ niſi appoſita reperitur. q; illius loco componitur con. ſigt ꝟo cum ꝓpoſitio quandam veluti comitantiam. vt ego cum Antonio miſimus tibi libros cum pecunijs. neq; iungitur nomini ſignificãti inſtrm quo aliqd fit. vt nũc vulgo loquũtur. ꝑcuſſit illũ cũ gladio. ſcribit cũ calamo. in quo loq̄ndi genere non ablatiui ſed effectiui natura vtimur: quemadmodũ cũ de ſeptimo caſu loq̄bamur explicitũ eſt. cõponiẽ aũt vt paulo ante diximus: cu ablatiuis illis triũ pronoĩm. vt ego tu ſui. Coram non componitur: in appoſitione ꝑſentiam ꝑſonarum ſigt: vt coram iudice. coram teſtib⁹. Repeẽ freq̄ntius aduerbialiter poſitũ. vt Uerg. j. eñ. corã quẽ q̄ritis adſum. et in eodem. Poſtq̄ introgreſſi ꝛ coram data copia fandi. Clam non venit in compoſitionem. in appoſitione habet cõtrariam ſigtionem ei q̄ eſt coram. ꝛ ei q̄ palam. Teren. in andria. nec clam te eſt quam illi nũc vtreq; res inutiles. Inuenitur etiam ꝓ aduerbio poſita. vt ꝟg. j. aeñ. clam ferro incautũ ſuperat ſecurus amor. De plaerũq; in compoſitionẽ veniat. atq; aliqñ auget. vt deamo. demereor. i. valde amo. valde mereor. aliqñ minuit. vt dedoceo. deſpero. ſigt aliquando deorſum. vt deſpicio. deſcendo. In appoſitione tum localis eſt. vt de villa venio. tum memoratiua. vt de re ſubtiliſſima diſputo. tũ ablatiua. vt Cato de re ruſt. de dño bono colono bonoq; aedificatore melius emeẽ. Cic. in eplis. emi domũ de Craſſo. E. Ex. tam in compoſitione: q̄ in appoſitione inueniunẽ: atq; aliqñ augent. vt elucco. edoceo. i. valde luceo valde doceo aliqñ minuũt: vt enodis ſine nodo. ex lex ſine lege. aliqñ ſigñt extra. vt emitto extra mitto. effundo extra fundo. In appoſitione cũ dictionib⁹ a vocali incipientib⁹ ſemꝑ ponimus ex. Cũ incipientib⁹ a ꝯſonante tũ. ex. tũ. e. apponim⁹. vt ex vrbe ex domo. vel e domo. Cũ incipientib⁹ tñ ab. r. ſemꝑ ponim⁹. e. vt e regione. e. re pere. mea. in compoſitione ꝟo cũ incipientib⁹ a vocali dixim⁹. ex. vt exaudio. exhaeredo. Cũ incipientibus a ꝯſonante partim ꝯponiẽ. e. vt ebullio. edico. egero. eludo. emano. enato. euito. partim ex. vt excindo. exp̄romo. expiro. extimeſco. partim. x. mutaẽ in ꝯſonantẽ vt effundo. efficio. In appoſitione tũ localis eſt vt venio ex vrbe. tũ tp̄alis. vt ex anno ſuperiori ſcribo. tũ materiae apponiẽ. vt anul⁹ ex auro. dom⁹ ex latere. poniẽ etiam teſte Ualla ꝓ eo qd̄ eſt ꝓ. vt e republica. i. ꝓ re publica. Quin. ſaluos eſſe eos magis e republica ſit: q̄ puniri. i. ꝓ reip. vtilitate. dicimus ꝑterea hic põt ex tp̄e orõnem habere. i. imp̄meditatus ꝛ ex improuiſo. ſic Perſius inq̄t. ex tp̄e viuis. laborat e dolore vel ex dolore renũ vel laborat e renib⁹. Dicim⁹ quoq; ex ſententia hoc mihi euenit. i. vt ego cupiebam. Prę in ꝯpoſitione ꝛ appoſitiõe accipitur ꝓ ante. vt p̄cedo. p̄pono. prę oculis. p̄conſpectu. Inueniẽ quoq; in ꝯpoſitione ꝓ valde. vt p̄diues. p̄dulcis. p̄durus. p̄clarus. p̄celſus. Inueniẽ ꝛ ꝓ ab Teren. in eu. p̄ amore hũc eccluſiſti foras. i. ex parte amoris. Inueniẽ aliqñ cõparatiue. vt idẽ in eodẽ hic ego illũ ꝯtempſi prę me: ꝓ ad ꝯparationem mei. prę me fero. prę te fers. prę ſe fert. eſt ipſa ſtatim fronte qualem opinionem de aliqua re habes ꝯfiteri. Cice. in eplis. prę te fers ꝑſpectũ mihi q̄dem: ſed tñ dulcem et optatũ amorem. Quin. fiduciam igitur prę ſe ferat orator. Pro in compoſitiõe ꝛ appoſitione complures habere ſignificationes Gell. lib. x. colligit. aliqñ namq; accipitur ꝓ ante. vt ꝓ roſtris. ꝓ curia. ꝓuideo. ꝓſpicio. Salu. in catili. q̄ ni maturaſſet ꝓ curia ſignum ſocijs dare. Teren. tibi ꝓſpexi ꝛ ſtulticiae tuae. Aliquando ꝓ in. vt ꝓ muro. Saluſt. in iugurtha. Pro muro dies noctesq; agitare. i. in muro aut ꝓ defenſione muri. dicimus quoq; ꝓ p̄re habeo habeo te. i. loco patris. proconſul loco conſulis. ꝓuinciae p̄fectus. Palam ſemꝑ apponitur. differtq; a Coram qd̄ hoc ad ꝑſonas illud ad omnia ꝑtinet. vel potius vt dicit Uulpianus in lib. digeſtorum. titu. qui eſt de verborum ſignificatiõe. l. palã eſt coram plurib⁹. coram etiam vno p̄ſente. vnde Donatus ꝓ exemplo poſuit palam omnibus. Reperitur etiã aduerbialiter poſitũ. Teren. in eunu. ſi falſum aut fictum continuo palam eſt. Sine. nunq̄ in compoſitione repitur. naz qd̄ quidã dicunt ſyncerus dict⁹ quaſi ſine caera. refelluntur a Ualla: cum potius a ſyn ꝓpoſitione graeca compoſitũ ſit. in appoſitione valet quantum abſq;. Uerg. iij. geor. te ſine nil altum mens inchoat. Tenus: quam poſtpoſitiuam eſſe diximus contra naturam ꝓpoſitionum: conſtruitq; in plurali cum genitiuo: in ſingulari ſemꝑ poſtponitur ablatiuo. Uerg. ij. aeñ. capulo tenus abdidit enſem. Idem in. iij. pube tenus poſtrema immani corpe piſtrix. Praepoſitiões vtriuſq; caſui deſeruientes quot ſunt? Quatuor ſunt huius ordinis ꝓpoſitiones. In. ſub. ſuper. ſubter. In cum ſignificat ad locum vel contra locum actõ apponitur. vt Uerg. in. vj. itur in antiq̄ ſiluam. Idem in. ix. ibant in eurialũ: et cuz affectum ſignificat. vt Cice. q̄ fuit pietas in omnis ſuos. qñ vero ponitur ꝓ in loco iungitur abltõ. vt in domo. in vrbe. In compoſitione ꝑter ſignificationes ſupiores aliqñ auget vt inſignis. aliqñ minuit. vt infamis. Sub quoq; cum ꝓ ante ponitur. vel ꝑ accuſatiuum ſibi adiungi vult. vt Uerg. j. geor. ſub ip̄m acturum tenui ſat erit ſuſpendere ſulco. Idem in. iij. ſub lucem exportant calathis. ꝓ ante arcturũ. ꝛ ante lucem. Ablatiuum vero deſiderat cum ꝓ in loco ponitur. ꝟg. viij. aeñ. arma ſub aduerſa poſuit radiantia quercu. ꝛ in. vj. ibant obſcuri ſola ſub nocte ꝑ vmbram. In compoſitione modo minuit. vt ſubluſtris. ſubrideo. modo locum inferiorem deſignat. vt ſubeo. ſuburbanus. Sup ꝛ Subter componuntur. vt ſuppono. ſubterlabor. In appoſitione aũt differũt tñ poſitione. Nam ſup partẽ ſupiorez. ſubter inferiorẽ. atq; vtraq; ſine interuallo ſigt. vt ſup aquas natat. ſubtus aquas vrinatur. ſup lapidẽ ſedeo. ſubter terrã iacet. ecõtrario differũt ſub ꝛ ſupra. vt ſub celo eſt terra. ſupra terrã ignis. Cũ abltõ quoq; ꝯſtruunẽ qñ ponuntur ꝓ ablatiui ꝓpoſitione. Uergili⁹. j. aeneidos. Multa ſup p̄amo rogitans. ſup hectore multa. ꝓ de priamo de hectore

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Præpoſitiones inſeparabiles. hoc eſt q̄ nunq̄ niſi in compoſitiōe reperiuntur: quot ſunt? Sex. an. cō. dis. di. re. ſe.

Ad igitur cui caſuali deſeruit? actō q̄m tali caſui appoſita ſemper reperitur.

¶ De erotematis aduerbiorum. Cap. x.

VBi quæ pars orōnis eſt? Aduerbiū. Quid eſt aduerbium? Pars orationis indeclinabilis quæ addita uerbo ſignificationem eius aut cōplet. aut mutat. aut minuit. ut iam faciam non faciam. parum faciam.

Vnde dicitur aduerbiū? quaſi ad uerbū: q̄m uerbo fere ſemper adiungi deſiderat.

Species aduerbiorum quot ſunt? Duę ſicut in noīe. Primitiua ut nuper. Deriuatiua. ut nuperrime.

Vbi cui⁹ ſpeciei eſt? Primitiuæ. neq; enī habet aliqd unde deriuetur. qd' ſit antiquius.

Figurę aduerbiorꝫ quot ſunt? Duę ſicut in nomine. Simplex ut ecce. Compoſita ut eccum.

Vbi igit cuius figuræ eſt? Simplicis figuræ. neq; enī poteſt diuidi in partes ſignificatiuas.

Significationes aduerbiorū quot ſunt? Innumeræ. Nūeralis. ſemel. bis. ter. quater. quinquies. ſexies.

Præpoſitiōes inſeparabiles. ꝑpoſitiōes quēadmodū ſupra dixim⁹ aut ſepabiles ſunt aut inſepabiles. Sed de ſepabilib⁹ dictū eſt. nūc incipit de inſepabilib⁹ differere: dicitq; eſſe numero ſex. ſcʒ An. q̄ valet circū. vt amburo amburis: ambio. is. ex an atq; vro ⁊ eo amplector. eris. amputo. as. angro. is. anſancius anſancta anſanctum. Con q̄ tm̄ valet quantū ſimul ⁊ cū alijs: vt cōcors cōpono cenqro. Dis di. q̄ ſeparationē ſigt. differūt tn̄: q̄m dis ꝯponit cū dictiōibus q̄ incipiūt a. c. vt diſcutio diſcutis: vel. p. vt diſputo diſputas: vel. q. vt diſgro diſgris: vel. ſ. vt diſſuo. is. vel. t. diſturbo diſturbas: vel ab. i. cōſonante: vt diſiungo. is. Cū incipiētib⁹ ab. f. euphonię cauſa. s. mutat̄ in. f. vt a dis ⁊ fundo. dis. diffundo. dis. Di. ꝟo cōponit̄ cū dictionib⁹ incipientib⁹ a quacūq; alia ꝯſonante. vt diduco. cis. digero. ris. diluo. is. diminuo. is. dirimo. is vel. u. ꝯſonante: vt diuello diuellis. Re aliqn̄ ſigt retro vt reſpicio. cis. reuertor. ris. aliqn̄ ſigat iteꝝ: vt repeto. tis. regro. ris. aliqn̄ vertit ſigtionē in ꝯtrariū: vt recludo. dis. id qd̄ eſt clauſum aperio: regelo. las. qd̄ eſt gelatū liquefacio: recingo. is. retego. gis. reſero. ras. Se. q̄ valet ſeorſum: vt ſeduco. cis. ſeparo. ras. ſeiungo. gis. ſecerno ſecernis.

VBi q̄ pars orōnis eſt? Scda pars ex indeclinabilib⁹ eſt aduerbiū: q̄ ſic deſiderat ꝟbo ſubiūgi quēadmodū ꝑpoſitio caſualibus ꝑponi. Diffinit̄ aūt: aduerbiū eſt vna ex octo partib⁹ orōnis: q̄ addita ꝟbo vel ⁊ adiectiuū ꝟbi d̄r ei⁹ ſigtionē cōplet. Nā cū dico Anton⁹ legit: nōdū ſatis plane dixi: niſi adiecero qualiter legit: hoc eſt bene vel male. Nā eo mō ſe hn̄t aduerbia ꝟbis: quo adiectiua noib⁹ ſubſtātiuis adiuncta. vt prudēs homo prudēter facit: bon⁹ hō bn̄ facit. Sed mod⁹ ille determinādi ꝟbū aut cōplet augetq; verbi ſigtionē vt faciā ſatis valde nimiū iā aut mutat. i. in totū tollit vt nō faciā nequaq̄ legā: minime audiam: aut minuit: aliqdq; ex ꝟbi ſigtiōe remittit. vt parū facit: tepide legit: frigide audit. Vn̄ d̄r aduerbiū? r̄ndet aduerbiū ab eo dici qd̄ in illi⁹ diffinitiōe eſt expſſum. hoc eſt qd̄ ꝟbo ſemꝑ adiungi deſiderat. ſed adiecit fere q̄m ⁊ noib⁹ adiectiuis nōnūq̄ adiūgit̄ atq; participijs adhuc freq̄nti⁹: ipſaq; tanq̄ ꝟba modificat̄. vt valde bon⁹. nimis doct⁹. ſatis facet⁹. vehementer iratus. Species aduerbiorꝫ quot ſunt? Aduerbia aut a ſe naſcunt̄. vt nup. ſaepe. aut aliūde deriuāt̄. Idq; fit vel a noīe ꝓprio: vt a Tullio tulliane vel appellatiuo vt ab oſtio oſtiatim. vl' a ꝓnoīe vt meatim vel tuatim a me⁹ ⁊ tuus. vl' a ꝟbo. vt a curro curſim. vel a noīe ⁊ ꝟbo. vt a pede ⁊ tento pedetentim. vel a participio. vt ab amans amanter. vel ab altero aduerbio. vt a nuper nuperrime: a ſaepe ſaepius ⁊ ſaepiſſime. aut a praepoſitione. vt ab inter interim. Exeunt autem aduerbia in varias terminationes: quemadmodum inueſtigare volenti facile apparebit. Figurae aduerbiorum quot ſunt? duae inq̄t ſicut in noīe. Simplex vt diu. Compoſita vt interdiu. Eccum ꝟo Valla contra Pri. Sergiumq; ꝯtēdit non eſſe ꝯpoſitum ex ecce ⁊ eum vt ſit eccum. i. ecce eū: vel potius ecce hūc. ſed ex ecce ⁊ hic. vt ſit eccuʒ. i. ecce hic. ſubaudi de quo loq̄bantur. nā ſi eccū in ecce eū reſolueret̄: cū Terē. ait eccū parmenonē: qd ſibi volebat? an qd̄ iſti dicūt ecce eū: aut ecce hūc Parmenonē: q̄ purgata mēte nemo auderet dicere. Sigtiones aduerbiorꝫ quot ſunt? complures ſunt aduerbiorꝫ ſigtiones. ſed illas ōēs ad paucas ſpecies reduxim⁹. Quaꝝ ꝑma eſt aduerbiorꝫ: q̄ ex noibus nūeralib⁹ deducunt̄. vt ſemel quod vna vt ſic dixerim vice fit. bis duabus. eodē mō ter. quater. q̄nq̄es. ſexies. ſepties. octies. nouies. decies. vndecies. duodecies. tredecies. quatuordecies. q̄ndecies. ſexdecies. ſeptēdecies. duodeuicies. vndeuicies. vicies. vicies ſemel. vel ſemel ⁊ vicies. vicies bis. vel bis ⁊ vicies. vicies ter. vel ter ⁊ vicies. vicies ⁊ quater. vel quater ⁊ vicies. vicies q̄nq̄es. vel quinq̄es ⁊ vicies. vicies ⁊ ſexies. vel ſexies ⁊ vicies. vicies ſepties. vel ſepties ⁊ vicies. vicies octies. vel octies ⁊ vicies. vel duodetricies. vicies nouies. vel nouies ⁊ vicies. vel vndetricies. tricies. quadragies. q̄nquagies. ſexagies. ſeptuagies. octogies. nonagies. centies. ducenties. trecenties. quadringenties. q̄ngenties. ſexcenties. ſeptingenties. octingenties. noningenties. vel nongenties. milies. bis milies. ter milies. quater milies. quinq̄es milies. ſexies milies. ſepties milies. octies milies. nouies milies. decies. vicies milies. tricies milies. quadragies milies. q̄nquagies milies. ⁊ eadem rōne coniungendo aduerbia aduerbijs. quemadmodum numeros numeris adiungere ꝯſueuimus. Pro eo quod vulgo d̄r cuento: latine dicimus decies centum milia. p eo quod dos cuentos. vicies centū milia. p tribus tricies centum milia. pro quattuor: quadragies centum milia. pro quinq;. quinquagies centum milia. pro ſex. ſexagies centum milia. pro ſeptem. ſeptuagies centum milia. pro octo: octogies centū milia. pro nouem. nonagies centum milia. pro decem. centies centū milia. p vndecim. centies decies centum milia. pro viginti: ducenties centū milia. p triginta. trecenties centū milia. p quadraginta. quadringenties centum milia. pro quinquaginta: quingenties centum milia: p ſexagita ſexcenties centum milia. pro ſeptuagita: ſeptigenties centum milia. pro octogita: octigenties centum milia. pro nonagita: noningenties vel nongenties centū milia pro centum. milies centum milia. pro ducenties: bis milies centum milia. pro trecenties: ter milies centum milia. Et eodem mōdo de reliq̄s q̄ ſequuntur. q̄ numerandi ratio ex eo prouenit. qd̄ antiq̄ores autore Plinio. xxxiij. natura. hiſto. non numerabant niſi ad centum milia. deide numerum illum p aduerbia repetebant. vt ſupra dixim⁹. ſed de his in aeditiōe vltima itroductionum plura dixim⁹.

Tpalis. aduerbia tpalia aut ſunt tpis pſentis aut pteriti aut futuri. pſentis ſiue inſtātis eſt nūc. diei pſentis hodie. pxime pteriti eſt heri: ⁊ deinceps nudiꝰ tertiꝰ. nudiꝰ quartꝰ. nec ampliꝰ hęc ratio pcedit. q̄q̄ Plau. poetica vel potius ſua licentia dixit nudiꝰ qntꝰ. nudiꝰ ſextꝰ. nudiꝰ ſeptimꝰ. ⁊ deinceps. Cice. qꝫ in. v. philippica. Recordamini q dies nudiꝰ tertius decimus fuerit. ⁊ paulopoſt itez. Philelphus quoqꝫ in quadā epla dicere auſus eſt nudius decimus ſeptimꝰ. hęc enī aut aduerbia ſunt aut aduerbialiter poſita. De die pxime futuro dicimus cras. poſtea pendie. die quarti. die qnti. die ſexti. die ſeptimi. ⁊ deinceps. nam ⁊ hęc aduerbia eſſe. A. gellius autor eſt q ſcribit die quarti. die qnti die ſexti. ⁊ ſimLa p aduerbijs copulate poni. ⁊ ſubdit hoc igiꝭ intererit: qd die quarto de pterito dicimꝰ. die quartę vel die quarti de futuro: eodem qꝫ modo dicēdum eſſe putat die priſtini p pridie. die craſtini p cras die perendini p perendie.

Temporalis. ut hodie. cras. perendie. heri. nuper.
Localis. ut hic. iſthic. illic. huc. iſthuc. illuc.
Negatiua. ut non. haud. minime. nullatenus.

De tpe vero pſenti pximo ſiue illud ſit pteritum ſiue futurum. modo iam dudum. vt modo feci. modo faciam. iam feci. iam faciam. dudum feci. dudum faciam. Vg. ij. aeñ. iam dudū ſumite poenas. Iuue. in. iij. dudum vigilantibus orbis: hoc de pterito: illud de futuro. ſignificatqꝫ autore Valla ſpacium horę vnius aut paulo plus minus ve p qualitate rei de qua loquimur. de futuro quoqꝫ pſenti pximo dicimus ſtatim. mox. ↄtinuo. illico. Nuper vero paucis diebus ante. Pridē. ⁊ iampridē paucis menſibus Olim ⁊ quondam de tpe a pſenti remoto. ſiue illud ſit pſens ſiue futuꝝ aliqñ de tpe indifferenti, de pterito. Hora. olim truncus eram ficulnus inutile lignū. Cice. in catilinam. fuit iſta quondam in hac repu. virtus. de futuro. Vg. j. aeñ. certe hinc Romanos olim voluentibꝰ annis. ⁊ ſi dicas veniet veniet quondā illa dies. de tpe indifferenti. Vg. v. gñ. qd tu midis ſummerſum tundiꝭ olim. Idem. ij. gñ. quondā etiā victis redit in pcordia virtus. Eodē quoqꝫ modo aliqñ. vt aliqñ factū fuit aliqñ fiet. Sūt ⁊ alia complura aduerbia tpis. vt ſemp. nunq̄. ſaepe, raro. Localis. aduerbia quoqꝫ loci complura ſunt. ſed nunc tm̄ de diſcretis dicendū eſt: cū cōia paſſim reperiantur. Itaqꝫ aduerbia localia in quadruplici ſunt differentia. nam aut ſunt in loco: aut ad locū. aut per locū. Vbi ⁊ vbinam q̄rit de loco in quo. vt vbi eſt Antoniꝰ: Unde q̄rit de loco a quo vt vnde veniſti? Quo ⁊ quorſum q̄rit de loco ad quem. vt quo. is. Qua q̄rit de loco per quem. vt qua iturus es. Significantia locū in quo. hic. vbi ego ſum. poniꝭ etiam pro illic. Vergi. j. aeñ. hic illius arma hic currus fuit p illic. poniꝭ etiam p tunc aduerbio temporis. Iuuena. hic tunc Vmbritius: qñ artibus ingt honeſtis. Iſthic: hoc eſt vbi tu es. Vgi. ij. aeñ. patet iſthic ianua laeto. Illic vbi aliqs eſt. Iuue. viuat Arturius illic ⁊ Catullus. Vbi qñ grauatur ſignificat in quo loco relatiue. Vg. i. j. gñ. ſeuus aeacidae telo iacet hector. Reſponſiue quoqꝫ grauaꝭ. vbi eſt Caeſar interroganti ſi dixeris vbi Pompeius: in pmo ſyllaba finalis acuiꝭ. in ſcdo grauaꝭ: Eodem modo dicimus ſicubi p ſi in aliquo loco Necubi p ne in aliquo loco. alicubi p in aliquo loco. vbiuis. vbiqꝫ. vbilibet. vbiubi. vbicunqꝫ. p in quocunqꝫ loco. Ibi p in eo loco. ibidem p in eo ipſo loco. Alibi p in alio loco. Inibi p in eodem loco. Vſq̄ p aliquo in loco. Nuſq̄ p nullo in loco. Intus p in tempore interiori. Foris p in parte exteriori. Supra p in parte ſuperiori. Infra pro in parte inferiori. Nomina vrbiū ⁊ oppidorū ppria ſi ſunt pmae et ſecūdae declinationis ſingularia ponūtur in gtō aduerbialiter. vt Romę. p in vrbe Roma. Tarenti. p in oppido tarento. Si vo ſunt tertiae declinationis aut pſalia ponūtur in dtō. vt carthagini. p in vrbe carthagine. Plau. in plogo caſſinae. ego aio hoc fieri in grecia ⁊ carthagini. Idem in ciſtella. fuere Sicyoni iamdiu Dionyſia. Verg. iiij. aeñ. tyria carthagine q nūc expectat. Quamq̄ Seruius in locū illū Verg. dicit: noīa hmōi locoꝝ cū aduerbialiter ponūtur nō in abltō ſed in dtō debere poni. Ait enī his verbis tyria carthagine p carthagini. ⁊ p aduerbio in loco de loco poſuit. Apuleius in libris floridoꝝ. ſemp carthagini: nunq̄ carthagine ponit aduerbialiter. ſic Hora. Romae tybur amen ventoſus tybure romam. Idem quoqꝫ dicēdū eſt de pluraliter declinatis. vt piſis fundis. trallibus. hoc eſt in illis vrbibus. Sed in his nihil refert cū dtūs in terminatione ſilis abltō ſit. Ad ſiltudinem ſuperioꝝ ponūtur aduerbialiter illa. togę. i. in pace. militię. i. in bello. domi. i. in domo. ruri. i. in rure. veſperi. i. in veſpere. luci p in diē. qd ſi haec in abltō reperianꭍ: aut aduerbia non ſunt: aut ablatiuus p dtō poniꝭ vt Hora. j. epi. qnqꝫ dies tibi pollicitus me rure futurū. Significantia locū ad quem huc. i. ad hūc locū in quo ego ſum. iſthuc. i. ad iſtū locū in quo tu es. illuc. idest ad locū in quo aliqs eſt. Si quo. i. ſi ad aliquē locū. Ne quo. i. ne ad aliquem locū. Alio. i. ad aliū locū. Vtroqꝫ. i. ad vtrūqꝫ locū. Quoquo. quocūqꝫ. quolibet. quouis. i. ad quemcūqꝫ locū. Eo. i. ad eū locū. Eodem. i. ad ipm eodem locū. Intro. i. ad partem alicuiꝰ loci interiorē. Foras. i. ad partem loci exteriorem. Surſum. i. ad partem loci ſuperiorem. Deorſum. i. ad partem inferiorem. Siniſtrorſuꝫ. i. ad ſiniſtrā partem. Dextrorſum. i. ad dextram. Horſū. i. ad aliquem locū. Noīa quoqꝫ vrbiū ⁊ oppidorū ppria ponūtur aduerbialiter in actō. vt romā. i. ad vrbē romā. tarentū. hiſpalim. piſas. fundos. hoc eſt ad illas vrbes. Significātia locū p quē. hac. i. p locū vbi ego ſum. iſthac. i. p locū vbi tu es. illac. i. p locū vbi aliqs eſt. Si qua. i. ſi p aliquē locū Ne qua. i. ne p aliquē locū. Alia. i. p aliū locū. Quauis. qualibet. quacūqꝫ. i. p quamcūqꝫ partē. vtraqꝫ. i. vtrāqꝫ partem. Ea. i. p eū locū. Eadem. i. p eūdem locū. Intus. i. per locū interiorē. Foris. i. p locū exteriorē. Noīa quoqꝫ vrbiū ⁊ oppidoꝝ ppria ponūtur in abltō. vt roma. i. p vrbē romā. tarento. hiſpali. piſis. fundis. trallibus. i. p illas vrbes. Significantia locū a quo. hinc. i. ab eo loco. vbi ego ſum. Iſthinc. i. ab eo loco. vbi tu es. Illinc. i. ab eo loco vbi aliqs ē. Sicūde. i. ſi ab aliquo loco. Necūde. i. ne ab aliquo loco. Aliūde. i. ab alio loco. Vtrinqꝫ. i. ab vtroqꝫ loco. Vndiqꝫ. vndelibet. vndeuis. vndeūde. vndecūqꝫ p ex quacūqꝫ tpe ſiue loco. Inde. i. ab eo loco. Indidez. i. ab eodē ipſo loco. Intus. i. a loco interiori. Foris. i. a loco exteriori. Supne. i. a loco ſupiori. Inferne. i. a loco inferiori. coelitꝰ. i. a coelo. Nomina quoqꝫ vrbiū ⁊ oppidoꝝ ponūtur i abltō aduerbialr. vt roma. i. ab vrbe roma. Eodē modo tarento. hiſpali. piſis. fundis. trallibus. i. ab illis vrbibus. Repitur tñ ſepe apd autores hmōi noibus vrbiū pprijs adiūcta ppoſitio. vt Cice. in Verrē. Ea die verres ad Meſſanam venit. Salu. i iugurtha. ad cirtham oppidū iter conſtruunt. Item i catilina. nam Brutus ab Roma aberat. Liuius. viij. ab vrbe condita: ⁊ ab lauinio venerant antiqua auxilia. Ecōtrario cū noibus regionū ⁊ puinciarū ppoſitiones addi debeant. aliqñ ab autoribus detrahūtur. Verg. j. aeñ. Italiam fato pfugus lauinaqꝫ venit. i. ad italiam. Et in eodem. ſi datur italiam ſocijs ⁊ rege recepto tendere. Negatiua ſunt aduerbia etiam negandi: per quae aliqd negamus vt non: quod imperatiuo iungi non poteſt: ſed alijs modis. vt non lego haud amo. minime doceo. nullatenus audio. Ne particula potius eſt dehortatiua. Vergilius. iij. aeñ. tu ne caede me-

lis:ſed ꝯtra aduẽtiorẽ ito. Sꝫ in carmine iũgiẽ hęc ꝑticula impatiuo ꝛ optatiuo. in ꝓſa orõne aut optatiuo. vt Terẽ. in phor. qꝺ vtinã ne phormiõi id ſuadere in mẽtẽ incidiſſet: aut ſubiũctiuo. vt ſi dixeris oro te ne facias: ſꝫ tũc ꝯiũctio ẽ: ꝛ accipiẽ ꝑ eo qꝺ ẽ vt nõ. Affirmatiua. aduerbia affirmãdi ſunt: ꝑ q̃ aliqd affirmam⁹. vt ẽt cũ ꝑ aduerbio ꝯſentiẽtis accipiẽ. vt ẽ in digeſtis titu. de vboꝝ oblig. rñderit ẽt. qd niꝛnã ꝛ qd ni interrogatiue platũ aduerbiũ ẽ affirmãdi: exponiturqꝫ. i. cur nõ? ꝑfecto. nimiꝝ. nẽpe. certe. ꝛ ijs ſilia. Demõſtratiua. demõſtrãdi aduerbia ſunt: qb⁹ aliqd q̃ſi digito indicam⁹. vt en. ecce. q̃ nõ ꝛ actõ iũgi pñt Vgil. j. gñ. en pam⁹ ſunt hic ẽt ſua pmia laudi. Idẽ in buc. en q̃tuor aras: ecce duas tibi daphni duoqꝫ altaria phoeb. o Terẽ. in eunu. ecce autẽ alter: q ſi occepit amare. nã alter nõ alteꝝ eo loco eẽ legendũ. Donat⁹ ꝑcipit. Plau. in bacchidib⁹ op⁹. ne erit tibi aduocato triſti iracũdo? ecce me. hem magis ẽ poeticũ affectui deſuiẽs atqꝫ admiratiõi. Optatiua. optãdi aduerbia ſunt q̃ optatiuo mõ iũgi pñt vt o. Vg. in buc. o tñ libeat mecũ tibi ſordida rura. Si idẽ. vj. gñ. ſi nũc ſe nob ille aure⁹ arbore ram⁹. vt Hor. ij. ſer. Iupiter vt peat poſitũ rubigie telũ. Utinã. Vg. j. gñ. atqꝫ vtinã rex ipſe notho cõpulſus eodẽ afforet eneas. iũgim⁹ ẽt hęc vt oſi. o vtinã. Oui. i epi. penelopes. o vtinã tũc cũ Lacedemõa claſſe petebat Perſ. o ſi ebullet pateruí pclaꝝ fun⁹. ꝛ oſi argẽti crepet mihi ſeria. Ordiatiua. ordinãdi aduerbia ſunt qbus medijs plura ordiam⁹. vt ꝯtinuo. Vg. vj. gñ. ꝯtinuo audite voces vagit⁹. Dãde. idẽ i eodẽ. ꝑrima deinde tenẽt moeſti loca. Deiceps. Cice. iiij. thu. q. vt deiceps q accubarẽt: canerẽt ad tibiã. Interrogatiua qb⁹ iterrogam⁹. vt cur. Iuue. cur deſiderio bibulę ſtori⁹ ardet? q̃re. Mar. nec poſſum dicere q̃re. i. q̃obrẽ ꝛ quapropt nũqd ꝛ nũ. Oui. i epi. ſapph⁹ nũqd vbi aſpecta eſt ſtudioſę ira dexterę. Dubitatiua qb⁹ ſigñ⁹ nos dubitare. vt fors Vg. xj. gñ. fors vt vota facit cumulataqꝫ altaria domis. ꝑ forte ꝛ fortaſſe forſaꝫ forſitã. forſit. Hor. j. ſ. q nõ vt forſit honorẽ iure mihi inuideat. Uocatiua qb⁹ aliquẽ vocam⁹. vt o regina nouã cui ꝯdere Iupiter vrbẽ. neqꝫ eñ articul⁹ ẽ qm̃ ſexũ nõ demoſtrat. heus qꝫ vocãtis ſimul ꝛ hortãtis ẽ. vt idẽ in eodẽ. ac ꝑor heus inqt iuuenes mõſtrate: oho vocãtis q̃ꝫ ẽ ſꝫ magis poeticũ. Diſcretiua qb⁹ diſcernim⁹ ꝛ ſeparam⁹. vt ſeorſũ. ſeorſis. Vg. i eſt ꝛ nõ. pariter nõnũ ꝗ ſępe ſeorſis. diuiſim. ſeparatim. ſigillatim. diſtincte. bifariã. trifariam. multifariã. Cõgregatiua. q̃b⁹ multa i vnũ ꝯgregam⁹. vt ſimul. vna pariter q̃ tpis ꝛ loci ſunt. Iuratiua. ſunt ꝛ aduerbia iurandi. vt Hercule. hercle. mehercle. mehercule. i. ꝑ herculẽ. vel ita me hercules amet. caſtor mecaſtor. i. ꝑ caſtorẽ. vel ita mecaſtor amet. ꝛ ſic mediuſſidius. i. ꝑ Iouis filiũ. Hortatiua. exhortandi aduerbia ſunt. eia. Hora. j ſ. eia qd ſtatis? Age. agite. agedũ. ſed ꝑ age vnũ exhortamur. ꝑ agite plures. ꝑ agedũ vnũ ꝛ plures. Quinti. agedũ ſi viaeẽ extra portas ꝑſpicite. dicim⁹ q̃ꝫ ꝯiunctim. eia age. Vg. in. iiij. gñ. eia age rũpe moras. Intenſiua. intenſiua ſunt qb⁹ intenſe ac nimiũ aliqd fieri aut eſſe ſigcamus. vt valde. penit⁹. oĩno. vehemẽter. fundit⁹. Remiſſiua ſunt his ꝯtraria ꝑ q̃ aliqd fieri remiſſe ꝛ frigide dr. vt ſenſim. paulatim. pedetẽtim. frigide. tepide. Diminutiua. vt clã. clanculum. ꝛ q̃ ab adiectiuis diminutiuis fiũt. vt a bell⁹ belle. ab argutul⁹ argutule. a mollicul⁹ mollicule. Cõparatiua q̃ a ꝯparatiuis deriuanẽ. vt a maior magis. a melior melius. a fortis fort⁹. Suplatiua: q̃ a ſuplatiuis deriuanẽ. vt ab optim⁹ optime. a maxim⁹ maxime. a fortiſſim⁹ fortiſſime. Siĩitudinis aduerbia ſunt: quaſi. ceu. velut. veluti. vt. vti. ſicut. ſicuti. hęc ẽt ꝯiunctionũ vim hñt cauſaliũ: vt poſtea dicem⁹ ſuo loco. Quãtitatis aduerbia ſunt. multũ. minimũ. parum. nimis. Qualitatis aduerbia latiſſime patẽt. nam ꝛ ab oib⁹ fere noib⁹ adiectiuis dñr: vt a bonus bone. a mal⁹ male. ꝛ a participijs. vt a docto docte. ab amante amanter. Sunt multae aliae aduerbioꝝ ſigñiones: vt q̃ dñr attractiua q̃ viſ memorauimus autore Quin. a qbuſdã pars orõnis diſtincta ab alijs partib⁹ ponẽ. vt viritim ꝑ ſingulos viros. oppiditatim ꝑ ſingula oppida. municipatim ꝑ ſingula municipia.

Affirmatiua. ut etiam. ꝑfecto. nimiꝝ.
Demonſtratiua: ut en. ecce.
Optatiua. ut. o. ſi. ut. utinam.
Ordinatiua. ut continuo. deinde. deinceps.
Interrogatiua. ut cur? quare? quamobrẽ? nunquid?
Dubitatiua. ut fors. forte. fortaſſe. forſan. forſitan.
Vocatiua. ut. o. heus. o ho.
Diſcretiua. ut ſeorſum. diuiſim. bifariam.
Congregatiua. ut ſimul. una. pariter.
Iuratiua. ut edepol. mehercule. mecaſtor.
Hortatiua. ut eia. age. agedũ. agite.
Intenſiua: ut ualde. penitus. uehementer.
Remiſſiua. ut ſenſim. palatim. pedetentim.
Diminutiua. ut belle. argutule. clanculum.
Comparatiua. ut magis. melius. fortius.
Superlatiua. ut maxime. optime. fortiſſime.
Similitudinis. ut ceu. ſicut. tanquam.
Quantitatis. ut multũ. parũ. minimũ.
Qualitatis. ut bene. docte. ſapienter.
Vbi igitur cuius ſignificationis eſt? Localis.

¶ De erotematis interiectionum. Cap. xi.

HEu quę pars orationis eſt? Interiectio. Quid eſt interiectio? Pars orõnis indeclinabilis affectũ mentis incõdita uoce ſignificans.
Vnde dicitur interiectio? Ad interiiciẽdo. eo ꝙ aliis partibus orõnis interiicitur.
Interiectioni quot accidunt? Sola ſignificatio.

DE interiectione. Cap. xj. Interiectionem quemadmodum ſupra memorauimus: graeci inter aduerbij ſigñiões annuerant: quia haec quoqꝫ ſicut ꝛ aduerbium verbo adiungitur aut expreſſo aut ſubintellecto. vt ſi dicas pape quid video: vel ſi per ſe dicas pape ſubauditur miror: vel aliud verbum. quod admirationem ſignificet. Latini vero interiectionem ab aduerbio ſeperarent aut quia videtur in ſeſe affectum habere verbi: ꝛ plenam motus animi ſignificationem: etiam ſi non addatur verbum: vel q cum articulis careant: voluerũt ęquare cũ gręcis partes orõnis: vt hac vna rõne octo eẽnt apud nr̃os quemadmodũ ꝛ apud illos. Dicit igiẽ partes diffinitionis explicans: interiectionem eſſe vnã ex octo partibus orõnis: ſed q ex illis quattuor ſunt declinabiles ꝛ quattuor indeclinabiles dicit vnã eẽ ex quattuor indeclinabilib⁹ ſigñtem affectum. i. paſſionem in quo vt dicim⁹ latini eam ab aduerbio differre voluerẽ. qꝺ vero additur voce incondita hoc etiam illam ab aduerbio ſeiungit. qm̃ per exclamationẽ quandã ꝛ vocẽ incõditam. i. ꝑpe inarticulatam ꝓfertur. Interiectio autem ideo eſt appellata quod feriem orationis rumpens interijcitur

⁊ cū aliquo mētis affectu ꝓfertur. vt Verg. j. aeñ. nauibus infandū amiſſis vnius ob irā ꝑdimur. Ordo em̄ erat nos ꝑdimur nauibus amiſſis ob irā vnius iunonis. ſed cū exclamatiõe interiecit Infandū. q̄ſi dicat ꝑ ſcelus indignum. Hꝫ igiṫ interiectio varias ſignificatiões. Lugētis. Terē. in eun. cū īducit Dorū lugētē. hei. hoi. dicit. heu quoqꝫ ⁊ hei q̄ dolētis dixim⁹ ēt lugētis ſunt: dolētis. virg. i. j. hei mihi q̄lis erat. Idē in. x. o dolor atqꝫ dec⁹ magnū. Idē ī buc. ah ſilice ī nuda cõnixa reliq̄t. Timētis. Terē. in and. hei vereor ne qd andria apportet mali. Idē ī eadē. hei metui a Chriſide. Verg. in buc. ah ne te frigora laedant. ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpera plantas. Exultantis. Teren. in heauton. vah ergo mea antiphila. Idem in adel. oh lachrymo prę gaudio. Admirantis. Teren. in eu. papae. facie honeſta. ⁊ iterum. papae noua figura oris. Idēꝫ in and. vah conſilium callidum. Exclamantis Luca. pro ſi remeaſſet in vrbem. Teren. in andria. vah perij: hoc malum integraſcit. ⁊ illud ex euangeł. vah qui deſtruis templum dei. Ridentis. Teren. in andria. ah ah he: mirum vero. Idem in eunu. ah ah ah. defeſſa iam miſera ſum te ridendo. Deridentis. Teren. in and. hui tā cito? ridiculum. Idem in eu. hui mihi illā tu laudas? Silentis. Teren. in eu. au ne comparandus hic quidē ad illum eſt. Idem in eodē. au obſecro mea Pythias. ſt quod eſt ſilētis apud Terē. apud Plau. ſt. legitur. Laudantis. Mart. effecte. grauiter. cito. nequiter. euge beate: ⁊ illud ex pſalmo: qui dicunt mihi euge euge. Vitantis. Teren. in eu. apageſis ego formidoloſus. Idē in eadem. apagete. Vocantis Oui. acquis io ſiluae crudelis inquit amauit. Teren. in adel. oh qui vocare. Dephendentis. Terē. in and. at at hoc illud eſt. hinc illae lachrymae. Idem in eunu. at at data hercle verba.

Significatiões interiectiõis quot ſunt? Plures.
Lugentis. ut heu. hoi. hei. Dolentis. ut hei. ah.
Timentis. ut hei. ah. Silentis. ut au. ſi. ſt.
Exultãtis. ut euax. uah. oh. Laudantis. ut euge.
Admirãtis. ut papę. uah. Vitãtis. ut apage. eſis. ete
Exclamãtis. ut pro. uah. Deprehendẽtis. ut. at. at
Ridentis. ut ah ah he. Vocantis. ut io. oh.
Deridẽtis. ut hui. Heu cui⁹ ſignificatiõis eſt? lugẽtis

De erotematis coniunctionū. Cap. xii.

ET que pars orationis eſt? Coniunctio.
Quid eſt coniunctio? Pars orationis indeclinabilis connectens ordinanſq; ſententiam.
Vnde dicitur coniūctio? Ab eo quod cõiūgat: & orationis pro uinculo interponatur.
Coniunctioni quot accidunt? Tria. Figura. Ordo. Poteſtas. ſiue ſpecies. ſiue ſignificatio.
Figuræ coniunctionis quot ſunt? Duæ ſicut in nomine. Simplex. ut at. et. Cõpoſita. ut atq;. etenī.
Et cuius figuræ eſt? Simplicis figuræ.
Ordo coniūctionis quotuplex eſt? Triplex. quædā enim ſemper præponūtur ut et. ac. at. aſt. aut uel. nec. ne. neq;. Quædam ſemper poſtponuntur ut q;. ne. ue. quidem. quoq;. autē. uero. enim. Quædam modo præponuntur. modo poſtponuntur. ut atq; igitur. itaq;. quoniam. quia. etſi.
Et cuius ordinis eſt? Præpoſitiui.
Poteſtates coniunctionis quot ſunt? Complures.
Copulatiua quæ ſenſum & uerba cõiungit. ut et. q;. atq;. quoq;. autem. uero. quidem.
Diſiunctiua: quę quamuis dictiones coniungit: ſenſum tamē diſiūctū habet. ut aut. uel. ue. ſiue. ſeu.
Subdiſiunctiua eſt: quę uoce diſiuncta utrūq; adeſſe ſignificat uel ſimul uel diſcrete. ut Alexāder ſiue Paris dormit uel legit tota die.
Cauſalis: quæ cauſam cõtinuatiõis explanat. ut qm̄ nam. namq;. enim. ut.

¶ De coniunctione. Cap. xij.

VLtima ex quatuor indeclinabilib⁹ oratiõis partibus eſt cõiunctio. cuius propriuꝫ eſt diuerſas orationis partes cõiūgere. Itaqꝫ diffinitur. coniunctio eſt pars oratiõis indeclinabilis cõnectēs ordināſqꝫ ſentētiā. cõnectēs inq̄ quādo ſimul res aliquas ineſſe ſignificat. vt aeneas pius et fortis. vel cõnectēs verba ⁊ diſiungēs ſentētiā. vt aeneas bonus vel malus: ordinans q̄n alterū ſequitur ad alterū. vt ſi currit mouet̄. ex his manifeſtū eſt vnde cõiūctio dicit̄. Cõiunctioni quot accidūt? Priſc. dicit tria. figure. ordo. ſpēs. quā alij poteſtatē alij ſignificationeꝫ appellāt. Figurae cõiūctionis quot ſunt? Duae rñdet ſicut in noīe. Ordo cõiūctionis quotuplex eſt? triplex inquit. Deīde mēbra diuiſiõis explicat. Poteſtates cõiunctiõis quot ſunt? Et q2 nõ habet certū numerū dixit eſſe cõplures. ⁊ enumerat q̄ſdā ex ijs q̄ ſunt magis notae hoc eſt copulatiuā. diſiūctiuā. ſubdiſiūctiuaꝫ. cauſalē. collectiuā. dubitatiuā. aduerſatiuam. approbatiuam. Cauſalis rurſus diuidit̄ in cõtinuatiuā. ſubcõtinuatiuam. adiūctiuā ⁊ effectiuā. De quibus ſingulis oſtēdit ⁊ q̄ ſint: ſubiūgēs exēplū cuiuſqꝫ. Sed q2 coniūctiones ſub eadē voce inueniūtur diuerſarū poteſtatū ſiue ſignificationū viſum eſt de ſingulis aliquod dicere: idqꝫ ſcḋm ordinē alphabetariū quo facilius volēti inq̄rere occurrāt. Ac igiṫ reperiṫ copulatiua vt bonus ac ſapiēs. Repiṫ etiā poſita pro q̄. vt Verg. haud ſec⁹ ac iuſſi faciūt. Saluſt. ī iugurtha. caſtra mouebāt iuxta ac ſi hoſtis adeſſet: At ꝑ ſaltē aduerſatiua eſt. Vg. vj. aeñ. at ramū hūc agnoſcas. eſt ēt exclamātis aduerbiū. vt Hora. in epo. at o deor̄ q̄cquid in coelo regis terras. virg. ij. at tibi ꝑ ſcelere exclamat ꝑ talibus auſis. Aſt ediuerſo copulatiua. Ver. j. aeñ. aſt ego q̄ diuū īcedo regina Iouiſqꝫ. ſed tm̄ poetice. qm̄. s. recipit at: vt cū breuis eſſet: produceret̄. Atqꝫ copulatiua eſt. Vg. j. aeñ. atqꝫ equidē memini teucrū ſidona venire. repiṫ etiā poſita ꝑ q̄. Terē. in phormiõe: ne filii vtamur fortuna atqꝫ vñ ſum⁹. Atq inter collectiuas poniṫ a Priſ. Terē. in eunu. atqui ita op⁹ eſt. An dubitatiua ſimul eſt ⁊ interrogatiua. Ver. j. aeñ. an phoebi ſoror. an nympharū ſanguinis vna. Idē in iij. eloquar an ſileā? Inter an ⁊ aut Quintilia. hoc diſtare putat q̄d per aut nõ poſſumus interrogare. per an poſſum⁹. Aut diſiūctiua eſt. Iuue. aut dic aut accipe calcē. verg. ij. aeñ. aut terebrare cauas vteri ⁊ tētare latebras. reperiṫ etiā copulatiua pro et. Autē reperiṫ copulatiua: vt Abraā genuit Iſaac. iſaac aūt genuit Iacob. iacob aūt genuit Iudam. reperiṫ etiā cõpletiua. Cū reperiṫ cauſalis ſimul ⁊ adiūctiua. Virg. in buc. cū faciā vitulā ꝑ frugibus ipſe venito. Dū quoqꝫ cauſalis ſiue adiūctiua repiṫ. Vg. multa quoqꝫ ⁊ bello paſſus dū cõderet vrbē. Ergo collectiua ſiue illatiua ſiue rõnalis. Lucan⁹. ergo pari voto geſſiſti bella iuuētus. repitur etiā completiua. Terētius mihi ne: tibi ergo. Enim cauſalis reperitur frequenter ſed ⁊ completiua. Verg. j. aeñ. progeniem ſed enim Troiano a ſanguine duci audierat.

Idē in eodē. hic tibi fabor. n. qñ haec te cura remordet: ſed cū eſt cauſalis ſemꝑ poſtponitur. ꝑpoſita vero ſemꝑ ponit̃ cõpletiue ſequēte: vero vel nō ſequēte. Terē. in adel. n. nō ſinā. Idē in andria. enimuero Daue nihil loci eſt ſegniciae. Equidē repit̃ approbatiua. Vg. nō equidē inuideo miror magis vndiq3 totis. Idē. xij. aeñ. eqdē merui nec depcor inquit. põt et poni cõplectiue. Et ponit̃ copulatiue. vt aeneas pius ⁊ fortis. ponit̃ etiā cauſalis pro q2. Quin. li. j. barum verba effingere imitando cōabit̃ puer: ⁊ natura tenaciſſimi ſumus eoꝝ q̃ rudibus annis ꝑcipimus. Reperitur etiam cõpletiua cū ꝑponit̃ ſibi ipſi vt aeneas ⁊ pi⁹ ⁊ fortis fuit. Primū eñ ⁊ abūdāt: ſed ponit̃ ornat⁹ cauſa: qđ ⁊ đ reliquis copulatiuis ⁊ diſiūctiuis dici põt. Et ſi aduerſatiua eſt: cui reſpondet tñ. Cice. in orōne ꝑ milōe. et ſi vereor iudices ne turpe ſit: ⁊ ſequr. tñ haec noui iudicij noua forma. Etiā ſi aduerſatiua eſt: quēadmodum tametſi: qb⁹ aeq̃ rñdet tñ. Igitur itaq3. iccirco. collectiuae ſiue illatiuae ſiue rōnales ſunt. Cicero ꝑ ligario. habes igit̃ qđ eſt accuſatori maxime optādū cõfitētē reū. Idē in eodē. itaq3 quo me vertā neſcio. ex ſupius nāq3 dictis haec: īferūtur alias cõpletiuae ſunt. Immo illatiua quoq3 eſt ſ3 e diuerſo: vt Terē. dictū puta. imo alid. Ne dubitatiua ſimul ⁊ interrogatiua eſt. Vgi. j. aeñ. q teneāt: nā iculta videt: hoīes ne ferae ne. Idē in. xj. iuſticiae ne pri⁹ mirer belli ne laboꝝ. Dicim⁹ ēt nōne ꝑ an nō. Vg. in buc. nōne fuit ſati⁹ triſtes amarillidis iras atq3 ſupba pati faſtidia: nōne menalcā. Iūgit̃ ēt abſciſſa ꝑ cõpoſitionē cū alijs partib⁹ orōnis. Verg. iij. aeñ. pyrrhin cõnubia ſeruas. ꝑ pyrrine ſeruas connubia. Idē in. x. ops genitor tātō me crimine dignū duxiſti: ꝑ tantone. Inuenit̃ etiā ne approbatiua qđ eſt qñ nec dubitatiue nec interrogatiue ponitur. vt Hora. ij. ſer. clarus erit fortis. iuſtus. ſapiēs. ne etiā rex. Idē in eodē. o ſeri ſtudioꝝ q ne puteis. Repit̃ q̃q3 ne cauſalis. ⁊ neu a ne ⁊ ve cõpoſita. Vg. ij. aeñ. ne recipi portis aut duci ī moenia poſſet: neu ꝑplm antiq̃ ſub religiōe tueri. Necne q3 pro an nō dubitatiue ſimul ⁊ interrogatiue ponit̃. Cice. pro Flacco. vtrum vultis ꝑtori flacco licuiſſe necne. Nec. neq3 copulatiuae ſunt ꝑ abnegationē: vt ſi dixeris. Antonius nō legit neq3 lecturus eſt aut nec lecturus eſt. Nā ⁊ nāq3 cauſales ſunt. Verg. aeole nāq3 tibi diuū pater atq3 hominū rex. Reperiūtur etiā cõpletiuae. vt idē in. v. beu. q2 nā tanti cinxerūt aethera nymbi. Quā repit̃ electiue poſita. Terē. in and. q̃ inhoneſte hic voluit diuitias parare q̃ʒ honeſte in patria paup viuere. Quāuis ⁊ q̃q̃ aduerſatiuae ſunt quibus rñdet tñ qđ aliqñ ſubintelligit̃. vt Verg. ij. aeñ. q̃q̃ animus meminiſſe horret luctuq3 refugit. incipiā ſubaudi tñ. Que copulatiua eſt. ponitur etiā nōnunq̃ cõpletiue. Verg. v. aeñ. dixitq3 ⁊ ꝑlia voce diremit. Quia ſubcõtinuatiua eſt. repitur aūt in ſacris literis frequēter ꝑ vt adiūctiua ſiue cauſali. Quidē a Priſ. inter cõpletiuas ponit̃ qđ multis teſtimonijs confirmat. itaq3 miror tantā auiditatē fuiſſe Hierony. Paulū apl'm reprehēdēdi. Tractās eñ verba illius q̃ ſunt ſcripta ad Coloſſenſes: nemo vos ſuperet in humilitate mētis. illud inquit qđ crebro diximus ⁊ ſi impitus ſermone: nō tñ ſciētia. nequaq̃ Paulū de humilitate. ſed de cõſciētiae veritate dixiſſe etiā nūc approbam⁹. ⁊ qđ apoſtolus in eadē ep'la ſubdit q̃ ſunt rationē quidē habētia ſapiētiae. hoc ait loco quidē cõiūctio ſupflua eſt qđ in pleriſq3 locis propter imperitiā artis grāmaticae apoſtolū feciſſe reperimus. neq3 eñ ſequitur ſed vel alia coniunctio: q̃ ſolet: vbi quidē poſitū fuerat reſpōdere. nā qdē pleruūq3 aduerſatiua reperit̃. haec Hierony. Quin teſte. Priſ. ponit̃ collectiue ſiue illatiue. Verg. x. aeñ. quin occidit vna ſarpedon mea progenies. ponitur etiā pro cur non ꝑñti indicatiui iuncta: ⁊ ſemꝑ interrogatiue. vt Perſius. quin damus id ſuperis de magna qđ dare lāce. Verg. in buc. quin aliquid ſaltē viminibus molliq3 paras detexere iunco. vtrobiq3 pro cur nō ponitur ⁊ pro qđ nō cū ſubiūctiuo. Idē in. iij. aeñ. hic tibi ne q̃ morae fuerint diſpendia tanti quin adeas vatem. Si adiunctiua eſt cū verbo ſubiūctiuo adiūcta. vt ſi legeris eris doctus. eſt etiā ſi cauſalis ſiue cõtinuatiua. vt ſi ſtertit dormit. ſi ambulat mouetur. Eſt quoq3 approbatiua cū indicatiuo iūcta. Verg. j. aeñ. ſi quid vſq̃ iuſticiae eſt: ⁊ mēs ſibi cõſcia recti. Idē in. ij. d. i. ſi qua eſt coelo pietas. q̃ talia curet. Repitur etiā abnegatiua. Verg. xj. aeñ. tu nūc ſtares immanis trūcus in armis. eſſet par aetas: ⁊ idē ſi robur ab annis. Eſt aūt cõiūctio abnegatiua q̃ verbis cõiūcta poſſe fieri rē oſtēdit. ſed ꝑpter cauſam aliquā ne fiat īpediri. vt feciſſem ſi potuiſſem. Saltē aduerſatiua eſt. Verg. iiij. aeñ. ſaltē ſi qua mihi de te ſuſcepta fuiſſet. Sꝫ ⁊ ſedenim copulatiuae ſunt ex aduerſo. Vg. j. aeñ. ꝑgeniē ſed enī troiano a ſanguine duci. Seu ⁊ ſiue diſiūctiuae ſunt Ver. ij. aeñ. ſiue errore viae ſeu tēpeſtatib⁹ acti. Repiunt̃ ēt ſubdiſiūctiuae vt ſi dixeris alexāder ſiue paris. atrides ſeu agamēnō. Tñ aduerſatiua eſt. rñdēs illis etſi. tametſi. q̃uis. q̃q̃. Cicero ꝑ milōe: ⁊ ſi vereor iudices: deīde ſequit̃ tñ haec noui iudicij noua forma. ⁊c. Reperit̃ etiā cõpletiua cū ſupiori aduerſatiuae nō rñdet. vt apud Papiniū. xj. thebai. me miſerā vinces: tñ haec prius arma neceſſe eſt expiare domi. Tametſi aduerſatiua eſt quēadmodū eius ſimplex etſi. Tū copulatiua eſt iung: tq3 res pares cū ſuccedit alteri tū: cū vero ſuccedit cõiūctioni cū iungit aliquid qđ mai⁹ eſt. vt Laurentius diligētiſſime colligit. Ve ⁊ vel: diſiūctiuae ſunt. repitur etiā vel ſubdiſiunctiua ſimul. vt Terē. in eunu. vel rex ſemper maximas mihi gratias agere. pro etiam poſuit. Reperitur ⁊ ſubdiſiunctiua diſcrete: vt ſi dixeris. toto die vel dormit vel legit. Vero copulatiua ſiue diſtributiua eſt. quia diſtribuit diuerſas res diuerſis perſonis. vt Aeneas fuit pius Vlyſſes vero callidus: reperitur etiam cõpletiua. Vt cauſalis eſt: vt ſi dixeris venio vt legā exerceo te vt ſis ſanus. Reperitur ⁊ adiunctiua. Vt Terentius. ſi eſt inquit patrue vt antipho culpam in ſe admiſerit

Collectiua ſiue illatiua quę ſupiora colligit. ut igit̃ ergo. itaq3. quare. quapropter. quamobrem.

Dubitatiua: q̃ dubitationem aliquam cū interrogatione ſignificat. ut an. ne necne.

Aduerſatiua quae aduerſam ſententiam ſequenti aut praecedenti monſtrat. ut licet. quanq̃. quis. et ſi. ſaltem.

Approbatiua q̃ rem aliquā approbat. ut ſi. ſiquidē. quando. quandoquidem. quidem.

Completiua: quę ornatus cauſa aut metri neceſſitate ponitur. ut quidem. enim. nam. namq3. uero.

Cauſalis rurſus diuiditur in continuatiuam. ſubcõtinuatiuam. adiunctiuam. effectiuam.

Continuatiua eſt: q̃ cõtinuationē & conſequentiā rerum ſignificat. ut ſi. cum. dum. ubi.

Subcõtinuatiua eſt: q̃ cauſam continuationis oſtēdit cum eſſentia rerum. ut quoniam. quia.

Adiūctiua eſt: quae uerbis ſubiunctiuis adiungitur. ut ſi. ut cum ubi. quando.

Effectiua eſt: quae reddit cauſam effectus. ut enī. nā namq3.

Et cuius poteſtatis? Copulatiuę.

De partibus orationis: q̄ aliae pro alijs: ⁊ pro ſe inuicē ponūtur. cap. xiij. Solet turbare hoc plaerūqꝫ grammaticae artis ignaros. q̄ eādē particulā ſub diuerſis partibus oratiōis reperiūt. Itaqꝫ cū ſingulatī de octo partibus oratiōis diſputatū ſit. hoc in loco inducit caput in quo oſtēdit quēadmodū particulae q̄dā orationis ponūtur ꝓ alijs q̄ꝫ in prima poſitiōe fuerāt atqꝫ rurſus q̄dā ponūtur ꝓ ſeipſis inuicē: vt nomē ꝓnomine. ꝓnomē pro pronoīe ⁊c. Nomē igiꝉ pro participio poſitū repiꝉ. vt apud Vg. ij. aeñ. ſibila lābebāt liguis vibrāti-

De partibus ora. tiōis: q̄ alię pro aliis & pro ſe inuicem ponuntur. Cap. xiii.

Vae partes orationis alię ꝓ aliis ponūtur? Omnes fere quēadmodū q̄ ſequuntur.
Nomē pro participio. ut ſibilus ꝓ ſibilans.
Nomen pro aduerbio. ut recens pro recenter.
Nomē pro interiectiōe. ut infandū uoce incōdita.
Nomen pro coniunctione. ut quare. quamobrem.
Pronomē pro noīe proprio. ut ego pro Antonius.
Pronomen pro aduerbio. ut hoc pro huc.
Pronomē pro cōiunctione. ut ideo pro propterea.
Verbū pro noīe. ut amare ꝓ amor. uiuere pro uita.
Verbum pro aduerbio. ut amabo. ſodes.
Verbum pro interiectione. ut age agite.
Verbum pro coniunctione. ut licet. licebit.
Participium pro nomine. ut ſapiens. diligens.
Participiū pro aduerbio. ut horrēdū pro horrēde.
Præpoſitio pro aduerbio. ut coram. palam.
Præpoſitio pro interiectione. ut pro. a.
Præpoſitio pro cōiunctiōe. ut. ꝓpterea. quapropter
Aduerbiū pro nomine. ut ſatis eſt. abunde eſt.
Aduerbiū pro cōiunctione. ut quando pro quoniā.
Coniunctio pro aduerbio. ut cum pro quando.
Coniunctio pro interiectione. ut at.

Quę partes orationis ponūtur inuicē pro ſeipſis. Oēs fere. nomē ꝓ noīe. ut dardanus ꝓ dardani⁹.
Verbū pro uerbo. ut populo pro populor.
Participiū ꝓ participio. ut ꝓfuſus. pro profundens.
Præpoſitio pro prępoſitione. ut in. pro contra.
Aduerbiū ꝓ aduerbio. ut hic loci pro tunc tpis.
Coniunctio pro coniunctione. ut uel pro &.

bus ora. vbi Ser. dicit ſibila poni pro ſibilātia. nā participiū eſt. Idē. j. geor. corruſca fulmina moliꝉ dextra: q̄d eodē modo pro corruſcātia exponit. Nomē pro aduerbio. vt recens pro recenter. Uerg. iij. geor. ſole recēs orto: aut noctē ducētibus aſtris. Saluſt. coria recens detracta veluti glutino adhaerebāt. Gell'. li. xj. recēs natis notū familiarem victū offert. Uerg. ij. geor. flos apprima tenax: pro apprime. ⁊ in eodē: deſa fere pro denſe. ⁊ in. iij. aſper acerba ſonās pro acerbe. Nomē pro interiectiōe. Uer. j. aeñ. nauibus infandū amiſſis vnī⁹ ob irā: neqꝫ eñ aduerbiū tm̄ eſt hoc in loco infandū ꝓ infande: ſed q: cū affectu mētis ꝓfertur incōdita voce: interiectio eſt. hoc eni tm̄ ab aduerbio diſtat quēadmodū ſuis locis diximus. Nomē pro coniunctione. vt q̄re q̄ ex quis ⁊ res cōponiꝉ. q̄obrē. quapropter ex noīe ⁊ ꝑpoſitione. Pronomē pro noīe proprio. ſemp. n. ꝓnomen ſic poniꝉ vt ex illius diffinitiōe manifeſtū eſt. ſed ſu⁹. a. ū. plaerūqꝫ ꝓ proprius. a. ū. reperiꝉ. vt ſuū eſt hoīs ridere. i. ꝓpriū. Pronomē ꝓ aduerbio. Vgi. viij. aeñ. hoc tunc ignipotēs coelo deſcēdit ab alto. vbi Seruius inq̄t hoc pro huc poſuit ſecūdū antiquū morē. nā antea hoc aduerbiū loci fuit. nūc aboleuit: ſicut illo ꝓ illuc. Pronomē pro cōiūctiōe. vt ideo. q̄ ab id ⁊ eo cōponiꝉ. Propterea q̄ ex ꝓpter ⁊ ea. quapropter: q̄ ex qua ⁊ ꝓpter. Uerbū pro noīe. Terē. in eunu. extrema linea amare non nihil eſt. pro amoris. Perſius noſtrū iſtud viuere triſte. pro vita triſtis. Uerbū pro aduerbio. Mar. dic inquis rogo marce. dic amabo. nā aduerbiū blādiētis eſt: quēadmodū ⁊ ſodes. quo frequēter vtūtur poetae comici. Uerbū pro īteriectiōe vt age pro eia. Uer. iiij. aeñ. virūqꝫ cōiūxit dicēs. eia age rūpe moras. Idē in. j. q̄re agite o iuuenes. Uerbū pro coniūctione Luca. in. vij. oīa maiorū vertamus buſta licebit pro q̄uis. Mar. laxior hexaphora tua ſit lectica licebit. Ouid. j. meta. placeat ſibi quiſqꝫ licebit. Hora. j. ſer. licebit ille repotia natales alioſue dierum. de licet pro q̄uis vbiqꝫ ſe offerūt exēpla. Participiū pro noīe. de hoc abūde ſumus dicturi libro in ſequēti cū diſputabimus quot modis participium tranſit in vim nominis. Participium pro aduerbio. Uergi. vj. aeñ. ac belua lernae horrendum ſtridens. pro horrende. Praepoſitio pro aduerbio. Uergi. j. aeñ. poſtq̄ꝫ introgreſſi ⁊ coram data copia fandi. Iuue. fiet fient iſta palam. immo quemadmodum ſaepe diximus quoties praepoſitio non iungitur caſibus: aduerbium eſt. Praepoſitio pro interiectione. vt pro cū circūflectitur. q̄ vt ait Priſc. interiectionis loco ponitur. Saluſt. in catili. pro deum atqꝫ hoīm fidē. Uerg. iiij. pro iupiter ibit hic ait. Idē in buc. ab ſilice in nuda cōnixa reliquit. vbi Serui. inquit ad hoc pertinet praemiſſa dolentis interiectio. ſunt qui aſpirationem in fine addant differentiae cauſa. Praepoſitio pro coniunctione vt propterea quapropter. Aduerbium pro nomine. vt Mar. iuſtis ſatis eſt. ⁊ ſi dixeris ſatis eſt mihi diuitiarum Uerg. vij. aeñ. terrorum ⁊ fraudis abunde eſt. Aduerbium pro coniunctione. Idem. j. aeñ. hic tibi fabor enim: q̄ñ haec te cura remordet. Cōiūctio pro aduerbio. vt cū pro q̄ñ: immo frequēter aduerbiū ⁊ coniunctio ſibi cedūt: ita vt nō facile quibuſdā in locis diſcernere poſſis coniunctio an aduerbium ſit aliqua particula oratiōis. Cōiūctio pro interiectione. Hora. ij. ſer. vt pereat poſitū rubigine telū. niſi enim interiectiue proferas vt frigidiuſcule dixeris. q̄d alias erit concitatiſſimū. Quae partes orationis. Nomen ponitur pro nomine. vt Dardanus pro dardanius hoc eſt primitiuū pro deriuatiuo. Uerg. iiij. aeñ. hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus. i. Aeneas Dardanius. ⁊ eodē modo ꝑ reliqua noīs accidentia. Uerbū ꝑ verbo. vt populo pro populor. Uerg. iiij. aeñ. ac velut ingentē formicae farris aceruū cū populāt. Proper. li. iij. hic olim ignaros luctus populauit achiuos. ꝓ eo q̄d eſt populātur ⁊ populati ſunt. nā ppſo in ſermonis latini vſu frequēti nō eſt: ſed ppſor. multa quoqꝫ alia verba hmōi repiunꝉ: q̄ Noni⁹ ex antiquorū vſu diligētiſſime colligit. Participiū ꝓ pticipio. vt Saluſt. alieni appetēs ſui ꝓfuſus. ꝓ ꝓfundēs. nā pticipiū eſt loco noīs poſitū. Praepoſitio ꝓ ꝑpoſitiōe. vt Vg. ix. aeñ. ibat in euryalū. ꝓ cōtra. Idē. j. geor. ſub ipſuꝫ arcturū tenui ſat erit ſuſpēdere ſulco. q̄d Serui⁹ exponit ꝓ circa. Aduerbiū ꝓ aduerbio. Uer. j. aeñ. hic illi⁹ arma hic curr⁹ fuit. ꝓ illic. ⁊ hic aduerbiū loci pro aduerbio tpis. Idē in eodē. conſtitit hic: arcūqꝫ manu celereſqꝫ ſagittas. hic poſuit pro tunc. ⁊ notandum aduerbia loci plaerumqꝫ poni pro aduerbijs temporis: ſed non econtrario aduerbia temporis pro aduerbijs loci. Cōiunctio pro cōiūctiōe. vt Teren. in phor. ne ſimili vtamur fortuna atqꝫ vſi ſumus. atqꝫ poſuit ꝓ q̄ꝫ.

Liber tertius.

DE ſyntaxi cap. xiiij. Cũ tres libri ſuperiores circa ſingulas orationis partes verſati ſint: liber ſequens cũ breui comate huius libri tertij totus eſt de conſtructiõe q̃ graece ſyntaxis dicitur. Itaqꝫ primo dicit quid ſyntaxis. ⁊ vnde dicitur. quid cõſtructio quid oratio. Deinde orationẽ diuidit in quatuor formas. hoc eſt pfectã imperfectã. finitam infinitã. q̃ omnia quoniam plana ſunt: ad difficiliora properemus. Quid eſt figura cõſtructionis: queãdmodũ inquit Seruius in. v. aeñ. inter barbariſmũ ⁊ lexin. hoc eſt latinã elocutionẽ ⁊ pfectã metaplaſmꝰ eſt: qui vno ſermõe fit rõne vitioſus. Idẽ inter ſoloeciſmũ ⁊ ſchema. i. pfectã ſermonũ connexionẽ figura eſt: q̃ fit cõtextu ſermonũ rõne vitioſa. Ergo metaplaſmꝰ inquit ⁊ figura media ſunt: ⁊ diſcernunt peritia ⁊ imperitia. Sed de barbariſmo ⁊ ſoloeciſmo. de lexi ⁊ ſchematis atqꝫ metaplaſmo ſuo loco dicetur. nũc de figura quo a Seruio accipitur figura ſintaxeos hoc eſt cõſtructiõis agendũ eſt. Dicit igitur figurã conſtructiõis eſſe modũ dicẽdi nouatũ. hoc eſt a naturali ⁊ cõſueto ſermõe mutatũ: ac perinde vitioſũ: niſi aliq̃ ratione excuſetur: qui quidẽ modus verſatur circa grãmaticas cõſtructiones: hoc eſt in contextu partiuꝫ orationis. Quotuplex eſt figura conſtructiõis: Multo plures ſunt figurae cõſtructiõis quã octo: ſed reliquis in aliũ locũ relictis: de his que frequẽtius in vſu reperiũtur differit: q̃s enumerat. Euocatio q̃ graece ecleſis vocatur: fit quoties nomen tertiae perſonae reducitur ad primã vel ad ſcdam. Impropietas aũt in hoc eſt q̃d cũ dico ego Antonius lego. Antonꝰ q̃d alias eſt nomẽ tertiae pſonae ſic ſedit pnoi primae pſonae: q̃d verbuꝫ huic nõ illi redditur. Excuſat̃ aũt haec iproprietas: q̃m verbũ ſemp digniori rñdere debet. Prima nãqꝫ pſona ordine naturae dignior eſt ſcda. ⁊ ſcda tertia. Appoſitio q̃ proſtheſis graece dr̃: eſt immediata duorum ſubſtantiuorũ cõiũctio. ⁊ põit exẽplũ ex primo aeñ. miratur molẽ aeneas magalia quondã. Improprietas autẽ in hoc eſt: q̃d duo ſubſtãtiua ſine cõiunctione eſſe non poſſunt in oratione: ſed excuſatur vitiũ: q̃d dictio appoſita ſic fũgitur apponẽti: quaſi adiectiuũ q̃d aliquid in ſubſtãtiuo determinat ⁊ exponit. Prolepſis q̃ latine interptat̃ preſumptio: eſt (vt a Donato atqꝫ Diomede diffinitur) pſumptio rerũ ordine ſecutarũ. ⁊ vterqꝫ ponit exẽpluꝫ ex Verg. xij. aeñ. interea reges ingẽti mole latinus. Quadrijugo inuehitur curru. ⁊ ſequitur bigis it Turnus i albis. hinc pater aeneas Romanae ſtirpis origo: ⁊ iuxta aſcanius magnae ſpes altera Romae procedunt caſtris. Sed queãdmodũ Priſ. li. xvij. que eſt de cõſtructione dicit: ſi in cõſtructione diuiduorũ p prolepſim pponitur verbũ plurale ad vtrũqꝫ ſequẽs licet nominatiuũ anteferre. vt aquilae euolauerũt haec ab oriente: illa ab occidẽte. ſin ad ea q̃ diuidũtur verba ſingulariter conſequant̃: gtõ oportebit pponi pluralẽ diuidẽdo. vt aqlarũ altera volauit ab oriẽte: altera ab occidẽte. Excuſatur aũt: q̃a verbũ ſiue ppoſitũ ſiue cõſequẽs iure exigit ſibi nũm. Eſt ⁊ plepſis implicita: q̃le eſt illud apli: alter alterꝰ onera portate. intelligit̃ enĩ q̃d alter portet onus alterius: ⁊ alter alterꝰ. Siſe eſt illud Vg. ij. aeñ. alterũ in alterꝰ mactatos o ſanguine cernã. hoc eſt Anchiſen in aſcanij ⁊ Aſcanij in anchiſen: ⁊ creuſam in aſcanij ⁊ aſcaniũ in creuſae. ⁊c. Eſt quoqꝫ aliud plepſis genus: cũ id q̃d poſterius accidit: ante tpſ aſcribit̃: quale eſt illud Vg. lauinaqꝫ venit littora. Lauiniũ eniꝫ queãdmodũ Diomedes ⁊ Seruius dicũt nõdũ erat: quo tpe aeneas Italiã venit. ⁊ apud Saluſtiũ. mõtẽ ſacrũ ⁊ auẽtinũ inſedit: qui mõs ob hoc q̃d illũ plebs inſederat: poſtea ſacer dictꝰ eſt. Syllepſis: q̃ latine interpretatur cõceptio: a Donato ⁊ Diomede diffinitur ſic: Syllepſis eſt diſſimiliũ ac diuerſarũ clauſularũ per vnũ verbũ cõglutinata cõceptio. vt Ver. j. aeñ. hic illius arma. hic currus fuit. Idẽ in buc. ſunt nobis mitia poma: caſtaneae molles: ⁊ preſſi copia lactis. Eſt etiã ſyllepſis quoties fit adductio indignioris ad dignius. q̃d tribus modis cõtingit. genere numero ⁊ pſona. genere vt maſculinũ cõcipiat foemininũ ⁊ neutrũ: foemininũ cõcipiat neutrũ. Nũero: vt pluralis cõcipiat ſingularẽ. Perſona vt prima cõcipiat ſcdam ⁊ tertiam. ſcda vero tertiã. Q̃d vero dicit in cõceptiõe requiri copulatiuã cõiunctionẽ vel cũ praepoſitionẽ: intelligendũ eſt cũ praepoſitio (queãdmodũ ait iuriſcõſultus) ponit̃ p ⁊. vt ſi dicas tu cũ Antonio legitis. p eo q̃d tu ⁊ Antonꝰ. Tale eſt illud. Vg. j. aeñ. remo cũ fratre quirinus iura dabũt. pro eo q̃d remus ⁊ frater. in illo vero q̃d Horatius dixit. tu q̃d ego ⁊ populus mecũ deſiderat audi: nulla eſt figura: nedũ pſonarũ cõceptio. queãdmodũ e diuerſo nimis licenter: atqꝫ haud ſcio an tolerabiliter dictũ ſit: q̃d legimus in euangelio Hieronymo interprete. pater tuus ⁊ ego dolentes quaerebamus te. nam ⁊ ſi numerorũ ⁊ perſonarum conceptio recte facta eſt: ordo tñ illarũ eſt inuerſus: qui debuit eſſe ego ⁊ pater tuus dolẽtes q̃rebamus te. Quod ſi Hebraici ſermonis idioma illud tolerare poteſt: graecus tamen atqꝫ latinus reformidat: de quo in prologo huius operis plura diximus.

De ſyntaxi & orationis conſtructione. Ca. xiiii.

QVid eſt ſyntaxis? Scientia qua bona conſtructio a mala dignoſcitur.
Vnde dicitur ſyntaxis? A ſyn quod eſt con & tatto ordino. a quo eſt taxis: quaſi coordinatio.
Quid eſt cõſtructio? Cõgrua dictionum ordinatio cõgruã perfectamqꝫ ſententiã demonſtrans.
Quid eſt oratio? Vt Scaurus diffinit: ore miſſa & p dictiones ordinata pronunciatio.
Quotuplex eſt oratio? Quadruplex perfecta q̃ pfectũ ſenſum in animo auditoris generat. ut ego amo deũ. Imperfecta: q̃ iperfectũ ſenſum in animo auditoris generat. ut ſi deũ amaueris. Finita in qua uerbũ finitũ ponitur. ut ego amo. Infinita in qua uerbũ infinitũ ponitur. ut me amare.
Quid eſt figura conſtructionis? Eſt aliqua ratione nouatus dicendi modus. qui circa grammaticas conſtructiones uerſatur.
Euocatio eſt reductio tertię perſonę ad primam uel ſecundam ut ego Antonius lego. tu Ioannes audis. Et requiruntur quatuor in euocatione. perſona euocans. perſona euocata. remotio copulæ. & uerbum conueniens cum perſona euocantẽ.
Appoſitio eſt imediata duorũ ſubſtãtiuoꝝ cõiũctio quorũ alterũ exponit alterũ. ut miratur molem aeneas magalia quondã. Et requirũtur duo i appoſitione. dictio apponẽs. & dictio appoſita.
Prolepſis eſt attributio pprietatis toti in ſuas partes diuiſo ut interea reges ingẽti mole latinus &c. & requirũtur quinqꝫ in prolepſi. hoc eſt totũ. partes diſtributio partium. proprietas & ordo.
Syllepſis ẽ diuerſaꝝ dictionũ ſub pl̃ali pprietate cõ

Zeugma q̄ latine interp̄taṫ iugatio. ſiue iūctura ſiue adiūctio: eſt quēadmodū Donat⁹ atq; diomedes diffiniūt vni⁹ verbi cōcluſio diuerſis clauſulis apte cōiūcta. addit Diom̄. cū duo aut cōplura ad vnā partē orationis iungēda refe runṫ. aūt fit p̄ zeugma variatio pſonarū. vt ego lego ⁊ tu ⁊ Cicero. nūeroꝝ: vt Romani pugnāt ⁊ Hanibal. pſonaꝝ vt illud apoſtoli. hebraei ſunt ⁊ ego. Huius aūt figurae cōuerſio tribus locis poni poteſt. aūt enim ponitur vnum ver bū: ad qḋ ſequētes ſenſus cōferātur. vt vicit pudorē libido. timorē audacia. rationē amētia. aut cū in medio ſenſuū loco poſitū reperiṫ. vt apud Vg. iij. aen̄. troiugena inter pres diuū: qui numina phoebi: qui tripodas: clarij lau ros: qui ſydera ſentis ⁊ volucrū linguas. ⁊ p̄petis omi na pēnae. ſentis enim verbū tā p̄mis quā vltimis iū gitur. ob id meſozeugma. i. zeugma a medio noiatur. aut cū vno verbo ſenſus claudūtur quale eſt illud Ci ceronis in catilina. nihil te nocturnū praeſidiū palatij: nihil vrbis vigiliae: nihil timor populi: nihil cōcurſus bonorū oim: nihil hic munitiſſimus ſenatus habendi locus: nihil horū ora vultuſq; mouerūt: oēs ſenſus ſup̄iores cōcluſit vno verbo mouerunt. ⁊ inde hypo zeugma dicitur: hoc eſt zeugma ab iferiori. Antiptoſis dicitur ab anti quod eſt pro ⁊ ptoſis caſus. vnde ⁊ Dio me. atq; Donatus dicūt ſoloeciſmū eſſe per caſuum i mutationē: cū vero ſubeſt ratio aliqua: figura eſt: q̄ la tiſſime patet. Atq; omiſſis que Marcellus colligit ex vario autorū vſu nūs ponitur pro gtō. Vergili. v. aen̄. creſſa genus pholoe: gemini circum vbera nati. i. gene ris Cretenſis. Gell. lib. xviij. Ariſtotelis inquit libri ſunt omnes genus elegantiae referti ideſt omnis gene ris. Et in digeſtis titulo de fundo inſtructo eadem ra tione ponituṙ actūs pro gtō. niſi forte ⁊ nominatiuus eſt. in. l. cuius initium eſt quaeſitū. ſupellecticarios inqt ⁊ caeteros id genus ſeruos pro eius generis. Liui⁹ quo q; apud Priſcia. quādo duo inquit cōſules eius anni alter morbo alter ferro periſſet: ſuffectum conſulem ne gabant comicia habere poſſe. duo ordinarij cōſules di xit pro duorū cōſulū ordinariorū. nā quēadmodū dixi mus in proleps: ſi ad ea quae diuidūtur: verba ſingu lariter cōſequantur: gtūi oportet praeponi pluralem diuidendo. Ntūs quoq; ponitur pro vocatiuo. Verg. i. aen̄. gna te maee vires mea magna potētia ſolus. Plinius lib. vij. naturalis hiſto. ſalue primus oim parens patriae appellate. Nominatiuus pro ablatiuo. Cicero in laelio. quid enim indigens Affricanus mei. pro in quo. ⁊ illud ex euangelio. ſi quid aliquem defraudo: reddo: quadruplum. pro in aliquo. Genitiuus pro nominatiuo. Cicero in. i. de diuinatio ne. cum illius diei mihi venit in mentem. pro ille dies. qḋ exemplum inter idiomata ſermonis latini Diomedes poſu it. Idem quoq; Cicero in verrē. ita velim mihi deos propitios: vt cum illius mihi temporis venit in mentem. pro il lud tempus. Valla aliquod ſubſtantiuum in his clauſulis ſubintelligendum eſſe opinatur. puta conditio aut ſtatus aut fortuna. Genitiuus pro nominatiuo vel accuſatiuo ex figura graeca. Terentius quot illic hominum litigant. pro quot homines. Idem dij boni boni quid porto. pro quod bonum. Hora. i. ſermo. ille repotia. natales alios ve dierū. pro alios dies. Genitiuus pro ablatiuo. Cicero ad herenium. oratoris officiū eſt ijs de rebus poſſe dicere: quo ad eius fieri poterit. ideſt habeo. Datiuus pro accuſatiuo ⁊ prepoſitione. Verg. i. aen̄. inferretq; deos latio. i. in latium. ⁊ in eo dem venturum excidio lybiae. i. in excidium. Accuſatiuus pro nominatiuo. Vergi. i. aenei. vrbem quam ſtatuo ve ſtra eſt. pro vrbs. Vocatiuus pro nominatiuo. ſeptimus caſus pro genitiuo. Vergi. i. aen̄. ſunt mihi bis ſeptem p̄ſtā ti corpore nymphae. pro praeſtantis corporis. Plinius. lib. vij. naturalis hiſto. gentem ſiluestrem ſtridoris horrendi. hirtis corporibus. oculis glaucis. dentibus caninis. Alia ratione Plautus in caſſina poſuit ſeptimum caſum pro ge nitiuo. habet inquit gladium ſed duos. quibus altero te occiſurum ait. altero villicū: quibus dixit pro quorū. Syn theſis graece latine interpretatur compoſitio: que quoties fit: ſoloeciſmus eſt: niſi aliqua ratione excuſetur. vt Vergil. i. aen̄. pars in fruſtra ſecant: verubuſq; trementia figunt. pars poſuit pro alij. Hora. iactamus iam pridem omnis te Roma beatum. omnis roma poſuit pro omnes romani. Terentius in adelphis. aperite aliquis actutum oſtium. pro aliqui ex vobis aperiant. Apuleius. iij. floridorum. ingens frequentia conuenere. pro homines frequentes. Synecdo che. graece interpretatur comprehenſio. ⁊ eſt quoties id quod eſt partis: datur toti: vt niger capillos. pro eo quod eſt habens capillos nigros. dicit autem poſſe fieri per verbum ſubaudi neutrum aut paſſiuum. Vergi. iij. georgi. micat auribus ⁊ tremit artus. Idem primo aeneidos. expleri mentem nequit. i. non habet mentem expletam. Idem quin to. flauaq; caput nectentur oliua. per participium. Verg. i. aeneid. nodoq; ſinus collecta fluentes. hoc eſt habens ſi nus fluentes collectos. Per nomen adiectiuum. vt idem in eodē. nuda genu. ideſt habens genu nudum. Horatius in carmine. quam notam dixit viuens videri caetera fuluus. haec figura q̄q̄ poetis tantum ſit permiſſa: vtimur aliq̄n do illa ⁊ hiſtorici: qui nonnunq̄ in genere dicendi poetas imitantur. Liuius. xxij. ab vrbe at vero Hanibal ipſe dux murum incautus ſubit aduerſum femur tragula ictus cecidit. Pomponius mella de Britannis vitro inquit corpo ra infecti. Idem alio loco. Sarmatae totum brachati corpus: ⁊ niſi qua vident: ora tecti. Apuleius primo metamor phoſeos. tremor inquit viſcera quatior.

ceptio. ut ego & tu docti legimus. & requiruntur quinq; in ſyllepſi. hoc eſt dictio concipiēs. dictio cōcepta. copulatiua cōiunctio uel præpoſitio cū. uerbū uel nomē adiectiuū numeri pluralis. p̄prie tas concordans cum dictione concipiente.

Zeugma eſt uni⁹ proprietatis ad diuerſas clauſulas facta redditio. ut ego & tu & Cicero ſcribit. & re qrūtur tria hoc eſt plura ſubſtātiua. copula. p̄prie tas quæ conueniat cum propriori ſubſtantiuo.

Antiptoſis eſt caſus pro caſu poſitio ſub aliqua pro prietate. ut urbem quam ſtatuo ueſtra eſt. & req runtur tria. hoc eſt unum ſubiectū. una proprie tas: & q̄ caſus ponatur pro caſu.

Syntheſis eſt attributio p̄prietatis uni uel plurib⁹ co pulatis: qḋ fit nō gr̄a uocis ſed ſignificati. ut ps in fruſtra ſecāt. & reqrunṫ tria. hoc eſt unū ſubiectū uel plura copulata. proprietas. & attributio p̄prie tatis concordans cum ſignificato & nō cū uoce.

Synedoche eſt attributio partis ad totum ſub pro prietate uerbi uel participii. uel nominis adiecti ui. ut expleri mentem nequit. nuda genu nodoq; ſinus collecta fluentes. & requiruntur tria hoc eſt totum. proprietas. & pars in accuſatiuo poſita.

¶ Finis tertij libri.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

In librum quartum praenotatio.

LIber quartus.Quēadmodū libro ſuperiori dictū eſt:ꝓceptiuae grāmaticae partes ſunt q̃tuor. Orthographia:q̃ de litera.Proſodia:q̃ de ſyllaba.Etymologia:q̃ de dictione.Syntaxis: quae de octo partium orationis cōſtructione diſputat.De litera pauca in eodē libro tetigimus:q2 eius cōſideratio ꝑ ſingulas fere dictiōes ſpargitur.atq3 ex libris quos de vocabulorū ſignificatiōe partim aedidimus:partim aedituri ſumus petenda eſt:quandoquidem ſingularia ſub generalibus ꝓceptis cōprehendi non poſſunt.De ſyllaba copioſius libro in ſequēti diſſeretur.De etymologia parte illa q̃ circa ſingularum dictionū accidētia verſatur tribus libris ſuperioribus per oia fere diſputatū eſt. Nā deriuationes ſignificationeſq3 ad memoratos vocabulorū libros refertur.De quarta grāmatices parte quā graeci ſyntaxin nos partiū orationis ordinē ſiue conſtructionem vocamus:in hoc quarto libro diſputabimus.Reſumētes in primis q̃ de cōbinatiōe adiectiui cū ſubſtātiuo.relatiui cū antecedēti.nominatiui cū verbo primo libro ſcriptū eſt.q̃ꝙ3 in fine libri ſuperioris de figura cōſtructiōis diximus.Igitur primū ꝓceptū conſtructiōis id qḋ libro primo diximus. propemodū naturale eſt qḋ adiectiuū & ſubſtantiuū in tribus cōueniūt in.gñe.numero.& caſu.Qḋ ſi adiectiuū cū ſubſtātiuo in illis tribus nō cōueniret ſolecíſmus eſſet manifeſtarius:niſi aliqua ratione vitiū illud excuſaretur:vt Cicero ad atticū. Solius enim meū peccatū corrigi nō pōt.Idē pro murena.ex tuo ipſius animo cōiecturā aperis. Idē in piſonē. Dico mea vnius opera republicā liberatam.& illud ex euāgelio Lucae.tuā ipſius animā pertrāſibit gladius. Excuſatur aūt hoc vitium qḋ genitiui illi ſolius ipſius vnius ad g̃tos ſubſtātiuos referunt: qui receſſerūt ab vſu:in quorū locū ſubſtituta ſunt pronoīa poſſeſſiua:quēadmodū lib.j.diximus.Et infra cū de cōſtructione verborū impſonaliū intereſt & refert dicturi ſumus agetur.nā qḋ Cicero in.iij.de oratore dixit.volūtati veſtrae omniū parui.nō pōt eadē neceſſitate excuſari: cū potuiſſet dicere volūtati veſtrū oīm pui.Illud vix tolerabile:qḋ Oui.in epl'a.aenones ſcripſit.& fleſti: & n̄ros vidiſti flētis ocellos.nā & noſtros poſuit pro meos.& meos pro mis.flentis vero quē gnū eſſe ex ſyllabae quātitate deprehēditur.nō ad vocē:ſed ad ſignificationē retulit.Qḋ ſi poſt illa ꝓnoia poſſeſſiua q̃ pro ſubſtātiuorū genitiuis ponunt: alterū ſubſtātiuū ſequatur in g̃tō:intolerabilis erit cōſtructio.quale eſt illud Boetij in.j.de cōſolatiōe.ſolātur moeſti nūc mea facta ſenis.& illud ex.iij.lib.regū.tulit filiū meū de latere meo ancillae tuae.& illud quoq3 Pauli apoſtoli in.j epl'a ad Corinti.Salutatio manu mea Pauli.niſi forte ſit appoſitio duorū ſubſtātiuorū ꝓ mis ſenis.mis ancillae.mis Pauli.neq3.n.potuit dici mis ſenis.meae ancillae.mei Pauli:q2 error eſſet ſimilis illi:cuius merito Valla Priſcianū refellit dicentē.mei Priſciani eges.tui priſciani egeo.ſignificabat em̄ idē qḋ meo Priſciano eges. tuo priſciano egeo.nō me priſciano eges.te priſciano egeo.Ablatiui praeterea numeri ſingularis horū noim ſiue participiorū p̄ſens abſens iūguntur cū ablatiuis pluralibus quorundā ſubſtantiuorū.vt apud Terentiū in eunucho.neſcio quid ꝓfecto abſente nobis turbatū eſt domi.pro abſentibus nobis.Plau.in amphy.neq3 nobis p̄ſente aliquis quiſꝙ niſi ſeruus. Pomponius attelanarū ſcriptor.quid em̄ apud forū p̄ſente teſtibus mihi vēdidit.ꝓ p̄ſentibus teſtibus.Neuius.volumus dono dare p̄ſente oibus.pro p̄ſentibus oibus.Actius.eſt res aliqua quae praeſente his prius natura inſtitit. pro praeſentibus his.Praeterꝙ autoritate pōt excuſari hoc vitiū illa ratione Marcelli:qui putat has dictiones abſente praeſente formae eſſe monoptotae.Genera quoq3 & numeri cōfundūtur cū nō ad vocē:ſed ad rē adiectiuū refert.vt Vg. vij. aeñ.pars arduus altis puluerulētus eqs.Idē in.iiij.pars grādia trudūt obnixe frumēta humeris.& Hora. in.j.ſer.legati miſſi magnis de rebus vterq3.& Oui.de remedio.vtraq3 formoſae me iudice ſunt venerādae. Idē in epl'a. aenones. Miſcuimus lachrymas maeſtus vterq3 ſuas.Huc etiā pertinet illud Vg.xij.aeñ.dant ſonitū ſpumoſi amnes & in aequora currūt q̃ſq3 ſuū populatus iter. Idē in eodē.ꝓ ſe q̃ſq3 viri ſumma nitūtur opū vi.& illud Liuij. auſi ſumus cū parētib9 certare q̃q3 ciuitas ſuis. Gerūdiū quoq3 adiectiuū gti ſingularis poſſe iūgi cū ſubſtātiuo plurali ſuo loco dicemus. Cōſtruunt etiā inter ſe gñā diuerſa. vt Vg.dulce ſatis humor depulſis arbutus haedis & qḋ ſequit.Triſte lupus ſtabulis maturis frugibus imbres:vbi dulce & triſte diuerſi gñibus copulant. Illud quoq3 Luca.in.j. hinc leges plebiſcita coactae. Relatiuū.duplex eſt relatiuū.alterū ſubſtātiae.alterū accidētis. Relatiuū ſubſtātiae eſt qḋ refert antecedēs ſubſtātiuū:q̃lia ſunt.qui.quae.qḋ.ſuus.a.um.& alia ꝓnoia relatiua:q̃ dicūtur idētitatis. Sūt alia relatiua q̃ dicūtur diuerſitatis.vt alius.alter.reliqu9.caeter caetera caeterū:ſi caeter vſpiā reperit. Relatiuū accidētis eſt:qḋ refert antecedēs adiectiuū cuiuſmodi ſunt q̃lis.quātus.quotus.cuias. Relatiuū accidētis cū antecedēte debet cōuenire:ſi nō ſequat alterū ſubſtātiuū cū quo iūgi poſſit.vt ſi dicas miſi tibi libros mēdoſos.quales mihi ōderas. Qḋ ſi alterū ſubſtātiuū ſequatur cū illo debet cōuenire.vt eſt aīal variū qualis eſt mulier.eſt tēplū magnū quantus eſt mons. Horatius tñ in epodo ſingulari exēplo relatiuū accidētis antecedēti retulit dicēs.Sed incitat me pectus & mānae putres:aequina quales vbera. Relatiuū vero ſubſtātiae cū antecedēte debet in gñe & in numero cōuenire: vt ego amo q doceo.Si tñ quis vel qui inter duo ponat ſubſtātiua.vtriq3 illorū referri poteſt. vt ſi dixeris:eſt animal qḋ appellant orygē.vel quē appellat orygen.ſi tñ ſubſtantiuū qḋ ſequit nomē eſt ꝓpriū:relatiuū illi debet reſpōdere. vt Saluſt9 in catilina eſt locus in carcere qḋ tullianū appellat.& Liuius:anxur fuit.quae nūc ſunt terracinae. & Paulus in epl'a ad galatas Hieronymo interpte.ſemini tuo:qui eſt chriſtus. Verg.j.aeñ.eſt locus heſperiā graij cognomine dicunt: vbi Seruius notat debere ſubintelligi quā:& nullo modo quē.Soloeciſmū tñ fecit Ennius apud Diomedē: cum inquit. Quis tu es mulier qui me inſueto nūcupaſti noie:qui dixit pro quae. Sed quēadmodū hoc vitiū intolerabile eſt. ita illud excuſari pōt:qḋ Boetius de cōſolatiōe ſcribit.nihil imbecilius hoie:quos morſus muſcularū necat.nā cū hō indiffinite ſignificet:retulit ad ſingulos qui ſub ſpecie humana cōtinent.illud quoq3 Saluſtij in catilina. interea ſeruitia repudiabat:cuius initio ad eū magna copia cōcurrebat.cui9 dixit pro quorū.excuſari poteſt:qḋ ſeruitia pro ſeruis ſingulari numero caret.qḋ ſi haberet.ita dixiſſet ſeruitiū ꝓ ſeruis:ſicut iuuētutē ꝓ iuuenib9.ſed hoc in ſingulari dicimus.illud tñ in plurali.vel potius dixit cui9 ſubſtātiue in gñe neutro:ꝓ cui9 rei.quale eſt illud Terētij in eunucho. qui habet ſalē.qḋ in te eſt.i.que res. Ad rē quoq3 nō ad vocē refert q̃ñq3 relatiuū.vt apud Terētiū in andria. laudare oēs fortunas meas qui haberē gnatū tali ingenio ꝓditū.meas dixit ꝓ mis ea rōne qua ſupra diximus in ꝓnoibus poſſeſſiuis ſubintelligi gtōs illos quorū in locū ſucceſſerāt.Ergo laudare ꝓ laudabāt oēs fortunas meas.i.mis.q haberē gnatū & caetera. Ecōtrario idem in eodē.Si quiſquā eſt qui placere ſe ſtudeat bonis quam plurimis: in his poeta nomen profitetur ſuum.excuſatur vitium:quod quiſquam ad plures pertinet. Nominatiuus & verbum. Soloeciſmi quoq3 fiūt cōtra hoc praeceptū:ſed excuſantur aliqua ex figuris:de quibus in fine libri ſuperioris dictum eſt

Liber quartus de conſtructiõe. Queadmodũ oẽ vbũ pſonale ante ſe cũ nt̃o cõſtruit ita poſt ſe varios caſus recipit quã rẽ nũc aggredimur ab illo potiſſimũ facientes initiũ: qd verba pti ſunt pſonalia: pti ipſonalia. Itaqʒ pſonale ⁊ ipſonale duo prima gña ſunt vboꝝ: cũ Diom. atqʒ Donatus partim ad ſigatiõe vboꝝ: parti ad modos verbũ impſonale referãt. Illi nãqʒ ad quinqʒ gña verboꝝ ſiue ſignificatiões addũt ſextum qd appellãt iperſonale. ⁊ ad quiqʒ modos ſextũ quẽ aeq̃ vocãt impſonale. Nos tñ qui ſignificationẽ in quinqʒ gña ⁊ modos in numerũ quinariũ diuidimus, prima diuiſione verbũ impſonale ⁊ in ipſonale partimur. vt ſit illud pſonale: cuius tpa p nũeros ⁊ pſonas explicant. ipſonale: cuius tpa nũeris ⁊ pſonis caret. Differt aũt ab infinitiuo mõ: q aeque nũeris ⁊ pſonis caret. qd infinitiu⁹ vbũ alteri⁹ modi deſiderat nũeroſqʒ ⁊ pſonas hʒ ſed implicitas. ipſonale nõ idiget verbo alteri⁹ modi: qn potius ipſum libere p oẽs modos ſpargit. Sed verbi impſonalis cõſideratiõe in aliũ locũ reiecta: verbũ pſonale in qnqʒ gña vt dialectici dicũt ſubalterna diuidimus. actiuũ. paſſiuũ. neutrũ. deponẽs. cõe. de qb⁹ ſingulatĩ differẽtes dicimus. actiuũ verbũ eſſe illud qd in. o. deſinit: habetqʒ paſſiuũ in. or. hęc diffinitio nõ oĩa ſʒ placraqʒ huius gñis verba cõplectit. nã audeo es. volo vis. facio. cis. do das. actiua eſſe nemo dubitat: q̃ tñ in voce paſſiua nõ hñt audeor. volor. facior. dor. illa quoqʒ defectiua. odi odiſti. noui nouiſti. memini meminiſti. coepi coepiſti. inter actiua ꝓprie nũeranda ſunt: qñquidẽ cũ actõ cõſtruunt: q̃ tñ neqʒ vocẽ actiuã in. o. neqʒ paſſiuã in. or. hñt. Et exigit ante ſe ntm̃. hoc cõe eſt oĩbus verbis pſonalibus. Pro pſona agẽti vel faciẽti. hoc ꝓpriũ eſt verbi actiui vel neutri actionẽ ſignificãtis. nã reliq̃ verboꝝ gña poſſunt etiã paſſionẽ ſignificare. exigũtqʒ ante ſe ntm̃ ꝓ pſona patiẽti. vt exulo. as. laetor. aris. criminor criminaris. Actm̃ in pſona patiẽti: hoc ẽt cõi ⁊ deponẽti cõe eſt. niſi qd oĩa actiua poſſunt cõſtrui cũ actõ nõ tñ oĩa ſed q̃dã cõia ⁊ deponẽtia. Qd vero dixit in pſona agẽti vel faciẽti nõ ocioſe dictũ eſt. Nã differẽtia illa inter agere ⁊ facere: qua vtit Ariſt. in. vj. ethicoꝝ. ⁊ . ix. methaphyſicoꝝ. nõ ſolũ a philoſophis: verũetiã ſtudioſis liguae latinae obſeruat: vt facere ſit rerũ in materiã exteriorẽ traſeũtiũ. vt feci domũ. feci libꝝ. feci opus. agere vero eſt rerũ immanẽtiũ. vt ago fortiter. ago prudẽter. ago orationẽ. Ego hoc loco non poſſum ſatis mirari q̃ dementia grãmaticos ceperit partim iunioꝛes: partim etiã quoſdã ex antiquioꝛibus: vt verbũ actiuũ diffiniãt: qd põt cõſtrui cũ actõ noĩm ſignificantiũ aĩal rõnale. neqʒ eñ aliã ob cauſam illos hoc ſcripſiſſe arbitror niſi vt difficultatẽ augerẽt ijs in rebus in qbus nulla erat difficultas. nã quid p deũ imoꝛtalẽ obſecro te ad grãmaticũ rei lrariae pſertim adhuc rudẽ ſcire attinet: quid ſit trãſire in aĩal rõnale: quid in animal irrationale: aut ſi dicere poſſumus ego exerceo terrã: tu ſeminas agrũ: ille comedit panẽ. cur ẽt ſi rerũ natura nõ patiat nõ poſſumus dicere: ego aro mulierẽ. tu ſemĩas filios. ille comedit puerũ. atqʒ in voce paſſiua. ego aror: queadmodũ apud Oui. ij. met. tellus dicit. totoqʒ exerceor anno. p aror. ſicut Uer. j. geoꝛ. exercetqʒ frequẽs tellurẽ atqʒ impat aruis. ⁊ qd Paulus ad thimotheũ cap. iiij. ſcribit. ego. n. iã delibor. qd ſi ſeminor a pře: comedor a iamia. ⁊ ſiſſa dicere nõ poſſumus: qm̃ illud dici poſſe rerũ natura nõ patiat: atqʒ ilcebit dicere ego nõ aror. nõ ſeminor. nõ comedor. ſed nec arari neqʒ ſeminari. neqʒ comedi poſſũ. neqʒ illud dici poſſet. aſinus cẽtipes volat. bos alatus diſputat. vulpes arguta cauillat. ⁊ nõ itelligũt hoĩes pditi aliud eſſe grãmatice loqui: aliud verũ a falſo diſtinguere: qd ꝓpriũ eſt dialecticae. Pari ſtulticia ſunt q rẽ neqʒ phis quidẽ oĩbus pfectã conãtur ad grãmaticẽ trãſferre: quo miſeroꝝ ſimpliciũqʒ pueroꝝ igenia vexẽt. ⁊ torqueãt in re: q̃ nihil ad illos ptineat. Aiũt nãqʒ verba illa metuo. timeo. formido. ⁊ q̃ ad ſenſus exterioꝛes interioꝛeſqʒ ptineãt: qualia ſunt. video. audio. tãgo: itelligo. ſentio. cõſtrui cũ ntõ in pſona patiẽti ⁊ cũ actõ in pſona agẽti vel faciẽti. vt ſi dixeris ego video lapidẽ: q lapis ſenſum vidẽdi moueat: iccirco agere putãdus ſit. Hoc eſt ſimplicitatẽ puerilẽ erudire: an nugis vel poti⁹ nebulis qbuſdã iuoluere? Aut cũ dr ego video lapidẽ: quõ puer itelliget lapidis ſpeciẽ oculos meos mouere: cũ etiã inter phos ſint q̃ dicãt viſionẽ p radioꝝ ex oculis emiſſionẽ fieri. Eadẽ rõne pauca admodũ verba eſſent: q̃ nõ haberẽt ſignificationẽ iuerſam: vt in voce actiua pſona agẽs vel faciẽs ſit i actõ: atqʒ ediuerſo patiẽs i ntõ: cũ pſerti phi dicãt: qd oĩs agẽs agẽdo repatit. hoc eñ mõ q aliqd amat. ab illo patit: cũ amor: vt phyſici dicũt affect⁹ vel vt iunioꝛes dicũt: paſſio ſit. Sed hoc nõ magis ad grãmaticũ ptinet q̃ž vex a falſo diſtiguere: cũ hoc ad dialecticũ vt dixim⁹ illud ad phm̃ ptineat. Ei⁹ hoc eſt verbi actiui cõplures ſunt ſpẽs. ſiue grad⁹. ſiue ordines. ſũt eñi ſex. Nã cũ ſit verbi actiui ꝓpriũ poſſe cũ actõ ꝯſtrui: aut cõſtruit tm̃ cũ actõ. aut cũ actõ ⁊ gtõ: vel dtõ. vel altero actõ. vel ſeptimo caſu vl' abltõ cũ ꝓpone. a. vel. ab. ex quo ſit: vt verbi actiui ſex ſint ſpẽs. Spẽs aũt nõ eo mõ accipim⁹ quo grãmatici: q i ſinglis ptibus oꝛonis ponũt ſpeciẽ ꝓ illa forma: q̃ ꝓmitiuũ a deriuatiuo diſtiguit: ſʒ quo dialectici: q gñi ſupponũt ſpẽs: vt cũ ſint qnqʒ gña verboꝝ. qd libet gen⁹ rurſuʒ diuidat in ſpẽs. Prima igit verboꝝ actiuoꝝ ſpẽs eſt q̃ poſt ſe cõſtruunt cũ actõ tñ. vt amo vxorẽ. doceo filios. nõ qd vllũ ſit verbũ qd pter actm̃ nõ poſſit alios q̃ʒ caſus recipe ſed qd plerũqʒ actõ ꝯtẽtũ ſit. vt ego amo vxorẽ voluptati amore q̃dã ſingłari. doceo tibi filios grãmaticã tãti quãti ali⁹ dialecticaʒ. Atqʒ ecõtrario nullũ verbũ eſt qd nõ poſſit abſolutũ repiri. vt Oui. prima mihi nutrix aeole dixit amas. neqʒ. n. expſſit quẽ amaret. Poſuimus aũt in qualibet ſpecie pauca verba illa pcipue in quibus aliqua differẽtia eſt nam reliqua a lexico illo noſtro diffuſioꝛi repetenda ſunt. Amo. as. interamo. as. redamo. as. deamo. as. adamo. as. diligo. is. colo colis. hoc intereſt q̃ amare eſt vehementer atqʒ cum affectu quodam caeco ⁊ immoderato aliquid amore proſequi.

¶ Liber quartus de conſtructione octo partium orationis. Cap. primum de conſtructione uerborum actiuorum.

Verba partim ſunt perſonalia: partim impersonalia.

Perſonalia ſunt quæ habẽt numeros & perſonas.

Impersonalia quæ carent numeris & perſonis: de quibus poſtea dicemus. Perſonalia rurſus in quinqꝫ genera diuiduntur. actiuũ. paſſiuum. neutrum. commune. deponens.

Actiuum uerbum eſt illud quod deſinit in. o. & habet paſſiuum in. or. & exigit ante ſe nominatiuũ in perſona agenti uel faciẽti. & accuſatiuũ in perſona patienti. eius complures ſunt ſpecies.

¶ Prima ſpecies uerborum actiuorum eſt: quę poſt ſe conſtruũtur cum accuſatiuo tãtum. qualia ſunt.

Amo. as. aui. por amar cõ paſſiõ. ut ego amo filiũ.

Redamare vero eſt repenſionem in amore facere. vt Apul. in lib. de philoſophia. nec reciprocari queant vt ament: qui redamantur. Deamare eſt adhuc vehementius & pluſq̃ amare. vt Teren. in heauton. deamo te inquit ſyre. Adamare eſt idipſum facere: ſed laſciuiori quodam atq; amatorio modo: quae differentia vel Quin. verbis oſtenditur in declamatione pro vxore. Matres inquit liberos ſuos tanq̃ adamarint: amant: & quomodo id fiat ſubiungit: videbis oculos nunq̃ a facie vultuq; deflectere comere caput habitumq; componere: & que ſequuntur. Cicero. tamẽ in epiſtola ad curionem pro amare tantum poſuiſſe videtur: cum ſcribit: quarum laudum gloriam adamaris. Diligere vero rationem quandam atq; electionem prę ſe fert. vt diligere ſit opus rationis: amare vero eiꝰ partis irrationalis qua concupiſcimus. Unde & in ſacris literis frequentior eſt vſus dilectionis q̃ amoris: quod huic paſſio: illi vero ratio ſubeſt Cicero. in epiſtola ad brutum. L. Clodius valde me diligit: vel emphaticoteron. ideſt expreſſius valde me amat. Idem alio loco. Dolobellam antea diligebam nunc etiam amo. Atq; adhuc alio in loco. ſic igitur facies: & me amabis: aut quo ſum contentus diliges. Colere eſt ſuperiores gradu ac dignitate cum obſeruantia quadam amare: quã differentiam diſticho illo Martis. oſtendit. Uis te ſexte coli: volebam amare. Sed ſi te colo ſexte: non amabo. Nam omiſſo ſenſu turpiori in quo plaeriq; voluẽt videri ingenioſi: hoc vult poeta ſignificare: cum amicitia teſte Ariſtotele nõ poſſit eſſe niſi inter aequales: o ſexte tu vis coli tanq̃ ab amico inferiori. ego volebã amare te tanq̃ aequalem. ſed ſi colo te quaſi maiorem amicum: non amabo te: quia iam non es aequalis ea ratione qua vis a me coli & obſeruari. Colo colis colui. ꝑter eam ſignificationem quam ſupra memorauimus. ſignificat etiam exercere vel adornare vnde & agricolas & colonos dicimus: qui colunt agros. & faciem colere foeminae dicuntur. Eſt etiam colere habitare. vt apud Uergi. in bucco. Pallas quas condidit arces ipſa colat & Iuue. nos colimus vrbem tenui tibijcine fultam. Traho trahis traxi. eſt violenter raptare. ducere vero eſt ijs que ſponte ſequũtur quaſi ductũ exhibere. quam differentiam Seneca in epiſtola. cviij. ad Lucillũ oſtendit dicens fata volentem ducunt nolentem trahunt. A duco praeterea compoſita deduco & reduco praeter generalem ſignificationem: ſignificant etiam ſpecialiter comitatus officium alicui praeſtare. Hora. j. ſer. occurram in triuijs. deducam. Mar. dum te proſequor & domum reduco. Inter deducere quoq; nauem & ſubducere nauem eſt differentia quod deducere eſt ex nauali in aquam immittere. Uer. iij. aen. deducũt ſocij naues. Idem in. iiij. & littore celſas deducunt toto naues. Liui. xxiij. ab vrbe cõdita. nauibus lõgis ad caralis ſubductis. & paulopoſt nauibus longis deductis. Uerg. j. aen. vrbem quam ſtatuo veſtra eſt. ſubducite naues. Agere quoq; oues. boues capras eſt quaſi ante ſe cogendo impellere. Oui. j. meta. hac agit vt paſtor per deuia rura capellas. Uerg. in buco. en ipſe capellas protinus aeger ago. hanc etiã vix tityre duco. Nã capram illam q̃ partu ſoluta erat deducebat. i. ſe illi ducem exhibebat vixq; ſequi poterat reliquas agebat. eſt etiam agere equum aſinum mulam illos tergo inſidendo moderari. vt in epigrãmate illo Martial. quo plaeraſq; huius verbi ſignificationes complexus eſt poeta. Semper agis cauſas: & res agis attale ſemper. Eſt non eſt quod agas: attale ſemper agis. Si res & cauſae deſunt agis attale mulas. Attale ne quid agas deſit agas animam. Sed quemadmodum ducere & trahere & agere dicimur illa quae non ſuſtinemus noſtro corpore: ita illa portare. ferre. baiulare. gerere dicimur quae nobiſcum & in aliqua corporis parte habemus. Uehere autem ea tantum quae humeris aut capite portamus. ſic equus vehit ſeſſorem, nauis nautam. & illud Ouidij primo metamorphoſeos fuluos vehit vnda leones. & Uergilius. vj. aeneidos. Hi quos vehit vnda ſepulti. Quae vehuntur dicuntur etiam portari. ferri. baiulari. Uergilius primo aeneidos portantur auari pygmaleonis opes pelago. ſed quod manu portatur non recte dicetur vehi. Inchoo inchoas. ſemper cum accuſatiuo conſtruitur. vnde Diomedes inter idiomata incuſatiui illud poſuit. Uergilius. iij. georgicon. te ſine nil altum mens inchoat. Idem. vj. aeneidos, nocturnas inchoat aras. hinc Georgius Merula iure Galeotum martium praeceptorem meum refellit quod in titulo cuiuſdam operis ſui ſcripſit liber inchoat primus. Incipio & ſi cum accuſatiuo conſtrui poteſt. recte forſitan poſſis dicere liber primus incipit: ſed rectius profecto liber primus incipitur.

Redamo redamas redamaui. por amar en retorno ut ego te damo amantem me.

Deamo. as. aui. por mucho & cõ afició amar. ut Terentius. deamo te.

Adamo. as. adamaui. por amar como enamorado ut mater filium amat quaſi adamet.

Diligo diligis dilexi. por amar con razon y elecion ut ego diligo res honeſtas.

Colo colis colui. por amar al mayor en dignidad. ut ego colo principes terrę.

Colo. is. por labrar afeytar o morar. ut colo agros colo faciem. colo domum.

Traho trahis traxi. por lleuar o traer por fuerça. ut trahe me poſt te.

Duco ducis duxi. por lleuar o traer guiando. Terẽtius. duc me ad illam.

Deduco deducis. por acõpañar a otro deſde ſu caſa ut deduc me in forum.

Reduco reducis. por acompañar a otro haſta ſu caſa. ut reduc me domum.

Deduco deducis. por echar las naues al agua. Vergilius. deducunt ſocii naues.

Subduco. ducis. por ſacar las naues del agua. Vergilius. ſubducite naues.

Ago agis. por lleuar delante de ſi. ut capellas protinus ago.

Ago agis. por lleuar la beſtia caualgando. ut ago mulas.

Veho uehis uexi. por lleuar o traer encima de ſi. ut uehe me humeris.

Porto portas portaui. por lleuar o traer en ſu cuerpo. ut porto pecunias.

Fero fers. Gero geris. Baiulo baiulas. por aquello meſmo. ut fero libros. &c.

Inchoo inchoas inchoaui. por començar. Vergilius. nil altum mens inchoat.

Incipio incipis. por començar como quiera. ut incipio legere & incipio rem arduam.

Ineo inis autore Ualla cũ in hac ſignificatione accipit: nunq̃ niſi de reb⁹ maximi momẽti dici ſolet. vt ineo pacem. ineo ſocietatẽ. ſed nõ ita poſſis dicere ineo prandiũ ineo ɔuiuiũ. Hui⁹ quoq; vbi participiũ pñtis poſitũ abſolute ſine accuſatiui ɔſtructiõe maiorib⁹ reb⁹ adhibetur: vt ineũte vere. ineũte pueritia. nõ aũt recte poſſis dicere. ineũte die. ineunte dormitiõe: ſed poti⁹ incipiẽte. Diſco. is. diſcere ẽ eoꝝ q̃ ignoram⁹ cognitionẽ aſſeq. Mar. diſce qđ ignoras marſi: doctiq; pedonis. Ediſcere ẽ illa q dicim⁹ memoriae mãdare. Cice. j. de oratore. exercenda ẽ memoria ediſcẽdis ad verbũ quã plurimis. Dediſcere ẽ illa q̃ didicimus obliuiſci. Idẽ in. iij. eiuſdẽ, ob eãq; cauſam dediſcere ediſcẽdo iuuẽtus nr̃a. Oppugno oppugnas. oppugnare ⁊ impugnare ẽ pugnando aliquẽ locũ aggredi. Uergili. v. aeñ. ille velut celſam oppugnat q mollib⁹ vrbem. Propugnare ẽ oppugnantib⁹ repugnare. vnde ⁊ turrium ꝓpugnacula dicta ſunt. Expugnare ẽ oppugnando capere. Ex quo interꝑtis error vel potius librariorꝫ ɔuincitur q in pſalmo ꝑ ſaepe impugnauerũt vel oppugnauerunt me a iuuentute mea. ſcripſerũt ſaepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Nã ſi expugnauerũt idest ſi pugnãdo ceperunt ꝓphetã: q̃uo non potuerunt illi ꝓualere. eſſe aũt librariorꝫ non interꝑtis errorem ex co ſuſpicari poſſumus: qđ in pſalmo. xxxiij. differẽtiam obſuauit dicens. Judica dñe nocentes me: expugna impugnantes me. Capio capis coepi. cape vel accipe ſpõte vel non ſponte. vt magnã coepi moleſtiã. magnum coepi dolorẽ. accepi vulnus in ꝑlio. accepi pecunias in bello. Sumere eſt nũ ſponte. Ualerius maximus. non coactus enſem accipe: ſed ſua ſponte ſumere videtur. Dicimus ꝑterea reciproce capio voluptatem: ⁊ voluptas capit me. Cicero in epi. magnã coepi ex tuis literis voluptatem. Idẽ me ſumm⁹ coepit voluptas. Paco pacas. pacare ẽ pacem victis imponere atq; leges illis dare. Uirg. in buco. pacatumq; reget patrijs virtutibus orbem. Placare ẽ ab indignatione ad lenitatẽ reducere. Uerg. ij. aeñ. ſanguine placaſtis ventos ⁊ ṽgine caeſa. Pacificare tum placare tum pacẽ facere ſigt. Catullus hoſtia coeleſtes pacificaſſet hacres. Silli⁹ ii. xv. pacificãs diuos Saluſtius in iugurtha. metellus initio iugurtha pacificante ꝑſidiũ impoſuerat. Juſtinus lib. vj. pacificari cũ altero ſtatuit. Laſſo. as. laſſare ẽ ꝑpemodũ fatigare: ⁊ pertinet tantũ ad animata. Juuenalis. ⁊ laſſata viris nondũ ſatiata receſſit. Laxare vero eſt quod erat contractum explicare: ⁊ pertinet ad inanimata. Lucanus in. v. toroſq; rudentes laxauere ſinus. Eadem differentia ẽ inter laſſus ⁊ laxus: quoniã laſſus eſt labore fatigatus: laxus vero fluxus atq; ſolutus. Terentius. laſſus ſum ſed nõ defatigatus. Uergi. j. aeneidos. ⁊ ꝑmere ⁊ laxas ſciret dare iuſſus habẽas. Abdico abdicas. abdicare eſt expellere filium a bonis dum viuit pater: aut quomodolibet aliquid alienare. Terentius generum abdicat. Exhaeredare vero ẽ poſt mortem illud idem facere. Martialis. exhaeredauit te philomuſe pater. dicim⁹ quoq; abdicauit ſe ɔſulatu. abdicauit ſe magiſtratu pro eo qđ vulgo dr̃ reſignauit conſulatum ⁊ magiſtratum.

¶ Secunda verborꝫ actiuorꝫ ſpecies. Impleo imples. Uergilius. j. aeneidos implentur veteris bacchi pinguiſq; ferinae. Luca. in. j. implentur valido tyrone cohortes. Accuſo accuſas verba quae ad accuſationem pertinent huius ordinis ſunt. vt accuſauit appium dolobella repetundarum vel crimine repetundarum vel de repetundis: poſtulauit etiam illum repetundarum vel repetundarum crimine vel de repetundis. ⁊ conuicit illum ambitus vel de ambitu. ⁊ damnat⁹ vtriuſq; criminis vel vtroq; crimine. Incuſo incuſas ad hũc ordinem non pertinebat ſed interpoſitum eſt: ut differentia inter illud ⁊ accuſo denoteturne putet quiſquam idem vtrumq; verbum ſignificare: ſed neq; cum eiſdem caſibus conſtrui debere. Inſimulo quoq; accuſo. Plautus in Amphitrione. atq; inſimulabit eam probri. Idem in eodem. neq; me perpetiar probri falſo inſimulatam.

Ineo inis iniui. por començar alguna coſa notable ut ineo amiciciam tecum.

Diſco diſcis didici. por aprender algo de nueuo. ut diſco prima elementa.

Ediſco. is. edidici. por deprẽder algo de coro. ut edidici Vergilium.

Dediſco dediſcis dedidici. por oluidar lo deprẽdido. ut dedidici pacem.

Oppugno. as. aui. por combatir algun lugar. ut oppugnauit oppidum.

Impugno. as. aui. por aquello meſmo. ut impugnauit hoſtes.

Propugno. as. aui. por defender lo combatido. ut propugnauit urbem.

Expugno. as. aui. por tomar por combate. ut expugnauit arcem.

Capio capis. por tomar queriendo o no q̃riendo. ut coepi uoluptatem. coepi moleſtiam.

Sumo ſumis ſumpſi. por tomar por nr̃a uoluntad. ut ſumpſi negocium.

Paco. as. aui. por apaziguar alos uẽcidos: ut Scipio pacauit Lybiam.

Placo. as. aui. por amanſar al ayrado. ut ego placaui illum.

Pacifico. as. aui. por aq̃llo meſmo: o hazer paz.

Laſſo. as. aui. por fatigar lo que tiene anima. ut ego laſſabo hominem.

Laxo. as. aui. por afloxar lo apretado. ut ego laxabo uincula.

Abdico as. aui. por deſheredar al hijo en uida. ut Terentius. generum abdicat.

Exhaeredo exhaeredas exhaeredaui. por deſheredar lo enla muerte. ut exhaeredauit filium.

¶ Secunda uerborꝫ actiuorꝫ ſpecies eſt q̃ ꝑter accuſatiuum conſtruuntur etiam cum gtõ uel abltõ ut impleo granarium frumẽti uel frumẽto. Qualia ſunt haec.

Impleo. es. repleo. es. compleo. es. por hinchir alguna coſa.

Accuſo. as. por accuſar en juyzio o fuera. ut accuſabo te criminis uel crimine.

Incuſo. as. por reprehendiendo quexarſe de algũo. ut hic incuſat matrem.

Poſtulo. as. por demandar en juyzio. ut poſtulabo te apud iudicem homicidii uel homicidio.

Damno damnas. por cõdẽnar o obligar. Vergili⁹. damnabis tu quoq; uotis uel uotorum.

Emo.redimo.paro.comparo.por comprar:ut emi librum tanti uel tanto precio.

Vendo.uenundo.diſtraho.por uender. ut uendidi pluris & maiori precio.

Aeſtimo.taxo.as.apprecio apprecias. por apreciar. ut æſtimo centum aureis.uel quanti tu.

Animaduertendum eſt ꝙ uerba precium ſignificantia conſtruuntur cum ablatiuo precium denotante:preterquam cum his genitiuis tanti. quanti. pluris. maioris. minoris. tantidem. quantidem. quantiuis. quantilibet. & quod Vergilius dixit. non aſſis faciunt. & Catullus Veronenſis. Om̄es unius æſtimemus aſſis.

❡ Tertia uerborum actiuorum ſpecies eſt: quæ preter accuſatiuum conſtruuntur etiam cum datiuo qualia ſunt hæc.

Do.as.di.por dar como quiera.ut do tibi pecunias. libros.

Dono donas donaui.por dar gracioſo y de balde. ut dono tibi ueſtes.

Dedo dedis dedi. por dar ſe a ſi meſmo. ut hoſtes dedunt ſe uictori.

Præpono præponis.ꝑfero præfers.Antepono. por preferir.ut præpono te Homero.

Commoda.as.por preſtar lo meſmo que ſe torna. ut commodo tibi equum.

Emo emis.vba ꝓcium ſignĩtia nõ ↄſtruunẗ paſſim cũ gtõ ⁊ abltõ.ſed quéadmodũ ſtatim dictur⁹ eſt cũ gtõ quorũdã noim ⁊ cũ alioꝝ abltõ.vt Plaut⁹ quãti eã emit?rñdetq̃z alter vili.Hora.quãti emptae?paruo.quãti ergo?octuſſib⁹. Leuitici tñ.xxvij.quãto valere põt tãto aeſtimabiẗ.ex quo regl'a illa grãmaticoꝝ exceptionẽ hz aiũt namq̃z eodẽ caſu rñdendũ nobis eſſe quo interrogamur tuã interrogamur p gtiñ ⁊ rñdem⁹ p abltñ.Terẽ.qd agas niſi te vt redimas quãtũ queas minimo.⁊ ſi neq̃as paulo.at quãti queas.Iuue.balnea ſexcẽtis ⁊ pluris portic⁹ empta. Paro paras ꝑ cõparo cõparas.Luca.in.j.magnoq̃z aeterna paranẗ regna deis.Iuue.flos Aſiae ante ipm ꝓcio maioꝛe paratus.Sto ſtas.p conſto.as.vg.li.x.haud illi ſtabũt aeneia paruo hoſpitia.Martia.ↄſtatura fuit megalenſis purpura cẽtũ.Iuue.tãti part⁹ aeq̃ quanti venefica ↄſtat.Cice.i verrẽ.tãtidẽ aeſtimaſſe:quãti ſacerdotez.Iuue.quãticũq̃z dom⁹ ↄſtet.Aīaduertẽdũ ẽ.haec annotatio ex li.iij.elegãtiaꝝ Laurẽtij vallẽſis trãſlata ẽ:q hoc ꝑceptũ a ſe pmũ fuiſſe excogitatũ gliaẗ.ſcribit em̃ hos duos gtõs tanti ⁊ quãti ſubſtãtiuos in neutro genere cũ illoꝝ compoſitis tantidẽ.quantidẽ.quantilibet.quãticũq̃z.⁊ duos gtõs cõparatiuoꝝ pluris ⁊ minoris adiũgi his v̄bis emo.vẽdo.aeſtimo.⁊ reliq̃s precij aut aeſtimationẽ ſignificantib⁹.cũ reliq̃s v̄o noib⁹ nõ poſſe ↄſtrui.neq̃z eñ poſſis recte dicere vẽdidit hic auri patriã.ſed cũ Verg.vj.aeñ.auro ⁊ in.j.eiuſdẽ exanimumq̃z auro corp⁹ vẽdebat Achilles.recte tñ dixeris emi librũ tanti quanti tu ⁊ minoris q̃ Antonius ⁊ pluris q̃ Caeſar.Neq̃z licet his genitiuis adiungere ſubſtantiuũ niſi in abltm̃ ↄuerteris:vt tanto ꝓcio emi quãto tu vẽdidiſti.⁊ minori precio emi quã Caeſar:⁊ maiori ꝓcio quã Antonius.⁊ quãtolibet ꝓcio:vl' quãtouis ꝓcio emeris librũ numerabo pecunias bibliopolae.Iuue.quãto metiris ꝓcio:q ni tibi deditus eſſez.Valerius Maximus.magno vbiq̃z ꝓcio virt⁹ aeſtimatur:tantodẽ tñ precio nõ dicim⁹.q2 dtõ ⁊ abltõ careret tantũdẽ.Itaq̃z nõ licet exponere.quãti emiſti ſubaudi ꝓcij:ſed quãti idest quãto ꝓcio.tanti idest tanto ꝓcio.fallit em̃ hoc etiã in loco regula grammaticorũ q oportet exponẽs ⁊ expoſitũ eiuſdẽ eſſe caſus.Neq̃z ſolũ in verbis hui⁹ ſpeciei ſeruit haec regula.ſz i aliis oib⁹ ꝓciũ quocũq̃z mõ ſignificãtib⁹.vt veneo venis.qđ ẽ neutrũ paſſiuũ.vt mercoꝛ mercaris.qđ eſt deponẽs.Liui⁹.xlviiij.ab vrbe.mancipia minora annis viginti q̃ poſt proximũ luſtrũ decẽ milibus aeris aut pluris veniſſent.ea quoq̃z decẽ tãto pluris quãti eẽnt aeſtimareẗ.Cicero in epiſtolis.in licitatione ꝑus ponam quã illud minoris veneat.vg.ij.aeñ.magno mercenẗ Atridae.Alia q̃z verba quoꝝ act⁹ mercede fiũt etiã hoc mõ ↄſtruunẗ.vt doceo doces.Iuue.chryſogon⁹ quãti doceat.vel Pollio quãti.Pli.xxxv.naturalis hiſtoriae.neminẽ inq̃t minoris docuit Ago agis.Iuuena.atq̃z ideo pluris quam coſſus agebat.Licentius dixit Plinius libro.viij.naturalis hiſtoriae.tanti perire potuiſti.atq̃z etiam hodie minoris.pro tanto periculo ⁊ minori periculo.Contra hanc tamen Laurentij ꝑceptionem ſtat quorundam ſcriptorum autoritas.ſed Valla de vſu frequentiori ſemper loquitur.Vergi.in priapeia non aſſis faciunt.euntq̃z recta.⁊ Catullus omnes vnius aeſtimemus aſſis.facio enim ⁊ aeſtimo praecium ſignificãt.quae tamen genitiuo aſſis iunguntur.Illa quoq̃z paruifacio.paruipendo.flocciſacio.floccipendo.nihilfacio.nihili pendo.naucifacio.naucipendo.⁊ quod Apu.j.metamor.ſcribit.iſtud quidam quod polliceris aequi boniq̃z facio.contra Vallae ꝑceptionem dicta eſſe videntur.❡ Tertia verborum actiuorum ſpecies ẽ.eorum quae dicuntur acquiſitiua.Do das.etiam accuſatiuo ⁊ duobus datiuis conſtrui poteſt.vt do tibi pecunias dono.do tibi veſtem pignori.exempla ſunt Diomedis in idiomate conſtructionis huius verbi.Dicimus preterea do tibi fidem ſicut habeo tibi fidem ſed dare fidem ẽ fidem obligare.habere fidem ẽ credere.Dicimus quoq̃z do tibi poenas.i.perſoluo.ſicut pendo tibi poenas.⁊ do tibi verba idest decipio te.Dicimus etiam.do tibi literas.ſignificatq̃z dare non vt illas legas.ſz vt ad alium perferas qui legat vnde ⁊ accuſatiuum cum ꝓpoſitione ad iungimus.vt do tibi literas ad Antonium.tibi vt perferas.ad Antonium vt legat.Saluſtius.Vulturno literas ad Catilinam dat.ſed dare vt dicit.ẽ quomodocunq̃z donare vero ẽ dare gratis cum huius ordinis ẽ.vt dono tibi coronam.Si vero ẽ quintae ſpeciei ſignificat vt ait.Valla facere id premij aut beneuolentiae gratia.Cicero pro archia poeta.Silla cum Gallos ⁊ Hiſpanos ciuitate donaſſet.videlicet in premium meritorum.Plautus in aulularia.dij immortales quot ⁊ quãtis me donatis gaudijs quod ẽ magis beneuolentiae quam meriti.Vergilius.v.aeneidos.ſergeſtum aeneas promiſſo munere donat.et in eodem.hoc iuuenem egregium praeſtanti munere donat.hic quoq̃z in meriti premium munus donatur.Dedo.is.ẽ ſeipſum alicuius fidei atq̃z autoritati tradere.Vnde ⁊ obſides dicuntur dedere ſe victori ⁊ inde deditio.⁊ ſerui dedititij.i.qui ſe miſericordiae victoris dediderunt.Praepono.is.vt ego.ꝑpono Ciceroni Demoſthenem ꝑfero Homero Vergilium.antepono callimacho Ouidium.Commodo.as.inter commodo.as.⁊ mutuo.as.hoc intereſſe cõſtat qđ accõmodam⁹ res q̃ eadẽ nũero reddẽdae ſunt.vt libros.veſtes.argẽti phialas.gẽmas.mutuam⁹ do res q̃ eadẽ nũero reddẽdae nõ ſunt ſz tñ i ſpecie.vt frumẽtũ.vinũ.pecũias.nẽo.n.hic accipet mutuo ea lege vt illa ipſa redderet

Sed quẽadmodũ dicim⁹ ego mutuo tibi pecunias:ita ẽt tu mutuaris a me pecunias. Repit q3 cōmodo tñ ꝓ do. vt apd̃ Luca.in.j.nec ꝯmodat inuidiã fortunã ſuã. Repit ⁊ neutrũ ſcd̃e ſpeciei ꝓ eo qd̃ ẽ ꝓſum. Apu.in.ij.florido.bñficio mſis ꝯmodaſti:⁊ exẽplo oib⁹ ꝓfuiſti.ſic ediuerſo incōmodo.as.ꝓ noceo. Jdẽ ꝓ magis.ne qd eo noie ſuis incōmodaret. Terẽ.in ãdria.magis vt icōmodet mihi:quã vt obſequat̃ gnato. Loco locas:iter loco.as.⁊ ꝯduco.is. hoc diſtat ꝙ locare ẽ mercede aliqd alicui vtẽdũ tradere.vt domũ ſuũ iumẽtũ agrũ ꝯducere eſt illa eadẽ mercede accipe.

Mutuo.as.aui.por preſtar lo q̃ ſe torna en ſpecie. ut mutuo tibi nummos.

Loco.as.aui.por dar algo por alquiler:ut tu locaſti mihi domum.mulam.

Conduco.is.xi.por tomar algo por alquiler. ut tu cōduxiſti a me tabernã.

Suadeo.es.ſi.por induzir y traer por razões: ut ego ſuaſi tibi honeſta.

Perſuadeo.es.ſi.por induzir cō effecto.ut ego perſuaſi tibi turpia.

Dico.is.xi.por dezir o hablar artificioſamẽte.ut tu dixiſti mihi ſententiam.

Edico.is.xi.por mandar como juez o principe:ut p̃tor ediuit omnibus legem.

Indico.is.xi.por denunciar con ſolenidad:ut Romani indixerunt Veiis bellum.

Credo.is.didi.por preſtar o confiar:ut tu credidiſti decoctori nummos.

Cōmendo.as.aui.por encomendar:ut rogo cōmẽdes regi hominem.

Cōmitto.is.por cometer o encomendar o confiar: ut committe mihi hæc.

Conſulo.is.ui.por conſejar algo a alguno:ut cōſule filio utilia.

Facilio.is.feci.por hazer lo que paſſa en materia de fuera ut feci tibi opus.

¶ Quarta uerborũ actiuorum ſpecies eſt.quę præter accuſatiuum principalem conſtruuntur cum altero accuſatiuo minus principali. qualia ſunt quæ ſequuntur.

Doceo.es.cui.por enſeñar:ut tu docuiſti me grammaticam & dialecticam.

Dedoceo.es.por demoſtrar ſer falſo lo enſeñado. ut ego dedocebo te uitia.

Moneo.es.por amoneſtar aconſejando:ut tu monuiſti me iuſta.

Admoneo.es.por traer algo ala memoria de otro. ut ego admonui te utilia.

Suadeo.es.inter ſuadere ⁊ ꝑſuadere illa ẽ differẽtia:ꝙ ſuadere eſt rōnibus ⁊ autoritate aliquẽ exhortari vt aliq̃d faciat:quemadmodũ diſſuadere eſt ne aliqd faciat. Perſuadere ṽo eſt impetrare vt illd̃ ipm qd̃ ſuadam⁹ efficiatur. Dico dicis.inter dicere ⁊ loq illam differentiam nōnulli eẽ voluerũt:vt dicam⁹ ea q̃ ex arte ꝓferimus.loquamur ṽo natura:Edico tñ qd̃ a dico eſt cōpoſitum ad magiſtratib⁹ ꝑtinet.vnde dĩr edicta p̃toꝝ ⁊ illd̃ ex euangelio.Exijt edictum a Caeſare Auguſto. Jndicere ṽo eſt cũ quadã ſolẽnitate denũciando imperare.Hora.j.ſmo vẽtri indico bellũ. Credo.dis.eſt cōmodare alicui vel mutuare nō poſitis pignorib⁹:ſz tm̃ fide obligata.cui⁹ ꝯtrariũ eſt debeo debes.vnde ab hoc debitores ab illo creditores ſunt appellati. Credo vero neutrum ſecundi ordinis eſt alicui fidem habere:nam credo in deum ⁊ ſimilia inuſitatum eſt in ſermone latino. Commendo commendas.note ſignificationis ṽbum actiuum eſt huius ſpeciei.vt Martia. peccat q cōmẽdandũ ſe putat eſſe ſuis.at vero cōmendare apd̃ aliquẽ eſt illũ laudare.vt ego te apd̃ ꝑncipes nr̃os cōmendaui.Oui.v.faſto.illa datores faſces commẽdat.i.cōmẽdabiles facit. Jn eadẽ ꝓpe ſignĩōe repit̃ cōmitto.is.cũ duob⁹ ṽbis ſupiorib⁹ hoc eſt credo et cōmẽdo.vt apd̃ ṽg.j.geor.debita qua ſulcis cōmittas ſemina. Repit̃ q3 ꝓ eo qd̃ in pugnã inducere. Mar. victores cōmitte Ven⁹. Luca.in.j. exiguũ dñs cōmiſit aſylũ. Cōmitto ṽo abſolutũ:ſeq̃nte clauſula cũ vt cō iũctiōe peccare ſigt. Cice.ij.de oratore. neq3 cōmittam vt ineptũ me eſſe iudices. ꝯſulo ꝯſulis ꝯſului.hui⁹ ſpeciei eſſe pōt.vt ego ꝯſului tibi vtilitatẽ.i.vtile conſiliũ tibi dedi. Cōſulere ṽo aliquẽ hoc eſt ꝑmae ſpeciei eſſe ꝯſiliũ ab illo petere.vt ṽg.vij.aeñ lucoſq3 ſub alta cōſulit albunea. Cōſulo tibi.i.cũ eſt neutrũ ſcd̃i ordinis accipit̃ ꝓ eo qd̃ eſt ꝓuideo. Ouid.in epi.penelopes.ſed bene ꝯſuluit caſto de⁹ aequ⁹ amori. Cōſulo boni neutrũ eſt ſcd̃ae ſpeciei. Qui.inſtitutionũ oratoriũ.li.j. Cōſul inq̃t a ꝯſulendo d̃:vel a iudicãdo.nam hoc ꝯſulere veteres vocarunt. Vnde adhuc manet illud.rogat boni conſulas.i.bonum iudices. Plinius.libro.viij. quaeſo vt legentes boni conſulant. Plau.in truculento.quicquid autem erit boni conſulas. Vergilius. in priapeia. Quis pauca domus cōſule poma boni. Ouidius.j.de ponto. ad me peruenit: conſuluitq3 boni. Jdẽ in.v.eiuſdẽ.tu tñ haec q̃ſo ꝯſule miſſa boni. Cato apd̃ Gelliũ li.ix.noctiũ atticaꝝ.ea fieri bonis bono genere natis boni conſulitis. Seneca in epi.hanc coq ac piſtoris moram boni conſulo. Apuleius.vij.metameta.quod a me retenta cuſtoditaq3 non fueris:optimi conſule. Facio facis.huius ordinis verbum notam habet ſignificationem:⁊ ꝙ ab ago agis differat.ſupra memorauimus. Dicimus quoq3 facio te certiorem ⁊ non certum:pro eo qd̃ in libros digeſtoꝝ certioro ⁊ certifico legim⁹. Nam qd̃ Vergili⁹.iij.aeneidos.dicit Anchiſen facio certum:neceſſitate carminis excuſari poteſt quod ſi diceret certiorem:fuiſſet ſyllaba breuis inter duas longas.facio praeterea pro aeſtimo:quod cum genitiuo poſſet conſtrui:pauloante diximus. Reperitur etiam neutrũ ſecũdi ordinis.vt bene facio tibi.male facis mihi.niſi mauis male ⁊ bene aduerbia eſſe pro nominib⁹ poſita.vnde eſt bene fit male fit. Reperitur ⁊ abſolutum pro eo quod eſt conuenio. Ouidi⁹ in epiſtola.hypſiphyles. Medae faciunt ad ſcelus omne manus.et in epiſtola ſapphus:non facit ad lachrymas barbitos vlla meas.⁊ Horatius mecum facientia iura.

¶ Quarta verborum actiuorum ſpecies eſt. doceo et dedoceo. Horatius ſecũda carmi.populumq3 falſis dedoceret vti. Cicero.primo de finibus geometriam docere maluiſſet quam illam dedocere. Moneo mones. Terentius in andria.habeo pro illa re quod illum moneam probe. Admoneo quod ab illo componitur cum genitiuo potius poſt accuſatiuum principalem conſtruitur. Tibu.libro ſecundo admonuit dominae deſeruit Venus. Ouidius.iij. de ponto.ecquid ab ijs ipſis admonerere mei. Jdem.xv. metamorphoſeos.quod poſſit equorum admonuiſſe.

Oro oras. vt oro te rem honeſtã. dicimuſqꝫ oro a te rem honeſtã. Vg. xj. eñ. ipm obteſtemur: veniamqꝫ oremꝰ ab ipo. Gel. lib. xvj. orauit a ſuis amiciſſimis impẽſe. Rogo. as. Hora. ij. car. otium diuos rogat in patienti prenſus aegeo. Vg. li. viij. ſanctũ mihi numẽ arma rogo genitrix nato. poſſumꝰ etiã dicere rogo a te. Plau. qua ꝯfidẽtia rogare tu a me argẽtũ audes: interrogo qꝫ eodẽ modo poſſe ꝯſtrui quo ſuũ ſimplex dubiũ nõ eſt. Flagito flagitas. Hora. ij. car. nec potẽtẽ amicũ largiore flagito. Oui. j. de amatoribꝰ. qꝺ det amatorẽ flagitet añ ſuũ. Poſco. is. Verg. iiij. eñ. tu mõ poſce deos veniã. Idẽ in. xj. pacẽ te poſcimꝰ oẽs. Poſtulo. as. qꝺ ꝓprie eſt ꝑ tribunali ⁊ nõ alibi petere vt in qt iurecõſultꝰ in titulo de dãno infecto. l. cuiꝰ initiũ ẽ dies. Cũ abltõ ⁊ ꝓpoſitione a iũgit pſalmographꝰ dicens. interpꝛte Hero. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gentes. Peto. is. apud Cice. fere ſemꝑ hoc modo cõſtruitur. Induo. is. Vg. iij. aeñ. androgei galeã clypeiqꝫ inſigne decoꝝ induit. Conſtruit etiaꝫ cũ dtõ. Idẽ. xj. aeñ. hac vnã iuueni ſuꝑmũ moeſtꝰ honorẽ induit: ⁊ cuꝫ ſeptimo caſu. vt idẽ in eodẽ. indutuſqꝫ iubet trũcos hoſtilibꝰ armis. Eodẽ mõ veſtio. Vg. ij. georgi. quaeqꝫ ſuo viridi ſemꝑ ſe gramine veſtit. Exuo qꝫ eodẽ modo cõſtruit: ⁊ q̃ ſunt filis ſigtionis. Exigo te pecuniaꝫ ⁊ a te dici põt. Cecilꝰ apꝺ Gelliũ li. xiiij. ego illꝺ munꝰ nihilo exigo: portoriũ. Metellꝰ numidicꝰ apꝺ eũdem. ſocios ad ſenatũ q̃ſtũ flentes veniſſe ſeſe maximas pecunias exactos eſſe. ſed ex figura graeca dictũ eſſe Gellius affirmat: illi eñ exigo te argentum. dicũt. Hierony. in Iouinianũ. j. noli mirari ſi inter titillationes carnis ⁊ incentiua vitioꝝ angeloꝝ vitam non exigimur: ſed docemur. ⁊ paulo ĩfra. maioris gratiae eſt offerre qꝺ non debeas: q̃ reddere qꝺ exigeris. ¶ Quinta verborum actiuoꝝ ſpẽs eſt. Dono. as. aui. de ꝯſtructiõe huiꝰ verbi in tertia ſpecie verboꝝ actiuoꝝ diximꝰ. Spolio. as. Vg. vj. aeñ. poſtq̃ illum vita victor ſpoliauit Achiles. Satio. as. ⁊ ſaturo. as. differunt teſte Valla. q̄ ſatiare ad omnes ſenſus pertinet: ſaturare ad ſolum guſtũ vt ego ſatiabo te ſpectaculis. ⁊ ſaturabo te pane. Onero. as. aui. Cice. in epi. homines neq̄ſſimi q̄bus te onerarũt mendacijs. Exonero. as. Oui. iij. triſt. attamẽ hanc odijs exonerare fugam. Peto. is. ꝑ eo qꝺ eſt percutio. Verg. in buc. malo me galatea petit laſciua puella. Afficio. is. verbũ eſt in hac ꝯſtructione freq̄ntiſſimũ apud oratores. vt Cice. in epi. magno me dolore affeciſſent lr̃ae tuae. i. magnũ mihi dolorẽ feciſſent lr̃ae tuae. Muto. as. aui. ꝑ eo qꝺ aliã rem alia ꝑmutare. Vg. j. georgi. chaoniam pingui glãdẽ mutauit ariſta. Hora. diruit. aedificat mutat quadrata rotundis. Perſiꝰ. mercibus hic italis mutat ſub ſole cadenti rugoſum piper: ⁊ pallẽtis grana cimini. Priuo. as. Cice. in epi. graui teſte priuatus ſum patre tuo viro clariſſimo. Leuo. as. pro eo qꝺ ſubleuo ſiue alleuo. Vg. ego hoc te faſce leuabo.

¶ Sexta ſpecies verborum actiuoꝝ eſt. Audio. is. iui. actiuũ huiꝰ ſpeciei eſt ſermonẽ alteriꝰ intelligendi gr̃a percipere: vt audiui ex te vel a te vel de te. Audio ꝑme ſpeciei eſt vocem tantum audire ſiue animalis ſiue alterius rei ſonum. Exaudio eiuſdem ordinis eſt quod audio facere. Audio vel inaudio tibi neutrum ſecundi ordinis ꝑ eo quod eſt obedio: quod ex ob ⁊ audio componitur. Plautus in captiuis duobus: cuꝫ dicto haud audiebat: facto nunc laedat licet: frequentius tamen in hac ſignificatione reperitur ab illo participiuꝫ praeſentis temporis. Plau. in aphi. ego ſum Iouis dicto audiens. Cice. in philipi. vt audiens eſſet huius ordinis. Idem pro Deiotaro rege. aut qui dicto audientes in tanta re non fuiſſent. et in lege illa vulgata duodecim tabulaꝝ/filiũ minus dicto audientem liceat abdicare. Inaudio quoqꝫ ꝑ obedio huiꝰ ordinis reperitur. Affraniꝰ apꝺ Marcellũ. nouis dictis queſo ne ille inaudiat. Male audio cũ eſt abſolutũ hoc ẽ neutrũ

Oro. as. aui. por rogar al mayor. ut miſeri orãt principes ueniam.

Rogo. as. por rogar al ygual/ut amicus rogat amicum opes.

Interrogo. as. aui. por preguntar/ut interrogas me quaeſtionem arduam.

Flagito. as. aui. por demãdar con inportunidad. ut flagito te libros.

Poſco. is. popoſci/por demãdar lo honeſto. ut poſco te rem honeſtam.

Poſtulo. as. aui. por demandar requiriendo en juyzio. ut poſtulo te pecunias.

Peto. is. iui. por demandar rogando/ut peto te rem factu facilem.

Induo. is. Veſtio. is. por ueſtir. ut ueſtiam te induam te diploidem.

Exuo. is. exui. Spolio. as. aui. por deſpojar. ut exuã ſpoliabo te ueſtem.

Cingo. is. xi. Accingo. is. xi. Succingo. is. xi. por ceñir. ut cinxiſti me enſem.

Calcio. as. por calçar. ut calciabo te ſoleas: cothurnos: calceos.

Excalcio. as. por deſcalçar. ut excalciabo te omnia q̃ alius calciauit.

¶ Quinta ſpecies uerboꝝ actiuoꝝ eſt: q̃ ꝑter accuſatiuũ conſtruuntur cũ abltõ ſine ꝓpoſitione uł potius cũ effectiuo: qualia ſunt haec.

Dono. as. aui. por dar ĩſignias de honrra. ut ego donabo te corona laurea.

Spolio. as. aui. por deſpojar de algũa coſa: ut tu me ſpoliaſti exuuiis.

Satio. as. aui. Saturo. as. por hartar. ut ego te ſatiaui cibo & ſaturaui pane.

Onero. as. por cargar. Exonero. as. por deſcargar. ut ego exonero te faſce.

Peto. is. pro percutio. is. por herir: ut malo me Galatea petit.

Afficio. is. eci pro eo quod eſt in bonum ſiue malũ aliquid facere.

Afficio te uoluptate: yo te hago plazer: afficio te muneribus. yo te hago beneficios.

Afficio te moleſtia: yo te hago peſar. afficio te iniuria. yo te iniurio.

Muto. as. aui. por trocar una coſa con otra. ut mutauit glandem ariſta.

Priuo. as. aui. por priuar o quitar algo. ut tu me priuaſti multis bonis.

Leuo. as. aui. ſubleuo. as. aui. por aliuiar: ut ego hoc te faſce leuabo uel ſubleuabo.

¶ Sexta uerborũ actiuoꝝ ſpecies eſt: q̃ praeter actiu

gnti ordinis ſigt infamari. Cice. ij. de oratore opimi⁹ ꝯſularis: q adoleſcētul⁹ male audiſſet. idē p M. celio. vicinū ei z mulieris mirans male audiſſe. Idē. v. thuſ. ſed ali ꝺ moleſti⁹: qꝺ male audiebat. Terē. vulg⁹ mulierꝫ: qꝺ male audit. Oui. v. triſtiū indolui. nec tā mea qꝺ fortūa male audit. Mar. gētib⁹ in lybicis vxor tua Galle male audit. Abſtineo. es. z ꝯtineo. es. ꝟba ſunt hui⁹ ordinis: differūt tñ autore Valle ꝙ abſtinere ē ab aliena vł exteriori re. vt abſtineo me ab iniuria. abſtineo me a mūerib⁹. Cōtinere ꝟo ē a ꝓprijs voluptatib⁹. vt ꝯtineo me a libidie a coitu a cibo. Cic. qꝺ bñficiū ē ſi te abſtinueris ab alieno ſcelere. z Lucil. man⁹ abſtinere a muliere meli⁹ ē. Cōſtruiť ēt figurate cū gtō vel poti⁹ ex idiomatis graeci imitatiōe. vt Hora. mox vbi luſit ſatis abſtineto dixit irarū. ꝟg. ꝓpoſitionē ab ſuppſſit. vij. aeñ. dicēs abſtinuit tactu pater: auerſuſqꝫ refugit. Accipio. is. quo differat a ſumo. is. diximꝰ in pⁱma ſpē actiuoꝝ. Recipio. is. ꝓter alias ſignificationes quas hꝫ cū eſt neutrū ſcꝺi ordinis: ſigt ꝓmittere. quo ꝟbo Cice. freqnter vtiť in epłis maxime. Suſcipio. is. eſt aliqd in curā atqꝫ fidē ſuā accipe. Eripio. is. z reliqua ꝟba ſeparationē ſigñtia hui⁹ ordinis ſūt. ꝟg. ij. aeñ. teqꝫ bis ait eripe flāmis. z in eodem: eripui fateor laeto me z vincula rupi. nā vtrobiqꝫ ſubintelligiť ab vel ex. q̄ eiuſdē eſt ſigñtiōis. Amoueo. es. idē eſt qꝺ auſero auferre. atqꝫ vtrūqꝫ hui⁹ ordinis admoueo. es. tertiae eſt ſpeciei ꝯtrariae ſigñtiōis. vt admoueo tibi manū. amoueo a te manū. Auerto. is. eodē mō differt ab aduerto. vt aduerte oculos ad me. i. ꝯuerte ad me. auerte ocłos a me. i. remoue. eodē mō differūt auerſus z aduerſus: ꝙ aduerſus ē faciē oſtēdēs ex oppoſito. aduerſus terga ꝟtēs. vel ocłos ab aliqua re declinans. vt ꝟg. j. aeñ. diua ſolo fixos ocłos auerſa tenebat.

De ꝟbis paſſiuis. Cap. ij. Queādmodū ꝟbum actiuū diffiniuim⁹ paſſiuo dicentes. Actiuū eſſe qꝺ in. o. deſinit z habet paſſiuū in. or. ita nunc e diuerſo paſſiuum diffinimus quod in. or. deſinit et habet actiuū in. o. in quo differt a deponēti z cōi: qua nō habent actiuū in. o. z exigit ante ſe ntm̃ ꝓ pſona patienti: in quo differt ab actiuo qꝺ exigit ntm̃ ꝓ pſona agēti z faciēti z ablm̃ cū ꝓpoſitione. a. vel. ab. vel datiuū ꝓ pſona agenti vel faciēti: in quo differt a deponēte. nā ꝫ cōe eodē modo ꝯſtruiť quo ꝟbū paſſiuū. vt de⁹ amať mihi vel a me. ei⁹ hoc ē ꝟbi paſſiui tot ſunt ſpēs quot diximꝰ eſſe in ꝟbo actiuo. ſunt eñ ſex queādmodū ex ſupiori capite colligi pōt. Sed aiaduertēdū ē. duo notanda eſſe dicit. Primū ꝙ cum ꝟbū actiuum paſſiuo mutare volum⁹: actm̃ pſonae patientis in ntm̃: et ntm̃ pſonae agētis vel faciētis in ablm̃ cū ꝓpoſitione. a. vł ab. vel dtm̃ vertere debem⁹. Ca ꝟſus o illecū quo ꝟbū actiuū poſt actm̃ ꝓncipalē ꝯſtruiť: mutari nō debet id qꝺ ꝓ oēs ſpecies obſeruandū eſt. vt in ſcꝺa impleo granariū frumēti vel frumēto. granariū impleť a me frumēti vel frumēto. ꝟg. j. aeñ. impleuť veteris bacchi pinguiſqꝫ ferinae. Alterū quod notandū eſſe dicit: eſt qꝺ ꝟba reciproca z q̄ dñr vocatiua in voce paſſiua reciprocanť: hoc eſt poſt ſe ꝯſtruunť cū eodē caſu: cum quo ante ſe ꝯſtruebanť. vt Hora. j. car. ſcriberis vario fortis z hoſtiū victor. habeor indoct⁹. predicor ignau⁹ iudicor ſapiens vocor Antonius Nebriſſenſis. dicor grammaticus. Non eſt hoc in loco diſſimulandū qꝺ Seruius annotauit in illud Verg. vij. aeñ. optato conduntur tybridis alueo. eſſe qdam verba q̄ nulla ratione mutanť ex voce paſſiua in actiuā. vt ſacerdotes creari. virgines capi. vnde z captae dicebanť qm̃ a pontifice de manu patris non minores decē annis capiebanť: neqꝫ eñ dici poſſet ꝙ pontifex illas capiebat. Eodē modo dicit Serui⁹ condi proprie illos q ſibi ſtatuūt ciuitatē. conduť ergo tybridis alueo dixit Verg. ꝓ ſedē ſtabilē locant. Pari rōne dicim⁹ ego linquor animo ꝓ exanimor. q loqndi mod⁹ freqns eſt apud Plini. non tñ recte dixerim⁹. anim⁹ lingt me. Eodē modo conſternor animo ꝓ eo qꝺ eſt terreor. vt apꝺ Saluſt. eque ſine terrorib⁹ conſternanť. z Oui. ij. meta. conſternanť eque. non tñ dici poſſet ꝙ aliqs conſternat equos. dicimus qꝫ ex numero noſtroꝝ militū decē ſunt deſiderati in ꝑlio. i. mortui ſunt z defuerūt. Caeſar in commentarijs. deſiderati ſunt eo die ſagittarij circiter ducenti: non tñ recte diceret: nos deſiderauim⁹ ducentos ſagittarios. Dicimus preterea interdico tibi aqua z igni: non aquā z ignē. at in voce paſſiua dicim⁹ aqua z ignis interdiciť tibi a me. dicim⁹ quoqꝫ aqua z igni interdiciť tibi. a me aūt vix dici poſſet: qꝛ interdiciť eſt impſonale ab hoc ꝟbo neutro interdico. Cicero.

conſtruuntur cum abltō & prepoſitione a uel ab qualia ſunt.

Abſtineo. es. por ſe refrenar de las injuſticias. ut ego abſtineo me ab injuria.

Cōtineo. es. por ſe refrenar de los deleytes. ut fac ut contineas te a uoluptate.

Accipio. is. accepi. por recebir como qera. ut accepta te cōmoda & incōmoda.

Suſcipio. is. por tomar a ſu cargo. ut omnia tua negocia ſuſcipio a te.

Recipio. is. por recebir o recobrar. ut ego recepi a te libros omnes.

Eripio. is. por librar o arrebatar. ut tu eripis me a malis & ego a te pecunias.

Amoueo. es. por quitar de algūa coſa. ut amoue obſecro a me manum.

Aufero aufers. por aquello miſmo. ut aufer a me opprobriū & contemptum.

Auerto. tis. auerti. por bolner ſe de alguna coſa. ut auerte oculos a uanitate.

¶ De uerbis paſſiuis. Cap. ii.

PAſſiuum uerbum eſt illud quod deſinit in. or. & habet actiuum in. o. & exigit ante ſe nominatiuum pro perſona patienti. & ablatiuum cum præpoſitione a uel ab uel datiuum pro perſona agenti uel facienti. ut deus amatur a me uel mihi. Eius tot ſunt ſpecies: quot diximus eſſe in uerbo actiuo. Sed animaduertendum eſt ꝙ cum mutamus uerbum actiuum in paſſiuū caſus cū quo uerbum conſtruitur poſt accuſatiuum principalem: non mutatur ut impleo granarium frumenti uel frumento. granariū impletur a me frumēti uel frumento. do tibi pecunias. pecuniȩ dantur tibi a me. Doceo te grammaticā. tu doceris a me grāmaticā. Dono te corona. tu donaris a me corona. Audio ex te grāmaticā. Grāmaticā auditur a me ex te.

Aiaduertēdū ē quoqꝫ uerba reciproca & q̄ dñr uocatiua q̄lia ſunt. ſcribor. habeor. iudicor. ꝑdicor. agnoſcor. dicor. uocor. noīor. appellor. nuncupor.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

de ſenectute: male rẽ gerẽtibꝰ bona interdici ſolẽt. Apul. in .iiij. floridoꝝ dtũ vocis actiue in ntm̃ paſſiuae ↄuertit: cũ ſcribit: dines ille cibo interdicat: ⁊ in digeſt. ti. de curatore furioſi. l. j. inqt duodecim tabulaꝝ ꝓdigus interdicitur: ⁊ ibidem: mulier q̃ luxurioſe viuit: bonis interdici põt. dtũ quoqꝫ in ntm̃ vertit Hora. in poetria dicens: ego cur acquirere pauca ſi poſſum inuideor: Idẽ alio in loco. haec ego ꝓcurare ⁊ idoneꝰ imperor. Eadẽ quoqꝫ rõne dicimꝰ in actiua ego iubeo tibi: ⁊ in paſſiua tu iuberis a me: ⁊ ego ſum iuſſus a te. Dicimꝰ ꝑterea mutuo tibi pecunias. foenero tibi nũmos. In voce tñ paſſiua non dicimꝰ pecuniae mutuãt tibi a me: aut nũmi foenerant tibi a me: ſꝫ tu mutuaris a me pecunias: ⁊ foeneraris a me nummos. Dicimꝰ etiã ego delecto te: ſꝫ tu delectaris a me, nõ dr: ſꝫ tñ delectaris. qꝛ mutuo foenero delecto actiua ſũt: mutuor foeneror delector deponẽtia: mita nãqꝫ vt diximꝰ ſupra: vba ſunt actiua deſinẽtia in .o. q̃ non hñt paſſiuũ in .or.

¶ De vbis neutris. Cap. iij.

Ponit in ꝑmis vbi neutri diffinitionẽ dicẽs. ꝙ vbũ neutrũ ẽ qð deſinit in .o. ad differẽtiã paſſiui deponẽtis ⁊ cõis. et nõ hꝫ paſſiuũ in .or. ad differẽtiã vbi actiui. quẽ tñ caſum añ ſe ⁊ poſt ſe regat nõ dicit: ſed adde tu ꝙ vba neutra ſignũtia actionẽ exigũt añ ſe ntm̃ ꝑ ꝑſona agẽte vel faciẽte vt ego viuo. q̃ vo paſſionẽ illatã: aut idio pathiã. i. paſſionẽ innatã: exigũt ãte ſe ntm̃ ꝑ ꝑſona patiẽte. vt ego vapulo. ego frigeo. poſt ſe vo cũ oibꝰ obliqs põt ↄſtrui: aut abſolutũ eſt. Hoc loco repetẽdũ eſt qð ſupra cũ de vbi actiui diffinitiõe agebat diximꝰ: ꝓpriũ eſſe vbi actiui cũ actõ conſtrui: atqꝫ hr̃e paſſiuũ in .or. eſſe tñ vba q̃ ⁊ ſi cũ actõ in voce actiua ↄſtruunt. nõ tñ hñt paſſiuã in .or. itaqꝫ parti actiua partim neutra eſſe dicendũ. Careo. es. cũ abltõ freqntius ↄſtruit antiqores etiã gtõ iũgebãt. vt Terẽ. in heautõ. oẽs mihi labores fuere leues. ꝑterq̃ tui carẽdũ qð erat. ⁊ Neuiꝰ apð Gel. li. xviij. noc. atti. carẽdũ tui eſt inqt. qð ipſe exponit ꝑ te. Actõ qꝫ iũgebant. vt turpilliꝰ apð Marcel. meos inqt careo. Sꝫ abltõ vt diximꝰ freqnter iũgit. vt Iuue. cariturꝰ turure magno. Pli. in epi. carẽt iure togę. qbꝰ aqua ⁊ igni iterdictũ ẽ. Egeo. es. indigeo. es. huiꝰ ẽe ſpeciei atqꝫ cũ gtõ ẽt poſſe iũgi ↄtra Philaletẽ. imo vo ↄtra philapſeudõ dicimꝰ vg. x. eñ. nec te rõnis egẽtẽ abſtulit atra dies. Horatiꝰ mãcipijs locuples eget ęris capadocũ rex. Idẽ. j. ſer. atq̃ tãtulo eget. quãto eſt opꝰ. Cice. ꝑ roſcio. nã ꝑ deum immortalẽ qd eſt in hac cauſa qð defenſiõis idigeat: ⁊ Lucillꝰ apð Noniũ marcellũ. quaꝝ abũdemus reꝝ: ⁊ quarũ indigeamꝰ. de ablatiui ↄſtructiõe paſſim exempla repies. Abundo. as. Cice. ꝑ cluẽtio. mulier inquit abũdãs audacia vg. in buc. q̃ diues niuei pecoris: q̃ lactis abũdãs. ⁊ illð qð ex Lucil. afferebamus. quaruꝫ abũdemus reꝝ: ⁊ quaꝝ indigeamꝰ. Sto ſtas. ⁊ ↄſto. as. cũ aliqd ꝑcio eſſe emptũ ſignt huiꝰ ordinis ſunt: ſed de illoꝝ ↄſtructiõe plura diximus in ſcða voꝝ actiuoꝝ ſpẽ. Satago. is. ꝑ eo qð eſt curioſum atqꝫ ſolicitũ eſſe. abſolutũ plerũqꝫ repit queadmodũ ⁊ ſatis ago. ꝑ quo ponit. Caeſar in cõmentarijs q ſatagentibus inqt celeriter occurrant. Gel. lib. xviij. ploꝛantibus oibus nr̃is: atqꝫ in ſentina ſatis agentibus. Teren. tñ in heautontimorumeno gtõ iunxit dicens. ⁊ ſi is quoqꝫ ſuaꝝ reꝝ ſatagit. Pẽdeo ⁊ faſtidio Plau. in mercato. diſſolue iam me. nimis diu animi pendeo. Idem in aulu. faſtidit mei. qꝛ videt me ſuã amicitiam velle. ℭ Secũda ſpecies verboꝝ neutroꝝ. Cedo. is. ceſſi. Verg. v. aeñ. cede deo: hoc eſt: da locum ⁊ fatere te eẽ victum. aliquando etiam exprimitur locus: ⁊ tunc eſt actiuum tertiae ſpeciei. Papi. in achilleide. hortantur cedũtqꝫ locum. vnde ⁊ Cice. participium futuri vocis paſſiuae protulit de cla. ora. gratioſi inquit ſcribae ſint in dando ⁊ in cedendo loco. Cũ actõ etiam iunxit. vg. li. xj. dicens cedat ius ꝓpriũ regi. in qua ſignione ſaepe apð iureconſultis repitur. vt in digeſt. de lega. iij. l. ſi mulier. ſi vſu fructum inqt mortis cauſa ceſſero. ⁊ in ti. de acqrenda poſſeſſione: cedere poſſeſſionẽ dixit. Nam ⁊ Diomedes grãmaticus in idiomatis annotauit recte poſſe dici: cedo poſſeſſionem et cedo poſſeſſione. Pareo. es. obedio. is. obtempero. as. huius ordinis verba idem ꝓpe ſignt. ſed cũ actõ etiam iunxit. Papi. in achilleide dicens. non adeo parebimus oia matri. ⁊ Gel. lib. ij. q̃dam inqt nõ eſſe parendũ: q̃dam nõ obſeqndum. Cõſulo. is. de hoc in ſcða voꝝ actiuoꝝ ſpẽ diximꝰ. Prouideo. es. ⁊ ꝓſpicio. is. vt ego ꝓuideo mihi. ⁊ proſpicio tibi. vg. j. aeñ. grauiter cõmotus ⁊ alto ꝓſpiciens: repiunt etiã actiua. vt Luca. in. iij. haec vbi ſunt ꝓuiſa duci. ⁊ vg. tris littore ceruos ꝓſpicit errantes. Caueo. ꝑ eo qð eſt ꝓuideo huiꝰ ſpeciei verbũ apð iureconſultos frequẽter reperitur. Cice. in epi. melius te ei cauere volo q̃ ipſe alijs ſolet. Cũ actõ vo ſignt fugere. Iuue. cauet hũc quem coccina-

& ſimilia cõſtrui poſt ſe cũ eodẽ caſu cũ quo ante ſe cõſtruuntur. ut ſcribor fortis. uocor Antoniꝰ.

ℭ De uerbis neutris. Cap. iii.

Neutrũ uerbũ eſt illud qđ deſinit in .o. & non habet paſſiuũ in .or. ut ſeruio. ſeruis. Eius cõplures ſunt ſpecies.

ℭ Prima ſpecies uerborum neutrorum eſt quę poſt ſe conſtruuntur cum genitiuo uel ablatiuo. ut careo pecuniarum uel pecuniis. Cuiuſmodi ſunt q̃ ſequuntur.

Careo. es. por no tener lo que deſſeamos. ut ego careo tui. tu cares pecuniis.

Egeo. es. Indigeo. es. ui. por auer meneſter. ut egeo ſalutis uel ſalute.

Abundo. as. Redundo. as. por abundar. ut abũdo diuitiaꝝ & diuitiis.

Sto. as. Cõſto. as. por coſtar. ut hic liber ſtat tãti quã to ꝑcio tu emiſti.

Satago. is. por eſtar ſolicito y cõgoxoſo. ut hic ſatagit reꝝ ſuaꝝ & rebus ſuis.

Abſtineo. es. por ſe refrenar. ut abſtineo irarũ & ab iracũdia.

ℭ Secunda ſpecies uerborum neutrorum eſt. quæ poſt ſe conſtruũtur cum datiuo. qualia ſunt quæ ſequuntur. ut

Cedo. is. ceſſi. por dar a otro la uentaja o mejoria. ut cede maiori.

Pareo. es. Obedio. is. Obtempero. as. por obedecer: ut paret amor dictis.

Conſulo. is. Prouideo. es. Proſpicio. is. Caueo. es. por pueer. ut pater cõſuluit filio.

Placeo. es. por aplazer. Diſpliceo. es. por deſagradar. ut ego placeo tibi.

Occurro. is. obuio. as. por ſalir al encuentro y a recebir. ut ego occurram tibi.

Faueo. es. Studeo. es. Aſpiro. as. por fauorecer. ut tu faues mihi.

lacena vetari iubet. Placeo ⁊ diſpliceo occurro ⁊ obuio eiuſdem ordinis ſunt fere ſemper. Seruio ⁊ iſeruio eo differũt qd ſeruire ꝓprie ſeruoꝝ eſt aut eoꝝ q̄ ſub tyranno viuunt. in cuiꝰ verbi ſigniõne plurimũ Hiſpani labunt ſeq̄ntes lingue ſuae idioma dicẽtes ſe eſſe ſuitores ⁊ ſe paratos eſſe ſeruire cũ ſerui nõ ſint. ꝑ eo qd deberẽt dicere ſe paratos eẽ inſeruire hoc eſt obſeq ⁊ morẽ gerere. Parco.is. ⁊ ignoſco.is. tũ huiꝰ ordinis tũ actiua repiunt quarte ſpeciei. Vg. vj. aeñ. parcere ſubiectis ⁊ debellare ſupbos. Idẽ in. x. auri memoras q̄ multa talenta natis parce tuis. Gell. xv. vitam

Seruio.is.por ſeruir como ſieruo.ut ſeruꝰ frugi ſeruit dño fideliter.

Inſeruio.is.por hazer lo que alguno quiere. ut fac inſeruias mihi.

Parco.is. Ignoſco.is.por perdonar.& ego parco tibi ut ignoſcas mihi.

Noceo.es. Officio.is.por empecer.ut nõ noceas mihi ne ego officiam tibi.

Doleo.es.lui.por doler lo q̄ trae dolor.ut hoc uulnus non dolet mihi.

Indulgeo.es.indulſi.por dar obra o regalar. ut indulgeo literis & filio.

Inſto.as.inſtiti.por dar prieſſa.ut noli inſtare mihi.

Supplico.as.por rogar humilmente.ut ego ſupplico tibi & tu regi ſupplica.

Hæreo.es. Adhæreo.es.por ſe allegar. ut ego hæreo tibi tu adhæres mihi.

Illudo.is. Inſulto.as.por burlar eſcarnecido.ut tu illudis capto.

Inuideo.es.por auer embidia.ut omnibꝰ inuideas inuide nemo tibi.

Impono.is.por engañar.ut facile eſt barbato imponere regi.

Inceſſo.is.inceſſi.por acometer.ut regibus inceſſis magno diſcordia motu.

Inuadeo.is.por aquello meſmo.ut tanta inuaſit cupiditas plærisq.

Incumbo.is.por poner las fuerças en algo.ut ualidis incumbite remis.

Volo uis.cum bene iunctũ.por querer bien.ut non bene tibi uult qui accuſat.

Cupio.is.cum bene iunctum.por quere. biẽ.ut qd bene cupio Glycero.

modo ſibi vt parcerent orauiſſe. ſed his in locis ꝓ ſeruo.as. Plau. in amphitrione. velatis manibus orant ignoſcamꝰ petũ ſuũ. Eodẽ mõ ignoſco.is. Quinti. in declama. ignoſcite maloꝝ periculoꝝ metus ignoſcite humana diſcrimina. Piſo frugi apd Priſci. qdcũqz deliq̄ſſet ignoſcituꝝ affirmabat. Vg. iiij. geor. ignoſcẽda qdẽ ſcirent ſi ignoſcere manes. q̄q̄ Seruiꝰ in eo loco dicat: ignoſcẽda participiũ eſſe ſine verbi origine: ꝑinde ac ſi ignoſco nõ eſſet niſi neutrũ huiꝰ ſpeciei. Noceo.es. officio.cis. q̄ etiam actiua repiunt. vt Apule. j. meta. cum multa inq̄t nocerent: publiciꝰ inq̄t indignatio percrebuit. ⁊ in pſalmo. xxxiiij. Iudica dñe nocentes me: expugna impugnãtes me. Lucre. quoqz quaſi ab actiuo dixit officiunt vti cogant tardius ire. Doleo.es. huiꝰ quoqz eſt ordinis niſi qd q dolorẽ patitur: ponit in dĩõ. qd dolorẽ infert: in nõ. Mar. ſi qua fides vulnꝰ qd feci non dolet inq̄t: ſed qd tu facies hoc mihi. Pocte dolet. Teren. in eunu. dolet dictuz impudenti adoleſcenti ⁊ libero. Nam qd Hiero. interprete dr caput meũ doleo: poeticũ eſt atqz figuratũ ea figura: q̄ orationi ſolutae nõ eſt pmiſſa. Licentiꝰ tamẽ alia figura dr vicem tuam doleo. Salu. in catilina. quaſi dolẽs eiꝰ caſum. cũ qtõ etiã iunxit Oui. ij. meta. dicẽs ſucceſſoriſqz mineruae indoluit. Indulgeo.es. huiꝰ ordinis freq̄ntius repitur. Vg. iiij. aeñ. indulge hoſpitio cauſaſqz innecte morãdi. Idẽ. ij. geor. indulge ordinibus. Terẽ. in heau. nimiũ illi Menedeme indulges. dicimꝰ quoqz indulgeo operã ſtis. ⁊ Iuue. cũctis narratur ephebis mollior ardẽti ſeſe induiſiſſe tribuno. Cũ actõ iũ Lucill. apd Marcel. tu inq̄t q iram indulges nimis. Inſto.as. inſtiti. Iuue. inſtantem regi armenio parthoqz cometẽ. Vg. j. aeñ. inſtans opi regniſqz futuris. Idẽ in. viij. heu quantae miſeris caedes laurẽtibꝰ inſtant. Idẽ in eodẽ. parte alia marti currum rotaſqz volucres inſtabat: dtõ actũ iunxit: ſed figurate: pro eo qd eſt inſtanter faciebat. Supplico.as. Terẽ. in ãdria. ipm orabo huic ſupplicabo. Priſcia. dicit etiam actõ iungi poſſe: ſed non ꝓbat. Haereo.es. ⁊ adhaereo.es. eiuſdem ſignificationis vnius ſpeciei ſunt. Vgi. ij. geo. haerent parietibꝰ ſcalae. cũ vero eſt abſolutũ: ponit ꝓ eo qd eſt dubito. Iuue. haereo ⁊ dubitas alta chironem deducere ſcla. Idem haeremꝰ. dicat ipſa. ab hoc freq̄ntatiuũ haeſito.as. ſemp in hac vltima ſignificatione reperitur. Cice. in acade. dubitant. haeſitant. reuocant ſe interdũ. Illudo.is. ⁊ inſulto.as. Vg. iiij. geor. neqz oues haediqz petulci floribꝰ inſultent. Idẽ in. viij. huic capiti inſultans tot ferro ſaeua dediſſet funera. Seruiꝰ dicit inſultare eſſe aliquem irridere. eiuſdẽ ſignificationis eſt illudo.is. Vg. ij. aeñ. certãtqz illudere capto. Idẽ in. iiij. ⁊ nris illuſerit aduena regnis. iungit etiam cũ actõ Terẽ. ſatin ſupbe illuditis me. Inuideo.es. Iuue. haud tñ inuideas vati quẽ pulpita paſcunt. apud antiq̄ores actiuũ ordinis tertij repit freq̄ntius. Vg. in buc. liber pampineas inuidit collibꝰ vmbras. Idem. j. geor. iampridẽ nobis coeli te regia Caeſar inuidet. ⁊ in. xj. aeñ. te ne inq̄t miſerande puer cũ laeta veniret: inuidit fortuna mihi. Impono.is huiꝰ ordinis verbũ eſt decipe. Iuue. facile eſt barbato imponere regi. Mar. callidꝰ impoſuit nup mihi caupo rauenae. in libro quoqz Geñ. xxix. Hieronymo interpte: quare inq̄t impoſuiſti mihi: Geneſ. xxvij: dixitqz Abimalech. quare impoſuiſti nobis? hinc impoſtores dicti ſunt ⁊ impoſtura. alias cũ actõ ⁊ dtõ iungit. Vg. iiij. aeñ, puppibꝰ ⁊ laeti nautae impoſuere coronas. Inceſſo.is. pro eo quod eſt inuado.is. Vg. iiij. geor. regibꝰ inceſſit magno diſcordia motu. Vale. maxi. in pri. nec mihi cũcta cõplectendi libido inceſſit. i. inuaſit vel inuadit. cum actõ iunxit Sillius Italicus dicens: tunc ꝓceps ruit in mediũ reliq̄z fatigat flaminũ inceſſens. Dicimus ꝓterea inuado tibi ⁊ inuado te. Varro apud Marcellũ. tanta inuaſit cupiditas bonoꝝ plaeriſqz. ſed videt in hac conſtructione pro inceſſo acceptum. Incumbo.is. autore Quinti. huius ordinis eſt: dicimuſqz incumbo huic rei. antiquiores tamen incumbo in hanc rem dicebant: vt idem autor ait. Volo vis. vt volo tibi bene. ſicut ⁊ cupio tibi bñ. Ennius. non bene tibi vult: qui te falſo criminat. Catullus. cogor amare magis: ſed bene velle minus. Teren. in andria. vel qd ipſi bene cupio Glycerio. Dicimus etiã volo hanc rem. ⁊ cupio hanc rem. volo legere. ⁊ cupio legere.

Timeo.es.⁊ metuo.is.huiꝰ ſpeciei ṽba ſunt:⁊ ẽ timere ne qd mali alicui eueniat. Vgi.j.geoꝛ.aut inopi metuens formica ſenectae. Hoꝛa.ij.car.te ſuis matres metuũt iuuẽcis. Enniꝰ apð Diomẽ.metuo igit legioibꝰ labẽ:⁊ ſic videt eẽ actiuũ tertiae ſpeciei. Quitae qꝫ ſpeciei repit apð Terẽ.i ãdria.metuo igit a Chryſide. Cice.ad herẽ.a quo ſibi nõ iniuria ſummũ piculũ metuebat. Apule.vij.meta.ẽt cũ de ꝑpoſitiõe iũxit.de me igit metuẽtes ſibi. Jdẽ de timeo.es.vt cẽdũ ẽ. Vg.ij.aeñ.ſuſpẽſuꝫ pariter comitiqꝫ oneriqꝫ timẽtẽ.aliqñ ẽt actõ iũgimꝰ. Jdẽ i eodẽ.⁊ q̃ ſibi qſqꝫ timebat.

¶ Tertia ṽboꝝ neutroꝝ ſpẽs ẽ. Flagro.as.aui.qð ẽ iflãmari.vt Oui.ij.meta.flagratqꝫ cupidiẽ currꝰ. Fragro.as.p.r.ẽ odorẽ ex ſe emittere.vt i cãticis ſalomõis Ubera tua fragrãtia vnguẽtis optimis. Vgi.j.gñ.thymoſfragrãtia mella. Ardeo.es.arſi.nã qð Vgi.in buc.dixit.Corydõ ardebat Alexim.figuratũ ẽ. Aeſtuo.as.nã Hiero.vt ſupra memorauimꝰ.noua quadã rõne dixit.i medio ignis nõ ſuꝫ aeſtuatꝰ. Caleo.es.calui.frigeo.es.xi.palleo.es.pallui.⁊ reliqua.oĩa ṽba ſigñiõis quã graeci idiopathiã.i.ꝓpriã paſſionẽ appellant:oĩa ſunt abſoluta:niſi qð pñt ↄſtrui cũ ſeptimo caſu ſigñti inſtrm quo actꝰ ille ex igenitis ꝑncipijs excitat.vt domꝰ flagrat igni:hõ ardet ira:mulier ↄſtuat caloꝛe.puer calet febꝛi.puella friget imbꝛi.aĩalia algẽt frigoꝛe.⁊ eodẽ mõ de reliqs ſiliꝰ. Mano.as.⁊ fluo.is.huiꝰ ordinis ṽba pñt eẽ. Dicimꝰ nãqꝫ fons manat aqua.⁊ fõs fluit aqua ⁊ rurſus aqua manat ex fonte.aqua fluit ex fonte vel de fonte. Scateo ⁊ ſcaturio. Plautꝰ i aulula.inter bibere ſola ſi vino ſcateat. Corinthiẽſem fontẽ ⁊ pirenẽ põt. ¶ Quarta ṽboꝝ neutroꝝ ſpẽs ẽ:hec neutra paſſiua dñr a grãmaticis:neutra qꝛ non hñt vocẽ paſſiuã in.oꝛ.paſſiua qꝛ paſſionẽ ſigñt:atqꝫ ad ſilitudinẽ ṽboꝝ paſſiuoꝝ ↄſtruũt:hoc eſt añ ſe cũ ntõ ꝑ pſona patiẽti poſt ſe cũ abltõ media ꝑpoſitiõe.a.vl.ab.vt ego exulo a rege. Sũt aũt huiꝰ ſpeciei pauca verba. Exulo exulas.a quo duo tñ repiunt participia exulãs ⁊ exulaturꝰ.paſſionẽ qꝫ ſigñtia. Cice.iij.thuſcu.Telamonẽ pulſuꝫ patriaqꝫ exulãtẽ. Juſtinꝰ li.xxv.ille quaſi i ꝑpetuũ cũ viris exulaturae.atqꝫ eodẽ mõ vapulãs vapulaturꝰ. Quĩti.li.j.adde qð mita vapulãtibꝰ dictu deformia. Ueneo venis huiꝰ ordinis ṽbũ ẽ.qð ab antiqs veneoꝛ veneris decliabat. Plau.ego ne illi veneat Titanꝰ apð Diomẽ.de agricultura nã id meliꝰ emitur ꝙ veneat.ab hoc cũ ſupinũ ſit venũ i participio ꝑteriti nõ dicimꝰ venꝰ nec venitꝰ ſꝫ venditꝰ eodẽ Diomẽ autoꝛe:neqꝫ vllũ aliud hꝫ participiũ. Fio fis.⁊ ab eo ↄpoſita cõfio ↄfis.defio defis. Collu.li.ij.fiereꝰ inqt:qð ex pecudibꝰ cõfit. Macro.li.j.ſatur.diẽ q ex quadrãtibꝰ ↄfit. Vg.in buc.lac mihi nõ aeſtate nouũ non frigoꝛe defit. Terẽ.in eunu.nil cũ eſt:nil defit tñ. Antiqoꝛes fioꝛ fieris declinabãt. Cato i thermũ.poſt inqt ſitur diutius. Jdẽ.graeco ritu fiebãt ſaturnalia.haec Priſ.li.viij.participia factꝰ ⁊ faciẽdꝰ a facio mutuat:fiens ⁊ fiendus nuſꝙ legi. Liceo.es.inter ſupioꝛa nũerat. Sũt q huic ṽboꝝ ordini addãt nubo nubis.ſed ego neſcio an ſatis latine dicat ṽgo nubit viro ⁊ pſe.

Timeo.es.ui.por temer q̃ no uenga mal a otro: ut pater timet filio.

Metuo.is.por aquello meſmo.ut inopi metuẽs formica ſenectæ.

¶ Tertia uerboꝝ neutroꝝ ſpecies eſt.quæ poſt ſe cõſtruuntur cum abltõ ſine ꝑpoſitione uel potiꝰ cũ effectiuo.ut.

Frago.as.por oler dando olor.ut redolẽtq thymo fragrantia mella.

Flagro.as.aui.por encenderſe.ut flagratq cupidine currus.

Ardeo.es.arſi.por arder.ut ardet amore pari q ſcit ſe amari.

Exardeo.es.exarſi.por mucho arder.ut his dictis ſubitas exarſit in iras.

Aeſtuo.as.por auer calor.ut oceanꝰ lũaribꝰ æſtuat horis.

Caleo.es.por eſcalentarſe.ut ego caleo febri:tu uero cales amore.

Frigeo.es. Algeo.es.por enfriarſe.ut tu friges dio.ego algeo pluuia.

Fluo.is. Mano.as.por correr o manar.ut locꝰ fluit lacte & fons manat aqua.

¶ Quarta uerborum neutrorum ſpecies eſt. Quæ poſt ſe cõſtruuntur cum abltõ & ꝑpoſitiõe.a.uel ab.ad ſimilitudinẽ uerboꝝ paſſiuorũ in perſona agente uel faciente.ante ſe uero exigunt ntm̃ perſonæ patientis. Qualia ſunt.

Exulo.as.por ſer deſterrado.ut homicidiæ exulant a prætore.

Vapulo.as.por ſer herido.ut diſcipuli uapulant a magiſtro.

Veneo.is.ueniui.uel ueni.por ſer uendido ut ſerui ueneunt a mangone.

Fio.is.factus ſum.por ſer hecho.ut templum fit ab architecto.

Liceo.es.por ſer pueſto en ꝑcio o en almoneda.ut liber licet a me.

qð antiqoꝛes actiuũ fuit. Unde ⁊ in euãgelio Mathei legimꝰ interpꝛte Hieronymꝰ.neqꝫ nubẽt neqꝫ nubentur:quod idẽ exponens ait nubũt viri:nubunt foꝛtaſſe foeminae ꝙuis ⁊ mulieres nubere dicant:ſed ⁊ viri p abuſionẽ nubere dñr:cũ in ↄiugiũ ſub minoꝛi ↄditione veniunt.ſic Martia.dixit.vxoꝛi nubere nolo meq.⁊ Oui.ij.tibi nubere nympha volentis votis cede dei.ab hoc ſunt tria participia nubẽs nuptꝰ nupturus. Repiunt quoqꝫ ṽba in voce actiua paſſionẽ ſigñtia. Praecipito.as.turbo.as.ingemino.as.tondeo.es.verto.is.inſinuo.as.accingo.is. Plau.in trinummo:nam q in amoꝛe ꝑcipitabit peius petit ꝙ ſi ſaxo ſaliat. Uerg.ij.aeñ.⁊ iam nox humida coelo ꝑcipitat.p ꝑcipitat. Jdẽ in.iiij.tum flumina mẽto ꝑcipitãt ſenis.p ꝑcipitant vñ ⁊ participiũ pñtis paſſionẽ ſigñre repit.vt ſupra memorauimꝰ. Vg.tepidi turbant ſeptẽ oſtia nili.p turbant.⁊ ab eo compoſitũ ↄturbo.as.p eo qð eſt decoquere. Mar.cũ turbabit Atlas ⁊ non erit vncia toto. Juuena.ſic pedo ↄturbat.matho deficit.⁊ in lege qdam fundũ.digeſtis de in rẽ ṽo.Poſtea inqt ↄturbauerat q boues vendiderat. Vg.j.geoꝛ.ingeminant auſtri ⁊ denſiſſimꝰ imber.p ingeminat. Jdẽ in eodẽ ciniphij tondẽt hirci in canaqꝫ mẽta p tondent. Jdẽ in eodẽ.⁊ totae ſolidã in glaciẽ vertere lacunę.p verſę ſunt. Jdẽ in.j.aeñ.tũ ꝓra auertit.⁊ vndis dat latus.qð Ser.exponit p auertitur.quemadmodum ⁊ illud Vg.tum vero tremefacta nouꝰ p pectoꝛa cũctis inſinuat pauoꝛ.p inſinuat. Jdẽ in eodẽ.accingũt oẽs opi.p accingitur.

Quinta verboꝝ neutroꝝ ſpēs eſt.hec ſunt q̄ a grāmaticis dr̄r abſolutiua q̄ in cōſtructione caſus nō admittūt niſi media ꝑpoſitiōe.vt Juue.viuat gabijs viuat fidenis vt vixit in vrbe. Viuo viuis.xi.qḋ cū actō etiā pōt conſtrui.ſed figurate:quēadmodū paulopoſt dicturi ſumus.Eodē quoqꝫ modo dego.is.vt apud Ver.iiij.eñ.vitā degere more ferę.Eo.is.iui.ſed eo inficias dicimus.pro inficior ſiue nego.Exeo.is.cū actō conſtruitur ratione prepoſitionis extra.ꝛ cū abltō ratione prepoſitionis ex:cū quibus cōponitur.Solinus poſtꝗ̄ tatius inquit hoīem exiuit.i.diē ſuū obijt.

℄ Quinta uerborū neutrorum ſpecies eſt:que poſt ſe cum nullo caſu conſtruuntur niſi media præpoſitione.ut ego uiuo in urbe.qualia ſunt.

Viuo.uis.por biuir.ut uiuat gabiis.ut uixit in urbe

Eo.is.iui.por.ir. Adeo.is.por yr a lugar o a pſona.ut eo ad urbem:adeo Antonium.

Obeo.obis.por morir. Exeo.is.por ſalir de lugar.ut obiit & exiuit de uita.

Nato.as.por nadar. Enato.as por ſalir a nado.ut natat in flumine & enatat.

Sto.ſtas.por eſtar en pie. Sedeo.es.por eſtar aſſentado.ut ego ſto.tu ſedes.

Salio ſalis.por ſaltar. Salto.as.por baylar o dāçar.ut ego ſalio.tu ſaltas.

Ambulo.as.por andar. Deambulo.as.por paſſearſe.ut ante cœnam deambulo.

Incedo.is.por andar con pompa y aparato.ut ego quæ regina deum incedo.

Sapio.is.por ſaber. Deſipio.is.por enloquecer.ut modo ſapit.modo deſipit.

Reſipiſco.is.por tornarſe a ſu ſeſo el que enloq̄cio ut reſipiſcit ex phreniti.

Contendo.is. Certo.as. Pugno.as.por pelear y cōtender ut contendo tecum.

Concurro concurris por encontrarſe con otro.ut noli concurrere mecum.

Conſtituo.is.conſtitui.por concertarſe con otro.ut ego conſtitui cum illo.

Attineo.es. Pertineo.es.por pertenecer.ut hoc attinet ſiue pertinet ad me.

Aiaduertendū eſt hoc uerbum ſum es fui poſt ſe cōſtrui cum ntō.ut ego ſum antonius.cum gtō.ut

Verg.v.eñ.corpe tela modo atqꝫ oculis vigilātibꝰ exit qḋ Macrobius in ſaturnalibus ꝛ Seruius exponūt ꝓ vitat.Lucanus.exeat aula qui vult eſſe pius. Adeo adis.rōne ꝑpoſitiōis ad cū qua cōponit̄ iūgit ſibi actm̄ Vg.adit oppida paſtor.aliqñ ꝑpoſitio et actō iūgit̄ vt Terē.in andria.adeō ne ad eū? Rōne ꝑpoſitiōis etiā dicimus obeo mortē.ꝓ morior.ꝛ obeo.is.abſolute poſitū.Sulpitius ad ciceronē.Paulo inq̄t ante lucē Marcellū diē ſuū obijſſe.Nā cōpoſita ab eo.is.plerūqꝫ actiua reperiūtur.Nato.as.aui.qḋ videtur eſſe frequētatiuū a no.as.naui.natū.ſed nō ſeruauit ſimplicis quātitatē.enato.as.aui.eſt natādo ad littus ſiue ripā ꝑuenire.Mar.ad votū Diodorus enatauit.Ver.vj.eñ.gelidas enauit ad arctos.Sto.as.ſteti.eſt in hoībus pedibus inſiſtere.in q̄drupibus a motu ceſſare cū gradiuntur.in his q̄ fluūt nō labi.in inanimatis erectū eſſe.Sedeo.es.eſt cōtractus cruribus in nates deſidere.Salio.is.eſt ſaltū facere ſalto.as.eſt tripudio.as.ab hoc eſt ſaltatio.ab illo ſaltus.Verg.ij.geor.vnctos ſaliere ꝑ vtres.Hora.ij.ſer.ſaltat milonius vt ſemel ictus acceſſit feruor capiti.Reperitur ſalio actiuū pro eo qḋ eſt femininā inire.Oui.in.ij.de arte.leta ſalitur ouis.hinc ſalaces dicuntur libidinoſi:ꝛ ſalacitas ipſa libido.Salto quoqꝫ actō iungitur.ſed figurate:ſi modo ſaltationē ipſam q̄ ſaltatur exprimat.Hora.j.ſer.paſtorē ſaltaret vti cyclopa rogabat.Juue.chironomō ledā molli ſaltante batyllo.Ambulo.as.eſt tantū pedibus ire. Incedo.is.eſt cū faſtu ꝛ magno apparatu.Verg.j eñ.aſt ego que diuū incedo regina iouiſqꝫ.Idem in eodē.regina ad templū forma pulcherrima dido inceſſit magna iuuenū ſtipāte caterua.Differentiā tñ horū verborū Seneca notauit dicens.tenero ac molli paſſu gradū ſuſpendimus.nec ambulamus:ſed incedimus.Deambulare eſt voluptatis aut exercicij cauſa ambulare:qḋ ꝛ ſpaciari dicit̄.nō poſſum diſſimulare Philalete tarditatē:ne dicā ſtulticiam:qui putauit in illo Valerij maximi qḋ in ꝑncipio ſui operis ſcripſit:nec mihi cuncta cōplectendi libido inceſſit:ab eo quod eſt incedo.is.eſſe preteritū:cū ſit ab inceſſo.is.quod verbum ipſe non agnouit neqꝫ apud Salu.legit:q̇ ḋ in catilinario ſcripſit tanta cupido glorie inceſſerat:quē locū Valerius emulari viſus eſt. Inceſſere autem vt ſupra diximus:eſt inuadere. Virg.regibus inceſſit magno diſcordia motu.Lucanus.in.viij.genitus tacitos inceſſere fata.Oui.xiiij.meta.ſeuiſqꝫ parant inceſſere telis.Sapio.is.eſt ſapiens ſum. Mart.quiſquis plus iuſto non ſapit:ille ſapit.Deſipio.is.eſt a cōi ſenſu ſapientiaqꝫ minus habeo.vel quod meo ſenſu deſtituor. Reſipiſcere vel reſipere eſt ad priorem mentis ſtatū redire. Teren.me fortiſſimū puto eſſe nate:cū te intelligo reſipijſſe. Sapio.is.cū actō eſt ſaporem aliquē pre ſe ferre. Mar.qḋ ſapit hyblam atticoſqꝫ flores:etiam abſolutū huius ſignificati eſt. Idem vt ſapiant fatue Fabroꝝ prandia bete. Contendo.is.certo.as.pugno.as.concurro.is.cōſtituo.is.huius ordinis verba ſunt.vt ego contendo tecū.pugno cū Ceſare.certo cū Pōpeio.cōſtituo cum Antonio Reperiūtur etiā apud poetas ſecūdi ordinis hoc eſt cū datiuis cōſtructa. Verg.ij.geor.nec cellis ideo cōtende falernis. Idē in buc.mōtibus in noſtris ſolus tibi certat amyntas.qḋ Ser.vſurpatū eſſe dicit pro eo qḋ eſt certat tecū. Idē.in.ij.geor.argitiſqꝫ minor cui non certauerit vlla. Idē in eodē.laudibus Italie certent non bactra neqꝫ indi. Proper.tu caue ne triſti cupias pugnare puelle.Oui.j.meta.frigida pugnabant calidis humentia ſiccis.ſed ſtatim iunxit ablatiuo media prepoſitione cū dicens:mollia cum duris ſine pondera habentia pondus. Idem.xij.meta.ꝛ qm̄ concurrere cominus hoſti non datur. Juue.hic vbi nocturne numa conſtituebat amice. Attineo.es.pertineo.es.cum actō media prepoſitiōe ad cōſtruuntur. Teren.ad te attinere oēm hanc rem. Mar.hoc ad te pertinet ole:ſed quid agas ad me pertinet ole nihil. Aiaduertendū eſt.quoniā hoc verbum ſum es fui per oēs verboꝝ neutroꝝ ſpecies ſpargitur:viſum eſt illud hoc in loco ponere.nam ꝛ poteſt eſſe abſolutum.vt eſt locus heſperiam graij cognomine dicunt.poteſt ꝛ poſt ſe conſtrui cum caſu ſimili precedenti.vt homo eſt animal.poteſt ꝛ cū gtō.vt virtus eſt hominis:pecudis vero voluptas. pōt ꝛ cū duobus dtis.vñ ꝛ Diom̄.inter idiomata latina hec ponit exēpla.glorie mihi eſt pria.teſtimonio tibi ſum.auxilio tibi ſū gaudio mihi eſt aduerſariꝰ.bono mihi ē ꝓbitas.oneri mihi ē hec res.cordi mihi eſt amicitia.dolori mihi ē iudiciū.cure mihi eſt doctor.miſerie mihi eſt labor.infamie mihi eſt amor.ſic Terē.dixit i andria.aut tibi he nuptie ſunt cordi.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Coſtruiť etiã cũ ſeptimo caſu qſi poniť cũ gtõ. Vg. j. aeñ. ſunt mihi bis ſeptẽ pſtãti corpore nymphae. quarũ q̃ forma pulcherrima delopeia. p corporis pſtãtis ⁊ formae. qd vero ſubiũgit cũ hoc noĩe opus. Diomedis eiuſdẽ eſt pceptum q̃ inter idiomata ſcribit vſitate dici opus eſt mihi monito. apud veteres tñ inueniri p oẽs caſus pter vetiũ. atq3 addit pro eo q gracci dicunt habeo opus: habui opus ex ratione idiomatis latini nõ poſſe dici niſi opus eſt mihi. opus fuit mihi. Hieronymus igitur ſermonis graeci proprietatem ſecutus dixit in euangel. dñs opus habet his. Sum. es. fui cũ re verbi pro ipſo verbo. vt Plautus in amphy. qd tibi hanc rem curatio eſt verbero. pro curas. Idem in aſinaria. quid tibi huc receptio eſt meum virum. ideſt cur recipis. Idem in aulularia. quid tibi nos mendice homo tactio eſt. ideſt cur nos tangis. Sunt praeterea proprie verbum ſubſtantiuum vnum eſt tantum. ſum ſum es fui. quod ſubſtãtiã ſignificat: qdq3 ob idipſu3 dei pprĩũ eſt qui mera eſt ſubſtãtia ipo dicẽte in exodo. q eſt miſit me ad vos. ſunt tñ ⁊ alia verba q̃ poſſunt dici ppemodũ ſubſtãtiua. vt ſiſto. exiſto. exto. fio. maneo viuo. quae poſt ſe aeque regũt caſum ſimilem pcedẽti. Cicero in li. de amicitia. extitit hoc loco quaeſtio ſubdifficilis. Idẽ de ſenectute ipſius apij extat orõ: potes eni3 addere ad illud diſputanda. diſſerẽda. adhuc pulchra. elegãtiſſima artificioſa. Eodẽ mõ dicimus fio ſenex. Hora. iiij. carmi. fis anus: ⁊ vis formoſa videri. maneo immortalis. Verg. iiij. aeñ. at genus immortale manet. Idẽ in. iij. aeñ. viuite foelices: qbus eſt fortuna pacta. Pari modo cõſtruunť vba q̃ cũ ſint intrãſitiua in obliquos caſus: reciprocanť tñ vt incedo triſtis. ſicut Verg q̃ diuũ incedo regina. ambulo laetus. ſicut Hora. nocturnus ob ambulat. Praeterea verba illa. de his multa diximus in pñcipio huius libri. Illud tñ hoc in loco tantũ repetimus nihil obſtare quo minus hec verba ſint actiua: niſi qd putãt aliq ĩcirco dici non poſſe: qz veritati repugnat. Neq3 enim oino Priſciano aſſentior: multis in locis dicẽti ſignificatiõis cauſa aliqd nõ poſſe dici. Neq3 eñ qz nõ eſt niſi vnº mũdus. vnº ſol. vna luna: ĩcirco nõ poſſem dicere deũ momento poſſe creare innumerabiles mũdos. cõplures ſoles. multas lunas. aut qz nõ poſſum aratro arari. ligonibus paſtinari: prohibeor dicere ego nõ aro: neq3 paſtino: ſed neq3 poſſum arari nec paſtinari. Qd ⁊ de verbis ad ſolã naturã ptinẽtibus dici põt: ſed illa fateor nõ oia poſſe ad vſus nros acõmodari. vt ego nõ ſereno. at poſſet dicere Iupiter: qui vultu coelũ tẽpeſtateſq3 ſerenat. Praeterea nullũ eſſe verbũ actiuũ. hinc multi arguũt verbũ impersonale ab oibus verbis etiã actiuis poſſe pueniꝛe: quãdoquidẽ nullũ eſt verbũ actiuum: qd nõ poſſit eſſe neutrũ. ſed nos de cuiuſmodi verbis loqueremur: expoſuimus. Praeterea verba neutra poſſe conſtrui cũ actõ rem verbi ſignificante: vt ego viuo vitã. ⁊ vita viuitur a me. Oui. xij. metamor. vixi annos biſcentum. iam tertia viuitur aetas. Alia tamẽ figura Iuue. dixit. qui curios ſimulant ⁊ bacchanalia viuunt. ideſt more bacchantium. Ambroſius ad herentianũ. iam enim non vitam noſtrã ſed Chriſtũ viuimus. Eo iter ſiue viã. Cicero pro murena. hanc viam dico ite viam. Verg. iiij. aeñ. ſola incomitata videtur ire viã. Ambulo viã in ſacris literis ſaepe legimus vt in libro ſapientiae. ambulauimº vias difficiles. Seruio ſeruitutem. Gell. li. ij. Diogenes cinicus ſeruitutem ſeruiuit. Furio furorem. Vergi. ij. aeñ. ſine me furere ante furorem. Plautus in trinummo. tuis ſeruiui ſeruitutem imperijs ⁊ praeceptis pater. Certo certamen. Paulus in epiſtola. ij. ad Timothaeum bonum certamen certaui. Pugno pugnam Gellius libro. iij. qui vnam atq3 alteram pugnam proſpere pugnaſſet. Idem lib. ix. aliquot pugnas populus Romanus proſpere pugnaſſet. Pecco peccatum. Hieremias in threnis interprete Hieronymo. Peccatum peccauit Hieruſalem: ideo inſtabilis facta eſt. Praeterea nullum eſſe verbum. Regula haec ad omnia verborum genera pertinet. Neq3 obſeruanda eſt illa differentia. quam multi facere voluerũt vt per actm tẽpus iuge atq3 ppetuum ſignificemus. per ablatiuũ vero aliquid fieri per temporũ interualla intelligamus. Nam ſi per actm tpis continuitas ſignificaretur: fruſtra Verg. j. aeñ. dixiſſet hic iam tercentum totos regnabitur annos. Et in quarto georgicorum. ſeptem illum totos perhibent ex ordine menſes. aut ſi dicis totos ideo adieciſſe Vergilium vt temporis continuitatem quae alias erat implicita: exprimeret: cur e diuerſo ſi ablatiuus interualla temporum ſignificat. Ouidius in quinto triſtium dixit. pene decem totis aluit peantius annis. ⁊ Terentius in adelphis. ſex totis menſibus olfeciſſem? Ergo quemadmodum diximus: indifferenter tres annos ⁊ tribus annis docui te grammaticam dici poteſt. vt Cicero in principio officiorum q̃q̃ te. M. fili iam annum audientem Cratippum. neq3 enim filius Ciceronis per totũ tẽpus annum quo fuit athenis Cratippum philoſophũ audiuit. nã ⁊ obiter legit. aut caenauit. aut deniq3 dormiuit.

uirtus eſt hominis. cum datiuo. ut tu es mihi magiſter. cum ſeptimo caſu. ut eſt uir ſingulari eloquentia. Cum hoc nomine opus omnibus fere caſibus iungi poteſt.

Sunt preterea quedã alia uerba: quae dicuntur ſubſtantiua: deſiderantia poſt ſe caſum ſimilem praecedenti. ut exiſtit inutilis. extat incorruptus. manet immortalis. uiuit foelix & ſimilia.

Sunt & alia quae cum ſint intranſitiua: reciprocantur tamen. ut incedo triſtis. ambulo laetus. euado doctus.

Praeterea uerba illa q̃ dicũtur neutra trãſitiua iudicio meo nihil habere quod illis repugnet cur nõ dicamus actiua: cũ etiã ſi natura repugnaret: ſermo iccirco nõ deberet eſſe mancus. Nam ſi recte dicitur comederũt Iacob: & domus tue zelus comedit me: recte quoq3 dicet Iacob. ego ſum comeſus: ſicut & Iuuenalis dixit. & cito raptur⁹ de nobilitate comeſa quod ſupereſt.

Preterea uerba q̃ dñr ad ſolam naturã ptinere ego non uideo cur non recipiant oẽs numeros & pſonas. ut ego non ſereno: ego non grandino.

Praeterea nullum eſſe uerbum actiuum: quod non poſſit eſſe abſolutum ſi poſt ſe cum nullo caſu cõſtruatur. ut ſi dixeris ego amo.

Praeterea uerba neutra poſſe conſtrui cum accuſatiuo rẽ uerbi ſignificante. ut ego uiuo uitã. eo iter ambulo uiam. ſeruio ſeruitutem. furio furorem. certo certamẽ. pugno pugnã. peccato peccatũ.

Praeterea nullum eſſe uerbum: quod non cum accuſatiuo uel ablatiuo ſignificante tempus indifferenter conſtrui poſſit. ut docui te grammaticam tres annos uel tribus annis.

Praeterea complura eſſe verba. figurate: quia nullū verbum cū accuſatiuo cōſtrui poteſt: niſi ſit actiuū. Cū igitur depereo abſolutū ſit verbum: figurate dixit Gell. lib. vj. cum eam penitus deperiret. ⁊ Apuleius. iij. met. quendā Boetium iuuenem afflictū deperiret. pro eo quod eſſe deberet pdite amaret. ſic Hora. iiij. car. non ſola comptos arſit adulteri crines. ⁊ Vg. in buc. formoſum paſtor Corydon ardebat alexim. pro ardenter amabat. Idem. j. aeñ. nec vox hominem ſonat: pro eo ꝙ ſonando reddit. ſicut in eodem perſonat aurata docuit que maximus atlas. i. perſonando cecinit Et in buc. formoſam reſonare doces amaryllida ſyluas i. reſonando ex vocis repercuſſione reddere nomē amaryllidis. Eadem ratione accuſatiuo iunguntur illa ſtupeo. es. pauco. horreo. tremo. ⁊ ſimilia. Vergili⁹. ij. aeñ. pars ſtupet innuptae donum exitiale Mineruae. pro admiratur cum ſtupore. Hora. ij. car. nec muliebriter expauit enſem. pro eo quod cum pauore timuit. Ouid. ij. metamor. vrſaqꝫ conſpectos in montibus horruit vrſos. i. cū horrore formidauit. Seneca in hercule furente. thalamos tremiſco. capta nunc videor mihi. i. cum tremore recuſo. Illa quoqꝫ gemo lugeo. fleo ⁊ ſimilia. niſi figurate actō iungi nequeūt. Iuue. tunc gemimus caſus vrbis. ⁊ Liuius. matronae brutum anno luxerunt. Figurate quoqꝫ dr̄r illa olet vnguenta. ſapit thymbrā. callet grāmaticā. Iuue. affert miſero tibi caulis: olebit laternā. i. imitabitur talis olei odorem. Hora. paſtillos ruffillus olet: gorgonius hircū. Idem. j. epiſtola. vina fere dulces oluerūt mane camoenae. Notat Oui. Diomedes: qđ dixerit: perqꝫ locos ſacros ⁊ olentia ſulphure fertur. nec Verg. cum Oui. facere cum in. j. aeñ. dixit. redolentqꝫ thymo fragrantia mella. nam thymo cum fragrantia nō cū redolent iungi debet. Ergo oleo aut abſolutū eſt: ſignificatqꝫ odorem emittere: aut figurate cum accuſatiuo conſtruitur ſignificante odorem illum: quē res illa que olet euaporat. pro eo quoqꝫ qđ eſt olfacio olfacis. hoc eſt odorē naribus capio: alio modo dicimus et olet mihi haec res per datiuum. Plautus in aulularia. aurū inquit huic olet. pro hic olfacit aurū. Omnia verba etiam neutra. qđ in prima ſpecie verborū diximus: nullum eſſe verbū: qđ non cū datiuo poſſit cōſtrui: idē quoqꝫ nūc de verbis neutris dicimus. ⁊ ponit exēpluꝫ ex buc. Verg. Cui pēdere ſua pateris in arbore poma. nā pendeo abſolutum eſt: ſed dixit cui. i. ad cuius vſuꝫ atqꝫ vtilitatē aut voluptatē. Idē. ij. georg. tibi res antiq laudis ⁊ artis ingredior. i. ad tuā laudē. Idē in eodem. nemorumqꝫ ioui que maxima frondet aeſculus. i. in cuius Iouis honorem. Idem. v. aeñ. quo tantū mihi dexter abis: hoc eſt in cuius pniciem atqꝫ damnum.

Praeterea cōplura eſſe uerba neutra abſoluta: quæ figurate accuſatiuo iungi poſſunt. ut depereo uirginem: & quod Vergi. dixit Corydon ardebat alexin. illa quoqꝫ ex idiomate ſermonis latini dicūtur. hoc latet me. neſcio quis me manet exitus. & olet unguentum. ſapit picem. & ſimilia.

Omnia etiā uerba neutra poſſe iungi datiuo ſignificanti illū cuius uoluptati aut moleſtiæ: dāno aut commodo aut deniqꝫ cuius gratia aliquid fit Vergilius. Cui pendere ſua pateris in arbore poma.

De uerbis deponentibus. Cap. iiii.

Deponens uerbū eſt illud quod in or. deſinit: & non habet actiuū in. o. retinetqꝫ tamen actiui ſignificationem. ut ego loquor uerba. Eius cōplures ſunt ſpecies.

Prima ſpecies uerborum deponentium eſt: quæ poſt ſe conſtruuntur cum genitiuo. qualia ſunt q̄ ſequuntur.

Miſereor. eris. por auer miſericordia: ut miſerere animi non digna ferentis.

Obliuiſcor. eris. oblitus ſum. por oluidarſe. ut quis non malorum obliuiſcitur.

Reminiſcor. eris. Recordor. daris. por recordarſe. ut reminiſcere bonorum.

Secunda uerborū deponentiū ſpecies eſt. q̄ poſt ſe conſtruuntur cū datiuo. Qualia ſunt hæc.

Opitulor. aris. Auxilior. aris. por ayudar. ut opitulare mihi: auxiliabor tibi.

Suffragor. aris. por ayudar conel uoto. ut rogo te ſuffragare mihi.

Refragor. aris. por eſtoruar cōel uoto. ut peto a te ne refrageris mihi.

Patrocinor. aris. por defender en iuyzio. ut ego patrocinabor tibi.

Adulor. aris. Aſſentor. aris. Palpor. aris. por liſongear: ut ne aduleris malo.

DE verbis deponentibus. ⁊ ponit in primis verbi deponentis diffinitionem dicens: qđ verbum deponens eſt illud quod deſinit in. or. ad differentiā actiui ⁊ neutri: ⁊ non habet actiuum in. o. ad differentiā verbi paſſiui. ⁊ retinet tantum actiui ſignificationē ad differentiam cōis qđ vtramqꝫ habet. Eius cōplures ſunt ſpecies. colligit autem ſex: Prima eorū q̄ cōſtruūtur cū gtō. vt miſereor innocentis. Ver. in buc. nil nr̄i miſerere. Idē. ij. aeñ. oro miſerere laborum tantorum. miſerere animi non digna ferentis. cū datiuo conſtructum hoc verbum nō reperitur. cū actō non miſereor ſed miſeror. aris. iūgitur. Idē. iiij. aeñ. aut miſeratus amantem eſt. Obliuiſcor. eris. recordor. aris. ⁊ reminiſcor. eris. actō etiā iūguntur. Hora. in epodo. quis nō malarū quas amor bꝫ curas haec inter obliuiſcit. Vg. ij. aeñ. quiſquis es amiſſos hic iā obliuiſcere graios. ¶ Secunda verborū deponentiū ſpecies eſt. Opitulor. aris. Cice. in epiſtolis opitulare collegae. ſubueni patrię. Saluſt. in catil. inopiae ſuae opitulati ſunt. Auxilior. aris. qđ Priſcia. actō vel datiuo poſſe iūgi dicit. Cū gtō etiam reperitur in ſacris literis cōſtructū. Eſaiae. xlviij. Hiero. interprete. in tēpore inquit placito exaudiuit te: ⁊ in die ſalutis auxiliatus ſum tui. Suffragor. aris. qđ eſt puncto atqꝫ ſentētia alicui fauere. Refragari vero iiſdem modis alicui aduerſari. Cicero. in. j. de legibus. mihi cū videris fratrem laudando ſuffragari tibi. Refrago in voce actiua cum accuſatiuo Siſena apud Marcellum protulit dictaturam inquit omnibus animis ⁊ ſtudijs refragauere. pro eo quod eſt dictaturae refragati ſunt. Adulor adularis. aſſentor aſſentaris. palpor palparis. blandior blandiris cum datiuo conſtrui nemini dubium eſt. Reperitur tamen adulo adulas. cum accuſatiuo in voce actiua. vt Valerius Maximus. ſi Dionyſium inquit non adulares. iſta non eſſes. ⁊ Actius apud Marcellum pennata cauda noſtrum ſanguinem adulat. Cicero. j. officiorum cauendum eſt ne aſſentatoribus pateſaciamus aures neqꝫ adulari nos ſinamus. Eodem modo palpor palparis. cum datiuo reperitur palpo palpas cum accuſatiuo. Horatius. ij. ſermonum. cui ſi palpere recalcitrat. Iuuenalis. quem munere palpat carus.

Blandioꝛ.iris. Quintil. blādiar pauliſper iudices calamitatibus meis. Gratuloꝛ gratularis eſt: vt Ualla inq̄t: teſtari nos gaudere de fœlicitate alterius apud eū ipſum qui ea fortuna affectus eſt. ⁊ cōſtruitur cū dtō. aliqñ ſupprimit dtūs cū tñ intelligat. Oui. gratuloꝛ aechaliā titulis accedere nr̄is. ſubaudi tibi. Idē in. iij. de arte. egome nunc deniq3 natū gratuloꝛ. ſubaudi mihi. Reperit ⁊ gratulari pro gratias agere: ſed tñ dijs immoꝛtalibus. vt Affranius apud Priſciā. ſexte frater mi ſalue. cū ſaluus venis: gratuloꝛ dijs. Gratari idē ꝓpe eſt qđ gratulari. niſi qđ magis eſt poeticum. Uerg. iiij. aeñ. inueni germana viam gratare ſoroꝛi. ſed cōſtruitur etiam cū accuſatiuo. Idem in. v. gratatur reduces. Gratificoꝛ. aris. qđ eſt gratū facere etiā datiuo iūgitur. Cicero ꝓ Cornelio. nō alicui gratificabat hoī aut ordini. Saluſt. etiā actō iunxit in Catilina. potētię paucoꝛū decus atq3 libertatē ſuam gratificare. Cicero quoq3 ad Uale. cur enim tibi hoc nō gratificer. Iraſcoꝛ iraſceris Terētius. tibi pol iratus ſum Philomena. Aſſentioꝛ. iris. Cicero in epiſt. ſenatus mihi aſſenſus eſt. Idē alio loco. q̄bus aſſentioꝛ ſolicitā ⁊ periculoſam iuſticiā non eſſe ſapiētis. Siſena aſſentio. tis. putauit eē dicēdū: quē deinde multi ſunt ſecuti: vt autoꝛ eſt Quinti. li. j. oꝛato. ⁊ Gellius. li. ij. noctiū atticarū. Cicero tñ aſſentioꝛ ſemper fere dixit: atq3 actō iunxit. vt in. j. de oꝛatoꝛe. caetera inquit aſſentioꝛ Craſſo. Idē in. ij. quere tibi Antoni vtrūq3 aſſentioꝛ. ¶ Tertia verboꝛū deponentium ſpēs eſt. Soloꝛ ſolaris qđ eſt rebus ſolatium afferre. Conſoloꝛ. aris. tñ verbis alicui conſolationem adhibere. ab illo eſt ſolatium. ab hoc cōſolatio. Execroꝛ execraris. abominoꝛ aris. deteſtoꝛ. aris. auerſoꝛ auerſaris. idē ꝓpe ſignificant: atq3 huius oꝛdinis verba ſunt. ſed auerſari eſt vultū ab ea re quam deteſtamur auertere. Uerg. iiij. aeñ. non auerſata petentem. Oui. j. faſtoꝛum. officioq3 leuem non auerſatus honoꝛem Plinius li. xxx. terram oꝛbitis depreſſam auerſantur. hoc verbo frequēter Hieronym⁹ vtitur in ſacris litteris: ſed fere ſemper legitur mendoſe aduerſoꝛ pro auerſoꝛ. Sequoꝛ. eris. cum ſuis cōpoſitis huius oꝛdinis eſt verbū ꝑterq̃ obſequoꝛ obſequeris. qđ ad ſuꝑioꝛē ſpeciē pertinet. Proſequoꝛ tamē elegantiſſime ꝑter actm̄ etiam ſeptimo caſui iungit: vt proſequoꝛ te muneribus, ꝓſequoꝛ te lachrymis. Plini⁹ in epl'is. proſecutus eram viatico ſecedentē. Cicero ī epiſtolis. quā tu ipſe omnibus lętis ꝓſequeris, Conſequi eſt rē q̄ fugiebat aſſequi. Fateoꝛ. eris. ⁊ confiteoꝛ eo differunt: qđ fatemur ſponte: cōfitemur coacti. diffiteri vero eſt negare: aut non fateri qđ fatēdum erat. Precoꝛ. aris: manifeſtam habet ſignificationem. depꝛecoꝛ quoq3 idē ſignificat qđ pꝛecoꝛ. habet tñ aliam reconditioꝛē ſignificationem qđ eſt deteſtari ⁊ abominari. Oui. j. de ponto. ſaepe pꝛecoꝛ moꝛtem: moꝛtem quoq3 depꝛecoꝛ idem Lucanus in. ix. non depcoꝛ hoſti ſeruari. Saluſti. inimici imperium ⁊ cruciatus coꝛpoꝛis depꝛecoꝛ. Quid autē ſit depꝛecari Gellius copioſe lib. vj. diſputat. Imperecari eſt malum alicui pꝛecari. Demereoꝛ. eris. quod eſt aliquem ſibi beneficijs obnoxium facere. Quintil. lib. j. ſimul vt demererer amantiſſimos mei iuuenes. Suetonius in othone: nec minus alium alia via demerebatur Idem in vitellio. ne qua non arte demereretur claudium. Ouid. in epiſtola phillidis. crimine te potui demeruiſſe meo. illiterati dicunt demereri pro non mereri. et demerita pro non merita. Cauſoꝛ cauſaris. pro eo quod eſt cauſam ſiue occaſionem afferre. Hoꝛatius in epiſtolis: locum immeritum cauſatur inique. Ouid. ix. metamoꝛphoſeos. viſaq3 cauſatur. Apuleius pro magia. vim meam quā voluntatē ſuam cauſari maluiſſe. Cauſo cauſas quo imperiti vtūtur pro efficio. is. non dicitur latine. Aemuloꝛ. aris. pro eo quod imitoꝛ in bonam partem accipitur. nam pro eo quod eſt inuidere datiuo iunxit Hieronymus in pſalmo. Noli aemulari malignantibus. Ad hanc ſpeciem referenda ſunt verba que pꝛeter accuſatiuum conſtruuntur etiam cum datiuo vt loquoꝛ tibi verba pꝛecoꝛ tibi multa mala. ⁊ quae pꝛaeter accuſatiuum deſiderant etiam ſeptimum caſum vt muneroꝛ muneraris. dignoꝛ dignaris. Hoꝛatius in epodo. certantem ⁊ vuā purpurae qua munerer te priape. Uergili. j. aeñ. haud equidem tali me dignoꝛ honoꝛe. Apud antiquioꝛes digno dignas fuit. Cicero apud Priſciā. in aeconomico: ex eo inquit numero hominū: qui apud nos hoc nomine dignantur ideſt digni habentur. hinc Uergilius. iij. aeneidos. dixit coniugio Anchiſa veneris dignata ſuperbo. ¶ Quarta verboꝛum deponentium ſpecies eſt.

Blādior. iris. por aquello meſmo o halagar. ut cur blandiris potentiori.

Gratulor. aris. por auer plazer del bien del otro. ut gratulor tibi fortunis aucto.

Iraſcor. eris. por ſe enſeñar de otro. ut tibi pol iratus ſum Philomena.

Aſſentior. iris. por ſentir y conſentir con otro. ut ſenatus mihi aſſenſus eſt.

Inſidior. aris. por aſſechar a otro. ut lupus īſidiatur ouibus.

Obſequor. eris. por obedecer. ut ego obſequor tibi ut obſequaris mihi.

¶ Tertia uerborū deponentiū ſpecies eſt: q̄ poſt ſe conſtruuntur cum accuſatiuo. Qualia ſunt.

Solor. aris. Conſolor. laris. por conſolar. ut ſolare egenum conſolare orbum.

Execror. aris. Abominor. Deteſtor. Auerſor. por maldezir. ut execror te.

Sequor. eris. ſecutus ſum. por ſeguir. ut i ſequere Italiam uentis.

Conſequor. eris. conſecutus ſum. por alcançar. ut conſequor ego quod uolo.

Fateor. eris. por confeſſar por ſu uolūtad. ut fateor fatenda.

Confiteor. eris. por confeſſar ſin ſu uoluntad. ut cōfiteor confitenda.

Diffiteor diffiteris por no confeſſar o negar. ut diffiteor neganda.

Precor precaris precatus ſum. por rogar. ut ſæpe p̄cor mortem.

Deprecor. aris. por rogar o abominar. ut mortem quoq3 deprecor idem.

Demereor. eris. erui. por obligar por beneficios. ut demereor amicum.

Cauſor. aris. por traer ocaſion o achaque. ut locū immeritum cauſatur.

Aemulor. aris. Imitor. aris. por remedar. ut aemulor patrem. Imitor matrem.

¶ Quarta uerborum deponentium ſpecies eſt. quę poſt ſe conſtruuntur cum ablatiuo ſiue ſeptimo caſu. Qualia ſunt.

Lætor lætaris. Delector. aris. por ſe alegrar. ut lætor meis rebus & delector tuis.

Vtor uteris. por uſar. ut rogo te utere meis oībus rebus.

Potior potiris. por alcançar lo deſſeado. ut optata Troes potiuntur arena.

Veſcor ueſceris. por comer. ut capræ ueſcunť frondibus.

Fūgor. eris. por uſar de oficio ut fūgor meo mūere.

Fruor frueris. por gozar de algo. ut fruimur honeſtis & quæ ſunt ꝓpter ſe.

¶ Quinta uerboꝝ deponentium ſpecies eſt: q̄ poſt ſe cū nullo caſu cōſtruūtur niſi media ꝓpoſitiōe. Qualia ſunt.

Iocor iocaris. por burlar de palabras. ut cicero iocatus eſt in Antonium.

Graſſor graſſaris. por ſaltear para robar. ut Clodiꝰ graſſabatur per urbem.

Caſtrametor caſtrametaris. por aſſentar real. ut Cæſar caſtrametus eſt in Alpibus.

Labor laberis. por caer o reſvalar deſlizando ſe. ut caue labaris in lubrico.

Ruſticor ruſticaris. por eſtar enel cāpo o en heredad ut ruſticatur in otio.

Philoſophor. aris. por eſtudiar en filoſofia. ut philoſophatur in urbe.

Tumultuor. aris. por fazer bollicio. ut mumultuať in caſtris.

Cachinor cachinaris. por reyr demaſiado. ut cachinatur in cōuiuio.

¶ Sexta uerboꝝ deponentiū ſpecies eſt: quæ poſt ſe cōſtruuntur cum ablatiuo & ꝓpoſitiōe. a. uel. ab. Qualia ſunt.

Orior oreris uel. iris. por nacer. ut ortus a patribus honeſtiſſimis.

Naſcor. eris. por naſcer. ut natus a clariſſimis maioribus.

Patior. eris. por padecer. ut ruſtici patiunť a ciuibꝰ.

¶ De uerbis cōibus. Cap. v.

Commune uerbum eſt qď deſinit in. or. & nō habet actiuum in. o. & retinet actiui & paſſiui ſignificationē. ut ego amplector te tu amplecteris a me. Pauca huiꝰ generis reperiūť hæc fere.

Complector. eris. amplector. eris. por abraçar y ſer abraçado. ut cōplector te & a te.

Oſculor oſcularis. por beſar y ſer beſado. ut ego oſculor te: tu oſcularis a me.

Criminor criminaris. por acuſar y ſer acuſado. ut ego criminor te: & tu a me.

Experior. iris. por experimētar y ſer experimētado: ut ego experior illum: & ille a me.

Veneror. aris. por honrrar y ſer hōrrado. ut ego ueneror deos: & dei a me.

Interpretor. aris. por declarar y ſer declarado. ut ego interpretor obſcura: & illa a me.

Largior. iris. por dar y ſer dado. ut largior pecunias & pecuniæ largiuntur a me.

Lætor. aris. Vergi. vj. aeñ. apud ſuperos furto lætatꝰ inani. Idem tamen. xj. lib. genitiuo iunxit dicens. veterum memini lætor de maloꝝ. Vtor vteris qđ antiquiores etiam actō iungebant. Varro apud Priſcianum. vtile vtamur potius q̄ a rege abutamur. Potior potiris cum gtō & abltō conſtrui poteſt. ſed & cum actō apud ātiquiores iungebatur. Saluſtius in iugurtha. priuſq̄ legatos conueniret ad Herbalis potiretur & infra: ſi eius oppidi potitus foret. & ibidem Romani ſignoꝝ & armoꝝ potiti ſunt. Cicero ſecundo inuecti. rerum potiri volunt. Verg. j. aeñ. optata Troes potiuntur arena. Terentius in adelphis. ille alter ſine labore patria potitur cōmoda. Plautus in amphi. contigit vt ſalui potiremur domum. Veſcor veſceris. Vergilius veſcitur Aeneas ſimul & Troiana iuuētus perpetui tergo bouis. quod etiam actō iunxit Actius apud Marcellum. Facinus inquit oculi veſcuntur. et in Leuitico Hieronymo interprete: afferat pro ſe duos paſſeres: quos veſci licitum eſt. Idē numeri. xiij. erat autem tempus quando iam ꝓcoquæ vuæ veſci pſſt. Fungor fungeris actō quoq̄ iunxit. Terentiꝰ in adelphis dicens neq̄ boni neq̄ liberalis functus eſt officium viri. Plautus in Menechmis. nam Paraſitus octo hominum munus facile fungitur. Fruor frueris quod eſt finis: quemadmodum vter vteris eoꝝ quæ ſunt ad finem. Vnde vtimur pecunijs. fruimur autē virtute. Quinta verborum deponentium ſpecies eſt, ad hanc ſpeciem reduci poſſunt etiā quæ in ſexta ſpecie poſita ſunt.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

¶ De verbis communibus.

In primis dicit verbū commune eſſe illud quod deſinit in. or. & non habet actiuum in. o. qđ etiam verbum deponens habet a quo differt: qm̄ deponens actiuam tantū habet ſignificationem: commune vero actiuam & paſſiuam. Apud antiquiores quemadmodum Priſcianus & Marcellus colligunt: multa huiꝰ generis fuerunt verba. vt auxilior auxiliaris. adulor. adularis adminiculor. aris. adhortor. aris. auſpicor. aris. abhominor. aris. adorior. iris. abutor. eris. atteſtor. aris. aſpernor. aris. architector. aris. aſſector. aris. aſſequor. eris. argumentor. aris. arbitror. aris. adipiſcor. eris. blandior. iris. conſolor. aris. conſpicor. aris. comminiſcor. eris. calumnior. aris. carnificor. aris. conſector. aris. ꝯteſtor. aris. deſpicor. aris. demolior. iris. dominor. aris. depeculor. aris. dilargior. iris. dignor. aris. exordior. iris. experior. iris. exequor. eris. fruſtror. aris. for faris. hortor. aris. metor. aris. morigeror. aris. miror. aris. machinor. aris. mentior. iris. obliuiſcor. eris. queror. eris. ſolor. aris. Quæ omnia tametſi inter deponentia numerantur: tñ aliq̄ñ paſſiue repiuntur ꝓlatata & ab eis participia ꝓterit paſſionē ſignificātia. Sed etiam ab his nonnunq̄ vox actiua reperiť: vt ſi vero ſimillimum fuiſſe hæc olim actiua.

De verbis diuerſorum generum. Sunt quędã verba quae reperiuntur diuerſis modis cõſtructa: de quibus per ſingulas generum ſpecies aliquid attigimus. quae nunc icirco repetimus vt ſub vna facie per ordinem alphabeti poſſint lectori occurrere. Abſtineo abſtines de quo in ſexta actiuorum verborum ſpecie diximus.

Adeo. adis. in quinta verborum actiuorum ſpecie.

Adulor. adularis. in ſecunda deponentium ſpecie.

Amoueo amoues. in ſexta actiuorum ſpecie.

Auerſor. auerſaris. in tertia deponentium ſpecie.

Audio audis. in ſexta actiuorum ſpecie.

Aſſentior. iris. in ſecunda deponentium ſpecie.

Caueo caues. in ſecunda ſpecie neutrorum.

Committo cõmittis. in tertia ſpecie actiuorum.

Credo credis. in tertia ſpecie actiuorum.

Conſulo conſulis. in tertia ſpecie actiuorum.

Commendo cõmendas. in tertia ſpecie actiuorum.

Certo certas. in quinta ſpecie neutrorum.

De uerbis diuerſorũ generũ: atq; ſub eodẽ gñe diuerſarum formarum. Cap. vi.

Abſtineo me ab iniuriis. no hago iniuria a otro actiuum ſextæ ſpeciei.

Abſtineo manũ a muliere. por no tocar a muger. actiuum eiuſdem ſpeciei.

Abſtineo irarum. por no enſeñarſe. neutrum primę ſpeciei.

Adeo domum. uel ad domum. por yr a caſa. neutrum quintæ ſpeciei.

Adulor tibi uel adulor te. por liſongearte. deponẽs ſecundæ & tertiæ.

Admoueo tibi manum: yo llego la mano a ti. actiuum tertiæ ſpeciei.

Admoueo a te manum. yo quito la mano de ti actiuum ſextæ ſpeciei.

Aduerſor tibi. yo te contradigo o ſoy te contrario. deponens ſecundæ ſpeciei.

Auerſor te. yo huyo de ti. & abominor te. deponẽs tertiæ ſpeciei.

Audio te. audio uocẽ. por oyr el ſonido tuyo. actiuum primæ ſpeciei.

Audio a te uel ex te uel de te. por oyr tu doctrina. actiuum ſextæ ſpeciei.

Audio tibi uel inaudio. por obedecerte. neutrum ſecundæ ſpeciei.

Audio male abſolutum. por ſer infamado. neutrũ quintæ ſpeciei.

Aſſentior tibi. uel aſſentior tibi hoc. por conceder. deponens ſecundæ & tertię.

Aſſentio tibi. uel aſſentio tibi hoc. por aq̃llo meſmo. neutrum & actiuum.

Caueo tibi. yo te proueo. caueo te. yo huyo de ti. neutrum & actiuum.

Careo te uel careo tui. por carecer de ti. neutrũ primæ & tertiæ.

Cõmitto tibi libros. por encomendar te los libros. actiuum tertiæ ſpeciei.

Cõmitto prælium uel milites. por trauar pelea. actiuum primæ ſpeciei.

Committo ut non colam parentes por peccar. neutrum quintę ſpeciei.

Credo tibi. & credo tibi hoc. por creer. neutrum ſecundæ & actiuum tertię.

Credo tibi pecunias por preſtarte los dineros. actiuum tertiæ ſpeciei.

Conſulo tibi. por proueerte o darte cõſeio. neutrũ ſecundæ ſpeciei.

Cõſulo te. por demãdarte cõſeio. actiuũ primę ſpe.

Conſulo boni. por echarlo o iuzgarlo a buena parte. neutrum ſecundæ ſpeciei.

Commendo te regi. por encomendarte al rey. actiuum tertiæ ſpeciei.

Commẽdo te apud regem. por alabarte delãte del rey. actiuum primæ ſpeciei.

Certo tibi uel certo tecum. por contender cõtigo. neutrum ſecundæ & quintę.

Contendo tibi uel tecũ.por aqllo meſmo. neutrũ ſecundæ & quintæ.
Congredior tibi uel tecum.por encoutrar contigo deponens ſecundæ & quintæ.
Conſtituo tibi uel tecũ.por concertar contigo.neutrum ſecundæ & quintæ.
Do tibi pecũias.por darte los dineros.actiuũ tertię
Do tibi literas ad amicũ.para q̃ ſe las lleues. actiuum eiuſdem ſpeciei.
Do ad te lr̃as.pa q̃ ẽ auſẽcia las leas. actiuũ pri.ſpe.
Do tibi pecunias dono.por darte los dineros graacioſos.actiuum tertię.
Dono tibi pecunias. por aquello meſmo. actiuum tertiæ ſpeciei.
Dono te corona.por darte corona en ſeñal de honrra.actiuum quintæ.
Dolet mihi caput proprie. Doleo caput figurate neutrum ſecundæ.
Doleo uicẽ tuã.peſame de tu fortũa y deſdicha.fig.
Dego.is.abſolute.uł dego uitã.por biuir.neu.qntę
Exigo te pecunias.uel exigo a te pecunias.actiuum quartæ & ſextæ.
Exeo domũ:uel exeo domo.por ſalir de caſa. neutrum quintæ.
Facio tibi iniuriã.por hazerte iiuria.&c.acti.tertię.
Facio te maximi.por eſtimarte ẽ mucho.acti.ſcdę.
Facio te certiorẽ.por auiſarte.actiuũ primę ſpeciei.
Facio tecũ.por cõuenir y cõcertar contigo.neutrũ quintæ.
Induo te ueſtem.por ueſtirte la ueſtidura. actiuum quartæ ſpeciei.
Induo te ueſte.por aqllo meſmo.acti. qnte ſpeciei
Induo tibi ueſtem. por aquella meſmo. actiuũ tertiæ ſpeciei.
Ignoſco tibi.uel ignoſco tibi peccatum. por te perdonar.neutrum & actiuum.
Inuideo tibi.uel inuideo tibi ueſtẽ.por tener te embidia neutrum & actiuum.
Illudo tibi.uel illudo te. por hazer de ti burla.neutrum & actiuum.
Indulgeo tibi.por regalar y tratar delicadamente. neutrum ſecundæ.
Indulgeo operam literis. por dar obra alas letras. actiuum tertiæ.
Impono tibi onus por ponerte carga acueſtas. actiuum tertiæ.
Impono tibi.por engañarte.neutrũ ſecũdę ſpeciei.
Inceſſo tibi.iuado tibi.por tẽtar o acomet̃ ne. ſcdę
Inceſſo te inuado te.por aquello meſmo.actiua primæ ſpeciei.
Lætor malorum uel malis.por alegrarſe cõ males. deponens primæ.
Manat aqua ex fonte.uel fons manat aqua .por manar.neutrum quintæ tertię.
Moneo te rẽ hõeſtã. por amõeſtarte lo honeſto.actiuũ quartę.
Admoneo te honeſtorũ.por traerte ala memoria.actiuum ſecundæ.

Contendo contendis.in quinta ſpecie neutrorum.
Conſtituo conſtituis.in quinta ſpecie neutrorum.
Do das dedi.in tertia ſpecie actiuorum.
Dono donas.in tertia ſpecie actiuorum.
Doleo doles.in ſecunda ſpecie neutrorum.
Dego degis.in quinta ſpecie neutrorum.
Exigo exigis.in quarta ſpecie actiuorum.
Exeo exis.in quinta ſpecie neutrorum.
Facio facis.in tertia ſpecie actiuorum.
Induo induis.in quarta ſpecie actiuorum.
Ignoſco ignoſcis.in ſecunda ſpecie neutrorum.
Inuideo inuides.in ſecunda ſpecie neutrorum.
Illudo illudis.in ſecunda ſpecie neutrorum.
Indulgeo indulges.in ſecunda ſpecie neutrorum.
Impono imponis.in ſecunda ſpecie neutrorum.
Inceſſo inceſſis.in ſecunda ſpecie neutrorum.
Inuado inuadis.in ſecunda ſpecie neutrorum.
Lætor lætaris.in quinta deponentium ſpecie.
Mano manas.in tertia neutrorum ſpecie.
Moneo mones. in quarta actiuorum.

Miſereor miſereris.in prima deponentiũ ſpecie.	Miſereor innocẽtis.por auer miſericordia del innocente.deponens primæ.
Miſereor miſraris.in tertia deponentium ſpecie.	Miſereor innocentẽ.por aquello meſmo. deponẽs tertiæ.
Miſeret.in quarta imperſonaliũ ſpecie.	Miſeret me innocentis.por aqllo meſmo.imperſonalæ quintæ.
Metuo metuis.in ſecũda neutroꝝ ſpecie.	Metuo tibi.por auer miedo q̃ te uenga mal.neutrũ ſecundæ.
	Metuo te.por auer miedo de ti.actiuũ primę ſpeciei
Noceo noces.in ſcđa neutroꝝ ſpecie.	Noceo tibi uel noceo te.por empecer te.neutrũ ſecundæ & actiuum primæ.
Oro oras.in quarta actiuorum ſpecie.	Oro te uel a te rem honeſtam.por demãdar te lo honeſto.actiuum quartæ & ſextæ.
Oleo oles.in quinta neutrorum ſpecie.	Oleo unguẽtũ.por oler a unguẽto neutrũ figuratũ
	Olet mihi unguẽtũ.por oler me el unguento. neutrum ſecundæ.
	Olfacio unguentũ.por oler yo el unguento.actiuũ primæ.
Obliuiſcor.eris.in prima deponentium ſpecie.	Obliuiſcor tui uel te.por oluidar te.deponẽs primæ & tertiæ.
Palpor.aris.in ſecunda deponentium ſpecie.	Palpor tibi.por liſonjear te:o halagar te.deponens ſecundæ.
	Palpo te.por aqllo meſmo.actiuum primæ ſpeciei.
Pugno.as.in ſecunda neutrorum ſpecie.	Pugno tibi uel pugno tecũ.por pelear cõtigo. neutrum ſecundæ & quintæ.
Prouideo.es.in ſecunda neutrorum ſpecie.	Prouideo tibi.por ꝓueer te y mirar por ti.neu.ſcđę
	Prouideo te.por mirarte de lexos. actiuũ pͥmæ ſpe.
	Parco tibi.por perdonar te los errores.neutrũ ſecũdæ ſpeciei.
	Parco tibi pecunias.por guardar te los dineros.actiuum tertiæ ſpeciei.
Pareo.es.in ſecunda neutrorum ſpecie.	Pareo tibi uel pareo tibi omnia.por obedecer.neutrum ſecundæ & actiuum tertiæ.
Poſtulo.as.in quarta actiuorum ſpecie.	Poſtulo te uel a te debitũ.por demandar te la deuda.actiuum quartæ & ſextæ.
	Poſtulo te repetundaꝝ.por demãdar los cohechos actiuum ſecundæ.
Peto.is.in quarta actiuorum ſpecie.	Peto a te uľ te libros.por demãdar te los libros.actiuum quartę & ſextæ.
	Peto te lapide.por herir te cõ piedra.acti.qntæ ſpe.
Potior.iris.in quarta deponẽtium ſpecie.	Potior uirgine.yo alcanço la donzella q̃ deſſeaua. deponens quartæ.
	Potior rerum.por alcançar el imperio delas coſas. deponens primæ.
Reminiſcor.eris.in prima deponẽtium ſpecie.	Reminiſcor tui uel te.por recordarme de ti. deponens primæ & tertię.
Salio ſalis.in quinta neutrorum ſpecie.	Salio ſalis.por ſaltar:Salto ſaltas.por dãçar.neutra quintæ.
	Salit ouem aries por ſaltar ſobre ella.actiuum primæ ſpeciei.
Timeo times.in ſecunda ſpecie neutrorum.	Timeo tibi.por auer miedo q̃ te uenga algun mal. neutrum ſecundæ.
	Timeo te.por auer miedo de ti.actiuũ primæ ſpeci.
Veſcor.eris.in quarta deponentium ſpecie.	Veſcor panem uel pane.por comer pan. deponens tertię & quartę.
Vtor.eris.in quarta deponentium ſpecie.	Vtor panem uel pane.por uſar de pan.deponẽs tertiæ & quartæ.

DE verbis impersonalibus. Poſteaꝗ̄ in ſuperioribus de verborum personaliū conſtructione diſſeruimus: cōſequēs eſt vt de impersonalibus diſputet. Cūq; impersonaliū gñā ſint duo. hoc eſt actiuae vocis: ⁊ paſſiuae vocis. primū agit de verbis impſonalibus vocis actiuae: q̄ rurſus in quinq; ſpecies diuidit. Prima verborū impſonaliū. Si bene horū verboꝝ naturā conſtructionemq; excutias: pſonalia ſunt: qm̄ ſuppoſitū habēt aut expſſum aut implicitū. Cice. pro Plantio. ſi quid mea minus intereſt: id te forte magis delectat. Idē pro eodem. non ſolum quid cuiq; debeam ſed quid cuiuſq; interſit. Idem pro Sylla. veſtra enim hoc maxime intereſt. Qđ ſi cum infinitiuis haec verba conſtruantur: quis non videt infinitiuum qui pro nomine rem verbi ſignificante plaerumq; ponitur: poſſe illis dare ſuppoſitum? Tantum namq; valet mea intereſt legere quantum lectio ad me pertinet. tua refert audire: quantū auditio eſt tua. vel vt paulo poſt ex verbis Sipontini dicemus: in re tua eſt auditio. hac quoq; ratione dicim⁹ ſenatoris eſt vel intereſt remp. gubernare: pro eo qđ gubernatio reipu. eſt ſenatoris. vel eſt in re ſenatoris. vel. pertinet ad ſenatorem. Itaq; qđ diximus haec verba cōſtrui cum genitiuo ante ſe: ſi clauſulam reſoluas: cum genitiuo poſt ſe conſtrui recte dixeris. Affert laurentius rationē cur dicimus mea. tua. ſua. noſtra. veſtra. cuia. refert vel intereſt. ⁊ non mei. tui. ſui. noſtri. veſtri. cui⁹ refert vel intereſt cum in reliquis omnibus genitiuo vtamur. Nam quemadmodum ex illius autoritate li. j. diximus. ego. tu. ſui. pronomina duplices apud antiquiſſimos habuere genitiuos. ego mei vel mis. tu tui vel tis. ſui vel ſis. quorum priores genitiui ſignificant paſſionem: poſteriores vero actionem. qui tamen cum ab vſu receſſiſſent: in eorum locum ſubſtituta ſunt pronomina illa poſſeſſiua. meus. tuus. ſuus. que aeque actionem ſignificant. Itaq; cum illa verba intereſt ⁊ refert exigerent vt cum genitiuo ſignificationis actiuae conſtruerentur: genitiui autem illorum pronominum qui extant. paſſiue ſignificarent: recurrendum fuit ad pronomina poſſeſſiua: quae vt diximus: actionem ſignificant: quandoquidem in locum actiuae ſignificationis genitiuorum: qui non extant: ſubſtituta ſunt. ⁊ pro eo qđ eſſe debuit intereſt mis legere. refert tis audire. dicimus intereſt mea legere. refert. tua audire. quia vt diximus: non poſſumus dicere intereſt mei legere: refert tui audire: accipimus autem mea. tua. ſua. neceſſitate qua diximus coacti. noſtra. veſtra. cuia ad illorum proportionem affinitatemq; quam inter ſe habebant. Poſſumus namq; recte dicere intereſt noſtrum legere. refert veſtrum audire: cuius vel quorum intereſt docere eius vel eorum refert ſalarium accipere: videlicet quia noſtrum ⁊ veſtrum cuius vel quorum actiue accipi poſſunt. Sed cur genitiuus in ablatiui terminationem foemininam commutatus eſt. Valla putat eſſe hanc rationem ꝙ ablatiuus in ſignificatione proximus eſt genitiuo ⁊ qđ terminatio foeminina media eſt trium generum vel ſuauitatis gratia ne durum videretur dicere meo intereſt. veſtro refert. Putat quoq; mea. tua. ſua. noſtra. veſtra. cuia. ſubſtantiue eſſe accipienda. Huius commenti Valla ſe inuentorem eſſe gloriatur. Sed in hac poſteriori ratione ego magis Sipōtino aſſentior dicenti: quod intereſt componitur ex in ⁊ re ⁊ eſt. refert ex res ⁊ fert. nihil enim aliud eſt intereſt praeceptoris legere quam in re praeceptoris eſt legere. hoc eſt lectio. ⁊ refert diſcipuli audire. i. res diſcipuli fert audire. intereſt mea docere: hoc eſt in re mea eſt docere. refert tua mercede ſoluere: hoc eſt res tua fert mercedem ſoluere. pro eo quod eſſe debuit in re mis eſt docere. ⁊ res tis fert mercedem ſoluere. Sed vt ad Laurentij inuentū redeamus: quoniam ablatiui illi pronominum poſſeſſiuorum pro genitiuis primitiuorum qui non extant ſuppoſiti ſunt. ſi adiectiuum ſuperuenerit: genitiuis potius qui ſubintelliguntur: quam ablatiuis qui explicātur iungendū eſt. vt mea ſolius intereſt legere. quaſi dicerem mis ſolius intereſt legere. tua vnius intereſt audire. ac ſi diceretur tis vnius intereſt audire. Si vero ſubſtantiuum fuerit illud quod additur: quia vix eſſet tolerabile ſi genitiuo iungeretur: in aliam dicendi formam cōmutari debet. itaq; rectius dixerim mea qui ſum Antonius intereſt legere: ꝗ̄ mea Antonij Sed de hoc ſatis multa in principio huius libri diximus. Secūda verborū impersonaliū ⁊ haec in infinitiuo qđ loco nominis ponitur ſuppoſitū habet vt accidit mihi febrire. pro febricitatio mihi accidit. contigit mihi ire: pro iter mihi contingit. euenit mihi docere. pro doctrina mihi euenit. conuenit mihi audire. pro auditio mihi conuenit. placet mihi legere pro lectio mihi placet. licet mihi amare pro amor mihi licet. expedit mihi proficiſci pro profectio expedit mihi. vacat mihi dormire pro dormitio mihi vacat conſtat mihi te inſanire. pro inſania tua mihi conſtat. patet mihi te eſſe ignarum. pro ignorantia tua mihi patet. liq̄t mihi te eſſe mendacē. p mēdaciū tuū eſt mihi liquidum. Et eodem modo de ſimilib⁹. haec enī verba alias pſonalia ſunt: vt qđ Apoſtolus Hieronymo interprete dicit omnia licent: ſed non omnia expediunt.

De uerbis impersonalibus. Cap. vii.

VErbum impersonale eſt duplex: actiuæ uocis quod eſt ſimile tertiis perſonis uerbi actiuæ uocis. ut miſeret pudet. paſſiuæ uocis quod eſt ſimile tertiis perſonis paſſiuæ uocis: ut curritur. ſtatur. de quo paulopoſt dicemus. Sed uerborū impersonaliū actiuę uocis complures ſunt ſpecies.

Prima uerboꝝ impersonalium actiuę uocis ſpecies eſt quæ ante ſe exigunt genitiuum & poſt ſe infinitiuum & ſunt duo. intereſt & refert. ut præceptoris intereſt docere. ſenatoris refert adminiſtrare rē publicā. Conſtruūtur uero cum ablatiuo generis fœminini numeri ſingularis horum pronominū. mea. tua. ſua. noſtra. ueſtra. adde etiam ab hoc nomine quis uel qui cuia. ut mea intereſt legere. tua refert audire. cuia intereſt profiteri eius intereſt ſalarium percipere.

Secūda uerborū impersonaliū actiuę uocis ſpecies eſt: quę ante ſe exigunt datiuum & poſt ſe infinitiuum. ut

Accidit mihi febrire. acontece me tener fiebre.
Contingit mihi ire. acontece me yr.
Euenit mihi docere. acontece me enſeñar.
Conuenit mihi audire. conuiene me oyr.
Placet mihi legere. plaze me leer.
Licet mihi amare. yo puedo amar.
Expedit mihi proficiſci. es me utile partir.
Vacat mihi dormire. uaga me dormir.
Cōſtat mihi te inſanire. es me cierto q̄ tu eres loco.
Patet mihi te eſſe ignarū. es claro que tu eres necio.

Liber quartus.

Tertia ꝟboꝝ impſonaliũ: haec quoqꝫ pſonalia ſunt hñtqꝫ aeque ſuppoſitũ in ĩfinitiuo. vt delectat me audire. ꝓ auditio delectat me. nã delecto actiuũ ẽ. Iuuat me cãtare. i. cant⁹ iuuat me: qm̃ iuuo actiuũ etiã eſt. ꝟg. in buc. non oẽs arbuſta iuuãt humileſqꝫ myricę. Decet me legere. hoc ẽ lectio decet me. Nã ⁊ Oui. in. j. de reme. dixit lude decẽt aios mollia regna tuos. Oportet ẽt qḋ impſonale videt̃ eſſe: pſonale fuit aliqñ. vt Ceci. apḋ Priſ. vt ea q̃ oportuerint facta nõ ſint. Quarta ꝟboꝝ impſonaliũ. hui⁹ ordinis ꝟba manifeſtũ eſt eſſe pſonalia: q̃uis a nõnullis inter impſonalia numerent̃. hñt aũt ſuppoſitũ in ĩfinitiuis. q vt dixim⁹ loco noĩm ponunt̃. vt incipit me taedere vitioꝝ hoc ẽ taediũ vitioꝝ ĩcipit me ĩuadere. ⁊ eadẽ rõne de reliqs. Quinta ꝟboꝝ impſonaliũ Poenitet. ꝟg. in buc. nec te poeniteat calamo triuiſſe labellũ. apḋ antiqores pſonale fuit actiuae vocis. vt Acti⁹. nũc poenitebãt libenter liberi. Sed Hiero. quaſi actiuũ ꝓtulit in eccliaſtico poſt factũ inqt nõ poenitebis. ⁊ quaſi deponẽs ĩ euangel. Mar. poenitemini ⁊ credite euãgel. ⁊ ĩ actib⁹ aplõrũ. poenitemini ⁊ ꝯuertimini. Participia qꝫ repiũtur poenitẽs ⁊ poenitur⁹. Acti⁹ apḋ marcellũ. neqꝫ queq̃ arbitror poenituꝝ tuae laudis. Piget. Plau. ĩ pſeudolo pſonale ꝓtulit. qḋ pudet inqt facilius fert̃. q̃ id qḋ piget. in p̃terito pigitũ ẽ dicim⁹. Gel. li. xij. pigitum eſt cũctos ſaltẽ eſſe penulatos. Silli⁹ li. vij. puni. nec pigitũ puoſqꝫ lares gerũdio qꝫ vſus ẽ Cice. ḋ claris orato. ad miaꝫ ĩqt ĩducit̃. ad pudẽdũ ad pigẽdũ. Participiũ qꝫ futuri vocis paſſiuae. Prop. poſuit li. iiij. hoſtis ab inuita ꝟba pigẽda lyra. Pudet qꝫ actiuũ ẽt fuiſſe Luca. teſtat̃ cũ dicit. ſemꝑ metuit quẽ ſaeua pudebunt. in p̃terito puduit ⁊ puditũ eſt facit. Plau. in bacchidib⁹ neqꝫ me neqꝫ te tuis int⁹ puditũ eſt factis. Apu. ꝓ magia. nõne vos puditũ eſt haec crimina tali viro obiectare. Gerũdio vſus ẽ Cice. i. j. de orato. nõ inqt pudẽdo ſed nõ faciẽdo id qḋ nõ decet. Participia qꝫ repiũtur pudẽs puditurus ⁊ pudend⁹. ⁊ in p̃terito pude factus Pli. li. xxxvj. tñq̃ puditũ eẽt extinctos. Gel. li. j. neqꝫ pudenda dico aut poenitenda. Cõpoſita qꝫ ſunt ab eo diſpudet ꝓ valde pudet. ⁊ depudet ꝓ nõ pudet. Apu. ꝓ magia. nõ vos tot calũniaꝝ tãdẽ diſpudet. Oui. depuduit. ꝓfuguſqꝫ pudor ſua ſigna reliqt. Miſeret. ꝟgili. vij. aeñ. o genitor nec te miſeret nataeqꝫ tuiqꝫ: nec mr̃is miſet. in p̃terito miſtũ ẽ facit. Miſereſcit qꝫ impſonalr̃ repit̃. Terẽ. atqꝫ inopis iqt te miſereſcat mei. Taedet a quo ẽ ꝯpoſitũ ptędeo. qḋ ĩ p̃tõ ptęſuꝫ ẽ facit: cũ dtõ ꝯſtruxit Gracch⁹ apḋ Diom. vſqꝫ adeo iqt mibi ptęſum eẽ. Gelli⁹ ẽt pſonale ꝓtulit li. j. noc. ꝟbis iqt ei⁹ defatigati ptęduiſſent. Pertęſus participiũ freqñs ẽ ſed omiſſa ſui verbi origine cum actõ ꝯſtruitur. Sue. in iulio. ptęſ⁹ inqt ignauiã ſuã. Idẽ in tiberio poſtremo ſemetipo ptęſ⁹. idẽ ĩ auguſto. ptęſ⁹ moꝝ ꝑuerſitatẽ.

¶ Tertia uerborum imperſonalium ſpecies eſt que ante ſe conſtruuntur cum accuſatiuo. & poſt ſe cum infinitiuo. ut

Delectat me audire: plaze me oyr.
Iuuat me cantare. plaze me cantar.
Oportet me docere. conuiene me enſeñar.
Decet me legere. es me honeſto leer.

¶ Quarta uerborum imperſonalium ſpecies eſt: q̃ cum iungũtur infinitiuis uerborum imperſonalium proprie ſic dictorũ: imperſonalia ſunt: alias uero perſonalia. ut

Incipit me tædere uitiorum. comiença auer enojo delos uicios.
Deſinit uos pudere. uos dexays de auer uerguença.
Non poteſt illos pœnitere. no pueden tener peſar.
Solet bonos pigere. ſuelẽ los buenos auergõçarſe.
Debet malos pudere. deuẽ los malos auergõçarſe.

¶ Quinta uerborum imperſonalium ſpecies eſt: q̃ ante ſe conſtruũtur cũ accuſatiuo: & poſt ſe cum gtõ uel infinitiuo: & hæc ſunt proprie imperſonalia: ſi ulla ſunt. ut

Pœnitet me uitæ. peſa me dela uida.
Piget me patris. uerguença he de mi padre.
Pudet me peccati. uerguença he del pecado.
Miſeret me pauperis. miſericordia he del pobre.
Tædet me ciboꝝ. enojo he delos manjares.

Verba imperſonalia paſſiuæ uocis ſemper ſignificant actionem cum quadam generalitate. ſuntq; proprie a uerbis neutris abſolutis. ut curritur. cõcurritur. ſtatur. pugnatur. itur. certatur. transfigurantur tamen: ut dicit Diomedes: a uerbis neutris quæ datiuum caſum in ſeriem orationis recipiunt. ut nihil mihi noceri poteſt.

Verba impſonalia. Nullus ẽ in arte mea locus: q tm̃ nouitatis videat̃ attuliſſe: tantumqꝫ mihi obtrectatoribus meis inuidiae ꝯflauerit. quantũ hic in quo de ꝟbo impſonali vocis paſſiuae ꝯtra oĩm fere p̃cepta diſſerui. Nã cum plaeriqꝫ oẽs grãmatici tam ex veterib⁹ q̃ ex iunioꝛib⁹ ſcribãt: ꝟbũ impſonale vocis paſſiuae ab oĩbus verbis actiuis poſſe deduci: atqꝫ ad imaginẽ paſſiuoꝝ admittere ablm̃ cũ p̃poſitione a. vel ab. ꝓ pſona agẽte vel faciente: q̃ inſolẽtia: ne dicã intẽperies fuit: vt ꝯtra cões alioꝝ p̃ceptiones a ꝟbis tm̃ neutris abſolutis originẽ hr̃e: ⁊ cũ nullo cõſtrui caſu diceremꝰ: ego vt teſte ꝯſciẽtia mea veꝝ fatear. antea q̃ hoc documẽtũ ſcriberẽ: diu mltũqꝫ cogitaui quos potiſſimũ autores ſeq̃rer: cũ apud Phocã ⁊ Diom̃. grãmaticos nõ ꝯtemnẽdos legiſſem ꝟbũ impſonale vocis paſſiuę figurari tm̃ a ꝟbis neutris abſolutis: vel q̃ dtm̃ caſum in ſeriẽ oꝛonis admittũt: apḋ reliquos ꝟo oẽs grãmaticos poſſe etiã a verbis actiuis deriuari. Sed cũ imponẽdis exẽplis vidiſſem vtroſqꝫ nunq̃ vſos niſi ꝟbis impſonalib⁹: q̃ a neutris deriuant̃: coepi mecũ acrius reputare. an vſpiã apḋ autores reperiret̃ ꝟbũ impſonale qḋ a ꝟbo actiuo deſcenderet: qḋ cũ non facile occurriſſet atqꝫ ecõtrario mille loci veniſſent in mentẽ. in qb⁹ erat a ꝟbis neutris impſonale deductũ: coepi pedib⁹ manibuſqꝫ in phocae atqꝫ Diom̃. ire ſententiã: ſecutuſqꝫ ſum illud maxime p̃ceptuꝫ: qḋ multis alijs in locis vſurpaui: ⁊ repetẽtes iteꝝ iterũqꝫ monebo: regulas artis grãmaticae limitãdas eẽ potius q̃ ampliandas quẽadmodũ eñ ex p̃cepti ꝯtractione ẽt circa terminos ab arte ꝑmiſſos nihil piculi timet̃: ita ex laxitate illa nimia in multos erroꝛes ⁊ linguae vitia incurram⁹ neceſſe eſt. Quare de nobis exiſtimare nemo debet: qḋ hanc p̃ceptionẽ ex erroꝛe aut ignorãtia quadã ſcripſerim⁹: cũ in explicãdis quattuoꝛ ꝯiugationũ formis cõem ſim doctrinã ſecutus: ⁊ in ꝟbis actiuis q̃ declinãda pueris ꝓpoſuim⁹: vt ex illoꝝ ꝓportione reliqua declinare poſſent: nos quoqꝫ ꝟba impſonalia vocis paſſiuae adiecim⁹. amat̃. docet̃. legit̃. audit̃. Sed qm̃ illic pueros lr̃aꝝ rudes erudiebamus: laxandae fuerunt habenae: vt in vna verbi poſitione tres ſimul voces agnoſcerent. actiuam imperſonalem. paſſiuam.

impersonalium exigit verbum ... exempli eandem ... quae ... ut ... quomodo esse potest ...
... qualiter ... antecedentibus ... ablativus dubit ... hic verbo impersonali ...
impersona ... sic in hac ... potest ab omnibus ... sed ... se vertit ablativus et ...
hic verbo ... ille ablativus ... ab hoc verbo patitur

Nunc ꝟo cũ incipiũt aliq̃d ſape. ꝯpeſcẽdi ſunt atq̃ʒ luxuries illa ꝟboꝝ quaſi falce quadã coercẽda eſt. Jdq̃ʒ fecim⁹ pſuaſi ei⁹ ipſius quẽ citauim⁹ Diom̃. exẽplo q̃ in explicãda ꝟboꝝ ꝯiugatiõe ſcripſit ꝟba impſonalia amaṫ. doceṫ. leġ. legiṫ. audiṫ. poſtea ꝟo cũ de illis cepit diſſerere inq̃t. Paſſiua impſonalis declinatio figuraṫ ex ꝟb̃ q̃ abſolutiua ſũt. i. neutralia q̃ certas pſonas nõ admittũt paſſiuae declinatiõis q̃m̃ ſunt neutralia. nihilominus tñ tertiã perſonam admittũt paſſiuã. ⁊ declinãtur paſſiua declinatiõe more impſonali. vt pugnatur. certatur. viuitur. itur. ⁊ ſeq̃tur. Sũt pterea ꝟba q̃ cũ ſint impſonalia ab actiua declinatiõe in pſona tñ patiẽti impſonali mõ figurãtur. ea ſunt q̃ dtõ caſui cohaerẽt. vt maledico tibi. inuideo tibi. ꝯſulo tibi. pui̇deo tibi. noceo tibi. haec oĩa in paſſiua declinatiõe nõ recte dicim⁹ tu malediceris a me. ſed malediciṫ tibi. inuidetur tibi. ꝯſulitur tibi. pui̇detur tibi. noceṫ tibi. ⁊ ſilia. nõ. n. dicimus noceor noceris. hmõi. n. ꝟba paſſiuã naturã nõ hñt. haec Diom̃. Cui aſtipulatur eadẽ ppe ſentiẽs. Phocas ſunt inq̃t ꝟba impſonalia q̃ a ꝟb̃ neutri gñis trãſfigurãtur vł actiuis q̃ dtm̃ caſũ in ſeriẽ orõnis admittũt. Et qualia ꝟba ſint exẽplis declarat. vt ſedetur. ãbulatur. ſtatur. pugnatur. itur ſtudetur. noceṫ. ſuadetur. Jllud q̃ʒ mirabile ẽ. cur Priſ. de ꝟbo impſonali diſſerẽs ſcripſit poſſe illud deriuari ab oĩb⁹ ꝟb̃ actiuis ⁊ neutris. ſed nulla deinde alia ſubdit exẽpla. q̃ʒ q̃ Diom̃. ⁊ phocas adiecerũt. Nimiꝝ q̃ apud autores idoneos illa tñ repta ſunt. ergo aliud ſentire videtur cũ pcepta ſcribit. aliud cũ exẽpla ſubiũgit. Sed q̃d immoramur in re q̃ nõ argumẽtis atq̃ʒ rõnib⁹. ſed vſu ⁊ autoritate clariſſimoꝝ in ſmõe latino viroꝝ cõpbãda ẽ. atq̃ʒ vnius maxime Vgilij extra oẽm hũani ingenij ſortem poetae caſtigatiſſimi apud quẽ nemo unq̃ʒ legit ꝟbũ impſonale a ꝟbo actiuo. ſed paſſim a ꝟbis neutris ⁊ abſolutis. vt in. j. aeñ. hic iã tercẽtũ totos regnabitur ãnos. ⁊ in eodẽ. ſtratoq̃ʒ ſup diſcũbitur oſtro. Jdẽ in. iiij. Anna vides toto pperari littore circũ. Et in. vj. itur in antiq̃ʒ ſiluã ſtabula alta feraꝝ. Et in. x. macte noua ṽtute puer ſic itur ad aſtra. ⁊ in. xij. nũc totis in vulnera viribus itur. Jdẽ in. vij. ſtãt belli cauſae pugnatur comin⁹ armis. ⁊ in. x. certatur limine in ipo auſoniae. Et in eodẽ ſʒ in muros tota diſcurritur vrbe. Jdẽ i. iij. geoꝝ. heu male tũc Libyae ſolis erratur in agris. Et in. iiij. eiuſdẽ. poſt vbi iã thalamis ſe ꝯpoſuere ſiletur i nocte. Sed ⁊ alij autores vno omniũ ꝯſenſu idẽ obſuant. Hora. j. ſer. ꝯcurritur horae momẽto. Flacus. viij. argonauticae. gramineis aſt inde toris diſcũbitur olim. Juue. curritur ad vocẽ iucũdã. idẽ. clamatur nullo gemit haec tibicina cornu. ⁊ alio loco. ſurgitur ⁊ miſſo pceres exire iubẽtur ꝯſilio. Oui. iij. faſt. ſeu quod ad vſq̃ʒ decẽ nũero creſcẽte venitur. Flacus. v. argonauticę. ſurgiṫ in ſomnos ſeq̃ʒ ad ſua lumina flectũt. Jdẽ in. j. paretur molli iuuenes fundũtur in alga. Papi. ij. thebaidis ſummiſq̃ʒ inſiditur aſtris Apuleius. iij. Floridoꝝ. ſed vbi diutius equo ſedetur. ⁊ ij. regũ. iij. Hiero. interpte. domũ cſtã in qua ſedebatur ad iudicandũ. Terẽ. q̃d fit q̃d agitur ſtatur. Juue. ſtat ꝯtra ſtariq̃ʒ iubet. Oui. j. met. viuitur ex rapto. ⁊ Perſius. nec voto viuitur vno ⁊ Claudius. viuitur exiguo melius. Cice. in epi. q̃d agas ſic viuitur. ⁊ i alio loco. laboratur vehementer. Quin. li. j. ſed ꝯpoſitiõe peccatur q̃ iã ſmõis ẽ. nimis audacter. Apu. in. j. flori. ſpatiũ in q̃ pluitur ⁊ ningitur. ⁊. iiij. meta. idẽ. morietur. fletur. lamẽtaṫ. quod a deponẽti duꝝ ẽ. q̃ẽadmodũ ſit illd Plau. i captiuis duob⁹. quaſi cũ calletur. cochleę in occlto latẽt. Trãſfiguratur tñ vt dicit Diom̃. ⁊ cũ illo Phocas a ꝟb̃ neutris q̃ dtm̃ caſũ in ſeriẽ orõnis recipiũt q̃ʒq̃ʒ illi neutralia actiua dicũt. vt Cic. nihil mihi noceri põt. Apu. in lib. j. de philoſophia. ijs rebus nocetur q̃ ſunt viliores. ⁊ ibidẽ cũ noceri alteri maloꝝ omniũ maximũ ſit. Mar. nõ bñ crede mihi ſuo ſuitur amico Oui. in epi. Didus. ſi mihi nõ parcis puero parcatur Julo. idẽ. j. meta. vix nũc obſiſtitur illis. Papi. iij. theba. pficitur bello. ni mauis effectiuũ eẽ. Flacus in. ij. argonauticae. vella legũt remis inſurgitur. p in remos. ſicut Vg. i voce actiua dixit. v. aẽ. nũc nũc inſurgite remis. Hectorei ſocij. Sũt ẽt ꝟba q̃dã ãbigua q̃ vtꝰ differuimus in diuerſis gñibus repiũtur quo res poterit impitiores turbare. vt ecce timeo te actiuũ ẽ. timeo tibi neutrũ. Ab hoc igitur poſteriore dixit Seneca in Medea. timetur vrbi. Dicimus ẽt vindico te ⁊ vindico in te. ſed illud actiuũ hoc neutrũ. a quo Salu. dixit. vindicatũ fuit in noxios. ⁊ Apu. in. j. meta. vt in eã die altero ſexoꝝ lactatiõib⁹ vindicaretur. ⁊ in. iij. dixit q̃n ẽt in vrm ciuẽ vindicaretis. nã vindicare in aliquẽ autore Diom̃. ẽ illũ punire. Praeterea credo tibi pecũias actiuũ ẽ. p fidei tuae ꝯmitto. credo tibi p eo quod eſt fidẽ habeo neutrũ. ſic Juue. ab eo dixit haec eadẽ nob ſʒ ⁊ laudare ſed illis creditur. Cano quoq̃ʒ actiuũ ẽ. vt arma viruq̃ʒ cano. ſed canere pgreſſui ⁊ receptui quo ſaepe vtũtur hiſtorici neutrũ ẽ ſcđi ordinis. ab hoc igitur dixit Macro. li. ij. in ſomnũ Scipiõis ad bellũ pgreſſui atq̃ʒ ẽt receptui canitur. Ludo ẽt tũ actiuũ. tũ neutrũ abſolutũ. tũ ẽt neutrũ trãſitiuũ repitur. Vñ ⁊ a Diom̃. inter ãbigua nũeratur. hoc ẽ q̃ in. o. terminata ⁊ actiua pñt eẽ ⁊ neutra. Nã vt ille ait. p irrideo actiuũ ẽ. ⁊ apđ Vg. j. aẽ. q̃d natũ toties crudelis tu quoq̃ʒ falſis ludis imaginib⁹. ſʒ ab abſoluto p eo quod ẽ aleã exercere. Juue. dixit. poſita ſʒ luditur arca. a neutro Perſius tibi luditur effluis amẽs. Nã p illuditur poſitũ ẽ: q̃ð vt alio loco diximꝰ: tũ actiuũ tũ neutrũ trãſitiuũ repitur: vt apud Vg. iiij. aeñ. ⁊ noſtris illuſit aduena regnis. Nã cu ꝟbũ p alio ꝟbo ponitur: ẽt illi⁹ ꝯſtructionẽ cũ ſigñiõe mutuatur. vt Coridõ ardebat Alexin. p amabat. ⁊ Papi. an achileide: quo fugitur p plana gradu. i. curritur. neq̃ʒ eñ fuga ſed curſus ſignificabatur. Sũt tñ apud autores plaeriq̃ʒ ꝟba paſſiua: q̃ videtur impſonalia: cũ ſuppoſitũ in ñtõ nõ habeãt: ſed aũt ꝟbũ infinitũ aut clauſulã integrã. vt apud Vg. j. aeñ. cur dextra iungere dextrã nõ datur: vbi iũgere nomẽ eſt infinitũ: ⁊ p ꝯiunctio dexteraꝝ ponitur. ⁊ in eodẽ. ſi datur in Jtaliã ſocijs ⁊ rege recepto tendere. i. iter ad Jtaliã. ⁊ in. vj. ſed nõ añ datur telluris operta ſubire. i. deſcẽſus ad opaca terrae. ⁊ in eodẽ. nec ripas datur horrẽdas ⁊ rauca fluẽta trãſportare pus. i. trãſportatio ripaꝝ. atq̃ʒ iteꝝ datur ora tueri nate tua. i. intuitus tui oris. Jdẽ in. vj. nõ dabitur eſto regnis phibere latinis. i. phibitio regnoꝝ. ⁊ in. ix. Maria añ exurere Turno q̃ʒ ſacras dabitur pinus. i. exuſtio maris. ⁊ in. xj. coeãt in foedera dextra qua datur. ſubaudi coire. i. coitio ſiue cõiunctio dextraꝝ. ⁊ in. j. geoꝝ. multa forẽt q̃ mox coelo pperãda ſereno maturare datur. i. maturatio pperãdoꝝ. Silẽ ẽ illud Pli. iunio. in eplis ⁊ quatenus denegatur illis diu viuere. i. vita diuturna. nã hoc loco diu viuere tã nomẽ eſt q̃ʒ in illo Perſij. Vſu noſtrũ illud viuere triſte aſpexi. p noſtrã illã vitã triſtem. Eadem rõne efficiũtur impſonalia q̃dã ꝟba vocis actiuae vt ꝯuenit mihi docere. i. doctrina. expedit mihi legere. i. lectio. Sʒ ⁊ oratio integra põt dare verbo paſſiuo ſuppoſitum. vt apud Ouidius. xv. meta. q̃ritur interea quis tantae pondera molis ſuſtinere queat. nam pro

Cum actõ uero nullo modo cõſtrui põt: ſed neq̃ʒ cũ abltõ cum ppoſitiõe a uel ab: niſi generalitatẽ illã explicet. ut ab omnibus reclamatur: hoc eſt quod omẽs reclamãt. Quod ſiuſpiãm apud autores reperiatur exemplũ. quod huic pceptioni

repugnet: illud erit p q̃ rarũ: & qđ nõ poſſit uſũ cõſuetudineq̧ efficere: atq̧ ex cõſequẽti neq̧ in artem redigi. Habent uerba ĩperſonalia ſua pticipia ſilia pticipiis uocis paſſiuæ in neutro gñe q̃ſi ſubſtãtiue poſita. ut itum eſt. eundũ eſt ab eo qđ eſt itur. ibat. ibitur.

De infinitiuo. Cap. viii.

INfinitiu⁹ dicit. qa nõ hẽt determinatos nũeros & pſonas. & cõſtruitur ante ſe cũ acĉõ pſonę patiẽtis in actiua ſignificatiõe: & ĩ paſſiua pſonę patiẽtis. poſt ſe uero cõſtruitur cũ caſu uerbi a quo deſcẽdit. ut me amare deum pium eſt. me amari a deo fœliciſſimum eſt. me carere uoluptatibus: & ĩſeruire amicis. & miſereri innocentis: iucundum eſt. Dicimus tamen uolo eſſe doctus. & natura beatis omnibus eſſe dedit: ſed non dicimus uideor mihi eſſe

ſuppoſito hui⁹ ṽbi q̃rit totũ illud poſitũ eſt: q̃s q̃at ſuſtinere põdera tãtae molis. Eodẽ mõ dixit in ij. eiuſdẽ. ne ve p̃ces aios ⁊ ṽba p̃cãtia flectãt poſſe loq eripit. i. poteſtas loquẽdi. Hora. j. epi. quo mihi fortuna ſi nõ cõcedit vti ſub audi fortuna. i. vſus fortunae. Macro. in. j. ſatur. eũdẽ eſſe Iouẽ ⁊ ſolẽ claris docet ĩdicijs. ⁊ in eodẽ. qđ ĩ cõe ſeruilis fortũa pſuerit. nõ paucis docet. Neq̧ audiẽd⁹ ẽ Ser. grãmati. q inani q̃dã rõne duct⁹ in carmine illo p̃mi buc. vſq̧ adeo turbamur agris. nã ſuo tpe vt ipſe fatet illa fuit lectio ⁊ q̃dẽ meo iudicio veriſſima: expũcto verbo turbamur: illius loco ſubſtituit turbat: q̃ſi turbamur illo ĩ loco nõ aptius q̃ turbat q̃dret. Quid qđ ſi turbat ṽbũ eſſet ĩpſonale: cũ ſemp actionẽ cũ quadã gñalitate ſignificet exponẽdũ erat oẽs aut plaeriq̧ turbãt ſiue expellũt: qđ eſt cõtrariũ ſenſui poetae: q: nõ oẽs ciues expellũt a totis agris: ſed potius expellũtur: neq̧ ſum ignar⁹. Qui. ẽt huc verſum ita legere vſq̧ adeo turbat agris: ſ3 ego pſcẽ iurarẽ. Verg. nõ turbat: ſed turbamur ſcripſiſſe. Sũt p̃terea q̃dã verba q̃ cũ ſint actiua rõne cõſtructionis quodãmõ neutra efficiũtur vt ſi dicaz diſputat de re ſubtili. agit de re p̃clara. q̃ritur de ſubſtãtia elemẽtorũ: docet de natura deorũ. Cice. in epi. de pãtbe. agit diligẽter. ĩtelligit eñ res aut negociũ de pãtberis: qđ in alia epĩa expſſit dicẽs. res agitur p eoſdẽ creditores: quẽadmodũ. Vg. vij. aeñ. ſuppſſit dicẽs. ſtipitib⁹ duris agitur ſudib⁹ ve puſtis. Macro. j. ſatur. ĩter illos de rebus arduis diſputat. Idẽ in primo ĩ ſomnũ ſcipiõis. ĩ hac ĩterrogatiõe de aiae ĩmortalitate tractatur. Cice. in topicis diffinitio eſt oro: q̃ id de quo q̃ritur oſtẽdit. Quin. li. x. de pſonis iudicatur ſed de rebus cõtẽditur. Queadmodũ igitur ago de hac re in actiua voce dicim⁹: p ago hanc rẽ: ita agit de hac re in voce paſſiua. p haec res. ac ſi mauis dicere: ago de hac re neutraliter dictũ eſſe agitur de hac re verbũ impſonale erit. Sed de his ſatis multa diximus: ⁊ q̃ poſſint etiã pertinaces in noſtrã ſniam adducere. In eo vero qđ ſcripſi cũ acĉõ nullo modo cõſtrui põt: cũ vno tñ Alexãdro illiuſq̧ ſectatoribus mihi certamẽ eſt: qui putauit latine poſſe dici Matthẽ legitur. pſalmos erat ante legendũ: qui loquẽdi modus inauditus eſt: atq̧ latino ſermoni incognitus. Qđ vero addidi ſed neq̧ cũ ablĩõ ⁊ p̃poſitione a vel ab. niſi generalitatẽ illam explicet: contra oẽs in cõe artis grãmaticae preceptores me ſcripſiſſe fateor. Sed mea ratio fuit ab illorũ ratione diuerſa. illi namq̧ nullis aut per q̃ raris exemplis precepta tradiderũt: quibus dici poſſet: curritur a me. itur a te. pugnatur ab illo: quod poſſe latine dici non auſim affirmare. Ego vero qui nihil aſſeuero niſi qđ optimis autoribus probare poſſum: non pmiſi ablĩõs cũ prepoſitione a vel ab. niſi generalitatẽ illã verbi impſonalis exprimerẽt. vt Cicero. in. epi. vehemẽter ab oibus reclamatũ eſt. ⁊ Luc. in. j. tibi numine ab omni ceđet. Certas vero res pro pſona agẽte vel faciẽte recipe nõ poſſe vel exẽplis illis quibus ſupioribus vſi ſumus: faciliime pbari poteſt: ne oporteat nos alia ingrere. Mirũ. n. eſt in tã frequẽti vſu verbi impſonalis nunq̃ reperiri conſtructũ cũ ablĩõ: qualẽ iſti dicũt. faciliuſq̧ ego concederẽ verbũ impſonale poſſe a verbis actiuis deriuari: q̃ hmõi ablĩõ ſugi. Quid qđ ex illorũ ſcriptis cogem⁹ eos vera cõfiteri: q̃q̃ ſui ipſorũ obliti aliud ſcripſerint. oẽs enim fatẽtur verbũ impſonale ad cũctos aut plaeroſq̧ ptinere. queadmodũ Diom. currit. hoc eſt oẽs currũt. ⁊ Ser. cũ male vergilianũ illud exponit: vſq̧ adeo turbatur agris. Qđ ſi verũ eſt: ego nõ video queadmodũ res q̃ ad multos ptinet: ad vnũ cõtrahi poſſit. vt dicatur curritur a me p ego curro. itur a te p tuis. pugnat ab illo p ille pugnat. Qđ ſi vſpiã apud autores repiatur exẽplũ qđ huic noſtrae p̃ceptioni diſſentire videat: illud erit per q̃ rarũ. ⁊ qđ nõ poſſit vſum ⁊ cõſuetudinẽ efficere: q̃ vt ait Quin. eſt cõſenſus eruditorũ. Imitãti vero nõ qđ ab vno atq̧ altero ſcriptore ſingulari exẽplo atq̧ ex licẽtia dictũ eſt: ſed ſemp optima p̃ponẽda ſunt: ⁊ in q̃ ex autoribus plaeriq̧ oẽs cõſentiũt. Habẽt verba. hoc nemo vnq̧ dixit primuſq̧ oim admonuit me Alphõſus Aluarez ille cuius alijs in locis meminimus: id qđ poſtea ex multa lectione q̃ veriſſimũ eſſe vidici. Nã cũ dico itũ eſt in viſcera terrae. ⁊ illõ iã ſol inclinat eũdũ eſt. quis nõ videt ab eo qđ eſt itur. ibatur. ibitur. eſſe deriuatũ? ⁊ queadmodũ haec impſonalr dicũtur: ita ⁊ ſua participia p q̃ circũloquimur p̃teritũ indicatiui cũ ſex alijs tpibus. q̃ ſequũtur illud. vt itũ erat. itum erit. itũ eſſet. itũ fuerit. Nã q̃ro a te itũ ⁊ eũdũ q̃ ptes orõnis ſunt: nõ quidẽ participia vocis paſſiuae cũ a verbis abſolutis hmõi nõ ſint. nõ gerũdia aut ſupina: cũ ſignificẽt cũ tpe. ergo verbi impſonalis: cũ ſilia ſint in ſignificatiõe. Et queadmodũ Oui. viuit ex rapto dixit: ſic Iuue. viuẽdũ recte tũ ppter plurima. vt ⁊ Pli. dixit. terrae partitum eſt: ⁊ Oui. puero parcat Iulo: ſic Iuue. parcẽdũ eſt teneris. ſic ab eo qđ Terẽ. dixit ignotũ eſt ⁊ mãſuz oportuit: ignoſcẽdũ eſt ⁊ manẽdũ eſt dicimus. ſic a ſto. as. ſtãdũ eſt. a doleo. dolẽdũ. a certo certãdũ. a dormio. dormiẽdũ. a venio. veniẽdũ: ⁊ a verbis deponẽtibus abſolutis etiã ſi nõ habẽt verbũ impſonale. vt a morior moriendũ eſt oibus dixit Cice. ⁊ idẽ illud mihi laetandum eſt. ab eo qđ eſt laetor. ⁊ Terẽ. ab eo qđ eſt morigeror morigerandũ eſt Thaidi.

DE infinitiuo. Cap. viij. Infinitiuũ modũ q̃dã nomẽ infinitũ. alij ṽbũ ĩfinitũ. alij ĩdefinitiuũ vocauerũt: quo ab impſonali diſtet alio in loco dixim⁹. cõſtruit aũt infinitiu⁹ ante ſe cũ acĉõ ĩ actiua ſignificatiõe pſonę agẽtis ⁊ ĩ paſſiua pſonę patiẽtis: poſt ſe ṽo cõſtruit eo mõ q̃ finiti modi cõſtruunt. vt me amare deũ. me amari a deo. ⁊c. Quoties tñ infinitiu⁹ actiuę ſignificatiõis cũ duob⁹ accuſatiuis cõſtruit altero a pte ante altero a pte poſt. amphibologica eſt cõſtructio: q̃ tã q̃ vitioſa fugiẽda eſt: niſi de induſtria velis vti vt aliũ decipias: q̃le eſt oraculũ illđ Apollinis. aio te aeacida romanũ vicere poſſe. ãbiguũ erat vter eẽt victur⁹: an pirrh⁹ rex epirotarũ an ppls ro. Eſtq̧ illud aiaduertẽdũ qđ in locis hmõi cõſtructio repit: actũ p̃poſitũ infinitiuo ſigre pſonã patiẽtẽ. poſtpoſitũ ṽo poni p pſona agẽte. Cũ infinitiuo tñ hui⁹ ṽbi ſum. es. fui. varia eſt cõſtructio. aliqñ nãq̧ nomẽ qđ ſequit rñdet ſuppoſito ṽbi qđ infinitiuũ determinat: vt ego volo eſſe doct⁹. tu cupis eſſe magiſter. Oui. xiij. met. ſ3 eñ q: retulit Aiax eẽ Iouis pnepos. ⁊ Luc. in. x. tutũq̧ putauit iã bon⁹ eſſe ſocer. aliqñ rñdet dtõ p̃cedẽti. vt claudian⁹. natura beatis oibus eſſe dedit: ſi q̃s

cognouerit vti. vt Hora. j. ſermo. atqui licet eſſe beatis, ſubaudi nobis. ⁊ Martia. nobis non licet eſſe tam diſertis: q̃ muſas colimus ſeueriores. aliq̃n non reſpondet dtõ precedenti ſed actõ implicito. vt Teren. in heau. nobis eſſe bonas non licet. ⁊ Oui. in ep̃la hypermeſtrae. quo mihi quo fato non licet eſſe piam. illic eñ ſubintelligit̃ nos. hic me. quod ſi actũs p̃cedens fuerit expſſus: nihil dubiũ eſt ſeq̃ntem illi debere r̃ndere. Verba infinitiua ſiue modꝰ infinitiuꝰ cũ ab eo dicat̃: ꝙ infinitiuꝰ ⁊ indeterminatꝰ ſit: vult determinari maxime a v̾bis q̃ graece proeretica latine voluñtaria dñr. aut ſi verbũ ex verbo interpretari volumꝰ electiua dicenda ſunt. nam greticos graece latine eſt electiuꝰ: ⁊ greſis electio interp̃tatur. vt volo legere. cupio audire. deſidero amari. opto doceri. debeo ire. habeo nauigare. Cicero. in p̃mo de diuinatione. haberetq̃ʒ in aĩo nauem conſcendere. Nam q̃d idem ad vxorẽ ſcribit. cũ in animo haberẽ nauigandi. ſubaudiendũ eſt voluntatem. nam gerundiũ genitiui vt ſtatim dicemꝰ a verbo regi nõ poteſt. Determinat̃ aliq̃n etiam a verbis alterĩ diuerſeq̃ʒ ſignificationis. vt Teren. in adelphis. vt video illũ ſapere et intelligere in loco. v̾g. in buco. iampridẽ a me illos abducere theſtilis orat. Idem. xj. aeñ. cũcti ſe ſcire fatent̃. q̃q̃ ⁊ hęc electiua dici pñt quemadmodũ ⁊ illa doleo. laetor. timeo. memini q̃d cũ preſenti infinitiui modi p̃pe ſemper reperit̃ conſtructũ aut freq̃ntius q̃ cũ preterito. Teren. in andria. memini me videre quo ęquior ſum. Pamphilo. Apuleiꝰ pro magia. memini me apd̃ Varro. philoſophum hoc etiam legere. Verg. in buco. de coelo tactas memini predicere quercus. ⁊ in. j. aeñ. atq̃ʒ equidem teucrum memini ſidona venire. Idem tamen. iiij. geor. etiam praeterito iunxit. v. namq̃ʒ ſub oebalię memini me turribus altis corycium vidiſſe ſenem. vbi Ser. notat vtrumq̃ʒ poſſe dici. memini me videre ⁊ vidiſſe: ſicut Macrobiꝰ. libro. ij. ſatur. dixit hos Platonis verſiculos legiſſe me memini. ſed quemadmodum diximus frequens vſus hoc habet vt cum preſenti conſtruatur. Nam illa non veni ſoluere legem: ſed adimplere. ⁊ illud Praeibis ante faciem domini parare vias eius. Illud quoq̃ʒ illuminare ĩs qui in tenebris ⁊ in vmbra mortis ſedent: ex figura graeca dicta ſunt. quia graeci gerundia non habent: et infinitiuis pro gerundĩs noſtris vtuntur: quos in hoc ſi latinae linguae idioma ſequi voluimus: imitari non debemus. Itaq̃ʒ rectius atq̃ʒ magis latine noſter interpres dixiſſet. ad ſoluendum. ad implendum. ⁊ ad parandum. ad illuminandum. Verbis tamen preceptiuis quibus datiui iũguntur. poſſumus vel datiuos vel accuſatiuos copulare infinitiuis ſequentibus. vt precipio tibi legere vel precipio te legere. impero tibi vel impero te audire. iubeo tibi vel iubeo te ambulare. Determinatur etiam infinitiuis verbis imperſonalibus actiuae vocis. vt conuenit mihi legere. pudet me audire. ſed de hoc cum de imperſonalibus ageretur: diſputauimus. Soleo ſoles. ſemper cũ infinitiuo conſtruitur: atq̃ʒ ab eo vix ſeparari poteſt: quemadmodum ſpero ſperas. futuro eiuſdẽ modi: nam quod Martialis dixit: ſpero me ſecutum in libellis meis tale temperamentum. ſpero. pro credo poſitum eſt: ſicut Cicero in epiſtolis ſpero amicitiam noſtram non egere teſtibus. Adiectiua quoq̃ʒ certe cuiuſdam ſignificationis ⁊ participia poſſunt infinitiuum determinare. vt laetus. dignus. ſimplex. par: paratus. auſus. Naeuius apud Cicero. laetus ſum laudari abs te. Ouidius. ij. metamorpho. nec tu meus eſſe negari dignus. Vergilius. ij. georgico. nec modus inſerere aut oculos imponere ſimplex. Idem in buccoli. ⁊ cantare pares ⁊ reſpondere parati. Idem primo aeneidos. auſus eſt afflictus melius confidere rebus. Sed plaeraq̃ʒ ex figura graeca magis dicta eſſe videntur. nam quod Vergiliꝰ. dixit modus inſerere aut oculos imponere ſimplex. pro gerundio genitiui poſitum eſt: at vero cantare pares pro gerundio accuſatiui. Sunt vero quedam adiectiua: quae cum gerundio genitiui atq̃ʒ cum infinitiuo conſtrui poſſunt. vt certꝰ ire ⁊ certus eundi. Vergilius quarto aeneidos. illa dolos dirumq̃ʒ nefas in pectore verſat certa mori. Idem in. v. excelſa puppe iam certꝰ eundi. Circũloq̃mur futurũ. latinꝰ ſermo futuro infinitiui nõ vtit̃. preterq̃ in hoc v̾bo defectiuo forem fore. p̃ futurũ eſſe. Itaq̃ʒ duobꝰ modis illũ circũloq̃mur. Primo modo per ſupinũ: q̃d q̃ʒ vt paulopoſt dicturi ſumꝰ. nunq̃ poteſt iũgi niſi verbo ſignificanti motũ ad locũ: neceſſitate adducti accepit illũ ad q̃d huiõi ſignificationẽ magis habet in promptu. hoc eſt. eo. is. non q̃d in ea ſyntaxi q̃cq̃ ſignificet: ſed q̃d cũ ſupino iunctũ exibet nob futuri temporis infinitiui ſenſum. Nam cum dico ſpero me amatũ ire vxorẽ: non intelligo me ire aut p̃ficiſci aliquo. vt vxorẽ amẽ. ſed tñ ꝙ illam ſum amaturus. Quod ſi conſtare volumus in ĩs q̃ de verbo imperſonali cũ oĩbꝰ fere grãmaticis digladiati ſcripſimus: cum circumloquimur futurũ infinitiui vocis ⁊ ſignificationis paſſiuae: nullo modo poſſet dici ego ſpero me amatũ iri a deo. nam amatũ iri actionem non paſſionem ſignificat quandoq̃dem vt capite in ſeq̃nti dicturi ſumꝰ: primũ ſupinũ actionẽ ſignificat: ⁊ iri q̃d eſt imperſonale paſſiuũ non habet atq̃ʒ actionẽ ęque ſigt̃ q̃ a placriſq̃ʒ oĩbus proficiſcit̃. Itaq̃ʒ cũ dico ſpero me amatũ iri imperſonale eſt: me aũt a ſupino illo amatũ regit̃ a parte poſt ex verbi vnde deriuat̃ ſignificatione: quare tñ valet ac ſi diceres: ſpero q̃d omnes me amabunt: quare poſſes recte dicere: ſpero me amatum iri ab omnibus: non autem me amatum iri a deo: ſed de hoc plura cum de verbo imperſonali diſputauimus: illud tñ admonentes proprie nullum eſſe futurum infinitiui vocis paſſiuę ſed v̾bi tñ actiui ⁊ imperſonalis. Scd̃o modo circũloq̃mur idẽ futurũ actiuę vocis p̃ participiũ futuri ĩ rus. paſſiuę p̃ participiũ futuri ĩ dus. vt ſpero me amaturũ eſſe deũ. ⁊ amandũ eſſe a deo. Quo in loco non poſſemꝰ dicere amaturũ fore vel amandum fore ſi Laurentio credimus ne duo futura: vt illi dici: inculcaremꝰ. Mar. tñ mergite me fluctus cum rediturus ero: dixit.

doc̄to ſed doc̄tus. & uolo me eſſe poetam & non poeta.

Verba infinitiua uolunt determinari a uerbis uolũtariis quæ greci proæretica dicunt. qualia ſunt. uolo. cupio. deſidero. opto. debeo. habeo. & ſimilia. Iunguntur tamen aliquando etiam aliis uerbis & nominibus adiectiuis: ſed figurate. aut ad imitationem grecorum. ut uideo illum ſapere & iampridem a me illos abducere theſtilis orat illdꝰ quoq̃ & cãtare pares & r̃ndere parati.

Circumloquimur futurũ infinitiui modi uocis actiuæ per hoc uerbum ire & primũ ſupinum. Verbi imperſonalis uero & paſſiuæ per hoc uerbum iri & idem ſupinum. ut ſpero me amatum ire deum uel deum amatum iri.

Alio modo circumloquimur idem futurum per participium futuri in rus. & hoc uerbum eſſe in actiua: & per participium futuri in dus. & idem uerbum eſſe in paſſiua. ut ſpero me amaturũ eſſe deum: uel deum amandum eſſe a me.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Poſuim⁹ ꝑterea. Queadmodū Gel. li. j. noc. att. ſcribit: eſt ꝟbū infinitū ſile ꝑticipio futuri in rus. Nā hmōi locutiones amatuꝝ. doctuꝝ. lectuꝝ. audituꝝ: nō participia eē putat ſed ꝟba īfinita. ait em̄ de illis neq3 ꝑ ꝑticipio poſita ſunt ſed ꝟba ſunt indefinita q̄ greci a parēphata vocāt: neq3 nūeris: neq3 generib⁹ ꝓſeruiētia. itaq3 non putat ꝑ illa ⁊ hoc ꝟbū eſſe circūloqa fieri futuri īfinitiui: ſed ꝑ ſeipſa ꝟba eē libera ⁊ impꝛomiſcua. Nos ēt cū Gellio dicim⁹ eſſe verbū infinitū futuri tpis quo iā nō vtimur iūgiturq3 oīb⁹ generib⁹ vtriuſq3 nūeri vt Cice. in Uerrē. ſed quocūq3 venerit hāc ſibi rem ſperāt ꝑſidio futuꝝ. Plau. in caſſina. cū de puella loqret. altero te occiſuꝝ ait: altero vilicū. Laberius in gemellis. nō putauit inqt hoc eā factuꝝ. en tibi cū foeminino nūeri ſinglaris. Quadrigari⁹ apud Gellium ij ꝯciderent: hoſtiū copias ibi occupatas futurū. Idē Quadrigari⁹. eā qꝺ ſperem⁹ deos bonis bn̄factu rum. Ualeri⁹ antias apꝺ eūdem aruſpices dixerūt oīa ex ſententia ꝓceſſuꝝ. en tibi cū oīb⁹ trib⁹ generib⁹ nūeri pluralis. in voce quoq3 paſſiua. Uergi. ⁊ pacē Troiano ab rege petendū. ⁊ Lucretius. aeternaſq3 poenas moꝛte timendū.

Poſuimus præterea proprium infinitiui futurum ſimile participio futuri in rus. in uoce actiua. & participio futuri in dus. in uoce paſſiua. iungiturq; omnibus generibus utriuſq; numeri. eo tamē nō utimur. ut ſpero uirginem nupturum tibi. & uirgines nupturum uiris. & ſpero fœminā amaturū uiros & uiros amandū fœminis.

De gerundiis. Cap. ix.

Gerundia ſunt qui uerbis annumerent/quia regunt caſus: ſunt qui nominibus quia habeant caſus: ſunt qui nomina participialia eſſe dicant: quod in quibuſdam nomini: in quibuſdam participio ſimilia ſint. Nobis tamen (ut captiones euadamus) dicendum eſt eſſe aliam partem orationis quæ tamen maxima habet ſimilitudinem cum nomine. neq; id mirum uideri debeat alicui: cum alii plures alii pauciores q̄ octo partes orationis poſuerint.

Uno de trigīta ānī ſunt ex quo ꝑmas ītroductiones grāmaticas Hiſpanię reipub. vſui publicaui: vſi quantū vtilitatis ſit ꝯſecutū: alij meli⁹ icoꝛruptiuſq3 iudicabūt. Interim tn̄ nunq̄ deſtiti admonere eos q̄ hāc artē ꝓſitebant: vt ſi qd īuenirēt: qꝺ opi nr̄o poſſet ꝯducere: me ꝑus ꝯſulto ſuis ī locis adderēt. Atq3 in ꝑmis Alphōſum Aluarē nō vulgaris īgenij virū: quo cū in ijs ſtudijs qb⁹ ego delectoꝛ. fuit mihi iucūdiſſima ꝯſuetudo. Is retulit ad me quoſdā locos: q ſibi videbant cōmodi⁹ in arte tractari poſſe: quā ſunt a me ꝑſcripti. vt qꝺ de īfinitiuo mō atq3 de comparatiuis ⁊ ſuplatiuis ī hac parte ſubiecī: q̄ q2 nō fuit mihi tps diiudicādi: alioꝝ iudicio examinādā reliquo. Mihi certe ꝑma fronte ſummopere placuerunt: atq3 alijs proinde placitura ſpero. Infinitiua inqt aut noīa ſunt. aut ꝟba. aut participia. noīa cū ī caſu poſita cum tpe nō ſignificant. vt ſcire tuū nihil ē. ꝑticipia cū ⁊ ſunt ī caſu: ⁊ cū determinato tpe ſignt. vt miſeꝝ eſt nunq̄ fuiſſe: iucūdū eſt vidiciſſe. ꝟba ꝟo cū ſine caſu ⁊ cū tpe ſignt. Ex ijs q̄dā impſonalia ſunt vt poenitere. pugnari. q̄ in ꝯſtructiōe nihil ꝓſus a ſuis ꝟbis diſſentiūt: niſi q2 eoꝝ nr̄o ipſecta ē: īdigetq3 alteri⁹ adminiculo vt ꝑfectū ſenſu3 ſignificet: vt reliq̄ īfinitę oꝛōnes. Infinitiua ipſonalia vnica voce oēs nūeros ⁊ pſonas ꝯplectūt: eſt em̄ amare trib⁹ vtriuſq3 nūeri pſonis cōe. ſed ideo infinitū appellatū eſt: qꝺ ꝑ ſe platū paꝝ determinatas habeat pſonas: determinant tn̄ per adiunctionē ſuppoſiti. vt me amare deū ꝑmae pſonae nūeri ſinglaris ē. te amare deū ſcꝺae pſonae eiuſdē nūeri ⁊c. Determinat quoq3 ꝟbu3 infinitiuū a ꝟbis volūtarijs ⁊ paſſiuis reciprocis ⁊ qbuſdā violentiā aut impiū ſignātib⁹. hęc em̄ trahunt infinitiuū ad ſuū numeꝝ ⁊ pſonā. vt volo legere. nolo moꝛi. Plato dr̄ oīm ſapiētiſſim⁹ fuiſſe. iubeoꝛ in ſenatū venire. iureiurando cogoꝛ vera dicere. Cōſtruunt infinitiua pſonalia ante ſe cū actō in actiua ſignificatione pſonę agētis. ī paſſiua pſonae patientis: poſt ſe ꝟo exigunt caſus quos ⁊ ꝟba a qb⁹ deſcēdūt. Infinitiua ꝟo a ꝟbis ſubſtantiuis atq3 reciprocis poſcunt poſt ſe caſum ſimilē ꝓcedēti. vt volo eē poeta. cupio dici ſapiēs. volo te eē poetā. cupio te dici ſapiētē. licet oīb⁹ eē beatis. tametſi poſſet q3 dici licet oīb⁹ eſſe beatos. Infinitiua oīa tpa habuerunt. vt amare. amauiſſe. amatuꝝ in actiua voce. in paſſiua amari. amatū. amandū. pugnari. pugnatū. pugnandū. Sed nunc his vocib⁹ nō oībus vtimur: circūloqmur em̄ ꝑteritum paſſiuae vocis ꝑ participium ꝑteriti ⁊ ꝟbū eſſe vel fuiſſe. vt pugna dr̄ cōmiſſa eſſe. ⁊ dicūt pugna3 cōmiſſam eſſe. ⁊ audio pugnatū eſſe. Circūloqmur quoq3 futuꝝ eiuſdē modi vtriuſq3 vocis ꝑ ſuum cuiuſq3 participium futuri cū hoc ꝟbo eſſe. vt hic credit ventur⁹ eſſe. ille dr̄ accuſand⁹ eſſe. vel hūc dicūt ventuꝝ eſſe. illum ꝟo accuſandū eſſe. ⁊ ſpero mihi melioꝛ ꝯditiōe viuendū eſſe. Circumloqmur q3 idē tps paſſiuae vocis ꝑ ꝑmum ſupinū cu3 hoc ꝟbo iri. vt ſpero me amatum iri. ⁊ ſuſpicoꝛ inter nos pugnatum iri. Utimur ꝑterea futuro infinitiui verboꝝ deponentiū ⁊ quoꝛundā neutroꝝ ſimile participio ꝟbi impſonalis. vt ſcio moriendū eſſe mihi. ⁊ carendum eſſe ſenſibus. i. me moꝛiturum ⁊ cariturum eſſe.

De gerundijs. Diu grammatici miſerandū in modū ſe toꝛſere. In illa q̄ſtione perq̄ inutili: ſint ne gerundia noīa an ꝟba propterea qꝺ aliqd ab vtriſq3 acceperit. nos ꝯſiderationē illā nihili fecim⁹. Et q̄q̄ potuiſſem⁹ āntiquoꝝ grammaticoꝝ autoꝛitate gerūdia ad verboꝝ modos referre: vt vltra illos qnq3 eſſent quoq3 alij duo gerundiuus et ſupin⁹: vt tn̄ nos vno verbo ab illoꝝ nodis euolueremus: dixim⁹ eſſe alias quaſdam oꝛōnis partes: q̄ neq3 ſint nomina neq3 verba neq3 participia. Poni aūt a nobis plures aut pauciores q̄ octo oꝛōnis partes nemo mirari debet cum de illaꝝ numero quemadmodū li. j. atq3 iteꝝ tertio dixim⁹: inter autoꝛes non conueniat. Gerūdia ⁊ ſupina Diome. ⁊ fere oēs grammatici antiquoꝛes participialia ꝟba appellant: qꝺ in determinatione participijs ſilia ſunt. gerūdia. participio futuri tpis paſſiuae vocis. ſupia participio ꝑteriti tpis eiuſdē vocis. Uerba Diome. ſunt. participialis ꝟboꝝ modus dict⁹ eſt/ qꝺ eiuſmodi ꝟba ſunt participijs ſilia. nec tn̄ participia ſunt. vt legēdi. legēdo. legēdū. lectū. lectu. hęc eadē ſunt inqt qua Prob⁹ ſupia appellat: ⁊ merito. q̄m nec certū habent numeꝝ nec pſonam nec ſignificatum. Diom. igit ⁊ Prob⁹ ꝯfundūt vno appellantes noīe. q̄ nos cū poſterioꝛib⁹ grāmaticis diſtinxim⁹. vt illa ſint gerundia: haec ꝟo ſupina. Gerundia q2 ab eo dicant: qꝺ gerant verbi ſignificationem nemini dubium eſt. at vero ſupia vnde dicta ſunt: fateoꝛ me neſcire: ſed neq3 memini me legere. Nam qꝺ Prob⁹ atq3 Diome. aiunt: ſupia appellari quod neq3 certum numerum habent nec perſonam nec ſignificatum: non plene mihi ſatiſfacit: q̄m nihil ſile eſt iter verbum ſupinum ⁊ rem ſupinam. niſi foꝛte ſupinum aliam habuit reconditiorē ſignificationē: quā ſit illa q̄ eſt in ꝓꝑtu: a qua ſupina dicta ſunt.

Gerundia ante ſe caſum non regunt. nam inaudita eſt in ſermone latino conſtructio illa in conuertẽdo dominus captiuitatem ſyon. & illud indeficiẽdo ex me ſpiritum meum illud quoq; in cõuenien do populos in unum. poſt ſe uero regunt caſum uerbi a quo deſcendunt. ut tempus eſt carendi uo luptatibus. inſeruiendi amicis. amandi deum.

Gerundia aut ſunt ſubſtantiua: aut adiectiua. gerun dia adiectiua omnia genera & numeros & caſus habent. & iunguntur ſubſtantiuis ſignificantq; ſemper paſſionem. ut uoluenda dies en attulit ul/ rro. i. uolubilis. hoc eſt quæ uoluitur. iuſiurandũ hoc eſt quod iuratur. eſt mihi cura iuris dicundi. & do operam iuri dicundo. & ueni ad ius dicũdũ. & delector iure dicundo. Gerundia ſubſtantiua tantummodo reperiuntur ſubſtãtiua in genitiuo accuſatiuo & ablt̃o generis neutri: quorum noia tiuus eſt amare cum pronomine uſurpatur. ut eſt mihi cura ſoluendi pecunias. uenio ad ſoluendũ pecunias: & delector ſoluendo pecunias. Reperit̃ etiam gerundium datiui: ut ego non ſum ſoluen do: neſcio tamen an poſt ſe cum accuſatiuo caſu poſſit conſtrui.

Gerundia ſubſtãtiua a uerbis actiuis ſignificãt actio/ nem & paſſionem: p̃terq̃ q̃ gerundium genitiui ſemper ſignificat actionem.

Gerũdia añ ſe. queadmodũ li. j. diximꝰ: gerũdia poſt ſe regũt caſum v̾bi a quo deſcẽdũt. vt duxi vxorẽ cauſa illam amãdi. & illã amãdo delector. & ad illã amãdũ ducta ẽ a me. Añ ſe v̾o caſuz nõ regũt: qn potiꝰ ipa regũt a noĩe vel v̾bo. Qḋ v̾o i pſal. cxxv. dictũ ẽ. In ꝯuertẽdo dñs captiuitatẽ ſiõ. facti ſumꝰ ſicut ꝯſolati: ex figura vl' potiꝰ idiomate greco dictũ ẽ. Greci nãq; gerũdia nõ hñt: ſz illoꝝ loco ĩfinitiuo cũ articlis & p̃poſitiõibꝰ vtunt̃. Nã p eo qḋ nos diximꝰ amãdi: illi dicũt huiꝰ amare. p eo qḋ nos amãdo, illi i hoc amare. p eo qḋ nos amãdũ: illi ad hoc amare. Cuz v̾o ĩfinitiuꝰ apḋ illos: queadmodũ apḋ nos añ ſe cum actõ ꝯſtruat̃: interp̃s figurã grecã ſecutꝰ ĩfinitiuũ gerũdio mutauit: actiũ v̾o nõ mutauit. itaq; p eo q̃ ſeptuagita iterp̃tes i pſal. cxlj. grece dixeſt i d̾ficere ex me ſpm̃ meũ: nr̃ v̾tit i deficiẽdo ex me ſpm̃ meũ. & p eo qḋ illi graece i ꝯuenire pplos i vnũ: nr̃ i ꝯueniẽdo pplos i vnũ dixit i pſal. cj. illḋ audaciꝰ. q̃ p eo q̃ ſeptuagita v̾terũt i ꝯuertere dñz captiuitatẽ ſiõ: nr̃ iterp̃tatꝰ ẽ. i ꝯuertẽdo dñs captiuitatẽ ſiõ. vt queadmodũ dicunt ãphibologiã ĩfinitiui modi peculiarẽ fugeret: cũ nulq̃ minꝰ eẽ poſſit q̃z eo i loco. neq; eñ qſq̃ erat adeo ſtupidꝰ q putaret a captiuitate ſiõ dñz eẽ ꝯuerſuz. At q̃nto melꝰ dixiſſet: ꝯuertẽte dño captiuitatẽ ſiõ: & deficiente ex me ſpũ meo: & ꝯueniẽtibꝰ pplis i vnũ. Aut ſi hoc durũ nimis cuiq̃ videt̃: qḋ ẽ vitatiꝰ apḋ iterp̃tes p ſubiũctiuũ hoc mõ: cũ ꝯuerteret dñs captiuitatẽ ſiõ. & cũ d̾ficeret ex me ſp̃ũs meꝰ: & cũ ꝯueniret ppli i vnũ. q̃ idẽ etiã Hiero. ſtati obſ̾uauit. nã p eo q̃ ſeptuagita dixeſt & reges i ſuire dño: ipe vt ſuiãt dño iterp̃tatꝰ ẽ. & i euãgelio p eo q̃ grece ſcriptũ ẽ. nato ieſu i bethleẽ: v̾tit cuz natꝰ eẽt ieſus i bethleẽ. ſic Boetiꝰ p eo q̃ Porphyrius p̃ncipio iſagogõ i Ariſto. cathegorias ſcripſit. exiſtẽte neceſſario: ꝯuertit. cũ ſit neceſſariũ. p eo qḋ Ariſt. i p̃ncipio. ij. ethicoꝝ libri ſcripſit: duplici v̾o exiſtẽte v̾tute. Leonardꝰ aretinꝰ ꝯuertit: cũ v̾o duplex ſit v̾tꝰ. Qñ v̾o dixit. poſt ſe regũt caſuz v̾bi a quo d̾ſcẽdũt de gerũdio ſubſtãtiuo actiue ſignificatiõis itelligẽdũ ẽ. Nã paſſiuum ſiue illḋ ſit ſubſtãtiuũ ſiue adiectiuũ cũ ablt̃o & p̃poſitiõe a vl' ab ꝯſtrui nõ põt. vt ſi velis dicere. cauſa exulãdi a rege veniſti ad curiã. Gerũdia aũt ſunt ſubſtãtiua. añ Laurẽtiũ vallã quẽ vnũ i hac gerũdiorum diſputatiõe nõ mõ ego veꝝ etiã oẽs poſt illũ grãmatici ſecuti ſunt: nullus fuit autoꝛ qui gerundia nominauerit niſi tãtum illa ſubſtãtiua in di. do. dum. terminata. Ille igit̃ fuit p̃imus neq; ſua glia fraudandus eſt: q gerundia adiectiua iduxit: atq; p oĩa gña numeros & caſus variauit. vt Verg. voluenda dies en attulit vltro. voluenda adiectiuũ gerundiũ eſt: nõ participiũ futuri. neq; eñ ſig̃t q̃ volu et̃ ſed q̃ aſſidue v̾rit̃ ſiue volubilis eſt. aut voluens ſi modo voluens paſſionem ſignificaret moꝛe graecoꝝ: q hñt participium p̃ñtis t̃pis quod ſig̃t paſſionem etiã in v̾bis actiuis. ad quoꝝ imitationem. Verg. ij. geoꝛ. dixit tardaq; eleuſinae m̃ris voluentia plauſtra. i. volubilia: & q̃ aſſidue voluunt̃. Idem. j. aeñ. olim voluentibꝰ ãnis. i. volubilibꝰ: nõ q voluendi ſunt: ſed q voluunt̃ aſſidue. Sic p̃terea dicimꝰ iuſiurãdum non qḋ iurãdum eſt aut iurabit̃: ſed q̃ iurabile eſt: iurat̃ aut iurari ꝯſueuit. Et eodem modo p alios caſus. vt eſt mihi cura iuris dicundi antiqui ſic dicebãt p eo qḋ eſt dicendi. nã & antiquoꝝ moꝛe m̃lta nunc dicimꝰ: vt finium regundoꝝ. & de cõi diuidundo. Gerundia ſubſtantiua: q̃ vt diximꝰ antiquoꝛes agnouerunt: ſola ſubſtantiue accepta inueniunt̃ tm̃ in gñe neutro & adiectiuoꝝ moꝛe ſubſtãtiuant̃ in gñe neutro. Sed in gt̃õ act̃õ & in ablt̃õ freq̃nter rep̃iunt̃. in dt̃õ raro. vt Cice. in philippicis: nec ſoluẽdo eras: hoc eſt vñ ſolueres debitum non habebas. Quinti. p̃t paugi ſoluendo non ſumus. Cice. de p̃fecto oratoꝛe: cum eſt inficiãdo reus: accuſatoꝛi duo p̃mo ſunt. Apuleius. vij. meta. cum p̃mum charitate nubendo maturuiſſet. Verg. xij. aeñ. ſimul aptat hñdo enſemq; clypeumq;. & rubrae cornua criſtae. Pli. li. xiij. emporetica charta inutilis ſcribendo. quoꝝ ñtũs eſt amare. Gerundia ſubſtãtiua. Gerundia genitiui ſubſtãtiua ſi deriuent̃ a v̾bis actiuis & neu tris actionẽ ſignificãtibꝰ: ſemp ſig̃nt actionem. vt cauſa amãdi deum & inſeruiendi voluptatibus. hoc Vallae p̃ceptum plaerumq; veꝝ eſt. rep̃it̃ tñ gerundium genitiui in ſignificatione paſſiua. vt apud Tranqllum in claudio. harpocratem cui lectica p vrbem vehendi ius tribuit. A verbis neutris paſſionem ſignificantibus paſſionẽ ſig̃nt. vt p̃s exulandi. ratio excaleſcendi. A communibus & deponentibus q̃ ſig̃nt actionem: gerundia quoq; actionem ſig̃nt. que vero paſſionem paſſionem. vt vocandi gratia. philoſophandi cauſa. laetandi ratio. triſtandi finis. & ꝯſtruunt̃ ſemp fere cum nomine ſubſtantiuo aut adiectiuo certe cuiuſdam ſignificationis. Vergil. iiij. georgico. cecropias innatus apes amoꝛ vrget edendi. Idem. j. aenei. & coram data copia fandi. & iterum in eodem. veniendi quercere cauſas. & alio loco. finem dedit oꝛe loquendi. Gerundium ablatiui a verbis actiuis deriuatum actionez & paſſionem ſignificat. vt cantando. i. dum canto & dum cantat̃. Verg. id huc. an mihi cantando victus non redderet. i. dum cãtamus certantes inuicẽ. Idẽ in eodem ope. Frigidꝰ in pratis cantando rũpit̃ anguis. i. dũ cantat̃. Idẽ. iij. geoꝛ. alit̃ vitiũ creſcitq; tegendo. i. dũ tegitur. & ibidẽ. vritq; videndo foemina. i. dũ videt̃. Quinti. memoria excolendo auget̃. i. dum excolit̃. Sed etiã aduertendũ q̃ haec gerũdia qñ paſſionem ſig̃nt ponuntur ſine p̃poſitione & quaſi in ablatiuo abſolute. neq; regere poſſunt ablatiuum cum p̃poſitione. a. vel. ab. vt ſi velles dicere. foemina vritur videndo a maribus.

A uerbis neutris actionem ſignificantibus gerundia ſignificant actionem tantum a neutris paſſionem ſignificantibus paſſionem tantum. a communibus & deponentibus actionem & paſſionem.

Inter gerundia adiectiua & participia hæc eſt differentia: quod gerundia ſignificant rei adminiſtrationem ſiue habitum ſine tempore: ſaltem determinato ad futurum. reſoluunturq́ in gerundia ſubſtantiua. ut eſt mihi cura iuris dicundi ideſt dicendi ius: & delector iure dicundi ideſt dicendo ius. Participia uero ſignificant tempus futurum in actu ſine rei adminiſtratione. ut ius dicendum eſt a me. ideſt dicetur: cauſa eſt a me oranda ideſt orabitur.

Gerundia accuſatiui iunguntur frequenter his præpoſitionibus. ad. ob. propter. inter. ante. ut ad numerandum uel propter numerandum pecunias ueni. propter orandum cauſas ſtudeo. inter agendum capras. ante domandum boues. Gerũdia uero ablatiui iunguntur cum his præpoſitionibꝰ in de. ex. a. ab. ut in nauigando uenti poſuerunt. & eſt libellus Hieronymi de uiuendo deo. & ex defendendo quam ex accuſando maior gloria cõparatur.

Aduertendum etiam eſt ꝙ gerundia adiectiua in accuſatiuo ſemper iunguntur præpoſitionibus illis ut ad numerandas. uel ob numerandas. uel propter numerandas pecunias ueni: præterq̃ cum his uerbis loco. códuco. mando. curo. habeo. pro debeo. ut ego. locaui faciendam ſepulturam.

A verbis neutris actionẽ ſignificantibꝰ actionẽ ſignificãt. a paſſionẽ ſignificãtibꝰ paſſionẽ. ⁊ eodẽ mõ de cõibꝰ ⁊ deponẽtibꝰ. Plau. ĩ aulula. ꝓ vapulãdo hercle ego mercedẽ petã. Vg. ij. eñ. fando aliqd ſi forte tuas puenit ad aures. Idẽ. xij. eñ. exuꝑat magis egreſcitq; medẽdo. qḋ Seruiꝰ exponit dũ ei medeẽ a paſſiua ſignificatiõe. Accuſatiui q̃q; gerũdiũ a verb actiuis actionẽ paſſionẽq; ſignificat. vt tu es facilis ad diſcẽdũ libros: ⁊ libri ſunt faciles ad diſcẽdũ. A v̄bis actionẽ ſignificãtibꝰ ſignificat actionẽ. a paſſionẽ ſignificãtibꝰ paſſionẽ. Deponẽtiũ vero ⁊ cõmuniũ eadẽ ratio ẽ q̃ de ſupioribꝰ diximꝰ: neq; põt cõſtrui cũ ablt̃o ⁊ ꝓpoſitiõe. a. vl' ab. in pſona agẽte cũ paſſionẽ ſignificat quẽadmodũ ⁊ de gerũdio ablatiui diximꝰ. Qḋ vero Seruiꝰ ĩ illḋ Vg. xj. eñ. ſcribit alia arma latinis q̃rẽda: aut pacẽ Troiano ab rege petẽdũ: petendũ eẽ gerũdiũ facile refellit a Valla q: petẽdũ ntũs ẽ. gerũdia aũt ſubſtãtiua nuſq̃ in ntõ repiũt. Sed neq; ẽ actũs: q: gerũdiũ in hoc caſu nũq̃ ẽ ſine ꝓpoſitiõe vt ſtati dicturi ſumꝰ. ex qbꝰ neceſſario refert petẽdũ nõ eẽ gerũdiũ: ſed neq; pticipiũ cũ ſit v̄bũ ĩfinitũ qualia ſupra diximꝰ eſſe illa amatuꝝ doctuꝝ lectuꝝ audituꝝ ne vllo mõ cõtra oẽs grãmaticos antiquos ⁊ iuniores dicamꝰ gerũdiũ ſubſtãtiuũ etiã in ntõ repiri. Sz dicẽdũ potiꝰ ẽ eẽ ꝑpũ futuꝝ infinitiui modi paſſiue vocis. quẽadmodũ illa amatuꝝ doctuꝝ lectuꝝ audituꝝ actiue. Itaq; pacem petẽdũ ꝓ petẽdã eẽ poſuit. ⁊ qḋ Lucre. dixit: penas eẽnas ĩ morte timẽdũ. ꝓ timẽdas eẽ dixit. Sed vt paulo ãte diſſeruimꝰ cũ de ĩfinitiuo agereẽ: his futuris non vtimur: ſz illoꝝ circũloquijs. Inter gerũdia ẽ tãta cõueniẽtia ĩ gerũdiũ ⁊ participiũ futuri tp̃is terminatũ ĩ dus. tũ in voce tũ etiã ſignificatiõe: vt nõ poſſit qs facile diſcernere alterutrũ ab altero itaq; ĩter vtrũq; ponit duas differẽtias. Prima ẽ ꝙ gerũdia ſignificãt rei adminiſtrationẽ hoc ẽ ꝑ modũ officij ſiue habitũ illũ: quẽ philoſophi dicũt actũ ꝑmũ. Ariſt. v̄o appellat entelechiã. vt cũ dico: cura legẽdoꝝ libroꝝ tenet me. ĩtelligo qḋ illḋ ẽ meũ offm̃ atq; habituꝰ. nõ tñ in tp̃e d̃terminato ſaltẽ ad futuꝝ: ſz qḋ illos lego ⁊ legere cõſueui. Participia v̄o ſigñt tp̃s futuꝝ ĩ actu ſubaudi ſecũdo quẽ greci vocãt energiã. ſine rei adminiſtratiõe. i. nõ ꝑ modũ habitꝰ ſiue officij. vt ſi dixero libri legẽdi ſunt a me: ĩtelligo iqt qḋ tp̃e futuro legẽẽ a me: nõ qḋ ꝑ habitũ ſiue adminiſtrationẽ ſiue offm̃ habeã qḋ illos legere cõſueui. Altera differentia ẽ ꝙ gerũdia adiectiua pñt reſolui ĩ gerũdia ſubſtãtiua: vt veni cauſa legẽdoꝝ libroꝝ. i. legẽdi libros. ⁊ veni ad legẽdos libros. i. ad legẽdũ libros. Cice. in. j. officioꝝ. orõnẽ latinã legendis nr̃is effi. . . plenioreẽ: hoc ẽ legẽdo nr̃a. Itaq; vt ĩ ſumma dicã gerũdiũ a pticipio diſtat qḋ illud ſigt ꝑ modũ officij ⁊ rei adminiſtrationẽ ſine tp̃e: hoc ẽ tp̃s ſine officio ⁊ rei adminiſtrationẽ. Illḋ ꝑ modũ habitꝰ ⁊ entelechie: hoc ẽ actꝰ ꝑmi. hoc ꝑ modũ actꝰ ⁊ energie: hoc ẽ actꝰ ſcḋi: ⁊ qḋ illḋ reſolui põt ĩ gerũdiũ ſubſtãtiuũ: hoc vero ĩ tp̃s futuꝝ. Idq; fieri qm̃ gerũdio tp̃s nõ accidit: participia v̄o accidere manifeſtũ ẽ. Gerũdia accuſatiui. Gerũdia ablatiui vt paulo añ dicebamꝰ: tũ iũcta ꝓpoſitionibꝰ tũ ſeparata repiunẽ. aut v̄o gerũdia accuſatiui ſemꝑ copulata ꝓpoſitiõibꝰ repiunẽ: nõ tñ oibꝰ ſed his tm̃. ad. ob. ꝓpter. ĩter. añ. vt hõ debz eſſe velox ad audiẽdũ: tardꝰ aũt ad loq̃ndũ. ⁊ ego veni ad legẽdos vel ꝓpẽ legẽdos libros. Aug. xiij. de trinitate. ꝓpẽ eruendũ hoĩes de diaboli ptãte. verg. in buccoli. age tityre ⁊ inter agendum occurſare capro cornu ferit ille caueto. Idem tertio georgicorum de equis: namq; ante domandum ingẽtes tollẽt animos. Ablatiui gerũdia his ꝓpoſitiõibꝰ iũgunẽ ĩ. de. ex. ⁊. ab. a. vt in nauigãdo vẽti poſuerũt. i. flare deſierũt. vt apḋ v̄g. ij. eñ. tũ vẽti poſuere oĩſq; repẽte reſedit flatꝰ. ⁊ ẽ libellꝰ Hieronymi ad euſtochiũ de viuẽdo deo. i. quẽadmodũ deo ⁊ nõ mũdo ĩſeruire debeamꝰ. ⁊ titulꝰ ille q eſt ĩ libris digeſtoꝝ de edẽdo. ⁊ Cice. tu qḋ cogitas de trãſeũdo ĩ epiꝝ. ⁊ illḋ qḋ oẽs aſſerũt exẽplũ ex defendẽdo q̃ ex accuſando maior glĩa cõparaẽ. nã ⁊ Cice. defendit mltos ⁊ accuſauit neminẽ ꝑter vnũ verrẽ: qḋ ĩpe ĩ diuinatiõe fateẽ. Pli. ĩ epl̃is. termõibꝰ dies trãſigebat: cũ a ſcribẽdo vacaret. Cice. ĩ quo nos iſti iuriſconſulti impediunt. a diſcendoq; deterrent. Quĩti. etiam ꝓpoſitioni cum adiunxit. orato. iſti. lib. j. ſed ratio ĩqt recte ſcribendi iuncta cum loq̃ndo eſt. Aduertendum ẽ q: paulo añ dixerat gerũdia accuſatiui ſubſtantiua ſemꝑ aſciſcere ſibi ꝓpoſitionẽ. nunc etiã dicit gerũdia adiectiua ĩ actõ eãdem ꝓpoſitionẽ deſiderare: ꝑterq̃ cum paucis verbis his fere. loco. as. conduco. is. mando. as. curo. as. habeo. es. ꝓ eo quod ẽ debeo. es. Seruius ſulpicius ĩ epl̃a quadã ad Cice. vt faciendã ĩqt ſepulturã locarẽt. i. darẽt certa merce de architecto faciendam. Cice. ij. de diuinatione. Redẽptores columnã illã de cotta ⁊ torquato cõduxerãt faciẽdam. Suetonius in vita Ceſaris. gladiatores ĩqt notos vi rapiẽdos reſeruãdoſq; mãdabat. Pli. in epl̃is. petis vt libellos meos emẽdandos recognoſcendoſq; curem. Idẽ in epl̃a ad ſaturnium. ꝑſertim cum enitendũ haberemus. ideſt deberemus eniti. Tranquillus in vita Ceſaris. vt conſolandos eos magis imperator quam puniendos haberet.

Animaduertēdū quoq̄ʒ eſt. cōtra p̄ceptū illud de cōueniētia adiectiui cū ſubſtātiuo hoc eſt obſeruatū. Plautus in captiuis duobus. noīandi tibi iſtoꝝ magis erit q̄ edūdi copia. Terē. date creſcēdi copiā nouaꝝ: q̄ ſpectādi faciūt copiā. Cice. ij. de diuinatiōe. volebis tū ſtoicos nr̄os epicureis irridēdi ſui facultatē dediſſe. ſui eñ gtūs eſt pluralis: quia ad ſtoicos refert. Liui. xxj. ab vrbe nō eñ vereoꝛ ne quis hoc me vri adhoꝛtādi cauſa magnifice loqui exiſtimet. Sueto. in auguſt. exacta iocādi licētia diripiēdiq̄ʒ pomoꝝ ⁊ obſonioꝝ. Quid ſi dicas gerūdia illa ſubſtātiua eſſe in gtō poſita: regereq̄ʒ poſt ſe genitiuū: vt ſit nominādi iſtoꝝ pro nominādi iſta. ⁊c. illud vero Terētij qḋ dixit creſcēdi nouarū: quō defendi aut excuſari poſſit non video.

Animaduertendū quoq̄ eſt gerūdiū genitiui ſingularis recte iūgi ſubſtātiuo plurali. ut Plautus. nominādi tibi iſtorū magis erit q̄ edundi copia.

¶ De uerbis ſupinis. Cap. x.

QVod de gerūdiis diximus: idē de ſupinis dici pōt: eſſe aliā ab octo partibus oratiōis: niſi q̄ gerundia participiis: ſupina uerbis annumerari poſſunt. Primum ſupinum ſemper iungitur uerbo ſignificanti motum ad locum. ut eo deambulatum. uado uenatum. ſignificatq̄ ſemper actionem niſi ſit a uerbis neutris paſſionem ſignificantibus. nam illa do filiam nuptū uenūdo ſeruos. ſpectatum admiſſi riſum teneatis amici. motum in ſe continent: ſicut & illa ſuperiora.

Vltimū ſupinum ſemp̄ iūgitur nomini adiectiuo: non tanq̄ ſubſtantiuum: ſed tanq̄ uerbum. regiturq̄ ab eo: & ſignificat paſſionem. ut eſt res horrenda dictu. i. ut dicatur. miſerabilis uiſu. i. ut uideatur. Ex quo ſequitur q̄ neq̄ poteſt iungi uerbo: ut grāmatici indocti dicūt uenio lectu. Neq̄ ponitur pro nomine: ut Priſcianꝰ dicit uenio uenatu: pro de uenatione. Neq̄ iungit ſibi adiectiuum. Neq̄ recipit prępoſitionem.

De verbis ſupinis. ca. x. Qḋ in ſuperioꝛi capite diſputatum eſt: que nos gerundia ⁊ ſupina dicimꝰ participialia verba antiquioꝛes grammatici vnō nomine appellabant: p̄ropterea q̄ gerundia participio futuri ſupina participio p̄teriti ſimilia ſunt. Que quoniam a grāmaticis iunioꝛibus diſtinguūtur: qḋ de gerūdijs diximus eſſe aliā ab octo partibus orationis: idem nūc de ſupinis dicimus eſſe aliam ab illis nouem. vt ſint in doctrina noſtra ſermonis latini partes orationis decē. Qḋ ſi in octonario partium oratiōnis numero perſtandum eſt: ad nomen gerundia: ad verbum ſupina reducenda ſunt. vnde ⁊ Quintil. illa appellat verba ſupinā quemadmodum plaeriq̄ʒ oēs grāmatici nominā participialia. Primū ſupinū. haec de ſupinis praecepta contra vulgus fere oīm grāmaticoꝝ Priſcianūq̄ʒ in p̄imis excogitata ſunt: qui putabant ſupina ſignificare actionē ⁊ paſſionem: cum p̄imum ab actiuis ⁊ neutris verbis actionem ſignificantibus ſemper ſignificet actionē: ſecūdum ſemper paſſionē. Qḋ vero dicit p̄imū ſemp̄ iungi verbis ſignificantibus motum ad locum: ea ſunt q̄ non modo habēt motū explicitum: ſed etiam implicitum. vt eo. is. vado. is. p̄oficiſcoꝛ. eris. venio. is. ágo. is. mitto. is. Terē. in andria cur te is perditum. Vg. in. iiij. aen. venatū aeneas vnaq̄ʒ miſerrima didō in nemꝰ ire parant. Idem in. iiij. geoꝛ. venimus huc lapſis q̄ſitū oracula rebus. Idem in buc. huc ipſi potū venient p̄ prata iuuenci. Idem ibidem. ⁊ potū paſtas age tityre. Saluſt. in iugur. legatos inquit ad iugurtham de iniurijs q̄ſtum miſit. ⁊ iterū ibidem. nō mea culpa ad vos oratum mitto. Motum quoq̄ʒ dicit continere in ſe illa do filiam nuptum apud Terentium. i. vt eat nuptum. i. ad hoc vt nubat paſſiue. vt venū do ſeruos. i. vt venundentur etiam paſſiue. ⁊ illud Horatij in poe. ſpectatum admiſſi riſum teneatis amici. i. recepti in domum vt veniatis ſpectatum. i. ad aſpiciendum. Et ſignificat ſemper actionē ſi veniat ab actiuis aut neutris actionē ſignificantibus. nam a paſſionē ſignificantibus paſſionē ſignificat. vt eo exulatū. i. vt exulē. venio vapulatum. i. vt vapulem. Plautus in aulularia. coctum ego non vapulatum dudū conductus ſum. Idem in mercatoꝛe. ſi opp̄rimit pater quod dixit exulatum: abijt ſalus. Idem paulo poſt. certum eſt exulatum hinc ire me. ⁊ illa quae diximus do filiam nuptum: venūdo ſeruos. Poſt ſe vero conſtruitur cum caſu: cū quo conſtruitur verbum a quo deſcendit. de ſupino a verbis actiuis actionem ſignificātibus intelligit. vt quod ex Terentius. attulimus. cur te is perditum? ⁊ ex Vergilius. lapſis queſitum oracula rebus: nam venio exulatum a rege: neſcio an ſatis latine dici poſſit. Vltimum ſupinum. Non minoꝛi in erroꝛe ante hanc Laurētij p̄ceptionem verſati ſunt grāmatici in vltimo ſupino: quā fuerant in p̄imo: cū putabant ita poſſe iungi verbo ſignificanti motū: ⁊ ſignificare actionē quēadmodū ⁊ p̄imū. Itaq̄ʒ reliquis ambagibus omiſſis: oſtendit p̄imo quō conſtruatur deinde qḋ ſignificet. nā cōſtruitur inq̄t nō cū verbo ſignificāti motū: ſed cū noīe adiectiuo: nō tanq̄ ſubſtantiuū: q: cū eo nō conuenit neq̄ʒ cōuenire debet in genere numero ⁊ caſu. ſed tanq̄ verbū qḋ deſiderat ab illo adiectiuo determinari: a quo etiā regitur. ⁊ ſignificat ſemper paſſionē: nō quēadmodū alij dicebant actionē ⁊ paſſionē. vt eſt res hoꝛrenda dictu. i. vt dicatur. miſerabile viſu. i. vt videatur. miſerabile dictu. i. vt dicatur. Verg. ij. geoꝛ. nec viſu facilis nec dictu effabilis vlli. ⁊ in. iiij. eiuſdē: ſubitū ac dictu mirabile monſtrū. Idē in. j. aen. in breuia ⁊ ſyrtes vrget miſerabile viſu. Idē in. vij. aen. id vero hoꝛrendū ac viſu mirabile ferri. Ex quo ſeq̄tur. ex cōditionibus q̄s dixit vltimū habere ſupinū: infert q̄s nō habet. ⁊ qbꝰ diſtinguit a noīe: cū quo terminationē h̄ʒ cōem. nā ſupina illa ſunt noībꝰ p̄ticipialibus q̄rte declinatiōis in actō ⁊ ablō. Prima itaq̄ʒ cōditio eſt: q̄ nō iungit verbo: vt imp̄iti grāmatici ante hac dicebāt: venio lectu p̄ eo qḋ eſt de legēdo: q: vt diximus: ſemp̄ iūgitur nomini adiectiuo. haec Laurentij p̄ceptio cū mihi ſederet in animo: inueni apud Catonē in lib. de re ruſt. clauſulā: que illam maxime labefactaret. nanq̄ vbi de officio villici ſcribit. p̄imus inquit cubitu ſurgat: vltimus cubitum eat: quis hoc loco non dicat cubitu ſurgat ſic eſſe vltimum ſupinum. quemadmodum cubitum erat p̄imū? Sed cubitu tam nomen eſt pro cubatione q̄ cubitum ſupinum. ⁊ quod Papinius in. j. Achilleidos dixit. ⁊ tunc venatu rediturum in limine p̄imo opperiens. illud p̄terea miroꝛ: quod Diomedes ait. lectu p̄oficit ſupinum eſſe: cum manifeſtū ſit lectu pro lectione in eo exemplo poſitum. Altera igitur conditio eſt: quod nō ponatur pro nomine: vt qḋ Priſcianus lib. viij. ⁊ poſt illū oēs grammatici dixerunt: venio venatu. i. de venatione. nam tunc nomen eſſet. ⁊ ſic illud Catonis exponendum eſt cubitu ſurgat idest de cubatione. ⁊ illud Diomedis lectu p̄oficit. i. lectiōne. Tertia conditio eſt: q̄ non iungat ſibi adiectiuum. neq̄ʒ enim dicere poſſemus eſt res hoꝛrēda humano viſu. Quarta q̄ nō recipit p̄epoſitionem: vt eſt res hoꝛrenda in viſu.

Quinta ꝙ non regit nomen. vt eſt res horrenda viſu hominum. ex quibus etiam infertur vltimum ſupinum nõ deriuari a verbis voce aut ſignificatione paſſiua carẽtibus. qm̃ quidẽ in eã reſoluendi ſunt cũ paſſionẽ ſignificent. vt ſi velis dicere eſt res horrẽda ſonitu: ⁊ indigna locutu. ⁊ qđ dixit Cicero. ij. tuſ. q̃ſtionũ grauia perpeſſu dixit. Deinde dicit cũ vltimũ ſupinũ ſimile ſit in terminatione abltõ nominis participialis. qđ ſi quiſpiã dixerit bonus ciuis eſt dignus gubernatu amphibologiã eſſe q̃ ex adiunctis debet tolli. vt eſt dignus gubernatu reipublicae: ⁊ eſt dignus magno gubernatu. ⁊ receſſit ex gubernatu. ⁊ in gubernatu multum profuit: quibus in locis manifeſtum eſt gubernatu pro gubernatione poni: declinaturq; hic gubernatus gubernatus gubernatui.

De participij conſtructiõe. Participium eodẽ modo. Participium dupliciter cõſideratur: aut qua ratione eſt adiectiuũ: ⁊ ſic debet cõuenire cũ ſuo ſubſtãtiuo in gñe numero ⁊ caſu. vt vir doctus: aut qua trahit originem ſignificationemq; ab aliquo verbo: ⁊ ſic regit caſum illius verbi a quo deſcendit. Nam quia a doceo. es. participia actiuae vocis ſunt docens docturus. eadem ratione dicimus ſum docens te grammaticam: ⁊ ſum docturus te dialecticam: qua doceo te grãmaticam. doceo te dialecticam. ⁊ in voce paſſiua eadẽ ratione dicimus: ego ſum doctus a te grãmaticã: q̃ ego docebor a te grammaticã. ego ſum docendus a te dialecticam: qua ego docebor a te dialecticam. ⁊ pari modo de reliquis verbis: que varijs modis conſtruunt̃. Sũt nomina. Participia poni pro nominibus poſſe lib. iij. dictũ eſt. nũc aũt vt aliquid addat. illud ipſum repetit: oſtenditq; in quo diſtingui poſſit a nomine. Primo cõſtructiõe: nã cũ participiũ vt paulo ante diximus: regat caſum verbi a quo deriuatur: mutata conſtructiõe ponitur loco nominis: qđ exẽplis demonſtrat. de conſtructione tamẽ participij loco nois poſiti infra dicetur. Sed cum ſint nomina recipiunt comparationẽ. hoc de participijs praeſentis ⁊ preteriti intelligitur. vt amãs amãtior amãtiſſimus doctus doctior doctiſſimus. Participia futuri tpis loco nois poſita cõparationẽ nõ recipiunt. neq; enim poſſemus dicere ab amaturus amaturior amaturiſſimus: ab amandus amãdior amãdiſſimꝰ. Nam qđ tẽpeſtatis noſtre homines curiales dicũt atq; ſcribũt: reuerẽdiſſimus pater. colẽdiſſimus dñs. obſeruandiſſimus pſul: potius dicendũ eſſet per ipſum participiũ loco nominis poſitum ⁊ aliqđ aduerbiũ: qđ intẽſionẽ quãdã ſignificaret: augeretq; ſignificationem. vt Boetius in. j. de cõſolatione. cũ philoſophiã deſcribit: ⁊ vultus inquit admodũ reuerendi. Qđ vero dixit participiũ futuri in rus loco nominis aliqñ poni. oſtendit Laurẽtius lib. elegan. j. nã cũ dixit Quin. neq; enĩ huius rei meminit vſquã poeta: profecto non taciturꝰ de tanta ſua gloria. perinde eſt ac ſi alio modo dixiſſet rem ſibi non tacendam: hoc eſt dignam taceri. Plinius quoq; iunior in epiſtolis: confero inquit quinquaginta millia nũmũ plus collaturus niſi a verecundia tua ⁊c. collaturus dixit non tam ſignificans tẽpus: q̃ voluntatẽ ⁊ animũ conferendi. Omnia igit̃ quatuor participia tranſire poſſunt in vim nominis. ſed qñ ſunt participia: qñ nomina: quinq; modis dignoſcimus. Primo conſtructione: vt amans vxoris pro amator vxoris. Scđo tpis amiſſiõe. vt Oui. militat omnis amans ⁊ habet ſua caſtra cupido. amans pro amator poſuit. Tertio comparatione. vt amans amantior amantiſſimus. Quarto compoſitione: vt innocens. indoctus. neq; enim ſunt verba innoceo innoces. indoceo. es. a quibus deriuentur. Quinto ſignificationis mutatione. vt diligens: non qui diligit: ſed qui ſolers eſt.

De nominis conſtructione cũ alio caſuali. Ca. xij. Poſteaq̃ de cõſtructiõe verboꝝ participiorũq; cũ alijs partibus orationis dictum eſt: hoc loco de cõſtructione nois cũ alio caſu diſputabimus: ⁊ in primo cũ gtõ non de illa conſtructione q̃ notiſſima eſt: cum genitiuus conſtruitur cum nomine ſubſtantiuo ex vi vel quaſi poſſeſſionis. vt liber Vergilij. Vergiliꝰ decẽ argentoꝝ: ſed cũ nomen adiectiuũ vel participiũ in vim nois tranſiẽs. aut nomẽ verbale qđ in. or. vel in. ix. deſinit. conſtruuntur cum genitiuo ex idiomate hoc eſt proprietate ſermõis latini quo in loco imitati ſumus precipue Diomedem grammaticum ne quis exiſtimet haec a nobis tumultuarie fuiſſe precepta. Dicit igit̃ in primis ꝙ nomina adiectiua certae cuiuſdam ſignificationis ex ratione idiomatis latini gtõ iunguntur. Sũt autẽ illa potiſſimũ que habitum ſiue priuationẽ alicuius rei ſignificãt. vt integer vitae. Hora. j. car. integer vitae ſceleriſq; purus. Verg. ix. aeñ. atq; integer aeui aſcaniꝰ. Praeceps animi. Verg. ix. aeñ. ⁊ pceps animi tmarius ⁊ mauortiꝰ hemõ.

Neq; regit nomen. Quod ſi dixeris bonus ciuis eſt dignus gubernatu. dubitaueritq; aliquis: gubernatu utrum ſit nomen an uerbum ſupinum: ex adiunctis tolletur hæc ambiguitas. Nam cũ eſt nomen gtm̃ regere poteſt. ut eſt dignus gubernatu reipu. & iungit ſibi nomẽ adiectiuum: ut eſt dignus magno gubernatu. & recipit prepoſitionem. ut receſſit ex gubernatu. Cum uero eſt uerbum ſupinum quemadmodum diximus: nihil tale habet: ſed tantum a nomine adiectiuo regitur & in uerbum paſſiuum reſoluitur.

¶ De cõſtructione participii. Cap. xi.

Participiũ eodem modo iũgitur nomini & pnomini & uerbo quo nomẽ adiectiuũ: poſt ſe uero deſiderat caſum cũ quo cõſtruitur uerbũ a quo deſcendit. ut amans filium. amaturus deũ. amatus a patre. amandus ab uxore. inſeruiens amico. inſeruiturus propinquis. carens uoluptatibus. cariturus turture magno.

Sũt noia participiis ſimilia. ut amans. doctus. q̃ ſola conſtructiõe diſcernũtur. Nam cum dico amãs uxorẽ participium eſt: amãs uxoris nomẽ eſt. Sed cũ ſũt noia recipiũt cõparationẽ. ut amãtior uxoris. amãtiſſimus uxoris. doctior Cicerone. doctiſſimus omniũ. Tẽpore quoq; poſſunt diſcerni nã cum dico eſt amãdus a me: ſignificat ꝙ a me amabitur. Cũ uero tantũ eſt amandus: ꝙ eſt dignus amari. uix tamẽ ſub hac forma recipit cõparationem. Nam quod quidam dicunt reuerendiſſimꝰ colendiſſimus: obſeruandiſſimus: ego dicerẽ potius admodum reuerendus. perq̃ colendus. plurimum obſeruandus. & alia ſimili modo.

¶ De nominis conſtructione cum alio caſuali. Cap. xii.

Nomina quoq; cum caſibus conſtruuntur. quædam cum genitiuo. qualia ſunt nomina adiectiua certæ cuiuſdam ſignificationis ut integer uitæ: ſceleris purus. præceps animi.

Prodigus uitę. dubius itineris. tenax propoſiti. cupidus honoris.

Nomina pręterea formā participiorum habentia. ut patiens laboris. negligens amicorum. fugitās litium. appetens alieni. profuſus ſui. doctus grāmaticę. uictus animi. expertus belli.

Nomina quoq; maſculina terminata in. or. quę formantur ab ultimo ſupino. u. mutata in. or. & foeminina terminata in trix. q̄ formantur a maſculinis. tor. in. trix. ut amator uxoris. amatrix uiri. doctor gentiū. expultrix uitiorum.

Et nomina ſuperlatiua conſtruuntur cū gtō ſed tātū p̄rali niſi ſint noīa collectiua. ut doctiſſim⁹ grecorum. ſapientiſſimus philoſophorū. fortiſſim⁹ gentis danaum. Comparatiuū quoq; inter duo. ut aiacum fortior fuit telamonius.

Sūt quędam quę poſſunt iungi genitiuo. uel datiuo ut ſimilis p̄ris uel patri. fidus regis uel regi. ꝓximus tulii uel tulio. ꝓpinquus Cęſaris uel Cęſari.

Prodigus vitae. Hora. iij. car. aiaeq; magnae prodigū paulū ſupante poeno. Dubius itineris. Diomedis exēplū ī idiomate gtī. Uer. iij. geor. nec ſum animi dubius verbis ea vincere magnū q̄ ſit. Tenax ꝓpoſiti. Hora. j. car. iuſtū & tenacē ꝓpoſiti virū. Cupidus honoris quoq; Diomedis exēplū eſt. Atq; eadē rōne dicim⁹ aemulus laudis. amēs animi. auidus pugnae. certus expimēti. incertus viae. cōſcius facti. inſcius aeui. pſcius vēturi: neſcius veri. ignarus rerū. ingratus ſalutis. inops animi. laetus laborū. memor matris. maturus aeui. pſper frugū. reus voti. ſeruus ſtudiorū. ſecurus amorū. veri vanus. animi vecors. Oui. vj. meta. vt tñ exēplis intelligat aemula laudis. Uer. iiij. aeñ. iſq; amēs animi & rumore accēſus amaro. Idē in. ix. ergo auidū pugnae dictis ac numine phoebi. Macrobi⁹ in ſomniū ſcipi. hippocrates experimēti cert⁹ aſſeruit. Sene. in oedipo. an latera cura ſerpit icertus viae. Vgi. iiij. aeñ. teſtaẗ moritura deos & cōſcia fati ſydera. Idē in. vj. pſcia vēturi da nō indebita poſco. Idē. iij. geor. etiāq; tremēs. ēt inſcius aeui. Oui. j. meta. veri q̄ſi neſcia q̄rit. Uerg. x. aeñ. pſpicit ignarus rerū ingratuſq; ſalutis. Idē. iiij. aeñ. ſaeuit inops animi totāq; accēſa p vrbē bacchaẗ. Idē. in. xj. aeñ. q̄s illi laeta laborū ipſa ſuis manib⁹. Idē. j. aeñ. at memor ille matris acidaliae. Idē in. v. aeñ. atq; aeui matur⁹ aceſtes. Hora. iiij. car. pſperā frugū celerēq; pnos voluere mēſes. Uer. j. aeñ. ſecur⁹ amorū germanae. Idē i. v. aeñ. cōſtituā ante aras voti reus. Oui. xv. meta. ſpectarūq; agiẗ legū reus. Cōſtātinus tñ in q̄dā ſanctiōe. ne ſim⁹ inq̄t legib⁹ rei: q pugnādo fideliter de oībus gētibus meruimus eſſe victores. Hora. o ſeri ſtudiorū q ne putetis. Apu. iiij. meta. iā vecors animi tectū ſcādulare cōſcēdit. Uerg. x. aeñ. aut ego veri vana feror. Noīa pterea formā participiorum habētia. i. q̄ figurātur ex participijs pſentis tpis & pteriti: poſſunt cōſtrui cū gtō. vt Uerg. ij. geor. patientes vomeris vnci. vt ab eo cōpoſitū impatiēs. Iuue. impatiēſq; morae pauet. & praeputia ducit negligens amicorū. Diomedis eſt in idiomatis. fugitās litiū. Terē. in phormi. herus meus liberalis eſt: fugitans litiū. Saluſt. in catilina. pfuſus ſui. alieni appetēs. Participia nāq; ſi eſſent: actō iūgerētur diceremuſq; patiens laborem. appetens pecuniam. negligens amicos. fugitans lites. Eodē modo ſi dixeris doctus grāmaticā. victus animū expertus bellū. participia ſunt. doctus grāmaticae. victus animi. profuſus ſui. expertus belli: noīa. Uerg. x. aeñ. expertos belli iuuenes: aſt ſilua trecētos. Idē. iiij. geor. immemor heu victuſq; animi. Hora. iij. car. doctae ſermonis vtriuſq; linguae. eadē quoq; ratiōe Uerg. dixit. j. aeñ. expediūt feſſi rerū. & Hora. j. car. inſanientis dū ſapiētiae cōſultus erro. Idē in. j. ſer. agricolā laudat iuris legūq; peritus. nā participiū eſt a perior: qd̄ in vſu non eſt in ſimplicitate: a quo eſt experior: & Apul. de repēte animi mutatus. Nomina quoq; verbalia. q̄ alij participialia vocant formata ab vltimo ſupino. u. mutata in. or. cōſtruuntur cū genitiuo. vt amator vxoris. doctor gentium. & foeminina que formātur a maſculinis. tor. mutata in. trix. cū tō etiam cōſtruūtur. vt amatrix viri. & que etiā irregulariter formātur: vt expultrix vitiorū: qd̄ ab expulſor fit. Et noīa ſuperlatiua. ſuperlatiuū cū plurali tñ genitiuo cōſtruitur. vt Hora. j. ſer. graecorū lōge doctiſſimus poteſt etiā cū gtō ſingulari cōſtrui: modo ſit nomē collectiuū: hoc eſt in numero ſingulari multitudinē ſignificans. vt populus. gens. Uerg. j. aeñ. o danaū fortiſſime gētis tidide. Cōparatiuū quoq; quoties inter duos ſit cōparatio: ad imitatiōnē graecorū poteſt cū gtō cōſtrui. vt iuniores grāmatici dicūt: cū ponitur partitiue. vt ſi dicas: aiacū fortior fuit telamonius. duo enim tñ fuerūt aiaces alter telamonius alter oilei filius. Nā ſi tres fuiſſent nō fortior: ſed fortiſſim⁹ dicēdū erat. ſicut dicim⁹ digitorū medius eſt lōgiſſimus. manuū vero dextera eſt fortior: loco etiā genitiui nonnunq̄ poniẗ ablatiuus cū ppoſitione de vel ex. Oui. in epla medeae. cū minore pueris iuſſu ſtudioq; vidēdi. duo enim erāt medeae filij Caeſar in cōmēta. haeres erat ſcriptus ex duob⁹ filijs maior. Illud nimis licēter dictū eſt qd̄ Paulus Hieronymo interpte ſcribit. Spes inq̄t fides charitas tria haec. horū maior eſt charitas p maxima. aut ſi charitas fidei & ſpei ſimul cōparatur. horū poſuit pro his ad imitationē graecorū. qui cū ablatiuū nō habeāt cōparatiuū cū gtō cōſtruūt: queadmodū & ſuplatiuū. illa tñ inter illos differētia eſt: qd̄ cōparatiuū iūgitur cū gtō ſignificante vnū aliquid ſui generis vel diuerſi: ſuplatiuū vero cū gtō ſignificante plura ſui generis. Illud tñ hoc in loco nō eſt diſſimulandum: qd̄ Ualla notauit: qd̄ comparatio vnum gradum ſiue primum obtinet. ſuperlatio vero vltimum. nam vbi eſt ſuperlatio neceſſe eſt vt ibidem ſit comparatio: ſi enim plura ſint vaſa ad eandem magnitudinem facta & aliud ſit longe capacius: recte dixeris illud eſſe maius omnibus illis: quae ſunt inter ſe aequalia. quod ſi aliquod vas ſit maius alio: aliud mai⁹ illo. hoc comparatum illis duobus nō dicetur maius illis: ſed maximū illorū: ſed de vtriuſq; gradus conſtructione Cap. xiiij. plura dicemus. Sunt que poſſunt. ſimilis patris vel patri: ſed eſt differentia teſte Diomede. quoniam ſimilis patris eſt in moribus. ſimilis patri in corporis figura atq; lineamentis. quod Iuuenalis expreſſit dicens quandoquidem ſimilem tibi ſi non corpore tantum: nec vultu dederit morum quoq; filius. Terentius in eunucho. domini ſimilis eſt nam quod Uergilius. in. j. aeñ. dixit os humeroſq; deo ſimilis ex opinione vulgi atq; epicureorum dictum eſt: qui putant deos humanam effigiem habere. fidus regis vel regi. Uerg. xij. aeñ. praeterea regina tui fidiſſima, nam genitiuus ille poſitiui eſt. Ouid. ij. meta. tu tantū fida ſorori eſſe velis. proximus ſiue propinquus mihi vel tulio. vicinus Antonij vel antonio. Horatius. j. ſermonū. niſi nos vicina triuici villula cepiſſet cāpano proxima ponti. Eodē modo dicimus amicus Caeſaris vel caeſari. par Pōpeij vel Pompeio. Uerg. & amicū Cretea muſis. Idem in. j. gēs inimica mihi tyrrenum nauigat aequor. Lu. in. j. quem metuis par huius erat. Idem in. ix. par geminis chiron.

Quædam ſunt quę poſſunt iūgi genitiuo uel abla tiuo ut diues agrorum uel agris: uacuus cerebri uel cerebro. plenus rimarum uel rimis. dign⁹ ho noris uel honore.

Datiuo etiam complura iungūtur. ut facilis omni bus. difficilis nemini. char⁹ ſuis. iucūdus alienis. aptus bello. idoneus paci.

Verbalia quoq; in bilis. dtō iungi poſſunt. ut ama bilis cunctis. uiſibilis nulli.

Actō etiā iunguntur plura noīa adiectiua. ſed ut di ximus figurate: idq; apud poetas tm̄. ut flauus ca pillos: niger oculos. horridus barbam.

Abltō quoq; media ꝑpoſitiōe ſiue ſeptimo caſui cō plura iūgūtur. ut alienus a crimine. oriundus ex Affrica. diuerſus a uitiis. alius ab humanitate. ſe cundus ab hercule. tertius a Ioue. uir ſingularis i genio. excellens uirtute. inſignis pietate.

Comparatiua quoq; cū ablatiuo ſiue ſeptimo caſu cōſtruuntur. ut nemo eſt eloquentior Cicerone.

Ablatiuus ſiue ſeptimus caſus plærumq; ponitur ab ſolute aut per duo nomina. ut rege Ferdinando Munda in deditionem chriſtianorum uenit. aut per nomen & pronomen. ut me pręceptore didi ciſti literas. aut per nomen ſiue pronomen & par ticipium. ut deo ducente ueniam ad te. me ueniē te gaudebis.

De conſtructione quarundam parti um orationis. Cap. xiii.

QVisq; ſemp iungitur ſuplatiuo. ut opti mus quiſq; ſapiētiſſimus quiſq;. Oīs & & cunctus poſitiuo & cōparatiuo. ut omnes boni. cūcti boni. oēs ſapien tiores. cuncti ſapientiores.

Quaedam ſunt q̄ poſſunt. diues agrorum vel agris. Verg. in buc. quā diues pecoris niuei. quā lactis abūdās. Idē. j. aeñ. diues opum ſtudiiſq; aſperrima belli. Idē in eodē. ditiſſim⁹ agri phoenicū. nā gtūs ille agri ad poſitiuū: phoe nicū ad ſuplatiuū refertur. Hora. j. ſer. diues agris. diues poſitis in foenore nūmis. Vacuus cerebri vel cerebro. Salu ſti. in iugur. ager aridus & frugū vacuus. Iuue. vacuūq; cerebro iā pridem caput hoc ventoſa cucurbita querat. Ple nus rimarū vel rimis. Teren. in eunucho. plenus rimarū ſum hac illac perfluo Ver. j. aeñ. que regio in terris noſtrī non plena laboris? Idē. iiij. geor. crura thymo plenae. Quin. tñ. lib. ix. plenus inquit vini veteres dixerūt nos plenū vino dicim⁹. dignus honoris vel honore. Plau tus in trinūmo. nō ego ſum dignus ſalutis. Vergi. xij. aeñ. magnorū haud vnq̄ indign⁹ auorū. Iuue. his epu lis & tali dignus amico. Laurentius vir dici poſſe pu tat dignus honoris: quare illud ex euāgelio. Facite fru ctus dignos penitentiae: ex figura graeca dictum putat q2 graeci abltō carēt. Dicimus etiā ſatur rerū & rebus. Terē. in adel. ſed poſtq̄ intus ſum omniū rerum ſatur. Oui. ij. meta. ambroſiaeq; ſucco ſaturos praeſepibus al tis. Trūcus pedū vel pedibus. Verg. iiij geor. trūca pe dū primo. Ouid. xv. meta. & generat truncas pedibus. Oneratus frugū & frugibus. & refert⁹ cibi vel cibo. Pa cuuius apud Noniū Marcellū oneratus inquit fru gū & floris. Varro apud eūdē Marcellum. ipſa Italiae oppida ſunt vaſtata. que fuerūt prius hoim referta. Ci cero ꝑ lege manilia. referto ꝑdonū mari. nā participia eſſe loco nominū poſita ex eo patet: qḋ verba a quibus deriuātur: cū abltō nō cū gtō cōſtrui ſolēt. Verg. j. aeñ. onerantq; auro. Cicero. ij. de oratore. peranguſte refer ſit oratione ſua. Datiuo cōplura iungūtur. ſunt aūt: vt Priſcianus ait: illa q̄ ad gratiā vel ad vtilitatē alicuius vel cōtra referūtur: vt facilis difficilis. & ſimilia. Ver. ij geor. illā experiere colēdo & facilē pecori. Marti. diffici lis. facilis. amicus. acerbus eiſdem. Cicero i verrē. ita mihi velim deos ꝓpitios. Verg. ij. geor. his pomis vti lis arbos. Verbalia quoq; in bilis. illa ſunt q̄ paſſionē ſignificāt. vt amabilis cūctis. Ver. iij. geor. nec viſu fa cilis: nec dictu effabilis vlli. Actō. etiam quemadmo dum aliis in locis diximus noīa adiectiua cū actō con ſtrui poſſunt ſed per figurā ſynecdochē tantū poetis ꝑ miſſam. vt Verg. j. aeñ. nuda genu. i. habēs genu nudū Idē in eodē. os humeroſq; deo ſimilis. i. habēs os & hu meros ſimilis deo. Abltō quoq; media ꝑpoſitione ſiue ſeptimo caſui. De quo Diome. in idiomatis his verbis ſcribit. Multa ſunt q̄ per abltm̄ caſum Romani ſolēt efferre. imēſa eſt enim huius caſus licentia: & vtūtur eo ſaepiſſime pro duobus caſibus gtō & datiuo vt bellum varia victoria. homo mira eloquentia. magnis virib⁹ adoleſcēs. bona forma mulier qḋ elegantius dicitur q̄ ſi diceres bellū variū victoria. homo mirus eloquētia. adoleſcens magnus viribus. mulier bona forma. quē vero diomedis abltm̄ appellat: nos ſi conſtare nobis volum⁹: ſeptimū ſiue effectiuū caſum appellamus. Abltūs aūt eſſet media praepoſitione. vt alienus a crimine. diuerſus a vitiis. longinquus ab achaia. Diomedis exēpla ſunt. Eodē modo dicimus alius ab humanitate. pro diuerſus. oriundus a carthagine. pro originē trahens. tertius ab ioue ſubaudi diſtans. Cōparatiua quoq;. diximus comparatiuū quoties ponit̄ partitiue: cōſtrui cū gtō: nūc vero dicit qḋ ſiue cōparetur ad vnū ſiue ad plura ſui vel diuerſi generis cōſtruit̄ cū abltō ſiue ſeptimo caſu: nam vt alio etiā loco dicimus: quoties abltūs ſine ꝑpoſitione ponit̄ antiquiores ſeptimū caſum appellabāt. vt achilles fuit fortior aiace & hectore. at perinde reliquis oībus Troianis: poſſumus etiā dicere qḋ aiax telamonius fortior fuit aiace oileo. ſed de cōparatiui cōſtructione infra pluribus diſſeretur. Ablatiuus ſiue ſepti mus caſus. illorū ſtulticia hoc in loco ridenda eſt: qui pro eo qḋ ego dixeram. Munda in deditionem chriſtianorū ve nit: qm̄ eo anno quo introductiōes has aedidimus Ronda & Mūda & cōplura alia caſtella maurorū expugnata ſunt ductu atq; auſpiciis Ferdinandi omniū regū clariſſimi: putantes munda adiectiuum eſſe nomen. deletis quibuſdam literis atq; aliis adiectis: librario imprimendum dedere munda deditio chriſtianitatis venit.

DE cōſtructiōe q̄rūdā partiū oratiōis. puta quiſq; ꝑticula q̄ nunq̄ poſitiuo aut cōparatiuo iūgit̄: ſed tm̄ ſuplati uo. atq; ecōtrario oīs poſitiuo & cōparatiuo: nunq̄ ſuplatiuo. qḋ cū apud caſtigatiſſimos autores ꝑpe ſem ꝑ obſeruatū repiat̄: iure Priſc. in ꝑcipio ſui opis a Valla rephēdit̄ qḋ ſcripſerit. oīm iudicio cōprobatur eruditiſſimorū: ꝓ eo qḋ eſſe debuit oīm eruditorū aut eruditiorū. Lactāti⁹ quoq; in libello de opificio hoīs: placidiora quaeq; aīalia vel nihil fellis oīno vel min⁹ hn̄t ꝓ eo qḋ eſſe debuit, oīa placidiora aīalia. Macrobi⁹ etiā in j. de ſomno. exteriori quaq; ſphera quas interius continet ambiente. pro eo quod eſſe debuit extima quaq; ſphera.

At uero quiſq; tunc poſitiuo iungitur: cũ nõ recipit comparationẽ poſitiuus. ut ſtrenuus quiſq;. ſeptimus quiſq;. iungitur etiã quiſq; cum hoc nomine quotus: ſed ſemper iterrogatiue. ut Cicero. quotus enim quiſq; iſtud feciſſet?

Tãtũ quãtũ poſitiuo iũgit̃. ut tm̃ doct⁹ quãtũ facet⁹ tãto & quãto cõparatiuo & ſuplatiuo. ut tãto doctior quãto facetior. Idẽ quoq; dicimus de aliquãtũ & aliquãto: multũ & multo: paulum & paulo.

Per ſemp iũgit̃ poſitiuo. ut ꝑbon⁹. ꝑdoct⁹. Quã ſuperlatiuo. ut quã optim⁹. quã doctiſſimus. Perq̃ poſitiuo. ut perquam bonus. perquam doctus.

Hei. & ue. ſemper iũguntur dtõ. ut hei mihi. ue tibi. heu &. o accuſatiuo. ut heu me miſerũ. o te foelicẽ. En & ecce ntõ & accuſatiuo. ut en Priamus. en ipſe capellas. ecce homo. ecce hominem.

¶ De comparatiuo & ſuperlatiuo. Cap. xiiii.

CVm de erotematis nõis ageremꝰ: dictũ eſt comparatiua & ſuplatiua a q̄bus noĩbus poſitiuis & unde formarentur ſed iniquis tunc ſpaciis excluſi quoniam alio properabamus: nõ diximus formationem illam in pleriſq; deficere. Idem quoq; fecimus cum de partiũ orationis conſtructione nonnihil perſtringeremus: ubi pauca interpoſuimus. Quare uiſum eſt: quæ illic copioſius debuerant pertractari: hoc in loco ſupplere. Atq; in primis de illorum irregulari formatione.

Bonus melior optimus.	Malus peior peſſimus.
Magnus. maior. maxim⁹.	Paruus minor minim⁹
Nequã neqor neqſſimus.	Maturus. maturrimus.

Si ꝟo poſitiuus cõparationẽ nõ recipit: ꝑpter aſperũ lraꝝ cõcurſum (vt q2 a pius ꝛ ſtrenuus nõ dicimus pijoꝛ piſſimus: ſtrenuioꝛ ſtrenuiſſimus) poſſumus dicere pius quiſq3. ſtrenuus quiſq3. Saluſ. in iugur. ſtrenuus quiſq3 aut ceciderat in ꝑlio: aut grauiter vulneratus. aut q2 ſignificatio poſitiui eiuſmodi eſt vt non poſſit gradus comparatiõis recipere qualia ſunt nomina numeroꝝ ordinẽ ſignificãtia. vt primus. ſcđs. tertius poſſumus dicere primus quiſq3 ſcđs q̃ſq3. tertius q̃ſq3. Cicero i philipicis. Primo quoq3 die cõſules ad ſenatũ referãt. tametſi primus ſuplatiuũ ſit Idẽ ꝓ Rabirio tertio quoq3 ꝟbo excitabat. Trãqll⁹ i vita Ceſaris. vn⁹ dies q̃rto quoq3 anno intercalaretur Iuue. ſeptima q̃q3 fuit lux ignaua. Cũ vero hmõi nomina tñ vnũqueq3 ex eo nũero tũ vltimũ ſignificẽt iũcta cũ hac particula q̃ſq3. idẽ quoq3 ſignificãt vt q̃rtus q̃ſq3 ſit vel vn⁹ q̃libet ex q̃tuoꝛ vel vltimus in ordine q̃tuor. nã cũ dico q̃rto quoq3 anno eſt ann⁹ itercalaris intelligo vltimũ queq3 ex nũero q̃tuor: ꝛ iudeis ſeptim⁹ quiſq3 dies eſt feſt⁹: intelligo ꝙ vltimus ex nũero ſeptẽ. Q̇ꝺ vero Ceſar in cõmentarijs dixit. cognoſcit nõ dicimus queq3 eſſe relictũ militẽ ſine vulnere: non ſignificat vltimũ ex decẽ ſed vnũ quẽlibet ex numero decem vel inter decẽ eſſe vulneratũ. Iũgitur ꝑterea q̃ſq3 cum hoc noĩe ordinali quotus quota quotũ. ſed ſemꝑ interrogatiue. Cicero ꝓ ligario. quotus eni q̃ſq3 iſtud. Tantũ ꝛ quantũ poſitiuo iũgit̃ adde etiã tu ꝛ ꝟbo vt quantũ potes tm̃ elabora. tãto ꝛ quãto ſuplatiuo. Cicero. q̃nto es maioꝛ tanto tegeras ſum miſſius. neq3 enim latine poſſet dici quãtũ es maioꝛ tãtũ te geras ſummiſſius. Superlatiuo etiã iunxit Catullus tãto peſſimus omnium poeta quãto tu optimus oĩm patronus. Verg. xij. eñ. o preſtans animi iuuenis quantũ ipſe feroci virtute exupas tãto me impẽſius equũ eſt cõſulere. Quin. in. j. quoꝝ cõcẽtus tãto eſt vehemẽtioꝛ quãtũ Romana in bellis gl̃ia ceteris ꝓſtat. Ad vim quoq3 cõparatiuoꝝ ꝓxime accedũt illa aduerbia ante ꝛ poſt vt tãto ante ego veni quãto tu poſt veniſti ꝛ illud nomẽ alius atq3 ſuũ aduerbiũ aliter. atq3 eiuſdẽ ſignificationis ſecus. Quinti. at q̃nto alius fuit ille infeliciſſimi iuuenis affectus. Terẽ. in andria verũ aliter euenire multo intelligit. ꝛ cicero multo ſecus euenit. Tã ꝛ q̃ꝫ eiuſdẽ ſignificationis poſitiuo ꝛ ſuplatiuo iũgi poteſt ſed ꝛ cõparatiuo. ꝟgi. vij. eñ. tã magis illa fremẽs ꝛ triſtibus effera flãmis q̃ꝫ magis effuſo crudeſcũt ſanguine pugne. Saluſtius. q̃ꝫ quiſq3 peſſime fecit. tã maxime tutus eſt. q̇ꝺ de tantum ꝛ quãtũ tãto ꝛ quãto diximus. idẽ de aliquãtum ꝛ aliquanto multum ꝛ multo. paulum ꝛ paulo dicendum eſt. niſi q̇ꝺ aliquanto ꝛ paulo ſuplatiuo iungi recuſant quẽadmodũ multo deſiderat. Cicero ꝓ lege manilia. q̃ꝫ q̃ꝫ mihi frequẽs cõſpectus vr̃ multo iucundiſſimus. hoc verbũ ꝓſtat q2 vim cõparatiui h3 multo iũgit̃. Saluſti⁹. multo ꝓſtat bñficij q̃ꝫ maleficij immemorẽ eſſe. Per ſemꝑ iũgitur poſitiuo. vt perbonus perfacetus. q̃ꝫ ſuplatiuo. vt q̃ꝫ optimus. q̃ꝫ facetiſſimus. q̃ꝫ vero cũ pro quãtũ accipit̃ poſitiuo iũgi vult. vt apud Terẽ. in andria. reiecit ſe in eum flens q̃ꝫ familiariter. Q̇ꝺ vero idẽ in eunucho dixit poſt illa tpa tu ſcis q̃ꝫ intimũ. ꝛ ſi ſuplatiuũ eſt ab intra. tñ ꝓ poſitiuo poſitũ eſt. ſicut primus a ꝓpe vnde ꝛ cõparationẽ iterũ recipit primioꝛ vt ſuo loco diximus. ſed hec ex elegantijs Valle petenda ſunt. nos tantũ admonuiſſe lectorẽ volumus. Hei. ꝛ ve. ſemꝑ iungũtur dtõ. omnia ſunt facilia.

CVm de erotematis. Reddit cauſas cur cum de noĩm deriuatiuoꝝ differẽtijs ageret li. iij. nõ exacte diſſeruit de cõparatiuoꝝ ꝛ ſuperlatiuoꝝ ſignificatione ꝛ formatiõe: q̃ꝫ q̃ꝫ in cõmẽtationibus multa dixit de formatione illorũ graduũ maxime. A quibus noĩbus. nam cũ cõparatiuũ ꝛ ſuperlatiuũ ſignificẽt aliquid vltra ſuũ poſitiuũ. ab illis noĩbus nõ poſſunt deriuari q̃ icremẽtũ aut diminutionẽ ſuſcipe nõ poſſunt. ſed ab illis tñ quoꝝ ſignificatio creſcere põt. Sũt tñ ex his poſitiuis quedã cõparatiua ꝛ ſuplatiua que vſus nõ recipet. vt ab eo q̇ꝺ eſt barbarus nemo diceret barbarioꝛ ꝛ barbariſſimus. nec ab eo q̇ꝺ eſt amandus amandioꝛ ꝛ amãdiſſimus. tametſi barbarus ꝛ amandus ſignificationis incrementũ recipere poſſint. Sũt preterea q̃dã poſitiua ex quibus vlteriores gradus non procedũt. q2 ꝓpter cõcurſum vocaliũ aſperi⁹ ſonarẽt. vt q̃ habẽt vocalẽ ante. is. vel. us. vt ab eo q̇ꝺ eſt tenuis ꝛ arduus vix poſſis dicere tenuioꝛ ꝛ arduioꝛ. Que vero nõ ſignificãt rẽ q̃ poſſit creſcere aut minui nihiloplus poſſunt gradus recipere. vt luſcus. ingẽs. omnipotẽs. ſummus. imus. vnicus. ſolus. nemo eñ luſcus magis luſcus eſſe poteſt. noĩa etiã nũeralia. vt prim⁹ ſcđs terti⁹. ꝛc. Et ꝓnoĩa. quãq̃ꝫ Plaut⁹ dixerit ipſiſſim⁹ eſt. Sed de his lib. iij. diximus. Iniquis ſpacijs. i. loci anguſtia. ex ꝟgi. iiij. geoꝛ. veꝝ hec ipſe quidẽ ſpacijs excluſus iniqs ꝑtereo. In pleriſq3 deficere. q̃ fere in hoc loco duximus explicãda cũ dicimus bonus. melioꝛ. optimus. ꝛc. De cõſtructione. q̇ꝺ paulo ante attigimus cũ de conſtructiõe gti ꝛ ablatiui ageremus. Sed aduertẽdũ cũ ſint tres cõparatiõis gradus. poſitiuus magis eſt ſimilitudinis ꝛ eq̃litatis q̃ꝫ incremẽti. vt doctus plato quẽadmodũ Ariſt. niſi ꝑ adiectionẽ aduerbioꝝ ineq̃litas ſignificet. vt magis

doctus.minus doctus. Comparatiuus vero ⁊ ſuperlatiuus ſunt iam inequalitatis ⁊ incrementi. eſt itaq̃ꝫ comparatiuum quod cum poſitiuo ſignificat aduerbium magis. vt doctioꝛ magis doctus. ꝙ ſi non habet poſitiuum cū aliquo participe ſenſus poſitiui ſignificat quoq̃ꝫ magis. vt ocyoꝛ magis velox. citerioꝛ magis citra. Sed de his plura li. iij. Conſtruunt cōparatiua. dicit q̄ꝺ cōparatiuū duobus modis cōſtruitur: cū abltō vel cū alio caſu ſimile alicui ex p̄cedētibus: quem coniunctio q̃ꝫ poteſt connectere. vt ſum doctioꝛ antonio vel quam antonius. ſubintelligitur namq̃ꝫ verbū eſt. ⁊ puto antoniū doctioꝛem alijs vel q̃ꝫ alios. ſubaudi puto. Itaq̃ꝫ indifferēter vti poſſumus alterutra harū duarū cōſtructionū. Eſt tñ cum caſus coniunctionis vinculo copulatus non ratione comparatiui: ſed aut poſitiui aut alicuius alterius particule in orationis conſtructione ponitur. vt ſum auidioꝛ honoꝛis q̃ꝫ pecunie. honoꝛis ⁊ pecunie non recte ponētur in abltō qꝛ illi genitiui nō ratione cōparationis: ſed ex ſpeciali ſignificatione huius nois auidus q̄ꝺ cū gtō cōſtruitur in oratione venerūt. Itē ſi dixeris. tanto fame ſitis maioꝛ eſt q̃ꝫ virtutis. non recte dixeris virtute: qꝛ virtutis nō ratione cōparatiui poſitū eſt in hac ſerie: ſed regitur ab illo noie ſitis ex vi poſſeſſiōis. Illud quoq̃ꝫ Iuue. carioꝛ eſt dijs homo q̃ꝫ ſibi: nō recte diceres carioꝛ eſt dijs homo ſe qꝛ ſibi nō ratione comparatiui ⁊ q̃ꝫ coniunctionis ſed ratione huius nois carus poſitū eſt in datiuo. qꝛ dicimus homo eſt carus deo. Et qm̄ hec coniunctio atq̃ꝫ nonnunq̃ꝫ ponitur pꝛo q̃ꝫ: vt ſi dixeris aliter ego feci atq̃ꝫ tu: poteſt etiā cōparatiuū cū illa conſtrui. vt Hoꝛa. j. ſer. non ſe peius cruciauerit: atq̃ꝫ hic. Perſius quoq̃ꝫ qui tu īpunitioꝛ eris atq̃ꝫ hic ⁊ qꝛ ac coniunctio tantūdem pollet quantū atq̃ꝫ: Hoꝛa. dixit. victurū ſuauius ac ſi q̄ſtoꝛ auus. Nonunq̃ꝫ abltūs ille cōparatiōis nō mutatur in aliū caſum: ſed reſoluitur in v̄bū vt tu eras doctioꝛ opinione mea. non dices q̃ꝫ opinio mea: ſed q̃ꝫ ego opinabar. Hoꝛa. ſi quicquid vidit melius ve peius ve ſua ſpe. i. q̃ꝫ ſperabat. Illud vero q̄ꝺ ſupra diximus cōparatiuum poſſe cōſtrui cum genitiuo cum partitiue teneretur: opoꝛtere autē partitionem fieri inter duo tantū: poſſet dici gtm̄ illū non ratiōe cōparationis: ſed ratione partitionis venire in conſtructionem. Nam ⁊ citra comparationem dicimus quod manuum altera dextera eſt: altera ſiniſtra: ⁊ quod aiacū alter fuit telamonius alter oilei. Neq̃ꝫ tamen neceſſe eſt ſequenti comparatiuo partitionem fieri inter duo. vt Pli. lib. xj. natu. hiſto. animalium inquit foꝛtioꝛa ſunt quibus ſanguis craſſioꝛ. ſapientioꝛa quibus tenuioꝛ: timidioꝛa quibus minimus. Quod ſi gtūs ille p̄ceſſerit: poteſt nihilominus cōparatiuū conſtructionem pꝛopꝛiam retinere. vt aiacum telamonius foꝛtioꝛ fuit oileo: vel q̃ꝫ oileus: ⁊ manuum dextera robuſtioꝛ eſt ſiniſtra vel q̃ꝫ ſiniſtra. Illud quoq̃ꝫ Ciceronis oīm ſocietatuꝫ nulla eſt gratioꝛ: nulla carioꝛ q̃ꝫ ea que cum rep. eſt vnicuiq̃ꝫ noſtrum. Et q̃ꝫq̃ꝫ recte dicimus: digitoꝛum medius eſt longiſſimus: nihilominus ⁊ recte dicetur digitoꝛuꝫ medius eſt longioꝛ ceteris. Immo vero nullum eſt ſuperlatiuum quod non poſſit paraphraſi verti in comparatiuum cum relatiuo diuerſitatis. vt Romanoꝛum eloquentiſſimus fuit Cicero. vel ceteris romanis eloquentioꝛ fuit Cicero. Quid quod etiam ſine relatiuo diuerſitatis comparatiuum omnibus ſui generis ſuperfertur. vt apud Vergi. viij. en. ſed cunctis altioꝛ ibat Anchiſes. Apul. quoq̃ꝫ hippias e numero ſophiſtarum artium multitudine pꝛioꝛ omnibus ⁊ eloquentia nulli ſecundus. Iuuena. hedulus ⁊ toga grege mollioꝛ. Marti. totus volo rideas libellus ⁊ ſis nequioꝛ omnibus libellis. Tametſi in his omnibus locis ⁊ ſimilibus ſemper relatiuum diuerſitatis ſubintelligitur. alioqui non diceres quod dicivolebas nam ſi cunctis altioꝛ ibat Anchiſes ⁊ ſe quoq̃ꝫ altioꝛ ibat. ⁊ ſi hippias omnibus ſophiſtis erat pꝛioꝛ ⁊ ſe quoq̃ꝫ pꝛioꝛ erat quippe qui eſſet ſophiſtes. Quare in his omnibus ſubintelligendum eſt reliquis aut alijs aut ceteris. vt conſtet autoꝛum ſenſus. Eſt tamen cum ablatiuus cum quo comparatiuum conſtruitur: ad ntm̄ reduci non poteſt. vt cū quis vel qui ponitur relatiue. vt apud Vergili. j. enei. rex fuit Aeneas nobis quo iuſtioꝛ alter. Idem tamen. vj. miſſenum eolidem quo non pꝛeſtantioꝛ alter. q̄bus in locis pꝛo quo nō recte diceretur q̃ꝫ qui. Idē quoq̃ꝫ de noibus nega

Cōparatiuū regularē hēt	Humilis humillimus
Magnific⁹. cētior. cētiſſim⁹	Cōpatiuū reglarē hēt
Munific⁹. cētior. cētiſſim⁹.	Similis ſimillimus.
Mirificus. cētior. cētiſſimus.	Cōpatiuū reglarē hēt
Bn̄fic⁹. cētior. cētiſſimus.	Mult⁹ plim⁹. cōpa. ca.
Malefic⁹. cētior. cētiſſimus.	Multa plima. cōpa. ca.
Bn̄dic⁹. cētior. cētiſſimus.	Multum plus plurimū
Maledic⁹. cētior. cētiſſim⁹.	Multi plures plurimi.
Bn̄uol⁹. lētior. lētiſſimus.	In plurali īegrum eſt.
Maleuol⁹. lētior. lētiſſimus.	A uerbis.
Multiuol⁹. lētior. lētiſſim⁹.	Detero deterior. trim⁹
Pi⁹ piiſſim⁹ & pietiſſimus.	Potior eris. potiſſim⁹
Comparatiuo caret.	Ab aduerbiis.
Senex ſenior. Suplatiuo ca.	Extra exterior extim⁹
Iuuenis iunior.	Intra interior intimus
Superlatiuo caret.	Vltra ulterior ultim⁹.
Vetus ueterrimus.	Infra inferior infimus.
Cōparatiuū reglarē hēt	Cōpatiuū reglarē hēt
Dexter dextimus.	Citra citerior citimus.
Cōparatiuū regularē hēt	Supra ſupior ſuprem⁹.
Siniſter ſiniſtimus.	Prope ꝓprior ꝓximus.
Cōpatiuū regularē hēt	Poſt. ſterior poſtrem⁹.
Facilis facillimus.	Añ añrior. Suplati. ca.
Cōparatiuū regularē hēt	Pridem prior primus.
Agilis agillimus.	Penit⁹. tior. pētiſſim⁹.
Cōparatiuū regularē hēt	Ocyor ocyſſim⁹ poſiti
Gracilis gracillimus.	uo caret. niſi malis ab
Cōparatiuū regularē hēt	ocys formare.

Noia quorū ſignificatio creſcere aut minui nō pōt nō formāt ex ſe cōparatiua aut ſuplatiua. qualia ſunt. ingens. oipotēs. ſummus. unicus. imus. Et noia nūeralia ſiue ſint diſtributiua ſiue ordialia. Et ꝓnoia. q̄q̄ Plautus dixerit ipſiſſimus eſt. ſicut Vergilius ab ingēs ingentior fecit cōparatiuū.

Conſtruuntur comparatiua cū abltō uel cum alio caſu quem cōiunctio quam poterit pro rōne uerbi ſubintellecti cōiungere. ut Plato fuit doctior Ariſtotele uel q̄ a Ariſtoteles. credo Platonē eloquentiorē Demoſthene uel q̄ Demoſthenem. & utor te benigniore patre meo uel q̄ patre meo. Dicim⁹ tñ ſum auidior glorie q̄ pecuniæ & non pecunia: & ſimilior patri q̄ matri & non matre. quia auid⁹ & ſimilis cū gtō & datiuo cōſtruūtur.

tiuis dicendũ. Nã ⁊ ſi dici poſſit Cicero nemine fuit imbecillior: nõ diceret recte Cicero fuit imbecillior q̃ nemo. Cõſtruit̃ p̃terea ꝯparatiuũ cũ ablt̃o ſignificanti exceſſum vel defectũ. Iuue. pares qd̃ vẽdere poſſis pluris dimidio. Pli. li. xj. pulmo quadruplo maior bubulo. Curti⁹. Cũ dimidio inq̃t ferme exercit⁹ maior eẽt q̃ in ſicilia fuiſſet. qb⁹ in locis exceſſus ſig̃tur. defect⁹ v̇o in Horatiano illo. forte nimis locuples vno quadrãte periret. Quare nõ male diceret̃ multo ⁊ paulo cũ ꝯſtruunt̃ cũ ꝯparatiuo noĩa eẽ cũ vulgo appellent̃ aduerbia: ſig̃t eñ exceſſum. Solẽt etiã aliqñ

Conſtruuntur preterea cum ablatiuo ſignificanti exceſſum quo aliquid excedit aut exceditur. ut ego ſum duplo maior quam tu. & tu dimidio minor.

Superlatiuũ nomen eſt quod ad plures ſui generis comparatum omnibus ſuperponitur. uel per ſe ꝑlatum ſignificat quantũ poſitiuũ cum hoc aduerbio ualde. ut Achilles græcorum fortiſſimus. & Achilles fortiſſimus. i. ualde fortis.

Superlatiuum conſtruitur cũ gt̃o numeri pluralis aut ſingularis ſed nõis tantum collectiui: qui reſoluitur in ablatiuũ cum p̃poſitione ex. ut achilles fortiſſimus græcorum fortiſſimus gentis danaum. i. ex græcis. & ex gente danaum.

grad⁹ inter ſe ꝯparari. ⁊ pares parib⁹ referri. vt tuũ ꝯſiliũ tutũ eſt magis q̃ honeſtũ. nõ recte diceres honeſtius aut honeſtiſſimũ. ⁊ tuũ ꝯſiliũ tuti⁹ eſt q̃ honeſti⁹ non honeſtũ neq̃ honeſtiſſimũ. ⁊ tuũ cõſiliũ eſt magis tutiſſimũ quã honeſtiſſimũ. Eſt p̃terea qñ ꝯparatiuũ nõ regit ablt̃m: ſed deſiderat adiũgi ſibi orõnẽ vt incepta orõ ꝑfectũ habeat ſenſum. ut hic adoleſcens minor eſt quã vt graui ſupplicio puniri debeat. corruptior quã vt illi tñ negociũ ꝯmitti debeat. Põt tñ aliqñ ꝯparatiuũ cũ ablt̃o ꝯſtrui: ſed cum q̃ ꝯiunctione ⁊ p̃ p̃poſitione. Curti⁹. maiorẽ quã ꝓ magnitudine ſiluę ſonũ reddebat. Suꝑlatiuũ. ſuꝑlatiuũ nomẽ cũ ab eo dictum ſit q̃ ſupſerat̃ ⁊ excellat: recte pluribus ꝯparari debet: hoc eñ locũ ſuꝑlatiuũ cũ aut in trib⁹ aut in plurib⁹ vn⁹ illoꝝ caeteris antefert̃. vt Plato fuit doctiſſim⁹ philoſophoꝝ. Sed qd̃ dr̃ ad plures ſui gñis ꝯparari: intelligendũ eſt de illis q̃ ſub eodẽ noĩe ſunt: ⁊ de qb⁹ unum nomẽ cõe dici põt. nõ tñ q̃dlibet ſed illud tm̃ qd̃ ex vi ꝯparationis a ſuꝑlatiuo regit̃. vt plato doctiſſim⁹ philoſophoꝝ ꝯparat̃ ad ſuũ gen⁹ q: fuit philoſoph⁹. Qd̃ ſi dicerẽ Plato doctiſſim⁹ romanoꝝ: nõ illũ ad ſuũ gen⁹ ꝯparare qm̃ Plato nõ fuit roman⁹. nec ſi dicerẽ Plato poetaꝝ graecoꝝ clariſſim⁹ qm̃ ⁊ ſi Plato graec⁹ nõ tñ ẽ poeta: nec ſic Plato philoſophoꝝ romanoꝝ nobiliſſim⁹: q: tametſi ẽ philoſoph⁹ nõ tñ eſt roman⁹ philoſoph⁹. Qd̃ v̇o de celeno. Vg. i. iij. eñ. dixit furiaꝝ ego maxima pãdo. Idẽq̃ i. vj. de fame furiaꝝ maxima iuxta accubat: intelligẽdũ ẽ ⁊ celeno ⁊ famẽ quodãmõ furias fuiſſe. ſicut ſi diceres aliquẽ ſtolidiſſimũ aſinoꝝ: intelligim⁹ illũ quodãmõ eẽ aſinum. Nã qd̃ Valla Macrobiũ in ſatur. carpit ex eo qd̃ dixit. age hui oĩm nõ mõ adoleſcẽtiũ q tibi aequi ſunt ſed ⁊ ſenum q̃ doctiſſime. poſſet dici ſub illa voce oĩm oẽs ⁊ ſenes ⁊ adoleſcẽtes ꝯtineri. ex qb⁹ cũ Ser. vn⁹ eẽt ſub eodẽ gñe poſitus eſt. Illd̃ p̃terea qd̃ idẽ Valla Priſcianũ taxat qd̃ in p̃mo de octo partib⁹ orõnis volumĩe ſcripſit. Oĩm eoꝝ q diuidi pñt breuiſſimũ eſt qd̃ diuidi nõ põt: dicẽdũ q gt̃ũs ille oĩm nõ ꝯparatiõis rõne ſed poſſeſſiõis poſit⁹ eſt. cui⁹ ſenſus eſt. eoꝝ q̃ diuidi pñt breuiſſimũ. i. breuiſſima ps eſt ea q̃ diuidi nõ põt. vt demõſtret dictionũ q̃ diuidi pñt breuiſſimã partẽ eſſe lr̃am q̃ indiuidua ẽ. Vel abſolute ꝑlatũ. i. quoties nõ ponit̃ ad quos fiat ꝯparatio. ⁊ tũc valet q̃tũ poſitiuũ cũ hoc aduerbio valde. vt Vg. puer aſcani⁹ Veneris iuſtiſſima cura. i. valde iuſta. Valla ꝓ maxime ⁊ nõ ꝑ valde ſuꝑlatiuũ exponi debere dicit q nõ male forte diceret̃ ſi ſuꝑlatiuũ ꝯparatiue accipiat̃. qd̃ ſi abſolute poneret̃. creſceret ei⁹ ſig̃tio vno gradu magis quã ab vllo ꝯcipit̃. foeliciſſim⁹ eñ ſic ꝯcipit̃ ab oĩb⁹ quaſi multũ foelix. aut nimium foelix. vt Vg. li. iiij. aeñ. dixit. foelix heu nimiũ foelix: ſi littora tm̃. Maxime v̇o pl⁹ ſig̃t quã multũ aut nimiũ. nõ igitur ꝑ maxime ſed ꝑ valde reſoluẽdũ eſt ſuꝑlatiuũ: ad qd̃ illa multũ ⁊ nimiũ referunt̃ qd̃ niſi fieret: nunq̃ ꝯſtare poſſet de ſenſu ſuꝑlatiui: ſi ꝑ ſuꝑlatiuũ exponeret̃. qd eñ magis ꝯſtaret de exponẽte quã de expoſito? Sed idẽ vult ꝯparatiuũ nõ magis exponẽdũ eſſe ꝑ aduerbiũ magis quã ꝑ vehemẽti⁹ aut pl⁹ aut ſilia. nõ vidẽs illa q̃ reſoluẽda eſſe rurſus in magis. Oportet eñ in phyſicis corꝑib⁹ ſic graduũ reſolutiõe eẽ aliqua velut elemẽta p̃ma cõmuniſſima: q̃ ꝯſtãtia firmaq̃ ſint: ⁊ in q̃ caeteri grad⁹: ipſa v̇o in nulla alia p̃ora reſoluant̃. Qd̃ ſi oĩa v̇ba ꝑſcruteris: nullũ inuenire poſſis ad qd̃ oĩa incremẽta tanq̃ ad p̃ncipiũ reducant̃. niſi magn⁹ ⁊ ab eo grad⁹ deducti hoc ẽ maior ⁊ maximus: q̃ cũ ſint adiectiua: iũgunt̃ ſubſtãtiuis ad eoꝝ nõ ſolũ q̃titatis ſed ⁊ qualitatis intẽſionẽ ſignificãdã. Dicim⁹ eñ magnũ viꝝ. maiorẽ viꝝ. maximũ viꝝ. magnũ oratorẽ. maiorẽ philoſophũ. maximũ imꝑatorem. Sed quẽadmodũ haec adiectiua ſubſtãtiuis: ſic eoꝝ aduerbia iũgunt̃ adiectiuis ad eoꝝ ſig̃tionẽ ꝑ grad⁹ augẽdã. vt valde doct⁹. magis doctus. maxime doct⁹. ad deſignãdã magnã aut maiorẽ: aut maximã alicui⁹ doctrinã. Sed qd̃ valde ſit a magno aduerbiũ nemo diceret: niſi rõne ſig̃tionis: ea vero rõne qua ab eo qd̃ eſt iupiter dicim⁹ in gt̃o iouis. hoc ẽ nõ rõne vocis ſed ſig̃tionis. Nam cũ ab eo qd̃ eſt magn⁹ nõ ſit in vſu latini ſmonis aduerbiũ magne loco illius ſubſtitutũ eſt valde ab eo qd̃ eſt valdus. a. um. ꝓ eo quod vſitatius dr̃ validus. a. um. ſicut calidũ ꝓ calido: ⁊ ſolidũ ꝓ ſolido dicim⁹. Itaq̃ cum dr̃ valde pugnat. valde currit. valde legit in ꝓp̃a ſig̃tione accipiendũ eſt. Extendit̃ tñ deinde ad alia qbus nõ ꝓprie cohaeret. vt valde ſenex. valde aegrotus. valde infirmus. valde cupit. valde dolet. valde timet: qbus in locis nõ tam valentiã q̃ magnitudinẽ ſig̃t aetatis. aegritudinis. infirmitatis. cupiditatis. doloris. timoris. cũ alioq ex ꝓportione dicendũ eẽt magne ſenex. magne aegrotus. magne infirmus: qd̃ q: vſus nõ recipit aliud nõ aeq̃ ꝓp̃ũ in locum illius ſuſtituit. hoc eſt valde ꝓ magne. Iam in caeteris gradibus nulla ꝯtẽtio eſt: qn ꝯparatiuus ꝑ magis ⁊ ſuꝑlatiu⁹ ꝑ maxime exponendi ſint: cũ ꝯparatiue accipiunt̃. Quę cũ ſint veluti elementa oĩm q̃titatis ⁊ qualitatis intenſionũ: ad quas explicãdas gradus ꝯparationis inuenti ſunt: in ea tanq̃ p̃ma oẽs gradus reſoluendi ſunt. ipſa v̇o nõ hñt alia p̃ora in q̃ reſolui poſſint. Qd̃ ſi nulla fiat graduũ ꝯparatio. vt paulo poſt dicemus: ꝯparatiuũ nõ multo plus valet q̃ poſitiuũ: ⁊ ſuꝑlatiuũ in poſitiuũ cũ aduerbio valde cõmodiſſime reſoluet̃. Nomina ſuꝑlatiua. cum gt̃o numeri pluralis ꝯſtruitur ſuperlatiuũ: q: nunq̃ alterius ad alteꝝ fit ꝑ ſuperlatiuum comparatio: ſed ſemper ad multos cũ vnus caeteris eiuſdẽ generis antefert̃. vt Verg. viij. aeñ. maxime graiugenũ cui me fortuna ꝓcari. Poteſt vero conſtrui cum gt̃o ſingulari ſi fuerit nomẽ collectiuũ. Idẽ. j. aeñ. danaũ fortiſſime gentis tidide. Nam quod eſt apud eundem in eodẽ. ditiſſimus agri phoenicũ: gt̃ũs ille agri non ratione cõparationis: ſed ex ſignificatione ſui poſitiui ſpe

ciali regitur. Poteſt quoqꝫ ſuplatiuū cōſtrui cū ablatiuo ⁊ praepoſitione ex vel in. vel accuſatiuo ⁊ ꝑpoſitione inter. vt fortiſſimus ex omnibus graecis eſt Achilles. ⁊ Verg. ij. aen. iuſtiſſimus vnus qui fuit in teucris: ⁊ ſeruātiſſimꝰ aequi. vel qui fuit inter troianos iuſtiſſimus. Superlatiuū a cōparatiuo. maxima inter hos duos gradus differētia eſt q̄ ex vtriuſqꝫ expoſitione colligitur. comparatiuum namqꝫ: vt diximus exponitur per poſitiuū cum hoc aduerbio magis ⁊ coniunctione q̄. vt Plato fuit ſapientior Demoſthene. i. magis ſapiens q̄ Demoſthenes. Plato fuit eloquētior oratoribus. ideſt magis eloquēs q̄ oratores. in quo ſermone non ſignificatur plato eſſe in genere oratorū. Unde Valla putauit oportere comparatiuū ad diuerſum genus comparari. ſed quemadmodum non ſignificat comparationis terminos eſſe eiuſdē generis: ita neqꝫ aſſerit eſſe generis diuerſi: quare licet per comparatiuum eſſe vel eiuſdem generis vel diuerſi. Superlatiuus vero vt diximus exponitur per poſitiuū ⁊ aduerbium maxime: vel praepoſitione ex cum ablatiuo. vt Achilles fortiſſimus graecorum. ideſt maxime fortis. in quibꝰ verbis Achilles ſignificatur fuiſſe graecus. Unde factū eſt vt ſuperlatiuum dicatur ad ſuum genus: ⁊ nunq̄ aliter comparari. Quod cum Diomedes cū caeteris autoribus praecepiſſet: contra ſuum praeceptum ille ſic ſcripſit. Si tres inquit ſint viri: eum quem ſuperferimus caeterorum fortiſſimum dicimus: cum dicendum eſſet omnium fortiſſimum: aut per comparatiuū caeteris fortiorem dicimus: niſi forte quod vero ſimillimum ſit: in codice mendum legitur: vt pro virorum caeterorum ſit poſitum. Diomedes enim eum quē ſuperferebat fortiſſimum e tribus non intellexit. ac caeteri non tres ſed duo ſunt: in quibus ſuperlatiuo non eſt locus. Item ſuperlatiuo. Secunda differentia eſt quod ſuperlatiuo non eſt locus inter duos. hoc eſt cum e duobus vnus in comparatione alterum ſuperat. vt Achillem dicimus fortiorem Hectore: non fortiſſimum: plures enim quam duos eſſe oportet: in quibus ſuperlatiuum locum habet. Tertium enim locum ſortitur ſuplatiuum. non vt Laurentius putauit in gradu quantitatis vel qualitatis: ſed in numero comparatorū. Naꝫ ſi decem ſint naues eiuſdem magnitudinis: vn decima quae alijs maior eſt ⁊ omnium maxima ⁊ caeteris maior dicetur. ⁊ cum Vergilius dixit ſed cunctis altior ibat Anchiſes: non intellexit omnes fuiſſe pares quos Anchiſes ſuperabat. ⁊ cuꝫ idem dixit ſcelere ante alios immanior omnes: non omnes quibus pygmalion immanior fuit: aequalis ſceleris fuerunt. Cumqꝫ Martialis dixit: ⁊ ſis nequior omnibus libellis: non intellexit de illis q̄ pares inter ſe eſſent. Nam ſi graeci ſint in quatuor fortitudinis gradus diſtributi: vt Achilles ſuperet omnes alios illum ſequatur aiax. tertius ſit Diomedes. in extremo gradu caeteri conſtituantur: licebit vtiqꝫ ſecundum ⁊ tertium ⁊ quartum gradum qualitatis poſſidere. vt Diomedes fuit fortiſſimus excepto aiace qui Diomede ipſo fortior: ⁊ Achille qui omnium fortiſſimus fuit. aut ſic. Diomedes fuit caeteris graecis fortior: excepto aiace qui omnium fortiſſimus fuit praeter Achillem: qui nō modo alijs: ſed etiam ipſo aiace fuit fortior. Non igitur magnitudine ſed multitudine ſuperatur comparatiuum a ſuperlatiuo: nec ſemper ſed q̄ comparatiuū inter duos cadit: ſuperlatiuum vero inter multos. ſed comparatiuum quoqꝫ inter multos cadere poteſt. Nam cum quaeritur vtrum potius aut quid potiſſimum: quid valet illa diſtinctio: niſi vt potius ſit vnuꝫ e duobus: potiſſimū vnum e tribus vel e pluribus. Quare Priſcianus excuſari nulla ratione poteſt: qui exiſtimauit ſuplatiuū multo plus ſuperare poſitiuum q̄ comparatiuum. vnde occaſionem dedit alijs exponendi ſuperlatiuum per multo magis. Et quomodo intelligent iſti plautinum illud. miſer homo eſt qui ipſe ſibi quod edat quaerit. ſed ille miſerior qui aegre quaerit ⁊ nihil inuenit. ille miſerrimus qui cum eſſe cupit: quid edat non habet. miſerrimus inquient: ideſt multo miſerior: vt creſcat gradus miſeriae. ſed non ita eſt ſed miſerior eſt qui quaerit et nihil inuenit eo qui tantum quaerit: ſed inuenit. ⁊ ille omnium miſerrimus: ideſt maxime miſer: vt ſit miſerior eo qui quaerit et inuenit: et miſerior eo qui quaerit nec inuenit. Quod etiam per comparatiuum poſſem ſic dicere. ſed ille caeteris miſerior: qui cum eſſe cupit: quid edat non habet. quare non per multo magis ſed nec per magis exponetur ſuperlatiuum. poſtula: et enim poſt ſe q̄ coniunctionem quae comparatiuis nominibus et aduerbijs tam familiaris eſt: vt ab eis ſeparari non poſſit: ſed exponetur per maxime: quod ex multis locis: ſed ex illo potiſſimum Ciceronis maxime apparet: vbi quod ſuperlatiuum durius erat poſuit poſitiuum cum maxime in epiſtola ad Curionē. quod mihi inquit eſſet omnium maximum maximeqꝫ neceſſarium. Illud vero quod Ouidius in. iij. metamorpho. dixit de Pyramo ⁊ Thiſbe. E quibus illa fuit longa digniſſima vita. ⁊ ſi qua alia reperiuntur huiuſmodi: excuſari poſſunt aut neceſſitate aut deniqꝫ autoritate. Eſt ⁊ alia differentia. hoc manifeſtum eſt: nam quod dicitur per ſuperlatiuum ſine relatiuo diuerſitatis licebit dici per comparatiuum cum illo. Quintilianus. pars vero rationalis cum ad examinationem dicendi tanto caeteris vberior quanto maior ſpiritu. Curtius. mare caſpium dulcius caeteris ingētis magnitudinis ſerpentes alit. non eſt dubium quin poſſit dici tanto omnium vberrima. ⁊ mare caſpium omniuꝫ dulciſſimum eodem ſenſu manente.

Superlatiuum a comparatiuo hoc differt: quod cōparatiuum exponitur per poſitiuum cum magis & q̄. ſuperlatiuum uero per poſitiuum etiam cū maxime & ex. ut eſt eloquentior Cicerone. i. magis eloquens q̄ Cicero. eloquentiſſimus omniū. ideſt maxime eloquens ex omnibus.

Superlatiuo non eſt locus in comparatione duorū. comparatiuo uero eſt duorum & plurium. ut aiacum telamonius fuit fortior: & non fortiſſimus. digitorum medius eſt longiſſimus: & digitorum medius eſt longior cæteris.

Eſt & alia differentia quod omne ſuperlatiuum reſolui poteſt in comparatiuū cum relatino diuerſitatis eodem ſenſu manente: non tamē omne cōparatiuum in ſuperlatiuum conuertitur. ut poetarum nobiliſſimus eſt Homerus & caeteris poetis nobilior eſt Homerus.

Comparatiuum plus ſignificat q̄ ſuperlatiuū ſi poſtponatur illi. ut Ariſtoteles eſt doctiſſimꝰ: ſed Plato doctior. Aliquando ſignificat minus q̄ poſitiuum. ut Vergilius. triſtior & lachrymis oculos ſuffuſa nitentes. pro ſub triſtis. & fere quoties cōparatiuum non cōſtruitur cū caſu illius ad quod ſit comparatio: minus ſignificat q̄ poſitiuum aut quantum poſitiuum.

¶ De diminutiuis. Cap.xv.

DIminutiua nõ habet certã rõnẽ, qua poſſint formari. Sed illd' tñ hoc lo-
co dicendũ eſt exire in uarias termia
tiões: ſed plærũq; in ulus.a.ũ. ut fra-
ter fratercul. ſoror ſororcula. mu-
nus munuſculũ. Aliqñ in.io. ut homo homũ-
cio. ſenex ſenecio. Aliqñ in aſter.a.ũ. ut pinꝰ pi
naſter. filia filiaſtra. apiũ apiaſtrũ. q propriæ nõ
ſunt diminutiua ſed imitationẽ quãdã ſignifi-
cantia. Aliqñ in olus.a.ũ. ut ſergiꝰ ſergiolꝰ. co
rona corola. palliũ palliolũ. Aliqñ in ellꝰ.a.ũ.
ut tener.a.um. tenellus tenella tenellũ. Aliqñ
in.illus illa illũ. ut tantus tanta tantum. tantil-
lus tantilla tantillum. Aliqñ in leus. ut equus
equuleus. Aliqñ in iſcus. ut pan paniſcus. baſi-
lius baſiliſcus.

¶ De relatiuis. Cap.xvi.

RElatiuũ eſt qd' rẽ antecedentẽ refert. Et eſt
duplex. Subſtãtiæ & accidẽtis. Relatiuum
ſubſtãtię eſt. qd' refert antecedẽs ſubſtãtiuũ qua
lia ſunt. Qui. quæ. qd'. gtõ ſui. Suus.a.ũ. Ipſe.
a.um. Ille.a.ud. Is.ea.id. Idẽ. eadẽ. idẽ. Alius.
alia. aliud. Alter. altera. alteꝝ. Reliquus.a.ũ.
Cætera. cæteꝝ. nam cæter uix reperitur. Hoꝝ
ſeptẽ priora ſunt relatiua idẽtitatis. Quattuor
poſteriora ſunt diuerſitatis.

Relatiuũ accidẽtis ẽ: qd' refert ãtecedẽs adiectiuũ
Qualia ſunt. Hic & hæc qualis & hoc quale.
Quãtus.a.ũ. Plurali ntõ quot. Quotus.a.um.
Hic & hęc quotẽnis & hoc quotenne. Quotu-
plus.a.ũ. hic & hæc & hoc quotuplex.

Relatiuũ accidentis cũ ſubſtantiuo ſeq̄nti debet
cõcordare. ut eſt aĩal uarium: qualis eſt mulier
templũ magnũ quantus eſt mons. Horatius tñ
in epodo relatiuum accidentis antecedenti re-
tulit. Sed incitat me pectus & mammæ putres
equina quales ubera.

Relatiuũ uero ſubſtantiæ cum antecedenti plæ-
rumq; debet cõuenire. ut dedi tibi libros: ſed il-
los a te acceperam. Si tñ quis uel qui ponitur in
ter duo ſubſtantiua: utriq; poteſt referri. ut eſt
animal qd' appellant orygen: uel quẽ appellãt
orygen:

Si tñ alterum ex duobus ſubſtantiuis eſt ꝓprium.
ſemper ad illud referendum eſt. ut Saluſtius. eſt
locus in carcere quod Tullianum appellatur.
Verg. Eſt locus heſperiã graii cognomine di-
cunt. ubi Seruius dicit debere ſubintelligi quã
& nullo modo quem.

¶ De noibꝰ patronymicis. Cap.xvii.

PAtronymica maſculina in nominibus pri-
mæ declinationis formantur a genitiuo. ę.
finali mutata in.des. ut æneæ æneades. In noi-
bus ſecundæ declinationis fiunt a genitiuo ad
dita.des. ut æacꝰ. æaci. æacides. Quę tñ in eus.
diphthongon terminantur cum duplicem ha
beant genitiuum in.ei. & in.i. formãt patrony-
micum a genitiuo ſecundo addita.des. ut pen-
theus penthei uel penthi. penthides. In nomi-
nibus tertię declinationis patronymica formã
tur a datiuo addita.des, ut neſtor neſtoris neſto
ri neſtorides.

Sed non hæc regula eſt uſquequaq; uera. Nam
autores aliqñ addunt aliqd. aliqñ detrahũt. ut
atlanti atlantiades ꝓ atlantides. Amphitryoni
amphitryoniades. ꝓ amphitryonides. meneci-
des. ꝓ meneciades. meniades ꝓ menides. Aeni
des quoq; Verg. dixit ꝓ Aeneades li.ix. ſit ſatis
ęnide telis impune numanũ. oppetiſſe tuis. Idẽ
quoq; ſcipiades formauit ꝓ ſcipiones. deucali-
des ꝓ deucalionides:

¶ Declinanturq; per primam nomi-
nis declinationem.

Patronymica fœminina fiunt a maſculinis patro
nymicis ablata.de. ut ab æolides æolidæ. æo-
lis æolidis. atheſeides. theſeis theſeidis a peli-
des. pelias. adis. Declinanturq; per tertiã nomi
nis declinationem. Reperiuntur pauca nomi-
na patronymica fœminina in.ne. deſinentia p
primam nominis declinationẽ uariata. ut neri
ne filia nerei. adraſtine filia adraſti. acriſione fi-
lia acriſii.

Cum patronymica proprie a nominibus patrum
deriuentur aliquando trahuntur a nominibus
matrum. aliquando ab auis paternis ſiue ma-
ternis. aliquando a fratribus aut ſororibus. ali
quando ab urbibus ſiue urbium conditoribus:
de quibus paſſim exempla reperies apud auto-
res.

¶ De aduerbiis localibus. Cap.xviii.

ADuerbia localia in quadruplici ſunt differẽ
tia hoc eſt aut in loco. aut de loco. aut ad lo
cum. aut per locũ. Vbi & ubinã q̃runt de loco
in quo. ut ubi eſt Antonius?

Quo & quorſum quærunt de loco ad quem. ut
quo proficiſceris?

Vnde q̃rit de loco a quo: ut unde uenis o antoni?

Qua quærit de loco per quem. ut qua iturus es?

Interrogantibus per hæc aduerbia aut reſponde
mus æque per aduerbia: aut per nomina pro-
pria locorum aduerbialiter poſita. Si reſponde
re uelis per nomina propria locorum interro-
ganti ubi eſt aut fit aliquid: ſi ciuitas illa ſiue ſit
oppidum: ſiue municipium: ſiue caſtellum: ſiue
pagus: ſiue uicus: declinatur per primam aut ſe
cundam nominis declinationem in numero
ſingulari: tunc ponitur in genitiuo. ut eſt Sal-
manticæ. eſt Toleti. ſi per tertiam aut plurali-
ter declinatur: ponitur in ablatiuo ſiue ut uult
Seruius in datiuo. ut eſt Hiſpali. eſt Septimancis.
eſt Burgis. eſt trallibus.

Illa quoq; nomina appellatiua togæ. militiæ. domi ruri. rationem nominum propriorum ſequuntur: ponunturq; aduerbialiter ſicut illa.

Si per aduerbia: per unum ex iis quæ ſequuntur reſponderi oportet. Fingamus igitur eũ quo cũ loquimur ſit Hiſpali. & de quo loquimur ſit Toleti. is. uero qui loquitur: ſit Salmanticæ. Quærenti itaq; ubi eſt Antonius? reſpondebis hic id eſt Salmanticæ ubi ego ſum.

Iſthic ideſt Hiſpali ubi tu es.
Illic ideſt Toleti ubi aliquis eſt.
Vbi ideſt in loco ubi aliquis eſt.
Sicubi ideſt ſi in aliquo loco aliquis eſt.
Necubi ideſt ne in aliquo loco aliquis ſit.
Alicubi ideſt in aliquo loco.
Vbiuis ideſt in quouis loco.
Vbiq; ideſt in omni loco.
Vbilibet ideſt in quolibet loco.
Vbi ubi ideſt in quocum loco.
Vbicunq; ideſt in quocunq; loco.
Ibidem ideſt in eodem loco.
Alibi ideſt in alio loco.
Ibi ideſt in eodem loco.
Ibidem ideſt in eodem loco.
Inibi ideſt in eodem loco.
Vſquam ideſt in aliquo loco
Nuſquam ideſt in nullo loco.
Intus ideſt in interiori loco.
Foris ideſt in exteriori loco.
Supra ideſt in ſuperiori loco.
Infra ideſt in inferiori loco.

Significantia ad locum.

Interroganti quo imus. ſi per urbium nomina reſpondemus: illa ponimus in accuſatiuo aduerbialiter. ut eo Salmanticam. Toletum. Hiſpalim. Septimancas. Burgos. Trallis. Rus. Domum. Sed militiam & togam nõ dicimus. Sed per aduerbia reſpondemus.

Huc. i. Salmanticam ubi ego ſum.
Iſthuc. i. Hiſpalim. ubi tu es.
Illuc. i. Toletum ubi aliquis eſt.
Siquo. i. ſi ad aliquem locum.
Ne quo. i. ne ad aliquem locum.
Aliquo. i. ad aliquem locum.
Alio. i. ad alium locum.
Vtroq;. i. ad utrumq; locum.
Quoquo. i. ad quemcunq; locum.
Quouis ideſt ad quemlibet locum.
Eo ideſt ad eum locum.
Eodem ideſt ad eundem locum.
Intus ideſt ad interiorem locum.
Foras. i. ad exteriorem locum.
Surſum ideſt in ſuperiorem locum.
Deorſum. i. in inferiorem locum.
Dextrorſum ideſt ad dexteram.
Siniſtrorſum. i. ad ſiniſtram.

Significantia de loco.

Interroganti unde uenimus: ſi per urbium nomina reſpondemus: illa ponimus in ablatiuo aduerbialiter. ut uenio Salmantica. Toleto. Hiſpali. Septimãcis. Burgis. Trallibus. Rure. Domo. Sed non dicimus militia & toga. Sed per aduerbia reſpodemus ſic.

Hinc. i. ab eo loco ubi ego ſum.
Iſthinc. i. ab eo loco ubi tu es.
Illinc. i. ab eo loco ubi aliquis eſt.
Sicunde. i. ſi ab aliquo loco.
Necunde. i. ne ab aliquo loco.
Aliunde ideſt ab aliquo loco.
Vtrinq; ideſt ab utroq; loco.
Vndiq; ideſt ex omni loco.
Vndelibet ideſt ex quolibet loco.
Vndeuis. i. ex quouis loco.
Vndeunde pro ex quocunq; loco.
Vndecunq; pro ex quocunq; loco.
Inde ideſt ab eo loco.
Indidem ideſt ab eodem ipſo loco.
Intus ideſt a loco interiori.
Foris ideſt a loco exteriori.
Superne ideſt a loco ſuperiori.
Inferne ideſt a loco inferiori.
Cœlitus. i. a cœlo.

Significantia per locum.

Interroganti qua profecturi ſumus: ſi per urbium nomina reſpondemus: ponimus illa æque in ablatiuo. ut Salmantica. Toleto. Hiſpali. Septimancis. Burgis. Trallibus. Rure. Domo. Sed non dicimus militia & toga. ſi per aduerbia reſpondemus in hunc modum.

Hac ideſt per locum ubi ego ſum.
Iſthac ideſt per locum ubi tu es.
Illac ideſt per locum ubi aliquis eſt.
Si qua ideſt ſi per aliquem locum.
Nequa ideſt ne per aliquem locum.
Alia ideſt per alium locum.

LIBRI QVARTI FINIS.

Liber qnt⁹:q̃ eſt de ſcḋa gr̃amatices parte.hoc eſt de ꝓſodia cui rñdet ſyllaba.Qḋ ad pſentẽ rõnẽ attinet ſyllabe ꝯſideratio quadripartita ẽ.Primo nãqꝫ de ſyllabaꝝ tꝑib⁹ diſſerem⁹.Deīde de carminũ pedib⁹.q ex ſyllabis ꝯſtãt.Tũ de gñib⁹ carminũ:q ex pedib⁹ ꝯponũt.Poſtremo de accẽtu cuiuſqꝫ ſyllabe.nã queadmodũ li.iiij.diximꝰ q̃ttuoꝛ accidũt ſyllabe.tenoꝛ.tp̃s.ſpũs.lraꝝ nũer⁹.de ſpũ ⁊ nũero lraꝝ ſuo loco dictũ eſt.nũc ꝟo in hoc q̈nto libꝛo agit de tenoꝛe ſiue accẽtu:⁊ de cuiuſqꝫ ſyllabe tp̃e ſiue quãtitate.Syllaba nãqꝫ:qḋ ad pſentẽ rõnẽ attinet:duob⁹ modis ꝯſideraẗ:aut quaten⁹ hꝫ lõgitudinẽ vel breuitatẽ.aut quaten⁹ hꝫ altitudinẽ vel pꝛofunditatẽ.Longitudo ⁊ breuitas attendiẗ rõne tp̃is ⁊ duratiõis:quã ſyllaba in ꝓlatione ꝯſumit:altitudo vero ⁊ ꝓfunditas rõne accẽtus quo ſyllaba eleuatur aut depmiẗ.Sed qm̃ accẽt⁹ pſupponit ſyllabaꝝ quãtitatẽ:idcirco pꝛius diſſerendũ eſt de ſyllabarũ tꝑibus:hoc eſt de illaꝝ lõgitudine ⁊ breuitate cum pedũ verſuumqꝫ rõne ꝑ quos potiſſimũ ſyllabe quantitas depꝛhẽdiẗ.Deinde in vltimo hui⁹ libꝛi capite de accentu.hoc eſt cũ de ſyllabaꝝ altitudine ⁊ ꝓfunditate diſputabim⁹.¶Syllaba longa.Incipit ꝓponere reglas:qb⁹ poſſum⁹ dignoſcere ſyllabaꝝ quãtitatẽ:⁊ pmo pcepta q̃dã generalia.Tũ decremẽto noim atqꝫ ꝟboꝝ.

¶ Liber qntus q̃ eſt de ꝓſodia. Capitulũ primũ in quo pmittit regulas generales.

Syllaba longa duo cõſumit tpa ſed que
Dr̃ eſſe breuis:tp̃s ſibi uendicat unum.
Ancipites ꝓfert uocales ſermo latin⁹.
Nam mõ correptas:mõ lõgas promit eaſdem.
V.ſequitur poſt.q.ſemp:ſempq̃ liqueſcit.
At poſt.s.&.g.uim ſeruat:uimq̃ remittit.
L.aut.r.aut.s.uſu plærumq̃ liqueſcunt.

Deinde de primis ſyllabis.medijs.⁊ vltimis.Pꝛincipio tñ pmittit q̃dam fundamenta ad cognitionẽ eoꝝ q̃ deinceps tradenda ſunt.Primũ eſt ꝙ ſyllaba longa ſiue ꝓducta:ſiue vt Quinti.appellat poꝛrecta.eſt illa q̃ duo tpa ꝯſumit in ꝓlatione:hoc eſt dum ꝓnunciatur.Breuis vero ſiue curta:ſiue coꝛrepta.q̃ vnum tp̃s tm̃ ꝯſumit:pinde ac ſi breuis ſyllabe:ſiue tp̃s illud vnum in quo pꝛofertur.ſit menſura tp̃is in ꝓlatione.ex memoꝛabili pcepto illo Ariſtote.metaphyſicoꝝ lib.x.in quolibet genere quãtitatis eſſe aliqd vnum.qḋ ſit metrum ⁊ menſura ⁊ minimum in illo genere.Neqꝫ ignoꝛo fuiſſe nonnullos:q hec ſcrupuloſius inueſtigauerint:atqꝫ poſuiſſe quincuplicem quantitatis rationem in ſyllabis:vt ſit vnum tp̃s:cum ſyllaba natura breuis eſt.vt vir.vnum ⁊ ſemis.cũ ſyllaba natura breuis indifferens eſt ad breuem ⁊ longã.vt tenebꝛe:cuius dictionis media communis eſt.Duo tpa.cuꝫ ſyllaba natura longa eſt.vt dos.Duo ⁊ ſemis.cum poſt vocalem natura longam ſeqtur ꝯſonans.vt dos.Tria tpa cum poſt vocalem natura longam ſequũtur due ꝯſonantes:vt mons.Sed mihi introductiones pſertim latinas componenti ſatis fuit numeroſam illã partitionem ad duo integra reducere:vt q̃ ſyllaba vnum tp̃s ⁊ ſemis haberet:natura breuis ⁊ poſitione longa diceretur:q̃ vero duo ⁊ ſemis vt tria tpa longa eſſet.Illud quoqꝫ hoc loco addendũ eſt.qḋ ⁊ alias ſepius diceẗ.ſyllabam longam ꝓ breui.⁊ breuem ꝓ longa autoꝛitate poetica nonnunq̃ poni.¶Ancipites:alteꝝ fundamentũ eſt qḋ apḋ latinos oẽs vocales medie ſunt.ſiue indifferentes.ſiue ancipites.ſiue liquide.hoc eſt quod ꝓduci ⁊ breuiari poſſunt.apud latinos vero dixit q2 greci duas hñt vocales eternũ longas.e.longũ ⁊.o.mega.duas quoqꝫ ſemꝑ breues.epſilõ ⁊ o micron.tres medias.alpha.iota.ypſilon.¶V.ſeqtur.vt aqua liquoꝛ.aduertendũ eſt ꝑ cognitione eoꝝ q̃ paulo poſt diceñda ſunt.ꝙ grãmatici dicũt lram liq̃ſcere cũ vim ſuam atqꝫ rigoꝛem amittit ⁊ quodãmodo langueſcit.Qḋ tribus modis ꝯtingere põt.aut q2 vocalis q̃ in aliqua dictione longa eſt.põt eſſe breuis in alia ⁊ hoc mõ.Pꝛiſ.dixit oẽs vocales apud latinos eſſe liq̃das.aut q2 lra ſiue illa ſit vocalis ſiue ꝯſonãs aliqd de ſua vi atqꝫ rigoꝛe amittit.nõ tñ penitus in ꝓnũciatione exteriẗ.queadmodũ cũ poſt.q.ſeqtur.u.⁊ poſt illã altera vocalis hac eñ ratione vt dicit Quin.u.eliquaẗ.Cõſonãs quoqꝫ liq̃ſcit cũ poſt ſyllabã natura breuẽ ſeqtur muta cũ liq̃da.⁊ remanet in ſua vi muta.liq̃da quodãmodo euaneſcit.aut q2 in ꝓnũciatiõe lra penit⁹ expũgiẗ:veluti cũ in carmine dictio finiẗ in.m.vel in vocali.ſeqturqꝫ altera dictio incipiẽs a vocali.abijciẗ eñ vocalis illa vel.m.cũ ſua vocali.Itaqꝫ cũ dixiſſet vocales eſſe medias ⁊ liq̃das pmo liq̃ſcẽtie modo:ſubiũgit ꝙ.u.poſt.q.ſemꝑ eſt liq̃da ſcḋo liq̃ſcẽtie modo.poſt.g.vero ⁊.s.aliq̃n liq̃ſcit.aliq̃n vim ſuã retinet.Nam.u.lra triplici fungiẗ officio:q2 aut eſt vocalis.aut ꝯſonãs.aut liq̃da.Cum vero eſt liq̃da.neqꝫ põt appellari vocalis.ꝙ non retinet vim ſuã.neqꝫ ꝯſonans.q2 non ferit vocalẽ ſeq̃ntẽ.poterit tñ cũ adiectione vocalis liq̃da appellari ſcḋo liq̃ſcẽtie modo.ſed poſt.q.ſemꝑ.poſt.g.vero ⁊.s.plerũqꝫ.Nam cuꝫ dicimus lingua:ſanguis reſtinguo.u.liq̃da eſt.Cũ vero ambiguus.a.um.arguo arguis vocalis eſt.Pꝛeterea cũ dicim⁹ ſuauis.ſuadeo.ſueſco.ſuetus.u.liq̃da eſt.Cũ tñ dicimus ſuus.a.uum.ſuo.ſuis.ſueuus ſueui.u.vocalis eſt.Lu.i.pri.fundat ab extremo flauos aquilone ſueuos.põt etiã.u.liq̃da in vocalẽ mutari.Papi.j.theba.immo agite ⁊ poſitis quas nos inopina ſuaſit.⁊ Hoꝛa.in.j.ſer.cum mihi non tm̃ fures fereqꝫ ſuete.V.quoqꝫ ꝯſonans aliq̃n in vocalem mutaẗ.Oui.in epi.medeae.debuerant fuſos euoluiſſe meos.euoluiſſe qnqꝫ ſyllabaruꝫ poſuit:ꝓ euoluiſſe quattuoꝛ ſyllabaꝝ.Hoꝛa.quoqꝫ in.j.car.ſilue trium ſyllabaꝝ ꝓ ſylue duaꝝ poſuit dicens.nunc mare nunc ſiluae.Hoc loco admonendi ſunt q.u.liq̃dam pinde ꝓferunt ac ſi eſſet vocalis.in qno nõ minus itali errant ꝓferentes aqua.lingua ſuauis.⁊ ſilia.u.vocali expſſa.quã hiſpani cũ illã in ꝓnũciatione omnino expũgũt cũ illis in locis neqꝫ ſupprimenda ſit.ſed quaſi liq̃da lãguidioꝛi quodã ſono raptim ꝓferẽda.¶L.aut.r.aut.s.hoc eſt tertiũ fundamentum.qḋ ex numero ꝯſonantiũ.l.m.n.r.s.liq̃ſcũt.ſed.l.r.aut.s.freq̃nter.nã paſſim exẽpla repies.in.n.raro.L.inq̃.⁊.r.⁊.s.frequenter liq̃ſcũt hoc ẽ uim ſuã amittũt.neqꝫ cũ mutis ſyllabicatae ꝓducũt vocalẽ q̃ pcedit:quã vim alie due ꝯſonãtes hñt in carmine:queadmodũ paulo poſt dicturi ſum⁹:nã in pſa oꝛone ſemꝑ liq̃ſcũt.vt atlas.recludo.pharetra.tenebꝛe.ſed in carmine aliq̃n amittũt:aliq̃n retinẽt vim ſuã.Oui.i epi.deianirae.hercle ſuppoſito ſydera fulſit atlas Vergi.iiij.eneiḋ.vltimus heſperidum locus eſt:vbi maximus atlas.Idẽ.j.enei.auxilioqꝫ vie veteres tellure recludit.Idem.ij.geoꝛ.ingredioꝛ ſanctos auſus recludere fontes.Idem.j.enei.ſuccinctã pharetra maculoſe tegmine lyncis.Idem in eodem.virginibus tyrijs mos eſt geſtare pharetram.Idẽ in moreto.ſolicitaqꝫ manu tenebꝛas exploꝛat inertes.Idem in.v.eneiḋ.⁊ inhoꝛruit vnda tenebꝛis.in pꝛioꝛibus eñ exemplis.l.⁊.r.liquide ſunt in poſterioꝛibus vero vim ſuam retinent.In diuerſis quoqꝫ dictionibus eadem eſt obſeruatio.Vergil.j.eneiḋ.vinclis ⁊ carcere frenat.vbi.r.liquida eſt.Idem in pꝛimo geoꝛgicoꝝ.tribulaqꝫ traheqꝫ ⁊ iniquo pondere raſtri.vbi.r.viꝫ ſuã retinet.

Liqueſcit quoqz.m.tertio liqſcentie modo:queadmodū paulo ante diximus.atqz e veſtigio dicemus. idqz freqnter raro tñ ſcdo liqſcentie modo queadmodū cū ponit ante.n.vt apd Sidoniū Georgio merula interpte.dulcia mneoſi ne demirās carmina ſapphus.vbi.m.liqſcit.vim tamen ſuā apd Catullū retinet in hēdecaſyllabo phaleutico.dulce mneoſynō mei ſodalis.vim quoqz ſuā amittit in eadē dictiōe.Oui.v.faſt.diſſenſere deę.quaꝝ polymneia cepit:et Hora.in.j.car.euterpe cohibet:neqz polymneia.vbi rōne carminis aſclepiadei qnqz ſyllaꝝ ē polymneia ſunt q dicāt polybymnia illis in locis legēdū eē.vt ratio carminis ſtare poſſit:ſed hi non vidēt qđ cū polymneia p ei diphthongon i penultima ſcribaẜ:vterqz autor diphthon gon ſoluit ꝙ plerūqz in hmōi dictionib⁹ fieri ꝯſueuit.vt calliopeia ꝑ calliopia.penelopeia ꝑ penelopia.vim quoqz ſuā retinet.t.lře.ſubiecta apud Ouid.xj.meta.cūqz choro meliore ſui vineta tmoli.Idē in.vj.deſeruere ſui nymphe vineta tmoli.vbi pleriqz legūt timoli ſed mēdoſe:niſi forte eo modo dicamus ꝑ tmolus timolus quo ꝑ mna mina dicūt latini. N.qz qꝫ raro liqſcit in eadē dictione apud Martia. delectat mariū ſi pniciosus ichneumon.Sillius quoqz italicus.nonnūqꝫ affirmat terapneis ilion armis. In diuerſis qz dictiōib⁹.vt Oui.x.meta.piſcoſamqz gnidon.grauidáqz amatūta metallis apud eūdē tñ vim ſuā retinet i epla paridis.rure teradneo nata puella phrygē.S.pterea liqſcit tertio liqſcētie mō apđ ātiqores freqnti⁹.ut apđ Enniū egregie cordatus homo catus aelius ſex tus.Idē alio loco.oua parire ſolet gēnis genus ꝯdecoratū.in elius cum ꝛ genus.s.lřa expūgiẜ.Scđm tñ eruditius non vtitur hac licētia niſi pauci admodū antiqtatis amatores.vt Lucre. arboribus veteres decidere falcibus ramos.falcibus eñ dacilus eſt.s.lřa extrita.hac eadē licētia Lice.freqnẜ vtiẜ in arato:in quo ope maiorē in modū antiqtatis affectator deꝓhendiẜ.Vg.adhuc audacius fecit in illo verſu inter ſe coijſſe viros:ꝛ decernere ferro.neqz eñ.s.lřam extriuit tñ:ſed ꝛ vocalē illi adherētē.Idē in.ix.eñ.ꝛ pceps animi tiarus ꝛ mauortibus hemon.ſunt q carmina illa aliter legāt ne Verg.tāte nouitatis autorē eē putēt.Liqſcit quoqz.s.ſcđo liqſcētie modo in pncipio dictionū ſeqnti muta vl' muta cū liqda.Hora.j.ſer.ignoſcēt ſi qd peccaūt ro ſtultus amici. Idē in eodē.lingmus inſani ridētes pmia ſcribe.ꝛ alio in loco.ſi qđ ſit vitiū non faſtidire ſtrabonē.Seqnti quoqz.m. liqſcit.vt apud Luc.i.x.terga ſedēt crebro maclis diſticta ſmaragdo.ꝛ Tibullus li.ij.opeat qcūqz legit virideſqz ſmaragdos.

M.aut.n.raro.ſeruant quandoqꝫ rigorem.
Dictio uocali ſi deſinat:atqꝫ ſequatur
Altera uocalis:perimit ſynalœpha priorem.
Si finitur in.m.uocalis & inde ſequatur.
M.perit ecthlipſi cum uocali præeunte.
Syllaba quam ſcribis diphtongo:longa notetur.
Quod ſi uocalis ſequitur:breuiabis eandem.

¶ Dictio vocali hoc ē quartū fundamētū qđ in partes duas diuidiẜ.Prima ē ꝙ ſi in carmine dictio finiẜ in.m. ſeqturqz altera dictio incipiēs a vocali:ne incurramus in metaciſmū q eſt barbariſmi ſpecies:abijcimus.m.cuz vocali illi adherēte.Verg.j.eñ.ventuꝝ excidio libye.ſic voluere parcas:vbi.ū.ſyllaba.diſpūcta ſcādimus.veniẜ excidio libye.q figura ecthlipſis đr.eſtqz metaplaſmi ſpecies.Altera pars fundamēti ē ꝙ ſi dictio finiẜ in vocali.ſeqturqz altera dictio incipiēs itē a vocali abijciẜ vocalis illa ꝑor.ne ꝓnūciationē.ſ.hiulcā facimus.Verg.j.eñ.cū iuno eternū ſeruās ſub pectore vulnus.vbi.o.vocali extrita dicimus.Cū.iu.eternū ſeruās.hec figura ſynaloepha đr:q etiam eſt metaplaſmi ſpecies.Fit quoqz ecthlipſis ꝛ ſynaloepha ex fine verſus pcedētis ꝛ ex initio ſeqntis.Verg.ij.georgi.aut dulcis muſti Vulcano decoqt humorē.ꝛ folijs vndā tepidi deſpumat aheni.Idē in eodez:inſeriẜ vero fętu nucis arbutus horrida.ꝛ ſteriles platani malos geſſere valētes.Hora.quoqz in.j.car.cū in fine verſus feciſſet ſynaloephā:ex ſeqnti verſu ſyllabā mutuatus ē dicēs:labiẜ ripa ioue nō ꝓbāte vxorius amnis.eſt eñ illud carmē ſaphicuz.hoc vero adonicū.Apud antiqſſimos autores.m.ſeqnti vocali nō abijciebaẜ aliqñ.Ennius i nſignita forēt tū millia militū octo:ꝛ Priſ.impihegeſi ex dionyſio.ꝛ forma ꝯtra poſitaꝝ imagine coni.Iuue.quoqz qđ apđ autores adeo raꝝ eſt:ēt.m.ꝓducit in fine dicēs.viuēdū eſt recte tū ꝓpt plima,tū is pcipue cauſis.pōt tñ excuſari:qđ aſpiratio aliqñ hz vim ꝯſonātis.vt apud Verg.j.eñ.poſt habita coluiſſe ſamo.hic illi⁹ arma.Eſt qñ nō fit ſynaloepha:ēt ſi poſt dictionē i vocali finitā ſequaẜ dictio icipiēs ab alia vocali qđ ſi vocal' illa ꝑor fuerit lōga:breuiaẜ rōne vocalis ſeqntis vg.i buc.ꝛ longū formoſe vale vale inqt iolla:nā ꝛ ſi ſcm vale vltimā ꝓducat:rōne tñ ſeqntis vocalis illo in loco breuiatur.Idē.v.eñ.victor apud rapidū ſimoenta ſub ilio alto.ꝛ in buc.credimus an q amāt ipi ſibi ſomnia fingūt.Idez in eodē ope.te corydon o alexi.trahit ſua quēqz voluptas.vbi o particła breuiaẜ rōne vocalis ſeqntis:cū alias lōga repiaẜ vocali etiam ſeqnte.Hora.j.car.o ꝛ pſidium ꝛ dulce decus meū.ꝛ Oui.in epi. penelopes.o vtinam tunc cum lacedemona claſſe petebat.ſi vero vocalis ſyllabe pcedentis fuerit breuis:raro fit vt expūgatur.vt apud Oui.ij. faſt.thure vacent are.ſtent ſine igne foci.niſi quiſpiam fortaſſe legat ſtentqz ſine igne foci. Syllaba quam ſcribis.

¶ Prima regła de quātitate ſyllabaꝝ eſt ꝙ ſyllaba q ſcribiẜ diphthongo eſt longa.meminiſſe aūt hic debes qđ li.iij.ſcriptū eſt:ſex eē diphthongos in vſu apud latinos.ae.au.ei.eu.yi.oe.Animaduertēdum tñ eſt nō ſemꝑ vocales illas ex qbus diphthongus coaleſcit.diphthongo ꝯglutinari:qn potius in mltis dictionibus ſolute repiunẜ.ae.vt i his dictionibus paſiphae.phaeton.danae.aer.nam paſiphae tetraſyllabū eſſe tñ ratio demonſtrat:qm̄ a grecis ꝑ ae ſolutas ſcribiẜ:tñ poetaꝝ vſus.Phaeton quoqz ꝛ danae ſemꝑ triſyllaba repiunẜ.Mar.li.v.deucalion.aut ſi nō placet hic phaeton.Idē alio in loco.qd tibi vis dipyrō q phaetonta facis.vtrobiqz eñ eſt pētametrū elegiacū carmen.Hora.iij.car. incluſaz danaē turris ahenea.qđ eſt carmē aſclepiadeū.Iuue.tū ſumm⁹ vertiẜ aer.qđ vero.M.manilli⁹ i li.aſtronomicō.dixit:phaetontē pⁱo curru ꝑ ſigna volātē:atqz añ illū Varro.cū te flagrāti deiectū fulmine phaetō.vt Quin.li.j.ſcribit.vitiū eſt qđ greci ſynereſim vocāt:nam ſi eſſet ꝓſa oro.eaſdē inqt lřas enūciare veris ſyllabis liceret ſicut ecōtrario ꝑ diaereſim.Hora.j.epi.dixit.ſi recte facies.hic mur⁹ aheneus eſto.vbi ad ſoluēdū diphthōgō.h.lřa interiecta ē.Au.pterea nō ſemꝑ in diphthōgō coit.vt in his dictiōib⁹ menelaⁿ.ꝓtheſilaⁿ.amphiaraⁿ.Oe qz vt in his poeta.poema.Ei. vero ꝛ eu.ꝛ.yi.in dictiōib⁹ grecis ſemꝑ coeūt.qđ vero ſubiūgiẜ pterqꝫ ſi vocalis ſequaẜ:nō vſqzquaqz veꝝ ē:ſz quoties dictio finiẜ in diphthōgō:ſeqturqz altera dictio incipiēs a vocali:aut in ipa iūctura dictionis ꝯpoſite.vt puro.peo.Verg.iij.eñ.inſule ionio i magno quas dira celeno.Idē in.vij.ſtipitib⁹ duris agiẜ ſudibus vepuſtis.Et i.v.nec tota tñ ille ꝑor pcūte carina.qb⁹ in locis diphthōg⁹ q alias erat lōga:rōne ſeqntis vocalis breuiaẜ.Eſt tñ vbi diphthōg⁹ etiā vocali ſeqnte ꝓduciẜ.vt apud Ver.vij.eñ.ardea cruſtumeriqz:ꝛ turrigere antēne

Siue breuis ſeu longa. Scḋa regula eſt: ꝙ ſyllaba ſiue illa ſit in ꝓncipio ſiue in medio ſiue in fine dictionis: q̄ poſt vocalem duas hꝫ ꝯſonantes aut plures aut vnā vim duaꝝ hñtem longa eſt poſitione. Poſitione ꝓꝑie dr̄ ſyllaba ꝓduci q̄ cum ſit natura breuis: rōne ſeqntium duaꝝ vel plurium ꝯſonantiū ꝓducit̄: vt terra: qm̄ a tero dicta eſt: ꝓmam debuit breuiare. ſed rōne duplicis. r. eandē ꝓducit. eodē modo gens. qm̄ a gn̄e deriuat̄. in quo ꝓma eſt breuis ꝓmam q̄ debuit breuiare: ꝓducit tñ candē rōne duplicis ꝯſonantis hoc eſt. ns. Sed qꝛ nondū ſcimus diſſiguere ſyllabā natura longā a ſyllaba natura breui placuit iterim vtrumqꝫ ꝯfundere. vt ēt q̄ longa eſt natura. ſi ſequant̄ duę ꝯſonāles poſitiōe lōga dicatur. vim aūt duaꝝ ꝯſonantiū habent tres lr̄ae. x. z. et. i. in medio duaꝝ vocalium poſita. nā vt dicūt oēs q de orthographia ſcripſerūt. x. lr̄a i cōpendiū. cs. aut. gs. ſucceſſit. ⁊ ꝓ eo qḋ antiqſſimi ſcribebāt pacs legs. ceptū eſt ſcribi pax. lex. quoꝝ genitiui pacis ⁊ legis idipm̄ arguūt. Praeterea. z. qua tm̄ in dictionibꝰ ꝑegrinis vtimur. ꝓ. ſd. aut ꝓ alterutra aut ꝓ duplici. ſſ. ponit̄. vt ezras ꝓ eſdras. ſdetus ꝓ zetus. mezētius ꝓ meſdēnꝰ. patrizo ꝓ patriſſo ponit̄. vñ et ꝓ eo qḋ graeci dicūt patrizo pitizo. nos patriſſo pitiſſo dicimus. I. quoqꝫ in medio duaꝝ vocaliū poſita ꝓ duplici ponit̄ quā etiā vetuſſimi vſqꝫ ad Cice. tp̄a duplicez ſcripſerūt. quaꝝ ꝓor ad vocalem ꝓcedentem poſterior ad ſeqntem ptinebat vt maija. Pompeijus. Qḋ ſi in ꝓncipio dictionū tres illae duplices literae ponunt̄. ꝓ ſimplicibus habendae ſunt. neqꝫ eñ habent vim ꝓcedentem vocalem ꝓducendi. Luca. in. ij tumidū ſuꝑ aequora xerxē conſtruxiſſe vias. Verg. iij. aeñ. iam medio apparet fluctu nemoroſa zacynthus. Bijugus. a. um. quadrijugus. a. um. in qbus quemadmodū in ſimplici ꝓma vim habet vnius cōſonantis. ita ⁊ in compoſitis. Vg. v. aeñ. non tam ꝓcipites bijugo certamine campū. Deinde regulā limitat dicens. ꝙ ſi poſt ſyllabā natura breuez ⁊ caetera. breuis eñ ſyllaba dr̄ natura q̄ ſemꝑ eſt breuis niſi aliqñ repiat̄ in carmine longa poſitione duaꝝ conſonantiū. Naturale namqꝫ vt Ariſto. lib. ethi. v. ait. eſt qḋ ſemꝑ ⁊ vbiqꝫ eadem vim habet. vt ignis q hic ⁊ in ꝑſis vrit natura calidus eſt. Ergo contra naturam ſyllaba breuis ꝓducit̄ qḋ vitiū ſola carminis licentia excuſare poteſt. atqꝫ ideo in proſa orōne ſemper breuis ꝓferenda eſt. Illḋ qꝫ notandū eſt ꝙ de duaꝝ conſonantiū ſeqla diximus. non ſolū in eadem dictione intelligendū eſſe. verūetiam in diuerſis. Verg. in buco. terraſqꝫ tractuſqꝫ maris coelūqꝫ ꝓfundū. Idem. j. geor. tribulaqꝫ trahaeqꝫ ⁊ iniquo pōdere raſtri. Iuuena. occulta ſpolia ⁊ plures de pace triūphos. qḋ ſi aliqua ſyllaba fuerit longa natura. ēt ſi muta cū lıqda ſequat̄ non poteſt eſſe breuis vt ſaluber ſalubris. october. is. aratrū aratri. ¶ Si poſt vocalem. Tertia regula eſt ꝙ vocalis ante vocalem in eadē dictiōe breuis eſt. vt deꝰ meꝰ. traho veho. qḋ in dictionibꝰ latinis intelligendū eſſe dicit. Nam i graecis ⁊ barbaris haec regula nondū ſatis elucubrata eſt. tentandū tñ eſt illā quoad fieri poteſt explicare. obſuato iter ſe ordine vocaliū latinaꝝ. Igit̄. a. ante alteꝝ. a. qḋ in dictionibꝰ quoqꝫ graecis rarū eſt. i barbaris freqntiꝰ. ſemꝑ breuiat̄. vt nauſica a alciōi filia. phraates. abraam. baal. Verg. i pape. nauſicaā placno ſaepe tuliſſe ſinu. Mart. ſi mihi nauſica a patrios donauerit hortos. Hora. i epiſto. ius imperiumqꝫ phraates caeſaris accepit. Sedul̄. in paſchali. nunc coluere baal. nunc elegere barabbam. A. ante. e. cū in diphthongon non coeūt aliqñ breuis eſt. vt paſiphe. phaeton. danae. de qbus ſuꝑa diximꝰ cū de diphthongis diſſerebamus. aliqñ producitur vt aer laertes. michael. Iuuena. tūc ſummꝰ vertit̄ aer. Oui. i epiſto. penelopes reſpice laertem vt iam ſua lumina condas. Flac. in argo. hoc ⁊ odoratꝰ flagranti crine michael. A. ante. i. pleramqꝫ ꝓducit̄. vt thais. lais. nais: taigeta. Mar. thaida qntus amat quam thaida: thaida luſcam. Proper. nō itaqꝫ ꝯplebant ephireę laidos aedes. Verg. in buc. ecce ferunt nymphae calathis tibi candida nais. Idē. ij. geor. ſpchiuſqꝫ ⁊ ꝟginibꝰ bacchata lacenis taygeta. ⁊ quoties ai diphthongus graeca ſoluit̄ a nr̄is. vt achaia. panchaia. Oui. in epiſt. paridis. ah quoties dices q̄ꝫ pauper achaia nr̄a eſt. Verg. ij. geor. totaqꝫ thuriferis pāchaia pinguis arenis. In dictiōibus quoqꝫ latinis a. ante. i. ꝓducit̄ eadē rōne qꝛ. ae. diphthongus ſoluit̄ in ai. diphthongo graecā. vt aulai. aurai. pictai. Verg. iij. aeñ. aulai in medio libabant pocula bacchi. Idem in. vj. aethereū ſenſum atqꝫ aurai ſimplicis ignem. Idē in. ix. diues equū: diues pictai veſtis ⁊ auri. Breuiant vero caicꝰ caiſtrꝰ. calais. ſais. Verg. j. geor. dulcibꝰ in ſtagnis rimant̄ prata caiſtri. Idē in. iiij. ſaxoſumqꝫ ſonans hipanis miſſuſqꝫ caicus. Oui. vj. meta. implumes pueri calais: zetuſqꝫ fuerūt. Proper. lib. ij. mercurioqꝫ ſais fert̄ bobeidos vndis. Barbara qꝫ iuenio ſemper nr̄os breuiaſſe. vt caiphas. caim. naim. A. ante. o. producit̄. vt aon. aonis. amithaon. onis. machaon. chaon. didymaon. imaō. phartaon. lycaon. Verg. in buco. aonos i montes vt duxerit vna ſororꝝ. Idem in. iij. geor. phyllirides chirō amithaoniuſqꝫ melampꝰ. Idem. ij. aeñ. pelideſqꝫ neoptolemꝰ. ꝓmuſqꝫ machaon. Idem in. v. ⁊ clypeū offerri iuſſit didymaonis artes. Idem i. x. audijt illa deꝰ: vū texit imaona a leſus. Oui. ix. meta. accipe me generꝝ dixi pthaonenate. Idē i. j. eiuſdem. truxerit inſidias notꝰ feritate lycaon. ⁊ a. laos ꝯpoſita vt laocoon. laodomia. laomedon. Verg. ij aeñ. laocoō ardens ſumma decurrit ab arce. Idem in. vj. euadneqꝫ ⁊ paſiphaē. his laodomia. Idem in. iiij. laomedontiadae ſentis piuria gentis. Pharaon qꝫ nr̄i ꝓduxerūt. vt arator. nec iam ſua iura pharaon. Aegyptuſqꝫ tenet. e diuerſo Sedulius breuiauit gabaō in paſchali dicens. ſol ſtetit ad gabaō. Chaos qꝫ ⁊ phaon breuiant. Vg. iiij. geor. atqꝫ chao denſos diuū numerabat amores. Oui. in epi. ſapphꝰ. arua phaon celebrat diuerſa tiphoidos etnae. A. ante. u. ſi nō coeat in diphthongon ſemꝑ ꝓducit̄: vt amphiaraꝰ. ⁊ a laus cōpoſita. vt pthelilaꝰ. menelaꝰ. archelaꝰ. Oui. iij. de ponto notus humo merſis amphiaraꝰ erat. Idē in epi. laodomiae bella gerant alij ꝓtheſilaꝰ amet. Idē i epi. enones. ardet̄ amore tui: ſic menelaon amauit. E. ante. a. in dictionibꝰ graecis q̄ ꝑ ei diphthongon ſcribunt̄ atqꝫ apḋ nos mutāt ei. in. e. longū ꝓducit̄ ſemꝑ vt aeneias aeneas cythereia cytherea. deiopeia deiopea. penelopeia penelopea. calliopeia calliopea. medeia medea, galatheia galathea. amaltheia amalthea: alexandreia alexandrea. plateia platea. choreia chorea. maleia malea. Verg. j. aeñ. at pius aeneas ꝑ noctē plurima voluēs. Idē in eodē. parce metu cytherea manēt immota tuorꝫ. Idē in eodē. quaꝝ q̄ forma pulcherrima deiopeia. Idē in ꝑapeia. mēs erat in cūno penelopea tuo Idē in buc. orphei

Siue breuis ſeu longa tibi uocalis habetur:
Porrectam dices: ſi duplex conſona ſub ſit.
Hæc tria ſint elementa tibi geminantia uires.
Zeta ualet ſigma cū delta. xi. cappa. ſigma.
Atque duas inter uocales iota repertum.
Pro duplici nūera: modo ſit tibi dictio ſimplex.
Syllaba ſi breuis eſt natura: & muta ſequatur
Cum liquida: ſemper breuiabit ſermo ſolutus.
At carmen poterit ꝓducere ſeu breuiare.
Si poſt uocalem uocalis & altera ſubſit.

calliopeia lino formoſus Apollo. Idē in eodē ope. nerine Galatea thymo mihi dulcior hyble. Ouid. in epi. hipſyphi les. Medeae medea forē: qd ſi qs ab alto. Tibu. li. iij. qcqd amalthea: qcqd marpeſia dixit. Hora. iiij. car. poſt⁹ Alexā drea ſupplex platea. chorea. malea. tametſi apd graecos p ei diphthongon ſcribūtur aliqñ breuiant. e. ante. a. Hora. ij. epi. purae ſint plateae. Uerg. vj. aeñ. pars pedib⁹ plaudūt choreas: ꝛ carmina dicūt. Idē i. v. ionioq mari maleaeq ſequacib⁹ vndis. Longae etiā reperiūtur vt apd Oui. viij. meta. immemores noſtri feſtas duxere choreas. Luca. in. vj. ꝛ ratib⁹ lōge flexis donare maleae. Quae vero apd grecos per. e. pſilon ſcribūtur breuiant. e. ante. a. theatrū. boreas. artocreas. baleares. Uerg. j. aeñ. hic portus alij effodiūt hic alta theatri. Idē in buco. hic tantū boreae curam⁹ frigora quantū. Perſi⁹. oleum artocreaſq po pello. Uerg. j. geor. ſtupea torqntem balearis verbera fundae. E. ante. e. breuiaṫ: ut nemeae. es. leaena. ae. ſ; de neemes ſtatura alio inqrem⁹ loco. Uerg. in buco. torua leaena lupū ſeqṫ. Aeꝫ circe ꝛ neſae nympha diphthongo producūtur. E. ante. i. in dictionib⁹ in qb⁹ ei diphthong⁹ graeca ſoluiṫ a noſtris ſemper eſt longa: vt bacchei⁹. priamei⁹. phinei⁹. perſei⁹. theſei⁹. cybellei⁹. cytherei⁹. pegaſei⁹. ꝛ hmōi poſſeſſiua. Uerg. ij. geor. qd memorandū aeq. baccheia dona tulerūt. Idē in. iij. aeñ. o felix vna ante alias priameia virgo. Idē in eodē. harpyaeq colūt aliaeq phineia poſtq Oui. v. meta. ſternitur ꝛ menaleus perſeia caſtra ſecutus. Idem. xv. flenti theſeius heros ſiſte modū dixit. Idē in. x. ſiquidē cibeleius atys. Idē in. xiiij. tempeſtiuus erat coelo cythereius heros. Perſius cantare credas pegaſeium melos. Idē quoq de illis dicendū deiopeia. deiphobe. deiphobus. deidamia. deianira. Uerg. j. aeñ. quaꝝ q forma pulcherrima deiopeia. Idē in. vj. deiphobe glauci fatur q talia regi. Idē in eodē. deiphobe armipotens gen⁹ alto a ſanguine. Papi. in achil. ſemper deidamiae primam produxit. Oui. in epi. deianirae. impia quid dubitas deianira mori? Eadem quoq rōne echeneis piſciculus qui a latinis dr remora. ae. penultimā producit. Lu. in. vj. in medijs echeneis aquis Franciſc⁹ philelpus putat legendū eſſe in medijs elechinus aquis. E. ante. o. breuiatur in dictionibus q per. e. pſilon. ſcribuntur: vt theodorus. cleopatra. neoptolemus. Iuuena. lautoꝝ pueros artem ſcindens theodori. Marti. nec tibi regali placeas cleopatra ſepulchro. Quae vero per. e. longum ſcribuntur producunt. vt eous. eoa. eoum. Uerg. j. aeñ. eoaſq acies ꝛ nigri mēnonis arma. E. ante. u. breuiatur: vt creuſa. tartareus. Uergil. ij. aeñ. lachrymas dilectae pelle creuſae. Idem in. vj. hinc via tartarei q fert acherontis ad vndas. q vero apd graecos per ei diphthongon ſcribūtur: q nos in. e. vertim⁹ producūt: vel alphe⁹. ſpōde⁹. chore⁹. Pa. ſicani⁹ longe relegens alphe⁹ amore. Ruffin⁹ ſpōdeuſq grauis numeroq aptiſſime paeon. I. ante. a. variā habet rationē: nam q a graecis. p. i. iota ſcribuntur apud nos breuiant: vt ſophia. philoſophia. tragoedia. comoedia. elegia. ſymphonia. Mar. hic pius antiſtes ſophiae ſua dona miniſtret. Idē in alio loco. Cū tibi ſit ſophiae par fama ꝛ cura deoꝝ. Vg. in ciri. florētis ſophiae virides cōplectitur hortos. atq eadē rōne ꝯtra mltoꝝ vſum philoſophia penltimā breuiat. Hora. Effutire leues idigna tragoedia vſ⁹. Idē. interdū tñ ꝛ voces comoedia tollit. Idē. vt gratas inter mēſas ſimphonia diſcors. Oui. flebilis indignos elegia ſolue capillos. Maria quoq nomē ꝓpriū diui Chriſti Ieſu genitricis ex literatura graeca breuiat penultimā: q p. i. iota ſcribiṫ. Claudian⁹ de nuptijs honorij: pparat: ꝛ pulchros mariae ſed luce minores. Seduli⁹ q in paſchali qs fuit ille nitor Marie cū Chriſtus ab aluo proceſſit? Idē tñ alijs in locis pduxit. Cōpoſita q ab archia. vt monarchia: tetrarchia: toparchia hierarchia. ꝛ inde deriuatū archias poeta quem Cice. defendit: ꝛ a machia. vt naumachia batrachomyomachia. gigantomachia. ꝛ a graphia: vt orthographia. coſmographia. chronographia. pſeudographia: et a logia: vt theologia. aſtrologia. aetymologia. acyrologia. philologia. ꝛ a nomia: vt aſtronomia. antinomia. chironomia. multa quoq alia q vulgo in penultima acuto accentu proferūtur. vt melancholia. agonia. chyrurgia. vſia. Producunt vero q apd graecos per ei diphthongon ſcribūtur. vt argia. hippodamia. deidamia. laodamia. lāgia. lāpia. lebadia. thalia. Papi. xij. theba. qrit inops argia vias. Proper. q ſi ꝯtatae regnū vet⁹ hippodamiae. Papi. in achil. deidamia dolos. Uerg. vj. aeñ. his laodamia it comes. Papi. ij. theba. culta ſerūt quos pigra vado langia taceti. Idē in. iiij. poene ſocer cadenſq vadis lampia niuoſis. Idē in. vij. in valles lebadia tuas. Uerg. in buc. nſa neq erubuit ſiluas habitare thalia. Eadē quoq rōne dicim⁹ magia. poedia. moechia. angaria. latria. idolatria. dulia. hiperdulia eugenia. hermenia. I. ante. e. partim breuis eſt: vt hiera. hyena. Vg. ix. aeñ. quos iouis eduxit luco ſiluestris hiera. Oui. xv. meta. paſſa marē non eſſe marē miremur hyenā. Partim producūt vt pier⁹. pierides. Oui. v. meta. pier⁹ has genuit. Vg. in buc. pgite pierides. I. ante. o. pduciṫ in dictionib⁹ q p ei diphthongon a graecis ſcribūṫ: vt arion. āphiō clio. hiperiō. ixiō. oriō. pādiō. echiō io. Vg. in buc. orphe⁹ in ſiluis inter delphinas ariō. Idē i eodē ope. amphiō dirce⁹ in acteo aracintho. Ouidi. j. de arte. nec mihi ſunt viſae clio cliuſq ſorores. Idē. j. faſto. placeat equo pſis radijs hyperiona cinctū. Idē. xij. meta. duxerat hippodamē audaci ixiōe nat⁹. Vg. j. aeñ. cū ſubito aſſurgēs fluctu nymbos⁹ orion. aorion tñ p eodē breuiauit Catull⁹ dicēs. prim⁹ hydrochoi fulgere aoriō. Oui. vj. meta. hic dolor ante diē pādiona miſit ad vmbras. Idē in. iiij. eiuſdē. qnq ſuperſtitib⁹: quoꝝ fuit vn⁹ echion. Idē in. j. ꝯſtiterat quocūq loco ſpectabat ad io. Enyo q martis ſoror pduxit Mar. cū dubitaret adhuc belli ciuilis enyo. Quae vo p. i. iota ſcribūṫ breuiāt: vt iolas dione. Vg. in buc. phillida mitte mihi: me⁹ ē natalis iola. Idē in eodē ope. ecce dionei pceſſit caeſaris aſtrū. I. ante. u. in dictionib⁹ q apd graecos p ei diphthongon ſcribunṫ longa eſt: vt ſperchi⁹. lyci⁹. aurius. bacchius. Vg. ij. geor. ſperchiuſq ꝛ virginib⁹ bacchata lacaenis. Papi. tēpla lyciae dabis ꝛ ditia dona ſacratis. Lu. in. iiij. hinc fortis ari⁹. Ruffin⁹. pncipiū bacchi⁹ erit concludit iamb⁹: a trophiū quoq ꝛ poliū cōpoſita. vt piſteretrophiū. orphanotrophiū. miropoliū. ichthiopoliū. xenodochiū q p hoſpitio. q p ei diphthongō apd graecos ſcribiṫ hac eadē ratione dius dia diū a dia inſula pducit. i. Breuiant vo q apd illos p. i. iota ſcribunṫ: vt archadius. boeotius. chi⁹ inſula. Lu. in. viij. quas ꝯſine cautes ꝛ quas chi⁹ aſpat vndas. Hora. j. epi. qd tibi viſa chi⁹ bullati notaq leſbos. Poſſeſſiuū vo eādē pducit. Idē in. ij. ſer. cecuba vina fer[illegible] chō chiō maris expers. Mar. chia ſeni ſilis baccho q ſetia miſit. Illa q breuiāt in qb⁹ ſupra dictū eſt ei diphthō[illegible] aliqñ ſolui vt bacchei⁹. pamei⁹. aenei⁹. theſei⁹. ephirei⁹. q qdē diphthōg⁹ [illegible] etiā in ę diphthōgū ꝯtrahiṫ vt theſę⁹ ephirę⁹. Oui. vij. meta. ſoluere deſierat theſęa laude tributū. Proper. non ita cōplebant ephyręę laidos aedes. O. ante. a. in dictionib⁹ q a graecis p o micron ſcribunṫ breuiat. vt oaxes. coaſpes. coaſtre. thoas. Vg. in buc. pars ſcythiā ꝛ rapidum cretae veniem⁹ oaxem. Proper. in. iiij.

Illa prior breuis eſt: dum ſint modo uerba latina.
Nam græci uariant nec certa lege tenentur.

Fio ꝓducit diſſyllabum. Et genitiui.
Longa penultima ſit quinte: cui iunge datiuum.
Sed breuiant tm̄ tria. reſq; ſpeſq; fideſq;.
Si gtūs erit quem dat ꝓnomen in ius/
Seu nomen: longam poteris ꝑferre breuemq;.
Corripit alterius: ſemper ꝓducit alius.
E. de. præ. ſe. di. componens non breuiabis.
Sed breuiant. ſi uocalis ſubit: atq; diſertus.
Tenditur. a. noſtrum: ſed græcis. a. breuiatur.
Re. breuiat ſemper: niſi duplex ꝯſona ſubſit.

vel regia lympha coaſpes. Luca. in. iiij. gthera tam gentes ſiluas ligre coaſtrī. Oui. xiij. met. hypſiphiles patria clariq; thoantis. q̄ vero ꝑ omega ſcribunt: ꝓducunt. vt troas troadis. Vg. in. v. aeñ. at ꝓcul in ſola ſecretae troadas acta. Joannes hac rōne ꝑmam ꝓducit: quemadmodum ⁊ iuuenc⁹ ſemꝑ ꝓducit. Sidoni⁹ tn̄ apollinaris breuiauit dicens qꝫ nunc helias: nunc te iuuet ire ioannes. hymnograph⁹ quoq; ſolue polluti labij reatum ſancte ioannes. ſed hi nulla ratione defendi poſſunt. O. ante. e. ſi ꝑ omega ſcribiē a grecis: longa eſt: vt typhoeus. aloeus. neq; enim ꝑ oe diphthongon in penultima ſcribitur typhoeus: vt quidam putauerunt: ſed per eus diphthongon in fine. ⁊ per omega in penultima: q̄ cum. e. non poteſt in diphthōgon coaleſcere. Luca. in. v. conditus inarimes aeterna mole typhoeus. neq; obſtat cum Uergi. lib. ix. dixit inarimae Jouis imperijs impoſta typhoeo. Nam ſyneraeſis eſt freqnter in illo loco recepta. Quod ſi quis eſt qui graecae literaturae non credit: ſaltem Oui. verſu illo quintur qui in. j. faſt. ſcribitur. quas quoties perflat: ſpirare typhoea credas. Nullum enim nomen ſcdae declinationis mittit actm̄ in. a. niſi in eus diphthongon terminetur. De aloeo nemo vnq̄ dubitauit quin ꝑ o longum in penultima ⁊ ꝑ eus diphthōgon in vltima ſcribantur. Luca. in. vj. impi⁹ hanc ꝓlem ſuperis immiſit aloeus. Boeotia quō a latinis ſcribi debeat: nſi ſaecli docti qdam homines dubitant: nam cum a graecis per. oi. diphthongon ſcribatur: q̄ apud nos in oe diphthongon verti conſueuit: boeotia poſt oe diphthongon o mega hoc ē longa ſubiecta: non boetia o ⁊ e ſolutis ꝓferenda eſt. Qō ſi qs dixerit diphthongum oi ſolui in oe quod qdam etiaꝫ in euboia fecerunt oi diphthongon in oe ſolutas conuerſa ſcribentes atq; proferentes euboea quattuor ſyllabarū: eſto concedamus illis hoc: ſed qua licentia diſpunxerunt alterum. ꝑ boeotia boetia dicentes. Si vero o micron a graecis ſcribatur ante. e. breuiatur. vt ſimoentis ⁊ pyroentis obliqui ab eo quod ſimois ⁊ pyrois. Uerg. j. aeneidos. alma. Uenus phrygij genuit ſimoentis ad vndam. Flac. v. argonauticae. ⁊ formidantem patrios pyroenta dolores. O. ante. i. eandem rationem ſequtur: nam q̄ per o mega ſcribuntur producunt. vt zoilus. troilus. ſtoicus. lagois. Martia. zoilus aegrotat. faciunt hanc ſtragula febrem. Uerg. j. aeñ. parte alia fugiens amiſſis troilus armis. Juuenal. ſtoicus occidit baream delator amicum. Hora. ij. ſer. nec ſcarus: aut poterit peregrina iuuare lagois. Quae vero per o micron ſcribūtur breuiant: vt ſimois. pyrois. Troia vero ⁊ euboia in quibus a latinis oi diphthongus ſoluitur o producunt ratione. i. qō habet vim duplicis conſonantis: quoties inter duas vocales ponitur in dictionibus latinis: ⁊ in quibuſdaꝫ graecis. vt Uerg. iij. aeñ. troia per vndoſum peteretur claſſibus aequor: vbi troia duaꝝ ſyllabaꝝ eſt. q2. i. conſonans. Poſſeſſiuum Fo troius troia troium tameñ triſyllabum ſit: atq; p. i. vocalē ſcribatur: primā produxit: qm̄ a grecis per o mega ſcribitur. Uerg. j. aeñ. armaq; fixit troia nunc placida compoſt⁹ pace quieſcit. O. ante. o. breuis ē: vt laocoon. hippocoon. demophoon. bootes. Uerg. ij. aeñ. laocoon ardens ſumma decurrit ab arce. Idem in. v. hirtacide primus locus exit hippocoontis. Idem. j. georgi. non obſcura cadens mittit tibi ſigna bootes. Oui. in epi. phyllidis. hoſpita demophoon tua te rhodopeia phyllis. O. ante. u. in dictionibus q̄ per o mega ſcribuntur: qualia ſunt poſſeſſiua in ous. oa. oum. finita producitur: vt argous. a. um. cous. a. um. ſerdous. a. um. herous. a. um. eous. a. um. eadē quoq; ratione achelous penultimam produxit. Papi. libro. vij. theba. inachus ante retro noſterq; achelous abibit. Quae vero per omicron ſcribuntur breuiant. vt alcinous. antinous. U. ante reliquas vocales rara eſt apud graecos ſi tn̄ vſpiam reperiaē: q2 per diphthongon ab illis ſcribiē. longa eſt. ¶ Fio diſſyllabum. dictionib⁹ latinis cū eſt diſſyllabum ꝓducit vocalē ante vocalē ſeqntē: nā cum plurium ſyllabaꝝ eſt: breuiat. Juue. nā tuus endymion dilecte fiet adulter. Idem. liceat modo viuere fient: fient iſta palam. Perſius. cras fiet hoc idem cras fiet. Genitiui quoq; et datiui numeri ſingularis quintae declinationis. e. ante. i. finalem producunt: vt dies diei. progenies progeniei. Uerg. in viro bono: omnia q̄ ſecum reputauerit acta diei. Excipiuntur huius ordinis tria nomina quae iiſdem in caſibus. e. ante. i. breuiant. ea ſunt res rei. ſpes ſpei. fides fidei. Octo quoq; nomina primae ⁊ ſecundae declinationis nominum cum ſuis compoſitis q̄ mittunt gtm̄ in ius. ⁊ dtm̄ in. i. ⁊ tria pronomina ſcdae pronominum declinationis. hoc ē iſte iſta iſtud iſti⁹ iſti. ille illa illud illius illi. ipſe ipſa ipſum ipſius ipſi. in gtō habent ante. u. indifferentem. ¶ E. de. pꝛe ſe. di. Quarta regula eſt quod hꝫ ꝑpoſitiones cum veniunt in compoſitione: producuntur. vt eligo. is. edo edis. e duco. is. deligo. is. dedo dedis. deduco. is. ꝑpono. is. ꝓdico. is. ꝑheo. es. ſeligo. is. ſeduco. is. ſepero. as. diligo. is. diluo. is. dijudico. as. Quod ſi vocalis ſequatur breuiant vt deorſum: quod ex de ⁊ orſum componitur: dehiſco quod ex de ⁊ hiſco. is. dehinc quod ex de ⁊ hinc. Uerg. iiij. aeñ. ſed mihi vel tellus optem prius ima dehiſcat. Idem. iij. aeñ. dona dehinc auro grauia ſectoq; elephanto. Prꝫuro. is. idem. vij. aeñ. ſtipitibus duris agitur ſudibus ve pruſtis. Seorſum. idem. in eſt ⁊ non alterutro: pariter nonnunq̄. ſaepe ſeorſum. A di quoq; compoſita duo breuiant dirimo. is. ⁊ diſertus diſerta diſertum. Quod tameſi a diſſero. is. deriuatur altero. ſ. ſtricto primam breuiauit. Oui. j. meta. hanc de⁹ ⁊ litem melior natura diremit. Horat. in epiſt. foecundi calices quem non fecere diſertum: Illud quoq; hoc in loco notandum q̄ ſi de ꝑpoſitio componatur cum dictione incipienti vocali: pꝛeter q̄ quod diximus breuiari: aliqñ etiam reperitur produci. Horat. in poetica. cogitat vt dehinc ſpecioſa miracula promat. Papi. xj. theba. deeſt ſeruitio plebes. Aliquando fit ſynaereſis ſiue colliſio. vt Uerg. in bucco. incipe Dameta tu deinde ſeqre. Menalca. Idem in eodem opere: vir gregis ipſe caper deerrauerat: hic ego daphnim. Idem. vij. aeñ. diuitiis vber agri troie ve opulenta deerit. Aliqñ expungiē vocalis a qua dictio cum qua componiē incipit. vt debeo a de ⁊ habeo. debilis ⁊ a de ⁊ habilis. dego a de ⁊ ago. demo a de ⁊ emo. ¶ Tendiē. a. noſtrum. q̄ a ꝑpoſitio latina in ꝯpoſitione ꝓducit vt amens qō a mente deſciſcat. auius. a. um. quod via declinet. Uerg. iiij. aeñ. iſq; amens animi ⁊ rubore accenſus amaro. Idē. ij. georgica tunc reſonant auib⁹ virgulta canoris ſed a particula graeca priuatiua breuiatur vt atomus. adyta. orum. Vg. ij. aeñ. iſq; adytis haec triſtia dicta repoꝛtat. ¶ Re. breuiat ſemꝑ. q̄ re in cōpoſitione breuiaē vt refero refers. repeto. is.

Qđ ſi reſſert accipiať ꝓ eo qđ eſt diſtat ꝓducit̄: quare ꝑ duplex. ff. ſcribendū vt producatur poſitione. Producunt ꝓ dictiões in qb⁹ poſt re ſuccedūt duae ꝯſonantes aut vna vim duaꝝ habens vt reſpondeo. es. reſcribo. is. reijcio. is. reieci. Nam cū re ꝓpoſitio natura breuis ſit. ſi vſpiam in compoſitione longa reperiať neceſſe eſt hoc fieri rōne duaꝝ cōſonantiū: aut vni⁹ vim duaꝝ habentis. Sed cū ſupra dixerim⁹. i. conſonantem in ꝓncipio dictionū pro ſimplici poni: idq; etiam in compoſitis debere obſeruari: in hoc verbo reijcio aliquando habet vim duplicis conſonantis: aliqñ ſimplicis. Duplicis. vt apđ Vergiliū. iij. geor. reijce ne maculis infuſcet vellera pullis. Idē. v. aeneidos. hęc fatus: duplicem ex humeris reiecit amictum. Papi. vj thebai. ⁊ patria vigil arte lacon. hos reijcit ictus. Simplicis vt apđ Verg. in bucco. tityre paſcentes a flumine reijce capellas. vbi teſte Ser. reijce ca. proceleumaticus eſt. Papi. libro. iij. theba. tela manu reijcitq; canes vel poti⁹ dicendū eſt. i. conſonantem expūgi: quod in hoc verbo ſubijcio reperiť. vt apud Papi. in Achille: ſubijcit gauiſus Vlyſſes. Luca. in. viij. crine iacet. ſubijcitq; facē complexa maritum. Rettuli quoq; praeteritum ab eo quod reſſero cum longum reperiť per duplex. tt. ſcribi debet. Horať. ij. epiſtola rettulit acceptos regale numiſma philippos. Proper. rettulit ⁊ querulo iurgia noſtra ſono.

Reſſert pro res fert: ſeu diſtat porrige ſemper.
Sed pro componens debes ꝓducere ſæpe.
His tñ exceptis ꝓficiſcor. ſiue ꝓfanus.
Profiteor addatur ꝓfor. atq; ꝓfundo. ꝓfundus.
Et ꝓfugus. ꝓfugitq;. ꝓcella. ꝓcuro. ꝓfeſtus.
Et ꝓpero. ꝓnepoſq;. ꝓpertius atque ꝓneptis.
Quæque ꝓ uox greca componit corripiantur.
Compoſitū nomē ſi finit parte priori
In iota aut omicron: ſemper breuiabit eaſdem.

Cum vero breuiatur per ſimplex. t. ſcribendum eſt. vt apud Sueuium in quodam edyllio: fera praeſta bello in perſas retulere. Sunt quoq; qui illud Catulli. ſi reditum retuliſſetis. aut in tempore longo: retuliſſet legant. Eadem quoq; ratione reſſero. cum pro eo qđ eſt diſfert accipitur per duplex. ff. ſcribi debet quoniam producit primam. Sed quemadmodum alio in loco diximus non a re praepoſitione ſed a res ⁊ fero compoſitum videtur. relatum in ſupino ab eo quod eſt refero. repperi ⁊ reppuli praeterita ab eo quod eſt reperio. reperis. repello repellis. cum hoc verbo reduco reducis prima indifferenti reperiuntur. quare tum ſimplici tum geminata conſonante poſt re ſcribi debent. Iuuena. dixerit aſtrologus: credent a fonte relatum hamonis. Luca. in. iiij denſaturq; globus: quantum pede prima relato. Lucreti⁹ libro tertio. id rurſum coeli relatum templa receptant. Teren. in phormione. quod ab illo allatum eſt: id ſibi rellatum putet. vbi ratione carminis. l. debere geminari Donatus teſtatur. Luca. reppulit a Libycis immenſum ſyrtibus aequor. Tibull'. Nam ciconumq; manus aduerſis reppulit vndis. Ouidi⁹ in epiſtola Medeae: queq; feros repuli doctis medicantibus ignes. Silli⁹. libro xvj. puni. troiugenis reppulit poenos. Proper. ab pereat quicunq; meracas repperit vuas. Auſo. at qui condiderat poſtq̄ non repperit aurum. Aptauit collo quem repperit laqueum. Lucretius in primo reducit. Venus reducta dedala tellus. Horati⁹. ij. ſermo. dij tibi dent capta claſſem redducere Troia. Idem in epiſto. palma negata macrum donata reducit opimum. Vergi. iiij. eiectam claſſem ſocioſq; a morte reduxi. Relliquiae quoq; ⁊ relligio. quorum alterū a relinquendo: alterum a religando dicitur in carmine. ſemper producta reperiuntur. Quare duplici. ll. ſcribenda ſunt. Vergi. primo aeneidos. troas relliquias danaum atq; immitis achilli. Idem in. iiij. relliquias colerem: priami tecta alta manerent. Idem in ſecūdo relligione patrū multos ſacrata per annos. Idem in eodem. corpora perq; domos ⁊ relligioſa deoꝝ.

¶ Sed pro componens. ꝙ haec praepoſitio pro in compoſitione producitur. vt prodo prodis. Breuiant vero q̄ hic excipiuntur. proficiſcor. etſi Gelli⁹ libro primo. primam dicit habere breuem: longa tamen aliquando reperiť. vt apđ Iuuenalem profectura domo ſicula non mitior aula. Properti⁹ libro ſecūdo. haec quoq; profecto ludebat Iaſone Varro. Vergili⁹ tamen. vij. aeneidos. breuiauit dicens. Arcades his oris genus a Pallante profectum. Profan⁹. a. um. Vergili⁹. vj. procul o procul eſte profani. Profiteor profiteris. Ouidi. de remedio. vtilitas lateat ꝙ non profitebere fiet. Horati⁹ in arte. inceptis grauib⁹ plerumq; ⁊ magna profeſſis. Profor profaris. hoc fatis eſt dixiſſe Iouem ſic ille profať. Vergili⁹. iiij. aeneidos. ⁊ ſic accenſa profať. Profundo profundis. autore Gell'. primam indifferentem habet. Catull⁹. has poſtq̄ moeſto profundit pectore voces. Silli⁹ libro vndecimo punico. impia dementis vulgi: ⁊ vix tota profundit. Profund⁹. a. um. Vergili⁹ in buccoli. terraſq; tractuſq; maris coelumq; profundum. Profug⁹. a. um. Idem. j. aeñ. Italiam fato profug⁹ lauinaq; venit littora. Profugio. is. Flaccus. vij. argonauticae contigit vix deinde mori: ⁊ ſic fata profugit. Columela in horto. ſed trepid⁹ profugit chelas ⁊ ſpicula phoeb⁹. Procella procellę. Vergi. primo aeneidos. ſtridens aqlone procella. ⁊ ibidem. creberq; procellis afric⁹. Procuro procuras. Ouid. iij. faſto. riſis ⁊ his inqt facito mea tela procures. Vergi. tamen. ix. aeneidos. produxit dicens. qđ ſupereſt laeti bene geſtis corpora reb⁹ procurate viri. ⁊ Horati⁹. haec ego procurare ⁊ idone⁹ imperor. Profeſſ⁹ profeſſa profeſſū. Hora. ſecūdo ſermo. non ego narrantem temere edi luce profeſta. Propero properas. Verg. vndecimo aeneidos. ne properate meas teucri defendere naues. Pronepos. Ouid. xj. metamor. eſt neptun⁹ auus. pronepos ego regis aquarū. Proneptis. Perſi. patruelis nulla proneptis. Properti⁹. Martialis. accipe facūdi carmen iuuenile properti.

¶ Quaeq; pro vox graeca. quod pro in compoſitione in dictionib⁹ graecis breuiatur. vt propontis. propino. prologus. Lucanus in. ix. paruo ruat ore propontis. Iuuenalis. quando propinat virro tibi.

¶ Compoſitum nomen. Hęc regula duas continet partes. Prima eſt ꝙ dictiones compoſitae ſiue ſint graecae ſiue latinae terminantes in. i. ꝑmam partem compoſitionis: breuiant illud. i. vt omnipotens: quod ab omnis ⁊ potens componitur. armiger. quod ab armis ⁊ gero. ⁊ archigenes: quod ab archon ideſt princeps. ⁊ genes genus. antitheton: quod ab anti contra ⁊ theton poſitum. Vergili⁹ ſecūdo aeneidos. Iupiter omnipotens precib⁹ ſi flecteris vllis. Idem in eodem. armiger automedon vna omnis ſcyria pubes. Iuuenalis aduocat archigenem: oneroſaq; pallia iactat. Perſius. librat in antithetis doctus poſuiſſe figuras. Altera pars eſt ꝙ dictiones graecę terminantes in. o. primam partem compoſitionis breuiant illud. o. vt carpophorus: quod ex carpos et phoros. hoc eſt ferens fructum componitur. chriſtophorus eodem modo ferens chriſtum. democritus. demophoon. Iuuenalis. q̄q̄ et carpophoro facies tua computat annos. Idem. perpetuo riſu pulmonem agitare ſolebat Democritus. Ouidius. hoſpita demophoon tua te rhodopeia phyllis. A priori parte regulae excipiuntur vbiq; ⁊ ibidem aduerbia quorum prius ab vbi ⁊ q; poſteri⁹ ab ibi ⁊ dem particula cōpo-

nitur. Ꝟg.ij.aeñ.horror vbiqꝫ aĩos ſimul ipſa ſilẽtia terrẽt. Idẽ in.j.voluit̃ i caput. Aſt illã ter fluct⁹ ibidẽ. Tibijcen quoqꝫ qꝺ ex tibijs τ cano cõponit̃ duab⁹ breuib⁹ ꝑ ſynaereſin coeũtibus penultimã ꝓducit. Iuue. τ lingua τ mores τ cũ tibijcine chordas. Producũt quoqꝫ cõpoſita q̃ in priori parte ꝯpoſitiõis declinant̃. vt plaeriqꝫ. vtriqꝫ. q̃nticũqꝫ q̃licũqꝫ. Meridies ẽt qꝺ a medi⁹ τ dies cõponit̃. d. mutata in. r. antepenultimã ꝓducit̃. Catullus. iube ad te veniam meridiatũ. Eſt eñ carmẽ phaleuticũ. Aduertẽdũ tñ eſt qꝺ ſi dictio cũ q̃ cõponit̃ ſemis a vocali incipiat: ꝑ ſynaloephã exteritur. vt ſemũcia. qꝺ a ſemis τ vncia. ſemhõ. qꝺ a ſemis τ hõ ſemuſtus. qꝺ a ſemis τ vſtus. Perſius. haereat vt ſtultis breuis vt ſemuncia recti. verg. viij. aeñ. ſemihois caci facies: an potius ſemhois caci facies. qm̃ i ꝯpoſitiõe lrae q̃ nõ ꝓnũciãtur: etiã nec ſcribunt̃. Matricida ꝓducit Auſonius dicẽs. matricida nero ꝓprij vim ꝑtulit enſis. cur nõ τ fratricida quẽ Prudẽti⁹ breuiauit: τ homicida quẽ Iuue.

Sed producit ubiq; tibiicen. iungis ibidem.
Omnia præterita profer diſyllaba longa.
Findo fidi breuiat. ſcindo. ſcidi & dedit a do.
Et bibo dat bibit. & fero dat tulit. & ſtetit a ſto.
Sed ſi uocalis præcedit: corripiatur.
Quod ſi præteriti geminetur ſyllaba prima.
Vtraq; corripitur: niſi duplex conſona tardet.
Cædo cecidi dat. cui iunges pedo pepedi.
Quæ componens ex his diſpunge priorem.
Longa ſupina manent diſyllaba ſede priori.
Hæc breuiant primas. & quæ componis ab illis.
Et ſtatus atq; datus. ratus & rutus & ſatus. hiſq;
Et ſitus & litus & citus & quitus. atq; itus addes.

¶ Oĩa ꝑterita duarũ ſyllabarũ producũt ex illis priorẽ. vt feci a facio. is. legi. a lego. is. moui a moueo. es. caui. a caueo. es. q̃uis enim prima verbi poſitio breuiet̃: nihilominus in ꝑterito ꝓducitur. praeterq̃ in verbis ſex: q̃ hic explicant̃ cũ ſuis cõpoſitis. ea ſunt bibo bibis bibi. adbibo. adbibis adbibi. Marti. dixit τ ardentes auido bibit ore fauillas. Scindo. is. ſcidi. abſcindo. is. abſcidi. reſcindo. is. reſcidi. Papi. viij. theba. oraqꝫ pectoraqꝫ τ viridẽ ſcidit horrida veſtẽ. Luca in. iij. qua mare tellurẽ ſubitis aut obruit vndis aut ſcidit. Findo. is. fidi. diffindo. is. diffidi. Verg. in. viij. τ media aduerſi liq̃facto tẽpora plũbo diffidit ac multa porrectũ extẽdit arena. Do das dedi. reddo. dis. reddidi. trado. is. didi. Ver. ij. aeñ. inſidiae iã deiphoebi dedit ampla ruinã. Sto. ſtas. ſteti. obſto. as. obſtiti. conſto. as. cõſtiti. reſto. as. reſtiti. Idẽ in. v. his magnũ alcidẽ contra ſtetit. his ego ſucturus. Fero fers tuli. circũfero circũfers. circũtuli. cõfero. fers. tuli. Oui. j. meta. τ tulit ad climenẽ e paphi ꝯuitia matrẽ. Iuue. quoqꝫ ꝑteritũ ab eo qꝺ eſt iuuo. as. Catullus ad ortulũ breuiauit dicẽs: nõ ita me diui vera gemũt iuuerit. ſunt qui legãt iuerint. pro iuuerint. ſed hmõi ſyncopes ratio inaudita eſt. habentia vero vocalẽ ante vocalẽ nihil dubiũ eſt breuiare. vt ruo. is. rui. nuo. is. nui. luo. is. lui. ¶ Qꝺ ſi ꝑteriti. ꝑterita geminantia primas ſyllabas. de ꝑteritis pluriũ ſyllabarũ intelligit: nã de diſyllabis ſuperi⁹ regula tradita eſt: fuerunt aũt duo tñ do dedi τ ſto ſteti. oĩa inq̃ illa breuiant vtraſqꝫ ſyllabas. vt pario. is. peperi. diſco. is. didici. tũdo. is. tutudi. pãgo. is. pepigi. pũgo is. pupugi. tãgo. is. tetigi. pello. is. puli. tollo. is. tetuli. cano. is. cecini. Si vero poſt ſcdam ſyllabã ſequant̃ duae conſonãtes producũt illã: vt mordeo. es. momordi. tõdeo. es. totõdi. ſpõdeo. es. ſpopõdi. pẽdeo. es. pepẽdi. poſco. is. popoſci. parco. is. peperci. pẽdo. is. pepẽdi. tẽdo. is. tetẽdi. fallo. is. fefelli. curro. is. cucurri. Caedo quoqꝫ τ pedo tametſi nõ ſequũtur duae cõſonãtes etiam producũt. vt cecidi. pepedi. Iuue. ebrius τ petulãs ſi q̃mq̃ forte cecidit. Hora. ij. ſer. nã diſploſa ſonat quãtũ veſica pepedi. In cõpoſitiõe quoqꝫ eadẽ ratio ſeruatur. nã illa q̃ primã ſyllabã in cõpoſitione amittũt: alterã ꝓducũt aut breuiãt ſcdm eã q̃ dixit. vt fallo. is. fefelli. refello. is. refelli. cedo. is. cecidi. abſcindo. is. abſcidi. pello. lis. pepuli. cõpello. is. cõpuli. tundo. dis. tutudi. cõtũdo. dis. cõtudi. Hora. ij. epla. durã qui cõtudit hydrã. antiquiores tñ eadẽ ꝓduxerũt. vt Ennius. viroſqꝫ valẽtes cõtudit crudelis hyems. ¶ Lõga ſupina. ſupina duarũ ſyllabarũ ꝓducũt ex illis priorẽ. vt lauo. as. lotũ. moueo. es. motũ. nuo. is. nutũ. Breuiant vero eadẽ ſupina q̃ hic explicãtur cũ ſuis cõpoſitis. Do das datũ. reddo. is. redditũ. trado. is. traditũ. Verg. j. aeñ. poſtq̃ introgreſſi τ coram data copia fandi. Sto. ſtas. ſteti. ſtatũ. Luca. in. x. his aſcripſit aquis quorũ ſtata tpa flatus deriuata quoqꝫ eandẽ legẽ ſeruãt. vt ſtatio. onis. ſtatus. us. ſtatura. ae. Verg. ij. aeñ. nũc tñ ſinus τ ſtatio male fida carinis. Oui. iiij faſto. hic ſtatus in coelo multos ꝑmanſit in annos. ſtaturus tñ hoc eſt participiũ futuri in rus: ſemꝑ ꝓducit primã. Lucañ. in. vj. vnaqꝫ ꝑcuſſit pontũ ſymplegas inanẽ τ ſtaturã redit. Cõpoſita vero q̃ mutãt. a. in. i. ſemꝑ breuiãt. q̃ vero nõ mutãt: ꝓducũt. vt ꝑſto. as. ꝑſtitũ. atũ. ꝑſtatus ꝑſtaturus. conſto. as. conſti. tutũ. cõſtatũ. conſtaturus. Luca. in. ij. cõſtatura fides ſuperũ. Cieo. vel cio cis ciui citũ. aut eſt ſcdae cõiugationis: aut quartae. ſi ſcdae breuiat: ſi quartae ꝓducit. Oui. ij. meta. obuius ire polis: nec te citus auferat axis. Cõpoſita vero tñ breuia: tñ ꝓducta repiuntur. vt excio. is. exciui excitum vel excitum. concio. is. iui. concitum. vel concitum. accio. is. acciui. accitum vel accitum. Papi. iij. thebai. excitus τ longã iampridem indignantia pacẽ. Verg. iij. aeñ. excitum ruit ad portus τ littora cõplẽt. Flaccus. v. argo. ipſe aũt tantis concita furoribus arma. Ver. j. aeñ. regius accitu chari genitoris ad vrbem. Sero. is. ſeui. ſatũ τ ab eo cõpoſita. vt conſero. is. cõſeui. ſitũ. aſſero. is. aſſeui. aſſitum. Verg. in buc. dulce ſatis humor. Oui. cõſitaqꝫ arboribus lycea reliq̃rat arua. Sino. is. ſiui. ſitum. τ ab eo cõpoſita deſino. is. deſiui deſitum. Idem. ij. meta. his ſitus eſt phaetõ currus auriga paterni. Cicero ꝓ Cornelio. ceptũ igitur ꝑ eos qui volebant deſitum ꝑ hunc qui diſceſſit. Ruo. is. rui ruitum facit in ſupinis: ſed ab eo cõpoſita rutũ: que omnia breuiãt: vt obruo. is. obrui. obrutum. diruo. is. dirui. dirutũ. eruo. is. erui. erutum. Oui. in epiſtola. penelo. obrutus inſanis eſſet adulter aquis. Idem in eadem diruta ſunt alijs: vni mihi ꝑgama reſtãt. Lino. is. lini vel leui. litũ. τ ab eo cõpoſita. vt oblino oblitũ. illino illitũ. relino relitum. Ver. iiij. geor. paribus lita corpora guttis. Oui. in epla canaces. oblit⁹ a dñae caede libellus erit. Luca. in. viij. illita tela dolis: nec marte cominus vnq̃. Eo. is. iui. itum. τ ab eo cõpoſita. vt ꝑtereo. is. ꝑteritum. obeo. is. itũ. Oui. j. meta. ſed itũ eſt in viſcera terrae. Verg. viij. aeñ. o mihi ꝑteritos referat ſi iupiter annos. Idem. x. morte obita q̃les fama eſt volitare figuras. Ambio. is. qꝺ ab am ꝓpoſitione inſeparabili τ eo cõponitur: tñ breuiare: tñ ꝓducere reperitur: nã ambitus. us. nomẽ breuiat. Luca. in. j. laetalis ambitus vrbi. ambitus. ita. ambitum participiũ ꝓducit. vt Vale. v. argo. ambituqꝫ ſenẽ: ꝑmiſſaqꝫ vellera puppi. Oui. j. meta. iuſſit τ ambitae circumdare littora terrae. Queo quis quiui quitũ. τ ab eo cõpoſita nequeo. is. nequiui. nequitũ. Teren. in ecyra. nã cũ compreſſa eſt nata. forma in tenebris noſci non quita eſt. Reor. is. ratum. Verg. ij. aeñ. nos abiſſe rati τ vento petijſſe Mycenas: τ ab eo deriuatũ ratio breuiat.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

¶Ex vi p̄terito. q̄ ſupina pluriū ſyllabarū: nā de diſſyllabis paulo ante poſuit regulā: ſi formātur a p̄terito perfecto idicatiui modi terminato in.vi.vi.mutata in tū in quacūq; cōiugatione ꝓducūt penultimā: vt amo.as.aui.atū. Pecto.is.quemadmodū li.ij.diximus qđ in p̄terito pectui fecit in ſupino pectitū penultimā breuiauit. Colu. verū vbi iam puro diſcrimine pectita tellus: ſed ſuplicamur ab alio praeterito hoc eſſe pectui qđ in vſu non reperimus. ¶Dictio compoſita. q̄ tanta eſt vocalis in dictione deriuata & compoſita quanta fuit in dictione primitiua & ſimplici. haec regula patet latiſſime. Deinde regulam adhuc declarat dicens: q̄ ſi vocalis in vocalem mutetur: nihilominus eadem quantitas manet. vt ab in & amicus componitur inimicus.a.mutata in.i.manente eadem cōſonāte. hoc eſt.m. ergo vtraq; vocalis hoc eſt.a.in ſimplici &.i.in cōpoſito breuiatur. Rurſus ab inimico deriuatur inimicitia manente eadem ſyllabarum quantitate. Diphthongus quoq; eadem ratione in vocalem longā ſemper vertitur: ſicut caedo.occido.laedo.collido. plaudo explodo.claudo.includo. Quod ſi conſonans mutetur: aliā rationē ſequi debemus. nam eūdum eſt ad primas atq; medias ſyllabas. Eſto exēpli gratia. iuuenis breuiat primam. iunio producit eandē & eodem modo iuuo iucūdus. foueo. bis. nouē. decē primas breuiant ab illis tamē deriuata iucūdus. iumētū. caſus. fomes. bini. noni deni. quia mutant conſonantes producūt eaſdē. Habet tn̄ haec regula exceptionē. nā a ſupinis verborū primae coniugationis in atum exeuntibus frequētatiua deriuantur vel formantur potius.a.longa in.i.breuē mutata. vt ab imperatu imperito.itas. a minatu minitor.aris. a portatu portito portitas. Praeterea verba q̄ dn̄r meditatiua vel poti⁹ deſideratiua: formāturq; ab vltimo ſupino qđ in.u.longū deſinit: addita rio. vt ab eſu eſurio. a mictu micturio. a partu parturio. in quibus.u.breuiatur. Iuue. eſurit intactā paridi niſi vēdat agauē. Idē noctibus hic ponunt lecticae micturiūt hic. A no nas naui natū quoq; prima lōga dicim⁹ a nato.as.eadē breui. Vg. in.v.aeñ. illū & labentē teucri triſere natātē. & a noſco noſcis noui notū. prima lōga deriuatur a noto.as.eadē breui. Vg. in. buc. pta mee veneri ſunt munera nāq; notaui. Agnit⁹ quoq; & cognit⁹ a notus cōpoſita breuiāt. Iuue. agnitus accipies iubet a p̄cone vocari. Lucan⁹ in.iij. calida mihi cognit⁹ axis aegypto. Igitur ex breui ſyllaba plaerūq; fit lōga nō modo manēte eadē cōſonāte ſed etiā eadē vocali. vt a rego.gis.rex. & regula. a lego.gis.lex.gis. a lateo.es.laterna.ae. a ſedeo.es.ſedes.is. a vomo is.vomis.eris. a voco.cas.vox vocis. a venio venis. vena venae. ab humeo.es.humor.oris. a rapio.pis.rapū.i. a ligo ligas ligula.ae. a macro macero.as. a vitio vitupero vituperas. a iugero iugerū.i. ab italia italus.a.um. a Sicilia ſiculus.a.um. a cerere ceritus.a.um. a ſecus aduerbio ſecius & mutata vocali. ab homine humanus.a.um. Econtrario ex ſyllaba longa fit breuis. vt a dico dicax dicacis. a luceo lucerna.ae. ab areo ariſta.ae. a mole moleſtus. a chio chius. ab aſia aſius. a ſopio ſopor ſoporis. a frango fragor.oris. & fragilis. a ſagio ſagax ſagacis. a vado vadis vadum.i. a diſſero.is.diſertus.a.um. a iuro.ras.deiero.ras.peiero.ras. ab equo.as.aqua.ae. a fido.is.fides fidei. ab odi.iſti. odium.ij. a titulo tutor.aris. a quatuor quater. a farre farina farinae. a tigno tigillus. a ſigno ſigillum. ab offa offella offellae. a māma mamilla mamillae. a lotus lotū loti. a fatu fatuus fatua fatuum. ab acer acerbus acerba acerbum. a femine femur femoris. ſed de his in primis atq; medijs ſyllabis dicemus.

Ex ui. praeterito. ui. in tum. faciente ſupinum.
Praeter ſex tantū iam dicta penultima longa eſt.
Dictio compoſita deriuatiuaq; ſimplis.
Et primogenitis aequalia tempora ſeruat.
Sed ſunt multa quibus nō ſeruit regula ſemper.
Illa tamen quae ſint primas mediaſq; require.

De crementis ſingularis. Cap. ii.

EX.a.mittit.atis. genitiuus: & eſt breuiandus.
Onis.&.enis ab.o. producit. inis breuiatur.
Al.alis. neutrum producit ſed breuiat mas.
Nomen in.el.elis. protendit: dic & hebraeum.

DE crementis nominū. Reliqui omnes artis grāmaticae preceptores quos ego vnq̄ legi: quantitatē ſyllabarū nominis per declinationē primū: deide per regulas particulares quas de primis medijs atq; vltimis ſyllabis ſcripſerunt ſparſiſſe video. fecerunt illi fortaſſe hoc recte: ſed ad puerorū eruditionē non ſatis cōmode. Nos tamen qui hanc curā ſuſcepimus: vt nil illis ediſcendū proponeremus: quod non illa aetas poſſit capere: ſeparauimus a declinatione hanc ſyllabarū perplexitatē: nec per numeroſas illas regulas ſparſim diffudimus: ſed in vnū quaſi conſpectum in hoc ſecūdo capi. cōpegimus: quod eſt de cremētis nominū. Cremētū vero nois dicitur quoties genitiuus ſingularis creſcit ſuper primā nominatiui poſitionē. idq; aut in ſingulari aut in plurali. Agit itaq; in primis de cremento ſingulari ſed potiſſimū tertiae declinationis: q2 prima nō habet cremētū niſi cū mittit gtm̄ in. ai. ſecundae tantū in r. deſinentibus: quae cū tertia declinatione confunduntur. quartae & quintae ad generalem regulā de habentibus vocalem ante vocalem referenda ſunt. ¶Ex. a. mittit. atis. in. a. igitur deſinētia: que omnia graeca ſunt mittētia gtm̄ in. atis. breuiāt ſyllabā quā ſuperat cremētū. vt dogma dogmatis. poema poematis. ſchema ſchematis. Onis & enis. in. o. exeuntia in. onis. vel in enis producunt: vt cerdo cerdonis. mango mangonis. anio anienis. nerio nerienis. Exeuntia vero in inis breuiant: vt virgo virginis. apollo apollinis. Nomina vero graeca in. on. deſinentia ſi ad declinationē latinā in. o. reducantur etiā breuiant ſi apud graecos breuiabant. vt agamennon agamenno. onis. Papi. in achilleide. ſimulatq; agamēno volentes. In. c. duo tantū ſunt: lac lactis: quod poſitione producit. halec halecis. qđ natura. Mar. capparis & putri cepas haleci natantes. q̄q̄ pro piſce etiā poſſit accipi. Al alis neutrum. in al neutra ꝓducunt vt animal animalis. tribunal tribunalis. vectigal vectigalis. Maſculina vero breuiant: vt hic ſal ſalis. hannibal hannibalis. Verg. j. aeñ. vela dabāt laeti: & ſpumas ſalis aere ruebant. Iuue. expende hānibalem. qđ libras in duce ſummo. Valerius ꝓbus grāmaticus p̄ſtantiſſimus referente Gellio lib. iiij. hannibalis & haſdrubalis & hamilcaris & huiuſmodi nomina barbara ita pronūciabat: vt penultimā circūflecteret: quod niſi longa eſſet fieri non poterat. tamen vnum tantū Ennij poetae tetrametron attulit ex eo libro qui ſcipio inſcribitur. i. qui propter hannibalis copias cōſiderāt. vbi ſexta ſyllaba neceſſario debet eſſe longa quia tertius pes iambus eſt. Nomen in el. in el deſinentia oia ſunt barbara praeterq̄ duo monoſyllaba mel & fel. qđ ſi ad noſtrā declinationem. vt alio in loco dixim⁹ referātur. adiectione ſyllabae id fieri debet. vt michael michaelus. iſrael iſraelus. penultima longa. ſed q2 nři ſub terminatione barbara audent inflectere: merito debēt produci. quandoquidē in el. longa finiuntur q̄ a graecis per. e. longū ſcribi cōſueuerunt. vt michael michaelis. gabriel. elis. mel vero mellis & fel fellis poſitione duplicis. l. producuntur.

Il breuiabit ilis.ul ulis.cui iungere debes.
Vnus in ol eſt ſol.crementum porrigiturq;.
An.anis.produc.atq; en.ſi mittit in enis.
Quot ſi mittit.inis.breuiat.in porrigit.inis.
On modo producit:modo corripit.o.genitiui.
Si tenet.o.magnum producit.ſi breue curtat.
Nomen quod fit in.ar.genitiuq; protrahit aris.
Sed breuiat Cæſar cum nectare.parq; iubarq;.
Atq; arat & baccar.peregrinaq; nomina quædã.
Tertia quod nomen declinat ſiue ſecunda:
Si finitur in.er.breuiabis.Demis.iber.uer.
Græcũ nomẽ in.er.modo curtat.ut ęther & aer.
Et modo producit.ut crater atq; character.

¶ Il breuiabit ilis.In il breuiãt.vt vigil.lis.tanaql.qlis.¶ Vnus in ol eſt ſol.in.ol.vnũ reperit tñ ſol ſolis qḋ pducit.In.ul.breuiat.vt cõſul.lis.pſul.lis.exul.lis.¶ An.anis.pduc.In an.pducũt.vt acarnã.nis.Oui.li.viij.meta.annis acarnaũ lętiſſimus.Peã.nis.Vg.vj.aeñ.laetũ peana canẽtes.In.en.q̃ mittũt gtĩ in.enis.pducũt.vt ren renis.ſplen.nis.ſirẽ.nis.Perſi.q faciã:ſed ſum petulãti ſplene cachinno.Horat.ſyrenũ ſcopulos & circes pocula noſti.In.inis.ſo breuiãt:vt numẽ.inis.volumẽ.inis.In porrigit.inis.in in p i latinũ vel in yn per y grecũ producunt:vt delphin.inis.ſalamin.inis.phorcyn.ynis.Verg.in buco.orpheus in ſiluis:inter delphinas ariõ.Hora.j.car.teucer ſalamina patrẽq;.Ouid.iiij.meta.ſquallebant late phorcynidos ora meduſae.¶ On modo producit.i.on partim breuiant partim producunt naz q̃ apud grecos mittũt genitiuũ in.onos.penultima per o micron breuiant.vt dęmon.onis.canon.onis.lycaon.onis.peon.peonis.amithaon.onis.agamennon onis.eſon.is.amphion.onis.ixion.onis.partaon.is.ſydon.onis.mennon.onis.emathion.onis.Oui.j.meta.foeda lycaonię referẽs cõuiuia mẽſae.Idem in.v.vel nos emathijs ad peonas vſq; niuoſos.Vg.iij.gẽ.phylliriides chirõ:amithaoniuſq; melampus.Idẽ.iij.gẽ.res agamennonias victriciaq; arma ſecutus.Ouid.vij.meta.& caſu ſubito formoſior eſone natus.Idẽ.xij.meta.duxerat hippodamẽ audaci ixione natus.Papi.in achilleide.cunq; ſuo memorant amphione thebas.Ouid.x.meta.accipe me generũ dixi perthaone nate.Mar.quid torus a nilo quid ſindone tinctus oleti.Vergi.j.aeñ.eoaſq; acies & nigri mẽnonis arma.Quae vero apud graecos mittũt gtĩ in.onos.per o mega penultimã producunt eandem:vt amidõ.onis.ancon.onis babylon.onis.citheron.onis.caulõ.onis.colophon.onis.cremyon.onis.cydon.donis.damon.onis.daphnõ.onis.dolon.onis.emathiõ.onis.helicõ.onis.lacon.onis.ladõ.onis.naſamon.onis.orion.onis.platanon.onis.porphiriõ.onis.peteon.onis.ſaſon.onis.ſinon.onis.ſicyon.onis.ſalamon onis.triton.onis.trygõ.onis.Iuue.hic alta ſycione:aſt hic amidone relicta.Catullus quoq; ancona gnidũq; arenoſam colis.Mar.aſſidu' iactet nec babylona labor.Proper.ſaxa citheronis thebas agitata per artẽ.Verg.iij.aeñ.cauloniſq; arces:& naufragũ ſcylaceũ.Luca.in.viij.& placidi colophona maris ſpumantia paruae.Oui.vij.meta.quodq; ſuã ſecurus arat cremyona colonus.Luca.in.vij.illic & libyae numidas & creta cydonas.Verg.in buc.paſtorum muſam damonis & alpheſibei.Mar.daphnonas platanonas & aereas cypariſſos.Oui.in epi.penelo.retulit & ferro rhoeſum doſonaq; cęſos.Verg.emathiona liger.corineũ ſternit aſilas.Idẽ.vij.aeñ.pandite nunc helicona deę cantuſq; mouete.Papi.vij.the.tandẽ ſperatus nuda de plebe laconũ.Oui.j.meta.donec arenoſi placidũ ladonis ad amnẽ.Sillius.li.vj.exanimẽ naſamona tyrã ſuper ipſe iacebat.Verg.iij.aeñ.armatũq; auro circũſpicit oriona.Mar.& nomẽ praſini porphirionis habet.Papi.vij.the.& ſulco peteona domant reſluũq; meatu.Sillius.adriaci fugite infauſti ſaſonis arenas.Vg.ij.aeñ.talibus inſidijs periuriq; arte ſinonis.Oui.ij.meta.ceruleos habet vnda deos tritona canorum.Mar.captabit tepidu; dextra laeuaq; trygona.Sunt quaedam nomina habentia indifferens crementum.vt ſidon ſidonis.egeon.onis.edõ onis.Verg.j.aeñ.atq; equidem teucrum memini ſydona venire.in deriuatis tum producta tum breuis reperitur:qḋ ipſum argumento fuerit in primogenio crementum fuiſſe medium tametſi ſemper longa reperitur.Vergil.j.aeñ.obſtupuit primo aſpectu ſidonia dido.Idem in.iiij.ſidoniam picto chlamydem circunda:a limbo.& iterum in eodem:& quos ſidonia vix vrbe reuelli.Aegeon quoq; Oui.ij.meta.produxit dicens.aegeona ſuis immania terga lacertis.Claudianus vero breuiauit cum dixit.nec centum gemini ſtrictis aegeonis enſes.Edon praeterea mõs ſiue promõtorium thraicae:qḋ mediam habet ſecũdam qḋ ex deriuatis licet cognoſcere.vt apud.Verg.xij.aeñ.ac velut edoni boreę cũ ſpiritus alto.Ouidius quoq; protinus in ſiluis matres edonidas omnes:vtrobiq; producitur.Idem tñ.ij.de reme.breuiauit dicens.ibat vt edonio referens trieterica baccho.& Luca.in.j.edonis ogygio decurrit plena lyaeo.& Sill.iiij.puni.edonis vt pangea ſuper trieteride motu.¶ Nomen qḋ in.ar.q; nomina terminata in.ar.producũt crementum:vt cochlear.aris.puluinar.aris.torcular.aris.Breuiant vero Caeſar.aris.& quae ſequuntur.Vgi.in buc.ecce dionei proceſſit cęſaris aſtrũ.Idẽ.j.aeñ.ſtipant & dulci diſtendũt nectare cellas.Idẽ in buc.& cantare pares & reſpondere parati.Idẽ.iiij.aeñ.it portis iubare exorto delecta iuuentus.Idẽ in eodem opere.aut ararim parthus bibet aut germania tigrim.Idẽ in buc.errantes hederas paſſim cum baccare tellus.Peregrinaq;.qḋ quedã etiam nomina propria barbarorũ breuiãt:vt amilcar.aris.aſpar.aris.boſtar.aris.balthaſar.aris.ſed haec quemadmodum diximus ex Gelij & Probi autoritate poſſunt producere:ſed frequentior vſus habet vt breuientur.¶ Tertia quod nomẽ:q; nomina in.er.deſinẽtia ſiue ſint ſcḋae ſiue tertiae declinationis breuiant crementum:vt puer pueri.gener.generi.tener teneri.paſſer.eris.mulier mulieris.nemo vnquam dixit:q; mulier in obliquis pduceret:pter vnũ Priſc.neq; in locis illis quibus de hoc agebat:ſed in libello de accẽtu:quẽ multi huius autoris eſſe nõ putãt.Alexandrũ vero quanti faciamus alijs in locis ſumus teſtati.Producunt vero iber iberi:quãq̃ graecis potius annumerari debeat.Lucan' in.iiij.gallorum celtae miſcentes nomen iberis:& ab eo cõpoſitũ celtiber celtiberi.Mar.vir celtiberis non tacende gentibus.Producit quoq; ver veris.Vergi.j.georg.vere nouo gelidus canis cum montibus humor.Graecum nomen:q; nomina graeca modo producunt modo breuiant crementum.Producunt vt byzer byzeris.brachioniſter brachioniſteris.crater crateris.clyſter clyſteris.clymater clymateris.character characteris.cremaſter cremaſteris.halter halteris.luter luteris.phyſeter phyſeteris.preſter preſteris.ſer ſeris.ſoter ſoteris.Flaccus libro.v.argonauticę.byzereſq; vagi philyręq; a noie dicta littora.populi ſunt ponti.Vergilius in bucolicis crateraſq; duos ſtatuam tibi pinguis oliui.Martialis.quid pereunt ſtulto fortes haltere lacerti.Ruffus in arato.delphines virides et phyſeteras anhelos.Sed de his in declinatione graeca plura dicentur:ex graecis vero quaedam breuiant.vt aer aeris.aether aetheris.

Sed breuiat treuir & uir. cum martyre gadir.
Porrigit. oris. ab. or. Breuiāt ſed marmor & ęquor
Et memor atq; arbor. Græcū quoq; iūgitur illis.
Et quod componit corpuſq; puerq; decuſq;.
Vr breuiat ſemper. ſed de fur dicito furis.
As atis. produc. Breuiant ſed uas uadis & mas:
His addatur anas, & ados capientia græca.
Es breuiabit etis. uel. itis. Sed deme quietis.
Et magnes. locupleſq;. græcum quod facit etis.
Merces mercedis illis iungatur & hæres.
Peſq; pedis breuiat. nomenq; quod ex ſedeo fit.
Datq; cæres cæreris. quod ſolū in ris breuiabit.
Nomen in. is. quod mittit. idis uel. eris. breuiabit.
Illud producit: quod mittit in itis. & iris.
Et quę dant inis. de ſanguis ſanguinis exit.
Protrahe nomen in. os. quod mittit in oris. & otis.
Cuſtos cuſtodis producit. bos bouis arctat.
Et q̄ componit potis & pote compos & impos.
Vs breuiabit oris. & eris. pecus hæc pecudiſq;.
De pus exit odis. tibi ſit pro teſte melampus.
Sed palus & ſubſcus atq; incus & quod in. utis
Tendunt obliquos. intercus. utis. tibi præbet.
Telluris ueneriſq; dabunt telluſq; uenuſq;.
Si monoſyllaba ſunt. genitiuus porrigit uris:
Crementum breuiat. s. conſona ſi præit illi.

¶ Sed breuiāt noīa in. tr. tā ſcđae q̄ꝫ tertię declinatiōis: rara ſunt ea fere q̄ hic explicantur ⁊ breuiant crementū. gadir vero apud Dionyſiū qui perihegeſim ſcripſit de ſitu orbis gadira in actō ꝓducte legitur. ¶ Porrigit. oris. qđ noīa in. or. producūt crementū. vt amor. oris. dolor. oris. lector. oris. Breuiāt vero marmor. oris. Uerg. vj. ęñ. in lento luctant marmore tonſę. Aequor. oris. Uerg. j. ęñ. disiectam enęę toto videt ęquore claſſem. Memor. oris. Idem. j. ęñ. at ſperate deos memores fandi atqȝ nefandi. Arbor. oris. Idē. j. geor. cauat arbore lintres. Graecū quoqȝ. qđ noīa gręca etiam breuiant crementum. vt neſtor neſtoris. hector. oris. rhetor. oris. Et qđ componit: qđ nomina quoqȝ cōpoſita a puero. corpore ⁊ decore breuiant. vt publipor. poris. marcipor. oris. lucipor. oris. tricorpor. oris. bicorpor. oris. indecor indecoris. dedecor. oris. Ador tum breuiare tum producere Priſcianus autoritate Enij probat dicētis: hic adoris dat primicias ſibi ſanguine libat. Idem alio in loco producit dicens. Emicat in nubes nidoribus ador adoris. ab eo quoqȝ deriuatum Uergili. produxit. vij. ęneiđ. ſtatuuntqȝ dapes ⁊ adorea liba per herbam. ¶ Ur breuiat. quod nomina in. ur. ſiue ſint ſecundae ſiue tertię declinationis breuiant: ſed ſcđae vnū tantum reperitur. ſatur ſaturi: tertiae vero plura. vt fulgur uris. ſulphur ſulphuris. murmur uris. Et quae faciūt in oris. iecur. oris. foemur, oris. ebur. oris. robur. oris. fur vero producit. Uergi. in buc. quid domini facient audent cum talia fures. ¶ As. atis. produc. ꝙ nomina tertiae declinationis finita in. as. producunt crementū. vt ciuitas. atis. bonitas. atis. honeſtas. atis. Breuiant vero vas vadis. Hora. j. ſer. ille datis vadibus qui rure extractus in vrbeꝫ eſt. Mas maris. Perſius. atqȝ marem ſtrepitum fidis intendiſſe latinae. Anas. atis. Martialis. ⁊ anatis habeas vropbygium macrae. Eſt enim trimetrum iambicum habens in primo loco tribrachū Ruffus in arato. lati pedemqȝ anatem cernes excedereqȝ ponto. Macer quoqȝ anſeris aut anatis mixta pinguedine tauri. vas quoqȝ vaſis crementum producit per regulam etiam ſi in. atis. genitiuus non exeat. nam per. as. atis. voluimus intelligi nomina in. as. tertiae declinationis ad differentiā eoꝝ que ſunt primae. Et ados. ꝙ nomina gręca tertię declinationis mittētia gtīū in ados: breuiant crementum: vt arcas. ados. pallas. ados. dryas. ados. ¶ Es breuiabit etis. vel. itis. ꝙ nomina tertię declinationis mittentia gtīū in. etis. vel. itis. breuiant crementum. vt paries. etis. ſeges. etis. ſtipes ſtipitis. miles. itis. Producit vero quies. etis. ⁊ ab eo compoſitum inquies. etis. ⁊ locuples. etis. Perſius. in locuplete penu defenſis pinguibus vmbris. Et nomina graeca mittentia genitiuū in etis. vt magnes. etis. tapes. etis. lebes. etis. dares. etis. Luca. in. iij. ⁊ magnetes equis. minye gens cognita frenis. Silli. iiij. puni. illud ſidonio fulgentem ex aere tapeta. Oui. in epiſtola briſeidis: viginti fuluos operoſo ex ęre lebetas. Uergi. v. aeñ. creber vtraqȝ manu pulſat verſatqȝ dareta. Merces quoqȝ mercedis ⁊ haeres haeredis producunt. Uerg. ij. geor. cogendae in ſulcum: ac multa mercede domandae. Sed caeres quod ſolum miſit genitiuum in. ris. breuiat. Uerg. j. aeñ. tū cererem corruptam vndis caerealiaqȝ arma. Peſqȝ pedis. Perſius. numeros ille: hic pede liber. Nomenqȝ. vt obſes. idis. reſes. idis. Oui. j. meta. obſidis vni⁹ iugulū mucrone reſoluit. Uerg. iiij. aeñ. iampridem reſides animos. ¶ Nomen in. is. qđ mittit. ꝙ noīa deſinentia in. is. q̄ mittunt gtīū in. idis. breuiant crementū. vt lapis. idis. cuſpis. idis. caſſis. idis. ⁊ nomina graeca. vt paris. idis. hyſpis. idis. tigris. idis. Breuiāt quoqȝ mittētia gtīū in. eris. vt cucumis. eris. cinis. eris. puluis. eris. vomis. eris. Producūt v. ro exeūtia in. itis. vel in. iris. vt glis. iris. dis. tis. ſamnis. itis. lis. tis. quiris. itis. Uerg. vj. aeñ. noctes atqȝ dies patet atri ianua ditis. Oui. tñ in epła phyllidis breuiauit dicēs. Et pulſata nigri ianua ditis. quidam tñ pro ditis legūt dei. Et q̄ dant. inis. de noibus graecis intelligit hītibus in ntō duas terminationes in. in. vel in. is q̄ mittunt gtīū in. inis. penultima lōga. eleuſin vel eleuſis. inis. ſalamin vel ſalamis. inis. delphin vel delphis. inis. phorcyn vel phorcis. ynis. vnū tamē latinū reperitur ſanguis. inis. qđ breuiat crementū. ¶ Protrahe nomen in. os. ꝙ nomina tertiae declinationis finita in. os. que mittunt gtīū in. oris. ⁊ in. otis. producunt cremētū. vt ros. roris. flos. oris. mos. oris. lepos. oris. ſacerdos. otis. nepos. otis. rhinoceros. otis. monoceros. otis. phileros. otis. Quae vero mittūt gtīū in. ois. graeca quēadmodū ſupra diximus ꝓducūt crementū. vt minos. ois. heros. ois. thos. ois. Sed breuiāt bos bouis. ⁊ cōpoſita a potis ⁊ pote cōpos. otis. īpos. otis. ¶ Us breuiabit eris. ⁊ oris. ꝙ noīa tertiae declinationis deſinentia in. us. q̄ mittūt gtīū in. eris. vel in. oris. breuiāt. vt genus. eris. funus. eris. tempus. oris. corp⁹. oris. quibus enumerari debet haec pecus. udis. Et noīa graeca cōpoſita a pus podos qđ eſt pes. vt melampus. odis. i. habens pedes nigros. tripus. odis. decapus. odis. Producunt vero palus. udis. ſubſcus. udis. incus. udis. ⁊ mittentia genitiuū in. utis. vt virtus virtutis. iuuētus. utis. ſalus. utis. ſenectus. utis. ſeruitus. utis. ex mittētibus vero in. utis. vnū breuiat intercus. utis. Monoſyllaba quoqȝ mittētia gtīū in. uris. ꝓducūt. vt mus muris. ius iuris. thus thuris. rus ruris. ¶ Crementum breuiat. ꝙ noīa tertiae declinationis deſinentia in. s. habentia conſonantem ante. s. breuiant crementum. vt hyems hyemis. inops. opis. arabs arabis. ſcobs ſcobis. ſcrobs. bis. trabs trabis. q̄uis Iuuencus produxit lib. j. deripe ſed proprio fallax de lumine trabem. cum apud autores ſemper breuietur. Ouidius. a trabe ſublimi triſte pependit onus.

Producūt ꝟo ſeps. pis. ⁊ plebs. bis. q; diphthōgo ſcribunt. nā ſeps ſepis ꝑ quodā ſerpētis gñe breuiat. Graeca notē-tur. ꝙ noīa greca partim breuiāt. partim ꝑducūt. nā q̄ retinēt o micrō breuiāt. cecrops. opis. aethiops. opis. q̄ ꝟo hñt o mega ꝑducūt. vt hydrops. opis. conops. opis. ciclops. opis. europs. opis. Sed de his cū de declinatiōe gręca agetur plura dicem⁹. Griphs ꝟo griphis ꝑducit ſed ciniphs. iphis. breuiat. ¶ Sed capitis. de noīb⁹ deſinētib⁹ in. t. vnū tā-tū reperitur qđ declinat caput. itis. qđ breuiat cremētū cū ſuis cōpoſitis ſinciput ſincipitis ⁊ occiput. pitis. Cōpoſita vē-

Portige ſeps & plebs diphthōgō. Graeca notētur
Tenditur ex illis pars quaedam: pars breuiatur.
Sed capitis breuiat caput & ſua compoſitiua.
Quod fit in. ax. nomen producit: fax breuiabit.
Ex graecis partim producūt pars quoq; curtat.
Nomen in. ex. breuiat. produc in gis duo rex: lex.
Et uibex. halex. & uervex. Graeca notentur.
Protrahit. ix. icis. Nonnulla tamen breuiantur.
Sunt ea coxendix. hiſtrixq; filixq; larixq;.
Atq; calix & pix. & onyx. uaricisq; ſalixq;.
Bebryx atq; cilix & eryx. Natrix quoq; ſerpens.
His numeres in. gis. mittentia. nix niuis addes.
Ox. ocis. producit ut atrox. Gis breuiabit.
Cappadocis breuiat. & praecox iungitur illi.
Porrige nomen in. ux. quod mittit in. ucis. & ugis.
Quinq; tantum breuiant haec. nux. crux. dux ducis. & trux.
Atq; uolux uolucis. de coniux coniugis exit.

¶ De cremento plurali.

A Plurale uel. o. crementum protrahit aeque.
Sed breuis eſt. i. uel. u. patribus probat hoc ue rubuſq;.

ro a capite q̄ deſinunt in. ps. ex regula ſuperius tradita diximus breuiare. vt biceps. cipitis. anceps. pitis. capri-ceps. itis. Qđ fit in. ax. ꝙ nomina deſinētia in. ax. ꝑdu-cūt cremētū. vt audax. acis. cōtumax. acis. ptinax. acis. Breuiāt vero fax. facis. ꝟg. in buc. mopſe nouas inci-de faces. Ex graecis. qđ nomina graeca in. ax. deſinētia partim ꝑducūt. vt trax. acis. aiax. acis. ſiphax. acis. ꝟir-gi. iij. aeñ. thraces arāt acri quondam regnata lycurgo: Idē in. j. vnius ob noxā ⁊ furias aiacis oilei. Iuue. tol-le tuū precor hannibalē victūq; ſiphacē. Oui. vj. faſtoꝝ poſtera lux oritur ſuperat maſiniſſa ſiphacē. Claudia-nus tñ breuiauit dicēs cōpulimus durū ſiphacē. parti breuiant. vt abax. acis. a quo eſt abacus. i. atax atacis. dropax. acis. pharnax. acis. ſmilax. acis. ſtorax. acis. Iu-ue. ornamētū abaci: necnon ⁊ paruulus infra. Hora. j. ſer. hoc erat experto fruſtra Uarrone atacino. ab atace fluuio galliae ſic cognominato Mar. philotro faciē la-uas ⁊ dropace caluam. Serenus necnon appoſito curā-tur dropace mēbra. Luca. in. ij. tigranēq; meū nec phar-nacis arma relinquas. Oui. iiij. met. ⁊ crocō in paruos verſum cū ſmilace flores. Uerg. in ciri. nō ſtorace ideo fragrantes picta capillos. Serenus. aut ſtyracē torres aut duri vulturis alam. ¶ Nomē in. ex. breuiat. qđ no-mina in. ex. deſinētia ſiue mittant gtm̄ in. cis. ſiue in gis breuiant. vt iudex. icis. pollex. icis. pulex. icis. remex. igis. aquilex. egis. grex. gis. Producunt vero rex regis. lex legis. veruex. ecis. halex. ecis. vibex. icis. qđ mutauit e. in. i. in obliquis: ⁊ nomina graeca. vt myrmex. ecis. ſcolex. ecis. quoꝝ quedā breuiant vt alopex. ecis. ſed de his in declinatione graeca plura dicent. Protrahit. ix. icis. ꝙ nomina deſinentia in. ix. producūt vt perdix. icis. lodix. icis. foelix. icis. Breuiant vero coxendix. icis. Serenus. clau-ſa acies inter geminae coxendicis vmbras. Hyſtrix. icis. calphurnius in aeglogis. venit ⁊ hirſuta ſpinoſiōr hyſtrice barba. Filix. icis. Uerg. ij. geoꝛ. ⁊ filicē curuis inuiſam paſcu aratris. Larix. icis. Luca. in. ix. ⁊ larices fumoq; grauez ſerpētibus vrunt. Calix. icis. Hora. ſecūdi calices quē nō fecere diſertū. Pix picis. Uerg. j. atrae maſſam picis vrbe rē-portat. Onyx onychis. ⁊ ab eo cōpoſitū ſardonyx ſardonychis. Iuue. ſardoniches criſpo numerantur pectine cordę. Uarix. icis. a quo eſt varicus ⁊ varicoſus. Iuue. varicoſus fiet haruſpex. Salix. icis. Uerg. in buc. floꝛentem citiſuz ⁊ ſalices carpetis amaras. Bebryx. ycis. Flaccus. li. ij. argonau. bebrycis ⁊ ſcythici procul in clementia ſaxi. ꝟg. v. eñ. bebrycia veniens amici de gente ferebat. Sillius tamē. iij. puni. produxit eandē dicēs: poſſeſſus bacho ſaeua bebrycis in aula. Cilix cilicis. Iuue. ſic pugnas cilicis laudabat ⁊ ictus. Eryx. ycis. Uerg. j. eñ. ſiue ericis fines regemq; optatis aceſtem. Natrix. icis. Lucillius. in. ij. ſaty. ſi natibus natricem impreſſit craſſam ⁊ capitatam. Sed nomina exeuntia in gis. breuiant quoq; vt duronix. gis. ambiorix. gis. ſtyx. gis. ſtrix. gis. qđ tum breuis tum lōga reperitur. Oui. vj. faſt. ſic fatus virgā qua ſtriges pellere poſſet. Oui. in amoꝛibus. vulturis in ramis ⁊ ſtrigis oua tulit. De graecis tñ ſuo lo-co plura dicemus. vnū tamē qđ extra oēm propoꝛtionē miſit gtm̄ breuiat: hoc eſt nix niuis. ¶ Ox ocis. producit: ꝙ no-mina deſinentia in. ox. producunt: vt atrox. ocis. ferox. ocis. velox. ocis. quę omnia mittūt gtm̄ in cis. In. gis. ꝟo qđ faciat gtm̄ vnū reperio allobrox. qđ breuiat. Iuue. Ruffus qui toties Ciceronē allobroga dixit. ex facientibus in cis. duo quoq; breuiāt. Cappadox. ocis. ꝑcox. ocis. Luca. in. ij. capadoces mea ſigna tenent. Calphurnius in eglogis. inſi-ta ꝑcocibus ſubrepere perſica prunis. ¶ Porrige nomē in. ux. ꝙ nomina deſinētia in. ux. ſiue mittāt gtm̄ in cis. ſiue in gis. ꝑducūt vt lux lucis. frux. gis. Breuiant vero nux nucis. Uerg. in buc. ſparge marite nuces. Crux. cis. Iuue. iudi-ce me dignus vera cruce. Dux ducis. Uerg. j. aeñ. regia poꝛtabat tyrijs duce laetus achate: ⁊ ab eo compoſitum redux reducis. Uergi. j. aeñ. vt reduces illi ludum ſtridentibus alis. Trux. cis. vnde eſt trucido trucidas. Horatius. in artē poetica: nec coram populo natos medea trucidet. Uolux volucis. pꝛopꝛium viri nomen qđ Priſcianus dixit breuiā-re. Coniux quoq; breuiat. Uerg. in buc. coniugis vt magicis ſanos auertere ſacris.

A Plurale. crementū noīm plurale đr quoties gtūs nūeri pluralis creſcit ſup gtm̄ nūeri ſingularis. Dicit igiť ꝙ. a. ⁊. o. ⁊. e. in cremēto partiū oratiōis q̄ ꝑ caſus declinātur in plurali ꝑducūtur. vt muſa. ae. muſarum. dñs. dñi dñoꝝ. dies die. es. dierū. nā gtūs regularis quintae declinationis nō eſt diei: ſed die vel dies vel dij. vt in declinatione diximus. ꝙ ſi gtūs pluralis nō creſcit ſup gtm̄ ſingularē nō đr habere cremētū plurale. vt caeſar caeſaris ceſarū. ſer-mo. onis. ſermonū. In illis ꝟo q̄ nō habēt ſingularē alioꝝ propoꝛtionē ſequimur. vt athenae. arū. ambo. ae. ambo amboꝝ. arū. amboꝛum. ambobus ambabus ambobus. Illa ꝑterea q̄ irregulariter declinantur ſequuntur propoꝛtio-nem regularium: vt quis vel qui: cuius quoꝛum quarum quoꝛum. alter alterius alter alteroꝛum alterarum alterō-rum. Bos quoq; bouis tametſi crementum non habet: nihilominus o produxit. Horatius in epodo. paterna rurā bōbus exercet ſuis. ¶ Sed breuis eſt. quod. i. ⁊. u. in cremento plurali breuiantur: quod probat exemplo.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

De crementis verboꝝ.cap.iij.Poſt formationē tempoꝝ ⁊ perſonarū nihil eſt in verbo magis neceſſarium ꝙ̄ creſcentium ſyllabaꝝ quātitas: vnde pendet accentus. Quare viſum eſt hoc in loco crementis verboꝝ regulas tradere. Sed quia haec pars eſt ſatis commode ab Alexandro pertractata niſi quatenus in ſubiunctiui praeterito ⁊ futuro nonnihil aberrauit quatuoꝛdecim illius verſus mutuati ſumus.caetera ex noſtro adiecimus.

Perſonam primi.Quid ſit verbi crementū in primis oſtendit dicens: ꝙ cū ratio verbū declinandi exigat. vt per vnam aut per duas aut tres ſyllabas creſcat ſupra primā verbi poſitionem: tunc dicetur habere crementum.Quod ſi vna ſyllaba creſcit: ſyllaba quae aequiparat ſecundam verbi perſonam erit in primo cremento. nam vltima ſemper ſequitur regulas quae de vltimis ſyllabis traditae ſunt. Secundū vero crementū erit cū duae ſyllabae ſuperant poſitionem. Tertium cum tres ſyllabae ſuperant eandem poſitionem. Poſitio autem illa dicitur: vnde nomen ſiue verbum incipit declinari: ſed hic ſecundam perſonam praeſentis indicatiui modi facimus poſitionem: quia prima perſona in verbis ſecundae tertiae ⁊ quartae coniugationis.in o purū deſinens vna ſyllaba vincit ſecundam perſonam. vt doceo doces. cupio cupis.audio audis. ¶A.creſcens verbū. ꝙ a in omnibus tribus crementis ⁊ in omnibus omnium coniugationū tempoꝛibus ſemper producitur: vt amamus.bamus.ueramus.Excipitur primū crementum huius verbi do das.⁊ ab eo compoſitoꝛum ꝙ breuiant ſi ſunt primae coniugationis. vt damus. dabam. dabo.darem. dare. venundamus. venundabā. venundabo.venundarem.venundare.⁊ in voce paſſiua eodē modo. In alijs crementis regulā ſequitur generalem. ¶E.niſi cum ſubit.r.quod.e.in crementis verboꝛum niſi ſequatur.r.littera ſemper producitur. vt amemus. docemus.legemus.audiemus. quod ſi vocalis ſequitur ex regula generali breuiabit. vt doceam doceamus. Si vero ſequitur .r.numeroſioꝛ eſt ratio: nam aliquando. e.breuiatur.aliquando producitur.Omne lego pꝛ̄ſens.

¶De crementis uerborum. Cap.iii.

Perſonā primi præſentis uerba ſecundam
Si numero uincunt: dicas crementa tenere.
Crementum uerbi primum dic quod poſituram
Aequat.bis ſuperans dicatur habere ſecundum.
Quod ſi ter uincit tria tum crementa notabis.
Nam finem uerbi ſpecialis regula ſignat.
A.creſcens uerbum producere debet ubiq̃.
Ex.do.fit.a.breuis cum primæ compoſitiuis.
E.niſi cum ſubit.r.debes producere ſemper.
Cū ſubit.r.curtā dāt plurima: plurima longam.
Omne lego præſens breuiat.quartūq̃ ſecundū.
Pluſquā perfectū per quālibet eſt breuiandum.
Semper ero uel erim breuiabis.quæq̃ ſequūtur.
Curta ſit in prima beris.& bere.ſiue ſecunda.
Longum paſſiuo reris.uel rere. notato.
E uerbum creſcens alibi producit ubiq̃.
I.tibi producunt quartæ creſcentia prima.
Primi præterito reperitur.imus breuiari.
Rimus.uel ritis.uerbum producit ubiq̃.
Sed primi præſens breuiat.ri.præteritumq̃.
Atq̃ erimus eritis ab ero ſemper breuiabunt.

Dicit igitur ꝙ lego.i.verba tertiae coniugationis. per quam hoc verbū lego.is.declinatur.ſi poſt.e. ſequatur.r. breuiant omne pꝛ̄ſens tā in voce actiua ꝙ̄ in voce paſſiua. breuiāt quoq̃ ſcd̄m quarti.i. pꝛ̄teritū impfectū ꝙ eſt tp̄s ſcd̄m quarti.i.ſubiūctiui qui eſt in ordine modoꝝ quartus.vt vtinā legerē cū legerer ⁊ in voce paſſiua legeris vel legere in pꝛaeſenti indicatiui.legere legaꝛ in pꝛ̄ſenti impatiui.vtinā legerer in praeſenti optatiui. cū legerer in pꝛ̄terito imperfecto ſubiunctiui. Pluſquā perfectū quoq̃ in omni cōiugatiōe breuiat.e.ſequenti.r. vt amauerā.docuerā.legerā. audiueram. ¶Sēper ero. ꝙ tēpoꝛa in ero.vel in erim.deſinētia.hoc eſt futurū indicatiui ⁊ ſubiūctiui: ⁊ pꝛ̄teritū perfectū optatiui ⁊ ſubiūctiui: ⁊ q̄ ſequunꝛ.i.ſequētes pſonae cū futuro impatiui breuiāt illud.e. vt amauero.amauerim.eris.erit.⁊ erā.i.pꝛ̄teritū impfectū indicatiui a ſum.es.fui. ¶Curta ſit in prima.qd̄ futurū primae ⁊ ſcd̄ae cōiugatiōis vocis paſſiuae breuiat.e.ante.r. vt amaboꝛ.beris.vl̄ amabere.doceboꝛ.eris.vl̄.bere. ¶Longū paſſiuo: ꝙ in voce paſſiua reris. vel rere.producit.e.ante r.qd̄ fit in pꝛ̄ſenti optatiui ⁊ pꝛ̄terito impfecto ſubiunctiui vt vtinā amarer. eris.vel amarere. cum amarer.eris.vel amarere. ¶E verbū creſcēs.ꝙ in oībus alijs locis ab ijs qui ſupra notati ſunt.e.in cremēto. ſemp producitur.cū vero ſequitur.r.nā ſi nō ſequitur ſupius iā regula tradita eſt: vt i pꝛ̄ſenti optatiui ⁊ pꝛ̄terito impfecto ſubiūctiui vocis actiuae. vt vtinā docerē cū docerē.⁊ in pꝛ̄terito impfecto indicatiui vt amauerūt vel amauere: ⁊ alijs in locis qui ſuperius notati nō ſunt. ¶I.tibi pducūt.ꝙ.i.in primi cremēto verboꝝ q̄rtae cōiugatiōis pducitur. vt audim⁹ auditis audiui audite audirē. Deinde dicit ꝙ in verbis q̄rtae cōiugatiōis quoꝝ pꝛ̄teritū nō ſuperat poſitionē in prima pſona plurali niſi vna ſyllaba cū debuerit produci crementū illud breuiatur. vt vincio.cis.vinxi vinximus.ſancio.cis.ſanxi.ximus. venio.is.veni venimus. Itaq̃ partim eſt exceptio regulae ſupioꝛis.partim eſt regula p ſe.qm̄ in oībus cōiugatiōibus in pꝛ̄terito pfecto indicatiui illud.i.breuiatur in penultima. vt amauimus. docuimus. legimus.audiuimus. Rimus ⁊ ritis.qd̄ vbicūq̃ in cōiugatione reperitur rimus ⁊ ritis.illud .ri.debet produci.hoc eſt in ſcd̄o futuro indicatiui.⁊ in futuro impatiui.⁊ in pꝛ̄terito optatiui ⁊ ſubiūctiui.⁊ in futuro eiuſdē modi q̄bus in locis eadē eſt vox ⁊ idē accētus. Deinde dicit ꝙ in praeſenti ⁊ in pꝛ̄terito pfecto indicatiui nō producitur rimus ⁊ ritis. ſed ſequūtur regulā generalē. vt quęro quęris quęrimus q̄ritis. gero geris gerimus geritis. pario paris peperi peperimus. curro. is.cucurri currimus.qd̄ de verbis tertiae cōiugationis intelligendū eſt. nā de verbis quartae iam tradita eſt regula qd̄ pducūt in pꝛ̄ſenti. vt eſurimus.parturimus.nā tertiae oīa breuiāt primū crementū. vt curro currimus curritis. furio furim⁹ furitis.fero ferimus feritis.pario parimus paritis.tero terimus teritis. verro verrimus.itis.vro vrimus vritis.ſero ſerimus.itis. ⁊ deponētia q̄rimur.oꝛimur.moꝛimur. Breuiant quoq̃ erimus eritis.ab ero eritis.Quod vero illud. i. pduci debeat oēs grāmatici qui modo eo noīe digni ſunt teſtanꝛ. Prob⁹ de pꝛ̄terito pfecto ſubiūctiui quē ipſe adiūctiuū appellat.in omnibus inq̄t quatuoꝛ coniugationū modis primā ſecundamq̃ perſonā plurales penultima ſemp producūt.⁊ ſubdit exēpla. vt clamauerimus clamaueritis. monuerimus monueritis.audierimus audieritis. dixerimus dixeritis. Idē quoq̃ vbi de breuibus pro longis.⁊ longis pro breuibus agit. Vergilius inquit cū dixit egerim⁹ noſti. ri.inq̄t ſyllabā praeter naturā coꝛripit Verg.metri cauſa q2 aliter non poterat ſtare verſus. Seruius quoq̃ in illud Verg.vj.aen̄.egerimus noſti ⁊ nimium meminiſſe neceſſe eſt.ri.inquit ſyllabam metri cauſa Vergili. coꝛripuit.

Nã qđ Diom.ait vocalẽ illã in ꝑterito pfecto ſubiũctiui debere ꝑduci in futuro ꝟo breuiari ego illi queadmodũ de ꝑterito facile aſſipulor ita de futuro diſſentio:aut oſtẽdat mihi vbi eadẽ ſit breuis cũ apud autores ſemꝑ lõga reperia-tur:niſi metri gr̃a vſq̃ repiatur breuis ꝑ lõga.Ennius nõ mi aurũ poſco.nec mi ꝑciũ dederitis ꝟg. in priape. vtilis hacc arã ſi dederitis erit.Oui.v.meta.vitã dederitis in vndis.Idẽ.iij.de põto.ꝛ maris ionij cõtigeritis aq̃s:atq3 iterũ in eodẽ ꝯſulis vt limẽ cõtigeritis ait.Prudẽ.quoq3 in poemio pſychomachię:ſi qd trecentis bis nouenis additis poſ ſint figura nouerimus myſtica.qđ eſt trimetrũ iãbicum hñs in quarto loco neceſſario iãbũ.Catullus quoq3 in carmine phaleutico.ꝛ cũ milia multa fecerim⁹.Excuſa-tur tñ Oui.in.ij.meta.eadẽ ratiõe qua ꝟg.cũ dixit. Nu per honoratas ſummo mea vulnera coelo videritis ſtel-las.¶Inq3 velim.ꝗ velim ꝛ ſim in futuro optatiui ꝛ ĩ ꝑſenti ſubiũctiui producũt cremẽtũ.vt vtinã ſim⁹ ſitis cũ velimus velitis.vtinã ſimus ſitis.cũ ſimus ſitis.¶I breuies aliis.ꝗ in alijs locis ab ijs qui ſupra notati ſũt. i.ſemꝑ eſt breuis:vt legimus.itis.legite legito legimini-amamini.qđ vero dixit niſi.u.cõſona ſubſit: iã dictũ eſt de preteriti pfecti incremẽto in q̃rta cõiugatiõe qđ ꝑ ducitur.vt audiui dormiui ſtabiliui.nũc vero de alijs cõiugatiõib⁹ idẽ eſſe dicẽdũ ꝑcipimus.vt cupio.is.iui. ſapio.is.iui.quo q̃ris q̃ſiui.¶O creſcẽs.o ꝗ in cremen tis verborũ ſemꝑ ꝑducitur.vt amatote docetote. u.ꝟo ſemper breuiatur.vt volumus queſumus ſumus.

Inq3 uelim produc crementa priora uel in ſim.
I.breuies aliis:ſi non.u.conſona ſubſit.
O.creſcens ſemper producitur.u.breuiatur.

De primis ſyllabis. Cap.iiii.

A Ante.b.breuis eſt:ut ſtrabo.onis. Trabes. is. labo.as.Producunt uero Abel.Crabo.onis. Flabrum.i.Flabellum.i. Fabula. æ. Labicum.i. Labor.eris.Labes.is.Nabis.is.Pabulum.i.Sabura.æ.Sabus.i.Tabraca.æ. Tabes.is. Tabi tabo. Et uerbalia in.abilis.ut nabilis.fabilis. Breuiant ſtabilis habilis.

A.añ.c.breuis ẽ:ut academia academiæ.achantis. idis.acer.eris.ꝓarbore.macer.a.ũ.Producũt uero

PRopoſitis regulis gñalibus de ſyllabarũ quãtitate.ꝓſequit̃ regulas ſpeciales:ꝑ q̃s qđ in illis nõ potuit cõprehẽ-di ſupplebit̃:atq3 nonnunq̃ regulae ipſae gñales magis explicabũtur:ꝛ primo agit de primis ſyllabis. tũ de me-dijs:poſtea de vltimis. Itaq3 ſi dictio:cuius quãtitatẽ ſyllabarũ ſcire cupis: fuerit monoſyllaba: in vltimis illam re-quires:ſi diſſyllaba:primã in primis:vltimã in vltimis:ſi poliſyllaba:primã in primis: vltimã in vltimis : mediã ſi-ue illa ſit vna ſiue plures:in medijs repies. ¶A igitur ante.b.in primis ſyllabis breuiatur. vt ſtrabo.onis.Hora.j.ſer. ſi qđ ſit vitiũ.non faſtidire ſtrabonẽ. Verulanus cui ſtipulatur Maturãtius:dixit primam producere: ſed non proba uit. Labo.as nã labor.eris.producit:vt ſtatim dicemus. Verg.ij.aeñ .cuſtodes ſufferre valent labat ariete crebro. ꝛ ab eo cõpoſita.vt labefacio.is.labefacto.as. breuiat quoq3 Abraam. Arator pricipiũ meminiſſe iuuat deus inquit abraã. Grabatũ etiã breuiat q̃uis graeci per.t.duplex ſcribant. Verg.mẽbra leuat ſenſim vili dimiſſa grabato. Trabes.is.ẽt breuiat nõ obſtãte Iuueco dicẽte.deripe ſed proprio fallax de lumine trabẽ.ꝟg.j.aeñ.aere trabes foribus cardo ſtride-bat ahenis.ſiue ſit a trabes ſiue a trabs.is.Producũt vero Abel nomẽ proprium viri.Prudentius. paſtorem ſternit in Abel Crabro.onis.qđ ideo ſuſpicamur primam producere natura:q2 nunq̃ breuis reperitur. Verg.iiij.geor. aut aſꝑ crabro imparibus ſe immiſcuit armis.Oui.iij.faſto.milia crabronũ coeunt. ꝛ vertice nudo ſpicula defigunt. Idem. xj.meta.ſpicula crabronum ſpiſſa ceruice gerenti. Idem in.xv.preſſus humo bellator equus crabronis origo eſt: in ſa cris litteris pro crabro corrupte legitur ſcrabro. Poteſt tamẽ fieri:vt ſyllaba illa natura ſit breuis:ſed tutius eſt vt illam interim pro longa relinquam⁹:quoad exemplo alicuius autoris ꝓbetur eſſe breuis:id qđ in multis alijs dictionibus eſt a nobis factum.Flabrũ.i.pro ſpiritu ſiue vento Verg.ij.geor.non flabra nec ignes conuellunt. Idem in.iij. horre-ſcant flabris:ſummaeq3 ſonorem dant ſiluae. Ser.dicit tantũ in plurali flabra.orũ.declinari. Primam autem natura longam eſſe:probatur autoritate. Proper.cũ li.ij.inquit ꝛ modo pauonis cauda flabella ſuperba.ꝛ Mar.iiij.epi.ſupi na praſino cõcubina flabello.qđ eſt carmen trimetrũ habens iambũ in. v.loco. Clau.quoq3 in eutropiũ hannibali pyrrhoq3 togas flabella peroſi.Oui.tamen in.j.de arte breuiabit dicens:profuit ꝛ tenui ventos mouiſſe flabello: erit ergo indifferens.Fabula.ae.Hora.j.ſer.non longa eſt fabula dines. Idẽ.j.epiſtola:fabula qua paridis propter narrat̃ amorem.Labicũ.i.oppidũ propre romã vetuſtiſſimũ fuit:a quo via labicana dicta eſt.Mar.j.epi. labicana leui ceſ-pite velat humus. Verg.tamẽ cũ de iiſdẽ populis loq̃retur.vij.aeñ.dixit:ꝛ picti ſcuta labici. Labor.eris. ꝟg. v.aeñ.la bitur infoelix:ceſſis vt forte iuuencis:ꝛ ab eo deriuata vt labes. Idem.ij.aeñ .hinc mihi prima mali labes. Nabis no men propriũ viri.Sil.li.xv.fatidicus nabis veniens. Pabulũ. Verg.j.aeñ. pabula guſtaſſent troię. Sabura.ę. nomẽ viri. Sil.li.xv.ſtridentẽ ſabura cornũ. Tabraca. Iuue.vmbriferos pãdit vbi tabraca ſaltus. Sil.tabraca tũ tyriũ vul-gus. Tabes ꝛ tabi. Lucre.imbribus vt tabe mẽbrorũ arbuſta vacillent. Verg.iij.aeñ.ꝛ terrã tabo maculãt. Et quedam noĩa propria.vt apud Sil.li.iiij.pars laudes ore canebant ſabe tuas ꝛ apud Clau.trabigi trabigiũ tumidũ : ꝛ verba lia terminata in abilis.nabilis flabilis. Verg.iij.aeñ.nec viſu facilis:nec dictu affabilis vlli.Oui.j.meta. ſic erat inſta bilis tellus:ꝛ innabilis vnda. Ab habeo tamẽ habilis ꝛ aſto ſtabilis breuiant Verg.j.aeñ . nãq3 habilẽ de more hume-ris ſuſpenderat arcum. Luca.in.iij.conſeritur ſtabilis naualibus area bellis. ¶A.ante.c.breuis eſt:vt academia:hoc exẽplũ iccirco poſuimus q2 Verul.dixit primã producere cũ Hora.ij.epi.in primitiuo breuiauerit dicẽs:atq3 inter ſil uas academi q̃rere verũ:nã qđ Verul.effert ex Pli.li.xxxj.natu.hiſt.carmẽ.laureę tulij ciceronis liberti atq3 acade-miae celebratã noĩe villã. Atq3 rurſus eiuſdẽ Ciceronis:inq3 academia vmbrifera viridiq3 lycio:non magis pro illo q̃ pro nobis facit. Tolerabiliuſq3 eſt in dictiõe preſertim graeca.i.ante.a.produci q̃ duas ſyllabas natura breues face re longas. Achantis quoq3 putauit primã producere cũ ſit breuis:qñ ab achanto.i.ſpina deriuat̃. Ver.in buc.ꝛ mol li circũ eſt anſas amplexus achant o:ꝛ in eodẽ opere mixtaq3 ridẽti colocaſia fundet achãto:qđ vero deſenſores Veru la.aſſerũt illud. Ver.geor.littoraq3 alcyonẽ reſonant achantida dumi.ego neſcio cur vergiliano codici tanta iniuria debeat fieri:vt pro deſenſione falſitatis detracta ꝛ cõiunctiõe velint illũ corrũpere:nã in oĩbus libris legitur ꝛ achanti da dumi. Acha nomen propriũ viri de quo in li.Ioſue.Pruden.in pſychomachia: cum victor concidit achã. Acer quoq3 ideo poſuimus:qñ pro arbore primam breuiat.facitq3 in genitiuo aceris.Oui.x.metam. ꝛ platanus genialis acerq3 coloribus impar. ꝛ ab eo deriuata acernus. Vergili⁹.ij.aeñ.praecipue cum iam hic trabibus contextus acernis.

Acer.cris. pducit vt ſtatim dicemus Macer quoqȝ p exēplo ideo poſitū eſt:q ab illo deriuatū macero.as.pducitur. Verg.heu heu q̄ pingui macer eſt mihi taurus in eruo. Produxit vero acer acris acre p fortis ⁊ vehemēs. Vg.v.eñ. acer anhelati filis. Acis vir ⁊ fluuius. Oui.xiij.met.acis erat fauno nymphaqȝ ſimethide cretus. Clau. tñ breuiauit de raptu.lucus erat ppe flumē acis. Bacharo nomē ppriū viri apud Mar.⁊ Auſoniū. Brachiū.ij. Idē.xv.cōcaua littori ſi demas brachia cācri. Brachae.arū. Mar. q̄ veteres brachae britonis paupis ⁊ q̄. Cacabus.i.p olla coquinaria dicta a feruoris ſono. Papi.in ſiluis.alboꝝ calicū atqȝ cacaboꝝ. Nā carmē eſt phaleuticū. Cacus.i.Oui.j.faſt.cacus auentinae timor atqȝ infamia ſiluae. Verg. quoqȝ.viij.aeñ.ſemp produxit.Oui.tñ idē li.ix.meta. breuiauit dicēs his cacus horrendū tiberino in gurgite mōſtrū. Cacabo.as.Oui.de philomena. cacabat hinc pdix.hinc gracitat in pbus anſer. Dacus.i. Luca in.j. hinc dacus pmat:inde getes. Vg.ij.geor ⁊ cōiurato deſcendēs dacus ab iſtro. Daces vel daca idē autores aliȷs in locis breuiarūt. Vg.viij.aeñ. Indomitiqȝ dacae et pontē indignatus araxes.⁊ Luca.in.vij.⁊ vetitos errare dacas in moenia ducat. Poteſt tñ illis in locis legi dahas:qui ſunt populi ſcythiae aſiaticae. Pōponio. Plinio. Syllio. Facūdus.a.um.⁊ facūdia Iuue. cuiꝰ erant mores q̄lis facūdia. Gracito.as.Oui.de philo.hinc gracitat improbus anſer. Machina.ę.Verg.iiij.aeñ.minęqȝ muroꝝ īgētes.aequataqȝ machina coelo. Macero.as.Lucre. macerat inuidia ante oculos illū eſſe potētē. Hora.j.car.quā lentis penitus macer ignibus. eſt enim carmē aſclepiadeum. Priſc.tamē in peribegeſim breuiauit dicēs:frangitur hircino maceratus ſanguine tantū. Pacuuiꝰ.ij. Perſius.ſunt quos Pacuuius ⁊ verrucoſa morēt antiope. Pachynus.i.Oui xiij.meta.quibus imbriferos ꝟſus pachynꝰ ad auſtros. Vgi. tñ breuiauit in.iij. eñ.pſtat trinacrij:metas luſtrare pachyni. Idē in.vij.aeñ.dardaniā ſiculo pſpexit ab vſqȝ pachyno. Placo.as. Idē in.ij.aeñ.ſanguine placaſtis vētos ⁊ virgine cęſa. Racipolis nomē ppriū viri. Lucanus in.v. gelidae dñm racipolim orae. Trachin.inis.Oui.xj.meta.herculeam trachina iubet. Thraca.ae.vel thrace.es.Hor.j.epiſt.thraca ne vos ebruſqȝ niuali compede vinctus. Vacia ⁊ vacienus. Mar.doctri patria narbo vacieni.eſt eni carmē phaleuticū. Vaciniū.ij.Verg.in buc.alba liguſtra cadūt:vacinia nigra legunt. Vacillo.as.Oui.ſpes mea vacillas. Lucre.in.j.imbribus vt tabe membroꝝ arbuſta vacillent. zazcharias. Auſonius.zachariae iuſti linguā.p.l ¶A ante.d. breuis eſt:vt vadum: qđ eſt a vado vadis in quo prima producitur. Verg.j.aeñ. illiditqȝ vadis:atqȝ aggere cingit arenae. Adraſtus. verg. vj.aeñ.parthenopeus ⁊ adraſti pallētis imago. Breuiat quoqȝ q̄drupes. Ennius.deniqȝ vi magna q̄drupes equus atqȝ elephanti Vergilius poſitione produxit dicens quadrupes ⁊ frena iugo concordia ferre. Spado ſpadonis. Iuueñ. cum tener vxorem ducat ſpado. Arator cardinalis produxit dicens:preuius hic ſpado eſt. Producūt vero Adā primꝰ generis humani parens. Sedul.in paſchal.gaudia longa metam:nam qui defleuimus in Adam. Auſonius tamen breuiat dicens:deceptumqȝ adiunxit Adam nos ſera nepotum. Adria pro mari adriatico ſemper quod legerim producit primam. Lucanus in.v.ſonat ionio vagus adria ponto. Caduceus:⁊ caducifer. Oui.viij.meta. poſitis caducifer alis. Iuue.breuiauit dicens.violato poena caduceo. Geoꝛg.valla caduceo legit. Clades.is. Verg.ij.aeñ.quis cladē illius noctis:quis funera fando. Fadus nomen propriū viri apud Verg. Et fadū hebeſumqȝ ſubit. Gades.iū. Lucanꝰ in.iij.oceanūqȝ negat ſolus admittere gades. Ladon.onis.fluuius arcadiae.Oui.j.meta. donec arenoſi placidum ladonis ad amnem. Rado.is.Verg.v.aeñ.radit iter laeuū interior.atqȝ ab eo deriuatum radix radicis. Idem.ij.geor. truditur e ſicco radix oleagina ligno. Spadix.icis. Idem.iij.geor.honeſti ſpadices.glauciqȝ color deterrimus albo. Suadeo ſuades. Idem in buc.ſaepe leui ſomnum ſuadebit inire ſuſurro. Trado.dis. Idem in eodem opere. non verum egonis:nuper mihi tradidit egon. Traduco traducis. Idem in.iij.geor.poſt partum cura in vitulos traducitur omnis. Gradiuus.i.tum prima longa reperitur. Verg.iij.aeñ.gradiuūqȝ patrem:geticis qui praeſidet aruis. Iuuena. haec tetigit gradiue tuos vrtica nepotes. Lucanus in.j.quid tantum gradiue pares. tum eandem breuiat: vt apud Oui.vj.metamor. Et genus a magno ducentem forte gradiuo.⁊ Valerius flacus in.iiij.argo. magnoqȝ exorta gradiuo. ¶A.ante.f.breuis eſt:vt vafer va fra vafrū. Perſius.omne vafer vitium ridenti flaccus amico. Affranius quoqȝ breuiat Auſonius quam toga facundi ſcenis agitauit affrani. Afer afra afrum.ſunt qui per.f.ſcribunt ⁊ producūt primam. Martialis.rideris multoqȝ magis traduceris afer.nos vero per.ph.ſemper ſcribimus. ¶A.ante.g.breuis eſt:vt ago agis:⁊ plaga pro reti. Verg.iiij.georg.retia rara plagae lato venabula ferro. ⁊ plaga pro regione. Idem in.j. aetherea quos lapſa plaga iouis ales aperto. Pro vulnere vero vt ſtatim dicemus primam producit. Agrippa. Manilius libro.j.aules agrippa ſitae.veneriſqȝ ab origine proles. Producunt vero agea ageae: quamq̄ ab agendo dicatur.ſignificatqȝ nauium foros. Ennius.multa foro ponens ageaqȝ repletur. Agalma agalmatis. Martianus habitu qui agalmata firmant. Bragada.ae.fluuius aphricae. Luca.in.iiij. qua ſe bragada. Fagus fagi. Verg.in buc.tytire tu patulae recubans ſub tegmine fagi. Flagito flagitas. Verg.in.xij.notumqȝ efflagitat enſem. Flagitium flagitij. Hora.ij.ſer.conſiſtit ſumptus neglectis flagitium ingens. Fragum fragi. Verg.in buc.qui legitis flores ⁊ humi naſcētia fraga. Fragor fragaris.qđ verbum non eſt in vſu. ſed ab eo compoſita ſuffragor ſuffragaris: ⁊ refragor refragaris. Verg.in priapeia.copia me perdit:tu ſuffragare rogatus:⁊ ab eo deriuatum ſuffragium. Oui.ij.de ponto. grata quidem haec ſunt animo ſuffragia noſtro. Lagus lagi. Iuue.ad pharon ⁊ nilum famoſaqȝ moenia lagi. Magalia. ium. Verg.j.aeneiđ.miratur molem aeneas magalia quōdā. Mago.onis. Sillius libro.v. ſoceriqȝ miſer magonis inire.

Acer acris. Acis.is.flu. Brachiū.ii. Brachæ.arū. Cacus.i. Cacabo.as. Cacabus.i. Dacus.i. Facundus.a.um. Gracito.as. Machina. æ. Macero.as. Pacuuius.ii. Pachinus.i. Placo. as. Racipolis.is. Trachyn.inis. Thrace thraces. Vacia uacię. Vacienus.i. Vacinium.ii. Vacillo uacillas.

A.ante.d.breuis eſt.ut uadū.i.gradior.eris. Producūt uero Adam. Caduceus.i. Clades.is. Fadus.i. Gades.iū. Ladon.onis. Rado.is. Radix.icis. Spadix.icis. Suadeo.es. Trado.is. Traduco.is. Vado is. Gradiuus indifferentem habet.

A.añ.f.breuis eſt:ut uafer.a.um. Afer uero pducit.

A.añ.g.breuis ē.ut ago agis.plagę.arū.p reti. & p regiōe plaga.æ.pducunt Agea.ę. Agalma agalmatis. Bragada.ę. Fagus fagi. Flagito. Flagitiū. Fragū.i. Fragor.garis. unde ſuffragor & refragor. Lagus.i. Magalia magaliū. Mago magōis.

Pag⁹.i.Hora.j.epi.qs circũ pagos ⁊ circũ ɔpita pugnax. Pagina.ę.Mar.laſciua ẽ nob pagina: vita pba ẽ. Plaga p vulnere ſiue ictu. Vg.iiij.geor.multa reluctãti obſtruit̃ plagiſq3 pẽpto. Sagus.a.ũ. vñ eſt pſag⁹.a.ũ. p eo qḋ ẽ diuin⁹. ⁊ pſagire diuinare. Hora.ij.epi.ſomnia terrores magicos miracła ſagas. Luca.in.ij.aut te pſage maloꝝ antoni. Sagana tñ qḋ videt̃ ab eo qḋ ẽ ſaga deriuari. Hora.j.ſer.breuiauit dicẽs.cũ ſagana maiore vlulãtẽ: pallor vtrãq3. Strages.is. Vg.vj.eñ.pcubuiſſe ſup ɔfuſe ſtragis aceruũ. Stragulũ.i.Mar.zoil⁹ ęgrotat.faciũt hãc ſtragula febrẽ. Tragula.ę. Sil.iiij.puni.cui tragula ſemp fulmineã.armabat celebratũ miſſile dextrã. Vagio.is. Oui.x.met.reddit on⁹ vagitq3 puer. Idẽ in epła canaces.vagit⁹ dedit ille miſer.ſenſiſſe putares.ẽ eñ vagire pueroꝝ:cũ pro lepoꝝ eſt: pmã breuiat: vt idẽ de Philomeno: glucitat ⁊ Catull⁹: ſ3 lepores vagiũt. Vagina.ę. Oui. vagina decipit enſem. Flagro.as.flagrãtia ⁊ flagrũ natura breuiare inde itelligere licet: qḋ flagellũ breuiat. Hor.j.ſer. nec ſcutica dignũ horribile ſectere flagello. ¶ A.añ.l.breuis ẽt vt mal⁹.a.ũ.p nõ bon⁹.nã in alijs ſigtiõib⁹ pducit. vt e veſtigio dicem⁹. Tales.etis. Iuue.mite thaletis ingeniũ. Sidoni⁹ pduxit.d. Thales hoc ẽt nũeris ingrit ⁊ aſtris ſoci⁹. Quart⁹ anaxagoras thaletica duat. Producũt pro ala.ę. Vg.iiij.eñ.hic pmũ ptib⁹ nitens cyllenius alis. Ales.itis.idẽ in moreto.excubitorq3 diẽ cãtu pdixerat ales. Alea.ę.Hora.ij.ſer.praro hęc alea fallit. Alecto.us. Vg.vij.eñ.luctificã a lecto diraꝝ a ſede ſoroꝝ. Alia.ę.flumẽ italię. Idẽ quouſq3 ſecãs i fauſtũ interluit alia nomẽ: ſunt q p duplex.l.ſcribũt allia. Balęna.ę. Iuue.q̃tũ delphinis Balęna Britanica. Baliſta.ę. Sil.j.puni.phocais effundit vaſtos baliſta molares.ſunt q ſraturã grecã ſecuti balliſta p duplex.l.ſcribãt. Balo.as. Vg.j.geor.balatũq3 gregẽ fluuio merſare ſalubri. Oui.de philo.at pia balat ouis. Calo.onis. Hor.j.ſ.hũc pminxere calones. Caligo.as.⁊ ab eo deriuatũ caligo.ginis. Vg.ij.eñ.caligat nubẽ eriolã. Iuue.⁊ gen⁹ hũanũ dãnat caligo futuri. Nã qḋ qdam ex Sil.li.xij.afferũt.ac iuxta caligãte ſitu.legẽdũ eſt pponere iuxta ac calligãte ſitu. Fruſtra q̃3 excipiunt qdã callũ.i.⁊ ab eo ɔpoſita.⁊ calliſto ⁊ alia a callos.cos qḋ eſt pulchritudo ɔpoſita cũ p duplex.l.ſcribãt. Halo.as.a quo ẽ halitus.us. Mar.halat ⁊ immodico ſexta Nerone calet. Vg.in.vij.talis ſeſe halit⁹ atris faucib⁹ effũdẽs. Halex.ecis. ⁊ halec.ecis. Mar.capparis ⁊ putri cepas halece natãtes. Hora.j.ſer.fiſer halec fecula coa. Mal⁹.i.p arbore pomifera vel p arbore nauis. Vg.ij.geor.foelicis mali: quo nõ pſtantior alter.idẽ.v.eñ.ingẽti manu malũ de naue fereſti. Malũ quoq3 p pomo. Idẽ in buc.malo me Galathea petit laſciua puella. Mala.ę.p mãdibula.idẽ.vij.eñ.⁊ violare manu maliſq3 audacib⁹ orbẽ. Palatiũ.ij.qḋ tũ pma longa: tũ breui reperit̃. Breui vt apḋ Vg.j.geor.q̃ thuſcũ tiberim ⁊ Romana palatia ſeruas. Oui.j.meta.haud timeã magni dixiſſe palatia coeli longa. Papi.in.j.ſiluarũ dũ noua cõtemptis ſurgant palatia flammis. Mar.inde ſacro veneranda petes palatia cliuo. Sed haec autoꝝ differentia poteſt eſſe ex eo qḋ ſunt q putent palatiũ a balatu ouiũ eſſe dictũ.ſunt q a pallante.q ergo producũt per duplex.l.pallatiũ ſcribere debent. Palus.i. Iuuena.aut qs non vidit vulnera pali. Palor.aris. Verg.v.eñ.demoleus curſu palantes troas agebat naz hoc verbũ multis in locis Liui.expreſſit vt lib.v.ab vrbe.vagiaq3 per agros palant̃. Pala.ae. Columela in horto pro ſetur robore palae. Palliũ quoq3 poſitione duplici.l.pducit̃: neq3 obſtat qḋ qdam afferũt illḋ Auſonij. Molle aurũ pallijs graecia texe tuis.nam ſynaereſis eſt duplicis.l.aut poti⁹ legendũ eſt pallis ab eo qḋ palla.ae. Qual⁹.i. Vergi.ij.geor.tale dabit ſpecimẽ: tu ſpiſſos vimine qualos.⁊ Colum.ipſe ferens holitor deductos pondere qualos. Cui⁹ diminutiuũ Proper.breuiauit dicens.lib.iiij.⁊ iniquis penſa quaſillis. Qualis.e. Verg.j.eñ.qualis in eurotę ripis aut p iuga cynthi. Talus.i.Hora.j.ſer.quarũ ſubſuta talos tegit inſtita veſte. Talis.e. Verg.j.eñ.talis erat dido: talem ſe lęta ferebat.⁊ ab eo deriuatũ talio.onis. Mar.corrũpit ſine talione caelebs. ¶ A.ante.m.in diſſyllabis pducitur. Breuiat vero amo.as.⁊ ab eo deriuata amor.amic⁹. Chlamis.idis. Verg.v.eñ.victori chlamidẽ auratam: quam plurima circũ. Fames.is. Idem in.vij.haec erat illa fames. Hamus.i.apḋ Iuuena.breuis reperitur: cũ apḋ reliquos autores ſit longa ait eñ diſpoſitis pdiues hamis.ſunt q dicant poetam feciſſe ecthlipſim abiecta.s.cũ vocali: qua ratione ſupra dixim⁹. Samos.i. Idem in.j.poſt habita coluiſſe ſamo. Tamen. Iuuena.non tamen inuideas vati. Lam⁹ viri propriũ breuiat.vnde lamię dicti. Hora. Aelij vetuſto nobilis a lamo. Et noĩa poliſyllaba vt mamilla. Iuuena.in merore craſſa maiorem infante mamillam.nam mamma a quo eſt diminutiuũ per duplex.m.ſcribitur. Amita.ę. Perſius.iam reliqua ex amitis patruelis nulla pneptis. Scamander. Catull⁹ tectis erit magnis virtutib⁹ vnda ſcamandri. Homeri tamen interpres pduxit.d.fluxus qḋ geminis ſcamander fontibus exit. Producũt vero amentũ.amẽti. Sill.ix.punico.⁊ velut amento contorta haſtilia turbo. Amineũ vinũ. Verg.ſunt aminęę vites firmiſſima vina. Auſonius.q ſolus chiũ miſcet ⁊ amineũ. Lamina.ae. Verg.j.geor.tũ ferri rigor atq3 argutae lamina ſerrae. Lamentor.aris. Idem.ij.aeñ.troianas vt opes ⁊ lamentabile regnũ. ¶ A.ante.n.in diſſyllabis producitur.vt planus.a.um.planus tamen nomen viri propriũ breuiat vt ſtatim dicemus. Manes quoq3 pro animis ſiue inferorum dijs. Lucre.tamen breuiauit dicens.⁊ nigras mactant pecudes manibuſq3 deiſq3. Anus pro podice producit. Anul⁹ quoq3 ⁊ anellus. Breuiant quoq3 anas ⁊ anatis. Martialis.tota quidem ponatur anas.ſed pectore tantum. Anus.us. Idem cuz ſis anus coniux: et ſint tibi mortua membra. Canis.is. Vergil.in buco.notior vt iam ſit canibus non Delia noſtris.

Pagus.i.Pagina.ę.Plaga.ę.pro uulnere.Sag⁹.i.Saga.æ.Strages.is.ſtragulum.i.tragula.æ.uagio.is.uagina.æ.

A.ante.l.breuis eſt:ut malus.a.um.alo.is. Producunt uero. Ala alæ ales.itis.alea.æ.alecto.us. Alia.æ.flu.Balena.æ.Baliſta.æ.balo.as.Calo.onis.caligo caligas.halo.as.halex.cis.Malus arbor.malum pomum.Mala mandibula.Palatiũ.ii.Palus.i.Palor.aris.Pala.ę.Qualus.i.Qualis quale.Talus.i.Talis.e.Palatum mediam habet.

A.ante.m.in diſſyllabis producitur.ut fama famę. Breuiant uero amo amas. Chlamis chlamidis. Fames.is.Samos.Tamen.Et poliſyllaba.ut Namilla.æ.Amita.æ.præterq̃ Amentum.i.Amineum.i.Damoetas.æ.lamina.ę.Lamentor.aris. Mamercus.i.Mamertinus.i.Mamura.æ.& mamurius.i.& Bamura.æ.Hamus.i.indifferentem habet.

A.añ.n.in diſſyllabis pducitur:ut ſan⁹.a.ũ.plan⁹.a.ũ.Breuiant uero Anas.atis.anus.us.Canis.is.

Cano.is. Canis.flu. Manus.us. Planus.i.pronebulone.& ab ana præpoſitione græca compoſita:ut Analecta,orum. Anaglyphum.i. Et poliſyllaba:ut Animus.i. Anubis.idis. præterq̃ Anulus.i. Canabis.is. Danubius.ii. Ganeo.onis. quæ producunt.

A.ante.p.breuis eſt.ut apis.is.napus.napid⁹.a.um. Producunt uero Apis bos. Apulus. a. um. Apulia.æ. Apœninus.i. Apidanus.i. Aphrica.æ. Crapula.æ. Capetus.i. Pape. Papilio.onis. Papo.as. Rapum.i. Sapo.onis. Sapis.is. fluuius. Saperda.æ. Vapulo.as.

A.ante.q.breuis eſt.ut aqua.æ. Laqueus.i.

A.ante.r.breuis eſt:ut ariſta.ę. Haruſpex icis. Hara æ. Producunt uero Ara.æ. pro altare. Arados. Areo.es. Area.ę. Barium.ii. Baris.idis. Caria.æ. Carica.æ. Glarea.æ. Larius.ii. lariſſa lariſſæ. Nares narium. Naricia.ę. Pareo pares. Et nomina adiectiua in.arus.a.um.ut clarus.a.um. Varus.a.um.

A.añ.s.breuis eſt.ut aſia.æ.caſa.ę. Producũt Aſius.a.ũ. Aſis.idis. Aſopus.i. Baſiũ baſii. Caſeus caſei.

Cano.is. Idē.arma virūq; cano. Canis flu. Sil.li.viij.& canis & rubico. Man⁹.us. Vgi.in.ij.ecce man⁹ iuuenem. Plan⁹.i.p ſeductore. Hor.j.epi.nec ſemel irriſus triuijs attollere curat fracto crure planū. Breuiāt q̃z ab ana ppoſitiōe greca cōpoſita. vt ana lecta,orum. Mar.ocia ſz ſcopis nūc analecta dabūt. Anaglypha.orum. Idē & mēſis anaglypha de paternis. Et poliſyllaba vt anim⁹.i.anubis.idis. Producūt vo Anul⁹.i. Iuue.anul⁹ ſi demēs:& ſęuas curre p alpes. Canabis.is. Perſi⁹.tibi torta canabe fulta coena ſit in trāſtro. Danubi⁹.ij. Oui.de pōto.cedere danubi⁹ ſe tibi nile negat. Ganeo.onis. Iuue.ſz laudē ſiliquas occult⁹ ganeo pultes. Prudētius tñ breuiauit in pſycho. laxa ganeonū lege teneri. Idē in amarti.vegetāq; gulā ganeonis ineſcēt. Ianua ideo pducit̃:q: a Iano deriuat̃.

¶A.añ.p.breuis ē:vt apis p volucri ex inſectis.nā p api boue egyptio pducit̃.vt ſtatim dicem⁹. Oui.xiiij.met.nō apis inde tulit collectos ſedula flores. Aplis. Mar.in mēſem rogo differas aplē. Apricus.a.ū. Horatius.gaudet eqs canibuſq; & aprici gramine campi. Apluſtriū Manili⁹i p.icipit argiuāq; ratē p apluſtria ſumma. Daphne.es. Petroni⁹& baccis redimita daphne tremulaq; cupſſus. Producūt vo apis bos. Luca.in.ix.& ſacer in cineris magni mactabit̃ apis. Apul⁹.a.um. Idē in.v.apul⁹ adriacas exit gargan⁹i vndas. Hora.j.ſer.ſequor hūc Lucan⁹ an apul⁹ anceps. Apulia.ę. Idē in eodē.incipit ex illo montes apulia notos. Idē tñ in.iij.car.breuiauit dicēs. nutricis extra limen apulię.eſt eñ carmē alcaicū cōſtās ex pētemimeri iābica & duob⁹ dactylis. Sūt q appulus & appulia cū pducitur duplici.p.ſcribāt. Apoenin⁹. Vgi.xij.eñ.vertice ſe attollēs pr apoenin⁹ ad vndas. Apidan⁹.i. Proper. qualis in herboſo cōcidit apidano. Aphrica.ae.qđ vo pmā natura lōgā habeat:argumēto ē.apher.a.ū. Vgi.iij.geor.armētarius apher agit tectūq; larēq;. Crapula.ę. Serenus.at male digeſtis ſi crapula ſaeuiet eſcis. Capetus.i. Oui.iiij.faſt. & tuus eſt idē capete fact⁹ au⁹. Idē tñ.xiiij.meta.breuiat dicens ex illo poſt hūc capetuſq; capſoq;. Papilio.onis. Oui.xv.meta.ferali mutat cū papiliōe figurā. Papo.as.& papas apđ Perſiū & Iuue.pducūt.& Papus apđ Lucretiū ideoq; p duplex.p.conſueuit ſcribi. Papos interptat̃ auus:& papa.ae.p pontifice maximo qđ inde videtur deriuatū. Papius quoq; vnde lex papia & papinius pducūt. Auſonius:papia lex placuit Iulia diſplicuit. Sidonius. ne qd papinius tuus meuſq;. Rapū.i. Martia.haec tibi brumali gaudentia frigore rapa. Sapo.onis. Serenus.attrito ſapone genas purgare memento. Saperda. Perſius.en ſaperdas aduche ponto.nec obſtat qđ a ſapore in quo prima breuis eſt.autore feſto deriuatur. Vapulo.as. Iuuena.ſi rixa eſt:vbi tu pulſas ego vapulo tantū. ¶A.ante.q.breuis eſt:vt aqua.ae.tametſi ab aequus.a.um.deriuatur laqueus.laquear.aquila.aquilo. ¶A.ante.r.breuis eſt:vt ariſta.ae.q̃q̃ ab arendo deriuat̃. Vg.in buc.poſt aliquot mea regna videns mirabor ariſtas. Ares qđ interptat̃ Mars apđ graecos indifferentem habet. Mar.ſed graeci qbus eſt nihil negatū & quos ares ares decet ſonare. Charites quoq; breuiat & chariſtia feſta q̃q̃ inde carus.a.um.ducatur. Oui.ij.faſto.proxima cognati dixere chariſtia chari. Haruſpex quoq; ab hara & aſpiciendo componitur. Iuuena. Commendare volet.varicoſus fiat haruſpex. Producūt vero areo.es. Vg.aret ager vitio moriens ſitis aeris herba.& ab eo deriuatū area.ę.ara.ę. Vg.j.geor area tū pmū ingenti eſt aequanda cylindro. Idē.j.aeñ.ſaxa uocant itali medijs q̃ in fluctibus aras. Bariū.ij Hora.j.ſer.via peior aduſq; bari moenia piſcoſi. Baris.idis. Propertius.baridos & contis roſtra liburna ſequi. Caria.ae. Manil.iiij.aſtro.arcades antiqui celebrataq; caria fama. Carolus Aretinus breuiauit dicens:cū caria antiquo fuerit ſpoliata ſepulchro. Carica.ę. Oui.j.faſto.quid vult palma ſibi:rugoſaq; carica dixi. Glarea.ae. Vg.ij.geor.nam ieiuna qdem cliuoſi glarea ruris. Larius.ij. Idem in eodem.qd memorem lacus:te lari maxime teq;. Lariſſa.ae. Hora.j.car.nec tam lariſſę percuſſit campus opimę. Nares nariū. Verg.vj.aeñ.auribus & trūcas inhoneſto vulnere nares. Naricia.ae. Oui romechiūq; legit:caulonaq; nariciamq;. Verg.iij.aeñ.hic & naricij poſuerūt moenia locri. Pareo.es. Idem in.j.paret amor dictis carę genitricis. Smaragdus a Martia.producitur.dicens.ſardonicas ſmaragdus adamantas hiaſpides vno. Alij breuiant vt Luca.in.ix.viridi diſtincta ſmaragdo. Et Papi.ij.theb.florentes igne ſmaragdos. Et noīa adiectiua.vt clarus.a.ū.gnarus.a.um.rarus.a.um.varus.a.um.& ab eo deriuatum varicus.a.um.& diuarico.as.& pūaricor.aris.nam varicoſus a varicibus dictus eſt. Perſius.fallit pede regula varo. Ouidi.de arte ingentes varica fertq; gradus. ¶A.ante.s.breuis eſt:vt aſia.ae. Vg.j.aeñ.europa atq; aſia pulſus. Idem in.iij.poſtq̃ res aſiae priamiq; euertere gentem. Producunt vero ab aſia deriuata.vt aſis.idis.aſius.a.um.aſiacus.a.um. Oui.v.meta.iam ſuper europeȝ ſublimis & aſida terram. Idem in.ix.& in aſide terra moenia conſtitutus.& in.xij.aſiacas caſus aſpicis arces. Vergilius.j.geor.aſia circū dulcibus in ſtagnis rimant̃ prata caiſtri. Ego neſcio an ſit vlla palus:q̃ vocetur aſia:vt voluit Seruius ibidem.et rurſus in.vij.aeñ.in illud Verg.dant per colla modos:ſonat amnis & aſia longe pulſa palus.& poſt illum reliq omnes hoc tamen compertum habeo pmitiuum aſia primam breuiare.deriuata vero pducere.eſſe autem aſius.a.um.poſſeſſiuum ab aſia nemo eſt q non intelligat:vnde prata aſia dixit Vg.in geor.& palus aſia in aeñ.& in.iiij.geor.atq; ephyre:atq; opis & aſia deiopeia. Aſopus.i. Luca.in.vj.accipit aſopos curſus:phoeniſq; melaſq;. Baſiū.i. Martia.eſſe quid hoc dicam quod olent tua baſia myrrham. Caſeus.i. Vergilius. pinguis & ingratae premeretur caſeus vrbi

Naſus.i.Naſo.onis.Phaſis.idis.Paſithea:Saſon ſaſonis.

A.ante.t.breuis eſt:ut quater & quaterni. Nato natas.Producunt uero. Atagen atagenis. Atina.e. Atys atyos.Atella atellæ.Ater atra atrum. Catillus.i.Chratis chratidis. Crates.is. Crater crateris.Clatrus.i.Frater fratris.Fatum.i.Gratus.a.ũ. Latus.a.um. Laterna. æ. Latona. æ. Mater. matris.Materia.æ.Maturus.a.um. Matutinus. a. ũ. Pratum.i.Patagia.æ.fluuius.Saturnus.i. Vates. is. Vaticanus.i.

A.ante.u.conſonantem breuis eſt.ut Auis. Producunt uero Auius auia auium. Claua clauæ. Clauis.is.Clauus.i.Dauus.i.Flauus.a.um. Gnauus. a.um.Gauiſus.a.um.Lauinium lauinii. Mauors mauortis.Mauis a malo. Nauis.is. Pauo.onis. Prauus.a.um.Suauis.e.Suauius.

E Ante.b.breuis eſt:ut Trebia.æ.Nebris.idis.producũt uero.Creber.a.ũ. Crebrenꝰ.i. fluuius.

Naſus.i.vñ Oui.naſo cognoiatꝰ ẽ.Mar.ꝛ pueri naſum rhinocerotis hñt.Oui.q mõ naſonis fueramꝰ quoqꝫ libelli.
Phaſis.idis.flu.Idẽ.vij.met.ꝯtigerãt rapidas limoſi phaſidos vndas.Paſithea.Papi.lib.ij.the.nõ hoc paſithea.
Saſon.onis.Luca.i.ij.ꝓfundit equore ſaſon.ꝛ iterũ in.v.nõ humilẽ ſaſona vadis.¶A.añ.t.breuis ẽ:vt quater aduer
biũ:qd tametſi a quattuor deriuat:extrita altera.t.lrãm ꝑmã breuiauit.Vg.ij.aeñ.ſubſtitit:atqꝫ vtero ſonitũ quater ar-
ma dedere.Atrax.flu.theſſalie.Catullꝰ ſmirna canas atracis penitꝰ mittet ad vndas.Atrox.li.ij.pu.inſtat atrox ter-
ga increpitãs fugiẽtia victor.Atlas.Oui.hercule ſup-
poſito ſydera fulſi:atlas.Atreuꝰ.Oui.xv.met.Hæſit i
aduerſo grauis haſta minoris atride.Natrix quoqꝫ breuiat
apud Luciliũ.v.Si natribꝰ natricẽ impſſit craſſam ac
capitatã.nã Luca.poſitiõe ꝓduxit.dicẽs ꝛ natrix vio-
latorq.Producũt vo Atagẽ ſiue Atagena.Mar.io-
nicarũ guſtꝰ atagenarũ.Atina.e.Vg.tela nouãt atina po
tẽs.Atys.Oui.x.meta.ſiquẽ cibeleiꝰ atys.ꝛ Perſiꝰ.be
recynthiꝰ atys.de alia tñ atys Oui.v.met.dixit.erat in-
dus atys:quẽ flumine gange ꝛ a cata ꝑpoſitiõe graeca
ꝯpoſita.vt cathedra catholicꝰ.Sidoniꝰ tñ ꝛ Prudẽtiꝰ
ꝑmã ꝓduxerũt.Catena quoqꝫ.q̃uis Marti.dixit expe-
ctant cure catenatiqꝫ labores.Atella.e.Sil.in.x.puni.
iamqꝫ atella ſuos iãqꝫ ꝛ gallogrecia adegit:vñ atella-
nus.a.ũ.Iuue.ruſticꝰ ex odio riſum mouet atellanae.
Ater.a.ũ.Vg.i.aeñ.teucrorũqꝫ alios:ater quos aequo-
re turbo.Catillꝰ.i.viri nomẽ.Sil.viij.puni.hic tibur
catille tuũ.Chratis.idis.flu.calabriae.Ouid.xv.meta.
chratis ꝛ hinc ſibaris nris ꝯterminꝰ oris.De alio eiuſdẽ
nois ꝑma breui dixit in.iiij.de ponto.huc lycꝰ:huc ſa-
garis.penuſqꝫ hiſpaniſqꝫ chratiſqꝫ.Crates.is.Vgil.i.
geor.arbutee crates ꝛ myſtica vannus iacchi.Crater.
eris.Idem in.i.aeñ.crateras magnos ſtatuunt:ꝛ vina
coronãt.Clatrus.i.Hora.in poe.obiectos caueę valuit
ſi rumpere clatros.Frater.tris.Vg.i.eñ.frater vt eneas
pelago tuus oia circum.Fatũ.i.qd ideo ꝓducit:qꝛ a participio huiꝰ vbi faris vel fare deriuat.Gratus.a.um.a quo
deriuat gra gratulor ꝛ grator.Vg.populus alcide gratiſſima vitis iaccho.Latus.a.um.qd videt eſſe participium:a
fero atqꝫ ideo producere primã.Idẽ.i.aeñ.littoraqꝫ ꝛ late populos ſic vertice coeli.Laterna.ae.qd licet a latendo de-
riuat:nihilominꝰ primã producit.Martia.dux laterna viue nunquid ſum fuſcior.Latona.ae.Verg.i.aeñ.latone ta-
citũ pertentant gaudia pectꝰ.Mater.tris.Idem in eodẽ.cui mater media ſeſe tulit obuia ſilua.Materia.ae.Idem in
aeñ.iacet ois ad vndã materies.Maturus.a.um.Idẽ in buco.maturae vinitor vuae.Matutinus.a.um. Idem in
viij.aeñ.ꝛ matutini volucrũ ſub culmine cantꝰ.Natus.i.pro filio:nata pro filia ꝛ natalis ꝛ natura ideo producũt:qꝛ
a participio natus.a.ũ.deriuant.Pratũ.i.Verg.in buco.huc ipſi potũ venient per prata iuuenci.Patagia.ae.flu.ſi-
ciliae.Verg.iij.aeñ.viuo ꝑteruehor hoſtia ſaxo patagiae non patagia:vt dicit Serui.ꝛ poſt illũ fere oẽs:ſed patagiae:
vt Geor.merula.Saturnꝰ.i.Idẽ.i.geor.frigida ſaturni quo ſeſe ſtella receptet.Statera.ae.qd nomen verulanus dicit
ꝑmã ꝓducere:non pſuadet mihi cũ Mar.lib.x.in carmine phaleutico ſcribat:nõ ergo eſt manꝰ iſta ſed ſtatera. Va-
tes.is.ꝛ ab eo deriuata vaticinor ꝛ vaticanꝰ ꝛ vaticiniũ.Vg.iiij.aeñ.heu vatũ ignarae mentes:qd vota furẽtẽ.Iuue.
ꝛ vaticano fragiles de monte patellas.¶A.ante.u.ꝯſonantẽ breuis eſt:vt auis.tametſi ab a via ꝯpoſitũ videat:quẽad
modũ ꝛ auiꝰ.a.um.ſed hoc ꝓducit.illd vero breuiat.Vg.ij.geor.auia tũc reſonant auibꝰ virgulta canoris.Claua.e.
Clauis.is.atqꝫ ab vtroqꝫ clauiger:tam is q clauã q̃ q clauẽ gerit.Oui.xv.met.clauiger alloqt lapidoſas aeſaris vn-
das.Clauꝰ.i.Vg.v.aeñ.hortaturqꝫ viros clauſqꝫ ad littora torquet.ꝛ Iuue.clauꝰ mihi militis haeret.Dauus.i.Ho-
ra.intererit multũ dauus ne loquat an heros.Dauid quoqꝫ Seduliꝰ in paſchali ꝓduxit dicens:caecatos clamare viros
fili inclyte dauid.nos tñ lib.ij.breuiamꝰ cũ in tertia declinatione ſcripſimꝰ.noſtri dixere dauidis.Flauus.a.um.Vg.
i.geor.flaua ceres alto ne q̃q̃ ſpectat olympo.Gnauus.a.um.Oui.i.de ponto.det mihi formoſa gnaua iuuenta ma-
nu.Inde ignauus.a.um.Vg.hyems ignaua colonis.Gauiſus.a.um.Propertius.non ita dardanio gauiſus atrida
triumpho.Lauinia.ae.ꝛ lauinium.ij.Vg.vij.aeñ.ꝛ iuxta genitorem aſtat lauinia virgo.Idem in.i.Italiam fato ꝓfu-
gus lauinaqꝫ venit.Idem tamen in eodem breuiauit dicens.Imperio explebit vrbemqꝫ a ſede lauini transferet.Ma-
uors.ortis.Oui.vj.met.cecropia pallas ſcopulũ mauortis in vrbe.Oui.ſic ego ſic poſita dixit mihi caſſide mauors.
Verg.iij.aeñ.terra procul vaſtis colitur mauortia campis. Mauis ſcda perſona ab eo quod eſt malo.i.magis volo.
Hora.pri.ſer.an tibi mauis inſidias fieri:preciumqꝫ aueller ante.Nauis atqꝫ ab eo deriuata nauita ꝛ nauigo.Vg.i.
aeñ.nauibus infandum amiſſis vnius ob iram.Idem.vj.aeñ.nauita ſed triſtis nunc hos nunc accipit illos. Idem
quoqꝫ.i.aeñ.tyrrhenum nauigat aequor.Pauo.onis.Claudianus.patricius roſeis pauonũ ventilat alis.Iuuena.e
crudũ pauonẽ in balnea portas.Prauus.a.um.Hora.in poeti.non magis eſſe velim q̃ naſo viuere prauo.Suauis.e.
Vg.in buc.Suaue rubens hyacinthus.

E Ante.b.breuis eſt:vt trebia.ae.nebris nebridis.haec duo poſuimus qꝛ trebiam cum trebula Seruius cõfundit
hanc ideoqꝫ poſuimus in exceptione.illam vero regulae exemplo.nebula nebulae.ebulus ebuli.lebes lebetis.ebe-
nus ebeni.Gebennae.arũ.Auſonius ꝛ Lucanus breuiant.Idem tñ Auſonius produxit dicens.niguida pyrenes et
pinea gebennarum.Hebrus quoqꝫ breuiat.Seneca in poeta.ꝛ hydra vires poſuit ꝛ notos hebro.Vergi.poſitione ꝓ-
duxit.d.volucremqꝫ fuga peruertitur hebrum.Producunt vero Creber.a.um.Vergi.v.aeneid.creber vtraqꝫ ma-
nu pulſat verſaqꝫ dareta.Crebenus.i.flu.Oui.xj.meta.aſpicit eperien patria crebenida ripa:hoc eſt crebeni filiam.

Debeo debes debilis. e. Flebilis. e. Gleba. æ. Hebe hebes hebeſus. i. Rhebus. i. Sebethus. i. Trebula. ę. thebe. arum. Thebe. es. immo omnia græca q̃ per eta ſcribuntur.

E. ante. c. breuis eſt: ut ſecus. pecus. Producunt uero Secius pro minus. Securus ſecura. um. Græca quoq; quæ per eta ſcribuntur omnia producunt. ut Echo echꝰ. Cecubum. i. Lecythꝰ lecythi. Theca. æ. & ab eo compoſita. ut Dactylotheca. Pinacotheca.

E. ante. d. breuis eſt: ut Sedeo. es. Producunt uero. Cedo. is. ceſſi. Pedo. is. Sedulus. a. um. Sedes. is. Seditio. onis. Et greca q̃ per eta ſcribũtur. ut medea. ę. Media. Rheda. æ.

E. ante. f. breuis eſt. ut nefas nefandus. nefariꝰ.

E. ante. g. breuis eſt: ut lego legis. rego regis. tego. is. Producunt uero Lego legas. Pegaſus. i. Regula. æ. Regulus. i. Regina reginę. Rhegiũ. ii. Tegula. ę.

E. ante. l. in diſſyllabis longa eſt: ut chela. æ. Breuiant uero Chelys. ys. Celer. is. e. Gela. ę. Gelu. indeclinabile. Lelex lelegis. Helix. licis. Et a meli hoc eſt melle: & a melam quod eſt nigrum compoſita & deriuata. ut Melilothos. i. Melanthium. ii. Scelus ſceleris. Telon telonis. Velim. is. uelit.

Debeo ⁊ debilis ideo ꝓducũt: q2 a de ꝑpoſitiõe ⁊ habeo ⁊ habilis ꝯponunt vt ã dixi. Flebilis quoq3: q2 ſeq̃t ꝓpoſitionẽ verbaliũ in ebilis deſinẽtiũ. vt delebilis. explebilis. ⁊ qd mõ diximꝰ debilis. Gleba. ę. Vg. j. aeñ. terra ãtiqua potẽs armis atq3 vbere glebae. Hebe. es. Oui. ix. met. hoc illi dederat iunonia mũeris hebe. Rhebꝰ. i. n. p. equi. apd Vgi. x. eñ. rhebe diu: res ſi qua diu mortalibꝰ vlla ẽ. ſunt q p oe diphthõgõ ſcribãt rhoebꝰ. Sebethꝰ. i. flu. Papini. j. ſilua. eubois ⁊ pulchra gaudẽs ſebethꝰ alũna. inde Vg. vij. eñ. ſebethis. idis. fecit dicẽs. oebale quẽ generaſſe telõ ſebethide nympha. Trebula. ę. oppidũ in agro reatino ⁊ eiuſdẽ nois iuxta cruſtuminũ colonia romãoꝝ. Mart. v. epigra. humida qua gelidas ſummittit trebula valles. ⁊ iterũ in diſtichis. Trebula nos genuit. ꝯmẽdat gr̃a duplex. Thebę. aꝝ. p boetiae vrbe. vñ eſt thebanus ⁊ thebe. es. vrbs Aegypti: ⁊ vñ thebeꝰ. Ebrius. a. um. ⁊ febris. is. ideo ſuſpicamur ꝓductã habere ꝑmã: q2 ſemp longae reꝑiunt. Nebris vo ꝑmã breuiat: q2 p. e. pſilon ſcribit a graecis: qd ſi in carmine longa reꝑitur: illd erit poſitione nõ natura: vt Frãciſcꝰ maturantius putauit. ¶ E. añ. c. breuis eſt: vt ſecus ꝓ aliter. pecus pecoris vel pecudis. decet. iecur. Echion vo vnus ex ſupſtitibꝰ terrigenis apud Oui. breuiat. iij. met. ⁊ cognois eiuſdem apud Iuue. accipis vxorẽ de qua citharoedus echion. apud eundem tñ Oui. v. met. ꝓductum legit. echiõq3 ſagax quondã ventura videre. Producunt vo Seciꝰ Vg. ij. geor. indulge ordinibus: nec ſecius omĩs in vnguem. ſecus tñ vt diximꝰ breuiat. Idem. xij. aeñ. haud ſecꝰ accenſo gliſcit violentia turno. Securꝰ. a. ũ. ideo ꝓducit: q2 a ſe ⁊ cura ꝯponit. vt ſit ſecurꝰ q eſt ſeorſum. Mecũ. tecũ. ſecũ. q2 ꝯponunt ex me. te. ſe. Graeca vo p eta oẽs ꝓducũt. vt Echo. us. Perſi. reparabilis aſſonat echo. Cecubũ. i. Mart. cecuba fundanis generoſa coquunt amyclis. Theca. ae. a theca ꝯpoſita: vt bibliotheca. dactylotheca. pinacotheca. Mart. ruris bibliotheca delicati. Cecrops vo ꝑmã hz mediã. Lucre. finibꝰ i cecropis funeſto reddidit agros. niſi legas finibꝰ cecropijs extrita. s. lr̃a. Producũt ẽt q̃ p diphthõgõ ſcribunt. vt cęcꝰ. gręcꝰ. moechꝰ. oeconomꝰ. ¶ E. añ. d. breuis eſt. vt ſedeo. es. cedo ꝓ dic. Producũt vo credo credis. qd acretũ ⁊ do ꝯponitur. Vergil. vj. aeñ. ꝑpetibus pennis auſus ſe credere coelo. Cedrus. i. Perſiꝰ. ⁊ cedro digna locuti. Hora. breuiauit dicens. poſſe linenda cedro. Cedo. is. ceſſi. Idẽ in buc. oĩa vincit amor ⁊ nos cedamꝰ amori. Cędo. is. cęcidi. p. ae. diphthõgõ ſcribit. Cedo vo ꝓ dic. vt diximꝰ ꝑmã breuiat. Iuueñ. poſt minor ⁊ aliã credas: cedo ſi breue parui. Pedo. is. Mar. pedere te malim. nãq3 hoc neq3 inutile dicit. Sedulus. a. ũ. ſedo. as. ſeditio. onis. ideo ꝓducũt qd a ſe ⁊ dolus ꝑmũ. a ſe ⁊ do das ſcdm a ſe ⁊ itio tertiũ interpoſita. d. euphoniae cauſa cõponit. Pedor vo paedia. ae. ⁊ paedico. as. q̃ a pęs qd eſt puer graece deriuant ideo ꝓducũt: q2. ae. diphthõgõ habẽt. et graeca q̃ p eta. vt Oui. in epi. medeae medea forẽ qd ſi qs ab alto. Et inde medꝰ. i. ⁊ media regio ⁊ medica herba ⁊ medicũ pomũ. Rheda q3. nam graeci ſuũ eſſe putant. cũ tñ Quin. dicat Gallicũ eſſe. Iuue. hic dũ tota domꝰ rheda ꝯponitur vna. ¶ E. ante. f. breuis eſt: vt nefas: ⁊ inde nefaſtꝰ: nefariꝰ ⁊ nefandꝰ. ¶ E. añ. g. breuis eſt: vt lego legis. rego. gis. tego. is. Tegmeſſa quoq3 breuiat. Hora: forma captiuae dñm tegmeſſae. eſt eñ ſapphicũ carmen. Oui. poſitiõe ꝓduxit dicens odimꝰ ⁊ moeſtas tegmeſſam diligat aiax. Producũt vero lego. as. pro eo quod eſt legatũ aliquo mittere et teſtamento ꝑter ſolidã haereditatẽ aliqd alicui relinq̃re. Pegaſus. i. equꝰ alatꝰ. Oui. iiij. meta. pegaſon ⁊ fratres matris de ſanguine natos. Regula. ae. tametſi a rego. is. deriuetur: in quo vt diximus prima breuiatur. Vergilius. in more. nec ſumptꝰ erat illud opus ſed regula curae. Regulꝰ ⁊ regina ideo primam producũt: qd a rege deriuant in quo ꝑma longa eſt cremento. Seduliꝰ breuiauit primam reguli dicens. poſt regulꝰ nato quidam moriente rogabat. Rhegium. ij. brutioꝝ ciuitas. Ouidi. iiij. meta. liq̃rat ⁊ zãclẽ aduerſaq3 moenia rhegi. Tegula. Iuuena. vltimꝰ ardebat: quem tegula ſola tuet. ¶ E. ante. l. in diſſyllabis longa eſt. vt chela. ae. Verg. j. geor. q̃ locꝰ erigonem inter chelaſq3 ſeq̃ntes. Breuiant vero chelys. ys. Ouid. in epiſto. ſapphus. inde phoebo chelyn communia munera mittam. Celer. eris. e. Vergil. v. aeñ. protinꝰ aeneas celeri certare ſagitta. Gela. ae. ciuitas ⁊ flumen Siciliae: Verg. iij. aeñ. immaniſq3 gela fluuij cognomine dicta. Gelu indeclinabile ſiue gelũ geli. Lucre. lib. vj. demittit quaſi ſępe gelũ quod continet in ſe. Lelex. gis. Ouid. viij. metamor. illa troezenius heros parte lelex alia. Helix. icis. hederae ſpecies: de qua Plin. lib. xvj. eſt candida et nigra hedera ⁊ tertia quae vocatur helix. cuius prima ſyllaba breuis a theocrito ponitur in primo edyllio. Et a meli hoc eſt a melle compoſita ⁊ deriuata vt melimelum. melilothos. melos. Martia. infanti melimela dato fatuaſq3 mariſcas. Ouid. iiij. faſto. pars thyma. pars rorem. pars melilothon amat. Lactan. de Chriſti reſurrectione. fitq3 repercuſſo dulcior aula melo. Homerus tamen in hymnis primam produxit. vt illud Perſij. cantare credas pegaſeiũ melos: etiam defendi poſſit autore homero. Hermolaus in fine. xxxij. lib. natura. hiſto. Et melam qd interpretatur niger. vt melanthion. melampꝰ. Columella. melanthia grata cymino. Verg. iij. geor. phillyrides chiron amithoniuſq3 melampꝰ. Scelꝰ. eris. Iuuena. qd ſcelꝰ admiſit q̃ nam hic culpa puellae eſt. Telon. onis. Verg. vij. aeneidos. oebale quẽ3 generaſſe telon ſebethide nympha fertur. Velim velis. velit. Luca. in prima accipiam cirrhea velim ſecreta mouentem

¶Velut ⁊ veluti. Vg. in. j. aeñ. ac veluti magno in ppl'o cũ ſaepe coorta eſt. Et nõia poliſyllaba: vt melior ſiue ſit ꝯparatiuũ ſiue ꝓpriũ viri. Mar. en vocãt ad coenã melior te claſſice rectã. Producũt ꝟo belua. ae. q̃q̃ ſunt q̃ p. e. diphthõgon ſunt q̃ p duplex. l. ſcribãt. Iuue. nimiꝝ ꝯſtat leuiori bellua ſumptu. Delubrũ. Vg. ij. aeñ. hic ꝑmũ ex alto delubri culmine telis. Eliſiũ. ij. Idẽ li. vj. mittimur eliſiũ ⁊ pauci laeta arua tenemꝰ. Electrũ. Idẽ in buc. pinguia corticibꝰ ſudẽt electra myricae. Idẽ tñ. viij. aeñ. ligdo ve poteſlur electro dixit ꝑma breui. ⁊ i ciri. lachrymoſo parauit electro. Helios id eſt ſol cũ ꝯpoſitis. Mar. flentibꝰ heliadũ ramis.

Velut.uti.Et nomina poliſyllaba.ut melior.Producunt uero belua.æ.Delibutus.a.um. Deliciæ.arum.Delubrum.i.Eliſium.ii.Electrum..i.Helios:& ab eo compoſita:ut Heliades.Peligni.orum. Peluſium.ii.Pelion.ii.Pelias.adis. Pelamis.idis. Spelunca.æ.Spelæum.i.Telephꝰ.i.Telegonꝰ.i. Telemachus.i.Telemus.i.Velabrum.i.

E.ante.m.breuis eſt.ut emo.is.Producũt uero crementũ.i.demum aduer.demo.is. Et a demos cõpoſita ut demoſthenes. emathia. æ. emolumentum.i.eminus aduer.Femen.is.& ab emis quod eſt ſemis compoſita.ut hemina.æ.Hemiciclus.i. Hemus.i.Nemo.inis. Phemonoe.es. Remus.i. Schema.atis.& a ſemis compoſita.ut ſemita.æ. Temo.onis.

E.ante.n.longa eſt:ut uena.æ.uenio.is. Breuiant uero bene aduer.Benignus.a.um. Enyo.us.Enipeus.i.n.coniunctio. Feneſtra.æ.& a genes q̃d interpretatur genus.& a geno.is.deriuata & cõpoſita.ut geneſis.eos.genus.eris.menalippus.i. Menapi.orum. Menander.i. Phrenitis.is. Penes prepoſitio.Penitus aduer.Penetro.as.Penates.ium. Penus.us.uel.oris. Senex.is. Seneca.æ. Senon.onis.Sthenelus.i.Teneo.es.Tenor.oris.Tenuis.e.Tenus præpoſitio. Venafrum.i. Venilia.æ.Venetus.a.um. Venia.æ. Venus ueneris. Venenum.i. Venio uenis. Xenium.ii.

Peligni. orꝫ. Mar. nõ haec pelignis agit̃ vindemia ꝑlis. Peluſiũ. vñ peluſꝰ peluſia peluſiũ ⁊ peluſiacꝰ. a. ũ. Idẽ in diſticho. accipe niliacã peluſia munera lenteꝫ. Vg. j. geor. nec peluſiacę curã aſpnabere lẽtis. Peliõ. ij. Luca. i. vj. peliõ opponit radijs naſcẽtibus vmbras. Sil. añ. iij. puni. breuiauit. Oſſaq; cũ pelio cũq; hemo ceſſerit othrys. Sũt q̃ nõ pelio ſꝫ imido legãt apd̾ Papi. Pelias. adis. Oui. de reme. vulneris auxiliũ pelias haſta tulit. Pelamis. idis. Iuu. ⁊ vas pelamidũ aphrorũ. Speluca. ae. q̃ dr̃ graece ſpeleũ. i. Vgi. vj. aeñ. ſpelũca alta fuit vaſtoq; imanis hiatu. Idẽ in buc. certũ ẽ in ſiluis inter ſpelũca ferarꝫ. Selibra. ae. Mar. ſaturnalicię ligulã miſiſſe ſelibrae. Telephꝰ. i. Iuu. telephꝰ aut ſummi plena iã margine libri. Telegonꝰ telegoni. Oui. de põto. telegoni de parẽs vertẽdis nata figuris. Telemachꝰ. i. Hor. haud male telemachus ꝓles patiẽtis vlixi. Telemꝰ. i. Oui. xiij. meta. telemꝰ eurimedes quẽ nulla fefellerat ales. Velabrũ. i. Hora. ij. ſ. cũ velabro oẽ macellũ. ¶E. añ. m. breuis ẽ. vt emo. is. fremo, is. foemur oris. nemꝰ. oris. Producũt ꝟo. cremẽtũ atq; ab eo cõpoſitũ incremẽtũ. Vg. in buc. chara deũ ſoboles magnũ iouis incremẽtũ. Demũ. aduer. idẽ. vj. eñ. ſic demũ lucos ſtygios regna inuia viuis. Demo. is. ꝓpterea pꝛimã ꝓduxit: q̃d a de ꝓpoſitiõe ⁊ emo ꝯponit̃. Cõpoſita q̃; a demos q̃d iterp̃tat̃ ꝓpl's. vt demoſthenes. democritꝰ. demophoõ. Iuue. eloquiũ ⁊ famã Demoſthenis aut Ciceroĩs. Emathia. e. Vgi. j. geor. emathiã ⁊ latos hemi piguеſcere cãpos. Emolumẽtũ. i. Iuue. nullꝰ in vrbe locꝰ nulla emolumẽta laborꝫ. Eminꝰ aduer. Oui. xiij. met. eminꝰ igẽti reſupinũ vulnere fudi. Femẽ. inis nã q̃d Seruiꝰ illd̾. Vg. x. eñ. legit ocyꝰ enſem eripit a femine: magis placet vt cũ Priſc. legamꝰ ocyꝰ enſem eripit a femore: q̃ñ hoc ꝑmã breuiat: illd̾ ꝟo ꝓducit eandẽ. Ab hemis q̃; ꝯpoſita ⁊ a ſemis q̃d ab hemis interp̃tat̃ aſpiratiõe mutata in. s. vt hemina. ę. hemitritꝰ. i. ſemideꝰ. i. ſemiuir. i. Perſius. fregerit heminas areti aedilis iniquas. Mar. vel tõgiliꝰ male dr̃ hemitriteo. Oui. j. met. ſunt mihi ſemidei: ſunt ruſtica numina fauni. Vg. iiij. ⁊ nũc illę paris cũ ſemiuiro comitatu. Hemꝰ. i. Vg. j. geor. emathiã ⁊ latos hemi pingueſcere cãpos. Nemo. inis. Idẽ. ix. eñ. turne q̃d optãti diuũ ꝓmittere nemo. Phemonoe. es. Lu. in. v. phemonoẽ erroꝛe vagã curiſq; vagãtẽ. Remꝰ. i. quo nauis ĩpellit̃. Vg. j. aeñ. frãgũt remi tũ proꝛa auertit abvndis. nã p romuli fratre ꝑmã breuiat. Idẽ in eodẽ. cana fides ⁊ veſta remo cũ fratre qrinꝰ. Schema. atis. q̃ñ p. e. lõgũ a graecis ſcribit̃. Et a ſemis vt diximꝰ ꝯpoſita. vt ſemita. Vg. iiij. aeñ. caſtigatq; moꝛas. ope oĩs ſemita feruet. Temo. onis. Vg. j. geor. huic a ſtirpe pedes temo ꝓtentꝰ in octo. ¶E. ãte. n. lõga ẽ. vt vena. ae. veneo. is. Vg. iiij. aeñ. vulnꝰ alit venis. Iuue. ſummula ne peat qua vilis teſſara venit. veno retaris. Breuiãt ꝟo bene ⁊ benignꝰ. a. ũ. Hora. ſi bene te noui. Idẽ q̃ppe benignꝰ erat. Enyo. us. Mar. cũ dubitaret adhuc belli ciuilis enyo. Enipeꝰ. i. Lu. in. vj. ſanguine romano q̃; turbidꝰ ibit enipeꝰ. Eñ ꝯiũctio. Vg. hic tibi fabor eñ q̃ñ haec te cura remoꝛdet. Feneſtra. ae. Iuue. cũ pateãt altae caligãteſq; feneſtrae. Et a genes ſiue geno. is. ꝯpoſita ⁊ deriuata. vt Geneſ. archigenes. geniꝰ gñõ genꝰ. Phrenitis. Iuue. cũ furoꝛ haud dubiꝰ cũ ſit manifeſta phrenitis. Penes ꝓpoſitio. Hora. quã penes arbitriũ ius eſt ⁊ noꝛma loq̃ndi. nã pene aduer. ꝑmã ꝓducit. Penitꝰ. Vg. j. penituſq; p cacibꝰ auſtris. Penetro. as. Idẽ in. vij. dardanꝰ ideas phrygiae penetrauit ad arces. Penates. idẽ in. j. iliũ in italiã poꝛtans victoſq; penates. Penꝰ. us. vel penoris. Idẽ in eodẽ. cura penũ ſtruere. Hora. j. epi. poꝛtat frumẽta penuſq;. Senex ſenis. vnde ſenioꝛ ⁊ ſenectꝰ. Idẽ in. vj. iã ſenioꝛ ſed cruda deo viridiſq; ſenectꝰ. Seneca. ae. Iuuen. a ſeneca q̃ piſo bonꝰ q̃ cocta ſolebat. Senun. onis. Luca. in. j. nos ꝑmi ſenonũ motꝰ cymbeũq; furentẽ. Sthenelꝰ. i. Vgi. therſandrus ſtheneluſq; duces ⁊ dirꝰ vlyſſes. Teneo. es. idẽ in. j. ſed mihi ſorte datũ tenet: ille immania ſaxa. Tenoꝛ. oris. Vgi. aliũ ve habuiſſe tenoꝛẽ. Tenuis. e. idẽ in. iiij. geor. in tenui laboꝛat tenuis non glia: ſi quẽ. Tenus ꝓpoſitio. idẽ. ij. aeñ. capulo tenus abdidit enſem. Venafrũ. i. Mar. haec tibi Cãpani ſudauit bacca venafrũ. Venafranꝰ. Iuue. ipſe vena frano piſcẽ ꝑfundit oliuo. Venilia. ae. Vg. in aeñ. cui pilũnꝰ auꝰ: cui diua venilia mater. Venetꝰ. a. ũ. Iuue. contentuſq; illic veneto craſſoq; cuculo. Venꝰ. eris. Vg. j. aeñ. ſic venus ⁊ veneris contra ſic filiꝰ oꝛſus. Venia. ę. idẽ in. iiij. tu modo poſce deos veniã ſacriſq; litatis. Venenũ. i. idẽ in. j. occultũ inſpires ignẽ fallaſq; veneno. Venio. is. idẽ in. iiij. audiã ⁊ haec manes veniet mihi fama ſub imos. Xeniꝰ. q̃d interp̃tat̃ hoſpes. vñ xeniũ ⁊ xenens. Mar. oĩs in hoc gracili xenioꝝ turba libello. Idẽ vaciniõꝝ p nexeta ſartoꝝ. eſt eñ trimetrũ iambicũ: inde quoq; axenos. i. in hoſpitalis.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

E.ante.p.breuis eſt:ut lepus.oris.Nepa.ę.Producũt uero cepa.æ.cephiſus.i.Epirus.i.Repo.is.Sepes.is.Sepia ſepiæ.

E.ante.q.breuis eſt:ut nequeo nequis.neq;.Producunt uero.Nequam.Nequitia.æ.Nequaq̃.Nequis.Sequana.æ.

E.ante.r.breuis eſt:ut ſerum.i.herus.i.Producunt uero.Beryllus.i.Beritus.i.Ceruſa.æ.Cetinthe.es.Cera.æ.Clerus.i.Eridanus.i.Eretum.i.Eruca.æ.Feralis.e.Feronia.æ.Feriæ.arum.Geriones.is.Hæres hæredis.Heros.ois.Herodes.is.Meriones.is.Neritos.i.Neris.is.Nerio.enis.Pera.æ.Pero.onis.Serus.a.um.Seres.um.Spero.as.Seria.æ.Seria.orum.Theron.onis.Thera.æ.Tereus.i.Verus.a.um.Veratrum.i.Verona.æ.Et a xeros hoc eſt ſiccus compoſita.ut xerampelinus.xerolophus.

E.ante.s.longa eſt.ut theſeus.i.Breuiant uero.Seſoſtris.is.Theſis.Veſulꝰ.i.Veſeuꝰ.i.Veſuuius.ii.

E.ante.t.producitur.ut meta.æ.thetys.yos.Breuiant uero etiam coniunctio.Fretum freti.Getes getæ.Hetruria.ę.Meto.is.Metuo metuis.Metallum.i.Metaurus.i.Metopon.u.& a metros ſiue meta cõpoſita & deriuata ut metreta.metaphora.Retro aduerbium.Tetricus.a.um.

¶ E.añ.p.breuis eſt:vt lepꝰ.oris.epulũ.i. Producũt ṽo Cepa.ę.Vg.cepa rubẽs ſectiqꝫ famẽ domat area porri. Cephiſus.i. Luca.in.iij.quos impiger ãbit fatidica cephiſus aqua. Epirꝰ.i.Vg.iij.eñ.littoraqꝫ epiri legimꝰ. Repo.is. Hora.in poe.vez ope in lõgo fas ẽ irrepe ſomnũ. Repens tñ ⁊ repẽtinꝰ ⁊ repẽte q̃ a repo videnꝭ deriuata:pmã breuiant. Oui.j.faſt. Bina repẽs oclis obtulit ora meis. Sepes ſepis. Vg.in buc.hinc tibi q̃ ſemp vicino ab limite ſepes. Sepia.ę.Perſi.nigra qͦ infuſa vaneſcat ſepia lympha. ¶ E.añ.q.breuis ẽ:vt equus.i.ſequor.eris.neq̃o.neqꝫ. Producũt ṽo nequã ⁊ ab eo deriuatũ neqcia ſiue neqcies. Hora.ij.ſ. illũ aut neqcies aut vafri inſcitia iuris. Neqcq̃. Vg.ij eñ.ſed qd ego aut hec neqcq̃ ingrata reuoluo. Neqs nequa nequod vel neqd. Idẽ in.iij.hic tibi nequa more fuerint diſpẽdia tãti. Sequana ⁊ ſequani ppli. Belgarũ illius fluminis accolę. Luca.in.j.optima gẽs flexis in gyꝝ ſequana frenis. ¶ E.añ.r.breuis ẽ:vt ſerꝰ.i. Vg.iij.geor.acrẽqꝫ moloſum paſce ſero pingui. Serꝰ.a.um.pducit vt ſtatim dicemꝰ eodẽ mõ herus.i.pmã breuiat:heros.ois.eandẽ pduxit. Producũt ṽo Beryllos.i. Iuue.heliadũ cruſtas ⁊ inęquales beryllos. ẽ eñ ſpõdeus in qnto loco. Sill.ij.punic.⁊ ſolitũ digito beryllon adederat ignis. Prudẽtius tñ i pſycomachia breuiauit dicẽs:hinc tibi ſapphirũ ſociauerat inde beryllũ. Beritꝰ.i.vrbs phoenicię vulpiani iure conſulti pria. Priſ.in pihegeſi.antiquãqꝫ tyrõ beriti ⁊ moenia gratae. Ceruſa.ae.vñ ceruſatꝰ.a.um. Mar.⁊ ceruſata cãdidiora cute. Idẽ alio loco ceruſata timet labulla ſolem. Cerinthe. Vg.iij.georgicõ.trita meliſphylla ⁊ cerinthe ignobile gramẽ. Cera.ę.qͦ ideo pducit.q꜡ p.e.longũ ſcribiꝭ a grecis:a plęriſqꝫ tñ latinoꝝ p.ę.diphthõgõ. Cleros qꝫ qͦ interptaꝭ ſors a grecis p.e.longũ ſcribiꝭ. Eridanꝰ. Vg.iiij.geor.eridanꝰ quo nõ alius p pigũia culta. Eretũ.i. Idẽ.vij.eñ.ereti manꝰ ois oliuiferęqꝫ mutiſcę. Eruca.ę.idẽ in moreto.intibaqꝫ ⁊ venerẽ reuocãs eruca morãtẽ. Feralis.e.tametſi a ferꝰ.a.um.deriuari videꝭ. Oui.xv.meta.ferali mutat cũ papiliõe figurã. Feronia.ę. Horat.j.ſer.ora manuſqꝫ tua lauimꝰ feronia lympha. Geriões.is. Vg.vij.eñ.⁊ forma tricorpis vmbrę geriões. Heres.edis. Mar.haeredem Fabius labienũ ex aſſe reliqt. Heros.ois. Vg.j.eñ.littora trinacrio:dederatqꝫ abeuntibus heros. Meriones.is. Oui.xiij.meta.nec minꝰ idomeneꝰ patriaqꝫ creatꝰ eadẽ meriones. Nereꝰ.idẽ in buco.tũ durare ſolũ ⁊ diſcludere nerea põto. Neritos.i.Vg.iij.eñ.⁊ neritos ardua ſaxis.mõs ẽ ithacae. Neris.is.mõs ẽ argiuoꝝ. Papi.iiij.the.neris ⁊ ingẽti turritae mole cleonae. Nerio.enis.vxor mrtis cuiꝰ pmã multi pduxerẽt. Gell.tñ.xij.noc.atti.dicit eos q pbe locuti ſunt pmã breuiaſſe.nã ⁊ nero cũ quo ſymbolũ hꝫ pmã breuiauit. Pera.ae. Mar.in diſticho.cuiꝰ titulꝰ eſt pera.dormiat ⁊ tetrico cũ cane pera rogat. Pero.onis. Vg.vij.eñ.inſtituere pedis crudꝰ tegit altera pero.inde peronatꝰ perone calceatꝰ. Serꝰ.a.ũ.idẽ in.iiij.ſeraqꝫ terrifici cecinerũt oia vates. Seres ppli.vñ ſericꝰ.a.ũ.idẽ.ij.geor.velleraqꝫ vt folijs depectãt tenuia ſeres. Spero.as.idẽ.j.eñ.at ſpate deos memores fandi atqꝫ nefandi. Seria.ae.Perſiꝰ ſub raſtro crepet argẽti mihi ſeria dextro hercule. Seria.oꝝ.⁊ ſerio aduer.i.nõ iocoſe. Hora.j.ſer.ſed tñ amoto q̃ramꝰ ſeria ludo. Thera.ae.vrbs ppe ſyrtẽ minorẽ in aphrica Callimachi poetae pria de qua dicit ipe.noie calliſto fuerat:ſꝫ poſtmodo thera dicta fuit tellꝰ vrbis origo meae. Tereꝰ.i.Vg.in buc.aut vbi mutatos terei narrauerit artꝰ. Verꝰ.a.ũ.idẽ in.iij.eñ.vera ne te facies:verꝰ mihi nũctus affers. Veratrũ. Perſiꝰ.ebria veratro.nõ qcqd deniqꝫ lectis. Verona.ae.Oui.mãtua ṽgilio.gaudet verona catullo. Et a xeros qͦ interptaꝭ ſiccꝰ.a.ũ.ꝯpoſita:vt xerolophũ.xerolibys xerãpelinꝰ.a.ũ. Iuue.⁊ xerãpelinas veſtes donauerit illi. ¶ E.añ.s.lõga ẽ:vt theſeꝰ.i.rheſus.i. Breuiant ṽo ſeſoſtris.is. Lu.li.vij.venit ad occaſum:mũdiqꝫ extrema ſeſoſtris. Veſulꝰ.i.Vg.x.eñ.acꝰ aper multos veſulꝰ quẽ pinifer ãnos. Veſeuꝰ.i.Vg.ij.geor.talẽ diues arat capua:⁊ vicina veſeuo:dr qꝫ veſeuiꝰ ⁊ p abſciſionẽ veſuiꝰ. Mar.hic ẽ pãpineis viridis mõ veſuiꝰ vmbris. Cteſiphõ in pmã pduxit:tũ p regulã tũ q꜡ apꝺ graecos p eta lõgũ ſcribiꝭ. Sidonius tñ apollinaris breuiauit dicẽs.haec teſſera caſtris in cteſiphonta datur. ¶ E.añ.t.pducitꝭ vt beta.ae.bethis.is.ſeta.ae.meta.ae. Breuiant ṽo.etiã ꝯiũctio ſiue aduerbiũ affirmãdi. Vg.in buc.illũ etiã lauriqꝫ etiã fleuere myricę. Fretũ.i. Idẽ in eodẽ ope.in freta dũ fluuij current dũ montibꝰ vmbrae. Getes.ae. Luca.in.j.hinc dacus:pmat inde getes. Hetruria.ae.hetruria licet ab aethra vel ab aethria oppido duci videaꝭ:nõ tñ p.th.nec p.e.ſed ad hũc modũ ſcribi ſolet etruria.⁊ etruſcus p.e.breue in pncipio. Mar.quantũ ſollicito fortuna parẽtis etruſco. Vg.ij.geor.hanc remus ⁊ frater ſic fortis etruria creuit. Meto.is. Idem in.iiij.purpureoſqꝫ metunt flores ⁊ flumina libant. Metuo.is.atqꝫ inde metus. Idẽ in buc.ne ſaeuos metuẽt armẽta leones. Metallũ.i.Oui.x.meta.grauidãqꝫ amathũta metallis. Metaurus.i. Luca.in.ij.in leuũ cecidere latꝰ veloxqꝫ metaurus. Et ꝯpoſita ſiue deriuata a metros.vt metreta.ae.geometra.ae.dimeter.a.um. Mar.plurimus hiſpanas mittet mihi nauta metretas. Iuue.grãmaticus.rhetor.geometra.pictor.aliptes.ſunt q alia rõne legant geometres. Compoſita quoqꝫ a meta ꝑpoſitione graeca.vt metaplaſmus.i.metaphora.ae.metamorphoſis. Retro. Oui.v.meta.acta retro naris medioqꝫ eſt fixa palato. Tetricus.a.um.a tetrico monte ſabinoꝝ. Verg.vij.eñ.qui tetricae horrentis rupes.montemqꝫ ſeuerꝫ. Martial.⁊ quamuis tetrico triſtior ipſa viro.

Thetis.idis.ꝑ mr̄e achillis Vg.v.aeñ.leua tenet thetis ⁊ melite panopeaqꝫ ṽgo.ſcribiturqꝫ ꝑ th.in ꝑncipio:⁊ p.i.iota.in ſcd̄a.Tethys vo p.t.ſubtile in ꝑncipio.⁊ th.aſpiratū in ſcd̄a.⁊.y.pſilō ꝓ vxore oceani ꝑmā hꝫ indifferētē.breuem apd̄ Vg.in buc.q̄ tentare tethyn ratib⁹:q̄ cingere muris.lōgā apd̄ Luca in.j.tethios vnda vagae lūarib⁹ ęſtuat horis.Idē in.ij.ocean⁹ mea ſigna tenet tethynqꝫ fugacē.Et a tetra qd̄ iterꝑtaſ quattuor ꝯpoſita.vt tetrarcha.ę.tetraſtichū.i.Hora.j.ſer.mō reges atqꝫ tetrarchas.Veto.as.Vg.iij.aeñ.fariqꝫ vetat ſaturnia iuno.Vetus.eris.idē in.iiij.

Thetis.idis.& a tetra cōpoſita:ut tetrarcha. Veto.as.uetus.eris.ueternus.i.Et habentia.p.añ.e. ut petra.ę.peto.is.

E.ante.u.conſonantem longa eſt.ut leuus.a.um. leuis & leue ꝓ terſus & planus.breuiant uero breuis & breue.Leuis & leue pro non grauis. Seuerus.a.um.

I Ante.b.breuis eſt.ut liber.i.Producunt uero. Fibula.ę.Hibernus.a um.Ibis.idis.Liber.eri.pro baccho & homine libertatem habente.Libethrū op.Libo.as.libum.i.Scribo.is.Sibilo.as.Scibilis.e.Tibia.ę.Tybur.is.Tribulum.i.nam tribul⁹ breuiat.uiburnum.i.uibex.icis.

I.ante.c.breuis eſt.ut Dicax.acis.Siculus.a.um. Producunt uero.Dico.is.Ficus.i.Icarus.i.Icon.onis.Ico.icis.Lycas.ę.Lycium.ii.Myca.ę.Nice.es.i.uictoria.Phycus.untis.op.Pica.æ.Picus.i.Picænum.i.Sica.æ.Sicut coniunctio.Sicilia.æ.Sicania.æ.Sichæus.i.Spica.æ.Spiculū.i.Ticinus.i.Trica.æ.Triceni.æ.a.Viceni.ę.a.Vicies & tricies.Vicus.i.Vicinus.a.um.

agnoſco veteris veſtigia flāme.Vetern⁹.i.idē.j.georgi.nec torpe graui paſſ⁹ ſua regna veterno.Et hn̄tia.p.ante.e.vt peto.is.petra.ę.Petr⁹.i.petrin⁹.a.ū.Seduli⁹ in paſ.forte petri valide torrebat lāpadis aeſtu febris ābela ſocrū.Hora.j.epi.iter miturnas ſinueſanūqꝫ petrinū.E.añ.u.ꝯſonantē lōga ē.vt leu⁹.a.ū.leuis.e.qd̄ a pleriſqꝫ p.ae.diphthōgō ſcribiſ ad differētiā leuis qd̄ ſigt̄ nō grauē.i quo ꝑma ſyllaba breuiaſ vt ſtatim dicem⁹.Breuiāt vo breuis ⁊ breue.Vg.j.eñ.i breuia ⁊ ſyrtes vrget miſabile viſu.Leuis nō grauis.Idē i buc.añ leues ergo paſcēt i ęthere cerui.Seuer⁹.a.ū.Vg.vij.eñ.q tetrici horrētis rupes montēqꝫ ſeueꝝ.

I Ante.b.breuis ē.vt liber ꝑ cortice ſiue libro ſcripto de aliqua re.Vg.i buc.ne ſiccū moriens alta liber aret in vlmo.Mar.cū tibi paruę liber ſcrinia nr̄a vacēt.Producūt vo fibula.ae.Vg.iiij.aeñ.aurea purpureā ſubnectit fibula veſtē.Ibis.idis.Iuue.ps bacc illa pauet ſaturā ſꝑpētib⁹ ibim.Hibern⁹.a.ū.Vgi.iiij.aeñ.q̄lis vbi hibernā lyciā xantiqꝫ fluēta.Libanus.i.Seduli⁹ i paſcha.ſemp hn̄s frōdes:⁊ tāq̄ libana cedr⁹ Liber.eri.ꝑ baccho.Vg.j.geor.liber ⁊ alma ceres vro ſi mūere tell⁹.Liber.a.ū.⁊ Liberi liberoꝝ ꝑ filijs et libertas.atis.⁊ reliq̄ ſymbolū hn̄tia.Libo.as.⁊ libum.Vg.j.aeñ.oſcula libauit gnatae.Idē i.vij.⁊ adorea liba ꝑ herbā.Scribo.is.Hora.ſcribim⁹ idocti doctiqꝫ poemata paſſim.Sibilo.as.⁊ ſibil⁹.i.Vg.i buc.nā neqꝫ me tm̄ venientis ſibil⁹ auſtri.Scibilis.e.ex ꝓportione vbalū in bilis.deſinētiū:vt audibilis,viſibilis.Tibur.uris.Hora.Romae tybur amē vētoſus tybure Romā.Tibia.ae.Papa.vij.theba.tibia cui teneros ſuetū ꝓducere manes.Tribulū.i.inſtrm ruſticū.Vgil.j.geor.tribulaqꝫ trāhaeqꝫ ⁊ iniquo pōdere raſtri.nā ꝑ herba ſpinoſa breuiaſ.Oui.loliū tribuliqꝫ fatigāt.Viburnū.i.Idē in buc.quantum lenta ſolēt inter viburna cupreſſi.Vibex.icis.Perſ.ſi puteal multa caut⁹ vibice flagellas.Fibra vo ⁊ hibris.idis.ſemp ꝓducere repi.cū forte natura breuiēt ꝑmā.quare ut alias dixi:quo ad nos ꝯſtiterit eſſe breuē in illis ꝑma quaſi longa vtemur.I.ante.c.breuis eſt:vt dicax.acis.q̄ a dico.is.deriuaſ in quo ꝑma quoqꝫ ꝓducit.⁊ ſicul⁹.a.ū.cū a Sicilia deriuaſ:in quo ꝑma quoqꝫ ꝓducit vt ſtatim dicem⁹.⁊ cycn⁹ ſiue cygn⁹ vt ſcribūt latini.Mar.q̄ capta eſt alio nuda lacaena cycno.⁊ ꝯpoſita a cyclo.i.circulo.vt cyclops.Vg.aeñ.li.iij.manib⁹ fabricata cyclopū.Cyclas.adis.Sene.in tragoedijs:⁊ vaſta calpe ſonuit:⁊ voces cyclas:eſt nāqꝫ iābus.Ichneumō.Mart.delectat mariū ſi ꝑniciosus ichneumō.Lichas.Vg.inde lychā ferit extinctū iā matre perempta.Idē tn̄ ꝓduxit alibi dicēs ꝑtiu⁹ anteū ⁊ lichā prima agmina turni.Producūt vo dico.is.Vg.dicite q̄nqdē in molli ꝯſedim⁹ herba.Fic⁹.i.Mar.cū dixi ficos rides quaſi barbara vba.Icar⁹.i.Vg.vj.aeñ.partē ope i tāto(ſineret dolor)icare haberes.hic icari⁹.a.ū.⁊ icariotis.Icō.onis qd̄ magno interꝑtaſ.ideo ꝑmā ꝓducit qm̄ ꝑ ei diphthōgō a graecis ſcribiſ.Ico.is.ꝑ ferio.is.Lucre.ex hic corpus ꝓpellit ⁊ icit.Capañ putat breuiare ⁊ aqd̄ Lucreciū icit ꝑteritū eē atqꝫ ideo ꝓducere qd̄ duaꝝ ſyllabaꝝ ē.Liciū.ij.Vg.i buc.terna tibi ꝑmū triplici diuerſa colore licia circundo.Mica.ae.Mar.mica vocor qd ſim cernis coenatio parua.Nice q̄ꝫ qd̄ iterꝑtaſ victoria ⁊ ab eo ꝯpoſita vt niceteriū.ij.niceros.otis.Iuue.⁊ ceromatico fert niceteria collo Martia.nymbis ebria nicerotianis.Phyc⁹.ūtis.Luca.li.ix.meritū phycunta ruinas.Pyca.ae,Mar.i diſtichis pica loquax certa dn̄m te voce ſaluto.Pic⁹.i.⁊ ꝑ viro.⁊ ꝑ aui.Vg.vij.aeñ.accipim⁹ fauno pic⁹ pr̄ iſqꝫ parētē.Picēs.ētis.picaenū.i.picētin⁹.a.ū.Mar.picētina ceres niueo ſic nectare creſcit.Iuue.tūc picēs accipe dixit.Sica.ae.Mar.qd̄qꝫ tibi tribuit ſubula:ſica rapit.ide eſt ſicari⁹.Hora.j.ſmo.ſi qs erat fur aut ſicari⁹ alioq.Sicut Iuue.ſicut in āplexu ſubitū ⁊ miſerabile longū.Sicilia.ae.a quo deriuata tū producere tū breuiare reperiunſ.nam Sicelis.idis.ſemp producit.Verg.in buco.ſicelides muſae paulo maiora canam⁹.Oui.i epi.ſapph⁹.ſicelideſqꝫ matres ſicelideſqꝫ murus.Siculus.a.um.ſemper breuiat Verg.j.aeneidos vix e conſpectu ſiculae telluris in altum.Idem in eodem.ſunt ⁊ ſiculis regionibus vrbes Sicania quoqꝫ primam producit.Oui.xiij.meta.ſicania tribus haec excurrit in aequora linguis.Ex deriuatis tamen ſicani⁹.a.um.producit.Sican⁹.a.um,breuiauit Verg.iij.aeñ.ſicanio ꝑtenta ſinu iacet inſula contra.Idem in.v.fida reor frater na aerycis portuſqꝫ ſicanos.Sichaeus ꝑmam habet mediam.Vg.j.eñ.huic coniunx ſichaeus erat ditiſſimus agri.Idem in.iiij.haud grauiora timet quam morte ſichaei.Spica.ae.⁊ ſpicus.i.⁊ ab eis deriuata vt ſpice⁹.a.um.Vg.j.geor.ſpicea iam campis cum meſſis inhorruit Idem in moreto allia cū fractis ſpicis.Cice.in ara.ſpicū illuſtre ferens.Spiculū.i.Verg.iiij.geor ⁊ ſpicula caeca relinquūt.Ticinus.i.flu.Sill⁹.j.puni.dū Romana tuae ticine cadauera ripae.Trica.ae.Mar.ſunt apinae tricaeqꝫ ⁊ ſi qd vili⁹ iſtis.Triceni.ae.a Mar.bis tibi triceni fuim⁹ mancine vocati.Viceni.ae.a qb⁹ tricies ⁊ vicies aduerbia Verg.in aetna:vicenos perſaepe dies iacet obruta moles.Martia.non plenum modo vicies habebas.Vicus.i.vnde eſt vicinus.i.⁊ vicinia.ae.Hora.ij.ſermo.vnguentarius ⁊ thuſci turba impia vici.Iuuenalis.quam ſi me laudet tota vicinia pago.

Liber quintus.

I. ante. d. longa eſt. ut idem in genere maſculino. Breuiant uero Cydon.onis. Didymus.i. Dydime.es. Fidelia. æ. Fidis chorda. Fides.ei. Fidenæ arum Gnydos.i. Hydaſpes.is. Hydrus.i. Idem in genere neutro. Idume.es. Idoneus.a.um. Ideo coniunctiō. Quidem coniunctio. Video.es. Vidua.es.

I.ante.f.non reperitur niſi in cōpoſitis & breuiatur.

I.ante.g.breuis eſt:ut figulus.i. Producunt uero Bigæ.arum. Figo.is. Fligo.is. Frigus.oris. Frigilla.æ. Gyges.æ. Pyga.æ. Pigardus.i. Strigilis.is. Striga.æ. Stigo.as. Trigæ.arum. Triginta. Viginti. Vigeſis.

I. ante. l. longa eſt. ut iliſſus fluui. gile.es. pileus.i. pila.æ. pro columna. Silenius.i. Breuiant uero Cilium.ii. Cylindrus.i. Cylidrus. Cilix cilicis. Filix filicis. Ilaira.æ. Hilaris.e. Ilerda.æ. Lylea.æ. Lilybeum.i. Milium.ii. Milo.onis.

I.ante.d.lōga eſt:vt idē in gn̄e maſculino. Vg.viij.idē atlas generat:coeli q̄ ſydera torq̄t. Phydias. Iuue. phidiacū viuebat ebur. Auſo breuiabit dicēs.cui⁹ op⁹.phidiae q ſignū palladoſ ci⁹. Breuiūt do cydō.onis. vrbs cretae. vnde cydoni⁹.a.ū. Mar.ſi tibi cecropio ſaturata cydonia melle. Silli⁹.ij.pu.crebra cydonio ſundebat ſpicula cornu. Vg. in buc.ire libet partho torq̄re cydonia cornu. Cydon tū nomē viri inde fictū idē pma lōga ptulit.xj.aeñ. dū ſeq̄ris clyciū infoelix noua gaudia cydō. Statius tū alteri⁹ viri nomē breuiat dicēs.hoc regi pmiſſa cydō. Cydōias.adis. pduxit ēt Oui.in.j.de arte.illū gnoſiades cydōiadeſq̄ iuuecae. Didim⁹.i.qḋ interptaẽ gemin⁹ ſive ſit ppriū viri nomē ſiue appellatiuū. Mar.quales nec didymi ſciūt puellę:eſt eñ carmē phaleuticū. Seduli⁹ i paſcha li.cui didym⁹ cognomē erat. Dydime.es.iſula in mari Siculo. Ouid. viij.meta.olearos dydimeq̄. Fidis.is.p chorda. Vg.vj.aeñ.thraicia fret⁹ cythara fidibuſq̄ canoris. Fides.ei. Idē in.viij.accipe daq̄ fidē:ſed fidus.a.ū.⁊ fido.is.pmā pducūt.q̄q̄ cū fide ſymbolū habere videanẽ. Fidenae.ax. Iuue.pduxit. viuat fidenis ⁊ agello cedo paterno. Idē.an fidenax gabiorū q̄ eſſe ptās. Vg.tū.vj.aeñ.breuiauit dicēs:hi tibi nomentū ⁊ gabios vrbēq̄ fidenā. Gnidos.i. Oui.x.meta.piſcoſamq̄ gniden grauidāq̄ amatunta metallis. Hydaſpes. Vg.iij.geor.lydia nec ppli parthex aut medus hydaſpes. Hydr⁹ ⁊ hydra. Seneca in tragoedijs excedit artus vir⁹ vt fama eſt hydrae:eſt eñ iambus in fine. Idem in gn̄e neutro.nam vt pauloante diximus in maſculino pducitur. Mar.⁊ q̄reris qḋ non marcebibamus idē. Idume.es. Luca.in.iij.⁊ arbuſto palmax diues idume. Silli⁹.iij.puni.palmiferāq̄ ſenex bello domitabat idume. Idoneus.a.um. Hora.haec ego pcurare ⁊ idoneus imperor.ideo. Vg.ij.geor.rhetica nec cellis ideo ꝯtende falernis. Quidē ꝯiunctio a quo ſunt equidē ⁊ q̄nquidē ⁊ ſiquidē idē in buc.non equidē inuideo.miror magis. Iuue.q̄nquidē inter nos ſctiſſima diuitiax. Video.es. Vergi.ij.aenei.q̄ ſit rebus fortuna videtis. Vidua.ae. Iuuena. Reſcripſit vidua eſt locuples q̄ nupſit auaro. ¶ I.ante.f.nunq̄ fere niſi in compoſitis reperiẽ.tūc eñ quemadmodū ſupra diximus breuiatur vt bifer.a.um.bifidus.a.um.biformis.e.bifrons.ontis. ¶ I.ante.g.breuis eſt.vt figulus.i.rigeo.es. Migro.as.quod primam habet breuem ne quis putet producere natura. Manilius libro.iij.naſcentū acciperent proprias ſigniſq̄ migrarent. Nam poſitione produxit Verg.cū dixit veteres migrate coloni.⁊ alibi migrantes cernas. Signum quoq̄ breuiat Lucretius.nil tamen eſſe ſigni miſtas potuiſſe creari. Tigris etiā breuiat. vt Manilius lib. iiij. ⁊ tigris ⁊ rubri radiantia littora ponti.pducunt vero bigae.ax. Vg.vij.aeñ.aurora in roſeis fulgebat lutea bigis. Figo.is.idē in buco.atq̄ humiles habitare caſas:⁊ figere ceruos. Fligo.is.qḋ raro eſt in vſu:ab illo do ꝯpoſita frequenter.affligo is.confligo.is.infligo.is. Oui.xiiij.meta.affligi ſociox corpa terrae. Vg.ij.aeñ.ꝯfliguntq̄ zephyri. Frig⁹.oris.idē in buc.⁊ fontes ſacros frigus captabis opacū:⁊ quae cū illo ſymbolū habent vt frigid⁹.a.ū.frigeo.es. Frigilla.ę. frigutio.is. Mar.⁊ ſturnos inopes:frigillarūq̄ querellas. Gyges.ę.rex Lydiae a quo gygeus.a.um. Proper. Lydia gygeo tincta puella lacu. Vg.tamen.xj.aeñ.alteri⁹ gygae primā pduxit dicens:⁊ ſucciſo poplite gygen. Pyga.ę. Hora.j.ſer.ne nūmi pereant:aut pyga:aut deniq̄ fama.⁊ ibidē.de pygis:naſuta ⁊ latere ac pede lōgo eſt. Pygardus.i. Iuue.lepus ac caper ⁊ pigardus. Strigilis.idē.ſtrigilibus pleno componit linthea gutto. Hora.tamen breuiauit dicens furtiua mutat ſtrigili q pila vendit.⁊ Perſi⁹ I puer ⁊ ſtrigiles criſpini in balnea defer. Sūt q apḋ Iuue.p ſtrigilib⁹ legant ſtrigib⁹ q̄ ſunt ex olex genere. Stigo.as.veſtigo.as.a quo compoſita magis ſunt in vſu.inſtigo.as. Vgil.in georg.preſſoſq̄ inſtigant agmine ventos. Idē in.vj.ergo alte veſtiga oculis riteq̄ repertū. Triginta.idē.j.aeñ. triginta magnos voluēdis mēſib⁹ orbes. Viginti quoq̄ eadē rōne ⁊ vigeſis. Mar.amphora vigeſis modus datur aere quaterno. ¶ I.ante l.lōga eſt:vt iliſſus fluui⁹ atticę cui⁹ primā Papi.breuiauit dicēs:anfractu ripax incuru⁹ iliſſos.ſęuus honos fluuio ſtygias luſtrare ſeueris eumenides.alibi tū pduxit dicens celauit geticos ripis iliſſus amores. Hyle qḋ ſilua interptatur pmam p regulam pduxit.hylei quoq̄ populi ſarmaticae pducunt eandē. Val.Flacc⁹ mouit & hylea ſupplex cū gente ferenem.hyle quoq̄ oppidū eſt boeotiae cui⁹ primā homer⁹ pducit. Papi.tū eandē breuiauit dicens.q breue litus hyles. Pileus.i.qḋ exēplū ideo quoq̄ poſuim⁹ ne qs putet a pilo deriuari:vt quidam ſomniant:in quo:vt ſtatim dicemus:prima breuiatur ſed ab eo q graece dr pileon. Perſi⁹ haec mera libertas:hanc nob pilea donant. Pila quoq̄ p ſtructili colūna primā pduxit. Et pila p mortario vbi tunduntẽ fruges.⁊ pilium p ipſo inſtrumēto:a quo pilūn⁹ auus turni de quo Vg.x.aeñ.cui pilūn⁹ auus cui diui venilla mater. Pilat⁹ ſub quo ſaluator eſt paſſus in ambiguo eſt an a pilo teli genere an pila luſoria dicaẽ. Itaq̄ a iuuēco pducẽ:ab aratore breuiaẽ. Silenus. Vg.in buc.ſilenū pueri ſomno videre iacenẽ. Et paulopoſt breuiabit dicens.quantū ōis mūd⁹ gaudet cātāte ſileno.ſunt q dicant illud nō eē Vgilij carmē. Breuiāt do Ciliū.ij.a quo ſupciliū ꝯponiẽ. Iuue.illa ſupciliū madida fuligine tinctū. Cylindr⁹. Vg.j.geor.area tū primū ingēti eſt aequāda cylindro. Cylidr⁹.i. Luc. ix.cherſidr⁹ tractuq̄ via fumāte cylidri. Cilix.icis.idē.o nūq̄ pacate cilix. Filix.icis. Perſi⁹ ſed tū iſta filix nullo māſueſcit aratro. Hilaris.e.⁊ ab eo deriuatū hilaro.as. Vg.in buc.⁊ multo in pmis hilarans ꝯuiuia baccho. Ilerda.ę. Lu.in.iiij. ſurgit ilerda manu.placidis ꝓlabitur vndis. Lilea.ę.ciuitas boeotiae. Papi.vij.theba.coriciūq̄ nem⁹ ppellentemq̄ lileam. Lilibeum.i.ciuitas ⁊ promontorium Siciliae. Vgili.iij.aeñ.⁊ vada dura lego ſaxis lilibeia caecis. Milium.ij. Vergi.j.geor.accipiunt ſulci:⁊ milio venit annua cura. Milo.onis. Lu. Pompeiana reum clauſerunt ſigna milonē.

Pila.ę.pro ſpherula qua ludimus. Hora.j.ſerm.nãq3 pila lippis inimicũ ⁊ ludere crudis. Pilus.i. ⁊ ab eo deriuata. vt piloſus.a.um.pilo.as. Mar.nũc ſunt crura pilis ⁊ ſunt tibi pectora ſetis horrida. Pilũ.i.ꝑ telo ꝓducit. Luca: ⁊ pila minãtia pilis. Pilos.i. Oui.in epl'a pene.nos pilõ antiquã neleia neſtoris arua. Philos qd̃ interptaſ amic⁹. ⁊ ab eo cõpoſita: vt philippus.pãphilus. Hora.j.epl'a ſtrenuus ⁊ fortis cauſiſq3 philippus agendis. Pilene.es.vrbs aeto. Papi.belli fama viros miſit ſcopuloſa pilene. Siler.eris.virgulti genus. Uerg.ij.geor.molle ſiler lentęq3 geniſtae: ⁊ ꝑ

Pila pilæ qua ludimus. Pilus pili. Pylos.i. Philos i. Philera.æ. Pylene.es. Siler ſileris. Silex ſilicis. Syla.æ. Sileo ſiles. Siligo ſiliginis. Siliqua.æ. Silurus.i. Stilus.i. Tilia æ.

I. ante.m in diſyllabis lõga eſt: ut Limus.i. Breuiãt uero Fimus.i. Hymen.inis. Mimas.antis. Nimis aduerbium. Simon.onis. Simul aduerbiũ. Thimus.i. Polyſyllaba quoq;: ut ſimilis.e. Producũt uero Simius.ii. Simia.æ. Simulus.i. Hymera.æ. Chimerinos.i. Timæus.i. Dimidium.ii.

I. ante.n. longa eſt: ut Linum lini. Sinum.i. pro uaſe. Breuiant uero Cynapes cynapis fluuius. Cynedus.i. Cinis cineris. Cyniras cyniræ. Cynicus.a.um. & a cynos compoſita. Inula æ. Inuus.i. Linus.i. nomẽ proprium. Lino.is. Minerua.æ. Minium.ii. Minius.ii. fluuius. Minio.nionis. Miniæ populi. Mina.æ. Miniſter.tri. Minæ.arum. Minor.aris. uerbum. Minor.oris. nomen. Minuo.is. Miniſcor. Ninus.i. Sinapis.is. Sine præpoſitio Siniſter.a.um. Sino is. Sinon.onis. Sinopis.opis Sinus.us. Sinueſſa.ę. Tinea.eę. Et a ſyn præpoſitiõe græca compoſita. ut Synagoga ſynagogę. Synhedra ſynhedræ.

fluuior Luca.ij.radenſq3 ſalerni culta ſiler. Silex.icis. Idẽ.j.aeñ.ac primũ ſilicis ſcintillã excudit achates. ſileo.es. Idẽ in buc. ⁊ nũc omne tibi ſtratũ ſilet aequor et oẽs. Siligo.inis. Iuue.ſed tener ⁊ niueus.molliq3 ſiligine factus. Siliqua.ę.idẽ ſed laudẽ ſiliquas occultus ganeo pultes. Silurus.i. Idẽ. vendere municipes fracta de merce ſiluros. Stilus. Hora.j.ſer. ſaepe ſtilũ vertas. Idẽ in.ij.ſed hic ſtilus haud petit vltro. Tilia.ae. Uerg.j.geor.caeditur ⁊ tilia ante iugo leuis altaq3 fag⁹ Sere.tñ ꝓducit dicẽs: fraxinea in flãmis q̃ fundit tilia ſuccũ. ¶ I.ante.m.in diſſyllabis lõga eſt: vt rima.ae. limus.i. Breuiãt ṽo fimus.i. Vg.j.georg. ne ſaturare fimo pingui pudeat ſola: neue. Hymẽ. tum breuiat tum producit. Oui.in.heroi.adfuit ⁊ certis tẽpora vinctus hymẽ. Catull.ꝓduxit: hymenaeus breuiat. Vg.iiij.ęñ. hic hymeneus erit: nõ auerſata petẽtẽ. Catull. hymen o hymenaee hymen ades o hymenaee. Mimas.antis. mons minoris Aſiae. Oui.ij.met. ⁊ tandẽ rhodope niuibus caritura mimaſq3: a quo bacchi ſacerdotes dicti ſunt mimalonides ⁊ mimaloneus.a.um. Perſius: torua mimaloneis implerunt cornua bombis. Nimis aduerbiũ: ⁊ nimiũ qd̃ ab eo deriuatũ eſſe videtur. Simul aduerbiũ. Uerg.iiij.aeñ.q̃ſ ſimul ac tali ꝑſenſit peſte teneri. Thymus.i. Idẽ in.j.aeñ. feruet op⁹ redolẽtq3 thymo fragrãtia mella. Polyſyllaba quoq3: vt ſilis.e. ſilia ae. chimera.ae. q̃q3 apud graecos ꝑ ei diphthõgõ in ꝑncipio ſcribaſ placuitq3 eãdẽ ꝑmã breuiat: autor hermo. in. Pli.lib.v. Didymus quoq3 breuiat. Maſ. q̃les nec didymi ſciũt puellae. Arator ꝓduxit dicẽs: phras modo didyme diſcis. Producũt vero ſimius.ij. Martia. callidus emiſſas eludere ſimius haſtas. Simia.ae. Iuue. cuius ſupplicio nõ debuit vna parari ſimia. atq3 perinde ſimulus viri nomẽ apud verg. in moreto. ſimulus exigui cultor cũ ruſticus horti. Hymera.ae.fluui⁹ q mediã Siciliã diuidit: vt dicit Liui⁹.xxiiij.ab vrbe cõdita. Silli⁹.xiiij.punicor. armauere ſuos: qua mergiſ hymera ponto. Chimerinos qd̃ interptaſ hyemalis. Maſ. horrida ſi brumae ſidera chimerinos. Timęus.i.viri ꝓpriũ nomẽ. Sedulius in paſchal. dũ reſidẽs coetus timei filius illud. ¶ I.ante.n. lõga eſt vt linũ.i.finis.is. Sinũ ꝑ vaſe. Uerg. in buc. ſinũ lactis ⁊ haec te liba priape quotãnis. ꝑ ſinu veſtis ſiue maris breuiat vt ſtatim dicemus. Hinulus quoq3 ꝓducit apd̃ Horatiũ dicẽs: vitas hinuleo me ſilis cloe Proper. tñ breuiauit dicẽs: atq3 hinuli pellis totos operibat amãtes. Breuiãt vero Cynapes.is.fluuius. Oui.in.iij. de põto in partheniuſq3 rapax: ⁊ voluẽs ſaxa cynapes. Cynedus.i. Iuue.inter ſocraticos notiſſima foſſa cynedos. Cinis.eris. Idẽ quorũ flaminia tegitur cinis atq3 latina. Cyniras.ae.rex fuit cypri. Oui.x.meta.inter foelices cyniras potuiſſet haberi. Cynicus.a.ũ.qd̃ interpretaſ caninus: ⁊ reliqua a cynos qd̃ interpretaſ canis cõpoſita: vt cynogloſſa herba: cynocephal⁹ i.cynorhodos.i. Inula.ae. Hora.atq3 acidas mauult inulas. Linus.i. Uerg.in buc. vt linus haec illi diuino carminẽ paſtor. Lino linis: vel linio.is. Iuue.nã qui plura linit victuro dolia muſto. Minae.arũ. Vgl.iiij.aeñ. pẽdent opa interrupta minaeq3: inde eſt minor minaris. Minerua.ae. Iuue. ſeruauit trepidã flagrãti ex aede Mineruã. Minium minij. Uerg. in buc. ſanguineis ebuli baccis minioq3 rubentẽ. ⁊ habẽtia cũ illo ſymbolũ: vt minius.ij. fluui⁹ Hiſpaniae. Minio minionis fluuius Italiae. Myniae populi theſſaliae. Vg.x.aeñ.qui ſunt minionis in aruis. Ouid. vij. meta. iamq3 fretũ myniae pagaſea puppe ſecabãt. Mina.ae.genus monetae. Priſcia. de põderibus: accipe ꝑterea paruo quã noĩe graij minã vocitãt.noſtriq3 minã dixere priores. Miniſter miniſtri miniſtro miniſtras: ⁊ inde deriuata. Vg.j.aeñ.totidẽq3 pares aetate miniſtri. Minor minoris. Iuue.ad vos iã veniet minor altilis. Inde eſt minus ⁊ minuo minuis. ⁊ minimus. Miniſcor.eris. a quo reperitur compoſitum reminiſcor reminiſceris. Vg. dulces reminiſcitur argos. ⁊ eodem modo cõminiſcor cõminiſceris. Ninus.i.rex fuit aſſyrior. Oui.iiij.metam.conueniant ad buſta Nini lateãtq3 ſub vmbra: ꝑ vrbe quoq3 q̃ in ſacris lr̃is dr̃ niniue. Luca.in.iij. ⁊ foelix ſic fama ninus. ventoſa damaſcus. Sinapis.is. Columel. ſeq3 laceſſenti fletũ factura ſinapis. Sine praepoſitio Uerg.in.v. haud equidẽ ſine mẽte reor ſine numine diuũ. Siniſter.a.um. Idem in buco. ante ſiniſtra caua monuiſſet ab ilice cornix. Sino.is. Idem in eodem opere. atq3 hãc ſine tempora circum. Sinon.onis. Uerg.ij.aeñ.talibus inſidijs piuriq3 arte Sinonis. Sinopis.is.vrbs põti: vnde ſinopaeus ſinopaea ſinopaeũ. Oui.j.de põto nõ voluit patria cynicus ꝓcul eſſe ſinopaeus. Sin⁹.us. Vg.j.aeñ.inq3 ſin⁹ ſcindit ſeſe vnda reductos: hic ꝑ ſinu maris: ⁊ pro ſinu veſtis. Idẽ in eodẽ.nuda genu: nodoq3 ſinus collecta fluentes. Sinueſſa.ae. Hor.j.ſer. plotius ⁊ varius ſinueſſae Vgiliuſq3. Tinea.ae. Iueñ. tinea pertũdelibellos. Oui.xv.meta.agreſtes tineae res obſeruata colonis. Serenus tñ produxit dicens. Natura interno cum viſcere tinea ſerpens: ⁊ a ſyn compoſita: vt Synagoga.ae. Sedulius in paſcal. iamq3 capharnaeae ſynagogã intrauerat vrbis. Synhedra.ae. qd̃ interpretaſ conſeſſus. Lucanus in.viij. ad profugum collecta ducem paruiſq3 ſynhedris.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

I.ante.p.breuis eſt:ut Stipes ſtipis. Typhœꝰ typhœi Scyphus.i. Producũt uero Gryphes. Gryphus .i. Iphitus.i. Pipo.as. Pipilo.as. Rhiphœi.orũ. Ripa.æ. Sipho.onis. Stipes.itis. Stipo.as. Scrypulus ſcrypuli. Sipharium.ii. Sipus ſipuntis. Typhis.is. Thiphon onis. Vipera uiperæ.

I.añ.q.breuis eſt.ut liqueo.es.liquo liquas.ſiqdem Producũt uero Liquetium.ii. Liquor liqueris. Liquor liquoris. Liquidus.a.um. mediam habet.

I.ante.r.lõga eſt.ut lira pro ſulco. A chir qđ eſt manus deducta partim breuiãt.ut chiragra.æ. parti ꝓducũt.ut chirurgus.i. chironomõ chironomõtis. Breuiant uero Dirimo.is. Hyrie.es. Hirudo.inis. Hirũdo.inis. Lyra.æ. Miron.onis. nomẽ ꝓpriũ uiri. Myron qđ interpretatur unguẽtũ. Nireus.i. A pyr qđ eſt ignis deriuata partim breuiãt ut pyra. pyragmõ.onis. Pyretrũ.i. Pyropus pyropi. partim ꝓducũt:ut Pyramus pyrami. Pyramis.idis. Pyrene.es. Pyrous.i. Pirus.i. Pirum.i. Quirinꝰ.i. Syrꝰ.a.ũ. Syracuſę.arũ. Tyrꝰ.i. Tyrãnꝰ.i. Viridis. Vireo.es. Viriatꝰ.i. Viroſus a uiro.

¶ I.ante.p.breuis eſt.vt ſtipes.pis.ꝓ gñe quodã pecunię. Oui.j.faſ.dulcia cor denꝭ video ſtipis adijce cauſam. ſtipẽdium ꝟo qđ a ſtipe videꝭ deriuatũ ꝓducit Catull'.idomito nec duro ferẽs ſtipẽdia tauro. ꝟg. in diris. aut inter varios veneris ſtipẽdia flores. Cyprus quoqꝫ breuiat.vt Hor.j.car. ſic te diua potẽs cypri. Niphates ẽt qꝫqꝫ ꝑ ei diphthõgõ a grecis ſcribaꝭ breuiat. Iuue. quoſdã facit iſſe niphatẽ in ꝑp[ꝉ]os. Typhoeus.i. Luc.i.iiij. cõditus inarimes eterna mole typhoeꝰ. Typhõ ꝟo ꝓducitꝭ:vt apud eũdẽ in.vij. antraqꝫ loetiferi rabiẽ typhonis anhelãt. Scyphus.i. qđ ideo poſuimus:ne qs cũ Ioãne tortelio decipiaꝭ: qꝛ in ꝟſu illo ꝟerg.vij.aeñ.hoc pr̃ anchiſes auro libabat ad aras: ꝓ auro legit ſcypho:ꝑinde ac ſi primã ꝓducat. Producũt ꝟo gryphꝰ.i. qꝫ a gryphe detracta aſpiratiõe deriuaꝭ:i quo prima cremẽto ꝓduciꝭ. ꝟg.in buc iũgẽtur iã gryphes eqs quoqꝫ ſequẽti. Pipo.as.ꝛ qđ ab eo diminutiuũ eſſe videꝭ.pipilo.as. Ouid.de philo.accipiter pipat miluꝰ hiãſqꝫ lipit. Catullus.de paſſere ad ſolã dñaꝫ vſqꝫ pipilabat.qđ ẽ carmẽ phaleuticũ. Riphoei.orꝫ.mõtes ſcythiae:vñ Riphoeus.a.um. ꝟg.j.geo. mũdus vt ad ſcythiã riphoeaſqꝫ arduus arces. Ripa.ę. Idem in buc.aut numerꝫ lupus aut torrẽtia flumina ripae. Sipio.onis. Luca.in.ij.ſcipio lucerie quãqꝫ firmiſſima pubes. Sciphο.onis. Iuue. effigiẽqꝫ deę lõgis ſiphonibus implẽt. Stipo.as. ꝟg.j.aeñ.ſtipãt ꝛ dulci diſtẽdũt nectare cellas. Scrypulus.i. Oui.đ medicamine faciei. Quiqꝫ parãt marathri ſcrypula myrrha nouẽ. Syphariũ.ij. Iuue.cõſumptis opibus vocẽ damaſippe locaſti ſyphario:ſunt qui nõ ſyphario:ſed ſuppario legãt. Sipus.untis. Luc.i.vij.quas recipit ſalapina palus ꝛ ſubdita ſipus. Typhis.is. ꝟg.in buc.alter erit tũ typhis ꝛ altera q vehat argo. Typhõ vero ſupra diximus ꝓducere. Vitupa.ę. Iuue.tu ne duos vna ſęuiſſima vitupera coena. I.añ.q.breuis eſt:vt liqſco.is.liquo.as. eliquo.as. ꝟg.in buc. limus vt hic dureſcit:ꝛ hęc vt cera liqueſcit. Idẽ in mor.ſubſidit ſincera:foraminibuſqꝫ liquatur Perſiꝰ.eliquat ꝛ tenero ſupplãtat ꝟba palato. Producũt ꝟo liquor.eris. Verg.j.geor.liquiꝭ:ꝛ zephiro putris ſe gleba reſoluit Liquetiũ.ij. fluuius venetię eſt teſte Seruio in illud. ꝟg.ix.aeñ.qles aerię liquetia flumina circũ ſunt qui legãt liquẽtia a liquor.eris. Liquor.oris. Lucr.in.j pondus vti ſaxis:calor ignis liquor aquarũ.ꝛ ibidẽ:fiet vti cibus ois ꝛ aridus ꝛ liquor ipe. Liqdus.a.um.qm̃ a liqo.es.vel a liquor.eris.pot deriuari:tũ prima breui:tũ eadẽ lõga repiꝭ:qđ vno ꝟſu Lucr.li.iiij.oñdit dicẽs: craſſaqꝫ cõueniũt liqdis.ꝛ liqda craſſis. I.ante.r.lõga eſt:vt lira ꝓ ſulco:vñ eſt lirare ꝛ delirare ꝛ delirꝰ Auſoniꝰ.ꝛ ſi pierias patitur liare ſorores.vñ eſt delirare. Hor.j.epla.qcqd delirãt reges plectũtur achiui. Idẽ in arte poe.delirꝰ ꝟe ſener. Nã qđ Lucr.li.j.dixit qđ facit hic idẽ ꝑdelyrꝰ eẽ videꝭ:atqꝫ alibi.qđ mihi tũ vanũ tũ delyrꝫ eẽ videꝭ vbi.m. nõ abijciꝭ: pot ꝛ nõ abijci.vt ſit a lira ꝓ ſulco.nã ꝓ inſtrumẽto muſico lyra.ę.ꝑmã breuiat.vt ſtati dicemꝰ. Achir qđ iterptaꝭ manus cõpoſita parti breuiãt.vt chiragra.ę. Hora.poſtqꝫ illi iuſta chiragra. Perſius ſed cũ lapidoſa chiragra. Mar.ſꝫ nil patrono porrigie.hec chiragra eſt.parti ꝓducũt:vt chirurgꝰ.i. Mar.chirurgꝰ fuerat nũc eſt veſpillo diaulus. ꝟg.i priapeia.chirurgãqꝫ manũ miſer timirẽ. Chironomõ.ontis.vel chironomos.i. Iuue.ꝛ chironomõta volãti cultello. Idẽ chironomõ ledã molli ſaltãte batyllo. Breuiãt ꝟo dirimo.is. Oui.j.meta.hãc deus ꝛ melior litẽ natura diremit. Hyrie.es. Idẽ in.vij.inde lacus hyries vidit. Hyrudo.inis. Hor.i poe.nõ miſſura cutẽ niſi plena cruoris hirudo. Hirũdo.inis. Oui.i.ij.faſt.fallimur:an veris ꝑnũcia venit hirũdo. Lyra.ę.ꝓ inſtrumẽto muſico. Miron.onis. Mart.qs labor i phiala docti myos an ne mironis. Myrõ.i.ꝓ vnguẽto:vñ eſt myropola.ae.myropoliũ.ij. Myrobolanũ.i. myriſticꝰ.a.ũ. Nireꝰ.i. Oui.ij.de arte.ſit licet antiquo nireꝰ adamatꝰ Homero. Hor.iij.car.qlis aut nireꝰ fuit:aut aquoſa raptꝰ ab ida. A pyr qđ interptaꝭ ignis deriuata parti breuiãt:vt Pyra.ae. ꝟg.iiij.aeñ.at regina pyra penetrali i ſede ſub auras. Pyracmõ.onis. Idẽ in.viij.brõteſqꝫ ſteropeſqꝫ ꝛ nudus mẽbra pyracmõ. Pyretrũ.i. Oui.ij.de arte. tritaqꝫ in annoſo flaua pyretra mero. Pyropꝰ.i. Idẽ.ij.meta.clara micãte auro:flãmas imitãte pyropo. partim ꝓducũt vt pyramus.i.ꝓ viro ꝛ ꝓ fluuio. Oui.iiij.met.pyramus ꝛ thiſbe iuuenũ pulcherrimꝰ alter. Pyramis.idis. Mar.barbara pyramidũ ſileat miracula mẽphis. Iacobus cõſtãtinus nõ a pyr ſed a pyro hoc eſt tritico deducit qđ in pyramidibus illis aegiptijs triticũ adſeruabaꝭ. Idqꝫ ꝓbus ex ratiõe quãtitatis ſyllabae pyrene quoqꝫ ꝛ pyrenaeus variat. Claudianus in ſtili.pyrenea tegit lapidoſis frõdibus ilex. Luca.in.iiij.iãqꝫ pyrenę quos nunqꝫ ſoluere tuã. Pyrus.i. ꝛ pirũ.i. Verg.in buc.in ſerenũc melibee piros. Idẽ.ij.geor.cruſtumijs ſyrijſqꝫ pyros. Quirinus.i. Verg.j.aeñ. remo cũ fratre quirinus:vñ quirites dicti. Oui.an ſi pulſaſſem minima de plaebe quiritẽ. Syrus.a.uꝫ. Luca.in.vij.viuãt galataeqꝫ ſyriqꝫ:vnde etiã ſyrij ꝛ aſſyrij dicti ſunt. Syrus quoqꝫ inſula vna ex cycladibꝰ q̃ patria fuit pherecidae ſyri primã ꝓducit apud Homerꝫ q eius meminit. Scyros quoqꝫ ꝓducit. ꝟg.ij.aeñ.vna ois ſcyria pubes.ꝛ Papiñ.palladi littoreae celebrabat ſcyros honorẽ. Sidonius apollinaris autor nõ contẽnẽdus ſed graecarũ lrarum ignarus breuiauit dicens. vel ſcyrias vacuaſſe colos vel ſerica fila per cãnas torſiſſe leues. Syrius vero pro ſtella ꝓducit primã. Vergi.iij.aeñ. tum ſteriles exurere ſyrius agros. Syracuſae.arum. vnde ſyracuſius.a.um. Idẽ in buc.prima ſyracuſia dignata eſt ludere verſu. Tyrus. Idem.j.aeñ.ſed regna tyri germanus habebat. Tyrannus.i. Idem in.vij. pars mihi pacis erit dexteram tetigiſſe tyranni. Viridis viride. Idem in.vj.iam ſenior ſed cruda deo viridiſqꝫ ſenectus. Vireo.es.viretum.i.viriditas.atis.eandem rationem ſequuntur. Viriatus viriati. Sillius.iij.puni.hos Viriatus agit.

I.ante.ſ.longa eſt:ut Niſus.i.Breuiant uero Biſon ontis.Ciſium.ii.Diſertus.i.Iſara.æ.Iſaurꝰ.i.Miſer.a.um.Niſi coniunctio.Ptiſana.æ.Ptyſis.is.Siſer.eris.Siſimbrium.ii.

I.ante.t.breuis eſt ut Italus.a.um.Mitra mitræ.Citrũ citri.Vitrũ.tri.Britãnia.æ.Vitiũ.ii.Littera.lĩæ.Producũt uero Bythinia.æ.Britõ.onis.Clitella.ę.Clitũnus.i.Clytoriꝰ ii.Clitõ clitonis.Dito ditas.Diteſco.is.Fritinio.is.Italia.æ.Ithyreꝰ a.um.Mitis.e.Mitylus.i.Nitor niteris.Pythagoras.ę.Pytheus pythei.Python.onis.Pythiꝰ.a.ũ.Pyteleon.ontis.Pytiſma.atis.Pituita indifferentẽ habet Ritus.us.Rito ritas.Scitor ſcitaris.Sithon.onis.Triticum.i.Triton tritonis.Tytirus.i.Titan.anis.Titillo.as.Vita uitæ.Vitis.is.Vito uitas.Vitupero uituperas.Zithum.i.

I.añ.u.ↄſonãtẽ lõga ẽ:ut liuor liuoris.uiuo uiuis.

O Ante.b.lõga eſt.ut Gobius.ii.Robur.oris.Breuiant uero Globus.i.Obeſus.a.ũ.Obelꝰ obeli.Obolus.i.Obex.cis.Probus.a.um.Probo as.Probum.i.Soboles.is.

I.añ.ſ.lõga eſt.vt niſus.i.ꝑ rege Megarẽſiũ in accipitrẽ ꝟſo.Vg.j.geoꝛ.apparet liq̃do ſublimis i aere niſus.Breuiant ꝟo.biſon.ontis.Mart.illi ceſſit atrox bubalꝰ atq; biſon.Ciſiũ.ij.Auſo.vel ciſio trijugi.Iſara.ae.flu.galliae.Luca.in.j.hi vada liq̃rũt iſarae q̃ gurgite ductꝰ.Iſaurus.i.Idẽ in.ij.cruſtumiũq; rapax ꝛ iũcto ſapis iſauro.Miſer.a.um.Vg.j.aeñ.ꝛ magno miſerae dilectꝰ amoꝛe:ꝛ q̃ cũ eo ſymbolũ hñt miſeria.ae.miſereoꝛ.eris.Niſi cõiũctio.Ouid.Rmeta.o niſi te ꝟtꝰ opa ad maioꝛa tuliſſet.Ptiſana.ae.Mar.ptiſanã fabãq; ſolebas.vñ.ptiſanariũ.ij.Hoꝛ.hoc ptiſanariũ oꝛizae.Ptiſis.is.Iuue.ptiſis ꝛ vomicae putres ꝛ dimidiũ crus.Siſer.is.Colu.tã ſiſer aſſyrio venit q̃ ſemine radix.Siſimbriũ.Oui.date grata ſiſimbria mitto.I ante.t.breuis eſt.vt mitra:qḋ ideo primã breuiare dicimus:q2 eius diminutiuũ mitella breuiat.Vg.in copa.copa ſyriſca caput graia redimita mitella.Citrum.i.Mar.ↄdant parco fuſca falerna vitro.Britannia.ae.vñ eſt britãnus.a.ũ.Vg.in buc.ꝛ penitꝰ toto diuiſos oꝛbe britãnos.Lucre.tñ in.vj.ꝑduxit dicẽs:nũquid britãnis coelũ differre putamꝰ.Apud grecos q; indifferẽter ꝓferꝛ brettanos ꝛ bꝛetanos.Vitiũ.ij.Iuue.oẽ animi vitiũ tãto cõſpectiꝰ in ſe.ꝛ q2 ſi a vito.as.diceret obſtaret ſyllaba:ſunt q malint a voce declinare ſiue potius a voco.as.vñ vox deriuet.Lra quoq; breuiat qḋ ex eius cõpoſito licẽt oblittero.as.Auſon.quos fama oblitterat ꝛ quos.Producũt ꝟo bythinia.ae.vñ bythinus.a.ũ.Mani.li.iiij.aſtro.cappadocũ armeniæ iugis bythinia diues.Flac.in.iij.argo.bythinio phrygiõe ſatu:ſed quẽ ſua voto.Iuue.tñ breuiauit dicẽs:q̃q; ꝛ cappadoces faciãt eq̃teſq; bythini.Brito onis.Idẽ.quã nec terribiles cymbri nec britones vnq̃.Mart.quã veteres bracae britonis paupis ꝛ quã.Clitella.ę.Hoꝛa.j.ſer.hic mulï capuae clitellas tpe ponũt.Clitũnꝰ.i.Vg.ij.geoꝛ.hinc albi clitũne greges ꝛ maxima taurus.Clytorius.ij fons eſt arcadiae.Oui.xv.meta.clytorio q̃cũq; ſitim de fonte leuauit.Clitõ.onis.flu.arcadiae.Papi.iiij.the.ꝛ rapidus clitõ ꝛ q te pithie ladon.Dito.as.ꝛ diteſco.is.Hoꝛa.in poe.ſermonẽ patriũ ditauerit.Idẽ.ij.ſerm.q̃ rõne poſſis diteſcere.Italia.ae.Vg.j.aeñ.italiã fato ꝓfugꝰ lauinaq; venit.Idẽ in eodẽ:italiã dixiſſe ducis de noie gẽtẽ.Italicus quoq; ꝛ italis.idis.Oui.xv.meta.grata qs italicis autoꝛ poſuiſſet in oꝛis.Vg.in.xij.italides quas ipſa decus ſibi dia camilla.Italus.a.um.tñ breuiare tũ ꝓducere repit.Idẽ in.iij.ꝛ ſaepe Heſperiã ſaepe itala regna vocare.Idẽ in.ix.cõiecto ſternit iaculo volat itala cornus.Idẽ in.viij.hinc auguſtus ages italos in plia caeſar.Hoꝛa.j.ſerm.at graecus poſtq̃ eſt italo perfuſus aceto.Mitis.e.Vg.in buc.frõde ſup viridi ſunt nobis mitia poma.Mitylus.i.piſciculus.Mar.ſurgit inciſo mitylus oꝛe mihi.Nitoꝛ.eris.Vgi.iiij.hic primũ paribꝰ nitẽs cillenius alis.Pythagoꝛas.ae.Iuue.pythagoras cũctis aïalibꝰ abſtinuit q.Pythꝰ.ei.Oui.vij.met.nã me pelopeia pythꝰ.Idẽ in epĩa phedrae.hic tecũ troezena colã pytheia regna.Pythõ onis.Idem.j.met.ſtrauimꝰ innũeris tumidũ pythona ſagittis:a quo pythius.a.ũ.Luc.in.vj.vñ ꝛ theſſalicae veniũt ad pythia laurus.Pyteleon.ontis.Hoꝛa.rhodio qḋ pyteleõti.Pytiſma.atis.Iuue.q lacedaemoniũ pytiſmate lubricat oꝛbẽ.Angelus tñ politianꝰ pytiliſmate legẽdũ eſſe cõtẽdit.Pituita.ae.indifferẽtẽ habet lõgã apud Catul.mucuſq; ꝛ mala pituitã naſi:ꝛ apud Perſ.ſõnia pituita q purgatiſſima mittũt:breuẽ vt apud Hoꝛ.j.epiſt.ꝓcipue ſanus niſi cũ pituita moleſta eſt.ſunt q apud Hoꝛa.faciãt ex duabꝰ vocalibus ſynaereſin:vt ſit pituita ſyllabarũ triũ.Ritus.us.a quo eſt rite.Vg.vj.aeñ.riteq; reptũ carpe manu:nãq; ipſe volẽs faciliſq; ſeq̃tur.Rito.as.a q̃ repiunt ↄpoſita irrito.as.ꝛ porrito as.Oui.j.met.tu face neſcio q̃s eſto cõtẽtꝰ amores irritare tua.Colume.ꝛ peluſiaci ꝓritet pocula zythi.Scitoꝛ.aris.Vg.ij.aeñ.ſuſpẽſi eurypilũ ſcitatũ oꝛacula phoebi:ꝛ ibidẽ.tũ ꝟo ardemꝰ ſcitari ꝛ q̃rere cauſas.Sithõ.onis.mõs thraciae:vñ ſithoñꝰ.a.um.ꝛ ſithois.idis.Vg.in buc.ſithoniaſq; niues hyemis ſubeamus aquoſae.Ouiḋ.in epĩa phylli.nec vehit actaeas ſithois vnda rates.Triticũ.i.Vg.j.geoꝛ.at ſi triticeã in meſſem robuſtaq; farra.Tritõ.onis.deꝰ marinus.Idẽ.j.aeñ.cymothoe ſimul ꝛ tritõ annixus acuto.Tritõ quoq; p lacu in affrica:a quo pallas tritonia dicta eſt dicẽte Luc.i.viij.ꝛ ſe dilecta tritonia dixit ab vnda.Vg.ij.aeñ.nec dubijs ea ſigna dedit tritonia mõſtris.Tytirus.i.Idẽ i buc.tytire tu patulae recubãs ſub tegmie fagi.Titã.anis.Oui.nullꝰ adhuc mũdo p̃bebat lumia titã.Titillo.as.Hoꝛa.j.ſerm.ꝓterea ne vos titillet gl̃a iure.Vita.ae.Vg.in.vj.aeñ.nate mihi quõdã vita dũ vita manebat.Vitis is.Idẽ in buc.vitis vt arboꝛibꝰ decoꝛi eſt vt vitibus vuae.Vito vitas.Iuue.illiꝰ occurſos etiã vitare memẽto.Vitupo as.tametſi a vitio cõpoſitũ eſſe videat.zithũ zithi.vt qḋ paulo ante attulimus ex Columela.ꝛ peluſiaci proritat pocula zithi.I.ante.u.cõſonãtẽ lõga eſt:vt viuus viua viuũ.viuo viuis.priuus priua priuum.priuo priuas.

O Ante.b.lõga ẽ.vt gobiꝰ.ij.robigꝰ.i.robur.oris.Breuiãt ꝟo globꝰ.i.Vg.ix.aeñ.qs globꝰ o ciues caligiẽ voluit atra.Obeſus.a.ũ.qḋ ab ob ꝛ eſus.a.ũ.ↄponit.Idẽ.iij.geoꝛ.breuis aluꝰ obeſaq; terga.Obelꝰ.i.qḋ iterptat veru ideo breuiat:q2 p omicrõ a graecis ſcribit.Auſo.pone obelos igit.ab eo p diminutionẽ fit obeliſcus.i.Vg.i roſis:hec apit primi faſtigia celſa obeliſci.Obolus.i.Priſc.de mẽſuris:ſemi oboli duplũ eſt obolus:quẽ põdere duplo grãma vocãt.Obex.icis.ſi in recto repiret breuiaret pmã:q2 ab ob ꝓpoſitiõe cõponit:ꝛ in obliq̃s ſi nõ hz.i.cõſonantẽ etiam breuiat.vt apud Siliũ.iiij.puni.ꝛ fidos certẽt obices acerſere ſilua.Probus.a.um.ꝓbitas.atis.ꝛ probo.as.ꝛ ab eo cõpoſita.vt improbo.as.reprobo.as.approbo.as.probrũ.i.a quo opprobriũ cõponitur.ꝛ exprobo.as.Hoꝛa.ij.ſer.opprobrijs dignũ latrauerit integer ipſe.Soboles.is.Vg.in buc.chara deum ſoboles:magnũ Iouis incrementum.

O.ante.c.breuis eſt.ut. Proceres.ū. Voco.as. Producūt uero Cocytus.i. Crocalus.i. Focale.is. Locuſta.æ. Oceanus.i. Ocyor & ocyus. Phoca.æ. phocus.i. Phocis.idis. Procerus procera procerū Poculum poculi. Vocalis uocale.

O.ante.d.lōga eſt:ut Clodius clodii. Lodix lodicis Rodo rodis. Breuiāt uero: Fodio fodis. Modus modi. modo aduerbium. Odor odoris. Odium: odii. Et a pus podos hoc eſt pes. Et a rhodos qđ eſt roſa: cōpoſita & deriuata. ut podalyrius podalyrii Rhododaphne.es. Rhodus.i. Rhodope.es. Rhodanus rhodani. Sodalis.is.

O añ.f.breuis ē.ut oſella. Producūt uero Tofus.i.

O.ante.g.longa eſt:ut cogo.is. Breuiant uero logos: & ab eo compoſita & deriuata: ut theologꝰ. rogus.i. rogo.as. toga.æ.

O.ante.l.breuis eſt:ut colō mēbrū. Producūt uero Boletus boleti. Bola.æ. Colū.i. Colyphiū.ii. doliū dolii. Dolō.onis. Moles.is. Molior.iris. Moly.yos. Nola.æ. Nolo uerbū. Olearus.i. Olenos oleni. Olim aduerbium. Prolixꝰ.a.ū. Proles.is. Polypus.i. Polidamas.antis. Solus.a.um.

O.añ.c.breuis ē:vt ꝓceres ꝓcerū. ꝓcꝰ.i. voco.as. tāetſi vox vocis cremētū ꝓducat: vt ſuo loco diximus. Producūt vo cocytꝰ.i. Vg.vj.aeñ. cocytuſqȝ labēs ſinu circūuenit atro. Crocalꝰ.i. Oui.viij.meta. ⁊ ſumptis ꝓ ſupplice crocalꝰ armis. Focale.is. illud qđ collo circūducit. Mar. hoc focale tuas aſſerat auriculas: nā a faucibꝰ deriuat. au. diphthōgo in.o. lōgū ꝯuerſa. Hora. tñ breuiauit dicēs. faſciolas cubitale focalia potus. Et videt inclinari a foco. Locuſta.ae. Iuue. inſtituitqȝ rudes melior locuſta ꝓpinqs. Oceanꝰ.j. Vg.iiij.geor. oceanūqȝ patrē rerū nymphaſqȝ ſorores. Ocyor ⁊ ocyꝰ ab eo qđ eſt ocys: qđ interptat velox. Oui.j. meta. fugit ocyor aura illa leui: vñ ⁊ ocymū dictū: hoc eſt a celeritate creſcēdi. Phoca.ae. Vg.iiij.geor. ſternunt ſe ſomno diuerſo in littore phocae. Phocus.i. Oui.vij. meta. ⁊ pleo tertia phocus. ſcȝ aeaci filꝰ. Phocis.idis. Idē in.j. ſeparat aonios diuerſis phocis ab aruis. Procerꝰ.a.ū. Vg. in buc. corticis atqȝ ſolo proceras erigit alnos. Poculū.i. Idē in eodē. inſanire libet qm̄ tibi pocula ponā. Vocalis.e. qđ nō a voco.as. ſed a voce deriuatur. Oui.viij.meta. regia turris erat vocalibus addita muris. O.ante.d.lōga eſt: vt rodo.is. clodius.ij. lodix icis. ſodes qđ eſt blādiētis. Hora.j.epiſt. roſcia dic ſodes melior lex an puerorū. Breuiāt vo fodio.is. Vg.vj aeñ. aut ſpumātis equi foderet calcaribꝰ armos. Modꝰ i. vñ eſt modeſtus: moderor ⁊ modulor ⁊ modicꝰ. Hora. eſt modus in rebꝰ ſunt certi deniqȝ fines. Modo aduerbiū. Vg.iiij.aeñ. ſi mō qđ memoras factū fortūa ſequitur. Odor.oris. odorus.a.ū. odoror.aris. Vg.j.geor. nōne vides croceos vt tmolus odores. Odiū.ij. Oui. i epiſtolis. exerces ꝓcioſa odia. Et a pus podos: qđ interptatur pes: cōpoſita ⁊ deriuata. vt podalyrius.ij. podagra Oui. de rem. quātus apud danaos podalyrius arte medēdi. Mar. litigat ⁊ podagra diodorus: flacce laborat. Cōpoſita quoqȝ ⁊ deriuata a rhodos qđ interptat roſa. vt rhododaphne.es. Vg. in culice. laurus itē phoebi decus exurgens rhododaphne. Rhodus inſula. Hora.j. car. laudabūt alij clarā rhodō aut mytilenē. Rhodope es. Vg. in buc. nec tm̄ rhodope mirat ⁊ iſmarꝰ orphea. Rhodanus.i. Prop. in.ij. teſtis arar: rhodanuſqȝ celer: magnuſqȝ garumna. Sodalis.is. Hora. audieris haeres ergo nūc dama ſodalis. O.ante.f. breuis eſt: vt oſella.ę. diminutiuū ab offa. ſed in primogenio ꝓducitur: atqȝ ideo p duplex.ff. ſcribit: in deriuatiuo vero alterū.f. exterit vt ſit breuis. Iuue. ſolueret ⁊ patruo ſiles effunderet offas. Idē. ⁊ q̄ nō egeāt ferro ſtructoris oſellae. Mar. me meus ab ſubitas inuitet amicꝰ oſellas. Tofus.i. ſunt q p.ph. ſunt qui per.f. ſcribāt: ſed ſemp ꝓducit. Vg.ij geor. ⁊ tofus ſcaber ⁊ nigris exeſa chelydris. Iuue. herba nec ingenuū violarēt marmora tofum. O.ante.g. lōga eſt: vt cogo.is. Breuiāt logos qđ interptat ſermo. ⁊ ab eo cōpoſita ⁊ deriuata. vt logicus dialogus aretalogus. Iuue. mouerat vt mēdax aretalogus in mare nemo. Sidoniꝰ qui plerūqȝ in grecis fallit lōgam poſuit ſcđam in ſyllogiſmo. Argumētoſis dat retia ſyllogiſmis. Rogus.i. Idē. ⁊ minor igne rogi. Rogo.as atqȝ ab eo cōpoſita. vt interrogo.as. arrogo.as. irrogo.as. Toga.ę. Iuue. qđ faciāt comites quibꝰ hinc toga calceus hinc eſt. O.ante.l. breuis eſt: vt colō qđ interpretat mēbrū: ſcribit eñ a grecis p omicrō: vnde ⁊ ab eo cōpoſita ⁊ deriuata breuiant: vt monocolō dicolō tetracolō. Poples quoqȝ breuiat ex Lucre. li.iiij. brachia palpebręqȝ cadūt poplitesqȝ cubanti. Nā poſitione Vg. ꝓduxit dicēs: ſucciſo poplite gygē. Producūt vero boletus.i. Iuue. boletus dño ſed q̄lē claudiꝰ edit. Bola.ę. Vg.vj aeñ. caſtrūqȝ inui bolāqȝ corāqȝ: vnde bolanus.a.um. ⁊ bolanus nomē viri ꝓpriū. Hora. o te bolane cerebri foelicē aiebā. Colū inſtrumētū quo aliqđ colatur. Verg.ij.geor. colaqȝ ꝑlor fumo ſis deripe tectis: hinc ē colo.as. Colyphiū.ij. Iuue. luctant pauci comedūt colyphia pauci. Georg. Merula per duplex.ll. ſcribi debere putat quia deriuatur ab eo quod eſt collix qui eſt panis ſubcinericius. Dolium.ij. Iuue. tanq̄ alta in delia lōgus deciderit ſerpēs bibit ⁊ vomit. Dolō.onis. Oui. in epła penelopes. retulit ⁊ ferro rhoeſum dolonaqȝ caeſos. Idem tñ.iiij.meta. breuiauit dicēs: auſum eadē q̄ vos phrygia de gēte dolona. Dolo quoqȝ pro genere teli: qm̄ a dolo deriuatur primam breuiat. verg.vij.aeñ. ſaroſqȝ gerūt in bella dolones. Moles.is. Verg.j.aeñ. miratur molē aeneas magalia quōdā: inde eſt molior.iris. ⁊ amolior.iris. Idē in eodē: moliriqȝ arcē ⁊ manibus ſubuoluere ſaxa. Moly.yos. herba ab Homero celebrata. Verg. in priape. quē cur moly vocat: mētula moly fuit. Oui.xij.meta. moly vocant ſuperi: nigra radice tenetur. Nola.ae. Sill.xiiij.puni. hinc ad chalcidicā transfert citus agmina nolā. Nolo nō vis. Mar. ſplēdida ſit nimiū ſordida nolo cutis. Olearos inſula ꝓpe euboeā. Vg.iij.aeñ. olearō niueāqȝ paron ſparſaſqȝ p ęquor. Olenos.i. oppidū boeotię. Papi.iij.theb. olenos ionijs ⁊ fluctibus hoſpita portu. vnde Ouid.iij.meta. dixit: olenię ſidus pluuiale capellę. Olim aduerbiū. Vg.j aeñ. certe hinc romanos olim voluētibus annis. Prolixus.a.ū. Idē in buc. hirſutūqȝ ſupciliū prolixaqȝ barba. Proles.is. Idē in.iiij.aeñ. nec prolē auſoniā ⁊ lauinia reſpicit arua. Polypus.i. ⁊ polydamas.antis. primā ꝓducūt: cū reliq̄ a poly qđ interptatur multū cōpoſita breuiāt: vnde ⁊ a quibuſdā per.ll. duplex ſcribūtur. Oui.iiij.meta. vtqȝ ſub aequoribus deprenſum polypus hoſtē. ⁊ pro morbo. Hora.j.ſer. delectat veluti balbinū polypus agnę. Perſius. nec mihi polydamas ⁊ troades labeonē. ⁊ Oui.xij.meta. ſed neqȝ deiphobū neqȝ polydamāta: nec ipſum: q̄ꝙ tūc greci nō p omicrō: ſed p.o. ⁊ ypſilō diphthongō ſcribūt pulypus ⁊ pulydamas: vt ꝓducātur diphthōgo: atqȝ eodē mō pulycletus p polycletus dicitur: vt Prudentius in romano forceps myronis pulycleti malleus. nam trimetrum iambicum eſt. Solus.a.um. Verg.iiij.aeneid. ſola domo moeret vacua ſtratiſqȝ relictis.

Solor ſolaris. Soler.tis. Solẽnis.ne. Spoletiũ ſpoletii. Tmolus. tmoli.

O.ante.m.longa eſt. ut Doma domatis. uomer uel uomis uomeris. como.mis.. comeſſor.aris. Breuiãt uero Bromius.ii. coma.æ. comes.itis. chromis.is. comedo.is. dñs.i. domus.us. domo.mas. glomero.meras. homo hominis. Homerus.ri. nomas.adis. omaſum.i. omitto.is. ſtomachus.i. tomos & ab eo compoſita & deriuata. ut Atomꝰ.i. prototomus.i. tomacula. uomo uomis.

O.ante.n.breuis eſt. ut bonus.a.um. moneo.nes. Producũt Conor conaris. cone cones. conopęũ.i. conus coni. donum doni. donec. monychus.i. nonus.a.um. nonæ.arum. pronus.a.um. pono.is. pone præpoſitio & aduerbium zona.æ. & gonia quod interpretatur angulus. & phone quod eſt uox. & ab eis compoſita & deriuata. ut trigonus trigona trigonum. phonaſcus phonaſci. De quibus in mediis ſyllabis dicetur.

O.añ.p.breuis eſt. ut Populꝰ.i. opis. opẽ. ab ope & in plurali opes. ſopor.oris. Producũt uero copa.æ.n.ꝑ foeminę. copia.piæ. copula.æ. copo.onis coppos.i. ſurdus. dropax. dropacis. opis.is. nympha. opilio.onis. ppl̃s.i.ꝓ arbore. popeanũ.i. propago pro uite. propino.as. indifferentem habet.

Solor.aris. Idẽ in.j. ſolabar fatis cõtraria fata rependẽs. Solers.ertis.a quo eſt ſolertia. ⁊ ſolẽnis. a pleriſq; per duplex.ll.ſcribũtur. Tibullus. primus aratra manu ſolerti fecit oſyris. Oui.ix.meta. huc licet ex toto ſolertia cõfluat orbe. Uer.v.aeñ. annua vota tñ ſolẽneſq; ex ordine põpas. Tmolus.i. Idẽ.j.geor. nõne vides croceos vt tmolus odores. Oui.x.meta. iudice ſub tmolo certamẽ venit ad impar. Spoletiũ.ij. vñ ſpoletinꝰ.a.ũ. Mar. ſpoletina data eſt: ſed quã ſiccauerat ipſe. O.añ.m. lõga eſt. vt doma.atis. qđ interptat tectũ: q̃uis domꝰ breuiet. Uomer.eris. tametſi a vomo.is. in quo prima breuis eſt: deriuet. Uomica et breuiat Iuue. ⁊ phthiſis ⁊ vomicae putres ⁊ dimidiũ crus. Sere. produxit dicẽs. vomica q̃lis erit: vel idẽ proxima q̃dã. Como.is. qđ ideo poſuimꝰ: q coma.e. cũ quo ſymbolũ habere videbat primã breuiat. Comeſſor.aris. qđ graecũ eſt. ne quis putet a comedo.edis. deriuari. Breuiant bromius.ij. Luca.in.j. mõs phoebo bromioq; ſacer. Vg. in copa. eſt hic mũda ceres: eſt amor ⁊ bromiꝰ. Coma.ae. Mar. tã lõgae bromio q̃ tibi phoebe comae. Comes.itis. Uerg.ij.aeñ. ſit comes ⁊ longe ſeruet veſtigia cõiux. Chromis.is. nomẽ ꝓpriũ. Uerg. in buc. pergite pierides: chromis ⁊ mnaſilus in antro. Comedo.is. Iuue. ꝑclaris vna comedũt patrimonia mẽſa. Dñs dñi. Uerg.iiij.aeñ. reppulit ⁊ dñm aeneã in regna recepit. domo.as. Idẽ in.vj. os rabidũ fera corda domans. Domus.us. Idẽ in.viij. ⁊ domꝰ herculei cuſtos primaria ſacri. Glomero.eras. Idẽ in.ij. ſed glomerare manũ bello ⁊ cõcurrere in arcẽ. Homo hois. Idẽ in.j. mortalis nec vox hoiem ſonat: o dea certe. Homerus.i. Iuue. rex pilyꝰ magno ſi quicq̃ credis homero. Nomas.adis. Mart. cui diadema daret marmore picta nomas eadẽ eſt numidia. Omaſum.i. Hora. ſeu pingui tentus omaſo. Omitto.is. Idẽ.ij.ſer. artẽne illuſus omittas. Stomachus.i. Iuue. ardẽti ſtomacho: nã q̃ meritoria ſomnũ. Tomos. qđ interptat inciſio. Mart. ſcriptura quãti conſtet ⁊ tomos vilis. hic pro parte libri accipit. eſt ⁊ tomos locus in põto: de quo Oui. in.iij. de triſtibꝰ inde tomos dictus locus hic: q fertur in illo mẽbra ſoror fratris conſecuiſſe ſui. vnde idẽ autor fecit tomites.ae. ⁊ tomitanus.na.num. a tomos tomacula ⁊ pro toto mos quoq; breuiãt. Uomo.is. Iuue. cõuomit hic inter nautas ⁊ prandet ⁊ errat. O.ante.n. breuis eſt: vt conon cononis. bonus bona bonum. progne quoq; breuiat. petroniꝰ atq; vrbana progne: que circum gramina fuſae. Uergilꝰ poſitione produxit dicens: ⁊ manibus progne pectus ſignata cruentis. Producunt conor.aris. vnde eſt conatus.us. Ouid. de remedio. ſed quid precipue noſtris conatibus obſtet. Cone cones. inſula iſtri flu. Luca. in.iiij. barbara cone ſarmaticas vbi perdidit aquas. Conopaeum.i. Iuueñ. vt teſtudineo tibi lentule conopaeo. eſt enim ſpondeus in quinto loco. Conus.i. Oui.iij.meta. tegmina mox capitum picto mutantia cono. ⁊ pro cypariſſi galla: vnde coniferae dictae ſunt a Uergilio. Donum.i. Uergi. in buc. phyſtulã damoetas dono mihi quã dedit olim. Donec. Uerg. in buc. cogere donec oues. Monychus.i. vnus ex centauris Iuue. quantas iaculetur monychus ornos. Nonus.a.um. ⁊ inde nonae nonarum. Uergi.v.aeñ. ꝑterea ſi nona diem mortalibus almũ. Oui.j.faſt. nonarum tutela deo caret omnibus iſtis. Pronus.a.um. Ouid.j.met. miſera ne prona cadas. Pono.is. Uerg. in buc. quoniam tibi pocula ponam. Pone prepoſitio ⁊ aduerbium. Idem.ij.aeñ. pone legunt ſinuantq; immenſa volumina terga. Zona.e. Hora. ibit eo quo vis: qui zonam perdidit inquit. A gonia. qđ interpretatur angulus cõpoſita ⁊ deriuata: ideo producũt q: per omega ſcribitur: nã a gonu: qđ eſt genus ſiue genu breuiant: vt in medijs dicetur: ſed a phone qđ interptatur vox ideo ꝓducũt: q per omega ſcribuntur: vt phonaſcus. Sidoniꝰ Apollinaris tamen breuiauit in morte Claudiani dicens. Pſalmorum modulator ⁊ phonaſcus: quare antiphona penultima longa ac in eodem accentu acuto vel circũflexo ꝓferenda. Nã a phonos qđ eſt mors breuiauit: vt tiſiphone perſephone. O.ante.p. breuis eſt: vt opis opem ab ope. opis vero pro nympha producit: vt paulopoſt dicemꝰ. Sopor ſoporis. ⁊ ſoporo ſoporas. breuiant: cum ſopio ſopis producat vt ſtatim dicetur. Producunt vero copa copae. nomẽ foeminae apud Uergiliũ celebratae: opere quod illius nomine inſcribitur. Copia copiae. Idem.j.aeñ. poſtq̃ introgreſſi ⁊ corã data copia fandi. Copula copulae. Ouid.vij.metam. copula detrahitur canibus. Copo coponis. Martialis. callidus impoſuit nuper mihi copo rauennae. Cophos quod interpretatur ſurdus. Idem. quattuor ⁊ cophon paulis proſopon amat. Dropax dropacis. Martialis. pſilotro faciem laues ⁊ dropace caluam. Opis nympha. Uergilius.iiij georgicorum. atq; ephyre atq; opis atq; aſia deiopeia. Opilio opilionis. Uergilius in bucolicis. venit ⁊ opilio tardi venere ſubulci. dicitur etiam ⁊ vpilio vpilionis. immo opilio debuit breuiare: vpilio vero producere. Opperior opperiris ⁊ opportunus opportuna opportunum. per duplex.pp. ſcribuntur. Populus populi. pro arbore. Uergilius in bucolicis. populus Alcidae gratiſſima vitis Iaccho. Popeanum popeani. fucus quidam. Iuuenalis. pane tumet facies aut pinguia popeana. eſt enim ſpondeus in quinto loco. Propago pro filio breuiat. Uergilius.vj. aeneidos. vobis Romana propago. ⁊ Ouidius.ij. metamor. per quae tua vera propago. pro vite producit Uergilius.ij. georgicon. preſſos ꝓpaginis arcus expectant. Propino propinas. tum breuis reperitur: vt apud Iuuenalẽ. quando propinat virro tibi ſumitq; tuis contacta labellis. tum longa: vt apud Martialem. coenat: propinat: poſcit: negat: innuit: vna eſt.

pſophis.idis.Oui.v.meta.vſqꝫ ſub orchomenō pſophidaqꝫ.Sopio.is.Vg.i.aeñ.hūc ego ſopitū ſono ſup altꝭ cythera:cui⁹ cōpoſitū ſemiſopitus.a.ū.eandē breuiat.Oui.ij.amoꝝ.purpureo iacuit ſemiſopita toro,niſi forte legēduꝫ eſt ſemiſopora ſono.Idē in epla ariadnes.theſſea ꝑſſuras ſemiſopita manus:ex quo ſuſpicamur primā habere indifferentē.Itaqꝫ de induſtria breuē poſuimus quodā in loco:vbi patriā ſalutauim⁹:hic fuerāt cunae ꝗ me ſopiere iacentē.Stlopus.i.Perſ.nec ſtlopo tumidas intēdis rūpere buccas.Scopae.arū.Mar.ſapophoretis in ꝑcio ſcopas teſtaꝶ palma fuiſſe.O.añ.q.breuis eſt.vt loquoꝛ.eris.coquo.is.O.añ.r.breuis eſt.vt choꝛus:cū ſignificat multitudinē choꝛoꝝ:qđ ideo poſuimus:qꝛ ꝑ vēto ꝗ ſpirat ab occidēti ęſtiuali:primā ꝓducit:vt ſtatim dicet.Coꝛa.ę.quoqꝫ antiquiſſimū italiae oppidū primā breuiat dicēte Verg.vj.aeñ.bolāqꝫ coꝛāqꝫ:nā coꝛā ꝓpoſitio ſiue aduerbiū ꝓducit.Idē.j.aeñ.poſtꝗ̄ introgreſſi ⁊ coꝛā data copia fandi.Coꝛus.i.pro vēto qui etiā caurus dicit.Idē.v.aeñ.cōdūt vbi ſydera coꝛi.Colume.frigoꝛibus gelidis iraeqꝫ obnoxia coꝛi.Coꝛycus.i.oppidū ⁊ mōs ciliciae.vnde eſt coꝛycius.a.ū.Luca.in.iij.coꝛyciūqꝫ patēs exeſis rupib⁹ antrū.Coꝛytus.i.ꝑ pharetra.Ver.ix.aeñ.coꝛytiqꝫ leues hūeris ⁊ lotifer arc⁹.Sil.vij.puni.paruulus ex humero coꝛytus ⁊ aureus arcus.Coꝛaliū.ij.Oui.iiij.met.nūc quoqꝫ coꝛalijs eadē natura remanſit.Idē in.xv.ſic ⁊ coꝛaliū quo primum cōtigit auras.Claudian⁹ tamē breuiauit dicēs.mergit ſe ſubito velliteqꝫ coꝛalia chloe.Sidō.quoqꝫ:lactea puniceo ſinuanꝶ colla coꝛallo.Chloꝛeus.n.p.viri apud Vergil'.Doꝛis.idis.dea marina.Verg.in buc.doꝛis amara ſuā nō intermiſceat vndā.Doꝛicus.a.ū.Idē.ij.aeñ.pādunꝶ poꝛtae iuuat ire ⁊ doꝛica caſtra.Doꝛiō.ij.oppidū magneſię.Luc.in.vj.doꝛiō ira flebile pieridū.Papi.iiij.thebaico quos flebile vati doꝛiō.Et a doꝛō qđ interꝑtatur donū ſiue palm⁹ cōpoſita.nā doꝛi qđ interꝑtatur haſta a quo eſt doꝛiphoꝛus primā breuiat.Hoꝛa.ae.pars diei xij.ſiue noctis.Vg.in moꝛeto.iā nox hybernas bis quinqꝫ pegerat hoꝛas.Moꝛus.i.ꝑ arboꝛe.Oui.iiij.met.ardua moꝛus erat niueis vberrima pomis.⁊ ꝑ pomo Hoꝛa.qui nigris prandia moꝛis finiet.Moꝛio pro tardo ⁊ ſtolido natura.Mar.moꝛio dict⁹ erat viginti milib⁹ emꝶ.Moꝛari quoqꝫ prima lōga eſt hmōi quēpiā eſſe.Sueconi⁹ in nerone de claudio:moꝛari eū inter hoīes deſiſſe ꝓducta prima ſyllaba iocabaꝶ:hoc eſt moꝛionē eſſe.Noꝛicum.i.regio macedonię dalmatię cōtermina.Vg.iij.geoꝛ.tū ſciat aerias alpes ⁊ noꝛica ſi quis.Ouid.xiiij.meta.durioꝛ ⁊ ferro qđ noꝛicus excoquit ignis.Oꝛa.ae.pro extremitate.Vg.troiae qui primus ab oꝛis.Oꝛo.as.Idē in eodē.Oꝛam⁹ ꝓhibe infandos a nauib⁹ ignes.Oꝛythia.ę.erichtei regis athenarū filia.Verg.iiij.geoꝛg.atqꝫ gete atqꝫ ebrus atqꝫ actias oꝛythia.Oꝛion.onis.Luca.in.j.armatūqꝫ auro circūſpicit oꝛiona.Flacc⁹.j.argo.nō me⁹ oꝛiō nec ſacuus pleiade taurus.Vg.vij.aeñ.vbi oꝛiō hybernis ſūdiſ euris.Idē tñ breuiauit in primo dicēs:cū ſubito aſſurgēs fluctu nymboſus oꝛiō.Et i.iiij.dū pelago dſęuit hyēs ⁊ aquoſus oꝛiō.Oꝛicō.Luca.i.iij.tū ꝗ dardaniā tenet oꝛicō.Pꝛoꝛa.ę.Vg.i.j.frāgunꝶ remi:tū ꝓra auertit ab vndis.Soꝛex.icis.Seren⁹.ſi ꝓgnās art⁹ captiui ſoꝛicis edit.Thoꝛax.acis.Vg.xi.aeñ.bis ſex thoraca petitū ꝑfoſſumqꝫ locis.Et hñtia.l.añ.o.vt loꝛꝫ.⁊c.O.añ.s.lōga eſt:vt moſes.Iuue.tradidit arcano qđcūqꝫ volumine moſes.Apud Siliū moſes alter.li.xv.breuiaꝶ:decidit enſe moſe.Pꝛoſa.ae.Auſonius.ꝓſa aūę in cauſis nōſtros imitata choꝛoꝝ.Breuiāt ꝟo coſę.aꝝ.vrbs thuſcię.Vg.vij.ꝗ.qꝗ vrbē liq̄re coſas.Coſyra.ae.inſula in mari ſiculo.Oui.iij.faſt.fertilis ⁊ melite ſterili vicina coſyrae.Doſis qđ īterꝑtatur datio.nā p.omicrō ſcribitur a gręcis.vñ eſt antidoſis.ꝑ ātidoto.Moſa flu.galliae.Sidō.rhenus arar.rhodan⁹ moſa matrona ſequana ledus.Oſyris.idis.Tibull⁹.ꝓm⁹ aratra manu ſolerti fecit oſyris.Pꝛoſeucha.ae.Iuue.ede vbi cōſiſtas in ꝗ te q̄ro ꝓſeucha.Pꝛoſymna.ae.vrbs theſſaliae.Papi.li.iiij.theba.hinc armat lariſſa viros hinc celſa ꝓſymna.Poſui ꝓteritū a pono.is.cuius in ꝓſenti prima fuit longa.Verg.iij.aeñ.hinc ⁊ naricij poſuerunt moenia locri.Roſa.ae.Idē in roſis:ambigeres rapet ne roſis tūc aura ruboꝛē.O ante.t.breuis eſt:vt notus.i.vētus a meridie ſpirās:q latine dꝛ auſter.Vg.j.aeñ.tris notus abreptas in ſaxa latētia toꝛꝗt.Nothus quoqꝫ interꝑtaꝶ ſpuri⁹.Oui.in eplā phedrae.cur niſi caperes regna paterna nothus.Noto.as.Vg.in buc.parta meae.Veneri ſunt munera nāqꝫ notaui:ꝗ exēpla ideo poſita ſunt:qꝛ notus.a.ū.participiū a noſco.is.primā ꝓducit ex regula generali ſupinoꝝ duas ſyllabas hñtiū.gotus quoqꝫ breuiat.tameſi apđ grecos per.tt.duplex vltimo aſpirato legaꝶ.Breuiāt quoqꝫ botrus.i.⁊ botryo.onis.qꝛ prima ꝑ omicrō ſcribiꝶ.Gothus.i.Auſonius.hic poſſem victos idē referre gothos.Producūt vero clotho clothus.Iuue.haec exēpla para foelicibus at mea clotho.Cote ſiue cotes.oppidū mauritaniae producit primā:qꝛ p.o.longū a graecis ſcribitur.vt Pli.li.v.et Strabo.Cotidian⁹ quoqꝫ ꝓducit.Cōiugis in culpa flagrabat cotidiana.Mart.tñ breuiauit dicēs:cultus ſindone non cotidiana.Et alibi leuis dropace tu cotidiano.Lotos.i.arboꝛ ⁊ nympha in illā verſa.Ouid.ix.meta.floꝛebat aquatica lotos.⁊ ibidē:lotos in hanc nymphae fugiēs obſcoena priapi.Pꝛoteus.i.Hoꝛa.quo teneam vultus mutantē ꝓthea nodo.⁊ a ꝓtos qđ interꝑtatur primus cōpoſita:ſic vt ꝓtogenes ꝓtomartyr ꝓtoclitus.Sotades.ae.Mar.periclitatur capite ſotades noſter.Totus.Idē.tota mihi doꝛmitur hyems.O.ante.u.conſonantem breuis eſt:vt ouis.is.nouus noua nouum.producit vero ouum oui.Hoꝛatius.longa quibus faties eſt ouis illa memento.

Pſophis.idis.ſcopæ.arum.ſopio ſopis.ſtlopus.i.
O.ante.q.breuis eſt:ut loquor loqueris.Coquo coquis quoq;.
O.ante.r.breuis eſt:ut Chor⁹ chori.cora.ę.oppidū Italię.Producūt uero corus cori:pro uento argeſte.Coram præpoſitio & aduerbium.corycus.i.coritus.i.coralium.ii.chloreus.i.doris.idis.doricus.a.um.dorion.ii.doron:hoc eſt donū ſiue palmus.hora.ae.mor⁹.i.morio.onis.noricū.i.ora oræ.oro oras.orithia.ę.orion.onis.oricos:oppidum.prora proræ.ſora ſoræ.ſoracte.actis.ſorex icis.thorax.acis.Et habentia.l.ante.o.ut lorum lori.gloria gloriæ.ploro ploras.
O.ante.s.longa eſt.ut Moſes.is.proſa.æ.Breuiant uero coſæ.arum.coſyra.æ.doſis:hoc eſt datio.moſa.æ.oſyris.idis.proſeucha.æ.proſymna.æ.poſui a pono ponis.roſa roſæ.
O.ante.t.breuis eſt:ut notus uentus.nothus.i.ſpurius.nota notę:& noto.as.botrus.i.Producūt uero cloto.us.lotos.i.poto.as.Proteus.i.ſotades.is.totus.a.um.Et a protos:quod interpretaꝶ primus compoſita:ut Protogenes.is.
O.ante.u.conſonantē breuis eſt:ut ouis.nouus noua nouum.Producit uero ouum oui.

V Ante.b.breuis eſt.ut ruber. a. um. Producunt uero bubulcus.i.bubo.onis. bubalus i.bubaſtus.i.iubilus.i.lubricus. a.um. nubes. is. nubo.is.pubes.is.rubigo.inis.ſuber.eris.ſubula. ae.tuber.eris.uber uberis.

V.ãte.c.lõga eſt:ut duco.is.luceo:es. Breuiãt uero. cucuſas.atis.cuculus.i.cuculo.as. cucullus.i. cucuma.ae.cucumis.eris.cucurbita.ę. cucurio.is. ducẽti.ę.a.duceni.ę.a.iucũdus.a.ũ.lucerna.ę.lucrũ lucri.lucumo.onis.lucellũ.i.ſucerda.ę.

V.ante.d.longa eſt.ut rudo.is ludo.is. Breuiãt uero pudor.oris.pudet pudebat.rudis. de. rudis. is. uirga pretoris.rudens.tis.ſudes.is.ſtudium.ii.tuder tuderis.tuders tudertis.

V.ante.f.longa eſt.ut uſens.tis.buſo.onis. breuiat uero ruſę.arum.

V.ante.g.longa eſt.ut iugerum.i.nugæ. arũ. Breuiant uero fugio.is.fuga.æ.iugum.i.iugis.e.pugil.ilis.tugurium tugurii.

V.añ.l.breuis ẽ.ut fulix.icis. Producũt uero cul⁹.i. dulichiũ.ii.fuligo.inis.iuli⁹.ii.mulus.i.mula.ę.

V Ante.b.breuis eſt:vt ruber.a.um. Jubeo.es.tuba.ae. Producũt vero bubulcus.i. Ouid.iiij.de põto.p medias hiſtri plauſtra bubulcus aquas. Bubo.onis.auis nocturna.nã Uer.iiij.aeñ.ſolaqz culminibus ferali carmine bubo. Bubalus.i.animal. Mar.illi ceſſat atrox bubalus atqz biſon. Bubaſtus.i.oppidũ aegypti. Oui.ix.met. inde foemininũ poſſeſſiuũ formauit dicẽs:ſanctaqz bubaſtis variiſqz coloribus apis. Jubilus ſiue iubilũ. Sil.iiij. puni. ⁊ laetus ſcopulis audiuit iubila cyclops. Lubricus.a.ũ. Hora.lubrica naſcẽtes iplẽt conchilia lunae. Sed põt fieri ne poſitiõe producaẽ. Nubes.is.⁊ nubilus.a.um. Uerg.i. aeñ.eripiũt ſubito nubes coeluq̃z diẽqz. Idem in. iiij. turbida tranat nubila. Nubo.is.Oui.ſi qua voles apte nubere:nube pari.inde cõponiẽ obnubo.is. in alia ſignificatione. Uerg.xi.aeñ.arſuraſqz comas obnubit amictu. Innuba tñ ⁊ pnuba ſemp breuiãt: etſi a nubo cõpoſita ſint. Papi.iiij.theb in vultus cecidere greges tũc innuba mãtho. Oui.xiiij.meta.innuba pmaneo ſz iã foelicior aetas. Uerg.iiij.aeñ.deueniũt prima tellus ⁊ pronuba Juno. Idẽ in.vij.⁊ bellona manet te pronuba nec face tñ. Conubiũ vero tũ breui tũ lõga reperiẽ. Idẽ in.i.cõnubio iũgã ſtabili propriãqz dicabo. Idẽz in.iiij.cuiqz loci leges dedimus cõnubia nřa reppulit. Pubes.is. Idẽ in.i.haud aliter pubeſqz tuae pubeſqz tuor.⁊ deriuata ⁊ cõpoſita.vt pubertas. pubeſco. impubes.is. Rubigo.inis.pro vitio frumẽti ⁊ ferri. Uer. i.geor.vt mala culmos eſſet rubigo. Hor.ij.ſer.iuppiter vt pereat poſitũ rubigine ferrũ. p linguae mordacitate Mar.breuiauit dicẽs:vteris ore aliter nimiaqz rubigine captus.niſi forte debuit p rubigine eſſe erugie. Pru. i pſyco.cõdere vagina gladiũ ne tecta rubigo. Suber. eris. Uer.vij.aeñ.raptus de ſubere cortex. Subula. ae. Mar.quodqz tibi tribuitqz ſubula ſicca rapit. Tuber. eris.p foetu terrae. Juue.o lybiae diſiunge boues dum tubera mittas.pro tumore quoqz cutis. Horati. qui ne tuberibus pprijs offendat amicũ.pro arbore ⁊ pomo. Mar.breuiauit dicens.tuberes ⁊ apirina ramis. Uber.eris. Uerg.i.aeñ.atqz vbere glebae. U.ante.c.lõga eſt:vt duco is.⁊ ab eo cõpoſita:vt deduco.is.induco.is.ſed educo.as.breuiat ⁊ ſi a duco.is.cõpoſitũ videtur. Uergi.in. ix.aeñ. quattuor hic iuuenes totidẽ quos educat vſens. Luceres quoqz producit. Oui.v.faſt.quoſqz vocãt rãnes luceribuſqz ſimul. Proper.tñ breuiauit dicẽs.rãneſqz viri lucereſqz coloni. Breuiant vero. Cucuſas.atis. Pru. carmeli contẽptorqz necis cucuſas. Cucul⁹.i. p aui.⁊ cuculo.as.p eo qḋ eſt ipſam auẽ canere. Oui.de philo.⁊ cuculi cuculãt:fritinit rauca cicada. Cucull⁹.i.⁊ cuculla.ae.p capitis tegmĩe. Mar.illinc cucullo pſpicit caput tect⁹.eſt eñ trimetrũ iãbicũ.⁊ alio loco in carmine phaleutico.⁊ thuris piperiſqz ſis cucullus. Cucuma.ae. Idẽ ad qrtũ cucumã fecit octacilius. Cucumis.eris. Vg.i copa. ⁊ pẽdet iũco cerule⁹ cucumis. Cucurbita.ae. Juue.iãpridẽ caput hoc vẽtoſa cucurbita qrat. Cucurio.is. Oui.cucurire ſolet gall⁹. Ducẽti.ae.a.⁊ Duceni.e.a. Hor.i.ſer.hẽbat ſaepe ducẽtos ſaepe decẽ ſeruos. Jucũd⁹.a.ũ.qḋ a iuuo nõ a ioco deriuaẽ. Juue.nã p iucũdis.a.q.v.d. Lucrũ.i.natura primã breuiare ex diminutiuo cognoſcim⁹. Hora.i.ep.qd pure trãqllet bonos an turpe lucellũ. Lucrinũ q̃qz eadẽ rõne breuiat. Mar. oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata lucrino.nã poſitiõe Vg. pducit.ij.geor.an memorẽ portus lucrinoqz addita clauſtra. Lucerna.ae.tãetſi a luceo.es.deriueẽ. Juue.haec ego nõ credã venuſina digna lucerna. Lucumo.onis. Auſo.ſamij lucumonis acumẽ. Sucerda.ae. Luci.hic in ſtercore humi ſtabulis fimo atqz ſucerdis. U.ante.d.lõga eſt.vt rudo.is. Perſ. findiẽ arcadiae pecuaria rudere credas. Oui.i faſt.itẽpeſtiuo cũ rudit ille ſono. Uer.vij.aeñ.breuiauit dicẽs: fera ſub nocte rudẽtũ. vbi Ser.inqt:rudo naturaſr lõgã hẽe primã:ſyſtolẽ ergo fecit. Rudẽs.tis.q̃z p fune. Idẽ breuiauit in. i.dicẽs.inſequiẽ clamorqz virũ ſtridorqz rudẽtũ. Breuiat vero pudor.oris.⁊ pudet.ebat. Vg.iiij.aeñ.añ pudor q̃ te violẽ:aut tua iura reſoluã. Rudis.e.p re noua. Oui.i epla penel.q̃ tñ ianas nõ ſinit eẽ rudes:hic eſt erudio. is. q̃ſi extra ruditatẽ pono. Rudis q̃z p vga ptoris breuiat. Hor.i.epi.ſpectatũ ſatis ⁊ donatũ iã rude q̃ris. Sudes.is. Vg.vij. aeñ.ſtipitib⁹ duris agiẽ ſudib⁹ ve puſtis. Studiũ.ij. Oui.ſingula dũ narrat curſu ſtudioqz loq̃ndi. Tuder.eris.op.italiae. Tuders.ertis.poſſeſſiuũ ab eo. Sil.iiij.pũ.⁊ gradiui colã celſo de colle tudertẽ. Idẽ in.vi.deuexũ lateri pẽdet tuder. U.añ.f.lõga eſt.vt Uſens.tis flu.italiae. Vg.vij.aeñ.atqz i mare ɔdiẽ vſens. Idẽ q̃z in alio loco p noie pprio viri poſuit. Buſo.onis. Idẽ.i.geor.iuẽtuſqz cauis buſo:⁊ q̃ pĩma terrae.ſunt q buſſo.onis. p duplex.ſſ.ſcribãt. Breuiat ruſae.ar. Vg.vij.aeñ.qqz ruſas batabũqz tenẽt. U.añ.g.lõga eſt:vt iuger.i.nugae.ar.ruga.ae. Breuiãt vo fugio.gis.⁊ fuga.ae. Uir.i buc.quẽ fugis ab dmẽs. Jugũ.i.q̃ boues iũgũẽ:⁊ p mõtis ſũmitate:⁊ p nauiũ trãſtro:⁊ p trelae ax.verg.i buc.aſpice aratra iugo referũt ſuſpẽſa iuuẽci. Jugis.e.p eo qḋ ẽ ſubiugo.vñ iugo.as.⁊ biiuges q̃driiuges. Nã iugis p aſſidu⁹ primã pducit.vt Hor.ij.ſer.vicin⁹ iugis aq̃ fons.iugul⁹ quoqz breuiat pmã:vñ iugulo.as. Hor.vt iugulẽt hoies ſurgũt de nocte latrones. Pugil apḋ Sidoniũ pmã breuiat dicẽs. Sparta terapnea pugilẽ cum gymnade pinguẽ. Pru.in ſymmachũ pduxit dicẽs.vnctis pugilib⁹ miles pugnabat ethruſcis:⁊ Juu.nec pugilares defert in balnea rauc⁹. Hymnograph⁹ quoqz in dimetro iãbico breuiauit dicẽs:mũdũ pugillo ɔtinens. Tuguriũ.ij. Juu.paupis ⁊ tuguri cõgeſtũ ceſpite culmẽ. U.añ.l.breuis ẽ:vt fulix.icis.ſiue fulica.ae. Auien⁹ i arato.⁊ cũ paruus fulix trepido volat arua volatu.verg.i.geor.i ſicco ludũt fulicae. Producũt vero cul⁹.i. Mar.nõ culũ neqz eñ cul⁹ eſt q nõ cacat oli. Dulichiũ.ij. Vg.iij.aeñ.dulichiũqz ſameqz ⁊ neritos ardua ſaxis. Fuligo.inis. Vg.in buc.ſemper ⁊ aſſidua poſtes fuligine nigri. Julius iulij. Idem.i.aeneid.iulius a magno demiſſum nomen iulo. Mulus.i. mula.ae.

Puleiū Serenꝰ ꝓducit dicēs. puleiū de potēs vna ſup aure locabis. Mar. q̄driſma nigri nec corona puleij. Pulex. icis Idē in diſt. mordēte moleſto pulice. vel ſi qd pulice ſordidius. Thule. es. inſula q̄ ab alijs dr thyle. Vg. j. geor. tibi ſeruiat vltima thule. Uligo. inis. Vg. ij. geor. at q̄ pinguis humꝰ dulciqʒ vligine lacta. Pulipus ꝑ polypus ⁊ pulidamas ꝑ polydamas. ⁊ pulixena ꝑ polyxena legimꝰ apud poetas: vt ſyllaba breuis ꝓducaẜ. U. ante. m. lōga eſt: vt humor. oris. Humidus. a. ū. q̄ ideo poſuimꝰ: q: ab humo in quo prima breuis eſt deriuata videtur. Vg. j. geor. atqʒ exudat inutilis humor. Idē in eodē: humida ſolſticia atqʒ hyemes optate ſerenas agricolae. Humanus quoqʒ tātū ab hoīe deriuatur. in quo prima breuis eſt primā producit. Iumentū. Iuue. ſed iumēta vocāt. Breuiāt vero cumulus. i. Uerg. j. geor. cumuloſqʒ ruit male pinguis arenae. Crumena. ae. Iuue. te deficiēte crumena. Humus. i. Uerg. ij. geor. at quae pinguis humus dulciqʒ vligine lacta. Humerus. eri. Idē. j. aeñ. os hūeroſqʒ deo ſimilis. Numa. ae. rex romanoꝝ. Iuuena. hic vbi nocturnae numa cōſtituebat amicae. Numanus. i. nomē viri apud Uer. ix. aeñ. celebratū. ſit ſatis aenide telis ipune numanū. Nūerus. i. Uerg. in buc. nūeros memini ſi verba tenerē. Numiſma. atis. Hora. retulit acceptos regale numiſma philippos. Rumex. icis. Vg. i moreto. foecūduſqʒ rumex: maluae violaeqʒ rubebāt. U. ante. n. lōga eſt: vt iuno. onis. funus. neris. munus. neris. Breuiāt vero cuneꝰ. ei. Iuue. digna tuo cuneis an habēt ſpectacula totis. Uer. j. geor. nā primi cunei ſcindebāt fiſſile lignū. Cuniculus. i. tam pro lepuſculo q̄ʒ pro via ſubterranea. Mar. gaudet in effoſſis habitare cuniculus antris. Tunica. ae. Iuue. tunicā mihi malo lupini. U. ante. p. breuis eſt: vt lupus. i. Cupio. is. Supinꝰ quoqʒ. Oui. de triſt. nec mādata dabo: nec cū clamore ſupremo. Producūt vero cupa. ae. iupiter iouis ſiue iupiteris: q̄ʒq̄ʒ ſunt qui vtrūqʒ ꝑ duplex. pp. ſcribāt. Nuper aduerbiū. Uerg. in buc. nō verū egonis nup mihi tradidit egō. Pupus. i. ⁊ pupa ⁊ pupula ⁊ pupillꝰ ⁊ pupilla. Mar. dicit ſe vetulā cū ſit caerelia pupa. Perſius. nēpe hoc qđ veneri donata a virgine pupa. Pupula. ae. pro eo qđ quidā dicūt pupilla. ae. Oui. de amore. ſuſpicor ⁊ fama eſt oculis quoqʒ pupula duplex. Pupillus. i. Iuue. pupilli proſtrantis: at hic dānatus inani. Rupes. is. Uergi. in buc. nec tantum phoebo gaudet parnaſia rupes. Supparus. i. ⁊ Stuppa a plaeriſqʒ per duplex. pp. ſcribuntur: quia producunt primam: ſed ideo poſuimus quia de orographia non ſatis cōſtat. Scrupus. i. vnde ſcrupulus. i. ⁊ ſcrupeus. a. um. Uerg. vj. aeñ. ſcrupea tuta lacu. Sed primā natura breuiari probat Priſcianus de pōderibus dicens: drachma vocāt ſcrupulū noſtri dixere priores. A. bu. particula q̄ in cōpoſitione magnū apud graecos ſignificat ꝓducūtur cōpoſita: vt bupaeda. bupalus. bucentaurus. bupreſtis. vpilio quoqʒ ratione pauloante dicta ꝓducitur. Vgili. in buc. venit ⁊ vpilio. U. ante. r. lōga eſt. vt curio. onis. nomē viri. Luca. curio ſicanas trāſcēdere iuſſus in vrbes. Breuiāt vero curius. ij. Iuue. qui ſimulāt curios ⁊ bacchanalia viuūt. Cures. ium. oppidū ſabinorū. Uerg. vj. aeñ. curibꝰ paruis ⁊ paupere terra. Curetes. tū. ppli ſunt dalmatiae. Luca. in. iiij. illic bellaci confiſus gente curetum. Nā pro cretae populis producit. Uerg. iiij. geor. curetum ſonitus crepitantiaqʒ aera ſecutae. Curulis. e. a curru. Luca. in. j. vacuaeqʒ loco ceſſere curules. Iuue. ſellas donare curules. Durius. ij. fluuius Hiſpaniae. Sillius in. j. hinc certant pactole tibi duriuſqʒ taguſqʒ. Furio furis. ſiue furo furis. ⁊ furor. Lucanus. quis furor o ciues. Muria muriae. Hora. j. ſer. quod pingui miſcere mero muriaqʒ decebit. Nurus. us. Uerg. ij. aeñ. dardanis ⁊ diues Ueneris nurus. Spurius. ij. Auſonius. quiqʒ notas ſpurijs verſibus appoſuit. U. ante. s. longa eſt: vt puſio puſionis. Iuue. qđ tecū puſio dormit. Buſiris longa ⁊ breuis reperitur. Uerg. neſcit buſiridis aras. Papiñ. lib. xij non trucibus monſtris buſiri infandumqʒ dediſti. Breuiant vero fruſino. onis. oppidum italiae. Iuuena. aut fabrateriae domꝰ: aut fruſinone paretur. Puſillus. a. um. pro paruus. Hora. vij. bene fecerunt inopem me quodqʒ puſilli. Suſurrus. i. Uergilius in bucolicis. ſaepe leui ſomnum ſuadebit inire ſuſurro. Suſanna foemina in ſacris litteris q̄ʒq̄ʒ videtur a ſuſis dicta: Claudianus in epigrammatis breuiauit. ſancta Suſanna ſua. U. ante. t. longa eſt: vt vtor. Gluten q̄ʒq̄ʒ Uergilius de Mecoenatis obitu breuiauit dicens. conglutinantur aquae. Breuiant vero cutis. is. Martia. de cute quid faciat ille vel ille ſua. Frutex. icis. Ouidius in. iij. de arte. hos ego qui canēt frutices violaria vidi. Futuo. is. Auguſtus apud Martialem. quod futuit glaphyram Antonius hanc mihi poenam. Fuluia conſtituit ſe quoqʒ vti futuam. Lutum luti. Hora. j. epiſtola. vixiſſet canis immundus vel amica luto ſus. Mutina mutinae. Lucanus in primo. his caeſar peruſina fames: mutinaeqʒ labores. Mutilus. a. um. Ouidius. iij. de arte. turpe pecus mutilum turpis ſine gramine campus. Muto. onis. a quo mutoniatus. niata. niatum. Martia. dormis cum pueris mutoniatus: eſt enim carmen phaleuticum. Horatius tamen primo ſermonum producit dicens. huic ſi mutonis verbis mala tanta videntis. Puteus putei. Iuue. hortulus hic puteuſqʒ breuis nec reſte mouendus. Putus. a. um. ſi Gellio credimus qui a puto. as. declinat lib. ix. noctium atticarum. Putris. e. qđ primam habere breuem oſtendit. Oui. in. j. de ponto dicens. eſtur vt occulta vitiata putredine nauis. Idē. xv. meta. putrefacta eſt ſpina ſepulchro. Puto. as. ſiue pro eo quod eſt cogito. as. ſiue pro eo quod eſt arbores purgo. Ruteni. orum. populi Germaniae. Luca. in. j. ſoluuntur flaui longa ſtatiōe ruteni.

puleiū.i.pulex.icis.thule: thules: uligo uliginis.

V.ante.m.longa eſt.ut humor.oris.humidus.a.ū. humanus.a.um.iumentū.i. Breuiāt uero cumulus.i.crumena.ę.humus.i. humerus.i. numa. æ. numantia. æ. numanus.i. nomen propriū uiri. numerus.i.numiſma.atis.rumex.icis. tumeo tumes.tumulus tumuli.tumultus.us.

V.ante.n.lōga eſt:ut Munus muneris. Breuiant uero cuneus.ei.cuniculus cuniculi. tunica tunicæ.

V.ante.p.breuis eſt.ut lupus.i.Producunt uero cupa cupæ.Iupiter.nuper aduerbium. pupus.i. pupa.ę.Pupula.ę.pupillus.i.rupes.is. ſcrupus.i. ſupparus.i.ſtupa ſtupę.

V.ante.r.longa eſt:ut curio.onis. Breuiāt uero curius.ii.Cures.ium.oppidū. Curetes populi.curulis.e.Durius.ii.fluuius.furio furis.muria muriæ. nurus nurus. ſpurius.ii.

V.ante.s.longa eſt:ut puſio puſionis. Breuiant uero Fruſino fruſinonis. puſillus puſilla puſillum. Suſanna ſuſannæ.ſuſurrus.i.

V.āte.t.lōga eſt:ut utor.eris.Breuiāt uero cutis.is. frutex.icis.futuo.is.futurꝰ.a.ū.lutū.i.mutina.ę. mutilus.a.um.muto.onis. nutrio nutris. puteꝰ. i.putus.a.um.putris.e.puto.as.Ruteni populi.

Rutilus.a.um.rutilo.as. Vg. haec modo q̃ toto rutilauerat igne comaꝝ. Rutuli ppli Italiae antiqſſimi. Idẽ.j.aen. ternaqꝫ trãſierint rutulis hiberna ſubactis. Rutulꝰ viri nomẽ tũ breui tũ lõga legit. Oui.vj.faſt.hęc tibi ꝓpoſito memorãt dixiſſe rutuli. Mar. famae ritulũ ſuae relinquas. Rutuba rutubae.flu. Italiae. Luca.in.ij. vnda facit rutubãqꝫ cauũ dilabit inde. Rutrũ.i.qđ ex rutello colligit. Lucil. frumẽtariꝰ eſt modiũ ſecũ atqꝫ rutellũ. Rutupe oppidũ Britãniae littorale. Idẽ rutupinaqꝫ littora feruẽt. ⁊ Iuue. rutupinoue edita fundo. Vter.a.ũ. ⁊ ab eo ꝯpoſitũ vterqꝫ

Rutilus.a.um.Rutuli.po.rutrũ.i.rutuba rutubæ fluuius.Rutupe oppidũ.Vter utra utrũ.uter uteris.uterus uteri.utica uticæ.uti coniunctio.

V.purum ante.u.conſonantem lõgum eſt.ut uua. quod ſi conſonans p̃cedat breuiatur.ut fluuius.ii. iuuo.as.pluuia.æ.

¶De mediis ſyllabis. Cap:v.

A Ante.b.in mediis ſyllabis breuis eſt. ut Calabria.æ.ſyllaba.ę. Producunt uero Atabulꝰ.i. & uerbalia in albis deſinentia.ut amabilis.e.& in abundus.a.um.ut populabundus.a.ũ.& in abulum.ut incunabulũ.i.uenabulũ.i.tintinabulũ.i. & in abrũ.ut uelabrum.

A.ante.c.breuis eſt:ut alacer.cris. Producunt uero Benacus.i.cloaca.æ.iracundus.a.um.meracus.a.um.muſtaciũ.ii.nouacula.ę.opacus.a.um.paſtinaca.æ.piſtacium.ii.portulaca.æ.retinaculũ.i.ſarracum.Et nomina deriuata in acrum.ut lauacrum.ſimulacrum.ambulacrum.uel in aculũ ut gubernaculum.i.Et in aceus.a.um. uel acius.a.um.ut ordeaceus.a.um.gallinaceus.a.um.uinacium.ii.

A.ante.d.breuis eſt.ut bragada flu. producit uero cicada.

A.ante.g.longa eſt:ut imago.inis.indago.as.uel indago.inis. Breuiant uero aruiragus.i.aſparagus.i.chiragra.æ.lalage.es.mandragora.æ.maſſageta.æ.patagia.æ.pelagus.i.podagra.æ.uertagus.i.Et nomina compoſita ab agorazo.quod eſt emo.is.ut Pythagoras.Anaxagoras.Et ab ago:qđ eſt duco:ut pædagogus.ſynagoga.ę.paragoge.es.Et a frango.ut naufragus. Et a uagus.a.um.ut noctiuagus.

A.ante.l.breuis eſt. ut menalus.i.italus.i. Producunt uero canalis.Omphale.Sardanapalꝰ.Stymphalus.ſandaliũ. Et in .alis. deſinẽtia. deriuata a noībus uel a uerbis.ut animalis.e.uenalis.e.

vtraqꝫ vtrũqꝫ. Vter vteris.qđ tametſi in declinatione ꝑma longa poſui:idcirco ſuſpicor ꝑmã habere natura breuẽ.qđ ab eo vterus deriuatũ breuiat. Vg.ij.aen.ingemuit ſtetit illa tremẽs vteroqꝫ recuſſo. Vtica.ę.oppidũ Affricae. Luca.in.vj.nõ vticae Lybiaę clades. Vti ⁊ ab eo ꝯpoſita:vt vtiqꝫ.vtinã.veluti. V.puꝝ.an.u.ꝯſonantẽ longa eſt:vt Vua.vuidus.a.um. Vg.in buc. aut cuſtos gregis aut maturae vinitor vuae. Idẽ in eodem. vuidus hiberna venit de glande. Menalcas. qđ ſi ꝯſonans p̃cedat.u.breuiat. vt Fluuius fluuij. Pluuia.ae. Iuuo iuuas.

A Ante.b.in medijs ſyllabis breuis eſt:vt calaber.a.um.alabãdae.aꝝ. Producũt vo atabulꝰ.i. vẽtus Apuliae peculiaris. Hor.in.j.ſer.oſtẽtare mihi quos torret atabulꝰ ⁊ quos. Barabas. Sedulius in paſcali.tũc coluere baal nũc elegere barabã. ſed potius dicẽdũ eſt ꝑ duplex.bb.ſcribendũ eſſe. interꝑtatur enĩ filiꝰ patris.qđ ſi ꝑ.b.ſimplex ſcribat breuis reperit:vt apđ Marullũ in clauſula pẽtametri. mulciber ẽ barrabas. Et vbalia i abilis.vt amabilis.penetrabilis.⁊ in abũdus.vt populabũdꝰ.amorabũdꝰ.errabũdꝰ. Vg.i buc. errabũda bouis veſtigia.⁊ in abulũ finita vt venabulũ.i.icunabulũ.i.tintinabulũ.i. Vg.in.iiij.aen.lato venabula ferro. Idẽ. Iouis incunabula cretã. Iuue. tot tintinabula dicas. In abrũ qꝫ ꝓduci debere ſuſpicor.qꝛ ſemꝑ reperio longã.vt velabrũ cãdelabrũ volutabrũ. de dolabra nihil dico:qꝛ dolabella reperit breuis. A. ante.c.breuis eſt:vt alacer. Producunt vo benacus.i. lacus Italiae. Vg.ij. geor. fluctibꝰ ⁊ fremitu aſſurgẽs benace marino. Cloaca.ae. Iuue.pinguis torrẽte cloaca. Iracũdus.a.um. Hora.in poe.impiger iracundus inexorabilis acer. Meracꝰ.a.um. Idẽ.ij.epiſt. expulit helleboro morbũ bilemqꝫ meraco. Muſtaciũ.ij. Iuue. coenã ⁊ muſtacia ꝑdes labẽte officio crudis donãda. Nouacula. Mar. vel ſaeua nouacula nudet. Opacus a.um. Iuue.tanti tibi non ſit opaci. Paſtinaca.ae.⁊ ꝑ piſce ⁊ ꝑ radice hortenſi. Macer. eſt paſtinacae virtus in ſemine tm̃. Piſtaciũ.ij.ex nucũ genere arbor. Palladius de arborꝰ inſitiõe:gn ⁊ amygdaleos ſubeũt piſtacia ramos. Portulaca.ę. Macer. Andrachenes graece q̃ portulaca latine. Sarracũ.i. Iuue. frigida circũagũt pigri ſarraco bootae:in acrũ finita ſemꝑ ꝓducere inuenio.vt ſimulachrũ.ambulacrũ. Et noia in aculũ.vt tabernaculũ.i.retinaculũ.i.gubernaculũ.i.crepitaculũ.i.⁊ in aceus.a.um.vel acius.a.um.vt ordeaceus.a.ũ. arũdinaceus.a.ũ.gallinacius.a.um.vinaciũ.ij. A.ante.d.breuis eſt:vt bragada flu. Aphricae. Luca.in.iiij.bragada lentus agit ſiccae ſulcator arenae. Producit vero cicada.ae. Vergi.in buco.ſole ſub ardenti reſonant arbuſta cicadis. A.ante.g.longa eſt. vt imago.inis.carthago.inis. Breuiant vero aruiragus.i. Iuue.⁊ de temone britanno excidet aruiragus.rex fuit Britanniae. Aſparagus.i. Idẽ. aſparagis qua deſpiciat conuiuia cauda. Chiragra.ae. Martial. ſed nil patrono porrigit haec chiragra eſt. Lalage.es.nomen proprium foeminae. Martia.deſine iam lalage triſtes ornare capillos.lalages quoqꝫ cuiuſdam meminit Horatius in odis. Mandragora.ae. Colu.mandragorae pariat flores moeſtamqꝫ cicutam. Maſſagete. Luca.in.j. maſſagetem ſcythicus non alliget hiſter. Patagia.flu. Vergiliꝰ.iiij.aeneidos lataeqꝫ ſonantem patagiam. Pelagus.i. Vergili.non illi imperium pelagi ſaeuumqꝫ tridentem. Podagra.ae. Martialis litigat et podagra diodorus flacce laborat. Vertagus.i. Idem in diſtichis.non ſibi ſed domino venatur vertagus acer. A.ante.l.breuis eſt:vt Menalus.i. Producunt vero hic aqualiculus. Perſius.pinguis aqualiculus propenſo ſeſquipede extat.hic canalis. Vergilius quarto georgicorum currentem iliginis portare canalibus vndam. Omphale.es. Propertius libro.iij.omphale in tantum famae proceſſit honorem. Sardanapalus. Iuuenalis.⁊ Venere ⁊ coenis ⁊ plumis Sardanapali. Stymphalum.vnde ſtymphalides. Claudianus.audieram memorandae tuas ſtymphali volucres. Sandaliũ. Vergili.de obitu Mecoenatis.argentata tuos etiam ſandalia talos. Et in alis.vt vbalis.e.vocalis.e.ſacerdotalis.e.maialis.e.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

A.ante.m.breuis eſt:ut calamus.i.thalamus.i. Producunt uero dictamū.i. Et uerbalia in amen ſiue amentū finita:ut ſolamen. iuuamē. iuuamentū. Et hebræa ad declinationē nr̄am reducta:ut adā adamus.i.abraā abraamus.i.

A.ante.n.longa eſt.ut inanis. Breuiant uero Apidanus.i.balanus.i.clibanus.i.drepanū.i.dardanꝰ.i. eridanus.i.galbanū.i. hypanis.is. hippomanes. laganū.i.libanꝰ.i.raphanꝰ.i.rhodanꝰ.i. Et noīa græca in phanos uel phanes deſinētia:ut Stephanus.i.epiphanes.is.Ariſtophanes.is.ſicanus.a.ū. & cyane indifferentē habet.

A.ante.p.breuis eſt:ut alapa.æ.terapne.es. Producunt uero anapis.is.meſapus.i.priapus.i.ſerapis.is.ſinapis.is.

A.ante.q.breuis eſt:ut tanaquil. Producūt uero nequaꝗ̄ & utraq; in abltō.& uſq;quaq; aduerbiū.

A.ante.r.breuis ē:ut cithara.æ.barbarus.a.ū. Producunt uero Amaracus.i.amarꝰ.a.ū.auarꝰ.a.ū. cochleare.is.denarius.ii.tiaras.æ. Et denoīatiua in.aris.uel arius.a.ū.ut auxiliaris.e. antiquarius.a.um.ſextarius.ii.ſacrariū.ii.

A.ante.s.breuis eſt:ut petaſo.onis.carbaſus. Producunt uero.agaſo.onis.amaſis.is.omaſum.i.

A.ante.t.breuis eſt:ut cyathus.i.calathus.i. Producunt uero acathes.æ.ꝑ lapide.aratꝰ.i.aratrum.i. egathes inſulæ. Et ꝓpria nomia in ates.ut phraates.is.euphrates.is.mithridates. Et denoīatiua in atus.ut ſenatus.

A.añ.u.conſonantē longa eſt:ut cadauer.eris.papauer.eris. Breuiāt uero Batauus.a.ū.patauium.ii.

A.ante.m.breuis eſt:vt calamꝰ.i. Producūt ꝟo dictamū.i.ꝟg.xij.aeñ.dictamū genitrix dictae a carpit abida. Et nomina ꝟbalia in amē exeuntia:vt velamē.inis.certamē.inis.⁊ exeuntia in entū.vt armētū.i.nucamentū.i.firmamētum.i.Uelamē. Juue.clari velamē honoris.inde velamentū. Luca.in.viij.fluxu viroꝝ velamēta vides. Armamentū.i.vincit ⁊ nudis auertit armamētis. Inde armamētariū. Juue.qc͠qd hr̄t teloꝝ armamētaria coeli. Et noīa hebraea ad nr̄aꝫ declinationē extēſiōe ſyllabaꝝ reducta:ꝗ q̄ i fine acuunt:in eadē ſyllaba retinēt accētū.⁊ ex ꝯ ꝯi rōne latina eadē ꝓducūt.vt adā adamꝰ.i.abraā abraamꝰ.i roboā roboamꝰ.i. A.añ.n.lōga ē:vt inanis.e.romanus.a.um.garganꝰ.i.neqꝫ eñ vſq̄ꝫ breuiat:vt qdā delirant. Breuiant ꝟo apidanꝰ.i.Luca.in.vj.apidanꝰ nunꝗ̄ celer niſi mixtꝰ enipeꝰ. Balanꝰ.i.atqꝫ inde balanatus.a.ū. Hora.iij.car.nec p̄ſſa tuis balanꝰ capillis. Perſiꝰ.balanatū gauſape pectis. Clibanꝰ.i.qḋ nomē graecū ē:interp̄taturqꝫ fornax. Drepanū.i.ꝟg.iij.aeñ.hinc drepani me portꝰ ⁊ illaetabilis ora. Dardanꝰ filiꝰ Jouis.ꝟg.vij.aeñ.dardanꝰ idaeas phrygiae penetrauit ad vrbes. Eridanꝰ.i.ꝟg.in.vj.plurimus eridani ꝑ terrā voluit amnis. Galbanū.i. Juue.cerulea indutꝰ ſcutulata aut galbana raſa.ꝟg.iij.geor.galbaneoqꝫ agitare graues nidore chelydros. Hypanis.is.ꝟg.iiij.geor.ſaxoſumqꝫ ſonās hypanis myſuſqꝫ caicꝰ. Hyppomanes. Idē in.iiij.geor.hyppomanes lentū diſtillat ab inguine virus.⁊ Juue.hyppomanes carmēqꝫ loquar coctumqꝫ venenū. Laganū.i. Hora.j.ſer.refero laganiqꝫ catinuꝫ ⁊ ibidē laganū portātes oenophorūqꝫ. Libanꝰ. Sedulius in paſ.ſemꝑ hn̄s frondes ⁊ tanꝗ̄ libana cedrus. Raphanꝰ.j.Catul.intrabūt raphaniqꝫ mugileſqꝫ. eſt eñ carmē phaleuticū. Rhodanꝰ.i.Oui.ij.meta.heſperios amnes rhenū rhodanūqꝫ padūqꝫ. Sathanas mediā ꝓducit rōne ſupius dicta:qm̄ d͛r a ſathan. Et noīa graeca in phanos vel phanes deſinētia:vt ſtephanꝰ.i.diaphanꝰ.a.ū.epiphanes.is.ariſtophanes.is. Hora.j.ſer.eupolis atqꝫ cratinꝰ ariſtophaneſqꝫ poetae. Sicanus.a.ū.mediā hꝫ indifferentē.longā vt apud ꝟg.v.aeñ.fida reor fraterna erycis portuſqꝫ ſycanos.breueꝫ vt apḋ Oui.in ibin.plurimaꝗ flāmas ſicanꝰ ęna vomit. Cyane quoqꝫ indifferētē hꝫ.breuē apḋ Oui.i.iij.de pon.ꝗ̄ꝗ̄ ſuis cyanē miſcet anapis aqs Mar.ſic minimas intrāt cyaneaſqꝫ nates.lōgā apḋ Juue.cyanes plenos ⁊ tēpeſtatibꝰ vtres. Oui.ix.meta.cognita cyane p̄ſtanti corꝑe nympha. A.añ.p.breuis eſt.vt alapa. Terapne.es.oppidū laconiae.nā breuiare Silliꝰ Italicus oñdit vt dixīmꝰ alias.cū dixit:nōnunꝗ̄ affirmat terapneis iliō armis. Oui.in epi.paridis poſitione ꝓducit dicēs. Rure terapneo nata puella phrygē. Producunt ꝟo anapis ſiciliae fluuius. Oui.xiiij.meta.⁊ cyanes ⁊ anapis ⁊ ortygia aretuſa. Meſapꝰ.i nomē eſt viri ꝓꝑū a ꝟg.in aeñ.celebrati. Priapus.i. Idē in buc.ſinū lactis ⁊ haec te liba priape quotannis. Serapis.is.deꝰ aegyptioꝝ. Marti. vincebant nec ꝗ turba ſerapin amat. Sinapis.is. Columel.ſeqꝫ laceſſenti fletum factura ſinapis. A.ante.q.breuis eſt:vt tanaquil. Juuena.ante tñ de te tanaqͥl tua qñ ſororē. Nequaꝗ̄ ꝟo ꝓduxit ⁊ vtraqꝫ in ablatiuo. nam ī in ntō ⁊ actō breuiat. A.ante.r.breuis eſt:vt cithara.ae.barbarus.a.ū.iſmarus.i.tartarus.i. Producunt ꝟo amaracꝰ.i.ꝟg.j.aeñ.idaliae lucos vbi mollis amaracꝰ illū. Amarꝰ.a.ū. Idē.j.geor.⁊ amaris intyba fibris. Auarus.a.ū. Hor.ſemꝑ auarus eget. Cocleare.is. Mar.mittere cū poſſis vel cochleare mihi.⁊ in diſtichis nunqd ſcis potiꝰ cur cochleare vocer. Denarius.ij. Mar.vnus ſaepe tibi tota denarius arca. Idem tñ alio loco breuiauit dicens. Denarijs tamē hanc non amo baſſe tribus. Tiaras.ae.ꝟg.vij.aeñ.ſceptrū ſacerqꝫ tiaras.⁊ Juueñ.phrygia veſtit bucca tiara. Et denoīatiua in arius.a.um.atqꝫ etiā ſubſtantiue accepta in arius.⁊ ariū.vt ſextarius.ij.ſacrariū.ij.armariū.ij.veſtiarium.ij.roſariū.ij. Juue.de quo ſextarius alter. Idem aut apḋ iſiacae potius ſacraria lenae. A.ante.s.breuis eſt:vt petaſo.onis.carbaſus.i.pegaſus.i. Producunt ꝟo agaſo.onis. Perſ.hic dama eſt nō treſſis agaſo. Amaſis.is. Luca.i.ix.nō mihi pyramidū tumulus euulſus amaſis. Omaſum.i. Hora.ceu pingui tentus omaſo. A.ante.t.breuis eſt:vt cyathus.i.lapatus.i.carpatus.ta.tum. Producunt ꝟo aratus.i.poeta graecus. Germanicꝰ in aratū.a Joue principiū magno deduxit aratꝰ.⁊ Oui.cū ſole ⁊ luna ſemꝑ aratꝰ erit. Achates.ae.n.p.viri celebrati ⁊ lapidis:cuius meminerūt Pli.atqꝫ Solinus.ꝟg.j.eñ.ipſe vno gradit comitatus achate. Aratrū.i.cuiꝰ mediā natura eē lōgā vel ex eo colligimus qḋ apḋ idoneos autores ſemꝑ lōga reperitur.tametſi a graecis aratrō ꝑ omicrō ſcribat:⁊ Petrꝰ Riga quodā in loco breuiauerit. Egathes inſulae in mari lybico. Sil.li.j.puni.flore virēs auet egathes abolere parentum dedecus:⁊ in eodem opere ſaepe. A.ante.u.ꝯſonantē longa eſt.vt cadauer.eris.papauer.eris. Batauus.a.um. Juueñ.hic petit euphratem iuuenis domitiqꝫ bataui.⁊ Mar.in diſt.⁊ mutat latias ſpuma bataua comas. Luca.tamē in.j.breuiauit dicens. Uangiones batauiqꝫ truces quos aere recuruo. Patauium.ij.ꝟg.j.aeñ.hic tamen ille vrbē pataui.

E Ante.b.breuis eſt.ut tenebre.arum. erebus.i. Producunt uero Corebus.i.Ephœbus.i.Perrhebus.a.um.

E.ante.c.longa eſt:ut imbecillus. a. um. & a theca compoſita.ut bibliotheca.apotheca. Breuiãt uero illecebræ illecebrarum. Seneca.æ. Senecio.onis.

E.ante.d.longa eſt. ut teredo. inis. Breuiant uero Andromeda.æ. Eſſedum.i. Lebedos.i. Macedo macedonis.Peucedanum.i. Tenedos.i. Vnedo unedonis. Et ab hedra compoſita.ut cathedra. ſynhedra.exhedra.& a medeo. quod eſt impero compoſita.ut diomedes.& a cles quod eſt gloria. ut Empedocles.

E.añ.f.indifferens eſt:ut tepefacio.is. calefacio.is. Producunt uero Veneficus.i. Venefica.æ.

E.ante.g. breuis eſt:ut elegia elegiæ. telegonus.i. Producit uero Cethœgus.i. Aliqui diphthongo ſcribunt.

E.ante.l.breuis eſt.ut obelus.i.ſepelio.is.Producũt uero phaſelus.i.philomela.ę.Et deriuatiua i elis. ut crudelis.& in ela.ut tutela.æ.Cybele indifferẽtem habet.

E.ante.m.longa eſt.ut eremus eremi.Breuiant uero Artemis.idos.i.diana & ab eo compoſita.Elementum elementi.Ptolemæus.ei.Tlepolem⁹.i.uehemens.tis.

E.ante.n. producitur. ut uerbena.æ. Breuiant armenia.æ.ebenus.i.helenus.i.Helena.ę. iuuenis.is.ingenium.ii.ingenus.a.um.olenus.i.orcomenos.porſena.æ.Et compoſita a uenio.is.ut aduena.æ.Et a genes.hoc eſt gen⁹.ut archigenes.antigenes.diogenes.hermogenes. menogenes.origenes. prothogenes. & a ſtenos. hoc eſt robur. ut antiſthenes.calliſthenes.demoſtenes. Et a parthenos quod eſt uirgo. ut parthenius parthenii.

E Ante.b.breuis eſt:vt ereb⁹.i.terebint⁹.i.celebris.e.muliebris.e.Producũt vo coreb⁹.i. Vg.ij.eñ.iuuenisq; corebus mygdonides.Ephoeb⁹.i. Iuue.armeni⁹ zalates cũctis narrat ephoebis.Perrheb⁹.a.ũ.a prhębe vrbe theſſalię:ſed p.ę.diphthõgon ſcribit.Oui.xij.met.corpe nõ lęſo prhębũ cenea vidi:cenea perrhębũ.E.añ.c.lõga ẽ:vt imbecillus.a.ũ.qð ex in & bacillus ꝯponit:in quo pma breuiat.Breuiãt vo illecebrę.Claudian⁹ in Ruffinũ.illecebris capit nimiũ.Seneca.ae.Iuue.a Senecaq; piſo bon⁹ q̃ cotta ſolebat.Senecio.onis.eadẽ quoq; rõne breuiat.E.añ.d.longa ẽ:vt teredo.inis.veredo.inis.albedo.inis.Breuiant vo andromeda.ę.Oui.i epi.ſapph.andromedę prię fuſca colore ſuae.Eſſedũ.i. Vg.iij.geor.belgica vel molli meli⁹ feret eſſeda collo.Lebedos.Hora.ſcis.lebedos qd ſit.Peucedanũ.Macedo.onis.Luca.in.v.in macedũ terras miſcẽs adverſa ſcðis.Tenedos.i.Vgl.ij.aeñ.eſt in ꝯſpectu tenedos notiſſima fama.Et ab hedra hoc ẽ ſede ꝯpoſita:vt cathedra.ae.ſynhedra.ae.exhedra.ae.Mart.x.epigrã.cũ cathedraticos porter tibi rheda miniſtros.Vnedo.onis,ideo breuiat:q: ab vn⁹ & edo ꝯponit.Et a medeo.i.impo.vt laomedõ.alcimedon.Et a cleos glia.vt empedocles.ſophocles.E.añ.f.indifferẽs ẽ:vt tepefacio.liq̃facio.is.Hora.ij.ſer.miſis iugulo ferr̄ tepefecit acutũ.tepefecit ſcða breui.poſuit longã Catull⁹ poſuit vicẽs.Alta tepefaciet pmixta flumina cede.Vg.ij.eñ.illos patefact⁹ ad auras.& Prop.nec flenti dñę patefiãt nocte feneſtrae.Venefic⁹ ſemp pducere rep:t:ſed id forte efficit qm̃ ſi plures ſyllabę breues ꝯcurrerẽt:vix poſſet recipi in haec gña carminũ:q̃ ſunt magis in vſu:aut q: in veneno ſcða producitur.E.añ.g.breuis eſt:vt telegon⁹.i.eleg⁹.i.vcalegõ.onis.Producũt vo cethoeg⁹.i.nomẽ ppũ viri romani.tñ diphthõgo.oe.ſcribit.Iuue.clodi⁹ accuſet moechos catilina cethoegũ.E.añ.l.breuis ẽ:vt obel⁹.i.qð breuiare ex eo manifeſtũ eſt:qð a graecis p epſilõ ſcribitur.& qð in diminutiuo illi⁹ a Vgilio in roſis breuiat cũ dicit:haec apix ſummi faſtigia celſa obeliſci.Sepelio.is.Perſi⁹.iampridẽ hũc ſepeli:tu reſtas:pge tacebo.Producũt vo phaſel⁹.i.Iuue.Paruula fictilib⁹ ſolitũ dare vela phaſelis.Cybele tñ breuiare tñ pducere reperit.Vg.iij.aeñ.hinc matris cultrix Cybeles Corbantiaq; aera.cũ vero pducit p duplex.ll.ſcribi ꝯſueuit.Luca.in.j.& lotã paruo reuocant almone Cybellen.Barbara vo in.el.finita q̃ ad nſam declinationẽ ſyllabae extenſiõe reducunt:pducunt.vt Michael.elus.i.Iſrael Iſraelus.i.E.añ.m.lõga eſt:vt erem⁹.i.nã p.e.lõgũ in ſcða ſcribit a graecis:in quo peccauit hymnograph⁹ cũ in carmine ſapphico ſcripſit:ppotẽs marty: eremiq; cultor.Racem⁹.i.vindemia.ae.Breuiãt vo Artemis.i.Diana.vñ Artemidor⁹.Artemiſia.Elementu.i.Hora.j.ſer.doctores elementa velint vt diſcere pma.Ptolomaeus.i.Luca.in.ix.te Ptolemęe feram fruſtra ciuilibus armis.Tlepolepom⁹.i.Oui.in epi.Penelopes.ſanguine Tlepolemi Lyciã tepefecerat haſtã.Vehemens.tis.Prudentius.pceptor vehemens eundo.E.ante.n.pducitur.vt verbena.ae.murena.ae.catena.ae.alien⁹.aliena alienum.Breuiant vo armenia.ae.Vergi.in buc.Daphnis & Armenias curru ſubiungere tigres.Ebenus.i.Verg.j.geor.fert ebenum ſolis eſt thurea virga ſabeis.Halenus.i.Helena.ae.Vergil.iij.aeñ.hos Helenus monitus.Idem in pmo.ornatus argiuae Helenae quos illa mycenis.Iuuenis.is.Idẽ in.ij.iuuenes fortiſſima fruſtra.Ingeniũ ingenij.Hora.ingeniũ Graijs muſa dedit ore rotũdo.Ingenuus.a.um.Iuue.ingenui vult⁹ puer ingeniiq; pudoris.Olenos.i.oppidũ Aetoliae:alterũ fuit Boetiae.Papi.iiij.theb.olenos ionijs e fluctib⁹ hoſpita porti.Seneca in troade.olenos tectis habitata raris.Porſena.ae.rex Hetruſcor.Mart.hanc ſpectare manũ porſena nõ potuit.Vg.tñ in.viij.aeñ.autoritate ſua pduxit dicẽs:nec nõ Tarquinũ eiectũ Porſenna iubebat.atq; ideo p.nn.duplex ſcribi ꝯſueuit.Breuiant quoq; a venio.is.ꝯpoſita:vt aduena.ae.ꝯuena.ae.Et a genes qð interptatur gen⁹:vt Archigenes.Iuue.aduocat archigene oneroſaq; palliaq; iactat.Antigenes.Vg.in buc.nõ tulit Antigenes & erat tũ dign⁹ amari.Diogenes.Auſoni⁹.Diogenes obijt nõ obijt ſed abijt.Hermogenes.Hora.ij.ſer.inuideat quod Hermogenes ego cãto.Menogenes Mar.menogenẽ omni tu licet arte velis.Origenes.is.Hora.j.ſer.vt quondam marſe⁹ amator origenis ille.Imperiti huius rõnis dicũt hermogenes & origenes penultima longa.Protogenes.Iuueñ.Protogenes aliqs vel diſphilus auterimanthus.Breuiant etiam a ſthenos hoc eſt robur & valentia cõpoſita.vt antiſthenes.is.Calliſthenes.is.Demoſthenes.Idem.Eloquiũ & famam Demoſthenis & Ciceronis.Et a parthenos:quod interpretatur virgo compoſita & deriuata.vt Partheni⁹ mõs Arcadiae.Vg.i buco.frigora parthenios canibus circundare ſaltus.

Parthenope. parthenopeus. Et in mene uel menes finita: ut Climene climenes. Nyctimene. es. Periclimenes periclimenis. Achæmenes. is. Philopomenes.

E. ante. p. breuis eſt. ut telephus telephi. Producunt uero. Aſopus. i. Aſclepius aſclepii. Ioſephus. i. p̄ſepe. is.

E. ante. q. breuis eſt. ut die quarti. die quinti.

E. ante. r. breuis eſt: ut cerberus. i. Producunt uero abdera abderæ. auſterus. a. um. chimera chimeræ. cithera. orum. citheron. onis. cyperus. i. galerus. i. Homerus homeri. Et a hieros compoſita. ut hiera. æ. hierapolis. Iberus. i. machera. ę. megera. æ. myſterium. ii. niceterium. ii. panthera. æ. poderis. is. ſyncerus. a. um. ſeuerus. a. um. trieteris: idis.

E. ante. s. breuis eſt: ut apeſas apeſantis. æteſis. Producunt uero carcheſium carcheſii. diœceſis. eos. galeſus. i. haleſus. i. Ieſus. lyrneſus. i. mileſius. a. ũ. marpeſus. i. magneſia. æ. matheſis. eos. poeſis. is. ſyntereſis. is. Et ab eſus. a. um. compoſita. ut obeſus. a. um.

E. ante. t. longa eſt. ut moretum. i. Breuiant uero Amethiſtus. i. arethuſa. æ. chryſendetum. i. iapetum. i. lampetiæ. macetes. æ. pharetra pharetræ. pheretrum. i. pyretrun. i. phaeton. ontis. phaetuſa. æ. taygeta taygetæ. taygetus. i. triquetra. ę. triquetrus. a. um. temetum temeti. uenetus. a. um.

Parthenope Neapolis Italię ciuitas. Idē. iiij. geor. illo ỽgiliũ me tp̄e dulcis alebat parthenope. Parthenope°. i. rex arcadię. Idē. vj. ēn. parthenope° ⁊ adraſtri pallētis imago. In mene q̃z ſiue menes finita vt climene, es. melpomene. es piclimenes. is. achęmenes. is. Oui. j. met. ⁊ tulit ad clymenē epaphi ↄuitia matrē. Hor. iiij. car. quē tu melpomene ſemel: ē eñ carmē pherecratiũ. Idē. ij. car. hũc tu q tenuit diues Achęmenes. Oui. xij. met. mira piclimenes mors ē cui poſſe figuras. E. añ. p. breuis ē: vt Teleph°. i. Producũt ỽo Aſep°. i. fluui°. Pri. in pibegeſi ex dionyſio. atq̃z malos lemures q̄d pellit mun° aſepi. Aſclepi°. ij. medicus fuit pſtãtiſſimũ. ſcribiturq̃z a graecis p. e. longũ. Macer. nō modicũ ſanos aſclepi° aſſerit illas. Ioſeph° q̃z pducit rōne a nob̄ ſaepi° dicta. de noib° barbaris ad latinã declinationē reductis. Iuuenc° vrget monitis Marię puerũq̃z Ioſeph°. Pręſepis. is. vel pſepe. is. vl pſepiũ. ỽg. in buc. cũ pmũ paſti repetēt pſepia tauri. E. añ. q. breuis ē: vt die quartę vel die quarti. die q̄ntę vel die q̄nti: vt autor ē Gel. li. x. noct. att. aduerbia ſũt ſignĩtia diē quartã diē q̄ntã futurã: vt cras pendie q̃ ex die ⁊ quarti ⁊ q̄nti ↄpoſita ſunt. eodē tñ autore illō. e. breuiat q̄d erat alioq longũ. E. añ. r. breuis ē: vt cerberus. i. vter°. i. patera. ae. itez aduer. Producũt ỽo abdera. ae. oppidũ thraciae, vñ eſt abderitan°. a. ũ. Mar. abderitanae pectora plachis habes. Auſter°. a. ũ. Hor. ij. ſer. mollit auſterũ ſtudio fallēte laborē. Cythera. orũ. vñ eſt cythere°. a. ũ. ⁊ ven° cytherea dicta ỽg. j. ēn. hũc ego ſopitũ ſomno ſup alta cythera. Idē in eodē parce metu cytherea manēt immota tuorũ. Cyperus. i. iunci odorati ſpecies eſt: ⁊ viri nomē pp̄riũ apō Mart. celebratũ. Galer°. i. Iuue. ſed nigrũ flauo crinē abſcōdente galero. Hiera. ae. ỽg. ix. aeñ. quos Ieuis eduxit luco ſilueſtris hiera Homer°. Hora. Enni° ⁊ ſapiēs ⁊ fortis ⁊ alter Homer°. Iber°. i. fluui° hiſpanię. Luca. in. iiij. q pſtat terris aufert tibi nomen iber°. Myſterium. ij. Ouidi. pandim° interdũ doctis myſteria rerũ. Niceteriũ. ij. Iuuena. ⁊ ceromatico fert niceteria collo. ⁊ alia noia graeca in terion deſinētia: q̃ apō illos p eta ſcribũtur. vt pſalterion phylacterion apodyterion coemiterion baptiſterion nã latina hui° formę breuiãt. vt magiſteriũ miniſteriũ. Poderis gen° veſtis talaris: cuius meminit diu° Ioannes in apocalypſi: ideo pducere dicim°: q2 p. e. longũ a graecis ſcribit̃. Syncer°. a. ũ. q̄d a ſyn ⁊ cera ↄponit̃. Hora. ſyncerũ eſt niſi vas q̄dcũq̃z infundis aceſcit. Seuer°. a. ũ. Idē. adimã cãtare ſeueris. Trieteris. dis. ⁊ trieteric°. a. ũ. Papi. iiij. theba. Ladus ⁊ atra ſacrã recolet trieteris opheltē. ỽgil. iiij. aeñ. thyas vbi audito ſtimulãt trieterica baccho. E. ante. s. breuis ē. vt greſis. is. atheſis. is. flu. Producũt vero carcheſiũ. ỽg. iiij. geor. mater cape mogni carcheſia bacchi. Dioeceſis ſcdʒ per diphthongon: q2 p. oi. a graecis ſcribit̃: ⁊ penultima per. e. longũ: q2 per eta longũ ab illis ſcribit̃. duplex a iunioribus in hac dictione committit̃ error: litteraturae videlicet ⁊ accent°. Galeſus. i. Uerg. iiij. geor. quam niger humectat flauentia culta galeſus. Haleſus. i. flu. Siciliae. Colum. ⁊ q̃ Siccani flores legiſtis haleſi. Ieſus qñ eſt triſyllabum. vt apō Iuuencũ ſemp q ſeq̃t graecos. q. i. conſonantem non habent. Lyrneſus oppi. phrygiae. Uerg. vij. aeñ. lyrneſi dom° alta: ſolũ laurente ſepulchrũ. Mileſius. a. um. Idem. iiij. geor. ſenſit eam circũ mileſia vellera nymphae. Marpeſus. i. mons pari. vt Serui° inq̄t. Uerg. vj. aeñ. quam ſi dura ſilex aut ſtet marpeſia cautes. Magneſia. ę. ⁊ magneſius. a. um. regio theſſaliae. Matheſis. eos. qm̄ per. e. longũ in penultima ſcribit̃. Poeſis quoq̃z eadem ratione producitur. Hora. in poe. vt pictura poeſis erit. Syntereſis penultima longa: q2 per. e. longũ a graecis ſcribit̃ per. t. non per. d. in ſecũda: ergo duplex quoq̃z error a noſtris committitur in hac dictione alter litteraturae: accentus alter. Alia quoq̃z reperiuntur complura produci: quia per. e. porrectam a graecis ſcribũtur: vt hebeſus. moneſis. vogeſus. Et ab eſus. a. um. compoſita. vt adeſus. a. ũ. obeſus. a. ũ. E. ante. t. longa eſt: vt moretũ. i. pinetũ. i. facetus. a. ũ. Breuiant vero amethiſtus. i. Mar. cum poteſt amethiſtinos trientes: eſt eñ carmen phaleuticum. Aretuſa. ae. Uerg. in bucco. extremum hunc aretuſa mihi concede laborem. Chryſendetum. i. Idem. ſi videre potes miſeri chryſendeta cinnae. Iapetus iapeti. Ouid. j. meto. Quam ſatus iapeto mixtam fluuialibus vndis. Lampetiae. Idem. candida lampetiae. Macetes. ę. Papi. in achil. quo macetae ſua ſigna cient. Pharetra. ae. Uergil. j. aeñ. ſuccinctam pharetra: aut maculoſae tegmine lyncis. Pheretrum. i. Idem in. xj. Sed venit in medium pheretro pallante repoſto. Pyretrum. i. Macer. eſt pyretrum calidum. Nam poſitione produxit. Ouid. in. ij. de arte dicens. tritaq̃z ⁊ annoſo flaua pyretra mero. Phaeton. ontis. Mar. qd tibi vis dipyron q phaetonta facis. Phaetuſa. ae. Oui. ij. meta. aequis phaetuſa ſororũ. nam per. e. diphthōgon non ſcribi alibi teſtati ſum°. Taygeta. ae. vna ex pleiadib°. Oui. iiij. faſt. maiam ⁊ lectram taygetamq̃z Ioui. Tayget°. i. mons laconiae q taygeta. Uerg. ij. geor. virginib° bacchata lacenis taygeta. Triquetra. ae. p Sicilia. ⁊ triq̄tr°. a. ũ. Nam poſitione Hora. pducit in. ij. ſer. dicēs qd militib° pmiſſa triq̄tra. Temetũ. i. Iuue. de corycia temetũ duxerat vina. Uenet°. a. ũ. Idē. ↄtentuſq̃z illic veneto duroq̃z cucullo. Mar. in venetis ſint lauta licet conuiuia terris.

Vietus.a.ū. Hor. in epodo. qs ſudor vietis ꝛ q̄ malꝰ vndiq̄ʒ mēbris. Lucre. tū ꝓportionē ſecutꝰ lib.iij. de rerū natura ꝓducit dicēs: nec ſupra caput eiuſdē cecidiſſe vietū. nā a vieo.es. vieui participiū eē videt. eſt aūt vietꝰ lāguidꝰ. Breuiant q̄ʒ denoīatiua in etas exeūtia. vt a piꝰ pietas. a variꝰ varietas. a nimiꝰ nimietas. a ſatis ſatietas. Et ab arete qḋ interptat virtꝰ deriuata ꝛ cōpoſita: vt panaretos qḋ interptat oīm v̄tutū plenꝰ: quo noīe a qbuſdā dictꝰ ē liber q eccleſiaſticꝰ appellat. Eſt etiā viri nomē ꝓpriū apud Mar. arguto madidus pollice panaretꝰ. Aretalogus hoc eſt v̄tutis ſermo vel narrator. Iuue. nouerat vt mēdax aretalogꝰ in mare nemo. Alij ab aretos qḋ eſt placidus deducunt quaſi placida loqns.

Vietus.a.um. Et denominatiua in etas: deſinētia ut pietas.atis. uarietas.atis. Et ab arete. hoc eſt uirtute cōpoſita: ut panaretos.i. arctalogus.i.

I Ante.b.breuis eſt: ut ſenſibilis.e.alibi.

I.ante.c.breuis eſt. ut ruſticus. amycus. nomen proprium uiri. Producunt uero: amicus. a.um. Apicius.ii. apricus.a.um. aricia.æ. caicus.i. canicula.æ. craticula.æ. cuticula.æ. cuniculus.i. conuicium.ii. ceruical.alis. equicolus.i. febricula.æ. formica.æ. labicum.i. lectica. æ. lorica. æ. lumbricus.i. myrica.æ. marica.æ. mendicus. a. um: meretricula.æ. multicium.ii. naſica.æ. nouicius. a.um. numicius.ii. palicus.i. periculum.i. poſticus.a.um. poſticus.i. pudicus.a.um. pedico.as. pediculus.i. phoenicopterus.i. redimiculum.i. rubrica.æ. triuicus.i. tibicen.nis. tegeticula. æ. ueſica. æ. umbilicus.i. urtica.æ. uſtica.æ. uaticanus.i. uiticula.æ. Et a nice. hoc eſt uictoria. compoſita: ut polynices.is. olimpionices.e. Et nomina barbara in icus. ut alaricus.i. theodoricus.i. fredericus.i.

I.añ.d.breuis ē: ut liuidus.a.ū. cupidꝰ.a.ū. ꝓducunt uero abydos.i. acidalia.ę. deſidero.as. faſtidio.is

I Ante.b.breuis ē: vt ſenſibilis.e. credibilis.e. terribilis.e. alibi aduerbiū. Oribaſus apḋ Oui. canis nomen ꝓducit q̄ꝛ p. ei. diphthōgō ſcribit. dicit enim. Dorcꝰ ꝛ oribaſus arcades oīs. I.añ.c. breuis ē: vt ruſticus.a.um. vrbicus.a.um. Amycus.i. nomen viri a Vg. celebratū in.i. eñ. nūc amyci caſum gemit ꝛ crudelia ſecū. Idē in.v. bebrycia veniēs amyci de gente ferebat. Producūt vo amicꝰ.a.ū. ꝛ amicitia.ę. ꝛ amico.as Apicius. Iuue. q miſer ꝛ frugi nō fecit apicius. Apricus.a.um. Vg. in buc. duceret apricis in collibꝰ vua colorē. Aricia.ę. Hor.j. ſer. egreſſum magna me coepit aricia Roma. Caicꝰ.i. nomē viri ꝛ fluuij. Vg.j. eñ. aut capyn aut celſis in puppibꝰ arma caici. Idē. iiij. geor. ſaxoſumq̄ʒ ſonās hypanis myſuſq̄ʒ caicꝰ. Canicla.ę. Perſiꝰ. ſcire erat in voto dānoſa canicula quantum. Craticula.ę. Mar. parua tibi incurua craticula ſudet ofella. Cuticula.ę. Perſiꝰ. ſemp ꝛ aſſidus curata cuticula ſole. Cuniculus.i. Mar. gaudet in effoſſis habitare cuniculus antris. Conuitiū.ij. ſiue p.t. ſiue p.c. ſcribat. Oui.j. meta. ꝛ tulit ad clymenē epaphi ꝓuicia matrē. Ceruical.alis. Mar. tinge caput nardi folio ceruical olebit. Eqcolꝰ.i. ꝓpli ſunt italię. Vg. ix. eñ. ꝛ picher eqcolus armis. Febricula.ę. cuiꝰ deriuatū. Catul. poſuit dicēs: vep neſcio qḋ febriculoſi. Formica.ę. Vgi. j. iiij. ac velut ingentē formicę farris aceruū. Labicꝰ.i. Idē. vij. eñ. ꝛ picti ſcuta labici. ꝛ Sil. xij. iāq̄ʒ adeo eſt agros ingreſſus ꝛ arua labici. Lectica.ae. Iuuenalis. quadrantes lectica petit ſequiturq̄ʒ maritum. Lorica.ae. Verg. vij. aeñ. loricam quam demoleo detraxerat ipſe. Lumbricus.i. Serenus lumbrici quoq̄ʒ terreſtres naſcentur oliuo. Myrica.ae. Vg in buco non cēs arbuſta iuuāt humileſq̄ʒ myricae. Maryca.ae. nympha ꝛ ſilua eiuſdē nominis in italia. Vg. vij. aeñ. hunc fauno ꝛ nympha genitū laurente marica. Mendicus.a.um. ꝛ mendico.as. Hora.j. ſer. mendici mimi balatrones hoc genus omne. Iuue. digito mēdicat pollio nudo. Meretricula.ae. Hora. ij. ſer. meretricula Dauum. Multicium.ij. Iuuena. tu multicia ſumas. et ibidē: quero an deceant multicia teſtē. Naſica.ae. n. p. viri romani qui cognoiatus eſt. Publius Scipio Naſica. Nouicius a.um. Idē. terrumq̄ʒ nouicius horret. Numicus.ij. fluuius italiae. Vg. vij. aeñ. tyrrhenū ad tibrim ꝛ fontis vada ſacra numici. Palicus.i. ſtagnū ꝛ puer. Vg. placabilis ara palici. Periculū.i. Perſi. nil ne pudet capiti nō poſſe pericula cano. Poſticus.a.um. Idem. occipiti cęco poſticę occurrite ſannae. Poſticus.i. Hora. atria ſeruantem poſtico falle clientē. Pudicus.a.um. ꝛ pudicitia.ae. Iuuena. credo pudicitiam ſaturno rege moratam. Pedico.as. ꝛ pedico.onis. Mar. pedicatores fellat linus. hole quid ad te? Idem. confidis natibus: non eſt pedico maritus. Pediculus. Mart. ꝛ uenti dñs pediculoſi. Phoenicopterus.i. Iuuena. ꝛ phoenicopterus ingens. Ridimiculū.i. Iuuena. paulatim q longa domi redimicula ſumunt. Rubrica.ae. Perſius. non ſecus ac ſi oculo rubricam dirigat vno. Horat. ij. ſermo. ꝓlia rubrica picta aut carbone. Triuicus.i. vicus. Apuliae. Hora. ij. ſermonum. nunq̄ꝫ erepſemus niſi nos vicina triuici. Tibijcen.inis. ſed quemadmodū ſupra diximus duplex.j. breue in vnam ſyllabam longam per ſynacreſin coit. Iuuena. ſaltatur nigro tibijcine qualiacunq̄ʒ. Tegeticula.ae. Martia. dat tibi ſecuros vilis tegeticula ſonos. Vaticanus.i. Mar. in vaticanis cōdita muſta cadis. Viticula.ae. Vg. in viris. dulci namq̄ʒ tumet nondum viticula bacco. fortaſſe ꝛ alia diminutiua reperias q ad horū ꝓportionē ꝓducantur. Veſica.ae. Iuue. nūc via pceſſus vetulę veſica beatae. Vrtica.ae. Idē haec tetigit gradiue tuos vrtica nepotes. Vmbilicus vmbilici. Virgil. in priape. delphos pythius orbis vmbilicus. eſt eñ carmen phaleuticum. Vſtica vſticae. mons. Hora.j. carminū. valles ꝛ vſticae cubantis. Et a nice qḋ interptatur victoria compoſita: vt polynices polynicis. Papi. xij. theba. heu mihi nunq̄s adeſt charis polynicis ad ignes. Veronice.es. Iuuena. deinde adamas notiſſimus ꝛ veronices. Et nomina barbara in icus. vt rodericus.i. enricus.i. ludouicus.i. theodoricus.i. alaricus.i. Claudianus de bello in alaricum. ſed nunq̄ꝫ tantū Mauors contraxit in arctum res alarice tuas. Barbaras aūt diximus: non vt quidā qui de omnibus ꝓprijs regulā tradiderunt. nam vrbicus caſtricus. eutycus. pannichus ꝛ reliqua noīa q a graeco ſiue latino ſermone deducta ſunt breuiant. Iuuena. vrbicus exodio riſum mouet atelanes. Martia eutycus ille tuū caſtrice dulce latus. Idē horrida ſed mens eſt panniche volſa tibi. I.ante.d. breuis eſt: vt liuidus.a.um. viuidus.a.um. ſeruidus a.um. Producunt vero abydus.i. Vergi.j. georgico. pontus ꝛ oſtriferi fauces tentantur abydi. Acidalia Venus. Vergi.j. eneidos. at memor ille matris Acidaliae. ꝛ peſtis animae ſeptima accidia.i. incurria vel negligentia. Faſtidio.is. ꝛ faſtidium.ij. Idem in buccolicis. inuenies alium: ſi te hic faſtidit Alexis. Idem in eodem. matri longa decem tulerunt faſtidia menſes.

Formido.as.trucido.as.Et noĩa in ido exeũtia.ut crepido.inis. cupido. inis. formido. inis.libido. inis.Et nomina patronymica maſculina a nominibus in eus diphthongon deſinentibus.ut a prometheus.ei.promethides. A tideus.ei.tidides.Nã reliqua fere omnia breuiant:ut a priamo priamides.a neſtore neſtorides. ab agamemnone agamemnonides.

I.añ.f.unum reperio productum.alliſæ.arũ.

I.añ.g.breuis eſt.ut litigo. Producunt uero auriga.æ.caligo.as.caſtigo.as.fatigo.as.faſtigiũ.ii.Et a fligo.is.cõpoſita.ut affligo.is.infligo.is.inſtigo as.leſtrigones.um.pſtigiæ.arũ.ſalpyga.æ.otiganum.i.quadrigæ.arũ.ueſtigo.as.uectigal.alis.Et nomina exeuntia in igo.ut caligo.inis.uertigo.inis.uligo.inis.

I.añ.l.breuis eſt:ut maſſilia.Producunt uero aſil⁹.i.aſylum.i.aſylas.æ.nomen propriũ uiri.aprilis.is.ædilis.is.crocodilus.i. Eriphile.es.exilis.æ.maſſylus.a.um.pamphilia.æ.petilia.æ.qntilis.is.ſextilis.is.ſubtilis.e.uenilia.æ.Et noĩa neutra in.ile.deſinentia.ut cubile.ſedile. Et adiectiua a noĩbus deriuata.ut a puero puerilis.a ſene ſenilis. Breuiant tamen ab humo humilis.a pari parilis.a dape dapſilis.

I.ante.m.breuis eſt.ut optimus.a.um. Producunt uero ariminum.i.diſcrimen.inis.enthymema.atis.opimus.a.um.quadrim⁹.a.um.ſublimis.e. Et nomina a uerbis quartæ cõiugationis in imẽ exeuntia.ut a munio.is.munimẽ.inis.a lenio.is.lenimen.is.a farcio.is.farcimen.inis.&q̃ ex imẽ exeunt in.entum.ut ueſtimentum.pauimẽtum.

Formido.as. Iuue. in gremio mr̃is formidat ruſtic⁹ infans. Trucido.as. Vg.ij.æñ. fit via vi rũpũt adit⁹ ꝑmoſqꝫ trucidãt. Inſid⁹.a.ũ. ideo ꝓducit.qꝛ a ſido.is.deriuat̃: i q̃ ꝑma lõga ẽ.nã ꝑfid⁹.a.ũ.qꝛ a fides.ei.in q̃ ꝑma breuis ẽ cõponit̃.eãdẽ breuiat. Cõſidero qꝫ ⁊ deſidero qꝛ ex ſidero.as.cõponũt̃ ꝓducũt. Et noĩa ĩ.ido.exeũtia ſiue a noĩe ſiue a ṽbo deriuãt̃. vt cupido.inis.formido.inis.libido.inis. Crepido.inis. Iuue.nulla crepido vacat. Producũt ꝑterea nomina patronymica maſcřina ĩ.ides.q̃ formãt̃ noĩb⁹ ĩ eus diphthõgõ deſinẽtib⁹.vt a theſe⁹.ei.theſides.a pele⁹.ei.pelides.a tyrrhe⁹.ei.tyrrhides.tide⁹ tidides.atre⁹ atrides.a corone⁹.ei.corõides ab ariſte⁹.ei.ariſtides.a ꝓmethe⁹ ei.ꝓmethides. Vg.ij.ge.ꝑmiaqꝫ ĩgẽtes pagos ⁊ cõpita circũ theſidæ poſuere. Idẽ.ij.æñ.pelidæ gẽitori illi mea triſtia facta.idẽ ĩ.vij.tyrrhidæ pueri quẽ mr̃is ab vbere raptũ nutribãt tyrrheuſqꝫ pr̃. Oui.iiij.faſ.nulla coronides cauſa doloris erat. Idẽ.ij.de triſt.ſcripſit ariſtides milleſia carmina ſecũ. Idẽ.j.meta.inde ꝓmethides placidis epimethida dictis: ab ænea qꝫ ſatis licẽt. Vg.ix.æñ.finxit æneides dicẽs: ſit ſatis æneide telis ĩpune numanũ. ⁊ a lycurgo Oui.ĩ ibin lycurgides. qqꝫ lycurgidẽ lyſauit ab arbore natũ. Euclides qꝫ qđ formã hẽt patronymici ꝓducit.vt apđ Mar.li.v.epigrã.dũ ſibi redire de patrẽſib⁹ fũdis ducẽta clamat coccinat⁹ euclides. Eſt eñ trimetrũ hipponactic⁹ hñs ĩ fine ſpõdeũ Pherecydes. Seren⁹.ſꝫ qs nõ paueat pherecydis fata tragoedi. Euripides. Sidoni⁹.orcheſtrã q̃tit alt̃ euripidis. Nã reliq̃ fere oĩa patronymica in ides breuiãt. vt priamides.æacides.hirtacides.neſtorides.ãtenorides. In oides qꝫ græca q̃ ſilitudinẽ ſignãt:qm̃ ꝑ ei diphthõgõ ĩ penultia ſcribũt̃:eãdẽ ꝓducũt.vt daphnoides. I añ.f.vnũ repio ꝓductũ.alliſæ.arũ.oppidũ italiæ. Sili.viij.alliſæ ⁊ clamor cõtẽptæ ſemꝑ acerræ. Inde alliſana vaſa. Hor.ij.ſer.iuertũt alliſanis vinaria tota. I añ g breuis ẽ.vt litigo.as.mitigo.as.remigo.as.ꝓducũt ṽo auriga.æ. Oui.ij.meta.hic ſit⁹ ẽ phaetõ cur⁹ auriga paterni. Caligo.as. Vg.ij.æñ.caligat nubẽ eripiã tu neq̃ parẽtis. Caſtigo.as. Iuu.triſtib⁹ obſcoenis caſtigas turpia cũ ſis. Fatigo.as. Vg.ix.æñ.terga fatigam⁹ haſta. Faſtigiũ.ij. Oui.ij.meta.cui⁹ ebur nitidũ faſtigia ſumma tegebat. Et a fligo.is.cõpoſita:qđ ṽbũ nõ ẽ in vſu.vt affligo.is.cõfligo.is. Inſtigo.as. Vg.ingtna.pſſoqꝫ inſtigãt agmie vẽtos. Leſtrygões. Oui.ij.de põ.qs nõ ãtiphatẽ leſtrygõa deuouet aut qs. Origanũ ĩ.ꝓducere dicim⁹:qꝛ ꝑ ei diphthõgõ a græcis ſcribit̃:q̃ nicãder ĩ theriacis ſcđaꝫ ĩ carmie lõgã poſuit.nam q̃ apđ Mar.legit̃:int̃ lactucas origanũqꝫ libet:poti⁹ oxygarũ legẽdũ. Præſtigiæ.arũ. Plau.ĩ ãphi.hæc ꝑſtigiatrix mulier ⁊c. q̃drigae.arũ. Vg.j.ge.vt cũ carcerib⁹ ſeſe effudere q̃drigae. Salpyga.ae. Luca.ĩ.ix.metuat ſalpyga latebras. Veſtigo.as.⁊ veſtigiũ.ij. Vg.ĩ more.veſtigatqꝫ focũ loeſus quẽ deniqꝫ ſenſit. Sedul⁹ excuſari põt in eo qđ dixit veſtigijs calcare ſuis qm̃ duplex.i.coit ꝑ ſynaereſin. Vectigal.alis. Hora.ij.ſer.iurgat̃ verbis ego vectigalia magna. Producũt quoqꝫ noĩa exeũtia in igo vt caligo.inis.vertigo.inis.fuligo.inis.ſiligo.inis. I añ.l.breuis eſt.vt maſſilia oppidũ galliae narboñ. Luca.in.iij.maſſiliaeqꝫ ſuae donatur libera phocis. Nam maſſyl⁹.a.um.ꝓducit vt ſtatim dicem⁹. Producũt vero aſil⁹.ĩ. Vg.iij.geor.plurimum alburnũ volitãs cui nomẽ aſilo. Aſylũ.ĩ. Idẽ.ij.aeñ.⁊ iã porticib⁹ vacuis iunonis aſylo. Aſylas.ae.nomẽ viri a Vgl.celebratũ.vt corineũ ſternit aſylas. Aprilis Oui.iiij.faſt.caeſar in aprili qđ tuearis habes. Aedilis.is. Perſ.fregerit heminas areti aedilis iniquas. Aufilena apđ Catullũ. Petilia. Vg.iij.aeñ.ſubnixa petilia muro. Crocodil⁹.ĩ. Iuue.aegyptus portẽta colat crocodilõ adorat. Eriphyle.es. Idẽ occurrẽt multae tibi belydes atqꝫ eriphyle. Exilis.e.verg.ĩ moreto.crurib⁹ exilis ſpacioſa ⁊ ꝓdiga plãta. Maſſylus.a.um. Idẽ.iiij.aeñ.maſſyliqꝫ ruũt eqtes ⁊ odora canum vis. Quintilis.is.atqꝫ eadẽ rõne ſextilis. Hora.j.epi.ſextilẽ totũ mendax deſideror.qntilis ⁊ qntilianus ⁊ ſextilia breuiãt. Subtilis.e.ꝑ eo qđ eſt tenuis.nã ſutilis ꝑ re cõſuta breuiat.vt verg.vj.aeñ.gemuit ſub pondere cymba ſutilis. Et noĩa neutra in ile deſinentia.vt cubile.ſedile.monile.haſtile.ancyle. Et adiectiua a nominibus deriuata.vt a puero puerilis.a viro virilis.a ſene ſenilis.ab anu anilis.ab hoſte hoſtilis.nam verbalia in bilis breuiant.vt amabilis.⁊ quae abſciſa ſunt ex his.vt docilis pro docibilis.nobilis pro noſcibilis.habilis.debilis.nubilis ⁊ ſimilia. Nomina quoqꝫ participialia in ſilis vel tilis vel xilis.vt a fuſus fuſilis.a ſenſus ſenſilis.a ſutus ſutilis.ab apertus apertilis.a tort⁹ tortilis.a nexus nexilis. I.ante.m.breuis eſt.vt optimus.a.um.infimus.a.um. Producunt vero Ariminũ.ĩ. Luca.in.j.vicinũqꝫ minax inuadit ariminũ. Diſcrimẽ. Iuue.tãqꝫ famae diſcrimẽ agat̃. Enthymema. Idẽ torqat enthymema. Opim⁹.a.ũ.verg.j.aeñ.gẽitor tũc bel⁹ opimã. Quadrim⁹.a.ũ. Hor.j.car.deprome quadrimũ ſabina o thaliarche merũ diota. Sublimis.e. Verg.j.geor.apparet liquido ſublimis in aere niſus.cõponit̃ eñ ex ſub ⁊ lim⁹:quemadmodũ ⁊ illimis ex in ⁊ limus.in quo ꝑma ꝓducit̃. Et noĩa a verbis quartae cõiugatiõis ⁊c.vt munimẽ atqꝫ inde munimẽtum.

Vergi. ij. georgi. vrgerent hoc effuſos munimen ad imbres. Lenimen. Hora. car. dulce lenimen mihi cunqȝ ſalue. ¶ J. ante. n. longa eſt. vt pachinus. i. Vg. iij. aeñ. pſtat tinacrij metas luſtrare pachyni: ⁊ in. vij. Siculo pſpexit ab vſqȝ pachyno. Priſ. in peribege. Ex dionyſio breuiauit. v. cum procul effuſis pachini diſceditur oris. Clandeſtinꝰ. a. ū. q̄ ab omnibꝰ fere putatur penultimā breuiare: pduxit Sillius. ceu clandeſtino traheretur tpe bellum. Manilius. j. aſtro. ⁊ clandeſtinis ſurgentia fraudibꝰ arma. Breuiant vero Acinus. i. Hora. ij. ſer. aridū ore ferens acinū ſemeſaqȝ

I. ante. n. longa eſt. ut clandeſtinus. a. um. pachinus. i. Breuiant uero Acinus. i. Amineum. ei. Apirinum. i. Ariminum. i. Aſinus. i. aſinę. es. op. Buccina. ę. Catina. æ. Circinus. i. Ciminus. i. mons & lacus Italiæ. Cominus aduer. Deſtino. as. Dominus. i. Eminus aduer. Euphroſyne. es. Eleemoſyna. æ. Fiſcina. ę. Fuſcina. æ. Fuſcinus. i. Fœmina ę. Fruſino. onis. Inquino. as. Licinus. i. nomen proprium uiri. Lamia. ę. Machina. æ. Mutina. æ. Morinus. a. um. Nundinę. arum. Pagina. æ. Patina. ę. Panpinus. i. Proſerpina. ę. Protinus aduer. Ruſpina. ę. Saſina. ę. Sarcina. ę. Sabina. ę. Statina. ę. Sophroſyna. ę. Ticinus. i. Trutina. ę. Et quędam nomina adiectiua ab aduerbiis temporalibus deriuata. ut craſtinus craſtina craſtinū. diutinus. a. um. hornotinus. a. um. priſtinus. a. ū. perendinus. a. um. ſerotinus. a. um. Alia tamen producunt: ut matutinus. ueſpertinus. Et a nominibus materiam ſignificantibus deriuata ut oleaginus. a. um. faginus. a. um. tiliaginus. cerrinus. Et a nominibus colores & lapillos ſiue odores & unguenta ſignificantibus: ut adamantinus a. um. Amethyſtinus. a. um. Amaracinus. a. um. Amigdalinus. a. um. Bombycinus. a. um. Biſſinus. a. um. Cryſtallinus. a. um. Crocinus. a. um. Coccinus. a. um. Carbaſinus. a. um. Glaucinus. a. um. Gauſapinus. a. um. Hiantinus. a. um. Hyacintinus. a. um. *Myrrhinus*. a. um. Praſinus. a. um. Smaragdinus. a. um.

lardi. Catu. acina gñe foeminino dixit. ebrioſaqȝ acinę ebrioſioris. Amineum. Vg. ij. geor. ſunt etiā amineę vites firmiſſima vina. Auſo. ſolus qui chium miſcet ⁊ amineum. apud quoſdan producitur. Apirinuȝ. i. Mar. in diſt. non tibi de lybicis tuberes ⁊ apirina ramis. Ariminū. i. op. Italiae. Luca. lib. j. vicinūqȝ minax inuadit ariminū ⁊ ignes. Aſinus aſini. ⁊ Aſina. ę. ⁊ Aſine. es. op. Arcadię. Luca. in. viij. quas aſinę cautes: ⁊ quas chios aſperat vndas. Buccina. Juue. ſurda mihi gemeret graue bucina q̄rimus vt ſit. Catina. ę. op. ſicilię. Sill. xiiij. punicoꝝ. tum catinę ardenti nimiū vicina typhoeo. Ciminus. i. lacus ⁊ mons hetruriae. Vg. vij. aeñ. cimini cū mōte lacū lucoſqȝ capenos. Nam p herba per. y. pſilon. ſcribitur ⁊ pducit. Horatius. pallerem caſu: biberē exangue cyminū ſiue cuminum. Cominus aduerbium. p eo quod ppe. Vgi. vij. pugnatur cominus armis. Circinus. i. ⁊ circino. as. Oui. ij. meta. ⁊ eaſdeȝ circinat auras. Deſtino. as. Vgi. ij. aeñ. me deſtinat arę. Eminus aduerbium. p a longe Oui. iij. meta. eminus ingenti reſupinum vulnere fudi. Euphroſine vna fuit ex charitibus. cuius penultimam Orpheus in theogonia breuē poſuit. Eleemoſyna quoqȝ eandē breuiat. Fiſcina. ae. Vg. j. geor. nūc facilis rubeat texatur fiſcina virga. Fuſcina. ae. Juue. vicit ⁊ hoc monſtrū tunicati fuſcina gracchi. Fuſcinꝰ. i. lacus Italiae. Martia. fuſcinus ⁊ pigri taceantur ſtagna neronis. Foemina. ae. Verg. j. aeñ. dux foemina facti. Fruſino. onis. Juue. aut fabrateriae domꝰ aut fruſinone paretur. Jnquino. as. Lucanus in. iiij. facinus quos inquinat aequat. Licinus licini. Jdem. pallante ⁊ liciuis expectent ergo tribuni. Machina. ae. Vergil. murorum ingentes aequataqȝ machina coelo. Mutina. ae. Lucanus in. j. his Caeſar peruſina fames mutinaeqȝ labores. Morinus. a. um. populi ſunt Galliae. Vg. viij. extremiqȝ hominum morini rhenuſqȝ bicornis. Nundinę. arum. ⁊ nundinor. aris quod ab eo deriuatur. Pagina. ae. Marti. ſaepe duplex vnum pagina tractat opus. Patina. ae. Juue. debetur magnus patinae: ſubituſqȝ prometheus. Pampinus. i. Verg. j. geor. heu male tum mites defendit pampinus vuas. Proſerpina. ae. Jdem in. vj. hoc ſibi pulchra ſuum ferri proſerpina munus. Pachynus. Priſcia. in peribegeſi. pcurrens pachyno longe clauſtriſqȝ pelori. ſed freq̄ntius pducitur. Protinus aduerbium. Jdem in buco. ptinus aeger ago: hanc etiam vix tityre duco. Ruſpina. ae. opdidum aphricae. Silli. iij. puni. quaeqȝ pcul cernit nos aequos ruſpina fluctus. Saſina. ae. oppidū Italię. Martia. nec tua baianas ſaſina malit aquas. Sarcina ſarcinae. Juue. ſpeculū ciuilis ſarcina belli. Sibina. ae. genus teli eſt. Ennius apud Feſtum. illyrici reſtant ſiccis ſibiniſqȝ. Statina. ae. inſula Campaniae. Papi. iij. ſiluar. aenariaeqȝ lacus medios ſtatinaſqȝ renatas. Sophroſina. ae. nomen pprium foeminae eadem rōne breuiat qua euphroſine. Ticinus ticini. Sillius. adde etiam ticini ſpumantes ſanguine ripas. Trutina. ae. Perſius. caſtiges trutina nec te quaeſiueris extra. Et nomina quaedam adiectiua ab aduerbijs tpalibus deriuata: vt a cras craſtinus. a. um. A diu diutinus. a. um. Ab horno hornotinus. a. um. A pridie priſtinus priſtina priſtinum. A perendie perendinus perendina perendinum. A ſero. ſerotinus. a. ū. alia tamen pducunt. matutinus. veſpertinus. Breuiant quoqȝ noīa q̄dam poſſeſſiua a noībus materiam ſignificātibus deriuata. vt oleaginus. a. um. faginus. a. um. Vg. ij. geor. truditur e ſicco radix oleagina ligno. Jdem in buc. fagina celatum diuini opus alcimedōtis. Et a noībus coloꝛes quoſdā aut lapillos ſiue odores ⁊ vnguenta ſignificantibus vt adamantinus. a. um. Proper. colchis flagrātes adamātina ſub iuga tauros. Amethiſtinus. a. um. Juue. cauſidicum vendūt amethiſtina ꝯuenit illis. Amaracinꝰ. a. um. ⁊ amaracinū vnguentū ex amaraco. Lucre. ſicut amaracini blandū ſtateſqȝ liquorē. Amygdalinꝰ. a. um. Serenꝰ. fertua amygdalinae ſuccꝰ nucis eſſe bibendꝰ. Bombycinꝰ a. um. Juue. delicias ⁊ paniculus bombycinꝰ vrit. Biſſinꝰ. a. um. atqȝ eadem rōne carbaſinꝰ. a. um. Cryſtallinꝰ. a. ū. ⁊ myrrhinus. a. um. Juue. grandia tolluntur cryſtallina: maxima rurſus myrrhina. Crocinus. a. um. Proper. ⁊ crocino nares murrheꝰ vngat onyx. Coccinus. a. um. Hyantinꝰ. a. um. Mar. coccina famoſę donas ⁊ hianthina moechę. Glaucinꝰ. a. ū. Jdē. pallia donabit glaucina coſmę tibi. Gauſapinꝰ. a. ū. Jdē. mēſe vel auguſto ſumere gauſapinas. Hyacintinꝰ. a. ū. Per. ſ. aliqs cui circa humeros hyacithina lena ē. Praſinꝰ. a. ū. Mar. ſi praſino veneto ve ſaues q̄ coccina ſumis. Smaragdinꝰ. a. um. Prudentius in pſycomachia. has inter species ſmaragdina gramine verno.

Sandicinus.a.um.Tyrianthinus.a.um.Mar.vibica lingonicus tyrianthina bardocucullus.Et quaedam nomina graeca vt earinos,Oporinos.Therinos.Chimerinos.Idem.ſi daret autumnus mihi nomen oporinos eſſem horrida ſi brumę ſydera chimerinos.dictus ab ęſtiuo therinos tibi menſe vocarer:tpa cui nomē verna dedere.qd eſt: ſubaudi earinos.qđ ipſe in alio epigrammate exp̄ſſit dicens.dicunt earinon tū poetae.ſed graeci qbus eſt nihil negatū.
¶ I.ante.p.breuis eſt.vt demipho.onis.antipho.onis.antipus.odis.Producunt vō ſeriphos.i.inſula vna ex cycladibus.Iuue.incluſus tanq̄ꝫ gyaro paruaque ſeripho.
Colliphium.ij.Idem.luctantur paucę comedūt colliphia paucę.Obſtipus.a.um.p obliqs.Hora.ij.ſ.ſtes capite obſtipo multum ſilis metuenti.ſunt qui per duplex.p.ſcribant. Euripus.i.Luca.in.v.Euripiumqꝫ trahit curſum mutantibus vndis.Euripides.Sidonius.orcheſtram quatit alter euripidis.alij breuiant.
¶ I.ante.q.lōga eſt:vt antiquus antiqua.ū.obliquus.a.ū.vbiqꝫ.Breuiāt vō aliqs aliqua aliqđ.qđ ex aliᵘ ⁊ qs componit̄.Reliquus reliqua reliquū.Perſius iā reliqua examitis patruelis nulla pneptis.Siliqua.ae.Vg.j.georgicon grandior vt foetus ſiliquis fallacibus eſſet.Vndiqꝫ ⁊ vtiqꝫ ex regula generali breuiantur.
¶ I.ante.r.breuis eſt:vt zephyrus zephiri ephyrae.es.Producunt vō Cercira ⁊ Camiros.qꝛ per.ei.diphthongon ſcribuntur. Strabonis interpres claramqꝫ camiron dixit.Buſiris.idis.Vg.ij.geor.aut qs illaudati neſcit buſiridis aras? Corcyra.ę.inſula Dalmacię Lucanus in ſcđo.portus corcyra tuos:ſeu lęua petat.
Coſyra.ę.inſula in mari ſiculo.Oui.iij.faſto.fertilis ē melite ſterili vicina coſyrę.Collyrium.ij.Iuue.angulus inſpecta geneſi collyria poſcit.Cypirus.i.eadē ratione pducit qua cyperus.vt diximus. Delirus delira.um.quaſi a ſulco deuians.nam lira pma longa ſulcus eſt tranſuerſarius.Delyrus delyra.um.per ypſilō breuiat:qꝛ a lyra inſtrumento muſico componitur. vt ſit delyrus quaſi diſſonus.Lucre.in.j.qđ facit hic idē perdelyrus eſſe videtur.Epirus.i.Vg.i.j.geor.eliadum palmas epiros equarum.Ithyreus.Vg ij.geor.ithyreos taxi curuantur in arcus.Luca.quoqꝫ.ithyreis curſus fuit inde ſagittis.Magiros.i.quod interpretatur coquus.Iuue.finxerunt pariter librarius archimagiri.Podalyrius.Martia.enterocelarum fertur podalyrius hermes.Papyrus.i.Idem.creſcit multa damnoſa papyro.⁊ in diſtichis:pdite miliacas muſę mea dāna papyros.Sapphyrus.i.Prudentius in pſycomachia.hinc tibi ſapphyrū ſociauerat inde beryllon.Semiramis.Iuue.qđ neqꝫ in aſſyrio pharetrata ſemiramis orbe.
¶ I.ante.s.longa eſt.Nemo vnquam mirabitur ſi quid immutauerimus in retā varia ⁊ difficili ⁊ cui nullus adhuc finem impoſuerit:quare hāc regulam aliter poſuimus in alijs noſtris aeditionibus.Nunc vero illam inuertimus:quia i.ante.s.frequentius reperitur longa quā breuis.Ideo dicimus ꝙ.i.ante.s.longa eſt:vt anchiſes.ae.Aruiſium.ij.Breuiant vero Cythiſus cythiſi.Eliſus eliſa eliſum.Vergi.in buco.florentem.cythiſum ⁊ ſalices carpetis amaras.Lucanus in.iij.ſedibus eliſijs campoqꝫ expulſa piorum.
¶ I.ante.t.breuis eſt vt digitus.i.dignitas dignitatis.Producunt vero aconitum aconiti.Iuuenā.ſed nullis aconita bibuntur fictilibus.Architas.ae.Hora.j.car.menſorem cohibent archita.Berytos quoqꝫ:vt dixiᵐᵘˢ in primis ſyllabis cum de.e.ante.r.agebamus:autoritate Priſciani:atqꝫ etiam Dionyſij poetae vnde opus illđ interpretatum eſt:ſecundam quoqꝫ produxit:ait enī antiquamqꝫ tyron beryti ⁊ moenia grata.Catamitus catamiti.Auſonius.A.i.e.tu catamitus eris.Cocytus cocyti.Vergilius,vj.aeneidos.cocyti ſtagna alta vides ſtygiamqꝫ paludē.Corytus coryti.Idem in.x.corytiqꝫ leues humeris ⁊ loetifer arcus.Corythus vero penultima breui ⁊ per.th.oppi.fuit Italiae a rege ſui nominis conditum.Idem in.vij.hinc illum corythi tyrrhena a ſede profectum.Hermaphroditus hermaphroditi.Oui.iiij.metamorphoſeos:hermaphroditus ait:nato date munera veſtro. Heraclytus penultimam ideo produxit:qꝛ per ei diphthongon apud grecos ſcribitur.Sidonius tamen apollinaris breuiant dicens.Quicqd pythagoras democritus heraclituſqꝫ.Idolothytum.i.quo verbo vſus eſt diuus Ioannes in apoca.ſignificatqꝫ dijs immolatum.Irrito.as.quod in primis ſyllabis diximus quod a rito.as.compoſitum eſt:nam irrito.as.ab in ⁊ iratus.a.um.componitur.ſignificatqꝫ inanio.is.⁊ irritus.a.um.p eo quod eſt inanis penultimam breuiat.Luſitania.Silli.li.iij.puni.hos variatus agit Luſitanūqꝫ remotis.Margarita.ae.ideo producit.qꝛ ab eo qđ eſt margaris.itis.deducit̄:in quo crementū pducitur.Mauritania.Manlius.iiij.aſtrono.ericeat populos ⁊ mauritania nomē.Orithia.Vg.iiij.geor.⁊ actias orithyia.Pituita.ae.qđ in pmis ſyllabis pbauimᵘˢ penultimā pduxit.Paraſitᵘˢ.i.Iuuenā.ad coenā quoties paraſitᵘˢ venerit infans Therſites.ae.idē.malo pr̄ tibi ſit therſites:dū modo tu ſis. valitudo.inis.Hora.ij.ſer.dura valitudo iciderit:ſeu tarda ſenectᵘˢ.Et noia greca ⁊c.vt hic leuites vel leuita leuitis leuitidis.hic teſbites vel teſbita.ę.teſbitis.idis.hic iſraelites vl̄ iſraelita.iſraelitis iſraelitidis ſꝫ de his in gn̄e nominū plura diximus.

Sandicinus. a. um. Tyrianthinus.a.um. Et q̄dā noia gręca in rinos.deſinentia,ut earinos.Oporinos.Therinos.chimerinos.

I.ante.p.breuis eſt:ut demipho.onis.antipho.onis Producunt uero Euripus.i. Euripides tamē apud Sidonium breuiat.Seriphos.Colliphium.ii. Obſtipus.a.um.

I.ante.q.longa eſt:ut antiquus. a. um. ubiq꞉. Breuiant uero Reliquis.a.um. Siliqua.æ. Vndiq꞉. Vtiq꞉.

I.ante.r.breuis eſt:ut zephyrus.i. Producunt uero Buſiris.idis.Cercira.æ.Camiros.i. Corcyra.æ. Coſira.æ.Collyrium.ii.Cyprus.i. Delirus.a.um Epirus.i.Ithyreus.a.um.Magyros.i. Niſyrus.i. Papyrus.i.Podalirius.ii.Saphyrus.i. Semiramis idis.

I.ante.s.longa eſt:ut anchiſes.Breuiāt uero Cithyſus.i.Eliſus.a.um.

I.ante.t.breuis eſt:ut digitus. i.lecythus. Producūt uero Aconitum.i.Architas.æ. Beritus.i. Catamitus.i.Cocytus.i.Coritus.i. Hermaphroditus.i.Idolothytum.i.Irrito.tas.Luſitania.æ.Margarita.æ.Mauritania.ę.Pituita.ę.Paraſitus.i.Therſites:æ. Valitudo.inis.Et nomina græca in.itis.deſinentia:ut phrenitis. Pluritis & a nominibus ꝓpriis uirorum ſiue locorū deriuatiua in.itis. uel ita.ꝓ maſculinis.in.itis.pro fœmininis deſinentia.ut leuites uel leuita leuite:leuitis leuitidis.moabite uel moabita.moabitis moabitidis.

Et denoīatiua ⁊c. vt aurit⁹.a.ū. Vg.j.geoꝛ.auritoſqꝫ ſeq lepoꝛes. Turrit⁹.a.ū. Idē.i.vj.fuehīť curru phrygias turrita p vrbes. Crinit⁹.a.ū. Idē i.j.cythara crinit⁹ ioppas. Verba quoqꝫ freqntatiua.vt doꝛmito.as. Hoꝛ. in poet. qñqꝫ bon⁹ doꝛmitat Homer⁹. Noīa participialia.i.q̄ ſunt filia participijs p̄teriti tp̄is vocis paſſiuae. vt auditus. us.tinnitus.us.mugitus.us.ſeruitus tñ q̄uis a ſeruio.is.ſeruitū.in ſupino penultima longa veniat breuiauit. I.ante.u.conſonantē longa eſt: vt ſaliua.ę.oliua.ę.rediuus.i.gradiuus.i. Breuiat rediuiuus in ſyllaba ſc̄da: nā in tertia ꝓducit. Iuue.ac velut exhauſta rediuiuus pullulet arca.

Et denoīatiua in itus.a.um.exeūtia.ut auritus.a.ū.turrit⁹.a.ū. Verba quoqꝫ freq̄ntatiua & noīa pticipialia: q̄ formant a ſupinis uerboꝝ q̄rtæ cōiugatiōis in.itū.penultima lōga terminatis.ut dormio.is.itū.dormito.as.audio.is.itū.audit⁹.us. ſuit⁹ tñ a ſeruio.is.penſtimā breuiat: et ſeruitiū.ii.

I.ante.u.conſonantem longa eſt.ut ſaliua.ę.breuiat rediuiuus.a.um.

O Ante.b.breuis eſt: ut orobus.i.niobe.es. Producunt Iacobus.i.October.bris.

O.ante.c.breuis eſt: ut colocaſia. Et noīa in ochus ſiue lochus ut Archilochus. Antioch⁹. Producūt triochala: patrocinium.

O.añ.d.lōga eſt.ut erodi⁹.ii. Herodes.is.orodes.is Et noia gręca i odes finita: ut geodes.i. terrenus. Capnodes.i.fumoſus. Et ab ode qđ eſt cāt⁹ cōpoſita.ut epodos.nā compoſita ab hodos qđ eſt uia: breuiant.ut exhodus.i.perhiodus.i.ſynhodus.i.

O.ante.g.breuis eſt: ut compoſita a logos quod eſt ſermo.ut theologus.aſtrologus.aretalog⁹. Producunt uero ab ago: quod interpretatur duco: cōpoſita.ut pædagogus.i. Iſagoga.æ. Synagoga.æ. Paragoga.æ. Bagogus.i.

O.ante.l.breuis eſt: ut obolus.i.ſoboles.is. Producunt uero Aetolia.æ. Capitolium.ii. Cimolus.i. Idolum idoli. Mediolanum mediolani. Pactol⁹ pactoli. Et a poleo hoc eſt uendo compoſita. ut pharmacopola.æ. Bibliopola.æ.

O.ante.m.longa eſt. ut amomum.i. Breuiant uero Sodoma. Salomon & Salome. Et a ſtomos cōpoſita.ut Chryſoſtomus.i. & a dromos. ut catadromos. & a tomos.ut atomus.

O.añ.n.lōga eſt.ut corona.bellōa.breuiāt Abrotonū.i. Apon⁹.i. Auſoni⁹.a.ū. Coctonū.i. Edonis.idis. Geryones.is. Hermione.nes. Mycone.nes. Matrona.æ.fluuius. Et a gonos ſiue gone: quod eſt genus: compoſita.ut antigonus.ni. Erigone.es. Et a phonos quod eſt mors.ut thiſiphone.es. perſephone.es. Leontophonus. Nebrophonos. Nā a gonia: qđ eſt angulus: ꝓducū.ut trigona figura aut tetragona.pētagona. & a phone: quod eſt uox.ut ſymphona.antiphona.aphona.

O Ante.b.breuis ē: vt oꝛob⁹.nā a gręcis p. ōmicrō ſcribiť. Niobe.es. Iuue. atqꝫ eadē ſcropha Niobe foecūdioꝛ alba. Producūt ꝟo Iacob⁹.i. q̄ rōne ſępe a nobis dictū ē. Claud. in epigrāmatis qd laceras vſus dux Iacobe meos? Mar. octobrēs age ſentiat kls. Dolobella.ę. Iuue. ide Dolobella ē.ab.a. O.añ.c. breuis ē. vt colocaſia. Vg.i.buc. mixtaqꝫ ridēti colocaſia fūdet acātho. In och⁹ qđ eſt gręce cohoꝛs: vt antioch⁹.p cohoꝛte. Iuue. nec erit antioch⁹: nec erit mirabilis illic. ſiue loch⁹ qđ eſt vehiculū: vt archiloch⁹. Hoꝛ. archilochū ꝓpꝛio rabies armauit iābo. ſcribūť eñ p.omicrō. Producūt ꝟo triochala. Silli⁹ li.xiiij. vaſtata triochola bello. Patrociniū. Oui.j.triſtiū. cauſa patrocinio nō bona.m.e. ⁊ ſilia. vt tyrociniū.latrociniū.lenociniū. O.añ.d lōga eſt. vt Erodi⁹.ij. qđ in ſc̄da p.omega ſcribiť apđ illos Herodes.is. Hoꝛ. pferat Herodis palmetis ludere ⁊ vngi. Oꝛodes.is. Vg. carmine celebraſ: vt iacet altus Oꝛodes. Et noia gręca denoīatiua in odes deſinētia. vt geodes hoc eſt terren⁹. thoides hoc eſt ſulphureus. ⁊ cōpoſita ab ode qđ eſt cātus. vt epodos. Auſonius. dactylicos elegos. choꝛiābū carmē epodo. Breuiāt ꝟo cōpoſita ab hodos qđ eſt via: vt exhod⁹ ſynhodus ꝑihod⁹ methodus exhodiū q̄ſi ab hodo. Iuue. breuiauit dicēs: tādēqꝫ redit ad pulpita notū exhodiū. Sipōtin⁹ ab odē dicit cōponi. O.añ.g. breuis eſt: vt compoſita a logos q̄lia ſunt. aſtrolog⁹. theologus aretalogus. Syllogiſmus Sidonius Appollinaris ꝓduxit dicēs. argumentoſis dat retia ſyllogiſmus. Cōpoſita vero ab ago qđ interp̄taſ duco ꝓducūt: vt pedagogus ductoꝛ pueroꝝ. Iſagoga.i.introductio. ſynagoga.i.cōuētus. paragoga.i. adductio. Bagogus apđ Oui. nomē celebꝛe. O añ.l. breuis ē: vt obolus.i. capꝛeolus.i. caſeolus.i. Producūt ꝟo ętolia.ę. Oui.iij. de amoꝛibus. nec tanti calidō. nec tota ętolia tāti. Capitoliū.ij. Vg. in.viij. ſtabat p tēplo ⁊ capitolia alta tenebat. Cymolus.i. inſula in mari Aegeo. Ouid.vij.meta. hinc humilē myconē cretoſaqꝫ rura cymoli. vnde dicta eſt creta cymolia. Idolū.i. nā a graecis per.omega ſcribitur. Miroꝛqꝫ Sedulium virum alioqui doctiſſimum breuiaſſe cum in paſchali ſuo dixit idola dilexit: ſimili nam moꝛe furentes. Pactolus.i. fluuius lydiae. Iuue. quod tagus ⁊ rutila voluit Pactolus arena. Mediolanum. Auſonius ⁊ Mediolani mira omnia. Et nomina cōpoſita a poleo. qđ interp̄tatur vendo. vt pharmacopola.ae. bibliopola.ae. myropola. Hoꝛa.j. ſermo. ambubaiarum collegia pharmacopolae. Mar. ſed que me vendit bibliopola putat. O.ante.m. longa eſt: vt amomum.i. cynamomum.i. aroma.atis. idioma.atis. condyloma.atis. Breuiant vero Sodoma.ae. ⁊ a ſtomos quod interpꝛetatur os compoſita: vt chryſoſtomos.i. pſeudoſtomos.i. Salomon quoqꝫ et Salome a iunioꝛibus breuiantur. O.ante.n. longa eſt: vt coꝛona.ae. obſonium.ij. Breuiant vero abꝛotonum. Hoꝛa.ij. epiſto. abꝛotonum aegro non audet niſi que didicit dare. Aponus.i. locus iuxta Patauium Lucanus in.j. colle ſedens aponus terris vbi fumifer exit. Mart. cenſetur apona liuio ſuo tellus. Auſonius.a.um. Vergi. in.aeñ. nec tecū auſonium quicunqꝫ eſt quaerere tybꝛim. Coctonum.i. Iuue. aduectus Romam quo pꝛuna ⁊ coctona vēto. Edonis Bacchi ſacerdos a Lucano in.j. breuiatur. Edonis ogygio decurrit plena lyaeo: ſed per ſyſtolen. Nam per.o.mega ſcribitur. Vergi. ac velut Edoni boꝛeae. ⁊ Papinius. ⁊ alij. Geriones.onis. Verg. viij.aeñ. gerione extincto tyꝛinthius attigit arua. Matrona fluui⁹ Galliae. Sidoni⁹ rhen⁹ arar rhodan⁹ moſa matrona ſequana ledus. Mycone.ones. vel myconos. Verg. ij.aeñ. errātē mycone celſa giaroqꝫ reuinxit. Et a gone ſiue gonos qđ eſt genus ⁊ a phone qđ eſt moꝛs. Nā a gonia qđ interp̄taſ angulus cōpoſita ꝓducūt. vt trigon.onis. trigon⁹. tetragonus. pentagonus. agonus.

O.ante.p.breuis eſt:ut caropus.i.œſopum.rhodope.Producūt uero anthropos.Aſopus.i.æſopus.Canopus.i.Canopeum.i.Crotopus.i.Europa.Europę.Hyſopus.i.Iopas.ę.Metopon.Piropus piropi.Sinope ſinopes.Sinopis ſinopidis.

O.ante.r.breuis eſt:ut pacorꝰ.Et cōpoſita a chorꝰ:ut meſochorus.philochorꝰ.& ab agoreo:qđ eſt mercor.ut Pythagoras.æ.Anaxagoras.æ.& a phoro qđ eſt fero:ut carpophorꝰ.i.doriphorus.i.Producūt uero Aurora.æ.Anthores.is.Cytorꝰ.i.Diores.is.Elorus.i.Pelorus.i.Et denoīatiua in orus.a.um.ut decorus.a.um.odorus.a.um.Et a doron:quod interpretatur palmus ſiue donū:cōpoſita.ut Polydorus.i.Theodorus.i.Iſidorꝰ Iſidori.Et a moros:quod eſt fatuus:ut Sycomorus.

O.ante.s.longa eſt.ut hircoſus.doloſus.aloſa.metamorphoſis.ſeos.Breuiant uero Ambroſia.æ.Ambroſius.ii.Theodoſiꝰ theodoſii.& græca habentia omicron:ut mnemoſyne.

O.ante.t.longa eſt.ut ægrotus.a.um.Breuiant uero a dotos:quod eſt datus:compoſita:ut Antidotum:antidoti.Herodotus herodoti.

V Ante.b.breuis eſt:ut coluber.rutuba.æ.delubrū.i.Producunt uero Ambubaia.Anubis.idis.Saluber.bris.ſolubilis.uolubilis.a nubo nubis compoſita breuiant duo pronuba.innuba Connubium uero indifferentem habet.

V.ante.c.longa eſt:ut eunuchus.i.caducus.a.um.Breuiant uero Volucer.cris.cre.Volucris.is.

V.ante.d.lōga eſt:ut hirudo.inis.teſtudo.inis.Breuiat uero Dryuda.æ.

V.ante.f.unum reperio nomen proprium uiri Cucufas:quod breuiat.

V.ante.g.longa eſt:ut ſalſugo.inis.ærugo.inis.

V.ante.l.breuis eſt:ut anulꝰ.i.ęmulꝰ.a.um.Producūt uero adulor.aris.Amulius.ii.Apulia.æ.Curulis.e.Edulis.e.Getulia.æ.Peculiū.ii.Torcular aris.Tribulis.e.Et a bule:qđ eſt cōſiliū:cōpoſita:ut Traſibulus.i.Ariſtobolus.i.Cleobolus.i.

V.añ.m.lōga eſt:ut Acumē.inis.Alumē.inis.Breuiāt Autumo.as.Autumedō.ōtis.Columē.inis.

O.ante.p.breuis eſt:vt oeſopū.i.Oui.in.iij.de arte oeſopa qđ redolēt ꝗuis mittant athenis.alij legūt oſypa.Producūt ꝟo anthropos.qꝛ ꝑ omega ſcribit a graecis.Aſopus.i.fluuius achaiae.Luca.in.vj.accipit aſopus.curſꝰ phoenixqꝫ melaſqꝫ.Aeſopꝰ.i.Hora.filiꝰ aeſopi detractā ex aure metellae.Canopꝰ.i.Iuue.ꝓdigia ꝛ mores vrbis dānante canopo.Conopeū.i.Idē.vt teſtudineo tibi lētule conopeo.Crotopꝰ.i.nomē ꝓpriū viri a Papi.lib.j.thebai.celebrati:ꝑquirēs nři tecta haud opulēta crotopi.Europa.ae.ꝟg.j.aeñ.europa atqꝫ aſia pulſus nec plura querētē.Hyſopus.i.ideo ꝓducere dicemus:qꝛ ꝑ omega ſcribit a graecis.Iopas.ꝟg.j.aeñ.an cithara crinitus Iopas.Metopon.i.qđ interꝑtatur frōs.Priſc.in perihegeſi.ꝓminet europae hūc criu dixere metopon.Pyropus.i.Oui.j.meta.clara micāte auro flāmas imitāte pyropo.Sinope.es.Priſci.in perihegeſi.alterius ſyriae q̄ tendit ad vſqꝫ ſinopē.O.ante.r.breuis eſt:vt cōpoſita a chorus.i.philochorus.i.Et ab agoreo qđ eſt mercor:vt pythagoras.ę.anaxagoras.ę.ꝛ a phoro qđ eſt fero:vt carpophorꝰ.doryphorus.producūt vero aurora.ꝟg.iiij.aeñ.humētē qꝫ aurora polo dimouerat vmbram.Anthores.is.nomē viri a ꝟg.celebrati in.x.aeñ.herculis anthorē comitē qui miſſus ab agris.Cytorus.i.mōs paphlagoniae.ꝟg.ij.geor.ꝛ iuuat vndantē buxo ſpectare cytorū.Diores.is.Idē.v.aeñ.regius egregia priami d̄ ſtirpe diores.Elorus.i.fluuius ſiciliae.Idē.iij.aeñ.exupo ꝑpingue ſolū ſtagnantis elori.pelorus.i.Idē in eod.ꝛ anguſti rareſcēt clauſtra pelori.Et noīa in orus.a.ū.deſinētia.vt decorus.a.ū.canorus.a.ū.odorus.a.um.Et a dorō.qđ interꝑtatꝰ palmꝰ ſiue donū cōpoſita.vt polydorus.i.theodorus.i.heliodorus.i.apollodorus.i.arthemidorus.i.iſidorus.i.calliodorus.i.ꝟg.iij.aeñ.nā polydorus ego hic cōfixū ferrea texit.Iuue.lautorꝫ pueros artem ſcindens theodori.Idē tonſoris tm̄ dāno rapit heliodorus.Mart.apollodoro gaudet imbrifer nilus.Idem arthemidorus amat calliodorus arat.ex quo manifeſtum eſt quāto in errore ſunt iuniores qui Iſidorus penultima breui ꝓferūt.Et a moros qđ eſt fatuus.vt ſycomorus.qꝛ moros ꝑ omega ſcribit.vnde eſt morus arbor ꝛ morio.onis.ꝛ moror.aris.ꝓ infatuari.O.ante.s.lōga eſt.vt hircoſus.a.um.Breuiant vero Ambroſius.ij.Ambroſia.ae.Iuue.aut glaphirus fiat pr̄ ambroſiuſqꝫ choraules.ꝟg.j.aeñ.ambroſiaeqꝫ comae diuinum vertice odorem.Et graeca.vt mnemoſyne.mnemoſynon.euphroſyne.eleemoſyne.quia omicron habent.O.ante.t.longa eſt:vt aegrotus.a.um.aſarotum aſaroti.Breuiant vero a dotos quod eſt datus compoſita.vt zenodorus.i.Herodotus.i.Antidotum.i.

U Ante.b.breuis ē.vt coluber.rutuba.ę.fluuiꝰ Italiae.Producūt ꝟo Ambubaia.Hora.j.ſer.ambubaiarꝫ collegia pharmacopolę.Anubis deus aegyptiorꝫ ꝟg.viij.aeñ.omnigenūqꝫ deū mōſtra ꝛ latrator anubis Saluber.bris.Oui.iiij.faſt.phoebe ſaluber ades.Volubilis.Hora.j.ep̄la.labit ꝛ labetur in omne volubilis aeuū.Atqꝫ eadē rōne ſolubilis.a nubo breuiant innuba ꝛ pronuba.V.ante.c.lōga eſt:vt eunuchus.i.eruca.ae.ſambuca.ae.Breuiāt vero volucer.cris.cre.ꝛ haec volucris.is.ꝟg.ꝛ matutini volucrū ſub culmine cantus.V.ante.d.lōga eſt.vt hirudo.inis.Hora.in poet.nō miſſura cutē niſi plena cruoris hirudo.Erudio.is.qꝛ a rudis cōponit breuiat.Dryudae ꝑpl̄i gallorꝫ.Luca.in.j.ſacrorūqꝫ dryudę.V.añ.f.breuis ē.vt cucufas.Pri.carmeli cōtēptorqꝫ necis cucufas.V.añ.g.lōga eſt:vt ſalſugo.inis.ferrugo inis.ꝟg.j.geor.cū caput obſcura nitidū ferrugine texit.V.añ.l.breuis eſt:vt anulus.i.borulus.i.Producūt ꝟo adulor.aris.vnde ꝛ adulator.Iuue.caecꝰ adulator diruſqꝫ a pōte ſatelles.Amulius.ij.rex albanorꝫ.Oui.in faſt.cōtēptor amulius eq.Apulia.ę.Hor.j.ſer.īcipit ex illo mōtes apulia notos.Edulis.e.Hora.ij.ſer.vinea ſubmittit capreas nō ſemꝑ edules.Getulia.ę.ꝛ getulus.a.ū.ꝟg.iiij.aeñ.hinc getulae vrbes genus ītractabile bello.Peculium.ij.Idem in buc.nec ſpes libertatis erat nec cura peculi.Torcular.aris.Priſ.i.iiij.lib.i.ar.inqt deſinētia deriuata ſi cōſonātē habeant añ.ar.penultima ſyllaba ꝓducit:vt a torqo torcular.Tribulis.Hora.ij.ſer.vt cū pileolo ſoleas cōuiua tribulis.Thraſibulus.Auſoniꝰ.arma ſuꝑueheris ꝗ thraſibule tua.V.añ.m.lōga eſt:vt acumen.inis.Breuiant vero autumo autumas.Hora.ij.ſermo.autumat haec populus:haec magnos formula reges.Columen.inis.ꝓ culmē.Sillius lib.xv.punicorum.Auſonij columen regni.inde incolumis.e.Iuuenalis.incolumi Troia Priamꝰ veniſſet ad vmbras.

Columella .p parua colūna. & .p gutturis parte vulgera. & pro ſeruo. Mar. irridēs carmen illud Lucilli. Lucilli colūmella eſt hic ſitus metrophanes. Irrumo. as. Mar. q̄ faciat duo ſunt irrumat aut futuit. Documentū. Ouid. .j. meta. & documēta damus q̄ ſimus origine nati. Emolumētū. .i. Iuue. nullus in vrbe locus: nulla emolumēta laborū. Lucumo. onis. Auſo. ſamij lucumonis acumē. Monumētū. .i. Vg. in. vj. illa haec monumēta reliquit. Qd̄ ſi Priſc. regula vera eſt ꝙ noīa in mentū eādē retinēt ſyllabā quā habēt in penultima p̄teriti p̄fecti. errauit Prud. in amartigenia cū

Columella. æ. Documentum. i. Emolumētū. i. Irrumo. as. Lucumo. lucumonis. Monumētum monumenti. Et a tumeo cōpoſita. ut contumax acis. contumelia. æ.

V. ante. n. longa eſt: ut fortuna. æ. Breuiat uero albunea. æ.

V. aū. p. breuis eſt: ut upupa. ę. cēturupe. cēturupes.

V. ante. r. longa eſt: ut ſilurus. i. ligurio. is. Breuiāt uero bituri. orum. camurus. a. um. cēturio. onis. lemures. urum. luxuria. æ. mamurius. i. maſſurius ii. Mercurius. ii. purpura. ę. ſabbura. æ. tuguriū. ii. Et uerba deſideratiua quę formant ab ultimo ſupino addita. rio. ut ab Eſu eſurio eſuris. A partu parturio parturis.

V. ante. s. producitur. ut ceruſa. Creuſa. æ Breuiāt uero Brunduſium. ii. blanduſia. æ. canuſium. ii. Peruſium. ii. Voluſius. ii. Venuſium. ii.

V. ante. t. lōga eſt: ut cicuta. æ. p̄putiū. ii. cōfuto. as. refuto. as. Breuiāt arbutus. i. defrutū. i recutitus. a. um. & a quatio quatis cōpoſita. ut cōcutio. is.

V. ante. u. conſonantem breuis eſt: ut diluuiū. exuuiæ. exuuiarum.

¶ De ultimis ſyllabis. Cap. vi.

A Terminalis longa eſt: ut ama. ſupra. Breuiant uero. ita. puta aduerbium. quia. poſtea in differentem habet. Nominatiuus quoq;: accuſatiuus: & uocatiuus utriuſq; numeri: preterq̄ nomina nūeralia i ginta deſinētia. ut trigīta q̄dragīta.

dixit. indumēta nouis texērē plumea telis. & arator quibus indumēta pudoris: atq; ex hac ratione aſſumētum breuiabit. Sed quid dicendū ꝙ argumētū p̄ducit? Vgi. argumētū ingēs. Et a tumeo cōpoſita. vt contumax. acis. cōtumelia. ę. Mart. ſed tu ſyllaba contumax repugnas. Idē alio loco. nec te barbara cōtumelioſi. V. ante. n. longa eſt. vt fortuna. ę. lacuna. ę. breuiant vero albunea. ę. ſilua in agro tiburtino. Ver. vij. ęn. contulit albunea nemorum que maxima ſacro. V. ante. p. breuis eſt. vt centurupe oppidū Siciliae. Sillius lib. xiiij. nec non vertice largo centurupe. V ante. r. longa eſt. vt cenſura. ae. ſcaturio. is. ligurio. is. Prudent. petra dei iuſſu potū largita ſcaturit. Hora. ij. ſer. tractauit calicē manibus dū furta ligurit. Breuiāt vero bituri. orum. populi galliae. Lucanus in. j. & bituri longiſq; leues ſaxones in armis. Camurus. a. um. Verg. iij. geor. pes etiam camuris hirtę ſub cornibus aures. Cēturio. onis. Mar. en corpus domini centurionis amor. Sedulius in dimetro iambico breuiauit dicens flexue genu centurio. Lemures. urum Hora. ij. epiſtola. nocturnos lemures portentaq; theſſalarides. vnde lemuria. Ouid. in faſt. appellauit dicens. ritus erat veteris nocturna lemuria ſacri. Luxuria. ę. Vg. j. georg. luxuriam ſegetū tenera depaſcit in herba. Mercurius. ij. Idē. iiij. ęn. tūc ſic Mercuriū alloquitur ac talia mādat. Mamurius. ij. Oui. iij. faſtorū. Mamurius morum fabre ne exactior artis. Marſurius. Perſius. excepto ſi quid Maſuri rubrica notauit. Purpura. ę. Iuue. ſed tamen hoc ipſis eſt vtile purpura vēdit. Sabbura. ae. prefectus exercitus Iubę regis. Luc. in. iiij. vt ſibi cōmiſſi ſimulator ſabbura belli pro nauis libramento producit. Tuguriū. ij. Idē in buc. pauperis & tuguri congeſtū ceſpite culmen. Et verba deſideratiua quae alij meditatiua appellant. vt eſurio. is. parturio. is. Iuue. noctibus hic ponunt lecticas micturiūt hic. Ver. in buc. nūc omnis parturit arbos.

V. ante. s. producitur. vt ceruſa. ę. creuſa. ę. arethuſa. ę. telethuſa. ę. Ebuſus. Priſc. ex dionyſio in perihegeſi. hinc frangitur aequore ebuſos. Sillius tamen lib. iij. pun. breuiauit dicens. iamq; ebuſus phoeniſa mouet: mouet artabrus arma. Breuiant vero brunduſium. Lucanus. brunduſium geminis iubet hanc contingere caſtris. Blanduſia. Hora. o fons blanduſiae. ſ. u. Canuſiū. Idem. Ser. oppidius canuſi duo p̄dia diues. Peruſium. Luca. in. j. hic caeſar peruſina fames Voluſius. Iuue. quis neſcit voluſi bithynnicae. Venuſium & ſiracuſae indifferentem habent. V. ante. t. longa eſt. vt cicuta. ae. Preputium. ij. Iuue. nil praeter gelidas auſi conferre cicutas. Idē. impatienſq; morae pauet & praeputia ducit. Confuto. as. & refuto. as. Verg. xij. aeñ. quod ſi fors victa refutet. Breuiant vero arbutus. j. Verg. in buc. & q̄ vos rara viridis tegit arbutus vmbra. Defrutum. Mart. & nigri ſyra defruti lagena. Recutitus. Mart. nec recutitorum fugis inguina iudaeorum. & a quatio. is. cōpoſita. vt cōcutio. is. diſcutio. is. percutio. is.

DE vltimis ſyllabis. Cap. vj. A terminalis. ꝙ dictiones in. a. terminatę p̄ducūt ſyllabā illā finalem. vt ama. narra. vltra. ſupra. Breuiant vero. ita. Verg. ix. aeñ. non ita me genitor bellis aſſuetus Opheltes. Puta. Perſius. hoc puta non iuſtum illud male rectius iſtud. Quia. Hora. j. ſermo. non quia Moecenas lydorum quicquid hetruſcos. Poſtea. indifferentem habet. Oui. j. faſtorum. poſtea mirabar cur non ſine litibus eſſet. vbi poſtea breuis eſt. reperitur alias longa. vt Hora. in eppodo. romanus heu poſtea fugabitis. vbi duae poſteriores ſyllabae iambicum faciunt. pari quoq; ratione vltimam producunt. antea. praeterea. interea. Vltra quoq; ſerenus breuiauit dicens. curaq; nil prodeſt nec ducitur vltra cicatrix. Et fruſtra. Auienus in arato. ima vehunt coeli lux it dū fruſtra frequenter. Breuiant quoq; nūs accuſatiuus & vocatiuue vtriuſq; numeri. vt haec muſa o muſa: plurali haec tēpora o tēpora. qd̄ etiā in cōpoſitione ſeruatur. vt vtraq;. pleraq;. & eadem q̄ in his caſibus breuiant in ablatiuo producūt. Lucanus in. iiij. vtraq; frugiferis eſt ſilua nobilis aruis. Verg. v. aeñ. creber vtraq; manu pulſat verſatq; dareta. Hora. in poet. pleraq; differat & praeſens in tempus omittat. Verg. ij. georg. non eadem arboribus pendet vindemia noſtris. Oui. iij. meta. at nō duricia iaculū quoq; vicit eadē. Reperit etiā pleraq; in ablītō breuis. Verg. in. x. aeñ. vna eadēq; via ſanguis animuſq; ſequūtur. Propertius in. iiij. hac eadem rurſus lygdame curre via. Calphurnius in eglogis. rupe ſub hac eadem quam plurima pinus obumbrat. Sed producunt numeralia in ginta deſinentia. vt triginta. quadraginta. quinquaginta ſexaginta. ſeptuaginta. octoginta. nonaginta. Vg. j. aeñ. triginta magnos voluendis menſibus orbes. Idē in. vij. triginta capitū foetus enixa iacebit. Petronius arbiter ſanguine romano ſexagintaq; triumphos.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Et a nominibus græcis in. as. & in. es. productas deſinẽtibus uocatiuus in. a. ꝓducitur. ut æneas. o ænea. anchiſes o anchiſa. Ntũs quoq₃ a græcis plærumq₃ producitur. ut nemea. æ. tegea. æ.

E. termĩalis breuis eſt. ut hoc mare. lege. legere. Producũt uero acti triũ ꝓnominũ ego me: tu te: ſui ſe. Et noĩa gręca foeminina q̃ ad primã declinationẽ noſtrã referũtur: ut penelope in ntõ: datiuo uctõ & abltõ. Et noĩa græca pluraliter declinata ut mele: cete: tẽpe. & uctũs abltũſq₃ a noĩbus græcis terminatis ĩ. es. ꝓductã: q̃ ad primã & tertiã declinationẽ latinã referũtur. ut anchiſes o anchiſe ab anchiſe: ulyxes o ulyxe ab ulyxe. Et abltũs ſingularis a noĩbus qntæ declinatiõis: ut dies a die. Et gtũs regularis qntæ declinatiõis in. e. ut dies die. Et ſcd'a pſona ſingularis p̃ſentis imperatiui modi ſcd'ę cõiugatiõis: actiuę uocis. ut doce. mone. aude. Et aduerbia illa fere. ferme. quare ne ꝓ nõ. ne ꝓ certe. ue ꝓ hei. ſed hęc duo diphthongũ hũt. Interiectiões quoq₃ ꝓducũt illæ. pape. ohe. Et aduerbia a noĩbus adiectiuis deriuata. ut a pulchro pulchre. Breuiãt tñ a bono bñ: a malo male. Et præpoſitiones duæ. e. de producuntur.

I. terminalis lõga eſt. ut gũmi. amaui. Breuiant uero. niſi. q̃ ſi. Dtũs quoq₃ & uctũs gręci in. i. deſinẽtes a noĩbus qntę declinationis illorũ: q̃ ad tertiã

Qđ vero apđ Mar. legit. ſexagintaq₃ teras cũ limina mane ſenator. ⁊ alio in loco: mutua qđ nobis ter qnquaginta dediſti: ego ſuſpicor vitio ſcriptor̃ eſſe factũ: vt ꝑ ſexagena ſexaginta: ꝑ qnquagena qnquaginta ſcriberet: quẽadmodũ ꝓ eo qđ Iuue. ſcripſit q̃dringẽta dedit gracchus ſeſtertia dotẽ: nõnulli afferũt ad huius regulę euerſionẽ q̃dragita dedit gracchꝰ. q̃ſi q̃dringẽta milia ſeſtertiũ nõ ſit ſumma q̃ eqtes ex lege Roſcia cẽſerẽtur. vt idẽ Iuue. quadringẽta tibi ſi qs deus aut ſilis dijs. ⁊ Mar. quadringẽta tibi nõ ſunt chereſtrate ſurge. ⁊ alio loco q̃dringẽta ſecat q dicit ſycamerice. Producit p̃terea vctũs a noĩbus gręcis in. as. vel in. es. deſinẽtibꝰ q̃ ad p̃mã noĩs declinationẽ latinã referũtur. vt ęneas o ęnea. anchiſes o anchiſa. ⁊ a nominibꝰ gręcis in. as. terminatis q̃ ad tertiã declinationẽ nr̃am reducũt. vt pallas. antis. o palla. calchas. antis. o calcha. Vg. x. ęñ. ęnea vigila: ⁊ velis immitte rudentes. Idẽ in. iij. coniugio anchiſa veneris dignate ſupbo. Idẽ in. x. teq₃ iuuat palla ſed bellis acer aleſſus. qđ ſi hm̃oi vcti breues repiant a terminatiõe potius latina veniũt. vt Hora. ij. ſer. ne qs humaſſe velit aiacẽ atrida vetas. cur ntũs nõ atrides ſed atrida fuit. Prop. nõ ita dardanio gauiſus atrida triũpho. Ntũs quoq₃ ꝓducũt etiã noĩa gręca q̃ nõ hñt accẽtũ in añpenultima. vt theologia. phĩa. nã q̃ habẽt in añpenultima breuiãt. vt ęgina. Mina ꝓducit circũflectiturq₃. E terminalis breuis eſt. vt hoc mare. lege. legite. legere. Producunt vero me ab eo qđ ẽ ego mei. Vg. ix. ęñ. me me adſum q feci in me conuertite ferrũ. Te ab eo qđ eſt tui. Idẽ in. iiij. te ꝓpter lybicę gẽtes. te vero particula q̃ huic ꝓnomini adijcit breuis eſt. Lucre. in. j. accipe p̃terea q̃ corpa tute neceſſe eſt. Se ab eo qđ eſt ſui. Vg. i. vj. ⁊ magno ſe corpore miſcet. Et noĩa gręca foeminina q̃ apđ gręcos in. e lõgũ finiuntur. vt penelope. es. neq₃ id ſolũ in recto: ſ₃ etiã in reliqs caſibus illi cõterminalibus: q̃q̃ Iuueñ. autoritate ſua ablñm a calpe. es. breuiauit dicẽs: ſed lõge calpe relicta. Sed hic caſus põt ẽẽ ab altera declinatiõe. ſ. calpis. is a calpe: ſicut ⁊ Vg. p̃neſte ſub ipſa dixit: ab eo qđ eſt p̃neſtis. Et plr̃ declinata. vt tẽpe. cete. mele. Oui. j. meta. ſiluę vocãt tẽpe ꝑ q̃ peneius ab imo. apud Lucretiũ. cygnea mele ⁊ muſę a mele. Et vctũs abltũſq₃ a noĩbꝰ gręcis terminatis in. es. ꝓducta: ſiue ſint primae declinationis: vt anchiſes o anchiſe ab anchiſe. ſiue tertiae eorũ p̃ſertim q̃ apđ illos in eus diphthõgõ terminãt. vt achilleus. pſeus. vlyſſeus. achilles o achille ab achille. pſes o pſe a pſe. vlyxes o vlyxe ab vlyxe. Et abltũs a nominibꝰ qntae declinatiõis. vt dies a die. ꝓgenies a ꝓgenie. Fames quoq₃ quia teſte Gel. lib. viij. nocti. per quintam declinationẽ apud antiquiores inflectebatur. fecitq₃ in genitiuo (vt ille ait) fami vel fames more quintae declinationis. abltũ quoq₃ in. e. longũ terminauit. Vg. vj. ęñ. obijcit ille fame rabida tria guttura pãdens. aut qr vt Pri. li. vij. ſcribit. in quibuſdã nominibus q̃ abltm̃ in. es. ꝓductã terminãtia pares cũ gtõ habẽt ſyllabas: in tertia declinatiõe ſolebãt antiqores ꝓducere abltm̃ more quintae declinationis. vt haec moles a mole. tabes a tabe. Lucre. imbribus ⁊ tabe mẽbrorũ arbuſta vacillãt. Et gtũs regularis. Vg. j. ęñ. libra die ſomniq₃ pares. Oui. iij. meta. prima fide vociſq₃ ratae. Et ſcđa pſona. ⁊c. vt doce. mone. Vg. vij. ęñ. tu vatẽ tu diua mone: dicã horrida bella. Quod vero Prop. dixit. tu caue ne triſti cupias pugnare puellae. ⁊ Hora. tu caue ne minus: tu ne maius facias. Id non eſt ab eo qđ eſt caueo. es. ſed ab eo qđ eſt cauo. is. quẽadmodũ in tertia cõiugatione diximus: cũ de preteritis verbor̃ in. uo. deſinẽtibus agebamus: nã illud Oui. in. j. de triſt. idq₃ qđ ignoti faciũt vale dicere ſaltem: aut q̃ ſi nomẽ breuiauit: aut morẽ aegre diſcedentiũ oſtẽdit: qui verba vix integra proferũt. Vg. vero in buc. aut hac rõne: aut illa potius breuiauit. q̃ vocalis ſequebatur cũ dixit. ⁊ lõgũ formoſe vale. vale inquit iola; aut ab eo qđ fuit vallo. is. ſic perſius. vide ſis quaſi a vido. is. breuem poſuit. Et aduerbia illa. fere. ferme. quare. Iuu. nulla fere cauſa eſt in qua nõ foemina litẽ. Idẽ mobilis ⁊ varia eſt ferme natura malor̃. Mar. vxorẽ quare teleſinã ducere nolo. Ne quoq₃ pro vt nõ ſiue nõ ꝓducitur: vt apud Verg. ij. ęñ. ne recipi portis aut duci in moenia poſſet. ne vero ꝓ certe p. ae. diphthongõ ſcribit: quẽadmodũ ⁊ ve dolẽtis interiectio. Producũt vero etiam ohe ⁊ pape. Mar. ohe iã ſatis eſt ohe libelle. Perſ. pape marco ſpondente recuſas. Et aduerbia e nominibus adiectiuis nõ quidẽ omnibus: ſed ſcđae declinationis deriuata. vt a docto docte. a pio pie. a iuſto iuſte. A bono vero bene: ⁊ a malo male breuiãt. Oui. in ep̃la helenes. nã male qđ ſuades vtinã bene cogere poſſes. Qđ vero quidã dicũt apprime quoq₃ breuiare: idq₃ autoritate Verg. ij. geor. confirmat cũ dicit: flos apprime tenax. ea lectio mẽdoſa eſt: nam Verg. nõ apprime ſed apprima ſcripſit. ꝑ apprime: hoc eſt nomẽ pro aduerbio figura apud poetas vſitatiſſima. I. terminalis lõga eſt. vt gũmi. amaui. ſi. ni. Breuiant vero niſi. Vg. in buc. qđ niſi me quacũq₃ nouas incidere lites. Quaſi. Ouid. ⁊ quaſi diſcedens oſcula nulla dedi. Auiennius tamẽ in arato. ſingulari exemplo longum poſuit. Datiuus quoq₃ ⁊ vocatiuus graecus breuiant. vt Papinius in achilleide. palladi littore celebrabat ſcyros honorem. Catullus. morte feror theſei qualem minoidi luctum. Sabinus in epiſtola demophoontis. phyllidi demophoon patria dimittit ab vrbe. palladi namq₃ minoidi ⁊ phyllidi datiui ſunt graeci. nam latini producerentur. Vergilius in bucol. mirabar quid moeſta deos amarylli vocares. Ouidi. in epiſtola chana. prima mihi nutrix eoeli dixit amas. Idem in ep̃la hele. bella gerant alij: tu pari ſemper ama.

nſam referũt.ut palladi.phyllidi. o priami.o pa ri.Mihi uero.tibi.ſibi ibi.ubi. indifferẽtẽ habẽt.

O.terminalis idifferẽs eſt.ut ego.ergo.ſermo. onis amo.as.Producũt uero datiui & ablatiui ſingu lares ſcdę declinatiõis:ut dño a dño. & aduerbia datiuis ſimilia.ut falſo.certo. Et nomĩa gręca foe minina in.o.deſinẽtia.ut ſapphó.alectó. clió. Et dictiões monoſyllabæ.ut.o.do.ꝓ. Breuiãt tñ ce do ꝓdic.cito.ilico.modo.& duo.& ambo.Gerũ dia uero:datiui & ablatiui indifferenter deſinũt.

V.terminalis longa eſt.ut cornu:gelu.

B.terminalis breuis eſt.ut ab.ob.ſub.Barbara uero producunt.ut iacob.aminadab.

C.terminalis lõga eſt.ut hoc.dic.duc.ſic. Breuiant uero fac.lac.nec.donec. Hic pnomẽ idifferẽs eſt.

D.terminalis breuis eſt.ut ad.apud.ſed.illud.iſtud.

L.termialis breuis ẽ:ut tribunal tribunalis. Produ cũt uero nil ideclinabile.ſol.ſolis. Et noĩa barba ra.ut Baal.Michael Michaelis. Iſrael Iſraelis.

M.terminalis ab antiquioribus breuis ponebatur: ſed in uſu autorũ aut abiicitur: aut cum ſequenti conſonante uocalem pręcedentem producit.

N.terminalis longa eſt.ut pæan.anis.nõ.quin.Bre uiant uero.an.forſan.forſitan.tamẽ.in. Et ex iis compoſita.ut attamen.exin.dein.proin.

Nomina quoq; graeca.vt meli qḋ interpretatur mel:qḋ apud nos tantũ in cõpoſitione reperitur.vt meli melũ meli lothos melicratũ.hydromeli.oximeli.Moly quoq; radix ab Homero celebrata:cuius inuentio vt inquit Pli.li.xxv na.hiſt.Mercurio aſſignaƚ.Vg.in priapeia.quẽ cur moly vocat:mẽtula moly fuit. Oui.xiiij.meta. moly vocant ſu peri:nigra radice tenetur.Pronomina vero illa.mihi.tibi.ſibi.finalẽ indifferentẽ habẽt.Vg.j.aeñ.tu mihi qḋcunq; hoc regni:tu ſceptra Iouẽq;. Idem in eodẽ.mihi cauſas memora.Ibi quoq; ⁊ vbi tũ breuiare tum producere repe riũtur.O.terminalis indifferens eſt.vt ego.ergo.Pro per.in.ij.frater ego tibi ſim filius vnus ego. Horat.nil tãti eſt:ergo fungar vice cotis acutum.Auguſtus.ergo ne ſupremis potuit vox improba verbis. Producũt da tiui vel ablatiui ſingulares ſcḋae declinationis.eodẽ tã men qḋ ab eo ⁊ dem particula cõponiƚ: quẽadmodum de eadẽ diximus:mediã habet indifferẽtẽ: Breuem. vt apud Vg.i buc.vno eodẽq; igni ſic nr̃o Daphnis amo re. Idẽ.xij.aeñ.vno eodemq; tulit partu.Propertiꝰ in. j.hoc eodẽ ferro ſtillet vterq; cruor.Longã Iuue. poſu it.ne placeat curru ſeruus portatur eodem.⁊ Martialꝰ. cũ ſteterit nullus vultu tibi talus eodem. Et noĩa grae ca foeminina in.o.deſinẽtia.vt alecto.us.clio. clius.ar go argus.Vg.vij.aeñ.alecto toruã faciẽ ⁊ furialia mem bra.Oui.in.j.de arte.nec mihi ſunt viſę clio cliuſq; ſo rores.⁊ dictiões monoſyllabae.vt o.do.pro. Vg.o regi na nouã cui cõdere Iuppiter vrbẽ.Mar.do tibi mau nachiã tu das epigrãmatã nobis.Vg.ꝑma qḋ ad Tro iam pro charis geſſerat agris. Breuiãt tamẽ haec cedo pro dic.Iuue.cedo ſi breue parui.Cito.Iuue. ⁊ cito ra pturus de nobilitate comeſa.Ilico.Auſo.ilico nõ mar co.Modo.Vg.iiij.aeñ.ſi modo quod memoras fatum fortuna ſequatur.Sero tum breue tum longũ reperiƚ. Tibullus.heu ſero reuocatur amor ſeroq; iuuẽta. Pa pi.ſero memor thalami moeſtae ſolatia matris. Ambo quoq; ⁊ duo breuiãt ſiue illa ſint maſculina ſeu foemi nina in nr̃o plurali ſeu acc̃o.Mar.eliſium poſſidet am bo nemus. Vg.ſi duo ꝑterea tales idea tuliſſet. ⁊ Hora. duo ſi diſcordia vexet inertes.Gerũdia quoq; ſubſtan tiua in do.indifferenter deſinunt. Verg. in buc. frigidꝰ in pratis cantando rũpitur anguis.Idẽ in eodem. can tando tu illũ:haud vnq̃ tibi fiſtula caera .Iuueñ.plurimus hic aeger moritur vigilando ſed ipſum. Alphius apud Priſc.li.viij.ſpaciando paulatim trahit.eſt enim dimetrũ iambicũ habens neceſſario iambũ in ſecundo loco. V.ter minalis longa eſt.vt cornu.gelu.a ſenſu.a manu. Breuiatur tamẽ quãdo.s.littera liqueſcit. vt apud Enniũ infanti bus paruis. B.finalis breuis eſt.vt ab.ob.ſub.idq; non ſolum in appoſitione: ſed etiam in cõpoſitione cũ dictioni bus incipientibus a vocali.vt Verg. Troiae qui primus ab oris. Idem.cũctus ob Italiam terrarũ clauditur orbis. Idẽ quoq;.fronte ſub aduerſa ſcopulis pendentibus antrum. Barbara vero ideo producũtur:quia ad noſtram declina tione reducta eandẽ ſyllabã longã retinẽt. Jacob iacobus. Aminadab.aminadabus. C.terminalis longa eſt.vt dic. duc.huc.ſic. Breuiãt vero.fac.⁊ merito:qm̃ abſciſum eſt ab eo qḋ eſſe debuit face. Oui.in epiſtola phylliḋ.phylli fac expectes demophoonta tuũ.niſi forte Oui.ſynaloepham fecit ſcribens:phylli face expectes demophoõta tuũ. Lac quo q; breuiare ab omnibus dr̃:⁊ ſi nullum mihi ſuccurrerit exẽplũ apud Serenũ tamen reperio produci. Lac aſinae pla cidaeq; bouis prodeſſe loquuntur. Nec.Oui.in epiſtola ſapphꝰ.o nec adhuc iuuenis:neq; iam puer:vtilis aetas. Do nec. Idẽ in amoribus.donec eras ſimplex:animũ cũ corpore amaui.Hic pronomẽ indifferenter reperitur. Vgili.iij. aeñ.ſolus hic inflexit ſenſum animũq; labantẽ. Idẽ in.vj.hic vir hic eſt:tibi quẽ promitti ſaepius audis. Mart.hic eſt quem legis ille quem requiris. Idem.hic eſt pãpineis viridis modo veſuius vmbris. Hic aduerbium ſemper pro ducitur. Verg.j.aeñ.poſthabita coluiſſe ſamo:hic illius arma. Hoc ſcḋm Priſc.breuiat.qḋ ſi ꝓductũ reperias duplex. c.debere ſubſequi putat.vt Vg.hocce erat alma parẽs. Perſius.hocce eſt ꝙ palles.cur quis nõ prãdeat hocce eſt. D.ter minalis breuis eſt.vt ad.apud.ſed.Verg.j.aeñ. alma Venus phrigij genuit Simoentis ad vndã. Iuue.aut apud iſia cae potius ſacraria lenae. L.terminalis breuis eſt.vt tribunal.alis.vigil.ilis.Oui.in amoribus. qḋ faciet magnas tur pe tribunal opes.Producũt vero nil indeclinabile. Hora.j.epiſtola.nil oriturũ alias ortũ nil tale fatentes: nihili vero breuiat.Sol ſolis.Oui.ſol aditus qḋ quaeris ait:ne vana labores.Et nomina barbara.vt nicol.michael iſrael.ꝙꝙ Si donius apollinaris breuem poſuit dicens.iſrael appẽſi per concaua gurgitis iret:niſi forte per ſynaereſim proferas.⁊ quẽadmodũ Varro cũ te flagranti deiectum fulmine phaeton. M.terminalis ab antiquiſſimis poetis breuis aliquã do ponebatur ſequenti dictione q̃ inciperet a vocali.vt Ennius.inſignita forent tum milia militũ octo. vbi non fecit ecthlipſim. Iuniores quoq; aliq̃ ſibi hanc licentiã vſurparũt.Sed de hoc in principio huius libri diximus plura. N.terminalis longa eſt.vt paean paeanis.ſyren ſyrenis.delphin.inis. daemon daemonis. quin cõiũctio. Vg.iiij.aeñ. quin etiã hyberno moliris ſydere claſſem. Breuiãt vero an cõiũctio interrogatiua. Iuue.accipit ⁊ madidae facies di cetur:an hulcus? Forſan. Vergilius.j.aeneidos.mittite forſan ⁊ haec olim meminiſſe iuuabit. Forſitã. Iuuenalis. for ſitan expectes vt gaditana canoro. In.praepoſitio ⁊ ab in compoſita.vt proin.dein.exin. Vergilius.j.aeneidos: ſocios partitur in omnes. Tamen ⁊ ab eo compoſita.vt attamen veruntamen.Oui. Nil mihi reſcribas: attamen ipſe veni.

Et noia græca in.on. finita: q̄ ad ſecúdá nois declinationé latinam referútur.ut ilió.ii.pelion.ii. Accuſatiuus quoq; primę declinationis a noíbus græcis in.a.breui terminatis. Et ſecundæ in.os. & tertiæ in.is.ut ægina ęginam.menelaos menelaon.daphnis daphnin. Et noia latina in.en. deſinétia q̄ mittũt gtm̃ in.inis.ut nomé.inis.fulmen.inis. Et dictiones compoſitæ cum hac particula.ne.interrogatiua:quæ in fine abſcindunt:ut egõ pro egone:uiden pro uideſne?

R.terminalis breuis eſt.ut Cæſar cæſaris.producũt uero far farris.par.ris.nar.ris.uer.ueris.iber iberi cor cordis.fur furis.Cur.aduerbium.

Et noia græca in.er.mittentia gtm̃ in.eris.ut aer.aeris.ęther ętheris.caracter characteris.

As.terminalis pducitur.ut æſtas.tis. Breuiãt uero græca mittẽtia gtm̃ in.adis.uel ados.ut arcas arcadis uel arcados.Actũs quoq; pluralis a nominibus græcis q̄ ad tertiam nominis declinationem referuntur.ut arcas arcadas.menas menadas.

Es.terminalis longa eſt.ut proles prolis. leges. Breuiant uero. Es a ſum es fui cũ cõpoſitis. Penes p̄poſitio. Seges ſegetis. Teges tegetis. Indiges indigetis. perpes perpetis. interpres interpretis. teres teretis. præpes præpetis. hebes hebetis. inquies inquietis. Et mittentia genitiuum in.itis. uel idis.ut ſtipes ſtipitis.obſes.idis. & pes cum ſuis cõpoſitis:ut bipes:tripes. Et nomina græca quintæ declinationis quæ ad noſtram declinationem referuntur in ntõ & uocatiuo plurali: ut arcades o arcades:peliades o peliades.

In.is.breuiant.ut panis:legis. Producunt uero. dis ditis.lis litis.ſamnis.itis. quiris quiritis. glis gliris.pyrois.entis.ſimois.entis. Et ſimilia quæ per ei.diphthongon a græcis ſcribuntur. Et græca mittentia genitiuum in inis ut ſalamis ſalaminis.delphis delphinis. Et græca per ypſilon mittentia genitiuum in.yos.ut tethys tethyos.erynnis erynnios.

Et noia greca in.on.finita.&c.vt iliõ ilij.peliõ pelij.Vg.iliõ & omnis fumat neptunia Troia.Luca.pelion opponit radijs naſcẽtibus vmbras.Actũs quoq; &c.vt aegina ęginã.Papi.in theba.qppe ferũt raptã patrijs ęginam ab vndis.Cilla cillã.Oui.xiij.meta.me tenedõ chryſeq; & cillã apollinis vrbes.Menelaos menelaon.Idẽ in epl'a oenones.Ardet amore tui:ſic & menelaon amauit.Pylos pylõ.Idẽ i epl'a penelopes.nos pylõ antiquã neleia neſtoris arua.Daphnis daphnin.thyrſis thyrſin.Prop.thyrſin & attritis daphnin arũdinibus.Et nomina latina in.en.deſinentia:q̄ mittunt gtm̃ in.inis.vt nomẽ.inis.nã greca vt ſyrẽ.enis.& latina mittẽtia gtm̃ in.enis.vt ren renis.pducunt.Uiden in fine abſciſſum pro videſne breuiatur.Verg.vj.gñ.viden vt gemine.ſ.o.u.c.Catullus viden vt velociter exiluere?R.terminalis breuis eſt.vt cęſar.aris.amatur.legitur.per.nup igitur.Quod vero quidã autore Beda producũt puluinar.torcular & cochlear & huiuſmodi nõ probãt:cũ ediuerſo Iuue.puluinar breuiarit dicẽs.foeda lupanaris tulit ad puluinar odorem.Producũt vero far farris.Oui.in faſtis.far erat & puri lucida mica ſalis.Par.is.Hora.ludere par impar:equitare in arundine lõga.Nar.ris.fluuius.Italię.Vgi.vij.aeñ.ſulphurea nar albus aqua fonteſq; velini.Iber.eri Luca.in.vj.ſi tibi durus iber:aut ſi tibi terga dediſſet.Uer veris.Oui.j.met.ver erat ęternũ placidiq; tepentibus auris.Cor cordis.Oui.in epl'a Sapphus.mille meum leuibus cor eſt violabile telis.Idem tñ breuiauit.v.meta.inq; cor hamata pcuſſit arundine ditem.& Mar.dotatae vxori cor arũdine fixit acuta.Fur furis.Perſi⁹.fur es ait pedio:pedius quid?crimina raſis.Cur aduerbiũ.Oui.cur opus affectas ambitioſe nouũ?Beda torcular & puluinar & ſilia pducit ex obliquorũ analogia.Et noia graeca in.er.deſinẽtia q̄ apud illos p.eta lõgũ ſcribũtur:vt aer aeris.ęther ętheris.Claudianus tamẽ breuiauit aer dicẽs.lucid⁹ vmbroſo miſcebitur aer auerno.Sũt tñ qui nõ aer ſed axis legãt hoc in loco produxit tñ Ouid.j.faſtorũ.lucidus hic aer:q̄ duo corpora reſtãt.Idẽ.audiet hoc aether:& ſi deus vllus in illo eſt.& q̄ incremẽto diximus mittere gtm̃ in.eris.penultima lõga.vt crater.eris.ſtater.eris.As.terminalis pducit̃ vt aeſtas aeſtatis.amas amabas.Breuiãt vero noia graeca mittẽtia gtm̃ in adis vel in ados.vt arcas.cadis.vel ados.pallas.adis.vel ados.Oui.ij.met.arcas adeſt ter quinq; ferẽs natalibus annos.Idẽ.vt vidit vult⁹ pallas in amne ſuos.Et actũs &c.vt arcas actõ arcadas.menas menadas.troas troadas.Mar.ad matrẽ fugiet pentheus ad menadas orpheus.Oui.in epl'a.Troadas inuideo q̄ ſic lachrymoſa ſuorũ.In.es.vt ples prolis.dies diei.ſpẽs ſpeciei.ames.leges.Prudẽtius nimis licenter fames & lues breuiauit in pſychomachia.ſpoliatq; ſuos fames impia natos.Idẽ in eodẽ ope.ſtupuit lues iproba caſtis.Breuiat vo.es.ſcda pſona a ſum.es.fui cũ ſuis cõpoſitis.vt Vg.ij.aeñ.qſqs es amiſſos hinc iã obliuiſcere graios.Idẽ in buc.huc ades o formoſe puer tibi lilia plenis.Repit̃ tñ es aliqñ producta.Flaccus.vij.argona.tu ſupplice digno dignior es & fama meis.Properti.ſi puer es alio traijce tela tua:ſʒ hoc forte ex ratiõe caeſurae.Penes pp̄oſitio.Hora.in poe.quẽ penes arbitriũ ius eſt & norma loquẽdi.Seges.etis.qd a ſeco ſecas.& teges etis.qd a tego tegis deriuat̃:teſte Priſci.vltimã breuiãt.Inquies quoq; cõpoſitũ a quies quietis cuius vltima lõga eſt cõponitur:teſte tñ Probo finalẽ breuiat.Indiges quoq; & caetera que ſequũtur breuiant autore Priſc.Et nomina mittẽtia gtm̃ in itis vel in.idis.vt miles.itis.obſes.idis.Pes pedis.bipes.tripes.quadrupes.compes.nã breuiari autor eſt Priſci.aſtipulãs Probo.Qd ſi reperitur producta hoc erit ratione caeſurae.vt Vergi.x.aeñ.arrectũ q̄drupes & calcibus auras.Idẽ in.iiij.aeñ.ſtat ſonipes & calcib⁹ auras.Ntũs quoq; & vctũs plurales a noib⁹ graecis q̄ ad tertiã nois declinationẽ latinã referunt̃.vt arcas arcades.vaſcõ.ones.Vg.i buc.arcades inuidia rũpant̃ vt ilia codro.Iuue.vaſcones vt fama eſt alimẽtis talib⁹ vſi.Is.terminalis breuiat̃.vt panis.legis.amatis.legitis.Producũt vero dis ditis.lis litis.ſamnis.itis.quiris.itis.glis gliris.Oui.in epl'a paridis.lis eſt cũ forma magna pudicitiae.Pyrois quoq; & ſimois quã a graecis p ei diphthõgõ ſcribũtur producũt.Oui.ij.meta.interea volucres pyrois eous & aethon.Idẽ in epiſtola penel.hac ibat ſimois:hic eſt ſigeia tellus.Et nomia graeca mittẽtia gtm̃ in.inis.vt ſalamis vel ſalamin.inis.eleuſis vel eleuſin eleuſinis.delphis vel delphin delphinis.& hñtia ypſilõ ante.s.vt tethys.Verg.j.geor.teq; ſibi generum tethys emat oibus vndis.Quae vo in ydos exeunt breuiant.vt chlamys chlamydos.Pap.chlamys horrida pendet.

Datiuus quoq; & ablt̃us pluralis primę & ſecũdę declinatiõis. ut muſa muſis a muſis. dñs dominis a dñis. Et accuſatiuus tertiæ declinationis quãdo exit in. is. ut omnis. tris. Vis etiam in ntõ & genitiuo. Vis quoq; in ſecunda perſona a uolo: uelis quoq; & nolis. & ſis a ſum es fui. & fis a fio. Et ſecunda perſona ſingularis preſentis ĩdicatiui modi quartæ coniugationis. ut audio audis. uenio uenis. neſcio neſcis.

Os. terminalis producitur. ut ros roris. ſacerdos ſacerdotis. Breuiant uero os oſſis. nam os oris producitur: ut compos compotis. impos impotis. Et græca quartæ declinationis deſinentia in. os. q̃ ad ſecundam declinationem latinam referũtur. ut abydos. i. chaos. i. & genitiuus gręcus in. os. ut tereus tereos. arcas arcados.

Vs. terminalis breuis eſt. ut dominus. amamus. palus paludis mediã habet. Producũt uero tell⁹ telluris. incus incudis. ſubſcus ſubſcudis. Et nomiã monoſyllaba. ut grus gruis. thus thuris. Et quæ mittũt genitiuũ in. utis. penultima longa. ut uirtus uirtutis. Et nomina græca mittentia gtĩm in. untis. uel in. odis. amathus. untis. melãpus melãpodis. Et nomina q̃ habent apud illos. oy. diphtongõ. panthus panthu. Ieſus Ieſu: & genitiui ſynerizati a nominibus foemininis deſinentibus in o. ut ſappho ſapphus. manto mantus. Genitiuus quoq; ſingularis & ntũs & accuſatiuus & uocatiuus quartę declinationis. ut manus. ſenſus.

T. terminalis breuis eſt. ut caput: amat.

Omnis ſyllaba in fine carminis aut proſæ oratiõis clauſula indifferens eſt: quia longa pro breui: & breuis pro longa inuicem ponuntur.

Datiuus quoqȝ ⁊ ablt̃us pluralis primae ⁊ ſcd̃ae declinatiõis. vt muſa muſis a muſis. dñs dñis a dñis. adde etiã tñ nomina greca in. a. deſinẽtia q̃ datiuũ ⁊ ablt̃m nũeri pluralis in atis. mittũt. vt epigrãma. atis. ab epigrãmatis. Accuſatiuus quoqȝ pl̃alis tertiae declinatiõis cũ in. is. exit quẽadmodũ in tertia declinatiõe dixim⁹. vt ois. tris. Vgi. j. gñ. omnis vt tecũ meritis ꝓ talib⁹ annos. Idẽ in eodẽ. dorſum immane mari ſummo tris eurus ab alto. Vis quoqȝ nomẽ qđ in ntõ atqȝ ẽt in gtõ Priſ. teſte ꝓducit. Vis ꝑterea ſcd̃a pſona ab eo qđ eſt volo: ⁊ fis ab hoc v̄bo ſum es fui cũ cõpoſitis. Hora. ij. epl̃a. cuilibet argilla qđ vis imitabit vda. Vg. in. vj. quis elyſios miret graecia cãpos. Ouiſis. argumẽtũ maius an auxiliũ. Idẽ. tu quoqȝ fac ꝑſis intra tua clauſtra iacẽti. Hora. lenior ⁊ melior fis accedẽte ſenecta. Idẽ in. iiij. car. audiuere lyce fis anus. vbi fis anus dactylus eſt. Scd̃a quoqȝ pſona ſingularis ꝑſentis indicatiui modi quartae coniugationis. vt audio. dis. venio. is. neſcio. is. Proper. nõ audis ⁊ verba finis mea ludere cũ iam. Vg. ij. aeñ. expectate venis: vt te poſt multa tuorũ. Reperit tñ breuis apud Sedul. in paſcha. cũ dixit. puenis ad chriſtũ: nõ chriſtus peruenit ad te. niſi forte eſt a venio. is. tertiae cõiugatiõis: quẽadmodũ ſupra in verbis diuerſarũ cõiugationũ diximus. Os. terminalis producitur. vt ros. mos. dños. Breuiant vero os oſſis. vt autor eſt Priſc. ſȝ autoritate nõ ꝓbat. ex cõpoſito tñ ꝓbari põt ſi de ſimplici non conſtet. Lucre. li. iij. exos ⁊ exãguis. Compos. Oui. poſt modo compos eris. Os oris. producit Vgi. j. aeñ. virginis os habitumqȝ gerens ⁊ virginis arma. Idem in eodeȝ. os humeroſqȝ deo ſimilis namqȝ ipſa decoram. Compos otis. ⁊ impos. otis. eodem autore breuiant. Et nomina graeca in. os. deſinentia. vt abydos. chaos. ſamos. leſbos. Oui. in epiſtola lean. ſolueret in ſpeculis omnis abydos erat. Vg. vj. aeñ. ⁊ chaos ⁊ phlegeton loca nocte ſilentia late. q̃ vero ad tertiã noim declinationẽ latinam referuntur: aut declinatione attica mittunt in. o. gtĩm ꝓducũt. vt egoceros. otis. rhinoceros. otis. apollos apollo. athos atho. Androgeos. o. Vg. ij. aeñ. androgeos offert nobis. Iuue. velificatus athos: ⁊ quicquid graecia mendax. Gt̃us quoqȝ graecus cũ exit in. os. breuiat vt tereus tereos. Mart. flet philomena nefas inceſti tereos ⁊ q̃. Arcas arcados. Oui. j. meta. arcados hinc ſedes ⁊ inhoſpita tecta tyrãni. Vs. terminalis breuis eſt. vt dominus dñi. corpus corporis. palus paludis mediã habet. apud Hora. breuiatur cũ dicit: ſterilis palus aptaqȝ remis. Vg. vj. aeñ. tamẽ dixit ſtygiaqȝ palus innabilis vnda. Quint. lib. j. vbi de grammatica ſimpliciter produci debere dicit palus paludis: ſic palus. i. breuiari. Producũt vero tellus telluris. Vg. iiij. aeñ. deueniũt prima ⁊ tellus ⁊ pronuba Iuno. Incus incudis. finale ꝓducere ex obliquis coniectamus. Et nomina monoſyllaba vt grus gruis. ſus ſuis. thus thuris. ius iuris. Mart. in ius o fallax atqȝ inficiator eamus. Et q̃ mittunt gtĩm in utis. penultima lõga. vt virtus virtutis. nã intercus qm̃ in obliqs breuiat in recto quoqȝ breuiare ſuſpicamur. Et nomina greca mittẽtia gtĩm in. untis. vel in. odis. vel in. u. qm̃ a graecis in. oys. diphtongõ q̃ apud nos v̄tit in. us. terminant. vt amathus amathũtis. Verg. x. aeñ. eſt amathus eſt celſa mihi paphos atqȝ cythera. Et noia q̃ habẽt apud illos. oy. diphthõgon: vt panthus. Verg. in. ij. aeñ. panthus otriades cuſtos phoebiqȝ ſacerdos. atqȝ eadẽ ratiõe ieſus ꝓducit. Et gti ſynaerizati. vt ſappho ſapphus. manto mantus. Vg. x. aeñ. fatidicae mantus ⁊ tuſci filius amnis. Gt̃us quoqȝ ſingularis. ⁊c. vt gtõ ſenſus. ntõ plurali ſenſus. actõ ſenſus. vocatiuo o ſenſus. Sedulius nimis licenter in gtõ ſingulari. us. produxit dicens. ſexus ⁊ aetatis ſatiauit quattuor illic. nam quod alibi dixit dicẽtmus ſancti coniuncto ſpiritus actu: legi poteſt pro ſpiritu flaminis aut pneumatis. Illud nullo modo excuſari poteſt quod dixit: primoſqȝ necans vagitus ⁊ audens. T. terminalis breuis eſt. vt amat. caput. ſicut: quod intelligendum eſt ſi non precedat alia conſonans aut diphthongus. vt amat. aſt. aut. In abſciſis vero producitur: vt cũ dixit Vgili. iij. aeñ. fumat neptunia Troia: pro fumauit: vt exponit Seruius: poſitum eſt ſed hic producit poſitione. Iuue. quis neſcit aut quis non vidit vulnera pali. ſed dicet quiſpiã hoc loco ſemipẽthemimerim eſſe. quid qȝ Martiani autoritate dictiones in t. deſinentes indifferẽtes eſſe poſſunt: quis in vſu autoꝝ ꝑpe ſemp breuiãtur. Omnis ſyllaba. huius regulae autores ſunt Cicero ⁊ Quintilianus. Ruffinus quoqȝ de pedib⁹ oratoꝝ ſic inquit. breuis vltima claudet: lõga ſit an breuis nullũ diſcrimen habetur: vt ſolet in metris doctus componere vates. Itaqȝ in fine carminis ſiue clauſularũ que proſa oratiõe cõſcribunt: ſyllabae finales indifferẽter poni poſſunt: hoc eſt lõga ꝑ breui: ⁊ breuis ꝑ lõga. Hora. j. carmi. iã ſatis terris niuis atqȝ dirae. in fine ſpondeũ poſuit ꝑ trocheo: eſt eni carmẽ ſapphicũ. ecõtrario Vg. j. aeñ. Italiam fato profugus lauinaqȝ venit: trocheum poſuit pro ſpondeo. trocheus aũ nõ reperitur in verſu heroico: vt putauit Alexander.

Dictiones barbarae. haec regula colligitur ex ijs quae multis in locis a nobis ſunt repetita. Dicit igitur ꝙ dictiones barbarae: quales ſunt hebraicae. vt iacob. abraham. ioſeph. ⁊ gothicae. vt theodoric. alaric. roderic. frederic. ⁊ Hiſpanae. vt iſabel. leonor. guiomar. ⁊ teutonicae. vt manric. enric. federic. que accentu acuto proferuntur: in quacunqȝ litteram deſinant vltimas ſyllabas producunt. Cuius ſignum eſt quod cum ex ratione declinationis latinae ſyllabam adijcimus: accentus remanet in eadem quod non faceremus niſi ſyllaba illa eſſet longa. vt iacob iacobus. abraam abraamus. ioſeph ioſephus. theodoric theodoricus. alaric alaricus: roderic rodericꝰ. iſabel iſabela. leonor leonora. guiomar guiomara. manric manricus. enric enricus. frederic fredericus.

Dictiones barbaræ: q̄ accētu acuto in fine ꝓferunt
in quácunqȝ litterá deſinát: ultimas ſyllabas ꝓducunt. ut Iacob. Ioſeph. Alaric. Leonor. Enric.

Longæ pro breuibus.

Pro breuibus longas poſuerunt ſæpe poetæ.
Pro longis contra correptas ſæpe dederunt.
Matri longa decem tulerunt faſtidia menſes.
Obſtupui ſteterūtqȝ comę: & uox faucibus hęſit.
Poſthabita coluiſſe Samo. hic illius arma.
Vnius ob noxam & furias aiacis oilei.
Ipſius ante oculos ingens a uertice pontus.
Cum ſubito aſſurgens fluctu nimboſus orion.
Egerimus noſti & nimium meminiſſe neceſſe eſt.
Hi tibi nomen tū & gabios urbemqȝ fidenam.

Breues pro longis.

Italiam fato profugus lauinaqȝ uenit.
Exercet diana choros quam mille ſecutæ.
Troas relliquias Danaum atqȝ immitis Achilli.
Relligione patrum multos ſeruata per annos.

De pedibus qui ſyllabis conſtant.
Cap. vii.

PEs eſt ſublatio ac poſitio duarum amplius ue ſyllabarum ſpacio comprehenſa.
Duarum ſyllabarum pedes ſunt quattuor.

DE pedibus. cap. vij. Pes eſt ſublatio. hucuſqȝ diſputatum eſt a nobis de quantitate ſyllabarū: nūc vero conſequens eſt: vt de pedibus dicamꝰ qui eo modo ſyllabis conſtant: quo ſyllabae ex litteris conficiuntur. Principio itaqȝ ponitur pedis diffinitio ex Diomede ſumpta. pes inquit eſt ſublatio ac poſitio. ideſt cōſtat ex ſublatione ac poſitione: comprehenſa ſpacio duarum aut amplius: hoc eſt plurium ſyllabarum. quia ex vna ſyllaba non poteſt eſſe pes. etiam ſi lōga ſit. Sublatio namqȝ ⁊ poſitio non in temporibus: ſed in ſyllabis debet fieri. Addit quoqȝ idem autor aliam differētiam iiſdem pene verbis. pes inquit eſt poeticae dictionis duarum amplius ve ſyllabarum ex certa temporū obſeruatione modus recipiens arſin ⁊ theſin. i. qui incipit ſublatione: ⁊ finitur poſitione: nam arſis graece interpretatur eleuatio. theſis vero poſitio. Dicti ſunt autem pedes quia quemadmodum nos pedibus ambulamus: ita ⁊ verſus pedibus incedunt: ad quod videtur reſpexiſſe Vg. cum in. j. geor. ſcripſit: ferte ſimul fauniqȝ pedē dryadeſqȝ puellae. Aut pedes dicti ſunt: qꝛ illis eo modo verſus menſurantur: quo nos ſpacia pedibus metiri cōſueuimus. Nā Ariſto. x. meta. autore: i quolibet genere quantitatis eſt aliquid vnum quo reliqua metimur: ⁊ eſt minimum in illo genere quemadmodum in numeris vnitas. in vocibus dieſis. in quātitate cōtinua digitus aut vlna aut pes aut paſſus aut aliquid ſimile. Hinc igitur traſlatum eſt vt verſum ita pedibus metiremur: quēadmodū areae cubiculi atrij coenaculi aut cuiuſcunqȝ ſpacij longitudinem latitudinemqȝ. Accidunt autem pedi ſex. numerus ſyllabarum. tempora ſublatio. ⁊ poſitio, inter vtramqȝ proportio, figura. ordo. Syllabae in pede vt parum debent eſſe duae: vt pauloante diximus. Itaqȝ pedis cuiuſqȝ ſyllabae aut ſunt duae. aut tres. aut quattuor. aut quinqȝ. quanq̄ pedes qui ſunt pluriū q̄ trium ſyllabarum compoſiti ſint: vt paulopoſt dicemus. Tempora in pede aut ſunt duo. vt in pyrrhichio: aut tria vt in iambo ⁊ trocheo aut quattuor. vt in ſpondeo ⁊ dactylo. ⁊ eodem modo de reliquis. Sublatio ſiue arſis eſt qua pedis tempora in priori parte eleuantur. poſitio ſiue theſis qua pedis tempora in poſteriori ſua parte deprimūtur. Nā cū pedis tempora in duas partes diuidantur: prior arſi eleuatur: poſterior theſi deprimitur. Proportio quoqȝ accidit pedis partibus illis inter ſe comparatis. Eſt enim proportio cum duas quantitates inter ſe comparamus proportio itaqȝ inter cuiuſqȝ pedis partes aut eſt aequa. aut dupla. aut tripla. aut ſeſquialtera. aut ſeſqtertia. Aequa diuiſio eſt quoties ſublatio pedis in temporibus par eſt poſitioni. vt in pyrrhichio ſpondeo dactylo anapeſto proceleumatico diſpondeo coriambo. horum enim arſis tantum in ſe habet quantum ⁊ theſis. Dupla vero eſt quoties pedis ſublatio duplo maior aut duplo minor eſt q̄ poſitio. vt in trocheo iambo ⁊ duobus ionicis. Nam in trocheo arſis duo habet tēpora. theſis vero vnū. Econtrario in iambo arſis vnum tempus habet. theſis duo. In ionico a maiori arſis duo habet tempora. theſis vero quattuor. Econtrario in ionico a minori arſis quattuor habet tempora: theſis vero duo. Tripla vero eſt quoties ſublatio triplo maior eſt q̄ poſitio: quod ſoli amphibracho contingit. Seſquialtera proportio eſt quoties arſis cōtinet tm̄ tpis quantū ⁊ theſis ⁊ vltra hoc illius dimidiū: aut econtrario. vt in bacchio ⁊ amphimacro ⁊ quattuor paeonibus. q pedes cū tpibus quinqȝ cōſtent. ſi cōparētur tria ſublationis ad duo poſitiōis: aut econtrario ſeſquialtera proportio reſultabit. Seſquitertia proportio eſt: quoties arſis ſe habet ad theſin in epitrita proportiōe: vt in epitritis: qui cū ſint tempoꝝ ſeptē ſi cōparent quattuor ad tria: fit proportio ſeſquitertia quā grĕci epitritam vocant: a qua ⁊ quattuor pedes epitriti ſunt appellati. Figura etiam in pedibus reperitur: quoniā alij ſunt ſimplices: vt illi qui conſtant binis vel ternis ſyllabis: alij compoſiti vt qui conſtant quaternis aut quinis aut pluribus ſyllabis: nam ex duobus ſimplicibus componuntur. vt proceleumaticus ex duobus pyrrhichijs. choriambus ex choreo ⁊ iābo. pyrrhianapeſtus ex pyrrhichio ⁊ anapeſto. Ordo praeterea accidit pedibus. quoniam in verſu alij alijs in locis ſiue regionibus diſponuntur: vt in ſapphico trocheus in primo loco. ſpondeus in ſecundo. dactylus in tertio. trocheus in quarto. ⁊ iterum trocheus in quinto. ⁊ eodem modo de reliquis: quemadmodum capite in ſequenti diſſeremus. Duarum igitur ſyllabarum quoniam diximus numerum ſyllabarum pedi accidere: atqȝ eſſe duas aut tres aut quattuor aut deinceps. Primo ponit pedes qui duabus ſyllabis conſtant. ⁊ ſunt tantum quattuor: qui numerus ex eo colligitur ꝙ aut vtraqȝ eſt breuis ⁊ eſt pyrrichius: aut vtraqȝ longa ⁊ eſt ſpondeus aut prima breuis ⁊ altera longa ⁊ eſt iambus. aut ediuerſo prima longa ⁊ altera breuis ⁊ eſt trocheus.

Pyrrhichiꝰ itaqȝ ꝯſtat duabꝰ ſyllabis breuibꝰ totidẽqȝ tꝑibꝰ. vt deꝰ. furor. amat. docet. hic a grecis dibrachꝰ appellat̃ qꝛ duas ſyllabas hȝ breues. dr̃ et periābꝰ ⁊ egeō. Pyrrhichiꝰ vt autor ē Diom. dictꝰ a pyrrhichia ſaltatiōe. vł a pyrrho achillis filio: a quo metrū pyrrhichiū ē cognoīatū. alij a cōcitatiōe quadā ignea qua mouet̃ pyrrhichiū appellatū eſſe dicūt. Spōdeꝰ pyrrhichio cōtrariꝰ cōſtat ex duabꝰ ſyllab lōgis ⁊ q̃ttuor tꝑibꝰ. vt mōtes. heros. audis. dictꝰ vt autor ē Diom. ꝙ in tēplis hoc pede q̃dā carmina ſpōdētes hoc ē libātes decātabāt. ſpōde eñ libamētū interp̃tat̃. Numa Pō-

Pyrrhichius duabus ſyllabis breuibus ꝯſtat. ut deus. furor. amat.
Spondeus conſtat duabus ſyllabis longis. ut mōtes. gentes. audi.
Iambus ꝯſtat ex breui & longa. ut dies. amant.
Trocheus ſiue choreus conſtat ex longa & breui. ut tempus.
¶ Trium ſyllabaꝝ pedes ſunt octo.
Tribrachꝰ ꝯſtat ex tribꝰ ſyllabis breuibus. ut dñs.
Dactylus conſtat ex prima longa & duabus breuibus. ut tempora.
Anapeſtus ꝯſtat ex duabꝰ breuibꝰ & longa. ut dños.
Bacchius ꝯſtat ex breui & duabus longis. ut athenę.
Antibacchius ꝯſtat ex duabꝰ longis & breui. ut natura.
Amphimacer ꝯſtat ex lōga. breui. & lōga ut aureos
Amphibrachus conſtat ex breui. longa & breui. ut amoris.
Moloſſus ꝯſtat ex tribus ſyllabis longis. ut Aeneas.
¶ Quattuor ſyllabaꝝ pedes ſunt. xvi.
Proceleumaticus conſtat ex duobus pyrrhichiis. ut ariete.
Diſpondeus ꝯſtat ex duobus ſpondeis. ut oratores.

piliꝰ: vt idē autor inq̃t: rei diuinę deditꝰ hūc pedē pōtificiū appellauit. Iābꝰ ꝯſtat ex ꝑma breui ⁊ ſcđa lōga tꝑoꝝ triū. vt dies. amas. doces. dictꝰ vt Diom. ait: a iābizin hoc ē a maledicēdo. eſt eñ pes ꝟſibꝰ maledicis aptiſſimꝰ. vł a iābe celei ⁊ menalinę vxoris famula: q̃ cererē dū ꝓſerpinā q̃reret ad eos delatā maledictis īſectata ē. Hūc pedē appuli a dauno duce ſuo dauniū appellāt. Alij gradalē mārtiqȝ gradiuo ſacrū: ꝙ gradarię pugnę huiꝰ effectu moueret̃. De q̃ inq̃t Hora. i poe. ſyllaba lōga breui ſubiecta vocat̃ iābꝰ pes citꝰ. vñ ⁊ trimetris accedere iuſſit. Trocheꝰ q ⁊ choreꝰ cognīat̃: iābo ꝯtrariꝰ. ꝯſtat ex ꝑma lōga ⁊ ſcđa breui. triū tꝑoꝝ vt ſāguis tꝑs. audit. dictꝰ ē aut a trechin hoc ē a currendo. vel a trocho .i. rota. qꝛ in ꝟſu rotatim ac volubiliter fluit. Hūc a mercurio reptū ferūt. Arūci ꝓo italię ꝑpli hūc pedē rutuliū a rutulis italię ꝑplis appellarūt. Triū ſyllabaꝝ pedes octo ſunt: aut eñ oēs tres ſūt breues ⁊ appellat̃ tribrachꝰ. aut ꝑma ē lōga ⁊ duę breues. vocat̃qȝ dactylꝰ. aut ꝑmę duę breues ⁊ tertia lōga ⁊ vocat̃ anapeſtꝰ. aut ꝑma breuis ⁊ duę lōgę ⁊ vocat̃ bacchiꝰ. aut ꝑma ⁊ ſcđa lōga ⁊ tertia breuis ⁊ vocat̃ ātibachiꝰ. aut ꝑma lōga ſcđa breuis ⁊ tertia rurſꝰ lōga: ⁊ vocat̃ āphimacer: aut ecōtrario ꝑma breuis ⁊ ſcđa longa ⁊ tertia iteꝝ breuis ⁊ vocat̃ āphibrachꝰ. aut oēs tres ſūt lōgę ⁊ vocat̃ moloſſꝰ. Tribrachꝰ igit̃ ꝯſtat ex tribꝰ ſyllab breuibꝰ totidēqȝ tꝑibꝰ. vt dñs. aīa. legimꝰ. dictꝰ ē aūt tribrachꝰ q̃ſi tribreuis. qm̃ tres ſyllabas hȝ breues. Dactylꝰ ꝯſtat ex ꝑma lōga ⁊ duabꝰ breuibꝰ q̃ttuorqȝ tꝑibꝰ vt tꝑa. audiat. Appellatꝰ ē autē dactylꝰ a tactu digitoꝝ q ꝑter pollicē ternis internodijs ſiue articlis cōſtat. grece nāqȝ dactylꝰ latine digitꝰ ē. Vel vt alij putāt ab ydeis dactylis cretae ꝑplis: q iouē infantē in ida ſilua cretae educarūt. atqȝ huiꝰ pedis rhithmica compoſitiōe ⁊ tympanoꝝ atqȝ aeris tinnitu vagitū pueri occultauerit. Anapeſtꝰ dactylo cōtrariꝰ ꝯſtat ex ꝑma ⁊ ſcđa breuibꝰ ⁊ tertia longa q̃ttuorqȝ tꝑibꝰ. vt dños. aīos. docui. dictꝰ anapeſtꝰ ab anapin hoc ē repcutiēdo: qꝛ ſono reciꝓco recurrēdo dactylū repcutit. vñ a graecis ātidactylꝰ ē cognoiatꝰ. Bacchiꝰ ꝯſtat ex ꝑma breui ⁊ reliq̃s duabꝰ lōgis tꝑibuſqȝ q̃nqȝ. vt athenę. ſacerdos. amaui. dictꝰ bacchiꝰ qꝛ bacchātibꝰ dithyrābi hoc ē ꝟſus in laudes liberi p̃ris hoc pede ꝯpoſiti ꝯueniebāt. Antibacchiꝰ bacchio ꝯtrariꝰ ꝯſtat ꝑmis duabꝰ lōgis ⁊ tertia breui tꝑibuſqȝ q̃nqȝ. vt natura. fortīa. audiret. dictꝰ ab āti qđ ē ꝯtra ⁊ bacchiꝰ qꝛ vt diximꝰ bacchio ē ꝯtrariꝰ. vñ ab alijs palimbacchiꝰ ē appellatꝰ: qꝛ pali grece rurſus ſiue ecōtrario īterp̃tat̃. Hūc pedē alij latinū alij ſaturninū appellāt. Amphimacer ꝯſtat ex ꝑma lōga ⁊ ſcđa breui ⁊ tertia iterū longa tꝑibuſqȝ q̃nqȝ. vt aureos. dęmones. audiūt. appellatus eſt aūt ab amphi qđ eſt circū ⁊ macros longus: qꝛ ſyllaba breuis vtrinqȝ duabus longis claudit̃. hic quoqȝ pes creticus eſt appellatus qꝛ cretes ſaltādo eius rithmica cōpoſitione vtebant̃. Amphibrachus ſyllabaꝝ ordine ſuꝑiori contrarius conſtat prima breui ſcđa longa ⁊ tertia rurſus breui: quattuorqȝ tꝑibꝰ. vt amoris. carina. amauit. dictꝰ ab amphi circū ⁊ brachys breuis: qꝛ ſyllaba lōga a duabꝰ vndiqȝ breuibus ꝯtinet̃. hunc alij ſcoliū appellabāt: ꝙ ſcolio q̃ erat cytharae ſpecies conueniebat. Moloſſus conſtat ex tribus longis tꝑibuſqȝ ſex. vt aeneas. anchiſes. audiui. dictus qꝛ moloſſi hoc eſt epirotae ad bellū ꝓcedentis huius pedis modulata compoſitione vtebant̃. hippius quoqȝ dictus eſt hic pes: qꝛ equeſtri pugnae conueniebat: hippos enim equus interp̃tatur. Quattuor ſyllabaꝝ pedes ſunt ſedecim: oēs eñ quattuor ſunt breues: ⁊ vocatur proceleumaticus. aut oēs quattuor ſunt longae ⁊ vocat̃ diſpōdeus ⁊c. ſed queadmodū ſupra diximꝰ quattuor atqȝ amplius ſyllabarū pedes ex duaꝝ aut triū ſyllabaꝝ pedibus cōponunt̃: itaqȝ maior illoꝝ pars ab illoꝝ coniugatione noīa ſortiunt̃. Proceleumaticus igit̃ pes ex duobus pyrrhichijs conficit̃: eſtqȝ tꝑoꝝ quattuor. vt ariete. pariete. abiete. tenuia. ſed eſt animaduertēdū id qđ et Seruiꝰ notauit in illud Vg. i. geor. tenuia nec lanae ꝑ coelū vellera ferri. ꝓceleumaticꝰ inq̃t eſt ꝓ dactylo: quā rem quotieſcūqȝ facit Vg. ſeruat locū ſyneraeſi. vt in buc. Tityre paſcentes a flumine reice capellas. ⁊ in. ij. aeñ. ſectaqȝ intexūt abiete coſtas ⁊ in eodem labat ariete crebro ⁊ iteꝝ in eodē. haerēt parietibus ſcalae. ⁊ in. v. genua labāt vaſtos quatit aeger anhelitꝰ artꝰ. vñ in reice cadellas ex duabꝰ vocalibꝰ. e. i. ꝯficit̃ lōga. itaqȝ erit dactylꝰ ī abiete ariete qm̃ .i. e. in vnā ſyllabā longā coaleſcūt: ꝯficiturqȝ amphibrachꝰ: q poſitione tm̄ ſyllabaꝝ a dactylo differt. dictus ē aūt ꝓceleumaticꝰ hic pes vt autor eſt valeriꝰ a ꝓceleuo hoc ē hortor: qꝛ ij q ſe ad aliqđ opꝰ faciēdū ſiue molem impellendā vel attollendā hortant̃: hoc pede ob nimiā celeritatē ſyllabaꝝ vtunt̃. vñ Mar. lentos tingitis ad celeuma remos. ⁊ Hiero. in epi. quadā ad heliodoꝝ: qm̃ e ſcopulis enauigauit oro. iam epilogi celeuma cantandū eſt: ſic enim appellatur cātus ille nauticus: quo proreta remiges hortat̃ vt ſimul ⁊ quaſi vno ictu ſiue impulſu remoꝝ incūbentes nauē impellāt. Diſpōdeus ꝯſtat duobus ſpōdeis: hoc ē quattuor ſyllabis lōgis tꝑibuſqȝ octo. vt oratores. moecenates. audiuiſſent. dictus eſt autem diſpondeus a dis quod eſt bis ⁊ ſpondeus: qꝛ ex duobus ſpondeis compoſitus eſt.

Dichoreꝰ ꝯſtat ex duobꝰ choreis ſiue trocheis:hoc ē ex ꝑma lõga.ſcd̃a breui.tertia lõga q̄rta breui tẽpibuſq̃ ſex.ut cãtilena.audiemꝰ.dimicare.appellatuſq̃ ē dichoreꝰ ſiue ditrocheꝰ ꝙ ex duobꝰ choreis ſiue trocheis ꝯponit.a q̄buſdã ēt catatrocheꝰ dr̃. Diiãbꝰ ſuperiori ꝯtrariꝰ ꝯſtat ex duobꝰ iãbis:hoc ē ꝑma breui.ſcd̃a lõga.tertia breui.q̄rta lõga tẽpibuſq̃ ſex:ut ꝓpinq̄tas.ꝓpagines.amauerãt.dictꝰ ē aũt q̃ ex duobꝰ iãbis ꝯponit. Choriãbꝰ ꝯſtat ex choreo:hoc eſt trocheo ⁊ iãbo.i.ꝑma lõga.ſcd̃a breui.tertia breui ⁊ q̄rta lõga tẽpibuſq̃ ſex. ut nobilitas.armipotẽs audierã.dictus:q̃ ex choreo ⁊ iãbo cõſtat. Antipaſtꝰ ſuperiori ꝯtrariꝰ:ꝯſtat ex iãbo ⁊ trocheo:hoc ē ex ꝑma breui.ſcd̃a lõga.tertia lõga ⁊ q̄rta breui.tẽpibuſq̃ ſex.ut medulina.ſaloninꝰ.legebamꝰ.dictꝰ antipaſtꝰ ab anti cõtra. Pęones q̄ttuor ſunt:cõſtãtq̃ ſinguli tẽpibꝰ q̄nis.ſyllabis q̄ttuor:ſ; tribꝰ breuibꝰ ⁊ vna lõga q̄ ſi ꝑmo loco ponat̃ erit pæon ꝑmꝰ:q̄ ꝯponit̃ ex trocheo ⁊ pyrrhichio:ut tẽpibꝰ.corporibus.ſi ſyllaba lõga ſcd̃o loco ponat̃.erit pęon ſcd̃s qui ꝯſtat ex iãbo ⁊ pyrrhichio:ut colõia.amaueris.Si ſyllaba lõga ponat̃ in tertio loco.erit pęon tertiꝰ:q̄ ꝯſtat ex pyrrhichio ⁊ trocheo.ut catamitꝰ.legerimꝰ. Si ſyllaba lõga ponat̃ q̄rto loco.erit pęon quartꝰ:q̄ conſtat ex pyrrhichio ⁊ iãbo.ut facilitas.docuerãt.dicti ſunt aũt pęones a pęonibꝰ ꝑplis:q̄ forte illis pedibꝰ in carmine vtebãt̃. Epitriti pedes q̄ hippij appellãt̃ quattuor q̄q̃ ſunt:ꝯſtãtq̃ ſinguli tẽpibꝰ ſeptenis.ſyllabis quattuor:ſ; tribꝰ lõgis ⁊ vna breui:q̄ ſi ꝑmo loco ponat̃.erit epitritus ꝑmꝰ:q̄ componit̃ ex iãbo ⁊ ſpõdeo.ut ſacerdotes.amauerunt.Si ſyllaba breuis ponat̃ in ſcd̃o loco.erit epitritꝰ ſcd̃s:q̄ ꝯponit̃ ex trocheo ⁊ ſpõdeo.ut cõditores.audieſt.Si ſyllaba breuis ponat̃ in tertio loco erit epitritꝰ tertius:q̄ ꝯponit̃ ex ſpõdeo ⁊ iãbo.ut diſcordię audierãt.Si ſyllaba breuis ponat̃ in quarto loco.erit epitritꝰ quartꝰ.q̄ cõponit̃ ex ſpõdeo ⁊ trocheo. ut oratores.audiuiſtis.Dicti ſunt aũt epitriti vt diximus:q̄ arſis ⁊ theſis horꝫ pedũ i epitrita.hoc ē ſeſquitertia proportiõe ſunt. Ionici pedes duo ſunt:ꝯſtãtq̃ ſinguli tẽpibus ſenis ex quattuor ſyllab.duabꝰ lõgis totidẽq̃ breuibus.ꝙ ſi duę ſyllabę breues ꝑcedãt totidẽq̃ lõgę ſequãt̃.erit ionicus a maiori:q̄ ꝯponit̃ ex pyrrhichio ⁊ ſpõdeo.ut diomedes.docuiſſent.ſi ꝟo duę ſyllabę lõgae ꝑcedãt totidẽq̃ breues ſequãt̃.erit ionicꝰ a minori q̄ cõponit̃ ex ſpõdeo ⁊ pyrrhichio.ut demetrius audiuerat.dicti ꝙ iones i carminibus eo pede vtebãt̃. Sũt ēt q̄nq̃ ſyllabarꝫ pedes ex ſimplicibus q̄ cõpoſiti nũero triginta duo.ut orthius ex pyrrhichio ⁊ tribracho:hoc ē q̄nq̃ ſyllabis breuibus. Periãbus ex trocheo ⁊ tribracho.hoc ē ex lõga ⁊ quattuor breuibꝰ.⁊ reliq̄ de q̄bꝰ Diom̃.diſſeruit:q̄ ad rõnẽ pedũ ſimpliciũ reducẽdi ſunt:⁊ raro apud autores nominantur.praeterq̃ ꝙ dochini crebra fit apd̃ autores mẽtio. Cõſtat autẽ dochinus ex bacchio iãbo.de q̄ Ruffinus rhetoricas pulcher ſtructuras dochinus ornat.ꝑncipiũ bacchius erit:cõcludet iãbus. Atq̃ idẽ iter.ſyllaba ꝑma breuis cũ ſyllaba lõga ſcd̃a.tertia lõga.breuis quarta:ꝑducta q̄nta. Fit ēt hic pes ex iãbo ⁊ cretico ſiue amphimacro.de quo idẽ Ruffinus.ꝑmus iãbus erit cũ finẽ creticus explet.ꝑma breuis.lõgaeq̃ duae.breuis vltima lõga.exẽpluq̃ artis dabit̃ reſpublica nobis:quã Cicero caſu q̄ꝺ ponere gaudet.

Dichoreꝰ ſiue ditrocheꝰ ex duobꝰ choreis.ut cãtilẽa
Diiãbus ꝯſtat ex duobꝰ iãbis.ut ꝓpinquitas.
Choriãbus ꝯſtat ex choreo & iãbo.ut nobilitas.
Antipaſtus ꝯſtat ex iãbo & trocheo.ut medulina.
Pæõ primꝰ ꝯſtat ex choreo & pyrrhichio. ut tẽpibꝰ.
Pæon ſcd's ꝯſtat ex iãbo & pyrrhichio.ut colonia.
Pæon tertius ꝯſtat ex pyrrhichio & trocheo.ut catamitus.
Pæon q̄rtꝰ cõſtat ex pyrrhichio & iãbo.ut celeritas.
Epitritus primus conſtat ex iambo & ſpondeo.ut ſacerdotes.
Epitritꝰ ſcd's ꝯſtat ex trocheo & ſpõdeo. ut ꝯditores.
Epitritꝰ tertiꝰ ꝯſtat ex ſpõdeo & iãbo.ut diſcordiæ.
Epitritꝰ q̄rtꝰ ꝯſtat ex ſpõdeo & trocheo.ut audiuiſtis
Ionicꝰ a maiori ex pyrrhichio & ſpõdeo.ut diomedes.
Ionicꝰ a miori ex ſpõdeo & pyrrhichio.ut demetriꝰ
Quinq̃ ſyllabarum pedes ſunt. xxxii.
Orthiꝰ ꝯſtat ex pyrrhichio & tribracho.ut aĩa mea.
Periambus ex trocheo & tribracho.ut tẽpa tua. Reliqui quoq̃ pedes q̄ ex ſuperioribꝰ cõponũtur. de q̄bus Diom̃.multa.
Eſt quoq̃ huius ordinis pes conſtans ex bacchio & iambo:appellaturq̃ dochinus.de quo apud autores crebra fit mentio.de illo Ruffinus ſcribit.

Rhetoricas pulcher ſtructuras bachinus ornat.
Principium bacchius erit.cõcludet iambus.

¶ De metris qui ex pedibus componuntur. Cap.viii.

Metrũ eſt pedũ iunctura nũero modoq̃ finita denoĩat̃ aũt ab autoribꝰ.ut alcaicũ.archilochiũ.hipponactũ.ſapphicũ. alcmaniũ. ſimonideũ.

De metris. Cap.viij. Metrũ eſt pedũ.queadmodũ pedes ex ſyllabis cõſtãt:ita metra ex pedibus conficiunt̃. Primo igitur ponit metri diffinitionẽ ex Diom̃.ſumptã dicẽs ꝙ metrũ eſt iũctura pedũ finita numero ⁊ modo. Metrũ graece dr̃ q̄ꝺ interꝑtatur menſura. Latine ꝟo ꝟſus ſiue carmẽ potius dr̃. Eſt aũt ꝟſus.ut idẽ Diom̃.diffinit.legitima partiũ diſpoſitio ⁊ pedũ apta copulatio.cõſonãti ſpecie metricã exhibens regulã.ac ſi dicat.metrum conſtat partibus orõnis legitime diſpoſitis:quarꝫ ſyllabas metiũt̃ pedes:vñ reſultat cõſonãtia ⁊ q̄dã carminis volubilitas. Dictus ē aũt ꝟſus aut a ꝟtendo:ꝙ tãdiu verti debet quoad recte cõſtituat̃:dicẽte Hora.in poe.⁊ male tornatos incudi reddere ꝟſus.vel ab eo potius q̄ꝺ vno ꝟſu finito ad ꝑncipiũ ſeq̄ntis reuertimur.tractũq̃ videt̃ a ſulco:q̄ ex eo ꝟſus dr̃.ut apd̃ ꝟg.iiij.geor.ille ēt ſeras in ꝟſum diſtulit vlmos. Verſus ēt teſte Varrone in.j.de re ruſtica.erat terrę ſpaciũ centũ pedes quoquo ꝟſus quadratũ. Carmen dr̃ a canendo q̄ꝺ tñ vnũ tantũ ꝟſum ſigt̃.ut apud ꝟg.iij.aeñ. Rem carmine ſigno:⁊ ſubiecit vnum tantũ ꝟſum:aeneas haec de danais victoribus arma.ſubaudi poſuit.aliq̃ñ totum poema ſiue opus ꝟſibus cõpoſitũ carmẽ appellatur .ut tota aeneis Vergilij metamor.Ouidij.pharſalia Lucani. Sed cũ vnicus ꝟſus eſt.monoſtichum dr̃.cum duo ꝟſus.diſtichũ.cũ quattuor.tetraſtichũ.cũ vero verſus dimidiũ hemiſtichium dr̃. Metra igitur ſiue carmina ſiue verſus aut denominantur ab autoribus:ut alcaichum ab Alceo poeta Mitylenaeo.aut archilochium ab Archiloche.aut hipponacticum ab Hipponacte.aut pindaricum a Pindaro.aut anacreontiũ ab Anacreonte.aut aſclepiadeum ab Aſclepiade.aut bachilidiũ a Bachilide.aut alcmanium ab Alcmane.aut ſterſichorium a ſterſichoro.aut ibicum ab ibico.aut ſapphicũ a ſappho.aut homericum ab Homero.

Aut a materia.ut heroicum.elegiacum.lyricum tragicum comicum. Aut a pede frequentiori. ut iambicum.trochaicum.ſpondaicum.dactylicū. anapeſticum. Aut a numero pedum. ut hexametrum.pentametrum.tetrametrum. Aut a numero ſyllabarum. ut tetraſyllabum. pentaſyllabū. heptaſyllabum. octoſyllabum. duodecaſyllabum.

Præterea aut deficit una ſyllaba.& dicitur catalecticum.aut deficit duabus ſyllabis. & dicitur brachycatalecticum. aut abundat una ſyllaba uel pluribus & dicitur hypercatalecticum ſiue hypermetrum. aut neqꝫ abundat neqꝫ deficit.& dicitur catalecticum. Qualia ſunt omnia carmina regularia.

Conſtat præterea carmen unico genere uerſus & dicitur monocolon. ut eneis Vergilii. metamorphoſis. Ouidii. Pharſalia. Lucani. Aut conſtat duplici genē uerſus.appellaturqꝫ dicolon.ut Ouidii opera præter metamorphoſin. Tibulli quoqꝫ & Propertii elegiæ. & carmina ſapphica mixta adonicis. & aſclepiadea mixta glyconicis. Aut conſtat triplici genere carminis appellaturqꝫ tricolon.ut q̄dam odæ Horatii poetæ.

Præterea carmē aut eſt diſtrophō. hoc eſt cū tertius uerſus primo ſimilis eſt.& quartus ſcd'o ut in carmine lego qd' ex diſtichis conſtat.

Triſtrophon carmen eſt cū quartus uerſus ſimilis ē primo.quintus ſcd'o.ſextus tertio:ut apd' Prudētium in p̄fatione cathemerinon.

Tetraſtrophon carmen eſt cū quintus uerſus primo ſecundo ſextus.tertio ſeptimus. quarto octauus. ſimiles ſunt.ut in carmine ſapphico.quod per tetraſtica.i.per quater nos uerſus digeritur.

Aut a materia vt heroicū:quo herōū res geſtae cū laude ſcribunt.tragicū quo herōū foꝛtūa in aduerſis. elegum quo res flebiles quales ſunt amatoꝝ ꝛ moꝛtuoꝝ. Bucolicū quo res paſtoꝛiciae. Geoꝛgicū quo res ruſticae canunt. Lyricū qḋ in materia diuerſa ad lyrā canebat. Satyricū:quo vitia hoim taxant:cui r̄ndet apḋ graecos comoedia priſca. Jābicū:quo maledicim⁹ inuehimur in aliquē. nā comoedia noua eſt qua res atqꝫ pſonae humiles ꝯphendunt. Eſt aūt ꝛ hęc multiplex. q̄ aut eſt togata:q̄ hꝫ argumentū latinū.aut palliata:q̄ hꝫ argumentū grę cū.aut p̄textata:in qua eorū pſonę q p̄textę togę vſum hn̄t inducunt.aut attellane:i qua introductę pſonę iocis q̄buſdam laſciuis ſe lacessebāt. Planipes:in qua mimi inducebant. Aut a pede freq̄ntioꝛi:a quo nouē metroꝝ gn̄a denoiant. Jābicū·trochaicū·dactylicū anapeſticū choꝛiambicū ꝓonicum·ionicū a maioꝛi.ionicū a minoꝛi·antipaſticum. Sed nos illa tm̄ in quolibet gn̄e deguſtabimus:q̄ ſunt magis in vſu apḋ autoꝛes. Curioſos ꝟo ad Seruiū Diomedem. Theodoſiūqꝫ remittim⁹: ꝛ ſi q ſunt qui hac de re copioſius ſcripſerūt. Aut a numero pedū:vt hexametrū:qḋ ſex hꝫ pedes dactylos ſiue ſpondeos indifferenter. pētametrum qḋ q̄nqꝫ. tetametrum quod quattuoꝛ. vt in iambico octonario:in quo duo pedes ꝓ vno computant.trimetrum:qḋ tres vt in iambico ſenario.dimetrum qḋ duos:vt in iambico quaternario. Aut a numero ſyllabaꝝ vt endecaſyllabum:quod ſyllabas vndecim ꝯtinet:quale eſt phaleuticū ꝛ ſapphicum. Pentaſyllabū:quale eſt adonicū. aut heptaſyllabū quale eſt glyconicū. Pręterea aut deficit.aliud pręſupponit documentū q̄ ꝟſus aut deficit vna ſyllaba ꝛ dr̄ catalecticus:aut duab⁹ ꝛc. de q̄bus in quolibet genere vbi op⁹ fuerit ſingulatim dicem⁹. Cōſtat p̄terea carmē. dicit quemadmodū inter ſe ſupioꝛa ꝟſuū gn̄a iungant. Naꝫ ꝛ ſi quolibet ſimplici gn̄e ꝟſus poema ꝯfici poteſt:inueniunt tn̄ apud autoꝛes aliq̄ ꝑmixta. non q̄dem oīa paſſim:ſed q̄dam cum aliq̄bus. Itaqꝫ carmen qḋ vnico gn̄e ꝟſus ꝯponit:monocolon ideſt vnimembꝛe dr̄:quale eſt heroicum vt Uergilij ęneis. bucolica ꝛ georgica eiuſdē. Oui. meta. ꝛ phaleuticum·vt cōplura Catulli atqꝫ Martia. epigrāmata. Aut eſt dicolon ideſt bimembꝛe:hoc eſt duplici gn̄e ꝟſus conſtans:quale eſt carmen elegū in quo ꝟſus pentameter hexametro ſubijcit:ꝛ ſapphica ꝑmixta adonicis. Aut eſt tricolon ideſt trimēbꝛe:hoc eſt triplici gn̄e ꝟſus cōpoſitum qua figura ſunt ꝯplures odę apḋ Horatium qualis eſt illa apḋ eundē in p̄mo libꝛo carminū. cuius initiū eſt. qs multa gracilis te puer in roſa:pfuſus liq̄dus vrget odoꝛib⁹. grato pyrrha ſub antro. cui flauam religas comam. Cōſtat eñ duobus aſclepiadeis ꝛ tertio pherecratio ꝛ quarto glyconico. Praeterea carmen aut eſt diſtrophon. hoc eſt duos pedes conuerſionē habens ad p̄mum. dis eñ bis interpꝛetatur: ꝛ ſtrophe cōuerſio. Aut tetraſtrophon hoc eſt cum poſt quattuoꝛ pedes in oꝛbem fit reditus ad pꝛimum:quod tetra quattuoꝛ interpꝛetatur:et ſtrophe.es.vt diximus eſt conuerſio:exempla vtriuſqꝫ generis paſſim reperies. Hexametrum carmen. Pꝛincipio igitur de verſo hexametro diſſerit. hexameter dicitur:quia ſex pedibus conſtat heroicus a materia: quoniam vt diximus hoc genere carminis res geſtae heroum deſcribi maxime conſueuerūt:vt a Uergilio Aeneae. a Lucano Caeſaris ꝛ Pompei. a Ualerio Flacco argonautarum. a Sillio Italico Romanoꝛum. dicente Horatio in poeta. res geſtae regumqꝫ ducumqꝫ ꝛ triſtia bella:carmine quo ſcribi poſſent monſtrauit Homerus. Homerus namqꝫ Iliada atqꝫ odyſſeam hoc verſu ſcripſit: vnde et homericus a quibuſdam appellatur. Sed deinde receptum eſt vt aliae quoqꝫ res hoc genere carminis deſcriberentur. vt a Lucilio Horatio Perſio et Iuuenale ſatyrae. A Lucretio natura rerum. a Manilio aſtronomica. a Uergilio bucolica et georgica. ab Ouidio metamoꝛphoſis. Dicitur etiam hic verſus pythius hoc eſt appollineus:quoniam apollo pythius a pythone ſagittis confecto ſic appellatus eo verſus genere per ſibyllas reſponſa dare conſueuit:atqꝫ vt autoꝛ eſt Euſebius Pamphili ꝛ Phemonoe pꝛima ex numero Sibyllarū hexametris verſibus futura cecinit. Appellatur ꝛ ſpondaicus quia in omnibus aut pleriſqꝫ locis ſpondeum habere poteſt. quin potius vt Diome. autoꝛ eſt eius initium ſpondeis conſtitit. Nam vt ait: cum apollo in vltionem Latonae matris pythona ſerpentem necaſſet:incolae carmen ſex ſpondeis fecerunt:quod deinde ſoluta ſpondei poſterioꝛ ſyllaba manente eadem quantitate dactylum recepit. Priſcianus. econtrario dactylicum appellat: quia dactylis aut ſpondeis qui in dactylos ſoluuntur:conſtat. Epicus quoqꝫ appellatur.atqꝫ ipſum poema quod eo verſu deſcribitur epos. Eſt autem epos carmen:quo res diuinae humanae atqꝫ heroicae continentur:quod apud Latinos primus omnium Liuius Andronicus ſcripſit.

Liber quintus.

Hexameter itaqꝫ verſus:q ⁊ ſeſarius dici poteſt:conſtat dactylo vel ſpondeo indifferenter:niſi ꝙ in quinto loco frequentior eſt dactylus:vbi etiam nonnunꝗ̃ reperitur ſpondeus. vt apud Vg.in buc.chara deū ſoboles magnum Iouis incrementum.Et in.iij.aeñ.cornua velaturū obuertimus antēnarū.⁊ alio loco.aut leues ocreas lento ducūt argento. In ſexto quoqꝫ loco ſemꝑ fere eſt ſpondeus:niſi in qbuſdam verſibus hypermetris hoc eſt ſuperabundantibus:quā redundantiā excipiunt verſus q ſequuntur a vocali incipientes:facta ecthlipſi aut ſynaloepha. Itaqꝫ vitium qd̓ erat in fine verſus:continuatio ſequentis emendat. Vgil.ij.geor. Inſeritur vero ex foetu nucis arbutus horrida. vbi in ſexto loco dactylus eſt:ſed exteritur vltima ſyllaba:quia ſequitur verſus incipiens a vocali.⁊ ſteriles platani malos geſſere valentes. Idem in eodem.in ſexto loco antibacchium ſiue moloſſum poſuit dicēs.aut dulcis muſti Vulcano decoquit humorem. ſed diſpūgitur ſyllaba finalis:quia ſequitur verſus a vocali incipiens:aut folijs vndam tepidi deſpumat aheni. Reperitur etiam dactylus in ſexto loco:ſed duae ſyllabae breues reſoluuntur in vnam longam:efficiturqꝫ ſpondeus. Verg.in buco. Nec tantum rhodope miratur ⁊ iſmarus orphea. Idem.j.aeñ. Atria dependent lychni laquearibus aureis. Itaqꝫ verſus hexametri ſumma conſtant quattuor ⁊ viginti temporibus.cum dactyli ⁊ ſpondei quaterna habeant tempora. Nam quod quidam dixerat poſſe in fine recipere trocheum:cū de vltimis ſyllabis ageremus exploſum eſt:quia vt diximus apud poetas vltima ſyllaba verſus:⁊ apd̓ oratores vltima clauſulae indifferens eſt. atqꝫ vt ratio carminis exigit aut proſae:longa pro breui ⁊ breuis pro lōga ponitur. Quod etiam in penthemimeri plaerūqꝫ:in hephthemimeri nonnunꝗ̃:in ſemipenthemimeri ſed raro reperit̄: vt ſtatim dicemus. ſed excuſatur vitiū qm̄ ſilentiū illud quo fit in caeſura ſupplet tempus quo ſyllaba breuis erat minor. Recipit quoqꝫ verſus hexameter alios pedes non earundem ſyllabarum:ſed eorundem temporum vt proceleumaticum:qui dactylo vel ſpondeo in tꝑibus aequalis eſt:de quo ſuo loco diximus. Recipit ꝑterea anapeſtum q etiaꝫ dactylo vel ſpondeo ſpatio tempoꝝ aequiparatur ſed raro vt apud Vgil.j.geor. fluuioꝝ rex Eridanus campoſqꝫ per omnes. vbi in prima regione anapeſtus collocatur. Poteſt aūt habere oībus in locis dactylos. vt apud Vgilium panditur interea domus oīpotentis olympi.⁊ illud eiuſdem quadrupedante putrem ſonitu quatit vngula campū. Poteſt habere ⁊ ſpondeos omnes ꝑterꝗ̃ in vna regione. vt apud eundem.j.eñ.tu ne ille Aeneas quem Dardanio Anchiſae. Et in tertio.armatumqꝫ auro circūſpicit oriona.nam carmen quod ſex ſpondeis conſtat nuſꝗ̃ reperitur. niſi qs de induſtria faciat. vt ſi quis vno vbo mutato ex carmine Vgiliano dixerit.aut leues peltas lēto ducūt argēto. Quare vt Priſc.de duodecim carminibus ait:verſus hexameter duas ⁊ viginti figuras habere poteſt:q̄ colliguntur ex varietate dactyli ⁊ ſpondei in ſex regionibus vario modo poſitorum quam rem ideo in pñtiarum omittamus: quia facilis eſt atqꝫ etiam inertiſſimo cuiqꝫ obuia ⁊ expoſita. Illud tamen non eſt omittendum hoc genus carminis tres poſſe recipere caeſuras.q̄ graeci commata vocant:hoc eſt penthemimerim hepthemimerim. Nam trochaicā omittamus:q̄ fit cum in tertio pede dictio trocheo terminatur. vt apud Verg.in buc.nil noſtri miſerere:mori me deniqꝫ cogis. Igitur penthemimeris hoc eſt ſemiqnaria diuiſio eſt.cum poſt duos pedes inuenitur ſyllaba partem oratiōis terminans. vt arma virumqꝫ cano. poſt duos namqꝫ dactylos nō ſyllaba caeſuram verſus fecit. dicta eſt autem penthemimeris a pente qd̓ interptatur quinqꝫ:⁊ hemis ſemis.⁊ meri diuiſio:quaſi diuiſio ſemiquinaria. naꝫ duo pedes ⁊ ſemipedes q vna ſyllaba conſtat:dimidium eſt quinqꝫ pedum. Dicitur aūt penthemimeris heroica.qm̄ ex dimidio qnqꝫ verſuum carminis heroici conſtat. Hepthemimeris.i.ſemiſeptenaria diuiſio eſt cū poſt tres pedes ſyllaba dictionem aliquam terminat. vt arma virumqꝫ cano Troiae. poſt duos namqꝫ dactylos ⁊ vnum ſpondeum.ie.ſyllaba ceſuram fecit. Dicitur aūt hepthemimeris ab hepta ſeptē:⁊ hemi ſemis:⁊ meri diuiſio quaſi diuiſio ſemiſeptenaria.qm̄ tres pedes ⁊ ſemis dimidiū ſeptē pedū eſt. Hemipenthemimeris eſt cum poſt ꝑmum pedem inuenitur ſyllaba dictionem terminans. vt muſa mihi cauſas memora. poſt dactylum eñ.hi.ſyllaba caeſuram fecit. Dicitur aūt hemipenthemimeris ab hemi ſemis ⁊ penthemimeris quaſi ſemiquinaria diuiſio:qꝛ ſyllaba illa in media regione duoꝝ pedū et ſemis reperitur. His in locis ſyllaba breuis ꝑ longa nonnunꝗ̃ ponitur:ſed in penthemimeri raro.in hepthemimeri rarius. in hemipenthemimeri rariſſime. de ꝑmo. Vergil.ij.aeñ.noſtroꝝ obruimur:oriturqꝫ miſerrima caedes. de ſcd̓o. Idem in.xij.congredior:fer ſacra pater:⁊ concipe foedus. de tertio. Luca.in.ij.duꝫ ſanguis inerat dum vis materna peregi.⁊ illud Iuue. quis neſcit aut quis non vidit vulnera pali? Sed quemadmodum hoc metrū oēs tres caeſuras poteſt recipere:ita neceſſe eſt vt vnā ex illis recipiat penthemimerim maxime:aut ſaltem hepthemimerim:alioqui verſus eſſet retorridus ⁊ inſulſus. Carmen igitur heroicū ſic examinabis. Arma virumqꝫ cano Troiae qui primus ab oris. verſus eſt hexameter.i.ſex habens pedes.heroicus ſiue pithius ſiue homericus ſiue epicus:habenſqꝫ duas caeſuras penthemimerim ⁊ hepthemimerim.conſtatqꝫ tribus dactylis totidemqꝫ ſpondeis. vt Arma vi.rumqꝫ ca.no Tro.iae qui.primus ab.oris. Itali.am fa.to profu.gus la.uinaqꝫ.venit.omnes tres caeſuras habet ⁊ tres dactylos totidemqꝫ ſpondeos. Pentametrū elegiacū. dicitur autē hic verſus pentameter a numero pedū quinqꝫ. elegiacum vero dictū eſt ab eleos graece qd̓ interptatur miſeratio:ꝙ veteres miſeriā ⁊ lamentationes ſuas elegis decantabant. poſtea vero etiā res aliae eo genere verſus deſcribi coeptae ſunt:dicente Hora.in poe. verſibus imparibus iunctis querimonia primū:poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos. Pentametri verſus inuentionē quidā in Theoclem. Naxiū referunt:qui cū per inſaniā vociferaret̄:eum effecit.⁊ elegiacus(vt dicūt quidam)vocatus ab eo elegiro eſt inſanio.

Hexametrum carmen quod etiam heroicum appellatur:conſtat dactylo & ſpondeo indifferenter.niſi ꝙ in quinta regione frequentior eſt dactylus.in ſexta uero ſpondeus. In quo genere carminum ſcribuntur geſta heroum clariſſimorumqꝫ uirorum. Debetqꝫ habere unam ex tribus cæſuris ſaltem.hoc eſt penthemimerim.i.ſemiquinariam.hepthemimerim i.ſemiſeptenariam.hemipenthemimerim.i.ſemiquinariæ dimidiam. ut in hoc uerſu. arma uirumqꝫ cano Troiæ qui primus ab oris. arma uirum. hemipenthemimeris eſt.arma uirumqꝫ cano. pentemimeris eſt. arma uirumqꝫ cano Troiæ.heptemimeris eſt. Quod ſi nulla harum trium cæſurarum interuenit. uerſus erit retorridus.

Pentametrū elegiacū ꝯſtat primis duobus pedibus

uerſus heroici. hoc eſt dactylo uel ſpondeo indifferenter & cæſura. tum duobus dactylis atqꝫ iterꝫ cæſura uel potius ſyllaba terminans uerſum. ut nil mihi reſcribas attñ ipſe ueni. Eſt aũt cęſura ſyllaba terminans dictionē in medio carminis. q̄ cũ poſt duos pedes carminis heroici uenit. pēthemimeris heroica dicitur. Iambica uero dicitur cum alteruter ex illis pedibus eſt iambus. ut apud Horatium in primo carminum. O matre pulchra filia pulchrior. ubi poſt ſpondeũ & iambum ſequitur cæſura.

Phaleuticũ carmē ꝯſtat ſpondeo. dactylo. & tribus trocheis. ut paſſer delitiũ meæ puellæ.

Sapphicum conſtat trocheo. ſpondeo. dactylo. & duobꝰ trocheis. ut nocte ſurgentes uigilemꝰ oēs.

Adonicum conſtat dactylo & ſpondeo. ut dulciter hymnos.

Aſclepiadeum conſtat ſpondeo & duobus choriambis & pyrrichio. ut Sanctorum meritis inclyta gaudia.

Glyconicũ ꝯſtat ſpōdeo & duobꝰ dactylis. ut hymnographus. Victorꝫ genus optimum.

Pherecratiũ ꝯſtat ſpondeo. dactylo. atqꝫ iterꝫ ſpondeo. ut Horatius. Grato pyrrha ſub antro.

Phaliſcũ ꝯſtat ultimis quattuor pedibꝰ uerſus heroici. ut idē. Aut epheſum bimaris ue corinthi.

Alcaicum conſtat ſpondeo. iambo. cæſura. & duobus dactylis. ut Horatius. O matre pulchra filia pulchrior.

Alcaicum alterum conſtat ex hippio ſecundo ſiue epitrito. duobus choriambis & bacchio. ut idem Hora. Te deos oro ſybarim cur ꝓperes amādo.

Anacreontium conſtat choriambo & bacchio. ut Lydia dic per omnes. & ſequitur. Te deos oro ſybarim. &c.

Sapphicũ alterꝫ hexdecaſyllabũ ꝯſtat ſpōdeo. tribꝰ choriābis & pyrrichio. ut Hora. Nullā uare ſacra uite prius ſeueris arborem.

Archilochiũ ꝯſtat parte uerſus heroici. q̄ uocaṫ bucolice. hoc eſt primis tribus pedibus dactylo uel ſpondeo. deinde dactylo quo bucolice clauditur poſtea uero tribꝰ trocheis. ut Soluiṫ acris hyems grata uice ueris & fauoni.

Cōſtat itaqꝫ ꝟſus pētameter elegiacꝰ ex duplici pēthemimeri heroica. prior ex dactylo vel ſpōdeo indifferēter: & ſyllaba q̄ ſemipedē facit. poſterior ꝟo ex duobꝰ dactylis atqꝫ iterꝫ ſemipede. & in ſumma ſint pedes qnqꝫ q̄ttuor integri & duplici ſemipede vnꝰ: oīno tpoꝝ viginti. Scādiṫ quoqꝫ hic ꝟſus aliter ꝑ pedes īnteg ros qnqꝫ: vt duo p̄mi pedes ſint dactyli vel ſpōdei indifferēter. deinde vnꝰ ſpōdeꝰ. tũ duo anapeſti. ſemꝑ tñ poſt duos p̄mos pedes dꝫ ſubijci ſyllaba q̄ dictionē terminet: vt fiat pēthemimeris heroica. q̄ ſi breuis ſit excuſaṫ vitiũ ea rōne q̄ diximꝰ in hexametro. Appellaṫ aũt pētametrũ elegiacũ qm̄ hexametro ſubiũctũ ꝯſtituit diſtichō: ex quo poema elegiacũ ſcribi conſueuit: quo oīa Ouidii opa ꝑter metamorphoſim. Tibullij. Propꝑtii. atqꝫ Mart. plēraqꝫ epigrāmata ſcripta ſunt. Scādiṫ aũt ſic. nil mihi. reſcri. bas. attñ. ipe ve. ni. aut ſic nil mihi. reſcri. bas. at. tamē ip. ſe veni. Phaleuticũ carmē dictũ autore Diom̄. a phaleutico illiꝰ inuētore. pētametrũ a nūero qnqꝫ pedũ. endecaſyllabũ a nūero vndecim ſyllabaꝝ. ꝯſtat ſpōdeo. dactylo. & tribus trocheis. vt paſſer. deliti. um. me. ę. pu. ellę. & ē carmē Catu. poetae veronēſis q eo gn̄e ꝟſus ꝯplura epigrāmata ſcripſit. Mar. quoqꝫ Auſon. atqꝫ ꝟg. in papeia. Sapphicũ carmē a ſappho illiꝰ inuētrice dictũ. pētametrũ a nūero pedũ. endecaſyllabũ a nūero ſyllabaꝝ: iiſdē pedibꝰ ꝯſtat qbꝰ phaleuticũ: ſꝫ alio ordine diſpoſitis. hoc ē trocheo. ſpōdeo. dactylo. & duobꝰ trocheis. vt nocte ſurgen. tes vigi. lemꝰ. oēs. Recipit hic ꝟſus caeſuram poſt duos pedes. qđ Hora. in odis fere ſemꝑ obſuat. Catullꝰ nō multũ id curat: nā ab vtroqꝫ hoc genus carminis celebraṫ. Alij hoc metrũ aliter ſcādũt. hoc ē per epitritũ ſm. choriābũ & bacchiũ ſic. nocte ſurgē. tes vigile. mꝰ oēs. Adonicũ carmē ab autore quoqꝫ appellatum pētaſyllabũ ē: ꝯſtatqꝫ dactylo & ſpōdeo. vt Boet. nubibꝰ atris ꝯdita nullũ fundere pñt ſydera lumen. Cōſueuit hic ꝟſus poſt tres ſapphicos plērũqꝫ poni: vt claudat tetraſticō: qđ tribꝰ ſapphicis & adonico cōſtat. Repiunṫ & adonici ſine ſapphicis & ſapphici ſine adonicis impmixti: vt apđ Senecā i tragoedijs. Aſclepiadeũ. ab autore Aſclepiade cognoiatũ duodecaſyllabũ: hoc ē duodecim ſyllabaꝝ ē: cōſtās ex pēthemimeri heroica. q̄ ex ſpōdeo dactylo ſemipede ꝯficiṫ: & deindē duobꝰ dactylis. vt apđ hymnographũ. Sācto. rũ meritis. inclyta. gaudia. Alij alter ſcādũt ꝑ ſpōdeũ. duos choriābos & pyrrichiũ ſic. Sāto. rum meritis. inclyta gau. dia. Glyconicũ ab autore quoqꝫ cognoiatũ octoſyllabũ ē: ꝯſtans ex ſpōdeo & duobꝰ dactylis. vt autor hymnoꝝ. victo. rũ genꝰ. optimũ. Pherecratiũ ab inuētore cognominatũ heptaſyllabũ ē: ꝯſtās ſpōdeo dactylo atqꝫ iterꝫ ſpondeo. vt Hora. in. j. carminũ. grato pyrrha ſub antro. Scādiṫ aũt ſic. grato. pyrrha ſub. āntro. Phaliſcũ a phaliſcis italiae pplis q in cātionibꝰ eo vtebāṫ. tetrametrũ ē: ꝯſtat eñ quattuor vltimis pedibꝰ ꝟſus heroici: hoc ē p̄mo & ſcđo dactylo vel ſpōdeo indifferēter: tertio dactylo: & quarto ſpōdeo. vt Hora. j. car. aut epheſum bima. riſue co. rinthi. Alcaicũ ab Alceo poeta dictũ endecaſyllabũ ē: ꝯſtās ex pēthemimeri iābica: q̄ ꝯficiṫ ex ſpōdeo iābo & ſemipede: in quo fit ꝟſus caeſura. deinde duobꝰ dactylis. Idē Hora. in. j. car. O ma. tre pul. chra. filia. pulchrior. Alij ſcādunt ꝑ hippiũ ſiue epitritũ tertiũ & ſemipedē choriābũ & iambũ: ſic. o ma. tre pul. chra. filia. pul. chrior. Alcaicũ etiā alterꝫ: quo idē autor vſus ē: ꝯſtat ex hippio ſiue epitrito ſcđo & duobus choriābis & bacchio. vt Hora. in eodē. te deos o. ro ſybarim. cur ꝓperes amando. Anacreontium ab Anacreonte dictũ heptaſyllabum eſt: ꝯſtans ex choriambo & bacchio. vt Hora. ibidem Lydia dic. ꝑ oēs Sapphicũ hexdecaſyllabum: quod Diom̄. etiam archilochium appellat: ꝯſtat ſpondeo tribus choriambis & pyrrichio. vt Hora. in eodem. nullā. vare ſacra. vite prius. ſeueris ar. borē. Archilochiũ carmen ab archilocho denominatũ conſtat parte carminis heroici q̄ appellatur bucolice: hoc eſt dactylo vel ſpōdeo in p̄mis tribus pedibus & dactylo in quarta regione: deinde tribus trocheis. vt Hora. j. carmin. ſoluitur acris hy. ems grata vice. veris. & fa. uoni. Bucolice autē appellatur prior pars huius ꝟſus: qm̄ in carmine buc. Theocritus poeta ſemꝑ illud obſeruat: vt in quarto loco dactylum collocet. qđ ꝟg. illiꝰ aliōq imitator negligit. Supioribus carminũ generibꝰ raro autores vtuntur. Hora. in odis

Dimetrum iambicum conſtat ſpondeo uel iambo indifferenter in primo & tertio loco. & iambo neceſſario in ſcd'o & quarto loco. ut iam lucis orto ſydere. Deum p̄cemur ſupplices.

Dimetrum iambicum catalecticū deficit una ſyllaba a ſuperiori. ut Prudentius in hymno ante ſomnum. Ades pater ſupreme.

Trimetrum iambicum archilochium conſtat ſpōdeo uel iambo indifferenter in locis imparibus. hoc eſt. primo. tertio & quinto: & iambo neceſſario in locis paribus. ut Martialis. uir Celtiberis non tacende gentibus. Videbis altam Liciane Bilbilim.

Trimetrum iambicum hypponacticum qđ & ſcazon & choliambon & golliambon dicitur: eadē lege currit qua & archilochiū: niſi ꝙ ultimi duo pedes permutantur. iambus pro ſpondeo & ſpondeus pro iambo: ut Perſius. Nec fonte labra proͤlui caballino.

Tetrametrum iambicum conſtat iambo uel ſpondeo in locis imparibus. in locis uero paribus iambo qualia ſunt multa apud Plautum & Terentium.

Dimetrum anapeſticum pindaricum conſtat quattuor pedibus: qui plærumq; ſunt anapeſti. recipit tamen & alios pedes. ut Seneca. Turbine magno ſpes ſollicitæ.

freq̄nter: quare ſi plura exēpla voles inde petēda ſunt. Dimetrū iambicū. in carmine iambico illud eſt cōe qđ duo pedes ꝑ vno ꝯputant̄. vnde dimetrū quattuor hʒ pedes. trimetrū ſex. tetrametrū octo. hoc aūt fit qꝛ in vno quoqʒ metro ſiue pede ictus ſeu mora qdā fit. illđ quoqʒ bis v̄ſib⁹ cōe eſt: qđ in locis paribus ſemꝑ hēt iambū in imparibus v̄o indifferenter iambū ſiue ſpōdeū: vnde a iambi freq̄ntia iambici dicti ſunt. Verſus itaqʒ dimeter iambicus q a latinis quaternarius dr̄ ꝯſtat duobus metris: vnde dimeter dr̄. ⁊ quattuor pedibus vnde quaternarius. octo ſyllabis: vnde octoſyllabus dici poteſt. vt in hymno q ad p̄maꝫ dici horā in re diuina canit̄. Jam lucis orto ſydere. Jā lu. ſpōde⁹ eſt. cis or. iābus. to ſy. ſpōde⁹. dere. iāb⁹. qm̄ vt ſaepe diximꝰ: finalis indifferēs eſt: quare hoc in loco breuis ꝑ longa poſita eſt. Hoc gn̄e carminis maior pars hymnoꝝ ꝯpoſita eſt: apđ reliquos autores raꝝ vt apđ Martialē ⁊ Auſo. quale eſt hui⁹ poetae epigramma ad Theonē grāmaticū. Aut adſit interpres tuus. Aenigmatū q cognitor Fuit meoꝝ cū tibi Cadmini gellas filias. Melonis albā paginā. Notaſqʒ furuæ ſepiae. Gnidioſqʒ nodos ꝑdidit. Hi verſus oēs iambici ſunt acatalectici: qm̄ ī illis nihil deficit: nihilqʒ rurſus redundat. Eſt ⁊ dimeter iambic⁹ catalecticus qui vna ſyllaba deficit: qualis eſt apud Senecā in tragoedia q̄ Medea inſcribitur. Quo nam cruenta menas: ⁊ q ſequūtur. ſcandit̄ aūt ſic. Quo nam. ſpondeus eſt. cruen. iābus. ta me. iambus. nas. ſyllaba: qđ ſi dixeris menades integrū ⁊ acatalecticū erit dimetrū iambicū. Eſt ⁊ dimetrū iambicū brachicatalecticon hoc eſt duabus ſyllabis deficiens: quale voluit eſſe illud Aue maris ſtella. ſed nō ꝯſtitit niſi in principio. ſcāditur autē ſic. Aue. iambus eſt. maris. iteꝝ iambus. ſtella. ſpōde⁹: qꝛ in fine breuis ꝑ longa poteſt poni. quod ſi adiecisſet placens: fuiſſet dimetrū acatalecticū. Trimetrū iambicū archilochiū quē Varro Tullius ⁊ Quintilian⁹ ſenariū appellant. ꝯſtat tribus metris vnde trimetrum dictū eſt: ⁊ ſex pedibus. vnde ſenariū. iambo. ſ. in locis paribus: hoc eſt ſcđa quarta ⁊ ſexta regione: ⁊ ſpondeo vel iambo indifferenter in primo tertio ⁊ ſexto loco: vt apud Mar. in. j. epigram. vir celtiberis nō tacende gentibus. ſcandit̄ aūt ſic. vir cel. ſpōdeus eſt. tibe. iāb⁹ ris nō. ſpōde⁹. tacen. iābus. de gen. iābus. tib⁹. iābus. nam finalis breuis ꝑ longa ponitur. Eſt ⁊ aliud gen⁹ trimetri iābici. qđ appellat̄ hipponacticum. differtqʒ ab archilochio ꝙ hipponacticū in fine hʒ ſpōdeū: archilochiū v̄o iambū. vt Perſi⁹ in ꝓlogo ſuaꝝ ſatyraꝝ. nec fonte labra ꝓlui caballino ſcandit̄ aūt ſic. nec fon. ſpōdeus eſt. te la. iāb⁹. bra pro. iāb⁹. lui. iābus. cabal. iābus. lino. ſpōdeo huius reptor fuit Hipponax poeta: q loco iābi inducto ſpōdeo ꝯtra legē trimetri iābici metrū innouauit. Itaqʒ archilochiū rectū: hipponacticū claudū appellat̄: a graecis v̄o tū cylliābos tū choliābos tū ſcazō appellat̄. Mar. mollē debilitate choliābon. Idē in alio loco. Apollinarē ꝯueni meū ſcazon. De quo Ruffin⁹. ponit̄ aūt ſcazon. ſpōdeum finis habebit. Sed archilochio tragoediae maxime ſcribunt̄. hipponactico magis vtunt̄ Catull⁹ ⁊ Mar. Recipit tn̄ hic v̄ſus freq̄nter tribrachū ꝑ iābo: ⁊ anapeſtū ꝑ ſpōdeo. qꝛ ⁊ ſi nō ſunt earūdē ſyllabaꝝ: ſunt tn̄ eorūdē tpoꝝ. Perſi⁹ nec in bicipiti ſomniaſſe Parnaſſo. Eſt eīn tribrachus in ſcđa regione. Idē memini me vt ſic repente poeta ꝓdirem. vbi anapeſtus eſt in primo loco. Apud eos quoqʒ q hoc carmine licentius vtūtur in locis paribus recipit ⁊ anapeſtū: in imparibus v̄o trocheū ⁊ anapeſtū. Reꝑitur etiā trimetrū iambicū catalecticū. vt apđ Hora. mea renidet in domo lacunar: qđ ſi dixeris lacunare erit trimetrū abſolutū. Reꝑit̄ quoqʒ iābicus ſeptenarius teſte Diom̄. q Varronē induxit. ⁊ fit quoties ad trimetrū iambicū triſyllabus pes addit̄. vt apud Terē. nā ſi remittāt q̄ppiā philomenę dolores. ſcandit̄ aūt ſic. nā ſi. ſpōdeus eſt. remit. iābus. tant quip. ſpōdeus. piā. iābus. philo. pyrrhichius ꝑ iābo. menae. ſpōdeus. dolores. triſyllabus pes eſt. Tetrametrū iābicū octonariū ꝯſtat metris quattuor. vnde tetrametrū dictuꝫ eſt. octo pedibus. vnde octonarius. in locis imparibus vt de dimetro ⁊ trimetro diximus iambo vel ſpondeo. in parib⁹ v̄o iambo. Sed hoc gn̄e carminis poetae tantū Comici vtūtur: nimis tn̄ licenter. nam alios pedes ita crebro recipiūt vt multi putauerūt nō eſſe carmina. vt Plautus in amphytrione. q me alter eſt audacior homo: aut q confidentior. ſcanditur aūt ſic. q mal. ſpondeus eſt. ter eſt. iambus. auda. ſpondeus. cior. iambus. homaut. iambus. q con. ſpōde⁹. fiden. ſpondeus. tior. iambus. Terentius quoqʒ: eīn vero Daue nihil loci eſt ſegnitiae neqʒ ſocordiae: ſcanditur auteꝫ ſic. Enim. iambus eſt. vero. ſpondeus ꝑ iambo. Daue. trocheus ꝑ ſpondeo. nihil. iambus. loceſt. iambus. ſegni. ſpōdeus. tiç. iambus. neqʒ. pyrrichius ꝑ iambo ſocor. ſpondeus. diae. iambus. Sed quēadmodū ait Quintilianus. latini in comoedia claudicarūt: cū apud graecos comoediae certa lege ſcribātur. Dimetrū anapeſticū pindaricū conſtat duobus metris. quod duo pedes ꝑ vno cōputātur. quēadmodū in iambicis cōſtat aūt plerūqʒ quattuor anapeſtis: recipit tn̄ vel dactylū vel ſpondeū in locis imparibus. in paribus v̄o ſpondeū. qualia ſunt multa in Senecae tragoedijs. vt in herculis furentis primo choro. Turbine magno ſpes ſollicitae. ſcāditur aūt ſic. turbine. dactylus eſt. magno. ſpōdeus. ſpes ſol. ſpōdeus. licitae. anapeſtus. nam ⁊ anapeſticū dr̄. etiam ſi nullū anapeſtū recipiat.

Tetametrū trochaicū archilochiū. Carminis trochaici gnā ſunt ꝯplura:ſed ideo ex illis tm̄ archilochiū poſuim⁹:qꝺ reliqs obſoletis:hoc ſolū qꝺ ego ſciā apud autores ⁊ qdē rariſſime repit. ꝯſtat aūt quattuoꝛ metris. vn̄ tetrametrū dr̄ ⁊ trocheis in locis imparib⁹. vn̄ trochaicū appellat:nā in parib⁹ ſpōdeū qꝫ recipit. Eſt aūt catalecticū qm̄ a tetametro integro vna ſyllaba deficit: vt apud Martianū Capellā. Scāde coeli tēpla vgo digna tāto foedere:te ſocer ſubi re ceſa poſcit aſtra Jupiter. ſcādit aūt ſic. ſcāde. troche⁹ ē. coeli. ſpōdeus. vgo. troche⁹. digna. troche⁹. tāto. ſpōdeus foede. troche⁹. re. ſyllaba. qꝺ ſi dixiſſet foederata. fuiſſet integrū tetametrū trochaicū. Sext⁹ tm̄ pes vt ait Priſ. neceſſario debet eē ſpōde⁹. adducitqꝫ Terētiani carmē huius gnis ad pbādū ꝙ alteri⁹ pōt penultimā pducere. vt ſuo loco dixim⁹. Carmē aūt eſt. Seſcuplos vel vnā vincet alterius ſingulū. Hoc qꝫ gnē vſus ꝯpoſitus eſt hymnus ille. Pāge lígua glioſi pliū certaminis. Ex qua rōne ꝯuincit mēdū illud quod i recognitiōe hymnoꝝ notauimus:vbi vulgo ſcriptū repit. agn⁹ i cruce leuat immolādus ſtipite. Nā p cruce crucis repoſuim⁹:qm̄ in tertio loco neceſſario debet eē trocheus: ⁊ ꝯtext⁹ qꝫ ratio exigit vt crucis dicamus:eritqꝫ oꝛdo. agn⁹ leuat imolādus iſtipite crucis. Alcmaniū ab alcmane poeta vno de nouē lyricis apud grecos. dactylicum quoniaꝫ tribus dactylis conſtat. hypercatalecticum qꝛ vna ſyllaba ſupabūdat. Et ponit exēplū eiuſdē Prudentij in hymno anteqꝫ cibus ſumat. cuius initiū ē: o crucifer bone. Partheniacū ab autoꝛe. anapeſticū a pede freqntioꝛi. catalecticū qꝛ ſupabūdat vna ſyllaba: ⁊ ponit exēplū eiuſdē in exequijs defunctoꝝ. Euripidiū ab euripide poeta tragico:cuius ponit exemplū ex eodē Prudentio.

Tetametrum trochaicum archilochium catalecticum conſtat octo pedibus minus una ſyllaba:unde & catalecticum appellatur. habetq; in locis imparibus trocheum. in locis uero paribus trocheum uel ſpondeum indifferenter. ut Scande coeli templa uirgo digna tanto fœdere. Luſtra ſex qui iam peracta tempus implens corporis.

Quod ſi dixeris. tempus implens corporale. erit catalecticum.

Alcmanium dactylicum trimetrum hypercatalecticum conſtat tribus dactylis & ſemipede. ut Prudentius in hymno ante cibum. O crucifer bone lucis ſator.

Partheniacum anapeſticum dimetrum catalecticū conſtat tribus pedibus & ſyllaba. recipitq; in primis duobus locis anapeſtum & ſpondeum indifferenter:in tertia autem ſemper anapeſtū. ut Prudentius in exequiis defunctorū. Deus ignee fons animarum.

Euripidium dimetrum catalecticum conſtat tribus pedibus & ſyllaba:qui omnes plærumq; ſunt trochei. ut Prudentius in operis ſui coronide. Dona conſcientiæ.

ℭ De accentu. Cap. ix.

Accentus nobis dicta proſodia gręcis.
Atq; tonus. quem Romani dixere tenorem.
Accentus lex eſt qua tendit ſyllaba ſurſum.
Vel qua deprimitur. uel qua ſignatur utrunq;.

¶ De accentu. Cap. ix.

Cum i reliqs grāmaticę partibus nr̄i ſcli homīes multū aberrarint:tū maxime circa vocū accētus ita turpiter lapſi ſunt: vt quo min⁹ vitiū latere pōt:eo magis culpādi eē videat. Quāqꝫ ſunt iudicio meo vehemēter dignitiſſimi ꝙ ei⁹ rei ꝯſideratio nō tā lcōne qꝫ viua (vt aiunt) pceptoꝛis voce ꝯſtare debet. Hoc igit i loco nob repetēdū eſt qꝺ in pncipio hui⁹ libri annotauim⁹ ſyllabā quātū ad pſens negotiū attinet duplicē habere ꝯſiderationē. aut eñ cōſiderat quātū ad tpis lōgitudinē in qua pfert:qua de re hacten⁹ eſt a nob diſputatū. aut quātū ad illi⁹ altitudinē ſiue pfunditatē:de qua i hoc capite qꝺ iſcribit de accētu diſſeram⁹. ¶ Principio itaqꝫ dicit qꝫ greci pſodiā appellāt latie iterptari tū accētū tū accentiunculā tū notā vocis tū moderamēt ū tū voculationem. Totum hoc a Gellio noctiū atticarū lib. xij. tranſlatū eſt. Sed ⁊ Quin. autoꝛ eſt ab eo quod tonós grecí dicūt antiquos noſtros accentū etiam vocaſſe tenoꝛem. Verba illi⁹ in lib. j. ſunt difficilioꝛ obſeruatio eſt p tenoꝛes: quos qdem ab antiqs dictos tenoꝛes comperio:vcꝫ declinato verbo a graecis q tonos dicūt. Sed ſi verbū ex vbo interptari velim⁹:quam graeci proſodiam dicūt latine interptabimur accentū a pros qꝺ eſt ad ppoſitio ⁊ odecāt⁹. erit igit accent⁹ quaſi cantus:quemadmodū lib. iij. dixim⁹. Accentus eſt lex. ponit diffinitionē accentus ab antiqs atqꝫ ā iunioꝛibus grammaticis celebratam dicens:ꝙ accentus eſt certa lex ſiue regla ſiue pceptio accommodata ad ſyllabaꝫ eleuandam:cū ſcꝫ acuit. vel deprimendā cū grauat. adde etiam tu ad eleuandā depmēdāqꝫ:cū ſcꝫ circūflectit hoc eſt eleuat deprimiturqꝫ. Eſtqꝫ accentus triplex. ex diffinitione ſuperioꝛi colligit ꝙ accent⁹ eſt triplex:hoc eſt acut⁹ grauis ⁊ circūflexus. Nam omnis ſyllaba dictionis cū pronūciat aut acuit tantū aut grauat tantuꝫ aut circūflectit. i. partim acuit partim grauat. Sed cū de accentu loqmur per excellentiam de acuto vl circūflexo intelligim⁹:quem tū pdominantem tū principalem appellam⁹. Itaqꝫ tam apꝺ latinos qꝫ etiam graecos atqꝫ reliquas nationes barbaras in qualibet dictione vn⁹ eſt tm̄ accent⁹ pdominans q aut eſt acut⁹ aut circumflexus neqꝫ habere poteſt aut plures acutos:aut plures circūflexos:aut alterū acutū ⁊ alterū circūflexum. Nam cū ſit accentus ille pdominans velut anima vocis vt Diom. ait. non tm̄ modo vnus eſſe debet verūetiam efficit vt dictiones inter ſe diſtinguant. Omnis eñ res (vt philoſophi tradunt) a forma habet quod ſit vna. Cū vero accentus circūflexus in ſyllaba lōga debeat collocari q duo tempora in prolatione conſumit:primū tps accentu acuto:alteꝝ accentu graui profertur. ⁊ ſic colligit accentus circūflexus q compoſitus eſt ex acuto ⁊ graui. De quo qd nos ſentiamus ſtatim dicet. ſi prius ſtultitiam illoꝝ coarguerimus qui accentū neſcio quem moderatū finxere. Cuius inuenti artifex quantū ego ſuſpicari poſſum fuit Alexāder a villa dei: q neſcio qbus laruis exagitatus ſibi perſuaſit eſſe apud latinos quartū illū accentū latinis inauditum: quem idcirco moderatum appellauit:ꝙ inter acutū ⁊ grauem quodammodo ſit medius:qꝺ nemo vnqꝫ ante illū ſed neqꝫ poſt illū q ſcꝫ ſane mentis nō modo nō dixit:ſed nec ſuſpicat⁹ qdem eſt. Sed iam video quid illū deceperit. Nam cum videret homo natura muſicus quippe qui Gallus erat dictiōes quaſdam barbaras hebraicas maxime vehementioꝛe quodaꝫ ſono ⁊ pluſqꝫ latinae linguae ratio patitur in fine acui:ſyllabas illarum terminales accentu acuto debere proferri putauit. Quae vero ſecundum latini ſermonis regulam accentu acuto proferendae erant:ipſe noua quadam rōne et a

ſe primū excogitata moderato accentu ꝓferandas eſſe dixit q̄ queadmodū ipſe putat tñ vincit ab acuto: quātū grauis ab illo ſupat. Qd̄ ſi tantope alexander dictionib⁹ barbaris ꝓſpicere volebat: vt cū ſuo illo vehementi ſono vl' ſtridore poti⁹ latino ſermoni miſcendas eſſe putauerit: nō ex antiquoꝝ pceptis q̄ ſunt de accentu tradita qcq̄ immutare debuit: ſed dictionib⁹ barbaris accētū a ſe nup excogitatū accōmodare appellās illū hypoxiā .i. ſupacutū: aut hyperbolā .i. tranſcendentē: qͥ́ꝗdē ſupra latinū accentū finales illarū dictionū ſyllabę ꝓferūtur. Sed vide obſecro q̄ in gniciem alexandrina hęc licentia euaſerit: vt cū nos voces barbaras accētu latino mollire debuerimus imitatores iſtius vel potius alexandri admiratores e diuerſo conati ſint accentu barbaro dictiones latinas afferre. Sed quemadmodū in eo ſermone diximus in quo eſt a nobis de vi ⁊ poteſtate lraꝝ ſatis prolixe diſputatum multa fuerūt in vſu apd̄ maiores nr̄os: quoꝝ neqꝫ veſtigiū qdem vllū noſtro ſaeculo vidim⁹: cuiuſmodi eſt qd̄ de accentu circūflexo in pñſentiarū agit: q cū ab antiquorib⁹ aeque fuerit atqꝫ acut⁹ ⁊ grauis platus: nemo eſt hodie q illū aut enūciet: aut ſi ab alio fuerit prolat⁹ q illū auditu pcipiat ſenſuqꝫ dijudicet. Neqꝫ id mirū cuiq̄ videri debet cū in re huic cognata atqꝫ germaniſſima tale aliqd acciderit. Nam cū legamus tria muſices genera fuiſſe apud veteres: chromaticū · enharmonicū ⁊ diatonicū · duo illa priora ſic oblitterata ſunt: vt nemo ſit hodie q p̄ter q̄ in diatonico genere poſſit canere: ſed neqꝫ ſi alius qſpiam in chromatico vel enharmonico genere caneret: poſſet conſonantias perpendere atqꝫ de illis recte iudicare. Quemadmodum igitur non ratione aliqua ſed poti⁹ maioꝝ nr̄oꝝ negligentia duo illa muſices genera fundit⁹ interierūt: fortaſſe qd̄ in illis ꝯſonātijs ratio erat aliquāto ſcrupuloſior: idē quoqꝫ ego ſuſpicor accentui circūflexo accidiſſe: q ex eo qd̄ in ſyllaba p naturā longa ſedere amat. neqꝫ oēs q̄ ea ſit facile intelligūt ex incuria vel ignoratione poti⁹ nr̄i ſcli coepit in deſuetudinē abire. Qd̄ ꝟo qdā exiſtimāt eundē eſſe circūflexū quē ipſi moderatū appellāt nimiꝝ in eo fallunt. Neqꝫ eñ q̄ alter ab vſu receſſit · alter nuperrime inductus eſt eundē eſſe putare debem⁹ cum p̄ſertim circūflexus in vltima tñ ⁊ penultima ſyllaba: moderat⁹ ꝟo ſu⁹ in penultima ⁊ antepenultima tñ collocet. Sed q̄q̄ ꝓpter rei difficultatē in p̄mis introductiōib⁹ nr̄is p̄ceptū ſit ꝯfundere circūflexū cū acuto qppe q iam inde ab initio teſtati ſum⁹ nos pueroꝝ eruditiōi tñ introductiões ſcribere: nihilominus tñ regulas ab antiqͥs traditas ꝓponem⁹. Sed circūflex⁹ quemadmodū ſupra dixim⁹ duo ſunt accent⁹ p̄dominātes: acutus vꝫ ⁊ circūflexus q ꝓprie dicūr accent⁹ vñ ⁊ accent⁹ dictionū appellant. grauis ꝟo nō accent⁹ ſimplex ſed accentus ſyllabae dr̄. Eſt tñ cū accēt⁹ grauis eſt accēt⁹ dictionis hoc eſt in ꝯſeqntia q̄ graeci vocāt ſinapiā. ſed de hoc alias.

¶ Quę monoſyllaba. incipit tradere regľas accēt⁹ ⁊ p̄mo de dictiōib⁹ monoſyllabis dicēs. qd̄ dictio vni⁹ ſyllabę ſi eſt natura lōga circūflectit. vt ros. mos. ⁊ ſubdit. qd̄ ſi nō · ſubaudi eſt natura lōga: ſed aut breuis aut poſitiōe lōga acuit. vt ſal. gēs. ſed q̄ ſint natura longae p regulas ſupius traditas ſcire poſſum⁹. q̄ ꝟo ſint natura breues ⁊ poſitiōe longae non ſatis liqt. ¶ Syllaba ſi duplex. ſcd̄a regula eſt. qd̄ ſi dictio eſt duaꝝ ſyllabaꝝ fueritqꝫ aut vtraqꝫ breuis: aut vtraqꝫ longa. aut p̄ma breuis ⁊ altera lōga. p̄or ex illis acuit: vt de⁹. muſae dei. qd̄ ſi p̄or fuerit lōga ⁊ ſequat breuis: p̄or circūflectenda eſt. vt muſa in nt̄ō ⁊ vctō. ¶ Si polyſyllaba. tertia regula eſt. qd̄ ſi dictio eſt pluriū ſyllabaꝝ. ꝯſiderandae ſunt duae vltimae ⁊ ſi vtraqꝫ fuerit lōga p̄or acuet: vt romanos. ſi p̄or lōga eſt ⁊ poſterior breuis: p̄or circūflectet: vt romanus · o romane. ſed ſi vtraqꝫ fuerit breuis: aut p̄or breuis ſeqnti lōga transfert accēt⁹ in antepenultimā: vt anim⁹ animi. Et ſubdit q̄ hę regulae nō vſqꝫquaqꝫ ſunt verę: nam aliqñ patiūtur exceptionē: nam in ſex caſib⁹ fallūt. In p̄mis fallit. dicit q̄ regulae ſupiores fallūt p̄mo diſtinctione hoc eſt differētiae cauſa: ponitqꝫ aliquot exempla in qb⁹ autores differētiae cauſa mutarūt accent⁹. vtputa p ſicut. ne putet ſecūda perſona impatiui modi hui⁹ ꝟbi puto. as. acuit vltimam. Priſ. hoc puta non iuſſū illd̄ male recti⁹ iſtd̄. Pone p eo qd̄ eſt retro ne putet eſſe pſona ſecūda imperatiui modi hui⁹ verbi pono. is. Verg. ij. aeñ. pone legūt ſinuantqꝫ immenſa volumina terga. Palam p eo qd̄ eſt publice. ne putet eſſe actūs ab eo qd̄ eſt pala inſtrumēto ruſtico. Porro p eo qd̄ eſt deinde. ne putet eſſe ablt̄us ſiue dt̄us ab eo qd̄ eſt porrū .i. vt illd̄ ex euangelio: porro vnū eſt neceſſariū. Ergo p cauſa: ne putet eſſe coniūctio illatiua. vt apud. ꝟgi. vj. aeñ. illi⁹ ergo venim⁹. Una p eo q̄ ſimul. ne putet eſſe nt̄us generis foeminini ab eo qd̄ eſt vn⁹. a. ū. Alias p alio loco ⁊ tempore: ne putet eſſe actūs pluralis ab ali⁹. a. ud. qd̄ Priſcia. dicit vltimam circūflectere cū ſuperiora illa in fine acuant. In alijs vero particlis in qb⁹ autores non aſſignauerūt hanc accent⁹ differentiam: nec nos aſſignare debem⁹. Qd̄ ſi autores in his voluerūt facere diſtinctionem: cur non ⁊ in illis falſo. ſedulo. modo. forte. repente ⁊ ſimilib⁹ ne putet eſſe caſus oblīq ab eo quod eſt falſus. ſedulus. modus. fors. repens. Sed reſpondebūt opinor differentiam in illis tātū eſſe faciendam in qb⁹ autores facere voluerūt. Priſcia quoqꝫ lib. xv. ſcribit compoſita ab inde. vt deinde · perinde · ſubinde · antepenultimā habere acutam. Sed eſto aſſentiamur Priſc. atqꝫ illius ſeculi grammaticis in ijs q̄ antiqores ſiluerūt: qd in illis alonge. delonge. deinceps. deorſum: etiam ne accentū corrūperemus: faceſſat obſecro vos tñ dedecus a ſermone latino: ⁊ niſi vbi nos neceſſitas maioꝝ autoritate deſinita coegerit: nunq̄ ab accentu regulari diſcedamus. atqꝫ illam foeditatem in p̄mis fugiemus: quam voces latinae reformidant cum accētu illo ſuperacuto proferūtur. Atqꝫ vt ſemel dicam qd hac de re ſententiam ſemper in accētu dictionum latinarum latina regula eſt obſeruāda: p̄ter q̄ vbi optimi autores aliter cenſuerunt eſſe faciendum. Quos autem velim optimos intelligi iam a p̄ncipio hui⁹ operis teſtati ſumus. Quod cum autoritate: vt ſaepe diximus: faciendum ſit: non tamen ita fieri debet quemadmo-

Primus acutus erit. quo ſyllaba ſurgit in altum.
Rurſus & ille grauis quo ſyllaba p̄ſſa deorſum.
Eſt circūflexus quo ſurgit deprimiturq̄.
Sed circumflexus & acutus dicitur eſſe.
Verboꝝ accētus. grauis eſt quo ſyllaba ꝯſtat.
Quæ monoſyllaba ſit natura dictio longa.
Circūflectetur: ſi non: ꝓfertur acute.
Syllaba ſi duplex fuerit. ſuſpende priorem.
Quę ſi natura lōga eſt. curtaq̄ ſequatur.
Circūflectenda prior eſt. reprimeſq̄ ſcd'am.
Si poliſyllaba ſit uox. atq̄ penultima longa.
Natura. ſequiturq̄ breuis: tunc flecte priorem.
Si fuerit lōga prior & tunc lōga ſequatur:
Eſt acuenda prior. q̄ ſi breuis eſt. acuetur
Antepenultima. ſed nō ſemp regula ſeruit.
In primis fallit. ut ſit diſtinctio uocum.
Vt puta. pone. palam. porro. ergoq̄. una. aliaſq̄.
Quę circūflectit. ſed & illa in fine acuūtur.

dū iſti putāt: vt accētus acut⁹ grauē ſupet ſeſqtono: ſed ſemitono vel poti⁹ dieſi: hoc eſt nō ſuo illo acuto q latiniſſe iau
ditus eſt: ſed clemēti atq3 modico accētu: ꝛ fere qlis ille eſt quē ipſi moderatū appellāt. ¶ Dictio ꝑterea. fallit ꝑterea ac-
cēt⁹ latini regula in qduſdā dictioib⁹ abſciſſis q̄ in eadē ſyllaba retinēt accētū pncipalē in q̄ erat ante abſciſſionē quē
admodū in noib⁹ ꝓprijs ſcđae declinatiōis terminatis in ius. q̄ apud antiqores fecerūt vetuſ. us. mutata i. e. vt hic ꝟ
gili⁹ o ꝟgilie. hic mercuri⁹ o mercurie antepenultima acuta. abiecta deinde. e. finali o ꝟgili o mercuri penultima acu
ta q̄ꝫ ſit breuis qđ eſt cōtra regulā latinā de dictiōib⁹

Dictio præterea ſi ſit conciſa manebit
Integer accentus in eadem ſede locoq̨.
Cum coniunctiuæ uoces & prepoſitiuæ
Diſſimulētq̨ tonos ſemp: ſempq̨ grauētur:
Si poſtponantur: retinebit finis acutum.
Attrahit accentum uox attractiua prioris
Particulæ finalem acuendo. quatuor hæc ſunt.
Cum. q̨. ne. ue. ſed cum ſi ſit pronomine iunctū

polyſyllabis. q̄ꝫ. P. Nigidius vir ſui ſeculi ꝑter vnū
Ciceronē oīm eruditiſſim⁹ putauerit in caſu vocandi
hui⁹ nois Valeri⁹ ꝑmā accētu acuto eſſe ꝓferēdā. Qđ
ꝛ ſi Gel' li. xij. noctur. atti. ſcribit nō ǒfuiſſe q irriderēt
ego tñ Nigidio tribuo: vt libēti⁹ veli cū eo errare q̄ cū
oib⁹ grāmaticis verū dicere. Et noīa gētilia terminata i
as. vt hic haec hoc arpinas: larinas. toloſas. p quib⁹ an
tiquiores dicebāt. arpinatis. te. larinatis. te. toloſatis te.
acuunť in fine. vel poti⁹ autor. Priſcia. circūflectūtur:
qđ ēt de duobus illis ꝓnoibus nřas ꝛ vřas intelligēdū
eſt q̄ ꝛ ipſa quodāmodo gētilia ſunt. Abſciſſa quoq3 ſunt illa donec ꝓ quo antiquiores dicebant donecū quod apud
Plau. multis in locis legimus. huc. adhuc. iſtuc. illuc. ꝓ quibus hucce. iſtucce. illucce. illi dicebant. ꝛ cōpoſita a dic.
duc. fac. q̄ vidētur abſciſſa a dice. duce. face. vt bñdic. maledic. deduc. educ. bñfac. q̄ꝫ de cōpoſitis a facio nō liquet
quo accētu quibuſdā in locis ꝓferri debeāt. Nā latina regula exigit. vt bñfac. malefac. ꝛ bñfacis benefacit. malefacis
malefacit. ꝛ ſimilia antepenultima acuta ꝓferamus. De illis enī q̄ in cōpoſitione mutant. a. in. i. nihil eſt dubitandum
niſi qđ accentū regularē ſequūtur. Sed neſcio q̄ de cauſa iunioribus grāmaticis placuerit priuilegio quodā vti in cō
poſitis ab hoc verbo facio. is. cū in cōpoſitione. a. nō mutatur in. i. vt in ſcđa ꝛ tertia pſona preſentis indicatiui mo
di numeri ſingularis penultima accentu acuto proferatur. vt benefacis benefacit. tepefacis tepefacit. cum penultima
breuis ſit. Pari licētia vtūtur in cōpoſitis ab illius appendice fio fis. cum ratione declinationis monoſyllabū efficit
in fine nāq3 accētu acuto efferūtur. vt tepefis tepefit. calefis calefit. Quid qđ video grāmaticis quibuſdā placuiſſe.
vt quoties pſens indicatiui ꝓ preterito eiuſdē ponitur: q2 tertia pſona ſingularis pauciores hz ſyllabas quaſi abſciſſa
in fine circūflecteretur. vt audit pro audiuit fumat ꝓ fumauit. E diuerſo barbara noia in fine acuta: q̄ ſyllabae extēſio
ne latina efficiūtur: in eodē loco habēt accentū quo erat cū eſſent barbara. vt iacobus. ſathanas. ioſephus. ꝛ ex Hiſpa
nis yſabel yſabela. leonor leonora. ¶ Cū coiunctiuae. fallit quoq3 accētus regula cū ꝓpoſitiones poſtponūtur ſuis ca
ſualibus. qđ eſt cōtra illarū naturā. cū. n. ꝓpoſitiōes oibus ſyllabis grauētur. atq3 vt autor eſt Quin. ita caſui iūgant:
vt diſſimulata diſtinctione ſub vno accētu cū eo enūciētur: ꝛ veluti in vna dictiōe vna tñ ſyllaba ſit acuta vel circū
flexa: ſi poſtponūtur: aut p ſe ꝛ abſolute pronūcient: regularē ſeruāt accētū. hoc eſt q monoſyllabae accētu acuto: diſ
ſyllabae vero priore acuto ꝓferri debēt. vt Verg. v. aeñ. trāſtra p ꝛ remos. ꝛ in ſeptimo: decus impiumq3 latini te pe
nes. aut ſi dixeris penes q̄ pars orōnis eſt: aut ꝓpoſitiōes acti ſunt ad: apđ. ante. Differētiae tñ cauſa ꝓpoſitio poſtpoſi
ta qñq3 acuit in fine. ꝟg. j. aeñ. errabāt acti fatis maria oīa circū. vbi Seruī⁹ inquit accētū poni contra morē latinū:
ſ3 corrupte hoc fieri: q2 ꝓpoſitio poſtpoſita corrupta eſt. In quo ego Priſ. Potius aſſentior q̄ Seruio: neq3 enī vltima
ob eā rōnē acui debuit q2 poſtponit. nā ea rōne oēs ꝓpoſitiōes diſſyllabae acuerent in fine cū poſtponūtur: ſed differē
tiae cauſa qđ ꝛ Quin. ſcribit nōnullis grāmaticis placuiſſe: vt dictiōes q̄dā ꝓpter vocū diſcrimina acuto ſono in fi
ne ꝓferrent. vt apud Verg. iiij. aeñ. q̄ circū littora circū piſcoſos ſcopulos. vt ſi nō acuerēt circus circi viderent: ſed id
ſibi nō placere oſtdit: qm̄ vt diximus ꝓpoſitio ꝓpoſita oibus ſyllabis grauat. Eſt tñ eodē Priſ. autore qñ ꝓpoſitio poſt
poſita grauat oibus ſyllabis: hoc eſt ſi gtūs ſequat reddit⁹ ſupapoſito caſuali vt ſi dixeris virtutem ꝓpter imꝑatoris.
aut ſi alterū caſuale ſine coiūctiōe ſequat. vt ꝟg. iiij. aeñ. te ꝓpter eūdē extinctus pudor. Qđ ſi media ſit coiūctio: nihi
lominus ſeruit regula. vt qđ ex ꝟg. attulimus. trāſtra p ꝛ remos. At vero ꝓpoſitio cōpoſita in vnū corpus coaleſcit
cū ea dictiōe cui p cōpoſitionē adhaeret itaq3 cū ea vnū hz accētū ꝑdominātē vt pficio pficis pfeci. In prima. n. ꝛ vlti
ma pgrauat. in media acuit. Qđ ſi poſtponat: aut ſoluta eſt: ꝛ p ſe vt diximus accētū hz: aut cōpoſita ꝛ tūc aduerbiū
ex vtraq3 dictiōe cōficit. vt hactenus q̄tenus. Nā ſi tenus cōpoſita nō eſſet: priorē ſyllabam acueret. Cū quoq3 ꝓpoſi
tio poſtpoſita illis ꝓnoibus me. te. ſe nobis. vobis. cōpoſita eſſe intelligit. itaq3 ſemp cū illis grauat. Sūt tñ qui dicāt
encliticae particulae vim tūc habere: ꝛ ideo attrahere accētū ad ſyllabā ꝑcedētē. Qđ de ꝓpoſitiōe dixim⁹ ēt de coiun
ctione dici pōt. nā ꝓpoſitiua vel cōis ſi poſtponat finalē ſyllabā acuit. vt ſi dixeris currit: mouet igit. alias oib⁹ ſylla
bis grauat. ¶ Attrahit accētū. qđ pticulae attractiuae q̄s graeci encliticas. i. inclinatiuas appellāt attrahūt ſiue incli
nāt ad ſe accētū ſyllabae ꝑcedētis hoc eſt attrahēdo ſiue inclinādo ad ſe eādē acuūt. ꝟg. j. aeñ. o qui rex hoīumq3 deo
rūq3. ſyllaba. ū. vtrobiq3 acuit. nō quēadmodū impita multitudo ſolet acuere: ſed modice atq3 vt ſupra dixim⁹ ſono
quodā moderato. Sūt aūt pticulae iclinatiuae q̄ttuor. cū. q3. ne. ve. ſ3. q3. ne. ve. coiūctiōes ſunt. cū vo ꝓpō cōtra natu
rā ſuā poſtpoſita iclinat ad ſe accētū in gnq3 tñ ablts ꝓnoīm hoc eſt mecū. tecū. ſecū. nobiſcū. vobiſcū. Sed de. q3.
ne. ve. exēpla ſunt in ꝓptu. Illud tñ aduertēdū qđ ēt obſeruat a grecis: vt quoties vltima dictiōis ſyllaba rōne par
ticulae encliticae acuit nihilomin⁹ dictio illa ſuū accētū retinet: ita vt cōtra id qđ ſupra dixim⁹ vna dictio duos accē
tus acutos habeat. aut circūflexū ꝛ acutū. qđ ꝛ Aldū Manutiū obſeruaſſe video in illis codicib⁹ quos ex impſſione
ad nos cotidie mittit. Et quāquā ex cōi ꝑcipiēdi mō pticulas illas dixerim⁹ encliticas. i. inclinatiuas ſiue attractiuas
ex eo qđ ꝑcedētis dictiōis vltimā ſyllabā acuēdo ad ſe inclinēt ſiue attrahāt: graeci aliter dicūt qđ vez dnr encliticae
ex eo qđ illarū accēt⁹ inclinet ꝛ remittat ad vltimā ſyllabā dictiōis ꝑcedētis. Nā cū particulae illae ſint coiūctiōes il
ludq3 ſit coiūctionū ꝓpriū: vt poſtpoſitae habeāt accētū: illae tñ q̄ dnr encliticae nō hñt accētū: ſed remittūt vt dixim⁹
illū in dictionē ꝑcedētē. Hoc quoq3 ſentit Priſcian⁹ i examinatiōe pmi carminis Vergiliani. q3. inqt ꝛ aliae duae
coiūctiones ne vez ꝛ ve ſunt apud latinos inclinatiuae q̄s graeci encliticas vocāt. ſolēt enī ſuos accētus in extremaz
ſyllabā ꝑcedētis dictionis remittere. ſiue igitur hoc ſit ſiue illud in idem recidit qđ ad rationem proferendi attinet.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

¶ Finales acuit. quinto deficiunt regulae ſuperiores: quoniam vltimae ſyllabae clauſularum q̄ interrogatiue proferuntur habēt accentū. Sed interrogationis genera duo ſunt altera nāqz dicitur percunctatio altera nomine generis dicitur interrogatio. Atqz vt Auguſt. in. iij. li. de doctrina chriſtiana notat: inter percūctationē & interrogationē hoc intereſt. qđ ad percunctationē multa reſponderi poſſunt: ad interrogationē nō poteſt reſpōderi niſi aut nō. aut etiā: vt ſi dicas quis nouus hic noſtris ſucceſſit ſedibus hoſpes: poſt percunctationē multa poterūt rńderi. At cum dr. aut quid in euerſa vidi crudelius vrbe. vnū tantū potuit rńderi hoc eſt nihil. Hebreae voces. ſexto deficiunt regulae ſuperiores idiomate. hoc eſt cū dictiones peregrināe cū ſua literatura in ſermonē latinū transferuntur. peregrinas aūt hoc in loco itelligim⁹ hebraicas & graecas. Itaqz de hebraicis tradit primā regulā. qđ plaerūqz hoc eſt pro maiori parte acuunt vltimā nō tn̄ ſemp id qđ Alexander a Villa dei putauit: qm̄ compluresacuūt penultimā & nōnullae in tertia a fine acuuntur. Nā quemadmodū in repetitione illa quā fecimus nuper pluribus eſt a nobis diſputatū: q̄ dictiones hebraicae q̄ in veteri ac nouo inſtrumēto continētur: nā de aliis impſentiarū nō curamus nō excedūt numerū quinqz miliū ex q̄bus quadringētae aut nō multo plures acuūt penultimā. Tertia vero a fine multo pauciores ſexaginta opinor aut vt multū octoginta q̄s licebit videas in ſuo loco. Sed qđ de dictionibus hebraicis diximus intelligēdū eſt de illis que nō declinātur graeca aut latina inflexiōe. Nā ſi graece declinātur: accentū quoqz graecū habebūt: ſi latine accentū latinū. vt ec̃ abia ſi nō declinet accētū hz in fine. ſi declinetur graece abias abiu accentum habet in penultima: quia vltima eſt longa ſi latine abias abiae accentum in antepenultima. quia penultima eſt breuis. Sed de hoc in memorata repetitione plura. ¶ Si caſus graecos. ſubiungit alteram partem de dictionibus graecis: dicitqz quod ſi ex declinatiōe graeca latini aliquos caſus vſurpauerint neceſſario accētu graeco ſunt pferendi. Haec regula ab omnibus in commune doctis pariter & indoctis recepta eſt: nondū tamē ab aliquo quod ego ſciam elucubrata. Nos tamen in praefata repetitione pro virili noſtra hanc partem enucleauimus: hoc etiā in loco tantum admonuiſſe lectorem duximus eſſe ſatis. deinde ſubdit. quod ſi dictio graeca declinatione latina inflectatur accentu quoqz latino eſt proferenda. Sit exempli cauſa: lampas in recto caſu graeca eſt ſimul & latina. Sed a graecis in fine a latinis in penultima acuitur. In genitiuo lampadis latine accentu in antepenultima. lāpados graece in penultima profertur. In datiuo quoqz lampadi vltima longa accentu in antepenultima profertur a latinis. Sz lampadi vltima breui accentu in penultima profertur a graecis. In accuſatiuo praeterea lampadem & lampada: ſed lampadem latine lampada graeci vtriqz ſuo accentu proferunt. Vocatiuus ſimiliter vt nominatiuus. Ablatiuus: quia mere latinus eſt accentu latino tantum profertur. In plurali nominatiuo lampades a graecis. es. correpta terminatur: atqz proinde ab illis accentu in penultima profertur. Latini tamen eandem producunt quare ſuo accentu hoc eſt in antepenultima acuto enunciabunt. In accuſatiuo plurali lampades quia mere latinus eſt accentu latino profertur. lampadas vero quia graecus: graecum quoqz accentum habebit: hoc eſt in penultima. Sed de his ad ſufficientiā in repetitione idētidem repetita diſſeruimus.

Finales acuit: percunctas teqz rogansqz.
Hebrȩæ uoces plærumqz in fine acuuntur.
Non tamē & ſemper: quia ſȩpe in fine grauātur.
Id quod Alexander deceptus forte putauit.
Si caſus græcos uſurpet ſermo latinus.
Accentu græco talis uox eſt referenda.
Græca ſit at ſi uox: ſed declinata latine:
Accentus noſter caſus moderabitur illos.

Donati grammatici barbariſmus incipitur.

Barbariſmus eſt una pars orationis uitioſa in communi ſermone in poemate uero metaplaſmus.
Item barbariſmus in noſtra loquela: in peregrina barbara lexis dicitur. ut ſi quis dicat maſtruca. cateia. magalia. acinacis.

Donati grammatici. hic eſt ille Donatus quo p̄ceptore multis in locis diuus Hieronymus gloriatur: extat eiuſdem opuſculum de octo partibus orationis. enarrationes quoqz in Terentium & Vergi. ſcripſit etiam in Lucam referente Hieronymo. Opus autem inſcribitur barbariſmus non quod de ſolo barbariſmo hic agatur: cū multo plura dicenda ſint de ſoloeciſmo de metaplaſmo. de figuris. de tropis: ſed quod in titulis librorum aliquando plura promittuntur aut pauciora quam poſtea reddantur. aut quod eſt conſuetudo nominandi libros ex ipſorum initio quemadmodum apud hebraeos quem appellamus nos geneſim ipſi vocant bereſit quod interpretatur in principio: quia liber ille ſic incipitur. In principio creauit deus coelum & terram. & eodem modo elleſemoth exhodum. vaicra Leuiticum.

Barbariſmus. inter barbariſmum & ſoloeciſmū eſt differētia: qđ barbariſmus eſt vitium in vna parte orationis. ſoloeciſmus in contextu partiū orationis: ſed aduertendum eſt hoc in loco id quod Seruius annotauit in. v. aeñ. libro inter barbariſmū & lexim: hoc eſt latinā perfectāqz locutionē eſſe metaplaſmū q̄ i vno verbo ſit ratione vitioſus. hoc eſt quod quanq̄ ſit vitiū: ratione tn̄ defenditur excuſaturqz. Inter ſoloeciſmū rurſus & ſchema i. perfectam ſermonū cōnexionē eſſe figuram: quae ſit in contextu partiū oratiōis rōne vitioſa. i. vt ſtatim diximus qđ quanq̄ ſit vitium: ratione tamē quadā excuſatur. Ergo metaplaſmus inquit & figura media ſunt: diſcernūtur peritia & imperitia. dicit igitur q̄ barbariſmus eſt vna pars orationis vitioſa. i. vitiū qđ contingit in vna parte oratiōis. In cōi ſermone. i. proſa ſiue oratione ſoluta & pedeſtri vbi non relinquitur locus excuſatiōi niſi defendatur vitiū vſu & autoritate. In poemate. i. apud poetas quibus licet multa facere q̄ nō licet hiſtoricis & oratoribus. ſed de metaplaſmo infra diſputabitur. Itē barbariſmus. ponit differentiam inter barbariſmum & barbaralexim. Nā barbariſmus eſt vitiū partis alicuius in eadem lingua. vt ſi dicas dn̄i pro dn̄s. Barbaralexis eſt cū dictio peregrina aſciſcitur in ſermonem noſtrum. vt maſtruca quod eſt genus veſtis ſardorum. i. ſardiniae incolarum: quo vocabulo vtitur Cicero in oratione pro Scauro. Cateia genus teli germanorum. de quo Verg. in aeñ. teutonico ritu ſoliti intorquere cateias: Magalia domus paſtoriciae aphrorum. Vergilius. j. aeñ. miratur molem aeneas magalia quondam. Acinacis Medorum gladius. de quo dixit Hora. j. carmi. vino & lucernis medus acinacis.

Barbariſmꝰ aūt. diuidit barbariſmū in duo gn̄a: hoc eſt eius qd̓ fit ſcripto ⁊ eius qd̓ ꝓnūciatione: quoꝝ qd̓ libet rurſus diuidit in q̄tuor gn̄a. ſcꝫ: additione. detractiōe. immutatione. trāſmutatione: lrę. ſyllabę. tpis. toni. aſpirationis. ⁊ ita colligūtur quadraginta barbariſmi ſpēs: hoc eſt viginti ex ſcripto ⁊ totidē ꝓnūciatione. de q̄bus ſtatim ponit exēpla. Per additionē lrae. Vg. j. aeñ. troas relliquias danaū atqꝫ immitis achilli. Nā relliqae a relinquēdo ſunt appellatae prima vtrobiqꝫ breui: ſꝫ poeta ꝓduxit: ideo. l. lra ē adiecta: excuſatur aūt vitiū carminis neceſſitate. Per additionē ſyllabae fit barbariſmꝰ: vt qd̓ ponit exēplū pro abiſſe abiiſſe. ex Vg. ij. aeñ. nos abiiſſe rati ⁊ vēto petiiſſe mycenas. imo detractio eſt ſyllabę abiiſſe ꝑ abiuiſſe: cōmodiuſqꝫ exēplū eſſet illud ex Juue. ⁊ barbarus induperator. interiecta ſyllaba. du. ꝑ imꝑator. Per additionē tpis. vt Vg. j. aeñ. Italiā fato ꝓfugus. nā prima ꝑ naturā breuiat. Idē in. vij. antiq̄ ex cedro Italuſqꝫ ꝑſqꝫ Sabinꝰ. Per detractionē lrae: vt infantibu paruis. ꝑ infantibus paruis. ⁊ eſt opinor Lucilij exēplū. Per detractionē ſyllabae. vt ſalmētū ꝑ ſalſamētū. ⁊ eſt poetae cuiuſpiā antiq̄ſſimi. Per detractionē tpis. vt Uer. j. aeñ. vniꝰ ob noxā ⁊ furias Aiacis oilei. cū vniꝰ penultima ꝓducta ꝓferri debeat. Per imutationem lrae. vt Vg. j. aeñ. olli ſubridēs hoīm ſator atqꝫ deoꝝ. ꝑ illi ſubridēs. Per imutationē ſyllabae. vt ꝙ dicit pnuces ꝑ pnicies: ſꝫ hoc exēplū nō facit niſi ad mutationē lrae: ſed cōmodius exēplū eſſet illud Catulli: quoi dono lepidū nouū libellū. ꝑ cui. Per imutationē tpis. vt Vg. viij. aeñ. feruere leucatē: penultima breui. cū feruere ꝑ ſcd̓am penultimā ꝓducere debeat. tāetſi feruo. is. ꝑ tertiā declinetur. Per trāſmutationē lrae. vt Vg. xj. aeñ. haec mea magna fides: at nō Euādre pudēdis. cū tñ Euādre poſſit ēē ab eo qd̓ eſt Euādrus. vt idē: tūc rex Euādrus Romanae cōditor arcis. Syllabae. vt diſplicina ꝑ diſciplina. ⁊ eſt forte exēplū ab aliq̄ autore ſumptū. Tpis. vt ſi lōgā pro breui ⁊ breuē ꝑ lōga poſuiſti. vt qd̓ ponit exēplū deos: cuiꝰ prima ſyllaba ē breuis ⁊ vltima lōga. Toni quoqꝫ ſupiꝰ tñ poſuit exēpla de additiōe lrae imutatiōe trāſmutatiōe lrae vel ſyllabae vel tpis. vñ colligunt duodecim ſpēs barbariſmi in ꝓlatiōe totidēqꝫ i ſcripto: nūc dicit qd̓ ēt ꝑ accētus ꝑñt fieri q̄tuor ſpēs barbariſmi i ꝓlatiōe: ⁊ q̄ ēt accētꝰ ꝑ apices deſignātur totidē ēt ſpecies colligētur ex ſcripto. Tpa quoqꝫ in ambiguis per apices debere notari Quint. ꝓcipit. q̄re barbariſmi ſpecies circa tps duplr erūt: hoc eſt ſcripto ⁊ ꝓlatione: ⁊ ſic habemꝰ duas ⁊ triginta barbariſmi ſpēs. Totidē ēt modis. octo quoqꝫ aliae ſpēs barbariſmi colligūtur circa aſpirationē. nā ⁊ ipſa poteſt addi: vt ſi tñ ſcribas ꝑ. th. Detrahi. vt ſi thalamus ſcribat ſine aſpiratiōe. Immutari. vt ſi tethys vxor oceani ſcribat in ſecūda ꝑ. t. exile. Trāſmutari. vt ſi eadē ſcribat primo aſpirato ⁊ ſcd̓o exili. Itaqꝫ ex ſcripto ſuboriunt q̄tuor barbariſmi ſpecies. ⁊ quia ſic proferre debemus quemadmodum ſcribimus: ⁊ ſcribere vt proferimus: colliguntur aliae quattuor ſpecies ex prolatione aſpirationis: aut ſaltem ſi non eſt prolatio: erit quaedam ſpiritus expreſſio: ⁊ ſic reſultant q̄draginta: quas diximus barbariſmi ſpecies: de quibus hactenus dictum eſt. Fiunt autem. ſunt alia vitia in ſermone puta hiatus per concurſus plurium vocalium: aut colliſiones per concurſus plurium conſonantium: illarum maxime quae duriores ſunt. vt. f. r. flagro. frango. quemadmodū in illo verſu quē affert Hora. poſtq̄ ferratos poſtes portaſqꝫ refregit. ⁊ illud Uergilij. poſt tergum nodis fremet horridus ore cruento. Sunt etiam vitia malae compoſitiōis: quam graeci vocant cacoſyntheton: vt quod per. m. litterā fit cū ſequitur vocalis. nam. m. magis videtur ſonare cū vocali ſequēte q̄ cū precedente. vt ſi dixeris venturum excidio Lybiae. ⁊ dicitur metaciſmus. i. vitium circa. m. lrām eā figura qua barbariſmus. Lābdaciſmus fit ꝑ. l. litterā: qñ vꝫ aut nimis ſonat aut parū ſonat qd̓ ⁊ circa aliae lrās cōtingit. nā quēadmodū Quint. ait: ſonus litterarū neqꝫ debet eſſe oppreſſus neqꝫ expreſſus. Iotaciſmꝰ fit ꝑ. i. lrām q̄ a graecis dr̄ iota. ꝑ quā frequēter oratio fit hiulca. q̄ omnia ſubaudi vitia ſonantia plus aut minus aequo. i. eo quod oportet qd̓ vitioſum eſt. nā vt dixi ex Quintiliani autoritate ſonus litterarū neqꝫ debet eſſe oppſſus neqꝫ expſſus hoc eſt neqꝫ nimiū neqꝫ parū ſonare. Sed quātū litterae debeant ſonare nō eſt cuiuſqꝫ iudiciū: ſed illius tñ qui eſt eruditus. nā vt eſt in prouerbio: caecus male iudicat de coloribus. ⁊ hoc eſt quod Quintil. dixit: neqꝫ eniꝫ cuiuſqꝫ auris eſt exigere litterarū ſonos: non magis hercle q̄ neruorum. Nos cauenda. ſenſus eſt: an huiuſmodi vitia ſint barbariſmi ſpēs: an ſub alio genere reponi debeant nihil refert: neqꝫ in eo multū eſt diſputandum. nobis ſatis ſit admonuiſſe lectores vt fugiant huiuſmodi vitia: ſed quid fugere aut ſequi debeāt: iā nō eſt cuiuſqꝫ: ſed vt dixi eius qui eſt eruditꝰ.

Barbariſmus aūt fit duobus modis. ſcripto & pronūciatione. His bipartitis quatuor ſpecies ſupponūtur: additio: detractio: imutatio: trāſmutatio: litterę: ſyllabę: temporis: toni: aſpirationis.

Per additionem literæ fiunt barbariſmi. ut relliquias Danaum: cū reliquias per unū. l. dicere debeamus. Syllabæ ut nos abiiſſe rati: pro abiſſe. Temporis. ut Italiam fato cum Italiam correpta prima dicere debeamus.

Per detractionem literæ: ut infantibu paruis, pro infantibus. Syllabę: ut ſalmentum pro ſalſamentū. Temporis: ut unius obnoxam: correpte pro unius producte.

Per imutationē lrę: ut olli pro illi. Syllabæ: ut pnuces ꝑ pnices. Tpis: ut feruere leucatē: cū feruere ſit ſcd̓æ coniugationis. & producte dici debeat.

Per tranſmutationē litterę. ut Euandre ꝑ Euander. Syllabę: ut diſplicina pro diſciplina. Temporis: ut ſi quis deos producta priori ſyllaba & correpta poſteriori pronunciet.

Toni quoqꝫ ſimiliter per has quattuor ſpecies commutantur: nam & ipſi adiiciuntur: detrahuntur: mutantur. & tranſmutantur: quorum exempla ultro ſe offerunt ſi quis inquirat.

Totidē etiam modis per aſpirationē deprehēditur barbariſmus: quē quidā ſcripto: quidā ꝓnūciationi iudicant adſcribendum propter. h. ſ. quā alii literam: alii aſpirationis notam deputant.

Fiunt aūt barbariſmi ꝑ hiatꝰ & colliſiones: & ſunt etiā malę cōpoſitiones cacoſynthetō: q̄ uitia nonnulli barbariſmū eſſe putāt: in q̄bus ſunt metaciſmi: labdaciſmi: iotaciſmi: hiatꝰ: colliſiones. quæ oīa pluſequo minꝰ ue ſonātia ab eruditis auribꝰ reſpuuntur. Nos cauenda hæc omnia uitia prelocuti controuerſiam de nomine pertinacibus relinquamus.

Liber quintus.

De ſoloeciſmo. Soloeciſm⁹ dictus eſt a ciuitate Ciliciȩ ſoloe ſoloꝝ. quã ſolõ Salaminus cõdidit: cuius incole cũ eſſent ſemigraeci ⁊ ſemibarbari ſermonẽ graecũ corrũpere cœperũt. ⁊ inde a loco ſoloeciſmus dici coeptus: quẽadmodũ barbariſmus a barbaris. hoc vitiũ ab Aſinio pollione iparilitas: ab alijs ſtribiligo appellaƚ. i. orationis q̃dã detorſio. Soloeciſmus igiƚ eſt vitiũ in cõtextu partiũ orationis. nã eo differt a barbariſmo: qui eſt vitiũ in vna tm̃ dictiõe. Sed hoc vitiũ cõmittiƚ quoties quis peccat cõtra regulas artis grãmaticae. puta de conueniẽtia nti cũ verbo adiectiui cum ſubſtantiuo relatiui cum antecedẽte prepoſitionis cum ſuo caſuali verbi cum caſu cum quo debet conſtrui: ⁊ eodem modo de reliquis. Inter ſoloeciſmum. ex diffinitione barbariſmi ⁊ ſoloeciſmi iam patuit haec differentia. Diſcrepantes. i. diſconuenientes. vt ſi dicas vir bona legunt lectionis. inconſequentes. vt ſi dicas vir lectionem legit bonus. nam licet partes orationis in ordine permutari poſſint: eſt tamẽ quȩdam incompactilis iunctura que admitti non debeat. Scriptis aut pñũciatis. ⁊ hoc dictũ eſt: vnde barbariſmi ſpecies duplicatae ſunt. Quanq̃ multi. queſtionem quandam ſoluit an in vna tantum particula orationis poſſit ſoloeciſmus fieri. reſpondetq; poſſe fieri ſi particula illa habeat implicitam vim contextae orationis. ⁊ ponit exẽpla. vt ſi quis quereret a te quis fecit hoc: ⁊ reſpõderet vno verbo hic: oꝫ eſſet ꝑfecta. ſubintelligitur nãq; vir fecit. quare ſi rñderet haec barbariſmus non erit: ſed ſoloeciſmus: ac ſi explicite diceret. haec vir fecit hoc aut hic foemina fecit hoc. Reſpondeamus romae pro Romam. Aut vnum. hoc ſoloeciſmi vitio ſermo Hiſpanus frequens eſt. quod nulla ratione defendi poteſt: ſed ſolo vſu: q2 docti ſimul ⁊ indocti ita loquũtur: ⁊ loquendum eſſe vt plures ſentiendũ vt pauci Ariſto. autor eſt. Multi etiã. quadrigae. arũ. ⁊ ſcopae. aꝝ. in numero tm̃ plurali poſſe declinari Caeſar in libris de analogia. Au. Gellius. Phoca. Diom. atq; alij teſtantur. Igitur cũ Plin. lib. xxxiiij. dixit quadriga regitur ab Alcibiade. erat dubium: ſed in vno verbo tm̃: ex diffinitiõe vtriuſq; vitij eſſe potius barbariſmũ cõſtat. Soloeciſmus fit duobus modis. duo ſoloeciſmi gñã põit: alterũ qđ fit ꝑ partes orationis cũ alia pars ꝑ alia poniƚ. vt nomẽ pro aduerbio ⁊ ecõtrario aduerbiũ pro noĩe. aut cũ eadẽ pro ſeipſa: ſed aliter accipitur. alterũ genus eſt quod fit ꝑ accidentia partiũ orationis: cuius tot ſũt ſpecies quot ſunt accidentia cuiuſq; dictionis. Deinde ponit exemplũ vtriuſq; generis. ⁊ primo prioris mẽbri. vt Verg. vij. aeñ. Toruũq; repente clamat. toruum nomen poſuit pro torue aduerbio. ſub hoc genere eſt alia ſoloeciſmi ſpẽs cũ eadẽ pro ſeipſa. ſed aliter poſita accipiƚ. vt apud Verg. vj. aeñ. cui tm̃ de te licuit. ꝑ in te. nã caſus eſt ꝑ caſu. i. abltũs pro actõ. nã qđ ꝓpoſitio de ꝑ in poniƚ ſupioris mẽbri exẽplũ eſt. Per accidẽtia. alterius gñis qđ fit per accidẽtia partiũ orationis ponit exẽpla. ⁊ primo de qualitate que in nomie eſt: illud per qđ nomẽ propriũ diſtinguiƚ ab appellatiuo. vt Vgi. iiij. aeñ. hauriat hũc oculis ignẽ crudelis ab alto Dardan⁹. Nã propriũ nomẽ eius qui Troiã cõdidit hoc eſt filiũ Iouis pro Dardanius poſuit. qđ eſt appellatiuũ ⁊ omnibus Troianis cõpetere põt. Per gña fiũt ſoloeciſmi. vt ſi dicas validae ſilices. forte validae ⁊ ſilices dixit alludens ad illud Vgi. in buc. ah ſilice in nuda connixa reliquit. ſicut qđ ſequitur eiuſdẽ Vg. in eodem. Tum Phaetõtiadas muſco circundat amarȩ corticis. nã ſilex ⁊ cortex foeminina ſunt. ⁊ Plautus in captiuis: collus caret collaria. pro collum caret collario: ſed hoc vitium potius ad barbariſmum pertinet cũ nõ ſit in contextu orationis: ſed in vno tm̃ verbo: ſed validae ſilices ⁊ amarae corticis ſub ſoloeciſmo. Per numeros fiunt ſoloeciſmi: vt ſi dicas illud ex Vgi. j. aeñ. pars in fruſtra ſecant. nã pars nõ iungitur niſi vitioſe cũ verbo plurali ſecant: ſed in carmine habet excuſationẽ: in proſa oratione hoc vitiũ excuſabile nõ eſt. Per cõparationẽ fiũt ſoloeciſmi qm̃ Donatus ⁊ Diomedes cõparationẽ inter nominis accidẽtia numerant. ⁊ ponũt exẽplũ alicuius poetae qui non extat: puta Ennij aut Lucilij. Rñdit Iuno ſaturnia ſancta dearũ pro ſanctiſſima. hoc eſt poſitiuũ pro ſuplatiuo. Per caſus fiũt ſoloeciſmi ſi ponatur caſus ꝑ caſu. vt Vg. j. aeñ. vrbẽ quã ſtatuo vr̃a eſt. ꝑ vrbs. hoc eſt actũs ꝑ ntõ. Per modos vboꝝ. ꝑ accidẽtia quoq; verborũ fiunt ſoloeciſmi puta ꝑ modũ qđ eſt vnũ de verbi accidẽtib⁹: ⁊ ponit exẽplũ ignoti cuiuſdã poetae Itis paratis arma q̃ primũ viri. ꝑ ite parate arma. indicatiuũ ꝑ impatiuo. Per ſignificatiões verboꝝ q̃ et verbi accidẽs eſt fiũt ſoloeciſmi. ⁊ ponit exẽplũ cuiuſdã icogniti poetȩ: expoliãƚ eos ⁊ corpa nuda reliquũt. hoc eſt ꝑ actiua ſignificatiõe paſſiuã poſuit.

De ſoloeciſmo.

Soloeciſmus eſt uitiũ in cõtextu partiũ orationis cõtra regulã artis grammaticȩ factum. Inter ſolœciſmũ & barbariſmũ hoc intereſt: q̃ ſolœciſmus diſcrepantes aut inconſequentes inter ſe dictiones habet. Barbariſmus autẽ in ſingulis uerbis fit aut ſcriptis aut pronunciatis. Quanq̃ multi errent: qui putant in una parte orationis etiam fieri ſolœciſmum: ut ſi demonſtrantes uirum hanc: aut fœminam hunc dicamus. Aut interroganti quo pergamus: reſpondeamus romȩ Aut unũ ſalutantes: ſaluete dicamus. Cum utiq; præcedens demonſtratio uel interrogatio uel ſalutatio uim contextæ orationis obtineat.

Multi etiã dubitauerunt utrum quadriga: ſcopa: ſolœciſmus an barbariſmus eſſet: cum. ſ. id genus dictionis barbariſmum eſſe uel ipſius uitii diffinitione poſſit agnoſci facile.

Solœciſm⁹ fit duob⁹ modis: aut ꝑ ptes orõnis aut ꝑ accidẽtia ptiũ orõnis. Per ptes orõnis fit cũ alia ps ꝓ alia poniƚ. ut toruũq; repẽte clamat: ꝓ torue nomẽ ꝓ aduerbio poniƚ. Fit etiã in eadẽ parte orõnis hoc uitiũ: cũ ipſa ꝓ ſe nõ in ſuo loco neq; ut cõſueuit ponitur. ut cui tantũ de te licuit pro in te.

Per accidẽtia ptiũ orõnis fiũt tot modis ſolœciſmi quot ſunt accidẽtia partiũ oratiõis: ſed in his ꝓpter cõpẽdiũ ideſt breuitatẽ pauca mõſtrabimus.

Per qualitates nominum fiunt ſolœciſmi. ut hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardan⁹. proprium pro appellatiuo poſuit.

Per genera. ut ualidȩ ſilices pro ualidi: & amarȩ corticis pro amari: & collus collaria caret.

Per numeros: ut pars in fruſtra ſecant. pro ſecat.

Per caſus. ut urbẽ q̃ ſtatuo u(r̃)a ẽ: ꝓ urbs. quã ſtatuo.

Per modos uerborũ. ut itis paratis arma q̃ primum uiri. pro ite parate arma: idicatiuũ pro impatiuo.

Per ſignificationes uerboꝝ. ut expoliãtur eos & corpora nuda relinquunt. pro expoliant.

Per tpa fiūt ſoloeciſmi cū tps qḋ eſt vnū de accidētibus vbi ꝑ alio tpe ponit. vt Vgi.iij.aeñ. ceciditqȝ ſupbū iliū ⁊ ois humo fumat Neptunia Troia. fumat.i. pſens poſuit ꝑ pterito fumauit. Per perſonas fiunt ſoloeciſmi cū alia ꝑſona pro alia accipitur ⁊ ponit exemplum. vt Danai qui parent Atridis q̄ primū arma ſumite. pro qui paretis: hoc eſt tertia perſona pluralis pro ſcḋa eiuſdem numeri. Per aduerbia fiunt ſoloeciſmi: vt ſi dicas eo intus pro intro: qꝛ intus ſignificat in loco. intro ad locum: ſed alterum pro altero ponitur hoc in loco. Italia venio non dicimus: ſed de Italia. ⁊ qḋ Vg. in pncipio gñ. dixit. Italiā fato profugus Lauinaqȝ venit littora. qꝛ noīa vrbiū ponūtur aduerbialiter ſine ꝓpoſitiōe. Noīa aūt regionū ⁊ puinciarū nō ponunt aduerbialiter. ideo iūgi debēt ꝓpoſitiōibus. Ad Romā vado nō dicim⁹: ſed Romā qꝛ ponit aduerbialiter. Separatim addēda. i. nō ꝑ cōpoſitionē ſed ꝑ appoſitionē. qḋ cū aduerbio nō pōt facere: ſed cū dictiōe caſus habēte. Per ꝓpoſitiōes fiūt ſoloeciſmi cū alia ꝑ alia ponitur. vt verg. ſub lucē exportāt calatis. ꝑ ante lucē: immo circa lucē. Illud quoqȝ eiuſdem in. j. aeñ. ſiluis te Tyrrhene feras agitare putaſti. ꝑ in ſiluis ſubintellige. Per cōiūctiones quoqȝ fiūt ſoloeciſmi cū altera ꝑ altera ponit. vt Vg. ij. aeñ. ſubiectiſqȝ vrere flāmis: qȝ copulatiuā poſuit pro diſiūctiua ve ſiue vel. ⁊ hic ſoloeciſmus fit ꝑ ſignificationes cōiunctiōis. Per ordinē cōiunctionū quod eſt vnū ex illius accidētibus fit ſoloeciſmus cū cōiūctio ꝓpoſitiua ponitur pro poſtpoſitiua aut ecōtrario: vt ſi dixeris: aūt fieri nō debet: pro fieri aūt non debet. autē nāqȝ cōiunctio eſt poſtpoſitiua. Fiunt pterea. pluribus alijs modis poteſt fieri ſoloeciſmus q̄ ſuperius eſt diſputatum: cum omne vitium circa oratiōis ſtructuram in ſoloeciſmum cadat: quod multipliciter poteſt contingere. Sed notādus eſt non vt imitemur: ſed vt fugiamus. Soloeciſmus eſt ī proſa: quemadmodum metaplaſmus diximus eſſe medium inter barbariſmum ⁊ lexim: ita nūc dicim⁹ ſchema eſſe inter ſoloeciſmum ⁊ rectam locutionē: ſed ſchema excuſatur ratiōe carminis: ſoloeciſmus vitium eſt inexcuſabile.

¶ De decem vitijs.

Cum barbariſmo. decem vitia dicit eſſe cōmunia barbariſmo ⁊ ſoloeciſmo. q̄ noīatim primo deinde q̄ illa ſint exponit ſingulatim. Acyrologia quae interpretatur improprietas eſt cū aliqua dictio īproprie ponitur: vt cum ſpes ſit de bono futuro opinato: timor autē de malo futuro opinato: cum Verg. iiij. aeñ. li. dixit. hunc ego ſi potui tantū ſperare dolorem. acyrologiam commiſit: quae improprietas q̄uis in vno verbo ſit: qꝛ ſpero ponitur pro timeo: tñ nō liquet de vitio niſi ex ſtructura vtriuſqȝ particulae: hoc eſt ſperare ⁊ dolorē. Cacēphaton. qḋ interpretatur mala ſiue turpis locutio. fit duobus modis. vel ex iunctura partium orationis: cū vȝ ex fine precedētis dictionis ⁊ principio ſequētis aliquis ſonus durus aut turpis ſenſus ſentitur. Et ponit exēplū de dura compoſitione ex Vergi. j. aeñ. dicēs. Et numerū cū nauibus aequat. Nam rū ⁊ cū durē coeunt. de ſcḋo. Mar. nunc in adoptiuis pſica cara ſumus. Aut cōmittit cacēphatō cū ipſi verbo ſubeſt aliqua turpitudo. vt apud Teren. in andria. arrige aures pāphile. cū arrectio proprie ſit membri genitalis tētigo. Mar. arrigis ad vetulas faſtidis Baſſe puellas. Pleonaſmos interpretatur plenitudo ſiue ſuperabundantia. ⁊ fit qñ ſupfluit aliqḋ verbū ſine quo ſententia nihilominus erat perfecta. vt Verg. j. aeñ. ſic ore locuta eſt. ſupfluit nāqȝ ore particula: qꝛ ſine ore loqui nō poſſumus. Periſſologia interpretatur ſermonis ſuperfluitas. nam periſſos eſt ſuperfluus. ⁊ eſt quoties verba ſupflua adduntur: ſiue cū eandem rem varijs modis diximus. vt ibāt qua poterāt. qḋ vero additur qua poterāt nō ibant: ocioſe adiectū eſt: qꝛ in ſuperiori ſermone intelligit etiā ſi nō dicatur. Macrologia interpretatur lōgus ſermo ſiue lōgitudo ſermonis. nā macros eſt lōgus: ⁊ eſt qñ breuis ſentētia multis verbis cōtexit. ⁊ ponit exēplū ex Liuio lib. viij. ab vrbe. legati nō impetrata pace retro vnde venerūt reuerſi ſunt. ſatis eñ ſuiſſet dicere legati nō impetrata pace redierunt. Tautologia interpretatur idēitas ſermonis. a tautos qḋ eſt idē: ⁊ eſt qñ repetit eadē res ꝑ diuerſa verba. vt ſi dicas egometipſe feci. met ⁊ ipſe ocioſe adiecta ſunt: ſaltē alterum illorum. Eclipſis interpretat defectus ab eclipo qḋ eſt deficio: ⁊ eſt qñ particula neceſſaria in oratiōe deficit verbū maxime: ſine quo oratio impfecta eſt: ⁊ ponit exēplū ex Ver. j. aeñ. Cū iuno aeternū ſeruās ſub pectore vuln⁹: haec ſecū ſubaudi locuta eſt.

Per tēpora. ut ceciditqȝ ſuperbū Ilium: & omnis humo fumat Neptunia Troia. pro fumauit.

Per perſonas. ut Danai qui parēt Atridis: q̄ primū arma ſumite. pro eo qui paretis.

Per aduerbia. ut intus eo: pro intro. & Italia uenio ꝑ de Italia. & ad romā uado. pro romā. cū prepoſitio ſeparatim noibus addēda ſit nō aduerbio.

Per ꝓpoſitiones. cū alia ꝑ alia ponitur. ut ſub lucē ibāt. ꝑ ante lucē. Aut neceſſitate ſubtrahitur. ut ſiluis te Tyrrhene feras agitare putaſti. ꝑ ī ſiluis.

Per cōiūctiones. ut ſubiectiſqȝ urere flāmis. qȝ ꝑ ue.

Per ordinem coniunctionum. ut autem fieri nō debet: pro fieri autem non debet.

Fiūt pterea ſoloeciſmi pluribus modis: quos reprehēdēdo poti⁹ q̄ imitādo poſſumus adnotare. ſoloeciſmus eſt in proſa. in poemate ſchema dicit.

Sequitur de decem uitiis.

Cum barbariſmo & ſoloeciſmo decem uitia nominantur: hoc modo. Acyrologia. Cacemphaton. Pleonaſmos. Periſſologia. Macrologia. Tautologia. Eclypſis. Tapinoſis. Cacoſyntheton. Amphibologia.

Acyrologia eſt impropria dictionis poſitio: ut hūc ego ſi potui tātum ſperare dolorem. pro timere.

Cacēpharon eſt obſcoena pronūciatio uel in cōpoſita dictione: uel in uno uerbo. ut numerū cū nauibus æquat. & arrige aures Pamphile.

Pleonaſmos eſt adiectio ſuperuacua ad plenā ſignificationem. ut ſic ore locuta eſt.

Periſſologia ē adiectio uerborū ſupuacua ſine ulla ui rex. ut ibāt q̄ poterāt: qua nō poterāt nō ibāt.

Macrologia eſt longa ſententia res nō neceſſarias comprehendens. ut legati non impetrata pace retro: unde uenerunt: reuerſi ſunt.

Tautologia eſt eiuſdem dictionis repetitio uitioſa: ut ego metipſe uenio.

Eclipſis eſt defectus quidam neceſſariæ dictionis: quam deſiderat preciſa ſententia. ut hæc ſecum. deeſt loquebatur.

Tapinoſis eſt hũilitas magnę rei: nõ id agẽte ſentẽtia qď demõſtrat. ut penituſq; cauernas ingentes uterũq; armato milite cõplẽt. i. multę legiões armatorũ militũ ipleuerũt multas cauernas. Et dulichias uexaſſe rates. & Pelidę ſtomachũ cedere neſcii.

Cacoſynthetõ eſt uitioſa dictionũ cõpoſitio. ut uerſaq; iuuẽcũ terga fatigamus haſta.

Amphibologia eſt ambiguitas dictionis q̃ fit p̃ accuſatiuũ: ut ſi quis dicat: audio ſecutorem retiarium occidiſſe. At per uerbũ. ut criminat̃ Cato: uadatur Iulius: nec addatur quẽ uel a quo. Aut per participiũ. ut uideo ſtatuã aureã haſtã tenẽtẽ. Fit etiã per ſynonyma: ut ſi qs dicat aciẽ: neq; addat oculorũ: aut exercitus: aut ferri. Fit etiã pluribus modis quos recenſere omnes: ne nimis longum eſſet: non oportet.

De metaplaſmo.

Metaplaſmus eſt trãſformatio q̃dam recti ſolitiq; ſermonis in alterã ſpeciem metri: ornatus: neceſſitatis ue cauſa. Huius ſunt ſpecies quĩdecim. Proſtheſis. Epentheſis. Paragoge. Apheręſis. Syncopa. Apocopa. Ectaſis. Syſtole. Dięreſis. Synæreſis. Epiſynalœpha. Synalœpha. Ecthlipſis. Antitheſis. Metatheſis.

Proſtheſis eſt appoſitio q̃dã ad principiũ dictiõis literæ uel ſyllabæ. ut gnate pro nate. tetulit p̃ tulit.

Epẽtheſis eſt interpoſitio quædam ad mediã dictionem literæ uel ſyllabæ. ut relliquias p̃ reliquias. Induperator pro imperator. Hanc aũt alii epentheſim: alii parentheſim uocant.

Paragoge eſt appoſitio quędam ad finẽ dictionis literę uel ſyllabę: ut magis pro mage. & poteſtur pro poteſt. Hanc alii paralepſim: alii prolepſim: ideſt præſumptionem uocant.

Aphæreſis eſt ablatio de principio dictionis literæ: uel ſyllabæ: contraria proſtheſi. ut mitte pro dimitte. temno pro contemno.

Syncopa eſt ablatio de media dictione lr̃æ uel ſyllabę cõtraria epentheſi. ut audacter pro audaciter. & commorit pro commouerit.

Apocopa eſt ablatio de fine dictiõis lr̃ę uel ſyllabæ cõtraria paragogę. ut Achilli p̃ Achillis. poſſis pro poſſitis. potes pro poteſtis. mutu p̃ mutuo.

Tapinoſis interp̃tat̃ humiliatio. nã tapinos eſt humilis. ⁊ eſt qñ rẽ magnã verbo humili ⁊ minus ſignificãti exprimimus. Et ponit exẽplũ Vg. ex. ij. aeñ. Uterũq; armato milite cõplẽt. Nã milite pro militibus minus dixit ⁊ plus intelexit. ⁊ Dulichias rates idẽ virg. dixit in buc. pro naues Ulyxis: cũ ratis nõ ſit nauis: ſed lignorũ ſtrues ad traijcienda flumina: additq; tertiũ exẽplũ ex Hora. in. j. car. Pelidae ſtomachũ cedere neſcij. i. Achillis nepotis Pelei iram q̃ neſciebat alicui cedere. ponẽdo igit̃ ſtomachũ pro ira partẽ ignobiliorẽ p̃ nobiliori poſuit. Cacoſyntheton interpretatur male cõpoſitũ ⁊ eſt qñ partes inter ſe male coordinãtur: q̃ď placrũq; in carmine cõtingit. ⁊ ponit exemplũ ex Uir. ix. eñ. Uerſaq; iuuẽcũ terga fatigam⁹ haſta. hoc eſt nos agimus. i. inſtigamus terga iuuencũ pro iuuencorũ. haſta verſa. i. eadẽ haſta qua ferro pugnamus verſa in ſtimulũ. Amphibologia interp̃tat̃ ambiguitas ſermonis ſiue amphibologia ambiguitas. ab amphibolos: qď eſt ambiguus. ⁊ eſt qñ ſub eiſdem verbis varij ſenſus poſſunt intelligi qď plurib⁹ modis fieri põt: ponit aũt exẽpla quorũdã illorũ modorũ. ⁊ in p̃mis p̃ actiuũ cũ quo modus infinitiu⁹ cõſtruit̃ ante ſe ⁊ poſt ſe. nã dubiũ eſt vter illorũ ſit poſit⁹ in p̃ſona agẽti aut patiẽti. vt ſi qs dicat audio ſecutorẽ retiariũ occidiſſe: ambiguũ eſt vter illorũ alterũ occiderit. fuit aũt ludus apud antiquos in quo ſecutor qui idẽ mirmillo dicebatur cũ retiario cõfligebat: de cuiuſmodi ludo multa apud Iuue. Mar. Trãquillũ atq; alios autores dñr. Aut p̃ verbũ ſubaudi cõis ſignificationis fit amphibologia. vt Cato criminat̃: cũ actionẽ ⁊ paſſionẽ ſignificet: dubiũ eſt an Cato accuſet an accuſetur. q̃re ex adiũctis amphibologia eſt tollẽda: hoc eſt exprimẽdo quẽ aut a quo criminat̃: ⁊ eodẽ modo de vador vadaris qď eſt vades dare aut vades accipe. Fit etiã per ſynonyma hoc eſt per ęquiuocationẽ alicui⁹ verbi cũ vnũ nomẽ plura ſignificat. nã ſi ſimp̃r p̃ferat̃ amphibologiã relinq̃t: cum lector aut auditor neſciat in quã partẽ debeat accipe vocabulũ illud. ⁊ ponit exẽplũ de cane qď tum animal nobis familiare. tũ ſtellã notã. tũ piſcẽ maleficũ ſignificat addit p̃terea plurib⁹ alijs modis poſſe fieri amphibologiam.

De metaplaſmo.

Metaplaſmus interpretatur tranſformatio: et eſt qñ id qď p̃prie dicitur tranſformat̃ in aliã ſpeciẽ: qď nõ poteſt fieri niſi p̃ vitiũ: qď quia excuſabile eſt p̃ aliquã rationem dr̃ metaplaſmus: quẽ dixim⁹ eſſe mediũ inter barbariſmũ ⁊ lexim ratio aũt q̃ põt excuſare hoc vitiũ eſt aut metri neceſſitas aut ornatuſq; aliquid elegãtius dicit̃ p̃ figuratũ q̃ȝ p̃ p̃priũ. aut neceſſitas cũ nõ habemus propriũ vtimur mutuo aut accõmodato. Ponit aũt metaplaſmi quindecim ſpẽs. de quibus ſingulatim differit. Proſtheſis interpretatur appoſitio: ⁊ eſt cũ in principio dictiõis apponit̃ litera vel ſyllaba ⁊ de litera ponit exẽplũ ex virg. j. aeñ. gnate meae vires mea magna potentia ſolus. pro eo qď eſſe debuit nate de naſcor naſceris natus. De additione ſyllabae non ponit exẽplũ ſed poſſunt eſſe exẽpla ex praepoſitionibus cum in compoſitione nihil ſignificãt. vt adſimilis adnoto. Epentheſis interpretatur interpoſitio ab epi ⁊ en qď eſt inter ⁊ theſis. ⁊ eſt quando in medio dictionis interponitur litera. vt redeo a re ⁊ eo interiecta. d. aut ſyllaba. vt Iuue. grauius ⁊ barbarus induperator: hanc alij parentheſin vocant q̃ aeque interpoſitio interpretatur. Paragoge interpretatur adductio a parago qď eſt adduco. ⁊ eſt qñ in fine dictiõis addit̃ litera vel ſyllaba. vt magis p̃ mage. Nã mage debet eſſe ab eo quod magne. ⁊ qď Vg. viij. eñ. liq̃do vel poteſtur electro. ⁊ dñarier p̃ dñari. Aphaereſis interp̃tat̃ ablatio ab aphereome qď eſt auferri: ⁊ eſt qñ a principio dictiõis auferſ litera vel ſyllaba. vt qui dixit. mitte arcana dei. ⁊ quod Vg. j. aeñ. qui tela typhoea tẽnis p̃ cõtẽnis. Syncopa interp̃tat̃ cõciſio a ſin cõ ⁊ copto ſcindo: ⁊ eſt qñ ex medio dictiõis intercidit litera vel ſyllaba. vt audacter p̃ audaciter. i. litera diſpũcta. ⁊ illud Hora. in. ij. ſermo. at illum qui me commorit melius nõ tãgere clamo. p̃ cõmouerit. Apocopa interp̃tat̃ abciſio ab apo de ⁊ copto ſcindo ⁊ eſt quando ex fine dictiõis abſcindit̃ lr̃a vel ſyllaba. vt Uergi. j. eñ. Relliquias Danaũ atq; immitis Achilli pro Achillis: ⁊ ſi quis dicat poſſis pro poſſitis: ⁊ potes pro poteſtis ⁊ mutu pro mutuo: ⁊ ſunt forte exempla ſumpta ex antiquis autoribus.

Ectaſis interpretatur productio ab etanyo qđ eſt produco. ⁊ eſt qñ ſyllaba breuis ponitur pro longa ſiue producta ⁊ ponit exemplum ex principio aeñ. Uergilianae. Italiam fato profugus lauinaqꝫ venit littora. ná in primogenito breuiatur. Idem in. vij. Italus paterqꝫ ſabinus. ⁊ in poſſeſſiuo gentili ſemper breuiat eandem niſi neceſſitas vrgeat. vt in. viij. italos in praelia caeſar. Siſtole interpretatur contractio a ſyſtello qđ eſt contraho: ⁊ eſt qñ ſyllaba longa ponitur pro breui. vt apud Uerg. in. j. aeñ. Cum ſubito aſſurgens fluctu nimboſus orion. Idem in. iiij. dum pelago deſaeuit hyems ⁊ aquoſus orion. nam o longa eſt ⁊ a graecis p o mega vtrobiqꝫ ſcribitur. Diaereſis interpretatur diuiſio a diaereo qđ eſt diuido. ⁊ eſt quando ex vna ſyllaba diphthongo conglutinata duae fiunt. vt Uerg. iij. aeñ. aulai in medio libabant pocula bacchi. aulai fecit ab eo quod eſt aulae. Idem in. ix. diues pictai veſtis ⁊ auri p pictae. ⁊ poſuit aliud exemplum ex poeta quodam antiquo. olli reſpondit rex Albai longai pro albae longae. Synaereſis eſt interpretata contractio ⁊ eſt conglutinatio duarum ſyllabarum in vnam: vt phaeton quod triſyllabicum eſt. P. Uarro protulit diſyllabum: v: autor eſt Quintilia. qui citat illius verſiculum. Cum te flagranti deiectum fulmine phaeton. ſic quoqꝫ dicimus di pro dei ⁊ dis pro deis ⁊ ij iis pro ei. ⁊ eis. Uergi. quoqꝫ. iij. georgi. fixerit aeripidem ceruam licet aut erimanthi. pro aeripedem. ideſt. velocem quaſi ventum. Epiſynaloepha ſpecies eſt ſynaereſis immo ſynaereſis: vt patet exemplo quod ponit ex. ij. aeneiđ. Ecce autem tellis panthus elapſus achiuum nam ab eo quod eſt panthoos fit panthus hoc eſt duabus ſyllabis in vnam contractis. Synaloepha interpretatur coniúctio ⁊ eſt cum dictio finitur in vocali ſequiturqꝫ dictio aeque incipiẽs a vocali quia tunc interimitur vocalis illa prior. Et ponit exemplum ex principio lib. ix. aeneiđ. Atqꝫ ea diuerſa penitus dum parte geruntur. legendumqꝫ eſt atqꝫ a diuerſa. haec a quibuſdam ſynereſis dicitur: quia videlicet ex duabus ſyllabis vna coaleſcit. Ecthlipſis interpretatur eliſio ab ecthlibo quod eſt elido elidis: ⁊ eſt quando ex duro ⁊ aſpero concurſu conſonantis cũ vocali conſonans exterenda eſt: ⁊ ponit exemplum ex Uergi. in principio aeñ. Littora multũ ille ⁊ terris iactatus ⁊ alto. pro mult ill ⁊ terris iactatus ⁊ alto. hoc eſt extrita. m. littera ne fiat metaciſmus ille de quo ſupra diximus. Antitheſis interpretatur pro alio poſitio ab anti pro ⁊ theſis poſitio. ⁊ eſt quãdo alia littera pro alia ponitur. vt apud Uerg. j. aeñ. Olli ſubridens hominũ ſator atqꝫ deorum pro illi. hoc eſt. o. pro. i. Metatheſis interpretatur tranſpoſitio. ⁊ eſt quando litterarum ordo inuertitur. vt apud Uergilius lib. xj. aeneiđ. at non euandre pudendis. pro euander. q̃q̃ vt ſupra diximꝰ euandre poteſt eſſe ab eo quod eſt euandrus: vt apud Uergili. tunc rex Euandrus Romanae cõditor arcis. quinimmo omnia nomina graeca terminata in bros. aut cros. aut dros. aut gros. aut pros. aut tros. poſſunt habere duplices recti termĩatiões. vt thymbros thymber vel thymbrus. teucros teucer vel teucrus. Alexandros alexander vel alexandrus. meleagros meleager vel meleagrus. capros caper vel caprus. Itaqꝫ cũ Uergilius dixit decimo Aeneidos. at tibi thymbre caput Euandrius abſtulit enſis. vocatiuus ille potuit eſſe ab eo quod eſt thymbrus.

Ectaſis eſt extenſio ſyllabæ contra naturam uerbi. ut Italiam fato profugus: cũ Italiam prima ſyllaba correpta dicere debeamus.

Syſtole eſt correptio ſyllabæ contra naturam uerbi facta: contraria ectaſi: ut aquoſus orion. ꝑ ori on producte.

Diereſis eſt diuiſio unius ſyllabæ in duas. ut olli reſpondit rex albai longai ꝑ albæ lõgæ. Et aulai ĩ medio libabãt pocula Bacchi. pro aulæ. Et diues pictai ueſtis & auri. pro pictæ.

Synæreſis eſt conglutinatio duarum uocalium in unam contraria diæreſi. ut phæton pro phaeton & æripedem pro aeripedem.

Epiſynalœpha quę & ſynereſis eſt: eſt duarũ ſyllabarum in unã facta cõglutinatio. ut Ecce autem telis Panthus elapſus achiuum. pro panthoos.

Synalœpha eſt per interẽptionẽ concurrentiũ inter ſe uocalium lubrica quædã leniſq; colliſio. ut atq; ea diuerſa penitus dũ parte gerũtur. Hæc a quibuſdam ſynæreſis uel colliſio nuncupatur.

Ecthlipſis eſt cõſonantiũ cum uocalibus aſpere concurrentibus difficilis ac dura colliſio. ut littora multum ille & terris iactatus & alto.

Antitheſis eſt litteræ pro littera poſitio. ut olli ſubridens pro illi.

Metatheſis eſt tranſformatio litterarum.

☙ De ſchematis.

Schemata lexeos & dianoeas ſunt quedam figuræ uerborum & ſententiaꝝ. Sed ſchemata dianoeas ad oratores ꝑtinet: ad grammaticos uero lexeos. Quæ cum multa ſint: ex omnibus ferme neceſſaria ſunt quæ ſequuntur. ſcilicet: Prolepſis: Zeugma: Hypozeuſis: Syllepſis: Anadiploſis: Anaphora: Epanalepſis: Epizeuſis: Paronomaſia: Scheſiſonomaton: Paromœon: Homœoteleuton: Homœoptoton: Polyptoton: Hirmos: Polyſyntheton: Dialiton: Antithetõ: Hypalage: Climax.

Prolepſis eſt pręſumptio rerum ordine ſecutarum. ut Interea reges ingenti mole latinus. Procedũt caſtris Turnus. deinde Aeneas.

De ſchematis. diximꝰ metaplaſmũ eſſe mediũ inter lexim ⁊ barbariſmũ. ſchema vero inter phraſim ⁊ ſoloeciſmũ. Itaqꝫ reſtat dicẽdũ de ſchemate. hoc eſt de figuris hoc eſt de vitijs que cõmitti cõſueuerũt in cõtextu partiũ orationis ⁊ ſunt excuſabilia ratiõe aliqua ſed ea vitia aut in verbis aut in ſententia cõtingunt itaqꝫ duo genera ſchematõ hoc eſt figurarũ eſſe dicit: q: aut ſunt lexeos ideſt dictionis: aut dianceas. i. ſententiae. nam lexis lexeos eſt dictio: dianoea dianoes ſententia. ſed excuſat ſe de tractatu figurarum quae ad ſententiam pertinent: quoniam illae oratorum ſunt magis propriae. figuras itaqꝫ dictionis quae ad grammaticum pertinent dicit eſſe complures: ſed ex illis frequentiores elegit. de quibus ſingulatim diſſerit dicens. ⁊c. Prolepſis interpretatur praeſumptio. a pro ante ⁊ lepſis captio. ⁊ eſt quãdo aliquid in genere praeſumitur quod ꝑ partes poſtea explicatur. ⁊ ponit exẽplũ ex Uer. li. xij. aeñ. Interea reges ingẽti mole latinus procedũt caſtris: deinde turnꝰ: deinde aeneas.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Zeugma interp̄tat̄ cōiūctio: ⁊ eſt qñ vnū verbū diuerſis ſuppoſitis acomodatur. vt Uerg. li. iij. aeñ. troiugena interpres diuū qui numina phoebi. ſubaudi ex inferioribus ſentis. qui tripodas etiā ſentis. clarij lauros iter accipe ſentis ⁊ qui ſydera ſentis. Hypozeuxis interp̄tat̄ ſubiūctio: ⁊ eſt quādo ecōtrario zeugmati vnū ſuppoſitū accomodatur diuerſis verbis vt Uerg. lib. viij. aeñ. Regē adijt. regi memorat nomēqꝫ genuſqꝫ. vtrobiqꝫ namqꝫ intelligitur aeneas. Hypozeuxis aūt d̄r ab hypo ſub zeuxis iūctio quaſi ſpēs quaedā zeugmatis. Sylleſis interp̄tatur conceptio ſiue cōp̄rehēſio. a ſyn qd̄ eſt con ⁊ lepſis captio ⁊ fit cum per vnū verbū ſuppoſita diuerſorū numerorum colligimus: ⁊ ponit exēplū ex Ug. in. j. aeñ. Hic illi⁹ arma hic currus fuit. nā in priori caſu arma fuerūt debet ſubintellig̃. Sed dicit Donat⁹ hanc figurā latiſſime patere: ⁊ ad multa ſe extēdere: fieriqꝫ nō ſolū per partes orationis: ſed per accidētia partiū oratiōis: immo ſylleſis p̄pe ſemp̄ fit per accidētia partiū orationis. vt qd̄ genus maſculinū cōcipiat foemininū. vt apollo ⁊ muſa ſunt docti. ego ⁊ tu ſumus boni. aliquādo quod foemininū cōcipiat neutrū. vt Lucanus. hinc leges ⁊ plaebiſcita coactae. aliquādo qd̄ neutrū concipiat maſculinum ⁊ foemininū. vt virga tua ⁊ baculus tuus ipſa me cōſolata ſunt. Aliqñ ratione affinitatis qd̄ foemininū concipiat maſculinū. vt vide virum ⁊ foemininam honeſtā. ⁊ per numeros fit plaerūqꝫ haec cōceptio: vt alijs in locis copioſius diſputatur: hoc eſt vbi de figuris cōſtructionis agit̃. Anadiploſis eſt interpretata reduplicatio. ab ana praepoſitione quod eſt re. ⁊ diploſis plicatio: ⁊ fit quoties ſequens verſus incipit a verbo in quo deſinit praecedens: ⁊ ponit exemplum ex Uerg. lib. x. aeñ. vrbs Hetruſca ſolo ſequitur pulcherrimus aſtur: aſtur equo fidens. Anaphora eſt interpretata relatio ſiue repetitio. ab ana re ⁊ phoro fero. ⁊ fit quoties plures verſus ab eadē dictione incipiūt. ⁊ ponit exēplū ex Uerg. j. aenei. gnatae meae vires ⁊c. Epanalepſis interp̄tatur repetitio ab epi. ⁊ ana ⁊ lepſis. ⁊ eſt verbū epanalābano repeto: ⁊ fit haec figura quoties in eodē verbo incipit ⁊ finitur verſus. vt Uerg in calce p̄mi libri aeñ. Multa ſuper p̄iamo rogitans ſup Hectore multa. Aliud quoqꝫ exēplū ponit ex. ij. geor. antea etiā ſceptrū ⁊c. Epizeuxis interpretatur iniūctio: ⁊ fit qñ verbū iteratur nō interueniēte alia parte orationis. ⁊ accipit exēplū ex Uerg. ix. aeñ. Meme adſum qui feci in me cōuertite ferrū o rutuli. ⁊ haec figura frequēs eſt in ſermone familiari. ⁊ in ſacris lr̄is. Paronomaſia interpretatur denominatio. a para. de ⁊ onoma nomē. ⁊ eſt qñ nomen de nomīe aliud ſignificanti deducitur non per etymologiā ſed per litterarū ſimilitudinē ⁊ ponit exēplū ex Terē. in andria nā incoeptio inquit eſt amentiū haud amantiū. Scheſis ſonomatō interpretatur habitudo noim. nā ſcheſis eſt habitudo ⁊ onoma nomē: ⁊ eſt cum ſingulis ſua epitheta ſunt adiuncta. ⁊ ponit exēplū ex poeta. marſa manus peligna cohors feſtina virum pro virorū vis. Sūt aūt marſi ⁊ peligni populi Italiae notiſſimi. Paromoeon interpretatur ad ſimile. ⁊ fit cū plures dictiones ab eadē litera incipiūt: ⁊ ponit exēplū ex Ennio poeta. quēadmodū refert P̄ſci. li. xij. cū diſputat de p̄onoīe. O tite tute tibi. ⁊c. Homoeoteleuton interp̄tatur ſil̄r deſinens. nam homoeos eſt ſimilis vel ſimiliter ⁊ teleutao finio: ⁊ eſt quādo plures dictiones ſimiliter terminant̃ dūmodo id non fiat per caſus. ⁊ ponit exemplum ex aliquo poeta aut autore antiquo. eos deduci q̄ relinqui. que oīa verba ſunt ſimiliter deſinentia. Homoeptotō interpretatur ſimiliter cadens ab homoeos qd̄ eſt ſimilis ⁊ ptoſis caſus. ⁊ eſt qñ plures dictiones per caſuū declinationē ſimiliter deſinunt. vt moerentes flentes. ⁊c. Polyptoton interpretatur multitudo caſuum. a poly multū ⁊ ptoſis caſus: ⁊ eſt quando diuerſi caſus ſibi inuicē reſpondent ⁊ ponit exēplū ex Uerg. iiij. aeñ. littora littoribus cōtraria. Hyrmos interpretatur tractus ⁊ eſt qñ oratio per logā verborū ſeriē trahit̃ extēditurqꝫ: ⁊ ponit exēplū ex Ug. vj. aeñ. principio coelum ⁊c. vſqꝫ ad locū ſpūs intus alit.

Zeugma eſt unius uerbi concluſio diuerſis clauſulis apte coniuncta. ut Troiugena interpres diuū qui numina Phoebi. Qui tripodas: clarii lauros: qui ſydera ſentis.

Hypozeuxis eſt figura ſupiori cōtraria ubi diuerſa uerba ſingulis clauſulis redduntur. ut Regē adiit: regi memorat nomenqꝫ genuſqꝫ.

Syllepſis eſt diuerſarum clauſularum per unum uerbum conglutinata conceptio. ut Hic illius arma hic currus fuit. Hoc ſchema late patet: & fieri ſolet non ſolum per partes orationis ſed per accidētia partium orationis. Item ſyllepſis eſt in diſſimilibus clauſulis quādo dictio ſingularis uerbo plurali adiungitur. ut Sunt nobis mitia poma. caſtaneæ molles: & preſſi copia lactis.

Anadiploſis eſt geminatio dictiōis q̄ ex ultimo loco precedentis uerſus & principio ſeq̄ntis iterat̃. ut Sequitur pulcherrim⁹ aſtur. Aſtur equo fidēs.

Anaphora eſt relatio eiuſdem uerbi per principia plurimorum uerſuum. ut Gnate meæ uires: mea magna potentia ſolus. Gnate patris ſummi qui tela Typhoea temnis.

Epanalepſis eſt uerbi in principio uerſus poſiti & in eiuſdem fine repetitio. ut Multa ſup Priamo rogitans ſuper Hectore multa. Et alibi. Ante etiā ſceptrum dictei regis & ante impia quam cæſis.

Epizeuxis eſt eiuſdem uerbi in eodem uerſu ſine aliqua dilatione geminatio. ut Meme adſum qui feci in me conuertite ferrum.

Paronomaſia eſt ueluti quædam denominatio. uel quoties aliud nomen efficitur de alio. ut Nam inceptio eſt amentium haud amantium.

Scheſis ſonomaton eſt multitudo nominum cōiunctorum eodem habitu copulandi. ut Marſa manus Peligna cohors. feſtina uirum uis.

Paromœon eſt qñ ab eiſdē l̄ris diuerſa noīa ſumuntur. ut O tite tute tibi tu tanta tyranne tuliſti.

Homœoteleuton eſt cū ſimili modo dictiōes plurimæ finiūtur. ut Eos deduci quam relinqui: deuehi quam deferri malui.

Homœoptotō ē: cū in cōſimiles caſus exeūt diuerſa uerba. ut Mœrētes: flētes: lachrymātes: comitātes

Polyptoton eſt multitudo caſuū uarietate diſticta. ut Littora littoribus cōtraria fluctib⁹ undas. Imp̄cor arma armis: pugnent ipſiqꝫ nepotes.

Hyrmos eſt ſeries or̄onis cōtinuę tenorē ſuū uſqꝫ ad ultimū ſeruans. ut Principio cœlū: terras cāpoſqꝫ liquētes Lucentēqꝫ globū lunæ titaniaqꝫ aſtra.

Polyſyntheton interpretaᷓ multitudo caſuū compoſita a poly multū ⁊ ſyntheton compoſitū. ⁊ eſt quando multae dictiones per coniūctiones iunguntᷓ: ⁊ ponit exemplū ex Uerg. ij. aeñ. Athamaſqȝ toaſqȝ ⁊c. Dialyton interpretaᷓ diſſolutū a dialyo: qḋ eſt diſſoluo: ⁊ eſt quando ſine coniūctionibꝰ plures dictiones eiuſdē generis proferuntᷓ. ⁊ eſt figura ſuperiori contraria. ⁊ ponit exemplū ex Vg. in. iiij. aeñ. ite citi flammas: nam plura verba iungūtur non interuenientibꝰ coniūctionibꝰ. A Cicerone dᷓ articulus color: dᷓ quoqȝ haec figura aſyntheton qḋ interpretaᷓ incompoſitū ab a particula priuatiua ⁊ theton poſitū: qꝛ vt diximꝰ plura verba iunguntur ſine coniunctione. Antitheton interpretatur contrapoſitum, ab anti cōtra ⁊ theton poſitum: ⁊ fit cum contraria contrarijs opponuntur: et ponit exemplū ex Oui. j. meta. vt frigida pugnabant calidis ⁊c. de hac figura dixit Perſius. crimina rasis librat in antithetis. Hyppallage interpretatur ſubmutatio. ab hyppo ſub ⁊ allage mutatio: ⁊ eſt cum verba per contrarium intelliguntur. Uerg. iiij. aeneidos. regina e ſpeculis cum primum albeſcere lucem vidit. i. res omnes per lucem albeſcere: quoniam lux colorem non habet: ſed per eam omnia colorantur. Climax interpretatur gradatio ⁊ eſt quando verba repetita progrediuntur: ⁊ ponit exemplū ex Vergi. in buco. torua leęna lupum ſequitur. lupus ipſe capellam. florentem cytiſum ſequitur laſciua capella.

Polyſyntheton eſt dictio multis connexa coniunctionibus. ut Athamaſq; thoaſq; pelideſq; neoptolemus. primuſq; machaon.

Dialyton ſiue aſyntheton eſt figura ſuperiori cōtraria carens cōiunctionibus. ut Ite: ferte citi flammas: date tela: impellite remos.

Antitheton eſt contra poſitum: & fit quando cōtraria contrariis opponuntur. ut Frigida pugnabāt calidis & humentia ſiccis: mollia cum duris ſine pondere habentia pondus.

Hypallage eſt uerborum per contrarium intellectus: ut Regina e ſpeculis ut primū albeſcere lucem uidit.

Climax eſt ſubſcripta gradatio. ut Torua leæna lupum ſequitur: lupus ipſe capellam.

¶ De tropis.

TRopus eſt dictio tranſlata a propria ſignificatione ad improperiam ornatꝰ: neceſſitatiſue cauſa. ſunt autē quæ ſequuntur. Metaphora. Catachreſis. Metalepſis. Metonymia. Antonomaſia. Epytheton. Synecdoche. Onomatopoeia. Periphraſis. Hiperbaton tropus in ſuas ſpecies diuiſus. Hiperbole. Allegoria tropus in ſuas ſpecies diuiſus. Homoeoſis in ſuas ſpecies diuiſus.

Metaphora eſt rerum uerborumq; tranſlatio. hæc fit quattuor modis. Ab animali ad animale. Ab inamali ad inanimale. Ab inanimali ad animale. Ab animali ad inanimale.

Ab animali ad animale. ut Tiphyn aurigam celeres fecere carinæ. Nam auriga & gubernator nauis animam habent.

Ab inanimali ad inanimale. ut Vt pelagus tenuere rates. Nam naues ſicut & rates animam non habent.

Ab inanimali ad animale. ut Atlantis cinctum aſſidue cui nubibus atris. Piniferum caput & uento pulſatur & imbri. Nam mons animam nō habet cui membra hominis attribuuntur.

Ab animali ad inanimale: ut Si tantum in pectore robur concipis. Nam robur animam non habet: cum Turnus cui hæc dn̄r aiam habebat. Scire autem debemus alias metaphoras eſſe reciprocas. alias autem eſſe partis unius.

Catachreſis eſt uſurpatio nois alieni. ut parricidam dicimus qui occidit fratrem: & piſcinam ꝗ piſces non habet. Hæc enim unde extrinſecus ſumerēt uocabulum ſuum: non haberent.

¶ De tropis.

MEtaplaſmus vt diximus excuſat vitium in vna dictione. Schema in ꝯtextu partiū orationis. tropus vero nullū excuſat vitiū quin potius ꝯtra virtus ꝗdam eſt. vnde a Quintiliano definiᷓ. Tropus eſt verbi vel ſermonis a propria ſignificatione in aliam cū virtute mutatio. Nam qḋ Donatꝰ dicit cauſa neceſſitatis: illud eſt qn̄ nō habemus vocabulū ꝓpriū quo rem de qua loqmur eſſeramus. Ornatus vero cū verbū tranſlatū ſignificantiꝰ dicit rem ꝙ propriū. Et ſubdit ſpēs tropi quas ſingulatim ꝓſeqtur. Metaphora interp̄taᷓ trāſlatio. a meta trās ⁊ phoreo phoro. cuiꝰ ſubdiuidit rurſus quattuor ſpecies ſcd̄m quattuor modos. qbus ꝯtingit fieri tranſlationē. Quoꝝ p̄mus eſt quoties fit tranſlatio a verbo ſignificanti animal ad verbū quoqȝ aial ſignificans vt tiphyn aurigā celeres facere carinae. Aurigā ponit ꝑ gubernatore cū auriga ſit homo q regit currꝰ hoc eſt bigas aut quadrigas. gubernator vero proprie ſit q naues regit moderaturqȝ ſed vterqȝ homo eſt. ergo trāſlatio ab animali ad animale: ſed vnus autoris ſit hic verſus nō liquet mihi. Ab inanimali ad inanimale fit trāſlatio. vt ſi rates qḋ ſignificat lignoꝝ ſtruē ponatur ꝑ naui. vtrūqȝ namqȝ inanimatū eſt. ⁊ ponitur exemplū ex qnto aeñ. vt pelagus tenuere rates nec ampliꝰ vllę. Ab inanimali ad aiale vt cū atlas ſit mauritaniae mōs dat illi Vg. caput hūeros mētuȝ ꝗ ſunt aialiū mēbra. verſus ſunt illiꝰ ex. iiij. eñ. Ad aiali ad inaiale. vt Vg. xj. aeñ. ſi tm̄ in pectore robur ꝯcipis. Naȝ robur arbor eſt aia carens. Scire aūt debemꝰ ꝙ metaphorae ꝗdā ſunt reciprocae. vt qḋ aequor ponaᷓ ꝑ cāpo ⁊ cāpꝰ ꝑ aequore: aut altū ꝑ ꝓfundo ⁊ ꝓfunduȝ ꝑ alto: ⁊ pubertas ꝑ flore: ⁊ flos ꝑ pubertate. Aliae ſunt metaphorae partis vniꝰ. i. nō reciprocae: ſed alteriꝰ tm̄ partis cuiuſmodi ſunt ſupiores. Catachreſis interp̄taᷓ ꝯtra vſuȝ. ⁊ ē quoties poniᷓ vbū ꝑ eo qḋ ꝓp̄e nō ſigt. vt ecce parricida ꝓp̄e ſigt parētū interfectorē qḋ ſi qs dixerit fratricidā parricidā iproprie dixit. Praeterea piſcina dᷓ ſtagnum piſcium receptaculum. quod ſi qs poſuerit ꝑ loco vbi non ſunt piſces catachreſticos dixit. Deinde dicit huiuſmodi improprietates venire in vſum propter neceſſitatem quoniam non habemus propria vocabula quibus rem illam ſignificemus.

Metalepſis interpretatur tranſumptio. a meta quod eſt trans ⁊ lepſis acceptio. ⁊ eſt cū aliqua dictio aliud a ſua propria ſignificatione deſignat ex iis quae praeceſſerunt ⁊ ſequuntur: ⁊ ponit exemplum ex Vergilio primo aeneidos. Sed pater omnipotens ſpelūcis abdidit atris ⁊c. pro cauernis ⁊ receptaculis ſiue domib⁹ ab atris enim ſpeluncae nigrae intelligūtur. ⁊ ex nigris tenebras habentes. ⁊ ex buco. Poſt aliquot mea regna videns mirabor ariſtas. pro annos. neqꝫ enim ex iunctura aliud poteſt ſignificare ariſte. Metonymia interpretatur tranſnominatio. a meta trans. ⁊ onoma nomen. ⁊ eſt quando vna dictio propter affinitatē quam habet cum alia ponitur pro ea: ⁊ quia hoc pluribus modis contingit ſubiūgit illius plures ſpecies quarum prima eſt cum continens ponitur pro contento. Vergili⁹ quinto aeneidos nūc pateras libate ioui. neqꝫ enim patera libatur: ſed vinum quod in patera continetur: aut econtrario cū contentum ponitur pro continenti. Vergili⁹ primo aeneidos. Crateras magnos ſtatuūt ⁊ vina coronant: neqꝫ enim vina coronantur: ſed paterę in quibus vinum continetur. Eſt praeterea metonymia cum inuentor alicui⁹ rei ponitur pro illa re cuius fuit inuentor. vt apud Terentiū in eunucho ſine cerere ⁊ libero friget Venus. quod videlicet ceres fuit inuētrix frumenti. bacchus vini. Venus dea eſt amorum ⁊ coitus. aut ediuerſo cum rem ipſam pro inuentore ponimus. vt qui dixit vinumqꝫ precamur pro bacchum. ideo ſubdit namqꝫ id deus adeſt praeſens. Eſt etiam metonymia cū efficiens pro effectu ponitur vt tenebras explorat inertes ⁊ contriſtat frigore coelum. cum praeterea materia ponitur pro re quae fit ex illa materia vt Vergili⁹. ii. aeneidos ferro accincta tenet. Antonomaſia interpretatur pro nomine. ab anti pro ⁊ onoma nomen. hoc eſt quod vice nominis proprii ponitur: ⁊ ponit tres illius ſpecies. Ab animo. vt magnanim⁹ anchiſiades pro aeneas per excellentiam magnitudinis animi. quod eſt bonū animi. A corpore. vt Vergili⁹ tertio aeneidos. Ipſe ardu⁹ ſcilicet polyphem⁹. qui aliis praeſtabat cyclopibus proceritate corporis. quod eſt bonū naturae. Extrinſecus vt infoelix puer. i. infortunat⁹ pro Troilo ponit. ⁊ erat a bonis externis qualia ſunt bona fortunae. Epitheton interpretatur appoſitio ſiue adiectio quo nomine graeci appellant nomen adiectiuū. Latini vero epitheton vocant adiectiuum quod additum nomini proprio vt dicit Donat⁹ aut etiā nomini ſubſtantiuo exprimit aliquid propriū ⁊ inſeparabile. et ponit ex Vergilio exemplum ex tertio aeneidos quas dira coeleno harpyaeqꝫ colūt aliae. ⁊ alibi. dia camilla: ⁊ dicit fieri tot modis quot antonomaſia. hoc ē a bonis animi a bōis fortūę. a bonis naturae. Vñ oratores conſueuerūt ſumere locos laudandi ⁊ a contrariis vituperandi ⁊ iudicandi vt Diomedes inquit. Synecdoche interpretatur comprehenſio. Cicero intellectionem vocat. et accipit hic ſynecdochen pro figura locutionis. nam de figura conſtructionis alibi diſputatum eſt. Sed cum plus minus ve ſignificant verba quam intelligimus fit aut accipiendo partem pro toto aut pro parte totum. et ponit exemplum quo ponitur pars pro toto ex primo aeneidos. Pubes tuorum pro iuuent⁹: cum etiam eſſent viri ſenes et pueri. non tantum puberes. Ex eodem quoqꝫ libro ponit exemplum quo ponitur totum pro parte. vt ingens a vertice pontus. Nam pontū poſuit pro vndam ponti. et illud ex Vergilio tertio aeneidos fontemqꝫ ignēqꝫ ferebant. neqꝫ enī ferebant fontem ſed partem aquae fontanae. Sed cum in parte totū intelligimus dicit debere intelligi in parte illa multum totius illius partis. Onomatopeia interpretatur nominis fictio. nam componitur ex onoma quod eſt nomen. ⁊ pteo facio vel fingo. fit autem maxime cum ex ſono vocis nomina fingimus. et ponitur exemplum ex Vergilio vndecimo aeneidos. it coelo clamorqꝫ virum clangorqꝫ tubarum. nam clamare a ſono vocis in homine: et clangere a ſono tubarum facta ſunt. Tinnitus quoqꝫ aeris dicitur quod aerea vaſa tinniant pulſata crepitare quoqꝫ fictum eſt a ſono vocis. vt Vergilius primo georgicorū atqꝫ leuem ſtipulam crepitantibus vrere flammis. Periphraſis interpretatur circuitio ſiue circūlocutio. a peri circū et phraſis locutio. ⁊ fit quoties ornādę rei cauſa vtimur exaggeratiōe de

Metalepſis eſt dictio pergens gradatim ad id quod oſtendit. ut Speluncis abdidit atris. Hoc metuens. Et poſt aliquot mea regna uidens mirabor ariſtas.

Metonymia eſt dictio quædam ueluti tranſnominatio. Huius autem multæ ſunt ſpecies. aut per id quod continet id quod continetur. ut nunc pateras libate Ioui. aut contra. ut crateras magnos ſtatuunt & uina coronant: aut pro inuentore quod inuentum eſt. ut ſine cerere & libero friget. Venus: aut contra ut uinumq; precamur. namq; hic deus adeſt preſens: hæc exempli cauſa poſita ſunt addiſcentibus: reliqua monſtrabit lectio.

Antonomaſia eſt ſignificatio uice nominis poſita: quę fit tribus modis: ab animo: ut magnanimus anchiſiades. a corpore. ut ipſe arduus polyphemus. extrinſecus. ut infoelix puer atq; impar cōgreſſus achilli.

Epitheton eſt ſuppoſitio dictionis cum proprio nomine. Nam antonomaſia uicem nominis ſuſtinet. epitheton nunquam eſt ſine proprio nomine ut dira celeno. dia camilla. Fit etiam tribus modis. ab animo: a corpore extrinſecus. his duobus tropis uel uituperamus; uel oſtendimus. uel laudamus.

Synecdoche eſt ſignificatio pleni intellectus capax: cum plus minus ue pronunciat. aut enim a parte totum oſtendit. ut pupeſq; tuæ pubeſq; tuorum. Aut contra partem a toto ut ipſius ante oculos ingens a uertice pontus in pupim ferit. & alibi fontemq; ignemq; ferebant. Meminiſſe autem debemus quando fit a parte totum faciendum eſſe ab inſigniori parte.

Onomatopeia eſt nomen de ſono factum: ut clamorq; uirum clangorq; tubarum. Tinnitus æris. Atque leuem ſtipulam crepitantibus urere flammis.

Periphraſis eſt circumlocutio quædā quæ fit aut ornandæ rei cauſa quę pulchra eſt: aut uituperandæ quę turpis ē. ut et iā prima nouo ſpargebat lumie ter-

eadẽ re plura verba inculcando.ꝛ ponit exemplū ex libro.iiij.aenei.ꝛ iā prima nouo ꝛc.pro eo qđ ſatis erat dixiſſe ꝛ iā aurora illuſtrabat terras.ꝛ eodẽ modo cauſa vituperandae alicuiꝰ rei vtimur circuitione.i.longo verboꝝ ambitu ſed non ponit exemplū huiꝰ ſpeciei:ſed alteriꝰ hoc eſt qñ rem turpẽ obſcenāq; circuitione ſignificamꝰ.vt Vergi. iiij georgicon.hoc faciūt ꝛc.ꝛ eſt ſenſꝰ ꝙ equabꝰ ſubducit paſtꝰ cibuſq; ne pingueſcant quo tpe admittere debent equos ad foetꝰ procreandos:qđ fit ne meatꝰ excipiendi ſeminis obturent̃ prae pinguedine:vtiturq; trāſlatiōe ſumpta ab agro q ſemine ſpargendꝰ eſt cuiꝰ ſulci debent eſſe apti ꝛ reſoluti.

ras.Titoni croceū liq̃ns aurora cubile.& hoc faciūt nimio ne luxu obtuſior uſus ſit genitali aruo & ſulcos oblimet inertes.

Hyperbaton eſt tranſcenſio q̃dam uerborū ordinẽ perturbans.cuiꝰ ſpecies ſunt q̃nq;. Hyſterologia ſiue hyſteron proteron. Anaſtrophe. Syncheſis. Parentheſis.Temeſis.

Hyſterologia ſiue hyſteron proteron:eſt ſententiæ cum uerbis ordo mutatus. ut & Cererem corruptam undis torrere parant flammis & frangere ſaxo.

Anaſtrophe ẽ uerborū tantū ordo p̄poſterus ut Italiam contra:pro contra Italiam.

Parentheſis eſt interpoſita formatio diuerſæ ſententiæ ut Aeneas(neq; enim patriꝰ conſiſtere mentẽ paſſus amor)rapidū aut naues præmitit Achatem.

Temeſis eſt uniꝰ compoſiti uel ſimplicis ſectio una dictione uel pluribus interiectis.ut ſeptẽ ſubiecta trioni.& ſaxo cere comminuit brum. Et Maſſili portant iuuenes ad littora tanas:pro cerebrū & Maſſilitanas.

Syncheſis eſt hyperbaton obſcurū & ex omni parte cōfuſum.ut tris notꝰ abreptas in ſaxa latẽtia torquet:ſaxa uocant Itali mediis q̃ in fluctibus aras. Eſt aūt hic ordo.tris naues abreptas notꝰ torquet in ſaxa:q̃ ſaxa in mediis fluctibꝰ latentia Itali uocant aras.

Hyperbole eſt dictio fidẽ excedens augendi minuẽdi ue cauſa:augendi:ut niue candidior:minuẽdi ut tardior teſtudine.

Allegoria eſt tropꝰ quo aliud ſignificatur:aliud dicitur.ut:Etiam tempꝰ equum fumantia ſoluere colla:hoc eſt carmen finire.Hmōi ſpecies multæ ſunt:ex quibꝰ ſeptem eminent. Ironia. Antiphraſis.Aenigma.Chariẽtiſmos.Paroemia.Sarcaſmos.Aſtyſmos.

Ironia eſt tropus qui per contrariū conatur oſtendere qđ dicit.ut egregiam uero laudẽ & ſpolia ampla refertis tuq; puerq; tuus.Hæc ubi grauitas pnunciantis adinuenerit confiteri uidebitur quod negare intendit.

Hyperbatō interptat̃ tranſcenſio ab hyperbeno qđ eſt trāſcendo:ꝛ fit quoties in lōgiori clauſula verboꝝ ſtructura nō habet ordinẽ explicitū qui poſſit facile ſenſum prae ſe ferre.ꝛ ponit illiꝰ q̃nq; ſpecies:quas deinde pſeq̃t ſingulatim. Hyſterologia interptat̃ poſterior ſermo vel verbū.hyſteron pteron interpretat̃ priꝰ poſteriꝰ ꝛ eſt quoties q̃ oratio debuit poſt poni p̄ponit̃:ꝛ ecōtrario q̃ p̄poni poſtponit̃:ꝛ ponit exemplū ex p̄mo aeneidos ꝛ torrere ꝛc. Prius eñ fruges erāt frangēdae ſaxo.i.molendae ꝛ in farinā reſoluendae:ꝛ deinde torrendae flāmis.i.furno inferēdae vt coq̃rent̃. Anaſtrophe interptat̃ inuerſio ab ana re ꝛ ſtrophe ꝯuerſio.ꝛ eſt qñ dictio q̃ debuit p̄poni poſtponit̃:ꝛ ediuerſo.differtq; ab hyſterologia qđ illa in ordine p̄poſtero duaꝝ aut pluriū orationū eſt:haec vero in duobꝰ aut tribꝰ verbis:ꝛ ponit exemplū ex principio aeneidos.Italiā contra p ꝯtra Italiam. Parentheſis interpretat̃ interpoſitio:a para ꝛ en qđ eſt inter ꝛ theſis poſitio.ꝛ eſt quoties in aliqua clauſula interponit̃ aliq̃d extraneū vt Vergi.j.aen. Aeneas rapidū ad naues p̄mittit Achatē:ꝛ interpoſuit.neq; eñ amor patrius paſſus eſt mentẽ conſiſtere.i.q̃eſcere. Temeſis interptat̃ ſectio ſiue inciſio:a temno qđ ẽ incido:ꝛ fit quoties dictioni cōpoſitae diuiſae in partes componẽtes interponūtur:aut vnū aut plura verba.vt illud eſt boreꝝ regio ſeptẽ ſubiecta trioni.p eo qđ ẽ ſubiecta ſeptẽtrioni.antiq nō modo dictiōes compoſitas ad hoc officiū diuidebant:ſed etiam integras:vt q dixit ſaxo cere comminuit brū.p comminuit cerebrū:interiecta vna particula cōminuit:ꝛ qđ ſeq̃tur.Maſſili portant iuuenes ad littora tanas.p eo qđ eſt portāt iuuenes ad littora Maſſilitanas ſubaudi p̄das:interpoſitis pluribus verbis hoc eſt portāt iuuenes ad littora. Syncheſis interptat̃ ꝯfuſio.a.ſin con ꝛ cheſis cōfuſio.atq; vt dixit Donatꝰ eſt hypbaton hoc eſt ōro ex omni parte ꝯfuſa.ꝛ ponit exemplū ex p̄mo aeneidos. Tris notus abreptas ꝛc.nā vt dicit ordo eſt.Tris naues abreptas:ꝛ notandū eſt in ordine ab actō poſſe incipi:vt fruſtra grammatici neſcio quas ordinis regulas tradiderit. Hyperbole interpretatur tranſcenſus:ab hyper trans ꝛ bole ſcanſio:dicitq; fieri augendi aut minuēdi cauſa.Augendi.vt Vergilius in buccolicis.Candidior cignis hedera formoſior alba.Minuendi.vt quod q̃ſpiam dixit tardior teſtudine:quia teſtudinis inceſſus tardus eſt.vnde Plautus in Aulularia teſtudineum iſtum grandibo gradum. Allegoria interpretat̃ aliena locutio.ab alleos quod eſt varius ſiue diuerſus.et eſt quando id quod dicimꝰ aliud eſt quam quod volumus intelligi.vt Vergilius in calce ſecundi georgicon.Et iam tempus equum fumantia ſoluere colla.p equum namq; intelligimus ingenium.vt Iuuenalis.per quem magnus equos auruncae flexit alumnus:ideſt exercuit ingenio per colla fumantia:ideſt prae ſudore exhalantis laborem operis componendi finire.ꝛ ſubdit allegoriȩ ſeptem ſpecies de quibus ſingulatim dicturus eſt. Ironia interpretatur ſimulatio vel diſſimulatio:qñ ironeuome eſt diſſimulo ſiue cauillor.aris.ꝛ eſt qñ id quod dicimus p ꝯtrariū volumus intelligi:ꝛ i hoc cū ſuo genere ꝯcordat:ſed differt in eo quod ironia eſt ſimulatio q̃dam cauillatoria.vt Iuno apud Verg.iiij.eñ.ad Venerē.Egregiam vero laudem ꝛc.q.d.non eſt magna laus ꝙ tu ꝛ filius tuus qui eſtis duo magna numina:per dolos decepiſtis vnam foeminam.Itaq; ſi quis grauitate quadam pronunciauerit dicta ironice:verborum ſenſus in contrarium vertitur.

Antiphraſis interpretatur contraria locutio. ab anti quod eſt contra. ⁊ phraſis locutio: ⁊ eſt quando in vno v̄bo ſubeſt contrarium eius quod dicitur: cum ironia ſit in pluribus verbis vt bellus quod eſt diminutiuum a bon⁹. a. um. vnde dicitur bellum per contrarium quod non eſt bonum. ⁊ lucus qui eſt ſilua condenſa per contrarium dicitur a luceo. es. quia ex arborum opacitate minime lucet. Aenigma interpretatur obſcuritas ſermonis: ab aenittome q̄d eſt obſcure loqui. ⁊ ponit exemplum illius qui induxit niuem loquentem: mater me genuit. ⁊c. ⁊ illud Cleobuli Lindij: eſt vnus genitor nati bona pignora bis ſex: triginta cuius nati ſed diſpare forma: ſignificat namqȝ annuȝ habere duodecim menſes quorum quilibet habȝ dies triginta totidemqȝ noctes. Charientiſmos interpretari poteſt gratioſitas. a charis. entos. quod eſt gratioſum. ⁊ eſt quando id quod durum dictu eſſet mitioribus verbis temperamus: vt ſi ſacrilegum furem dicamus. ⁊ eum qui ſit ſtrabo paetum. ⁊ ponit exemplum. vt ſi quis dicat quaeſiuit ne me quiſq̄: ⁊ reſpondeat quis huic interrogationi bona fortuna: cum debuiſſet reſpondere nemo te quaeſiuit. Paroemia interpretatur prouerbiuȝ: ⁊ eſt ſententia longo vſu comprobata ⁊ experta ad id quod volumus efficiendum vſurpata. vt Terentius in Phormione aduerſus ſtimuluȝ calces ſubaudi non iacias. Idem quoqȝ in adelphis. lupus eſt in fabula. quo ſignificatur tacendū eſſe: quoniam is de quo erat ſermo aduentat. Sarcaſmos interpretatur deriſio non quaecunqȝ ſed ea quae a capitali odio ꝓficiſcitur. Qualis eſt illa ex euangelio: vah qui deſtruis templuȝ dei ⁊ in triduo illud reedificas. deriuaturqȝ a ſarx ſarcos quod interpretatur caro. ꝙ qui ea vtitur vitam petit illius in quem inuehit. Vergil. xij. aeneid. En agros. ⁊c. Iacens igitur. i. mortuus metire agros ⁊ Heſperiam cadauere ſcilicet ſtrato terram premendo. Aſtyſmos interpretatur vrbanitas quoniam aſtys eſt vrbs. dicitqȝ Donatus hunc tropū multipliciter patere vt quicq̄d vrbaniter dicat aſtyſmo fiat. vt ſunt illae facetiae de quibus Iu. Et ſalibus vehemens inter pomeria natis. Vergi. in bucco. Qui Bauium non odit amet tua carmina Meui. cū vterqȝ ſit peſſimus vir. atqȝ alter illorum malus poeta. ſed quod ſequitur magis ſpectat ad vrbanitatem: ſcilicet ꝙ iungat vulpes more puerorum qui ploſtello adiungunt mures. vt dicit Horatius. Et mulgeat hircos. vnde non magis poſſis expectare lac quam ex gallo gallinaceo. vt inquit Plinius. Homoeoſis interpretatur ſimilitudo. ⁊ eſt quoties minus notum comparatiōe ⁊ ſimilitudine magis noti demonſtramus. cuius tres ſubdit ſpecies quas ordine proſequitur. Icon interpretatur imago ſiue ſimilitudo. ⁊ eſt quoties res eiuſdem generis comparantur. vt Verg. j. aenei. Os humeroſqȝ deo ſimilis. quoniam pulchritudo aeneae aſſimilatur pulchritudini alicuius dei. cum deus ⁊ homo ſecundum Epicurum maxime membrorum ſimilitudine teneantur. Parabola interpretatur comparatio. ⁊ eſt quoties res diuerſorum generum inter ſe comparantur. vt cum Vergi. li. ij. aenei. comparat Laocoonta tauro ſacrificādo qui excuſſit ex ceruice ictum ſacerdotis impacta ſecuri in collum. Eſtqȝ ſenſus ꝙ talis erat Laocoontis mugitus ⁊ clamor qualis taurus ⁊c. Paradigma. atos. interpretatur exemplum quod ſolet accommodari dictis ⁊ factis. idqȝ vt dicit hortandi aut deterrendi cauſa. hortandi. vt Verg. j. aenei. Antenor potuit medijs elapſus Achiuis. q. d. antenor potuit ex medijs hoſtib⁹ in Italiam venire. ⁊ aeneas q̄ antenore potior atqȝ melior eſt non poterit? Dehortantis deterrendiſqȝ vt idem Vergi. vij. aenei. At non ſic Phrygius ⁊c. ⁊ eſt ſenſus ꝙ aeneas ſic venit in Italiam vt raperet Lauiniam. quemadmodum Paris Lacedaemoniam vt raperet Helenam.

Antiphraſis eſt unius uerbi ironia. ut bellum qđ minime bellum eſt. & lucum quod minime lucet.

Aenigma eſt obſcura ſententia per obſcurā ſimilitudinē rerū. ut mater me genuit eadē mox gignitur ex me: ſignificat eīm aquā in niuē conuerti: & ex eadē rurſus effluere.

Charientiſmos eſt. quo dura dictu gratius ꝓferuntur. ut interrogantibus nobis nūquis nos q̄ſierit: reſponſum detur: bona fortuna. exinde intelligitur neminem nos quæſiſſe.

Parœmia eſt accommodatū reb⁹ temporibuſq; prouerbiū: ut aduerſis ſtimulū calces & lupus eſt in fabula.

Sarcaſmos eſt plena odio atq; hoſtilis deriſio. ut en agros. & quam bello Troiane petiſti Heſperiam metire iacens.

Aſtyſmos eſt trop⁹ multiplex numeroſæq; uirtutis. Nam aſtyſmos eſt q̄cq̄d ruſtica ſimplicitate caret & faceta ſatis urbanitate exponit̄. ut qui Bauiū non odit amet tua carmina Meui: atq; idē iungat uulpes & mulgeat hircos.

Homœoſis eſt min⁹ notæ rei ꝑ ſimilitudinē ei⁹ quæ magis nota eſt demonſtratio. Huius aūt tres ſunt ſpecies. icon. parabola. paradigma.

Icon eſt perſonaꝝ per ſe uel eoꝝ q̄ perſonis accidūt comparatio. ut os humeroſq; deo ſimilis.

Parabola eſt rerū genere diſſimiliū comparatio. ut qualis mugit⁹ fugit cū ſaucius aram taur⁹: & incertam excuſſit ceruice bipennem.

Paradigma eſt exēpli hortantis uel deterrētis enarratio. Hortantis. ut Antenor potuit mediis elapſus. Achiuis. Illyricos penetrare ſinus. Deterrentis. ut At non ſic Phrygius penetrat Lacedæmona paſtor. Ledæamq; Helenam Troianas uexit ad urbes.

Finis libri quinti.

¶ Differētiae excerptae ex laurentio Valla ab Antonio Nebriſſenſi.

¶ De littera. A.

Abſtinētia ē a reb⁹ alienis cohibitio.
Cōtinētia ē tm̄ a ꝓprijs voluptatib⁹.
Abdico filiū. i. viuēs a bonis expello.
Exheredo filiū. i. teſtamēto a bōis ꝓhibeo
Acus ē q̄ ſarcinatores veſtes ſarciunt.
Acicula ꝟo q̄ mulieres vtūr ad ornatum.
Abhorreo ab omni humanitate. i. alienus ſum.
Exhorreo inimicos. i. illos pertimeſco.
Acceſſus eſt aditio ſiue appropinquatio.
Acceſſio eſt adiectio ſiue incrementū.
Actio cauſaꝝ recte dr̄ ⁊ nō actus
Actus comoediaꝝ recte dr̄ ⁊ nō actio.
Acta ⁊ actus ſunt reꝝ priuataꝝ ⁊ familiariū.
Geſta ſunt reꝝ publicaꝝ ⁊ magiſtratuū.
Actor eſt cauſidicus ⁊ alicuius rei repſentator.
Auctor eſt (vt ita loquar) alicuius rei factor.
Acini ſunt grana in vnū racemū coeuntia.
Baccę ꝟo cū ſint parua poma diſpſitis naſcūt.
Aceruus eſt minutaꝝ reꝝ ꝯgeries. vt ſalis.
Strues eſt ꝓprie lignoꝝ compoſitoꝝ.
Strages eſt cadaueꝝ iacentiū multitudo.
Sarcina eſt vtenſiliū: q̄ ad cultū ꝑtinent.
Accola eſt q̄ iuxta locū habitat. vt accola Ponti.
Incola eſt q̄ in loco habitat. vt incola mōtis.
Inquilinus eſt q̄ in aliena domo vel agro habitat.
Accuſare eſt oſtēdere aliquem peccauiſſe.
Incuſare ꝟo eſt mores alicui⁹ repꝛehendere.
Excuſare eſt excuſationē accuſanti facere.
Adeo ꝑ in tantū ſeq̄nti particula. vt.
Adeo ꝑ valde nō ſeq̄nti particula. vt.
Aduocatus ē q̄ alteri adeſt vtcūq̃ʒ illi faueat
Patronus eſt q̄ agit cauſam maxime accuſati.
Cliens ꝟo eſt cui⁹ cauſa a patrono defenditur.
Adorare fit etiā ſine verbis cū genuū plicatiōe.
Supplicare fit ſine genuū plicatiōe ſola voce.
Addicere eſt in auctione aliquid vendere.
Liceri ⁊ licitari eſt ꝓciū in auctione facere.
Adſum ideſt pſens vel ꝓpe ſum.
Adſum tibi. i. ſtudeo ⁊ patrocinor tibi.
Aduerſor tibi ideſt ꝯtrarius tibi ſum.
Auerſor te. i. vultū auerto a te. quē deteſtor.
Aduerto oculos. i. aliquo oculos ꝯuerto.
Auerto oculos. i. alicunde oculos ꝯuerto.
Admoueo manū vulneri. i. appono ⁊ applico.
Amoueo manū a vulnere. i. remoueo.
Ad votū mihi euenit. i. vt ego optabam.
Ex ſententia mihi euenit. i. vt ego intelligebā.
Adulteriū eſt qd̄ in nuptā cōmittitur.
Stuprū eſt coitus ꝯtra legem violentus.
Aedes in ſinglari ⁊ in plurali ē tēplū ⁊ ſemꝑ addit̄ cui⁹.
Aedes in plurali domū ꝓfanā ſig̃t.
Aeſtimare eſt taxare. qd̄ dicūt appreciare.
Exiſtimare eſt ꝯſiderare. Extimare iudicare.
Aequalis eſt ęquus ⁊ coetaneus.
Aequabilis eſt ęqualis in priori ſignificatione.
Aedilis eſt qui ędilitatē adminiſtrat.
Aedilicius vero q̄ ędilitate pfunctus eſt.
Affectus ſiue affectio eſt in animo. qd̄ mēs nō eſt.
Mens ꝟo ſiue ratio in aīo eſt. qd̄ affectus nō eſt.
Afficio te iniuria. i. facio tibi iniuriam.
Afficio te bñficio. i. facio tibi bñficium.
Agitur mecū ꝑclare. i. bona ꝯditione ſum.
Agitur mecū male. i. malo ſtatu ſum.
Actū eſt. ſemꝑ in malā partē accipitur.
Agere grās eſt ꝟbis gratitudinē oſtēdere.
Habere grām vel grās eſt in animo.
Referre grām eſt re ipſa bñficiū diſſoluere
Aguntur aīalia a ſeſſoribus ⁊ inſtigatorib⁹.
Ducūtur illa q̄ ſponte ducē ſequūtur.
Trahūtur q̄ per vim ⁊ raptando portātur.
Portare eſt ferre ⁊ ſuo corpore baiulare.
Vehi eſt equo. naui. curru. ⁊ ſimilibus.
Agere ꝓter alias ſignificatiōes eſt reꝝ immanētiū.
Facere eſt reꝝ in materiā exteriorē exeuntiū.
Age aduerbiū cū ſingulari iungitur.
Agite cū plurali. Agedū cū ſingulari ⁊ plurali.
Ager modo eſt territoriū vrbi circūiectum.
Ager etiā eſt locus quē ruri colimus.
Aruū eſt qd̄ frumēto ſeritur ab arādo.
Fundus ē agri pars. vt vinea. oliuetū. pratum.
Prędiū eſt poſſeſſio ruſtica ſiue vrbana.
Cāpus eſt planicies terrę ampla ⁊ grandis.
Area eſt planicies anguſtior in agro vel vrbe.
Aliquātiſper ⁊ pauliſper ad breue tp̄s pertinet.
Tātiſper ꝑ in tm̄ poſtulat adiūgi dū ꝑ donec.
Alter de duob⁹ dr̄ aut de ſcd̄o loco.
Alius de plurib⁹ dr̄: ⁊ q̄ſq̄ʒ ꝑ diuerſis.
Albani ex oppido Alba in Latio dr̄r.
Albenſes ex oppido Alba ad Fuſcinū lacū.
Alumnus nō q̄ alit ſed tm̄ qui alitur.
Ambitio in animo ē ei⁹ q̄ cupit honores.
Ambitus in actu ei⁹ q̄ pecunijs honorē habuit.
Amor ad oēs res pertinet. vt amor vini ⁊ vxoris.
Charitas ad hoīes tm̄ pertinet.
Caritas eſt penuria. quā indocti cariſtiā dicūt.
Amare eſt cū effectu ⁊ vehementiſſime.
Diligere eſt cū rōne ⁊ remiſſius.
Adamare eſt amatorie aliq̄d amare.
Amicus honeſta res eſt. vnde eſt amicitia.
Amica ſi ad viꝝ referatur inhoneſta res eſt.
Amator q̄ modo amatorio amat.
An particula ꝯiunctio eſt per q̄ʒ interrogamus.
Aut ꝯiunctio quoq̄ʒ eſt: ſed per eā nō interrogamus
Annuū tp̄s eſt, qd̄ per anni ſpaciū durat.
Annuū feſtū eſt qd̄ ſemel in anno ꝯtingit.
Antehac legi. i. ante hoc tp̄s legi.
Poſthac legā. i. poſt hoc tp̄s legā.
Antiqui dr̄r ⁊ ſenes ⁊ veteres.
Senes dr̄r quantū ad ipſoꝝ vitā priuatā.
Veteres dr̄r q̄ alia ętate vixerunt.
Appeto cū affectu qualiacūq̄ʒ illa ſunt.
Expeto tm̄ honeſta: vt ꝟtutes.
Apparare ad pompā tantū pertinet.
Pręparare ꝟo eſt aliq̄d ante parare.
Apparere alicui eſt illi miniſteriū exhibere.
Apud me eſt liber pſonā ⁊ locū ſignificat.
Penes me eſt liber: perſonā ⁊ dominiū.
Argutus eſt q̄ eſt acuta quadā ſolertia.
Argutus eſt ſonorus. argutus quoq̄ʒ breuis.
Armiger eſt q̄ dn̄o arma in ꝓlio miniſtrat.
Armatus q̄ armis ad pugnā inſtruct⁹ eſt.
Arcere eſt ꝓhibere ac vetare: vnde arx dr̄.
Abigere eſt a loco fugare. vnde abactores abiget.
Aſſurgere alicui eſt in honorē illius ſurgere.
Surgere ē quocūq̄ʒ modo ſe erigere.
Aſſentari eſt falſo laudare vtilitatis grā.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Adulari vero eſt inſeruire vt honorem mereamur.
Blandiri q̄q̄ eſt tactus: ad animū transfertur.
Aſciſcere eſt remotū aliquid capere.
Conſciſcere ſemper mortem deſiderat.
Deſciſcere eſt ab imperio alterius ſe ſubtrahere.
Aſſerere eſt affirmare ⁊ in libertatem vindicare.
Aſſeuerare eſt vim atq; animi motū addere.
Autem coniunctio poſtponitur huic negationi non.
Uero poſtponitur his: neq; tum ſane iam enim et.
Auſculto te dicimus ſicut ⁊ audio te.
Auſculto tibi eſt obtempero tibi.
Audiens ſum te: tm̄ valet quantū audio te.
Audiens ſum tibi nō audio tibi. i. obediens ſum.
Auis eſt q̄ parit oua penniſq; praedita eſt.
Uolucris eſt q̄cunq; volat. vt apis culex.

De littera. B.

Barba (vt inquit Seruius) eſt hominū.
Barbae vero in numero plurali quadrupedum.
Mentū vero eſt ipſa barba piloꝛumq; ſedes.
Benefactoꝛ eſt qui cuipiam benefacit.
Beneficiarius. in quē beneficiū collocatur.
Bene aliqn̄ accipitur ꝑ valde: vt bene doctus.
Male aliqn̄ accipitur ꝑ non vt male ſanus.
Bellum eſt totum tempus quo in militia ſumus.
Praelium ipſum tm̄ armoꝝ certamen.
Pugna etiam citra arma fit ſolis verbis.
Btūs eſt qui omnibus rebus ad vitae vſum abundat.
Foelix qui omniū bonoꝝ compos eſt.
Bonū genus eſt ad vtile iucundū ⁊ honeſtum.
Bonitas ꝓ idem eſt quod benignitas.
Bractea tenuis eſt ⁊ ſua ſponte plicatilis.
Lamina vero craſſioꝛ: vt ex qua arma fiunt.
Bucca pars illa eſt q̄ inflatur vt in coꝛnicine.
Mala eſt rotundū illud quod eſt ſupꝛa buccam.
Gena tum oculoꝝ tegmen eſt tū malā ſigt̄.
Ciliū eſt ambitus genaꝝ vnde ſupercilium.

De littera. C.

Cedo tibi ⁊ ꝯcedo tibi. i. nō repugno tibi.
Cedo cecidi te. i. percutio ⁊ occido.
Catuli ſunt feraꝝ q̄ fere ex raptu viuunt.
Pulli vero cicuꝝ: vt aſini ⁊ equi ⁊ auis.
Foetus generalius eſt: vnde foetificare ⁊ foetura.
Capitale odiū quod ⁊ caput ⁊ vitā alterius petit.
Capitale vitiū ꝓpter quod peccans puniatur.
Capere eſt ſponte vel nō ſponte accipere.
Sumere eſt vltro ⁊ nō ſponte alioꝝ cape.
Captare eſt velle capere ⁊ inſidias parare.
Candet dicit Marcellus quod ignitū eſt.
Candet etiā quod candidū ⁊ albū eſt.
Cauſari eſt cauſam rei geſtae afferre in accuſationē.
Cauſare nunq̄ apud idoneos inuenitur ꝑ efficere.
Caupona eſt taberna vbi vinū venditur.
Caupona quoq; mulier q̄ vinū vendit.
Calūniari dicit Martianus ē falſa crimina intendere.
Pꝛeuaricari dicit Ulpian⁹ cauſas aduerſarijs dare.
Ceruix in ſingulari eſt poſterioꝛ colli pars.
Ceruices in plurali pro ſupbia ponūtur.
Colum oēs partes in ſolidū cōplectitur.
Iugulus ē anterioꝛ colli pars. vn̄ iugulare.
Celebris paſſiue ponit̄: vt loc⁹ ⁊ homo celebris.
Freq̄ns actiue ⁊ paſſiue: vt vrboꝛ ſenatus.
Celebs ē qui nō duxit vxoꝛē legitimam.
Maritus ē qui vxoꝛē per leges accepit.
Certū eſt mō accipitur ꝑ manifeſtū eſt.
Certū eſt ꝑ deliberatū eſt iūgitur inſtitutiuo.
Cenſoꝛ eſt qn̄ adminiſtratiōe cenſurae eſt.
Cenſoꝛius ē qui ꝑfunctus eſt cenſura.
Circūſtare ꝑ eo quod eſt circūdare.
Circūſiſtere ꝑ eo quod eſt circūuenire.
Circiter freq̄ntiſſime ad numeꝝ refertur.
Refertur q̄nq; ad tempus ⁊ ad locū.
Cōtinuo. Protinus. Statī notū eſt qd ſint.
Quod ſi addit̄ negatio: valet ꝑ nō ideo.
Cōmeat⁹ in ſinglari ē licētia (vt ita dixerim) ad tp̄s.
Cōmeat⁹ in vtroq; nūero ē alimēta publica ⁊ ꝑuata.
Cōmendo te regi. i. cōmitto te.
Cōmendo te apud regē. i. laudo te.
Cōmentarius eſt in quo res nude ſcribūtur.
Libꝛi ſunt in quos autoꝝ opa diuidūtur.
Uolumen ē minus q̄ liber.
Cōcilio amorē dicimus: ſed nō gr̄am.
Inimus gr̄am: ſed nō inimus amorem.
Recōciliare ⁊ in gr̄am redire idem.
Cōciliamus nouos amicos. Recōciliamus veteres.
Comitari ē minoꝛes maioꝛibus comitatū p̄ſtare.
Affectari ē comitatū alicui p̄ſtare quocūq; mō.
Deducere ē aliquē de illius domo comitari.
Reducere eſt illū vſq; in domū comitari.
Coenaculū eſt pars domus ſupioꝛ ad quoſcūq; vſus.
Coenatio ē locus inferioꝛ ad coenandū.
Comes ē q alterius ductū ſeq̄tur vtcunq;.
Socius ē in negocijs ſerijs rebus ⁊ laboꝛibus.
Sodalis ē in leuioꝛibus ⁊ iocoſis ⁊ voluptuarijs.
Comis ē benign⁹ ⁊ q alijs inſeruit. q feſtiuus dr̄.
Collis ē monticulus ſeparat⁹ ſiue pars mōtis.
Iugū eſt (vt ſic dicā) ipſius mōtis arduitas.
Cliuus ē eadem arduitas ſed clemens.
Promontoꝛiū eſt mons in mare ꝓminens.
Coxa ē pars ſupꝛa foemoꝛa vertebꝛumq; ipſum.
Femoꝛa partē cruris exterioꝛis ſignt̄.
Femina partē interioꝛē mollioꝛēq; tm̄.
Copia in ſingulari ē facultas ⁊ iūgitur do ⁊ facio.
Copia quoq; ē abundantia vt vini olei.
Copiae in numero plurali ē exercitus.
Condictio ē denūciatio ſiue actio in pſonā.
Conditio ꝓ foꝛtunā dicit ⁊ oꝛdinē.
Coꝛpus in nob̄ viuentib⁹ eſt: vnde coꝛpulentus.
Caro ē cadaueris: q̄ ⁊ pulpa dr̄.
Cōſoloꝛ ⁊ ꝯſolatio ꝟbis fit in alicui⁹ calamitate.
Soloꝛ ⁊ ſolatiū rebus ipſis fit in alteri⁹ aegeſtate.
Solamē magis eſt poeticū q̄ oꝛatoꝛiū.
Coꝛpoꝛeū eſt exiſtens in materia coꝛpoꝛea: vt lapis.
Coꝛpoꝛale ē exiſtēs ex materia coꝛpoꝛea: vt dom⁹.
Complodere ē manus illiſas inuicē collidere.
Explodere eſt cū ſonitu e manibus eijcere.
Supplodere ē pedem terrae incutere.
Coꝛdi eſt mihi ire aliquo. i. placet mihi ire.
In animo eſt mihi ire aliquo. i. ꝯſtituo ire.
Compertū eſt et exploꝛatū eſt mihi. i. ſcio.
Conſtitutū ⁊ deliberatū eſt mihi. i. decreui.
Cōſulo te. i. ꝯſiliū peto. vnde conſultoꝛ.
Cōſulo tibi. i. ꝯſiliū do. a quo eſt ꝯſultus.
Conuenit mihi. i. decens ⁊ ꝯueniens eſt mihi.
Cōuenit inter nos. i. ꝯtrouerſie nō eſt inter nos.
Conflaui ęs alienū. i. factus ſum debitoꝛ.
Diſſolui ęs alienū. i. quod cōtraxi ſolui.
Conſternere ad coꝛpus tm̄ pertinet.
Cōſternari ad animū cū mens turbata eſt.
Cōſul ē q in adminiſtratiōe ꝯſulatus eſt.
Conſularis q iam ꝑfunctus eſt ꝯſulatu.

Crimē mō ꝓ delicto mō ꝓ criminatione.
Flagitiū ꝓprie ē in libidine quaſi flagris dignū.
Crudus ē q aegre difficulterq̄ȝ conquoquit.
Crudus etiam ē: q tenet aſpectū trucem.
Crudū etiam ē vulnꝰ qđ ē recens ⁊ ſanguinolentum.
Crudū etiā đr nō coctum ⁊ inmaturū.
Crepitus ē ſonitꝰ violentꝰ ex aeris impulſu.
Crepitꝰ ē etiā vētris vētꝰ excluſus. i. peditū.
Strepitus fit ex corpoꝝ ⁊ vocū colliſione.
Fremitus ē ſtrepitus vehementior.
Stridor ē acrior ⁊ quaſi ſibilans colliſio.
Cōfero me ad Catonē. nō in Catonē. i. eo.
Cōfero bñficia in Catonē. nō ad Catonem. i. do.
Cū primū ꝯiūctio ē. vt cū primū veneris dabo librū.
Quā primū aduerbiū ē ꝓ cito. vt q̄ primū dabo.
Cumani dñr a cumis oppido Cāpaniae.
Comēſes a Como oppido Galliȩ ciſalpinȩ.
Culpa medici perit: q moriturus nō erat.
Defectu medici perit. cui medicꝰ nō affuit.
Cū ꝓpoſitio nunq̄ iungit̄ rei notanti inſtrm̄.
Cū ꝯiunctio ſi refert̄ ad tū rei minori iungit̄.
Tum ꝟo rei maiori. vt cū pecunias. tum vitam.
Tum ⁊ tum inter ȩqualia. vt tū pecunias tum libros.
Colorȩ veſtes ſunt q̄ natiuo ſunt colore.
Verſicoloriae q̄ natiuū colorē mutarunt.

De littera. D.

Debellare ē bello vincere ⁊ bello cape.
Expugnare ē pugnādo vincere ⁊ cape.
Propugnare ē pugnādo vincere ⁊ defendere.
Impugnare ⁊ oppugnare eſt impugnando laceſſere.
Decꝰ ē honorificētia ex rebꝰ ꝓclare geſtis.
Decor ē pulchritudo ex decētia reꝝ ⁊ ꝑſonaꝝ.
Deſipio ⁊ deſipiſco ē aliqd a ſenſu deficio.
Reſipiſco ē ad meliorē mentem redeo.
Deſcendo de monte. i. de alto ad imum.
Deſcēdo i certamē. i. de tuto i ꝑiculoſuȝ.
Deuenimꝰ in planū in vallē a loco altiori.
Deuenimꝰ in paupꝑtatē. i. a maiori fortūa.
Deſpicio inferiores me loco ⁊ fortuna.
Suſpicio ſuꝑiores. i. admiror vl' aſpicio.
Deſpicere ē circūſpicere ⁊ ꝓuidere.
Diligere ē magis idoneū ad res gerēdas cernere.
Eligere ꝟo ē ex multis ad nr̄am vtilitatē.
Coaptare ē eligere inter collegas ⁊ pares.
Declamator eſt q ſtudet apud rhetorem.
Orator eſt q veras cauſas i iudicio agit.
Defunctꝰ officio ē: q ſuo officio ē ꝑfunctus.
Defunctus quoq̄ȝ vita. q vitam finiuit.
Deturbare ē violenter ⁊ deorſum deijcere.
Exturbare ē eodem mō: ⁊ loco deijcere.
Diſturbare ē diſſipādo diruēdoq̄ȝ deijcere.
Deꝑcor ſuppliciū. i. deteſtor ⁊ execror.
Deꝑcor veniā. i. ꝑcibꝰ veniam ꝑcor.
Impꝑcor ē alicui malū ⁊ infortuniū ꝑcor.
Decuriōes ſūt: q denis eqtibꝰ ex nobilioribꝰ
Centuriōes q centū ex inferioribꝰ ꝑſunt
Depectꝰ dicit Vulpianꝰ q turpiter pactꝰ.
Pactus ē: q quomodocunq̄ȝ pepegit.
Decedere ē ex officio abire: vnde đr deceſſor.
Succedere ē in offm̄ ire. vñ đr ſucceſſor.
Decedere e vita: ē officio vitae excedere.
Depoſitor ē q depoſitū alicuiꝰ fidei credit.
Depoſitariꝰ vero cui depoſitū creditur.
Diſcere ē: vt aliqd intelligas qđ ignoras.
Ediſcere ꝟo ē vt memoria cōplectaris.
Dediſcere ē: quod didiceris obliuiſci.
Dicere ꝓprie ē oratoꝝ ⁊ eleganter loqui.
Dictitare ē freq̄nti loco ⁊ tp̄e dicere.
Dictare ē alio ꝟba excipiēte vt ſcribat dicere.
Docere diſcipulos notū eſt qd ſignificet.
Dedocere ē qđ alter docuit falſuȝ oñdere
Dico ſentētiā in ſenatū quaſi ꝯſiliarius:
Fero ſentētiā in foro q̄ſi ꝓtor ſiue iudex.
Dicere leges ē ad eos q bello ſuꝑati ſunt.
Ferre leges ē ad ſuos: vnde legū latores.
Dies ꝓ certo die generis ē maſculini.
Dies ꝓ tp̄e foemininū ē caret plurali.
Domus qñ facit domi locū ſignificat.
Domꝰ cū facit domꝰ aedificiū ⁊ familiā.
Do lr̄as tabellario ad aliquem ꝑferendas.
Do lr̄as ad amicū: vt eas legat.
Dono te corona eſt ꝓmij ⁊ honoris grā.
Dono tibi coronā notū ē qd ſignificet.
Do tibi fidem. i. ꝓſancte tibi iuro: ⁊ ꝓmitto.
Habeo tibi fidem hoc ē credo tibi.
Dudū ⁊ iādudū de breui tp̄e đr.
Nuper. pridem. ⁊ iampridē de lōgiori.
Diu ⁊ iamdiu ē per longum tempus.

De littera. E.

Epulae ſunt cibi miniſterio hominū comparati.
Epulū ſunt cibi ſolēniores ⁊ ꝯuiuiū publicum.
Edicere ē magiſtratuū regūq̄ȝ. vñ edictū ꝓtoris.
Indicere ē denūciare. ut indico bellum hoſtibus.
Elogiū ē teſtificatio laudis vel infamiae.
En nrō ⁊ acrō iūgit̄. vt en ꝑamꝰ en capellas.
Apđ oratores exꝓbrādo cū nrō vt en hō.
Ecce apud ꝟgiliū ſemꝑ de re improuiſa.
E republica. i. ꝓ rep. ⁊ vtilitate reip.
E regiōe domꝰ meae ꝓ ex oppoſito domꝰ.
Ex tempore dixit. ꝓ ex improuiſo dixit.
Ergo ⁊ igit̄ breuioribꝰ adhibēt̄ ꝯcluſiōibꝰ.
Quare. quapropter. q̄obrem. maioribꝰ.
Etſi. quāquā. in ꝑncipijs poſcūt indicatiuū.
Quāuis. licet. tametſi in alijs locis ſubiunctiuum.
Euētꝰ. iuſſus. ꝓmiſſus in ſinglari quartae declinationis.
Euenta. iuſſa. ꝓmiſſa in plurali ſecundae declinatiōis.
Excubiae tam diurnae q̄ nocturnae dñr.
Vigiliae ſunt tātūmodo nocturnȩ diuiſȩ i quattuor.
Exemplū eſt quod ſequimur aut vitamus.
Exemplar. ex quo ſimile aliqd facimꝰ.
Exiſtit. quod eminet ⁊ exurgit cū motu.
Extat. quod eminet ⁊ ſuꝑſtat ſine motu.
Exprobare ē immemorem bñficij culpare.
Imputare ē citra reꝑhenſionē id facere.
Eſſe ꝑſens ꝟbi infinitiui ē: Fore futuri.
Eodē modo differūt. adeſſe. Adfore. ꝓdeſſe. Profore.

De littera. F.

Facio te certiorem: non facio certum neq̄ȝ ago.
Facio rem gratam. rem diuinā. damnū non ago.
Facies magis ad corpꝰ pertinet: vt facies longa.
Vultꝰ ad animū refert̄. vt vultꝰ triſtis.
Factio ē diuiſio ciuiū in diuerſa ſtudia.
Seditio cū ꝓpſo diſcorde res agitur.
Fama graece idem ē quod rumor latine.
Rumor ē tm̄ de re q̄ recēs ē ⁊ ſine autore.
Fama vero etiā de antiqua đr: ⁊ de alicuiꝰ celebritate.
Fatuus ē inſipiens tractū a ſapore ciboꝝ.
Stolidꝰ q ꝓxime ad naturā pecoꝝ accedit
Stultꝰ eſt: q improuidens ē ⁊ imprudēs.
Facile ſcribit pro eo qđ eſt leuiter ſcribit. ⁊ nō laborioſe.

Facile ꝑnceps oratoꝛ ē.i.non dubie ꝑnceps.
Fero auxiliū do auxiliū recte dr̄ vtrūqȝ.
Do opē nō dr̄.ſed fero opē.vn̄ Opitulor.
Feſtꝰ dies recte dr̄:⁊ nō feſtiuꝰ vnde feſtum.
Feſtiuꝰ homo.i.iucūdus.vnde feſtiuitas.
Ferus homo q animū ferinū obtinet.
Feroꝝ homo.q animoſus ē ad certandū.
Feſſus ē fatigatus ſiue animo ſiue corpore.
Defeſſus ⁊ fatigatus.q amplius fatigari non pōt.
Ficꝰ fici vel ficꝰ pro fructu ⁊ arbore. generis foeminini.
Ficus fici genere maſculino ꝑ morbo accipitur.
Filius.pater.mater magis ab oratoribꝰ dr̄.
Gnatꝰ.Genitor.Genitrix magis ſunt poetaꝝ.
Figere dr̄:q formas ducit ex luto ⁊ dr̄ plaſtes
Effingere q ad alteriꝰ formā aliqd fingit.
Flere ē lachrymas effundere in dolore.
Gemere ē prae anguſtia in ſonū erumpe.
Plorare ē voce flebili dolorē ſuū aperire.
Plangere ē ꝑcuſſione mēbroꝝ ſe affligere.
Eiulare ē alta voce flere:quod ē mulieꝝ.
Vociferari ē nō mō dolorē:ſed indignationē oſtēdere.
Lamentari ē ōrone triſti cladē teſtari.
Foelix ē q proſperitatē recipit:vt hō foelix.
Proſpeꝝ ē quod foelicitatē affert vt ſydꝰ.
Foelix etiam aliqñ ab effectu dicitur.
Foenero tibi dr̄ ſicut mutuo tibi ⁊ promitto tibi.
Foeneror abs te ſicut mutuor abs te ⁊ ſtipulor abs te.
Foenus ē prouentus ex ipſo ſolo:quod ē naturale.
Foenus quod ē vſura a priori ſignificato defluxit.
Vectigal ex omni ꝑdio ē vel publicū vel priuatum.
Frux ē:q̄cq̄d ex terrę fructu in cibū vertimꝰ
Seges ē.ex qua ꝯficit̄ panis nō demeſſa.
Seges etiam ē terra ſementi excipiendae ſubacta.
Frondes ſunt tantū arboꝝ.
Folia ſunt etiā aliaꝝ reꝝ.vt floꝝ herbaꝝ.
Frui ē potiri aliqua re ꝑpter ſeipſam.
Fungi ē officiū munuſqȝ agere.
Potior cū hoc nōie res gtō plurali iūgit̄.
Potior alias cū ablt̄o:⁊ ſignt̄ obtinere.

De littera.G.

GEſtus ē actio q̄dā ⁊ corꝑis ꝓnūciatio.
Geſtio ē adminiſtratio q̄dā ⁊ actio.
Gemmae ſunt lapilli oēs ꝑcioſi ꝑter margaritam.
Margarita ē:q̄ in concha naſcitur.
Vnio vō ē:quū magnitudinem ſolitam excedit.
Gratus ē in aduerſis.Iucūdus in ꝓſperis.
Iucūdus nō ē laetꝰ ſed q laetitiam affert.
Gratulari alicui ē vba teſtari ſe gaudere de illiꝰ fęlicitate.
Gratari idē:niſi quod magis ē poeticū quam oratoriū.
Gratificari ē beneficium minori conferre.
Gratum facere ē maioribus inſeruire.
Graue ē:quod ſuapte natura ē pōderoſum.
Graue etiā viꝝ ꝑ tranſlationem dicimꝰ.
Gremiū ē intra cōplexū feminū in foeminis
Sinus ē intra pectoris brachiorumqȝ complexum.
Sinus etiā ē veſtis fluxꝰ ⁊ littoꝝ curuitas.

De littera.H.

HAbeo rōnē ſalutis.i.habeo reſpectū.
Cōſtat ratio.i.rationē legitimam eſſe oſtēdo.
Habeo ōronem dicimꝰ non facio ōronem.
Facio ſermonē dicimꝰ nō habeo ſmonē.
Hei ſemꝑ iūgit̄ dtō:vt hei mihi qualis erat.
Heu actō ⁊ ntō nonnunq̄.
Ve ſemꝑ dtō iungit̄:vt vae tibi cauſidice
Hiſtrio ē.q ꝑſonatꝰ fabulas in ſcoena agit.
Mimus q quouis in loco geſticulationes exercet.
Hiare ē aliqd ſua ſponte vel externa vi.
Hiſcere ē tm̄ oris ⁊ qdem hūani.
Hortus ē vbi ſunt olera qbus veſcimur.
Horti ſunt arboribꝰ ꝯſiti voluptatis grā.
Hoſpes ē q in aliena ciuitate ē.
Peregrinꝰ ē q in ꝓpria ciuitate non eſt.
Hic ad primā ꝑſonā vel ad res ꝑmae perſonae pertinet.
Iſte ad ſecūdam perſonā vel ad res ſecūdae perſonae.
Ille ad tertiam perſonam vel ad res tertiae perſonae.
Eodē mō differūt aduerbia ab eis tracta.

De littera.I.

IAm notū ē qd ſignificet.vt iam venit.
Vſurpat̄ q̄ȝ ꝑ tūc:vt ſi ſedet tā nō ſtat.
Interdico tibi aqua ⁊ igni:nō aquā ⁊ ignē.
Interdicit̄ tibi a me aqua ⁊ igni.⁊
Interdicit̄ tibi a me aqua ⁊ ignis.
Incūbo ſtudijs vel in ſtudia:vel ad ſtudia.
Incūbo remis.non in remos vel ad remos.
Intercedit mihi tecū amor:ideſt:eſt amor inter nos.
Interceſſerūt tribuni hoc ē ſe oppoſuerūt
Inſtituta ſunt boni mores ratione ſumpti.
Inſtitutiōes ſunt ꝑceptiōes qbꝰ docemur.
Indulgentia ē mollis ⁊ delicata educatio.
Venia etiā q̄ñqȝ indulgentiā ſignificat.
Infidus ē cui non ē fidendū.a fido fidis.
Perfidus ē.q fidem violat.a fides fidei.
Infenſus ē vehementer iratꝰ et odiū gerēs.
Infeſtus vehementer moleſtus ⁊ nocens.
In diē viuo tm̄.i.diei ꝑn̄tis rōnem habeo.
Indies ſeneſco.i.quotidie magis efficior ſeneꝝ.
Inhibemꝰ rē incoeptā:vt tela ihibete latini.
Prohibemꝰ ante rē incoeptā:vt hoſpitio ꝓhibemur.
Inuertere ē rē aliquā in cōtrariū vertere.
Peruertere ē rē aliquā in malū vertere.
In manu mea ē negociū.i.in ꝑtāte mea ē.
In manibꝰ eſt liber.i.inter manus meas.
Ingredior foꝝ.i.intro in forū.
Ingredior.i.ambulo.vt ſi ſtas ingredere.
Interrogamꝰ cauſa aliqd intelligendi.
Percontamur vero gratia argumentādi.
Sciſcitamur.vt voꝝ indicat ſciendi grā.
Introduco te.i.interioribꝰ claudo.
Intercludo te.i.iter tuū claudo ⁊ impedio.
Incedere ē ambulare cū faſtu ⁊ pompa.
Ambulare ſimpliciter pedibꝰ ingredi.
Impendere eſt quaſi ſupra caput in ruinam imminere.
Impēdere penultima breui ē quaſi dare.
Perpēdere ē exacte pōderare ⁊ examiare.
Appendere eſt ſuſpendere ⁊ ad lancem ponderare.
Inter coenandū venit.i.dū ſum in coena.
Inter agendū dormio.i.dū ſū in actiōe.
Impono tibi onus.i.iniungo tibi onus.
Impono tibi.i.decipio te vnde impoſtores dicti.
Inficiari ⁊ inficias ire.i.negare.ſic dr̄ vt
Opem ferre ⁊ ſuppetias ferre ꝑ auxiliari.
Indoles in pueris eſt ſignū futurę virtutis.
Indoles etiam in malū accipit̄:ſed raro.
Iocꝰ ⁊ iocari ꝓprie ad vba tantū pertinet.
Ludus ⁊ ludere ad facta.vt ludere pila.
Iter facere ē:quod imperiti dicūt itinerare.
Viam facere ē.vbi via nō erat aperire.
Munire viam ē reficere ⁊ repurgare.
Iter habere ē iter aliquem eſſe factuꝝ.

De littera.L.

LAbare aliqd eſt ruere ⁊ repente cadere.
Labi vero ē leniter ſenſimqꝫ deſcendere.
Laceſſo prouoco: qḋ eſt in certamen vocare: plaerūqꝫ in bonū nonnunꝗ̄ in malum accipitur.
Latebrae hoim ꝓprie dn̄r.
Latibula ſunt feraꝝ: ſed quandoqꝫ ꝯfunduntur.
Legere literas. legere libros. notum eſt quid ſignificet.
Perlegere lr̄as eſt vſqꝫ ad finem legere.
Eodem modo differūt vigilare ⁊ peruigilare.
Negare ⁊ pernegare. agere ⁊ peragere. ⁊ ſimilia.
Leges ſunt aut principis: aut populi alicuꝰ liberi.
Rogationes dicebantur: qꝛ populus rogabatur.
Leuo ⁊ alleuo eſt moleſtiam laboremqꝫ extenuo.
Subleuo eſt auxilium defenſionēqꝫ p̄ſto.
Litera in ſingulari eſt vnum elementum. vt. a. b.
Litterae in plurali eſt epiſtola q̄ mittitur.
Libertus. eſt q de ſeruo liber factꝰ ē: ſempqꝫ hꝫ relationē ad eū cuiꝰ eſt libertꝰ. vt libertus caeſaris.
Libertinꝰ idem ſignificat: niſi qḋ eſt abſolutum.
Libertas aliqn̄ in bonū ⁊ in malū accipitur.
Licentia vero eſt: cum qs libertate abutit̄.
Libri ſunt in quos autoꝝ opera diuidūtur.
Volumina vero minora ſunt q̄ꝫ libri.
Ludicrū ſubſtantiue eſt quacunqꝫ luſorium opus. vnde Ludicrus. cra. crū. non vt dicit Priſcianus ludicre.
Lucus eſt ſilua cędua deo vel homini conſecrata.
Saltꝰ ſilua vbi pecudes hyemare aut aeſtiuare ſolent.
Nemora voluptatis cauſa conſtant arte ſiue natura.
Silua eſt vbicūqꝫ ſunt arbores caedue vel inceduae.
Lues eſt morbus in hoies ſaeuiens ⁊ pecora ⁊ agros.
Peſtis eſt peſtilentia: q̄ aut cito occidit aut cito abit.
Lubricus locus eſt: in quo nequeas inſiſtere.
Lubrica eſt anguilla: q̄ non poteſt retineri facile.
Lubrica aetas in qua q ſunt facile labuntur.
Luce ⁊ tenebris ꝑ die ac nocte accipimꝰ: ſed p̄ma luce et p̄mis tenebris eſt p̄ncipio diei ⁊ p̄ncipio noctis.
Prima die. p̄ma nocte reſpectu ſecundae dr̄.
Repit̄ luci ꝑ luce: veſpi ꝑ veſpe: ⁊ ruri ꝑ rure: carthagini ꝑ carthagine. Sed Seruiꝰ vult hęc noīa vrbiū ꝓpria debere poni in dt̄o. ¶ De lr̄a. M.

MAle de te ſentio. exiſtimo. iudico. nō errorē ſentiētis: ſed eiꝰ de quo ſentimꝰ vitiū deſignat.
Male audio ē malā famā habeo. i. infamor.
Magni. parui. tāti. quāti. in gt̄o ſolū iungunt̄ cum illis ꝟbis intereſt ⁊ refert. vt magni intereſt parui refert.
Caetera in nt̄o vel aduerbialiter: vt plurimū intereſt: ſex ꝓnoīa in ablt̄o. mea. tua. ſua. nr̄a. vr̄a. cuia.
Malleolꝰ ē in modū malei roſtra hn̄s aptꝰ plantationi.
Sarmentū eſt areſactū: qḋ igni reſeruatur.
Palmes eſt cum in vite frondes vuaſqꝫ habet.
Marinū eſt qḋ in mari eſt. vt piſcis marinus.
Maritimū eſt qḋ iuxta mare eſt: vt vrbs maritima.
Trāſmarinū ē: qḋ trans mare ē: vt bellū trāſmarinū.
Meditari p̄ter eam ſignificatiōē q̄ꝫ habet in ꝓ̄ptu: eſt etiam ad aliqd ſe exercere. vt ad paleſtram.
Memoria teneo recte dr̄: non memoriter teneo.
Memoriter recito. memoriter ꝓnūcio: non memoria.
Memoria ⁊ memoriter complector. repeto recolo.
Memini ꝑ recordor gt̄o ⁊ act̄o iungitur.
Memini ꝑ mentionē facio gt̄o ⁊ ablt̄o cum de.
Meſſis tum ipſa meſſio eſt: tum ſeges iam matura.
Sementis eſt ſatio: ſiue vt ita dicam ſeminatio.
Semen eſt qḋ in terram ſubactam iacitur.
Seminariū eſt locꝰ vbi plātae ad trāſplātādū ſerunt̄.
Merere ē mercede opari ⁊ in militia exerceri. vnde meritoria taberna. quo ſine mercede non eſt aditꝰ. ⁊ meritorius puer q mercede ꝓſtat libidini.
Meritoria puella non dr̄: ſed meretrix qꝛ meret.
Mereor de te bene ideſt beneficium in te confero.
Mereor de te male. ideſt mala in te contuli.
Demereor amicos. i. bn̄ficijs illos obnoxios facio.
Emereor vnde ē emeritus: a labore ceſſare.
Miniſterium in ſingulari ē miniſtri opera.
Miniſteria in plurali ꝑ miniſtris accipiunt̄: eodē modo differunt ſeruitium ⁊ ſeruitia.
Mille in ſingulari ſubſtātiuū eſt. vt Cicero mille hoim verſatur. vt mille nummū expenſum.
Milia vero in plurali ab eo qḋ eſt mille.
Mille in plurali adiectiuum ē. vt mille viri.
Moratus ille dr̄ q bonis moribus eſt p̄ditus.
Morigeratꝰ ē obſeqns ⁊ obediēs a ꝟbo morigeror.
Moroſus q eſt difficilis ⁊ pueriſis moribꝰ.
Mollis homo in vituperationem dr̄. i. effoeminatus.
Molle opus in laudē. i. pulchre fabrefactum.
Moror te ⁊ maneo te ꝑ expecto te: ſed poetice.
Moror te. i. detineo te magis oratorium eſt.
Maneo ꝑ eo qḋ futuꝝ ē. vt qs te manet exitus.
Munimenta ſunt munitiones caſtroꝝ. vt vallum foſſa.
Monumenta ſunt ſepulchra. ſtatuae. tituli. literae.
Murus ē ambitus vrbis aut etiā caſtroꝝ.
Paries eſt ambitus ille domoꝝ: quo tecta fulciuntur.
Moenia ⁊ muꝝ ſignificant ⁊ vrbis aedificia.
Mulier ea dr̄ q̄ corrupta ē. virgo q̄ integra patitur tamē vtrumqꝫ aliqn̄ exceptionem.
Munus teſte paulo dr̄ qḋ dono mittitur.
Alio modo munus eſt onus. vnde immunitas.
Munus p̄terea eſt officiū. vt militare munus.

De litera. N.

NAtalis ⁊ natale ſubſtātiue ē dies natalicius.
Natales ꝟo in plurali ſanguinis ꝯditionē ſigt̄.
Ne dicā ſubſtātiuo p̄cedēte vult poſt ſe actm̄: vt Cicero crudelis caſtor. ne dicā ſceleratū ⁊ impium.
Secus aūt ſeqn̄te ſubſtantiuo. vt ſi dicamus. crudelis ne dicā ſceleratus ⁊ impius caſtor.
Necatus generalem habet ſignificationem.
Nectus non dr̄ ſine certo genere mortis.
Nedū vno mō vtimur cū vtrāqꝫ ſententiā vno claudimus ꝟbo: vt funderē ꝑ te ſanguinē: nedū pecuniam.
Altero quū ſuū vtriqꝫ ſententie ꝟbū damus: ſed affirmando qḋ eſt maioris momēti p̄ponimꝰ: negādo ꝟo ꝯtra qḋ eſt maius poſtponimus.
Nę cū diphthongo ꝑ valde vel certe accipitur.
Ne ꝓducte accepta ꝑ non. ne correpte pro an.
Niſi quoties ponit̄ in principio indicatiuū poſtulat.
Alias ꝟo etiam ſubiunctiuo iungi poteſt.
Nihil ad caeſaris equitatū. i. nihil ad ꝯparationē cęſaris eqtatꝰ. Terē. nihil ad nr̄am. i. ad ꝯparationē huiꝰ nr̄ę.
Non me fallit: non me p̄terit. non me fugit. non me capit. eſt non ignoro. teſte Quintiliano.
Noualis inqt paulꝰ eſt terra p̄ſciſſa anno ceſſans.
Ager reſtibilis. inqt Varro qḋ reſtituitur.
Nunc aduerbiū t̄ps inſtans ſignificat.
Nunc etiam ſine t̄pis ſignificatiōe vſurpat̄. Cicero plura euenirent ſi ad qetem integri iremꝰ. nunc ꝟo onuſti cibo ⁊ vino ꝯfuſa ⁊ perturbata cernimus.
Nutare ē male ſolidatae molis ruinā minari.
Titubare ē pedibus non valentis inſiſtere.
Vacillare ē alterno motu inconſtantem eſſe.
Nuncius ē q nūciat: non qḋ nūciat̄. Qḋ eū dicit̄.
Seruiꝰ nūciū eſſe qḋ nūciatur. non eſt veꝝ.

De littera. O.

O Uocatiuo ⁊ accuſatiuo iungi poteſt. vt o me miſerum. o te foelicem. aliquando ſupprimitur: ſed in re leuiori. vt hominem indoctum qui haec ignoret.
Obſeruo. i. cuſtodio. a quo eſt obſeruatio.
Obſeruo. i. colo ⁊ veneror a quo eſt obſeruātia.
Obeo legationē. i. exequor munꝰ ⁊ officiū legatiōis. Sic obeo mortē exeqr offm̄ mortis: ⁊ obeo nō addēdo mortē ſicut oppeto mortē ⁊ oppeto. defūctꝰ vita ⁊ defūctꝰ.
Obuio tibi ⁊ obuius tibi fio. obuium me tibi fero.
Obuius tibi ſum. obuiā tibi proceſſi: idē ſignificant.
Obſes eſt qui traditur imperio alterius quaſi pignus.
Uas eſt. qui eſt ſponſor alterius in capitis periculo.
Fideiuſſor eſt: q ſpōdet i cauſis leuiorib9.
Otium ē vacatio a labore. cuius contrariū eſt negocium
Otiū quoqꝫ pro ſtudio literario accipit.
Occupare ē locū tenere ⁊ vi capere: ⁊ etiam
Occupare ante capere. qd dicunt praeoccupare.
Odor notū ē qd ſignificet in vtroqꝫ nūero.
Odores i plurali nūero ſunt odoramēta.
Officium ē virtutis actio pro loco ⁊ tēpore.
Officiū ē bñficiū ⁊ obſequiū in amicos.
Officium quoqꝫ eſt magiſtratuum ⁊ aliarum rerum.
Officina ē vbi opa fiūt. vnde ſunt opifices.
Taberna eſt vbi opera venduntur: vnde tabernarij.
Opa vt dicit Uulpianus eſt diurnū officiū.
Opus eſt finis fructuſqꝫ opae. vt opus Ouidij.
Operae precium eſt fructuoſum ⁊ ad rem pertinens.
Orare eſt verbis aliquam rem petere.
Exorare eſt orando ⁊ pcibus aliquid impetrare.
Oriundus a roma. i. cuius maiores fuerunt romani.
Ortꝰ romae. i. qui in vrbe roma natꝰ eſt.
Ordo eſt digeſtio ⁊ ſuo cuiuſqꝫ rei loco diſpoſitio.
Series eſt rerum quaedam continua progreſſio.
Orphanus ē qui caret patre. praeſidioqꝫ paterno.
Pupillꝰ ē qui caret pre: ſed tātiſper dū eſt in ea aetate. cui dari conſueuerunt tutores per leges.
Orbus ē. qui aliqua re chara priuatus eſt. vt filijs.

De litera. P.

P Araſitus ē qui ventris gratia nihil recuſat ferre. et omnia loquitur ad voluntatem inuitantis eum.
Scurra ē q riſum ab audiētibus captat ſine differētia
Paſtio eſt ipſa paſcēdi actio: q̄ ad pecudes pertinet.
Paſtus homini cōpetit. ⁊ potius ad animū pertinet.
Pabulū eſt cibus pecorū qui ſine ſemine eſt vt palea.
Eſca ⁊ hominum ē: ⁊ qd captandis piſcibus ſubdit.
Paſci pecudū ē: ⁊ conſtruitur cum actō.
Ueſci hoim ē: conſtruiturqꝫ cum ablto.
Partior idē ē quod partes facio ⁊ diſtribuo
Partio raro reperitur: ſed impertio frequenter.
Pacificatus ſum. i. pacem feci.
Pacatus ſum in pace ſum. vel ab armis receſſi.
Placatus ſum. ab indignatione ad lenitatem redii.
Parē eſſe idē ē quod ſufficere alicui operi.
Par eſſe idē ē quod eſſe cōueniēs ⁊ decēs.
Paria facere ē ꝙ alibi omiſſum ē compenſare.
Patres inquit paulus vſqꝫ ad tritauos proprie dici.
Qui ſup tritauos ſunt maiores debere appellari.
Minores dicit ſuiꝰ nūcupari qties deficit nomē ꝓ poſteris: ſꝫ potiꝰ dicēdū ē eſſe maiores q nos ꝓceſſerunt.
Minores vero qui ſequunt.
Penu continentur quae ad victum priuatum pertinent.
Penariū eſt locus teſte Uarrone vbi penu reponitur.
Cōmeatus dr: qui ad victum publicuꝫ pertinet.
Pecus ſignificat oē aial qd ſub hoie ex pabulo terrae paſcitur. Significat etiam multitudinem pecudum.
Pergameni ab oppido Aſiae quod eſt pergamus.
Bergomēſes a bergamo galliae ciſalpinae oppido.
Per in compoſitione cum nomine poſitiuo iungitur
Quā vero ſuplatiuo: vt ꝑ doctus quā doctiſſimus.
Per quam vero poſitiuo. vt perquam doctus homo.
Quam pro quantum ſemper poſitiuo adiūgitur.
Per aliquādo in malū accipitur. vt periurus. ꝑfidus.
Aliquādo accipitur quaſi per mediū. vt perſpicuus.
Prae idē ſignificat. ſꝫ cū alijs dictiōibus iūgit: qꝫ. ꝑ vt ꝑ clarus. praedulcis. praediues. non perclarus. ⁊c.
Perinde vult poſt ſe acſi. vel atqꝫ. vt fac perinde acſi tua res eſſet. vel atqꝫ tua res eſſet.
Proinde idem eſt quod ideo vel ideoqꝫ.
Subinde accipitur pro inde ſtatim vel identidem.
Petere in bonum ⁊ in malum accipitur.
Poſco ē proprie rem debitam ⁊ honeſtam peto.
Poſtulo ē quodammodo requiro. vt res poſtulat.
Expoſtulo ē cum querela amici officium deſidero.
Flagito eſt vehementer ⁊ importune poſtulo.
Perſequor in bonam partem ⁊ in malam accipitur.
Proſequor ablatiuo iūgitur. vt proſequor te oculis.
Peculium eſt quicquid labore noſtro comparatur.
Peculatus eſt furtū rerū ⁊ ad rē publicam pertinentiuꝫ.
Sacrilegium eſt furtum rerum ſacraruꝫ.
Pellex eſt q̄ cum eo cui eſt vxor miſcetur.
Palaca ē concubina eius qui non habet vxorem.
Pluit caret ſuppoſito ⁊ ꝯſtruit cū ablatiuo
Ningit. Tonat. Serenat ⁊ ſimilia vtrūqꝫ reſpuunt.
Plura poſſunt eſſe duo. ⁊ eſt nomen comparatiuum.
Cōplura duo eſſe nō poſſunt. ⁊ nō eſt cōparatiuum.
Plaeriqꝫ mō maximā partē ſignificat: modo nōnulli
Porro licet eiuſdē ſignificationis ſit cuius vero ⁊ aūt. haec ſemper poſtponūtur. illud poteſt etiaꝫ praeponi.
Pōdo teſte Phoca ſingulari numero caret. dicimus tñ duo: tria pondo. non bina terna pondo.
Potior cū hoc noie res in plurali gtō iūgitur. cū alijs vero noibus frequētius abltō copulatur.
Potus vini: aquae: lactis. ⁊ ſimilium recte dicitur.
Potio datur aegrotanti. qd graeci pharmacū dicitur
Pompa eſt ſpectaculū in proſperis rebus ⁊ aduerſis.
Spectaculū vero eſt qd ſpectatur ⁊ ipſa ſpectatio.
Locus etiam vnde ſpectamus ſpectaculum dicitur.
Proteruus. ꝓcax. ⁊ petulans. aliud alio magis increſcit tam in factis quam in dictis. ſignificantqꝫ quādā laſciuiā. libidineqꝫ ⁊ impudentiam.
Praeſens non modo quod eſt huius temporis: ſed alterius. vt Domitius praeſens in tēpꝰ omittat.
Preſens quoqꝫ ſubditus ⁊ nō dilatatus in tēpus: vnde ꝑſentiſſimū periculum: ⁊ praeſentaneum remedium.
Preaeſſe eſt rei adminiſtrandae praepoſitum eſſe. ab hoc fit praeſens quod a verbi ſignificatione receſſit.
Praeſidere eſt ad opem praeſtandam praeeſſe a quo fit ꝑſes: ſicut a deſideo deſes. a reſideo reſes.
Praeſidium eſt praecipuum auxilium.
Subſidium eſt quod in auxiliū ſuccedit.
Praeſtare praeter eā ſignificationē quā praeſefert: ſignificat etiam prohibere ne alicui fiat incommodum.
Pridie ⁊ poſtridie genitiuo ſeruiunt ⁊ accuſatiuo: vt pridie nonarum decembrium: ⁊ pridie nonas decēbres.
Procul apd qſdā autores actō fuit. vt curtiꝰ ꝓcul vrbē ⁊c
Prius vocaui te ad tempus referri debet.
Prior vocaui te ad ꝑſonā potius refertur. eſtqꝫ inter duo ſicut primus inter plura. vt ego prior quā tu veni domum. ⁊ ego primus omnium veni.

Eadem ratio ē de poſterior. poſterius ⁊ poſtrem⁹.
Pregnefero ē dicto vl' facto q̄lē opinionē habeā quaſi ipſa frōte ꝯfiteri: in eadē ſigtiōe ſūt. ꝑmeduco. ꝑmegero.
Priſca ſunt q̄ priorib⁹ ſaeculis fuerunt.
Priſtina q̄ fuerūt prioribus annis.
Probrū idem ē qḋ dedecus ⁊ ignominia.
Opprobrium ē aliq̄ñ facto: ſed freq̄ntius dicto.
Pulſare ē graui ⁊ vehementi ictu caedere.
Uerberare ē caedere inſtrumento longo ⁊ exili.
Praeuaricatores ſunt q̄ cauſam aduerſarijs donant.
Tergiuerſatores. q̄ in totū ab excuſatione deſiſtunt.

¶ De littera. Q.

Quando quandoq̄dem idem ē qḋ quoniam.
Quaten⁹ idem ſignificabat Quintiliani ſaeculo.
Cicero tamen quatenus pro inquantū vtitur.
Quaeſtus in plurali pro querella. a queror quereris.
Quaeſtus etiā in ſingulari ſigt lucrū nūmariū deriuaturq̄ʒ a v̄bo q̄ro q̄ris.
Quidē vno mō accipit ad diſtiguēdū res ꝙ greci nimiū faciūt. vt ali⁹ q̄dē bon⁹: alius vero non.
Altero mō ꝑ exceptionē illi⁹ ꝙ affirmes. vt Quintilian⁹. torq̄bis q̄dē filiū: ſed fatebit mater.
Tertio mō ponit ꝯplectiue nō ſeq̄nte ei⁹. aduerſatiua.
Quin mō ꝓ q̄n etiā ſiue atq̄ʒ etiā accipitur.
Quin ꝓ nō deſiderat ſubiūctiuū. vt q̄n adeas.
Quin ꝓ cur nō ſemꝑ interrogat ꝑ indicatiuum.
Quid ſubſtātiuū eſt. vt q̄d negocij eſt tibi?
Qḋ adiectiuū. vt quod negociū eſt tibi?
Quiſq̄ʒ cū ſuꝑlatiuo ꝯſtruit. vt optim⁹ q̄ſq̄ʒ.
Cūct⁹ ⁊ oīs: poſitiuo iūgit. vt cūcti ſapiētes. oēs docti.
At v̄o oīs ꝯparatiuo addit.
Que v̄o ſuꝑlatiuo carēt. ēt cū q̄ſq̄ʒ iūgūt.
Quotuſq̄ſq̄ʒ ſemꝑ interrogatiue accipit.

De littera. R.

Rhegini ex oppido calabriae rhegio dr̄.
Rhegiēſes ex rhegio galliae ciſalpinae oppido.
Retulit pōpei⁹ ad ſenatū. i. in ꝯſultationē poſuit.
Refero tibi bn̄ficiū. i. ꝯfiteor me accepiſſe bn̄ficium.
Rixa: vt dixit Ulpian⁹ pōt eē inter duos.
Turba v̄o in multitudine ⁊ coetu hoīm tm̄.

¶ De littera. S.

Saluber cib⁹. ſaluber aer ē ſanitatē ꝯferens.
San⁹ hō. ſanū caput eſt ſanitatem hn̄s.
Satiare ad oēs ſenſus ꝑtinet. atq̄ʒ ēt ad animum.
Saturare ad vnū guſtū ꝑtinet tantum.
Salio vñ ſalt⁹ deducit. eſt ſaltū facere.
Salto vñ ſaltatio fit. eſt tripudiū facere.
Scilicet ⁊ vʒ idem ſignificare vident qḋ certe. ſʒ ꝑ amaritudinem quādā cū deriſu mixtam.
Recētiores vtūt expoſitiue his particulis.
Sciēs feci. i. cū faciebā ſciui me facere. Ignorās feci. i. cū ignorabā ſciui me ignorare. Sciēter feci ignoranter feci. i. cū ſciētia vel ignorātia feci.
Scḋm particula notū eſt q̄d ſignificet. Scḋm p̄terea accipit ꝓ iuxta. ⁊ poſt. Scḋm etiā ꝓ eo qḋ eſt ꝓ. vt ſm̄ me iudicatū eſt. i. ꝓ me ſentētia eſt lata.
Senecta ⁊ ſenectus vtraq̄ʒ eſt ſenilis aetas.
Iuuent⁹ nō mō aetas: ſed multitudo iuuenum eſt.
Sin ꝓ ſi nunq̄ in p̄ma parte collocat. ſed in ſcḋa cum p̄ceſſit: ſi igit exponendū eſt. ſin ꝓ ſed ſi.
Syncaer⁹ vt dicit Donat⁹ ē ſine caera. vt mel ſimplex.
Sed poti⁹ dicēdū ē ſyncer⁹. i. īteger ⁊ īcorrupt⁹ quaſi cū caera ⁊ nulla parte fraudatū. hoc eſt diminutum.
Situ⁹ dicit Priſcian⁹ eſt negligētia: ſed poti⁹ ē ſordes illa ⁊ illuuies dom⁹ diu nō repurgatae.

Sol⁹ ⁊ vn⁹ inter oīa adiectiua q̄ nō ſunt ſuperlatiua gt̄ō plurali iūgūt. vt ſolus oīm vnus cūctor.
Stare ē nō ire in ijs q̄ ſunt ſine pedib⁹. vt nauis.
Stant q̄ recta ſunt q̄diu nō cadūt: vt ſtat turris.
Stant q̄dā ſi nō eunt cū ire poſſint. vt equus. homo.
Sedere in hoībus notū eſt q̄uō fit.
Sidere ē peſſuʒ ire deorſumq̄ʒ deſcēdere.
Sto v̄bū abſolutū eſt. ſiſto actiuū. vt v̄gili⁹.
Siſte gradū. vtrūq̄ʒ hʒ ſupinū ſtatum.
Stellae inq̄t Macrobius ſunt ſingulares vt erraticae.
Sydera ꝯſtant multar ꝯpoſitiōe. vt aries.
Aſtrū eſt ſignū ex ſtellis coactū. qḋ nos dicimus ſydus q̄ differentia nō obſeruat ſemꝑ.
Suꝑ ꝯtiguitatē ſigt. vt ſedeo ſuꝑ lapidem. Supra ſpacij interpoſitionē. vt nubes pēdēt ſupra nos.
Suffragia ſunt voces q̄ dantur in electione.
Unde ſuffragari ꝓ auxiliari placrūq̄ʒ inuenitur.

De littera. T.

Tantū abeſt poſt ſe hʒ vt aut ſemel. vt Cicero tātū abeſt ab officio: vt nihil officio poſſit magis eē cōtrariū. aut his. vt Idē: tm̄ abeſt vt aliq̄ bonā grām q̄ſiſſe videar. vt inīias ēt ſimultates ſubeūdas itelligā.
Tāti ⁊ quāti ⁊ ab eis ꝯpoſita tātidē ⁊ quātilibet. q̄ticūq̄ʒ totidē. pluris. ⁊ minoris. iūgūt his v̄bis emo. venūdo. veneo. mercor. ꝯparo. eſtimo. taxo. liceor. addico. diſtraho. metior. ꝯduco. loco. foenero. paciſcor. pāgo. ꝯdēno. poſtulo ⁊ ſimilibus v̄bis.
Ten⁹ ſemꝑ poſtponit atq̄ʒ ī ſinglari cū ablt̄ō tm̄. ī plurali etiā cū gt̄ō. vt v̄g. crurꝫ ten⁹ a mēto palearia pēdēt.
Thebani a thebis. q̄ eſt vrbs in boeotia inſignis.
Thebaeus a thebe vrbe antiq̄ſſima in aegypto.
Timeo te. i. tanq̄ inimicū metuo te.
Timeo tibi metuo tibi tanq̄ amico.
Traijcio exercitū. i. trās mare. trās mōtes. trās flumē duco. Traijcio mare. i. tranſeo mare.
Tricliniū a toris mēſis ve triplicibus appellatū eſt.
Aula eſt graece. q̄ latinae atriū appellant.
Tollo aliq̄ñ ꝓ capio. vt tolle librum.
Tollo aliq̄ñ ꝓ educo accipi ſolet. vt ſubſtulit filium.

De littera. U.

Ualde poſitiuo ⁊ v̄bo iūgit: ſed nō lōge. vt valde doctus. valde legit. nō lōge doctus. lōge legit nec valde ditior. valde ditiſſimus.
Uenio in ſuſpicionē ſemꝑ accipit paſſiuae. vt veni in obliuionē. veni in vituperationē etiā paſſiue.
Ueni in opinionē actiue ⁊ paſſiue ſolet accipi.
Uector vnū ex v̄balibus in or. paſſionē ſigt. i. eū q̄ vehit aliq̄ñ q̄ vehit.
Uenale ſigt rem venditioni expoſitam.
Uendibile: quod cito vendi poteſt.
Uendico. vt ſic dicā. eſt approprio ⁊ meū eſſe dico.
Uindico eſt vlciſcor. aliq̄ñ ab iniuria defendo.
Uentitare eſt freq̄nter venire ad locum.
Aduentare eſt ꝓximū eſſe vt veniat.
Uerſicoloria dr̄ q̄ natiuū colorē mutant.
Coloria q̄ colorem hn̄t natiuum.
Uic⁹ vrbis ē pars. vicus pagan⁹ muris caret.
Caſtellū eſt. qḋ muris cinctū eſt vndiq̄ʒ.
Oppidū eſt oīs vrbs p̄ter Romam.
Uict⁹ appellatiōe ꝯtinent homini neceſſaria ad vitam.
Penus ē omne quo hoīes veſcuntur.
Ultro citroq̄ʒ ad dicta ⁊ facta referunt.
Uſurpare eſt vti tum dicto tum facto. i. vſum capere.
Ut. ꝓ vtpote ſiue q̄ppe ſeq̄nti relatiuo. q̄ntilian⁹ nō dāno vt q̄ dixeri eē ī oīb⁹ vilitatis aliq̄d. ¶ Finis.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Eiuſdem Antonij Nebriſſẽ.

De nominibus numeralibus.

Nihil eſt in hac vita mortali magis neceſſarium cognitu: ⁊ quod minꝰ a noſtri ſaeculi hominibus ſciatur: quã tria illa in quibus ſator rerũ idemq; mundi arbiter omnia diſpoſuit. Oia inquit in mẽſura numero ⁊ pondere diſpoſuiſti. Omitto nũc põdus ⁊ mẽſurã ſine qbus multae artes atq; in primis medicamẽtaria imo neq; ipſa hoim ſocietas quã ciuitatẽ appellamꝰ cõſtare põt. breui nãq; ijs de rebꝰ tradituri ſumus certã rõnẽ aetati nſae quãtũ ego exiſtimo incognitã. venio ad numeros in quos põdera ipſa ⁊ mẽſurae referunt. quotuſquiſq; nouit latine numeros ſuis ꝓprijs vocabulis appellare: poſteaquã a primis illis infantibꝰ etiã notis diſceſſerũt? Refert Ariſtoteles in ꝓblematis eſſe qſdam nationes adeo imanes ⁊ barbaras: vt neſciãt cõputare vltra numerũ quaternariũ. quid ſi ego monſtrauero eos q vulgo habeant ſapiẽtes neſcire quõ latine dicãt. Tres letras tuyas recebi en vn dia: ⁊ cada qtro dias recibo dos. q̃ de a los frayles q̃ andã emparejados de doſen dos cada quatro bueuos. Et hoc itra nũeros illos notos. qd ſi trãſgrediamur denariũ. quid ſi centenariũ. qd ſi millenariũ. qd ſi millionẽ? Sed cũ mihi ſemp fuerit in aio ꝓ virili Hiſpanis meis opẽ ferre in ijs potiſſimũ qbus maiorẽ in modũ opus eſt: libuit hoc in loco diſponere in prima ſerie noia numeralia. atq; e regiõe ſcdo in loco noia ex nũeralibus diuidua ſiue diſtributiua. tertio noia ordinalia. quarto aduerbia nũeralia. Secutiq; ſumus in hac parte tũ vſu; doctiſſimoꝝ: tũ rationẽ: tũ etiã ꝓportionẽ. Poſuimus vero nũeros explicitos vſq; ad triginta. caeteros vero collegimꝰ in decuplatiões tm̃. ex qbus ⁊ ſimplis poſſumus cõponere medios quẽadmodũ fecimus a viginti in triginta. Prohibuimus aũt vicies bis ⁊ vicies ter ⁊ ſimilia. qõ certos autores ſecuti in cõmẽtatiõibꝰ nřis dici poſſe putabamus. ꝓpterea qõ vicies bis potius q̃dragies. ⁊ vicies ter ſexagies deſignãt ⁊ alia ad hũc modũ. Praeterea vltra cẽtũ nõ poſſumus dicere cẽties bis. ſicut dicimus cẽtũ duo. ⁊ cẽteni bini ⁊ cẽteſimus ſecundus: propterea qõ centies bis potius ſignificat ducẽties. ⁊ cẽties ter trecẽties. ⁊ ſimiliter deinceps. Itaq; rationẽ ſecuti potius dicẽdũ eſſe crediderim cẽt es ⁊ bis. centies ⁊ ter. aut bis ſupra centies ⁊ ter ſupra centies. ⁊c.

Aduertẽdũ tñ antiquiores poſt centũ milia potius cõſueuiſſe dicere bis cẽtũ millia. ter cẽtũ millia. quater centũ millia quã ducẽta trecẽta quadringẽta millia. Et pro eo qõ nos diximꝰ: vn cuẽto. dec ies cẽtũ millia. dos cuentos. vicies centũ millia. ⁊ deinceps eodem modo.

Illud quoq; eſt aiaduertẽdũ. qõ interrogãti quot paſcit ſeruos. quot poſſidet agri iugera: rñdendũ eſt ꝑ noia nũeralia puta decẽ. centũ. Interrogãti vero quot dentes hñt boies: rñdendũ eſt ꝑ noia diuidua ſiue diſtributiua puta crãteres binos. caninos quaternos. primores octonos. molares vicenos. Nã ſi diceres ſimpliciter: ꝙ homines hñt duos aut qtuor. aut octo. aut viginti dẽtes. nõ dixiſti qõ volebas. Interrogãti vero ꝑ quotus. a. um. reſpõdẽdũ eſt per noia ordinalia. vt quotus ſedet in eccleſia cantor ab epiſcopo: reſpõdendũ eſt tertius aut quartꝰ. aut quotam partẽ habent clerici ex frugibus: reſpondendum eſt decimam. ideſt vnam aliquam ex decem.

Sũt ⁊ aliae denoĩatiões a noibꝰ nũeralibꝰ q̃ dñr multiplicia: vt duplus. triplus. quadruplus. qncuplꝰ. ſexcuplus. ſeptuplꝰ. octuplus. nonuplus. decuplus. quattuordecuplus. quindecuplus. ſexdecuplus. centuplus.

Caetera ꝓo multiplicia cũ nõ habeãt ꝓpria noia ꝑ q̃ poſſint deſignari: circũloquimur ea ꝑ nũeralia ⁊ ablm̃ huius nois tantus. a. um. vt ſi dixeris q ſurripuerit ſimplũ luat viginti tanto. aut mille tanto. aut mille quingenta tãto. Et eodẽ modo de multiplicibus illis que ſignificant plicaturã. vt duplex. triplex. quadruplex. qncuplex. ſexcuplex. ſeptẽplex. octuplex. nonuplex. decuplex. vndecuplex. duodecuplex. tredecuplex. quattuordecuplex. quindecuplex. ſexdecuplex. cen uplex. vt Horatius. cõtra quẽ duplici panno patientia velat. Triplices quoq; ⁊ quincuplices tabellas apud Martialem legimus. ⁊ apud Ouidium. Surgit ad hes clypei dominus ſeptemplicis aiax. vbi non poſſis dicere duplus. triplus. quadruplus. quincuplus. ſeptuplus. Nã qõ Perſius dixit: rem duplica. feci iam triplex. ⁊ Iuue. qui triplicem vſuram praeſtare paratus: manifeſtum eſt pro triplo poſuiſſe.

Sunt ⁊ alia diuerſarum ſignificationum nomina a numeralibus compoſita ⁊ deriuata: quae vltra certos numeros non procedunt. vt biduo. triduo. quatriduo: ſed non dicimus quinquiduo. ſexiduo. ⁊c.

Biennio. triennio. quadriennio. quinquennio. ſexẽnio. ſeptennio. decennio. centennio. ſed non dicimus. octonnio. nouennio. ducentennio. ⁊c.

Nudius tertius. nudius quartus. ⁊ Plautus. nudiꝰ quintus. nudius ſextu s. ⁊ Cicero. nudius tertius decimus. caetera exemplo carent.

Bimus. a. um. trimus. a. um. quadrimꝰ. a. um. ⁊ de nominatiuis ab illis bimatus. us. trimatꝰ. us. quadrimatus. us. caetera non leguntur.

Et aduerbia bifariam. trifariam. quadrifariam. omnifariam. multifariam. plurifariam. ſed non dicimus quinquefariam. ſextifariam. ⁊c.

Sũt ⁊ alia noia nũeralia nũeroꝝ triplicatiua q̃ nõ reperiũtur niſi a certis nũeris haec fere. binio. onis. pro eo qõ eſt bis duo bis. hoc eſt octo. ternio. onis. pro. ter tria ter. hoc eſt ſeptẽ ⁊ viginti. quaternio. onis pro quater qtuor quater. hoc eſt qtuor ⁊ ſexaginta. quinio. onis. pro quinquies qnq; quinquies. hoc eſt cẽtũ viginti quinq;. ⁊c. eodẽ modo poſſent ex ꝓportiõe formari: ſed non legũ niſi haec ſupiora. ⁊ qõ ſuſpicor millionẽ dictũ quẽ vulgꝰ Hiſpane appellat millon hoc eſt millies mille millies.

Sunt quoq; alia nomia a diuiduis deriuata q̃ ſignificãt illũ numerũ ad quẽ ptinẽt hře: vt ſingularius vel ſingularis qõ vnũ cõtinet. binarius qõ duo. ternarꝰ quod tria. quaternarius qõ qtuor. quinarius qõ qnq;. ſenarius qõ ſex. ſeptenarius qõ ſeptẽ. octonarius quod octo. nouenarius qõ nouẽ. denarius qõ decẽ. vndenarius qõ vndecim. duodenarius qõ duodecim. tredenarꝰ qõ tredecim. quaterdenarius qõ quattuordecim. quindenarꝰ qõ quindecim. vicenarius qõ viginti. tricenarius qõ triginta. q̃dragenarꝰ qõ q̃draginta. quinquagenarius qõ quinquaginta ſexagenarius qõ ſexaginta. ſeptuagenarius qõ ſeptuaginta. octogenarius qõ octoginta. nonagenarius qõ nonaginta. centenarius quod centum. millenarius quod mille vt numerus binarius cõtinet duo. ſexagenarius ſenex qui habet. i. vixit annos ſexaginta.

Sunt praeterea quaedam ab ordinalibus denominata: q̃ ſignificant ad illum ordinem pertinere aut eſſe ex illo ordine. vt ſecundanus miles qui eſt ex ſecunda legiõe. octumanus ex octaua. decumanus ex decima. ⁊ decumana porta in caſtris. ⁊ aes decumanum apud Lucilium. ⁊ decumanum frumentum. quod ex decimis ſoluitur.

Tertiana quoq; febris quae die tertio contingit. ⁊ q̃rtana quae quarto. Et ab his rurſus denoĩatiua: vt tertianarius. quartanarius. ⁊ alia eodem modo.

Numeralia.	Diuidua.	Ordinalia.	Aduerbia.
Unus vna vnum.	Singuli.ę.a.	Primus.a.um.	Semel.
Duo duę duo.	Bini.ę.a.	Secundus.a.um.	Bis.
Tres ⁊ tria.	Terni.ę.a.	Tertius.a.um.	Ter.
Quattuor.	Quaterni.ę.a.	Quartus.a.um.	Quater.
Quinqꝫ.	Quini.ę.a.	Quintus.a.um.	Quinquies.
Sex.	Seni.ę.a.	Sextus.a.um.	Sexies.
Septem.	Septeni.ę.a.	Septimus.a.um.	Septies.
Octo.	Octoni.ae.a.	Octauus.a.um.	Octies.
Nouem.	Noueni.ę.a.	Nonus.a.um.	Nouies.
Decem.	Deni.ę.a.	Decimus.a.um.	Decies.
Undecim.	Uudeni.ę.a.	Undecimus.a.um.	Undecies.
Duodecim.	Duodeni.ę.a.	Duodecimus.a.um.	Duodecies.
Tredecim.	Tredeni.ę.a.	Tredecimus.a.um.	Tredecies.
Quattuordecim.	Quattuordeni.ę.a.	Quartus decimus.a.um.	Quattuordecies.
Quindecim.	Quindeni.ę.a.	Quintus decimus.	Quindecies.
Sedecim.	Sedeni.ae.a.	Sextus decimus.	Sedecies.
Septemdecim.	Septemdeni.	Septimus decimus.	Septindecies.
Decem ⁊ octo.	Octoni ⁊ deni.	Octauus decimus.	Octies ⁊ decies.
Duodeuiginti.	Duodeuiceni	Duodeuiceſimus.	Duodeuicies.
Decem ⁊ nouem.	Noueni ⁊ deni.	Nonus decimus.	Nouies ⁊ decies
Undeuiginti.	Undeuiceni.ę.a.	Undeuiceſimus.	Undeuicies.
Uiginti.	Uiceni.ę.a.	Uiceſimus.	Uicies.
Uiginti vnus vel	Uiceni ſinguli.	Uiceſimus primus.	Uicies ſemel.
Unus ⁊ viginti.	Singuli ⁊ viceni.	Primus ⁊ viceſimus.	Semel ⁊ vicies.
Uiginti duo.	Uiceni bini.ę.a.	Uiceſimus ſecundus.	Uicies bis non dicitur.
Duo ⁊ viginti.	Bini ⁊ viceni.	Secundus ⁊ viceſimus.	Bis ⁊ vicies dicitur.
Uiginti tres.	Uiceni terni vel	Uiceſimus tertius.	Uicies ter non dicitur.
Tres ⁊ viginti.	Terni ⁊ viceni.	Tertius ⁊ viceſimus.	Ter ⁊ vicies dicitur.
Uiginti quattuor.	Uiceni quaterni vel	Uiceſimus quartus.	Uicies quater non dicitur.
Quattuor ⁊ viginti.	Quaterni ⁊ viceni.	Quartus ⁊ viceſimus.	Quater ⁊ vicies dicitur.
Uiginti quinqꝫ.	Uiceni quini vel	Uiceſimus quineus.	Uicies quinquies non dicit̃.
Quinqꝫ ⁊ viginti.	Quini ⁊ viceni.	Quintus ⁊ viceſimus.	Quinquies ⁊ vicies dicitur.
Uiginti ſex.	Uiceni ſeni vel	Uiceſimus ſextus.	Uicies ſexies non dicitur.
Sex ⁊ viginti.	Seni ⁊ viceni.	Sextus ⁊ viceſimus.	Sexies ⁊ vicies dicitur.
Uiginti ſeptem.	Uiceni ſepteni vel	Uiceſimus ſeptimus.	Uicies ſepties non dicitur.
Septem ⁊ viginti.	Septeni ⁊ viceni.	Septimus ⁊ viceſimus	Septies ⁊ vicies dicitur.
Uiginti octo.	Uiceni octoni vel	Uiceſimus octauus.	Uities octies non dicitur.
Octo ⁊ viginti.	Octoni ⁊ viceni vel	Octauus ⁊ viceſimus.	Octies ⁊ vicies dicitur.
Duo de triginta.	Duodetriceni.	Duodetriceſimus.	Duodetricies dicitur.
Uiginti nouem.	Uiceni noueni vel	Uiceſimus nonus.	Uicies nouies non dicitur.
Nouem ⁊ viginti.	Undetriceni.	Nonus ⁊ viceſimus.	Nouies ⁊ vicies dicitur.
Undetriginta.	Triceni.ę.a.	Undetriceſimus.	Undetricies dicitur.
Triginta.⁊c.ſimiliter.	Quadrageni.ę.a.	Triceſimus.	Tricies.
Quadraginta.	Quinquageni.ę.a.	Quadrageſimus.	Quadragies.
Quinquaginta.	Sexageni.ae.a.	Quinquageſimus.	Quinquagies.
Sexaginta.	Septuageni.ae.a.	Sexageſimus.	Sexagies.
Septuaginta.	Octogeni.ae.a.	Septuageſimus.	Septuagies.
Octoginta.	Nonageni.ae.a.	Octogeſimus.	Octogies.
Nonaginta.	Centeni.ae.a.	Nonageſimꝰ.	Nonagies.
Centum.	Centeni ſinguli.	Centeſimus.a.um.	Centies.
Centum vnus.	Singuli ſupra centenos.	Centeſimus primus.	Centies ⁊ ſemel.
Unus ſupra centum.	Centeni bini.	Primus ſupra centeſimũ.	Semel ⁊ centies.
Centum duo.	Bini ſupra centenos.	Centeſimus ſecundus.	Centies ⁊ bis.
Duo ſupra centum.	Centerni terni.	Secũdus ſupra centeſimũ	Bis ⁊ centies
Centum tria.	Terni ſupra centenos.	Centeſimus tertius.	Centies ⁊ ter.
Tria ſupra centum.⁊c.	Ducenteni vel duceni.	Tertius ſupra centeſimũ.	Ter ⁊ centies.
Ducenti.ae.a. vel	Bis centeni.	Ducenteſimus vel	Ducenties vel
Bis centum.	Trecenteni vel treceni.	Bis centeſimus.	Bis centies.
Trecenti.ę.a.vel	Tercenteni.	Trecenteſimus vel	Trecentes vel
Tercentum.	Quadringẽteni vel.geni.	Tercenteſimus.	Tercenties.
Quadringenti.ę.a.vel	Quatercenteni.	Quadrigenteſimus vel	Quadringenties vel
Quater centum.	Quingẽteni vel quingeni.	Quatercenteſimus.	Quatercenties.
Quingenti.e.a.vel	Quinquies centeni.	Quingenteſimus vel	Quingenties vel
Quinquies centum.	Sexcenteni vel ſexceni.	Quinquies centeſimus.	Quinquies centies.
Sexcenti.ę.a.vel.	Sexies centeni.	Sexcenteſimus vel	Sexcenties vel
Sexies centum.	Septingenteni vel.geni.	Sexies centeſimus.	Sexies centies.
Septingenti.ę.a.vel	Septies centeni.	Septingenteſimus vel	Septingẽties vel

De nominibus numeralibus.

Numeralia.	Diuidua.	Ordinalia.	Aduerbia.
Septies centum.	Octingentē vel .geni.	Septies centeſimus.	Septies centies.
Octingenti .ae.a. vel	Octies cēteni	Octingenteſimus vel	Octingēties vel
Octies centum.	Nongenteni vel nongeni.	Octies centeſimus.	Octies centies.
Nongēti .ę.a. vel	Nouies centeni.	Nongenteſimus vel	Nongenties vel
Nouies cētum.	Milleni .ae.a. vel.	Nouies centeſimus.	Nouies centies.
Mille adiectiuū	Singuli milleni.	Milleſimus.	Millies.
Unum mille.	Singuli milleni.	Milleſimus	Millies.
Duo mille vel.	Bini milleni vel.	Bis milleſimus.	Bis millies.
Duo milia.	Bis milleni.	Bis milleſimus.	Bis millies.
Tria mille vel	Ter milleni vel.	Ter milleſimus.	Ter millies.
Tria milia ⁊c.	Terni milleni.	Ter milleſimus.	Ter millies.
Decē mille vel	Deni milleni.	Decies milleſimus.	Decies millies.
Decem milia.	Decies milleni.	Decies milleſimus.	Decies millies.
Uiginti mille.	Uiceni milleni.	Uicies milleſimus.	Uicies millies.
Uiginti milia.	Uicies milleni.	Uicies milleſimus.	Uicies millies.
Triginta mille.	Triceni milleni.	Tricies milleſimus.	Tricies millies.
Triginta milia.	Tricies milleni.	Tricies milleſimus.	Tricies millies.
Quadraginta mille.	Quadrageni milleni.	Quadragies milleſimus.	Quadragies millies.
Quadraginta milia.	Quadragies milleni.	Quadragies milleſimus.	Quadragies millies.
Quinquaginta mille.	Quinquageni milleni.	Quinquagies milleſim⁹.	Quinquagies millies.
Quinquaginta milia.	Quinquagies milleni.	Quinquagies milleſim⁹.	Quinquagies millies.
Sexaginta mille.	Sexageni milleni.	Sexagies milleſimus.	Sexagies millies.
Sexaginta milia.	Sexagies milleni.	Sexagies milleſimus.	Sexagies millies.
Septuaginta mille.	Septuageni milleni.	Septuagies milleſimus.	Septuagies millies.
Septuaginta milia.	Septuagies milleni.	Septuagies milleſimus	Septuagies millies.
Octoginta mille.	Octogeni milleni.	Octogies milleſimus.	Octogies millies.
Octoginta milia.	Octogies milleni.	Octogies milleſimus.	Octogies millies.
Nonaginta mille.	Nonageni milleni.	Nonagies milleſim⁹.	Nonagies millies.
Nonaginta milia.	Nonagies milleni.	Nonagies milleſimus.	Nonagies millies.
Centum mille vel milia.	Centeni vel .es. milleni.	Centies milleſimus.	Centies millies.

¶ De punctis clauſularum.

Quēadmodū i ſmōis ductu neceſſe ē fieri q̄ſdā ſilētij diſtinctiōes: tū vt auditor itelligat clauſularū diuerſitatē: tū ēt vt is q logr̄ captato ſpū maiori acrimonia pnūciet: idē q̄z faciam⁹ opꝫ iſcripto: vt p q̄dā ſigna ꝯfuſionē illā diſtiguam⁹. Eſtq̄z illō i pmis aīaduertēdū duas tm̄ eē notas: qb⁹ eruditi oēs ꝯtext⁹ ābiguitatē illā diſtigūt: dicēte Hiero. i plogo Eſaię: ſꝫ qḋ i Demoſthene ⁊ Tullio ſolet fieri: vt p colo ſcribāt̄ ⁊ cōmata. Nā q̄ q̄s appellāt piodos virgulas ⁊ parētheſes addidert: nullos hn̄t autores: cū ecōtrario ſacrę ſcripturę libri colo ⁊ cōmate ꝯtēti ſint. Eſt igir̄ cōma: qḋ p duo pūcta deſignat̄: q̄ties ōronis tract⁹ eo ꝑuenit vbi ōro cū ꝟbo aut aliq̄ vi ꝟbi obtinēte finir̄: ſꝫ tn̄ aliā quādā ōronē ſibi adiūgi deſiderat. vt ꝯuertēte dño captiuitatē ſyō: vł cū ꝯuerteret dñs captiuitatē ſyō. Cōma aūt d̄r a copto ꝟbo greco qḋ ē icido. vn̄ latie pōt appellari iciſio: q̄m ſuo loco icidir̄ ōro. Colū cui⁹ nota pūct⁹ ē: pōir̄ vbi clauſula finir̄ atq̄z qeſcit. vt cū ꝯuerteret dñs captiuitatē ſyō: facti ſum⁹ ſicut ꝯſolati. Sūt q̄dā loca i qb⁹ neſcias an ōro q̄ ſeqr̄ ex ſupiori depēdeat. vt Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis. hoc loco cōma colūt potuit eē. Colū q̄z ponim⁹ īt ſinglas ptes ōronis: q̄ particulū aut diſſolutū ſine ꝯiūctiōe ānectūr vt grāmatic⁹. rhetor. geometres. pictor aliptes. nā tn̄ diſſimulaueri oportunā eē notā iterrogatiōis i fine clauſularꝫ q̄s itrogatiue aut cū itrogatiōe admiratiue pferim⁹: vt hic pietatis honos: ſic nos i ſceptra reponis: Pretermittere ꝟo nullo mō poſſuꝫ: q᷑ video qntiliāo exactiſſimo hax rex iudici placuiſſe: vt q̄ties dictio eēt ābigua vł ſigtiōe vł ꝯclīatiōe vł mutatiōe i aliā ptē ōronis: ābiguitas illa ſup i poſito apice tolleret̄. eſto exēpli grā. occidit ſi hꝫ apicē i pma ſyllaba: ſigt̄ i ea eē accētū pdominātē: ſeq̄ntēq̄z eē breuē: p ferriq̄z accētu graui: valetq̄z tūc occido. i. pco. qḋ ſi ſup ſcḋaz ponar̄ apex: ſigt̄ ſyllabā illā eē lōgā i eaq̄z pferri accētū pdominātē. vt occido. valet p eo qḋ interficio.

¶ De ordine partium ōronis.

Cum eēm cotidiano ꝑpe ꝯuitio reqſit⁹ tū ab amicis: tū ēt ab alienorib⁹ vt ſcriberē aliqd de ꝯſtructiōe q̄z ipſi appellāt: ego ꝟo ordie poti⁹ ptiū ōronis dixeri: nō potui negociū recuſare qḋ tātope efflagitabar̄. Ōro ꝟo a grāmaticis nō ea lege ordiar̄ q̄z iuniores putāt. vt ntūs ſp ꝑcedat ⁊ ꝟbū ſequar̄ ⁊c. Sꝫ ita ordināda ē vt qḋ ē iuolutū explicer̄: ita vt ex diſpoſitiōe ptiū ſens⁹ lcōnis poſſit pcipi: ⁊ an ex ōronis ſerie aliq̄ dictio ſit ocioſa ⁊ ab ōrone ſoluta. Nō tn̄ fuiſſe illū ordinē apḋ āntiquos quē iſti nūc deſiderāt: lꝫ videre apḋ autores q plerūq̄z deſcēdūt ad ordinē lcōnis. vt Donat⁹ i barbariſmo cū de ſyncheſi. hipbatō ſpecie diſſereret: citās illḋ ꝟg. in. i. aeñ. Tris not⁹ abreptas in ſaxa latētia torq̄t. Saxa vocāt itali medijs q̄ in fluctib⁹ aras. Ordo inq̄t ē. Tris naues abreptas not⁹ torq̄t in ſaxa. q ſaxa i medijs fluctib⁹ latētia itali vocāt aras. En tib actiū ꝑpoſitū nō mō ꝟbo ſꝫ ēt ꝟbi ſuppoſito. ⁊ i medijs fluctib⁹ hoc eſt ablm̄ cū ꝑpoſitiōe ꝑpoſitū participio: ⁊ in hūc modū alia. Sꝫ vt his morē geram⁹: hūc ordinē ſeq poteſt.

Igir̄ poſita aū oculos clauſula: pncipio ꝟbū ꝯtēplabimur. deidē ꝟbi ſuppoſitū. ꝯſeq̄nter caſ⁹ cū qb⁹ ꝟbū ꝯſtruir̄. Ordiam⁹ ꝟo ſic. Si fuerit vctūs ab eo faciem⁹ initiū. Qḋ ſi nō fuerit. a ntō icipiem⁹. Deide ꝟbū ſeqr̄. cui adiūgir̄ aduerbiū. nā aduerbiū qḋ ꝟbū declinat aut pticipiū aut nomē: ꝯtinuo poſt illas pticlas poni dꝫ. q̄uēadmodū ꝑpoſitio āte ſuū caſualē. ⁊ ꝯiūctio añ illḋ qḋ ſupiorib⁹ adnectit. Qḋ ſi duo ꝟba aut plura fuerit in eadē clauſula: a pncipali ꝟbo hoc ē q᷑ facit ōronē qeſcere icipiēdū erit. vt liber quē emiſi erat me⁹. ꝟbū pncipale ē erat. Tūc apponem⁹ dtm̄ aut actm̄ vt comodius erit. tādē caſuꝫ q ꝑpoſitiōibus adiūgir̄ ſiue effectiuū ponemus. Adiectiuū q̄z poſt ſubſtātiuū ⁊ relatiuū poſt ātecedētē ⁊ gtm̄ poſt dictionē a qua regir̄ ordiabimus. Preponūt quoq̄z particulae interrogatiuę. vt qs. nunq̄d. ⁊ negatiuę. vt nemo. ⁊ vocatiuę. vt. o. heus. ⁊ exhortatiuę ⁊ optatiuę.

AELII ANTONII NEBRISSENSIS GRAMMATICI & rhetoris relectio noua de accentu latino aut latinitate donato. quam habuit Salmanticæ. iii. Idus Iunias. Anno. M.D.XIII.

ET SI OMNES DISCIPLINAE QVE ACTIONE aliqua ſiue cõtēplatione terminātur: maxima ex parte circa res difficiles ambiguas incertaſq; uerſentur: tamē ꝓpēſiori quodā modo id quotidie in re literaria experimur. Atq; ut omittamus illa q̄ ſunt nobis īſpirata diuinitus: quibus nihil certius eſſe poteſt: quid eſt quod humana diligētia poſſit aſſequi: niſi allucinās & quaſi ꝑ noctis umbras aliquid explorans? Iā illa q̄ primū certitudinis gradū obtinere dicitur metheſeos doctrina: tātis hodie tenebris inuoluta eſt: ut pauca illius ueſtigia extent. Nam de phyſicis quota pars rerū eſt inuēta: quas natura in ſinu maieſtatis ſuæ repoſuit? Excutiamus nūc artes illas quarū finis eſt actio. atq; ciuilē imprimis q̄ intra ſe oīa illa cōplectitur: quibus humana ſocietas cōſtat. Accipe quid de illa philoſophorū maximus dicat. Iuſta inquit & honeſta de quibus ciuilis cōſiderat: tantā uarietatē & diſcrepantiā in ſe habēt: ut lege dūtaxat & cōſuetudine: nō aūt natura cōſtare uideantur. Medicina quoq; ſiue ſit illa methodica: ſiue clitica: ſiue empirica: nihil eſt incertius cū pro loci: pro temporis: pro ætatis: pro medicamentorū ratione labet: atq; ſubinde nouitatibus uicta mutetur. Nolo nunc cōmemorare aliarū artiū incōſtantiā: uenio ad grāmaticē: cui ratio dicēdi coniuncta eſt: q̄ cū ſit ex diuerſorū tēporū autoribus aut ex contēporaneis diſcrepātibus collecta: nihil prope modū certi ac definiti de ea tradi poteſt. Quare illud unicū tantæ ambiguitatis remediū eſt nobis reliquum: ut optimi cuiuſq; autoritati innitamur. Qui ſint autē optimi ut qui aliis preſtantes: alibi eſt a nobis copioſiꝰ diſputatū. Sed cū ſint alia cōplura que lōga deſuetudine interciderūt: illud īprimis eſt ꝙ in proferēdis uerborū ſyllabis a plerīſq; oībus peccatur: tū in extenſionis quātitate: tū in acumine & grauitate. Nā cum inter alias ſyllabæ accidētias duæ potiſſimū ſint neceſſariæ: extenſionis quātitas & ſublatio atq; depſſio: nemo eſt hodie qui ſyllabas ſua tēporis duratione proferat: hoc eſt breuē uno tēpore: lōgā duobꝰ: etiā ſi artis precepta calleat: que de hac ratione tradūtur. Quid quod neq; ſatis cōpertū eſt a grāmaticis de quibuſdā longe ne an breues ſint? Nā quis hodie ſcit qua tēporis duratione ꝓferatur inclytus: qua inſanus in prima ſyllaba? Quia ſi dicis ꝙ breui quia per naturā ſemp breuiatur: etiā ſi poſitione ſit lōga: quo modo nunq̄ in carmine repitur breuis: niſi cū uocalis ſequitur. ut inanis: iners? Aut ſi lōga eſt natura ſequēti cōſonante quomodo Cicero de orato. ad Brutū dicit ꝙ inclytus breuiat & inſanus producit? Verba illius ſunt. Inclytus dicimus breui prima: inſanus ꝓducta: inſipiēs breui: inhumanꝰ: infœlix lōga. Itaq; iā ſyllabarū quātitas ad nullos alios uſus eſt neceſſaria q̄ ad examināda carmina & accētus rationē. ad extēſionē contractionēq; nihil prorſus: cū indifferēter lōgis pro breuibus & breuibus pro lōgis utamur. Sed cū in arte mea de accētu latino regulas ꝓponerē: cur cū lōge lateq; paterēt in anguſtias q̄ſdā coarctaui? Aut quid mihi uenit in mētē: ut cū Quintilianus lib. i. inſtitutionū oratoriarū latini accētus regulas ſimpliciter & ſine ulla exceptione traderet: ego illas in arctū quēdā locum angēs artis difficultatē cōtraxerim? hoc eſt in nigrū cādida: uertere in tenebras ſplēdore cōſpicua. Apud nos inquit ille: accētus latini ratio breuiſſima eſt. Nāq; in omni uoce acuta intra numerū triū ſyllabarū cōtinet ſiue hę ſint in uerbo ſolę: ſiue ultimę: & in his aut ꝓxima extremę: aut a fine tertia. Triū porro de quibus loquimur media lōga aut acuta erit: aut flexa. eodē loco breuis utiq; tertiā acuet. Eſt aūt in omni uoce utiq; acuta ſed nunq̄ plus una. neq; unq̄ ultima. ideoq; in diſyllabis prior acuta. Præterea nunq̄ in eadē flexa & acuta: quia eadē flexa ex acuta. utiq; neutra claudet uocē latinā. Ea uero q̄ ſunt ſyllabę unius: erūt acuta aut flexa: ne ſit aliqua uox ſine acuta. Quid aptiꝰ dici potuit: aut q̄d ſimplicius? Atq; ut eādē preceptionē nobis inculcaret: idē ſepe ſed aliis uerbis repetit. Eſt inquit in oī uoce acuta ſyllaba: neq; unq̄ ultima: ideoq; in diſyllabis prior. Et ſubdit: ꝙ accētus acutus in penultima aut in antepenultima: circūflexus in ultima aut in ꝓxima a fine ſemp collocari debet. Idē quoq; autor libro eiuſdē operis duodecimo ubi oratorē officio inſtruit: moribuſq; informat. accētus inquit cū rigore quodā: tū ſimilitudine ipſa minus ſuaues habemus: quod ultima ſyllaba neq; acuta unq̄ excitatur: nec flexa circūducitur: ſed in grauē uel in duas graues cadit ſemp. Vides quēadmodū per abnegationē interponit decretū irritās: cū dicit neq; unq̄ ultima: & utiq; neutra claudit uocē latinā: ſed in grauē uel in duas graues cadit ſemper. Quā generalitatē nullis coarctat limitibus: nulla exceptione contrahit: nullis pſcribit finibus. Quid igitur ſibi uoluit quod in calce noſtrarū introductionū diximus accētus latini regulas tot modis fallere? Ac primo quidē diſtinctione: hoc eſt differētię cauſa. Secūdo abſciſione. Tertio attractiōe. Quarto interrogatiōe. Nā de ſynepia hoc eſt de cōſequētia & de idiomate poſtea differemus. Ego tibi o amice: ut ingenue uerū fatear: quo tēpore rudimēta illa in uulgus aedidi: nō putarā tanto cōſenſu oēs Hiſpanos meos in ſententiā meā ituros. Itaq; nō fuerā auſus imutare

quicq̃ ex iis uoculationibus quæ illorũ auribus iampridẽ inſederãt:cũ preſertim eſſent autores quibꝰ
poſſent errata ſua defendere. Nã quis mihi crederet:ſi iã inde a principio dediſſem p̃ceptũ quod in cre
mẽtis uerborũ ꝓferendũ eſſet. Amauerímus amauerítis. Docuerímus docuerítis. & ſimiliter cadẽtia:
accẽtu in penultima circũflexo. Atqui iã nemo eſt uel mediocriter doctus: qui ſic non proferat:tm̃ po
tuit efficere iuncta cũ ratione autoritas. Quod ſpero etiã futurũ in is uocibus: de quibus in p̃ſentiarũ
diſputaturi ſumus. Fallũt inquã regulæ ſupiores: & primo quidẽ diſtinctione: hoc eſt differentiæ cau
ſa. Idq; q'ioſdã putaſſe debere fierit Quintilianus refert. Cęterũ iam ſcio inquit eruditos quoſdam &
nõnullos etiã grãmaticos ſic docere ac loqui: ut propter quędam uocum diſcrimina uerbũ interim a
cuto ſono finiant: ut in illis. Quæ circũ littora circũ piſcoſos ſcopulos. ne ſi grauẽ poſuerint ſecũdã:
circus dici uideatur: nõ circuitus. Quod nullo modo poſſe dici Quintilianus ſtatim oſtendit dicẽs. Mi
hi uidetur cõditionẽ mutare: quod in his locis uerba cõiungimus. Nã cũ dico circũ littora: tanq̃ unũ
dico diſſimulata diſtinctione. itaq; tanq̃ in una uoce una eſt acuta quod idẽ accidit in illo: Troiæ qui
primus ab oris. Hæc Quintilianus. & ſubdit. ſeparata uero hæc a p̃cepto noſtro nõ recedẽt. quod per
inde eſt ac ſi dicat. p̃poſitiones ſuo caſui prepoſitas cũ illo coaleſcere: cõmunẽq; accentũ habere quan
doquidẽ una uox utraq; particula cẽſetur: ita tamẽ ut p̃poſitionis ſyllabę oẽs grauẽtur & accẽtus accõ
modetur dictiõi cui p̃poſitio illa deſeruit. Quod ſi p̃poſitio ſeparetur quod poteſt fieri cũ cõtra naturã
ſuã poſtponitur: ut cũ Vergilius dixit: tranſtra per & remos. & alio in loco. Errabãt acti fatis maria om
nia circũ. aut per ſe prepoſitio ſine ſuo caſu proferatur. ut cũ dico circũ præpoſitio iũgitur accuſatiuo:
palã uero ablatiuo: tunc Quintilianus dicit ꝙ tales uoces a precepto ſuo non recedent. hoc eſt ꝙ ſeq̃n
tur regulas accentus latini perinde ac ſi eſſent per ſe dictiones. Quod uero Quintilianus ait diſtinctio
nẽ illam ſiue differentiæ cauſam in aduerbiis tantũ uindicaſſe quoſdã: id ſibi non placere oſtendit cũ
regulas proponens nihil excipit. Sed neq; legi quemq̃ cuius autoritas admitti debeat: qui hoc ſcripſe
rit. Neq; audiui quẽq; uirum doctũ: qui huiuſmodi loquẽdi ratione ſit uſus. Quod ſi quis mihi Priſcia
nũ obiecerit qui nõnihil huic preceptioni obſtat: ut me aliq̃n tantis queſtiõibus explicẽ: principio nõ
admittã libellũ: qui ſub illius noie inſcriptus de accentu uulgo circũfertur: idq; doctiſſimorũ conſen
ſu atq; cõpluribus argumẽtis facile cõprobatur. Nã q̃ de aduerbiis libro quintodecimo atq; de aliis par
tibus oratiõis aliis in locis ſcripſit: nõ ſunt multifaciẽda cũ habeã autores optimos quorũ teſtimonia
poſſim illi opponere. Seruius in illud ex æneidis Vergilianę lib. vi. illius ergo uenimus. Ergo inquit
coniunctio fuit: ſed per accẽtus mutationẽ in aduerbiũ tranſit: & eſt ſola particula q̃ habet in fine accẽ
tũ circũflexũ. Quod ſi ſola: igitur alias aduerbiũ loci & temporis nõ circũflectitur: id quod Priſcianus
putat. Idẽ quoq; pręcipit cõpoſita ab inde tertiam a fine debere acui ut déinde. éxinde: próinde: périn
de. & a quando. ut alíquando: néquando: síquando. Quã pungendi rationẽ Aldus Manutius ſequi
tur. De quo quid nos ſentiamus poſtea dicemus. Idem adhuc Priſcianus aſſerit ab horſum cõpoſita.
ut déxtrorſum: ſiníſtrorſum: déorſum: ſéorſum: & ab hac particula uerſus cũ poſtpoſita cõponitur ut
Italiám uerſus. Siciliám uerſus: eandẽ quoq; tertiã á fine acuere: nõ ob aliã rationẽ niſi ut ſub uno accẽ
tu ꝓlata demõſtrẽtur eſſe cõpoſita. Nõ tñ in eadẽ p̃ſtat ſentẽtia: ſed affert adhuc aliã cauſam minꝰ ap
tã quã ſibi magis placere dicit: particulas uidelicet illas horſum & uerſum habere uim quandã inclinã
di ad ſe noia ſuprapoſita: quẽadmodũ & illa: q;: ne: ue: quas uocãt inclinatiuas ex eadẽ ratiõe de quibꝰ
mox. Eandẽ cõpoſitionis cauſam eſſe dicũt cur illa mutent accentũ ex penultima in tertiã a fine déin
ceps. de rẽpẽte: de impróuiſo & a ꝓpter cõpoſita. ut: ápropter: quápropter: & a longe. ut délõge: álon
ge: & a circũ: ut circúmcirca: ídcirco: & cõplura alia ad hũc modũ. ut dúmtaxat: ex áduerſus q̃ oia &
Quintilianus & doctorũ uſus excludit. Aiunt preterea differentię cauſa accentu acuto in ultima ꝓfe
renda eſſe illa ꝓfectó: porró: immó: ne uideátur coincidere cũ datiuis quorũdam nominũ. Cur nõ &
aduerbia illa q̃ ipſa datiui terminatione ſimilia ſunt quibuſdam nominibus adiectiuis. ut falſó: certó:
manifeſtó: conſultó: crebró: auſpicató: augurató: ſeduló: precarió: meritó: raró: modó: citó. Ad qđ
iſti reſpondẽt id nõ debere fieri niſi in illis tantũ: ubi autores differentiam facere uoluerunt. Sed qui tã
dẽ obſecro ſunt iſti autores? ubi latẽt? unde ſunt petẽdi? Nõne cõmodius multoq; ſimplicius eſt Quin
tiliani pręceptum: qui nihil tale nos curare pręcipit: ſed tantum ut accentus latini regulas teneamus?
Q. đ ſi ut ille ait conſuetudo uicerit: uetus lex ſermonis abolebitur: totumq; hoc negociũ quod gram
maticẽ appellamꝰ: nomẽ eſt inane. Sit apud gręcos accẽtus ratio difficilior: ſit apud nos q̃ breuiſſima:
habeãt illi accẽtus magis uarios quia plures habẽt dialectos hoc eſt loquẽdi genera ſit nobis unũ atq;
ſimplex dicẽdi genus: ſint illis quantũcũq; uolẽt accentus ſuaues atq; ipſa uarietate dulces dum nobis
relinquant grauitatẽ atq; cõſtantiã: qui Muſas colimus ſeueriores. Maneat igitur nobis in hac parte
fixũ indubitatũq; preceptum: ſiue fiat cõpoſitio ex diuerſis particulis ſiue inuicẽ apponátur ſemper ob
ſeruandos eſſe tenores propoſitis de latino ſermone regulis: hoc eſt nunq̃ in fine acuendam aut circũ
flectẽdã eſſe ſyllabã niſi in iis q̃ ſunt ſyllabę unius. Neq; dicẽdũ cũ imperita multitudine. plané: ſané:
uná: poné: feré: fermé: ergó: aliâs: ultima acuta aut circũflexa: ſed ecõtrario priori acuta aut circũflexa

ſequenti uero deiecta. Quod ſi penultima per naturá fuerit longa: in eadem accentú debere collocari. Neq̧ cú uulgo ꝓferas prima acuta ádprime ſiue apprime: ſed media adpríme ſiue appríme quia eadem eſt lóga. Nó enímuero ſiue á tuero antepenultima acuta: ſed penultima enimuéro atuéro. Q d̕ ſi fuerit breuis: in tertiá a fine eſſe tranſſerendú: ſi dictio ſit compoſita: ut in illis ádmodum. quemádmodum: propémodú. póſtmodú. póſtmodo. quodámmodo. huíuſmodi. iſtíuſmodi. Si uero cópoſitione non coaleſcant: ſuo quæq̧ accentu erunt proferenda: ut ſi tribus particulis ſolutis dico quemad modum. Idem quoq̧ dicendú de illis multómagis ſiue múlto mágis. quantòmagis ſiue quánto mágis. multóminus ſiue múlto mínus paulóminus ſiue páulo mínꝰ. nihilómagis ſiue níhilo mágis: nihilóminus ſiue níhilomínus. Alióqui ſi cóponatur. accentu in penultima: ſi uero nó componat̃: ſua q̄q̧ particula ſuum accentú habebit. Ex hac ratione tenus prepoſitione cú poſtponatur ſemp ꝯtra naturá præpoſitionis: ſi componitur remittit accentum ad ſyllabam præcedentem. ut háctenus. quátenus. Si uero non componitur: ſuum per ſe accentum retinebit. ut crurum ténus. capulo ténus. pube ténus. Illa tamen quæ corrupta in compoſitionem ueniunt ſiue ita coeunt ut non poſſint ſeparari: ſi penultimá hn̄t breuem: regulá accentus generalem ſequuntur. ut alíubi. ſícubi. ínibi. idéntidem. índidem. intereáloci. óbiter. & huiuſmodi. Secundo inq̄ accentus latini regula fallit in dictionibus abſciſſis q̄ in eadem ſyllaba retinent accentum: in qua fuerat ante abſciſſionem: quemadmodum in nominibꝰ ꝓpriis ſecundæ declinátionis in. ius. ſyllabas deſinentibus. q̄. us. mutata in. e. apud antiquiſſimos formabant uocandi caſum: ut hic Vergilius o Vergilie. hic Ouidius o Ouidie. hic Mercurius o Mercúrie antepenultima acuta: propterea quod penultima breuis eſt. Deinde. us. finalis abſciſſa ſequés atq̧ proinde ſæculum eruditios protulit. o Vergíli o Ouídi. o Mercúri. accétu acuto in eadé ſyllaba hoc eſt in penultima quáq̄ ſit breuis: qd̕ eſt contra latini ſermonis regulá. Quis hoc dicit? Priſcianus opinor in ſecundo de octo partibus orationis uolumine: cú de uocatiuo ſingulari declinationis ſecundæ agit. Atqui. P. Nigidius Figulus apud Gellium in libro noctiú atticarú duodecimo aliter ſentit: reiiciendum eſſe uidelicet in tertiam a fine: quoniam penultima ſit breuis. Nigidii uerba referente Gellio ex grammaticorum commentariorum libro quarto & uiceſimo ſunt hmói. Voculatio inquit q̄ poterit ſeruari: ſi non ſcimus in nominibus ut Valeri utrum interrogandi an uocandi ſint caſus? Nam interrogandi ſcd̕a ſyllabo ſuperiori tono eſt quá prima: deinde nouiſſima deiicitur. At in caſu uocandi ſuperiori tono eſt prima: deinde gradatim deſcenditur. ſic q̄dem Nigidius præcipit. Sed ſi quis núc inquit Valerium appellans in caſu uocandi ſcd̕m præceptum Nigidii acuerit primam: non multum aberit quin rideatur. Hæc Gellius. Voculationem appellat Nigidius: qué nos accentú. Caſum interrogandi: quem nos in gtīm: quia per illum interrogamus cuius eſt aliqua res. Caſum uocádi qué nos uocatiuum. Sed cur in uocatiuo Nigidius acuit tertiá a fine: & in gtó penultimam? illa nimirú ratio eſt: qd̕ uocatiuus. i. ſimplici gtīs. i. duplici ſcribitur. quæ prolatæ coaleſcunt in ſyneréſim: retinent tamen propemodum uim ſuam. Sed dic mihi rogo te. uti magis credendú eſſe cenſes. Priſciano homini nouicio atq̧ omnium reprehéſioni obnoxio: an Nigidio omniú iudicio uiro eruditiſſimo? Nemo eſt uel mediocriter in re litteraria doctus: q̄ nó in Priſciano aliquid deſideret: aliquid detrahat: aliq̄d ſcriptú neglig étius exiſtimet. Idq̧ iá uulgo ꝑſuaſum eſt: ut illiꝰ autoritas nó admittat̃: niſi in iis q̄ aliorum teſtimonio probat: aut q̄ aliorum ſententiæ dumtaxat non aduerſentur. At de Nigidio Figulo audi quid Gellius in libri undeuiceſimi calce ſcribat. Aetas inquit Marci Ciceronis &. C. Cæſaris p̄ſtátes facundia uiros paucos habuit: doctrinarú autem multiformium uariarumq̧ artium quibus humanitas erudita eſt: culmina habuit Marcú Varronem. & Publium Nigidium. & q̄ ſequuntur. Sed obiiciet mihi quiſpiá rurſus: cur igitur cótra Nigidium p̄ceptioné dediſti: qd̕ abſciſſione accétus latini regula fallit? Nimirú quia illud uulgo ꝓponebatur: ſed quid ego de ea re ſentiré in cómentationibus in q̄bus cum eruditioribus loquor: manifeſte oſtendi. Quamq̄. P. Nigidius inq̄ uir ſui ſæculi p̄ter unum Ciceroné omniú eruditiſſimꝰ putauerit in caſu uocádi huiꝰ nóis Valeriꝰ: primá accétu acuto eſſe ꝓferendam. Q d̕ & ſi Gellius ſcribit nó defuiſſe qui irriderent: ego tm̄ Nigidio tribuo: ut cú eo libentius uelim errare: q̄ cú omnibꝰ neotericis litteratoribꝰ uerú dicere. Scribit p̄terea Priſcianus libro quinto q̧ nomina in. as. deſinétia ſi ſunt latina & patria. debét in fine circúflecti: ut arpinâs: ſuffenſâs: capenâs affertq̧ eius rei cauſam: quia per ſyncopá ꝓferuntur: antiquiſſimi enim hic & hæc arpinatis & hoc arpinate ꝓferebant. Idem quoq̧ de ꝓnominibus illis noſtrâs & ueſtrâs uult intelligi. Quintilianus certe nihil tale p̄cepit: neq̧ qd̕ ego legerim quiſquam hoc ſcripſit: cuius modo autoritas ſit recipienda. Nam qd̕ Probus grammaticus in illud Vergilii ex tertio æñ. humo fumat neptunia troia: ſcribit exponendum eſſe fumat pro famauit: atq̧ idcirco fumat ultimá debere circumflectere: merito a Seruio in eodé loco explodit̃: neq̧ ullo mó eſt admittendú. Sed neq̧ illa q̄ ſunt a dico dicis: duco ducis: & facio facis cópoſita: q̄ abiiciunt. e. literá finalé in ſecunda perſona ſingularis p̄ſentis impatiui modi: alio modo ſunt ꝓferenda: q̄ ſcd̕m regulas accentus latini. Sicut neq̧ aduerbia illa iſthuc: illuc: iſthic: illic: & ſimilia. neq̧ obſtat q̧ ſunt abſciſſa ab eo qd̕ eſt iſthuce. illuce. iamdónec ſiue ex eo qd̕ eſt abſciſſum

ab eo quod donicum: ſiue ex regula de accētu latino tradita primā circūflectit. Tertio inquā accentus latini regula fallit attractione ſiue inclinatione: ex natura ut aiunt q̄rundā particularū quas dicūt habere uim attrahendi ſiue inclinādi ad ſe ultimā ſyllabā dictionis præcedentis. Græci tñ aliter dicūt appellari apud ſe quaſdā particulas encliticas hoc eſt inclinatiuas: non quod ad ſe inclinent ultimas dictionum præcedentium ſyllabas: ſed ꝙ ad illas ſuos accentus remittant. Sed ſiue hoc ſiue illud ſit: qđ ad rõnem prolationis attinet: nihil refert. Sed hñt Greci huiuſmodi particulas inclinatiuas: quibꝰ eſt conſuetū acuere ultimas dictionū ſyllabas: idq̧ apud illos habere neſcio quā ſuauitatē. Quintilianus dicebat. Latini ſermonis cõſuetudo huiuſmodi accētus q̄ſi peregrinos penitus reformidat. Quis igitur præceptum illud primum induxit? aut unde factum eſt: qđ tā pertinaciter indoctorum animis inſederit: ut nihil ſit quod maiori contentione defendant? Quibus aſtipulātur nõ infimæ cõditiõis homines: ſed maximi in re litteraria uiri. Atq̧ in primis Aldꝰ manutiꝰ: q̄ nunq̄ aliter pungit libros: quos per totū orbē terræ diſpergit. Sed quid ſi Quintilianus nihil tale præcipit? Quid ſi nemo eſt hodie q̄ uirum doctum ita loquentem audierit? neq̧ ut opinor Aldus ipſe unq̄ eſt locutus. Igitur Aldus q̄ſpiā dicet: aliud facit: aliud p̄cipit. Sic eſt ꝓfecto: plenaq̧ huiuſmodi erroribus eſt uita. Sed in hoc peculiare quiddā accidit ut contra falſum p̄ceptū recte homines loquantur eruditi: aliis in rebus e diuerſo bñ p̄cipiāt & agāt male. Sed eſto ſyllaba inclinatiuæ particulæ incumbens acuenda ſit: id quod eſt in noſtris p̄ceptionibus traditum: num ita debet acui ut iſti faciunt? hoc ē excitato ac uehementi quodā ſono? Cur igitur dediſti nobis p̄ceptū qđ erat dediſcendū? Nimiꝝ quia illic cū uulgo hoc ē cum pueris rudibus: cum p̄ceptoribus parum eruditis: cum ſacrificulis & æditius res agebatur. Quod genꝰ hoim nihil ꝓbat niſi qđ didicit: atq̧ plærumq̧ nouitatibꝰ offenditur. Quos cū recta non poſſemus adoriri: dolis fuerunt circūueniendi. Diximꝰ nāq̧ huiuſmodi ſyllabas nõ incitato illo accentu ꝓferendas quē latinꝰ ſermo recuſat: ſed clementiori & q̄lis ē fere quem ipſi moderatum appellabāt. Idq̧ teſtati ſumꝰ in cõmentationibus nr̄is in quibus non tā diſcipulos quā p̄ceptores artis litterariæ inſtituimus. Sed de his hactenus. nunc ad reliqua pergamus.

Diximus accentus latini regulā q̄rto deficere interrogatione: quoniā ultimas clauſularū ſyllabas interrogādo ſuſpendimus. Quod nimium eccleſiaſtici faciunt cum pſalmos: ꝓphetias: ep̄las: euāgelia: & doctoꝝ expoſitiones ꝑ̄ ſe audiente ꝓnunciāt: uel potius ſubobſcure cātant: atq̧ uno ꝑpe ductu ſyllabas omnes efferunt: niſi q̄tenus dictionis gr̄a q̄ſdā ſeſquitono: quaſdā diapente hoc ē tribus tonis cum dimidio ſubmittunt. At cum ē interrogādum: quartā a fine deiiciunt ſemitono: tertiā ſeſquitono: deinde penultimā tono: atq̧ ultimā rurſus attollunt ſeſquitono: ut ſit ultima ſyllaba par quintæ præcedenti. Quā monotomiā: ideſt eiuſdem toni ſimilitudinem fugiendā eſſe in ꝓnunciatiõe. Quintilianus p̄cipit. Neq̧ enim omnia ſubmiſſo: neq̧ omnia elato neq̧ omnia medio quodā ſono: atq̧ ſub uno deniq̧ aſpectu ſunt ꝓferenda: ſed faciendi ſunt quidā dictionum ſyllabarumq̧ flexus: prout uerborum aut ſententiarum aut ad ſequentia trāſitus ratio exegerit. Aliter nāq̧ cæſum claudimus recitādo Iuuenalis illud.

> Semper ego auditor tm̄: nunq̄ ne reponā:
> Vexatus toties rauci theſeide Codri? Aliter illud eiuſdem.
> Nonne libet medio ceras implere capaces.

Quadriuio? illic nāq̧ acuimus finē: at hic grauamꝰ. Itaq̧ nulla de his certa regula tradi magis poteſt: quā de interiectionibus: q̄s omnes ſcribunt ꝑ mentis nr̄æ affectu aut ꝑ arbitrio eſſe ꝓferendas. Audiui ego nuper Bernardum gentilem Siculum ordinis p̄dicatorum fratrem: qui carmina ſua quædā mihi recitās accentu accuto omnes clauſulas non ſine decore ac uenuſtate finiebat. Deficiunt p̄terea latini accentus regulæ idiomate: hoc ē cum dictiones peregrinæ ſermoni latino miſcentur: de quo in calce introductionum latinarum diximus.

> Hebrææ uoces plærumq̧ in fine acuuntur.
> Non tamen & ſemper: quia ſæpe in fine grauātur.
> Id quod Alexander deceptus forte putauit.
> Si caſus græcos uſurpet ſermo latinus.
> Accentu græco talis uox ē referenda.
> Græca ſit at ſi uox ſed declinata latine.
> Accentus nr̄ caſus moderabitur illos.

Nam quemadmodū in tertia repetitione diximus: de accentu latinarum dictionum multa a multis ꝓdita ſunt: at de Hebraicis & græcis cum in ſermonem latinum nõ mutata litteratura trāſferūtur: quo eſſent accentu proferendæ: neminē adhuc certi quicq̄ prodidiſſe. Quo in loco & ſi nõ nihil de accētu græco attigimus: atq̧ illa eadē ex parte coniecimus in quodā opus qđ cū eiſdē introductionibus uulgo circumfertur: non tñ pigebit me nunc ea ipſa repetens iterum iterumq̧ monere. Neq̧ eñ fortaſſe ad rem tā inſuetā atque proinde plæriſq̧ ignoratā una uia perueniri poteſt. Sed antea q̄ ad græcarum

dictionũ accẽt⁹ ueniam⁹:reddẽdũ hoc in loco ẽ:qđ de ſynepia ſam⁹ polliciti nos eẽ dicturos: qđ cũ di
ctio hebraica ſiue gręca finit̃ in ſyllaba acuta:ſeq̃tur q̃ ante cæſum ſiue clauſulã aliq̃ uerborum ſeries:
diſſimulat̃ accẽtus ille acutus & ꝓ illo ponitur grauis. ut qđ in genealogia ſaluatoris nr̃i legim⁹ apud
Mattheũ Liber gñatiõis Ieſu chriſti filii Dauid filii Abraã. Abraã aũt genuit Iſaac. in priori loco A-
braám accẽtu acuto in fine ꝓfertur:q̃a cæſum finitur. In ſequẽti grauis ponitur ꝓ acuto:quia ſequitur
genuit Iſaac. Idẽ eſt dicẽdũ de clauſulis ſeq̃ntib⁹. Igitur hebraicis uocibus in aliud tp̃s reiectis:de græ
carũ dictionũ accẽtu q̃ ſermoni latino ĩtermiſceri cõſueuerũt:pauca impræſentiarũ ꝑſtringem⁹. Hęc
oẽs cũ apud illos quinq̃ declinatiões diſtribuãtur:a nobis in tres dũtaxat priores reducũtur. Nã ꝑ q̃rtã
& quintã nullũ eſt græcũ nomẽ qđ inflectatur:ſed neq̃ latinũ qđ quidẽ ſit ꝓpriũ. Noĩa quoq̃ in q̃bus
declinatio græca cũ ſuo accẽtu ab autorib⁹ uſurpatur:maiori ex parte ꝓpria ſunt uirorũ aut fœmina
rũ ſiue locorũ. Quæ q̃m in alterã linguã nõ debẽt trãſferri:nõ ſine cauſa interp̃tes cũ ſua l̃ratura plæ-
rũq̃ reliq̃runt. Id qđ eſt a ſeptuaginta obſeruatũ:q̃ ex hebræo in græcũ ſermonẽ trãſferẽtes raro ex ꝓ
priis noĩbus quicq̃ ĩmutarũt. Poſteriores audacius ex Adã adámus:ex Abraã abraám⁹.ex Iacob iacó-
bus.ex Ioſeph ioſéphus.atq̃ ad hũc modũ alia cõplura interp̃tãtes. Pari quoq̃ modo latini ex græco
noĩa ꝓpria uertẽtes cũ ſua l̃ratura plærũq̃ reliq̃runt. nõnunq̃ illis declinationẽ ſuã cũ reliquis accidẽ-
tibus accõmodarũt. Hinc Quintilian⁹ de grãmatica differẽs. Recẽtiores:inq̃t:inſtituerũt græcis noĩ
bus græcas potius declinatiões dare:tñ ipſum nõ ſemp fieri poteſt. & ſubdit. Mihi aũt placet latinã rõ
nẽ ſequi quouſq̃ patit̃ decor. Neq̃ eñ calypſonẽ dixerim ut iunonẽ:q̃q̃ ſecutus antiquos Cæſar utitur
hac rõne declinãdi:ſed autoritatẽ inq̃t cõſuetudo ſup̃auit. Phocas p̃terea ubi de graeca declinatione
errant inquit q̃ didónis aut mantónis dicũt gt̃m:& uocũ aſperitas & ueterũ autoritas eiuſmodi decli-
nationẽ repudiauit. Quod ſi græcorũ noĩm græcam declinationẽ admittimus: & accẽtus quoq̃ græ
cos cũ illis recipiamus neceſſe eſt:id qđ oẽs ad unũ tam antiqui q̃ recẽtiores grammatici cõfitent̃. No
minũ itaq̃ græcorũ aut eorũ q̃ ꝑ græcam declinationẽ inflexa latino ſermoni miſcẽtur: ntĩ termina-
tiones partim ſunt mere græcæ:partim mere latinę:partim gręcis atq̃ latinis cõmunes. Mere gręcas
uoco illas. q̃ nõ admittũt caſus latinos. mere latinas:q̃ nõ admittũt caſus gręcos. cõmunes:q̃ ſub eadẽ
græca terminatione poſſunt græce ſimul & latine declinari. Poteſt tñ fieri ut in quibuſdã magis ſint
in uſu caſus gręci q̃ latini:atq̃ e diuerſo in q̃buſdam magis latini q̃ graeci. Mere gręce terminationes
ſunt illę quas grammatici declinationi latinæ nõ interpoſuerũt. Hæ ſunt in a. longam q̃ ad primã de
clinationẽ referũtur:ut neméa. as. In. e. lõgã q̃ ad eandẽ primã:ut Heléne. es. In. o. lõgam q̃ ad tertiã:
ut ſaphó ſaphóos. & ꝑ ſynęreſin ſaphũs. In. os. & in. on. breues:q̃ ad ſecũdã:ut ílios uel ílion iliu. Mere
latinę ſunt q̃ græcos caſus nõ admittũt:quẽadmodũ oẽs q̃ ex terminatione græca in latinam litteris
immutatis ſunt tranſlatæ:ut ab heléne. es. hélena. æ. ab atrídes. u. atrida. æ. Cõmunes ſunt aliæ oẽs q̃
ſub eadẽ terminatione græce & latine poſſunt declinari:niſi qđ ut paulo ante diximus latini aliis caſi-
bus magis q̃ aliis utũtur:puta in tertia declinatione accuſatiuis utriuſq̃ numeri potiuſq̃ genitiuis:& ge
nitiuis q̃ datiuis. In ſecũda quoq̃ actõ & uctõ frequẽtius q̃ gtõ & gtõ q̃ datiuo. Abltũs tñ quo gręci ca
rent:ſemp erit latinus:ac ꝓinde accẽtu ac declinatione latina moderandus:ꝑſertim ſi cũ latina termi
natione coinciderit. Nam in mere gręca declinatione abltũs datiuo potius aſſimilabitur. Sed antea q̃
de ſingulis dicam:explodenda mihi eſt hoc in loco Aldi Manutii ratio:qua ex Quintiliani p̃cepto uti
tur in accẽtibus ꝑ apices deſignãdis. Nam in terminatiõibus illis q̃ ſunt græcis atq̃ latinis cões:ego nõ
uideo cur gręcos potius q̃ latinos ſequatur. Niſi fortaſſe:quia magis fauet gręcę q̃ latinę lectioni:ſiue
ut nos hoĩes latinos cõtemnat:gręcis ſe uocibus iactat. Quod ſi iam terminatiões illæ ſunt latinitate
donatæ:atq̃ omniũ conſenſu inter latinas receptæ numerãtur:q̃ tandẽ cacozelia eſt alienis q̃ patriis
uti male? Igitur quẽadmodũ ego illi facile aſſentior in mere græca declinatione: ita in cõi penitus diſ
ſentio. Itaq̃ ob hanc cauſam inter accentus graeci regulas propoſita eſt a nobis uigeſima his uerbis.
Ntũs atq̃ proinde uocatiuus ſingularis terminationem habens cõem græcis & latinis: tametſi accen-
tũ gręco & latino proferri poteſt:mixtus tamẽ ſermoni latino ſecundũ regulas accentus latini profe-
rendus eſt. In ſermõe uero græco accẽtus gręci regulas ſequatur oportet. Eſto exẽpli cauſa hoc nomẽ
átreus:quod tã a græcis q̃ a latinis per eus diphthongõ ꝓfertur:quã terminationẽ latini ſuã fecere:at-
q̃ accẽtu acuto in prima ꝓtulerũt. Atqui Aldus mauult accẽtu acuto in ultima notare quẽadmodum
& oĩa alia noĩa ſimiliter cadẽtia puta pẽthéus. theſéus. ꝓmethéus. Alia regula eſt qđ noĩa maſculina
aut fœminina aut duorũ generũ cõia quintæ declinationis q̃ ad tertiã noſtrã referũtur. mittũtq̃ ntm̃
& uocatiuũ pluralis in. es. cõem græcis atq̃ latinis terminationẽ genitiui ſingularis utriuſq̃ linguæ ra
tionẽ ſequũtur:illa mõ differẽtia eſt:qđ græci breuiãt latini uero ꝓducũt terminationẽ illã:ut q̃m apđ
græcos noĩa terminata i. as. recipiẽtia. d. in gtõ acuũt ultimã:penultima quoq̃ gtĩ acuitur:atq̃ ex con
ſeq̃nti aliorũ caſuũ ex regula inferius tradẽda. Eſto exẽpli cauſa arcás. arcádos. arcádi. arcáda. o arcás
In plurali quoq̃ arcádes. Apud latinos tñ q̃a hmõi noĩa in obliq̃s breuiãt penultimã:accẽtus transfer
tur in tertiã a fine. ut árcas. árcadis. árcadi. árcadẽ. o árcas. Plurali ntõ & uocatiuo árcades. Cum itaq̃

SEVILLA

Vergi.in buco.dicit ambo florentes ætatibꝰ arcádes ambo.atq; ibidẽ:arcádes inuidia rũpãtur ut ilia
codro.quia utrobiq;.es.breuiatur.cõſtat declinationẽ eſſe græcã & cõſeq̃nter penultimã debere acui:
tametſi penł̃tima ſit breuis.Accuſatiui tũ pluralis inter græcos & latinos manifeſta eſt differẽtia ex ter
minatione.qđ illi in.as.breuẽ nos uero in.es.longã terminamꝰ.q̃re illi arcádes penultima acuta:nos
árcades antepenultima ꝓferemꝰ.atq; pari modo de reliq̃s hmõi.Nunc ad ſingulas q̃nq; declinationũ
græcaꝝ & triũ latinaꝝ terminatiões accedamꝰ.Sed qđ ſibi uelit Quintilianꝰ de accẽtu ſcribens ait ſe
iuuene doctiſſimos quoſdã ſenes ꝓferre ſolitos átreꝰ & nõia hmõi prima acuta:ut neceſſario ſcđa eẽt
grauis:mihi nõ liq̃t.Nã ſi terminationẽ illã in.eus diphthõgõ ex ſermõe greco in latinã declinationẽ
admittit:recte ꝓferebãt ſenes illi:ſi nõ admittit ꝑperã.Atq; oẽs grãmatici illã admittũt.atq; inter ſcđæ
declinatiõis terminatiões cõnumerãt.Sed anteq̃ ad ſingula deſcẽdã:repetẽdæ ſunt adhuc ex eodem
loco regulæ duæ.Prima.ꝙ ultima dictiõis ſyllaba exiſtẽte lõga nõ põt accẽtꝰ in tertia a fine collocari
ſed in penł̃tima aut in ultima.Altera qđ in eadẽ ſyllaba collocať accẽtꝰ in obliq̃s:in q̃ fuerat in recto.
Quæ regła tribꝰ in locis deficit:primo ſi in recto accẽtꝰ ſit in añpenł̃tima:in obliq̃s uero ultima ſit lõ-
ga.tũc eñ ex regula ſupiori trãſferť accẽtꝰ in penł̃timã.ut apóſtolos.apoſtólu apóſtolo.apóſtolon.o
apóſtole uel apóſtolos.in ntõ.actõ & uctõ añpenł̃tima acuiť in gtõ & dtõ q̃a alter diphthõgo.alter o
mega terminať:in penł̃timã trãſferť.Deficit quoq; hæc regła i noibꝰ q̃ ad tertiã nr̃am declinationẽ re
ferũtur:q̃ ꝓpterea qđ creſcũt una ſyllaba in obliq̃s:ſi accẽtꝰ in recto eſt in antepenł̃tima:neceſſe eſt in
obliq̃s in ſeq̃nte trãſferať:q̃m accẽtꝰ in q̃rta a fine collocari nõ põt.ut ǽnigma:habet in prima accẽtũ
enígmatos in ſcđa.Tertio deficit hæc regła in dictiõibꝰ monoſyllabis q̃ ad tertiã declinationẽ nr̃am
referũtur:quoꝝ gtũs in.os.acuiť trãſferturq; accẽtꝰ a prima in ultimã ut pán.panós.cres cretós.actũs
q̃ freq̃nter uſurpať nominatiui accẽtũ ſeq̃tur.ut pána.créta:Primæ igitur latinæ declinatiõis una dũ
taxat eſt terminatio in.a.breui:recipit tñ & q̃ttuor græcas in.a.lõgã in.a.breuẽ in.as.& in.es.lõgas q-
bus omnes ſuos caſus cõicat:recipit inq̃ ex prima declinatiõe græca duas in.as.& in.es.ut æneas.an-
chiſes:quaꝝ gtũs exit in.æ.diphthõgõ.cui ſilis eſt dtũs.Actũs in.am.Vctũs in.a.breuẽ abltũs in.a.lõ
gã.Sũt q̃ hos caſus nõ a græca terminatiõe in.as.aut in.es.ſed a terminatiõe latina i.a.breui deducãt
& illđ qđ Hora.in.ii.ſer.ſcribit ne q̃s hũaſſe uelit aiacẽ atrida uetas cur.& illđ Oui.ex.iii.meta.Te tñ
o parui rector polydecta ſeriphi.illđ p̃terea Senecæ in agamẽnone.Aggrediar & te oreſta furabor li
bẽs.Illđ quoq; Martia.Teréos aut cœnã crude thyeſta tuã.nõ ab eo qđ eſt atrides.polydectes.oreſtes.
thyeſtes:ſed ab eo potiꝰ qđ atrida:polydecta.oreſta.thyeſta eẽ deducta.Sed cur has duas latini magis
nõ recipiũt:q̃ alias de q̃bꝰ paulopoſt dicturi ſumꝰ:nõ uideo.Sed qđ ad rẽ attinet:plæriq; latinoꝝ fallũ
tur:cũ audiũt græcos putãtes qđ illoꝝ uerba ita ſunt enũciãda:queadmodũ ab illis ꝓferuntur.Nã cũ
apđ eos ultima exiſtẽte lõga accẽtꝰ nõ poſſit in tertia a fine collocari:ſed aut in eadẽ ultima aut in pe-
nultima ſiue illa ſit breuis ſiue illa ſit lõga:cũq; nomina in.as.& in es.deſinẽtia ꝓducať in hac declina-
tiõe:neceſſe eſt ut penł̃tima etiã ſi breuis ſit.acuatur.Quare illi ex ſua regła dicũt andréas.pythagó-
ras.priamídes.pãthoídes.Nos uero q̃a penultima eſt breuis:trãſlato accẽtu in tertiã a fine dicimꝰ án-
dreas.pythágoras.priámides pãthóides.Itaq; apđ Hora.in.ii.ſer.q̃a ex declinatiõe græca legimꝰ py
thagórã per.n.in fine:penultimã accẽtu acuto ꝓferemꝰ.Qualia inq̃t uincũt pythagórã anitiq; reum
doctũq; platona.Apud Vergi.quoq; in.iii.æñ.ex eadẽ rõne priamídẽ helenũ graias regnare p urbes.
& apud Hora.in pri.car.tartara panthoídẽ iteꝝ orco.In uctõ quoq; apđ eũdẽ in.in.ii.ſer.O laertíade
q̃cq̃d dicã aut erit aut nõ.Pari quoq; ſunt in errore q̃ obliquos:nã de rectis nolo nunc digladiari:horũ
nominũ eſaíæ.ieremíæ.zacharíæ.& ſilr deſinẽtiũ:ꝓferũt in penultima accẽtu acuto:cũ ſint omnino
caſus latini habeãtq; penultimã breuẽ.Eadẽ p̃terea ratio nr̃os in errorẽ induxit:ut nomina greca ſcđę
illoꝝ declinatiõis in.a.lõgã deſinẽtia penultimãq; breuiãtia:q̃ cũ apud illos eadẽ penultimã ſiue ulti-
mã acuãt:ipſi quoq; mutata etiã declinatiõe:queadmodũ illi ꝓferũt:cũ deberẽt ex accẽtus latini regu
la tertiã a fine acuere.& ꝓ eo qđ illi dicũt ſophía.philoſophía.theología.aſtrología.neméa penulti-
ma acuta:ipſi ꝓferre deberẽt.ſóphia.philoſóphia.theológia.aſtrológia.némea.accẽtu in tertia a fi-
ne ex rõne declinatiõis latinæ:q̃ ultimã ex lõga in.a.breuẽ cõmutauit.Quod ſi lõga uſpiã repiať:in-
telligimꝰ:declinationẽ eſſe græcã:atq; ꝑinde accẽtu græco ꝓferẽdã.Queadmodũ apđ Papiniũ in.v.
theba.& facilis neméa latas euoluere uires.Quẽ locũ Priſcia.li.vii.citãs neméa inq̃t q̃a ſeruauit.a.ꝓ-
ductã accẽtũ in penł̃tima retinet acutũ.Nõ deerũt fortaſſe q̃ dicãt in Papinio legẽdum eſſe ꝓ nemea
neméé.aut ꝑ cæſurã poni ꝓ lõga:ut accẽtu latino ꝓferatur némea prima acuta.Sed nihilominꝰ regu
la utriuſq; linguæ in uigore ſuo perſtat.Iam uero q̃ etiam ex doctiſſimis q̃buſq; nõ peccat in ꝓferẽdis
noibꝰ in.e.lõgã deſinẽtibꝰ q̃ oĩa ex mere græca declinatiõe inflectũtur in illis p̃ſertim q̃ hñt penł̃timã
breuẽ.Nã cũ deberent illam enũciare accentu gręco ipſi latino proferũt:ut penélope pro penelópe.cal
líope pro callíope.hélene pro heléne.erígone pro erigóne.dánae pro danáe.eurýdice pro eurydíce:
& fere ad hunc modum nomina propria fœminaꝝ p̃ter admodum pauca.ut agaué canaché.acuen-
tia ultimam.Nomina quoq; regionum.urbiũ & inſulaꝝ ut líbye pro libýe.áſine pro aſíne:ũ hace pro

ithâce. mélite pro mel'ite. & nomina poſſeſſiua in ce. deſinentia: q̃ acuunt ultimam. ut grammátice ꝓ grammaticé. dialéctice ꝓ dialecticé. múſice pro muſicé. éthice ꝓ ethicé. A recto etiam in. a. breui. terminato: cuius penultima producitur: acuiturq; antepenultima: accentus uſurpatur. ut apud Papiniũ lib. vii. theba. Namq; ferunt raptam patriis ǽginam ab undis. pro quo in eruditi dicerent æg ínam penultima acuta ſine circũflexa. quoniam eſt per naturã longa. Secũda declinatio litteras quinq; habet proprias terminationes in. er. ir. ur. um. us. Recipit quoq; unam græcis atq; latinis communé. in. eus. diphthongon. Cuius nominatiuus quemadmodũ paulo ante diximus in ſermone latino latinus potius q̃ græcus cenſeri debet. atq; idcirco proferendus eſt accentu latino: hoc eſt penultima acuta: cum apud illos acuat. Ex hac terminatione latini omnes caſus atq; proinde accentus græcos uſurpant. ut téreus. pro eo quod illi dicũt teréus. In genitiuo teréos penultima acuta. Martialis. flet philomena nefas inceſti teréos & quę. In datiuo ter'î per ſynęreſim quoq; ſicut orphî. Idem in eodem opere. Orphî calliopea lino formoſus apollo. Nam órpheo & téreo latini eént caſus. In accuſatiuo teréa & orphéa penultima acuta. Iuuenalis. Alcinóen bacchi thebas & teréa fauſti. Vergilius in bucco. Orphéaq; in medio poſuit: ſiluaſq; ſequentes. Téreum namq; & órpheum caſus latini ſunt. Vocatiuus fere ſemper uſurpatur a latinis: circũflectitq; ultimam: ut o tereũ. o orpheũ. Ouidius li. vi. meta. ut uoluere ambo uoluiſti tu quoq; tereũ. Verg. iiii. geor. Illa quis & me inquit miſerã & te perdidit orpheũ. atq; ad hunc modum reliqua in. eus. diphthongon deſinentia: quæ ſunt ꝓpe innumérat. ut týdeus. tydéos. tydéa. tydeũ. peléus. peléos. peléa peleũ. theſéus. theſéos. theſéa. theſéu. achoréus. achoréos. achoréa. achoreũ. péthéus. penthéos. péthéa. pentheũ. promethéus. prometheós. promethéa. prometheũ. Recipit etiam duas in. os. & in. on. longas: quas illi per tertiam Atticorum declinationem inflectunt ut ádrógeos. andrógeo. andrógeo. andrógeon. o andrógeos. áthos. átho. átho. áthon. o áthos. Hæc declinatio cũ ſuo accentu a latinis nõnunq̃ uſurpatur. Verg. ii. æñ. Andrógeos offert nobis ſocia agmina credens. Idem libro ſexto. In foribus letum andrógeo: tum pendere pœnas. Nam androgeo genitiuus eſt græcus Atticus. Iuuenalis. Creditur olim uelificatus áthos: & quicquid græcia mendax. Et Vergilius primo georgicorum. Aut áthon: aut rhodópen. Hanc quoq; declinationem interpres uſurpauit in epiſtola ad corinthios prima. Ego quidem ſum Pauli: ego autem ápollo: qui genitiuꝰ eſt græcus ab eo quod eſt ápollos. Idem in eadem. De ápollo autem fratre notum uobis facio. qui ablatiuꝰ datiuo Attico ſimilis eſt. Idem in epiſtola ad Titum. ápollo inquit ſolicite permitte. qui accuſatiuus quoq; Atticus eſt: habetq; accentum in tertia a fine: tametſi penultima ſit longa: quod eſt declinatiõis Atticæ proprium. De altera terminatione in. on. longam: non ſuccurrit exemplum: quod uſurpetur a latinis. Recipit præterea & duas alteras in. os. & in. on. breues: quæ per quartam declinationé græcorum inflectuntur ut ilios uel ilion. nam in utraq; terminatione reperitur. & ab eo quod eſt iliõ. Vergilius. iii. æneidos dixit. Ceciditq; ſuperbum ilion: & omnis humo fumat neptunia troia. Ex hac terminatione maxime in. os. latini frequenter caſus rectos atq; ex obliquis accuſatiuos uſurpant cum ſuis accentibus: qui ſunt apud illos tam uarii. ut a nobis de illis nihil certi tradi poſſit. Nam & penultima etiam per naturam longa exiſtente reiiciunt accentum in tertiam a fine: quemadmodum in iis quæ ſequuntur A'glauros. A'caſtos. Cáyſtros. Céphiſos. Cýmolos. Cypáriſſos. Córinthos. E'raſmos. E'piros. E'rimanthos. E'uandros. Helléſpontos. Hermaphróditos. Hyácinthos. Hyménæos. Lícchos. Léarchos. Léucippos. Mǽandros. Nárciſſos. O'lympos. Péloros. Párnaſſos. Príapos. Polýphemos. Rhadámantos. Týrannos. A'bydos. Zácynthos. Quæ omnia rationis huius ignari accentu in penultima proferunt: ex eo decepti quod ſit longa. Nam quis apud Vergilius in. iii. æneidos. non legit. Iam in medio apparet fluctu nemoroſa zacýnthos. penultima acuta. pro zácynthos eadé grauir apud Ouidium quoq; in hero. & quos tulit alta zacýnthos: pro zácynthos. & Apud Martiale. Cõſuluit nares an olerent œra cor'inthon: pro córinthon. apud Horatium tamen quia declinatione latina uſus eſt legimus: contingit adire cor'inthũ: penultima acuta. Ouidius in epiſtola Leandri. In ſpeculis omnis ábydos erat. atq; rurſus ad Leandrũ hero. Si quis abýdo uenerit: aut quæro ſi ábydõ eat. ſed quia ablatiuus mere latinus eſt: accentu latino eſt proferendus abýdo quemadmodũ apud Vergilium i. georgi. & oſtriferi fauces tentãtur abýdi. Nam quod Lucanus in. ii. dixit. feſtóq; admouit abýdo: q̃q̃ datiuus ille communis eſt græcis & latinis: nihilominus tamen ex iis quæ dicta ſunt accẽtu latino eſt proferendus. Atq; e diuerſo complura ſunt penultimam habentia breuem eandemq; acuẽtia: ut a phago quod eſt comedo: & a phoreo quod eſt phero: & a phone ſiue phonos quod eſt cędes compoſita: cuiuſmodi ſunt. Pamphágos. Sarcophágos. Lotophágos. Doryphóros. Nicephóros. Carpophóros. Nebrophónos. Leontophónos. Myophónos. & ad hunc modum alia innumera quæ ſub regulam non cadunt. Ex ſermonis præterea græci idiomate non pauciora ſunt acuentia ultimam. ut Iapetós. Oceanós. Sperchiós. Silenós. Rhodanós. Apidanós. Aeacós. & denominatiua exeuntia in mos. Barbariſmós. Solœciſmós Pleonaſmós. Iſthmós. & nomina poſſeſſiua deſinentia. in cos. ut grammaticós. dialecticós. rhetoricós. dicticós. hiſtoricós. æ multa alia quæ numero compre-

hendere non eſt: quorum accentus cum terminatione in rectis & obliquis ab autoribus uſurpatur. ſed accuſatiui ut paulo ante dixi frequenter: alii caſus raro. ut apud coſmographos heſperúceras. i. pmótorium heſperi. & heliutrápeza. i. ſolis menſa & in plurali theonóchema. i. deorum currus.

TErtia declinatio terminationes habet aliquãto plures q̃ græcorum quinta: quæ ad tertiam noſtram referuntur: de quibus per ordiné nunc eſt differendũ. Igitur in. a. deſinentia que cõmunis eſt græcorum & latinorum mittentia genitiuum in. atos tertiam a fine acuunt in obliquis. ut dógma dógmatos. ænigma en'igmatos. diádema diadématos. Latini ex hac terminatione genitiuũ pluralẽ plærũq; uſurpant: qui propterea quod. in. on. per. o. longũ terminatur quemadmodum & omnes alię partes orationis quę per caſus declinantur: acutum in penultimá attrahit: ut epigrámma epigrámmatos. & in plurali epigrámmata. ammáton. Martia. in. i. toto notus in orbe Martialis argutis epigrammáton libellis. & nomen illud dei quod eſt ineffabile tetragrammáton cognominatur. Clemẽs quoq; a noſtris frequenter in libris periſtromáton citatur.

In. i. latinũ ſiue. y. graecũ deſinentia: quæ plęrumq; barbara ſunt: atq; apud græcos declinabilia ſũt mittẽtia gtĩ in. ios. uel. itos. uel. yos. accẽtum habent in prima ſyllaba. ut cómmi cómmios. ſt'immi. mios. c'ici. ios. álphi. ios. éri. érios. tróphi. ios. áſty. áſtyos. nápy. nápyos. méli. litos. móly. lyos. Cui⁹ cõpoſita retrahunt accentum in tertiam a fine. ut hydrómeli. œnómeli. oxýmeli. Polyſyllaba quoq;. ut cinnábari. p'iperi. ſ'inapi. quod nos latinum facientes in ſinâpis penultima circũflexa uertimus. Latini ex hac terminatione caſus tantum recto ſimiles uſurpant.

In. ω. mega deſinentia quæ gręcorum terminatio propria eſt generis fœminini ultimá acuũt: mittuntq; genitiuũ in. oos. aut in. us. per ſynęreſin contractam accẽtu circunflexo. ut didó didóos uel didûs didói uel didî contractá didóa uel didó. o didó uel didî. & eodẽ modo. ſapphó ſapphóos uel ſapphûs. mantó mantóos. uel mãtûs. clió cliós. uel cliûs. erató eratóos uel eratûs. echó echóos. uel echûs calypſó calypſóos. uel calypſûs. ſpió ſpióos. uel ſpiûs. ió ióos. uel iûs. inó inóos. uel inûs. lampedó lampedóos. uel lampedûs. clothó clothóos. uel clothûs. Latini ex hac terminatione omnes fere caſus ſynæretizatos cum ſuis accentibus uſurpant. Ouidi. in. i. de arte. Nec mihi ſunt uiſæ. clió. cliûſq; ſorores. Idem in heroi. An niſi legiſſes autoris nomina ſapphûs. Vergilius. vii. ęnei. Fatidicæ mantûs: & tuſci filius amnis. Idem quoq; in. iiii. accuſatiuum uſurpauit. Et nomine didó ſæpe uocaturum. & in priape. Atlantidemq; calypſó. Hęc de græcis nominibus in uocalibus terminatis: quę ad tertiam declinationem latinam referri poſſunt. Nunc de iis quæ deſinunt in conſonantes: non quidẽ omnes: ſed in tres tantum liquidas. n. r. s. & unam duplicem. x Nam in. l. m. nullum græcum nomen terminatur: ſicut neq; in aliquam ex mutarum numero.

In. an. igitur plęrumq; ultimam acuunt. ut tit'an titános. pęán pęános. Pelecán pelecános. pán panós. Cuius genitiuum Vergilius. vii. aeñ. uſurpauit dicens. panós de more lycęi. accẽtu acuto in fine ex regula ſuperius tradita. Accuſatiuum quoq; in bucolicis. Mecũm una in ſiluis imitabere pána canẽdo. ex eadem regula accentu in prima.

In. en. per. H. acuũt ultimá plęrumq;. ut hymén hyménos. lichén lichénos. adén adénos. ſolén ſolénos. troezén troezénos. ſirén ſirénos. Nonnunquam penultimam acuunt. ut héllen héllenos.

In. in. per iota q̃ alterá quoq; habẽt terminationẽ in. is. ultimá acuũt. ut delph'in uel delphís. delphínis. telch'in uel telchís telchínis. ſalam'in uel ſalamís ſalam'inis. eleuſ'in uel eleuſ'is eleuſ'inis.

In. in. quoq; per ypſilon penultimam acuentia eandem rationem ſequuntur. ut phórcyn uel phórcis phórcynis. póltyn uel póltys póltynis.

I. on. per. ω. mega quędá acuunt finalem. ut ſarpedón. gerión. amazón. antedón. chalcedón. carchedón. quædá acuunt penultimá. ut plátó. zénon. théon. achéron. médon. laocóon. demophóon. hippocóon. quę tria atq; his ſimilia circũflectunt ultimá: ſi duæ ultimę contrahũtur in uná per ſynereſim. ut laocôn. demophôn. hippocôn. Ex quibus aliæ mittunt gtĩ in. ontos. ut achéron achérontos. médon médontos. laocóon laocóontos. demophóon demophóontos. hippocóon hippocóontos. Quædam in. onos. per. o. longum: ut pláton plátonos. zénon zénonos. babylón babylónos. théon théonos dáphnon dáphnonos. platánon platánonos. Quædam in onos. per. o. breuem ut dæmon dæmonos. cánon cánonos. iáſon iáſonos. agamémnon agamémnonos.

In um. per. ου. diphthongon quanq̃ apud græcos ſunt complura mittentia genitiuum. in. untos. hæc terminatio nunquam a latinis uſurpatur.

In. ar. nunquam fere uſurpantur a latinis: nam quod apud medicos frequẽter uſurpatur hépar hépatos latinis uox eſt incognita: pro eo quod eſt iecur iecoris.

In. er. per. H. deſinẽtia ultimá acuũt: ut ſotér ſotéros. aér aéros. æthér æthéros. cratér cratéros. charactér charactéros. cremaſtér cremaſtéros. climatér climatéros. phyſetér phyſetéros. ſpithér ſpinthéros. Iber uero 'iberos in recto penultimam acuit: in obliquis ante penultimam.

In. ir. per. i. iota aut. yr. per ypſilõ rara ſunt acuẽtia penultimá: ut gádir gádiros. mártyr mártyros.

In.or.per.ω.mega acuunt proximã a fine:ut néſtor.néſtoros.héctor.héctoros. rhétor. rhétoros. polyméſtor.polyméſtoros.

In.as.maſculina penultimã acuũt:ut adámas adámãtos.polydámas polydámãtos.ábas ábantos. apéſas apéſantos.athámas athámãtos.átlas átlãtos.chálcas chálcãtos.cýphas cýphantos.coríphas coríphãtos.eléphas eléphãtos.gígas.ãtos.pállas pállãtos.períphas períphãtos.phórbas phórbãtos. tháumas tháumãtos.thóas thóãtos.Fœminina uero ultimã acuũt aſſumũtq; in gtõ.d.ut acrás acrádos.dyás dyádos.triás triádos.ogdoás ogdoádos.heptás heptádos.pallás pallãdos.lãpás lãpádos:q̃ ratioñé ſequitur unũ ex maſculinis.arcás arcádos.

In.es.per.η.maſculina penultimã acuũt plærũq; ea q̃ mittunt gtĩ in.etos.ut cráte s crátetos.chrémes chrémetos.dáres dáretos.cúres.etos.láches láchetos.lébes lébetos.mágnes mágnetos.rápes rápetos.tháles tháletos.Et noĩa q̃dã latina q̃;in grecũ ſermoné traducta amittũt.n.atq; rurſus in obliqs reſumũt.ut clémes clémẽtos.créſces créſcẽtos.pũdes pũdẽtos.prũdes prũdẽtos.uáles uálẽtos. Penultimã quoq; acuũt ea q̃ mittũt gtĩ in.eos.ut ꝯpoſita a ſtenos qualia ſunt.antiſthénes antiſthéneos. caliſthénes caliſthéneos.demoſthénes demoſthéneos.& agenos.ut ãtigénes.origénes.hermogénes & a telos.ut ariſtotéles.praxitéles.pyrgotéles.Cõpoſita uero a cleos ſynærizata circũflectũt ultimã. ut agathoclẽs.periclẽs.ſophoclẽs.

In.is.p.i.iota.polyſyllaba fœminina nõ hñtia duas terminatiões q̃ mittũt gtĩ in.idos.plærumq; acuũt ultimã.ut cnemís cnemídos.crepís crepídos.& patronyminica fœminina ſiue hñtia formã patronymicoꝝ.ut priamís priamídos.ænéis æneídos.thebaís thebaídos.ꝓphetís prophetídos. poetís poetídos.calamís calamídos.eumenís eumenídos.ſalmacís ſalmacídos.biblís biblídos. Quedã tñ ex his acuũt penultimã.ut thémis thémidos.cýpris cýpridos.pháſis pháſidos.curétis curétidos.élis élidos.Quædã acuũt antepenultimã.ut ſíbaris.cháribdis.thámiris.ádonis.théognis:quoꝝ maſculia mittũt gtĩ in.idos.ut páris.idos.théognis theógnidos.ádonis.idos.

Aduertendũ tñ qđ mittentia gtĩ in.idos.per.os.pu ꝯpñt mittere gtĩ in.ios.more ionico.ut páris pátidos.uel pários.mémphis mémphidos.uel mémphios.

In.ois. mittẽtia gtĩ in.entos.penultimam acuunt:ut pyróis pyróentos.ſimóis ſimóentos. opóis opóentos.

In.ys.p ypſilõ q̃dã circũflectũt ultimã.ut ichthŷs ichthŷos.q̃dã eãdẽ grauãt:ut bòtris bòtrios.q̃dã acuũt eãdẽ.ut chlamýs chlamýdos.tethýs tethýos.erinnýs erinnýos.

In.os.p.ω.mega deſinẽtia tã hñtia penultimã breuẽ q̃ mittũt gtĩ in.otos.ut philéros philétos.rhinocéros rhinocérotos.quã hñtia eandẽ longã.q̃ exeũt in.oos.ut héros héroos.mínos mínoos.ꝓximã a fine acuunt. Actũs utriuſq; numeri uſurpatur a latinis.

In.us.q̃ per.ου.diphthõgõ ſcribunt ſynærizata a noĩb⁹ terminatis in.ois.ſolutas:mittuntq; gtĩ in.untos.circũflectũt ultimã.ut ſimóis ſimûs.ûntos.opóis opûs. ûntos. phicóis phychûs. ûntos. hydróis hydrûs.ûntos.ſipóis ſipûs.ûntos amathóis.thûs.ûntos.iericóis.icûs.ûntos.Rectus & accuſatiuus uſurpantur a latinis.

In.ns.deſinẽtia penultimã acuũt:mittũtq; gtĩ in.nthos.ut týrins týrinthos. hélmins hélminthos. Actũs uſurpat̃ a latinis.Papinius lib.iii.Suus excit in arma antiq̃ týrintha deus.

In.ps.polyſyllaba tã ſimplicia q̃ cõpoſita ꝓximã a fine acuũt:ut lélaps lélapos æthiops æthíopos. & q̃ in gtõ mutãt.p.in.b.ut áraps.árabos.chálybs.chálybos.Sed aduertendũ ꝙ omnia hñt o micron in recto p̃terq̃ hydrops & ꝯpoſita ab ops qđ ẽ ocul⁹.ut cýclops cýclopos.mýops opos.mónops.opos. Nam ab ops qđ eſt uox regulã ſequũtur.ut mérops méropos. Latini ex hac terminatiõe accuſatiuos utriuſq; numeri uſurpant.

In.ax.q̃dã accẽtu acuto in penultima ꝓferũt:ut thórax thóracos.phæax phæacos.córax córacos. q̃dã circunflectũt penultimã:ut aûlax aûlacos.clîmax clîmacos.

In.ex.per.e.longũ.acuunt penultimã:ſeruátq; illud.e.in obliquis æque longũ.ut mýrmex mýrmecos.narthex.ecos.ſcóles.ecos.Habentia tñ.o.longũ in penultima breuiant in obliquis illud.e.ut alópex alópecos.

In.yx.per ypſilõ.partim acuũt penultimã.ut bómbix bómbycos.bébrix bébricos. ónyx ónycos. ſardónix ſardónycos.cóccyx cóccygos.órtyx órtygos partim circũflectũt eãdã ut cêrix cêrycos.doêdyx doêdicos.Latini ex hac terminatione actõs utriuſq; numeri uſurpant.

In.ox.per.ω.mega rara ſunt acuentia finalem.ut cyamotróx.ógos.a trógo quod eſt uoro & cyamos fama.

In.x.hñtia.g.ante.x.quã nos per.n.ex cauſa uni tñ mihi cõperta per.n.ꝓferimus & ſcribim⁹. penultimã acuũt.mittũtq; oĩa gtĩ in.gos.ut phárynx pháryngos.lárynx láryngos.lŷnx lŷngos.

FINIS.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

ANTONIVS AD LECTOREM DE LITTERIS GRAECIS.

Litterulas gręcas fluxerunt unde latinę:
Si quis noſſe cupit: longa terenda uia eſt.
Vt culmen teneas: ſubeundi mille labores.
Rara quidem res eſt: at precioſa tamen.
Maiores maiora petant: mihi parua ſecuro:
Sufficiat pueris prima elementa dare.
Illa modo ſine queis non conſtat ſermo latinus:
Et quę ſi ſpernas mox habeare rudis.

EIVSDEM ANTONII IN LITERAS GRAECAS PRAEFATIO.

QVI LITERALIAS INTRODVCTIONES ANte hac latinis tradiderunt: immo uero qui longiores cōmētationes ex inſtituto grammacitem profeſſi ædiderunt: nullam fere partem attigere: in qua non aliquid ex græcis deſumpſerint: ita tamen ſcripſerunt ut cum utriuſq; linguę gnaris & non cum pueris rudibus & indoctis loquerentur. Nam cum de literis deq; dictionum orthographia diſputant: cū de accentu atq; ſyllabarum quantitate: cum de nominum etymologia & declinatione: cum de partium orationis conſtructione: totam rationē inchoatam relinquunt: atq; nos ad gręcos autores mittunt. Græce uero literę qua uia noſtris hominibus tradi poſſint: non eſt in promptu: propterea ꝙ præceptorum non minor eſt penuria quam librorum: ſed quod magis obſtat eſt incredibilis hominum ueternus qui adeo ad hanc unam rem obtorpuerunt: ut iam monſtro ſimile habeatur: ſi quem uiderint græca legere: nedum loqui aut intelligere. Ego uero cū in meis introductiōibus multos locos ex gręco pendentes inchoatos reliquiſſem: cōmunicata re prius cum his a quibus: ſi quid uſquam eſt gręcarum literarum apud nos emanauit: auſus ſum facere: quod alius harum rerū peritior facere debuiſſet: non quidem nomina quę ſermo latinus ex gręco fonte deſiderat: ſed illa tantum ſine quibus introductiones noſtrę conſtare non poſſunt. Et quia tunc temporis non contigit nobis græcarum literarum typos omnes habere: & quod omnes quibus pręcepta noſtra ſcribuntur ignotę ſunt. uſi ſumus magna ex parte latinis. Quę tametſi autore Plinio ſatis cōmode poſſunt gręcas omnes deſignare: non tamē ſemper id aſſequi poſſumus: cum ex diuerſis literis plęrumq; eadem uox efficiatur: & ex eadem uoce diuerſos ſenſus coniectare liceat: ut quod ι.η.υ pſilon. ει.&.οι. diphthongi eundem ſonum nobis exhibent: & alia ad hūc modum. Imprimis itaq; literas græcas & earum nomina græce & latine e regione deſcripta propoſuimus: & de illarum prolatione nonnihil adiecimus: tum de diphthongis & accentibus aliquid attigimus. de nominum deinde declinatione ſimul & accentu cuius rei gratia hunc laborem aſſumpſimus: ut pro captu noſtro hęc fuerint a nobis deguſtata. Qui ulteriora noſſe deſiderant: ad græcorum ſcholas illis eūdum eſſe moneo. nā ego is ſum qui neq; tardos opperior: neq; pręcedentibus inſto.

Α.Β.γ.δ.ε.ζ.η.θ.ι.κ.λ.μ.ν.ξ.ο.π.ρ.σ.τ.υ.φ.χ.ψ.ω

α	β	γ	δ	ε	ζ
αλφα	βητα	γαμμα	δελτα	εψιλον	ζητα
alpha	beta	gamma	delta	epſilon	zeta
a	b	g	d	e breuis	z

η	θ	ι	κ	λ	μ
ητα	θητα	ιωτα	καππα	λαμβδα	μυ
eta	theta	iota	cappa	lambda	mi
e lōgū	t	i	c	l	m

ν	ξ	ο	π	ρ	σ
νυ	ξι	ομικρον	πι	ρο	σιγμα
ni	xi	omicrō	pi	ro	ſigma
n	x	o breue	p	r	ſ

τ	υ	φ	χ	ψ	ω
ταυ	υψιλον	φι	χι	ψι	ωμεγα
tau	ypſilon	phi	chi	pſi	omega
t	y gręcū	ph	ch	pſ	o longum.

De diphthongi propriæ
αι. αυ. ει. ευ οι. ου.
æ. au. ei. eu. œ. u.

Diphthongi impropriæ.
ᾳ. ῃ. ηυ. υι. ῳ. ωυ.
a. e. ey. yi. o. oy.

¶ De litterarum prolatione.

Q Vattuor & uiginti litteræ ſunt in uſu apud græcos in hac ſerie.
α. Alpha quæ ab illis profertur eodem ſono quo nos illam proferimus.
β. Beta profertur ab illis quaſi per. u. coſonantem noſtram &. i. uocalem. nos beta illā uocamus quia. η. ſemper uertitur in. e.
γ. Gamma eodem ſono profertur ab illis quo nos. g noſtrum proferimus. a. uel. o. uel. u ſequentibus. & quo cum reliquis proferri deberet.
δ Delta eadem uoce profertur ab illis qua nos. d. enunciamus.
ε. Epſilon eodem modo profertur ab illis quo nos. e. breuem.
ζ. Zeta eodem ſono illi proferunt quo nos. z. noſtrum proferimus: ſed ab illis zita uocatur a nobis zeta quia. η. uertitur in. e. longum.
Η. Eta ut dixim⁹ ab illis profertur ita quaſi per iota. nos quaſi per. e longum.
θ Theta eadē uoce illi ꝓferūt q̄ nos. th. ꝓferre deberem⁹. ſed ab illis thita a nobis theta dicitur. η. uerſo in. e. longum.
ι. Iota eodem ſono proferunt quo nos. i. noſtrum efferimus.
κ. Cappa eodē ſono illi ꝓferūt quo nos. c. nſm. a. uel. o. uel. u. ſeq̄ntib⁹ & quo cū aliis ꝓferri deberet.
λ. Lambda eodem ſono illi proferunt quo nos. l. noſtrum.
μ. Mi eadem uoce illi pronunciant qua nos. m. noſtrum.
ν. Ni eadem uoce illi proferunt qua nos. n. noſtrum.
ξ. Eodem ſono profertur a gręcis quo a latinis; ſed ab illis appellatur. xi. ita ut incipiat a ſeipſa & deſinat in. i. uocalem. a nobis litteris inuerſis. ix. ita ut incipiat ab. i. uocali. & deſinat in ſeipſam.
ο. Omicron eodem modo profertur a græcis quo a nobis. o. breue.
π Pi. eadem uoce illi proferunt: qua nos. p. noſtrum efferimus.
ρ. Ro. ī pricipio dictionū & ī medio ſi geminet̃ ſemp̄ a gręcis aſpirat̃: atq; eodē ſono ꝓfert̃ ab utriſq;.
σ Sigma eodē mō ꝓfert̃ a gręcis quo a latinis: ſed utriq; ꝑperā ꝓnūciāt: qđ alibi demonſtrauimus.
τ. Tau eodem modo profertur a græcis quo a latinis. t. exile. Sed a græcis appellatur tau. quaſi deſinat in. u. conſonantem a latinis tau: quaſi deſinat in. u. uocalem.
υ. Ypſilon eodē modo ꝓferri debet a gręcis & latinis: ſed cuiuſmodi ille ſon⁹ debeat eſſe alibi dixim⁹.
φ Phi eodem modo pronunciatur a græcis quo a nobis proferri deberet: non quaſi nunc proferim⁹ hoc eſt quaſi per. f. literam.
χ Chi eodem modo profertur a gręcis eta uel epſilo uel iota uel ypſilo ſequētibus. quo nos hiſpani. x.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

litteram proferimus. alioqui non male pronunciant.

ψ Pſi eodẽ mõ ꝓnunciať a grecis quo latini ante ſuũ antiſigma ꝓferebãt: & nũc. p.s. lr̃as ꝓnunciãt.

ω. Omega eodem ſono illi proferunt quo nos. o. longum proferimus.

Aduertẽdũ tñ ꝙ ſi poſt cappa ſiue lamba ſiue ni ſequať iota aut ypſilõ a græcis ꝓferri uoce quadã ĩ arti culata. cappa etiam eta uel epſilo ſequentibus ſono qualẽ nequeo mõſtrare: at ſentio tãtũ. lambda quaſi nos. Hiſpani. ll. duplex. ni quaſi. nn. duplex pronunciamus. Sed an recte illo modo proferant: ipſi uiderint: nos id non poſſe fieri aſſeueramus: propterea ꝙ conſonantes ęquæ uires ſuas ad uoca les ſequentes perferant: nominatimq; Quintilianus de cappa id dicat.

Aduertẽdum quoq; in ſcriptura greca quoties poſt gamma ſequitur alterũ gãma. uel cappa. uel chi. uel. xi. loco gãma debere pronũciari ni litteram. aut ſi proferatur ni: litteras illas loco ni debere ſcri bi. cuius rei cauſam attulimus in libello de ui & poteſtate litterarum cum de. n. littera ageretur.

Aduertẽdũ p̃terea ſi poſt ni lr̃am ſequať tau. loco tau debere ꝓferri delta: ne fiat ut illi dicũt ſonꝰ retor ridus.

Si poſt. m. ſequatur. p. p. profertur quemadmodum. b. latinum. ut pempo quod eſt mitto.

HArũ quattuor & uiginti literarũ duo ſunt genera. ſeptẽ uocales. alpha. epſilon. eta. iota. omicrõ ypſilon. ω mega. reliquę omnes ſunt conſonantes. Vocales rurſus in partes diuiduntur: in duas ſemp breues. epſilõ. &. o. micrõ. in duas itẽ ſemp longas. ω. &. η. & in tres medias ſiue ancipites hoc eſt quæ poſſunt eſſe breues & lõgæ. a. i. y. pſilõ. Cõſonantes rurſus in duo genera diuidũtur: in octo ſemiuocales. zeta. xi. pſi. lãbda. mi. ni. ro. ſigma. quarũ tres priores duplices dicũtur. zeta. pro. ſd. xi pro. cs. uel. gs pſi. pro. ps. quinq; poſteriores liquidæ. quę etiã imutabiles appellantur. lambda. mi. ni. ro. ſigma. Et in nouẽ mutas. beta. gãma. delta. cappa. pi. tau. theta. phi. chi. Quarũ tres ſunt exi les. cappa. pi. tau. tres aſpiratę. chi. phi. theta. tres mediæ. gamma. beta. delta.

π	τ	κ	exiles.
β	δ	γ	mediæ.
φ	θ	χ	aſpiratę.

ASpirationis notã antiquiores gręci in ordine aliarũ literarũ perinde ac ſi eſſet litera poſuerũt: quẽ admodũ apud latinos nũc ponitur. deinde η. literæ figurã per lineã trãſuerſam mediã diuiden tes in hũc modũ ├ ┤ dexterã illiꝰ ptẽ exilitatis: ſiniſtrã uero aſpiratiõis notã eſſe uoluerũt. Illã palæ mõ uicẽtinus exilẽ: Grillus leuẽ noiauit: idẽ q̃ aſpiratiõis nota erat flatilẽ dixit. per priorẽ dictiões a uocalibꝰ incipiẽtes q̃ debeãt proferri exiliter notauerũt: p poſteriorẽ q̃ debeãt aſpirari. Iuniores eãn dẽ rationẽ ſecuti. o. mediã diuiſerũt in hũc modũ ᾽ ῾ poſſunt aũt uocales oẽs aſpirari & nõ aſpirari p̃ ter. y. pſilõ quę ſemp in principio dictiõis aſpiratur. cauſam uero cur notã illã ex litterarũ ſerie tollẽ tes uocalibus ĩpendere fecerint: hãc fuiſſe tradũt: ne ſpũs uidelicet ille extra uocalẽ eſſe putaretur: atq; occaſionẽ daret putãdi eſſe literã q̃ ſequẽtẽ uocalẽ feriret: quẽadmodũ apud hebręos. he. litera q̃ inter literas numeratur: quod flatus ille ſuus quodãmodo ſonat. Sed cũ ex cõſonantibus quattuor a græcis aſpirẽtur. cur theta. phi. chi. figuras accõmodarint: rho uero propriã figurã nõ dederint: hanc fuiſſe cauſam putandũ eſt ꝙ in tribus illis aſpiratio intra ipſas eſt. & cũ ipſis erũpit. in rho poti us extra eſt: & cum uocali ſequẽti coaleſcit.

ℂ De diphthongis.

DIphthongi propriæ dictę apud græcos ſex ſunt. αι. quæ apud illos profertur quo ſono nos enũ ciamus. æ. noſtram diphthongon: atq; ſemper in eandem uertitur. ut αἰακός. æacus.

αυ. Quę apud illos ꝓfertur tali uoce quali nos aue. ſi auferas. e. finalẽ. hoc eſt per. u. conſonantem. Hæc diphthongus apud nos ſemper uertitur in. au. ita ut. u. ſonet quaſi uocalis. ut αὐλη. aula.

ει Quę apud illos tali ſono profertur quali nos. i. longũ proferimus: atq; apud nos in. i. longum plæ rumq; uertitur. ut βραβεῖον. brabium. aliquando in. e. longum. ut πηνελόπεια. penelopea.

ευ. Quę apud nos tali uoce profertur quali eua. ſi auferas. a. finalem. hoc eſt quaſi per. u. cõſonantem apud nos ſemp uertitur in. eu. diphthongõ ita tñ ut. u. ſonet quaſi uocalis. ut πενθεύς pentheus.

οι. Quæ apud illos tali uoce profertur quali nos. i. longum proferimus: apud nos in. œ. diphthongõ ſemper uertitur. ut οἰκονόμος. œcõnomus. φοῖνιξ. phoenix.

ου. Quę apd illos tali uoce ꝓfert q̃li nos. u. uocalẽ efferimꝰ: atq; in eãdẽ ſp apd nos uertit. Cũ apd græ cos. u. uocalis nõ habeat: p hãc diphthõgõ illã repñtat. ut δοῦλος. dulos. Per hãc quoq; exhibẽt. u. cõſonãtẽ noſtrã: ſed illã q̃ſi uocalẽ ꝓferũt. ut σιλουανός. p ſiluanꝰ. ut οὐεσπασιανός. p Veſpaſianꝰ.

Impropriæ diphthongi ſex quoq; ſunt: quibus antiquiores græci utebãtur ſequentibus uocales minu ſculis literis. quaſi ſignificare uolentes quod ſurdũ neſcio quid ſonabãt: quas deinde iuniores ſub ſcripſerunt: ut antiquitatem illã deſignarent: & ꝙ ſonus ille ſubobſcurus in deſuetudinem abiit.

ᾳ. Alpha ſubſcripto. i. paruo ſonat apud illos quaſi. a. longũ. atq; apud nos in. a. longũ uertitur ut aſ ma aſmatos. atrax atracos thraſcias. u. & in datiuis primæ declinationis. ut martha. theologia.

ῃ. Eta ſubſcripto iota paruo apud illos ſonat quaſi. i. longum. Nos quoq; in. e. longum uertimus. ut i datiuis primę & ſecundę declinationis. ut anchiſes datiuo anchiſe. calliõpe datiuo calliõpe.

ῳ. Mega ſubſcripto iota paruo apud grecos ſonat quaſi. ω. longum apud nos plærumq; uertitur in œ diphthongon. ut tragœdia. tragedia aliquando in. o. longum ut palinῳdia palinodia.

υι. Pſilon abſcripto iota paruo apud illos ſonat. y. pſilō longū: apud nos ſemp uertit᷑ in. yi. diphthongon. ut harpyia. cœnomyia. orithyia. & p. y. longum quemadmodum a græcis profertur.

υη. Adſcripto ypſilō apud illos ſonat tali uoce quali apud nos. profertur. iui. ſi. auferas. i. finalem hoc eſt per. u. conſonantem. ut πρ σσηυδα. apud nos transfertur in. eu. diphthongon.

ωυ. Mega adſcripto. y. pſilo ꝓfertur ab illis tali ſono quali nos ꝓferimus oua. ſi auferas. a. finalē. hoc eſt qſi p. u. cōſonātē: q diphthōgo ſoli greci Iones utūtur dicētes. ὠυτός p αὐτός: apud nos in uno tm̄ noīe hebraico ſcribitur in ſacris lr̄is hoc eſt Moyſes: ubi. y. nullū ſonū habere debet: ſed ꝓferendū eſt moſes: quēadmodū Iuuenalis. Strabo. Plini⁹. Iuſtinus ꝓtulerunt: & ex noſtris græci theologi ꝑpe oēs doctores. Ex latinis Iuuēcus in quattuor euangelia. Arator in apoſtolica hiſtoria. aut ſi contendas. y. pſilon debere proferri quaſi. u. proferendum eſſe ut in. au. &. eu. diximus.

De accentu.

Accentus apud græcos quemadmodū & apud latinos tres ſunt. acutus. grauis. & circūflex⁹. Sed acutus & circūflexus dictionis ſunt accentus: grauis uero ſyllabæ tantū. unde ſyllabicus accentus dicitur. Eſt tamē qn̄ accētus grauis eſt dictiōis accētus: cū uidelicet in cōſequētia grauis pro acuto ponitur: idq; in fine tm̄ dictionis. Dico in cōſequētia hoc eſt cū oratio feſtinat ad clauſulæ exitū alioqui nunq̄ grauis poneretur pro acuto. Latini nō cōſueuerunt accentus apicibus notare niſi tantum ex Quintiliani precepto in dictionibus ambiguis ratione accentus. At greci paſſim illos in q̄libet particula imponunt hoc modo. Acutum apice tenui ſurſum ducto ita tn̄ ut paululum in dexteram manum declinet in hunc modum. ´ Grauem apice tenui deorſum ducto: ita tamen ut in ſiniſtram paululū declinet in hunc modum. ` Circūflexū ex utroq; ductu cōponunt: ut partim aſcendat partim deſcendat in hunc modū. ^ Grauis itaq; cū ſit ut diximus ſyllabæ & non dictionis accentus in qualibet ſyllaba collocari poteſt preterq̄ in qua prædominans accentus collocatur. hoc eſt acutus uel circumflexus. Acutus ultimum ſiue tertium a fine locum poſſidere poteſt. Circumflexus duas tantum obtinet ſedes hoc eſt ultimam & penultimam.

Eſt animaduertendū præterea ꝙ dictio habens ſyllabam ultimā grauem a græcis dicitur barytona. q̄ uero ultimam acuit oxytona quæ penultimam acuit paroxytona q̄ antepenultimam proparoxytona. Quæ tamen ultimam circumflectit periſpomene appellatur: properiſpomene quę penultimam. His ꝓlibatis propono regulas accentibus græcis deſeruientes.

Prima regula.

Accētus acutus poni pōt in ultima ſyllaba: ſiue illa ſit breuis: ut calós: ſophós: agathós. ſiue ſit lōga abſq; ſyneræſi ut pentecoſté. paraſceué. anatolé. nam ſi habet ſyneręſim circumflectitur.

Secunda regula.

Accentus acutus poteſt in penultima ſyllaba poni: niſi illa ſit breuis ſequēte altera breui. ut lógos: pónos ónos: ſiue ſit breuis ſequēti lōga per naturā. ut lébes lébetos: tápes tápetos: ſiue ſit lōga ſequēti altera longa. ut æther: Daphne: Dione.

Tertia regula.

Accēt⁹ acut⁹ pōt poni in antepenultima ſiue ſequant᷑ duę breues. ut dáctylos: apóſtolos: ámpelos: ſiue ſequātur lōga & breuis. ut ægiália. Polýdoros. Nā ſi breuis cū longa: aut duæ longæ ſequātur: accētus in penultimā transfertur. ut díceos in ntō antepenultimā acuit: in gtō dicæu penultimam.

Quarta regula.

Circūflexus accētus collocari pōt in ultima ſyllaba: modo ſit natura longa uel ex ſyneræſi. ut pentecoſtês in gtō: & pētecoſtê in dtō. nauſicâ ꝓ nauſicáa. Demophôn ꝓ Demophóon. ex regula inferi⁹ tradenda ſexto loco.

Quinta regula.

Circūflexus accentus poni poteſt in penultima per naturam longa: modo ultima ſit breuis: ut mûſa mâea. Sed aduertendum ai. &. oi. diphthongos græcas ꝙ ad rationem accentus attinet: pro breuibus eſſe habendas. ut muſa in plurali penultimā circūflectit: q̄q̄ ultima ſit longa diphthongo.

Sexta regula.

Syllaba ultima per ſynæreſin cōtracta in qua debeat accētus circūflexus collocari: cōſtare oportet ex acuta in penultima: & graui in ultima. ut qd̄ de nauſicáa & Demophóon paulo ante diximus. Aduertendū tamen huiuſmodi ſynæreſin nōnunq̄ fieri ex duabus grauibus exiſtente accentu in antepenultima. ut chrýſeos chryſûs. argýreos argyrûs. chálceos chalcûs.

Septima regula.

Vltima ſyllaba exiſtēte lōga p naturā: accēt⁹ acut⁹ nō pōt in antepenultimā collocari: ſed aut manet ī eadē ultima: aut trāſfert᷑ in penultimā. Quę regula ab oībus græcis ꝑterq̄ ab atticis obſeruatur. Illi nāq; Menæleos & ſimilia quæ per tertiam declinationem Græcam inflectuntur: accentu in antepenultima acuto proferunt: q̄q̄ ultima per. ω. mega ſcribatur: atq; ut paulo ante dixi. ai. & oi. di

phthongi in fine dictionis poſitæ pro breuibus habentur. quod ad rationem accentus attinet.

Octaua regula.

Diphthongus in fine dictionis habens. y. pſilon in fine ſi ſuſcipit tonum: circumflectitur. ſunt autem huiuſmodi diphthongi tres. αυ. ευ. ου.

Nona regula.

Monoſyllaba neutra circumflectunt. ut pŷr. pân. ſcór.

Decima regula.

Ntũs: accuſatiuus: & uocatiuus abſq; ſynæreſi ſi in ultima ſuſcipiunt accentũ: acuũtur. ut calós calón calé calós. Quod ſi habẽt ſynæreſin: circũflectuntur. ut nauſicâ. nauſicân. o nauſicâ.

Vndecima regula.

Gtũs & datiuus in longas deſinentes ſi ſuper ſe tonum habent circunflectuntur. ut timé. timés. timê. ſophós. ſophû. ſophô.

Duodecima regula.

Gtũs in. os diſſyllabũ deſinẽs acuit ſemper ultimã. ut bûs: boós. zéus. diós. crés. cretós. cár carós. gráus. graós.

Tredecima regula.

Gtũs non deſinens in. os. diſſyllabum habet accentum in eadem ſyllaba: in qua rectus. ut agathós agathú. lógos lógu. léxis. léxeos. Quod ſi rectus accentum habeat in antepenultima. & genitiu' in longam terminetur: transfertur accentus in penultimam per regulam ſeptimam. ut díceos dicæu. Quod ſi genitiuus creuerit una ſyllaba: quod euenit in nominibus quintę declinationis: quia in. os breuem terminatur: accentus in ſequentem ſyllabam transfertur ut maneat in antepenultima. ut ǽnigma ænígmatos.

Quartadecima regula.

Datiu' gti tonũ habet & tẽpus. ut anchíſes anchíſu anchíſe. timé timés timê. ǽas. ǽantos. ǽanti.

Quintadecima regula.

Accuſatiuus in eadem ſyllaba tonum habet in qua gtũs pręterq; in nominibus: quorum gtũs eſt duarum ſyllabarum in. os. deſinens: quem dicimus ultimam acuere: tunc enim accuſatiuus penultimã acuit. ut bús bóos bóa. zéus diós día. crés cretós créta.

Sextadecima regula.

Actũs monoſyllab' in. n. terminat' circũflectitur. ut clís clidós clîn. mén menós mên. hýs hýos hŷn.

Septimadecima regula.

Vocatiu' in eodẽ loco accentũ habet in quo rect'. ut lógos o lóge uel lógos. timé o timé. Excipiũtur nomina cõpoſita in. es. longũ terminata in quibus ultima grauis eſt: aut ex ſynereſi circũflexa: in his nãq; retrocedit tonus una ſyllaba. ut Demoſténes o Demóſtenes. hoc eſt de penultima in antepenultimã. itaq; per. e. breuem in uocatiuo ſcribitur. Et eodẽ modo antigénes o antígenes. ariſtotéles o ariſtóteles. De circũflexis ex ſynæreſi periclês: ex eo quod eſt pericleés o perícles. hoc eſt de ultima in penultimam. Compoſita uero in on. per. ω. mega ſi uocatiuum terminant per. o. micron: accentum retrahunt una ſyllaba. ut Agaménnon o Agámemnon. Apóllon o ápollon.

Octaua decima regula.

Ntũs pluralis ſimilẽ tonũ atq; in eadẽ ſyllaba habet ntõ ſingulari. ut lógos lógi. Fœminina uero quę ueniunt a maſculinis illorũ rationẽ ſequũtur. Actũs & uocatiuus nti pluralis tonum ſuſcipiunt.

Nonadecima regula.

Genitiuus pluralis in on per. ω. mega terminatur. Collocaturq; accentus in penultima aut in ultima ſyllaba. nam in antepenultima nunq̃ poteſt collocari: propterea q̨ ultima eſt longa. In æquiſyllabis ſi rectus acuit ultimam: & genitiuus pluralis in ultima acutum habebit. ut timé timón: ſi penultimam eodem modo in penultima. ut lógos lógon: ſi antepenultimam accentus in penultimã transfertur. ut ǽnigma ænígmatos ænigmáton.

Vicesima regula.

Nominatiuus atq; proinde uocatiuus ſingularis terminationẽ habens cõmunẽ græcis & latinis: tametſi accentu gręco & latino proferri poteſt: mixtus tamen ſermoni latino ſecundum regulas accentus latini proferendus eſt. In ſermone uero gręco accentus græci regulas ſequatur oportet.

Prima & uiceſima regula.

Si accentus gręci ratio nobis fuerit incognita: tutius eſſe minuſq; errori obnoxium: ſi per regulas latinas uocabula moderemur: q̃ ſi artis auxilio deſtituti feramur præcipites in id: quod ſe nobis ignorantibus obiecerit

ℂ De nominis declinatione.

Sermo latinus quemadmodum & aliarum nationum lingue non uſq; adeo purus eſt. ut non aliquid ſibi aliunde adſciuerit. Cum uero magna illius pars ex ſermone græco dependeat: nõ modo uocabulorũ ſiluam ex eo detorſit: uerumetiam quoſdam caſus mere grecos uſurpant. Vnde Quintilianus. recentiores. inquit. inſtituerant græcis nominibus græcas declinationes potius dare. quod

tamen ipſum non ſemper fieri poteſt: & ſubdit. mihi autem placet latinam rationem ſequi quouſq; patitur decor. Decoris autem illius nos iudices eſſe non poſſumus: neq; aliunde nobis conſtare poteſt: q̃ ex autorum uſu. Veluti ſi uenerit in dubium an decentius per declinationem latinam inflectantur dido didonis. calipſo calipſonis. io. ionis. ut antiqui declinabant: an potius didó didús. calipſó calipſús. ió iús. ut ſæculum eruditius: quale fuit ætate Quintiliani: qui libro primo ſcribit. Neq; enim caliſonem dixerim ut iunonem: quamq̃ ſecutus antiquos. Cæſar utitur hac ratione declinandi: ſed autoritatem: inquit: conſuetudo ſuperauit. Phocas preterea ubi de declinatione græca his uerbis ſcribit. Errant qui didonis aut mantonis genitiuum dicunt: & uocum aſperitas: & ueterum autoritas eiuſmodi declinationem repudiant. Quod ſi græcorum nominum græcam declinationem admittimus: & accentus quoq; græcos recipiamus neceſſe eſt: quare de utriſq; nobis hoc in loco agendum.

Habēt Greci partē orationis: qua Latini carent: arthron illi: nos articulum uocamus. Eſt autem articulus pars orationis quæ præpoſita nomini demonſtrat cuius generis eſt. Genera uero apud illos quinq; ſunt. Maſculinum: quod deſignatur articulo. ὁ. ut. ὁ. agathós. Fœmininum quod deſignatur articulo. ἡ. ut. ἡ. agathḗ. Neutrū: quod deſignatur articulo. τό. ut τό agathón. Cōmune duorū quod articulo. ὁ. & . ἡ. ut ὁ. & . ἡ. ánthropos. Epicœnū: hoc eſt promiſcuū: quod ſub una uoce comprehendit animalia utriuſq; ſexus. ut. ὁ. & . ἡ. aetós & chelidón. Articulus maſculinorum in genitiuo eſt τοῦ. in datiuo τῷ. in accuſatiuo τόν. Articulus fœmininorum in gtō τῆς. in datiuo τῇ. in accuſatiuo. τήν. Articulus neutrorū in genitiuo eſt. τοῦ. in datiuo. τῷ. in accuſatiuo. τό Vocatiuus articulo caret: cuius loco ponimus. o. aduerbium uocandi. Græci ablatiuū nō habēt. Dualis & pluralis numeri articulos ideo non poſuimus: propterea q̃ latini dualem non habent: pluralem raro uſurpant: niſi quatenus articulo genitiui pluralis τῶν. aliquando utuntur.

Declinationes Græcorū q̃nq; ſunt: q̃ omnes ad tres latinas reducūtur: nā quartę & quintæ nullū grecū nomen reperitur. Quattuor priores declinationes ſunt nominū æquiſyllabicorum: quinta eſt creſcentium una ſyllaba in gtō: illa iſoſyllabica: hæc uero peritoſyllabica appellantur.

Prima declinatio.

PRima græcorū nominū declinatio: quę maſculinorū eſt: duas habet nominatiui terminatiōes in. as. & in. es. per. η. quæ omnia mittūt gtīn in. u. ænéas ænéu. anchíſes anchíſu. Sed in. as. deſinētia faciūt dtīn in. a. in. es. uero deſinētia faciūt in. e. utrobiq;. s. nti ablata. ut ęnéas ænéa. anchíſes anchíſæ. Actūs ab utraq; terminatiōe fit. s. nti mutata in. n. ut ęnéas ęnéā. anchíſes anchíſen. Vocatiuus ab utraq; terminatiōe fit ablata. s. noīatiui ut ænéas o ęnéa. anchíſes o anchíſe. Sed Attici o ænéas & o anchíſes faciunt: quemadmodum in nominatiuo. In. es. uero gentilia in. a. faciūt uocatiuū. ut hic ſcýthes o ſcýtha. hic cappádoces o cappádoca. hic pérſes o pérſa. Sed quando eſt proprium nomen o pérſe facit. Cōpoſita quoq; a metro quod eſt metior: & a poleo quod eſt uendo. & a tribo quod eſt exerceo in. a. faciūt uocatiuū. ut hic geométres o geométra. hic bibliopóles. póla. hic pedotríbes o pedotríba. Sed cum uocatiui uocalis longa ſit: quemadmodum & nominatiui in. tes. deſinentia in. a. breuem terminant uocatiuum: ut hic prophétes o propheta. hic poétes o poéta. hic toxótes o toxóta. hic léſtes o léſta. Aliqua tñ notātur in. e. ut æétes. o æéte. callipétes o callipéte. ænarétes o ænaréte. philotherſítes o philotherſíte.

In. as. deſinētia q̃ ad primā declinationē latinā referunť penultimā acuūt ſiue illa ſit breuis ſiue longa: ut andréas andréu. pythagóras. góru. ænéas ęnéu. amyntas amýntu. Ex hac termiatiōe latini uſurpāt actīn in. an. ut ænéas ænéā. pythagóras. górā. Hora. ii. ſermo. Qualia uincūt pythagórā anticq; reū doctūq; plátona. Vctūs quoq; uſurpaf: qñ in. a. lōgū deſinit: ut o andréa o pythagóra. Quod ſi uocatiuus in. a. breuem terminatur: accētus latini regulā ſequitur. ut ándrea. pythágora.

In. es. p. η. q̃ ad primā declinationē latinā referunť: oīa fere acuūt penultimā ſiue illa ſit breuis ſiue longa. ut anchíſes. oréſtes. priamídes. páthoídes atq; ꝑinde oīa patronymica maſculina: reperiūtur tamē nōnulla acuētia finalē. ut ſophiſtés. tympaniſtés. origeniſtés: & ſilia. Ex hac terminatione latini uſurpāt actīn in. en. deſinētē. nā in. an. latinū eſt. ut priamídes priamídē. páthoídes páthoídē. Vergi. iii. ęnei. Priamídē helenū graias regnare per urbes. Hora. i. car. Tartara páthoídē iterū orco. Vocatiuus quoq; uſurpatur: cū in. e. longū deſinit. ut Hora. ii. ſermo. O laertiáde quicquid dicā aut erit aut non. Vergilius. iii. ęnei. Coniugio anchiſe ueneris dignate ſuperbo.

Nominatiuo ænéas. ænéu. ænéa. ęnéan. o ęnéa uel ęnéas.

Ntō anchíſes. anchíſu. anchíſe. anchíſen. o anchíſe uel anchíſes.

Secunda declinatio.

SEcunda grecorū noim declinatio fœmininorū tantū eſt q̃ in. a. uel in. η. hoc eſt. e. lōgū deſinētia in. es. cōiter faciūt gtīn. ut múſa múſes. callíope callíopes. Deſinētia uero in. a. lōgū uel in da. uel in tha. uel in. ra. a nti. ſeruāt in obliq̃s. ut theología theologías. léda lédas. mártha márthas. he

BIBLIOTECA ... SEVILLA

méra heméras. Datiuꝰ ſit a genitiuo ablata.es.ut múſes múſe.calliópes.callıópe.theologíastheo-
logía.lédas.léda.márthas.tha.heméras heméra. Actũs ſit a ntõ aſſumpta.n.ut múſa múſan.calli-
ópe callıópen.theología theologían.léda lédan.mártha márthan.heméra.an. Vocatiũus ſimilis
eſt nominatiuo.ut múſa o múſa.callıópe o callıópe.

In.a.deſinẽtia.quæ ad primã declinationẽ latinã referunt:qdã acuũt ultimã. ut agiá.amiá.anthraciá
antipcphorá.qdã acuũt penultimã.ut oĩa q̃ in.a.lõgam deſinũt.ut ſophía. theología.eccleſía.co-
mœdía. Quædã acuũt ãtepenultimã.ut ǽgina.aréthuſa.ſíbylla.ſcollópédra. Quędã circũflectũt
ultimã q̃ patiũtur ſynæreſin.ut nauſicâ:ab eo qđ eſt nauſicáa.argyrâ ab eo quod eſt argýreos.ſide-
râ ab eo quod eſt ſydéreos.chryſâ ab eo quod eſt chrýſeos. Quædã circũflectũt penultimã. hoc eſt
quæ deſinunt in.a.breue:habentq́ penultimam natura longam ut mûſa.glôſſa.mæ̂a. althêa.

Ex hac terminatiõe latini rectũ uſurpãt.qñ ſcilicet lõga repitur:ut apud Papiniũ in.v.theba. Nec faci-
lis neméa latas euoluere uires. Quẽ locũ Priſcia.li vii.tractãs neméa inquit quia ſeruauit.a. pro-
ductã accentũ in penultima retinet acutũ tametſi eadẽ breuis eſt. A recto quoq; in.a. breui uſurpat
actũs in an.breuẽ quoq;:ut apud Papiniũ.vii.theba. Nãq; ferũt raptã ǽginã ab undis. quare accen-
tu gręco hoc eſt acuto in antepenultima proferendum: tametſi penultima ſit longa.

In.η.hoc eſt p.e.lõgũ deſinẽtia q̃ ad primã declinationẽ latinã referri poſſunt qdã acuunt ultimã:ut ti-
mé.es.paraſcené.pẽthecoſté. Quædã acuũt penultimã.ut dáphne.ptiſáne.eleemoſýne.ſed noĩa p-
pria fœminarũ:urbiũ:& inſularũ:penultimã ꝓpe ſemp acuũt. ut heléne.erigóne. callıópe. itháce.
parthenópe.aſíne.melíte. Ex hac terminatione latini oẽs caſus uſurpãt:atq; ꝓinde accẽtu gręco il-
los ꝓferre debẽt. Aduertẽdũ quoq; noĩa poſſeſſiua i.ce.a noĩbꝰ maſculinis in cos. deſinẽtibꝰ ultimã
ſemper acuere:ut grãmaticé.es.ab eo quod grammaticós.dialecticé.cés.ab eo qđ eſt dialecticós.

Nominatiuo múſa.múſæ.múſan.o múſa.
Nominatiuo callıópe.callıópes.callıópen.o callıópe.

Tertia declinatio.

Tertia declinatio græcorũ nominũ atticorũ maſculinorũ fœmininorũ & cõium in.os. p.ω.me-
ga declinãtur:& in.ων.neutrorũ abiecta.s.uel.n.faciũt gtĩ.ut hic menéleos.menéleo.hæc há-
los hálo.hic & hæc éugeos.éugeo:hoc éugeõ éugeo. Dtũs ſilis eſt gtõ. Actũs ſit a ntõ.s.mutata in
n.ut menéleos menéleõ.hálos hálõ.éugeos éugeõ. Vctũs ſimilis eſt ntõ:ut hic menéleos o menéle-
os. Sed quẽadmodũ pauloãte diximus q̃q̃.o.finalis ſit lõga:nihilominus ex ratione atticorũ accen-
tus in antepenultimã trãſfertur. Latini ex hac terminatiõe:quãq̃ raro.tñ oẽs caſus uſurpãt. ut Ver-
gilius.ii.æñ andrógeos in recto poſuit dicẽs. Andrógeos offert nobis ſocia agmina credẽs.ubi.os
lõgũ eſt. Iuuenalis quoq;.credit olim uelificatꝰ áthos & q̃cquid græcia mẽdax. gtõ quoq; Vergili.
uſus eſt in.vi.æneı. In foribus lœtũ andrógeo. Paulus quoq; Hieroñ.interprete in epiſtola ad corin-
thios prima. Ego quidẽ ſum Pauli ego aũt ápollo:qui gtũs atticus eſt: neq; eſt indeclinabile ut qui-
dã ſomniant. Idẽ quoq; Hierony.ablatiuũ poſuit:qui datiuo ſimilis eſt:in eadẽ epiſtola dicens. De
ápollo aũt fratre notũ uobis facio. Actm̃ quoq; ex declinatione græca uſurpauit in epiſtola ad Titũ
dicẽs.zenã legiſperitũ & ápollo ſolicite pręmitte.ſicut Vergi.i. georgi. Aut átho aut rhodópẽ atq;
alta ceraunia telo. Nã ꝙ.o.natura longam breuiauit:factum eſt ratione ſequentis uocalis.

Nominatiuo hic menéleos.menéleo.menéleo.menéleon.o.menéleos.
Nominatiuo hæc hálos.hálo.hálo.hálon.o hálos.
Nominatiuo hic & hæc éugeos.éugeo.éugeo.éugeon.o éugeos.
Nominatiuo hoc éugeõ.éugeo.éugeo.éugeon.o éugeon.

Quarta declinatio.

Qvarta græcorũ noĩm declinatio:q̃ maſculinorũ & fœmininorũ & cõium duorũ generũ eſt i.
os.p o micrõ terminat & neutrorũ in.on.etiã p o micrõ. Quorũ gtũs in.u.deſinit. os.ſiue. on.
ntı mutata in.u.ut hic lógos lógu.hæc hodós hodú.hoc xýlõ xýlu. Dtũs ſit.u.gtĩ mutata in.ω.me-
ga.ut lógu lógo.hodú hodó.xýlu xýlo. Actũs ſit.s.ntı mutata in.n.ut.lógos lógõ hodós hodón.
xýlos xýlõ.ex regula neutrorũ. Vocatiuus ſit.os.ntı mutato in.e.ut lógos lóge.hodós hodé. Secũ-
dũ atticos uero uctũs ſimilis eſt ntõ.ut hic lógos o lóge uel logos. hodós hodé uel hodós.

In.os.& in.on.deſinẽtia:quæ ad ſecũdã declinationẽ latinã referuntur quędam acuunt ultimam. ut
æacós.pleonaſmós.aſtiſmós.ſolœciſmós & omnia noĩa poſſeſſiua deſinentia in.cos.ut gramma-
ticós.grãmaticé grãmaticón.logicós.rhetóricos.catholicós. Quædã acuũt penultimã.ut árctos.
lógos ſóphos Quædã acuũt antepenultimã.ut cáminos.éphebos.ǽremos.épiros.cámelos. Quę-
dam circunflectunt penultimam.ut eûros.oêſtros.achelôos. Ex hac terminatione latini frequen-
ter tres caſus uſurpãt nominatiuũ accuſatiuũ & uocatiuũ. Ouidius.xiii.metamor. æacón agnoſcit
ſummũ prolemq; fatetur. Idem in epiſtolis. Solueret in ſpeculis omnis ábydos erat. Idem. utq; ro-
gem de te & ſcribam ſi quis abýdo uenerit:aut quæro ſi quis ábydon eat: ſed abýdo quia ablatiuus

eſt accentum habet latinum hoc eſt in penultima ex declinatione latina abýdus abýdi. Vergili⁹.i. georgicorum. pontus & oſtriferi fauces tentantur abýdi.

Nominatiuo hic lógos lógu. lógo lógon. lóge. uel lógos.

Ntõ hæc ábydos. abýdu. abýdo. ábydon. o ábyde uel ábydos.

Nominatiuo hoc xýlon. xýlu. xýlo. xýlon o xýlon.

QVinta declinatio græcorũ nominũ maſculinorũ & fœmininorũ & neutrorũ & cõiũ duorũ q̃ ad tertiam declinationẽ latinã referũtur: diuerſas habet terminationes nti: de quibus deiceps ſingulatim proſequemur. Quorũ gtũs exit generaliter in. os. ut ǽas ǽantos. Datiuus fit a gtõ. os. mutata in. i. ut ǽantos ǽanti. Actũs fit. i. datiui mutata in. a. ut ǽanti ǽanta. Vctũs plærũq; ſimilis eſt ntõ. ut ǽas o ǽas attice: cõiter o ǽan. Ntũs pluralis qui frequẽter a latinis uſurpatur: fit a gtõ ſingulari. os. mutata in. es. ut ǽantos ǽantes. Neutra tamẽ ex regula generali in a. deſinũt. os. genitiui mutata in. a. ut epigrámmatos epigrámmata. Gtũs pluralis fit a genitiuo ſingulari. os. mutata i. ω. mega. &. n. quare neceſſe eſt ut in habentibus accentum in antepenultimam mutetũr in penultimam. ut ǽantos æánton. epigrámmatos epigrammáton. Datiuus non uſurpatur a latinis. Accuſatiuus pluralis qui frequenter uſurpatur a latinis fit ab accuſatiuo ſingulari addita. s. ut ǽanta ǽantas. Vocatiuus ſimilis eſt nominatiuo eiuſdem numeri. ut ǽantes o ǽantes.

De genitiuo quintæ declinationis.

IN. a. deſinẽtia que nomina ad tertiam declinationem latinam referuntur breuiant illud. a. tam in ctõ q̃ in obliquis: poſſuntq; habere accentũ acutũ in penultima: ſiue illa ſit breuis ſiue lõga. ut dógma. dráma. Poſſunt & in antepenultima: penultima exiſtẽte lõga. ut períſpema. anádema. diádema. áthyrma. apóphthegma. ǽnigma. Quædam circũflectũt penultimã. ut hâema. âſthma. âſma. dôgma. zôma. pêgma. ſcômma. bêma, Quæ oia faciunt gtm̃ aſſumpta. tos. ut dógma. atos. dráma. atos. Latini ex hac terminatione gtm̃ pluralẽ frequẽter uſurpant: ſed mutant accentum in penultima propterea q̃ ultima eſt longa. quia ſcribitur per. ω. mega. ut grámma grãmáton. epigrámma. áton. Martialis. Argutis epigrãmáton libellis. hinc illud ineffabile dei nomen quod ab hebræis quattuor litteris ſcribitur. iod. he. uau. he. pro quo ipſi legunt adonai. tetragrammáton a græcis dicitur. Clemens quoq; a noſtris frequenter citatur in libris periſtromáton.

In. i. iota. uel in ypſylon oia ſunt græca: ſed a grecis declinãtur: apud latinos indeclinabilia ſunt. Diſſyllaba accẽtũ habẽt in prima acutũ: ut móli. cíci. ſtímmi. cómmi. méli. ſed ab eo cõpoſita in antepenultimã transferunt accẽtũ. ut hydrómeli. œnómeli. oxýmeli. Poliſyllaba uero antepenultimã acuũt. ut píperi. cinnábari. ſínapi. quãuis penultima ſit longa. unde a latinis penultima circunflectitur in ſinâpis & mittũt apud illos gtm̃ in. os. purũ. ut móly. yos. cíci cícios. ſtímmi. ios. cómmi. ios. méli. ios. Neutra uero a cõmunibus duorũ generũ in. is. terminatis antepenultimã acuũt: & admodum communium declinãtur. ut hic & hæc philópatris & hoc philópatri philopátridos. hic & hęc phygópolis & hoc phygopóli phygopóli phygopólidos. Latini ex hac terminatione caſus rectos ſimiles uſurpant. ut Oui. Móli uocant ſuperi nigra radice tenetur.

In. ω. mega deſinẽtia oia ſunt generis fœminini: poſſuntq; reduci ad tertiã declinationẽ latinã. ut uoluit cæſar: habẽtq; accentũ accutũ in ultima: mittũtq; gtm̃ in. oos. ut didó didóos. ſapphó. óos. clió clióos. calypſó. óos. erató eratóos. myrtó. óos. lãpedó. óos. mãtó mantóos. dtm̃ formãt. os. mutata in. i. accuſatiuũ. os. mutata in. a. ut didói didóa. ſapphói ſapphóa. cliói clióa calypſói calypſóa. Per ſynæreſim tñ mittũt gtm̃ in. us. hoc eſt. oos mutata in. us. in qua ſuſcipiũt accẽtũ circũflexũ ut didó didûs. ſapphó ſapphûs. clió clîus. calypſó calypſûs. mantó. tûs. Latini ex hac terminatione nominatiuũ uſurpãt & obliquos ſynærizatos. ut Ouidius in priapeia Penelopes primã didûs ſi primã ſequatur. Idẽ in epl'a ſapphûs. An niſi legiſſes autoris noia ſapphûs. Idẽ in. i. de arte. Nec mihi ſunt uiſæ clío cliûſq; ſorores. Actm̃ quoq; uſurpauit Vergi. iiii. æneı. & nomine didó ſępe uocaturum: & Horatius. æoliis fidibus canentẽ ſapphó. & Ouidius in pria: Atlantidẽq; calypſó.

In. an. plerũq; ſunt maſculina acuẽtia finalẽ: aſſumũtq;. os. in gtõ retinẽtq; ſemper. a. longũ. ut titán titânos. pæán pæános. pelecán. cânos. acarnán acarnânos. pán panós. pro deo paſtorũ. Nã pán neutri generis pro eo quod eſt omne pantos per. t. facit, Compoſita uero penultimã acuunt. ut hermópan hermópanos. eupéan eupéanos. Latini ex hac terminatione genitiuũ & accuſatiuum utriuſq; numeri uſurpant. ut Vergi. viii. ænei. Panós de more lycæi. Idem in buco. Mecũ una in ſiluis imitabere pána canendo. Idem. vi. ænei. Lętum pæána canentes.

In. en. p. н. q̃ in. e. lõgũ uertit maſculina reperiũtur & fœminina & cõia duorũ generũ q̃ partim acuũt ultimã: ut ex maſculinis hymén. ſolén. lichén. adén. ſplén. zén. mén. & ex fœmininis ſirén. troezén partim acuũt penultimã. ut hic hélẽ. hic & hęc cárſen. térẽ. q̃ oia. os. aſſumpta faciũt gtm̃. ſed q̃dã retinẽt in obliqs. e. lõgũ. ut hic ſplén ſplenós. hic zén zenós. hic chén chenós. hic mén menós. hic da

mén daménos. hic ſolén. lénos. hic lichén. énos. hic héllē héllenos. hæc ſyrén. rénos. hæc troezén. énos. Quædam uertunt. e. longum in epſilon. ut hic adén adénos. hic auchén auchénos. hic poemén. énos. hic limén. énos. hic azén azénos. hic pythmén pythménos. hic & hæc árſen. enos. hic & hæc téren térenos. hæc phrén phrénos. hæc glén non declinatur. Latini ex hac terminatiōe accuſatiuos utriuſq; numeri uſurpant.

In. in. per. i. iota maſculina ſiue fœminina ultimā acuūt. habētq; plærūq; alterā terminationē i. is. mittuntq; gtm̄ i. inis. ſup nti terminationē. os. aſſumpta. ut hic delphín uel delphís delphînos. telchín uel. is. telchînos. actín uel actís actînos. hec ſalamín. înos. eleuſín uel. ſís. eleuſînos. rhín rhinós. Latini ex hac terminatione actm̄ ſingularē: & ntm̄ & actm̄ & uctm̄ plurales frequēter uſurpant. ut Oui. ſenſit delphína melantho. Vergi. in buco. Orpheus in ſiluis inter delphínas aríon.

In. yn. p ypſilō gn̄is maſculini ſiue fœminini penultimā acuūt: atq;. os. aſſumpta faciūt gtm̄ penultima lōga. ut phórcin uel. cis. phórcinos. móſyn. ynos. póltyn póltynos. hæc górtyn górtynos.

In. on. per. ω. mega q̄ ad tertiā nōis declinationē latinā referunt: q̄dā acuūt finalē. ut ſarpedón. geryón. amazón. antedón. carchedón. chacedón. Quædā acuūt penultimā. ut zénō. plátō. théon. crótō. demophóon. laocóon. achérō. médō. Quędā circūflectūt ultimā q̄ ſcilicet ſunt cōtracta ex acuta & graui. ut demophôn p demophóon. poſidôn p poſidóon. lacôn p lacóon. Quæ ſi habēt in penultima ancipites hoc eſt. a. i. ypſilō lōgas per o micrō in obliquis declinātur. ut hic macháon macháonos. icetáon. onos. aretáon. onos. opáon. onos. apiſáon. onos. alcmáon. onos. lycáon. onos. elicáon. onos. protiáon. onos. amitháon. onos. oríon. onos. ixíō onos. amphíon. onos. hyperíon. onos. pādíon. onos. echíon. onos. dolíon. onos. dolopíon. onos. molíon. onos. nomíon. onos. iáſon: onos. Habētia uero eaſdē ancipites. ante. on. correptas per. ω. mega declinātur: ut amphitrýon amphitrýonos. perictíon. perictíonos pygmalíon. onos. eurytíon. onos. deucalíon. onos. ereuthalíon. onos. endymíon. onos. actoríon. onos. anthemíon. onos. hippotíō. onos. Habētia uero epſilō ante. on. ω. mega ſeruāt. ut alcméon alcméonos. théon. onos. eléon eléonos. medéon. onos ſiméon. onos. Sed habētia. æ. diphthōgō ante. on. ω. mega ſeruāt. ut ǽgrō ǽgronos. mǽō. onos. actǽon onos. quod etiā aliqn̄ actæónos per o micrō facit. Exeūt quoq; nōnunq̄ in. ontos. ut achérō achérōtos. laocóon laocóontos. Sed de his explicatius per uarias terminationes agendum eſt.

Latini ex hac terminatiōe plærūq; actōs utriuſq; numeri uſurpāt. ut achéro nachéronta. Vergili. Atq; imis achéronta affat auernis. laocóon laocóonta. Idē. illi agmine certo laocóōta petūt. demophoon demophóonta. Oui. in epiſto. Phylli fac expectes demophóonta tuū. pláton plátona. Hora. Pythagórā anitiq; reū doctūq; plátona. zénō zénona. Martia. Democritos zénonas inexplicitoſq; plátonas. In. bon. deſinentia. ω. mega ſeruant. ut bubôn. ônos. arrabôn. ônos.

In. con. ſiue. chon. deſinentia. ω. mega ſeruant. ut glaúcon. onos. lácon láconos. glýcon. onos. Sed cýcon. onos. o micron habet.

In. don. deſinentia. ω. mega ſeruāt ut ſidôn. ônos. calydôn. ônos. Aliqn̄ tamen o micron habēt. ut ſidón. onos. anthedón. ónos. aſpledón. onos. macedón. ónos. carchedón. ónos. calcedón. ónos. chalidón. ónos. amydón. ónos. ſarpedón. ónos. uel ſarpedon ſarpedóntos. ab. odus. compoſita per. nt. declinantur. ut chalcódon chalcódontos.

In. gon. deſinentia. ω. mega ſeruant. ut ǽgon ǽgonos. agón agónos. aliquando o micron habēt. ut trygón trygónos. leſtrigón. ónos.

In. lon. deſinentia. ω. mega retinent. ut dólon. onos. ſólon. onos.

In. mon. deſinentia. ω. mega retinent. ut ſímon ſímonos. ámmon. onos. tímon. onos. aliquando o micron. ut dǽmon. onos. lacedǽmon. onos. ſtrýmon onos. ǽmon. onos. andrǽmon. onos.

In. non. deſinentia. ω. mega retinent. ut daphnon. onos. platánon. onos. & ſimilia. zénon. onos. ſínō onos. ménon onos. aliquando per omicron declinantur. ut agamémnon. onos. cánon. onos.

In. oon deſinentia in. ontos. exeunt. ut laocóon. ontos. democóon. ontos.

In. pon. deſinentia. ω. mega retinent. ut lámpon lámponos.

In phon deſinentia. ω. mega retinent. ut trýphon. onos. typhôn. ônos. circūflexa per. nt. declinantur ut plurimum & ſeruant. ſemper. ω. mega: ut demophôn. ontos. xenophôn. ontos. aglaophôn. ontos. cteſiphôn. ontos. cherphôn. ontos.

In. rō. deſinētia. ω. mega retinēt. ut cithêrō. éronos. chárō. onos. trítō. onos. chíron. onos. pleurón.

In. ſon. deſinētia. ω. mega retinēt. ut. ǽſon. onos. thráſon. onos. aliquando per. o. micron (onos. declinantur. ut iáſon. onos. oloáſon. onos.

In. ton. deſinētia. ω. mega ſeruāt. ut plútō. onos. pláton. onos. cátō. onos. mýron. onos. crótō. onos.

Nomina participialia per. nt. declinātur. ut phaéton. ontos. cháron. ontos. ut calégon. ontos. médō. ontos. créon. ontos. alcimédon. ontos. amphimédon. ontos. eurymédon. ontos. autumédon. ontos. laomédon. ontos. phlegéton. ontos. pelágon. ontos.

Quæ ſynæreſin nō patiuntur.per.nt.quemadmodum ſua ſynærizata declinantur:ut demophóon. ontos.democóon.ontos.hippocóon.hippocóontos.aglaophóon.ontos.

In.ar.hñtia penultimā naturā lōgā eādē circūflectūt:ut hêmar.hêpar.ſîphar.îdar. Monoſyllaba uero acuunt.ut cár carós.pſár pſarós.diſſyllaba penultimā acuunt. ut mácar.ónar.dámar.poliſyllaba antepenultimā ut délear.óniar.áliphar cárear.In.ar.itaq; maſculina & fœminina aſſumpta.os faciunt gtīm q̄ ſi ſunt monoſyllaba ꝓducūt.a.ut.cár carós.pár parós.pſár pſarós. Si ſupra ſyllabā breuiant illd.a.ut mácar.aros.ónar.ónaros.dámar.aros.neutra uero in.atos.faciūt gtīm.a.quoq; breui ſi ſint polyſyllaba/ut délear deléatos.oníar oníatos.áliphar alíphatos.cárear caréatos.& diſyllabicoꝝ aliqua neutra lōga penltimātia in.tos.quoq; faciūt gtīm/ut hémar hématos. ídar atos hépar.atos.ſîthar.atos.Penltimantia uero in breui faciūt gtīm in.tos. ut hýpar hýparos. thénar. aros.néctar.aros.phréar uero qđ ex hac ratione debuit facere phréaros.& ſtéar ſtéaros. phréatos. & ſtéatos faciunt.

In.er.per.eta.q̄ maſculina ſunt:q̄dam acuūt ultimā:ut monoſyllaba:thér théros.fér féros.Et ex diſyllabis q̄dam ut ſotér.ethér.aér.q̄dam acuūt penultimam:ut íber.Monoſyllaba aſſumpta.os.faciunt genitiuū & ſeruant eta longū in obliquis.ut thér theros.phér pheros.fér feros.cér cerós.Sed ſupra ſyllabā maſculina acutiſona ſi hñt.t.ante.er.retinent.e.longū in obliquis.ut lutér lutêros. ſotér ſotêros.oletér oletêros.Excipiunt aſtér aſtéros.& patér patéros.q̄ uertunt.e.longū in breue. Quod ſi nō hñt.t.uertūt.eta.i.e.breue:ut ethér ethéros.aér aéros.daér daéros.anér.eros.Sphithér uero & eleuthér ſpinthéros & eleuthéros per eta lōgū faciūt.In.er.grauiſona ſi penultimā hñt longam uertunt.e.longum in breue.ut píer píeros.phráter.eros.Sed ſi penultimam habent breuē ſeruant longum.ut íber íberos.ér íer.eros Panthér uero.n.p.ſimplicis ſeruat declinationem.Fœminina in.er.ſupra ſyllabam mutant.e.longū in breuē. ut matér matéros.méter.ros.deméter.eros. thygathér.éros.In.er.neutra q̄ rara ſunt appoſitione.os faciunt gtīm.ut cér cerós.ab eo qđ eſt céar céaros.

In.ir.p.ei.diphthōgō appoſitiōe.os.faciūt gtīm:ut chír chirós.phthír phthíros.ír.irós.& ab eis cōpoſita antíchir antíchiros.Polýchir polýchiros.His adde mártyr mártyros.

In.or.deſinētia apđ grecos oīa ſcribunt p.ω.mega p̄ter hæc q̄ttuor ánor.cálor.áor.hñt aūt in:or.finita acutū accentū in ultima aut in penultima.Acutiſona poſitione:os faciūt gtīm.ſeruātq;.ω.mega in obliqs:ut phór phorós:ichór.oros.Etiā grauiſona hñtia l.ante.or.ſeruant.o.magnū.ut célor céloros.pélor.oros.Sed ſi nō hñt.l.uertūt.o.longū in breue:ut néſtor néſtoros. héctor héctoros.méntor.oros.méſtor.oros.mnéſtor.oros.cū propriū eſt uiri nomen:ſed mnéſtor adiectiuū.ω. magnū retinent.

In.or.cōmunia hñt.o.micron in obliqs:ut hic & hæc apátor apátoros.ametor.éros.pandamátor pādamátoros.

In.or.neutra.ω.magnū retinēt in obliqs:ut hélor.oros.técmor.oros.Heteroclita uero ſunt ſcór ſcátos & hídor hídatos.Ex deſinētib⁹ i.r.latini freq̄nter actōs utriuſq; nūeri uſurpāt:ut ab eo qđ ē car. Oui.iiii.meta.lyciæq; ꝓpinquos cáras adit:& ab eo qđ æthér. Vergi.in.i.geor.illa leuē fugiēs raptim ſecat ethéra pēnis.Idē:aéra p uacuū ferri.Ex nominib⁹ terminatis in.or.ꝑpe ſemp actūs uſurpāt:ut héctor héctora:néſtor néſtora.rhetor rhétora.

In.as.q̄ ad tertiā declinationē latinā referunt:ſi ſunt maſculina penltimā acuūt:mittūtq; gtīm in âtos. ut ábas ábâtos acámas.âtos.acrágas.âtos.adámas.âtos.ǽas ǽantos.álibas alíbâtos.ándrias ādríātos.apéſas.âtos.áras âtos.athámas.âtos.átlas.âtos.bíbas.âtos.bábras.âtos chálcas.antos.cánas. antos.cáras.âtos.charídas.âtos.chélas.âtos.cýphas.tos.cýrbas.antos.coríphas coríphantos.eléphas.âtos.gígas.âtos.ìmas ímâthos.lycábas.âtos.mýdas.âtos.oédas.âtos.pállas.âtos.pelécas.âtos.períphas períphâtos.phídas.âtos.pýlas.antos phórbas.âtos.polydámas polydámantos.prófphas.âtos.ſálgas ſálgâtos:teléutas.âtos.téuthras téuthrâtos.tháumas.âtos thóas.antos.tólmas. âtos.Fœminina uero ultimā acuūt aſſumūtq; in gtō.d. ut acrás acrádos. lápás.ádos.pallás. ádos. pliás.ádos.monás.ádos.diás diádos.triás.ádos.hebdoóas.ádos.ogdoás.ádos. decás. ádos. arcás uero unū de maſculinis arcádos ſeq̄tur fœmininoꝝ terminationē.Latini ex hac terminatiōe gtōs uſurpāt:ut Luca.in.ix.Pallādos in medio ꝯfecit pectore gorgō.Dtīm quoq; ut Papi.in achilleide. Pallādi littore celebrabat ſcyros honorē.& actīm:ut Martialis. Palláda p̄tereo:res agit illa tuas:& actūs ſemp ab autorib⁹ uſurpat.ut ab eo qđ ē apéſas. Papi.in.iii.theba.noīe lernęi memorant apéſanta colōni.Et ab eo qđ ē chálcas. Verg.ii æn.magno chálcāta tumultu ꝑtrahit in medios.Reperiunt quoq; nōnulla q̄ mittūt gtīm in.anos.ut mélas mélanos. tálas talantos.

In.es.cum.η.hoc eſt per.e.longum.maſculina q̄ ad tertiam declinationē latinā referuntur: plærūq; acuunt penultimam:mitūtq; genitiuū in.etos.& q̄ per.eta.ut cháres cháretos. chrémes chrémetos.cómes cómetos.crátes.etos.cúres cúretos.dáres dáretos.epiáles epiáletos. gýes gýetos. glóes

glóetos.ígnés ígnetos.láches láchetos.lébes lébetos.mágnes.etos.máſſes.etos.máſtles.etos.mégesmégetos.méndes méndetos.mýces.etos.mýnes.etos.mórges.etos.néres néretos.pénes.etos. phráges phrágetos.pýdes pýdetos. pígres pígretos.pýdes pýletos.plánes plánetos tríges trígetos tápes tápetos.tháles.etos.Hæc aliqñ mittunt gtm̃ in.u.ut cháres cháru.cómes cómu.dáres dáru. gýes gýu.mýces mýcu.pýdes pýdu.pýles pýlu.Monoſyllaba quoq; acutiſona in.etos.faciũt gtm̃. ut crés cretós.gnés gnetós.thés therós.& acutiſona pluriũ ſyllabaꝝ.ut argés.êtos.admés admêtos.homithnés homithnêtos.Et nomina q̃dã latina q̃ in ſermoné græcũ traducta amittũt.n.quã rurſus in gtõ reſumunt.ut clémes clémẽtos.créſces.entos.prúdés prúdẽtos.pꝛ́des.entos.uáles uálétos.Cõpoſita a cleos qđ eſt gloria circũflectũt ultimã mittũtq; gtm̃ in.eos.per.epſilõ.ut agathoclês agathocléos.periclês pericléos.ſophoclês ſophocléos.Latini ex hac terminatiõe actm̃ utriuſq; numeri uſurpant.*Sillius li.iiii.* Illum ſidonio fulgenté ardore tápeta Papini⁹.i.theba.altoſq; in ferre tápetas.Ouidi.in epiſto. Viginti fuluos operoſo ex ære lébetas.Auſonius.Fictilib⁹ fama eſt cœnaſſe agathocléa regem.

In.æs.diphthongon unum reperitur fœmininum dæs.detós.& unum commune duorum pęs quod facit pædós.

In.eus.diphthongon q̃ ad ſecundã declinationé referuntur:ultimã ſemper acuunt mittuntq; gtm̃ in. eos.uel.ei.& datiuum in.ei.ſolutas uel per ſynæreſin ꝯtractas.actm̃ in.ea.uocatiuum in.eu.s.nominatiui ablata.Latini ex hac terminatione oẽs caſus uſurpant.ut penthêus.penthéos uel penthêi.penthéo uel penthî penthéa.o pentheũ.Martia.Flet philomena nefas inceſti teréos & quę. Vergilius in buco.Aut ubi mutatos teréos narrauerit artus.Idem in eodem.Orphî calliopéa lino formoſus apollo.Iuuenalis.Alcinoé bacchi thebas & teréa fauſti.Ouidi.vii.metamor.Vt uoluere ambo uoluiſti tu quoq; tereû.ſed.eu.circunflectitur per regulã octauã.qđ diphthongus finalis habens ypſilon in fine circunflectitur ſi tonum accipit.Vergi.iiii.georg.Illa quis & me inquit miſeram & te ꝑdidit orpheû.

In.is.omnia reducunt ad tertiã nominis declinationé latinã:quoꝝ q̃dã acuunt ultimã.ut crepís.cnemís.auletrís.& oĩa fere patronymica priamís.eneís.thebaís.Quędã acuũt penultimã.ut páris. crátis.cýphis.thémis.thétis.mémphis.Quędã acuunt antepenultimã.ut ſíbaris.thámiris.ádonis. théognis.cháribdis.Sed in.is.ꝓpria maſculina in.dos.faciũt gtm̃.ut ádonis adónidos.páris páridos.théognis.théognidos.Hñtia quoq; penultimã lõgã.ut euníseunídos.gymnís gymnídos.látris.idos.Et a polis qđ eſt ciuitas ꝯpoſita maſculina ſola uel cõia ut ageſípolis ageſipólidos.eupólis eupólidos.hic & hæc phygópolis.ólidos.ápolis apólidos.Eſt ꝯpoſita a mátis qđ eſt uates ut coſcinomántis coſcinomántidos.prómátis ꝓmántidos.Et hñtia ante.is.unã ꝯſonanté.ut crátis crátidos. Sed hñtia duas immutabiles in.thos.faciũt ut órnis órnithos.mérmis mérmithos. Monoſyllaba uero hñtia.i.longũ additiõe.o.in.os.faciũt gtm̃.ut cís ciós.lís liós.Appellatiua etiã & nõ denominatiua q̃ penultimã hñt breué per.os.puꝝ mittunt gtm̃.ut échis échios.mántis mántios.óphis óphios.Et q̃dam ꝓpria.ut ágis ágios.ageſípolis ageſipólios.anácharſis anachárſios.búſiris buſírios gáozis gaózios.íphis íphios.ſéntis ſéntios.ſýbaris ſybários.thámyris thamýrios.zénis zénios. Quoꝝ aliqua per dos.plærũq; inflectũtur.ut ágis ágidos.thámyris thamýridos.ageſípolis ageſipólidos.búſiris buſíridos.

In.is.poliſyllaba fœminina nõ hñtia duas terminatiões per.dos.faciũt gtm̃ ſiue ſint acutiſona.ut cnemís cnemídos.& priamís priamídos.& hmõi patronymica fœminina.auletrís auletrídos.coronís coronídos.crepís crepídos.dorís dorídos.pagaſís pagaſídos.ſtrategís ſtrategídos.Siue circũflexa.ut bédîs bédîdos.molîs molîdos.Siue barytona.ut cýpris cýpridos.cítharis citháridos.deſpótis deſpótidos.éris éridos.mémphis mémphidos.ménis ménidos.polítis polítidos.toxótis toxótidos.Quę aũt ſequũtur per.os.puꝝ declinãtur.ácris ácrios.áſthlibis aſthlíbios.cárybdis carýbdios.xóis.ios.ciſſeris ciſſérios.dmóis dmóios.epictéſis epictéſios.géris gérios.hýbris hýbrios.lachúſis lachúſios.neméſis neméſios.mégyris megýrios.panégyris panegýrios.ſárdis ſárdios.ſcépſis ſcépſios.epiſcépſis epiſcépſios.ſóis ſóios.thamiáthis thamiátidos.& breui penultimantia.ut cónis cónios.ſpánis ſpánios.pòlis pòlis. Et ab eo compoſita fœminina ſolum.ut acropólis acropólios.Aduertendũ tñ q̄ illa q̃ cõmuniter faciũt gtm̃ in.dos.more ionico.per.os.purũ declinari pñt. ut páris páridos.uel pários.ménis.ménidos uel ménios.thétis thétidos uel.ios.mémphis mémphidos.uel mémphios.Latini ex hac terminatione oẽs caſus uſurpant.gtm̃:ut Iuue.Curritur ad uocé iucundã & carmé amicæ thebaídos.datiuũ ut Catull⁹.Morte ferot theſei qualé minoídi luctũ.Sabinus in epſa demophoontis ad phillída.phillìdi demophóon patria dimittit ab urbe.q̄bus in locis q.a.i.terminalis breuiatur:accẽtu græco in penultima ſunt ꝓferenda.Actm̃ quoq; ut Auſonius rex magis an regnũ minoída ſollicitat grex.Verg.phillída mitte mihi meus ẽ natalis iolla.Papi. in calce thebaídos.neq; tu diuinam æneida tenta.Vocatiuũ quoq; ut idem in eodem loco.O mihi

biſſenos multũ laborata per ãnos thebai. & Oui. in epl'is. Prima mihi nutrix æolí dixit amas. Ntũs p̃terea actũs & uocatiuus pluralis uſurpátur cum in. es. uel in. as. breues terminãtur. ut acheloídes uel acheloídas. cadmeídes uel cadmeídas. belídes uel belídas.

In. eis. diphthongõ per epſilõ & iota. & ois. per. oi. diphthõgõ quoq; q̃ ſunt polyſyllaba uni⁹ gñis ſiue triũ in. entos mittũt gtm̃. ut ſeléis ſeléentos. ſimóis ſimóentos. pyróis pyróentos. opóis opóentos. charíeis charíetos. timéis. entos. phonéis phonéentos. Monoſyllaba uero maſculina per. eis. diphthongõ per. enos. faciunt gtm̃. ut hés henós. ctís ctenós. dís denós. Et ab eo ꝯpoſita. ut medís medenós. udís udenós. Clís aũt clidós facit. & anthéris anthéridos. Latini ex hac terminatiõe ntm̃ & actm̃ freq̃nter uſurpant. Vergil. i. æñ. ubi tot ſimóis correpta ſub undis. Idẽ in. v. hectoreos amnes xantũ ſimóentaq; teſtor. Oui. ii. metamor. interea uolucres pyróis eous & ethon. Flac⁹. v. argonauticõ. & formidantem patrios pyróenta dolores.

In. ys. per ypſilon q̃dam circũflectũt ultimã. ut ichthŷs. & ex monoſyllabis. mŷs. ſŷs. q̃dã grauãt eãdẽ ut típhis. bótris. nécys. rhadámãtys. q̃ omnia maſculina ſunt. retinentq; in gtõ ypſilon & faciũt in. os. purum. ut ichthŷs ichthŷos. mŷs mŷos. ſŷs ſyós. típhys típhyos. bótrys bótryos. nécys nécyos. rhadámanthys rhadamánthyos. Acutiſona. q̃ per tria genera declinãtur uertunt in obliq̃s ypſilon in epſilon. ut oxýs oxéos. thacýs thachéos. bradýs bradéos. ocýs océos. pachýs pachéos. Hoꝝ neutra in ypſilon deſinentia maſculinoꝝ ſeruant declinationem. Cõpoſita ſimplicib⁹ in. ys. eodẽ modo inflectuntur ſicut ſua ſimplicia. ut cállichthys callíchthyos. q̃m ichthŷs ichthŷos fecit. tríbrachys tribrácheos. q̃m brachýs brachéos. Sed ſi aliter cõponantur in. dos. faciũt gtm̃. ut épelys epélidos. neélys neélydos.

In. ys. fœminina grauiſona per. os. mittũt gtm̃. ut pítys pítyos. chélys chélyos. génys gényos. Excipitur cômys cômythos. & córys córythos. Acutiſona uero per. dos. declinantur. ut chlamýs chlamýdos. pelamýs pelamýdos. crocýs crocýdos. Oxytona p̃terea ſiue circũflexa hñtia ſolũ in nominatiuo. y. longũ: & in obliquis breue per. yos. puꝛ declinantur. ut erimnýs erimnýos. tethýs tethýos. ophrýs. ýos. drýs drýos. aglýs tñ aglýtos facit. Latini ex hac terminatione gtm̃ uſurpant. ut Lucanus in primo. tethýos unda uage lunaribus æſtuat horis. & Vergi. actm̃ in bucolicis. q̃ tentare tethýn ratibus.

In. os. p. ω. mega monoſyllaba acutiſona ſiue hñtia. d. t. th. p. os. puꝛ faciunt gtm̃. ut dmós dmoós. trós troós. thós thoós. Quæ uero nõ hñt in. tos. ut crós crotós. phôs photôs. polyſyllaba etiã oxytona. ut aptós aptótos. agnós agnótos. hidrós hidrótos. Et breui penultimã tia. ut monóceros monocerótos. rhinóceros rhinocerótos. gélos gélotos. éros érotos. Quæ longa penultima. p. o. purũ declinant. ut héros héroos mínos mínoos. Excipit élos élotos. per. eta. q̃m élos erat per epſilõ. Attici uero héro. míno. élo. dicunt. s. nominatiui remoto.

In. os. duo ſunt natura circunflexa mittẽtia genitiuum in. tos. phôs photós. & ôs ótos. Martia. ab eo quod eſt rhinóceros. actm̃ uſurpauit in diſtichis. geſtauit modo fronte me iuuenes: ueꝛ rhinoceróta me putabis.

In. us. q̃ per. oy. diphthõgon a grecis ſcribunt circũflectentia ultimã. per. untos mittũt gtm̃. ut placûs placûntos. ſimûs ſimûntos. opûs opûntos: ceraſûs ceraſûntos. authemûs authemûntos phycûs phycûntos. hydrûs hydrûntos. hiericûs hiericûntos. trapezûs trapezûntos. q̃ omnia per ſynereſim contracta ſunt ab. ois. in. us. opóis opûs. ceraſóis ceraſûs. Acutiſona in. os. purum mittunt gtm̃ ut bûs boós. nûs noós. chrûs chroós. chûs choós. Excipitur pus cum ſuis compoſitis. q̃ mittunt genitiuum in. odos. ut pûs podós. chytrápus chytrápodos. dípus dípodos. trípus trípodos. œdípus œdípodos quod & œdípu facit attice. declinant etiam apud poetas œdipódes œdipódu. per primam declinationem. Excipitur quoq; odûs odóntos cum ſuis compoſitis: quæ omnia exeunt in. ontos. ſicut & ſuum ſimplex. ut argíodus argíodontes. cynodus cynódontos. caulíodus caulíodontos. Latini ex hac terminatione: tum rectos: tum obliquos uſurpare ſolent. Vergilius. x. æneí. eſt amathûs eſt celſa mihi paphos. Ouidius. x. metamorpho. at ſi forte roges fœcundam amathúnta metallis. Idẽ primo de ponto. cæde puer facta patroclus opûnta reliq̃. Lucanus lib. ix. meritũ phycúnta ruinas. Curtius regionẽ inq̃t eam uſq; ad trapezúnta defendere. Lucanus in. vii. & ſubdita ſipûs montibus. Hinc ſipúntos in gtõ & ſipúnta in accuſatiuo. ut de poſtea ſipóntus ſiue ſipúntos ea ciuitas in apulia dicta eſt.

In. ns. uel. rs. ls. grauiſona ſunt & per duas ꝯſonãtes in obliq̃s declinant ut týrins týrinthos. hélmins hélminthos. mácars mácartos. p. t. exile. nã hñtia. a. ante duas illas ꝯſonãtes. a. tos. mittũt gtm̃. nõ hñtia. a. in. thos. p. th. Itaq; ex hac rõne háls haltós debuit facere. Sed ut ſeruaret daſeã nominatiui halós fecit. Omnis eñ uocalis p̃cedens liq̃dã ſi poſt eã ſequat. d. uel. t. uel. th. tenuat. & q̃a obliq̃ ſimiles ntõ ſpũs hñt: abiectũ eſt. t. & fecit halós. Papini⁹ in. iiii. the. ab eo q̃d eſt týrins actm̃ uſurpauit dicens: ſuus exit in arma antiquam týrintha deus.

In.ps.finita per.p.in obliquis declinãtur.ſiue ſint monoſyllaba ſiue poliſyllaba ꝯpoſita ſiue ſimplicia. ſed poliſyllaba penultimã acuũt.monoſyllaba quoq; acuũtur.ut óps opós.thóps.opós. cýclops cýclopos.lǽlaps.apos.eurýops.ýopos.Excipiũtur hæc q̃ loco.p.ſuſcipiũt.b.in gtõ ꝓpter hax lr̃arũ affinitatẽ. Vnde & a latinis per.b.quoq; in gtõ ꝯſueuerunt ſcribi.líbs.libós.níps nibós.phábs phabós.phléps.phlebós.áraps árabos.cálips.chálibos.chérnips chérnibos.thárýps thárybos. Et tria per ph.cínyps cínyphos.rathélips cathéliphos.ſcíraps ſcíraphos.ſed aduertẽdũ eſt qđ in.ops.poliſyllaba per.o.micrõ ſcribũtur.ut æthíops æthíopos.mérops méropos·cécrops.opos.ǽnops ǽnopos.pélops pélopos.p̃terq̃ hýdrops hýdropos.cýclops cýclopos.mólops.lopos.cónops. opos.nyctálops.álopos.ſcólops ſcólopos.mýops.opos.cánops.opos.Et q̃cũq; deducũtur ab óps opós.qđ eſt oculus.ut helícops helícopos.ſicut ecõtrario q̃ ab óps opós.qđ eſt uox.o.micrõ hñt.ut mérops méropos.Latini ex hac terminatione actõs utriuſq; numeri cum ntõ plurali freq̃nter uſurpãt.Hora.i.ſer.paſtoré ſalteret uti cýclopa rogabat. Verg.æñ.infandi cýclopes & altis montibus errant. Idem.xi.ętneos uidit cýclopas ulyſſes.

In.ax.q̃dã accẽtu acuto in penultima ꝓferunt.ut thórax.phéax.ánax.phílax.córax.q̃dã circũflectũt penultimã.ut aũlax.clĩmax.hýlax.cýax.ſýax.q̃ in obliqs.c.hñt ut thórax thóracos.phǽax.ácos.q̃ aliqñ.t.cũ.c.accipiũt.ut ánax.ánacos.uel ánactos.aſtýanax.ánacos.uel aſtyanáctos. hippónax.ónacos.uel hippónactos.aũlax.áulacos.clĩmax.ímacos.Quæ uero a uerƀ in.zo.deſinẽtibꝰ deriuant̃.g.accipiũt ĩ obliqs.ut ab arpázo qđ ẽ rapio.hárpax hárpagos.& a crazo.qđ ẽ uoco.cécrax cécragos.a ſpazo qđ ẽ iugulo.apóſphax apóſphagos.ſil̃r átrax átragos.lálax lálagos.ſed diſſyllaba maſcl̃ina natura lõga penl̃timãtia hẽt.a.ꝓductũ.ut thórax thóracos.phǽax.ǽacos.oéax.oéacos.ílas ílacos.plútax plútacos.Excipiũt̃ hýlax hýlacos.& cýax.acos.poſitiõe uero lõga penultimãtia corripiũt.hárpax.agos.cécrax.agos.Néax aũt & phénax & córdax.a.ꝓducũt.ſed cabax ĩdifferẽtẽ hẽt.Sup byſyllaba breui exiſtẽte penl̃tima.a.ꝓducũt.ut híerax.éracos.œcophýlax.ýlacos.aſphálax uero aſphálacos corripit.latini ex hac t̃miatiõe freq̃nt̃ actõs utriuſq; nũeri cũ ntõ pl̃ali uſurpãt. Iu.uiridéq; thóraca iubebit afferri minimaſq; nuces.& Mar.accipe belligerę crudũ thóraca mineruę. Ver.vii.ęñ.ũbonũ crates alii thóracas ahenos.Idẽ i.iii.ꝑuez aſtyánacta trahebat ad ſoceros.

In:x p.e.lõgũ.acuũt penl̃timã.ſeruãtq; illđ.e.lõgũ ĩ obliqs.ut mýrmex.ecos.nárthex nárthecos.ſcòlex.lecos.pèlex.ecos.tálex.ecos.bèx quoq; becós.hýſplex uero & ab eo ꝯpoſitũ antýſplex. hýſplegos & antýſplegos faciũt. Hñtia uero.ω.mega ĩ penl̃tima uertũt e.lõgũ ĩ breue.ut alópex. ecos.

In.ix.partim acuũt penultimã.ut pérdix.cílix.térrix.partim circũflectũt.ut choênix.phoênix.ſuſcipiuntq;.c.in gtõ plærũq;.ut pérdix pérdicos.cílix.icos.choênix.icos.phoênis.icos.Tetrix uero tétrigos.& máſtix máxtigos.per.g.facit:& ónyx ínicos.per.ch.Cõia aũt q̃ a fœmininis fiũt:ſimpliciũ ſeruãt declinationem. ut hic & hæc callíthrix callíthricos.qa thríx thricóſs fecit.homóſtix homóſtichos.qa ſtíx ſtichos fecit.In.lix.uero finita.i.correptũ hñt ubiq;.ut cílix cílicos.hélix hélicos homélix.homélicos.Latini ex hac terminatione uſurpãt actõs cũ ntõ in plurali.ut cílix cílica.cílices.cílicas.phoênix phoênica.nices.nicas.

In.yx.p ypſilõ partim acuũt penl̃timã.ut bóbix.bébryx.ónyx.ſardónis.cóccix órtyx.ptrtim circunflectũt eãdẽ ut cêrix.doêdix.Maſculina uero ſimplicia natura lõga penultimãtia.c.hñt ĩ obliquis. ut cêrix cêricos.doêdix.dicos.ǽtyx.ǽtycos.thránix.ánicos.Etiã poſitiõe lõga penultimãtia q̃ hñt in ultima ſyllaba.b.ul̃.g.ul̃.d.pt.ut bómbyx.bycos.Et penultimãtia i.e.ut erýx érycos.Et hñtia ĩ penl̃tima.a.ſiue.g.ut ádryx.ádrycos.Nã hñtia.g.p.g.declinant̃.ut phárygs phàryggos. lárygx.yggos.q̃.nos.p.n.enũciamꝰ phárynx & lárynx.Sup biſyllaba quoq; penl̃timãtia i.a.g.hẽt ut tarbáryx.árigos.Et penl̃timãtia i.o.nõ illato.n.ul̃.b.ut còccyx cóccygos.mórtyx.tygos.órtyx órtygos.qđ & órtycos fecit apđ philomenẽ.Itẽ q̃ a pheugo & zeugo ꝯponũt:ut próphyx próphygos. homòzyx homózygos.Sed hñtia.n.ch.hẽt ĩ obliqs.ut ónyx ónychos.ſtónyx ſtónychos.

In.yx.fœminina multiſyllaba.per.g.declinãtur:niſi alia ratio ꝓhibeat:ut ántyx ántygos.põphólyx óligos. ptéryx ptérigos. Sed monoſyllaba acutiſona plærumq;.g.hñt.ut ſtýx ſtýgos.nýx tamen nýcos & nyctós facit.æ ámpyx ámpycos.Sciendum autẽ ꝙ in.yx.ſimplicia hñtia lõga natura uel poſitione in ntõ ſolo.y.natura corripiunt.in aliis autẽ caſibus ꝓducunt natura.Cõpoſita autem & penultimantia breui ubi corripiunt.

In.ox.p.ω.mega rara ſũt eaq; fere monoſyllaba acutiſona.hẽtq; ĩ obliqs.c.ut ptóx.ocós.bóx.cós.excipit̃ róx qđ p.g.facit rogós.& cyamótrox.ógos.qa a trogo qđ ẽ uoro ꝯpõit̃.g.ĩ obliqs accipit.

In.x.hñtia.g.añ.x.q̃ nos ut paulo añ diximꝰ q̃ſi.n.ꝓferimꝰ p.g.in obliqs declinantur. phárygx ſiue phárynx phárigos.lárygx ſiue lárinx láryngos.ménigx ſiue méninx ménigos.ſpýgx ſiue ſphýnx ſphýngos.ſálpygx ſiue ſálpynx ſálpyngos.lýgx ul̃ lýnx lýngos.lýnx uero p fera lyncos facit.Habentia tñ aliã ꝯſonantẽ ante.x.per.c.declinantur.ut ólx olcós.ſárx ſarcós.

FINIS.

IN PROLATIONE QVARVNDAM LITTERARVM ERRARE GRAEcos & Latinos facile poteſt demonſtrari ex diffinitionibus & principiis quæ ab omnibus grammaticis tam Græcis quam Latinis, tam antiquis, quam iunioribus admittuntur.

¶ Definitio prima.

LITTERA EST MINIMA PARS VOCIS HOC EST INDIVIDVA q̃ ſcribi pōt. Hæc diffinitio ab omnib⁹ in cōe tam Grecis q̃ Latinis recepta ē. Q d̃ ſi uera eſt illa Priſciani differētia. q̃ in primo de octo partib⁹ orōnis uolumine ponit. ꝙ lr̃a ē figura q̃ ſcribiť. elemētū uero qd̃ pronūciať: manifeſtū eſt hoc in loco non definiri lr̃am ſed elementū. Sed quia hæc differētia non obſeruať ab autorib⁹: ſed nec ab ipſo quidem Priſciano eſt obſeruata: accipiam⁹ interim alteꝝ pro altero. Eſt igiť in lr̃æ diffinitione poſitū in loco gñis pars uocis minima: uel poti⁹ uox: ut ſit minima differētia idē ualēs qd̃ indiuidua ut in uerbo dñs. do. eſt minima pars uocis: ſed qa pōt adhuc diuidi in. d. & . o. ut ꝯſtituatur lr̃æ ſpēs: ſubiūgit loco differentiæ indiuidua. qa neq̃. d. neq̃. o. ampli⁹ diuidi pñt: ſaltē in partes diuerſoꝝ geneꝝ. Alioqui. o. lōga diuiſibilis eſt in duo tp̃a: atq̃ ſecundū illos q̃ hanc partē ſcrupuloſius inquirunt: in duo tp̃a cum dimidio atq̃ etiā in tria. Quia uerā ſunt q̃dam uoces q̃ proferri q̃dem pñt: non tñ ſcribi: qa nō ſunt articulatæ: iccirco adiungit lr̃æ differentiā ultimā quæ ꝯſtituit ſpeciem dicens: q̃ ſcribi poteſt. Nam q̃ non poſſunt: inarticulatæ ſunt: cuiuſmodi ſunt interiectiōes. puta ridētis: ut ha/ha. dolētis: ut ah. imperātis ſilentiū: ut. ſt. q̃ licet ſcribi cōſueuerūt: nō ſunt tñ ſcriptiles: unde & in definitiōe interiectiōis adiūgitur: quod ſignificat mētis affectum uoce incōdita: hoc eſt cōfuſa & indeterminata.

¶ Secūda definitio.

VOcalis eſt uocis elementū quod per ſe & ſine alterius lr̃æ permixtiōe proferri poteſt. ut. a. e. i. Hæc nāq̃ differētia eſt inter uocales & ꝯſonantes: ꝙ uocales pure & per ſe poſſunt enunciari: cōſonantes uero non pñt: niſi cum uocalib⁹ proferanť: unde & illæ uocales dictæ: hę uero cōſonātes appellatæ: & uocales q̃dem pñt per ſe enūciari: quia epiglottide: hoc eſt lingua ꝓminēte: nihil obſtat quo minus uox libere per laryngē erūpat: ſed ꝯfuſa pri⁹ donec ex oris figura ad certā ſpeciē redigatur. Sed quia oris figuræ innumeræ ſunt: & uocaliū certe nūerus indeterminatus erit.

¶ Tertia definitio.

COnſonās eſt elemētū: qd̃ niſi uocali incūbat per ſe enūciari nō pōt. atq̃ ut paulo āte dixim⁹. ex eo ſibi nomē inditū ē. Ex quo fit ut ſine uocali ſyllaba ꝯſtare nō poſſit: nō ſit articlata. Nā ꝙ Verri⁹ Long⁹ tradit inueniri ſyllabā ſine uocali: qd̃ ꝓbat Comicoꝝ autoritate: apd̃ quos. ſt. uox imperantis ſilentiū legiť: dicendū ꝙ. ſt. interiectio ꝓculdubio eſt q̃ uoce incōdita ꝓferri debet.

¶ Quarta definitio.

MVta ꝯſonās eſt: q̃ in tali oris parte formať: ut interclūſa uoce ſine uocali nullo mō poſſit enūciari: unde & muta noiatur. Nam qd̃ grāmatici dicūt: ideo mutas appellari: qa incipiūt a ſeipſis & deſinunt in uocalem: inepta ſane ratio: cum ſtatim occurrat. f. lr̃a. q̃ incipiat a uocali: & deſinat in ſeipſam: & nihilominus inter mutas numeretur.

¶ Quinta diffinitio.

SEmiuocalis ē ꝯſonās q̃ in tali parte oris effingiť: in q̃ etſi nō plene ut uocalis: q̃ddā tñ ſubobſcurū ſonat: unde & ſemiuocalis appellať: & quēadmodū de mutis dicebať: inepta a grāmaticis afferť cauſa cur ſemiuocales dicāť. hoc ē: qd̃ incipiāt a uocali & deſināt in ſeipſas. Eſto ad internoſcēdas utraſq̃ apd̃ latinos ſignū illd̃ noib⁹ lr̃aꝝ ſit accōmodatū. Hebræi tñ & Gręci nihil tale obſeruarunt.

¶ Sexta definitio.

DIphthongus eſt cōglutinatio duaꝝ uocaliū in eadē ſyllaba ſuā uim retinētiū. Hęc definitio tam græcoꝝ q̃ latinoꝝ eſt. Suā uim grāmatiſtæ interp̃tantur ſyllabæ extēſionē: ſed iſti nō intelligūt ꝙ uis lr̃æ nihil aliud eſt q̃ ipſa ꝓnūciatio. Ex quo fit ut in diphthōgo utraq̃ uocalis ꝓferri debeat.

QVæ Græci uocāt axiomata. Varro tū ꝓfata. tū effata: tū ꝓloqa. Cicero tū ꝓnūciata: tū dialecticæ: hoc ē diſputatiōis fundamēta. Iuniores tū ꝓpoſitiōes primas & immediatas. tū uerbū ex uerbo axiomata. ut dixim⁹. interp̃tati dignitates appellāt. Hæ qa demōſtrabiles ſunt atq̃ in cōi hominū ſenſu ꝯcipiūtur. q̃ſi principia in oī diſputatiōe ſupponēda ſunt. ut ſi qs ea nō admiſerit. bardus inſenſatuſq̃ habeať. neq̃ dign⁹ cū quo de ulla re diſceptari debeat. Sit igitur.

¶ Axioma primum.

Eodē modo lr̃as ſcriptiles deſignare uoces: quo uoces ipſę ꝯceptus ſignificant. Sit igiť primū diſputatiōis nr̄ę fundamētū: in quo plærīq̃ oēs facile ꝯſentiūt. lr̃as ea potiſſimum de cauſa fuiſſe excogitatas: ut p illas q̃ſi p q̃dā ſigna: tū abſentes uiui: tū poſteros morituri certiores facere poſſem⁹ iis de reb⁹ q̃ ad priuatā publicā ue utilitatē ptinerent. Nam quemadmodū Ariſtoteles tradit: eo modo lr̃æ uerba humanis uocibus informata deſignant: quo uerba ipſa res mente conceptas: q̃ per ea ſignificanť. Quod ſi nō quattuor hæc ex ordine ſibi inuicē cōſentirent: dico. res. cōceptus. uoces. lr̃æ: interirent

utiq; cōmercia & publica fides: qua hominū ſocietas ꝯtinetur: interirent oēs artes & ſcientiæ q̃ uitā humanā cultiorē reddunt: interiret deniq; hic ipſe ſacrarꝝ lr̃arꝝ ſplēdor. qbus ad Chriſtianā religionē inſtituimur & docemur. Hæc omnia eo pertinent. ut oſtendamus illos ingentē erroribus feneſtrā patefacere: quicunq; putant ortographiæ rōnem nō ſeueriſſime in uerborꝝ ſcriptione ſeruandā: aut uoces alias poſſe lr̃arum figuris accommodari: q̃ quæ cū primum fuerūt inuentæ: per illas repſentari cœperunt: cū omnis diſputandi ſubtilitas in uerba: ſyllabas: lr̃aſq; quaſi in q̃dam elementa reſoluatur. Neq; enī minus erraueris. ſi aliud legis q̃ ſcriptum eſt: quaſi aliud loquaris q̃ concepiſti: quod eſt mendacii. & aliud concepiſti q̃ ſe res habet: quod eſt ignorantiæ.

¶ Axioma ſecundum.

Ita ſcribendū eſſe ut loq̄mur: & loq̄ndū ut ſcribim⁹. hoc principiū ex ſuperiori pendet: niſi q̄ deſiderat magis explicari: ꝓpterea q̄ ex certis q̄buſdā cauſis nōnunq̄ aliud ſcribim⁹ & aliud enūciam⁹. Q̄ ſi hoc admittim⁹. ut aliud ſcribatur & aliud enūcietur: fruſtra lr̃æ ſunt inuentæ: cū ad hoc tantū lr̃arū figuræ ſint excogitatæ: ut creditas uoces quaſi depoſitū quoddā fideliſſime cuſtodiant: & cū opus fuerit: nulla ex parte decoctū reddant. Atqui dicet quiſpiā uidemus apud Hebræos iod & uau plærumq; ocioſas: & nomē illud ineffabile tetagrāmaton quattuor lr̃is ſcriptum: hoc eſt. iod. he. uau. he. in adonāi uoces diuerſas ꝓferri. Videmus quoq; apud Græcos ſcribi gamma lr̃am ſeq̄ntibus gāma: uel chi. uel cappa. uel xi: & ꝓferri ni: ut aggelus ꝓ angelus. Agchiſes pro Anchiſes: agcora pro ancora: phalagx pro phalanx. Et rurſus poſt. ni. lr̃am ſequenti: tau pro tau proferri delta: ut ſyndereſis pro ſyntereſis. & in diphthongis uocales alteras ſupprimi & alteras pronūciari: aut utraſq; in tertiam extraneā proferri: idq; non modo apud Græcos: ſed etiam apud Latinos: apud quos etiā teſte Seruio grāmatico in primo georgicorum. Caius. Cneius. Amurca ſcribunt per. c. lr̃am & ꝓnunciantur per. g. Gaius Gneius Amurga. Sed cur hoc fiat: ſuis in locis reddemus: partim excuſando id fieri quadam rōne: partim accuſando q̄ ſit ab ignorantia profectum.

¶ Axioma tertium.

Litteras nō ex diuerſitate figurarꝝ: ſed ex diuerſitate uocū diſtingui. Hoc axioma tametſi per ſe notū eſt: ſic tū deduci pōt. Quod ſi Aleph hebraicū & Alipha punicū & Alpha græcū & A. latinū quattuor diuerſis figuris repſentātur: unā tū eandēq; uocē reddūt hæ duæ poſteriores per ſe: & illæ duæ priores cū ſuis apicib⁹. Qui ꝑterea ex arte nuper a magiſtro quodā Martino homine per q̃ ingenioſo excogitata lr̃arꝝ figuras ꝓ cuiuſq; arbitrio ꝯſtitutas legūt: nō multū curāt quo lr̃arꝝ ductu uerba deſignentur: apd̓ quos mille characteres dummodo idē efficiant: ꝓ uno habētur. In alphabeto quoq; latino. c. k. q. q̄d̓ attinet ad figurā diuerſæ lr̃æ ſunt: qm̄ uero eadē eſt illarꝝ uox: unū tantū eſſe elementū oēs fatētur. Econtrario quoq; quia. i. & . u. binas habent poteſtates: q̄ tum quaſi uocales: tum quaſi ꝯſonantes enūciantur: nemo eſt qui neget illas duplici officio fungi: ut quamq̄ figuræ ſunt duæ: quattuor tū elemēta in numero lr̃arum ſunt computanda.

¶ Axioma quartum.

Cōſonantes æqualiter uim ſuā in uocales ſeq̄ntes ꝓferre. hoc axioma facile quoq; per inductiōem ꝓbatur. nā. b. lr̃a eandē uocē exhibet cū. a. quā cum reliq̄s uocalib⁹: idq; nō ſolū in ſermōe latino: ſed in greco. hebraico. punico. Nā q̄d̓ aliqui ex latinis & græcis alio mō ꝓferunt. c. & . g. ſeq̄ntib⁹. a. uel. o. uel. u. quā ſeq̄ntibus. e. uel. i. facile confutari pn̄t per ea q̃ dicta ſunt in ſuperiori axiomate: q̄ quælibet illarꝝ duplicē haberet uim: atq; ex conſeq̄nti nō una ſed duæ lr̃æ eſſent: id quod de. i. & . u. dicebamus. Quintilian⁹ ꝑterea diſputans ꝯtra illos q̄ dicebant. K. græcū ſcribi debere ſeq̄nti. a. uocali: alias uero. c. latinum: fruſtra dicit id fieri cum. c. latinum in locum cappa græci ſucceſſerit. & . c. lr̃a ſit. q̃ ex ęquo uim ſuam ad uocales ſequentes perferat.

¶ Axioma quintum.

Ex nouem mutis quas græci hn̄t: quęq; ad tria genera reducūtur: earꝝ ſcilicet q̃ inter labra formantur. ut. p. b. ph. & earꝝ q̃ inter dentes admota lingua. ut. t. d. th. & earꝝ q̃ ad epiglottida. ut. c. g. ch. primas eſſe exiles. ultimas aſpiratas. medias uero participare naturā extremarꝝ: quæ tū ſunt eiuſdē generis non differre uoce. ſed aſpiratione ſola.

¶ Axioma ſextum.

Lr̃arꝝ ſiue illæ ſint uocales ſiue ꝯſonantes nō eſſe certū numerꝝ: ſed determinari ex cuiuſq; idiomatis rōne. Ex quo fit ut nō ſit idē lr̃arꝝ nūerus apd̓ oēs nationes: q̄a q̄libet lingua habet ꝓprias uoces. Nā q̄d ꝓhibet cū duarꝝ uocaliū diſtantia ſit in quātitate ꝯtinua: inter. a. & . u. innumeras eſſe uocales: tū & ſi nō oēs ſenſu percipiantur queadmodū & in diapaſon ꝯſonantia octo uocū diſcrimina ſentiuntur: cū tū intra diaſtema illud infinitas eſſe uoces intelligam⁹: q̄n quidem omne ꝯtinuū ſine ullo termino ſecari poteſt. Eadē quoq; ratio eſt conſonantium: q̃ ex diuerſa oris figura poſſunt cōpluribus modis uariari. Sed de his paulopoſt copioſius diſputabitur.

¶ Errores grecorum.

Quod ſic ꝓferūt. β .ſicut nos latini. u. ꝯſonātē cū differāt gn̄e: ut uita ꝓ beta uallista ꝓ balliſta.
Q d' alio mō ꝓfert. γ .ſeqntib⁹: ε. epſilō. η. ι. υ. pſilō: q̄ ſeqntib⁹. α. ο. ω. ut ganymedes geryōes
Quod ꝓferūt. ζ quaſi ſit lr̄a ſimplex cū ſit cōpoſita ex ſd: p quas debet enūciari. ut ζeth⁹ ꝓ ſedet⁹.
Q d' ꝓferūt. η. eodē ſono quo iota cū nihil differat ab. ε. pſilon niſi tp̄e ſolo. ut lida ꝓ leda.
Q d' alio mō ꝓferūt. κ .ſeqntib⁹. α. η. ι. υ. q̄ ſeqntib⁹. ε. ο. ω. ut carpos copos ceras cer cerios. cyclops.
Q d' alio mō ꝓferūt. λ .ſeqntibus. η. ι. υ .& diphthōgis q̄ q̄ſi p iota ꝓnūciāt: q̄ ſeqntib⁹ aliis caſibus.
Q d' alio mō ꝓferūt. ν. ſeqntib⁹. η. ι. υ. & diphthōgis q̄ q̄ſi per iota ꝓnūciāt: q̄ ſeqntib⁹ aliis uocalib⁹.
Q d' nō recte ꝓferūt. γυ. q̄ſi unā lr̄am uoce in articulata cū utraq; ſuis uocib⁹ enūciari debeat.
Q d' nō bn̄ ꝓferūt. σ .q̄ſi per ſibilū cū. habeat uocē hebraici. ס. aut anſeris ūrepentis.
Q d' nō recte ꝓferūt. τ. quoties ſeqtur poſt. ν. q̄ſi per. d. lr̄am ut ſynderesis ꝓ ſynteresis.
Q d' male ꝓferūt. υ. pſilō q̄ſi iota cū ſint lr̄æ diuerſoꝝ generꝝ. ut lira per iota ꝓ lyra per ypſilon.
Q d' male ꝓferūt. χ .ſeqntib⁹. ε. η. ι. υ. uoce in articlata. q̄ ſeqntib⁹ aliis uocalib⁹. ut charites. cherſos
Q d' perperā enūciāt dipgthōgos per unā uocalē: cū utraq; quamq̄ raptim ꝓferri debeat.
Q d' nō recte ꝓferūt. υ. pſilon q̄ſi. u. ꝯſonantē cū in diphthōgis ſubiicitur. α. uel. ε.
Q d' p. ο. micrō & . υ. pſilō nō pōt deſignari u. uocalis nr̄a ſed uoces q̄ p illas duas lr̄as raptū enūciāt.
Q d' p lr̄as ſuas nō pn̄t repſentare uoces. q̄ ſūt latinoꝝ ꝓpriȩ. ut. f. & . i. & . u. cū ꝓ ꝯſonātib⁹ accipiunt.

Errores latinoꝝ.

Quod alit ꝓferūt. c. & . g. e. uł. i. uł. y. ſeqntib⁹: q̄ ſi ſequāt aliæ uocales. ut pica picæ. fuga fugȩ.
Q d' nō recte ꝓferūt. gn. uoce q̄dā in articulata. i quo errore græcos quoq; uerſari dixim⁹.
Q d' male ꝓferūt. t. q̄ſi. c. quoties poſt. t. ſeqtur. i. & poſt. i. alia uocalis: ut prudēcia p. c. ꝓ prudētia p. t.
Quod nō recte proferūt. z. quaſi lr̄a ſimplex: cū ſit ꝯpoſita ex. ſd. melius tn̄ quā græci per. ſ.
Quod ita proferūt. phi. græcū quaſi. f. cū ſit ut dixim⁹ hæc latinoꝝ propria: illa uero græcoꝝ.
Quod nō recte proferūt. ch. & . th aſpiratas quaſi. c. & . t. exiles. ut cor⁹ pro chor⁹. talam⁹ ꝓ thalam⁹.

¶ Fabianus artem patris alloquitur: atq; illa reſpondet alternatim.

O Soror ars: q̄m nr̄is ſuccedere tectis.
Non dedignata es: q̄rere pauca libet.
Quid genitor ꝯdat iā pridē hoc ſcire laboro.
Nam nil deſidia turpius eſſe putat.
A. Mandat op⁹ chartis ſemp memorabile liguas.
Quod canat: ut meli⁹ iā ſibi fama parat.
Ocyus ut uolytet celeres nūc excutit alas.
Rem tantā ut mundi ſpargat in oē latus.
F. Grata refers. o ſi lucis toleraret in auras
Exire. inq; hominū ſcripta uenire man⁹.
Vt tn̄ ipſa uales limē digreſſa paternum?
Nunqd barbaries exagitata fugit?
A. per loca per uarias peragraui nomine gentes.
Sed ſolū indoctis lis mihi tota ſonat.
Hinc a ſunt: q acuūt ꝯtra p̄cepta tumultus.
Et miſera tundunt ambitiōe caput.
Nata mihi audieris qd' ſit ꝯtentio nugis:
Arcadicos bipedes belle mouere ſcies.
Nam cū ſe indocto ſtudeant iactare popello.
In me rancidulus ꝓmitur ore ſon⁹.
Submoueas ſi de lana certare caprina.
His fient Hermæ marmora muta dei.
F. Quid phoebea cohors? A. laudat miraṫ amatq;
Dictitat & grata uoce perenne ſophos.
Iudicio quoꝝ Diomedis pagina. Phocæ.
Donati nullo eſt anteferenda modo.
Muſa negat nomē. recitentq; uolumina cuius.
Iamq; neotericū cætera turba ſilet.
At q̄cunq; meas uires effingere tentat.
Impar ingenii rumpere ſe poterit.
Alius & repetunt. crates Antonius ille:
Non Latiæ linguæ cōmoda tāta parat.
Orbilius cedit. Cato. Iulius. atq; Palæmon.
Vni mihi palmā uictus & ultro dabit.
Deniq; ab his nimiū dicor copioſa breuiſq;
Atq; freti medias pupe ſecare uias.
F. Quid capti mulgus agitq; cantabaṫ Iberis.
Nuper: cui nomē facta dedere bona.
Qui māmurra loquax? audax taxare beatæ.
Diuitias Romæ: cui ſatis aſſis erat.
Quid rides? calcem q̄ſitis ponere perge.
A. Rideo: ſic lepido nomine utrūq; notas.
Ambo habitāt cæca tenebroſas nocte cauernas.
Quod ſua tam citius nænia pulſa perit.
Sola ego qd' teneor ſeqtur mea regna diſertus.
Et q pieridū tangere ſacra cupit.
Non patiṫ bubo feralis lampada Phœbi:
Noctua ſic lucē nec ueniente die.
F. Quid facit interea liuor fœlicib⁹ obſtās.
Inſidiis: nunqd libera carpis iter?
A. Hæc manet. hȩc peſtis regnat ſempq; uigebit:
Occiduas dū ſol nat⁹ adiuit aquas.
Nemo tuos mores neſcit iam zoile: cuius
In bene facta q̄dē lingua uenena uomit.
Nonne ſinus laceros poſt tergū dentib⁹ artis.
Cernis. ut ipſa ferā: ſed neq; obeſſe poteſt.
Tu germane tn̄ iuueni dū tp̄a reſtant:
Multa rogo diſcas. uber e multa meo.
Vt ſi q̄n ſuā rabiē me abſente reiectet.
Tunc pro me poſſis dicere q̄ docui.
Iamq; uale. hinc abeo nomē dictura parentis.
Δὴ κλέος ἀυτοῦ ἐις ὀυρανὸν ἦλθε μέγα.
Nam ueterem poſtq̄ me dudū iuſſit habere.
Candorē: mittor non reditura lares.

FINIS.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

AELII ANTONII NEBRISSENSIS DE LITTERIS HEBRAICIS CVM QVIBVSDAM ANNOTATIONIBVS IN SCRIPTVRAM SACRAN.

a	aleph	אָלֶף	א
b	beth	בֵּית	ב
g	gimal	גִּימֶל	ג
d	daleth	דָּלֶית	ד
h	heth	הֵא	ה
u	uau	וָיו	ו
z	zain	זָיִן	ז
hh	cheth	חֵית	ח
s	teth	טֵית	ט
i	iod	יוֹד	י
c	caph	כַּף	כ
ch	chaph	כַף	ך
l	lamed	לָמֶד	ל
m	mem mem	מֵם מֵם	
n	nun nun	נוּן נוּן	
ç	çamech	סָמֶךְ	ס
h	hain	עַיִן	ע
p	pe	פֵּא	פ
ph	phe	פֵא	ף

ç	çaddic	צָדִּיק	צ
ç	çadic	צָדִיק	ץ
q	quoph	קוֹף	ק
r	res	רֵישׁ	ר
ſ	ſin	שִׁין	ש
th	tau	תָּיו	ת
a	patha	פַּתַח	ַ
a	camez	קָמֵץ	ָ
e	çere	צֵירֵי	ֵ
e	çegol	סֶגוֹל	ֶ
e	ſeba	שְׁבָא	ְ
i	chiric	חִירִק	ִ
o	cholem	חוֹלֶם	
u	ſurec	שׁוּרֶק	ֻ
u	ſurec	שׁוּרֶק	וּ

pataph chateph פַּתַח חַטֵף ֲ

camez chateph קָמֵץ חַטֵף ֳ

çegol chatheph סֶגוֹל חַטֵף ֱ

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Sũt duae atq; viginti literarũ figurae oẽs p̃
ter primã deſignãt nobis lr̃as cõſonantes
Nã aleph nõ tã vocalis eſt: quã figura de
ſeruiẽs apicibus p̃ quos hebꝛei vocalium
ſuarũ varietates diſtingũt: vnde neq; iter
lr̃as numerari debet: qñ neq; vocẽ p̃ ſe vi
lã demõſtrat. Harũ igitur vnius ꝛ viginti cõſonantiu;
quattuoꝛdecim ſunt mutae: q2 in tali parte oꝛis ſingũtur
q̃ niſi iuuẽtur a vocali: nullũ ſonũ exhibẽt. Tres inquã
q̃ foꝛmãtur inter labꝛa. pe. beth. phe. Tres inter dẽtes ad
mota ligua. teth. daleth. tau. Tres ad epiglottida ſiue cla
uẽ caph. gimal. chaph. Tres intra pariſthmia ſiue tonſil-
las. he. heth hain. Hae quattuoꝛ triplicitates ita ſe habẽt
q̃ ſi lr̃ae mediae pꝛioꝛibus cõparent̃: ſint aſpiratae. ſi po
ſterioꝛib⁹: exiles. vt ſi beth cõparet̃ ad pe ſit aſpiratioꝛ. ſi
ad phet ſit exilis. Eodẽ modo ſi daleth cõparet̃ ad teth: ẽ
aſpirata: ſi ad tau exilis. Jtẽ ſi gimal cõparet̃ ad caph eſt
aſpirata: ſi ad chaph ſubtilis. Eodẽ modo ſi heth cõpare
tur ad he eſt aſpirata. ſi ad hain exilis. Eſt adhuc alia ſcru
puloſioꝛ differẽtia in q̃libet iſtaꝝ lr̃aꝝ triplicitate: atq; ẽt
in ſemiuocalib⁹ de qb⁹ moꝛ dicturi ſum⁹ q̃ q̃ habẽt da
gues ſunt adhuc ſeipſis exilioꝛes: ꝛ q̃ habẽt raphe aſpira-
tioꝛes: vt pe quã dixim⁹ exilẽ: ſi accipiat dagues eſt adhuc
exilioꝛ: ꝛ ſi raphe: aſpiratioꝛ. Et q̃ heth adhuc cũ ſit me
dia inter pe ꝛ phe põt accipe dagues ꝛ raphe: vt ſit ſeipſa
exilioꝛ ꝛ aſpiratioꝛ: ꝛ ita multiplicant̃ innumerae intẽſio
nes vocũ in lr̃is: ſed hoc iã nõ attinet ad nos ſcire: q̃ vix
vmbꝛã quãdã hui⁹ linguae attigim⁹: illud tñ admonu-
iſſe fuerit ſatis: q̃ pũctũ in vẽtre lr̃ae q̃ appellãt dagues
facit illã exilioꝛẽ: ꝛ virgula iacẽs in parte ſupioꝛi facit il-
lã aſpiratioꝛẽ. Sũt p̃terea duae mutae graecis incognite
hebꝛaeis ꝛ latinis familiares iod ꝛ vau. q̃ p̃culdubio cõ
ſonãtes cũ ſunt mutis annumerari debẽt: cũ ita enũcien
tur vt ſine vocali nulla rõne p̃ferri poſſint. Reliq̃ conſo
nãtes hoc eſt. mẽ. lamed. nũ. res. ſin. ſadic. ſamach. zain.
q̃ ex. ſd. compoſita eſt. ſemiuocales ſunt appellatae. Quae
ideo ſemiuocales appellant̃. q̃ aliquomõ vocẽ p̃ ſeipſas
reddãt: q̃q̃ de. mem. lr̃a. ſit dubiũ mutis ne an ſemiuo-
calib⁹ cõnumerari debeat: p̃pterea q̃ q̃cq̃d illud eſt q̃
ſonat: nõ p̃ os ſed p̃ nares erũpit: quã ob cãm ꝛ Plini⁹ i-
ter mutas illã cõputat. Eſt ꝛ illud aiaduerſiõe dignũ. q̃
ego p̄im⁹ oim admirãtib⁹ hebꝛaeis oſtẽdi: cur haec lr̃a a-
pud illos duplicẽ habeat figurã: adaptilẽ alterã q̃ vtũtur
in p̄cipio atq; in medio dictionũ: alterã clauſam: q̃ in fi-
ne. Nã facile in hac lr̃a expimur id q̃ oẽs grãmatici te-
ſtant̃: habere ſc; in principio ꝛ in medio ſonũ plenũ in fi-
ne vero ſurdũ: neſcio q̃d ꝛ p̄ime ad mugitũ bouis acce
dẽtẽ. Sed de q̃ttuoꝛ reliq̃s q̃ apud hebꝛaeos geminantur
cur duplices ſint figurae: nõ aliã puto fuiſſe cauſa; q̃ cõ
moditas apicis in principio ꝛ in medio ſupponẽdi. atq;
ideo extẽſiões illę qb⁹ vtunt̃ in fine dictionũ: i p̄cipio ꝛ
i medio i ſiniſtrã obliquant̃. Eſt ꝛ illud ſin lr̃ae p̄piũ: q̃
cũ in cornu ſiniſtro p̄ctũ h;: p̄ime accedit ad ſonu; ſa-
mach: cũ vero in dextro cornu ſui gñis ſonũ repꝛaeſentat.

¶De he littera.

Ex his vnius ꝛ viginti cõſonãtibus trea ſunt q̃s
appellãt pectoꝛales: qbus nullũ apud grecos ꝛ la-
tinos rñdet elemẽtũ. Quare interp̃tes illas aut cũ ſuis a-
picib⁹ expũxerũt: aut illis expũctis apices tñ retinuere:
aut infinitimas trãſtulerũt: vt he q̃ apud hebꝛaeos in nu
mero lr̃aꝝ cõputat̃: qñ ꝛ vocales ſeq̃ntes frãgit ꝛ ſonũ ſi
cut ꝛ cõſonãtes aliae reddit: q̃ aſpiratiõi graecae ꝛ lati-
nae nõ cõtingit. Jgit̃ he lr̃a aliqñ diſpũgit̃ in p̄cipio di-
ctionũ: vt in Abel filio Adã ex Eua vxoꝛe: ꝛ adurã filio
iectã: de quo Gen̄. ca. x. ꝛ agar ancilla Abꝛaã ex q̃ genuit
Jſmael. ꝛ aleluia: q̃ interp̃tat̃ laudate deũ id q̃ in titu-
lis multoꝝ pſalmoꝝ legimus. ꝛ ãmadatha p̃re Amã de
quo multa in lib. Eſter. ꝛ in eodẽ libꝛo q̃ eſter cognomi
nata eſt edeſa p̃ he. in principio. Et emã filius Lothan: de
quo gen̄. cap. xxxvi. ꝛ emã. per. n. in fine filius zarac filij
Judae de quo i. Parali. ca. ij. Jn medio p̃terea dictionis
aliqñ diſpũgitur retẽto apice: vt in Aaron fratre Moy-
ſis: ꝛ in Joſue: qui hebꝛaice appellat̃ Jehoſua diſpuncto
ſeba ex prima ſyllaba ꝛ he lr̃a ex ſcda: ꝛ duab⁹ ſyllabis po
ſterioꝛib⁹ in vnã cõpactis. Graeci ỹo ex iehoſua nomen
Jeſu cõflarũt. i. cõſonãte in vocalẽ v̄ſa: ꝛ he cũ apice ho-
lẽ expũcta ꝛ ex duab⁹ lr̃is poſterioꝛibus p̃ ſyncreſim con
tractis in vnã Jeſu accẽtu circũflexo fecerũt. Nã. ſ. nois
eſt extẽſio: vt graece declinari poſſit ad p̄poꝛtionẽ huius
nois pãth⁹ pãthu ꝛ ſiliũ. Jn fine dictionũ plaerũq; he re-
perit̃ ocioſa: aut parũ itẽdẽs vocẽ. Nã ſi h; pũctũ in me-
dio vẽtre: vox multũ itẽdit̃. q̃ tñ nũquã euenit niſi pꝛo
nomini foeminino tertiae p̃ſonae atq; tũc appellat̃ non
dagues: ſed mapic: q̃ interp̃tat̃ excitãs: q2 he lr̃am q̃ con
ſueuit eſſe ocioſa i fine viuificat: vt ſi dicas dabarath hoc
eſt v̄bũ ei⁹. ꝛ bethſab dom⁹ ei⁹: ita vt ei⁹ ſit gñis foemini
ni.

¶De heth litera.

Heth lr̃a quã Hieronymus duplicẽ aſpirationẽ;
vocat: vna eſt ex quinq; qbus nullũ apud grae-
cos ꝛ latinos elemẽtũ rñdet. Quare interp̃tes illã plaerũ
q; diſpũxerũt cũ ſuo apice: aliqñ ipſa; ſolã retẽto apice:
aliqñ verterũt in ſimplicẽ aſpirationẽ. aliqñ in chi. grae
cũ hoc eſt. ch. aſpiratũ. Diſpũxerũt inquã in hoc nomĩe
Arã q̃ eſt ciuitas Meſopotamiae. vt gen̄. c. xj. legim⁹ q̃
thare p̄r Abꝛaã venit vſq; Arã. ꝛ habitauit ibi: ꝛ q̃ ſe-
quit̃. facti ſunt dies tharae ducẽtoꝝ quiq; annoꝝ: ꝛ moꝛ
tuus eſt in Arã. Ubi arã p̃ heth lr̃am in p̄cipio ſcribit̃:
graeci tñ in peculiarẽ illã ſuã chi literã verterũt: ſcriben
tes charã quã lr̃aturã latini ex graeco interp̃tãtes obſer-
uarũt: vt in ap̄lica hiſtoꝛia cap. vii. p̄ius inq̃t q̃ moꝛare
tur i charã. ꝛ in tobia: q̃ liber ad nos ex chaldaico ſermo
ne p̃ graecũ venit cap. xj. cũ reuerteret̃ inq̃t p̄uenerunt ad
charã. Joſephus p̃terea: q̃ ꝛ ipſe graeco ſermõe ſcripſit i
p̄imo antiq̃tatũ volumine. Thares inq̃t dũ odio habu
iſſet charã ciuitatẽ meſopotamiae migrauit. Euſebi⁹ quo
q; in topographia locoꝝ ſacrae ſcripturae interp̃te hiero-
nymo: charã inq̃t ciuitas eſt Meſopotamiae trãs edeſſã:
q̃ vſq; hodie charra d̃r: vbi roman⁹ caeſus eſt exercit⁹. d̃
q̃ Lucan⁹ aſſyrias latio maculauit ſanguie charras. hęc
quoq; nachoꝛ vꝛbs etiã appellat̃ gen̄. ca. xxiiij. p̄fect⁹ in-
q̃t p̄rexit in Meſopotamiã in vꝛbẽ nachoꝛ. quẽ locũ Ni-
colaus lyra p̃perã interp̃tat̃ dicẽs: q̃ q2 ciuitas illa ſita ẽ
inter duo flumina ideo appellata eſt Arã fluuioꝛu;. q̃ ab
hebꝛaeis d̃r Arã naraim a graecis Meſopotamia. eſt nã-
q; Arã fluuioꝝ aſſyria inter duo flumina: hoc eſt tygri;
ꝛ euphratẽ: ſcribit̃ nãq; in p̄cipio p̃ aleph exilẽ ꝛ in fine
p̃. m. lr̃am. Arã itaq; interp̃tat̃ ſyria in cõl. charã. v̄o ſo
ramina: hieronymo autoꝛe in illõ ezech. c. xxvij. vbi legi
tur Arã ꝛ chane negociatoꝛes tui. Diſpũgit̃ quoq; i p̄n-
cipio dictionũ. vt in Abbacuc p̄pheta. in Anna m̃re ſa-
muelis. in Eua oim m̃re. in euila regiõe oꝛiẽtali. in enoch
filio Seth. i emoꝛ eueo p̃re Sichẽ. in Eſrõ filio Ruben:
ꝛ aliis cõpluribꝰ: ꝛ in medio q̃; dictionũ exterit̃ heth lr̃a:
vt in giõ fluuio q̃ eſt nil⁹: ꝛ in Jſaac filio Abꝛaã. ꝛ i beth-
lẽ ciuitate Dauid vbi nat⁹ eſt xp̃s. ꝛ in Raab meretrice:
de q̃ in euãgelio. p̃ q̃ apud graecos legim⁹ rachab. nã gre
cũ vt diximꝰ plaerũq; hãc lr̃am vertũt in aſpirationẽ. vñ
hiero. in illud gen̄. c. ix. Erãt filij Noe q̃ egreſſi ſunt de
arca ſem chã iapheth. frequẽter inq̃t ſeptuagita interp̃tes
nõ valẽtes heth lr̃am q̃ duplicẽ aſpirationẽ h; v̄tere. ch.
lr̃am graecã addiderũt vt docerẽt nos iſtiuſmodi voca-
bula aſpirari debere. vñ ꝛ in p̃ſenti loco chã trãſtulerunt

ꝓ eō quod eſt hā. a quo vſqȝ hodie egyptia lingua hā dr.
Aliqñ ꝟtit in aſpiratione ſimplicē vel poti⁹ nr̃am. vt in
Hāniel filio Ephot ð tribu manaſſe de quo in lib. nume.
cap. xxxiiij. ⁊ i hares mōte in tribu dā: de quo Judicū ca
pi. j. ⁊ in Hamarā filio Diſan: de quo. i. paralipo. ca. j. ꝓ
q̄ in Gen. cap. xxxvj. legit̄ Amdā ſiue Abdā: ſȝ corrupte
vtrobiqȝ ⁊ cauſis diuerſis. Et in hebrō filio Caath filij
leui a q̄ ē familia Hebronitaꝝ i li. nūeroꝝ. Et i hebrō ciui
tate Juda qua nihil ē illuſtri⁹ i ſacris lr̃is: q̄ varijs modis
ſcribi ſolet. Nā expūcta aſpiratiōe ſcribit̄ Ebrō ⁊ hebron
cū aſpiratiōe ſimplici ⁊ chebrō p̄ſertim apð grecos quoꝝ
pc̄liaris ē chi lr̃a. In fine qȝ dictionū heth lr̃a ſubiectio
patha ꝟtit̄ i. e. accētu reiecto i penltimā ſyllabā: vt noah
in noe ſub q̄ diluuiū fuit vniuerſale. Tharath pr̄ Abraa
qð ꝟſuȝ ē i thare. Jarah fili⁹ iectā i ſare. Corah nomē ce
lebre mltoꝝ i core. Salah fili⁹ arphacſad i ſale. Balah fi
li⁹ bēiamin i bale. Jephtha fili⁹ vn⁹ ex nūero iudicū i iſrl̃
in iephthe. Siloach loc⁹ i euā. Joā. ꝓ ſiloe. Peſah hebꝛeo
rū atqȝ p̄inde feſtū xp̄ianis celebre qð Hiero. interp̄tat⁹ ē
phaſe i teſtamēto veteri ⁊ i nouo ꝟtit̄ i paſcha: ⁊ alia ꝯplu
ra in hūc modū ab iterp̄tatib⁹ ex hebꝛeo in grecū ⁊ latinū
ſmonē interp̄tata.

¶ De hain lr̃a.

Quod de heth lr̃a q̄ȝ dixim⁹ eē vnā ex illis q̄nqȝ q̄
b⁹ apð graecos ⁊ latinos nullū elemētū r̄ndet: idē
nūc de hain dicim⁹. Quare interp̄tes tā graeci q̄ȝ
latini aliqñ penit⁹ illā extriuerūt: ⁊ q̄dē freq̄nt̄: vt i abarim
mōte vbi mortuus ē moſes deutero. c. xxxij. Amalec qȝ ꝓ
hain ſtrictā i p̄ncipio legit̄: q fili⁹ fuit eliphaz. vñ ſunt co
gnoīati amalecitę ge. c. xix. ⁊ āmō fili⁹ loth ex minore filia
a quo ſūt dicti āmonitę geñ. cxix. ⁊ abdō ciuitas ſep̄ata le
uitis de q̄ i ioſuę. c. xxj. ⁊ accarō ciuitas paleſtię q̄ cecidit i
ſortē trib⁹ iuda de q̄ ioſuę. c. xv. atqȝ in eodē loco ei⁹dēqȝ
ſortis eder. ꝟtit̄ qȝ i aſpiratione ſimplicē: vt i nōie hebal
q fuit fili⁹ iectā ge. c. x. ⁊ j. pa. j. ⁊ in eiuſdē nōis mōte: de
quo ioſuę. c. viij. Per hai quoqȝ ſcribit̄ in p̄ncipio henā
villa: de q̄ in li. nu. c. xxxiiij. ⁊ henada loc⁹ i tribu iſſachar
ð quo ioſuę. c. xix. ⁊ helā fili⁹ ſem filij noę ⁊ regio ab eodē
cognoīata ð q b⁹ ge. c. x. ⁊ inde dicti helamitę ⁊ heber fili⁹
ſalę: de quo in eodē. c. x. ⁊ her fili⁹ iudae ex filia chananei
ſuae vxore ſua ge. c. xxxviij. ⁊ heri fili⁹ gad geñ. c. xlvj. ⁊
herā fili⁹ ſutala filij ephrai nuñ. c. xxvj. ⁊ hadriel q duxit
vxorē merob filiā ſaul. j. reg. c. xviij. Hain p̄terea ꝟtit̄ in
g. lr̃am finitimā: vt in ꝟbo Gomorra q̄ fuit vna ex q̄nqȝ
vrbib⁹ pētapoleos iudicio dñi ſubuerſa ge. c. xix. ⁊ gaza
ciuitas eueoꝝ q̄ cecidit in ſortē iuda ioſuae. c. xv. ⁊ gader
ciuitas cui⁹ regē occidit ioſuae in eodē volumine. c. xij. ⁊
gothoniel q poſt ioſuę fuit iudex in iſrl̃ iudi. c. iij. ⁊ gat ci
uitas amorreoꝝ ꝓpe bethel cui⁹ regē occidit q̄qȝ ioſue: de
quo i eodē ioſuae li. c. vij. ⁊. viij. Et qð de heth lr̃a i. c. ſu
p̄iori dixim⁹ id nūc de hain dicim⁹ in fine dictionū ſub
iecto patha plerūqȝ ꝟti in. e. accētu in penultimā ſyllabā
reiecto: vt in ieho ſuah qð interp̄tes ex hebraeo trāſtulerūt
tū in ioſue tū in ieſus ⁊ beerſabah qð interp̄tat̄ pute⁹ ſep
tē ſiue iuramēti qñ ſcribit̄ ꝑ ſin lr̃am ⁊ in beerſabah qð i
terp̄tat̄ pute⁹ ſaturitatis qñ ſcribit̄ ꝑ ſama lr̃am de q b⁹ le
git̄ i ge. c. xxij. ⁊. c. xxvj. ⁊ bethſabah qð iterp̄tat̄ filia ſep
tē ſiue iuramēti: quo nōie fuit vxor vrię p̄mū ⁊ poſtea da
uid regis: qð iterp̄tes ꝟterūt i bethſabe. ⁊ ſuah pr̄ vxoris
iudę cananitidis: ex q̄ gēuit tres filios ge. c. xxxviij. ⁊ ba
lah fili⁹ bēiami: de quo ge. c. xxvj. qð iterp̄s ꝟtit i bale. et
arbah qð iterp̄tat̄ q̄ttuor ⁊ cariatharbah ciuitas eadē q̄ e
brō ſiue mamre ſic dicta qð q̄ttuor i eo loco fuerīt ſepulti: i
terp̄s ꝟtit i cariatharbe ⁊ oſeah ꝓphā vn⁹ ex duodeci mi
norib⁹ ꝓ q̄ itp̄s ꝟtit oſee. ⁊ gelboah mōs ⁊ loc⁹ vbi ſaul
ſup̄antib⁹ philiſteis cecidit. j. re. c. xxviij. in gelboe ꝟtūt.

¶ De ſama ſadich ⁊ ſin hebraicis lr̃is.

S Lr̃a ex ſemiuocalib⁹ vltīa teſte martiano: a q buſdā
autorib⁹ int̄ lr̃as nō ē ꝯnūerata. Et p̄fecto. M. Meſ
ſala q ꝓp̄u volumē huic lr̃ę dedicauit: ſibilū q̄ndā poti⁹
q̄ȝ vocē hūanā reddere illā ſcp̄ſit. Sȝ cū apð latīos hec lr̃a
ſigma greco r̄ndeat: i eādē vnā tres hebꝛaice hoc ē ſama.
ſadich. ſin. ꝯfūdūt̄. quē ꝟo ſonū apð grecos ⁊ latīos hr̃e
ðbeat: nō ē dictu facile. Ego certe q̄ȝtū aſſeq poſſū ꝯiectu
ra ⁊ rōnib⁹: in illi⁹ p̄latiōe vtroſqȝ aberrare puto grecos
dico ⁊ latinos nr̃i ſcl̃i: nā cū his mihi tm̄ ꝯcertatio ē. etenī
q̄s audeat p̄ſcos illos dicere vl̓ in minimis fuiſſe lapſos:
quos penes arbitriū iuſ ē ⁊ norma loq̄ndi? Sȝ cū hoc ne
gociū voce ꝯſtet: q̄ ex negligētia vl̓ poti⁹ ignoratiōe iſtioꝝ
nō ſp̄ ſuis lr̃is reddit̄: afferā rōnes q̄ me i eā opinionē ad
duxerīt. Diu⁹ hiero. quo autore in ijs q̄ ad rē lr̃ariā ꝑtinēt
null⁹ ē grauior ſȝ neqȝ certior: in ope illo in quo dictiōes
hebꝛaicas latine interp̄tat⁹ ē: cū de ꝟb ab. s. lr̃a incipiētib⁹
ageret: in calce ſic ſcribit. Apð hebꝛeos tres ſūt lr̃e: vna q̄
dr̄ ſama ⁊ ſimpl̓r legit̄: q̄ſi ꝑ. s. nr̃aȝ ſcribat̄ lr̃aȝ. Alīa ſin. i
q̄ ſtridor q̄dā nō nr̃i ſmōis inſtrepit. Tertia ſadic: q̄ȝ nr̄e
aures p̄eit⁹ reformidāt. Cū itaqȝ tres ille lr̃e ab intp̄tib⁹
p̄mū grecis in ſigma: deinde a latinis in. s. nr̃ȝ ꝯfuſim ꝟ
ſae ſint: cūqȝ ſadic ⁊ ſin lr̃aꝝ ſon⁹ vt hiero. tradit. vtriqȝ ſ
mōi hoc ē greco ⁊ latino ſit incognit⁹: efficit̄ vt ſigma gre
cū ⁊. s. nr̃ȝ ſama hebꝛaico r̄ndeat: illūqȝ apð grecos ⁊ lati
nos ſonū reddat. q nō ē abſilis ei: quē nr̃i ſcl̃i inſcitia dat.
c. lr̃e. e. vl̓. i. ſeq̄ntib⁹. quēadmodū dictū ē: cū de. c. lr̃a age
bat̄. Jdē autor p̄terea i libris hebꝛaicaꝝ q̄ſtionū exponēs
illð ex ge. c. xxvj. vocata ē ciuitas beerſabe: hoc ē pute⁹ ſa
turitatis: ſȝ inq̄t ſupꝛa ex ꝟbo iuramēti ſiue ex ſeptēnario
nūero qð ſabe dr̄ aſſeuerem⁹ beerſabe appellatā: xñ nūc ex
eo qð aq̄ ē īuēta ad nomē ciuitatis q̄ ita vocabat̄ alludēs
declinauit paululū lr̃aȝ: ⁊ ꝓ ſtridulo hebꝛeoꝝ ſin a quo ſa
be incipit̄ grecū ſigma: i. hebꝛaicū ſama poſuit. Hucuſqȝ
hiero. Ex cui⁹ ꝟb v. robiqȝ ſatis ꝯſtat ſigma grecū ⁊. s. la
tinū talē ſonū exhibere q̄lē ſama hebꝛaicū apud illos red
dit: nō eū quē tēpeſtatis nr̄e hoīes greci ⁊ latini hoc eſt ſin
hebꝛaici p̄ſert. Qð ſi ad hec hiero. ꝟba dixerit q̄ſpiā lati
nos recte ſuū. s. ⁊ grecos ſuū ſigma. hebꝛeos ꝓperā ſuū ſa
ma p̄ferre: poſſē ego r̄ndere hāc litē iā nō eē meā: ſȝ inter
grecos ⁊ latinos ex alīa p̄te: ⁊ hebꝛeos ex alīa ðbere diſcep
tari. nec minoris eē glie alterutros erroris ꝯuincere. Sȝ hē
ret hebꝛei rōnes alias: q b⁹ cāȝ ſuā facerēt ꝓbabiliorē: atqȝ
illā in p̄mis q̄ oēs q de orthographia grece ⁊ latine vnq̄ȝ
ſcp̄ſere. z. lr̃am duplicē eſſe tradūt: atqȝ ex. ſd. lr̃is ꝯſtare.
nūc ꝟo ex ſono quē. z. lr̃a reddit apð hebꝛeos grecos p̄e
nos. atqȝ in dictiōib⁹ quoqȝ p̄egrinis apð latios nēo ē q
nō intelligat quē ſonū debeat ſigma greco ⁊. s. latio accō
modare. q̄ppe q nō alīa re diſſeret a. z. lr̃a: niſi qð. s. ſimplex
eſt. z. in. d. ex. s. delabat̄. Eſt ⁊ alia rō q̄ȝ a librarioꝝ erro
re p̄fecta. s. lr̃am ex p̄te. z. ſonū hr̃e q̄ cū apð hebꝛeos ſcri
ba legis ille noīatiſſim⁹ ezras ꝑ zain ſcribat̄: lr̃e eiuſdē lo
co. ſd. ſubſtituerīt ſcribētes eſdras: p̄inde ac ſi. ſd. tantūdē
polleāt. q̄ȝtū. z. Atqȝ e diuerſo ꝓ eo q̄ apð hebꝛeos legit̄ aſ
dod q̄ ē nobiliſſima ciuitas paleſtinae in greco atqȝ i lati
no ſmōe trāſfert̄ i azotū. Qð ſi ezras ⁊ azot⁹ ꝑ. z. ⁊ eſdras
⁊ aſdod ꝑ. ſd. eādē vocē reddūt: manifeſtū ē ſi alterā p̄tē
ꝯpoſitiōis hoc ē. d. abſtuleris: quē ſonū. ſ. lr̃e relinq̄s. Sȝ
an licuerit librarijs ſiue intp̄tib⁹ id facere: cū de. x. lr̃a diſ
putabit̄ oſtēdem⁹. Jllð quoqȝ nō mediocrē ex to: q̄ndę ꝟi
tati ꝯiecturā facit qð oēs grāmatici faciūt interiectionē. ſt.
aut ſi quēadmodū apð Terē. legit̄: ſi: q̄ ſilētiū ip̄at̄ a ſono
vocis eē fictā. Sex quoqȝ feſt⁹ pōpei⁹ ſileo inq̄t tacere ſig̃t
ficto ꝟbo ab. ſ. lr̃a q̄ nota ſilētij ē. cūqȝ iterectionū voces ꝑ
penodū naturales ſint q̄ppe q̄ neqȝ locoꝝ diſtantia neqȝ
tp̄oꝝ diuturnitate mutat̄ ꝯſtat ē vt interiectio. ſt. ⁊ ꝟbū ſi
leo apð āntiquos illos quoꝝ imitatores nos eē ꝓfitemur:

eodē mō ꝓfert q̄ nūc hiſpane ſilētiū ipam⁹ ꝓfert: hoc ē: q̄
ſi ꝑ.ci. lr̄as ſʒ vt̄s demōſtratū ē: male ſcriberet. Eſt ēt rō q̄
dā nō inepta: ex eo ſūpta: qḋ ex hebręis viri doctiſſimi q̄
dā factitarūt: q ex gręce ⁊ latino ſmōe i ſuū ꝯtētes opa q̄
dā i noib⁹ ꝓprijs hoīʒ ſiue locoꝝ q̄ nō lʒ mutare: ſp. ſ. lr̄aʒ
ꝯterūt i ſama: nō i ſin aut i ſadic. vt ātiochos: alexādros
pōpeios: cęſar: q̄ nos ꝑ.s. illi ꝑ ſama ſcribūt ac ꝓfert. nos
ꝟo ꝑperā: ſi ꝑ ſin hebraicū ꝓferam⁹ cū inter has lr̄as tāta
ſit diſtātia: q̄nta pōt eē int̄ q̄ſlʒ duas alias. Nā ſin ꝑoꝛi li
gua ad palatū applicata effingit̄: ſama ꝟo ad ſupnoꝝ dē
tiū radices ligua illiſa ſonū reddit: qḋ ḋ. s. lr̄a terētian⁹ ⁊
martian⁹ capella i philologię nuptijs ſcribit. Fuit tp̄s q̄ ꝑ
putabā hāc lr̄aʒ tali ſono ḋbere ꝓferri: q̄li nūc ipſū vig⁹
enūciat: ⁊ q̄ſi i illi⁹ ꝓlatiōe ḋlicias fieri ꝓhibʒ. Quin ꝯiecta
bā illoꝝ eē q̄s vulgo hiſpāi ceceoſos vocāt: nūc ꝟo hierō
nib⁹ q̄s ſ attulim⁹ ꝯuicti aſſeueram⁹ illos recte nos ꝑpe
rā hodie hāc lr̄aʒ ꝓnūciaꝛ: vtq ſolebāt a nob ḋrideri: poſ
ſint nos viciſſiʒ iure ſuo eludere. ſʒ nos illos hac vna i re
ſupam⁹: q ḋ vtrāqʒ vocē poſſum⁹ efferre: illi ꝟo iemēda
bil' oꝛis ꝑuſtate nō pn̄t: ill' ſilēs q erāt ex tribu ephꝛaī: ⁊ oc
cupātib⁹ galaaditis vada iordāis cū ſe vellēt ad ſuos reci
pe: iterrogati dic ſiboleth. hoc ē ꝑ ſama. rn̄debāt ſiboleth
ꝑ ſin. De aliaꝝ lr̄aꝝ ꝯuerſiōe ialis: vt qḋ ponāꝛ aſpirate ꝑ
exilib⁹ ⁊ ecōtrario. ⁊ qḋ aliꝫ ꝑ alijs diuerſoꝝ gn̄ꝝ ſimilitu
dine figuraꝝ ḋcepti iterp̄tes poſuerit: alubi copioſus diſ
ſereꝛ: nūc ad hebręicaꝝ vocaliū diſputationē accedam⁹.

¶ De vocalib⁹ hebraicis q̄ ꝑ apices deſignanꝛ. Cap. j.

Principio fallūꝛ hebręi cū vl' hier. autoꝛe: putāt ſe du
as tm̄ ⁊ viginti lr̄as hr̄e. ꝓpterea qḋ a totidē figuris at
qʒ elemētis. Iere. q̄ttuoꝛ lamētationū ſuaꝝ ſinglos
ꝟſiculos ichoauit. Quidā p̄terea pſal'. cū puer ſalo. clau
ſula eodē lr̄aꝝ nūero ꝯtexti ſūt. Nā ſi ad lr̄aꝝ figuras reſ
picis: p̄ter nouē apices ⁊ duas aſpiratiōis ⁊ exilitatis no
tas ſeptē ⁊ viginti ſunt: q̄m ex illis q̄nqʒ duplicāꝛ. chaph.
chaph. mē. mē. nū. nū. pe. phe. ſadich. ſadich. Si ad voces
te ꝯuertas ꝯſpicuū ē: tot eē vocū differētias q̄t ſūt figura
rū diuerſitates. Alioq ſi duę figurę eādē vocē deſignarēt:
alſa eēt ocioſa: aut vtraqʒ ꝑ eadē ꝯputareꝛ: ꝑ axioma ſtiū.
Qḋ ꝟo apices atqʒ aſpiratiōis ⁊ exilitatis notę ⁊ ſcriptoꝝ
ꝓnūciato lr̄is ānūerari ḋbeāt: ex lr̄ę diffinitiōe ſatis ꝯſtat.
nā ſi apex patha mihi vocē illā ḋſignat: q̄ a gręcis ꝑ ſuū al
phaꝝ a latis ꝑ. a. lr̄ā ḋnotari ꝯſueuit: ex eodē ſtio axioma
te nō min⁹ patha erit lr̄a. q̄ꝫ alpha gręcū ⁊ a latinū: cū ꝑti
ḋfinitio lr̄ę patha apici ꝯueīat. qḋ vcʒ ē mīma ꝑs vocꝭ hoc
ē īdiuidua: ⁊ q̄ ſcribi ꝑt: atqʒ idē ḋ reliqs apicib⁹ dicēdū
q̄ cū ſint. ix. nō ſolū figurꝭ veꝝ ēt vocib⁹ īt ſe diſtātes: ſūt v
ſint apḋ illos vocales. ix. nā aleph ꝑ ſe nō ē vocal' niſi aieꝛ
ab vno ex. ix. apicib⁹. neqʒ vau neqʒ iod: niſi admoueas a
pices ꝑ q̄s. u. ⁊. i. vocales ḋſignāꝛ. Qḋ ꝟo apices inuicē
diſtinguanꝛ hūc in modū ab illoꝝ doctiſſimis deduciꝛ.

Patha q ḋſignaꝛ ꝑ ꝟgulā iacētē hoc mō – ſiue aleph lr̄ę
ſiue alicui ex ꝯſonātib⁹ ſubijciaꝛ ḋmōſtrat mihi. a. vocalē,
q̄ recte ⁊ ſimplr̄ ꝓferꝛ. vn̄ p̄dc̄a ꝟgula figuraꝛ: iterp̄taꝛqʒ
adaptio: ꝓpterea qḋ adaptili rectoqʒ oꝛe ꝓnunciatur.

Cames ḋſignaꝛ ꝑ eādē ꝟgulā p̄dc̄ā ſbiecto pūcto i hūc
modū ꝓferꝛqʒ ꝯtractiōib⁹ labris ḋclinādo paululū ab
a. i. o. vt fiat ex vtraqʒ vocali ſon⁹ q̄dā medi⁹: ita tm̄ vt in
eas reſolui nō poſſit. tūc eīm nō lr̄a ſʒ diphthōg⁹ hoc ē du
arū vocaliū coagmētatio eēt. Interp̄taꝛ aūt cames ꝑ ꝯgn⁹
ſiue clauſura: ex eo qḋ oꝛe vt dixim⁹ ꝯtractiori effingiꝛ.

Sere deſignatur per duo pūcta iacentia hoc modo ·· ꝓ
ferturqʒ recte ⁊ ſimpliciter. e. vocalis. interp̄tatur aūt co
adunatio: ex eo qḋ vox illa in rectum protenditur.

Segol deſignatur per tria puncta in orbē circūducta in
hūc modū ∵ ⁊ profertur ſono quodā medio inter. e. ⁊. a.
vel potius declinando paululū ab. e. in. a. interpretaturqʒ
circulus: qḋ tā vox q̄ꝫ figura circūagitur.

Seba deſignatur per duo puncta ſibi inuicem inciden
tia in hunc modum : Eſtqʒ illius duplex vſus alter cum
inter duas vocales interponuntur duae cōſonantes ſub
quarū priori ponitꝛ ſeba: ad deſignandū q̄ꝫ illa cōſonans
enūciaꝛ cū vocali p̄cedēte: alter cū ſimplr̄ ſubijciꝛ lr̄ę hoc
mō: ⁊ ꝓferꝛ ſono. e. vocalis tenui: iterp̄taturqʒ volutio.

Hiric deſignaꝛ ꝑ vnū dūtaxat pūctū hoc mō ꝓ profer
turqʒ ſono ſimplicis. i. vocalis: neqʒ obliquatur quēad
modū diximꝰ de. a. ⁊. e. interpretaturqʒ conſumptoꝛ.

Holē ḋſignaꝛ ꝑ vnū pūctū alteri lr̄ę ſupimpoſitū: cū ſu
perioꝛes ſex apices alijs lr̄is ſubijciātur. ⁊ ꝓferꝛ recte ⁊ ſim
plr̄. o vocalis. iterp̄taꝛqʒ robuſtū ⁊ forte: q̄m ſic enūciaꝛ.

Surec deſignatur per punctū in ventre vau lr̄ę appoſi
tū hoc modo ו profertur qʒ ſimplici voce. u. vocalis. iter
pretaturqʒ vacuū ex eo q̄ꝫ vau littera ibi ocioſa eſt.

Cibū deſignaꝛ ꝑ tria pūcta ſcalariter ſibi iuicē deſcēdē
do ſuccedētia. hoc mō ⋱ ꝓferꝛqʒ medio quodā ſono in
ter. u. vocalē. ⁊. i. vl' poti⁹ ab. u. vocali i. i. lr̄aʒ ḋclināte. i
terp̄taꝛqʒ ꝯiūctio: q2 vcʒ duaꝝ lr̄aꝝ voces ꝯiūgat. Ex qb⁹
īferꝛ vocales apḋ hebręos eē nouē: q̄ deſignanꝛ ꝑ nouē ſu
pra memoratos apices: q̄ſq dē lr̄ę atqʒ vocalis ḋfinitiōes
cuiqʒ illaꝝ ꝯueniūt. Neqʒ aſſentioꝛ Ioāni phorcēſi neqʒ
alijs ſi q ſūt: q ei⁹ ſniꝫ ſubſcribūt putātes vau. he. iod. hai
heth. vocalib⁹ debere ānūerari. aleph p̄terea quēadmo
dū dixim⁹ nō tā vocalis q̄ꝫ moꝛtua q̄dā figura ē apicib⁹
tm̄ ḋſeruiēs: ſicut iod ⁊ vau: q̄n ꝯſonātiū offō nō fūgūꝛ.

¶ Qḋ. he. heth. hain. vocales non ſunt.

Sed q2 ſuſpicoꝛ nō ḋfuturos q huic aſſertiōi meę no
lint aſſētiri: ꝯtēdātqʒ mecū ſex lr̄as ſupioꝛes oīno eē
vocaſ: libʒ mihi hoc i loco paululū a ꝓpoſito digredi: vt
oſtēdam⁹ rōnes q̄ nos i eā ſniaʒ adduxerūt. Principio ꝯſi
derādū nob ē: q̄ ſit dr̄ia int̄ vocales ⁊ cōſonātes: q̄ mani
feſtiſſime colligiꝛ ex vtrarūqʒ diffinitiōe iā inde ab initio
nob ꝓpoſita: ꝑſpiciēdūqʒ ꝓfundioꝛi q̄dā ſenſu vtra ex il
lis diffinitiōib⁹ ſex lr̄is de qb⁹ agiꝛ magis ꝯueīat. Qḋ ſi
vocal' ē q̄ ꝑ ſe ⁊ pura ſine alteri⁹ lr̄ę ꝑmixtiōe ꝑt enūciari:
videam⁹ an tres illę ex pulmōib⁹ ꝑ gargareō ſpū ad fau
ces alliſo ꝑ ſe ſine alteri⁹ lr̄ę adminiculo ꝓferāꛃ: vt ſint vo
cales. Nō he q̄ꝫ hiero. ſimplicē aſpiratiōnē vocat: ⁊ q̄ nr̄ę
q̄ꝫ ſimillima ē: certe ex ſmōe hebraico i eā ſp ꝯtiꝛ: aut diſ
ꝑūgiꝛ oīno. Illa mō differētia iter eas eē videꝛ: qḋ apḋ he
bręos vocē ḋſignat: apḋ latinos ſpūs tm̄ eſt nota. vtrūqʒ
tm̄ ꝓferas niſi aliq̄ꝫ ex vocalib⁹ feriat: nullo id mō poſſis
efficere: vt ꝑ ſe ex pura enūcieꝛ. Nō heth q̄ꝫ idē hiero. dupli
cē aſpiratiōnē appellat: ⁊ a gręcis ⁊ latinis tū i chi hoc eſt
ch. aſpiratū tū i ſimplicē aſpiratiōnē ꝟtiꝛ: q̄ vt paulo an̄
dixim⁹. tameſi nō eſt lr̄a. magis tm̄ ad vī ꝯſonātis q̄ꝫ vo
calis accedit. Nō hain. q̄ ꝯpreſſis faucib⁹ expſſa ꝑ ſe nihil
ſonat: ſʒ cū vocali ꝑ apicē ḋſignata tm̄ erūpit: ſpqʒ apḋ in
terp̄tes aut ꝓpt illi⁹ vaſtitatē extericꝛ: aut i. g. ꝯſonātē aut
i. h. q̄ſi cōſonātē ꝑmutaꝛ. Qḋ ſi iterp̄tes has tres i cōſonā
tes ꝯterūt: igiꝛ ⁊ ipſę ꝯſonātes ſunt. cū lr̄ę alicui⁹ linguę
nō debeāt ꝟti niſi i lr̄as ſui gn̄is aut i ſibi cognatas affi
nes. aut poenit⁹ diſꝑūgi. Quid qḋ illḋ peculiare cōſonāti
bus eſt: vt ſibi apices ſubijciāꛃ q vocales ḋſignāt: aut vo
cales ſeqūꛃ q̄ ꝑ apices ꝯſonātib⁹ ſubiectos: aut ꝑ aleph.
iod. vau. lr̄as ocioſas ⁊ tm̄ apicib⁹ ḋſeruiētes: notāꝛ. Qḋ
vtrūqʒ trib⁹ illis de qb⁹ agiꝛ lr̄is accidit: q̄m aut apices
ſubiectos hn̄t: aut apices cū ſibi ḋſeruiētib⁹ figuris ſub
ſequūtur. Eſt ⁊ alia palmaris rō cui nemo refragari poſ
ſit. ſumpta ex ꝯſonātiū oꝛdie apḋ hebręos obſeruato. ḋ q̄
paulopoſt mīus diſputabim⁹. Is aūt eſt. q̄ꝫ ſi duę cōſonā
tes i medio dictiōis ponūꛃ iter duas q̄ſcūqʒ vocales. q̄ ꝑ
apices deſignanꛃ. prioꝛ ex illis ꝑtinet ad ꝑoꝛē vocalē poſte
rioꝛ ꝟo ad poſterioꝛē. Vn̄ ab hebręis ꝯſonāti ꝑoꝛi ſubij

cit apex ſeba p quē ſigſicat illā debere ſuſpēdi atq₃ cū vo-
cali pcedēti ſonare. Atq videm⁹ freqnt ꝯſonātē aliq₃ ſub
iecto apice ſeba pcedētē: ſubſeq has tres de qb⁹ agim⁹. Sūt
igit ꝯſonātes aut dces mihi neceſſe ē ꝓbū in quo vocalis
ꝯſonātē ſequat: in qua apex ſeba ſit ſubiectus. Cū e diuer
ſo regl'a ſit inter ortographos recepta: ſi in dictiōe ſimpli
ci repit ꝯſonās duab⁹ interiecta vocalib⁹: debere illā non
pori: ſ₃ poſteriori iūgi. Qđ ꝟo de he. heth. ⁊ hain lrīs pau
lo añ dixim⁹ plerūq₃ ſubſeq ꝯſonātes q apicē ſeba ſbiectū
habeāt: reliquū ē vt exēplis ꝯprobem⁹. De he. i. j. pali. vo
lumie. c. xxvij. Quit⁹ inqt mēſe qnto pnceps ſābuth. Sic
eñ ſcribit apđ hebreos. hoc ē p ſin patha ſeqnti mē cū ſe-
ba Deide p he vau cū ſurec ⁊ ī fine tau cū raphe. apđ nos
vt in alijs cōplurib⁹ ꝟb ſeba mutat⁹ ē in. a. ⁊. u. in. a. legi-
mus ſamach. De heth iſhac fili⁹ abraā. ſcribit nāq₃ apđ
hebreos p iod ſeqnti ſadic cū ſeba. deinde p heth ſubiecto
patha ⁊ in fine coph: ſed nos ſeba vt in mltis ꝟſo in. a. ⁊
diſpūcta heth lra queadmodū alıubi dicem⁹. ex iſhac fe-
cimus iſaac. De hain ſimbō celebre nomen in ſacris lrīs
ſcribit eñ p ſin ſubiecto hiric ſeqnti mē cū ſeba deinde p
ain ſiue hai ſeqnti vau cū holē ⁊ ī fine nū. Greci tñ ⁊ latini
apicē ſeba mutart i. e. ⁊ ain extrita dixert ſimeō vt in vno
ex duodeci filijs iacob. ⁊ iuſt⁹ ille vir de q in euā. lu. c. ij. q
rñſū accepat a dño nō viſuꝝ ſe mortē: vocat⁹ ē q₃ ſimeō.
S₃ plerūq₃ nō ꝟtit ſeba i. e. ſ₃ ſupp̄mit: ſ₃ freqnti⁹ i teſta
mēto nouo. vt ſimō cognomēto petr⁹. ſimō fr dñi. ſimō
pr iude iſchariothe. ſimō cyrene⁹ crucis xp̄i baiul⁹. ſimō
coriari⁹. ⁊ ſimō niger de qb⁹ lucas in aplica hiſtoria ⁊ ne
āplius in re p qꝫ manifeſta immoremur: pgam⁹ ad reliq.

¶ De nouē hebraicis vocalibus.

Vocaliū nō eē certū ac definitū nūeꝝ in axiomate
qnto dictū ē. In lingua ꝟo hebraica ex diuerſita-
tate apicū colligi nūeꝝ illaꝝ vt ſint oīno nouē dictū ē cū
de apicibus agebat: vbi ēt diximus aleph nō eſſe vocalē:
q certā hēat vocē ſ₃ apicibus diſtingui in vnā aliq₃ ex ill
nouē. quā qdē ꝯfuſaneā mixturā neceſſariū fuit p certa q
dā ſigna ꝺterminari. Apices ꝟo ipos initio apđ hebreos
nō fuiſſe ex monumētis hebraicaꝝ lraꝝ qs vidim⁹ i mar
moribus atq₃ numiſmatis incuſſas dephēdi pōt: id q ēt
in ſuo pētatheuco q in abditis cuſtodiūt ptinaciſſime ad
hāc vſq₃ etatē hebrei retinēt: putātes opinor vl ex eo ſue
religiōis ātiqtatē oſtēdere. Adieciſſe deinde apices pmus
oim ꝺr ezras ille ſcriba legis notatiſſim⁹. Hiero. in plogo
galeato nō apices appoſuiſſe: ſ₃ qſdā lraꝝ figuras excog-
nita tradit. S₃ qcūq₃ tādē is fuerit huius inuēti autor. rē
ꝯmodiſſimā ac oīno hebreis atq₃ pinde hebraice lingue
ſtudioſis neceſſariā attulit: cū aliog qſi p notas ⁊ ꝯpēdia
legēdū ſcribūdūq₃ eēt: res qdē lubrica ⁊ mltis erroribus
obnoxia: ſi ſtāte eadē ſcriptura ſenſus diuerſi ac cōtrarij
plerūq₃ poſſent intelligi. Aleph igit queadmodū iteꝝ at-
q₃ iteꝝ dixim⁹ p ſeipaꝫ nūq₃ exhib₃ ſonū quē ipo noīe p
fitet: ſ₃ cū ptāte vim oīm hēat vocaliū p appoſitos apices
ꝯgeries illa diſcernit. Tale aliqđ ⁊ in lingua punica vidi
mus q hebraice ⁊ pinde arameę atq₃ egyptie finitima eſt
nō mō in lraꝝ vocib⁹. veꝝ ēt in ordine lras diſponendi.
Oēs eñ hę qttuor lingue punicā: dico hebraicā: arameā
ſiue chaldaicā: ⁊ egyptiā: a dextra ſiniſtrā ꝟſus pcedētes:
hoc ē puerſe: vt Herodot⁹ ⁊ Mela tradūt lrīs viūt. Cūq₃
Hiero. Aug. Remi. autoribus inſtrm vetus ex hebraico
arameo egyptio arabicoq₃ ſmone ꝯſtet: hae quattuor lin
gue in vnā ppe ꝯfundūtur. Habet inq₃ lingua punica ſi
ue illa ſit egyptia pmā ſui alphabeti lrām alipha. ſic eni₃
appellant eodem ppe ſono quo hebrei ſuum aleph. neq₃
habent aliam vocalem pter illam quā tñ adiectis apicib⁹
axucias ſiue baracas vt diximus. i. motrices illi vocant:
omnes qnq₃ latinas deſignant. queadmodu₃ ⁊ de aleph
hebraico diximus. Qđ ſi qſpiā dixerit duas pterea reliqs
eē apđ hebreos iod ⁊ vau: iſ pfecto nō intelligit qs apđ il
los hēant vires. Sūt eñ p ſe ꝯſonātes atq₃ ꝯſonātiū offō
fūgūt cū ⁊ vocales frāgāt ppoſite: ⁊ appoſite vocalib⁹ in-
cūbāt: ⁊ in illa oris pte formēt: vbi ſine vocalib⁹ enūciari
nō poſſim. Qđ ſi vſpiā repiūt ꝯſonātiū vim nō hñt: nec
vocales qdē ſūt: ſ₃ figure apicib⁹ tñ debuiētes. q̄re tūc ab
hebreis naha. i. ocioſe ac ſupuacue dñr neq₃ alios hñt vſ⁹
q₃ qs in logiſtice ſiue arte ꝯputoria q vocat ſifra: q p ſe ſo-
la nihil valet: pſtat tñ vt alie nūeroꝝ note mutent ordinē:
atq₃ pinde aliū atq₃ aliū nūeꝝ deſignēt.

¶ De ſeba hebraico apice.

Est apđ hebreos apex ſeba. q ſubdi ꝯſonātib⁹ ꝯſue-
uit in varios vſ⁹: inter quos vn⁹ ē vt ſubiect⁹ lre fi-
niat ſyllabā pcedētē. Nā cū illđ ſit hebraice lingue ppriū:
vt nūq₃ due ꝯſonātes frāgāt vocalē ſeqntē aut finiāt ſyl-
labā pcedētē quoties veniūt in medio dictiōis: prior ptinet
ad ſyllabā pcedētē: poſterior ꝟo ad ſeqntē. Qđ vt deſigna
rēt librarij ꝯſueuerūt priori ꝯſonāti ſubijcere hūc apicē: q
ſuſpēderet ſyllabā: atq₃ pcedēti vocali adiūgeret. Queād
modū in hac pticla abrā. b. lre ſubijcit ſeba. deſignatq₃ il
lā debere iūgi. a. vocali pcedēti. Apđ grecos tñ ⁊ latinos
ex rōne ordinis ꝯſonātiū. b. illđ ptinere ad ſyllabā ſeqntē
niſi eēt ꝯpoſitū ex ab. qđ interptat pr: ⁊ rā excelſus. Nā ſi
ꝯpoſitū nō ē vtraq₃ lra ad vocalē ſeqntē ptineret: vt i abra
qđ interptat ācilla: q pcldubio vox greca ē: q freqnt vtit
interps in libro Judith. Septuaginta ꝟo pmū atq₃ dein
cepe q ſequuti ſūt interptes greci ⁊ latini in noīb⁹ hebrai
cis: q nō potuert: ſ₃ neq₃ debuert ꝟtere: qlia ſūt viroꝝ et
foeminaꝝ atq₃ locoꝝ ppa noīa plerūq₃ trāſtulert ſilētiū il
lud ſiue intercīſionē q ſi fiebat p ſeba i vocalē: q adnexa ꝯ-
ſonāti faceret ſyllabā: aliqñ ſequuti hebreos apicē illū diſ
ſimulauere: vt in hoc noīe abſalō in. ij. reg. volumine fre-
qnt legim⁹ abſalō triſyllabū. In. iij. ꝟo re. li. c. xv. abeſa-
lō qdriſyllabū ſiue ſit idē q ſupior ſiue ali⁹ qſpiā: nō facit
ad rē: cū vtrobiq₃ in hebreo eadē ſit ſcriptio. Igit interp
tes aliqñ ꝟtert ſeba in. a. vocalē: vt p eo qđ i. iij. reg. c. v.
legit acrō ſubiecto ſeba ſcđe lre interptati ſūt acarō: q fuit
ciuitas paleſtine inter azotū ⁊ iānā reſpiciēs ad oriētē. p
eo q iudicū. c. j. legit achzib: q fuit ciuitas in tribu aſer ꝟ
terūt achazib. vtrobiq₃ ſeba mutato in. a. In li. tñ Joſue.
c. xix. achziba nihil ex hebreo mutātes reliqrt. Pro eo qđ
ge. c. xij. in hebreo legim⁹ aſſontamar hoc ē ciuitas palma
rū in q hitabāt. Amorrei iuxta eremū aſaſontamar inter-
ptati ſunt. Pro eo q ge. c. x. atq₃ iteꝝ. xiiij. in hebreo legit
adma: q fuit vna de qnq₃ vrbib⁹ ſodomoꝝ euerſis: ꝟtert
adama. Pro eo q ge. c. x. atq₃ iteꝝ. j. pali. j. hebrei hñt arci
q fuit filius chā ⁊ ꝯdidit arcas oppidū ad radices libani
mōtis: nri ꝟtert in araceū: vñ fuit chuſi amicus dauid re
gis: ⁊ poſtea trāſfuga abſalō reꝝ potito: vñ aracites dict⁹
de quo in. ij. reg. c. xvij. Pro eo q ge. c. xxxvj. atq₃ iterū. j.
pali. j. habet apud hebreos bilhā: apud nos legit balaā: q
fuit fili⁹ eſer horrei. Pro eo q in li. nu. c. xxij. atq₃ iteꝝ Jo-
ſue. c. xiij. illi hñt bilā: q fuit fili⁹ beor. nos habem⁹ balaā
p. m. in fine. Pro eo q ge. c. x. atq₃ iteꝝ amos. c. vj. illi hñt
chalne q fuit ciuitas regni nērod vbi turris edificata eſt:
nos habem⁹ chalane: qb⁹ in locis oīb⁹ atq₃ in alijs ꝯplu-
rib⁹ ſeba ꝟſus ē in. a. vocalē. Aliqñ ſeba ⁊ qdē freqnti⁹ ꝟ
tit in. e. vt p eo q in exo. ⁊ in li. nu. ⁊ in para. apđ hebreos
legit elazar: eleazar ꝯuertert. Et p eo q ē in li. reg. abſalon
queadmodū ſupra diximus: tñ abſalon tum abeſalō in-
terpretati ſunt. Et pro eo quod in libro Judic. capit. xij.
apud hebreos legit abſan bethleemites: q fuit iudex i iſrl.
nos habem⁹ abeſan. Et p eo q ge. xxvj. illi hñt baſmath
q fuit vxor ſaul. ⁊. iij. re. c. iiij. iteꝝ baſmath vtrobiq₃ nos
habemus baſemath. Et p eo q in pleriſq₃ ſacre ſcripture

locis illi hñt iezcsiah· q fuit rex iuda: nos vbiqʒ habemus ezecias. et ꝓ eo q̄ nos hẽm⁹ aut hr̃e ꝺbuim⁹ iezecid illi hñt ieezcel. Et ꝓ eo ꝙ vlgo legim⁹ Hieremias ꝓphã atqʒ alit Jeremias pr̃ iechonie ꝺe q̄ Jere. c. xxxv. atqʒ alijs in locis apꝺ hebꝛeos ſp legit iermiau. Et ꝓ eo qꝺ illi ꝺicũt ribca ꝓ vxore iſaac nos ꝺicim⁹ rebeca. Et ꝓ eo ꝙ hebꝛei ꝺñt ſimõ ꝓ filio iacob ex lia nos ꝺicim⁹ ſimeõ in teſtõ nouo. tũ ſimõ tũ ſimeõ legim⁹: nã ⁊ ſimõ petr⁹ ⁊ ſimõ leproſus ⁊ ſimõ cyrene⁹ ⁊ ſimõ frater ꝺñi ⁊ ſimõ iudas iſcariotes ꝺicim⁹ ⁊ ſimeõ ille: q apud Lu. puer iesũ in vlnas accepit ⁊ ꝺe eo eſt vaticinat⁹. Et ne in ſingulis ꝺemoremus bina tñ exẽpla ꝓferem⁹ ꝺe trib⁹ vocalib⁹. i. ⁊ u. ⁊ o. q̄ ſupſunt in q̄s ſeba ītˀ ꝯſueuit: vt ꝓ eo qꝺ Exo. c. vj. legit in hebꝛeo eliſaphã: nos hẽm⁹ eliſaphã. Et ꝓ eo qꝺ ge. c. x. atqʒ alijs i locis illi hñt niñue. ꝑ. u cõſonãtẽ: nos hẽm⁹ niniue. Et ꝓ eo qꝺ ge. c. xxxvj. hebꝛei hñt achboꝛ apꝺ nos legit achoboꝛ. Et ꝓ eo qꝺ Joſue. c. xv. ⁊ iudi. j. hebꝛei hñt athniel: nos habem⁹ othoniel. ¶D. pro. r. ⁊ r. pro. d.

Est p̃terea apꝺ hebꝛeos iter ꝺaleth ⁊ res tãta lrãꝝ ſilitudo vt nõ ꝺiſtiguant niſi i ipſo cubiti flexu tenui ad modũ ꝺiſcrimine. Uñ nemini mirũ viꝺeri ꝺʒ: qꝺ interp̃tes ꝺecepti alterã ꝓ altera acceperũt. Ut ꝓ eo qꝺ in. ij. re. volumie. c. viij. legit freq̄nter adadezer: q fuit filius roob rex ſoba: i codicib⁹ hebꝛeis hr̃ adarezer. Neutrũ ꝺãno cũ illꝺ teſtimoniũ auxilij· hoc pulchritudis auxiliũ iterp̃tet: fieriqʒ poſſit: vt erroꝛ ſit i codicib⁹ hebꝛeis ⁊ in nr̃is recta ſcriptio. Lego tñ apꝺ euſebiũ atqʒ illi⁹ iterp̃tẽ Hiero. qꝺ maſbath fuit ciuitas hoſtilis regis adarezer. adarezer inquã ꝑ. r. lrãm q̃rtã: ex q̄ manifeſtũ eſt in libris latinis poti⁹ erroꝛẽ eẽ ꝙ i hebꝛeis aut grecis. Hic p̃terea oꝛt⁹ ẽ erroꝛ vt eadẽ putet eẽ ꝺeblatha: q̄ reblatha ſiue rebla. Hiero. i illꝺ iezechiel. c. vj. ⁊ faciã inqt terrã eoꝝ ꝺſolatã ⁊ ꝺſtitutã a ꝺſerto ꝺblatha i oib⁹ hitatiõib⁹ eoꝝ. a ꝺſerto iqt ꝺblatha q̄ eſt i terra emath: q̄ hodie vocat epyphia ſyrie. Jn. iij. tñ nu. volũine. c. xxxiiij. ꝺ ſephama inqt ꝺſcendẽt termini i reblatha ꝯtra fõtẽ ꝺaphnẽ. Jn. iiij. p̃terea re. li. c. xxiij. vnxit inqt iochã pharaõ nechao i reblatha: q̄ ẽ i terra ematha. atqʒ itex. c. xxv. eiuſdẽ. iiij. li. q̄s inqt tollẽs nabuzardã p̃ncepe militũ duxit ad regẽ babylõis i reblatha. Jere. qʒ. c. xxxix. cõpꝛehẽdert inqt ſedeciã ⁊ captũ adduxerũt ad nabuchdonoſoꝛ regẽ babylõis i reblatha q̄ ẽ in terra emath. Eſt aũt ſephama eadẽ q̄ apamia: emath q̄ epyphia. reblatha ſiue ꝺeblatha q̄ anthiochia ad ꝺaphnẽ tres vrbes ſyrie illuſtres atqʒ finitime. ⁊ ſubdit idẽ Hiero. mihi putãt eũdẽ eẽ locũ reblatha ꝺ q̄ i Jer. ſcriptũ eſt ⁊ ꝺeblatha. ꝺe q̄ i iezeciel. ⁊ ꝓpt nimiã inqt ſilitudinẽ ꝺaleth ⁊ res hebꝛaicaꝝ lraꝝ q̄ paruo apice ꝺiſtinguunt vł ꝺeblatha vł reblata appellari. Pꝛo eo qʒ qꝺ i. ij. re. li. c. xxiij. legit ſema ꝺ arodi ⁊ elicha ꝺe arodi vtrobiqʒ in hebꝛeo legit aroꝛi ꝑ. r. lrãm in q̃rta. Pꝛo eo p̃terea qꝺ i li. Joſue. c. xix. legim⁹ iedaba q̄ fuit ciuitas i ſorte zabulõ: i hebꝛeo hr̃ ieralã ꝑ. r. i tertio loco. Pꝛo eo etiã qꝺ i iezeciele. c. xxvij. legim⁹ ſyr⁹ negociatoꝛ tu⁹: i hebꝛeo ꝓ ſyr⁹ poſitũ eſt arã: q̄ i loco hiero. ſeptuagita inqt iterp̃tati ſunt hoies ꝓ arã ꝑ. r. lraʒ legẽtes adã ꝑ. d. qꝺ iterp̃tat hõ ſine homies. Pꝛo eo qꝺ i eodẽ ꝓphã. c. xlvij. i hebꝛeo hr̃ tamodu qꝺ i terp̃tat metiemini ab eo qꝺ ẽ metioꝛ. iris. ipſi tamoꝛu ꝑ. r. legẽtes pheniconos. i. palmeti ꝯterũt. Hiero. p̃terea i illud eiuſdẽ ꝓphẽ. c. xxvij. filij ꝺedã negociatoꝛes tui. ꝓ ꝺedã inqt neſcio qd volẽtes ſeptuagita filios rhodioꝝ iterp̃tati ſunt: niſi foꝛte ꝓpt lrẽ ſilitudie ꝺecepti ꝓ ꝺedã legerũt redã ꝑ. r lraʒ ꝙ i rhodas trãſtulerũt. Pꝛo eo ẽt qꝺ i. ij reg. volumie legit: tulit itaqʒ rex ꝺuos filios reſpha filie abia q̄s peꝑit ſaul armoni ⁊ miphiboſeth. i hebꝛeo admoni ꝑ. ꝺ. lraʒ i ſcꝺo loco legit. Pꝛo eo qꝺ i hebꝛeo ge. xiiij. legit thadal ſiue thidal i greco hẽt thargal. Pꝛo eo ẽt qꝺ i li. Joſue. c. xxij. ⁊. xiij. i libꝛis latinis legit aſeroth i hebꝛeis hẽt aſedoth ꝑ. ꝺ. lraʒ: qꝺ iterp̃tat effuſiões ſiue ꝺcliuia. Jllꝺ ad hec i ãbiguo relinquit qꝺ i ps. cix. legit. apꝺ hebꝛeos hadre ſiue harere. nã ex altero Hiero. trãſtulit ex hebraica ꝟitate in mõtib⁹ ſctis: ex altero Lucianus ⁊ alij in ſplẽdoꝛib⁹ ſctoꝝ: hebꝛei tñ cõtẽdũt aſtipulãte ẽt ſcriptura chaldaica hadre poti⁹ eſſe legẽdũ: hoc eſt. ꝑ. ꝺ. lraʒ. Sũt ⁊ alia cõplura eiuſdẽ gñis q̄ ſe paſſim legẽtib⁹ offerent.

¶B. pro u. conſonante.

Beram mediã eſſe int. p. ⁊. ph. i ſupioꝛib⁹ ꝺictũ eſt: atqʒ ꝺmõſtratũ nulla alia re ab illis ꝺiſtare ꝙ qꝺ ẽ exilioꝛ ꝙ. ph. ⁊ aſpiratioꝛ ꝙ. p. oẽs tñ circa hui⁹ lrẽ vocez nõnihil peccãt. Ac ꝓmũ hebꝛei: q beth appoſito raphe tali ſono ꝓferũt: q̄le nos. u. ꝯſonãti accõmodamus. Nã ſi. beth. cũ ꝺagues hoc ẽ pũcto illo medio ſcribat: tũc ipſi ſatent ꝯpꝛeſſis labꝛis ꝺebere foꝛmari. Si ꝟo cũ raphe hoc ẽ aſpiratiõis nota: tũc q̄ſi eolicũ ꝺigama eẽ ꝓferendũ: q̄ſi velim ꝺicere. b. laxũ ad. u. cõſonãtẽ: ꝑſſũ ꝟo ad exilis vocẽ ꝓxime accedere. Hinc oꝛt⁹ ẽ erroꝛ ille freq̄ns i codicib⁹ latis. vt. b. lra ꝑ. u. ꝯſonãte: atqʒ e diuerſo ꝑ. b. u. ꝯſonãs repiat ſcripta: ⁊ q̄ẽadmodũ ſcripta ẽ ꝓferat. Ut geñ. c. xiiij. codoꝛlaomoꝛ ⁊ alij reges: ꝑcuſſerũt eñi in ſabe cariathai. i. in planicie. ⁊ paulopoſt: in valle inqt ſabe q̄ eſt valle regis: vtrobiqʒ ſabe ꝑ. b. ſcribit: cũ ꝑ. u. ꝯſonantẽ ſcribi atqʒ ꝓinde ꝓferri ꝺeberet: q̄ñq̄dẽ apꝺ hebꝛeos ꝑ vau cõſonãtẽ ſcribit. Jn. lib. qʒ eſter ſibã ꝑ. b. legit ꝓ ſiuã ꝑ. u ꝯſonatẽ: atqʒ mẽſis terti⁹ in ãno hebꝛeoꝝ. Jn. ij. qʒ reg. volumie. c. xx. ſiba ꝑ. b. ꝓ ſiua ꝑ. u. ſcribit. Pꝛeterea ge. c. xxxv. zabã fili⁹ aſer ꝓ zauã legit. Jn. j. ẽt par. li. c. iij. bethſabe legit ꝓ bethſue hoc ẽ. b. ꝓ. u. vocali. Subeſtqʒ mihi hoc in loco admiratio q̄dã vñ ſit tãta hui⁹ nois in ſcriptura ꝺiuerſitas: vt qꝺ vlgo legit berſabee ꝓ ꝺꝺ regis vxore illa q̄ quõdã fuerat vrie: ⁊ in vetuſtiſſimis codicib⁹ atqʒ ꝓinde in grecis bethſabe: apꝺ hebꝛeos ſp ſcribit ꝑ. b. lraʒ in t̃tia ſyllaba: in vno tñ ꝺ memoꝛato loco. b. mutata in. u. vocalẽ legam⁹ bethſue. vt iã apꝺ latinos nõ miremur: qꝺ. b. ꝯſonãs aliq̄ñ mutet i. u. vocalẽ. vt aufero aufugio: q̄ ex ab ꝓpõne ꝯponi manifeſtũ ẽ: ſʒ haec alias. Jn erroꝛe pari videt eẽ greci: q eodẽ mõ beta ꝓferũt: q̄ hebꝛei ſuũ beth cũ raphe. Quos vtroſqʒ aberrare: ex ijs q̄ ſupra dicta ſũt facile appet: atqʒ in hũc modũ adhuc põt ꝺeduci. Tres lrẽ eiuſdẽ gñis effingunt int labꝛa nõ alia re int ſe ꝺiſtãtes ꝙ exilitate ⁊ aſpiratiõe. p. b. ph. ꝺue qʒ ſupioꝛi ꝺẽtiũ ſerie labꝛo inferioꝛi appſſa. nõ alio ꝺifferẽtes ꝙ ꝙ autoꝛe Quintil. f. lra int ꝺẽtiũ ꝺiſcrimina efflat. u. ꝟo cõſonãs ſpũ ad oꝛis inanitatẽ reducto ꝓfert. Ex q̄ efficit vt alia ſit voꝝ. b. lrẽ ꝙ. u. ꝯſonãtis: atqʒ ex t̃tio axiomate ſub ꝺiuerſis gñib⁹ poſite: multoqʒ magis a ſe inuicẽ ꝺiſtãtes ꝙ. b. a. p. ⁊. ph. lris ⁊. f. ab. u. ꝯſonãti. Jgit nullo mõ pñt altera ꝓ altera poni: nõ magis ꝙ. b. ꝓ. c. aut. c. ꝓ. d. Atqʒ ex eodẽ t̃tio axiomate ſi. b. lra. u. ꝯſonãtiʒ ſono ꝓferri poſſet: eẽt eadẽ lra nũero cũ illa: atqʒ paſſiʒ alia ꝓ altera ſcribi ac ꝓferri poſſet: qꝺ nemo vnq̄ꝫ ꝺixit: neqʒ ꝺicturus eſt niſi ꝯfeſſa atqʒ omniũ ꝯſenſu recepta negare velit. ex quo infert ꝙ latini m̃to meli⁹. b. lraʒ ꝓfert: ꝙ greci ſuũ beta: aut hebꝛei ſuũ beth cũ raphe: q̄ñq̄dẽ nõ alio ꝺiſtet. a. p. lra niſi bꝛeui admodũ labꝛoꝝ laxitate. Eſt ⁊ illa aduerſus hebꝛeos rõ peculiaris q̄ cõuincit eos aberrare: qꝺ raphe q̄ nota ẽ aſpiratiõis nunq̄ꝫ mutat gen⁹ lrẽ cui imponit: neqʒ aliꝺ q̄ꝫ ꝙ efficit: ꝙ qꝺ paululũ laxat id quod erat ꝑſſũ Atq vt ipſi nũc ꝓferũt: nõ mõ mutãt ſpeciẽ ſʒ ẽt gen⁹: q̄ſi quidẽ beth ⁊ vau ſub diuerſis generibus reponuntur.

¶Dictiones hebꝛaicae in teſtamento nouo.

Reperiũt in ſacris lrĩs in euãgelio maxime: ꝑticule q̄dã q̄s interp̃tes incertis ꝺe cauſis nõ auſi ſunt ex hebꝛeo in grecũ aut latinũ ſermonẽ interp̃tari. Oꝛigenes

ꝓpter ꝟnaculũ cuiuſqȝ lingue idioma nõ potuiſſe verti putat: neqȝ ita apͦd alios ſonare: vt apud ſuos dicta ſũt: ⁊ multo meli⁹ fuiſſe nõ interꝓtata ponere ꝙ vim eoꝝ interꝓtatiõe ſeruare. Cui aſtipulať Augu. in. ij. de doctrina chriſtiana lib. hiero. in epi. quadã ad Marcellã: qm̃ inqt ꝓma eccľia ex iudeis fuerat ꝯgregata poſtea ꝙ euãgelij dilatatus ẽ ſmo: nõ potuerũt qdã ſemel ſuſcepta mutari: cuiuſmodi ſunt aleluia. Amẽ. oſanna. ⁊ ſimilia.

חקל דמא Acaldema: q̃ interꝓtať ager ſanguis ex euã. mat. c. xxvij. vocat⁹ ẽ inqt ager ille acaldema hoc ẽ ager ſanguis vſqȝ in hodiernũ diẽ. Scribiť q̃ acal p heth ꝙ extriuim⁹ ſubiecto patha. deinde p coph ſubiecto patha quẽ ꝓtim⁹ in. a. ⁊ in fine lamet. Dema ꝟo ſcribiť p daleth ſeba: deinde p mẽ cames ⁊ in fine aleph vtrobiqȝ accẽtu in fine. ⁊ ẽ vtraqȝ particľa ex chaldeo ſmõe deducta. nã hebraice ſere adã diceretur.

הללויה Aleluia: qͦ iterꝓtať laudate deũ ſiue dñz. nã p eo qͦ i pſalmo nos hẽm⁹ laudate dñm qm̃ bon⁹ ẽ pſalm⁹: apͦ hebreos legiť aleluia. Scribiť itaqȝ alelu. hoc ẽ laudate. p he diſpũctã ſubiecto patha: deide p lamed ſubiecto ſeba: quẽ ꝓtim⁹ in. e. qm̃ ſeqť alteꝝ lamed: deide p lamed: ⁊ i fine vau cũ ſurec: ⁊ ibidẽ accẽtu acuto. deinde ia. qͦ iterꝓtať de⁹: ⁊ ẽ vnũ ex decẽ dei noib⁹. Scribiť p iod ſubiecto cames: ⁊ i fine he cũ mapic vt intẽdat vocẽ qͦ dixim⁹ nũꝙ ſere niſi cũ p noie foeminino eueniret. ⁊ ia dictio ẽ monoſyllaba q: iod ꝯſonãs eſt.

אמן Amẽ qͦ ſeptuagita iterpres ꝟtert i geneto: hoc eſt fiat: ⁊ ita i fine libroꝝ qnqȝ i q̃s pſalteriũ diuidiť trãſtulert amẽ amẽ amẽ i fiat fiat. Aqla amẽ ꝟtit i pepiſtomenos: hoc ẽ fideľr ꝟbũ ꝺductũ ex fide. Scribiť p aleph cames: deide p mẽ ſere ⁊ i fine num: accẽtu acuto i eadẽ.

כיפא Cephas: q̃ noie petr⁹ apľs cognoiat⁹ ẽ ioãnis. c. j. tu es ſimõ fili⁹ ioãnis. tu vocaberis cephas qͦ interꝓtať petr⁹. Hiero. i epi. ad galatas nõ inqt aliud ſigť petr⁹: aliͦ cephas. ſȝ q ꝙ nos latie ⁊ grece petrã: hãc hebrei ⁊ ſyri ꝓpť ligue vicinitatẽ cephã appellãt. Sȝ hebrei magis ſyriſcũ ꝙ hebraicũ ẽẽ dicũt. Scribiť p caph ſere. deide p pe ſubiecto cames ⁊ i fine aleph. ⁊ i eadẽ accẽtu acuto.

אלי אלי למה עזבתני Eli eli lama azabatani qͦ inꝓtať de⁹ me⁹ de⁹ me⁹ q̃re dereliq̃ſti me. ⁊ ſũt ꝟba ſaluatoꝛis nři i cruce poſiti ſumpta ex pſal. xxj. eli ſcribiť p aleph ſere deide p lamed biric ⁊ in fine iod accẽtu ibidẽ. ⁊ eodẽ mõ ſcribiť alteꝝ eli. Lama ſcribiť p lameth ſubiecto cames: deide p mẽ ſubiecto cames ⁊ i fine he. azabatani ſcribiť p hain extritam cũ ſuo patha ſiue retẽto patha ⁊ hain diſpũcto. deinde p zain ſubiecto patha ſeq̃nti beth cũ ſeba q plerũqȝ ꝓfeŕ in. a. q: ſeqť tau. deide p tau exile ſubiecto cames. deide p nũ ſubiecto biric ⁊ in fine iod accẽtu in penultima.

אפתח Epheta: qͦ euãgeliſta iterꝓtať apire: ait eñ Marc⁹. c. vij. qͦ ieſ⁹ ſuſcipiẽs i celũ igemuit: ⁊ ait ſurdo ⁊ muto epheta. qͦ ẽ apire. Scribiť p iod ſubiecto biric ſeq̃nti phe aſpirato cũ ſeba: quẽ hoc in loco vt in pleriſqȝ ꝓtim⁹ in. e. deinde p tau exile ſubiecto patha ⁊ in fine he. eſt aũt ipͤta futuꝝ indicatiui modi non impatiui: vt alij putant. nã ſi imperatiui modi eẽt: bipata poti⁹ dixiſſet. accentu in fine.

גיאהנם Gehẽnõ: vn̄ ſaluatoꝛ nř declinat gehẽnã: iterꝓtať vallis hẽnõ ſiue filioꝝ hẽnõ. ceciditaũt i ſoꝛtẽ trib⁹ beiamin: de q̃ in li. ioſue ⁊ li. re. ⁊ pali. Scribiť p gimal ſubiecto ſere ſeq̃nti iod ⁊ i fine aleph. deide p he ſubiecto biric. deide p nũ cũ dagues: qͦ ꝓtim⁹ i duplex. n. ipoſito holẽ ⁊ i fine mẽ. Hiero. i illͦ Mat. c. x. q poteſt animã ⁊ corp⁹ ꝑdere i gehẽnã. nomẽ inqt gehẽne i veterib⁹ libris nõ inueniť: ſȝ ꝓmũ a ſaluatoꝛe nr̃o poniť. Quęrãm⁹ ergo q̃ ſit ſmõis hui⁹ occaſio. Idolũ baal fuiſſe iuxta hierlm ad radicẽ mõtis ſiõ in qb⁹ ſiloa fuit: nõ ſemel legim⁹. In tãtã demẽtiã ꝑplis iſrl venerat: vt deſerta tẽpli viciniis: ibi hoſtias imolaret: ⁊ rigoꝛẽ religiõis delitię vincerẽt: filioſqȝ ſuos demonijs ibidẽ incẽderẽt ⁊ initiarent. Cõminať de⁹ ſe locũ illũ impletuꝝ cadauerib⁹ moꝛtuoꝝ vt nequaꝙ voceť tophet baal: ſȝ voceť polyãdrõ: ideſt tumultus moꝛtuoꝝ. Hinc ſaluatoꝛ dř gehẽnã appellat locũ in quem ſcelerati poenas ſunt daturi.

גיא שמני Geſemani loc⁹ vbi ſaluatoꝛ nř añ paſſionem oꝛauit: de eq̃ Hiero. in illͦ Mat. ca. xxvij. venit ieſus in villã q̃ dr̃ geſemani. Geſemani inqt interꝓtať vallis pinguiſſima. Scribiť p gimal ſere ſeq̃nti iod ⁊ in fine aleph: deinde p ſin ſubiecto ſeba: deinde p mem ſubiecto patha: deinde per nũ ſubiecto biric ⁊ in fine iod. accentu acuto in eadem.

גולגלתא Golgota inqt Euſebi⁹ loc⁹ ẽ caluarię vt nõnulli putãt Adã in q̃ ſaluatoꝛ nř crucifix⁹ ẽ ad ſeptẽtrionalẽ partẽ mõtis Siõ. de q̃ Mat. xxvij. interꝓtaturqȝ caluaria. Scribiť p gimal ſeq̃nti vau cũ ſurec ꝙ ꝓtim⁹ in. o. ſeq̃nti lamed cũ ſeba. deinde p gimal ſequẽti vau cũ holem ⁊ lamed cũ ſeba. deide p tau exile ſubiecto cames. ⁊ in fine aleph accentu in eadem.

מראנאתא Maranata q̃ voce apľus Paul⁹ vtiť in ꝓma ad coꝛinthios epľa ca. vltimo. interꝓtaturqȝ dñs nř venit. Scribiť p mẽ ſubiecto patha deinde p res ſubiecto cames. ſeq̃ntib⁹ aleph cũ nũ ⁊ ſeba. deinde p tau exile ⁊ in fine aleph: atqȝ accentu in eadem.

הושענא Oſaana: ſiue oſiana q̃ voce vtunť euãgeliſtę: ⁊ eccľia vniuerſalis in re diuina: interꝓtať ſalua obſecro. Na eñ ſiue ana vt in epľa ad damaſum papam Hiero. ſcribit: interiectio ẽ obſecrãtis: ſicut vah inſultantis: ⁊ hei dolẽtis. Scribiť p he ꝙ extriuim⁹ ſeq̃nti vau cũ holem. deinde p ſin ſubiecto patha ⁊ in fine hain. na ſcribiť p nũ ſubiecto cames. ⁊ in fine aleph.

ריקה Raca q̃ voce vtiť ſaluatoꝛ Mat. ca. v. q dixerit inqt fratri ſuo raca. vbi Hiero. ait hoc ꝟbũ hebrĕũ eſt qͦ interꝓtať cenos: ideſt inanis aut vacuus. queꝫ nos poſſum⁹ vulgata iniuria abſqȝ cerebꝛo nuncupare. Scribiť p res ſubiecto ſere ſeq̃nti iod qͦ nos ꝓtim⁹ i. a. deide p coph ſubiecto cames. ⁊ i fine he accẽtu in eadẽ.

רבי Rabbi quã vocẽ ſępe in euãgelio legim⁹: vt Mat. ca. xxiij. vocari ab hoib⁹ rabbi: vt Hiero. rabbi iqt qͦ latino ſmõe mgř dr̃ ſiue mi maioꝛ. Scribiť p res ſubiecto ſeba ꝙ ꝓtim⁹ i. a. deide p beth cũ dagues: ꝙ ꝓtim⁹ in. b. duplicẽ ſubiecto biric ⁊ in fine iod. accẽtu in eadẽ.

רבוני Rabboni q̃ vox ex lingua chaldęa interꝓtať maioꝛ dñe mi ⁊ qua vtiť Mar. ca. x. cęcus dixit ieſu rabboni vt videã. Scribitur p res ſubiecto biric quem ꝓtimus in. a. deinde per beth preſſum qͦ ꝓtimus in duplex. b. impoſito holem cũ vau. deinde p num ſubiecto biric. ⁊ in fine iod accẽtu ibidem.

טליתא קומי Talita cumi qbus vocibus uſus ẽ ſaluatoꝛ cũ ſuſcitaret filiam archiſynagogi. ⁊ euãgeliſta iterꝓtatur puella ſurge. Scribitur talia p theth exile ſubiecto cames. deinde per lamed ſubiecto biric. ſequenti iod. deinde per tau exile ſubiecto cames ⁊ in fine aleph. ⁊ eſt ꝟbum arameũ. cumi ſcribitur per coph ſeq̃nti vau cum ſurec. deinde per mem ſubiecto biric. ⁊ in fine iod. accentu in prioꝛi ſyllaba.

טביתא קומי Tabita nomẽ mulieris ꝙ ſuſcitauit petrus apoſtolus. Scribitur eiſdẽ ľris qb⁹ talita ꝓterꝙ qͦ. b. ponitur p. l.

QVo tẽpore introductiões grãmaticas i ſmoné latinũ ſcribebam⁹ nihil magis pre oculis habuim⁹ q̃ vt eſſentq̃ ſimpliciſſime: ne tenerã etatẽ illoꝝ quos iſtituere ꝓpoſitũ erat difficultate mltiplici obrueremꝰ. id qð fecerũt alij q ante nos ſcripſerũt miſcẽtes greca ⁊ barbara latinis: ⁊ q̃ nõdũ exploꝛata erãt ꝓ cognitis ꝓponẽtes. Quare nos ⁊ graeca quoꝝ ẽ vſus apð latios: ⁊ hebꝛaca quoꝝ cauſa religiõis hñda fuit rõ i aliũ locũ reiecim⁹. Cũ itaqꝫ i calce illi⁹ opis vbi de accẽtu agebam⁹ dixim⁹ accẽt⁹ latini regulas deficere idiomate. ideſt linguae cuiuſqꝫ pꝛopꝛietate: intulimus quod ab omnibus artis grammaticae ſcriptoꝛibus aut fuerat neglectũ aut de re ambigua pꝛaeceptũ confuſe traditum.
Ut quod Alexander a villa dei ſcriptum reliquit.
Omnia barbara vox non declinata latine.
Accentum ſuper extremam ſeruabit acutum.
Nos vero diſtincte magis.
Hebꝛaeae voces plaerumqꝫ in fine acuuntur.
Non tamen ⁊ ſemper quia ſaepe in fine grauantur.
Id quod Alexander deceptus foꝛte putauit.
Sꝫ reſtabat adhuc explicare: q̃ erãt illae dictiões q̃ hẽrent accẽtũ i vltima: q̃ i penltima: ⁊ q̃ i tertia a fine. De q̃ i relectiõe q̃dã mea: q̃ de pegrinaꝝ dictionũ accẽt⁹ ſalmãticae quõdã recitauim⁹ mlta ſũt a no b diſputata: q̃ tãeth ex impſſiõe in mlta exẽpla ꝓpagata i vulg⁹ pdijt: q꞉ tñ iã fere nuſq̃ iuenit̃ libuit illa eadẽ hoc i loco repetere. Dictiões igit̃ hebꝛaeae q̃rũ i ſacris lr̃is ẽ vſus: aut nõia ꝓpa ſũt locoꝝ aut pſonaꝝ. Nã q̃ ſũt aliaꝝ rerũ: q꞉ i graecũ aut latinũ ſermonẽ iã ſũt ↄuerſae nõ ptinẽt ad hãc ↄſideratiõnẽ niſi q̃tenꝰ pauca q̃dã: q̃ ꝓpt̃ icertas cauſas nõ ſũt ab iterptib⁹ trãſlata: vt alla. amẽ. oſana. Noia igit̃ locoꝝ ſiue pſonaꝝ hoc ẽ hoiꝫ ſiue deoꝝ: aut nõ ↄclinãt̃. ⁊ pſtãt in greco ⁊ latino ſmõe cũ ſuo accẽtu hoc eſt accẽtu acuto i vltima ſyllaba pter illa q̃ noiatiꝫ excepim⁹ hñtia accẽtũ in penltima ſiue tertia a fine. Qð ſi ↄclinãt̃ ↄclinatiõe greca accẽtu greco: ſi latina accẽtu latino ſũt pferẽda: vt abia ſi nõ declinat̃ accẽtũ hꝫ in vltima: ſi declinat̃ grece accẽtũ hꝫ in penultima. q꞉ vltima eſt lõga. ſi latine accẽtũ hꝫ i tertia a fine: q꞉ penultima eſt breuis: ſꝫ de his alias plura dixim⁹.

¶ De incipientibus ab. A. littera.

AAſbai pr̃ elipheleth de quo. ij. regũ. xxiij. accẽ. in pe.
Abdemelech i hebꝛeo abedmelec. ier. xxxviij. acc. i. p.
Abednago q lr̃is iuerſis dr̃ abdenago. dañ. i. ac. in anpe.
Abel filius adam ex Eua vxoꝛe: accentu in pꝛima.
Abel. qð intreptatur luctus in vltima habet accentũ: vt
Abel ceramin ideſt luctus vinearum de quo iudicũ. xi.
Abel beth maacha. i. luctus dom⁹ maacha: in libris. reg.
Abel maim ideſt luctus aquarũ de quo. ij. parali. xvj.
Abel meula. i. luct⁹ meula ſiue meola. iudicũ. vij. ⁊ alias.
Abelſathim locus in deſerto de quo nume. xxxiij.
Abela locus de quo in. ij. reg. libꝛo cap. xx. accen. in pe.
Abẽboen. i. lapis boen de q̃ in lib. Joſue. c. xviij. ac. i pe.
Abenezer. i. lapis adiutoꝛij de quo. i. reg. iiij. accẽ. in pe.
Aber cineus Jahel vir de quo iudicũ. c. iiij. accẽ. in pꝛima
Abeſalom q abſalõ filius dauid vtrobiqꝫ: accẽ. in anpe.
Abiail nomẽ celebꝛe viroꝛũ ⁊ foeminaꝛ: accen. in pe.
Abialbõ arbathites vir foꝛtis ſub dð. ij. re. xxiij. ac. i an.
Abiaſaph fili⁹ coꝛe ⁊ alter fili⁹ elcana. accen. in antepe.
Abiazer nomen celebꝛe multoꝛũ viroꝛũ: accen. in pe.
Abigail vxoꝛ nabal ⁊ poſtea dauid regis accen. in pe.
Abimael filius iectan de quo Geñ. x. accen. in pe.
Abimelech rex gerara ⁊ alt̃ fili⁹ gedeõis iudex. ac. in pe.
Abinadab nomẽ celebꝛe multoꝛ viroꝛ: accen. in antepe.
Abinoem pr̃ barach iudicis de quo iudicũ. iiij. ac. in pe.
Abiſui fili⁹ ſaruie frater ioab de quo lib. ij. reg. ac. in pe.
Abiſue filius phinees de quo. i. paral. vj. accen. in pe.
Acheldemac qð interptat̃ ager ſanguinis. accen. in pe.
Achimaas fili⁹ ſadoc ſacerdotis i lib. reg. ⁊ pal. ac. in pe.
Achimelech fili⁹ abiathar ſacerdotis. ij. reg. viij. ac. i pe.
Achionẽ vxoꝛ dauid ex q̃ genuit amnõ. accen. in pen.
Achitophel gilonites de quo in libꝛis reg. ⁊ pal. ac. in pe.
Achirami q ſunt gñe achirã filij beniamin. accẽ. in anp.
Acupha nathineus de quo in ezra ⁊ neemia. accen. in pe.
Adadezer ſiue adarezer rex ſoba d̃ q̃. ij. reg. viij. ac. in pe.
Adina vir de quo in libꝛo ezra et neemia: accentu in pe.
Aditaim ciuitas q̃ cecidit in ſoꝛtẽ iuda. ioſue. xv. ac. i pe.
Admatha vir pꝛinceps ſub aſuero rege de q̃ eſter. j. ac. i pe.
Adonai vnum de decem nominibus dei. accen. in pe.
Adonibezec rex fuit bezec ciuitatis de q̃. i. iudicũ. ac. i. p.
Adonicã de cui⁹ filijs legim⁹ in ezra ⁊ neemia. ac. i anpe.
Adonirã filius abda q̃ſtoꝛ ſalomõis. iij. reg. iiij. ac. i anp.
Adoniſedec rex ſedec de quo in lib. ioſue ca. x. ac. in pe.
Adramelech idolũ aſſyrioꝝ in libꝛis reg. ⁊ in eſa. ac. i p.
Aendoꝛ ſiue endoꝛ. i. fons doꝛ in tribu manaſſe. ac. in p.
Abieſer filius ammiſadai de tribu dã num̃. j. ac. in pen.
Abiſamech idẽ q achiſamech de quo ſupꝛa ac. in antep.
Ain littera hebꝛeoꝛũ pꝛopꝛia: accentu ſuper littera. a.
Ain ciuitas in tribu iuda ⁊ altera in tribu ſimeõ. ac. in p.
Alamath filius becoꝛ ⁊ ciuitas i tribu beniamin. ac. i pe.
Aleph pꝛima lr̃a alphabeti apud hebꝛeos. accen. in pꝛima.
Amadatha vir pr̃ amã ſub aſuero rege i lib. eſter. ac. i pe.
Amain ciuitas in tribu iuda de qua ioſue. xv. ac. in pe.
Amaſai nomen celebꝛe viroꝛũ apud hebꝛeos. ac. in pen.
Amatheus filius Canaan geñ. x. paral. j. accen. in pe.
Amelech idem qð amalech atqꝫ accentu in eodem locõ.
Ammadathi pr̃ amã pꝛincipis ſub aſuero in eſter. ac. i pe.
Amminadab viroꝝ apð hebꝛeos nomẽ celebꝛe. ac. i an.
Ammiſaddai pr̃ abiezer de tribu dan num̃. i. ac. in pen.
Ammizadab vir de quo in. j. para. cap. xxvij. ac. in ante.
Amſai ꝓ quo nos habemus abiſai. j. paral. xij. ac. in pe.
Anamelech idolũ aſſyrioꝝ de quo libꝛo reg. iiij. ac. in pe.
Anani nomẽ celebꝛe viroꝝ apud hebꝛeos. accen. in pen.
Aphaim filius nadab de quo. j. parali. ij. accen. in penul.
Apharaim ciuitas ſoꝛtis iſaſchar ioſue. xix. accẽ. in pe.
Apheca ciuitas in tribu ſoꝛtis ruben. accen. in pe.
Aphia vir a quo ducit originẽ ſaul rex. j. reg. ix. ac. in pe.
Arach ciuitas pꝛincipiũ regni nemrod. geñ. x. acc. in pꝛi.
Aramathaim ſophim de qua in pꝛincipio reg. acc. in pe.
Area ſiue are de cui⁹ filijs in ezra ⁊ in neemina. ac. in pe.
Ared filius beniamin de quo in geñ. ca. xlvj. accẽ. in pꝛi.
Areth villa dauid de qua in. i. reg. cap. xij. accen. in pꝛi.
Areuna iebuſeus de quo. ij. reg. xxiiij. accen. in ſecunda.
Aridatha vn⁹ de duodeci filijs amã in lib. eſter. ac. in pe.
Aroſeth ciuitas ſiſare pꝛincipis iabis d̃ q̃ iudi. iiij. ac. i pe.
Aſaſõtamar ciuitas de q̃ geñ. xiiij. ⁊ alijs i locis. ac. i an.
Aſerſual ciuitas in tribu iuda de q̃ ioſue. xv. ac. in anp.
Aſebaim ſiue ſebaim de quo ezras. ii. ac. in pe. vtrobiqꝫ
Aſion gaber vna mãſio hebꝛeoꝝ nume. xxxiii. ac. in pe.
Aſſomtamar eadem eſt q̃ aſaſomtamar. ac. in antepe.
Aſtarte dea ſidoniorum de qua. iii. reg. xi. ac. in pe.
Atai filius roboã ex maacha d̃ quo. ii. para. xi. ac. in pe.
Aterſatha vir de quo in ezra ⁊ in neemia. accen. in pen.
Athalai vir de quo in libꝛo ezra cap. x. accen. in pen.
Athanai filius zara de quo. i. para. vi. accen. in pe.
Auothiair q̃ baſan de qua in deutero. accen. in antepe.
Azabtani ſiue azabtani qð eſt dereliquiſti me. accen. in pe
Azai ſiue azi vir de quo in ezra ⁊ neemi: accen. in penul
Azer filius ioſue de quo in neemia cap. iii. accen. in pꝛi
Azera ciuitas i ſoꝛte trib⁹ iuda de q̃ ioſue. xv. accẽ. in pe.
Azmaueth vn⁹ d̃ triginta foꝛtiſſimis ſub dauid. ac. i pe.

¶ De incipientibus a. B. littera.
Baal quod interpretatur idolū ſemper habet in prima.
Baali qn̄ interp̄tat vir meus oſee cap.ij.acc. in vltima.
Bale filius beor: ſiue ſit filiꝰ beniamin: accentu in pri.
Barabbas latro inſignis ex euangelio: accen. in pen.
Baſemath vxor eſau ſiue altera ſalomōis filia.ac.in añ.
Beera ciuitas de q̄ iudi.ix.ſiue vir de tribu rubē.ac.i pe.
Beel qd̄ ęque interp̄tat idolū ſicut baal.accentu in fine.
Beerſabe locꝰ celebris q̄ terminus paleſtinae.ac. in pe.
Bēaminadab p̄fectꝰ ſalomōis in nephador: ac. in ante.
Bēail vir p̄nceps ſub ioſaphath.rege.ij.pa.xvij.ac.i pe.
Bendecer p̄fectꝰ annone ſub ſalomōe rege.accē.in pe.
Beneiacā māſio filioꝝ iſrael num̄. xxxiij.accē. in añpe.
Bēgaber p̄fectus ſub ſalomōe rege.iij.reg.iiij.ac. in pe.
Beſai vir de quo in ezra ⁊ neemia fit mētio.accē.in pe.
Bethacarē qd̄ iterp̄tat domꝰ vinee Iere.vj.ac.in añpe.
Bethauē locꝰ celebris ad oriētalē plagā bethela.ac.in pe.
Bethbarai ſiue bethbara locus iudicum .accen.in pen.
Bethgader locus eſt de quo.j.paral.ij.accen. in penult.
Bethleē ciuitas Dauid in tribu iuda.accen.in pen.
Bethſemes ciuitas in tribu beiamin ⁊ i neptali.ac. i pe.
Bethſabe vxor vrię ⁊ poſtea dd̄ regis nō berſabe.ac.i pe.
Bethtaphus ciuitas i tribu iuda de q̄ ioſue.xv.ac.in pe.
Bezec ciuitas in q̄ regnauit adonibezec.iudic.j.ac.i pe.
Booz iudex idē q̄ ſit abſam de q̄ in lib.ruth.acc.in pri.
Boen de quo ioſue.xv.ad lapidē boen. ac.in prima.
Boſor ciuitas de qua deutero.iiij.⁊ ioſue.xx.accē.in pri.

¶ De incipientibus a. C. littera.
Cale ciuitas quā aedificauit aſſur de q̄ geñ.x.accen.in p̄.
Canaā filius chā ⁊ regio eiuſdē nōis geñ.x.ac. in p̄.
Carnaim vñ aſtaroth carnaim cognominata.ac. in pri.
Caſed nachor ex melcha filiꝰ de quo geñ.xxij.ac.in p̄ma.
Caſleu mēſis hebręoꝝ nonꝰ de q̄ in neemia. accē. in pri.
Cedmas vnꝰ de filijs iſmaelis de quo geñ.xxv. ac. i pri.
Cedes nomē ciuitatis celebre in ſacris lr̄is.acc.in prima.
Celatha vna ex māſiōibꝰ filioꝝ iſrael.num̄.xxxiij.ac. i pe
Cellai vnꝰ de filijs leuitaꝝ de q̄ in ezra ⁊ neemia.ac. i pe.
Celubu vir de quo in libro ezra cap̄.x.accen.in pe.
Cenereth mare qd̄ eſt ſtagnū tiberiadis ioſue.xix. ac.i pe
Cerē qd̄ iterp̄tat cornu crebro legit.accen.in p̄ma.
Chale ab euſebio p ch ſcribit q̄ ſupra cale. ac. in prima.
Corazaim ciuitas galileę de qua in euangelio.acc. in pe.
Cibſaim ciuitas de q̄ ioſue.xxi.iebſam mēdoſe.ac.in pe.
Cicaiō qd̄ i iona pp̄heta hiero.iterp̄tat hederā.ac.i pri.
Codorlaomor rex elamitarū de quo geñ.xiiij.ac. in pe.
Coeleth liber ſalomonis qui d̄r eccleſiaſtes. accen. in pe.
Core nomē celebre multoꝝ apud hebręos.ac.in prima.
Cores rex ab hebraeis d̄r q̄ ſit nobis cyrus. ac. in prima.
Cutha ciuitas vnde cutheni.iiij.reg.xvij.acc.in prima.

¶ De incipientibus a. D. littera.
Dabāſeth ciuitas i tribu zabulō de q̄ Ioſue.xix.ac.in pe.
Daberath ciuitas q̄z in tribu zabulō ioſue.xix.ac. in pe.
Dabira ciuitas i tribu dan de q̄ Ioſue.xij.accen.in pen.
Dabreiamin.j.paralip.lib.accentu in pe.
Danaba ſiue dnaba vbi regnauit balac filꝰ beor.ac.i.p.
Dariaues ab hebręis d̄r q̄ ſit darius rex .accen.in pe.
Debelaim cognominatꝰ eſt pr̄ gomer.oſee.j.ac. in pen.
Deblathaim ciuitas de qua nume.xxxiij.accen.in pe.
Dodaim ciuitas de q̄ eſaias in viſiōe arabie. ac. in ante.
Dothaim ab hebraeis d̄r apud nos dothain.ac.in ſcda.
Dudaiaboites vir de quo.j.paral.xxvij.accen.in pe.

¶ De incipientibus ab. E. littera.
Ebrona caſtra filioꝝ iſrael in deſerto num̄.xxxiij.ac.i pe.
Echer ciuitas q̄ cecidit in ſortē tribꝰ ſimeonis. ac. in pe.
Eden nomē celebre virorū ⁊ p voluptate.ac.in pri.
Eder ciuitas ſortis iuda ⁊ p grege vtrobiq̄z.ac.in pri.
Edrai vbi iterfectꝰ ē og.⁊ ciuitas ſortis nephtali. ac.i pe.
Elai vnus ex maioribus in genealogia iudith.acc.in pe.
Eleb vnꝰ de triginta fortiſſimis viris ſub dd̄. ac.in pri.
Elec filius Galaad de quo in nume.cap̄.xxvj.ac. in pri.
Eleph ciuitas in ſorte nephtali de q̄ ioſue.xix.ac.in pri.
Eles phalonites de quo in.j.paral.xxvij.ac.in prima.
Eliezer nomē celebre multoꝝ hebręorū. accen. in antepe.
Elimelech vir de quo in principio libri ruth.ac.in pe.
Elioenai nomē celebre multoꝝ apud hebreos. ac. in pen.
Elioreph ſcriba filius ſiſa de quo.iij.reg.iiij.accen. in pe.
Eliphaleth filius dd̄ ⁊ aliorū plurīū nomen.ac.in pe.
Eliſa filius iauan.⁊ regio ab illo dicta geñ.x.acc. in pen.
Eliſama nomē celebre multoꝝ hebraeoꝝ.accen.in antep.
Eliſaphā filꝰ Oziel ⁊ alter filius pharnach.ac. in antep.
Eliſaphat filius zechri centurio ſub ioiada.ac.in añp.
Eliſua filius dauid regis de quo lib.iij.reg.v.acc.in pe.
Emmanuel qd̄ eſt nobiſcū deꝰ de q̄ eſaie.vij.ac. in añpe.
Endor de quo ioſue.xv.⁊ pſal.lxxxij.locꝰ eſt.accē.in pri.
Engadi ciuitas paleſtinae ab occaſu iordanis. ac. i añp.
Engalim locus de quo in iezechele.c.xlvij.ac.in antepen.
Enganim ciuitas in tribu Iſachar ⁊ iuda.accē.in añpe.
En ſemes qd̄ interp̄tat fons ſolis ioſue.xviij.acc. in pe.
Epher nomē celebre multorū hebręorum. acc. in prima.
Ephetа qd̄ iterp̄tat aperire Marci.vij.accentu in fine.
Ephraim filꝰ ioſeph:⁊ mōs:⁊ ciuitas.accētu in lr̄a.s.
Ephratha regio bethleem vbi xp̄s natus eſt. accen. in pe.
Eſem ciuitas in tribu iuda de qua ioſue.xv. accē. in pri.
Eſer filꝰ ſeir horrei de quo geñ.xxxvj.⁊.j.pal.j.ac.in pri.
Eſpatha filꝰ aman de quo multa in libro eſter.ac.in pe.
Eſrai vnꝰ de triginta fortiſſimis ſub dauid rege.ac. i pe.
Ethai ſiue etai nomē celebre apud hebreos.accen.in pen.
Ethbaal pr̄ iezabel vxoris achab de quo.iiij.reg.ac.i pe.
Ethanim mēſis ſeptimꝰ apud hebręos.iij.reg.ac.i añpe.
Ether ciuitas i ſorte tribꝰ iuda de qua ioſue.ac.in prima.
Eua prima hoim parēs etiā hebraice.accen.in prima.
Ezel lapis de quo loco.j.reg.xx.⁊ alias ſepe.ac in pri.
Ezel qd̄ interp̄tat adiutoriū ⁊ filius phanuel.ac. in pri.

¶ De incipientibus.a. G. littera.
Gaal filius obed de quo in libro iudicū.c.ix.ac.in p̄ma.
Gaas mōs in tribu Ephraim vbi ſepultꝰ eſt ioſue.ac.i.p̄.
Gabaa ſiue gabee i tribu ſortis beniamin.ac. in p̄ma.
Gabbai vir de quo legimus i neemia.cap̄.xj. acc. in pe.
Gabee eadē eſt q̄ gabaa ſed gabee eſa.x. ac.i añ.
Gaber filius ſuri de quo lib.iij.reg.⁊.iiij.ac.in prima.
Gadderothaim ciuitas i ſorte tribꝰ iuda ioſue.xv.ac.i pe
Gai eadē eſt q̄ hai ciuitas iuxta bethel.ac.in p̄ma.
Galalai vir eſt de quo i neemia cap̄.xij. accē.in pe.
Gareb vir fortis ſub dauid:⁊ locꝰ ꝓpe ieruſalē. ac. in p̄.
Gaſiōgabar caſtra filioꝝ iſrael q̄ aſiōgaber:accen.in pen.
Gazer ſiue gezer ciuitas in ſorte ephraim.ac.i p̄ma.
Geba vir a quo dicta regio in neemia cap̄.xij.ac.in p̄ma.
Gelboe mōtes ⁊ vicꝰ vbi cecidit ſaul rex.accen. in pe.
Gerara ciuitas ⁊ regio trans iordanem:accen. in pe.
Gerſon filius manaſſe ⁊ aliorū complurium.ac.in p̄ma
Gethaim q̄ ab hebręis d̄r gethaima ciuitas eſt:acc.in pe.
Gether filius aram de quo in geñ.⁊ pal.ac. i p̄ma.
Gimal lr̄a tertia in alphabeto hebręoꝝ.ac.i p̄ma.
Goata locus eſt de quo i Ieremia propheta.xxxj.ac. i pe.
Gomer filꝰ Iapheth ⁊ filia debelaim i oſee: ac.i p̄ma
Gomor mēſura q̄dā i ſacris lr̄is frequēs : ac.i prima.
Gomorra q̄ a nr̄is d̄r gomorra per duplex.r. accen. in añ.
Goſen regio egypti quā habitauit iacob cū filijs. ac. i p̄.
Gurbaal locus eſt de quo.ij.paral.c.xxvj.acc.in pen.

¶ De incipientibus ab aſpiratione.
Hai ciuitas iuxta bethel quā dixīmꝰ vocari gai.ac.i pri.
Hain littera hebręoꝝ q̄ Ain quoq̄z d̄r. ac.in prima.

Hares mōs in tribu dan de quo in libro iudicū.j.ac.i p̄.
Heber filius ſalę ⁊ alioꝝ cōplurimū hebręoꝝ.ac.in pri.
Helem vir de quo in zacharia ꝓpheta ca.vj.ac.in p̄ma.
Helema loc⁹ de quo in.ij.regū ca.x.ac.in pe.
Heles nomē ꝓpriū viroꝝ apud hebreos.ac.in p̄ma
Heleph ſiue eleph vtē diximus i tribu nephtali.ac.in p̄ma
Hemmanuel ſiue emmanuel vtē diximus.ac.in anpe.
Hereth vn⁹ ex regib⁹ paleſtinę de qb⁹ ioſue.xij.ac.i p̄.
Hered filius balga quo ē familia hereditaꝝ.ac.in p̄ma.

De incipientibus ab.J.lra.

Jaar filius reaia in lib.j.para.ca.iij.ac.in pe.
Jaath fili⁹ loboni de quo in p̄mo para.ca.vi.ac.in p̄ma
Janai vir de quo in p̄mo par.ca.v.ac.in pe.
Japhia filius dauid ⁊ ciuitas in tribu zabulō.ac.in pe.
Japhie rex lachis de quo in libro ioſue ca.x.ac.in pe.
Jaſa ciuitas in tribu ruben ſeparata leuitis.ac.in p̄.
Jechuriel filius ezra de quo in.j.para.iiij.ac.in anpe.
Jemai filius thola filij iſcar de quo.j.para.vij.ac.in pe.
Jerimai ſiue iermai vir de quo in libro ezra.x.ac.in pen.
Jerobaal q gedeon iudex de quo iudicū.vj.ac.i pe.
Jeſce q̄ poſtea cognoiata ſara vxor abraā.ac.in pri.
Jethbata caſtra filioꝝ iſrl' in ſolitudine nūe.xxxiij.ac.i pe
Jethrai filius zara de quo in.j.para.vj.ac.in pe.
Jezabel vxor achab regis de quo in.iiij.li.regū.ac.in pe.
Joacim nomē celebre viroꝝ apud hebręos.ac.in anpe.
Joiada pr̄ banaię ⁊ alioꝝ nomē.ac.in p̄ma.
Joiarib vir de quo legit in libro neemie ca.xj.ac.in p̄ma
Joadab fili⁹ rechab ⁊ alter fili⁹ ſema vterq3.ac.in p̄.
Jonatham nomē celebre cōplurimū hebreoꝝ.ac.in p̄ma
Jorai vir de quo in primo para.v.accē.in penul.
Joſaba filia iorā regis de q̄ li.reg.iiij.ca.xij.ac.in pe.
Joſabeth filia iorā regis eadē q̄ ſuperior.ac.in prima.
Joſaphat rex fili⁹ aſa ⁊ alioꝝ pluriū.ac.in p̄ma
Joſedec pr̄ ieſu ſacerdotis de quo i aggeo ꝓpheta.ac.i pe.
Joſue fili⁹ num q a grecis appellat ieſus naue.ac.in pe.
Jozabad nomē celebre cōpluriū hebreoꝝ.ac.in p̄.
Jozachar filius ſemathi de quo li.iiij.regū.xij.ac.in p̄.
Jſai ſiue iſai.q a grecis dr̄ ieſſe pr̄ dauid.ac.in pe.
Jſboſeth filius ſaul regis de quo li.ij.reg.ii.ac.in pe.
Jſuaia vir de quo in p̄mo paral.iiij.ac.i pe.
Jtacaſim ciuitas in tribu zabulō de q̄ ioſue.xix.ac.in pe.
Jthai vn⁹ de triginta fortiſſimis ſub dauid rege.ac.i pe.
Jthamar filius aaron ex eliſabe vxore.ac.in p̄ma.

De incipientibus ab.L.lra.

Laad filius iaad de quo p̄mo para.ca.j.ac.in p̄ma.
Lais pr̄ phalthi de quo in p̄mo reg.xxv.ac.in p̄ma
Laiſa ciuitas q̄ poſtea cognoiata eſt dan.ac.in p̄ma.
Lama qd interptat cur.vt in lama azabtani.ac.in p̄ma.
Lamech filius mathu ſala de quo in ge.iiij.ac.in p̄ma.
Lamed lra in alphabeto apud hebreos.accē.in p̄ma
Laſa ſiue leſa vna de qnq3 ciuitatib⁹ ſodomoꝝ.ac.in p̄.
Lechi qd iterptat maxilla loc⁹ de q̄ iudicū.xv.ac.in p̄.
Leſem ciuitas q̄ cepert filij dan de q̄ ioſue.xix.ac i pri.
Lodabar vnde fuit machir de quo in.ij.re.ac.in p̄ma.
Luza ciuitas quā poſtea iacob vocauit bethel.ac.in p̄ma.

De incipientibus ab.M.lra.

Maadai p quo ezras ca.x.legit maadi:ac.in pe.
Maadi p quo nos legim⁹ in ezra maadai.ac.in vltima.
Maceda loc⁹ vbi ioſue ꝯcluſit qnq3 p̄ncipes.ac.in pe.
Machabai q̄ nos reuertim⁹ in eremū.ac.i pe.
Macharai vn⁹ de triginta fortiſſimis ſub dauid.ac.i pe
Madaba ſiue medeba ciuitas arabię de q̄ nūe.xxi.ac.i p̄.
Madai vnus de ſeptē filijs iaphet de quo ge.ac.in pe.
Maharai vn⁹ d̄ trigita fortiſſimis ſub dauid rege.ac.i pe
Malalai vir de quo legit in neemia.ca.xij.ac.in pe.
Malech ſiue melech qd eſt rex cū cōpoſitis.ac.in p̄ma
Manaim qd interptat caſtra ge.xxxij.accētu in pe.
Maneeth filius ſobal horrei de quo ge.xxxij.ac.in penul
Manue pr̄ ſamſon iudicis iſrael.iudi.xiij.ac.in pe
Maonathi fili⁹ othoniel de q̄ p̄mo para.iiij.ac.i anp.
Maozim qd interptat fortiū Daniel.xi.ac.in anpe.
Marai idē quod ſupra diximus maharai.ac.in pe.
Mardochai q mardocheus ⁊ nomē viri ezra.ij.ac in pe
Marez dux aſueri regis de quo in lib.eſter.j.ac.in p̄ma.
Maſerai vir de quo in p̄mo paral.li.ca.ij.ac.in pe.
Matanai vir de quo in neemia ca.xii.ac.in pe.
Mathuſala filius enoch de q̄ ge.v.⁊ luc.iij.ac.in pe.
Mechnedabai vir de quo in lib.ezre.x.ac.in pe.
Medaba vrbs arabię q̄ ſupra dixim⁹ madaba.ac.i anpe
Mezabel vxor balanan regis in edō ge.xxxvj.ac.in pe.
Melciſedec rex ſalē de quo gen.xiiij.⁊ ſępe alias.ac.in pe.
Melciſua filius ſaul de quo.j.reg.xiiij.ac.in pe.
Melech filia iſmaelis vxor eſau de q̄ gen.xxvij.ac.in pri.
Mephaath ciuitas beniamin ⁊ ruben ⁊ alias.ac.in pe.
Mered de q̄ p̄mo paral.iiij.fili⁹ fuit ezra nō ſcribe ac.i p̄.
Meſeſabel pr̄ barachię de quo neemie ca.iij.ac.in pe.
Meſraim fili⁹ cham a quo egyptus cognoiata.ac.in pe.
Mezaab pr̄ mectabel vxoris balanā ge.xxxvj.ac.in pe.
Miphiboſeth fili⁹ ionatha ⁊ alter ſaulis regis.ac.in pe.
Miſael nomē celebre multoꝝ apud hebreos.ac.in pri.
Molecheth qd interptat regina p̄mo para.vij.ac.in pe.
Moloth idolū moabitaꝝ de q̄ in leui:⁊.iij.re.ac.in pe.
Moraſthi ciuitas vn̄ michenas propheta moraſthites.accentu in antepe.
Moria mōs viſiōis de q̄ ge.xxij.⁊.ij.para.iij.ac.in p̄ma.
Moſera eadē q̄ moſeroth māſio filioꝝ iſrael.ac.in p̄ma.
Moſoch fili⁹ iaphet de q̄ in gen.x.⁊ iezeciel.xxv.ac.in p̄.

De incipientibus ab.N.lra.

Naad vir de quo in p̄mo para.ca.xxxj.ac.in p̄ma.
Naaratherothites de trigita fortiſſimis ſub dauid.ac.i p̄
Naas nomē vrbis p̄mo paral.⁊ multoꝝ viroꝝ.ac.in p̄.
Naath filius ſapham ⁊ alter filius rabuel.accē.in p̄ma
Naim oppidū de q̄ in euāgelio luce ca.xij.ac.in pe.
Naphetb ciuitas in tribu manaſſe de q̄ exodi.vj.ac.in p̄.
Nebai vir de q̄ in neemia ca.x.ac.in pe.
Neceb q̄ adamnim in nephthali ciuitas.ac.in p̄ma
Nepheg.filius dauid de quo.ij.regū.v.⁊ p̄mo paralipo.ac.in p̄ma.
Nebeſcol qd iterptat torrēs botri nūe.viij.ac.in antepe.
Neptoa loc⁹ de q̄ in lib.ioſue ca.xv.⁊.xviij.ac.in prima
Nathan melech eunuch⁹ de q̄.iiij.reg.cap.xxiij.ac.in pe.
Nethophati de quo.j.pa.ij.⁊ ieremię ca.xl.ac.in anpe.
Niniue ciuitas aſſyrioꝝ ⁊ alia ciuitas arabię.ac.in anpe.
Nobe ciuitas ſacerdotū de q̄ nūe.xxxij.⁊.j.re.ac.in p̄.
Noe fili⁹ lamech ſub q̄ diluuiū vniuerſale fuit.ac.in p̄.
Noge fili⁹ dauid regis de quo.i.para.ca.iii.ac.in p̄.

De incipientibus ab.O.lra.

Oad filius ſimeō filii iacob de quo ge.xlvi.ac.in p̄ma
Obededon vir de quo multa.ii.re.vi.⁊ i pa.ac.in anpe.
Oldai vir de quo i zacharia ꝓpheta.⁊.ii.pa.accē.in pe.
Ophel locus de quo in neemia ⁊.ii.para.xxiii.ac in p̄.
Opher ciuitas q̄ cepit ioſue rege illius occiſo.ac.i p̄.
Oronaim ciuitas moabitaꝝ de qua Eſaias et Jeremias.ac.in pe.
Oſaana qd interptat ſaluifica mathei.xxi.ac.in pri.
Oſee ꝓpheta ⁊ nomē alioꝝ cōpluriū.ac.in pe.
Ozai vir de quo in.ij.parali.ca.xxxiij.accen in penul.

De incipientibus ab.P.lra.

Phacee rex fili⁹ romelię de q̄.iiij.regū.⁊ i eſaia.ac.i anp.
Phaleg.fili⁹ Heber de quo in ge.⁊ para.ac.in pri.
Phaleth fili⁹ ionathā filij iada de quo.i.para.ij.ac.in p̄.
Pharai vn⁹ de trigita fortiſſimis ſub dauid rege ac.i pe.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Phares iude filiꝰ ⁊ alter filiꝰ machir .machabeo.j.ac.i ꝑ.
Phaſe q̇d interp̄taꝛ trāſitꝰ de quo in exodo.ac.in pri.
Phaſea de cuius filijs ezra ⁊ in neemia legitur.ac.in pe.
Pharſadatha vnꝰ ꝺ duodecī filijs amā eſter.ix.ac.in pe.
Pheltai ꝓ quo in hebreo legiꝛ phelti neemię.xij.ac.in pe.
Phermeſta vnꝰ de duodecim filijs amā eſter.ix.ac.in pe.
Pheſe ſiue phaſta vir de quo in ꝑmo paraꝉ.iiij.ac.in pri.
Phethmoab cuiꝰ filij redierūt cū zorobabel.ac.in ꝑ.
Phiarioth māſio filioꝝ iſrl̄ de qua in exodo.ac.in aн̄pe.
Phinees filiꝰ eleazar ⁊ alter filiꝰ heli ſacerdotis.ac. in pri.
Phorata vnꝰ de duodecim filijs amā eſter.ix.ac.in pe.
Phutiel ſocer eleazar filij aarō de quo exodi.vj.ac.in pri.
Phutiphar ſiue putiphar eunuchus pharaōis ⁊ ſocer mo
ſis accentu in ꝑma.

¶ De incipientibus ab. R. lra.

Raab meretrix de qua multa in li.ioſue ca.ij.ac. in ꝑma
Raam filius ſama de quo ꝑmo para.ij.ac.in ꝑma.
Raddai filiꝰ ieſai frater dauid regis ꝑmo pali.ac. in pe.
Remathaim eadē q̄ ſupra aran athaim.ac.in pe.
Rebe vnꝰ de qnqꝫ ꝑncipibꝰ de qbꝰ nūe.xxxj.ac.in ꝑ.
Rebee dux de quo in li.ioſue ca.xiij.ac in ꝑ.
Recem nomē ꝓpriū viroꝝ ⁊ ciuiuitatis Bēiami.ac.i ꝑ.
Reſeph ciuitas ſyrię de qua li.iiij.re.ca.xix.ac.in ꝑ.
Ribai pr̄ etai de fortiſſimis ſub dauid rege.ac.in pe.
Rogomelech de quo in zacharia ꝓpheta ca.vij.ac.in pe.

¶ De incipientibus ab. S. lra.

Sanaaim ciuitas in tribu nephtali de q̄ ioſue.xix.ac.i pe.
Saaraim ciuitas i tribu iuda ⁊ alias i tribu ſimeō:ac.i pe.
Sabathai de quo in li.neemie ca.xj.ac.in pe.
Sabe ſiue ſeptē:ſiue iuramētū:ſiue ſaturitas:ac. in ꝑma.
Sabee ciuitas in tribu ſimeōis de q̄ ioſue.xix.ac. in ꝑma
Saber filius ſimeō ⁊ alter filius Caleb.ac.in ꝑma.
Saddai vnū de decē noībus dei:ac.in penꝉ.
Sadi ſiue ſade vna ex lr̄is alphabeti hebreoꝝ:ac. in ꝑma.
Salai ſiue ſalachi pr̄ azuba de quo.ij.re.xxij.ac.in pe.
Sale filius arphachſad ge.x.⁊ luce.iij.accē.in ꝑma.
Saled filius nadab de quo ꝑmo paraꝉ.ij.ac.in ꝑ.
Saleph filiꝰ iectā de quo ge.x.⁊ in paraꝉ.ac.in ꝑma
Saliſa:ſcd̄m hebreos eadē eſt q̄ ſegor:accē.in penul.
Samaraim ciuitas i tribu bēiami ꝺ q̄ ioſue.xviij.ac i pe.
Sames ſiue ſemes q̇d interp̄taꝛ ſol:ac.in ꝑma
Sammai filius onā de quo ꝑmo paꝉ.ij. ⁊ alioꝝ:ac.in pe.
Sammua filius dauid ⁊ alter de q̄ neemie.xj.ac.in pe.
Samſai vir de quo in ezra ca.iiij.ac.in pe.
Sara q̄ ꝑus dicebaꝛ ſarai vxor abraā ⁊ aliae:ac. in ꝑma.
Sara locus de quo in neemia ca.xj.ac.in vltima.
Sarai vxor abraā q̄ poſtea dicta eſt ſara.ac.in pe.
Saraſar idolū de q̄ in libro zacharie ꝓphete.vij.ac in pe.
Sarathaſacar ideſt āguſtię matutinę ioſue.xiij.ac.in pe.
Sared filius zabulō de quo geñ.xlvj.ac.in ꝑma.
Saredatha locus in regiōe iordanis.ij.pa.iiij.ac. in pe.
Sarepta ciuitas ſidonioꝝ de qua.iij.reg.xvij.ac.in pe.
Sareth filius aphia idemqꝫ pr̄ bechor:ac.in ꝑma.
Sarona locus eſt de quo in ꝑmo para.xxvij.ac.in pe.
Saruia mr̄ ioab eademqꝫ ſoror dauid:p.u.vocalē ac.in fi.
Seba filius iectā de quo ge.ca.x.accē.in ꝑma
Sebaim ſiue aſebaim de quo in lib.ezra.ii.ac.i pe.
Sebe vir de quo in ꝑmo para.ca.v.ac.in ꝑma.
Sebthai vir de quo in libro neemie ca.iiii.ac.in pe.
Sebboleth ſiue ſibboleth q̇d ē ſpica:iudicū.xii.ac.i pe.
Secel q̇d interp̄taꝛ ſiclus genꝰ pōderis:ac.in ꝑma
Secrona locꝰ ē de quo libro ioſue ca.xv.ac. in pe.
Sedada locꝰ de q̄ nūeroꝝ.xxxiiii.⁊ iezeciel.xxxvii.ac.i pe.
Sedec q̄ noīe dicta ē ierlm̄ iuxta hebreos:ac.in ꝑma
Segor eadē q̄ bale vna de ciuitatibꝰ ſodomoꝝ:ac.in ꝑma
Seira ſiue ſeirath ciuitas iudicū.iii.⁊.iiii.re.viii.ac.i ꝑ.
Seler vnꝰ de triginta fortiſſimis ſub dauid rege:ac. in ꝑ.
Sellai vir de quo in libro neemie ca.ii.ac.in pe.
Selmai vir de quo in neemia ca.vii.an ſelmai:ac.in pe.
Seloph pr̄ anō de quo in libro neemiae ca.iii.ac.in ꝑma
Semeber rex ſeboim de quo ge.ca.xiiii.ac.in pe.
Semer ſiue ſomer pr̄ iozabad de q̄.iiii.re.xii.ac. in ꝑma
Semes q̇d interp̄taꝛ ſol:idē q̇d ſames:ac.in ꝑma
Semlai idē q̇d ſelmai lr̄is inuerſis vtrobiqꝫ:ac. in pe.
Semua filiꝰ zachur de tribu rubē:nūeroꝝ.xiii.ac. in pe.
Senaſar filius ieconie de q̄ ꝑmo para.cap.ac.in pe.
Sephana terminꝰ iudeę q̄ poſtea dicta apamia:ac.in pe.
Sephatha vallis ē de qua ſcd̄o paraꝉ.xiiii.ac.in pe.
Sepharuaim p.u.ꝯſonātē locꝰ in eſaia:⁊.iiii.re.ac.i pe.
Sepher pr̄ ziza de q̄ in ꝑmo paraꝉ.ca.iiii.ac.in ꝑma
Seror ꝓauꝰ ſaul regis de quo ꝑmo reg.ix.ac.in ꝑ.
Sereſer vir ꝑnceps ſb̄ nabuchodonoſor iere.xxxix.ac.i ꝑ
Seſai filius enac de quo ioſue.xv.accētu in pe.
Sethrai ſaronites de quo ꝑmo paraꝉ.ca.xxvii.accē.in pe.
Siaa de cuiꝰ filiis in libro ezra ca.ij.ac.in pe.
Sibboleth ſiue vt diximꝰ ſibbolet hoc ē ſpica:ac.in pe.
Sichima.oꝝ.ꝓ eo q̇d ē ſichem ciuitas nota:ac.in pe.
Siloe locꝰ de quo in euāgelio ⁊ eſaia ⁊ neemia:ac.in pe.
Sinai in ſolitudine māſio filioꝝ in iſrl̄:ac.in pe.
Siraſirim q̇d interp̄taꝛ cātica cāticoꝝ:ac. in pe.
Siſai vnus de filiis enac ⁊ alii eiuſdē noīs:ac.i pe.
Siſara dux iabin iudicū.iiii.⁊ aliꝰ de q̄ ezra.ii.ac.i aн̄p.
Soar filius ſimeō de quo ge.xlvi.ac.in ꝑma
Sobai de cuius filiis ſcribiꝛ in libro ezra.ii.ac.in pe.
Sobna ſcriba ſub ezechia rege in.iiii.reg.⁊ eſaia:ac.in ꝑ.
Sobochai de vſathi vir de quo.iii.reg.ca.xxi.ac.in pe.
Soleth q̇d ē filia de qua ſaepe in ſcriptura:ac. in ꝑ.
Somron ciuitas q̄ ab interp̄tibꝰ ꝺr ſamaria:ac.in prima
Sophai filiꝰ elcana de q̄ in ꝑmo para.ca.vi.ac.in pe.
Sopheret vir de cuius filius in ezra ca.ii.ac.in pe.
Sophtim q̇d interp̄taꝛ iudicū liber:ac.in ꝑma
Sothai vir de cuius filiis in libro ezra ca.ii.ac.i pe.
Sue abraā ex cethura filius de quo geñ.ca.xxv.ac. in pe.
Suriel filius abiail ꝑnceps moritaꝝ nūeri.iii.ac. in ꝑma
Suriſaddai pr̄ ſalumiel de tribu ſimeō nūeri.i.ac.in pe.
Sutala filius ephraim de quo in nūeris ca.xxvi.ac. i pe.

¶ De incipientibus ab. T. lra.

Taas filius nacor ex roma de quo ge.xxii.ac.in ꝑma
Taath filiꝰ aſir de quo ꝑmo para.vi.ac.in ꝑma.
Tanameth pr̄ ſarala de quo.iiii.regū ca.xxv.ac.in pe.
Tatanai vir ꝑnceps de q̄ in libro ꝑmo ezra ca.v.ac.i pe.
Tammata ciuitas q̄ alio noīe thāma iudicū.iiii.ac.in pe.
Tolmai rex geſur ⁊ vnꝰ ex filiis enac.ii.re.xiiii.ac.in pe.
Togorma vnꝰ de filiis gomer de quo ge.ca.x.ac.in aн̄p.

¶ De incipientibus ab. V. lra.

Vrias nomē celebre multoꝝ apꝺ hebręos:ac.in aн̄pe.
Vaizatha vnꝰ de duodecim filiis amā i libro eſter:ac.i pe.
Vcoca ciuitas in tribu neptali de qua ioſue.xix.ac.in pe.
Vthai de filiis beggui cuiꝰ in libro ezra ca.viii.ac.in pe.

¶ De incipientibus a. Z. lra.

Zabbai vir de quo in libro ezra ca.x.ac.in pe.
Zacai pr̄ baruch de quo in libro neemie ca.iii.ac.in pe.
Zain lrae nomē in alphabeto hebreoꝝ:ac.in ꝑma
Zanoa ciuitas in tribu iuda de qua ioſue.xv.ac.in pe.
Zara nomē celebre multoꝝ hebreoꝝ:ac.in ꝑma
Zarai vir de quo in ꝑmo para.ca.xxvii.ac.in pe.
Zared torrēs de quo deuterono.ii.nūeri.xxi.ac.in ꝑma
Zares vxor amā de qua multa in libro eſter:ac.in ꝑma.
Zebeth de quo in pſalmo.lxxxii.in hebreo zeba:ac.in ꝑ.
Zephrona terminꝰ iudeę ad ſeptētrionē numeri.xxxiiii.
Zocleth nomē lapidis de quo.iii.regū ꝑmo:ac.in ꝑmo.

¶ Finis.

Dictiones graecae et latinae quae per artem ſparguntur in ordinem alphabetarium redactae.

ABacus.i.el aparador o tabla para cōtar.
Abas.antos.n.p.apud poetas.
Abax.acos.idem eſt quod abacus.i.
Abel filius Adam ex Eua.
Abdera.ae.por vna cibdad de Thracia.
Abderitanus.a.ū.coſa de aquella cibdad
Abies.etis.el aluagze arbol peregrina.
Abidos.i.ciudad de aſia cerca de helleſpōto
Abies.etos.iterptaf nō miſſus vel iniectus.
Abrotonum.i.yerua lombriguera.
Academia.ae.lugar cerca de athenas.
Academus.i.vir fuit vnus ex heroibus.
Acamas.antos interpretatur irrequietus.
Acanthus.i.interpretaf cardus
Acāthis.idos.el ſirguerito aue.
Acarnan.anis.hōbre de Epiro.
Acaſtos.Pelię regis argiuorum filius.
Acidalia.ae.por la dioſa Venus
Accino.is.por cātar a otra coſa.
Accipiter.tris.el gauilan o açor o halcon.
Aceo.es.vel aceſco.is.por azedarſe.
Acer.cris.fuerte o ingenioſo o agro.
Acer.eris.por el azre arbol.
Acetum.i.por el vinagre.
Acharis.interpretatur ſine gratia.
Achates.ae.n.p.viri & piedra.
Achemenes.is.vn rey delos parthos.
Acheron.ontos.rio del Infierno.
Acinus.i.por el grano del razimo.
Acis.is.n.p.viri & rio de ſicilia.
Aconitum.i.por el rejalgar.
Acras.ados.por el peruetano.
Acragas.antos.cibdad de ſicilia.
Acris.idos.langoſta o renueuo.
Acropolis.eos.la fortaleza dela cibdad.
Actaeon.onos.varon fue de thebas.
Acuo.is.acui.por aguzar.
Acumen.inis.por el agudeza.
Acus.i.por el aguja paladar pece.
Acus.us.por el aguja de hierro.
Acus.eris.por grāças de trigo.
Adam por nueſtro primero padre.
Adamas.antis.por el diamāte.
Adamantinus.a.um.por coſa de diamāte.
Adeps.ipis.por la groſſura no ſūo.
Adhibeo.es.por añadir a otra coſa.
Aden.enis.por la landrezilla.
Adigo.is.egi.por empuxar.
Adyta.orum.por el ſagrario del templo.
Adimo.is.emi.por quitar.
Adipiſcor.eris.por alcançar.
Admetos.etos.interpretatur indomitus.
Adonis.idos amaſi⁹ veneris.
Ador.oris.por farro o eſcandia
Adorea.ae.por la gloria o paz.
Aduena.ae eſtrangero o eſtrangera.
Aeas.antos vir fuit & fluuius.
Aeacus.i.iouis ex aegina filius.
Aedes.por la caſa morada.
Aedilis.is.por el fiel o alarife.
Aegeon.onis.vnus ex gigantibus.
Aegeon.onos.n.p.paſtoris.
Aegina.ae.inſula & foemina.
Aegrotus.a.um.por coſa enferma.
Aemon.onis.vir a quo dicta eſt aemonia.
Aenaretes.ae.vir ſimulator.
Aenigma.atos.interpretatur ſcirpus.
Aeneis.idos.opus Vergilij.
Aequor.oris.la llanura dla mar o dl cāpo.
Aereſis.interpretatur electio.
Aerugo.inis.por el moho de cobre.
Aes.eris.por cobre metal o moneda.
Aeſon.onis.por el padre de Jaſon.
Aeſopus.i.por vn philoſopho antiguo.
Aeſtas.atis.por eſtio parte del año.
Aeſtuo.as.aui.por auer calor.
Aether.eris.por el cielo o ayre.
Aethiops.opis.por el varon de guinea.
Aethiopiſſa.ae.muger de guinea.
Aetolia.ae.vna region cerca de albania.
Afer.a.um.por coſa de africa.
Agalma.atis.interpretatur ſtatua.
Agea.ae.por la tilla dela naue.
Agaſo.onis.el harriero o recuero.
Agathos interpretatur bonus.
Agathocles rex fuit ſiciliae.
Age.agedū.agite.aduerbia para exortar.
Ageſipolis.n.p.viri apud graecos.
Agis.Lacedaemoniorum rex.
Agya.ae.interpretatur via.
Agito.as.aui.por aguijar o oxear.
Aglaophon.pictor nobilis eſt.
Aglauros.vna ex filiabus cecropis.
Aglis.ithos.interpretatur ſpica.ae.
Agnoſco.is.agnoui.por reconocer.
Agonalia.orum.fieſtas eran delos romanos
Agripa.ae.el que naſce de pies.
Ah interiectio eſt dolentis.
Aiax.acis.n.p.delos griegos.
Alacer.cris.cre.por coſa alegre.
Alaricus.i.por vn principe delos godos.
Alcman.anos.poeta fuit graecus.
Alcmeon.onos.amphiarai filius.
Alcymedon.uir apud Vergilium.
Albunea.ae.vn boſque cerca de Roma.
Alea.ae.por qualquier juego de fortuna.
Ales.itis.aue o coſa que buela.
Algeo.es.vel algeſco.por enfriarſe.
Algus.i.vel algor.oris.por el frio.
Alecto.us.por vna delas tres furias.
Alia.ae.por vn rio dela Italia.
Alibas.antos.vir apud Homerum.
Aliſae.arum.por vna cibdad.
Alipes.edis.lo que tiene alas enlos pies.
Aliphar.atos.interpretatur vnguentum.
Allicio.is.alexi.atraher por halagos.
Allido.is.herir vna coſa con otra.
Allobrox.gis.pueblos ſon de Francia.
Alopex.ecos.interpretatur vulpes.
Althea.ę.maluauiſco yerua & meleagri mr.
Alueus.i.por el vientre mas baxo.
Amaracus.i.amoradux yerua.
Amaracinus.a.um.coſa deſta yerua.
Amaſis.is.por vn Rey de Egypto.
Amatus.untis.iſla del arzapielago.
Amazon.onos.interpretatur ſine mamma.

Ambiorix.igis.vn p̄cipe de Francia.
Ambroſius.ij.vn ſancto deſte nombre.
Ambroſia.ae.por el artemiſa yerua.
Amens.entis.por loco ſin ſeſo.
Amentum.i.por amiento de dardo.
Amethyſtus.i.amethyſto piedra p̄cioſa.
Amethyſtinus.a.um.por coſa deſta piedra.
Ametor.oros.interp̄tatur carens matre.
Amia.ae.genus eſt piſciculi.
Amicus.i.vn varon deſte nombre.
Amidon.onis.cibdad de macedonia.
Amygdalus.i.por el almendro arbol.
Amygdalinus.a.um.coſa de almendras.
Amicio.is.amicui.por cobrir o veſtir.
Aminadab.n.viri apud hebreos.
Amineum.i.vinum ex campania.
Amita.ae.hermana del padre.
Ammon.onos.cognomen eſt iouis.
Amithaon.onos.cretei filius melampi pater.
Amnis.is.rio q̄ ſiempre corre.
Amomum.i.vnguento oloroſo.
Amonita.ae.pp̄lus paleſtinae.
Amonitis.idis.foemina ex illo.
Ampelos.u.interp̄tatur vitis.
Amphiſa.e.por vna cibdad ð phocis
Amphitryō.ōos.alcei fili⁹ alcmēe vir
Amphimedō.ōtos.penelopes p̄cus.
Amphiō.onos.fili⁹ iouis ex antiope
Amphriſus.i.vn rio de theſſalia.
Ampluſtre.is.los ornamētos ðla naue
Amulius.ij.rey delos albanos.
Anabis.is.fluuius eſt ſiciliae.
Anaglyphū.i.lo ſinzelado
Analectica.orum.interp̄tat̄ relicta.
Analectū.i.el relieue del manjar
Analogia.ae.interp̄tat̄ p̄portio.
Anapis.is.vn rio de ſicilia.
Anas.ae.por guadiana rio
Anas.atis.por el anade aue.
Anacharſis.ſapiens vnus ex ſeptem.
Anadema.atos.idē quod diadema.
Anatole.es.interp̄tat̄ oriens.
Anax.anactos.interp̄tatur rex.
Anaxagoras.ae.vn filoſofo notable.
Anceps.tis.por coſa dudoſa.
Anchiſes.e.vn troiano padre ð eneas
Andrias.antos.interp̄tat̄ ſtatua viri.
Androgeos.o.minois ex paſiphe fili⁹
Andromeda.ae.muger fue de perſeo.
Ango.is.anxi.congoxar o anguſtiar.
Anhelo.as.aui.por acezar.
Anio.enis.por vn rio de italia.
Anomalon.interp̄tatur irregſare.
Antes.ium.Los liños delas vides.
Anthedō.onos.oppidū.eſt boeotiae.
Antemnae.arum.las antenas dela naue.
Anteris.idos.interp̄tat̄ obluctatio.
Anthracia.as.interp̄tat̄ pruna.
Anthropos.interp̄tatur homo.
Antqores.is.vn varon enel virgilio.
Antidotū.i.remedio cōtra ponçoña.
Antichir.iros.interp̄tatur pollex.
Antiae.arum.el copete delos cabellos.
Antigenes.is.n.p.de varon.
Antigonos.u.nomen celebre multorum.

Antilochus.i.filius neſtoris.
Antiochus.i.rey fue de ſiria.
Antipho.onis.n.p.viri.
Antiphona.ae.vox reciproca.
Antipophora.ae.interp̄tatur reſpōſio.
Antiquari⁹.ij.amador de antiguedad
Antiſtes.itis.por el p̄lado e perlado.
Antiſtita.ae.la muger perlada.
Antiſthenes.is.filoſofo notable.
Antyx.gos.interp̄tat̄ curuatura rote.
Anubis.idis.vn dios delos egyptios.
Anus.us.por la vieja.
Anxur.uris.cibdad de italia.
Aor.oros.interp̄tatur enſis.
Apage apageſis.interiectio ſilendi.
Apes.is.el abeja.
Apes.edis.arrexaque o vencejo aue.
Aphona.ae.interp̄tatur ſine voce.
Apator.oros.interpretatur parens p̄ſe.
Apeſas.antos.mons eſt nemeae.
Apidanus.i.vn rio de Teſſalia.
Apirinum.i.por la granada ſafari.
Apis.is.el toro dios de egypto.
Apiſaon.onos.vir apud homerum.
Apluſtre.is.Los ornamētos dela naue.
Apoeninus.i.monte de italia.
Apocope.interpretatur abſciſio.
Apollo.inis.el dios apollo.
Apophthegma.atos.interp̄tat̄ dicteriū.
Aponus.i.vn lugar cerca de padua.
Apoſtolos.u.interpretatur miſſus.
Apoſtrophe interpretatur conuerſio.
Appello.as.aui.por llamar.
Appello.is.appuli por arrimar.
Apricus.a.um.por coſa abrigada.
Apto.as.por atauiar y aparejar.
Aptos.otos.interpretatur non cadens.
Apulia.ae.region de italia
Apulus.a.um.por coſa de apulia.
Apoſphax.interpretatur ſugiator.
Aqualiculus.i.por el bajo del vientre.
Aqualis.is.por jarro de agua.
Aquilex.egis.pozero q̄ buſca pozos.
Aquor.aris.yr por agua.
Arabs arabis.el varon de arabia.
Arabiſſa.ae.por muger de arabia.
Arados.i.inſula adiacens phoeniciae.
Arar.aris.por vn rio de Francia.
Arbutus.i.por madroño arbol.
Aratus.i.por vn poeta griego.
Arcas.adis.varon de arcadia.
Arceo.es.apartar y arredrar de ſi.
Arceſſo.is.por llamar.
Arctos.u.interpretatur vrſa animal.
Archigenes.is.n.p.de vn medico.
Archilocus.i.poeta lyrico griego.
Architas.ae.vn filoſofo Pytagorico.
Areo.es.vel areſco.por ſecarſe.
Aretalogus.i.fingidor de nouellas.
Arethuſa.ae.nympha y fuente de ſicilia.
Argeos.eos.interpretatur candidus.
Argia.ae.fija de rey adraſto.
Argi.orum.vna ciudad de grecia.
Argos.i.por aq̄lla meſma cibdad.
Argyreos.u.interpretatur argenteus.

Argiodus.i.habens dentes argenteos.
Argo.us.la primera naue de Iaſon.
Argiuus.a.um.por coſa de aquella naue.
Argutus.a.um.por coſa aguda ⁊ ſotil.
Argutulus.a.um.diminutiuum ab argutꝰ.
Argutiae.arum.las agudezas ⁊ aſtucias.
Aricia.ae.vna cibdad de italia.
Ariſta.ae.por la raſpa dela eſpiga.
Ariſtobolus.i.nomen celebre multorum.
Ariſtophanes.is.vn poeta griego.
Armenia.ae.region de aſia maior.
Armiger.i.el paje delas armas.
Arpinas.atis.coſa de arpino cibdad.
Arrabō.onos.interpretatur pignus.
Arſen ſiue aren interpretatur maſculus.
Arthron.u.interpretatur articulus.
Artifex.icis.por hazedor de arte.
Artus artuum los miembros del cuerpo.
Aruſpex.cis.adeuino por ſacrificios.
Aruiragus.i.rey de Inglaterra.
Aruiſium.ij.vn cabo dela iſla Chio.
Arx.arcis.fortaleza o alcaçar.
As aſſis la libra o heredad entera.
Aſciſco.is.llamar y traer de lexos.
Aſclepius.ij.vn medico celebre.
Aſepus.i.vn rio de Troia.
Aſia.ae.la aſia maior o menor.
Aſius.a.um.coſa deſtas dos aſias.
Aſis.idis.hembra de alli.
Aſylū.i.lugar priuilegiado como ygleſia.
Aſilus.i.moſcarda o tauano.
Aſilas.ae.nōbre de varon enel vergilio.
Aſine.es.vna cibdad de achaia.
Aſma.atos.interpretatur canticum.
Aſopus.i.vn rio de boecia.
Aſpalax.acos.interpretatur talpa.
Aſpar varon fue hijo de anibal.
Aſparagus.i.aſparago eſpina conocida.
Aſpis idis.ſerpiente propria de africa.
Aſpledon.onos.phocidis regionis ciuitas.
Aſſecla.ae.el que acompaña a otro.
Aſſero.is.eui.plantar cerca de otra coſa.
Aſſero.is.erui.afirmar o delibrar.
Aſſideo.es.aſſentarſe cerca de otro.
Aſſilio.is.ui.por ſaltar hazia otra coſa.
Aſſiſto.is.eſtar cerca de alguna coſa.
Aſſulto.as.por reſurtir hazia otra coſa.
Aſter.eros.interpretatur ſtella.
Aſthma.tos.interpretatur anhelitus.
Aſtyanax.ctos.hectoris filius.
Aſtyſmos.u.interpretatur vrbanitas.
Aſtur.uris.hombre de aſturias.
Aſturica.ae.muger aſturiana o aſtorga.
Atabulus.i.vn viento de apulia.
Ater.a.um.por coſa negra.
Athamas.antos.phryxi ⁊ helles pater.
Atheroma.atis.vna eſpecie de vlcera.
Athyrma.atos.interpretatur ludus.
Atina.ae.cibdad de italia.
Atys.yos.vn moço que amo Cibeles.
Atlas.antos.vnus ex gigantibus.
Attagen.enis.el francolin aue.
Attagena.ae.por la meſma aue.
Attella.ae.cibdad de campania
Attingo.is.attigi.por alcançar.

Atomus eſt ſine inciſione.
Atrax.acos.ciuitas theſſaliae
Atrox.ocis.coſa cruel.
Auceps.upis.caçador de aues.
Auchen.enos.interpretatur ceruix.
Audax.acis.coſa oſada ſin prudencia.
Audeo audes.por oſar.
Auernus.i.lago de Italia o infierno.
Auius.a.um.por coſa ſin camino.
Aufilena.ae.n.pro.foeminae.
Augur.uris.adeuino por aguero.
Augeo.es.por acrecentar.
Aulax.acos.interpraetatur ſulcus.
Aule.es.interpretatur aula.atrium.caula.
Auletris.idos tibicina.
Auriga.ae.regidor del carro.
Aurigo.inis.por la ictericia dolencia.
Auritus.a.um.coſa de grandes orejas.
Auſonius.a.um.por coſa de Italia.
Auſonius.ij.n.p.de vn poeta latino.
Auſterus.a.um.por coſa aſpera.
Autographū.i.ſcriptura de propria mano.
Autumedon.diorei filius armiger achillis.
Autumo.as.por dezir.rarum.
Axis.is.el exe del carro dela carreta.

Baal nomen daemonis eſt.
Bachar.aris.por el aſarabacar.
Bacchanalia.orū.fieſtas eran de bacco.
Baetis.is.el rio guadalquiuir.
Baenacus.i.por vn lago de Lombardia.
Balanus interpretatur glans.
Balena.ae.por la vallena.
Baltheus.i.vanda o cinta.
Bamura.ae.n.p.viri.
Barathrum.i.vaſo ſin hondō o infierno.
Barbitos.i.cierto inſtrumento muſico.
Baris.idis.cierta eſpecie de naue.
Barium.ij.barleta cibdad de italia.
Baſium.ij.beſo de enamorado.
Batauium.ij.vna iſla del rio Reno.
Batauus.a.um.coſa de alli.
Bagogus.n.p.de vn varon.
Barytonon interpretatur grauis.accentus.
Bebrix.icos.nomen celebre apud poetas.
Bema.atos.interpretatur gradus.
Bendis.idos.dea quae ex Thracia venit.
Benignus.a.um.por coſa liberal.
Belides danai filiae fuerunt a bello auo.
Bellona.ae.la dioſa dela guerra.
Berillus.i.el beril piedra conocida.
Beritus.i.vna cibdad de Phenicia.
Beſſis por ocho partes de doze.
Beta la ſegunda letra delos griegos.
Bex bechos.interpretatur tuſſis.
Biceps.tis.coſa de dos cabeças.
Bicolor.oris.coſa de dos colores.
Bicorpor.coſa de dos cuerpos
Bifrons.ontis.coſa de dos frentes.
Bigae.arum.el carro de dos cauallos.
Bijugus.a.um.por yunta de cauallos.
Bilis.is.por la colera.
Bini.ae.a.por cada vno dos.
Bipes.edis.coſa de dos pies.
Byrbias.ae.n.pro.ſerui.

Beſon.ontis.animal es mo conocido.
Byſſinus.a.ũ.coſa de biſſo ſpecie de lino.
Bituri.oꝝ.los Burguñones pueblos.
Bithinia.ae.region de aſia.
Bizeres pueblos ſon ſeptentrionales.
Blanduſia.ae.regio eſt ſabinoꝝ.
Bogud.udis.vn rey de africa.
Bola.ae.vna ciudad antigua de italia.
Boletus.i.hongo q̃ naſce enel arbol.
Bombyx.ycis.el guſano dela ſeda.
Bombycinus.a.um.coſa de ſeda.
Boſtar.aris.varon de africa.
Botrus.i.botrio.onis.el razimo.
Brachae.aꝝ.las bragas marineras.
Brachys.eos.interp̃tatur breuis.
Bradys.eos.interpꝛetatur tardus.
Brabion.ii.quod certantibus ꝓponitur.
Bragada.ae.vn rio de africa.
Bryax.acis.vn entallador o platero.
Britannia.ae.inglaterra iſla.
Briton.onis.breton de bretaña.
Bromius.ij.vno delos nombres de bacco.
Bubon.onis.iterpꝛetat̃ inguen
Bubo.onis.el buho.aue.
Bubalus.i.el buſano animal.
Bubaſtus.i.cibdad de egypto.
Bucolica.oꝝ.obꝛa de v̾gilio.
Buris.is.la cama del arado.
Burdo.onis.el burdiegano.
Bus boos.bos maſculus aut foemina.
Buſiris.idos.tyꝛannus aegyptioꝝ.
Butyꝝ.i.caſeus ex lacte bouis.

Cabax.cos.interpꝛetatur vafer aſtutus.
Cacabo.as.poꝛ cantar la perdiz.
Cacaturio.is.auer gana de aq̃llo.
Cacula.ae.el rapaz del eſcudero.
Cacus.i.hijo de vulcano q̃ mato hercules.
Cadauer.eris.el cuerpo muerto
Caduceus.i.la bara del embaxadoꝛ.
Caducus.a.um.poꝛ coſa caediza.
Coedo.is.cecidi.poꝛ herir o matar.
Coelebs.ibis.el ſoltero o ſoltera no caſados
Caicus.i.vn rio de miſia o frigia.
Caiſtros aſiae ꝓpꝛie dictae fluuius.
Calabria.ae.vna region de italia.
Calendae.aꝝ.poꝛ el p̃mer dia del mes.
Calydon.onos.ciuitas eſt etoliae.
Caligo.inis.poꝛ la eſcuridad.
Caligo.as.poꝛ eſcureſcerſe.
Calypſo.us.nympha.atlantis filia.
Calix.icis.vaſo para beuer.
Calyx.ycis.el eryzo dela caſtaña.
Caliſtenes.is.vn diſcipulo de ariſtoteles.
Callis.is.poꝛ camino hondo y eſtrecho.
Callithrix.icos.iterpꝛetat̃ pulcher capill⁹.
Callichthys.yos.pulcher piſcis.
Callipetes.e.n.p.viri.
Calo.onis.poꝛ leñador del real.
Calos.u.interpꝛetatur bonus.
Caluo.is.ui.poꝛ engañar.
Calx.cis.poꝛ la cal para edificar.
Cambyſes.is.vn rey ⁊ rio delas perſas.
Caminos.u.interp̃tatur fornax.
Camiros.i.ciuitas eſt.in inſula rhodo.
Camurus.a.um.poꝛ coſa retuerta.
Cannabis.is.poꝛ el cañamo.
Canalis.is.la canal poꝛ do algo corre.
Cancelli.oꝝ.las rexas del apartamiento.
Candeo.es.poꝛ embleq̃ſcerſe.
Cani.oꝝ.las canas dela cabeça.
Canis.is.perro o eſtrella o azar ẽlos naypes.
Canicula.ae.perra pequeña o eſtrella.
Canon.onis.interpꝛetatur regula.
Canopus.i.Damiata cibdad de egypto.
Canuſium.ij.cibdad de apulia
Capeſſo.is.tomar p̃a gouernar
Capitoliũ.ij.el capitolio mõte de roma.
Capiſtrum.i.poꝛ el cabeſtro.
Cappadox.ocis.hõbꝛe de capadocia.
Capꝛile.is.poꝛ el apꝛiſco de cabꝛas.
Car.caros.vir ex caria regione.
Carbaſus.i.eſpecie de lino muy blanco.
Carbaſinus.a.ũ.coſa deſte lino
Carceres.cuerda q̃ yguala los cauallos.
Carcheſium.ij.la copa o gauia dela naue.
Carchedon.onos.carthago ciuitas.
Cardo.inis.poꝛ el quicio dela puerta.
Carex.icis.el carrizo o yerua conocida
Caria.ae.vna region de aſia.
Cariar.atos.interpꝛetatur caput.
Carica.ae.poꝛ el higo paſſado.
Caries.ei.poꝛ carcoma.
Carpo.is.carpſi.coger rompiendo.
Carpophorus.i.nombꝛe de vn varon.
Carpos.interpꝛetatur fructus.
Caſſes.iũ.la red p̃a p̃der algo.
Caſſis.idis.el armadura dela cabeça.
Caſſinum.i.poꝛ vna cibdad de italia.
Caſſinas.atis.poꝛ coſa de aq̃lla ciudad.
Caſſus.a.um.participium a car eo.es.
Caſtrum.i.poꝛ la villa cercada.
Caſtra.oꝝ.el real dela hueſte.
Catclips.ipos.interp̃tatur ſcala.
Catadromus.i.poꝛ la corredera
Catillus.i.poꝛ el pobladoꝛ de tibur.
Catina.ae.poꝛ catana cibdad de ſicilia
Catamitus.i.idem eſt qui ganymedes.
Catholicus.a.um.iterp̃tat̃ vniuerſalis.
Caueo.es.poꝛ huyꝛ o proueer.
Cauilloꝛ.aris.poꝛ vſar de malicias.
Cauliodus.habens dentes exertos.
Caulis.is.la verça o tallo de yerua.
Caupo.onis.el tauernero o ventero.
Caupona.ae.poꝛ tauernera o ventera.
Cecrax.agos.interpꝛetatur vocatoꝛ.
Cecros.opis.p̃mero rey de athenas.
Cedo.is.ceſſi.dar la ventaja o mejoꝛia.
Cedo p̃ dic ſecunda p̃ſona imperatiui.
Celoꝛ.oꝛos.interpꝛetatur vox.
Celeber.bꝛis.bꝛe.coſa famoſa.
Celer.ris.re.poꝛ coſa ligera.
Celox.ocis.vna eſpecie de naue
Celtiber.eri.vno q̃ moꝛa cerca del ebꝛo.
Cenſeo.es.poꝛ juzgar o penſar o cõtar.
Centaurus.i.n.p.de naue.
Centuſſis.poꝛ cien aſſes o moneda.
Centurio.onis.el capitan de ciento.
Cepa.ae.poꝛ la cebolla de comer.
Centuripe.es.vna cibdad de ſicilia.

Cephiſus.i.rio cerca de Parnaſo.
Cer.ceros.interpretatur peſtis.
Cer ceros interpretatur cor.
Ceraſus.i.por el cerezo arbol.
Ceraſus.untis.cibdad de capadocia.
Cerberus.i.el can portero del infierno.
Cercira.ae.por vn genero de naue.
Cercyra.ae.nombre fue de corintho.
Cercopithecꝰ.i.por gato paue.
Cerdo.onis.por oficial mecanico.
Ceres.eris.por la dioſa delas mieſſes.
Cerimoniae.arum.por las cerimonias.
Cerinthe.es.herba ex q̄ apes decerpūt mel.
Cerrinus.a.um.coſa de meſto arbol.
Ceryx.icos interp̄tat̄ praeco.
Cerno.is.creui.mirar cō los ojos.
Ceruical.alis.la cabecera.
Ceruſa.ae.aluayalde o blanquibol.
Ceſena.ae.cibdad de lōbardia.
Ceſenas.atis.coſa deſta cibdad.
Ceſpes.itis.ceſped tierra con raizes.
Cete indeclinabile.por peſcado grande.
Cethegus.i.vn varon romano.
Cethiſus.i.vn rio cerca del monte parnaſos.
Cetus.i.por qualquier pece grande.
Ceu aduerbium por aſſi como.
Chalceos interp̄tatur aereus.
Chalcoodon.ontos.habēs dentes aereos.
Chalybs.ibis.pueblos ſon de ponto.
Chalybiſſa.ae.por coſa hembra de alli.
Chaos.i.por la confuſion delas coſas.
Character.eris.por la eſculpidura.
Charijs.entos.interp̄tatur gratioſus.
Charybdis.is.cierto peligro de mar.
Charites.um.por las tres gracias.
Charon.ontos.portitor inferorum.
Chela.ae.por el braço del eſcorpion.
Chelidon.onos.interpretatur hirundo.
Chelis.dos.iterpretat̄ cithara.
Chen.enos.interpretatur anſer.
Chernyps.bos.interpretatur febrarium.
Cherophoon.ontos.diſcipulus ſocratis.
Cherſos.interpretatur terra.
Chimerinos interpretatur hyemalis.
Chir chiros.iterp̄tat̄ manus.
Chiragra.ae.la gota dela mano.
Chiron.onos centaurus ſaturni filius.
Chironomon.ontis.por el trinchante.
Chironomos.i.el que dança por perſonaje.
Chirurgus.i.por el cirugiano.
Chitrapus.odis.por olla de tres pies.
Chlamys.idis.por veſtidura militar.
Chnus.oos.iterpretat̄ lanugo.
Choenix interp̄tat̄ ſemodiū.
Chordax.genus eſt choreae.
Chorus.i.por ayuntamiento de yguales.
Chratis.idis.vn rio de apulia.
Chremaſter.eris.neruí teſticulorum.
Chremes.etis.n.pro.de varon en terentio.
Chryſendetum.i.por plato o vaſo de oro.
Chryſeos interpretatur aureus.
Chryſeus genus cometae cui color eſt aureꝰ.
Chriſoſtomꝰ iterp̄tat̄ os aureū.
Chriſtophorus interp̄tat̄ ferens chriſtum.
Chronis.is.n.p.de varon.

Chronica.orum.la hyſtoria delos tiempos.
Chros.otos.iterpretatur corpꝰ.
Cyamos.u.faba legumen.
Cyamotrox iterp̄tatur fabiuorꝰ.
Cyane.es.vna fuente de ſicilia.
Cyane.es.vnas rocas del boſphoro.
Cyathus.i.por medida de ſorbo.
Cibaria.orum.por el mantenimiento.
Cibele.es.la madre delos dioſes.
Cicada.ae.por la cigarra.
Cicer.eris.por el garuanço.
Cici interpretatur galla.ae.
Cicō.onos.populꝰ.eſt thraciae.
Cicuta.ae.la cicuta yerua conocida.
Cyclops.opos.monſtrum vnius oculi.
Cidon.onis.por vna cibdad de creta.
Cio.is.vel cieo.es.ciui.mouer o incitar.
Cylidrus.i.por vna cierta ſerpiēte.
Cylindrus.i.por coluna rolliza.
Cilix.icis.vn varon de cilicia en aſia.
Ciliſſa.ae.por coſa hembra de alli.
Cilium.ij.por cuenca del ojo.
Cymbaliſta.ae.por el que tañe campana.
Cymbaliſtria.ae.por la que tañe campana.
Cymolus.i.vna iſla del arzapielago.
Ciminus.i.vn monte ⁊ lago de italia.
Cinnabary.yos.interp̄tat̄ minium.
Cinedus.i.por el puto que padeſce.
Cynips.ipis.fluuius eſt in cirenaica.
Cynipes.is.por vn rio de pōto.
Cynicus.i.interpretat̄ caninꝰ.
Cyniras.ae.vn rey que fue de chipre.
Cynodus.ontis.interpretatur dens caninꝰ.
Cynomia interp̄tatur muſca canina.
Ciphas.antos.oppidum peloponneſi.
Cyperus.i.por la juncia oloroſa
Cypariſſos viri ⁊ ciuitatis eſt nomen.
Cypirus.i.por aquello meſmo.
Cypris.idis.dicitur venus.pulchritudo
Cyprus.i.por chipre iſla.
Cytarus.i.monte de aſia menor.
Circinus.i.por el compas.
Circiter.vn poco mas o menos.
Cirnus.i.por corcega iſla.
Cis interpretatur vermis.
Cis praepoſitio por aquende.
Ciſſeris interpretatur pumex.
Cithara.ae.harpa inſtrumento muſico.
Cithariſtes.por el que tañe harpa.
Cithariſtria.ae.por la que la tañe.
Citheron mons eſt Boeotiae.
Cithera.orum.por vna ciudad de chipre.
Cithareus.i.vn monte de paphlagonia.
Cytiſus.i.cierta flor e yerua.
Citra praepoſitio por aquende.
Clades.is.por mortandad a hierro.
Clam praepoſitio por eſcondidas.
Clanculum aduerbium por aſcondidillas.
Clandeſtinus.a.um.coſa a eſcondidas.
Claſſis.is.por flota de naues.
Clatrus.i.por la rexa de apartamiento.
Claua.ae.por la porra.
Cleobolus.i.vno delos ſiete ſabios.
Clepo.is.clepſi.por hurtar.
Clerus.i.enfermedad es enla colmena.

Clibanus.i.por el horno.
Climater.eris.grado q̃ corta la vida.
Climax.interp̃taſ ſcala
Climene.es.hija de Oceano ⁊ Thetis.
Clio.us.vna ex nouem muſis.
Clis.idos.interp̃tatur clauis.
Clyſter.eris.por el triſtel ayuda.
Clitella.ae.por el albarda.
Clitorius.ij. fuente de arcadia.
Cliton.onis.nombre de varon.
Clitomnus.i.por vn rio de Italia.
Cloaca .ae.por el albañar.
Clodius.ij.por lo meſmo que claudio
Cloreus.i.auis eſt virideo interp̃tata.
Clotho.us.vna delas tres parcas.
Clunis.is.por la nalga.
Cnemis.idos.icterp̃tatur ocrea.
Coccinus.a.um.por coſa de grana.
Coccyx.gos.interp̃tatur cuculus.
Cochleare.is.por la cuchara.
Cocitus.i.por vn rio del infierno.
Cocles.itis.por el tuerto de vn ojo.
Coctonum.i.por vna ſpecie de higos.
Codicilli.orum.el codicillo de teſtamẽto
Coenatio.onis.por la ſala baxa.
Coenaturio.is.auer gana de cenar.
Coenonia. interp̃tatur cõmunicatio.
Coelites.um.los moradores del cielo.
Coepio.is.començar. verbo antiguo.
Coerceo.es.coercui.por refrenar.
Cognoſco.is por conocer.
Cohibeo.es.por refrenar
Collido.is.por herir con otro.
Colliphiũ.ij.pan cozido ſo la ceniza.
Colliriũ.ij.por vnguento pa los ojos.
Colocaſia.ae.por la culcaſia yerua.
Colon interp̃tatur membrum.
Colum.i.por el coladero
Colus.i.vel colus.us.por la rueca.
Columen.inis.por el altura.
Columella.ae.nombre de varon.
Comedo.onis.por comilon o gloton.
Comes.itis.conde o el q̃ acompaña a otro.
Comeſſor.aris.por ſer combidado.
Cominus aduerbiũ por amantiniente.
Comys.ithos.interp̃tatur faſcis.
Commi interp̃taſ gummi.
Comminiſcor.eris.por fingir o penſar.
Como.is.compſi.por affeytar.
Compar por coſa ygual cõ otra
Compendio.is.iui.impedir o embaraçar.
Compes.edis.por la priſion de pies.
Compendium.ij.por el atajo.
Compeſco.is.por refrenar o retener.
Comperio.is.comperi.por hallar.
Compello.is.por coſtreñir.
Compello.as.por llamar.
Compingo.is.por ajuntar o componer.
Complodo.is.por diſfauorecer.
Compos otis.por poderoſo de alguna coſa.
Concerpo.is.por coger rompiendo.
Concido.is.por caer.
Concido.is.por herir o matar.
Concupiſco.is.por cobdiciar.
Concutio.tis.por ſacudir vno con otro.
Conchyle.is.por la concha del carmeſi.
Concors.dis.por coſa cõcorde.
Conculco.as.por hollar y acocear.
Condyloma.atis.eſpecie de almorranas.
Conis.ios.interp̃tatur puluis.
Cone.es.por vna iſla del danubio.
Conor.aris.por eſforçarſe.
Conſercio.is.por recalcar vno con otro.
Confiteor.eris.por confeſſar por fuerça.
Confringo.is.egi.por q̃brar.
Coi. ato.as.deſtruyr los argumentos.
Congredior.eris.andar o encontrar con otro.
Coniunx.gis.por mari.do y muger.
Conniueo.es.inclinar la cabeça o ojos.
Conquiniſco is.por aquello meſmo.
Connubium.ij.por el caſamiento.
Conquiro.is.conquiſiui.por buſcar.
Conops.opis.por el moſquito.
Conopeum.ei.pauellon para moſquitos.
Conſciſcere mortem.por matarſe.
Conſero.is.eui.por plantar en vno.
Conſero.is.rui.por trauar en vno.
Conſors.tis por compañero ygual.
Conticeo.es.por callar en vno.
Contrecto.as.por tratar entre manos.
Contumax.acis.por el porfiado.
Contumelia.ae.por la injuria.
Conuiciũ.ij.por el denueſto riñendo.
Conus.i.por el agalla de cipres.
Cooperio.is.ui.por cubrir.
Copa.ae.nõbre de muger enel Vergilio.
Cophos.interp̃tatur ſurdus.a.um.
Copiae.arum.por la hueſte dela gente.
Copia.ae.por la abũdancia o facultad
Copo.onis.por el tauernero.
Copona.ae.por la tauernera o vẽtera.
Copos interp̃taſ labor.
Copula.ae por ayũtamiento o trailla.
Coquo.is.xi por cozer.
Corallium.ij.por coral.
Cora.ae.vna ciudad antigua de italia
Corax.acos.interp̃tatur coruus.
Corbis por la goja para las mieſſes.
Corcira.ae.por vna iſla del mar ionio
Cordax.acos.interp̃taſ laſciua ſaltatio
Corinthos ciuitas celebris.
Coryphas oppidum eolidis.
Corys.ythos.interp̃tatur galea.
Coronis.idos.interp̃tatur extremitas.
Corytus.i por el goldre para frechas
Cornicen.inis.el varon trompeta.
Cornicina.ae.por la muger trompeta
Cornus.i.por cerezo ſilueſtre.
Cornu por cuerno o trompeta.
Corus.i.por viento gallego.
Cos cotis.por la piedra aguzadera.
Coſcinomantis.vates cribro diuinãs
Coſae.arum vna ciudad ãtigua d̃ italia.
Coſyra.ae.vna iſla de ſicilia.
Coxendix.cis.por dõde juega el anca.
Cras aduerbiũ: por mañana otro dia.
Crabro.nis.el tauarro genero d̃ abiſpa
Crapula.ae.por el embriaguez.
Crater.eris.por la copa.
Crater.eris.por la conca dela pila.

Crater.eris.n.p.philoſophi.
Crates.is:por el çarzo.
Craticula.por las parrillas para aſſar.
Cratis.idis.por vn rio de Achaia.
Creber.a.um.por coſa eſpeſſa
Crebenus.i.por vn rio.
Credo.is.por creer o confiar o preſtar.
Crementum.i.por acrecentamiento.
Cremaſter.el neruio delos teſticulos.
Cremon.onos.vicus prope corinthon.
Creon.onos.mons leſbi eſt.
Crepis.idos.interptatur ſolea.
Crepis.idos.interpretatur fundamētum.
Crepo.as.por ſonar quebrando algo.
Crepundia.orum.por los dixes del niño.
Cresces.entos.n.p.apud latinos.
C resa.ae.nombre de hembras fue.
Cres.etis.rey o varon de Creta isla.
Criminor.aris.por acuſar o ſer acuſado.
Cryſtallinus.a.um.por coſa de cryſtal.
Crocalus.i.por vn rey de Sardinia.
Crocis genus herbae.
Crocinus.a.um.por coſa de açafran.
Crocodillus.i.por la cocodriz de nilo.
Croto.onis.ciuitas italiae in ſinu tarētino
Crotopus.i.n.p.de varon.
Cruſtumium.ij.vn rio de Italia.
Cteſctinos.interpretatur pecten.
Cteſiphon ontos.n.p.viri & fluminis.
Cubile.is.por cubil de fiera.
Cuias.atis.por de que tierra.
Cuculus.i.por cuclillo aue.
Cuculo.as.por cantar el cuclillo.
Cuculus.i.la capilla o cogulla de frayle.
Cucuma.ae.cierto vaſo de barro o arma.
Cucumis.eris.el pepino: melō o cogōbro.
Cucurbita.ae.por la calabaça o ventoſa.
Cucurio.is.por cātar el gallo.
Cudo.is.por herir como en yunque.
Cudo.onis.por carquete de cuero.
Cunae arum por la cuna delos niños.
Cunabula.orum.por la criança dellos.
Cuneus.i.cuña o batalla o aſiento.
C uniculus.i.el conejo o madriguera.
Cures.etis.pueblos ſon de creta.
C ures.ium.cibdad delos ſabinos.
Curulis.e.coſa de carro o corrida.
Currus.us.por el carro.
C urius.ij.nombre de varon romano.
Curio.onis.nombre de varon romano.
C upido.inis.la codicia o dios de amor.
Cupio.is.por codiciar.
C uſtos.dis.guardador o guardadora
Cuſtodia.ae.la guarda o guardadora.
Cuſpis.idis.por la punta.
Cuticula.ae.por la pellejuela o cuero.

Dactylos.u.interpretatur digitus.
Dactylotheca.ae.por caxa de anillos
Daces.ae.pueblos ſon ſeptētrionales
Dacus.i.por aquellos meſmos.
Daemō.onos.dr fortuna.ſapiens deus.
Daes.tos.interpretatur fax.
Damar.aros.interpretatur vxor.
Dametas.n.p.de vn paſtor.
Dama.ae.la gama de eſpecie d ciervos.
Damen.enos.vnus fuit ex heroibus.
Damno.as.por cōdenar o obligar.
Danee fuit acriſij filia.
Danubius.ij.vn rio de vngria.
Daphne.es.nemus antiochiae.
Daphne.es.accēto in vltima.n.puellę.
Daphnon.onis por el lauredal.
Daphnis.idis.nombre de vn paſtor.
Daps dapis el manjar coſtoſo.
Dardanus.i.hijo de Jupiter y electra.
Dares.etis.n.de vn varon en vergilio.
Daſipus.odis.por la liebre.
Dauid.idis.por el pphēta & rey.
Debilis.e.por coſa debil & flaca.
Decas.adis numerus eſt denarius.
Decapus.odis.la medida de diez pies.
Decorus a.um.por coſa gracioſa.
Decus.oris.por la honrra.
Dedecor oris.por la deſonrra.
Decerpo.is.por coger rompiendo.
Dedoceo.es.deſenſeñar lo enſeñado.
Decuns.cis.por diez partes de doze.
Defetiſcor.eris.por canſar o deſfallecer
Decuſſis.is.por diez aſſes.
Defraudo.as engañar o amenguar
Defrutum.i.vino cozido ala mitad
Degener.eris lo q̄ no rñde a ſu genero.
Deglubo.is.por quitar el hollejo
Dego.is.degi.por biuir.
Dehiſco.is.por henderſe
Deiero.as.aui.por jurar mucho.
Deinceps aduerbium: por deſpues.
Delear.atos.illecebra eſca ad decipiēdū
Delecto.a3.aui.por deleytar.
Deleo.es.eui.por quitar o raer.
Delibut⁹.a.um.coſa vngida de olores.
Delicium.ij.deliçiæ.por el deleyte.
Deliteo.es.ui.por eſconderſe.
Delphin vel delphis.inis.el delphin.
Delirus.a.um.por coſa deſuariada.
Delubrum.i por el templo.
Demeter.ros.interptatur ceres.
Dementia.ae.por la locura.
Demipho.onis.n.p.de varon.
Demo.is.dempſi.por quitar.
Democoon.ontos.priami fili⁹ nothus.
Demophon.ontos.theſei filius.
Demoſthenes.is.orador fue griego.
Democritus.i.philoſopho griego.
Demum aduerbium.por finalmente.
Denarius.ij.moneda q̄ vale diez aſſes.
Deni.ae.de diez en diez o cada vno diez.
Denſeo.es.por eſpeſſar.
Denſo.as.por aqllo meſmo.
Depeciſcor.eris.hazer turpe pacto.
Deperco.is.por perdonar.
Depleo.es.por vaziar o menguar.
Deſero.is.rui.por deſamparar.
Deſes.idis.el perezoſo.a ſedendo nimium.
Deſideo.es.deſedi:por emperezar.
Deſilio.is.ui.por ſaltar abaxo.
Deſpondeo.es.por pmeter.
Deſpotis.idos.interptatur domina.
Deſtino.as.por deliberar o comprar.

Detero.is.detriui.por gaſtar por vſo.
Deterior.oris.por coſa menos buena.
Deuns.cis.por onze onças.
Dextans.tis.por diez partes de doze.
Dexter.a.um.por coſa dieſtra.
Diadema.atos.por la diadema corona.
Diapaſon conſonantia dupla.
Diateſſaron.conſonantia ſexquinaria.
Dias.adis.por la dualidad.
Dicax.acis.por dezidor ⁊ parlero.
Dicaeos interpretatur iuſtus.
Dico.as.por dedicar o conſagrar.
Dicio.onis.por el ſeñorio.
Dictamum.i.por el dictamo yerua.
Dicticos interpretatur demonſtratiuus.
Dicto.as.por dezir lo que otro eſcriue.
Dicto.as.por dezir amenudo.
Didymus.i. interpretatur geminus.
Didyme.es.por vna iſla cerca de Sicilia.
Didus.us.la que poblo a Carthago.
Diffiteor.eris.no confeſſar o negar.
Differcio.is.recalcar por diuerſas partes.
Digredior.eris.por ſe partir de otro.
Diluo.is.por deſleir o deſlabar.
Dindymus.i. vn monte de Frigia.
Dimico.as.por pelear.
Dimidium.i.por la mitad del entero.
Diptous.i.coſa de dos caſos.
Dipus.odos. interpretatur bipes.
Diogenes.vn philoſopho griego.
Dioceſis.por la dioceſis o juridicion.
Dione.es.venus ſiue illius mater.
Dioniſia.orum.fieſtas eran de Baccho.
Dionyſius.ij.n.p.de vn varon.
Diores.is.vn varon enel Vergilio.
Dioryx.chis.el foſſado o caua.
Dirae.arum.por las furias del cielo.
Dirimo.is.por apartar.
Diruo.is.ui.por derribar edificio.
Diſcludo.is.por echar a defuera.
Diſcors.dis.por coſa diſcorde.
Diſcumbo.is.por aſſentarſe ala meſa.
Diſcutio.is. ſacudir por diuerſas partes.
Diſertus.a.um.por coſa eloquente.
Diſpar.aris.por coſa deſigual.
Diſpergo.is.por eſparzir en partes.
Diſpertior.iris por partir en partes.
Diſpeſco.is.por apartar del paſto.
Diſpliceo.es.por deſagradar.
Diſplodo.is.por deſfauorecer.
Diſpungo.is.por caſſar la cuenta o raer.
Diſquiro.is.buſcar por partes diuerſas.
Diſſero.is.ui.por declarar con palabras.
Diſſipo.as.por diſſipar y deſtruir.
Diſſulto.as.reſurtir por partes diuerſas.
Diuus.a.um.coſa diuina o digna de Jupiter.
Diutinus.a.um. por coſa de mucho tiẽpo.
Diuos.interpretatur ſeruus.
Dinois.idos.interpretatur ſerua.
Documentum.i.por la enſeñança.
Dodrans.antis.nueue partes de doze.
Dogma.atis.por decreto o ley.
Dolium.n.p.viri apud Strabonem.
Dolium.ij.por tinaja o cuba.
Dolobella.ae.n.p.de varones romanos.
Dolon.onis.por arma offenſiua ſecreta.
Dolon.onis.varon fue Troiano.
Doedix.icos.interpretatur coclear.
Dolopion.onis.hypſeronis pater.
Doma.atos.domus ſiue tectũ. interpretatur.
Doris.idis.helladis ſiue achaiae regio.
Doris.idis.por vna dioſa dela mar.
Doricus.a.um.por coſa de Grecia.
Doryphorus.i. interpretatur ferens haſtam.
Doron.interpretatur donum.
Dos.dotis.por la dote dela muger.
Doſis interpretatur datio.
Datos interpretatur datus.a.um.
Draco.onis.por el dragon o ſierpe.
Dracena.ae.por la dragona o ſierpe.
Drama.atis.rei repreſentatio.
Dryas adis.la dioſa delos arboles.
Dryudae.pueblos ⁊ philoſophos en frãcia.
Dryx.yos.interpretatur quercus.
Drepanum.i.trapana cibdad de Sicilia.
Dropax.acis. por el atanquia para pelar.
Duco.as.aui. por guiar o capitanear.
Dulos.u. interpretatur ſeruus.
Dumus.i. por maleza de matas.
Durius.ij.por duero rio de Eſpaña.
Dux.cis.por la guia o capitan.

Earinus.interpretatur vernus.a.um.
Ebenus.i.por abenuz arbol.
Ebenum.i.por la madera del.
Ebur.oris.por el marfil del Elephante.
Ebuſus.i.iuiça iſla contra valencia.
Ecce aduerbiũ.por demoſtrar.
Echion.onos.vir thebanus.
Echis.ſos.por la biuora.
Eccum aduerbium.para demonſtrar.
Echo.us.el ſon que reſurte dela boz.
Edo.is.edidi.publicar ⁊ ſacar a luz.
Edonis.idis.foemina fuit ex thracia.
Educo.as.aui.criar cõ criança.
Educo.is.por ſacar fuera o arriba.
Edulis.e.por coſa de comer.
Eleaemoſyna.ae.eſt miſericordia.
Electrũ.i.ambar o oro de.xviij. quilates.
Elegia eſt carmen flebile.
Elephas animal eſt ⁊ mõs aethiopiae.
Eleon.u.interpretatur oleum.
Eleuſis vel eleuſin cibdad cerca de athenas.
Eleuter.interpretatur liberator.
Elis.dis.regio eſt peloponneſi.
Eliſa.ae.la meſma es que reyna dido.
Eliſium.ij.lugar delos bienauenturados.
Eliſius.ij.vn rio de atica regiõ.
Elor.ros.iterpretatur laceratio.
Elorus.i.vn rio de Sicilia
Elos.eos.interpretatur palus.
Emaneo.es.por quedarſe en lugar.
Emathia.ae regiõ de theſſalia.
Emblema.atis.por el eſmalte.
Emineo.es.ui.por eſtar ẽcima.
Eminus.aduerbiũ.por a lexos.
Emolumentũ.i.por la ganãcia.
Emo.is.por comprar.
Empturio.is.por auer gana de comprar.
En.aduerbium demonſtrandi.he.

Endymion.onos.amaſius lunae.
Enyo.us.hermana fue de Mars.
Enipeus.i.por vn rio de theſſalia.
Enthymema.atis.argumento oratorio.
Epeiis.idos.interp̄tatur aduena.
Ephoebus.i.por el que comiença a barbar.
Epiales.is.febris lẽtae genus.
Epicenos.u.interp̄tat̃ p̄miſcuꝰ.
Epiros.i.por Albania region de grecia.
Epicteis interp̄tat̃ acquiſitio.
Epiſcepſis.ios.interp̄tat̃ fictio.
Epodos.u.interp̄tat̃ incãtatio.
Epos eſt carmen heroicum.
Epops.opis.auis eſt quae vpupa latine.
Epulum.i.por ſala o combite publico.
Epulae.arũ. por los manjares.
Eques itis.por el cauallero.
Equiculus.i.pueblos fueron de Italia.
Eraſmos.fluuius peloponneſi.
Erato vna ex nouem muſis.
Erebus.i.por el infierno.
Eremꝰ.i.por hiermo o deſierto.
Erenum.i.vna ciudad antigua de Italia.
Eretum.i.oppidum eſt Italiae.
Ereuthalon.onos.vir apud Homerum.
Erga praepoſitio por cerca en voluntad.
Ergo aſſi que concluyendo por cauſa.
Eridanus.i.fluuius italiae qui dicit̃ padus
Erier.ros.interpretatur accommodatus.
Erigo.is.exi.por enheſtar.
Erigone.es.icari filia in coelo poſita.
Erinnys.furia infernorum.
Eriphile.es.muger fue de Amphiarao.
Erimathos.arcadiae mons.
Eris.idos.interp̄tat̃ diſcordia.
Erix.icis.vn varon ⁊ monte de Sicilia.
Eruca.ae.eruga yerua conocida.
Erodios.ij.aue es incierta
Eros.tis.no.pro.de vn varon ⁊ amor.
Eſſedum.i.por el carro para cargar.
Eſca.ae.por el mãjar o comida.
Eſurio is.por auer gana de comer.
Ethica.orum.libros de philoſophia moral.
Ethre.es.n.p.foeminae celebre.
Etor.oros.interpretatur cor.
Euandrus.i.rex.arcadiae.
Euentus.us.por la ſalida de lo que acõtece.
Euge aduerbium vel interiectio. para loar.
Eugeos.interpretatur fertilis.
Eunuchus.i.por caſtrado.
Eupean ab eu ⁊ pean compoſitum.
Euphroſine.es.vna delas tres gracias.
Eupolis.idis.poeta comicus graecus.
Eurimedõ.fluuius pãphiliae.
Euryops.n.p.viri celebre.
Euripides.is.poeta fue griego.
Euripus.i.vn mar cerca de negroponte.
Eurytion.n.p.in Vergilio.
Euriops.opis.rey fue dela morea.
Euros.vẽtus ab ortu ſpirãs.
Exanguis.is.coſa ſin ſangre.
Excretus.a.um.coſa crecida.
Excello.is.por ſobrepujar.
Excubiae.arũ.por las eſcuchas
Excludo.is.por echar a fuera.
Exculco.as.por hollar o cocear
Exculpo.is.por eſculpir.
Excutio.is.excuſſi.por ſacudir.
Execror.aris.por abominar.o maldezir.
Exequiae.aruz.por las exeqas.
Exerceo.es.por exercitar o trabajar.
Exigo.is.por demandar por fuerça.
Eximo.is.exemi.por ſacar a fuera
Exilis.e.por coſa feble o dlgada
Exodus.i.interpretatur exitus.
Exoletus.a.um.coſa que dexa de crecer.
Experior.iris.por experimẽtar.
Expergiſcor.eris.por deſpertar.
Expes.por coſa ſin eſperança.
Explodo.is.por patear en diſfauor.
Exta.orum.las aſſaduras del animal.
Exul.ulis.hombre o muger deſterrados.
Exuuiae.arum.por los deſpojos.

F Abilis.e.a faris vel fare qδ eſt loquor.eris.
Facundus.a.um.coſa elegante.
Facetiae.arũ.por los donayres.
Faceſſo.is.por hazer moleſtia o enojo.
Facetus.a.um.por coſa donoſa.
Faex.cis.por la hez o borra.
Fagus.i.por la haya arbol.
Faginus.a.um.por coſa de haya.
Falernum.i.vino de Cãpania.
Far.farris.por el farro ſimiẽte.
Farcio.is.farſi.por recalcar.
Farcimen.inis.morzilla o longaniza.
Fas indeclinabile. por lo licito en religion.
Faſcis.is.por el hazo emboltorio
Faſtigium.ij.por la cumbre o altura.
Faſti.orum.vel faſtuum.por el kalendario.
Fateor.eris.por confeſſar por voluntad.
Fatiſco.is.por henderſe.
Fatigo.as.por acoſſar.
Faueo.es.aui.por fauoreſcer.
Fax.cis.por la hacha para quemar.
Femen.inis.por el muſlo por de dentro.
Femur.oris.por el muſlo.
Feralis.e.por coſa de fiera.
Fere ferme aduerbia.por quaſi.
Feriae.arum.por las fieſtas de guardar
Feronia.ae.por vna fuente de italia.
Fibula.ae.por la heuilla.
Fidelia.ae.por la olla.
Fidenae.arum.por vna ciudad de italia.
Fidus.a.um.por coſa fiel.
Figo.is.xi.por hincar.
Figulus.i.por el ollero.
Filix.icis.por el helecho.
Fimus.i.por el eſtiercol.
Fingo.is.xi.por fingir.
Fiſcina.ae.por la encella.
Flabrum.i.por el moſcadero o viento.
Flabellum.i.por el moſcadero.
Flabilis.e.por coſa que ſopla.
Flagitium.ij.por el pecado digno de caſtigo.
Flamen.inis.por el ſacerdote.
Flamina.ae.por la ſacerdotiſſa.
Flauus.a.um.por coſa ruuia.
Flecto.is.xi.por doblegar o inclinar.
Fleo.es.por llorar.

SEVILLA

Fligo.as.a quo eſt proſligo.as.
Fligo.is.a quo eſt proſligo.is.
Fluo is.xi.por correr lo liquido.
Fluxus.a.um.por coſa floxa ⁊ cayda.
Focale.is.por la beca.
Fodio.is.di.por cauar.
Foedus.eris.por la cõfederaciõ
Follis.is.po. la bola o fuelle.
Fomes.itis.por las aſtillas dela madera.
Fori.orũ.por la tilla dela naue.
Formido.das.por auer miedo.
Formido.inis por el miedo.
Fornix.icis.por el arco o boueda.
Forpex.icis por las tenazas.
Forſan forſitã forte fortaſſis. por auentura.
Fors forte.por la fortuna.
Fortunae arũ.por las riquezas.
Fragor.aris.a quo ſuffragor.⁊ reffragor.
Fremo.is. por bramar.
Fretũ.i.por el eſtrecho del mar.
Frigeo.es.frixi.por ſe reſfriar.
Frigo.is.xi.por freyr en ſarten.
Friguilla.ae.aue ami no conocida.
Friguillo.as.por cantar ciertas aues.
Fritillo.is.por chillar la ciguarra.
Frico.as.cui por fregar.
Frit.por el grano menudo del trigo
Frõs.dis.por la hoja del arbol.
Frons.tis.por la frente.
Fraudo.as.por defraudar o menguar.
Frumentor.aris. por yr por trigo o ceuada.
Fruor.eris.por gozar de alguna coſa.
Fruſino.onis.por vn lugar de Italia.
Frutex.icis.por mata menor quel arbol.
Frux.gis. por la frutra dela tierra
Fulcio.is.por ſuſtentar.
Fulix.icis.por el aue cerceta.
Fulgeo.es.por reſplandecer.
Fulgur.uris.por relampago.
Fullo.onis.por el q̃ laua los trapos.
Fullona.ae.por la que laua los trapos.
Funis.is.por la cuerda para atar.
Funus.eris.por el mortuorio
Furio.is.inſaniui.por enloquecer.
Fuſtis.i.por vara para hoſtigar.
Furfures.um.por la caſpa dela cabeça.
Fuſcina.ae.por el arrexaque de tres puntas.

GAdes.ium.por la iſla de Caliz.
Gadir.is.por vna ciudad deſta iſla.
Galbanũ por el galbano medicia conocida.
Galeſus.i.vn rio de tarento en Italia.
Galerus.i.por el ſombrero.
Ganeo.onis.por el q̃ come por tauernas.
Gargarus.i.por vn monte de Apulia.
Gargarus.i.por vn mõte de Frigia.
Garrio.is.por gorgear las aues.
Garrulo.as.por gorgear amenudo.
Gauſape.is.por veſtidura velloſa.
Gauſapinus.a.um.por coſa aſſi como vello
Gauiſus.a.um.participium a gaudeo.es.
Gela.ae.por vn rio ⁊ ciudad de Sicilia.
Gelos.otos. interpretatur riſus.
Gelu indeclinabile por el yelo.
Genae.arum.por las mexillas o parpados.
Gener.i.por el yerno marido dela hija.
Genys.yos interpretatur barba
Geometres.ae.interp̄tatur terrae meſſor.
Geryones.is.por vn rey antiguo de eſpaña.
Gerios.ios interp̄tatur vox.
Getes.ae.pueblos ſon de thracia.
Getulia.ae. por vna region de Africa.
Gibber.eri. por el corcobado o corcobada.
Gigas.antis.interp̄tatur terrae filius.
Giges.is.por vn rio ⁊ paſtor de Lidia.
Gingiuae.aruz.por las enzias.
Gynis.idos.interp̄tatur foeminae vir.
Git ideclinabile.por el axenuz.
Glans.dis.por la bellota o fruta ſilueſtre.
Glarea.ae.por el caſcajo y arena
Glaucoma.atis.por la ẽfermedad d̃los ojos
Gleba.ae.por el terrõ de tierra.
Glen.enos.interp̄tat̃ pupilla.
Glico.onis.nomẽ viri celebre.
Glis.iris.por el liron animal conocido.
Gliſco.is.por crecer o engordar.
Globus.i.por la redõdez o ouillo o pelota.
Glomero.as.por redõdear o deuanar.
Gloſſa.ae.interp̄tatur lingua.
Gluten.inis.por el engrudo.
Gnauus.a.um.por coſa induſtrioſa.
Gnidos vna iſla del alçapielago.
Gobius.ij.vel gobio.onis.por el gobe pece
Gonia.interpretatur angulus.
Gortin.os.interp̄tatur gortin.
Gracito.as.por graznar el ãſar.
Gradiuus.i.por el dios delas guerras.
Gradior.eris. por andar o paſſear.
Gramma. interp̄tatur litera.
Graus.interp̄tatur vetula.
Greciſſo.as.por remedar a griegos
Grates.ium.por las gracias.
Grex.is. por la piara o manada d̃ ganados
Grypus.i.por el gryfo.
Gripus.i.por la nariz corua o aguileña.
Gummi.por la gomma.

HAbilis.e.por coſa habile o ligera.
Haema.atos.interp̄tatur ſanguis.
Halex.ecis.por el alache pece.
Halec.ecis.por la ſalſa que del ſehaze.
Haleſus.i.por vn rio de ſicilia.
Hallo.as.aui.por euaporar o vaziar.
Hallos.o.interp̄tatur area.
Hals.halos.interp̄tatur ſal ſiue mare.
Halmiris.idos.interp̄tatur ſalſugo.
Halter.eris.por alçadera para ſaltar.
Hamilcar.aris.capitã delos carthaginẽſes.
Hannibal.alis.hijo fue de Hamilcar.
Hamus.i.por el anzuelo para peſcar.
Hara.ae.por la pocilga delos puercos.
Harpago.onis.interp̄tatur rapax.
Harpia.ae.por aquella aue de rapina.
Haurio.is.por ſacar o recebir o herir.
Heautontimorumenos.ideſt ſe crucians.
Hebdoas.ados.interp̄tatur ſeptima.
Hebe.es.por la dioſa dela mocedad.
Hebes.etis.por coſa bota ⁊ no aguda.
Hebeſus.i.ciuitas eſt Lybiae.
Hedra.ae.interp̄tatur ſedes ſedis.

Helenus.i.propheta fue hijo de priamo.
Helena.ae.por la muger de Menelao.
Helicops.opos.i.nigros habens oculos.
Helios.ii.interpretatur.ſol.
Helyx.cis.por vna ſpecie de yedra.
Helyx.cos.interpretatur coetaneus.
Hellen.enos.interpretatur graecus.
Hellen.nis.filius.fuit Deucalionis.
Helleſpontos.fretum celebre.
Helmins.inthos vermis lumbricus.
Helorus.i.fluuius ſiciliae.
Hemera.as.interpretatur dies.
Hemicicius.i.por el ſemicirculo.
Hemina.ae.por media medida
Hemus.i.por vn monte de thracia.
Hepar.tos.interpretatur iecur.
Hermagoras.ae.por vn orador ⁊ philoſofo
Hermaphroditꝰ.hijo fue đ venꝰ y mercurio
Hermopan compoſitum ex herme ⁊ pan.
Hermogenes.vn celebre philoſopho.
Heros.ois.por el medio dia.
Heroina.ae.hija fue de algun heroe.
Herodes.is.por vn rey delos judios.
Herus.i.por el ſeñor delos ſieruos.
Hyacinthus por vna flor ⁊ piedra.
Hyacinthinus.a.um.por coſa deſta color.
Hiacithinꝰ.a.ū.por coſa de color de violeta
Hyaſpis.idis.vna piedra precioſa.
Hybris.idos.ex duobꝰ animalibꝰ genitus.
Hydaſpes.is.por vn rio de Media.
Hydrops.opis.por la idropeſia.
Hydromeli.por el aloxa.
Hydrus.untis.otranto ciudad de italia.
Hyerax.cos.interpretatur accipiter.
Hyericus.untis.la ciudad de hierico.
Hyera.ae.vna yſla cerca de ſicilia.
Hilax.nomen propium canis.
Hile.es.interpretatur materia.
Hymen.enis.el dios delas bodas.
Hymen.enis.la red en que nace el niño.
Hilaris.e.por coſa alegre.
Himera.ae.por vn rio de ſicilia.
Hypanis.is.vn rio de Tartaria.
Hypar interpretatur reuera.
Hyperio.onis.vnus ex Titanibus.
Hyppomanes.ſudor dela ingle de yegua.
Hipponax.atis.por vn poeta griego.
Hyppotion.onos.vir apud homerum.
Hyr indeclinabile.por la palma dela mano.
Hyrie.es.por vna ciudad de boecia.
Hyrcoſus.a.um.por lo que hiede a cabron.
Hyrudo.inis.por la ſanguiſuela.
His.enos.interpretatur vnus vna vnum.
Hys.hyos interpretatur ſus ſuis.
Hyſopus.i.por el hiſopo yerua.
Hyſtrix.cis.por el puerco eſpin.
Hiſtrio.onis.por el repſẽtador đlas fabulas
Holus.eris.por la ortaliza.
Homerus.i.por vn poeta griego.
Homoſtyx homoſtygos.interp̃tatur cõiux.
Homotinus.a.um.coſa del meſmo año.
Hoſpes.tis.por el hueſped o hueſpeda.
Hulcus.eris.por la llaga con materia.
Humus humi.por la tierra.

Iacio.is.ieci.por alançar.
Iacob.hijo de rebeca ⁊ iſaac
Iacobus.i.nombre propio de varon.
Iacchos.idem qui bacchus.
Iader.eris.por vn rio de Eſclauonia.
Ianthinus.a.um.por coſa violada en color
Iapetus.i.por vno delos gigantes.
Iapis.igis.viento propio de Apulia.
Iazix.igis.pueblos ſon ſeptentrionales.
Iber.i.por hombre de Eſpaña.
Iberus.i.Ebro rio de Eſpaña.
Ibis ibis aue propria en Egypto.
Icarus.i.nombre de varones fue.
Icetaon.onis.Laomedontis filius.
Ichor.oros.interpretatur ſanies ⁊ cruor.
Ichthys.yos.interpretatur piſcis.
Ico.is.ici.por herir.
Icon.onis.figura o imagen.
Ider.atos.eſca vel cibus.
Idolū.i.idolo imagẽ o eſtatua.
Idolothitum.i.ſacrificio delos idolos.
Idume.es.region en iudea ⁊ arabia.
Idus.uum.cierta cuenta delos meſes.
Ignoſco.is.por perdonar o no conocer.
Iecur.oris.por el higado.
Iynx.torcicuello aue conocida.
Ilaira.ae.hija fue de Leucipo.
Ilerda.ae.Lerida ciudad de Eſpaña.
Ilia ilium.por las tripas delgadas.
Ilico aduerbium.por luego ala hora.
Illecebrae.arum.los halagos.
Illex.icis.por el añagaza.
Illiberitanꝰ.a.ū.por coſa đ granada ciudad
Illicio.is.por atraer con halagos.
Illido.is.por herir vna coſa con otra.
Ilios aut ilium.por la ciudad de Troia.
Iliſus.i.por vn rio cerca de Athenas.
Ilos.otos.interpretatur ſeruꝰ.
Imas.antos.iterp̃tatur ſcutica.
Imbrex.icis.por la teja.
Imbuo.is.por embeuer en otra coſa.
Ingruo.is.por hazer impetu.
Immaneo.es.por quedar en algun lugar.
Immineo.es.por eſtar encima de otra coſa.
Impedio.is.por embaraçar.
Impertior.iris.por dar parte.
Impetix.igis.por el empeine.
Impete.ablatiuus ab impetu.
Impingo.is.por empuxar.
Impos.otis.por coſa no poderoſa.
Impubes is.el q̃ avn no tiene barbas.
Inater interp̃tatur ianitrix.
Inculco.as.por recalcar vna coſa con otra.
Incubo.as.acoſtarſe ſobre algo.
Incunabula.orum.la criança de niñez.
Incus.udis.por la yunque.
Incuſo.as.por quexarſe de alguno.
Indecor.oris.coſa fea o ſin honor.
Indiges.etis.el ſanto canonizado.
Indoles.is.ſeñal de virtud enlos niños.
Induciae.arum.las treguas.
Ineptior.iris.hazer bouerias.
Inferi.orum.los dioſes del infierno.
Inferiae.arū.las ofrendas delos muertos.
Infero.ers.intuli.por traer adentro.

Inſicias eo. negar lo hecho.
Infigo. is. imprimir apretãdo.
Infringo. is. por quebrar.
Inguen. inis. por la ingle.
Inoleo. es. vel inoleſco. por creſcer.
Inops. opis. pobre o mẽguado.
Inuba. ae. muger no caſada.
Inquies. etis. coſa ſin holgãça.
Inquino. as. por enſuziar.
Inſculpo. is. por eſculpir.
Inſideo. es. aſſentarſe en algo.
Inſidiae. arũ. por aſſechanças.
Inſtar aris. por ſemejança.
Inſtigo. as. aui. por inſtigar.
Inſulto. as. ſaltar para mal hazer.
Inter praepoſitio por entre.
Intercus. utis. coſa entre cuero y carne.
Intercipio. is. por entreſacar.
Internodium. ij. por cañuto.
Interpres. etis. el faraute o trujaman.
Intra praepoſitio. por entre.
Intybꝰ. i. la chicoria o endibia.
Innula. ae. la enula campana.
Inuus. i. por el dios Pan.
Iocus. i. por burla de palabra.
Ionium. mar entre Grecia y Italia.
Ioſephus. i. vn caudillo delos Judios.
Iopas. ae. cantor enel Vergilio.
Iphytus. i. vn varon enel Vergilio.
Ir. iros. interpretatur procella.
Irrumo. as. eſt mentulam ori inſerere.
Iſagoga. ae. interpretatur introductio.
Iſara. ae. vn rio de Francia.
Iſaurus. i. vn rio de italia.
Iſaurus. i. vna ciudad de cicilia.
Iſidorus. i. nombre es de varõ.
Iſmarus. i. vn monte de thracia.
Iſte iſta iſtud. por eſſe ſecunda perſona.
Ithereus. ei. interpretatur directiuus.
Iubar. aris. interpretatur claritas.
Iubilus. i. por grita de alegria.
Iugum. i. el yugo o junta de bueyes.
Iugum. i. enxullo o vanco de galea.
Iuga. orum. la cumbre del monte.
Iugerum. i. por vna huebra de tierra.
Iupiter. iouis. aquel dios delos gentiles.
Iuratus. a. um. coſa juramentada.
Iuſticium. ij. las vacaciones del juyzio.
Iuſta. orum. las exequias delos muertos.
Iuuo iuuas por ayudar.
Iuxta praepoſitio por cerca.
Iriõ. onis. Iriõ q̃ torquet apud inferos.

L Abes. is. por la corrupciõ.
Labicum. i. vn lugar cerca de Roma.
Labo. as. aui. caer derrocando.
Labor. eris. caer deſlizandoſe.
Laburnum. i. por vna ſpecie de robre.
Lacedemon. onis. vir ex Lacedemone.
Lacer. a. um. coſa deſpedaçada.
Laceſſo. is. deſafiar o prouocar
Laches. etis. vn varon en Terẽcio.
Lacon. onis. varon de lacedemonia.
Lacena. ae. muger de lacedemonia.
Lactes. ium. por entreſijo.
Lacto. as. aui. por amamantar.
Ladõ. onis. vn rio de Theſſalia.
Laedo. is. laeſi. por liſiar o dañar.
Lelaps. apis. interpretatur procella.
Laelaps. apis. vn can enel Ouidio.
Leſtrigones pueblos fueron en italia.
Laeuis. e. coſa liſa ſin pelos.
Laganum. i. por la laſana o hojuela.
Lagus. i. el padre de Ptolomeo
Lagoopꝰ. odis. aĩal q̃ tiene pies de liebre.
Lalage. es. nombre celebre de muger.
Lalax. agos. interp̃tatur loquax
Lamẽtor. aris. por llorar gritãdo.
Lamina. ae. la lama de metal.
Lampas. ados. interpretatur fax facis.
Lampedo. us. nomen celebre foeminarum.
Lãpo. onis. nomẽ viri celebre.
Laniſta. ae. por eſgremidor.
Laocoon. ontis. varon fue Troiano.
Larius. ij. vn lago fue de italia.
Lariſſa. ae. vna ciudad de theſſalia.
Larix. icis. ſpecie de pino arbol.
Larynx. gis. pro gutture.
Laſſar laſſeris. por el aſſar.
Latebrae arum. por eſcondedijos.
Latex. is. el vino o agua.
Laterna. ae. por la lanterna.
Latrina. ae. por priuada.
Latrix. idos. interpretatur ancilla.
Lauinium. ij. vna ciudad antigua de italia.
Latona. ae. la madre de apollo y diana.
Lauinia. ae. vna hija del rey latino.
Learchos. i. Athamantis filius
Lebes lebetis. el calderon de cobre.
Lecytus. i. por el azeytera.
Lectica. ae. las andas de biuos.
Lectito. as. por leer a menudo.
Lego. as. aui. por mandar o embiar.
Lego. is. legi. por leer coger o hurtar.
Lelex. gis. pueblos fuerõ de Theſſalia.
Lemures. um. las fantaſmas dela noche.
Lens lendis. por la liendre.
Lens lentis. por la lenteja.
Leontophonos. leonem necans.
Lepos. oris. la gracia enel hablar.
Lepus. oris. la liebre.
Leſbos leſbi vna yſla de nueſtro mar.
Leſtes. ae. interpretatur latro.
Lethes. ae. vn rio del infierno.
Leucaſpis nomen celebre apud Vergilium.
Leui. leuiri. por el cuñado.
Leuus. a. um. por coſa ſinieſtra.
Leucipos. virorum nomen.
Leuis. e. por coſa liuiana.
Leuites. ae. vel leuita. ae. vir ex tribu leui.
Leuitis. idis. foemina ex eadem tribu.
Libanus. i. vn monte de iudea.
Libertus. i. por el libre de eſclauo hecho.
Liberta. ae. la libre de eſclaua hecha.
Liberi. orum. el hijo o hijos o nietos.
Libethrum. i. oppidum.
Libye. es. quae latine dicitur Aphrica.
Libys. is. por varon de africa.
Libs libos. interp̃tatur ventus Aphricus.
Libyſſa. ae. vna muger de Africa.

Libido. inis. la luxuria o ãtojo
Libo. as. aui. por guſtar ſacrificando.
Libum. i. la offrenda que ſacrificamos.
Libripens. dis. el que peſa la moneda.
Licabas. nomẽ ppriũ viri. apud Ouidius.
Lycaon rex Arcadiae.
Licas. ae. el q̃ lleuo a Hercules la camiſa.
Lichen. enis. el vſagre o em peine.
Liceor. eris. poner en precio o en almoneda.
Licinus. i. vn varõ Romano.
Licitor. aris. poner precio en almoneda.
Liceo. es. por ſer vencido en almoneda.
Licium. ij. por el lizo dela tela.
Lyen. enis. por el baço.
Lyenteria. el fluxo del vientre.
Liger. eris. nõbre de varon enel Vergilio.
Ligo. onis. el açada o açadon.
Ligo. as. aui. por atar.
Lignor. aris. yr por leña.
Ligur liguris. varon o muger de Genoua.
Ligurio. is. comer d̃licadamẽte
Lilea. ae. vna ciudad de boecia.
Lilybeum. i. vn cabo de ſicilia.
Limax. acis. el caracol o limaza
Limẽ. enos. iterp̃tatur portus.
Limes. itis. por la lide o ſenda.
Lim⁹ i. por el limo dela tierra.
Lindos. ciudad de Rhodas yſla.
Lingo. is. por lamer cõ lengua.
Linquo. is. por dexar.
Lino linis. por vntar.
Linum. i. por el lino yerua ⁊ materia.
Linus. i. poeta antiguo hijo de Apollo.
Lither. thris. la barca pequeña.
Linx. gos. interpretatur ſingultus.
Linx. cis. vn aial no conocido.
Liqueo. es. liqueſco. cis. por derretirſe.
Liquo. as. aui. por colar.
Liquor. oris. lo que ſe derrite.
Liquidus. a. um. por coſa clara ⁊ liquida.
Lira. ae. por la tierra entre dos ſulcos.
Lyra. ae. por vn inſtrumento muſico.
Lyricen. inis. el que lo tañe.
Lyricina. ae. por la q̃ lo tañe.
Lirneſus. i. vna ciudad de Frigia.
Lis litis por la contienda.
Liricen. inis. por el trompetero varon.
Liricina. ae. la muger trompeta.
Literae. arũ. la carta menſajera.
Litura. ae. por el borron o raedura.
Lixa. ae. por el aguador del real.
Loculi. orũ. la bolſa o bolſico.
Locuplex. etis. por el rico o rica.
Lodix. icis. por la manta.
Loetum. i. por la muerte.
Logos logu. interpretatur ſermo.
Lorica. ae. por la malla o cota.
Lophos. u. criſta ſiue collis.
Lorum. i. la cuerda o coyunda
Lothos. i. arbol proprio de Africa.
Lubricus. a. um. por coſa que ſe deſliza.
Lucellum. i. por la ganancia pequeña.
Luceo. es. por reſplandecer.
Lucumo. onis. pueblos fueron de Thuſcia.
Luceres. ũ. vna de tres p̃tes delos romanos.

Ludo. is. por jugar o burlar.
Lugeo. ges. por traer luto.
Lumbricus. i. por la lombriz.
Luo. is. por laſtar o pagar pena.
Lues. is. por la mortandad.
Lupcalia. orũ. fieſtas erã del dios Pan.
Luſitania. ae. por portugal.
Luſtrum. i. ſpacio de quatro años.
Luſtra. orum. por la puteria o breña.
Luter. eris. vaſo para nos lauar.
Lutum. i. por el lodo o cieno.
Luxuria. ae. la luxuria o demaſia.

Macar. aros. interpretatur beatus.
Macars. artos. iterp̃tat̃ itẽ beatus.
Macedon. onis. vn varon de macedonia.
Macer. a. um. por coſa magra.
Macero. as. por curtir y remojar.
Macetes. tum. por los macedones.
Macte in vocatiuo. por acrecentado.
Macti in vocatiuo. por acrecentados.
Machina. ae. el ingenio o edificio.
Maea. as. quae a latinis maia.
Meandros fluuius eſt lydiae.
Moeon. onis. vir a quo dicta moenia.
Magalia. iũ. las majadas delos paſtores.
Magiros. interpretatur coquus. i.
Magnes etis. por piedra iman.
Magnes. etis. por vn varõ de magneſia.
Magnetis. is. hembra de alli.
Magneſa. ae. aquello meſmo.
Magneſia. ae. vna region de Theſſalia.
Menalus. i. vn monte de Arcadia.
Maiores. um. por nueſtros antiguos.
Mala. ae. la maxilla dela cara.
Malus. i. por el mançano.
Malum. i. por la mançana.
Mamercus. i. prenombre es de romanos.
Mamertinus. i. populi ſunt Siciliae.
Mamma. ae. por la teta dela muger.
Mamilla. ae. por teta pequeña.
Mamura. ae. nombre de vn romano.
Mamurius. ij. por vn herrero
Mãdibula. ae. por la quixada.
Mando. as. aui. por embiar o encomẽdar.
Mando. is. mandi. por comer o maxcar.
Mandragora. ae. la mãdragora yerua.
Maneo. es. manſi. por quedar o eſperar.
Manes. ium. las animas del infierno.
Mango. onis. el que vende eſclauos.
Mantile. is. pañezuelo de manos
Mantis. ios. vates diuinus.
Manto. us. Tyreſiae filia.
Manubiae. arum. dinero del botin.
Mapalia. ium. por majadas de paſtores.
Marcipor. oris. el eſclauo de marco.
Margarita. ae. el aljofar o p̃la.
Margo. inis. la margen o ribera.
Marica. e. nem⁹ eſt italiae ⁊ nomẽ nymphe.
Marpeſus. i. vn monte de Paros iſla.
Mars. tis. el dios dela guerra.
Martyr. yris. iterpretatur teſtis.
Mas. aris. el macho de cada ſpecie.
Maſes. etos. vir de quo Homerus.
Maſſylia. ae. vna ciudad de Prouencia.

Maſſylus.i. pueblos ſon de africa
Maſtice.es.por el almaziga.
Maſtix.ichis. aquella meſma.
Maſtix. gis.iterpretat̃ flagellũ.
Maſtiles.ae.iterpretat̃ verbero.
Matheſis.eos.interpretatur doctrina.
Mauors. tis.por el dios mare.
Mauritania.ae.la africa occidental.
Mecon.onis.interpretatur papauer.
Medea.ae. aq̃lla grã hechizera.
Medeon.onis. oppidum eſt Boeciae.
Medeor.ris.por melezinar.
Mediolanũ.i.por milã ciudad de lõbardia
Medis.enos.interpretatur nullus.
Medon.onis.vn⁹ us ex procis penelopes.
Meges.eos.vir apud homerũ.
Megeris.interptat̃ cõgregatio.
Meio.is.minxi. por mear.
Melan.anos.interptat̃ nigrũ.
Melas.anos.interptat̃ niger.
Melas.ae.vn rio de lydia.
Melampus.odis.varon fue adeuino.
Melanthium.ij.por axenuz.
Melilotus.i.corona de rey yerua.
Melite es.iſula prope Siciliã.
Melos.eos.iterptat̃ cãtus ſeu membrum.
Memor.oris.coſa q̃ ſe acuerda.
Memphis.is.ciuitas Aegypti.
Men menos.interptat̃ menſis.
Menalip⁹.i.nomẽ viri celebre.
Menãder.i.vn poeta comico griego.
Menapi.orum.pueblos ſon de Francia.
Menas.adis.la ſacerdotiſſa de baccho.
Menelaus.i.rex Laconũ Helenae coniux.
Menis.idos.interpretatur ira.
Mendicus.a.um.coſa pediguẽña.
Meninx.gis.la madre pia del meollo.
Menogenes.nombre de varõ.
Menon.onis.aurorae filius.
Mens mẽtis.por el anima.
Mẽtor.oris.caelator nobilis.
Meracus.a.um.coſa pura.
Merces.edis.la ſoldada o jornal.
Meretricula.ae.puta pequeña.
Merges.itis.por manojo.
Mergo.is.por anegar enel agua.
Mermis.intos.interptatur funiculus.
Meridies.ei.por el medio dia.
Meriones.is.por vn griego.
Merops.opis.el auejarugo aue.
Merops.opis.nomen proprium viri.
Meſſana.ae.mecina ciudad de Sicilia.
Meſapus.i.vn varon enel Vergilio.
Meſochorus.i.el principe del choro.
Meſtor.oros.filius Priami.
Metallum.i.por el minero.
Metamorphoſis.eos tranſmutatio.
Metaphyſica.orum. vn libro de ariſtoteles.
Metaphora.ae.interptatur tranſlatio.
Metaurus.ſiue metaurũ.por vn rio d̃ italia
Meter.eros.iterpretatur mater.
Metior.iris.por medir.
Methodus.i.iterptat̃ doctrina.
Meto.is.por ſegar o cortar.
Metopon:interpretatur frons frontis.
Metreta.ae. por medida para medir.
Mica.ae.por miga o migajo.
Mico.as.aui.por reſplandecer.
Mycos.i.interpretatur fungus.
Michol muger fue de David.
Micone.es.por vna yſla del arzapielago.
Micturio.is.por auer gana de mear.
Mydas.ae.rex Phrygiae.
Mygdõ.onos. vir celebris apud Homerũ.
Miles.itis.por varon o muger armada.
Mileſius.a.um.por coſa de mileto.ciudad.
Milo.onis.nombre proprio de varon.
Milium.ij por mijo legumbre.
Mimas.antis.por vn mõte de aſia menor.
Mina.ae.por vna cierta moneda.
Minae.ax.por las amenazas.
Minerua.ae.por la dioſa palas.
Mines.eos.filios Eueni apud Homerum.
Myniae.arũ.por pueblos de Theſſalia.
Minio.onis.por vn rio de Italia.
Miniſcor.eris.a quo reminiſcor.
Minius.ij.por vn rio de Galizia.
Minium.ij.por el bermellon.
Minos.ois.por vn rey de Creta.
Minores.orum.por los nietos deſcẽdiẽtes.
Myops.opos.interpretatur tabanus.
Myrica.ae.por xara o inieſta.
Mirmex.ecos.interpretatur formica.
Myrõ.interptatur vnguẽtũ.
Myron.onis.por vn platero o entallador.
Myrrhinus.a.um.por coſa de myrrha.
Mys myos.interpretatur mus.
Myſterium.ij.por el myſterio ſecreto.
Mytilus.i. por vn genero de concha.
Myton mytonos.nomẽ ꝓpriũ viri.
Mitra.ae.por la cofia.
Mna mnae.idẽ eſt q̃d mina.e.
Mnemoſyne.es.mater eſt muſarum.
Moabites vel. bita. aliquis ex terra moab.
Moabitis.idis.por vna muger d̃ aq̃lla tr̃ra
Moles.is.por muela o edificio
Molimen.inis. por el aparato del edificio.
Moly lyos.herba cẽtũ capita.
Moliõ onos. vir apud Homerum.
Molior.iris.por aparejar.
Molops.opos.interpretatur vibex.
Moenia.nium.por los muros dela ciudad.
Monoptota.por coſa de vn caſo.
Monas monadis.por la vnidad.
Monychus.i.por vno delos centauros.
Monile.is.por el collar de oro.
Monoceros.otis.por el vnicornio.
Monops.opos. interpretatur vnoculus.
Monumẽtũ.i. por memoria de algo o ſepultura.
Moretum.i.por el almodrote.
Morges.etos.vir & rex Italiae.
Morio.onis por el bobo.
Morini.pueblos ſon de brujas
Morus.i.por moral arbor.
Morum.por la fruta del.
Moſa ae fluuius eſt Galliae aquitanicae.
Mos moris.por la coſtumbre.
Moſes.is.ꝓpheta y capitan de los Judios.
Mulceo.es.mulſi.por halagar.
Mulciber.bris.por el dios Vulcano.

Mulgeo.es.mulſi.por ordeñar.
Mulcto.as.aui.por penar en dinero.
Mulio.onis.por azemilero o mulatero.
Multicium.ij.por veſtidura delicada.
Municeps.pis.por morador dela villa.
Municipium.pij.por villa con juridicion.
Munimen.inis.por guarnecimiento.
Munus.eris.por el don.
Muria.ae.por ſalmuera o ſalmorejo.
Mus.ris.por el raton.
Muſa.ae.por la muſa o inquiſidora.
Muſcus.i.por el almizque.
Muſcus.i.por moho de arbol.
Muſtaciũ.ij.por pã amaſſado con moſto.
Mutina.ae.por vna ciudad de Italia.
Mutilus.a.um.por coſa mocha.

NAbis.is.por la giraſa aĩal peregrino.
Nabilis.e.por coſa q̃ ſe puede nadar.
Nãſciſcor.eris.por alcançar y ganar.
Napus.i.por el nabo luengo.
Nar.ris.por vn rio de Umbria en Italia.
Narciſſos.i.puer ⁊ flos.
Nares.ium.por las narizes.
Naricia.ae.por vna iſla enel mar Jonio.
Naſica.ae.nombre proprio de vn romano.
Naſo.onis.por hombre narigudo.
Naſus.i.por la nariz.
Narthex.cos.interpretatur ferula.
Natalis.is.por el dia del naſcimiento.
Natales.iuz.por el eſtado en que naſcemos.
Natu por el naſcimiento.
Natrix.cis por cierta ſerpiẽte.
Naufragus.ga.ũ.por el q̃ ſe le q̃bro la naue.
Nauſicaa filia Alcinoi.
Nebris.idis.por pelleja de gama.
Nebrophonos.interptat̃ hinnulos necans.
Necys.yos.interpretatur mortuus.
Neco.as.aui.por matar.
Nectar.aris.por lo que beuen los dioſes.
Necto.is.xui.por enlazar.
Neelys.ydos.nuper adueniens.
Nefas indeclinabile.por illicito.
Nefandus.a.um.por coſa no licita.
Nefarius.a.um.por lo meſmo.
Nefrẽs.dis.por el cochino d̃ menos de año
Negligo.is.exi.por menoſpreciar.
Nemea.regio eſt Elidis.
Nemeſis.dea indignatiõis.
Neniae.arum.por las endechas.
Neo.nes.por hilar.
Nepa.ae.por ſcorpion o alacran.
Nepos.otis.por el nieto.
Neptis.is.por la nieta.
Neoterici.por los autores modernos.
Neptunalia.orũ.por las fieſtas de neptuno.
Nequam indeclinabile.por coſa luxurioſa.
Nequaquam.en ninguna manera.
Nequeo.is.por no poder.
Nequicia.ae.por luxuria o malicia.
Nequis.por ninguno.
Ne.aduerbium eſt negandi.
Nereᵘ.ei.por el dios dela mar.
Nerio.enis.por la muger del dios marte.
Nerio.idos.no.pro.apud papinium.
Neritus.i.por vn monte dela iſla Itaca.
Neſtor.oris.por vn varõ griego
Neſtorides.por vn hijo o nieto de neſtor.
Nex.cis.por la muerte.
Nexo.as.ui.por enlazar o trauar.
Nexo.is.ui.por aquello meſmo
Nice.es.interpretatur victoria.
Niceterium.ij.por inſignias del vẽcimiẽto.
Nyctalops.opos.interpretatur luſcioſus.
Nicticorax.acis.por la lechuza aue.
Nyctimene.moça fue de Leſbo iſla.
Nimirum aduerbium.por ciertamente.
Niniue.es.por la ciudad de niniue.
Niobe.es.por vna hija de Tantalo.
Ninus.i.por vn rey delos Aſſirios.
Niſyrus.i.por vna iſla enla ribera de Caria.
Nireus.ei.por vn niño muy hermoſo.
Niſus.i.por el alcotan o eſmerjon.
Niteo.es.por reſplandeſcer
Nitor.eris.por eſtribar o eſforçarſe.
Nix niuis.por la nieue.
Noctiuagᵘ.a.ũ.por coſa q̃ anda de noche.
Noctu.aduerbium por de noche.
Nola.ae.por vna ciudad de Italia.
Nolo.non vis.por no querer.
Nomas.adis.pueblo es de Africa.
Nomion.onos.vir apud Homerum.
Nonae.arum.por ciertos dias del mes.
Nonagies.aduerbium nouenta vezes.
Nongenties.aduerbium nouenta vezes.
Nongies.por aquello meſmo.
Noricũ.i.por vna regiõ cerca de Dalmacia.
Noſtras.atis.por coſa de nueſtro vando.
Nota.ae.por la ſeñal o letra eſcripta.
Noto.as.aui.por ſeñalar.
Notus.i.por el viento de medio dia.
Notus.a.ũ.por coſa conocida.
Nothus.i.por el baſtardo no legitimo.
Nouacula.ae.por la nauaja.
Noueni.ae.a.por de nueue en nueue.
Nouicius.a.um.por coſa nueua en arte.
Nouies.aduerbium.por nueue vezes.
Nubes.is.por la nube.
Nubo.is.por caſarſe la muger.
Nugae.arũ.por los deſuarios.
Numa.ae.por el ſegũdo rey delos romanos.
Numanus.i.por varon enel vergilio.
Numantia.ae.por vna ciudad de Eſpaña.
Numen.inis.por dios o poder diuino.
Numiſma.atis.por el momo o moneda.
Numicius.ij.por vn rio de italia.
Nundinae.arum.por ferias de nueue dias.
Nunquid:aduerbium por auentura.
Nuo.is.por guiñar o hazer del ojo.
Nuper aduerbiũ.por poco ha.
Nuptiae.arum.por las bodas.
Nus noos.interpretatur mens.
Nutrio.is.por criar.

OB praepoſitio por enderredor.
Obelus.i.interpretatur veru.
Obeliſcus.interpretatur veruculum.
Obeſus.a.um.por coſa grueſſa.
Obex.icis.por el obſtaculo o eſtoruo.
Obijce.eſt obſtaculum.

Obijcio.is.eci.por cõtraponer.
Oblecto.as.por alegrar a otro.
Obliuiſcor.eris.por oluidar.
Obolus.i.por cierta moneda.
Obruo.is.rui.por poner ſo tierra ⁊ agua
Obſes.idis.por el rehen.
Obſtipus.a.um.por coſa cabezcayda.
Obticeo.es.obticui.por callar.abſolutum.
Obtrecto.as.por rephẽder lo q̃ otro haze.
Ochema.atos.interpretatur currus.
Occido.is.penultima breui. por caer.
Occido.is.penultima longa.por matar.
Occino.is.por cantar en contrario.
Occiput.itis.por el colodrillo.
Ocys.interpretatur velox.citus
Octies aduerbium.por ocho vezes.
Octoni.ae.a.por de ocho en ocho.
Occulo.is.ui.por aſconder.
Odus.ontos.interpretatur dens.
Ozax.cos.interpretatur temo.onis.
Oeconomica.orum.por la economica.
Oeconomus interpretatur villicus.
Oecophilax.acos.i.domi cuſtos.
Oedipus.odis.por vn rey de Thebas.
Oenomeli.por la clarea de vino ⁊ miel.
Oenops.opos.vir.Homero in odiſſea.
Oeſopum.i.por la groſſura de lana ſuzia.
Oeſtrus.u.interpretatur tabanus.
Ofella.ae.por carne ſin hueſſo.
Ofa.ae.por aquello meſmo.
Offendo.is.por tropeçar.
Officio.is.eci.por empecer.
Ogdoas.ados.interpretatur octaua.
Ohe interiectio ridentis.
Olearos.i.por vna iſla del arçapielago.
Oleaſter.i.por el Azebuche.
Oleaginus.a.um.por coſa de oliua.
Olenos.por vna ciudad de Etolia o boecia.
Oleo.es.por oler echando de ſi olor.
Oleter.ros.interpretatur perditor.
Olfacio.is.por oler recibiendo olor.
Olim aduerbium.por en algun tiempo.
Olympionices.ae.por vẽcedor en olympia.
Olympus.i.mons eſt multis in locis.
Oloaſon.onos.n.p.viri.
Olx.olcos.iterpretatur ſulcus.
Omaſum.i.por groſſura en la barriga.
Omelix.interp̃tatur coetaneus.
Omitto.is.por dexar.
Omoſtix.interpretatur coniunx.
Onar.ros.interpretatur ſomnium.
Oniar.interpretatur aeque ſomnium.
Onyx onychis.por la cornerina piedra.
Onos.u.interpretatur aſinus.
Opa.ae.n.pro.foeminae.
Opacus.a.um.por coſa ſombria.
Opaon.onis.no.pro.viri.
Operio.is.operui.por cobrir.
Opes um.por las riquezas.
Ophis.ios.iterpretatur ſerpẽs.
Ophrys.yos.interpretatur ſupercilium.
Opilio.onis.por el paſtor de ouejas.
Opimus.a.um.por coſa fertil y grueſſa.
Opis.is.por vna nympha.
Opis in genitiuo por ayuda.
Opis interpretatur retro.
Opeis idẽ eſt q̃ɗ opus opũtos.
Oporinos.interpretatur autumnalis.
Operior iris.por eſperar a otro
Opifex.icis.por oficial de algun arte.
Ops opos.per o mega.eſt oculus.
Ops.opos.per o micrõ eſt vox.
Optimates.ũ.por los buenos ciudadanos.
Opus.untos.por vna ciudad de graecia.
Ora.ae.por la coſta dela mar.
Orbis.is.por la redondez.
Ordior.iris.por ordir ⁊ comẽçar.
Orichalcũ.i.por alatõ moriſco.
Orgentorix.igis.vn principe Frances.
Oricum.i.oppidum eſt Thraciae.
Origanum.i.por el oregano yerua.
Origenes.is.no.pro.viri.
Origeneſſes.ae.ex origenis ſecta.
Orion.onis.por vna cierta conſtellacion.
Orior.iris.por nacer.
Orithya.ae.n.pro.foeminarũ.
Oryx.ygis.vn animal es no conoſcido.
Ornix.ithos.interpretatur gallina.
Orobus.i.interpretatur eruum.i.eruo.
Orodes.i.por vn varon enel Vergilio.
Orthographia.ae.por la orthographia.
Ortyx.gos.interpretatur coturnix.
Os.otos.interpretatur auris.
Oſcen.inis.por el que canta con la boca.
Oſcina.ae.por la que canta con la boca.
Oſyris.idis.por vn dios delos Griegos.
Ouis.is.por la oueja.
Oximeli potio ex aceto ⁊ melle.
Oxys.interpretatur velox ⁊ acutus.
Oxytonos interpretatur acentus acutus.

PAbulũ.i.por el paſto q̃ no es grano.
Pabulor.aris.por yr a buſcar paſto.
Pachinus.i.por vn cabo de Sicilia.
Pachys.ios.interpretatur craſſus.
Paciſcor.eris.por hazer pacto
Pacorus.i.por vn rey de parthia.
Pacuuius.ij.por vn poeta antiguo.
Pactolus.i.por vn rio de lydia.
Padus.i.por vn rio de italia.
Paean.anis.Apollo aut laus illius.
Paes pedos iterpretatur puer.
Paedagogus.por el ayo del niño.
Paedico.as.por hazerlo a moço.
Paedotribes.iterpretat̃ exercitor puerorũ.
Praegma.atis.interpretatur ludus.
Pagaſis.idos.foemĩ ſita a Pagaſa vrbe.
Pagina.ae.por la hoja del libro.
Pago.is.pepigi.por hazer pacto.
Pagus.i.por el barrio o aldea.
Pala.ae.por la pala o arbol no conocido.
Palatum.i.por el paladar.
Palinodia.ae.interpretatur recantatio.
Pallas.antis.por el hijo del rey Euandro.
Pallas.adis.por la dioſa Minerua.
Palleſco.is.por amarillecerſe.
Pallicus.i.filius Iouis ex Thalia.
Palmes.itis.por el ſarmiento enla vid.
Palor.aris.por buyr el deſbaratado.
Palus.udis.por la laguna.

Palus.i.por el palo o picota.
Pamphagos interpꝛtatur omnia comedens.
Pamphilia.ae.por vna region de Aſia la menor.
Pampinus.i.por el pampano dela vid.
Pan panos.deus paſtor.
Panaretos.eſt omnimoda laudatio.
Pandamator.oros.omnia domans.
Pando.is.por abrir o manifeſtar.
Panegyris panegyrios.interpꝛtatur feſtum ⁊ laus.
Pango.gis.por plantar o componer.
Panſa.ae.por patudo de pies llanos.
Panther.eris.penultima acuta.no.p.viri.
Panther.eris.vltima acuta animal celebre.
Panthoos.us.vir Troianus.
Panthoides.ae.filius panthus
Papauer.eris.por la dormidera.
Pape.interiectio admirantis.
Papo.as.por comer papas.
Papas.ae.interpꝛtatur auus.aui.
Papilio.onis.por la maripoſa.
Par paros interpꝛtatur par paris
Paradiſus.i.eſt hortus.
Paragoge.es.interpꝛtatur deductio.
Paraſceue.es.interpꝛtatur pparatio.
Paraſitus.i.por el truhan por comer.
Parco.is.por perdonar o guardar.
Paris.idis.por vn hijo de priamo.
Parnaſus.i.mons phocidis.
Parthenius.ij.por vn mõte đ arcadia
Parthenius.ij.por vn rio đ phalagõia.
Parthenope.es.ciuitas eſt neapolis.
Parthenopeus.i.por vn rey đ arcadia
Partior.tiris.por partir.
Parturio.is.por auer gana de parir.
Paſco.is.paui.por apacẽtar el ganado
Paſcua.ae.por el paſto o dehesa.
Paſſer.eris.por el gorrion.
Paſſus.us.por el paſſo o paſſada tẽdida
Paſſum.i.por el vino baſtardo.
Paſſiaca.e.por çanahoria o cierto pece
Pateo.es.ptaui.por ſer manifieſto.
Patagia.ae.por vn rio de Sicilia.
Patauium.ij.por padua ciudad.
Patina.ae.por el plato.
Patriſſo.as.por remedar al padre.
Patro.as.patraui.por hazer.
Patrocinium.ij.por el abogamiento.
Paueo vel paueſco.por auer pauor.
Paulatim.aduerbiũ.por poco a poco
Pecten.inis.por el peyne a pendejo.
Pecto.is.por peynar.
Peculium.ij.por el pegujal.
Pecus.oris.por el ganado.
Pecus pecudis.por la res como oueja
Pedes.itis.por hõbre o muger de pie.
Pediculus.i.por el piojo o ladilla.
Pediſſequa.e.por la q̃ acõpaña a otra.
Pedo.is.pepedi por peer.
Pedo.onis.por el q̃ tiene grãdes pies.
Pegaſus.i.por el cauallo con alas.
Peiero.as.aui.por perjurar ſe.
Pelagon.onos.vir apud Homerũ.
Pelamys.idis.por atun nueuo.
Pelyx interpꝛtatur galea.
Pelecan.anos.auis eſt pelecanus.
Pelecas.antos.eadem auis eſt.
Peleus.ei.Eaci filius fuit.
Pelias.ae.hijo fue de neptuno y rey de Theſſalia.
Pelias adis.por coſa hembra de pelion monte.
Peligni orum.por pueblos de Italia.
Pelion.ij.por vn mõte de Theſſalia.
Pellicio.is.lexi.por atraer cõ halagos.
Pello.is.pepuli.por empuxar.
Pelops.opos.Tantali filius.
Pelor.oros.interpꝛtatur magnũ.
Peloros.idẽ qđ pelorus.
Pelorus.i.por vn mõte cabo đ ſicilia.
Peluis.is.por el bacin de pies.
Peluſiũ.ij.por vna ciudad de egypto.
Penates.um.por los dioſes de caſa.
Pendeo.es.por eſtar colgado.
Pendo.is.por dar o pagar pinſion.
Penelope.es.filia icarij mulier vlyxis.
Penes ppoſitio.por cerca en ſeñorio.
Penes.etos.interpꝛtatur pauper.
Penetro.as.por meter adentro.
Penitus aduerbiũ.por del todo pũto.
Pentagonus.i.por de cinco rincones.
Pẽtaptotõ.qđ p qnq₃ caſus declinatur.
Pentecoſte.interpꝛtatur qnqageſima.
Pentheus.i.por vn rey de Thebas.
Penus.oris.por la puiſion de comer.
Penus.us.aq̃llo meſmo.
Peperi.interpꝛtatur piper.
Permaneo.es.pmanecer haſta el cabo
Pera.ae.por el çurron o eſclauina.
Perdix.icis.perdix auis.
Perendie aduerbiũ.por traſmañana.
Percello.is.perculi.por herir.
Pergamũ.i.vna noble ciudad đ aſia.
Pergama.orum.la ciudad de Troia.
Pericles.is.capitan delos atheniẽſes.
Periclimenes.e.hijo đ neleo rey đ pylo
Perriction.onos.no.p.viri.
Periculum.i.por peligro o eſperiẽcia.
Periodus.i.ẽ circuitus finis aut terminus
Perimo.is.por matar.
Peripetaſma.atis.el cielo dela cama.
Periphas.antos.n.p.apud Ṽgilium.
Peripſema.atos.interpꝛtaᷣ purgatio.
Periſtromaton.genus quoddam veſtis.
Permeſſus.i.vn rio de Boecia.
Pero.onis.abarca de cuero crudo.
Pernicies.ei.muerte o deſtruycion.
Perpes.etis.coſa ppetua ⁊ continua.
Perpetior.eris.por ſufrir haſta el cabo.
Perpetro.as.por hazer en mala parte.
Perrhebus.a.um.coſa de Theſſalia.
Perſephone.es.proſerpina dioſa del infierno.
Peruſium.ij.peroſa ciudad de Italia.
Peſſundo.as.por acocear.
Petaſo.onis.por tocino.
Petilia.ae.ciudad dela Brucia.
Peto.is.herir o demandar.
Phear.acos.aliquis vir ex phearis.
Phaeton.onis.hijo del ſol ⁊ Climene.
Phaetuſa.hija del ſol ⁊ neere.
Phabs.bos.interpꝛtatur palumbes.
Pharinx.gos.interpꝛtatur guttur.
Pharmacopola.ae.boticario.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

Phaſelus.i.por la barca.
Phaſis.idis.un rio delos Colchos.
Phalanx.gis batalla a pie.
Phemoneo.vna de diez Sybilas.
Phenax.acos.interp̃tatur deceptor.
Pheretrum.i.las andas de muertos.
Pher.eros.interp̃tatur fera.
Phicus.untos.ciuitas Aphricae.
Phygopolis.interp̃tat̃ fugiens ciuitatem.
Phylax.acos.interp̃tatur cuſtos.
Phyleros.otis.n.p.de vn varon.
Phylix.idis.vna reyna de Thracia.
Phylocorus.i.fue vn hiſtoriador.
Philopatris.amans patriam.
Phylopemenes vir celebris apud graecos
Philos interp̃tatur amicus.
Philotherſites.ae.amans Therſitem.
Phylura.e.la teja arbol.
Physeter.eris.vna eſpecie de vallena.
Physica.ex.vna obra de Ariſtoteles.
Phlius.untis.vna ciudad de achaia.
Phlegeton.ontos.fluuius inferorum.
Phlebs.ebos.interp̃tatur vena.
Phoca.ae.por el lobo marino.
Phocis.idis.por vna regiõ de grecia.
Phocus.i.por vn hijo de Caco.
Phonaſcus.i.maeſtro q̃ adoba la boz.
Phoneis.entos.interp̃tatur vocalis.
Phoenicopter⁹.i.aue d̃ alas bermejas.
Phoenix.icos.vir a q̃ dicta phoenice.
Phoeniſſa.ae.por muger de phenicia.
Phor.oros.interp̃tat̃ fur.
Phorbas.antos.filius priami.
Phorcin deus marinus qui phorcus.
Phos.otos.interp̃tatur lumen.
Phos.otos.interp̃tat̃ vir
Phrater interp̃tat̃ tribul⁹.
Phrear atos.interp̃tatur puteus.
Phren.enos.interp̃tatur mens
Phrenitis nõ phrenesis.la freneſia
Phryx.ygis.por vn varon de Frigia.
Phrygia.ae.por muger de Frigia.
Phthir.iros.interp̃tatur pediculus
Phtiſis.is.por tiſica dolencia.
Pica.ae.por la picaça.
Picenũ.i.la marca de ancona.
Picentinus.a.um.coſa de alli.
Picus.i.varõ fue buelto en aq̃lla aue.
Pydes.etos.n.p.viri.
Pyga.ae.interp̃tatur clunis.
Pygargos.i.ſpecie de aguila z cieruo.
Phryges.etos.nomen viri p̃prium.
Pyla.ae.la pelota para jugar.
Pileus.ei.el bonete o caperuça.
Pyla.ae.por el pilar para ſoſtener.
Pylene.es.por vna ciudad de Etolia.
Piles.etos.no.p.viri.
Pylos.i.ciudad cerca de Theſſalia.
Pilus.i.por el pelo dela cabeça.
Pipo.as.por piar el halcon.
Pipillo.as.por cantar el gorrion.
Piper.eris.por la pimiẽta.
Pinſo.is por batir el farro
Pyr pyros interp̃tat̃ ignis
Pireus.ei.por vn puerto de Athenas.
Pirus.i.por el peral.
Pirum.i.por la fruta deſte arbol.
Pyragmon.onis.vno delos ciclopes.
Pyramis.idis.coſa q̃ ſube en agudo.
Pyrene.es.por los mõtes pireneos.
Pyretrũ.i.por el pelitre rayz conocida
Pyrgoteles.i.ſcalptor gemmarum.
Pyrois.ẽtis.vno d̃los cauallos d̃l ſol.
Pyropus.i.el carbunco piedra.
Piſtaciũ.ij.el alhozigo arbol z la fruta
Piſtris.is.n.p.de vna naue.
Pitheus.vn rey de Trohezen.
Pituita.e la flema humor
Pyteicon.ontis.por varon griego.
Pitys.yos.interp̃tat̃ pinus
Pythmen.enos.interp̃tat̃ fund⁹
Pythagoras.e.n.p.de vn philoſopho
Pythius.a.um.coſa de Apollo.
Pytiſma.atis.interp̃tatur irroratio.
Pytiliſma.atis.por aq̃llo meſmo.
Pythõ.onis.la ſerpiẽte q̃ mato apollo
Placuns.untos.interp̃tatur placenta.
Plaudo.is.fauorecer cõ voz z mão.
Planos.enos.interp̃tatur deceptor.
Plaga.ae.por region o playa.
Plaga.ae.la red para tomar fieras.
Plaga.ae.por la llaga o herida.
Platanon.onis.lugar de platanos.
Plebs.ebis.por el pueblo.
Pleuron.onos.ciuitas eſt Aetoliae.
Plico.as.por plegar.
Plecto.is.por herir o punir.
Plutax.no.p̃p.viri.
Pneuma.atis.por el eſpũ.
Podagra.ae.por la gota delos pies.
Podalri⁹.ij.medico hijo d̃ eſculapio.
Poderis.is.veſtidura haſta en pies.
Poeſis.is.la poeſia arte
Poema la obra del poeta.
Poemẽ.enos.interp̃tatur paſtor.
Polis interp̃tat̃ ciuitas.
Politis.idos.ciuis foemina.
Polydamas.antos.vir Troianus
Polychir.iros.interp̃tatur multimanus.
Polydorus.i.vn hijo del rey priamo.
Polymneſtor.oris.rey fue de Thracia.
Polynicies.n.p.viri.celebre.
Polyphemos.vnus ex Cyclopibus.
Polycletus.i.vn entallador o eſtatuario.
Polypus.i.pulpo peſcado.
Pollex.icis.el dedo pulgar.
Pollix.inis.lo ſotil dela harina
Pollux.cis.hijo fue de jupiter.
Poltin.inos.rex fuit Thraciae
Pompholix.lauadura de eſcoria.
Pompholix.igos.interp̃tatur bulla.
Pondo in plurali.por libra.
Pondus.eris.por la carga.
Pone p̃poſitio z aduerbium por tras.
Ponos interp̃tatur labor vel dolor.
Pontus.i.por el mar.
Popa.ae.la groſſura del viẽtre.
Popeanum.cierto aſeyte de mugeres.
Popiſma.atis.herida de vna mano cõ otra.
Poples.itis.la rodilla por de tras.

Populus.i.por el pueblo.
Porſena.e.rey fue delos Ethruſcos.
Portio.onis.la parte o racion.
Portulaca.e.la verdolaga.
Poſidon.onos.interp̃tatur Neptunus.
Poſteri.orum.los q̃ vernan deſpues.
Poſtis.is.por la puerta de madera.
Poſticus.a.um.coſa traſſera
Poſticus.i.el poſtigo puerta de tras.
Poſtridie aduerbiũ vn dia deſpues.
Potior.ris.alcançar lo deſſeado
Potis e.por coſa q̃ puede.
Poto.as.por beuer o dar a beuer
Prę p̃poſitio por ante.
Pręceps.itis.coſa p̃turbada o acelerada
Praecino.is.cantar delante
Praecipito.as.por derribar o caer
Praecipio.is.mandar enſeñando.
Praecox.ocis.por coſa temprana.
Praecoquus.a.um.por aq̃llo miſmo.
Praecordia.orum.las telas del coraçon
Praecurro.is.correr delante
Praedo.onis.el robador
Praedico.as.por p̃dicar
Praedico.is.por dezir antes.
Praeneſte.is.vna ciudad de italia
Praepedio.is.por impedir.
Praepes.etis.coſa ligera o q̃ buela.
Praeputium.ij.por el capillo del ç̃.
Prędes.edis.el abonado en heredades
Praeripio.is.por arrebatar antes.
Praeſtigiae.arum.juegos de paſſa paſſa.
Praeſto indeclinabile.coſa p̃ſente.
Praeſul.ulis.perlado o perlada
Praeter p̃poſitio.por ſacando a fuera
Preſbyter.eris.interp̃tatur ſenior.
Preſter.ris.cierta ſpecie de ſierpe
Preſter.eris.llama del cielo
Prex.cis.por el ruego.
Priamus:rey de Troia hijo de Laomedon.
Priamides.e.hijo o nieto de priamo
Priamis.idos hija o nieta de priamo
Priapus.i.por el dios delos huertos
Pridie:por vn dia antes
Primates.tum.los principales dela ciudad
Primores.orum.aq̃llos miſmos.
Priſtinus.a.um.coſas d̃ pocos dias paſſados
Proauus.i.por el biſauuelo.
Probrum.i.por el denueſto.
Probus.a.um.coſa buena ⁊ p̃uechoſa.
Procella.ae.por tempeſtad
Proceres.um.los p̃ncipales varones.
Procerus.a.um.coſa grande en ſu ſpecie
Proculco.as.hollar o tropellar
Procumbo.is.caer lexos
Prodigo.is.egi.por deſtruyr
Prodigus.a.um.coſa gaſtadora.
Prodo.is.manifeſtar o dar por traycion
Profanus.a.um.coſa no ſagrada.
Profeſtus.a.um.coſa no de fieſta
Proficio.is.por aprouechar
Proficiſcor.eris.partirſe a algun lugar
Profiteor.eris.hazer p̃feſſion
Profor.aris.por hablar
Profugo.is.huyr a lexos.
Profundo.is.por derramar mucho.
Profundus.a.um.coſa honda
Profundus.a.um.el q̃ derrama mucho
Progenies.ei.por la generacion
Prohibeo.es.vedar ⁊ apartar
Proles.is.por la generacion
Proluo.is.lauar mucho
Promantis.idos.iterp̃tatur vaticinãs
Prometheus.ei.hijo de Japeto.
Promethides.ae.hijo de aqueſte
Promineo.es.eſtar encima
Promo.is.ſacar lo guardado
Pronepos.otis.el biſnieto
Proneptis.por la biſnieta.
Pronuba.ae.la madrina de boda
Pronus.a.um.coſa cueſta ayuſo
Propago.inis.la p̃uena dela vid
Prope p̃poſitio.por cerca en lugar.
Propertius.ij.nombre de vn poeta
P̃pino.as.por dar a beuer d̃lo q̃ beuiſte
Propontis.el mar cerca de cõſtãtinopla
Prophetes.e.el p̃feta varon.
Propheteſſa.e.la p̃feta muger
Prophetis.is.por lo miſmo
Propter p̃poſitio para dar cauſa.
Protinus aduerbiũ:por luego
Proſa.ae.la dioſa q̃ endereça el parto
Proſa.ae.la oracion p̃ſa
Proſerpina.ae.la muger de pluton
Proſeucha.ae.el oſpital de pobres
Proſymna.ae.vna ciudad d̃ theſſalia
Proſper.a.um.coſa q̃ da p̃ſperidad.
Proteus.i.vn dios dela mar.
Protogenes.is.por p̃mogenito
Prototypon.el original
Prudes.entos no.p.viri
Prurigo.inis.la comezõ
Prunus.i.el ciruelo arbol.
Pſallo.is.por cantar
Pſaltes.ae.el cantor
Pſaltria.ae.la cantora
Pſar.aros.interp̃tatur ſturnus
Pſeudo in compoſitione:por falſo.
Pterix interp̃tatur ala auis
Ptiſana.ae.el ordiate o freſadas.
Ptolomaeus.nombre delos reyes de Egypto.
Ptolemaeus:mathematico notable
Ptos.cos.interp̃tatur lepus.oris.
Pubes.is por el pendejo.
Publipor.oris.el moço de publio
Pudes.entos.n.p.viri
Pudicus.a.um.coſa caſta
Pugil.gilis.luchador o luchadora
Pugillares:las tablillas para eſcreuir.
Pulex.cis.la pulga
Puls.tis.por las puches.
Puluinar.aris.eſtrado de almohadas
Puluis.eris.el poluo
Pungo.is.por punçar
Pupa.ae.la muñeca.
Pupus.i.el muñeco
Pupula.ae.la niñilla del ojo
Pupillus.i.por el pupilo.
Pus.uris.por la podre.

QUadrigae.aꝝ.carro de quatro cauallos.
Quadrigies aduerbiũ.quarenta vezes.
Quadrans.antis.la quarta parte de doze.
Quadrimꝰ.a.ũ.coſa de quatro años.
Quadrigenties.quatrocientas vezes.
Quaeſtus.us.por la ganancia.
Quaero.is.por ganar o buſcar.
Qualus.i.por el canaſtillo.
Quater aduerbiũ.por quatro vezes.
Quaterni.ę.a.por cada vno quatro.
Quatio.is.quaſſi.por ſacudir.
Queror.eris.por querellarſe.
Quercus.us.por el enzina arbol.
Quaeſo.is.q̄ſumus.por rogar.
Queſtus.us.por la querella o quexa.
Quies.etis.por la holgança.
Quinquatria.oꝝ.fieſtas eran de minerua.
Quincunx.cis.las cinco partes de doze.
Quiquagies aduerbiũ.cincuẽta vezes.
Quingẽties aduerbiũ.qnientas vezes.
Quinquies aduerbiũ.por cinco vezes.
Quinqueni.ę.a.por cada cinco.
Quinquageni.ę.a.por cada cincuẽta.
Quingẽteni.ę.a.por cada quinientos.
Quirinus.i.romulo rey d̄los romãos.
Quiris.itis.por el romano.
Quiſq̄lię.aꝝ.por fraſcas quaſi nadas.
Quiſquilia.ae.por la coſcoja arbol.
Quintilis.is.por el mes de Julio.

RAbula.ę.por el abogado idocto
Racipolis.is.rex fuit barbarus
Rapio.is.por arrebatar.
Rapũ.i.el nabo:raphanꝰ.i.el rauano.
Raſtrũ.i.el raſtro o raſtrillo.
Raucio.is.por enronquecer.
Rebellio.onis.por la rebeldia.
Recido.is.por recaer.
Recido.is.penultima lõga por cortar.
Reclino.as.por inclinar o recoſtar.
Recũbo.is.por acoſtarſe.
Recuſo.as.aui.por rehuſar
Recutitus.a.ũ.circũcidado.
Recludo.is.ſi.por abrir lo cerrado.
Redigo.is.egi.por reduzir.
Redimo.is.emi.arrẽdar o redemir.
Redimiculũ.i.por el ornamẽto.
Reddo.is.por tornar a dar.
Redoleo.es.por oler bien.
Refercio.is.ſi.por recalcar.
Reficio.is.eci.por rehazer o reſtaurar.
Refringo.is.por quebrar.
Refuto.tas.aui.por redarguir
Releo.es.eui.por raer o quitar
Reliquię.aꝝ.por las reliqas.
Remaneo.es.ſi.por q̄dar.
Remex.igis.por remador o galeota.
Ren renis.por las renes o riñones.
Reor.eris.por penſar
Reperio.is.por hallar.
Repo.is.pſi.por entrar no ſintiẽdoſe.
Requies.ei.por la holgança
Requiro.is.iui.por buſcar o reqrir
Reſideo.es.por eſtar mucho aſſentado.
Reſes.dis.el q̄ eſta mucho aſſentado.

Reſilio.is.por ſaltar atras.
Reſpuo.is.por menoſpreciar
Reſtis.is.por ſoga o riſtra.
Reſulto.as.aui.por reſurtir.
Reticeo.es.por callar mucho.
Retinaculũ.i.por el retenedor
Rhadamantis.idos.filius iouis.
Rhamnes.etis.vn varon enel V̄gilio.
Rhebus.i.vn nombre de cauallo
Rheda.ae.por el carro o carreta.
Rhegiũ.i.vna ciudad de italia
Rhetor.oris.por el orador rhetorico.
Rhin.inos.interp̄tat̄ naris.
Rhinoceros.otis.vn animal no conoſcido
Riphei.oꝝ.mõtes ſon ſeptẽtrionales.
Rhodanus.i.el ros o rona rio de francia.
Rhodos.i.por la iſla y ciudad de rhodas
Rox.gos interp̄tat̄ acinus.i.
Rododaphne.es.por el adelpho.
Rodope.es.por vn mõte de Thracia
Ringo.is.por reñir o riſar.
Ringor.eris.por lo miſmo
Rito.as.a quo ſunt prorito.as.irrito.as.
Ritus.us.la coſtumbre antigua.
Rogus.i.por el fuego.
Ruber.a.ũ.por coſa vermeja.
Rubigo.inis.por herrũbre o añubla.
Rubrica.ę.por el almagra
Rubus.i.por la garça mata conocida.
Robur.oris.por robre o fuerça.
Rudens.tis.por la cuerda dela naue.
Rudis.e.coſa nueuá o no labrada
Rudis.is.la vara del alcalde.
Rudo.is.rudi.por rebuznar.
Rudꝰ vel ruder.la fuziedad o vaſſura
Rusę.aꝝ.Cãpaniae oppidũ.
Rumex.icis.la romaza yerua
Ruo.is.por caer o derribar
Ruſpina.ae.oppidũ aphricae.
Ruſticus.a.ũ.por coſa del cãpo.
Ruteni.oꝝ.pueblos ſon de Alemaña.
Rutuli.oꝝ.pueblos ſon de italia
Rutulus.a.ũ.por coſa roxa o ruuia
Rutuba.ae.por vn rio de italia.
Rutupe.es.vna ciudad de ſicilia.

SAbura.ae.vn capitan de africa
Sabus.i.vn rey delos ſabinos.
Sagus.i.ſaga.ę.el adeuino o adeuina.
Salamis.inis.vna ciudad iſla d̄ grecia
Sales.ium.por los donayres.
Salix.icis.por el ſalze arbol
Salmacis.nympha & fons.
Salio.is.por ſaltar.
Salomon.rey delos judios
Salome.es.muger judia.
Salpe.es.nõbre de vna muger partera
Salpiga.ae.cierta ſerpiente en africa.
Salpinx.gos.interp̄tatur tuba.
Salſugo.inis.por el ſudor dela ſal.
Salto.as.aui.por baylar o dançar.
Saluber.ubris.bre.por coſa ſaludable
Salum ſali.por la mar.
Sambuciſtes.ae.el q̄ tañe ſambuca.
Sambuciſtria.ae.por la q̄ la tañe.

Samos.i.inſula maris ionij.
Samnis.itis.hombre de ſamnio en italia.
Sancio.is.xi.por eſtableſcer.
Sandix.cis.yerua para teñir colorado.
Sandicinus.a.um.coſa deſte color.
Saperda.ae.por vn cierto peſcado.
Sapis.is.por vn rio de lombardia.
Sapo.onis.por el xabon.
Saphirus.i.ſafir piedra pcioſa.
Sappho.us.poetis mitylena.
Sarcina.ae.por carga o ſarcia.
Sarcio.cis.por coſer ꝛ ſurzir.
Sarcophagus.i.genus lapidis.
Sardis.ium.ciuitas eſt Aſiae.
Sardonix.icis.cierta piedra pcioſa.
Sarmates.ae.vn varon de Tartaria.
Sarmatis.idis.muger de aqlla tierra.
Sarpedon.onos.filius eſt Iouis.
Sarracum.i.por el carro.
Sarcina.ae.por vna ciudad de italia.
Sarx ſarcos.interptatur caro
Saſon.onis.iſla entre Brũduſio y epiro
Saties.vel ſatias.por el hartio.
Satelles.el armado q̃ acompaña a otro.
Saturnalia.orum.fieſtas eran de ſaturno.
Scabo.is.ſcabi.por raſcar.
Scalae.arum.por las eſcaleras.
Scalpo.is.pſi.raſcar o eſculpir.
Scando.is.por ſubir.
Scamnum.i.por el eſcaño
Scelus.eris.por grã pecado.
Scepſis.ios.interptatur excuſatio.
Schema.atis.figura interptatur.
Scyphus.i.vaſo era para ſacrificar.
Scythes.ae.hombre de Tartaria.
Scythis.idis.por muger de alli.
Scitus.a.um.por coſa hermoſa o ſabia.
Sciſcitor.aris.pguntar para ſaber.
Scolex.cos.interptatur vermis.
Scolopendra.herba eſt ꝛ animal.
Scolops.opos.interptatur palus.udis.
Scomo atos.interptatur faceciae.
Scopae.arum.ſcoba pa barrer.
Scopo.is.por barrer con eſcoba.
Scor.atos.interptatur merda.
Scrobs ſcrobis.por el hoyo.
Scrupulus.i.por cierta peſa.
Scrupus.i.por la piedra.
Scrupulus.i.por la piedrezita o china.
Scurra.ae.por el truhan.
Sebetus.i.vna fuenta de napoles.
Seco.as.por cortar.
Securis.por la ſegur o hacha de armas.
Securus.a.um.coſa ſin cuydado.
Secus ppoſitio por cerca.
Secus aduerbium.por en otra manera.
Secundum ppoſitio.por ſegun.
Sedes.is.por el aſſiento.
Sedile.is.por ſilla de aſſentar.
Seditio.onis.bollitio o alborote.
Sedulus.a.um.por coſa diligente.
Seges.etis.por la mieſſe dela tierra.
Seleis.entos.ciuitas eſt homero.
Seligo.is.por apartar lo eſcogido.
Semel aduerbium.por vna vez.
Semis.iſſis.por la mitad de la libra.
Semis.aduerbiũ.por medio d̃l entero
Senecio ſenecionis.por vejezuelo.
Senium.ij.por la vejez.
Senones.pueblos ſon de Francia.
Seorſum aduerbium.apartadamẽte.
Sentes.iũ.por las eſpinas.
Senſim aduerbium.por poco a poco.
Seps.is.por ſeto o cierta ſierpe.
Sepes.is.por aqllo miſmo
Separ.por coſa deſigual.
Sepelio.is.por enterrar.
Sepia.e.por la xibia peſcado.
Sepio.is.pſi.por cercar de ſeto.
Septeni.ae.a.por cada vno ſiete.
Sequana.ae.vn rio de Francia.
Sequani.orum.pueblos cerca deſte rio.
Ser.eros.vir ex ſerica regione.
Serapis.dis.dios de egypto.
Seres.ium.ciertos pueblos orientales.
Sero.as.aui.por cerrar con cerradura
Sero.is.eui.por ſembrar.
Seria.ae.por tinaja o vaſija de barro.
Seria.orum.por las veras no burlas.
Sericus.a.um.por coſa de ſirgo.
Serotinus.a.um.por coſa tardia
Seriphos.vna iſla del argapielago.
Seria.orum.por las aguirnaldas.
Serum.i.por el ſuero dela leche.
Seſtos.ciudad de europa.
Sextili.por el mes de Agoſto.
Sextans.las dos partes de doze.
Sextarius.cierta medida.
Seſoſtris.is.por vn rey de egypto
Seuerus.a.um.coſa graue.
Sibilus.i.por el ſiluo.
Sibaris.ciuitas apuliae.
Sibina.ae.genus teli eſt.
Sica.ae.la daga o copagorja.
Sicarius.ij.por el homiziano.
Sicania.ae.por la iſla de ſicilia.
Sicanus.a.um.por coſa deſta iſla.
Siculus.a.um.por lo miſmo.
Sicomorus.i.la higuera moral.
Sicheus.i.el marido de dido.
Sidereus.interpretatur.ferreus.a.um.
Sido.is.ſidi.por hazer aſſiento.
Sydus.eris.la conſtellacion
Syla.ae.vn boſque de lucania.
Siler.eris.la vimbrera.
Siler.eris.vn rio de italia.
Silex.icis.la piedra pedernal
Siligo.inis.el eſcandia o trigo candial.
Siliqua.ae.la vayna dela legumbre.
Silurus.i.vn peſcado de nilo.
Symbolum.i.la couenientia.
Simius.ij.el mono.ſimia.ae.la mona.
Simois.entis.vn rio de troya.
Simon.onis.filoſofo de athenas.
Symplegas.adis.ſaxum iuxta boſphorum
Simphonia.ae por la conſonantia.
Simulus.a.um.coſa roma vn poco.
Synagoga.ae.interptatur conuentus.
Sinapis.is.la moſtaza o xenabe
Sinapi.quod latine ſinapis.

Sincerus.a.um.por coſa limpia.
Sinciput.itis.por vn pedaço de cabeça
Sydō.onis.por vna ciudad ꝺ fenicia.
Sindon.onis.lintheum ex ſerico
Singuli.e.a.por cada vno
Singulis.is.por guadaxenil rio.
Synhedra.ae. interptatur conſeſſus.
Synodus.interptatur conſilium
Sinon.onis. por vn varon griego.
Sino.is.ſiui.por dexar.
Sinopis.is.por vna ciudad de ponto.
Synteresis.interptatur conſeruatio.
Sinueſſa.ae.por vna ciudad de italia.
Sinum.i.la barreña para leche.
Sinus.us.el ſeno o golfo.
Siphax.acis.por vn rey de Africa.
Simpharium.ij.por el velo pa ſombra
Sipho.onis.el aguatocho
Sipꝰ.untis.por vna ciudad de apulia.
Syracuſae.arū.çaragoça de ſicilia.
Syren.enis.animal aquatile.
Syrinx.gis.por la ſiringa o vna nīpha
Sirus.a.um.coſa de ſiria.
Sys.yos.interptatur ſus ſuis.
Siſer.eris.por cierta rayz hortenſe.
Siſimbrium el axedrea.
Siſto.is.eſtar q̄do o durar
Siſto.is.ſtiti.eſtancar o hazer eſtar.
Sithon.onis.por vn mōte de Thracia.
Siticē.inis el tañedor ꝺlos mortuorios
Siticina.ae.por la tañedora aſſi.
Smaragdinꝰ.a.um.coſa de ſmaraldo.
Smilax.cis.cierta eſpecie de yedra.
Soboles.is.la generacion
Socer.eri.el ſuegro.
Sodoma.ae.ciudad de Paleſtina.
Soleo.es.acoſtumbrar.
Socors.dis.por coſa deſcoraznada.
Sodalis.is.cōpañero enlos plazeres.
Solen.enis.aqductus ſiue piſcis.
Soliū.ij.la ſilla real o caldero ꝺ baños.
Soluo.is.por pagar o deſatar.
Solox.ocis.lana groſſera de cabras.
Sophia.grece eſt ſapientia latine.
Sophocles.poeta tragicus
Sophiſtes.ae.philoſofo fingido.
Sophos.u.interptatur ſapiens.
Sophroſyne.es.interptatur modeſtia.
Sophos aduerbiū interptatur ſapienter.
Sopio.is.iui.por adormecer a otro.
Sora.ae.vna ciudad de italia
Soracte.is.vn mōte cerca de Roma.
Sorex.icis.por el ſorçe o raton.
Sorbillo.as.ſorber a menudo.
Sordes.ium.la ſuziedad o auaricia.
Soror.oris.por la hermana.
Sortes.ium.la reſpueſta delos dioſes.
Soſpes.itis.ſano y ſaluo hombre o muger.
Soſpita.ae.por coſa hembra deſta manera.
Soter.eris.interptatur ſaluator.
Spado.onis.por el caſtrado.
Spadix.icis.por el razimo de datiles.
Spanis.ios.interptatur raritas.
Spargo.is.ſi.derramar.
Specus.us.por la cueua.
Spelaeum.i.por aq̄llo meſmo.
Spelinx.cis.por ſpelunca.
Spelunca.ae.por la cueua.
Sperno.is.por menoſpreciar.
Spinx vel ſphinx.gis.animal no conocido.
Spinter.eris.la trença dela veſtidura.
Spiculum.i.por la lança ſaeta o caxquillo.
Spio.us.vna ex nymphis.
Spondeo.es.por pmeter.
Spolia.orū.por los deſpojos.
Spoletum.i.lugar de italia.
Sponſalia.orū.los deſpoſorios.
Sponte aduerbium: voluntarioſamente.
Splen.enis.el bago dela aſadura.
Spurius.ij.el baſtardo no legitimo.
Stabilis.e.por coſa q̄ eſta y pmaneſce.
Statiua.orū.eſtancia del real para poco tpō.
Strabo.onis.el turnio hombre.
Straba.ae.la muger turnia.
Strages.is.el ſtrago de muertos.
Stragulū.i.repoſtero o ſilla o albarda.
Stather.eris.el peſo o balança.
Sterno.is.por yguala lo aſpero.
Ster.atos.interptatur ſaeuum.
Sterto.is.por roncar dormiendo.
Steatoma.atis.ſpecie de vlcera
Sterpſiceros.otis.por vna eſpecie de cieruo.
Sthenelus.i.hijo de capaneo y euadne.
Stigo.as.a quo ſunt inſtigo.as.caſtigo.gas.
Stenos.interptatur robur.
Stimmi.ios.por alcohol.
Stipo.as.por tupir y conſtribar.
Stilus.i.graphium.p or el punçon.
Stipes.itis.por el tronco.
Stirps.pis.por el arbol y generacion.
Stix ſtichos.interptatur tricenturia.
Stryx.gis.aqua inferorū.
Stlopus.i.por el ſonido delos buchetes.
Stirax.cis.por el ſtoraque.
Storax.acis.por aq̄llo meſmo.
Stoni.populi ſunt Euganeorū.
Strategis.interptatur dux foemina.
Strepo.is.por hazer eſtruendo con los pies.
Strideo.es.por rechinar con los dientes.
Striga.ae.por el manojo.
Strigilis.is.por la ſarten o eſtregadera.
Stringo.is.xi.por apretar.
Strimon.onos.fluuius eſt Thraciae.
Strix.gis.por bruxa o cierta aue nocturna.
Struo.is.por edificar o ordenar.
Strues.is.eſt lignorū congeries.
Stupeo.pes.por paſmarſe de eſpanto.
Stupidus.a.um.qꝺ motu ⁊ ſenſu caret.
Suadeo.es.por induzir con razones.
Sub ꝑpoſitio.por de baxo.
Suber.eris.por el alcornoque.
Subtus.por debaxo ſin medio.
Subter.por aq̄llo meſmo.
Subſcus.udis.por el tarugo o ſouiſia.
Subcollo.as.por traer enel cuello.
Subula.ae.por el aleſna.
Succumbo.is.por caer o ſer vencido.
Sucerda.ſuis ſtercus.
Sudes.is.por vara para tirar.
Sueuus.i.populi germaniae.

Suffimen.inis.por el ſahumerio.
Supellex.tilis.por el alhaja de caſa.
Superſtes.itis.por el q̃biue ſobre otro.
Sup ꝑpoſitio.por ſobre.
Suppetiae.ar.por ayuda de gente.
Suppleo.es.por ſuplir.
Supparus.i.por la vela o tienda.
Supplex.icis.por coſa humilde.
Sus.ſuis.por el puerco o puerca.
Suſurrus.i.por el zumbido.

Tabes.is.por la ſangre corrompida.
Tabi tabo.por aq̃llo miſmo.
Tabraca.ae.por vna ciudad de Africa.
Tachys.cos.interp̃taẽ velox.citus.
Taygeta.ae.vna ex pleiadibus.
Taenar⁹.i.por vn mõte de lacedemonis.
Tayget⁹.i.taygeta.or.mõs lacedemoniae.
Talas.interp̃tatur miſer.
Talpa.e.por el topo animal.
Talus.i.por el carnicol.
Talio.onis.por la pena ꝺl tãto por tãto.
Tanaquil por muger romana.
Tango.is.tetigi.por tocar.
Tãtundẽ tantidẽ.por otro tanto.
Tapes.etis.tapete o alquatifa.
Tarbarys.nomẽ ꝓpriũ viri.
Tartarus.i.por el infierno.
Taumas.antis.vnus ex titanib⁹.
Tecmor.oros.interp̃taẽ finis.
Tegea.ae.oppidũ arcadiae.
Teges.etis.por cabaña o choça.
Tegeticula.ae.por pequeña cabaña.
Tego.is.por cobrir.
Telchin.nos.ꝓplus cretae.
Telegon⁹.i.fili⁹ vlyxis.
Teleph⁹.i.hijo fue ꝺ hercules ⁊ auge.
Telemach⁹.i.fili⁹ vlyxis ⁊ penelope.
Telem⁹.i.por vn pfeta delos cicoplas.
Telos interp̃tatur finis.
Telon.onos.interp̃taẽ publican⁹.
Tellus.uris.por la dioſa dela tierra.
Temetum.i.por el vino.
Temiſtocles dux athenieñſiũ.
Temno.is.tẽpſi.por menoſpreciar.
Temo.onis.por timon de aradro.
Tempe.por vn valle de theſſalia.
Tẽdo.is.tetẽdi.por eſtẽder o endereçar.
Tenedos.por vna iſla de frẽte de troia.
Tenuis.e.por coſa ſotil y delgada.
Tenus ꝑpoſitio por haſta.
Tepeſco.is.por entibiarſe.
Terapne.es.por el aldea ꝺ lacedemonia.
Teredo.inis.por guſano dela madera.
Teren.nos.interp̃taẽ tener.
Tereus.ei.por vn rey de thracia.
Terreo.es.por eſpantar.
Teres.etis.por coſa rolliza.
Termes.etis.por el renueuo del arbor.
Tergeo.es.tergo tergis.por alimpiar.
Terni.ae.a.por cada tres.
Tero.is.triui.por hollar o gaſtar.
Teſtudo.inis.por el galapago.
Teſqua ſunt loca deſerta ⁊ inculta.
Tethys.yos.por la dioſa dela mar.

Tetra interp̃tatur quattuor.
Tetragrãmaton.i.quattuor literarum.
Tetrarcha.ae.por vno delos quatro ꝓncipes.
Tetricus.a.ũ.por coſa ſeuera y graue.
Tetrix.gos.interp̃tatur cicada.
Texo.is.texui.por texer.
Thales.vn⁹ ex ſeptẽ ſapientib⁹.
Thamyris.por vn cãtor de thracia.
Tarips.bos.nomẽ ꝓprium viri.
Thaumas.antis.vnus ex gigantibus.
Thebais.idos.opus de thebis.
Thebae.ar.por vna ciudad de boetia.
Thebe.es.por vna ciudad de aegypto.
Theca.e.interp̃tatur capſa.
Thegmis.idos.dea vaticiniorũ.
Thenar.aros.interp̃taẽ vola manus.
Theodorus.i.nõbre ꝓprio de varon.
Theodoricus.i.por vn rey delos godos.
Theodoſius.ij.por vn empador de roma.
Theognis.idos.por vn poeta celebre.
Theon.onos.nomẽ celebre multorũ.
Ther theros.interp̃taẽ fera.
Thera.ae.inſula callimachi patria.
Therinus.a.ũ.por coſa de eſtio.
Thermae.ar.por los baños.
Therſites.ae.por vn griego muy couarde.
Thes thetos.interp̃taẽ ſeruus.
Theſeus.i.por vn rey de athenas.
Theſis interp̃taẽ poſitio.
Theſtylis nomẽ ꝓpriũ foeminę.
Thetis.idis.por la madre de achiles.
Thygater.tros.interp̃taẽ filia.
Thymus.i.por el tomillo mata.
Thyphis.is.por vn gouernador dela naue de argo.
Typhon.onis.por vna ſpecie de cometa.
Thoas.antos.rex lemni inſulę.
Thomix cos.por la tomiza.
Thops.pos.interp̃tatur adulator.
Thorax.acis.por las coraças o jubon fuerte.
Thos thoos.interp̃taẽ lupus canarius.
Thrace.es.por vna region de europa.
Thracin.inis.vna ciudad de Boecia.
Thranys.yos.interp̃taẽ ſedes.
Thraſcias ventus ex thraſcie ſpirans.
Thraſon.onos.nomẽ ꝓprium virorũ.
Thrax.acis.por varon de alli.
Thraiſſa.ae.por muger de alli.
Thraſibulus.i.Lacon fuit.
Thrix.cos.interp̃taẽ capillus.
Thule.es.por vna iſla ſeptentrional.
Thus thuris.por el encienſo.
Tiaras.ae.mitra regum.
Tibia.ae.por la flauta.
Tibicen.inis.por el q̃ la tañe.
Tibur tiburis.por vna ciudad de italia.
Tiburs tiburtis.por coſa de aq̃lla ciudad.
Ticinus.i.por vn rio de lombardia.
Tydeus.ei.fuit pater Diomedis.
Tydides.por hijo o nieto de tydeo.
Tilia.ae.por la teja arbol.
Times.e.interp̃tatur honor.
Timis.entos.interp̃tatur honoratus.
Timon.onos.vir athenienſis.
Timeus.i.por vn philoſopho Pythagoreo.
Tympaniſtes.ae.por el q̃ tañe aduſe o atabal.

Tympaniſtria.ae.por la q̄ los tañe.
Tingo.is.xi.por mojar.
Tipha.ae.por el centeno.
Tiphoeus.ei.por vno delos gigantes.
Tiphon vnus ex gigantibus.
Tyrianthin⁹.a.ū.por coſa de color violado
Tyrins.intos.oppidū eſt peloponenſi.
Tyrus.por vna ciudad de phoenicia.
Titan.antis.ſol aut vnus ex titanibus.
Titillo.as.por hazer cozquillas.
Titillatus.us.por las miſmas cozquillas.
Tityrus.i.nōbre ꝓprio de vn paſtor.
Tmolus.i.mons lidiae.
Tlepolem⁹.i.por vn hijo de hercules ⁊ aſtiocha.
Tofus.i.por la toua o piedra areniſca.
Toga.ae.por la veſtidura delos romanos.
Tolmas.antos.viri nomē celebre.
Tollo.is.ſuſtuli.por alçar.
Tomos.interp̄tatᷣ inciſio.
Tondeo.es.por treſqilar.
Tono.as.tonui.por tronar.
Tonitruū.i.por el trueno
Tonitru indeclinabile.por lo miſmo.
Topica.orū.libros ſon de logica.
Torcular.aris.por el torno de huſillo.
Toreuma.atis.por el vaſo fecho a torno
Torqueo.es.por atormētar o torcer.
Torquis.i.por el collar de oro.
Torris.is.por el tizon.
Tot indeclinabile pluraliter.por tātos
Toxotes.e.interp̄tatᷣ ſagittarius.
Toxotis.idos.ſagittaria.
Trado.dis.tradidi por traſpaſſar.
Traduco.is.por traſpaſſar o acuſar.
Tragoedia.ae.carmen eſt tragicū.
Tragula.e.por el paſſado.
Traho.is.traxi.por arraſtrar.
Trames.itis.por la ſenda o camino.
Trans ꝑpoſitio por allēde
Trapezus.untos.ciuitas eſt thraciae.
Trāſenna.ae.por ventana o finieſtra.
Trebia.ae.vn rio de lombardia.
Trebula.e.vallis in italia.
Tremo.is.por temblar temiēdo.
Treſſis.por tres aſſes moneda.
Treuir.i.pueblos ſon de francia.
Trias.ados.interp̄tatur trinitas.
Tribulū.i.por el trillo pa trillar.
Tribul⁹.i.por el abrojo.
Trib⁹.us.por el tribu linaje.
Tribachys.eos.interp̄tatᷣ tribreuis.
Trica.ae.por cazcarria o enhetradura.
Trichae.arū.por los cabellos.
Triceni.ae.a.por cada vno treynta.
Tricies aduerbiū por treynta vezes.
Triceps.itis.por coſa de tres cabeças.
Tricorpor oris.por coſa d̄ tres cuerpos
Tricuſpis.idis.por coſa de tres pūtas.
Trieteris.idis.por ſpacio de tres años.
Triens.ētis.por la tercera pte de doze.
Trigae.arū.por carro de tres cauallos.
Trigeſſis.por treynta aſſes moneda.
Trygō.onos.por figura d̄ tres ricōes.
Trygonus.a.um.por lo miſmo.
Trygon.onis.por pelota dura.

Trygon.onis.por vn cierto peſcado.
Triochala.ae.por ciudad de ſicilia.
Tripes.edis.por coſa de tres pies.
Tryphō.onos.nomē viri celebre.
Tripudiū.ij.por corro o dança
Tripos.odis.por ataifor meſa de tres pies.
Triptoton.por coſa de tres caſos.
Triton.onis.por vn dios dela mar.
Triquetra.ae.por ſicilia iſla.
Triquetrus.a.um.por coſa de tres rincōes.
Triuicus.por vn lugar cerca de roma.
Troas.adis.por vna region de troya.
Troezen.enis.oppidū atticae.
Tros troos.vir troianus ⁊ rex.
Trucido.as.por matar deſpedaçando.
Trudo.is.por empuxar.
Trutina.ae.por el peſo o balança grande.
Trux trucis.por coſa terrible.
Tuba.ae.por la trompeta.
Tubicen.inis.por el q̄ la tañe
Tibicina.ae.por la q̄ la tañe.
Tuber.eris.por la turma dela tierra.
Tuder.eris.oppidū eſt mediterraneū vmbriae.
Tuders.tis.por coſa de aq̄lla ciudad.
Tueor.eris.por mirar o defender.
Tugurium.ij.por cabaña o choça.
Tumulus.i.por el cerro o ſepultura.
Tumult⁹.us.por el alboroto.
Tūdo.is.por tūdir o herir.
Tunica.ae.por veſtidura interior.
Tuor.eris.por mirar.
Turbo.inis.por torbellino
Turgeo.es.por hincharſe.
Turritus.a.um.por coſa torreada.
Turtur.por la tortola aue.

V Acia.por el gancajoſo.
Vacien⁹.i.por aq̄llo miſmo.
Vacillo.as.por bambanear.
Vado.is.por yr camino.
Vaciniū.ij.por violeta negra.
Vadū.i.por el vado del rio.
Vafer.a.ū.por coſa aſtuta.
Vagio.is.por llorar el niño.
Valde aduerbiū.por muy mucho.
Vales.ētos.nomē p.viri.
Valuae.arū.por las puertas.
Vanus.i.por çaranda o harnero.
Vappidus.a.ū.por coſa deſuaneſcida.
Var⁹.a.ū.por coſa tuerta.
Varix.icis.por el ñudo delas venas.
Vas vadis.por el fiador dela pſona.
Vas vaſis.por el vaſo.
Vates.is.por el adeuino por inſtinto.
Vatican⁹.i.por vn mōte de roma.
Vber por coſa fertil o la fertilidad dela tierra
Vcalegon.onos.vir fuit troianus.
Vdis.interp̄tatᷣ nullus.
Vectis.is.por la barra de hierro.
Vectigal.lis.por la rēta de in portatis.
Vectis.inſula eſt oceani britannici.
Vehemēter aduerbiū.por muy mucho
Veho.is.por lleuar acueſtas o encima.
Vello vellis vulſi.por arrācar o pecilgar
Vellus.eris.por el vellocino.

Antonius Martinez Hybernius … 1892

Biblioteca Universitaria Sevilla

Velut veluti coniunctiones: por aſſi como.
Venafrũ.i. por vn lugar de Campania.
Veneficus.a.um. por hechizero con yeruas.
Veneo.is.iui. por ſer vendido.
Venetus,a.um. por coſa parda o de venecia
Venilia.ae. por la nympha madre de turno.
Venus.eris. por la dioſa delos amores.
Venuſium.ij. vna ciudad entre Apulia & Lucania.
Ver veris: por el verano.
Veratrum.i. por el vedegambre
Verbena. por la grama ꝓpria
Vercingentorix.gis. por vn ꝑncipe frances.
Verber.eris. por açote o vara.
Vereor.eris. por temer con verguença.
Verna.ae. por el ſieruo q̃ naſce en caſa.
Verus.a.um. por coſa ṽdadera.
Verona.ae. por vna ciudad de Italia
Vepres.ium. por las ſpinas.
Verres.is. por el puerco berraco
Verro.is. por barrer o raer.
Verſificor.aris. por hazer verſos.
Verſus ꝓpoſitio: por hazia.
Veruex.ecis. por carnero.
Veru indeclinabile: por el aſſador.
Vertagus.i. por el podenco can
Vertigo.inis. por el remolino o deſuanecimiẽto.
Verto.is. por boluer alguna coſa
Veſeuus. por vn monte de Campania.
Veſuuius.ij. por aq̃l meſmo monte.
Veſulus.i. por vn monte de Italia.
Veſper.eris. por la tarde o eſtrella.
Veſtras.atis. por lo de vr̃a tierra o vando.
Veternus. por la idropeſia.
Veto.as.ui. por vedar.
Vetus,eris. por coſa vieja.
Vfens.entis. por rio de Italia.
Vibex.icis. por ſeñal de golpe.
Viburnum.i. por vna ſpecie de vimbre.
Vicies aduerbium: por veynte vezes
Viceni.ae.a. por cada veynte.
Vicem a vice. por la vez o la fortuna.
Vicus.i. por el aldea.
Vidua.ae. por la biuda.
Vietus.a.um. por coſa marchita.
Vigeſis.is. por veynte aſſes moneda.
Vigil.is. por velador o veladora.
Vinacium: por granillo dela vua.
Vinalia.orum. por las fieſtas del vino.
Vincio.is. por atar
Virus.i. por hedor o ponçoña.
Viriatus.i. por vn varon de Eſpaña.
Vis vim.o vis a vi. por la fuerça.
Viſcum.i. por liga para tomar paxaros.
Viſcus.eris. por la carne o entrañas.
Viſo.is. por yr a ver.
Viticula.ae. por la vid pequeña.
Vlciſcor.eris. por vẽgarſe.
Vlcus.eris. por la llaga con podre.
Vligo.inis. por la humidad dela tierra
Vlyxes.is. por vn capitan griego.
Vltor.oris. por vengador.
Vltrix.icis. por vẽgadora.
Vltra ꝓpoſitio: por allẽde.
Vnedo.onis. por el madroño.
Vnguẽ.inis. por la groſſura
Vnio.onis. por la perla.
Volucris.is. por el aue.
Volucer.cris.cre. por coſa ligera.
Voluo.is. por boluer enderredor.
Volubilis.e. por lo q̃ aſſi ſe buelue.
Voluſius.ij. nomen ꝓprium viri.
Voluox.ocis. por el guſano rebolton.
Voluox.ocis. por vn varon de Africa.
Vomis.is. vel.eris. por la reja.
Vomo.is. vomui. por vomitar.
Voueo.es. por hazer voto
Vpupa.ae. por la abuuilla aue.
Vrbs vrbis. por la ciudad de edificios
Vro vris. por quemar.
Vrtica.ae. por la hortiga yerua.
Vrgeo vrges: por cõſtreñir.
Vſq; ꝓpoſitio. por haſta
Vtica.ae. por vn lugar de Apulia.
Vthar.atos. interꝑtaẽ vber.
Vter.a.um. por qual de dos
Vter vteris: por el odre del vino.
Vtica.ae. por vna ciudad de Africa.
Vxor.oris. por la muger
Vulcanalia.orum. fieſtas eran de vulcano
Vulnus.eris. por herida con ſangre.
Vulpes.is. por la raposa.
Vultur vulturis: por el bueytre.

Xenios. interꝑtatur hoſpes.
Xeniũ.ij. por el pñte dl hueſped
Xeros interꝑtatur ſiccus.
Xerampelinus.a.um. por coſa verde.
Xerolophos. por foſſario de muertos.
Xylon.i. interꝑtatur lignũ.

Zacynthos: iſula ĩ mari ionio.
Zen zenos interꝑtaẽ Iupiter.
Zephyrus.i. por el viento occidental
Zelotipus.i. por el celoſo.
Zeugma.atis. figura de grammatica.
Zeus.dios. interꝑtatur: Iupiter
Zeta. por la vltima letra del alphabeto.
Zoma.atos. interꝑtatur cingulum.

¶ Finis.

¶ Aelii Antonii Nebriſſeñ. grammatici: uiri diſertiſſimi commentaria: introdoctionum ſuarum in grammaticam latinam nunc denuo Impreſſa. diligenterq; ad exemplare prototypum redacta. Multis locis repoſitis & reſtitutis: q̃ ex ſuperioribus æditionibus erant deprauata. Impreſſum Hiſpali. In Aedibus Ioannis Varela Salmanticeñ. eiuſdem ciuitatis tribunus. Anno Domini Milleſimo Quingenteſimo trigeſimo ſecundo. pridie Kalendas Aprilis.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
SEVILLA